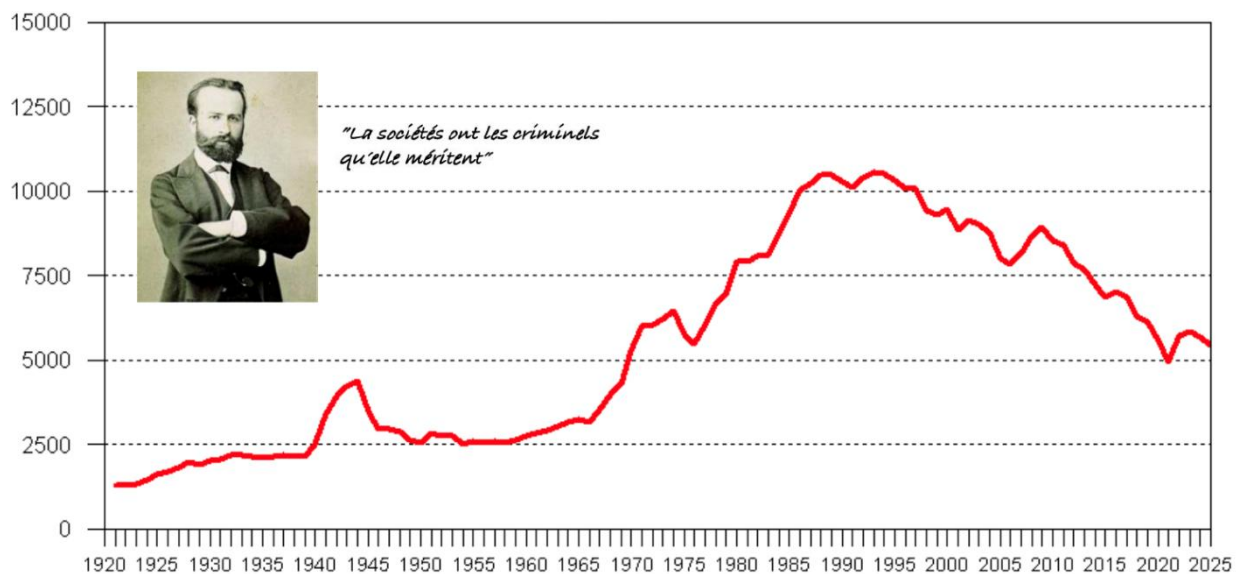

KRIMINALITETSUDVIKLINGEN I DANMARK 1995-2025

ved
Flemming Balvig & Det Kriminalpræventive Råd

DET KRIMINALPRÆVENTIVE RÅD

Kriminalitetsudviklingen i Danmark, 1995 til 2025
ved Flemming Balvig & Det Kriminalpræventive Råd
København, juni 2026
© Det Kriminalpræventive Råd
ISBN: 978-87-92966-85-8

Grafen på forsiden viser antal straffelovsovertrædelser i Danmark, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i årene fra 1921 til 2025, pr. 100.000 indbyggere. 1921 er det første år i Danmarkshistorien, hvor en sådan "anmeldelsesstatistik" er blevet opgjort og offentliggjort. "Anmeldelsestallene" for 1944 og 1945 er estimerede.

Manden på billedet er den franske læge og kriminolog Alexandre Lacassagne (f. 1843, d. 1924). Det er ham, der er fadder til citatet: "La société ont les criminels qu'elle méritent", på dansk gerne oversat til: "Ethvert samfund har de forbrydere, det fortjener" (udtalt/skrevet første gang i 1882 og senere igen ved flere tilfælde, med lidt ændret ordvalg fra gang til gang). Formentlig har Lacassagne været inspireret af filosofen, juristen o.m.a. Joseph de Maistre's (f. 1753, d. 1821) udsagn: "Toute nation a le gouvernement qu'elle mérite": "Enhver nation har den regering den fortjener" (skrevet i 1811). Hvem af dem, der har inspireret rigsadvokaten i USA i 1964 Robert Kennedy (tidligere bl.a. justitsminister, f.1925, d. 1969) til at skrive følgende, vides ikke – men det lyder som en kombination: "Every society gets the kind of criminal it deserves. What is equally true is that every community gets the kind of law enforcement it insists on."

Under alle omstændigheder deler forfatterne det grundsyn på kriminalitet, Lacassagne lægger for dagen: Hvor meget kriminalitet, vi har, og hvordan det udvikler sig, skal ikke primært forstås og forklares ud fra, hvad vi er for nogle mennesker, men hvilken slags samfund vi har, og hvordan det ændrer sig. Og på dette niveau følger det ikke nødvendigvis moralens logik. Det kan være samfundsforhold, vi betragter som gode, der har uønskede kriminalitetsmæssige konsekvenser – og omvendt.

Tidligere publikationer:

Balvig, F. & Holmberg, L. (februar 2023): *Kriminalitetsudviklingen i Danmark, 1995-2021 – med foreløbige tal for 2022*. AFFORD, København.

<https://afford.dk/onewebmedia/Kriminalitetsudviklingen%20i%20Danmark%201995%20til%202021%20AFFORD%20februar%202023.pdf>

Balvig, F. & Holmberg, L. (februar 2024): *Kriminalitetsudviklingen i Danmark, 1995-2023*. AFFORD, København. (Tallene i denne publikation for 2023 er foreløbige).

<https://afford.dk/onewebmedia/Kriminalitetsudviklingen%202024%20februar%202024%20final.pdf>

Balvig, F. & Holmberg, L. (april 2025): *Kriminalitetsudviklingen i Danmark, 1995-2024*. AFFORD, København.

<https://afford.dk/onewebmedia/Kriminalitetsudviklingen%201995-2024%20-%20FINAL%20sendt%20til%20tryk%20-%20Revision%201.pdf>

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	9
0. KRIMINALITETEN I DET LANGE LØB	11
1. ALLE STRAFFELOVSOVERTRÆDELSER	31
1.1. INDIVIDUELLE OFRE FOR STRAFFELOVSOVERTRÆDELSER	44
2. EJENDOMSFORBRYDELSER I ALT	48
2.1. TYVERI OG INDBRUD I ALT (jf. § 276).....	49
2.1.1. INDBRUD I ALT (jf. § 276a)	51
2.1.1.1. INDBRUD I FORRETNING, VIRKSOMHED M.V.....	58
2.1.1.2. INDBRUD I BEBOELSESSOMRÅDE	66
2.1.1.2.1. INDBRUD I BOLIGER.....	75
2.1.1.2.1.1. INDBRUD I VILLA O.L.....	83
2.1.1.2.1.2. INDBRUD I LEJLIGHED.....	84
2.1.1.2.1.3. INDBRUD I VÆRELSE	85
2.1.1.3. INDBRUD I UBEBOEDE BEBYGGELSER I ALT	86
2.1.1.3.1. INDBRUD I GARAGER, UDHUSE, LOFTS-/KÆLDER-/PULTERRUM	87
2.1.1.3.2. INDBRUD I FRITIDS- OG SOMMERHUSE M.V.....	89
2.1.1.3.3. INDBRUD I UBEBOEDE BEBYGGELSER I ØVRIGT.....	96
2.1.2. TYVERI/BRUGSTYVERI AF TRANSPORTMIDDEL I ALT.....	98
2.1.2.1. BRUGSTYVERI AF INDREGISTREREDE PERSON-, VARE- OG LASTBILER.....	100
2.1.2.1.1. BRUGSTYVERI AF INDREGISTREREDE PERSONBILER.....	101
2.1.2.1.2. BRUGSTYVERI AF INDREGISTREREDE VAREBILER/LASTBILER.....	104
2.1.2.2. BRUGSTYVERI AF INDREGISTREREDE MOTORCYKLER/SCOOTERE.....	105
2.1.2.3. TYVERI/BRUGSTYVERI AF CYKLER OG KNALLERTER.....	106
2.1.2.3.1. TYVERI/BRUGSTYVERI AF KNALLERTER.....	108
2.1.2.3.2. TYVERI/BRUGSTYVERI AF CYKLER.....	111
2.1.2.3.3. TYVERI/BRUGSTYVERI AF TRANSPORTMIDDEL I ØVRIGT	117
2.1.3. SIMPLE TYVERIER I ALT (jf. § 276)	119
2.1.3.1. LOMMETYVERI M.V.....	123
2.1.3.2. SIMPELT TYVERI FRA BOLIG, GARAGE M.V.	125
2.1.3.3. SIMPELT TYVERI FRA BIL, BÅD M.V.	127
2.1.3.4. BUTIKSTYVERIER M.V.	129

2.2. ANDRE EJENDOMSFORBRYDELSER END TYVERI M.V. I ALT	140
2.2.1. RØVERI (jf. § 288).....	141
2.2.1.1. RØVERI MOD FORRETNINGER M.V. (jf. § 288)	143
2.2.1.2. RØVERI MOD ANDRE (jf. § 288).....	145
2.2.2. HÆRVÆRK (jf. § 291)	147
2.2.2.1. HÆRVÆRK, GRAFFITI (jf. § 291)	149
2.2.2.2. HÆRVÆRK, IKKE-GRAFFITI (jf. § 291).....	150
2.2.3. BRANDSTIFTELSE (jf. §§ 180-182).....	152
2.2.4. SNYD OG BEDRAG I ALT	154
2.2.4.1. BEDRAGERI I ALT (jf. §§ 279, 279a, 289, 1. pkt., 289a).....	156
2.2.4.2. DOKUMENTFALSK I ALT (jf. § 171-174).....	165
2.2.4.3. UNDERSLÆB (jf. § 278).....	168
2.2.4.4. MANDATSVIG (jf. § 280).....	169
2.2.4.5. AFPRESNING OG ÅGER (jf. §§ 281-282) – herunder digital sextortion	171
2.2.4.6. SKYLDNERSVIG (jf. § 283).....	173
2.2.4.7. GROV SKATTESVIG M.V. (jf. § 289, 1. pkt. og 2. pkt., 289a)	174
2.2.4.8. HÆLERI I ALT	175
2.2.4.8.1. HÆLERI (jf. §§ 290, 290a) – herunder hvidvask.....	176
2.2.4.8.2. UAGTSOMT HÆLERI (jf. § 303)	180
2.2.4.9. ULOVLIG OMGANG MED HITTEGODS (jf. § 277)	182
2.2.4.10. BERIGELSESFORBRYDELSE OG FORMUEKRÆNKELSE (jf. §§ 292-300c, 301, 301a, 302, 304) – herunder tilsnigelse af adgang uden at betale	183
2.3. INDIVIDUELLE OFRE FOR EJENDOMSFORBRYDELSER	188
3. VOLDSFORBRYDELSER I ALT	192
3.0. DØDE SOM FØLGE AF VOLD: Forsætligt manddrab, groft uagtsomt manddrab og vold med døden til følge.	219
3.2. TRUSLER (jf. §§ 123, 266, 266a).....	224
3.3. SIMPEL VOLD (jf. § 244)	234
3.4. ALVORLIGERE VOLD (jf. § 245 stk. 1 og stk. 2, 245a)	236
3.5. RELATIV ALVORLIG VOLD I ALT (jf. § 246, § 237, 238, stk. 1, § 237 jf. § 21).....	238
3.5.1. SÆRLIG ALVORLIG VOLD (jf. § 246).....	239
3.5.2. FORSØG PÅ MANDDRAB (jf. § 237 jf. § 21).....	240
3.5.3. MANDDRAB (jf. § 237, 238, stk. 1).....	241
3.6. UAGTSOMT MANDDRAB/LEGEMSBESKADIGELSE I ALT (jf. § 241, § 249).....	250
3.6.1. UAGTSOMT MANDDRAB/LEGEMSBESKADIGELSE – ikke i forbindelse med færdselsuheld (jf. § 241, § 249)	253

3.6.2. UAGTSOMT MANDDRAB/LEGEMSBESKADIGELSE – i forbindelse med færdselsuheld (jf. § 241, § 249).....	256
3.7. VOLD OG LIGNENDE MOD OFFENTLIG MYNDIGHED (jf. §§ 119-120).....	260
3.8. OPLØB/FORSTYRRELSE AF OFFENTLIG ORDEN (jf. §§ 133, 134a, 134b).....	262
3.9. FORBRYDELSE MOD LIV OG LEGEME (jf. §§ 239, 240, 250-254).....	263
3.10. FORBRYDELSE MOD DEN PERSONLIGE FRIHED (jf. §§ 260-262a) – herunder digital sextortion.....	265
4. SEKSUALFORBRYDELSER I ALT	267
4.1. BLODSKAM M.V. (jf. §§ 210, 223, stk. 1, 225, jf. 223, stk. 1).....	270
4.2. VOLDTÆGT M.V. (jf. §§ 216, (221), 225, jf. 216).....	271
4.3. GROOMING (jf. § 231).....	289
4.4. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE I ALT (jf. § 232)	291
4.4.1. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED BEFØLING	294
4.4.3. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE I ØVRIGT	299
4.4.3.1. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED BELURING	301
4.4.3.2. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED VERBAL UANSTÆNDIGHED	303
4.4.3.3. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED ANDEN UANSTÆNDIGHED	305
4.5. UTUGT M.V. (jf. §§ 226, 227, 233-236, 233a) – herunder udbredelse af seksuelt materiale uden samtykke.....	307
4.5.1. UDBREDELSE AF ELLER BESIDDELSE AF/BEKENDTSKAB MED SEKSUELT MATERIALE AF PERSON UNDER 18 ÅR UDEN SAMTYKKE (Ny fra 2013) (§ 235).....	310
4.6. SEKSUALFORBRYDELSE MOD BARN UNDER 12 ÅR (ny fra 2013) (jf. §§ 216, stk. 2, 225 jf. 216, stk. 2)	316
4.7. SEKSUALFORBRYDELSE MOD BARN UNDER 15 ÅR (ny fra 2013) (jf. §§ 222, 225 jf. 222, 228 jf. 222).....	319
3+4. PERSONFORBRYDELSER I ALT	320
3+4.1. INDIVIDUELLE OFRE FOR PERSONOVERGREB	322
5. ANDRE STRAFFELOVSOVERTRÆDELSER END EJENDOMSFORBRYDELSER OG PERSONFORBRYDELSER – eksklusive uagtsomt manddrab/legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld.....	327
5.1. FORBRYDELSE MOD OFFENTLIG MYNDIGHED M.V. I ALT (jf. §§ 79 c, 98-118, 121-122, 124-132 b, 134, 136-143).....	328
5.1.1. FORNÆRMELIG TILTALE MOD POLITITJENESTEMÆND OG ANDRE OFFENTLIGT ANSATTE	329
5.1.2. FANGEFLUGT OG ANDRE ULOVLIGHEDER BEGÅET AF INDSATTE ELLER ULOVLIG BISTAND/HJÆLP TIL INDSATTE	332
5.1.2.1. FANGEFLUGT MV.....	333
5.1.2.2. ULOVLIG BESIDDELSE AF MOBILTELEFON	335

5.1.3 FORBRYDELSE MOD OFFENTLIG MYNDIGHED M.V. I ØVRIGT.....	339
5.1.3.1. BESTIKKELSE AF OFFENTLIG MYNDIGHED (jf. § 122).....	340
5.1.3.2. MENNESKESMUGLING (jf. § 125 a).....	342
5.1.3.3. UBERETTIGET UDØVELSE OG FOREGIVELSE OG AF OFFENTLIG MYNDIGHED (§§130-131).....	345
5.1.3.4. OFFENTLIG TILSKYNDELSE TIL FORBRYDELSE (§ 136).....	347
5.2. FORBRYDELSE I OFFENTLIG TJENESTE (jf. §§ 144-157).....	350
5.2.1. ANDEN MISBRUG AF OFFENTLIG STILLING/HVERV (§ 155).....	351
5.3. FALSK FORKLARING FOR RETTEN (jf. §§ 158-160).....	353
5.4. FALSK FORKLARING I ØVRIGT (jf. §§ 161-165)	354
5.4.1. FALSK ERKLÆRING PÅ TRO OG LOVE (§ 161).....	355
5.4.2. FALSK ANKLAGE/BEVISFORVANSKELSE (§ 164)	356
5.4.3. FALSK ANKLAGE/KLAGEMÅL (§ 165)	358
5.5. FORBRYDELSE VEDRØRENDE PENGE OG BEVISMIDLER (jf. §§ 166-170, 173-179) - bl.a. forfalskning af penge.....	359
5.6. FRED- OG ÆREKRÆNKELSER (jf. §§ 263-264 e, 266 b-268).....	362
5.6.1. HACKING mv. (§ 263)	364
5.6.2. HUSFREDSKRÆNKELSE (§ 264)	367
5.6.3. UBERETTIGET FOTOGRAFERING, REGISTRERING AF FÆRDEN, VIDEREGIVELSE AF MEDDELELSER OG BILLEDER SAMT IDENTITETSTYVERI (§§ 264 a – 264 e).....	369
5.6.3.2. UBERETTIGET REGISTRERING AF ANDRES FÆRDEN	371
5.6.3.3. UBERETTIGET VIDEREGIVELSE AF BILLEDER ELLER MEDDELELSER VEDRØRENDE ANDRES PRIVATE FORHOLD.....	372
5.6.3.4. IDENTITETSMISBRUG § 264 e.....	376
5.6.4. HADEFULDE YTRINGER (§ 266 b) OG ANDRE HADFORBRYDELSER (§ 81 nr. 6) .	379
5.6.4.1. HADFORBRYDELSER I ØVRIGT (§ 81 nr. 6)	382
5.6.5. TRADITIONELLE ÆREKRÆNKELSER	386
5.7. ALMENSKADELIGE FORBRYDELSER M.V. (jf. §§ 183-190, 192a, 192b, 192-196a) – bl.a. omgang med skydevåben	388
5.7.1. OVERTRÆDELSER AF VÅBENLOVEN (særlov)	391
5.7.1.1. SKYDEVÅBEN.....	392
5.7.1.2. KNIVE	393
5.7.1.3. VÅBENLOVEN I ØVRIGT	399
5.7.2. ROCKER- OG BANDEGRUPPERINGER	401
5.7.2.1. ”BANDEPAKKER”	410
5.7.2.2. UNGDOMSBANDER OG HÅRDE KERNER	417
5.8. ULOVLIGT ERHVERV M.V. (jf. §§ 197-198, 202, stk. 1, 204) – bl.a. tiggeri.....	422

5.9. FORBRYDELSER I FAMILIEFORHOLD (jf. §§ 208, 213, stk. 1, 214, stk. 1, 215).....	424
5.10. OVERTRÆDELSER AF NARKOTIKALOVGIVNING (jf. § 191, stk. 1 og 2, 290, stk. 1 og 2 samt Lov om euforiserende stoffer)	427
5.10.1. SALG AF NARKOTIKA (jf. straffelovens § 191, stk. 1, 290, stk. 1)	429
5.10.2. SMUGLING AF NARKOTIKA M.V. (jf. § 191, stk. 2)	430
5.10.3 OVERTRÆDELSER AF LOV OM EUFORISERENDE STOFFER (særlov)	435
6. OVERTRÆDELSER AF ANDRE LOVE.....	446
6.1. OVERTRÆDELSER AF POLITIVEDTÆGTEN/ORDENSBEKENDTGØRELSEN.....	447
6.2. OVERTRÆDELSER AF SKATTELOVGIVNINGEN	455
6.3. OVERTRÆDELSER AF ARBEJDSMILJØLOVGIVNINGEN	483
6.4. OVERTRÆDELSER AF MILJØLOVGIVNINGEN	499
6.4.1. MILJØBESKYTTELSESLOVEN.....	501
6.4.2. NATURBESKYTTELSESLOVEN.....	509
6.4.2.1. WASHINGTONKONVENTIONEN – HANDEL MED TRUEDE VILDE DYR OG PLANTER.....	511
6.4.3. PLANLOVEN.....	515
6.4.4. MARK- OG VEJFREDSLOVEN.....	517
6.4.5. LANDBRUGSLOVEN.....	520
6.5. OVERTRÆDELSER AF FÆRDSLSLOVEN.....	522
7. SUBJEKTIV TRYGHED.....	549
7.A. FORESTILLINGER OM KRIMINALITETEN	550
7.B. BEKYMRING FOR KRIMINALITET	553
7.C. HOLDNINGER TIL STRAF	568
REFERENCER	582
BILAG A. Kriminalitetens udvikling i forskellige geografiske områder i Danmark og Rigsfællesskabet, fra 2007 til 2025.....	602
BILAG B. Straffeloven, ifølge Retsinformation.dk 7/11-2025 (Lovbekendtgørelse nr. 1294)	748
BILAG C. Danmarks Statistik: Overtrædelsestyper i kriminalstatistikken, v. 1:2025	808
BILAG D. Kriminalistisk Analysegruppe (KAG-gruppen).....	857

Indledning

Denne publikation belyser udviklingen i den registrerede kriminalitet i Danmark i perioden 1995-2025. Ved registreret kriminalitet forstås strafbelagte forhold, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab. Publikationen redegør først og fremmest for registrerede overtrædelser af straffeloven, men inddrager også udvalgte overtrædelser af særlovgivningen på områder, hvor udviklingen vurderes at have væsentlig samfundsmæssig interesse, herunder blandt andet skattesvig, arbejdsmiljølovgivningen og miljølovgivningen.

Formålet med publikationen er at give en samlet og systematisk beskrivelse af, hvordan den registrerede kriminalitet har udviklet sig over en længere årrække. Rapporten søger desuden, hvor det er muligt, at pege på forhold, der kan bidrage til at forklare ændringer i kriminalitetsbilledet i Danmark. Det er vigtigt at fremhæve, at rapporten omhandler registreret kriminelle handlinger og ikke den faktisk begåede kriminalitet. Ikke alle lovovertrædelser anmeldes til eller opdages af politiet. Omfanget af ikke-registreret kriminalitet, ofte betegnet som mørketallet, varierer desuden mellem kriminalitetstyper og kan ændre sig over tid. Ændringer i forhold som anmeldelsestilbøjelighed, politiets registreringspraksis, lovgivning, kontrolindsats og offentlig opmærksomhed mv. kan påvirke udviklingen i de registrerede overtrædelser. En stigning i antallet af anmeldelser er således ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der er sket en tilsvarende stigning i den faktisk begåede kriminalitet. Tilsvarende kan et fald i anmeldelser ikke uden videre fortolkes som et tilsvarende fald i kriminaliteten.

I fortolkningen af udviklingen lægges der derfor vægt på, om ændringer kan skyldes ændringer i andre forhold såsom lovgivning, opgørelsesmetoder eller registreringspraksis. Dette er særligt relevant for kriminalitetsområder, hvor afgrænsningen af de registrerede lovovertrædelser har ændret sig over tid. Sådanne ændringer kan i nogle tilfælde forklare markante udsving i de opgjorte tal.

Publikationens primære datagrundlag er Danmarks Statistiks kriminalstatistik fra 1995-2025, herunder oplysninger offentliggjort i Danmarks Statistiks database, www.statistikbanken.dk, og i Danmarks Statistiks publikationer. Fra og med 1995 gennemførte Danmarks Statistik en række omlægninger af kriminalstatistikken, som for flere forhold betyder, at tallene ikke uden videre kan sammenlignes med tidligere perioder. Det skal samtidig bemærkes, at 1995 kriminalitetsmæssigt udgør et højt udgangspunkt. Antallet af politiregistrerede straffelovsovertrædelser var på dette tidspunkt blandt de højeste, der er registreret, både i absolutte tal og set i forhold til befolkningens størrelse. Udviklingen fra 1995 og frem skal derfor læses med dette udgangspunkt for øje.

Statistik fra Danmarks Statistik suppleres i nogle dele af rapporten med mere detaljerede data fra politiets gerningskodestatistik samt med oplysninger fra andre relevante kilder, eksempelvis offerundersøgelser. Når der anvendes forskellige datakilder, fremgår dette af de enkelte figurer, tabeller og tekstafsnit.

Det samlede projekt og udarbejdelsen af rapporten er forankret i et samarbejde mellem professor emeritus Flemming Balvig og Det Kriminalpræventive Råd.

I tilknytning til projektet er der nedsat en arbejdsgruppe, Kriminalistisk Analysegruppe. Deltagere af denne gruppe har deltaget i et følgegruppemøde, hvor publikationen blev drøftet overordnet, mens nogle deltagere er blevet hørt til mere specifikke dele af rapportens indhold. Vi takker deltagerne for deres indsats, mens eventuelle fejl og mangler i rapporten alene er forfatternes ansvar.

0. KRIMINALITETEN I DET LANGE LØB

Hvis man hører til dem, der tror på, at menneskeheden startede med Adam og Eva i Paradiset Have, så ligger det klart, hvordan kriminaliteten har udviklet sig fra dengang og frem til i dag.

Der var kun én ting, der var forbudt i Paradisets Have, og det var at spise æbler fra Kundskabens træ. Alligevel kunne Adam og Eva ikke modstå fristelsen. Der forlyder ikke noget om, hvordan æblerne smagte, men efter æbletyveriet kunne man konstatere, at 100 pct. af universets befolkning havde begået kriminalitet i løbet af en ganske kort periode.

Sådan er det ikke i vore dage. Vi ved med sikkerhed, at kun en ganske lille del af den danske befolkning i vore dage begår tyveri i løbet af fx et år. Det er gået den rigtige vej. Vi er ikke nær så tyvagtige, som man var dengang.

VERDENS FØRSTE TYVERI?

"Adam og Eva", malet af Lucas Cranach
(f. 1472, d. 1553)

VERDENS FØRSTE DRAB?

"Kain dræber Abel", malet af Peter Paul
Rubens (f. 1577, d. 1640)

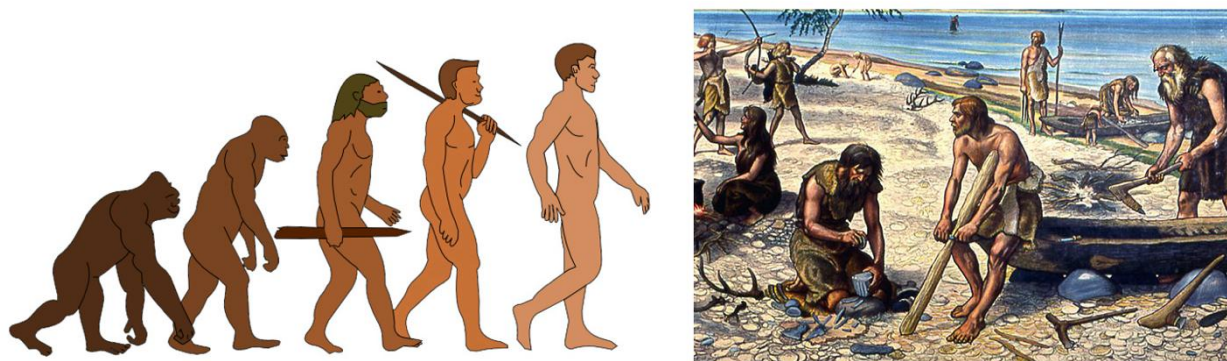
Straffen for æbletyveriet var hård. Adam og Eva blev udvist fra Paradisets have. Udenfor – i den meget mindre paradisiske have – fik de sønnerne Kain og Abel. Kain var meget misundelig på Abel. Han syntes Gud favoriserede Abel, men i stedet for at rette sin vrede mod Gud, rettede han den mod

Abel – og dræbte ham. På det tidspunkt havde 25 pct. af universets befolkning begået den alvorligste form for vold, vi kender til, og 25 pct. havde været udsat for den. Tre fjerdedele af universets befolkning var herefter, af Gud i hvert fald, registreret for kriminalitet.

Vi ved med sikkerhed, at kun en ret lille del af den danske befolkning i vore dage begår eller udsættes for vold i det hele taget i løbet af et år. Det er altså også i så henseende gået fremad. Vi er ikke nær så voldelige, som man var dengang.

*

Men hvad nu hvis man hører til dem, der mener, at menneskeheden startede med, at en del af abeslægten begyndte at gå oprejst rundt på to ben og leve som jægere og samlere. Sådan levede man, bl.a. i Danmark, i knapt ti tusinde år, og det er således sådan danskerne har levet i størstedelen af den tid, menneskeheden overhovedet har eksisteret.

VOLD OG TYVERI I JÆGER- OG SAMLERSAMFUNDET?

Man bliver stadig klogere på, hvordan livet var i jæger- og samlersamfundet, og mange myter/forestillinger aflives. Det er en udbredt forestilling, at man levede fredeligt og nærmest idyllisk sammen – lidt ligesom i Paradisets Have inden æbletyveriet. Det kan imidlertid med sikkerhed siges, at det er en myte. Mange jægersamfund levede i små grupper med begrænsede ressourcer. Konkurrence om vand, mad og jagtområder kunne føre til voldelige sammenstød mellem grupper. Formentlig er vold også blevet brugt internt i gruppen som en måde at opretholde orden eller løse konflikter på. Nogle jægersamfund praktiserede ritualer, der involverede vold, som en del af deres kulturelle og religiøse praksis. To store udgravninger i Danmark viser, at knapt 15 pct. har lidt en voldsom død, som ikke har været for egen hånd.¹ De har fået flækket kraniet med en økse eller er på anden vis – uden for al tvivl – blevet slået ihjel.

¹ Dette synes endog at være i den relativt lave ende. Globalt viser det sig ifølge et stort antal forskellige udgravninger, at der var mellem 10 og 60 procents fare for at dø for et andet menneskes hånd i jæger- og samlersamfundet.

I vore dage er det i Danmark mindre end 0,1 pct. af det årlige antal døde, der har mistet livet som følge af forsætligt manddrab eller vold med døden til følge.²

For mange geografiske områder i verden har vi drabstal helt tilbage fra omkring 1200-tallet, og undtagelsesfrit finder man, at drabshyppigheden var mange gange højere dengang, end den er i dag (jf. fx Eisner, 2021).

Det er utvivlsomt, at vi i det lange tidsperspektiv har undergået en ændring i retning af mindre og mindre vold. Samfundsforskeren Steven Pinker breder dette ud til også at omfatte dræbte i krige, ved terroristangreb, i forbindelse med revolutioner m.v. og mener at kunne påvise, at vi aldrig har levet så fredeligt sammen som i nutiden. Den menneskelige historie er én lang bevægelse mod større og større fredelighed (Pinker, 2011; 2018). Den er langt fra snorlige, men markant.

Formentlig er hovedforklaringen på den faldende fysiske aggression en stadig større værdsættelse af og respekt over for det enkelte individs fysiske integritet og i forlængelse heraf intensiverede holdninger og normer mod fysisk aggression – øget ”civilisering” som den tyske sociolog Norbert Elias har kaldt det (Elias, 1939/2000). Hertil en øget mulighed for at tænke lineært i sit liv, og ikke kun cyklisk, dvs. en øget langsigtethed i den måde, mennesker handler på – øget ”selvkontrol” som den schweiziske kriminolog Manuel Eisner kalder det (Eisner, 2008). ”Civilisering” og ”selvkontrol” er to processer, der udvikler sig hånd i hånd og stimulerer/forstærker hinanden. Se nærmere herom i kapitel 3.

Forekomsten af tyveri i jæger- og samlersamfundet ved vi ikke noget om. Den kan ikke aflæses af eller i efterladenskaber som kranier eller jagttredskaber. Vi formoder, at der ikke har været meget af den, dels fordi der ikke har været meget at stjæle, og dels fordi det, der har været at stjæle, er noget, man har haft på sig eller været i nærheden af, og derved har haft fuld kontrol over. Det er derimod tænkeligt, at en del af volden/tyverierne har haft karakter af røveri. Bidragende til et relativt lavt niveau af tyverier har formentlig også været, at disse samfund havde et kollektivistisk syn på ejerskab, hvad angår mad og ressourcer. Byttet fra jagt og indsamling blev typisk delt mellem gruppens medlemmer.

Interessant nok er Danmark historisk set formentlig det første land, der byder sig ind med et rimeligt veldokumenteret tidligt bud på den faktiske forekomst af tyveri. I 1729 fremhævede Ludvig Holberg (f. 1684, d. 1754) danskerne som et meget lovlydigt folkefærd. I sit over 700 sider store værk ”Danemarks og Norges Geistlige og Verdslige Staat” skrev den berejste Holberg, at der næppe findes

² Det er påvist, at voldelige dødsfald procentuelt var højere i førmoderne samfund, herunder ikke mindst i jæger- og samlersamfund, jf. Steven Pinker (2011): ”The Better Angels of Our Nature. The decline of violence in history and its causes”, Vikings, New York. Nogle antropologer mener dog, at vold i jæger- og samlersamfund ofte er blevet overdrevet, og at mange af disse samfund havde effektive konfliktløsningsteknikker, jf. især Douglas P. Fry & Patrik Söderberg (2014): ”Myths about Hunter-Gatherers Redux: Nomadic Forager War and Peace”, *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research*, 6, s. 255-66.

noget land, ”hvor tyveri, rof og mord gaard mindre udi svang, og hvor veifarende kan reyse med større sikkerhed ...”³

Andre beretninger tyder dog på, at det ikke har været den rene idyl. Netop i den periode, hvor Holberg offentliggjorde sin beskrivelse af Danmark og Norge, var tyverierne i en af landets største byer – Aarhus – øjensynlig blevet en svøbe, og borgerne klagede til bystyret over, hvad de oplevede som omsiggribende lovløshed (jf. Lauridsen, 1969). I erkendelse af, at man ikke kendte problemets omfang, besluttede bystyret sig derfor i 1730 til at gøre et forsøg på at få et overblik over situationen. Til det formål udpegede man seks mænd til, to og to, at gå rundt fra husstand til husstand for at skaffe oplysninger. Med sig havde de et cirkulære udstedt af Aarhus bystyre. Cirkulæret indledtes på følgende måde:

”Formedelst dend disvære her i Byen tilvoxende Tyveri, som ioe mere og mere foroeves, eragtes fornøden at være, i visse Henseende bekient at blive, hos hvem af Byens Indvaanere er passeret udi de 3 til 4 sidste Aaringer...”.

TYVERI I ÅRHUS OMKRING 1730?

De seks mænd var udstyret med et lille hæfte, hvori indbyggerne – i det omfang de kunne skrive – selv skulle redegøre for, hvor meget der i årene 1727-30 var stjålet fra dem og af hvem – hvis de havde nogen mistanke om det.

³ Holberg skrev desuden, at ”den danske Nation” var ”besynderlig lydig imod Øvrigheden”, og at der næppe fandtes et land i Europa, hvor oprør var mindre sandsynligt. Holberg tilskrev det ssåvel regeringens som indbyggernes gode sindelag.

Indbyggertallet i Aarhus lå dengang på omkring 3.500. Byens lidenhed havde til følge, at undersøgelsen ikke blev nogen langvarig affære. Det tog kun godt en uge, inden rapporten kunne afleveres.

188 tyverier, konstaterede man, de 3.500 mennesker havde være udsat for, hvoraf en stor – men ukendt – del var blevet stjålet ved en og samme lejlighed, fx både mad og tøj. Det svarer formentlig til en årlig tyveririsiko på under ½ pct.

I vore dage ligger den for Danmark som helhed på omkring 10 pct.⁴ Alle andre historiske sammenligninger, som vi er bekendt med, peger i samme retning: Der er langt flere tyverier i det moderne samfund end i tidligere tiders samfund.

Hovedforklaringen på det øgede antal tyverier er de øgede muligheder for at stjæle, og det hermed forbundne øgede fristelsespres. Der er tale om en øgning i det antal objekter, der kan stjæles, og hvor der kan stjæles fra, samtidig med, at det generelt er blevet nemmere at stjæle uden risiko for opdagelse (jf. nærmere herom i kapitel 2). Den vedvarende stigning i tyverier og anden ejendomskriminalitet er formentlig kommet ret sent i det historiske forløb – langt senere end den faldende vold og sandsynligvis først for alvor på denne side af anden verdenskrig (se nærmere herom i kapitel 1).

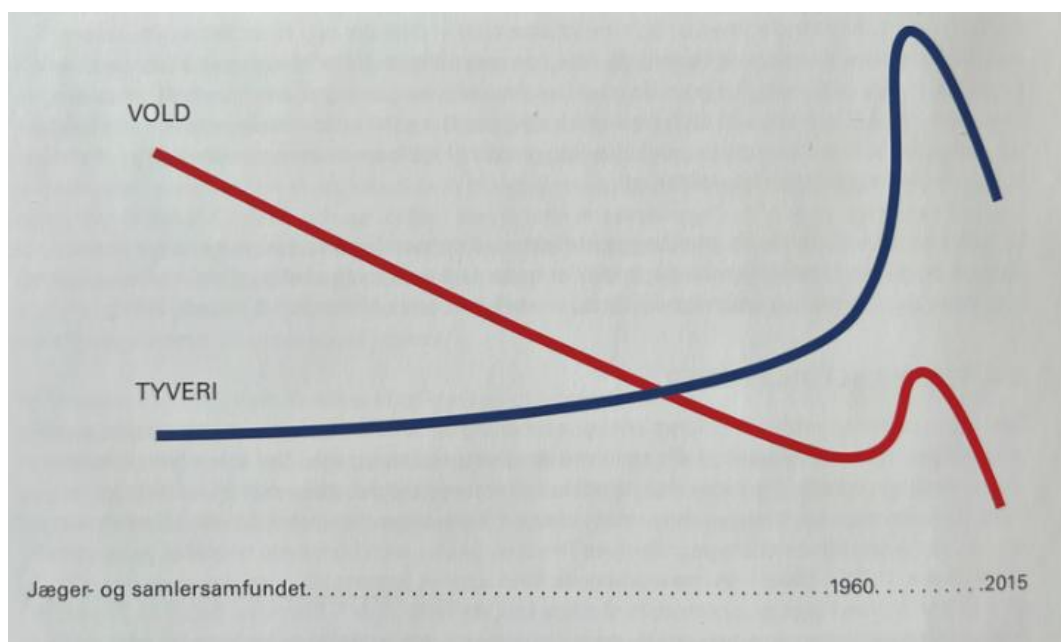
Bidragende til udviklingen har også været, at normer omkring vold og tyveri et langt stykke af vejen er blevet vendt om, Mens fordømmelsen af vold er blevet stadig stærkere, er fordømmelsen af det at stjæle blevet mindre. I det fattige samfund var det jo også reelt en langt alvorligere sag at blive fra-stjålet noget af den smule man havde, end i det velstående samfund hvor man ”blot” bliver lidt mindre velstående. I et samfund, hvor man kæmper en daglig kamp for overhovedet at overleve, kan tyveri – af ”simple” ting som mad, tøj og penge – være mere livstruende end at blive udsat for vold.

*

Den faldende vold og stigningen i tyverier siden jæger- og samlersamfundet har ikke fulgt to rette linjer, som man ellers kunne få indtrykket af ved at se på opstilling 0.a, der er en grafisk fremstilling af *hypoteserne* om, hvordan langtidsudviklingen i tyveri og vold har formet sig fra jæger- og samlersamfundets begyndelse ca. 13000 f.Kr. frem til nutidens cyberspace-samfund. Der har været krusninger, bølger og kortere eller længere perioder, hvor det er gået anderledes.

⁴ I en landsdækkende stikprøveundersøgelse foretaget i 2024 var det 11,7 pct. af de 16-79-årige, der havde oplevet sig udsat for tyveri og/eller indbrud inden for det seneste år (Balvig, 2025). Her indgår således ikke de tyverier m.v. som personer under 16 år har været udsat for og heller ikke de udsatte personer, der var over 79 år. Der er i den landsdækkende undersøgelse ikke taget højde for, at en del har været udsat flere gange ligesom tyverier/indbrud i virksomheder og institutioner m.fl. kun i begrænset omfang er med. Flere yderligere forskelle betyder, at procenterne ikke er direkte sammenlignelige.

Opstilling 0.a. Den formodede langtidsudvikling i forekomsten af vold og tyveri.

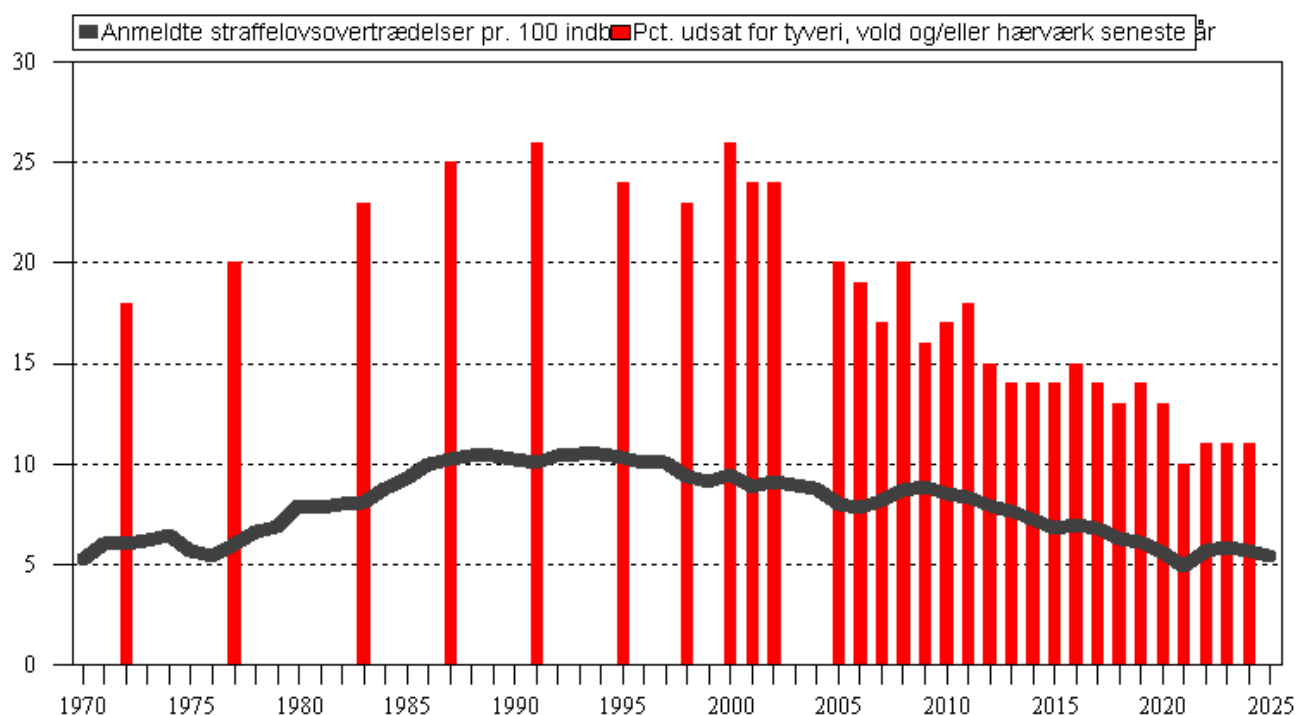

*

Indsnævrer vi tidsperspektivet til *efterkrigstiden* – tiden efter anden verdenskrig – kan vi se en af disse bølger, som også er forsøgt indtegnet i opstilling 0.a.: På et eller andet tidspunkt begynder antallet af tyverier at stige usædvanligt stærkt for så at kulminere og begynde at falde igen. Og volden, der jo ellers har haft en faldende tendens, følger med i denne bølge.

For Danmarks vedkommende starter ”den moderne kriminalitetsbølge”, som vi kan kalde den, i begyndelsen af 1960-erne; den kulminerer i 1990-erne og kriminaliteten begynder så at falde i indeværende årtusinde. Det kan nemmest se af diagrammet på forsiden af denne rapport (der vedrører alle anmeldte straffelovsovertrædelser sat i forhold til folketallet). I opstilling 0.b kan man se udviklingen siden 1970. De første offerundersøgelser i Danmark som helhed blev foretaget i begyndelsen af 1970-erne, og via dem får man også et bud på, hvordan den faktiske kriminalitet har udviklet sig. I opstilling 0.b kan udviklingen i de af politiet registrerede straffelovsovertrædelser sammenholdes med den faktiske andel af befolkningen (mellem 16 og 74/79 år), der har oplevet sig udsat for tyveri, vold og/eller hærverk det seneste år forud for udspørgningstidspunktet. Desværre er der ikke foretaget nogen offerundersøgelse i 2025.

Opstilling 0.b. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 100 indbyggere i Danmark og procent 16-74-årige,⁵ der indenfor det seneste år forud fra udspørgningstidspunktet har været udsat for tyveri, hærværk og/eller vold – fra 1970 til 2025.

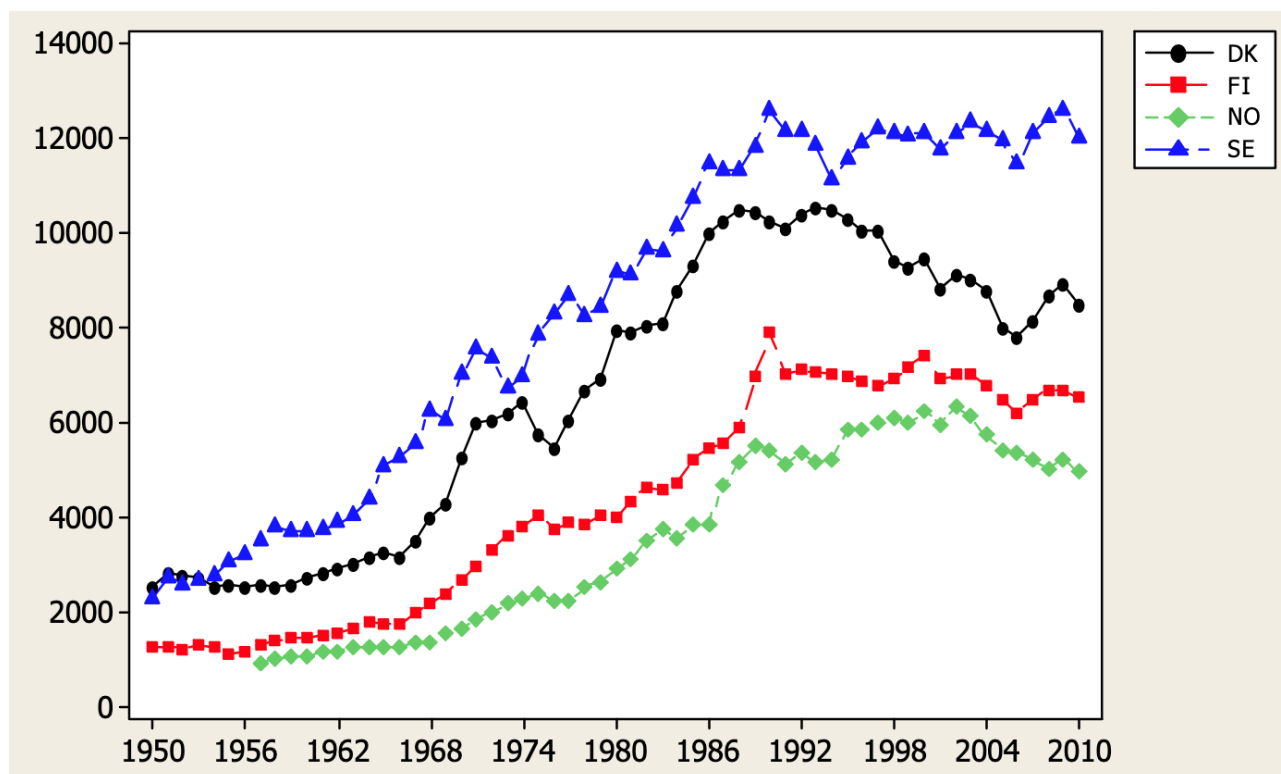
Kilde: Anmeldte straffelovsovertrædelser og folketal som oplyst af Danmarks Statistik. Procent udsatte for forskellige forbrydelser er baseret på et stort antal forskellige offerundersøgelser, jf. bl.a. Balvig, 2025. Før 1995 er procenterne estimeret på basis af separate undersøgelser om udsathed for tyveri, vold og hærværk.

Der synes således at være tale om en *reel* kriminalitetsbølge vedrørende traditionel straffelovskriminalitet (tyveri, hærværk og vold), selvom det godt kunne se ud til, at mørketallet er mindre i begyndelsen af 2020-erne end i begyndelsen af 1970-erne, sandsynligvis på grund af en vis samlet øgning af anmeldelsestilbøjeligheden.

Af opstilling 0.c kan man se, at det ikke kun er Danmark, hvor den moderne kriminalitetsbølge har sat sit præg på kriminalitetsudviklingen i tiden efter anden verdenskrig, i hvert fald for de to første fasers vedkommende – stigningen og opbremsningen. Det samme har gjort sig gældende i de øvrige nordiske lande. Med hensyn til den sidste fase – den faldende tendens – startede det også sådan i de tre øvrige nordiske lande, og det fortsatte i de to af dem – men ikke i Sverige.

⁵ I 2023 og 2024 16-79-årige.

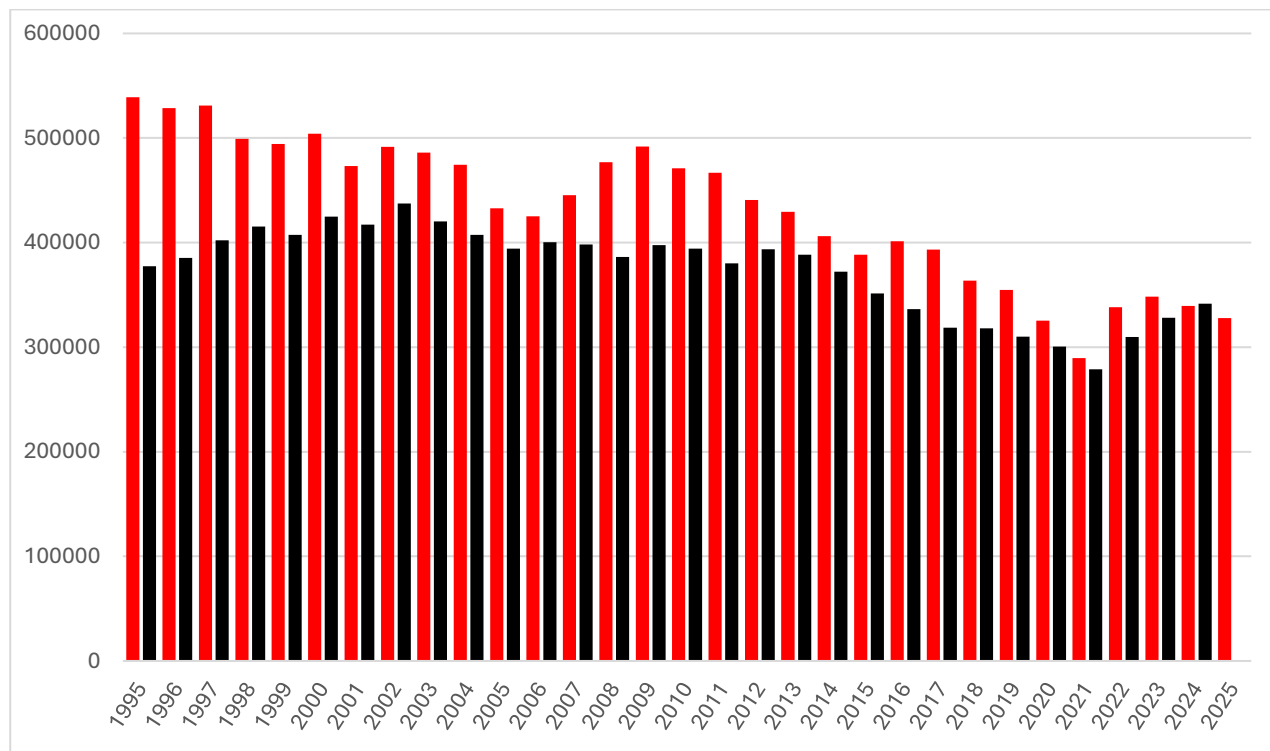
Opstilling 0.c. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 100.000 indbyggere i Danmark, Finland, Norge og Sverige, fra 1950 til 2010.

Kilde: Hanns von Hofer, Tapio Lappi-Seppälä & Lars Westfelt: *Nordic Criminal Statistics. Summary of a report. 8th revised edition*. Kriminologiska institutionen, Stockholm Universitet, Rapport 2012:2.

Af opstilling 0.d kan man tydeligere se, at dette er tilfældet for Norges vedkommende. Her er tallene for perioden 1995 til 2024 sammenstillet med den danske udvikling. Hvor den faldende tendens sætter ind i Danmark allerede i slutningen af 1990-erne, er det dog først tilfældet for Norge fra begyndelsen af indeværende årtusinde. Udover den generelt faldende tendens set over de seneste tre årtier er et andet fællestræk ved udviklingen i Norge og Danmark det særlige dyk, der sker i kriminaliteten i corona-perioden (især 2021). Den midlertidige stigning, der skete i Danmark i slutningen af 00-erne, findes ikke i Norge.

Opstilling 0.d. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser i Danmark (rød) og Norge (sort), fra 1995 til 2025.

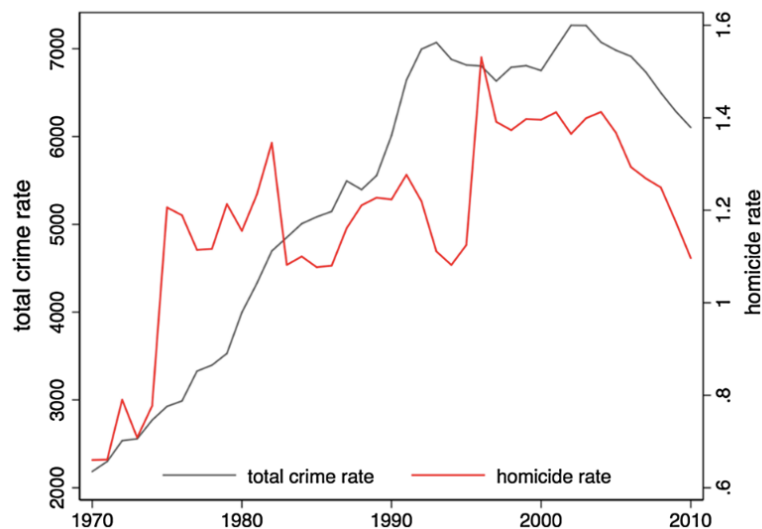

Kilde: Danmark: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk. Norge: Statistisk Centralbyrå, www.ssb.no

Som det fremgår var det absolutte antal anmeldte straffelovsovertrædelser i 2024 for første gang – i hvert fald i nyere tid – i Norge større end i Danmark og det til trods for, at folketallet i Norge er 6-7 pct. mindre end i Danmark.

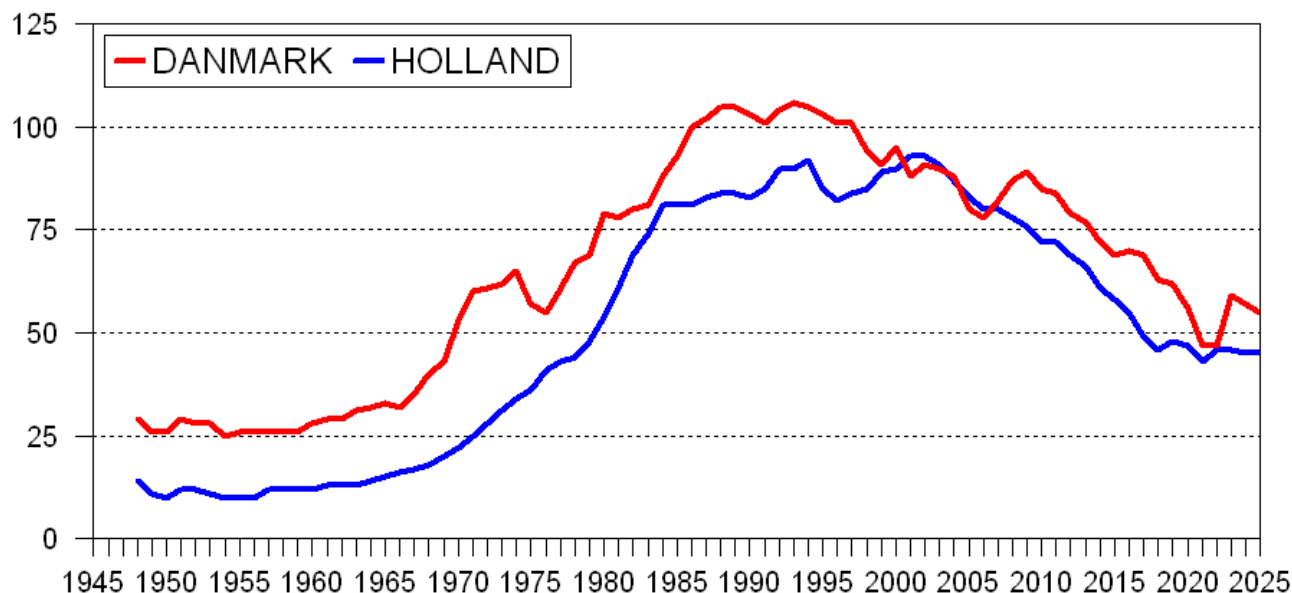
Ser man sig yderligere omkring i kriminalstatistikkerne i lande, som vi i større eller mindre grad plejer at sammenligne os med, og hvor der foreligger relevante tal, ser det ud til, at det er den seneste udvikling i Sverige, der er undtagelsen. Vi genfinder således hele ”den moderne kriminalitetsbølge” i EU under ét (opstilling 0.e), og i lande som Holland (opstilling 0.f.), i England & Wales (opstilling 0.g), i USA (opstilling 0.h), i Canada (opstilling 0.i), i Tyskland (opstilling 0.j) og i Japan (opstilling 0.k). Japan er ikke et af de lande, vi sædvanligvis sammenligner os med, men sammenstillingen er interessant, dels fordi Japan er et af de lande i verden, der har den laveste kriminalitet, og dels fordi man kan se, at man i en lang periode før ”den moderne kriminalitetsbølge” havde en faldende kriminalitetsrate, hvor den i forlængelse af øget urbanisering osv. var begyndt at stige stort set alle andre steder i den ”moderne” verden (frem til slutningen af 1970-erne).

Opstilling 0.e. Den registrerede kriminalitetshyppighed i EU, 1970 – til 2010.

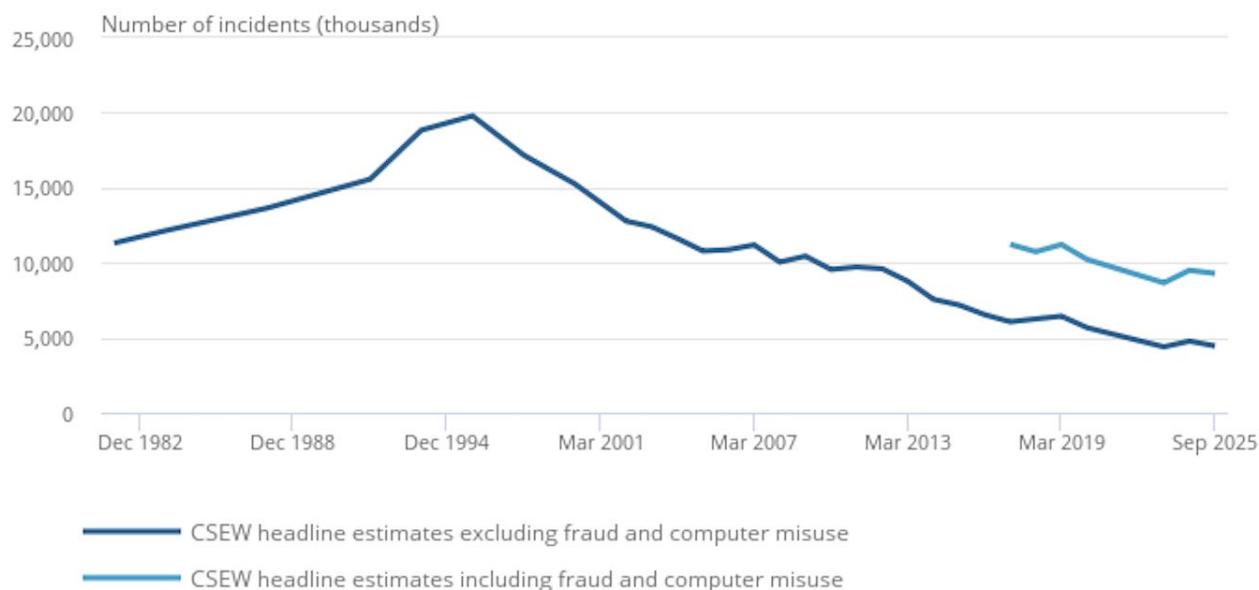
Kilde: Buonanno, P. et al. (2018): "How much should we trust crime statistics? A comparison between EU and US", *European Journal of Law and Economics*, 46(3), s. 343-357. Ifølge Eurostat er den faldende tendens såvel i den samlede kriminalitetshyppighed som i hyppigheden af drab fortsat fra 2010 og til i hvert fald 2022, jf. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Crime_statistics (aflæst 13.01.2025).

Opstilling 0.f. Antal straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, pr. 1.000 indbyggere, i Danmark (RØD) og Holland (BLÅ) 1948 til 2025.

Kilde: Holland: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/83723NED> Tallene for 2024 og 2025 er foreløbige. Danmark: Danmarks Statistik.

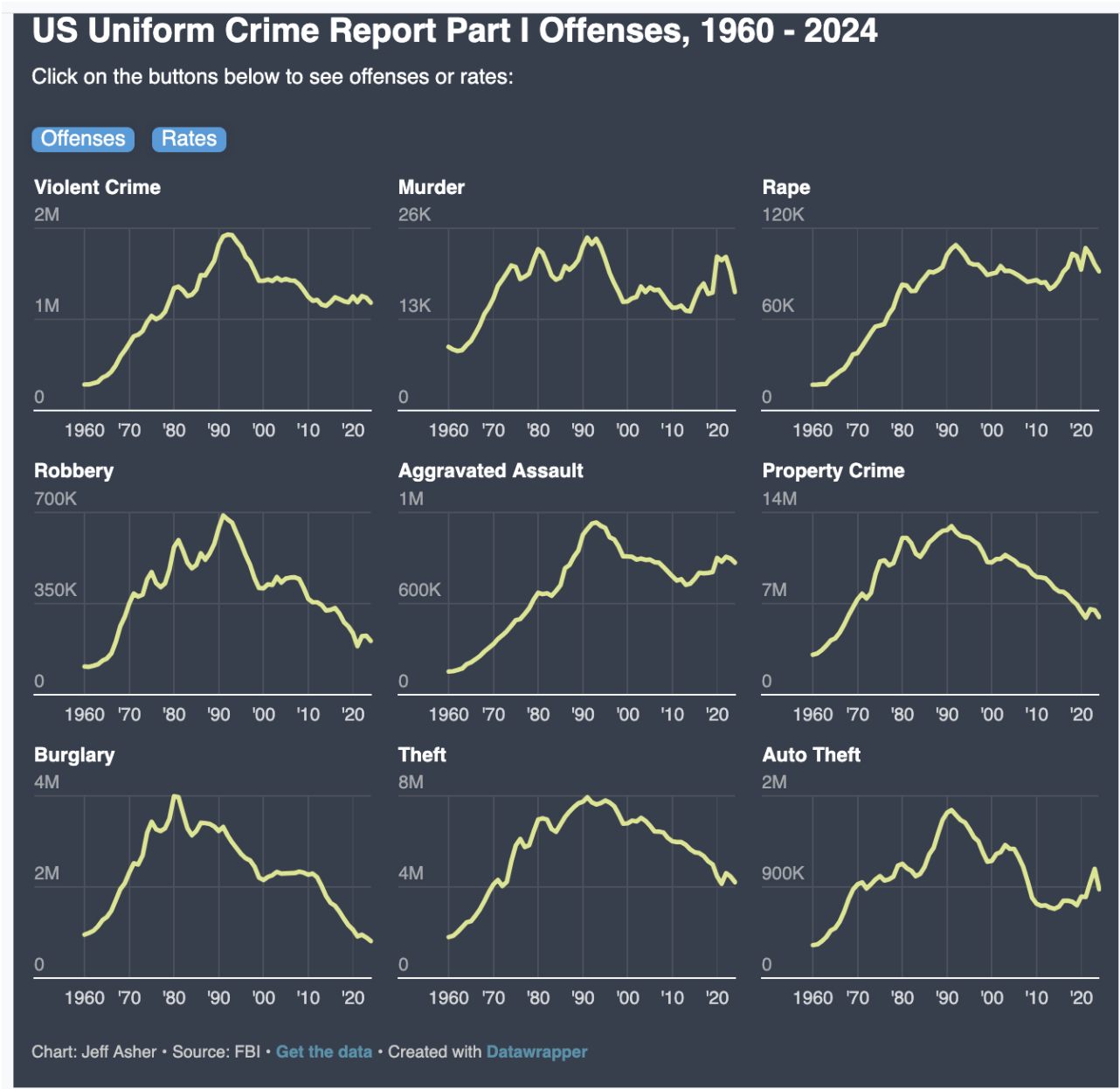
Opstilling 0.g. Antal 1000'er af tilfælde af tyverier, hærværk og vold som personer 16 år og derover har været udsat for inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, England & Wales, fra 1981 til september 2025 (fra 2017 tillige for bedrageri og internetkriminalitet).

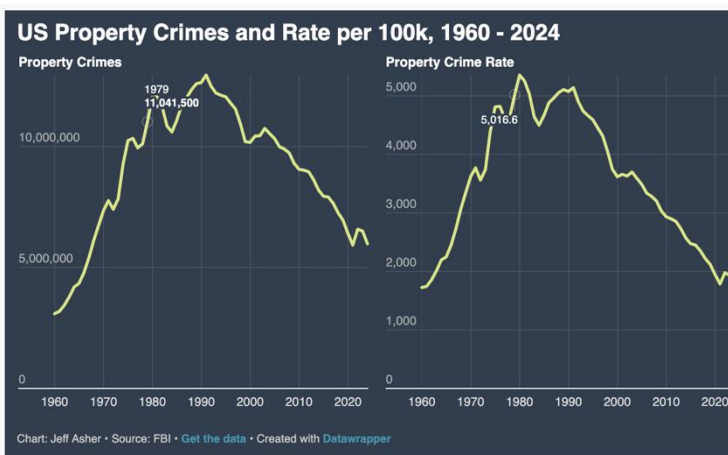
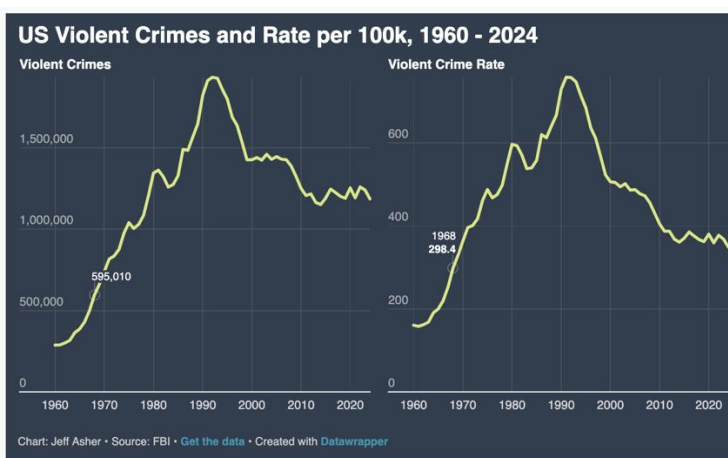
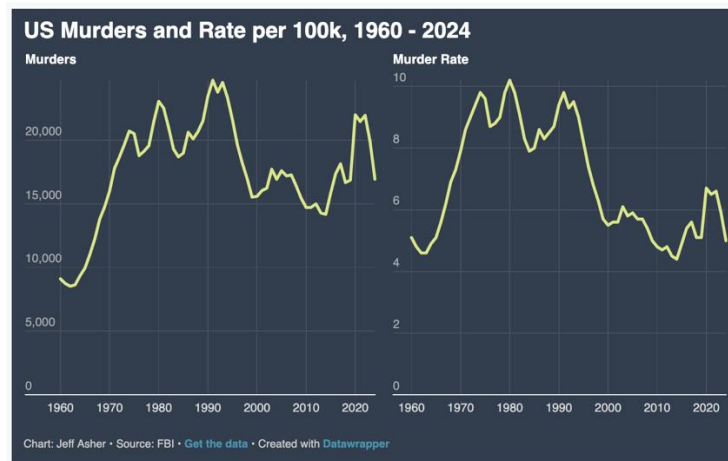

Kilde: Office for National Statistics (2026): “Crime in England and Wales: year ending September 2025”

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/bulletins/crimeinenglandandwales/year-endingseptember2025>

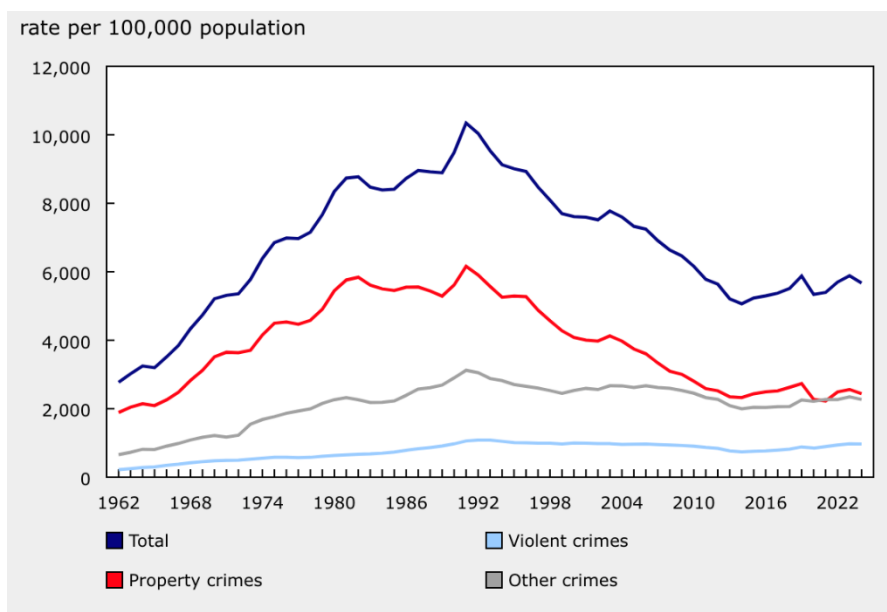
Opstilling 0.h. Antal anmeldte tilfælde af forskellige former for forbrydelser i USA 1960-2024, dels i absolutte tal og dels i forhold til folketallet, 1960-2024.

Kilde: Jeff Asher baseret på oplysninger fra FBI (5. august 2025).
<https://jasher.substack.com/>

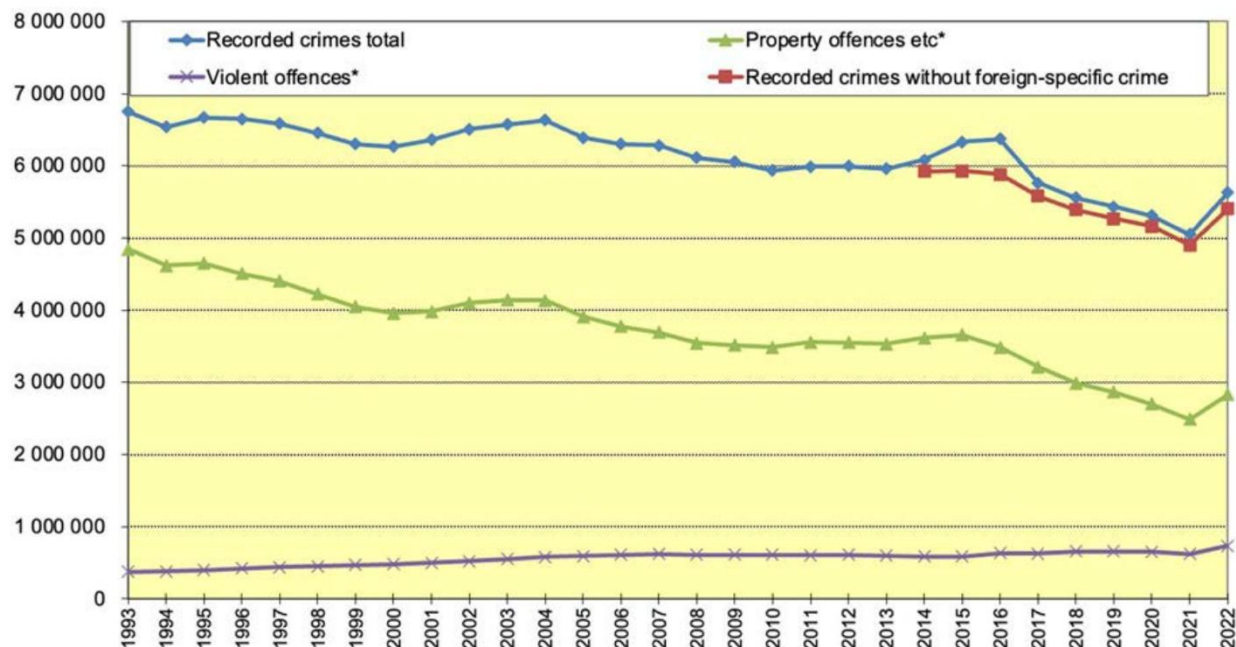
Opstilling 0.i. Antal anmeldte tilfælde af straffelovsovertrædelser pr. 100.000 indbyggere, Canada, 1962-2024.

Kilde: Statistics Canada.

<https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/250722/cg-a002-eng.htm>

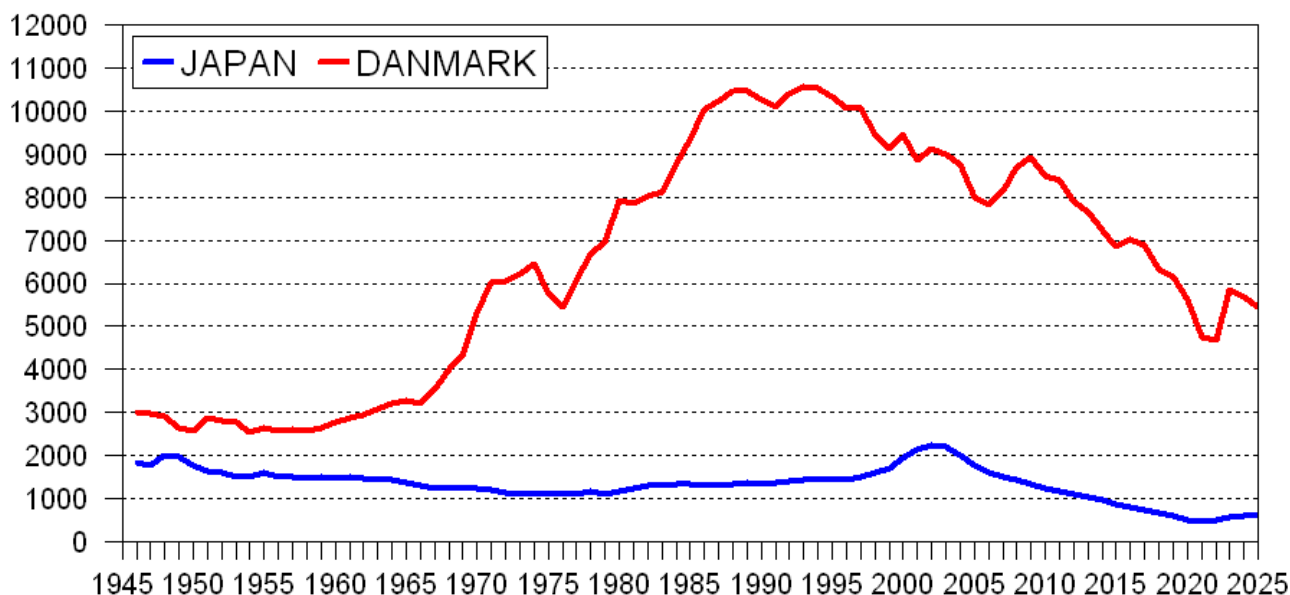
Opstilling 0.j. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser i Tyskland, fra 1993 til 2022.

Kilde: https://www.bmjv.de/SharedDocs/Downloads/DE/Fachpublikationen/Criminal_Justice_in_Germany_8_Ed.pdf?__blob=publicationFile&v=2

Note: Antal anmeldte straffelovsovertrædelser var i 2022 5.628.584, i 2023 5.940.667 og i 2024 5.836.445

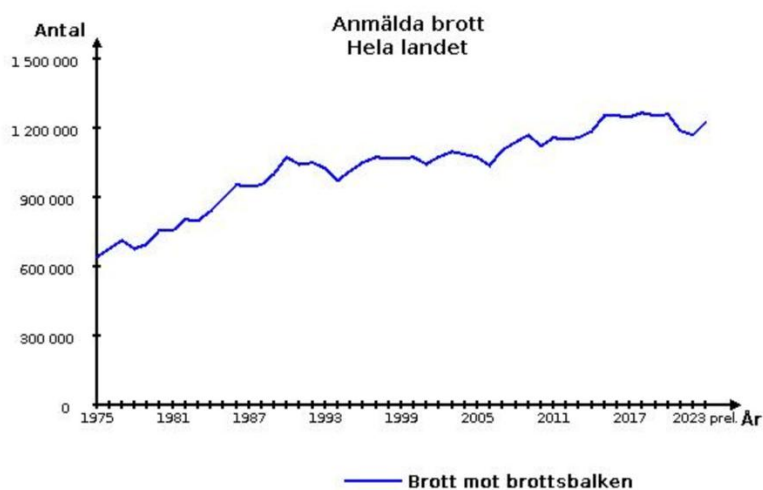
Opstilling 0.k. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser i Danmark og Japan pr. 100.000 indbyggere, fra 1946 til 2025.

Kilde: Opdaterede oplysninger på basis af data fra henholdsvis politiet i Japan og politiet i Danmark samt Danmarks Statistik (Balvig, 2021, s. 141).

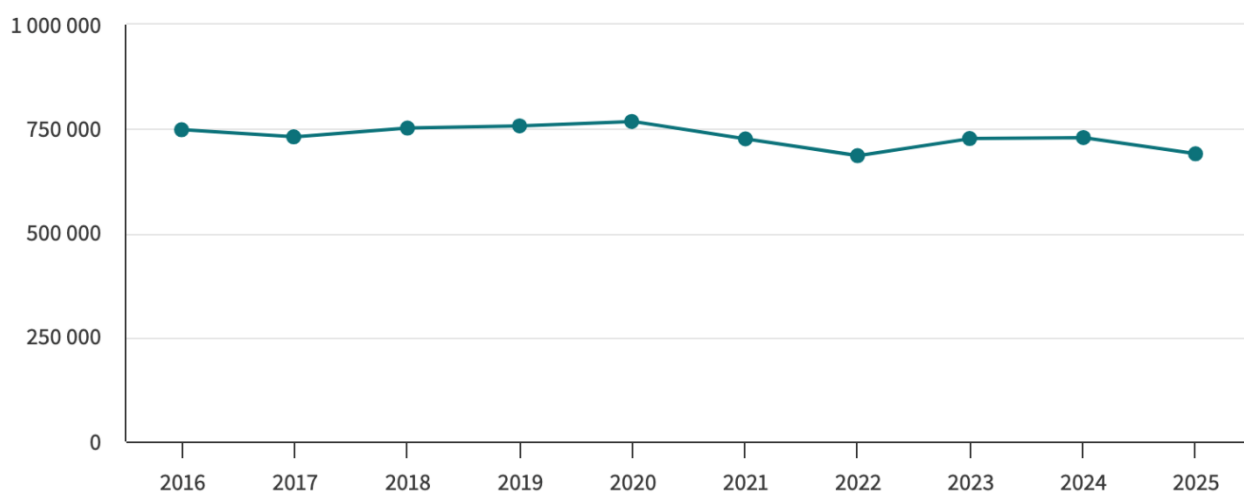
I opstilling 0.1.1 og 0.1.2 er udviklingen ajourført for Sveriges vedkommende i forhold til opstilling 0.c, og heraf fremgår det, at der helt frem til første halvår 2025 stadig ikke – som i Danmark og i så mange andre lande – generelt er tale om en nedgang i den registrerede kriminalitet. Vor hypotese, som vi skal understrege, vi ikke har undersøgt nærmere, er, at det har sammenhæng med en kraftig stigning i organiseret kriminalitet og bandekriminalitet over en længere årrække. Den svenske rigs-politichef har i 2023 oplyst, at der skulle være 62.000 ”kriminelle” bandemedlemmer i Sverige. Det vil i givet fald være mindst ti gange så mange som i Danmark, hvis vi sammenligner med noget tilsvarende oplysninger fra politiet i Danmark.

Opstilling 0.1.1. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser i Sverige, 1975 til 2023.

Kilde: Brottsförebyggande Rådet, Sverige

Opstilling 0.1.2. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser første halvår i Sverige, 1975 til 2025.

Kilde: Brottsförebyggande Rådet, Sverige. <https://bra.se/nyheter/arkiv/2025-07-17-anmalda-brott-forsta-halvaret-2025>

Fordi udviklingen i indeværende årtusinde i Sverige generelt indtil videre afviger fra udviklingen i Danmark og mange andre lande, og fordi sammenligninger med Sverige ofte er det, der ligger først for – ved alle former for sammenligninger – kan det være af interesse med det svenske Brottsförebyggande rådet i hånden at se give en aktuel status for hvordan udviklingen for en række former for lovovertrædelser vurderes som værende til og med 2024.⁶

Indbrud i beboelser: ”Bostadsinbrotten har minskat sedan 2017–2018”

Cykeltyverier: ”Efter en ökning under 10-talet finns tecken på att cykelstöldrna minskar”

Bedragerier: ”Den tidigare ökningen av kortbedrägerier har avtagit något, samtidigt som försäljningsbedrägerier och bedrägerier genom social manipulation har fortsatt öka”

Trusler: ”Utsattheten för hot ökade efter 2014, men har sedan 2019 successivt minskat”

Personröverier: ”Personrånen har minskat sedan 2020 efter en tidigare ökning”

Vold: ”Antalet fall av misshandel ökade under 10-talets andra del, men det finns tecken på en minskning efter 2020”

Drab og vold med døden til følge: ”Efter en ökning av det dödliga våldet mot män under 10-talet har det skett en minskning”

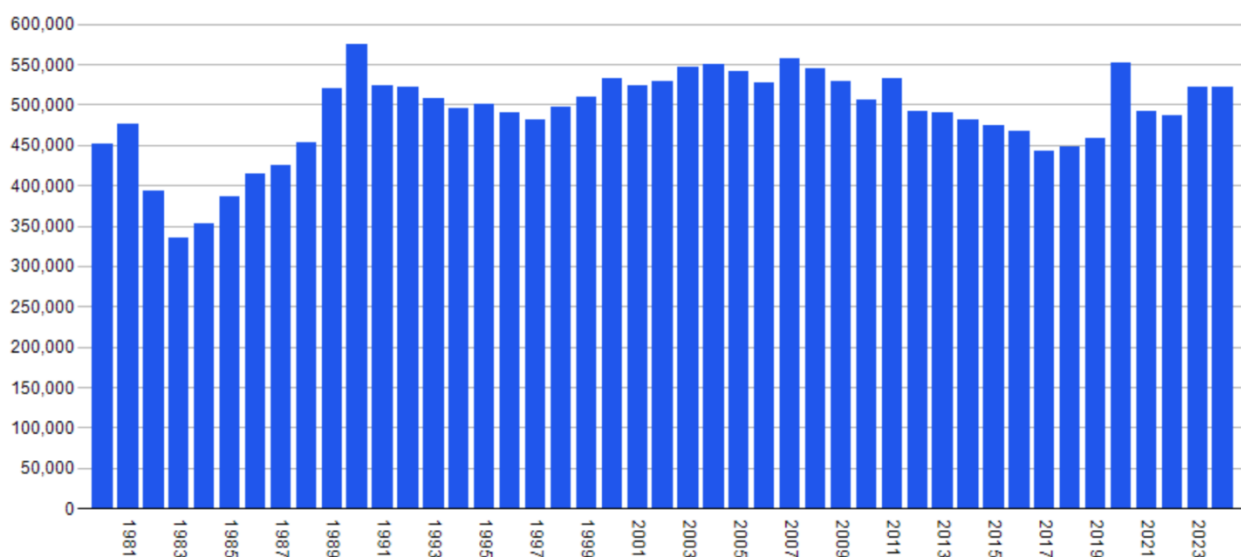
Seksualkriminalitet: ”Sexualbrottsutvecklingen är svårbedömd”

Vurderingerne er foretaget på basis af politiets anmeldelsestal, offerundersøgelser, selvrapporteringsundersøgelser og andet relevant for bestemmelse af den faktiske udvikling, såsom skadestueundersøgelser vedrørende vold.

Bemærkelsesværdigt er det, at også udviklingen i Finland i indeværende årtusinde synes at være en undtagelse, jf. opstilling 0.m.

⁶ Brottsförebyggande rådet (2025): ”Brottsutvecklingen til og med 2024”. https://bra.se/download/18.13666efe196335dbcc423d61/1745393422999/2025_6_Brottsutvecklingen%20till%20och%20med%202024.pdf

Opstilling 0.m. Antal anmeldte straffelovsovertrædelser i Finland, 1981 til 2024.

Kilde: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/en/StatFin/StatFin__rpk/statfin_rpk_pxt_13ex.px/chart/chartViewColumn/

*

Der er tre hovedpointer, vi på baggrund af denne lille rundtur i kriminalitetsudviklingen i Danmark og andre lande, her især vil fremhæve: Det er for det første, at ”den moderne kriminalitetsbølge” er den dominerende (mest udbredte). For det andet betyder det, at udviklingen i Danmark ligner udviklingen i de fleste andre lande, og at den derfor ikke skal forklares ud fra nogle specifikke danske forhold. For det tredje kan vi se, at den ”langtidsudvikling”, der er i fokus for nærværende rapport, tager sit udgangspunkt på toppen af den danske version af ”den moderne kriminalitetsbølge”. Det er ikke blot vigtigt at se, hvordan kriminaliteten udvikler sig. Det er også vigtigt at holde for øje, hvad kriminaliteten udvikler sig fra.

*

Fokus i nærværende rapport er således udviklingen i Danmark siden 1995, dvs. på bølgens ”højre ben” – den faldende kriminalitet. Men hvad med bølgens ”venstre ben”? Hvorfor fik vi i Danmark og de fleste andre lande en så stærk kriminalitetsstigning fra omkring 1960 frem til engang i 1990-erne?

Denne stigning kom bag på alle, i Danmark i hvert fald. Den var bestemt ikke forventet. Kriminaliteten havde været steget stærkt under anden verdenskrig, men faldt så hurtigt igen, da krigen var slut. Alt åndede rimeligt fred og ro på kriminalitetsfronten op igennem 1950-erne, og i slutningen af 1950-erne gik økonomien for alvor fremad med tilnærmelsesvis fuld beskæftigelse m.v. Berigelseskriminalitet – som var det man først og fremmest tænkte på, når man tænkte på kriminalitet – forbandt man med fattigdom. Det var fattigdom, der kunne få nogen til at stjæle, og det var tyveri, der kunne gøre nogen fattige. Den moralske fordømmelse af tyveri var stadig omfattende og stærk. Nu gik det hastigt mod bedre tider. Der var færre, der havde grund til at stjæle, og tyverierne ramte ikke længere de nu

mere velstående ofre så hårdt. Forventningen var, at *nu* ville man nok mere eller mindre få løst kriminalitetsproblemet. Og så gik det stik modsat. Nogle mente, man midlertidigt kunne få problem med ”de store årgange” som et produkt af de høje fødselstal under krigen, men det var så det. Og det var langt fra var (alene) på grund af det stigende antal unge, kriminalitetskurverne begyndte at stige.

Forklaringen på den stærke stigning i kriminaliteten i Danmark fra engang i 1960-erne til ind i 1990-erne er kompleks og sammensat. Vi skal her nøjes med at fremhæve nogle få forhold, som også i store træk er dem, man er kommet frem til i de mange andre lande, hvor det har udviklet sig på samme måde. Det er altså forklaringer, der ikke har noget specifikt med Danmark at gøre.

”Lejlighed gør tyv”. Vi har allerede som den formentlig væsentligste faktor peget på den enorme og stærke stigning, der skete i nemme og fristende muligheder for kriminalitet (især tyverier), og for at kunne gøre det uden at blive opdaget. Overgangen fra diskbutikker til selvbetjeningsbutikker, den stærke vækst i transportmidler henstående i det offentlige rum, nemme at stjæle, og ingen vidste, hvis de så ”tyveriet”, at det ikke var den rette ejer; boliger der i stigende omfang stod tomme det meste af dagen, med døre som man ofte kunne nøjes med at sparke ind og vinduer, som det var lette at afhaspe osv. osv. Med øget urbanisering blev den uformelle sociale kontrol slækket. I takt med at man blev rigere slækkedes også den moralske fordømmelse af berigelse. Man oplevede det ikke længere så slemt som tidligere at stjæle m.v., og det blev måske også psykologisk nemmere at finde andre måder at neutralisere det forhold på, at man begik noget ulovligt. Man stjal ikke en bil – man lånte den, og den stod jo alligevel der og blev ikke brugt i øjeblikket.

Det har selvfølgelig været særligt fristende for dem, der stadig havde det svært, materielt og på anden vis. For langt de fleste gik det fremad – beskæftigelsesmæssigt, økonomisk og uddannelsesmæssigt – men der var en restgruppe, der ikke kom med, og de fik det sværere, fordi de i højere grad oplevede sig lukket ude af samfundet. Der var jo fuld beskæftigelse, så hvis du ikke havde et job, måtte det være dig, der var noget galt med. Der havde hele tiden været mange i ”restgruppen”, som begik kriminalitet, men nu begyndte dem, der befandt sig her, at begå mere kriminalitet end før. Man kan sige, at der skete en intensivering af kriminalitetsbilledet. Recidivet steg. At en øget andel af ”restgruppen” som årene gik blev mere og mere alkoholiseret, og ikke mindst narkomaniseret, fik forstærkende betydning for deres kriminalitet – alkohol især for volden, stofmisbruget især for berigelseskriminaliteten (men selvfølgelig også selvstændigt for narkokriminalitet). Betydningen af restgruppens narkomanisering og myndighedernes reaktioner herpå for kriminalitetsudviklingen uddybes og beskrives bl.a. yderligere i kapitel 2 om indbrudstyverier i beboelser.

Den tredje faktor, der skal nævnes her, er fremvæksten – ja, nærmest fødslen – af ”ungdom” som en separat social kategori med sine særlig normer. Det mest fremherskende blev måske her normusikkerhed frem for bestemte normer: Når vi ikke skal måle hinanden i forhold til at være børn eller voksne, hvad skal vi så lægge vægt på? Man må prøve sig frem. Normusikkerhed beforder eksperimenterende adfærd, og eksperimenterede adfærd beforder kriminel adfærd. De normer, der vokser frem, får til dels karakter af misforståede voksenormer: Det gælder om at vise, at man er mere voksen end de andre, og herunder kan man symbolsk bruge voksenadfærd som at ryge, drikke meget alkohol, vise styrke og mod osv. – som også er normer der kan befordre kriminel adfærd. Som et vigtigt element i dette ligger også, at generationsafstanden øges, og man hænger ikke så godt på

hjemmet/familien som tidligere. Man orienterer sig primært mod og efter hinanden, gerne dem der er et eller to år ældre – men ikke konkrete voksne og selvfølgelig slet ikke børn. Hvor restgruppens kriminalitet psykologisk set har et væsentlig islæt af overlevelseskriminalitet – i såvel absolut som relativ forstand – så bliver den bredere ungdomskriminalitet i højere grad opnåelses- og oplevelseskriminalitet.

*

Heldigvis fik det hele en ende, faktisk før selv de fleste eksperter troede, det ville ske,⁷ eller mente, det overhovedet kunne ske.⁸ Kriminalitetskurverne nåede et toppunkt, fladede ud og begyndte så at gå den anden vej. I det følgende kapitel 1 beskrives nedgangen i kriminaliteten i indeværende årtusinde nærmere, og der fremlægges en række bud på, hvordan denne kan forklares. Det var især børne- og ungdomskriminaliteten – i videre forstand ”gadekriminaliteten” – der faldt. De væsentligste grunde var, at børn- og unge i stærkt aftagende grad var sammen ”på gaden” (ustruktureret socialt samvær), og at det for dem, der fandtes på ”gaden”, var vanskeligere at komme til at begå kriminalitet på grund af øget sikring m.v., og derved et mindre fristelsespres.

*

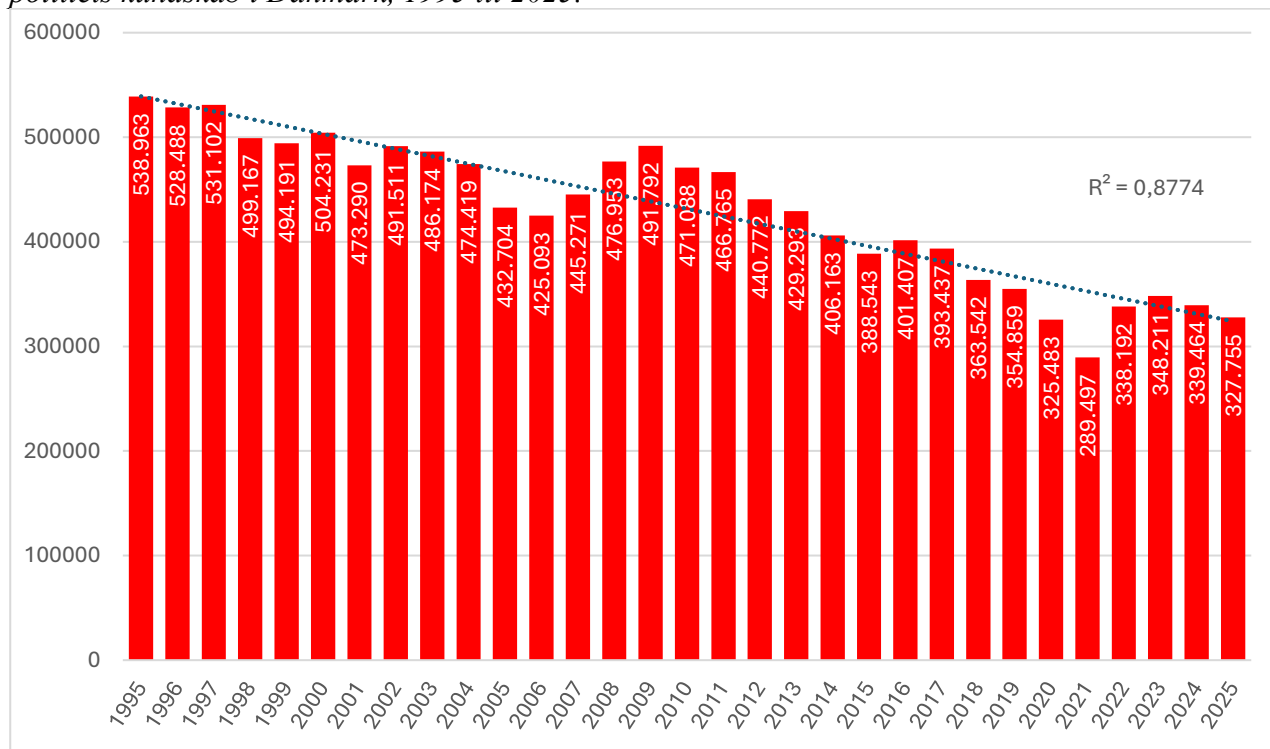
Sidste nyt i skrivende stund (maj 2026) er, at de *generelle* kriminalitetskurver over den registrerede straffelovskriminalitet efter et særlig kraftigt dyk i ”corona-perioden”, synes at fortsætte den faldende tendens, der påbegyndtes i de sidste år af forrige århundrede. Dette til trods for samfundets accelererende vej ind i cyberspace-samfundet, og alle de former for snyd og bedrag internettet – elektroniske relationer i bredere forstand i det hele taget – giver mulighed for – muligheder, som faktisk udnyttes. Engang var det tyverierne og hærværket; i disse år er det vel vold og anden personfarlig kriminalitet, og noget kunne tyde på, at det hastigt er på vej til at blive cyberspace-kriminalitet, der vil fremstå som den heftigste problematik i det samfundsmæssige fokus på kriminalitet. Det nye sort på kriminalitetshimlen, så at sige!

⁷ I begyndelsen af 1990-erne udarbejdede Rigsadvokaten og to samfundsforskere uafhængig af hinanden prognoser, der begge forudså at der omkring år 2000 årligt ville blive tale om omkring en million registrerede straffelovsovertrædelser. Fordi stigningen umiddelbart efter ophørte, blev det ”kun” til det halve.

⁸ Dette er absolut ikke ment som nogen selvforherligelse eller bagklogskab, men blot som en beskrivelse af situationen og de daværende eksperters forventning. Da den ene af denne rapports forfattere i begyndelsen af 1980-erne på et seminar, hvor stort set alle nordens kriminologer var tilstede, fremlagde hvad han selv benævnte som en konsekvensanalyse og som pegede på, at det var muligt at vi ville gå en fremtid i møde med først stagnation og derefter fald i kriminaliteten, blev det mødt med hovedrysten – for at sige det mildt. Man var fast forankret i en forestilling om, at i et ”moderne” samfund stiger kriminaliteten, og jo mere ”moderne” det udvikler sig – med hensyn til urbanisering, fremmedgørelse, tingsliggørelse osv. osv. – desto mere vil kriminaliteten stige.

1. ALLE STRAFFELOVSOVERTRÆDELSER

Opstilling 1.a. Antal straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	– 39 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	– 8 %

Næsten altid og i næsten alle kriminologiske analyser og undersøgelser tager de grundlæggende spørgsmål om kriminalitetens omfang udgangspunkt i, hvor mange straffelovsovertrædelser, politiet ved anmeldelse eller på anden måde har registreret i løbet af et år ("registrerede straffelovsovertrædelser"; "recorded crime"). Det har vi så valgt også at gøre her, jf. opstilling 1.a.

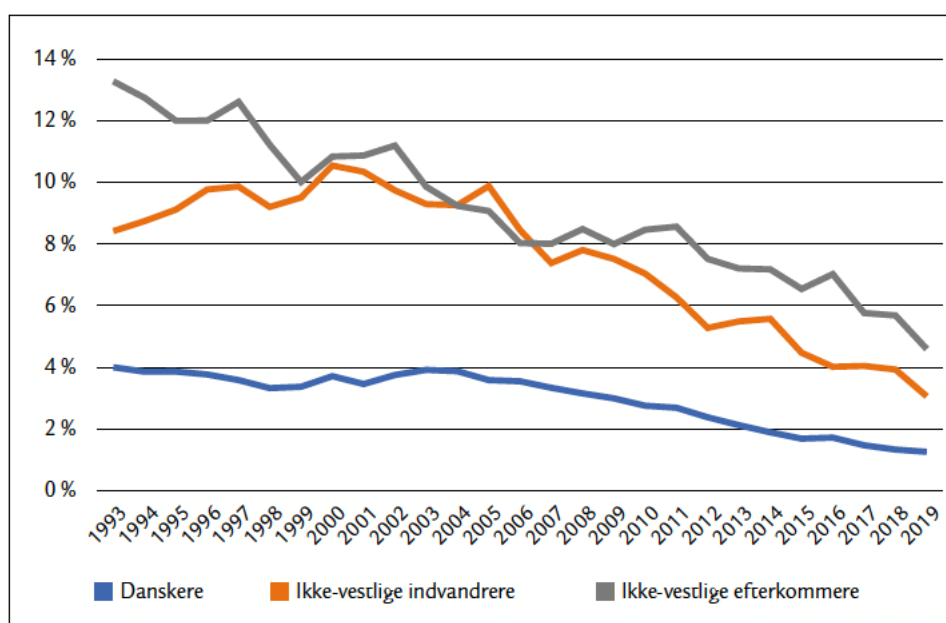
I 2025 drejede det sig om 327.755 registrerede straffelovsovertrædelser. Set over hele perioden, fra 1995 til 2025, er det sket et betragteligt fald – på 39%. Der er en markant faldende tendens fra 1995 til 2005/06; herefter en stigning til 2009 og på ny en faldende tendens fra 2009 til 2021. I 2025 er man endnu ikke nået op på niveauet før corona-perioden: Fra 2019 til 2025 er der et fald på 8%.

Der findes ingen andre kilder end de politiregistrerede forhold tilgængelige, som kan bruges til at tilnærme os et bud på, hvor mange straffelovsovertrædelser under ét i løbet af et år, der reelt begås, endsige hvordan det har udviklet sig. Det er ikke gjort, men det er også indlysende, at man heller ikke ville få noget meningsfyldt og brugbart ud af fx i offerundersøgelser at spørge om, hvorvidt man har været udsat for "straffelovsovertrædelser", eller i selvrapporteringsundersøgelser at spørge om, hvad

man måtte have begået af ”straffelovsovertrædelser”. Det er kun muligt og meningsfyldt i forhold til grupper af specificerede straffelovsovertrædelser. Én af disse større grupper, som man faktisk har forsøgt sig med, er ”traditionelle straffelovsovertrædelser”.

Det bedste bud vi har til rådighed – og det er ikke optimalt – for at kunne vurdere, om det ikke blot er kriminelle handlinger og ofre for disse, der er faldet, men også personer, der begår dem, er udviklingen med hensyn til, hvor mange der har fået en fældende dom for straffelovsovertrædelser, og her nærmer vi os en halvering. For de unge-voksne/voksne-unge mænd – de 18-20-årige – er der tale om mere end halvering, og det har gjort sig gældende for såvel danskere som ikke-vestlige indvandrere og ikke-vestlige efterkommere jf. opstilling 1.b.

Opstilling 1.b. Procent dømte blandt 18-20-årige ikke-vestlige efterkommere, indvandrere og danskere, 1993-2019.

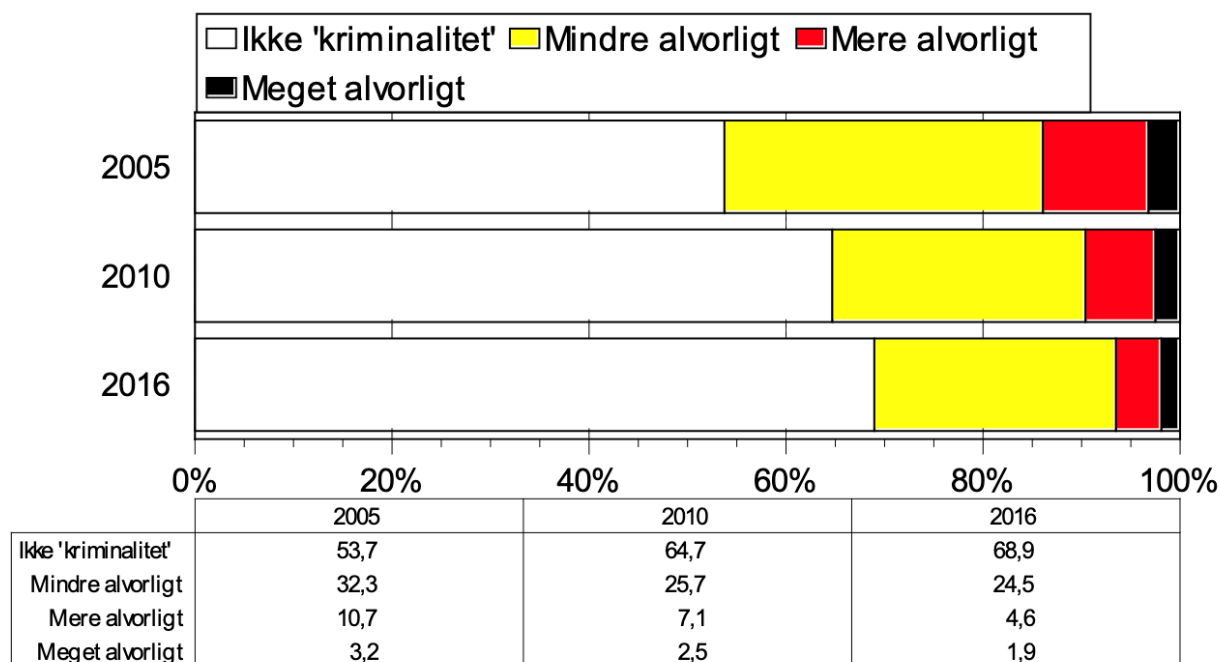

Kilde: ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Note: Med en dom menes en fældende dom for en straffelovsovertrædelse. Forskellene i niveauet mellem danskere, ikke-vestlige indvandrere og ikke-vestlige efterkommere analyseres nærmere i Skovsen & Jensen, 2024, hvorfra også dette diagram stammer, s. 185.

Selvrapporteringsundersøgelser (se Balvig & Holmberg, 2014; Balvig, 2017; Ottosen m.fl., 2022) og analyser af sigtelser og domfældelser (se Hjarsen, 2023) viser, at det er blandt børn og unge, at der især er sket et stort fald i begåelsen af traditionelle straffelovsovertrædelser. Af opstilling 1.c fremgår det, hvordan den faktiske selvrapporterede traditionelle straffelovskriminalitet blandt 14-15-årige har udviklet sig fra 2005 til 2016. I 2005 var der 14%, der havde begået relativ alvorlig straffelovskriminalitet, i 2010 10% og i 2016 7% - altså en halvering i løbet af disse 11 år. Der er desværre ikke gennemført landsrepræsentative selvrapporteringsundersøgelser siden 2016.

Opstilling 1.c. Procentvis fordeling af de 14-15-årige med hensyn til, om de har begået traditionel straffelovskriminalitet inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet – 2005, 2010 og 2016.

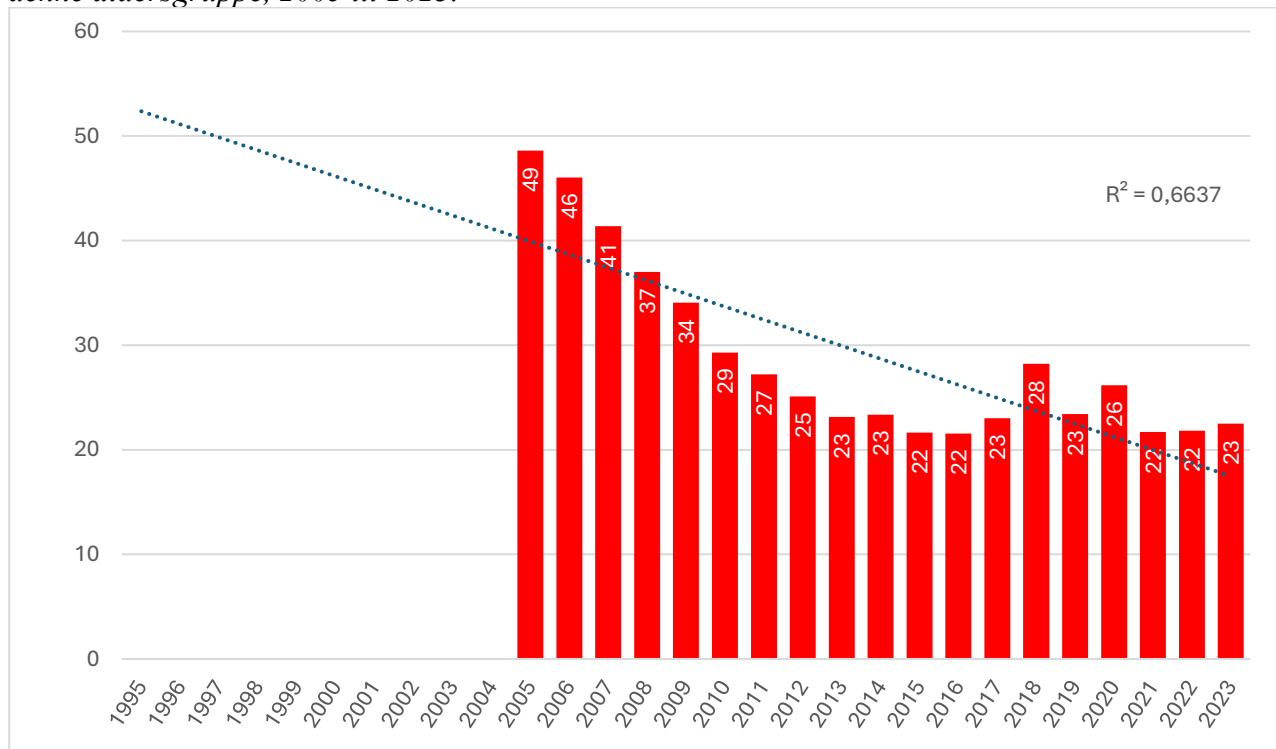
Note: For opdelingen af de unge efter kriminalitet, se nærmere i Balvig, 2017.

Kilde: Balvig, 2017, s. 78.

Af opstilling 1.d fremgår, at den registrerede straffelovskriminalitet i form af antal mistanker/sigtelser mod 10-17-årige i forhold til, hvor mange der har været i denne aldersklasse, er blevet halveret fra 2005 til 2012/13, hvorefter denne hyppighed frem til 2023 har været stagnerende.

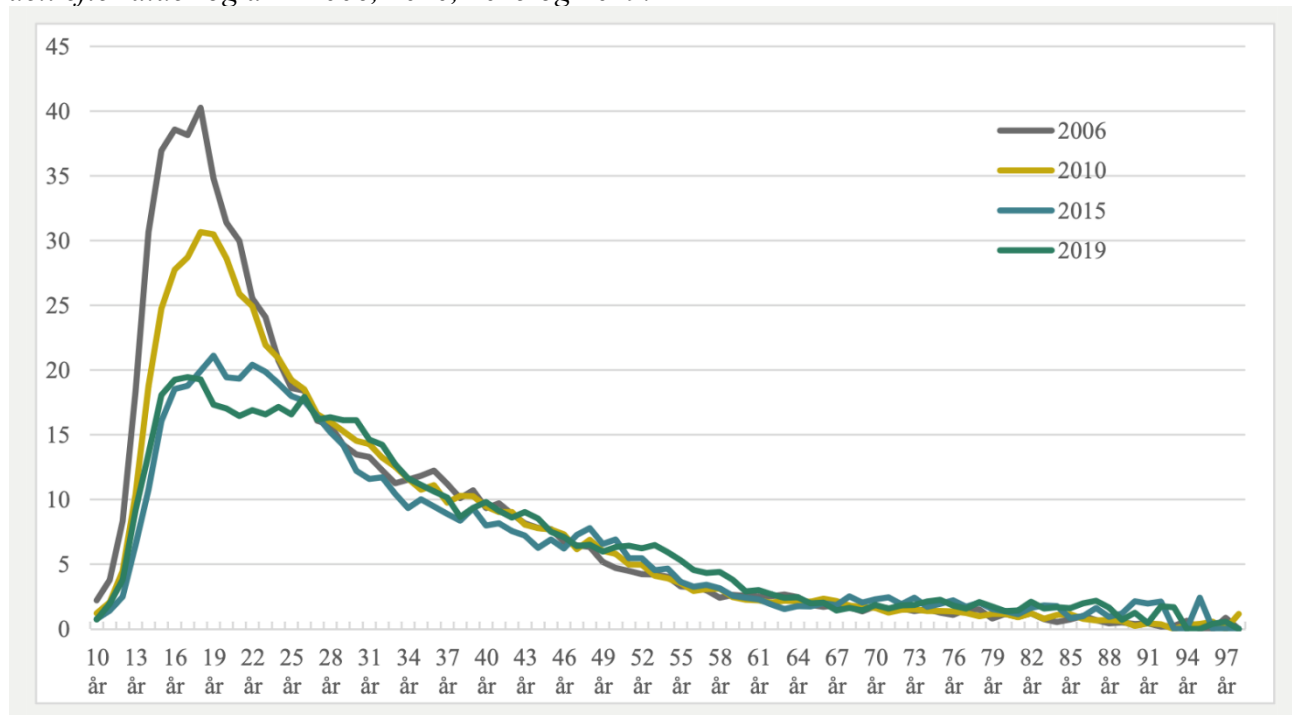
Opstilling 1.e viser de tilsvarende kriminalitetsfrekvenser for alle aldersklasser for 2006, 2010, 2015 og 2020. For det første kan man her se, at kriminaliteten topper i de unge og yngre aldersgrupper. For det andet, at det *er* børne- og ungdomskriminaliteten, der især – måske nærmest udelukkende? – er faldet.

Opstilling 1.d. Antal mistanker/sigelser for straffelovsovertrædelser mod 10-17-årige pr. 1.000 i denne aldersgruppe, 2005 til 2023.

Kilde: Hjarsen, 2023, s. 11; Jensen, 2024, s. 20; Danmarks Statistik.

Opstilling 1.e. Antal mistænkte/sigtede for straffelovsovertrædelser pr. 1.000 i aldersgrupperne fordelt efter alder og år – 2006, 2010, 2015 og 2019.

Kilde: Kyvsgaard, 2020, s. 15.

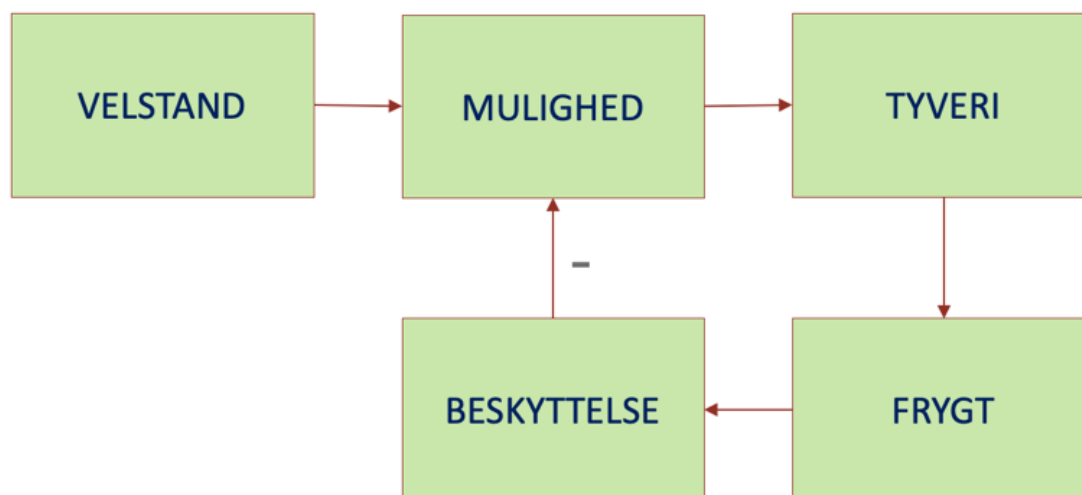
For det tredje fremgår det generelt, at det største fald er sket frem til 2015, og for det fjerde, at der for de yngste – op til en 16-18 år – ikke har været noget fald i den sidste del af perioden overhovedet (fra 2015 til 2019). For det femte: Den faldende tendens er fortsat for de lidt ældre unge, de 18/19- til 24/25-årige også i den sidste del af perioden.⁹

De i perioden gennemførte analyser – også i andre lande – viser, at der synes at være ganske mange faktorer bag og årsager til faldet i den traditionelle børne- og ungdomskriminalitet og derved faldet i de traditionelle straffelovsovertrædelser, men at de to vigtigste er øget sikring/overvågning og en ændret livsstil blandt børn og unge.

Det er blevet vanskeligere, i nogle tilfælde nærmest umuligt, at begå en række af de traditionelle straffelovsovertrædelser (uopdaget). Fx har den elektroniske startspærre på en stadigt større del af bilparken betydet et voldsomt fald i antallet af biltyverier. Risikoen for at få stjålet sin bil er nu lavere end nogensinde før i historien, i hvert fald på denne side af anden verdenskrig. De kontantløse banker – og de færre banker i det hele taget, der er åbne for kundebesøg – har betydet, at bankrøverier som til at begynde med i gennemsnit fandt sted flere gange hver uge, nu bogstavelig talt er forsvundet. Hverken i 2022, 2023, 2024 eller 2025 fandt der et eneste bankrøveri eller forsøg herpå sted i Danmark (jf. oplysninger fra Finans Danmark, januar 2026). Ved røverier i det hele taget er det, man typisk først og fremmest er på jagt efter, kontanter. Det betyder derfor også noget for det samlede antal røverier, at færre mennesker går rundt med kontanter på sig (og når de gør, så med mindre og mindre); at der i mindre grad henligger penge i butikker og virksomheder, når de har lukket – og at der også er færre, når de har åbent. Den proces, der er tale om i forhold til hele ”den moderne kriminalitetsbølge” (se herom i det indledende kapitel om kriminalitetsudviklingen i det lange løb) er forsøgt skitseret i opstilling 1.f (baseret på en model opstillet af den hollandske kriminolog Jan van Dijk): Den øgede velstand i samfundet betyder øgede muligheder for at begå tyveri – og et stigende antal tyverier. Med flere tyverier øges opmærksomheden over for og frygten for at blive udsat for tyveri, og man prøver i stigende grad at beskytte og sikre sig herimod. Den øgede beskyttelse mindsker mulighederne for at begå tyveri – med færre tyverier til følge. Der træder herefter andre kræfter og processer i gang, der sandsynligvis *ikke* betyder, at frygt og beskyttelse mod kriminalitet herefter også mindskes.

⁹ I en serie selvrapporteringsundersøgelser har man sammenlignet kriminaliteten begået af drenge og piger på henholdsvis 15 og 19 år i 2009, 2013, 2017 og 2011. For i hvert fald anden kriminalitet end tyveri og for vold og trusler er der et kraftigt fald fra 2009 og fremefter, men for de 15-årige ophører den faldende tendens fra 2015, mens den fortsætter for de 19-årige (Ottosen m.fl., 2022, s. 130-132).

Opstilling 1.f. Sammenhængen mellem velstand, muligheder for tyveri, antal tyverier, frygt for kriminalitet og beskyttelse/sikring mod kriminalitet.

Når unge begår traditionelle straffelovsovertrædelser, sker det først og fremmest, når de befinder sig sammen med andre unge ”på gaden” (i det offentlige rum) uden noget bestemt at tage sig til (jf. bl.a. Wikström m.fl., 2012). Netop dette sociale, men ustrukturerede, ”gadeliv”, er mindsket betragteligt i omfang siden i hvert fald i begyndelsen af årtusindet. Man er i det hele taget meget mindre sammen med jævnaldrende (jf. også bl.a. Ottosen, 2023; Madsen et al., 2023), og traditionel straffelovskriminalitet er for unge typisk en gruppeaktivitet. Som det er blevet udtrykt i en af analyserne, så er ungdomslivet fra at have et fokus i ”barndommens gade” gået til at have et fokus og være et liv i ”cyber-space”. Af opstilling 1.g kan man se, hvor markante ændringer der er sket for unges deltagelse i forskellige former for sociale aktiviteter, som alle vides at være stærkt kriminalitetsrelaterede = af betydning for kriminalitetsrisikoen).

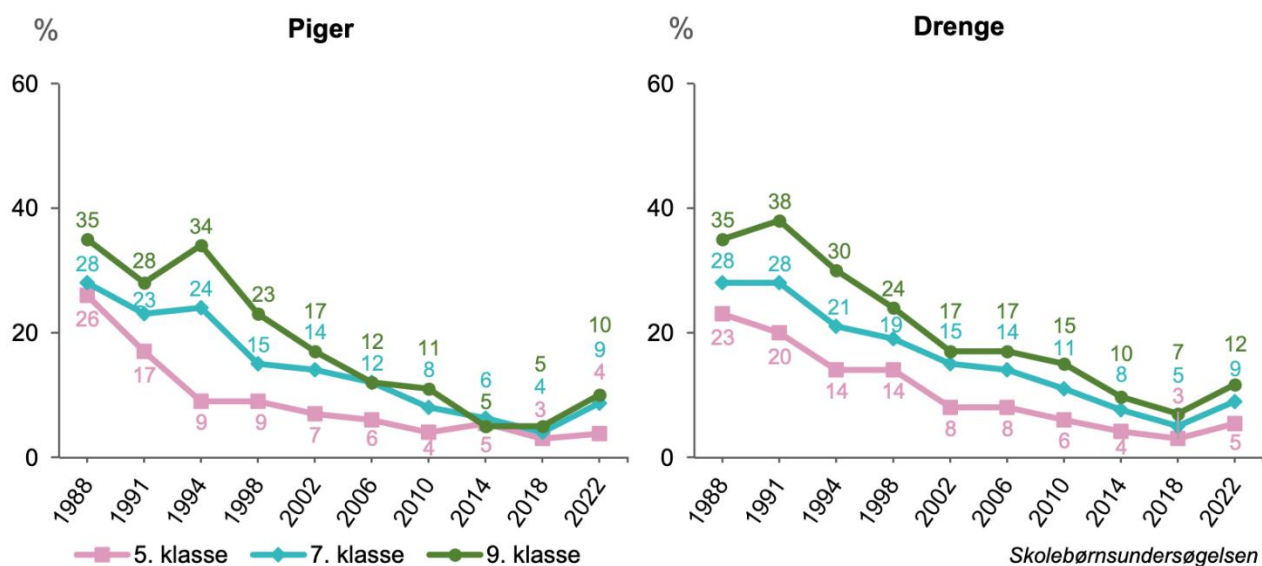
Opstilling 1.g. Procent 14-15-årige der deltager i forskellige former for sociale aktiviteter – 2005, 2010 og 2016.

	2005	2010	2016	%-vis udvikling 2005 til 2016
Går ud (er ikke hjemme) hver aften eller de fleste aftener om ugen	25	20	13	-48%
Går til fester med andre unge en eller flere gange om ugen	23	16	8	-65%
Flere gange om ugen sammen med kammerater på gaden, i butikcentre el.lign. uden at foretage sig noget bestemt	30	24	20	-33%
Kører flere gange om ugen rundt på cykel eller knallert sammen med kammerater uden noget bestemt formål	15	14	7	-53%

Kilde: Balvig, 2017, s. 124-127.

Der er tale om så dramatiske ændringer i børns og unges liv, at vi supplerer med en opstilling baseret på de såkaldte ”skolebørnsundersøgelser” (opstilling 1.h). Af denne opstilling kan man se, at det ikke kun er for de 14-15-årige, men også for andre aldersgrupper, at de faldende tendenser har gjort sig gældende, og at de er sat ind allerede i begyndelsen af 1990-erne, altså i starten af hele den periode, vi har hovedfokus på. De næste ”skolebørnsundersøgelser” forventes gennemført i løbet af 2026.

Opstilling 1.h. Procent på forskellige skoletrin som er ude med venner mindst fem aftener om ugen, 1988 til 2022.

Kilde: Madsen m.fl. (2023), s. 134.

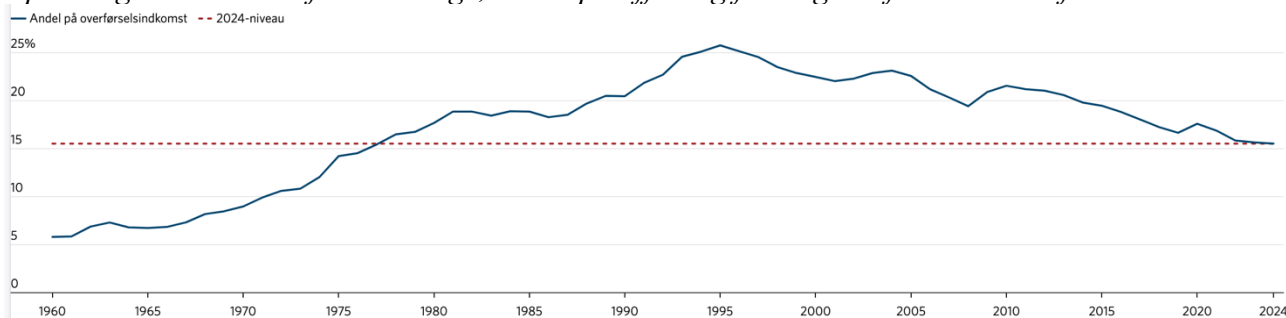
Der er en sammenhæng mellem de to forhold af betydning for faldet i den traditionelle straffelovskriminalitet på den måde, at børn og unge er mere "påvirkelige" over for sikring/overvågning end voksne, bl.a. fordi deres kriminalitet gennemgående er mere spontan og potentielt synlig.

For Danmarks og mange andre landes vedkommende finder man gerne over tid en ret tæt sammenhæng mellem "den samlede kriminalitet", især – og ofte kun – tyverierne og arbejdsløshedens størrelse (jf. bl.a. Tranæs & Geerdsen, 2008; Jensen, 2015). Gennemslaget på kriminaliteten af arbejdsløshedsprocenten er typisk større for de unge voksne og de voksnes kriminalitet end for børnenes og de unges. I 1995 var arbejdsløshedsprocenten i Danmark 9,8%, i 2022 2,2%. Det tyder på, at vi hermed har en tredje faktor, der har spillet en ikke uvæsentlig rolle for i hvert fald den del af den samlede traditionelle straffelovskriminalitet, der drejer sig om tyveri.¹⁰

¹⁰ De her nævnte tre forhold er ikke en udtømmende forklaring på faldet i de traditionelle straffelovsovertrædelser. Det er et komplekst sammenfald af mange forskellige bidragende forhold. I en undersøgelse af faldet i de 14-15-åriges selvrapporterede kriminalitet peges bl.a. på øget inklusion i familien, øget inklusion i skolen, øget selvkontrol og fremtidsdisciplinering, stærkere normer mod kriminalitet, færre kriminelle venner/jævnaldrende og mindskning af andre former for risikoadfærd (Balvig, 2017, s. 181). Den påviste øgede grad af selvkontrol menes at have sin baggrund i øget omfang og intensitet af demokratisk opdragelse i familien (i modsætning til autoritær opdragelse m.v.). Hvad der ikke i Danmark er undersøgt, er den mulige effekt af en markant tendens til forældres øgede beskyttelse af deres børn mod alle mulige former for risici, der sandsynligvis gør børn mindre impulsive, mere ængstelige og mere orienteret med mulige trusler frem for nye muligheder (i psykologsprog såkaldt "BIS-orienterede" frem for "BAS-orienterede", jf. Bijttebier et al., 2009). I en registerundersøgelse af udviklingen i børne- og ungdomskriminaliteten kommer man frem til, at det kan have haft betydning, at mødrene har fået længere uddannelse (Andersen & Nielsen, 2024). Det harmonerer med, at man i de førstnævnte undersøgelser har fundet, at mødres uddannelse har sammenhæng med, hvor godt drengene synes, de har det derhjemme, og at det især er forholdet til mødrene, drengene har det bedre og bedre med fra 2005 til 2016 (Balvig, 2017, s. 137). Denne faktor synes altså at have en del forklaringskraft, men er dog samlet set vurderet til at være af mindre betydning i det samlede billede i ungdomsundersøgelserne. Det er også usikkert, hvordan den skal fortolkes, dvs. hvad det er for en konkret proces, der er udslagsgivende. Udenlandske undersøgelser peger på en i sig selv uforståelig tendens

En endnu mere relevant målestok end arbejdsløshedsprocenten for hvor stor en andel af befolkningen, der har det svært i forhold til arbejdsmarkedet og økonomisk er andelen af danskere, der er på offentlig forsørgelse. Når man ser på denne fra 1960 til 2024 kan man se det bemærkelsesværdige sammenfald, der er med hele "den moderne kriminalitetsbølge, jf. opstilling 1.i.

Opstilling 1.i. Andelen af 16-64-årige, der er på offentlig forsørgelse fra Danmark fra 1960 til 2024.

Kilde: Udarbejdet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på basis af Danmarks Statistik, UADAM og Finansministeriet. <https://datawrapper.dwcdn.net/XEKU8/2/>

Note: Opgjort i fuldtidspersoner. Data er opgjort som alle ydelsesgrupper ekskl. SU, folkepension og støttet beskæftigelse i UADAM. Data før 1985 er tilbageskrevet med Finansministeriets historiske data. Den stiplede linje illustrerer, at andelen i 2024 ikke har været lavere i 48 år, altså siden 1976.

Med fokus på den faldende tendens i den traditionelle kriminalitet siden 1995, er det bemærkelsesværdigt, at andelen af de 16-64-årige, der er på offentlig forsørgelse er faldet fra 25,8% i 1995 til 15,5% i 2024 – et fald på 60%.¹¹

I kapitel 0 fremlægger vi den vurdering, at den faldende traditionelle (ungdomskriminalitet) i indeværende årtusinde i Danmark, dels ikke er et specielt dansk fænomen, og dels ikke har en speciel dansk forklaring. Sidstnævnte understøttes af, at et forsøg på at sammenfatte udviklingen og analyserne heraf internationalt ligeledes når frem til de samme forklaringer, og specielt at hovedforklaringen er den aftagende tid børn og unge bruger i socialt ustrukturerede situationer i gademiljøet: "The core takeaway is the paramount role of changing routine activities on youth crime trends. The declining relevance of unstructured socializing and alcohol consumption in adolescents' daily lives consistently turned out to be by far the most important factors explaining the decline of youth crime." (Oberwitler & Svensson, 2025, s. 196)

*

For det samlede antal registrerede straffelovsovertrædelser bemærker man sig, at den faldende tendens brydes omkring 2007 for så at fortsætte fra omkring 2010/11. Dette tilbageslag beror på

til, at især mødre og især de bedst uddannede af dem, fra engang i 1990-erne "pludselig" begynder at tilbringe mere og mere tid sammen med deres børn: "uforståeligt" fordi det samtidig er en periode med øget erhvervsfrekvens for kvinder og derfor samlet set mindre tid i hjemmet (Haidt, 2024, s. 83-85).

¹¹ Hvor stigningen frem til 1995 for en væsentlig del beror på velfærdsstatens udvikling, så beror faldet siden 1995 primært på et fald i arbejdsløsheden, jf. Olsen, F., Glavind, K.L. & Mathiasen, A.H. (31. december 2025): *Historisk få danskere er på offentlig forsørgelse*. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. <https://www.ae.dk/node/3825/pdf-export>

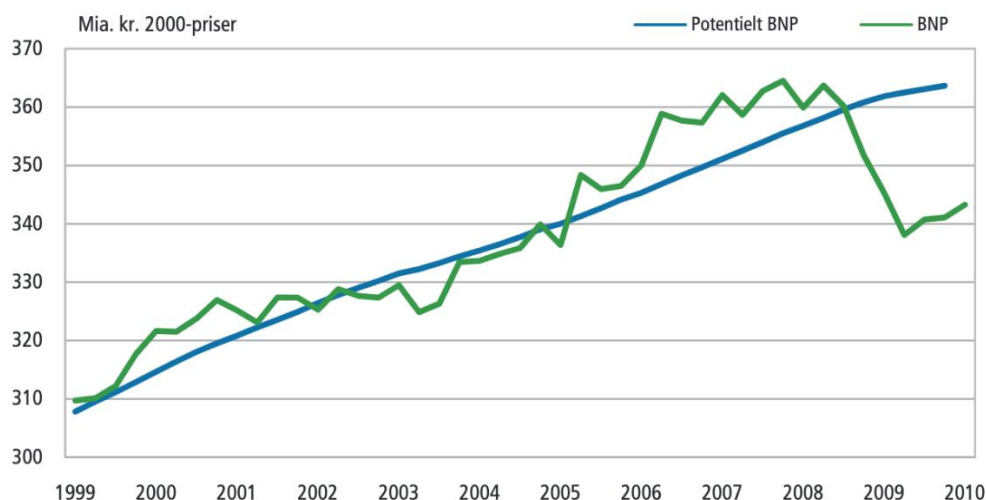
tyveriernes udvikling, hvor det gør sig gældende for næsten alle undergrupper af tyveri. Og det findes ikke for stort set nogen andre typer af lovovertrædelser end tyveri. Den midlertidige stigning er særlig stor for indbrud i beboelser. Bemærkelsesværdigt er det dog, at stigningen i den registrerede berigelseskriminalitet *ikke* afspejles i udviklingen med hensyn til, hvor mange 16-74-årige der har oplevet sig udsat for tyveri inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet (jf. opstilling 2.1.b).

Det har været foreslået, at stigningen i den registrerede berigelseskriminalitet kan ses som en reaktion på en (international) økonomisk krise, der gjorde sig gældende i netop denne periode. Der er dog tvivlsomt, om dette er en hovedforklaring. For det første satte stigningen i indbrud i beboelser m.v. ind før den økonomiske krise satte sig spor i Danmark (sommeren 2008), og den blev stadigt stærkere over en periode på 1-2 år, hvor en usædvanlig kraftig højkonjunktur herskede med lav arbejdsløshed osv. Selv for 2008 som helhed var arbejdsløshedsprocenten i Danmark usædvanlig lav (2,6%). For det andet var det som nævnt en international krise, som kunne registreres i mange andre lande, og der findes lande, hvor den økonomiske krise var lige så stor eller endog større – som fx i Spanien – uden en tilsvarende stigning i bl.a. indbrud i beboelser. Blandt 15 EU-lande var Danmark det land, der havde den kraftigste stigning i indbrudstyverier i beboelser fra 2005 til 2008 (Sorensen, 2011, s. 13-14).¹² For det tredje var stigningen markant stærkere, end man skulle vente ud fra de økonomiske ændringer, den betød for gennemsnitsdanskere (såsom i arbejdsløsheden, priser/inflation og forbrugerforventninger), og som man ved, er de faktorer, der *kan* gøre en forskel med hensyn til berigelseskriminalitet. Forholdet mellem antal anmeldte straffelovsovertrædelser i forhold til indbyggertallet og arbejdsløshedsprocentens størrelse fremgår af opstilling 1.h.¹³

¹² Fra 2005 til 2008 steg antal indbrud i beboelser i Danmark med 49%, hvilket som skrevet var mere end i noget andet af de EU-lande der sammenlignes med. I landene omkring os (Tyskland, Sverige, Norge og Finland) var der langt mere moderate ændringer end i Danmark.

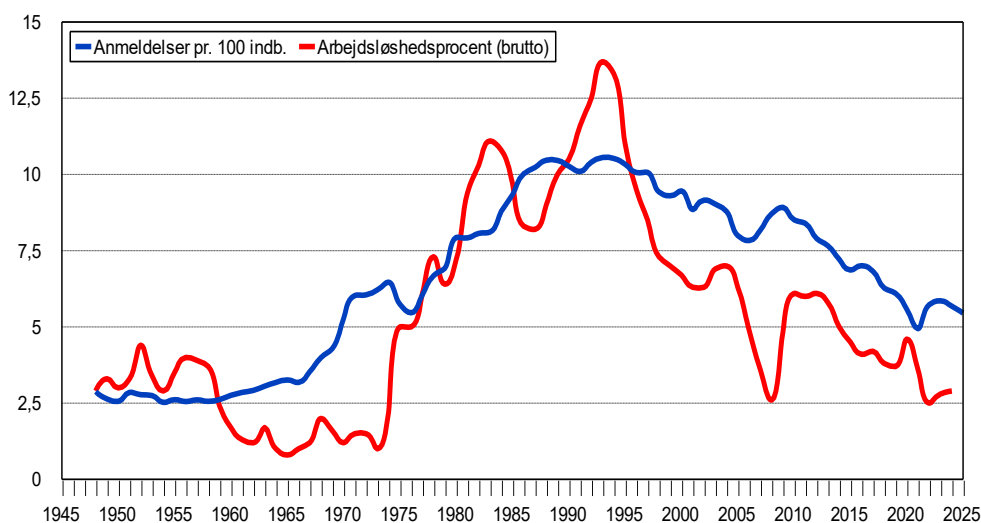
¹³ Siden 1975 har der været et bemærkelsesværdigt konstant forhold mellem antallet af politiregistrerede tyverier og arbejdsløsheden størrelse. Antal tyverier pr. 100 indbyggere i forhold til arbejdsløshedsprocentens størrelse har siden 1975 ligget konstant, omkring 1, men netop, og kun, under den økonomiske krise øges denne faktor til 3 (Balvig, 2017, s. 42).

Opstilling 1.j. Udviklingen i Danmarks bruttonationalprodukt.

Kilde: <https://www.dst.dk/Site/Dst/SingleFiles/GetArchiveFile.aspx?fi=921644904&fo=0&ext=for-mid>

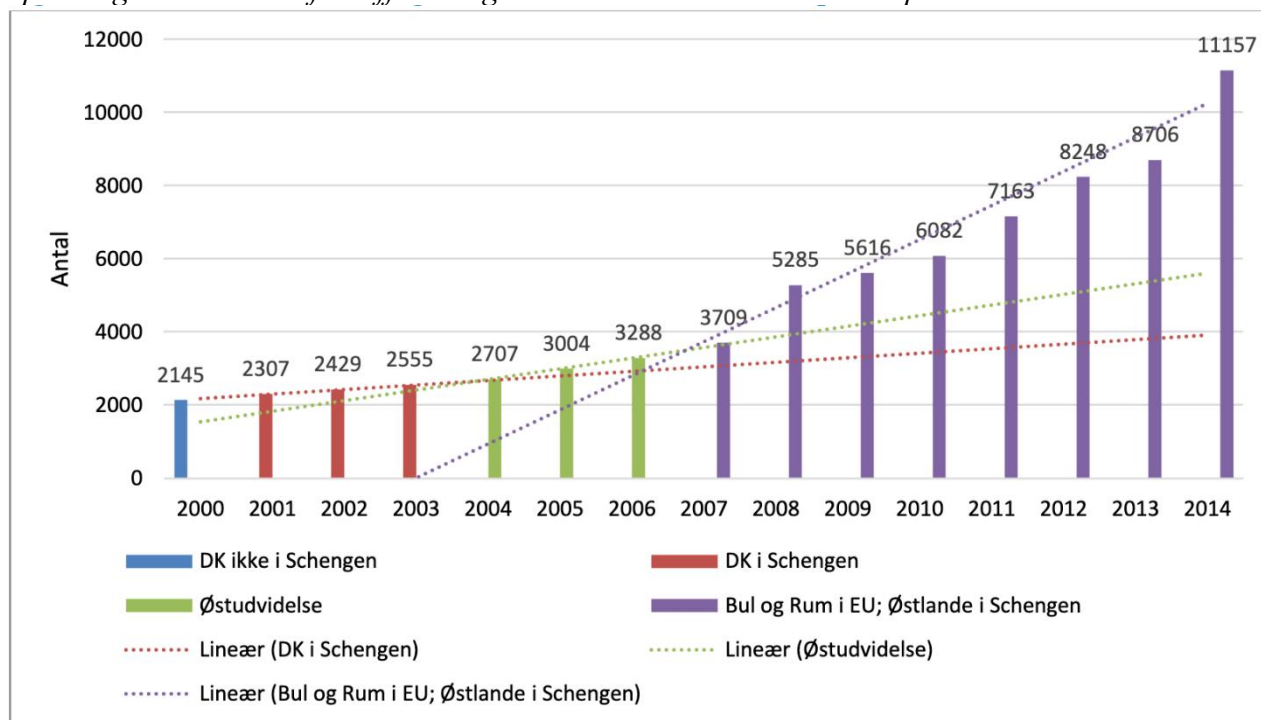
Opstilling 1.h. Antal forhold vedrørende straffelovsovertrædelser, der er anmeldt eller på anden måde kommet til politiets kundskab, pr. 100 indbyggere og arbejdsløshedsprocentens størrelse, 1948 til 2025.

Kilde: Danmarks Statistik.

En væsentligere del af forklaringen er snarere en "invasion" af udenlandske kriminelle turister fra og med 2007. Kruize (2016; 2020) påviser, hvordan især Bulgariens og Rumæniens optagelse i EU i 2007 og Schengenområdet's øststudvidelse i 2007/08 har sat sig spor i den danske kriminalstatistik. Antallet af sigtede og dømte "turister" fra disse områder stiger efterfølgende ganske stejlt, jf. bl.a. opstilling 1.i. Det drejer sig hovedsagelig om ejendomsforbrydelser som tyveri (herunder lommetyverier og butikstyverier) og indbrud.

Opstilling 1.i. Antallet af straffelovssigtelser mod turister i Danmark i perioden 2000-2014.

Kilde: Kriminalregistret (KRSI-database), her efter Kruize, 2014, s. 22.

I sin analyse af stigningen i antal indbrud i beboelser peger Sorensen (2011) også på betydningen af udenlandske kriminelle turister, men mener ikke dette volumenmæssigt kan være en hovedforklaring. I hvert fald er det bemærkelsesværdigt, at mens antallet af sigtede og dømte udenlandske turister fortsætter med at stige frem til midt i 10-erne, så begynder indbrud i beboelser m.v. allerede at falde fra begyndelsen af 10-erne. Det er for øvrigt også før den økonomiske krise slipper taget i det danske samfund, idet den først kan siges at være overstået omkring 2015.

*

Corona-situationen med nedlukninger osv. (2020-2022) har påvirket omfanget af en række forskellige former for kriminalitet på forskellig måde (jf. bl.a. Mannov m.fl., 2020; Ejrnæs m.fl., 2021; Nivette, m.fl., 2021; Balvig, 2022; Kruize & Kyvsgaard, 2022), og er samlet set baggrunden for det ret stærke fald i registrerede straffelovsovertrædelser i 2020-21 sammenlignet med de forudgående år. Efterfølgende stiger antallet igen.

*

Der findes ikke nogen meningsfuld eller anvendelig samlebetegnelse for de forhold, der ikke er "traditionelle straffelovsovertrædelser", som er dem, man ofte fokuserer på, fordi de har fyldt så meget i det samlede antal registrerede straffelovsovertrædelser. Det gjorde de da også i 1995, 93%, men udviklingen har betydet, at de relativt er kommet til at fylde mindre og mindre, i 2025 nu "kun" omkring to tredjedele.

En væsentlig del af den *relative* stigning i andre straffelovsovertrædelser end traditionelle straffelovsovertrædelser beror på stigninger i en række forskellige former for lovovertrædelser begået i eller ved hjælp af cyberspace. Vi kan med stor sikkerhed konstatere, at der samlet set er tale om en *reel* stigning i denne cyberspace-kriminalitet (jf. især Kruize, 2018; Balvig, 2022; Libak Pedersen & Balvig, 2023; Balvig, 2025). Den kriminologiske mekanisme bag er den simple og velkendte: Øgede muligheder betyder øget brug af disse muligheder, hvad enten de er lovlige eller ulovlige. Sandsynligvis er der tale om en vis overflytning af kriminaliteten fra "gaden" til "cyberspace", men det forholder sig næppe sådan i al almindelighed, at fx en 17-årig i frustration over, hvor vanskeligt det er blevet at stjæle en bil, så giver sig til at bedrage folk på internettet. Der er formentlig primært tale om, at nye muligheder "selvstændigt" befordrer "ny kriminalitet" (for nærmere diskussion og belysning af denne problematik, se bl.a. Felding, Aagesen & Demant, 2026). Overflytninger mellem forskellige kriminalitetsformer er i det hele taget sjældent forekommende.

1.1. INDIVIDUELLE OFRE FOR STRAFFELOVSOVERTRÆDELSE

Årlige offerundersøgelser foretaget i regi af Justitsministeriet, hvor befolkningen spørges om deres udsathed for forskellige forbrydelser og overgreb, giver os en mulighed for at komme med et bud på, hvor mange mennesker der i løbet af et år mindst én gang er blevet udsat for en straffelovsovertrædelse. Antallet af ofre eller forurettede er således i parallel til de politianmeldte en ”alternativ” generel målestok for forekomsten af straffelovsovertrædelser i samfundet.

Den umiddelbare fordel ved denne målestok er, at den også inkluderer mange af de lovovertrædelser, som politiet via anmeldelse eller på anden måde ikke har fået kendskab om, det såkaldte mørketal.

Der er imidlertid også mange ulemper og mangler, der tilsammen betyder, at man er langt fra at få et bud på den faktiske forekomst af straffelovsovertrædelser:

- Der knytter sig en række problemer og usikkerheder til selve den metode, man har benyttet sig af (stikprøveusikkerhed, svarprocent, spørgsmålsformuleringer osv., se for en oversigt og gennemgang af disse Balvig, 2025)
- Man kan ikke være sikker på, at de overgreb, svarpersonerne tilkendegiver, de har været udsat for, faktisk er strafbare, endsige strafbare ifølge straffeloven. Det er hovedsagelig derfor, vi i opstilling 1.1.a bruger betegnelsen ”overgreb” i stedet for ”straffelovsovertrædelser
- Der omfattes alene de lovovertrædelser, som enkeltpersoner har oplevet, og derved kun i begrænset omfang eller slet ikke dem, der er gået ud over fx store virksomheder, offentlige institutioner m.v.
- De lovovertrædelser, der er gået ud over de yngste og de ældste i samfundet, er ikke med, idet de adspurgte alene omfatter de 16-79-årige
- Det er ofre/forurettede, der optælles, og ikke handlinger. Svarpersonerne er blevet spurgt, om de har været udsat for en given handling inden for de seneste år, og i bekræftende fald også hvor mange gange. Hvis man har været udsat flere gange, er der alene spurgt nærmere ind til sidste gang, man har været udsat.
- Der spørges ikke om alle straffelovsovertrædelser, men dog sandsynligvis nok om dem, der volumenmæssigt fylder mest

Fra og med undersøgelserne gennemført i 2023 er der spurgt om udsathed for tyveri, indbrud, hærverk, svindel og bedragerier på/via internettet, fysisk vold, psykisk vold i nære relationer, voldtægt, anden form for seksuel krænkelse end voldtægt, partnerovergreb og hadforbrydelse. Blandt de straffelovsovertrædelser, det kunne have været ønskværdigt at få med, er røverier og trusler. I et eller andet omfang er de faktisk med, især som svar på spørgsmålet om udsathed for (fysisk) vold. Der har tidligere været et spørgsmål med om udsathed for røveri, men dette er man holdt op med, idet de svar, man fik, viste, at det, svarpersonerne opfattede som røveri, ofte lå langt fra den strafferetlige afgrænsning. Om udsathed for trusler spørges der faktisk, men de opgøres ikke længere, fordi en tilsvarende uklarhed gør sig gældende her, ikke mindst efter, at det i stigende grad drejer sig om oplevede trusler på de sociale medier.

Undersøgelserne er ikke gennemført i 2025, men forventes gennemført på ny i 2026.

Af opstilling 1.1.a fremgår, at det i 2023 var godt hver femte af de 16-79-årige, der inden for det seneste år havde oplevet sig udsat for et eller flere af de nævnte overgreb, og for de enkelte overgrebs vedkommende i givet fald en eller flere gang. De 21,1%, der drejede sig om, svarede – ihukommende den stikprøveusikkerhed tallene er behæftet med – til omkring 1 million 16-79-årige.

Opstilling 1.1.a. Procent af og antal 16-79-årige udsat for overgreb, 2023 og 2024.

	2023		2024	
	Pct./antal	5%-sikkerhedsintervaller	Pct./antal	5%-sikkerhedsintervaller
Pct. udsat af 16-79-årige	21,1%	20,4% – 21,8%	22,9%	22,2%-23,6%
Antal udsatte 16-79-årige	971.600	939.000 – 1.004.400	1.062.800	1.030.300 – 1.092.200
<i>Udvalget:</i>				
Antal i nettostikprøve	29.871		29.841	
Antal faktisk udspurgte	13.698		12.862	
16-79-årige i befolkningen	4.607.513		4.640.831	
Hele befolkningen	5.946.952		5.976.992	

Kilde: Balvig, 2025.

I 2024 er det steget til 22,9%, svarende til godt 1 million 16-79-årige, der har været udsat for overgreb. Denne stigning er statistisk signifikant, og den beror i overvejende grad, men dog ikke udelukkende, på en stigning i udsatheden for kriminalitet begået på internettet.

Der er ikke mulighed for at sammenligne længere tilbage end til 2023. I tidligere offerundersøgelser har man benyttet sig af en slags samlet målestok for udsatheden for ”traditionelle straffelovsovertrædelser”, omfattende tyveri/indbrudstyveri, hærværk og vold. Andelen, der har været udsat herfor, steg fra knapt 20 pct. i begyndelsen af 1970-erne til et niveau omkring 25 pct., der holdt sig fra begyndelsen af 1990-erne til begyndelsen af indeværende årtusinde. Siden da har den været faldende og har de seneste år ligget på omkring 12 pct. (jf. opstilling 0.b). Det er bemærkelsesværdigt, dels at risikoen for at blive udsat for ”traditionelle straffelovsovertrædelser” nu ligger på det laveste niveau i det halve århundrede, hvor man har målt den, og dels at udsatheden for overgreb samlet set, der indbefatter adskillige yderligere former for overgreb og lovovertrædelser, ikke mindst udsathed for kriminalitet på internettet, i 2024 er lidt mindre end risikoen for ”alene” at blive udsat for ”traditionelle straffelovsovertrædelser” var i begyndelsen af indeværende årtusinde. Set fra et personligt offerperspektiv ser det ud til, at det fald, der i indeværende årtusinde har været i ”gadekriminaliteten” (tyveri/indbrudstyveri, hærværk og vold), indtil videre har været stærkere end den stigning og tilgang, der har været i ”cyberspacekriminaliteten” (internetkriminalitet).

Der er i 2024 ingen forskel mellem den hyppighed, hvormed mænd og kvinder tilkendegiver, at de har været udsat. Det drejer sig i begge tilfælde om 22,9%. Derimod er unge mere udsat end ældre: 16-24-årige 29,5 pct., 25-39-årige 27,2 pct. og 40-79-årige 19,6 pct. Blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper er den mest udsatte gruppe 16-24-årige kvinder (32,0 pct.), altså tæt ved hver tredje, og den mindst udsatte af de seks muligheder 40-79-årige kvinder (19,1%). Indvandrere/efterkommere er signifikant mere udsatte end personer med dansk herkomst, 25,9 pct. over for 22,3 pct. Udsatheden for overgreb har endvidere en social slagside. Således er de mest udsatte den fjerdedel af befolkningen,

der har de laveste indkomster (24,4 pct.; 21,3 pct. for den fjerdedel, der har de højeste indkomster); mennesker der bor til leje frem for mennesker, der ejer deres bolig (26,7 over for 20,0 pct.), og beskæftigelsesmæssigt mennesker der er kontanthjælpsmodtagere, under revalidering, eller som er langtidssyge (35,2 pct.). Beskæftigelsesmæssigt er de mindst udsatte, mennesker der er på alderspension (13,1 pct.). Med hensyn til den familiekonstellation, man befinder sig i, er de mest udsatte enlige med børn (28,4 pct.). Der er en klar sammenhæng mellem udsathed for overgreb og livsstil: Jo oftere, man går ud om aftenen (ikke er hjemme), og jo oftere man mødes med andre mennesker for at feste eller more sig, desto større udsathed for overgreb samlet set. Hver tredje af dem, der går ud de fleste aftener om ugen (ikke er hjemme), og som flere gange om ugen mødes med andre for at more sig osv., tilkendegiver, at de har været udsat for et eller flere af de nævnte overgreb det seneste år.¹⁴

På grund af indbyrdes sammenhænge mellem de baggrundsfaktorer, der her er nævnt, er det ikke ensbetydende med, at de nævnte forskelle også betyder, at de fungerer som risikofaktorer. Fx har unge en lavere indkomst end ældre. Når unge derfor er mere udsat for overgreb kan det bero på, at de har lavere indkomster, eller at det forhold at personer med lav indkomst er mere udsat kan bero på, at de er yngre. Hvis man ønsker at finde ud af, om hver enkelt faktor har betydning som risikofaktor, skal man holde de andre forhold konstant – ”alt andet lige” – hvilket kan gøres i form af en såkaldt regressionsanalyse. En sådan er foretaget, og den viser, at alder, herkomst, indkomst og erhverv/uddannelse hver for sig fungerer som selvstændige risikofaktorer med hensyn til at blive udsat for overgreb, men ikke køn. ”Alt andet lige” gør det i 2023/24 ingen forskel for risikoen for at blive udsat for overgreb, om man er kvinde eller mand.

Det kan have en særlig interesse at vide, hvem der mere generelt bærer kriminalitetens byrder; om det er de relativt ”stærke” eller de ”relativt” svage. Til brug herfor er der udarbejdet et indeks for svarpersonernes samfundsmæssige position med hensyn til magt. Dette indeks har en stærk sammenhæng og sammenkædning med socioøkonomiske forhold som uddannelse, erhverv, indkomst m.v.¹⁵ På baggrund af indekset er svarpersonerne blevet inddelt i fire grupper: Fra ”Bund”, som er gruppen med relativ mindst magt, til ”Top” som er gruppen med relativ mest magt.¹⁶

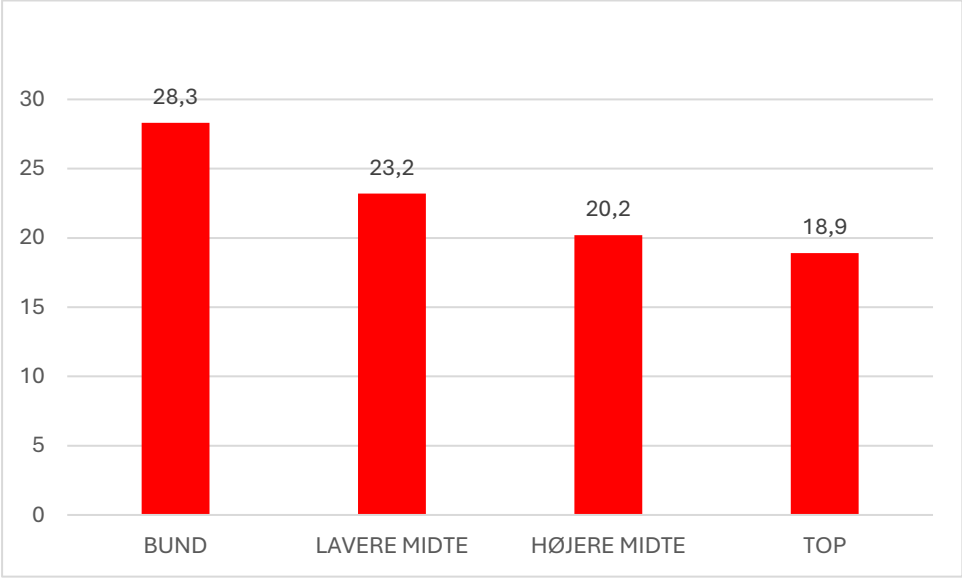
Det fremgår af opstilling 1.1.b, at det i 2023/24 især er de svagere stillede blandt de 16-79-årige i det danske samfund, som er belemret med at blive udsat for overgreb/straffelovsovertrædelser. Blandt de svagest stillede har 28,3% været udsat for overgreb inden for det seneste år, mens det er 18,9% blandt de bedst stillede.

¹⁴ Her citeret efter Balvig, 2025.

¹⁵ Se nærmere om dette indeks hos Balvig, 2025.

¹⁶ Det er offerundersøgelserne i såvel 2023 som 2024, disse beregninger er baseret på.

Opstilling 1.1.b. Pct. 16-79-årige udsat for overgreb i forhold samfundsmæssig position med hensyn til magt, 2023/24.

Kilde: Balvig,2025.

En vigtig sondring mellem forskellige former for kriminalitet og overgreb, er sondringen mellem, om kriminaliteten/overgrebet er rettet direkte mod en person, eller mod noget personen besidder eller bruger, altså sondringen mellem personovergreb og ejendomsovergreb. Denne sondring er dog ikke helt så let at drage i praksis. Af opstilling 1.1.c fremgår det, hvor stor den andel af de 16-79-årige der blev udsat for begge dele ifølge de afgrænsninger, vi har benyttet os af; hvor mange der blev udsat for ”kun” en af disse former for overgreb, og hvor mange der ikke blev udsat for nogen af delene.

Opstilling 1.1.c. Procent 16-79-årige der inden for det seneste år er blevet udsat for ejendomsovergreb og/eller personovergreb, 2023 og 2024.

UDSAT FOR:		2023	2024
Personovergreb	Ejendomsovergreb		
Ja	Ja	2,0%	2,6%
Ja	Nej	15,0%	16,3%
Nej	Ja	4,1%	4,0%
Nej	Nej	78,9%	77,1%
I ALT	I ALT	100,0%	100,0%

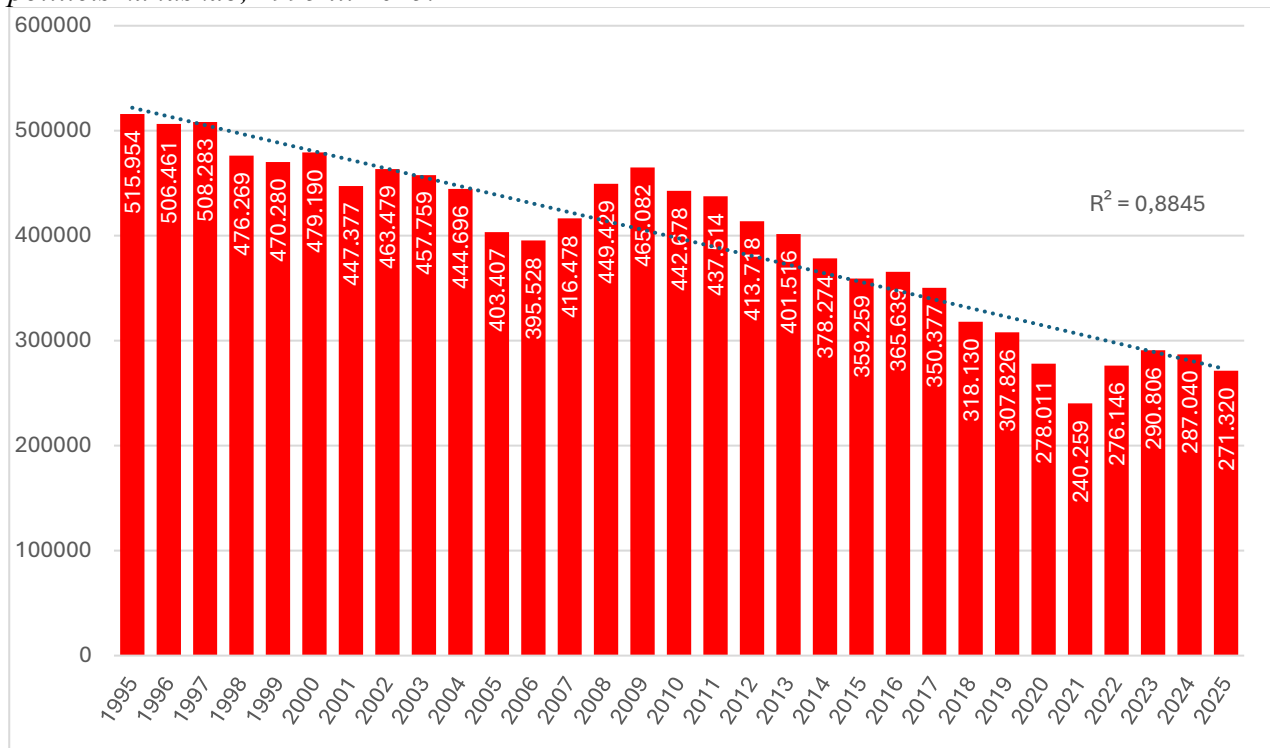
Kilde: Balvig, 2085.

Note: Der er ikke foretaget undersøgelser i 2025.

I 2023 har 2,0% af de 16-79-årige været udsat for såvel personovergreb som ejendomsovergreb, i 2024 2,6%. Denne stigning er statistisk signifikant.

2. EJENDOMSFORBRYDELSE I ALT

Opstilling 2.a. Antal ejendomsforbrydelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

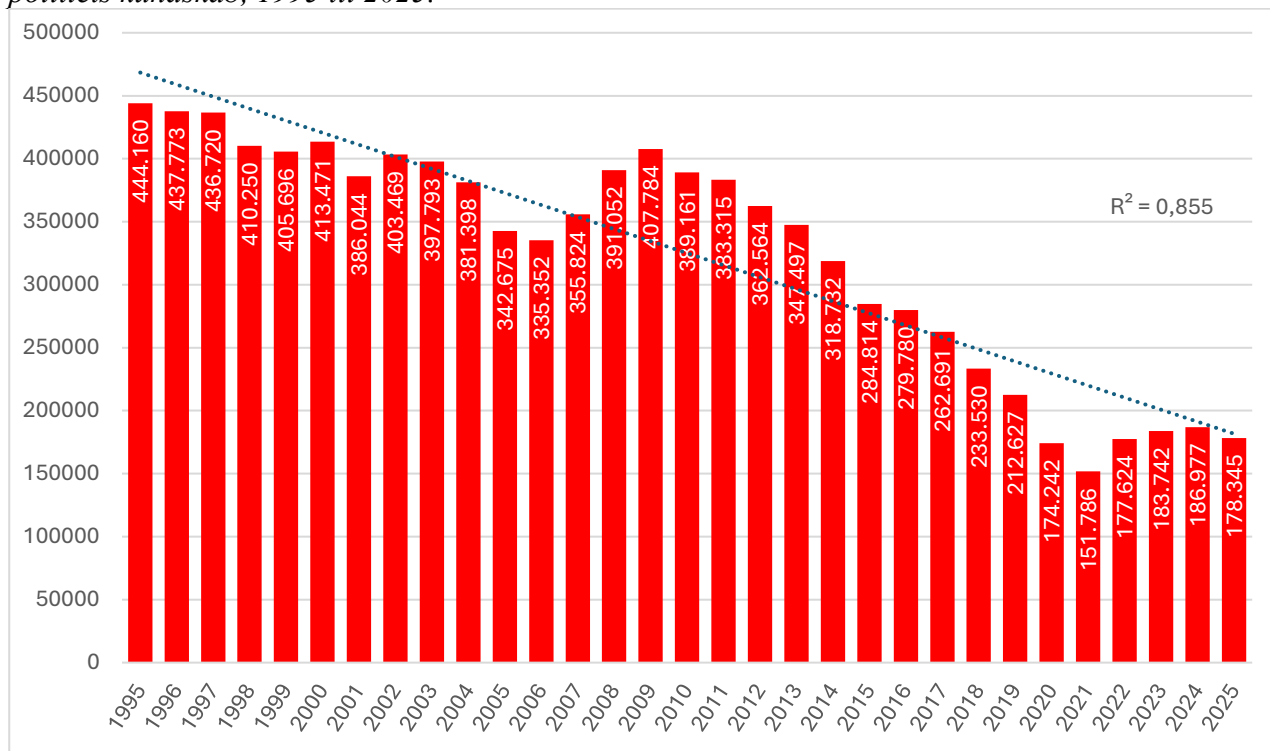

Pct.-vis ændring 1995-2025	– 47 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	– 12 %

I 1995 tegnede ejendomsforbrydelserne sig for 96% af alle anmeldte straffelovsovertrædelser. Udviklingen fra 1995 til 2025 udviser helt de samme tendenser som alle anmeldte straffelovsovertrædelser under ét, men faldet set over hele perioden er endnu kraftigere. 47% er ejendomsforbrydelserne faldet med. Siden ”corona-perioden”, har der været en vis stigning, men der var stadig 12% færre ejendomsforbrydelser i 2025 end i 2019. Det stærkere fald for ejendomsforbrydelsenes vedkommende har betydet, at de nu – i 2025 – udgør en relativt mindre andel end tidligere af alle anmeldte straffelovsovertrædelser, 83%.

2.1.TYVERI OG INDBRUD I ALT (jf. § 276)

Opstilling 2.1.a. Antal tyverier og indbrud der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

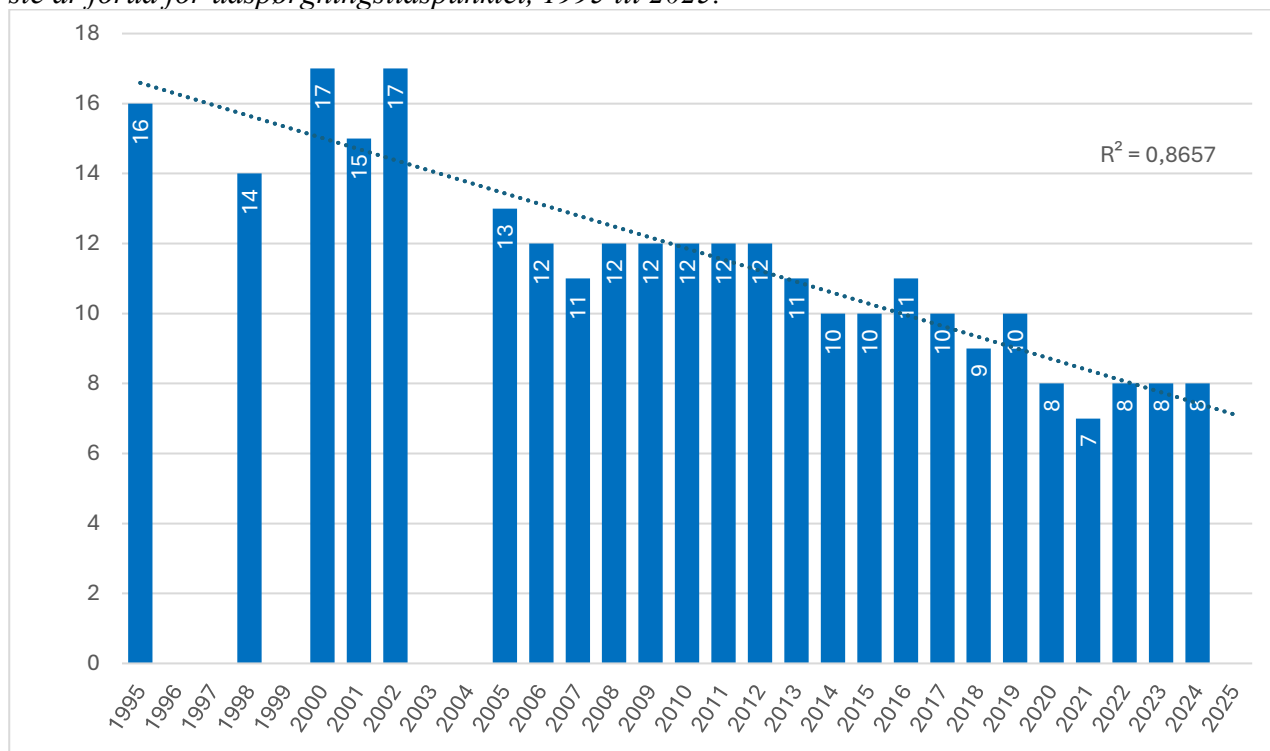

Pct.-vis ændring 1995-2025	– 60 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	– 16 %

Antallet af anmeldte tyverier og indbrud er blevet mere end halveret – et fald på 60% – fra 1995 til 2025. Fra tæt ved 450.000 tyverier og indbrud nåede man ned på godt 150.000 i corona-året 2021, hvorefter det er steget noget igen – til 178.345 i 2025.

I 1995 udgjorde tyverier og indbrud 86% af alle anmeldte ejendomsforbrydelser, i 2024 65%. Af alle anmeldte straffelovsovertrædelser udgjorde tyverier og indbrud i 1995 82%, i 2024 55%. Der er altså tale om et markant fald såvel i tyveriernes og indbrudstyveriernes faktiske som relative volumen i kriminalitetsbilledet.

Opstilling 2.1.b. Procent 16-74-årige der har oplevet sig udsat for tyveri/indbrud inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, 1995 til 2025.

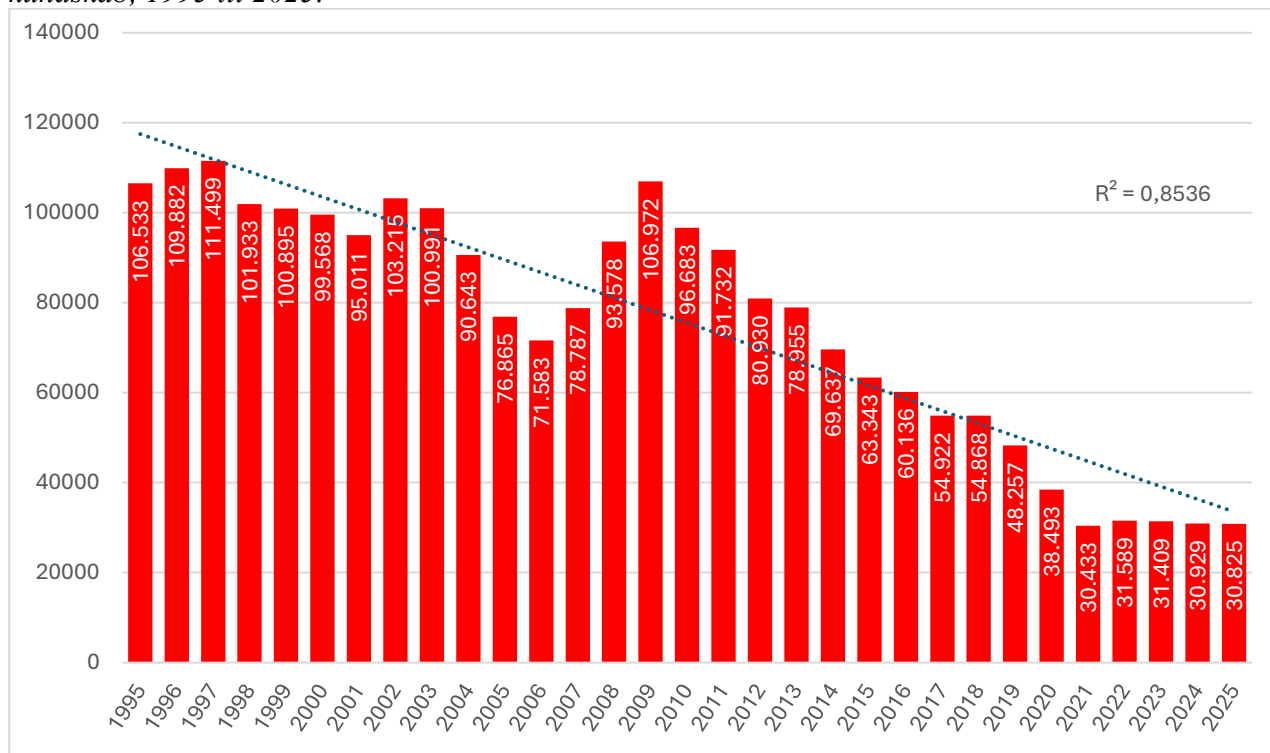
Kilde: Balvig, 2025.

Note: For 2023 og 2024 er det de 16-79-årige. Der er ikke foretaget nogen undersøgelse i 2025.

At dette er en reel udvikling bekræftes af de i perioden gennemførte offerundersøgelser, jf. opstilling 2.1.b. I 1995 var det 16% af de 16-74-årige, der tilkendegav, at de havde været udsat for tyveri inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, i 2024 8% – altså en halvering. Der kunne ellers være mange grunde til, at udviklingen i de politiregistrerede og oplevede ville adskille sig fra hinanden, såsom at for de politiregistrerede tæller vi handlinger, for de oplevede ofre (som kan have været udsat flere gange). I offerundersøgelserne har vi de forhold med, der ikke er blevet anmeldt til politiet, samtidig med at det er tvivlsomt, om man får tyverier begået over for virksomheder og institutioner med. At udviklingerne til trods herfor følges ad så tæt som tilfældet er, tyder på, at der er tale om meget kraftige, vedvarende og generelle tendenser.

2.1.1. INDBRUD I ALT (jf. § 276a)

Opstilling 2.1.1.a. Antal indbrud der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

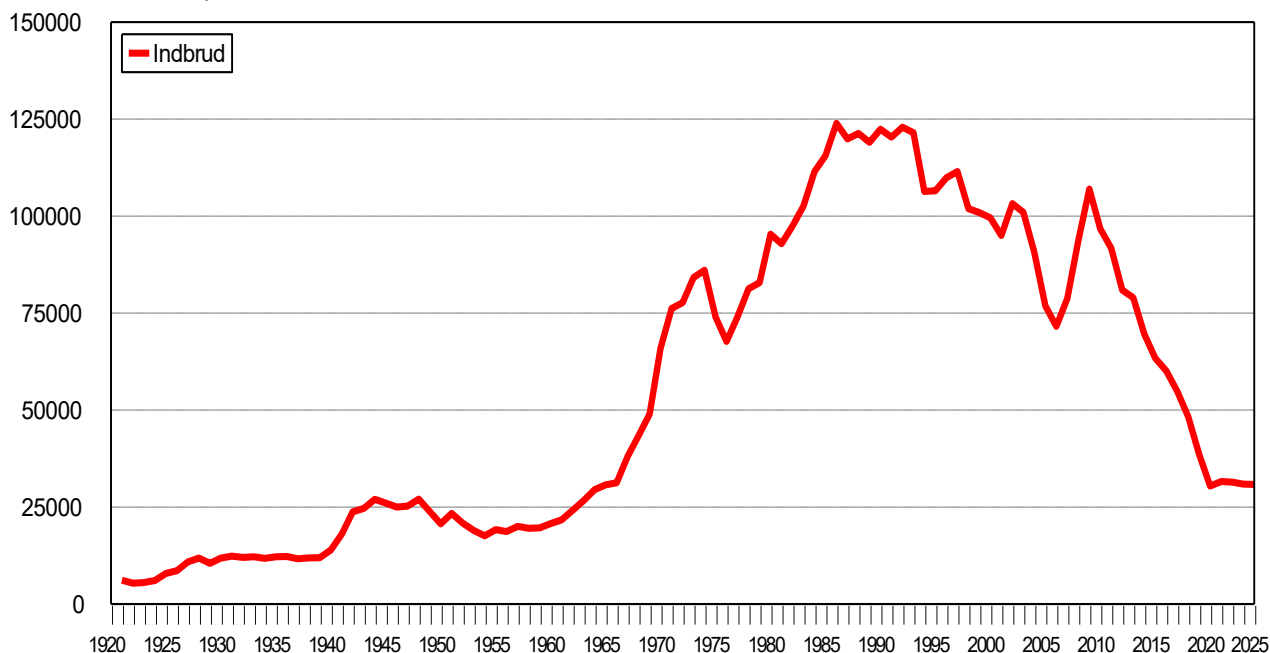

Pct.-vis ændring 1995-2025	– 71 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	– 36 %

1. januar 2018 blev der indført en særlig indbrudsparagraf, § 276 a, i straffeloven. Den indebærer, at fjernelse af ting fra et fremmed hus nu også betegnes som indbrud, blot tilstedeværelsen i huset har været uberettiget. Det er ikke længere en forudsætning, at tilstedeværelsen i huset har været tiltvunget, for eksempel i form af opbrud af vinduer eller døre. Bestemmelsen betød i praksis, at en del anmeldelser, som tidligere blev kategoriseret som tyveri, nu blev kategoriseret som indbrud.

Indbrudstyverier er et af de få forhold, man kan følge helt tilbage til den første anmeldelsesstatistik så dagens lys i Danmark for mere end hundrede år siden, se opstilling 2.1.1.b.

Opstilling 2.1.1.b. Antal indbrudstyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1921 til 2025.

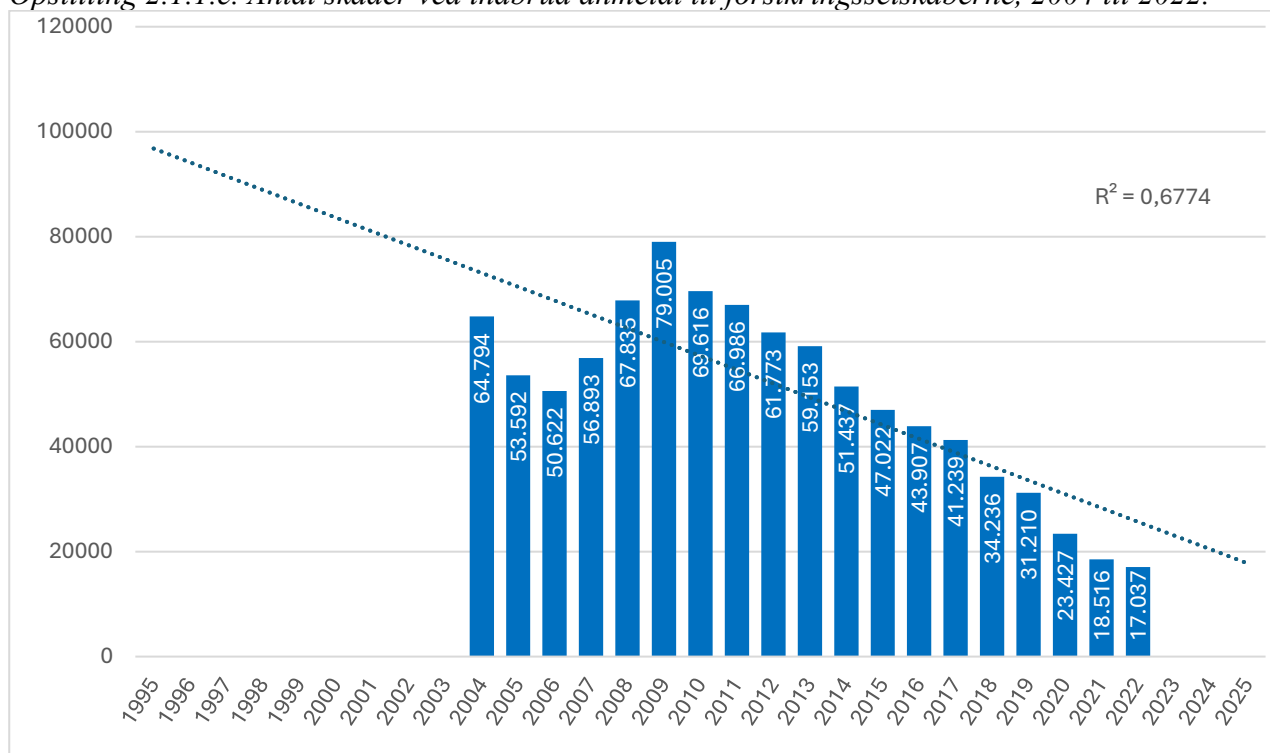

Fra nærmest ingenting stiger antallet af indbrud til tæt ved 125.000 i begyndelsen af 1990-erne umiddelbart før den periode, vi fokuserer på. Der er en bemærkelsesværdig bølgetop under anden verdenskrig og en bemærkelsesværdig bølgedal under oliekrisen i 1970-erne.

Fra 1995 til 2025 er antallet af indbrud faldet drastisk – med 71%. I begyndelsen af 2020-erne er man ”tilbage” på et antal indbrud, der svarer til det niveau, man lå på i begyndelsen af 1960’erne.

For en stor del af perioden kan udviklingen i de politiregistrerede indbrud sammenholdes med og udbygges på basis af forsikringsstatistik. Det drejer sig om perioden fra 2004 til 2022, hvor antallet af de politiregistrerede indbrud er faldet med 65%. I denne periode er antallet af forsikringsanmeldte indbrudsskader faldet med 74% – altså endnu stærkere, jf. opstilling 2.1.1.c.

Opstilling 2.1.1.c. Antal skader ved indbrud anmeldt til forsikringsselskaberne, 2004 til 2022.

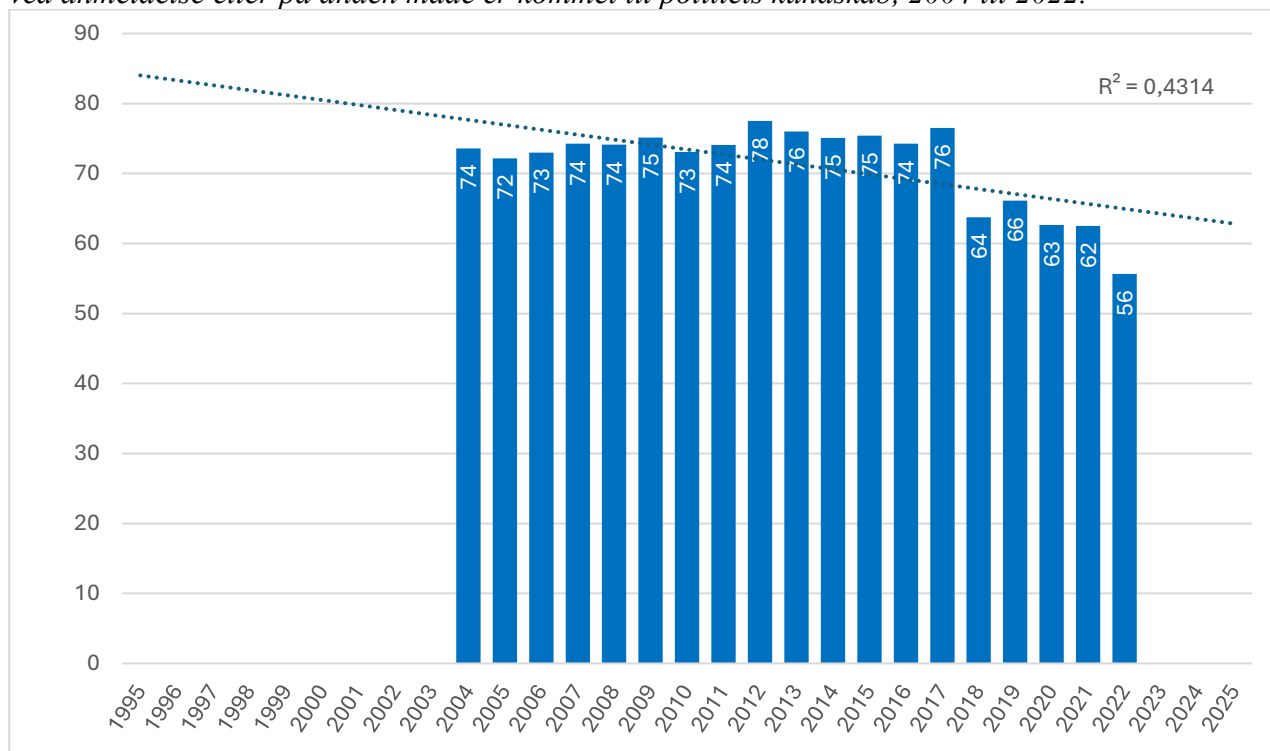

Kilde: Forsikring&Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Selve udviklingstendenserne er præcis de samme: Et fald fra 2004 til 2006, stigning fra 2006 til 2009 og så fald fra 2009 til 2022.

I opstilling 2.1.1.d. er antallet af forsikringsanmeldelser sat i forhold til antallet af politianmeldelser.

Opstilling 2.1.1.d. Procent anmeldte forsikringsskader ved indbrud i forhold til antal indbrud der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2004 til 2022.

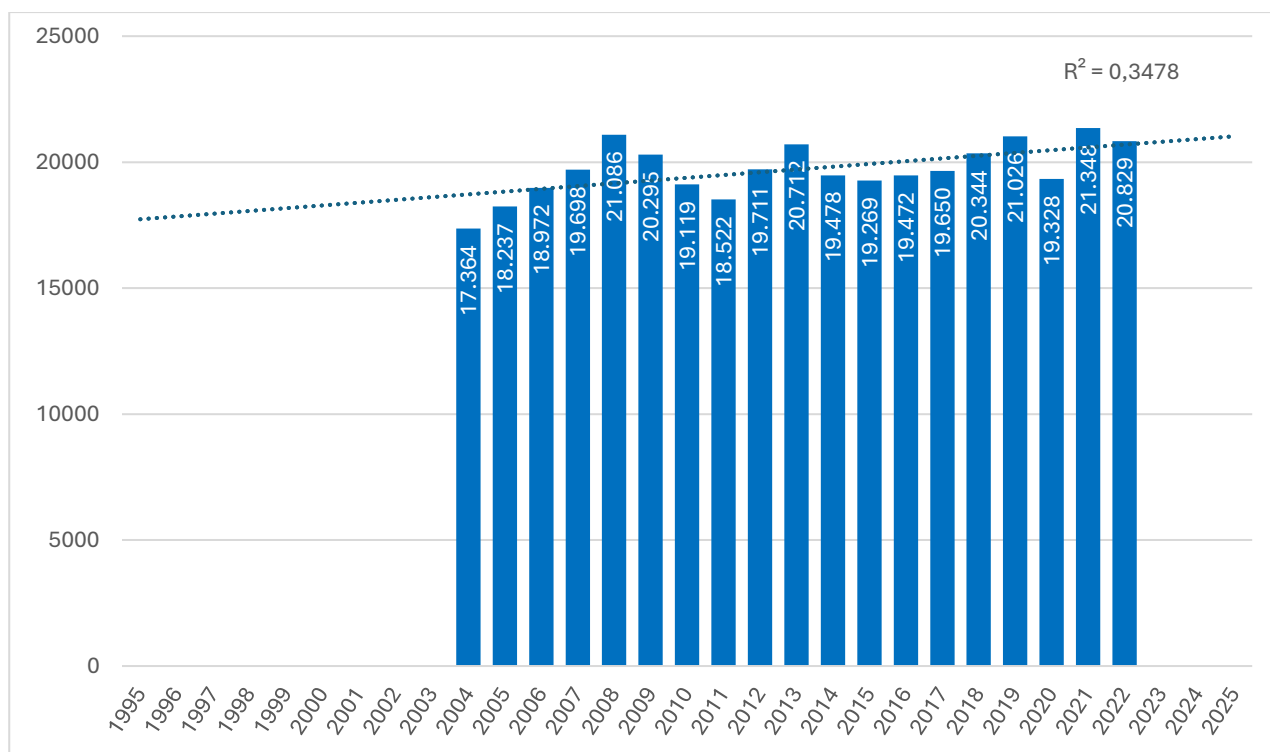
Kilde: Forsikring&Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Da det er en forudsætning for at kunne få erstatning, at et indbrud er anmeldt til politiet, er der næppe mange af de forsikringsanmeldte indbrud, der ikke også er anmeldt til politiet. Der kan forekomme en vis forskel mht. afgrænsning af indbrud hos henholdsvis forsikringsselskaberne og politiet, men det er næppe noget, der har den helt store betydning, i hvert fald ikke med hensyn til udviklingstendenserne.

I en lang periode ser det ud til at være omkring tre ud af fire politiregistrerede indbrud, der også er blevet anmeldt til forsikringsselskaberne, men så falder det fra 2017 til 2018, og i 2022 er det kun 56%, der er blevet anmeldt til forsikringsselskaberne. Vi kan ikke ud af det foreliggende se, hvad baggrunden herfor kunne være. Det *kunne* være noget med antal forsikrede, størrelsen af selvrisikoen, forholdet mellem forskellige former for indbrud og/eller skadernes størrelse.

Af opstilling 2.1.1.e fremgår, hvordan den gennemsnitlige erstatning for indbrudsskader har udviklet sig i ”faste priser”, dvs. korrigeret for udviklingen i forbrugerpriser.

Opstilling 2.1.1.e. Den gennemsnitlige erstatning ved anmeldte indbrudsskader, korregeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022.

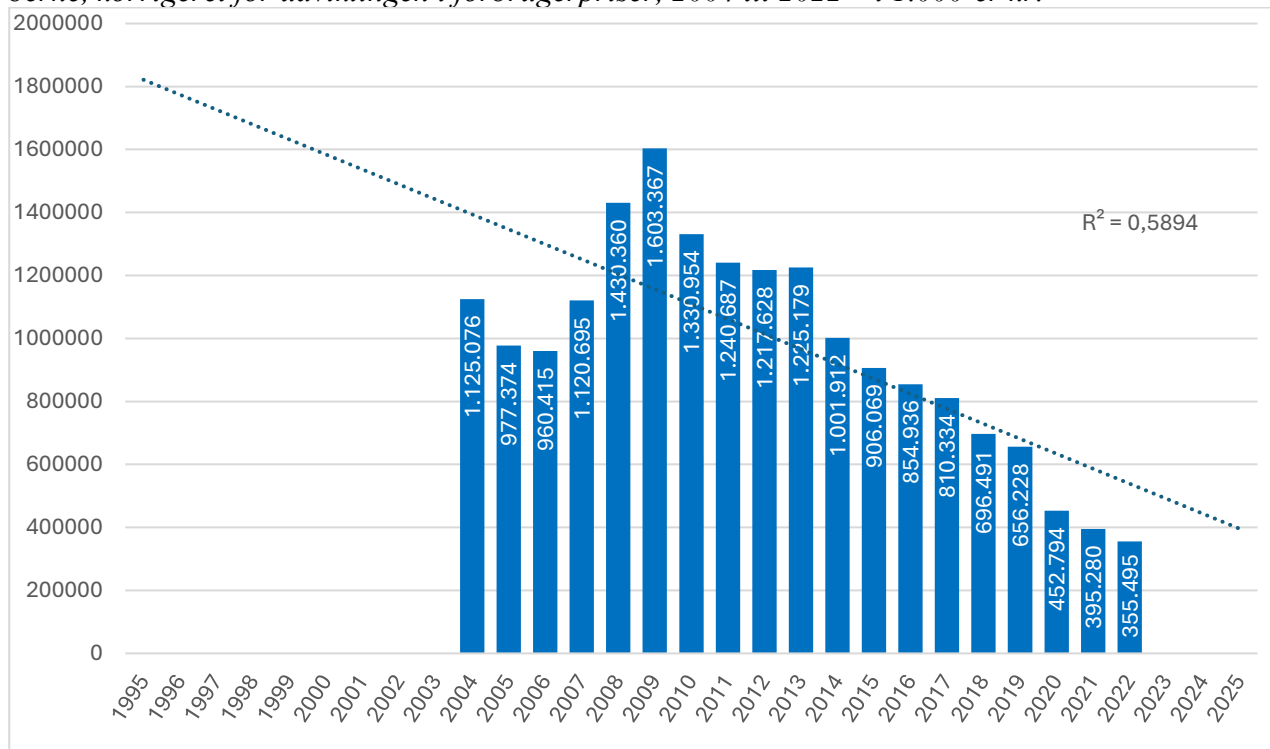

Kilde: Forsikring & Pension. Det forbrugerprisindeks erstatningerne er korregeret med hidrører fra Danmarks Statistik: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1690> : 2004 = 100. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

I faste priser stiger den gennemsnitlige erstatning ved indbrud fra godt 17.000 tusinde kroner i 2004 til godt 21.000 kr. i 2008, mens den herefter ligger nogenlunde konstant på dette niveau helt frem til 2022. I dagens priser er det en stigning fra 17.364 kr. i 2004 til 28.655 kr. i 2022 – en stigning på 65%, som altså fortrinsvis beror på de almindelige prisstigninger.

I opstilling 2.1.1.f er opgjort de samlede erstatningsudbetalinger ved indbrud, som forsikringsselskaberne har foretaget, i faste priser.

Opstilling 2.1.1.f. Erstatningsudbetalinger i forbindelse med indbrud foretaget af forsikringsselskaberne, korrejeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022 – i 1.000-er kr.

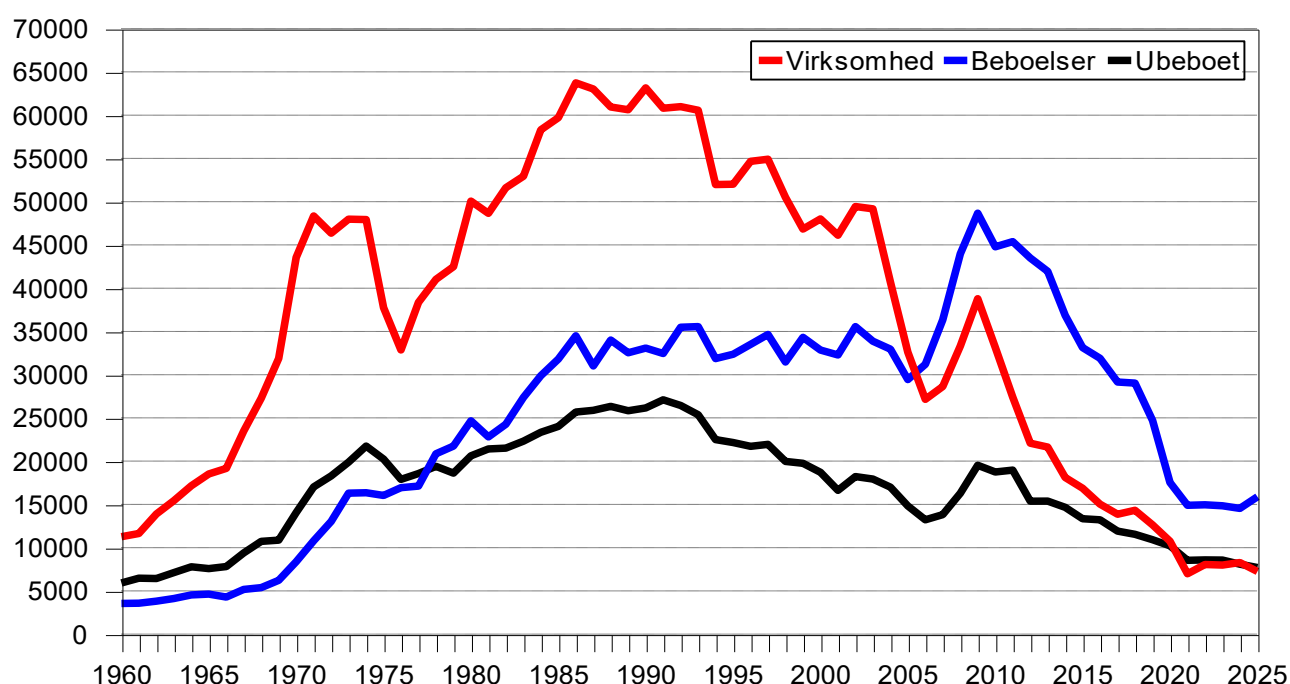
Kilde: Forsikring & Pension. Det forbrugerprisindeks erstatningerne er korrejeret med hidrører fra Danmarks Statistik: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1690> : 2004 = 100 . Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

I faste priser stiger de samlede erstatningsudbetalinger vedrørende indbrud fra godt 1,1 milliard kr. i 2004-06 til 1,6 milliarder i 2009. Denne markante stigning har såvel sin rod i et stigende antal anmeldte indbrud og i en større erstatning pr. indbrud.

Endnu mere markant er det fald, der sætter ind i de følgende år og som resulterer i, at der – i faste priser – ”kun” blev udbetalt godt og vel en tredjedel milliard kr. i erstatning i 2022. I dagens priser er det set over hele perioden en udvikling fra 1,1 milliard kr. i 2004 til knapt en halv milliard i 2022 – et fald på 57%. I faste priser et fald på 68%.

I den almindelige kriminalstatistik er indbrud opdelt efter, om de er gået ud over forretninger, virksomheder m.v., beboelser, eller ubeboede bygninger. I opstilling 2.1.1.g kan man se, hvordan disse tre former for indbrud har udviklet sig siden 1960, som var det første år, hvor man foretog denne opdeling. En nærmere beskrivelse af udviklingen i disse tre former for indbrud findes i de følgende afsnit (2.1.1.1-3).

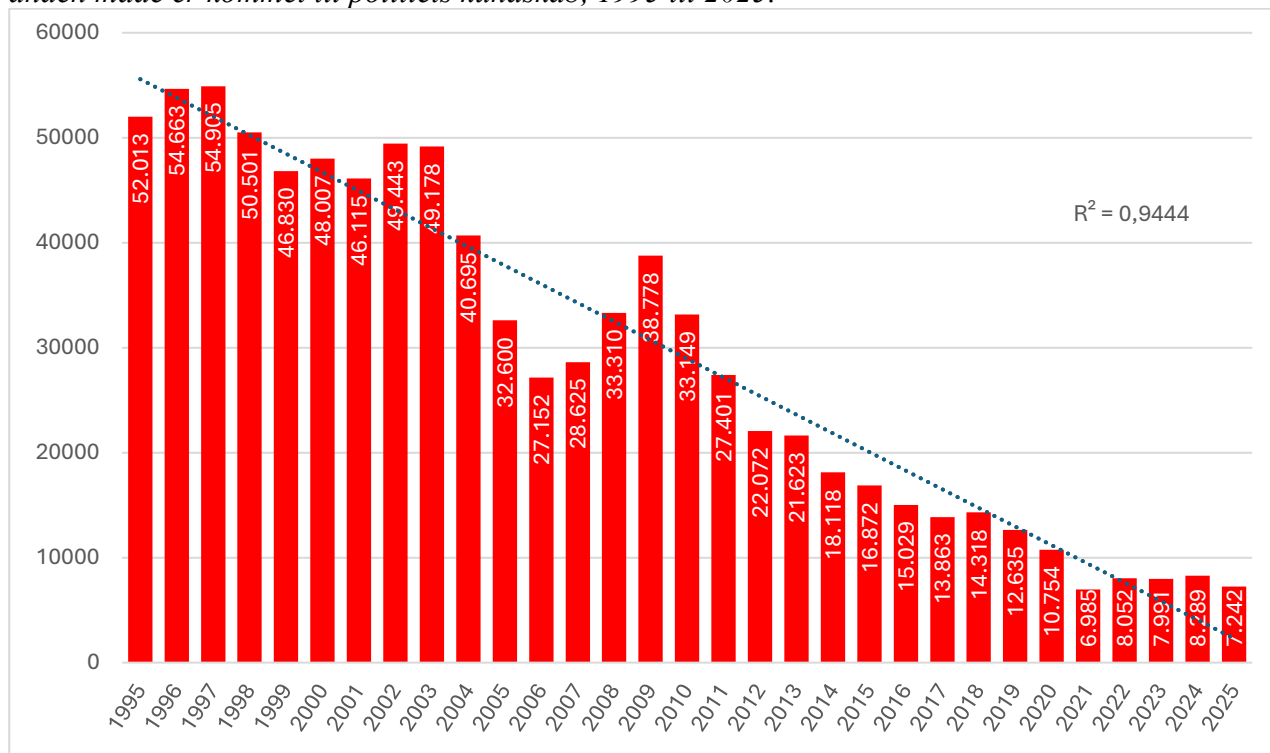
Opstilling 2.1.1.g. Antal anmeldte indbrud i forretninger, virksomheder mv., beboelser og ubeboede bygninger, 1960 til 2025.

Her skal vi blot nøjes med at registrere, at i 1960 forekom der langt flere indbrud i forretninger og virksomheder end i beboelser, mens det siden sidste halvdel af 00'erne har været omvendt. Faktisk har der de seneste også været lidt færre indbrud i forretninger og virksomheder end i ubeboede bygninger.

2.1.1.1. INDBRUD I FORRETNING, VIRKSOMHED M.V.

Opstilling 2.1.1.1.a. Antal indbrud i forretninger, virksomheder m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

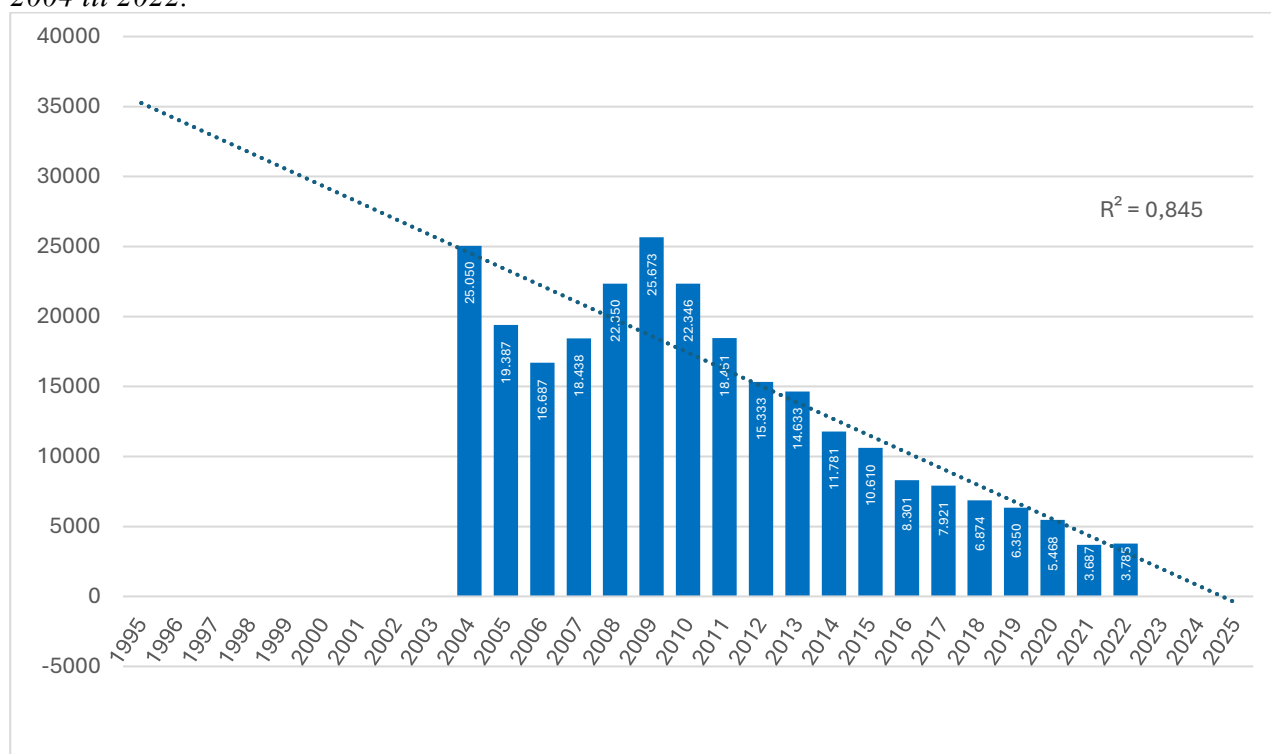

Pct.-vis ændring 1995-2025	– 86 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	– 43 %

Det er sket et drastisk fald i antallet af indbrud i forretninger, virksomheder m.v. fra 1995 til 2025. Det er på hele 86%.

For en stor del af perioden kan dette sammenholdes med og udbygges på basis af forsikringsstatistik. Det drejer sig om perioden fra 2004 til 2022, hvor antallet af de politiregistrerede indbrud i forretninger m.v. er faldet med 80%. I denne periode er antallet af forsikringsanmeldte indbrudsskader i forretninger mv. faldet med 85% – altså endnu stærkere.

Opstilling 2.1.1.1.b. Antal skader ved indbrud i forretninger m.v. anmeldt til forsikringsselskaberne, 2004 til 2022.

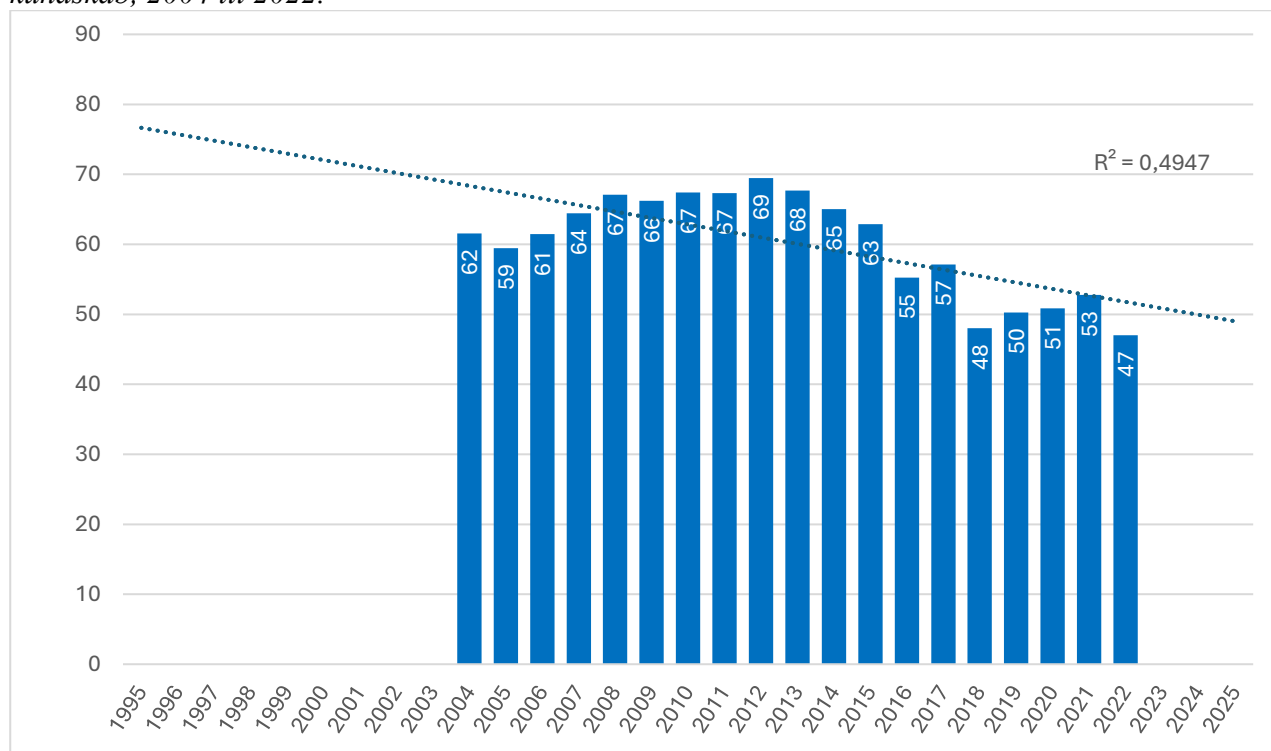

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Selve udviklingstendenserne er præcis de samme: Et fald fra 2004 til 2006, stigning fra 2006 til 2009 og så fald fra 2009 til 2022.

I opstilling 2.1.1.1.c. er antallet af forsikringsanmeldelser sat i forhold til antallet af politianmeldelser.

Opstilling 2.1.1.1.c. Procent anmeldte forsikringsskader ved indbrud i forretninger m.v. i forhold til antal indbrud i forretninger m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2004 til 2022.

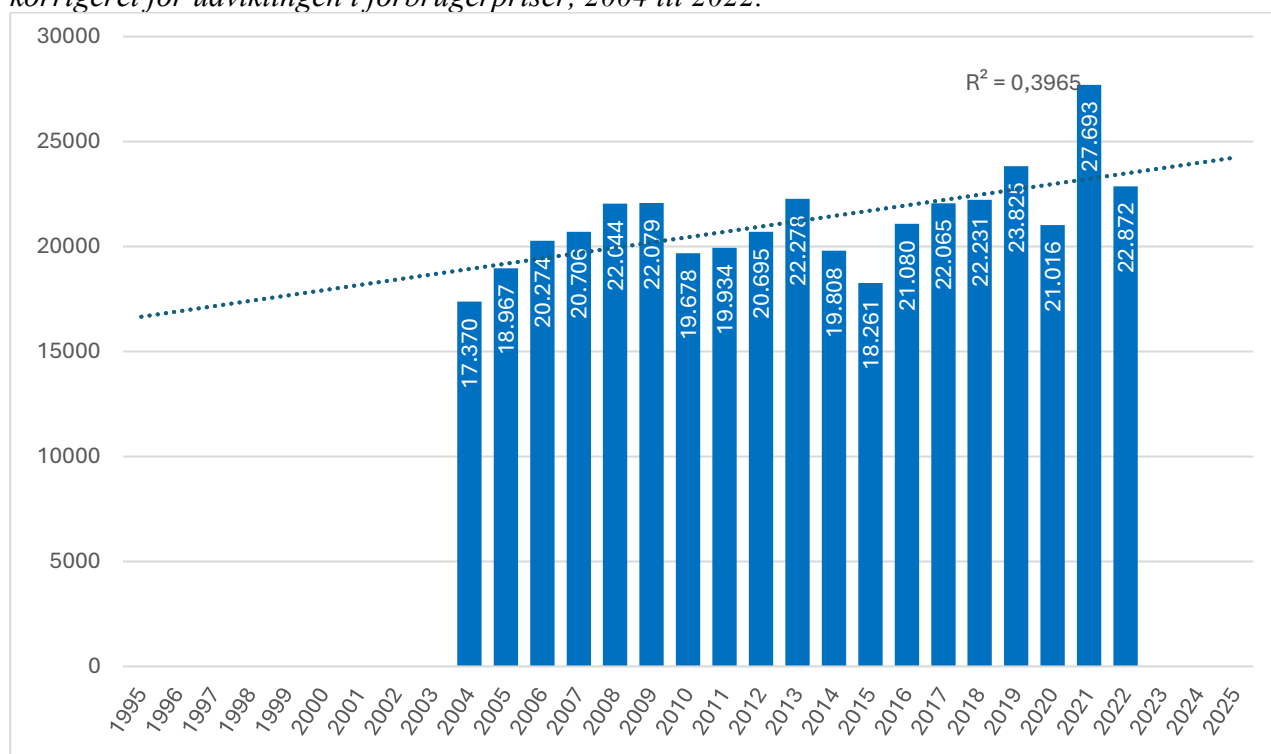
Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Da det er en forudsætning for at kunne få erstatning, at et indbrud er anmeldt til politiet, er der næppe mange af de forsikringsanmeldte indbrud, der ikke også er anmeldt til politiet. Der kan forekomme en vis forskel mht. afgrænsning af indbrud hos henholdsvis forsikringsselskaberne og politiet, men det er næppe noget, der har den helt store betydning, i hvert fald ikke med hensyn til udviklingstendenserne.

I de første år er det omkring 60%, der er blevet anmeldt til forsikringsselskaberne, hvorefter det frem til 2012 stiger til omkring 70%. Herefter faldet det ned til et niveau omkring 50%, hvor det har ligget siden 2018. Vi kan ikke ud af det foreliggende se, hvad baggrunden er for de ret betydelige ændringer, der er tale om. Det *kunne* være noget med antal forsikrede, størrelsen af selvrisikoen, forholdet mellem forskellige former for indbrud og/eller skadernes størrelse.

Af opstilling 2.1.1.1.d fremgår, hvordan den gennemsnitlige erstatning for indbrudsskader har udviklet sig i ”faste priser”, dvs. korrigeret for udviklingen i forbrugerpriser.

Opstilling 2.1.1.1.d. Den gennemsnitlige erstatning ved anmeldte indbrudsskader i forretninger m.v., korregeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022.

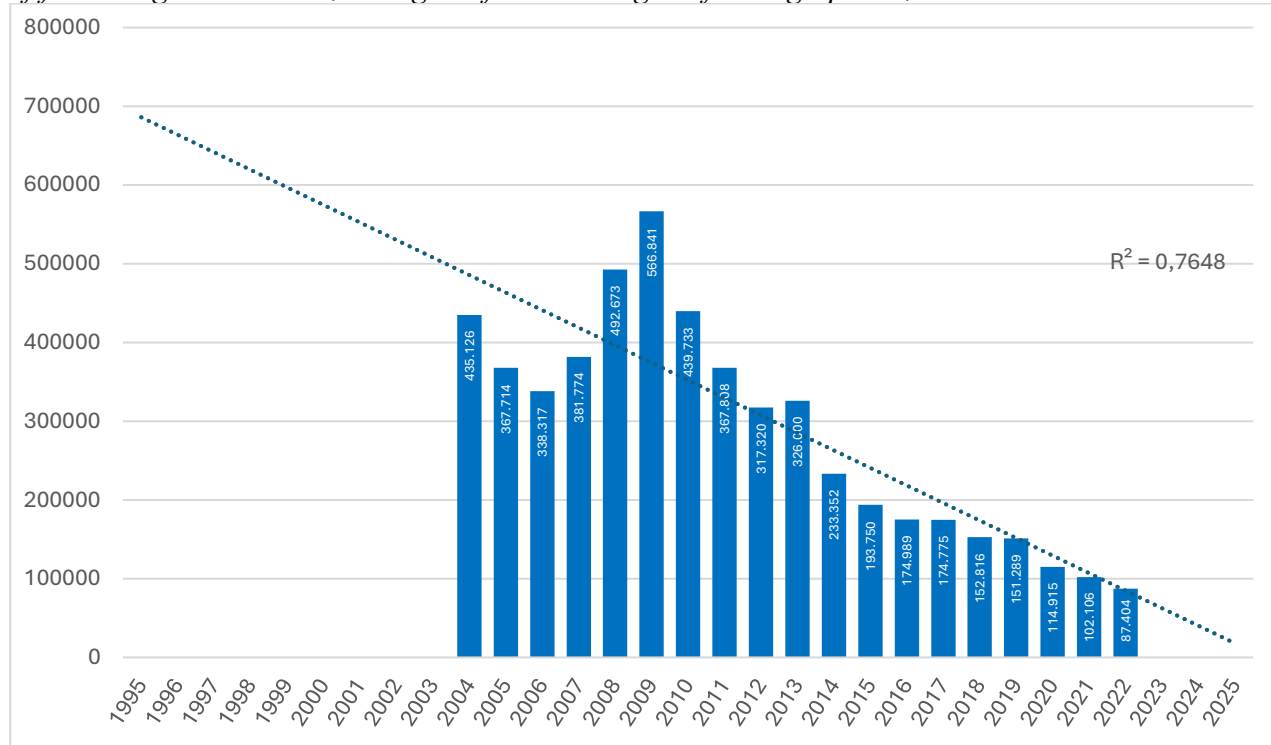
Kilde: Forsikring & Pension. Det forbrugerprisindeks erstatningerne er korregeret med hidrører fra Danmarks Statistik: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1690> : 2004 = 100. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Den stiger fra godt 17.000 kr. i 2004 til godt 22.000 kr. i 2009. Herefter varierer det noget fra år til år, men også i 2022 ligger den gennemsnitlige erstatning på godt 22.000 kr. I dagens priser er der tale om en stigning fra 17.370 kr. i 2004 til 31.468 kr. i 2022, dvs. en stigning på 81% - som altså primært beror på forbrugerprisindekset stigning i perioden.

I opstilling 2.1.1.1.e er opgjort de samlede erstatningsudbetalinger ved indbrud i forretninger m.v., som forsikringsselskaberne har foretaget, i faste priser.

I faste priser stiger de samlede erstatningsudbetalinger vedrørende indbrud i forretninger m.v. fra 435 millioner kr. i 2004-06 til 556 millioner kr. i 2009, altså en markant stigning, der både har sin rod i et stigende antal anmeldte indbrud og en større erstatning pr. indbrud. Endnu mere markant er det fald, der sætter ind i de følgende år og som resulterer i, at der – i faste priser – ”kun” blev udbetalt godt og vel 87 millioner kr. i erstatning i 2022. I dagens priser er det over hele perioden en udvikling fra godt 437 millioner kr. i 2004 til godt 120 millioner kr. i 2022 – et fald på 72%. I faste priser et fald på 80%.

Opstilling 2.1.1.1.e. Erstatningsudbetalinger i forbindelse med indbrud i forretninger m.v. foretaget af forsikringsselskaberne, korrigeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022 – i 1.000-er kr.

Kilde: Forsikring & Pension. Det forbrugerprisindeks erstatningerne er korrigeret med hidrører fra Danmarks Statistik: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1690> : 2004 = 100. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Indbrud i forretninger, virksomheder m.v. dækker også indbrud i meget forskelligartede organisationer og institutioner m.v. For en række af disse typers vedkommende kan man af opstillingerne 2.1.1.1.f.x og 2.1.1.1.f.y se, hvordan udviklingen har været.

Opstilling 2.1.1.1.f.x. De procentvise ændringer i antal indbrud i forskellige typer af virksomheder og institutioner, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab, 1995-2025 – del x.

<i>Indbrud i:</i>	Pct.-vis ændring:		Antal i 2025
	1995-2025	2019-2025	
Børnehave, vuggestue, Fritidshjem	-97%	-50%	117
Skole	-91%	-59%	377
Svømmehal, idrætsanlæg	-94%	-55%	132
Institution, plejehjem	-89%	-63%	134
Offentligt kontor, bygning i øvrigt	-91%	-57%	158
Tankstation, Autoforhandler	-97%	-71%	37
Privat kontor, i øvrigt	-95%	-68%	228
Beklædning, skind, skotøj	-91%	-39%	102
Kiosk, cigar, vinhandel	-95%	-53%	65
Købmand, supermarked, Mejeri	-94%	-58%	153
Cafeteria, restaurant	-75%	-24%	806
Fabrik	-97%	-65%	29
Lager o.lign.	-65%	-28%	705
Værksted	-77%	-35%	470
Lægekonsultation o.lign.	-86%	-57%	170
Pengeskabstyveri	-92%	-53%	8

I opstilling 2.1.1.1.f.x er medtaget alle former for indbrud i forretninger og virksomheder m.v., hvor anmeldelsestallet i 1995 oversteg 1.000, bortset fra to ret store opsamlende restkategorier, ”indbrud i forretning i øvrigt” og ”indbrud i virksomhed i øvrigt”. Pengeskabstyverier er medtaget, selv om der

i 1995 var færre end 1.000 anmeldelser, på grund af den særlige interesse, disse har været viet over en god del af den moderne kriminalhistorie – og ikke bare i Olsen-banden filmene.

Et af højdepunkterne i Olsenbanden-filmene, produceret af Nordisk Film, er, når der skal sprænges et Franz Jäger pengeskab. Her ses Egon, alias Ove Sprogø, i aktion. Kilde: Nordisk Film.

Vi har en stærk formodning om, at mørketallet ved pengeskabstyverier er minimalt, så den udvikling, vi finder i anmeldelsestallene på dette område, afspejler utvivlsomt en reel tendens. Som det fremgår, så er pengeskabstyverier næsten forsvundet fra det kriminalitetsmæssige atlas. I 2024 var der i gennemsnit ét pengeskabstyveri om måneden, mens der i 1995 i gennemsnit blev anmeldt tæt ved to pengeskabstyverier – om dagen. Af de 672 pengeskabstyverier, der blev anmeldt i 1995, blev der anvendt skærebrænder i 56 af tilfældene, sprængstof i 8 og vinkelslibere i 150. I 2025 skal vi tilbage til 2019 for at finde et år, hvor der en enkelt gang blev anvendt skærebrænder, sprængstof eller vinkelsliber ved et pengeskabstyveri.

Som det fremgår af opstillingen, er pengeskabstyverier ikke den eneste form for indbrud i forretninger og virksomheder, der er skrumpet stærkt ind på kriminalitetskortet de seneste årtier. I samtlige de 15 former for indbrud, der er med i opstillingen, startede vi som nævnt i 1995 med firecifrede anmeldelsestal, mens dette ikke er tilfældet for et eneste tilfælde i 2025. For tre af indbrudsformerne ender vi op med tocifrede tal. Ved 11 af de 15 indbrudsformer, der er nævnt, er faldet i anmeldelsestallet på mindst 90%, og der er ikke noget forhold, hvor der ikke er sket langt over en halvering af anmeldelsestallet fra 1995 til 2025.

Toppunkterne for de enkelte talrækker ligger alle i begyndelsen af perioden – nogle endog i periodens første år, 1995. Det vidner om, at de faldende tendenser er sat tidligt ind, svarende til hvad vi i opstilling 2.1.1.1.a også kan se for alle forhold under ét.

Selvom der som udgangspunkt ikke har været mere end 1.000 anmeldelser i 1995, har det selvfølgelig også interesse at se, hvordan udviklingen har været for andre ofre for indbrud i forretninger og virksomheder. I opstilling 2.1.1.1.f.y er de procentvise udviklinger i anmeldelsestallet for de 16 øvrige former for indbrud, der udgør kategorier i politiets statistiksystem, og hvor der i 1995 var færre end 1.000 anmeldelser:

Opstilling 2.1.1.1.f.y. De procentvise ændringer i antal indbrud i forskellige typer af virksomheder og institutioner, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab, 1995-2025 – del y.

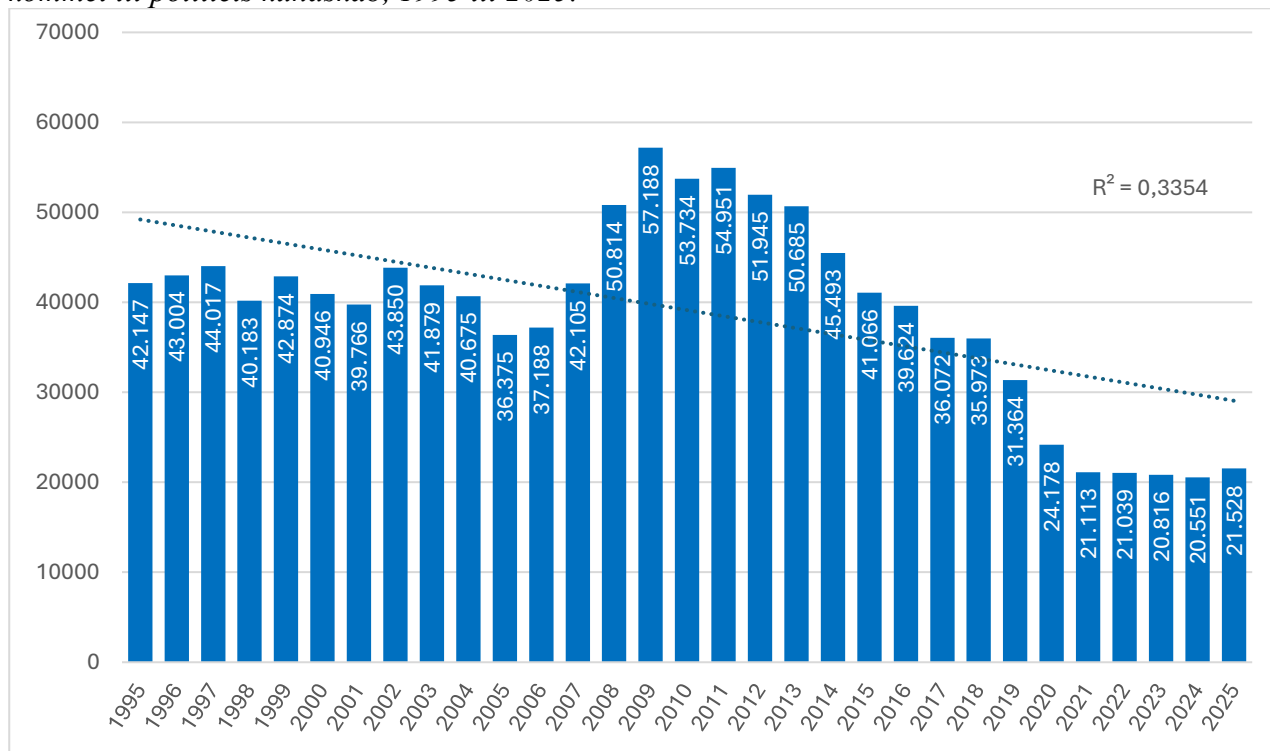
Pct.-vis ændring: Indbrud i:	1995-2025	2019-2025	Antal i 2025
Bibliotek	-95%	-66%	12
Kirke, museum	-60%	-27%	152
Posthus, postkontor	-98%	-80%	1
Biograf/teater	-82%	6%	19
Campingplads, vandrehjem	-83%	77%	23
Beboerklubber	-94%	-45%	22
Selskabslokaler	-88%	-53%	37
Bankiers, vekselerer	-84%	0%	3
Pengeinstitutter	-98%	-78%	5
Radio-/fotoforretning	-98%	-67%	6
Urmager/guldsmed	-92%	-52%	20
Hotel/motel	-77%	-34%	49
Våbenlager/-fabrik/-forretning	-100%	-100%	0
Tømmerhandel, byggemarked	-89%	-59%	34
Apotek	-92%	-5%	35
Hospital	-81%	-41%	36

Og for så at få det hele med: I den som udgangspunkt relativt store af restgrupperne, ”Indbrud i virksomhed i øvrigt”, er der sket et fald på 79%; i ”Indbrud i øvrigt”, 55%.

2.1.1.2. INDBRUD I BEBOELSESOMRÅDE

Med indbrud i ”beboelsesområde” mener vi her indbrud i selve beboelserne samt i tilhørende garager, udhuse, kældre, loftsrum eller pulterkamre. Se de følgende afsnit for indbrud i beboelser/boliger og garager mv. separat.

Opstilling 2.1.1.2.a. Antal indbrud i beboelsesområder, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

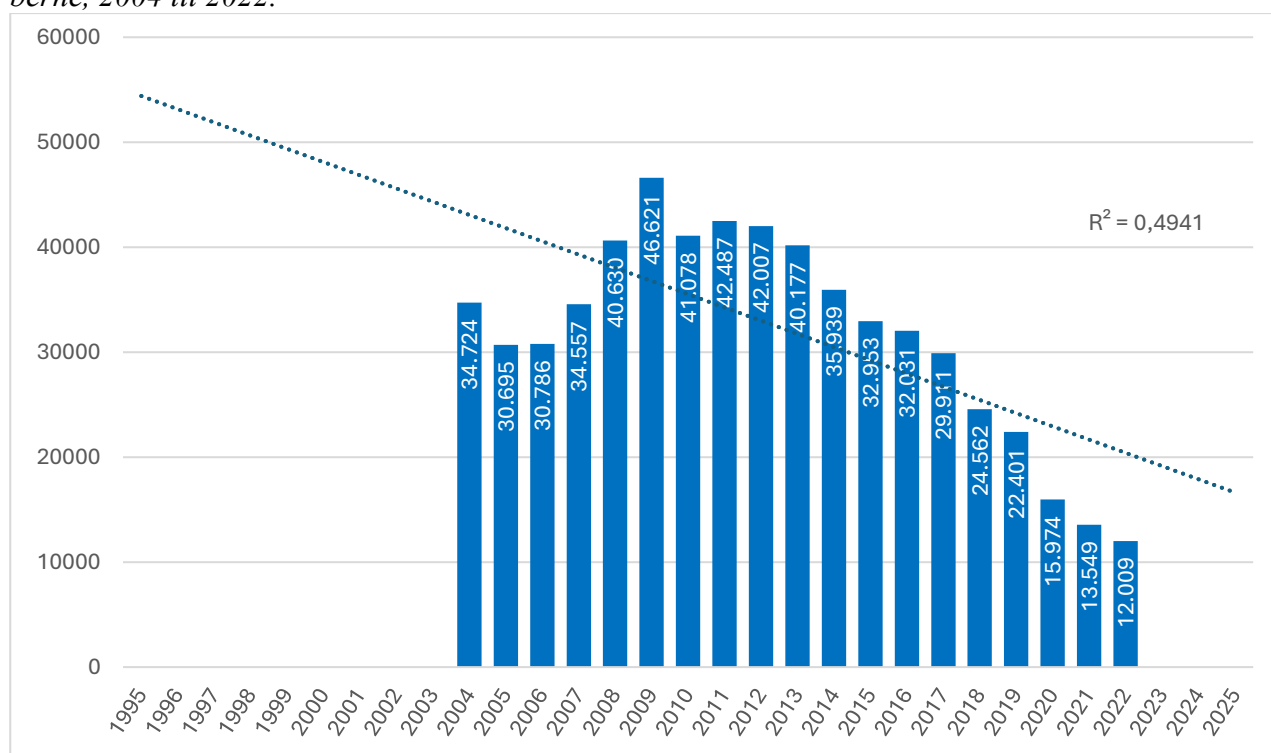
Pct.-vis ændring 1995-2025	-49 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-31 %

Antal indbrud i beboelsesområder ligger nogenlunde konstant frem til 2006, hvor der sker en kraftig stigning indtil 2009. Fra 2009 til 2020 har denne form for indbrud været faldende, mens det de sidste tre år af perioden, 2021 til 2025 har været stagnerende. Set over hele perioden, fra 1995 til 2025, er der sket omkring en halvering af antallet af indbrud i beboelsesområder. I 2025 var der 21.528 indbrud i beboelsesområder, der ved anmeldelse eller på anden måde var kommet til politiets kundskab.

I de i 2024 gennemførte offerundersøgelser var det 5,5 pct. af de 16-79-årige, der tilkendegav, at de havde været udsat for indbrud i deres beboelsesområde mindst én gang, dvs. omkring hver tyvende (Balvig, 2025).¹⁷ Ved forsøg på at sammenholde dette med de politiregistrerede indbrud i beboelsesområder skal man bl.a. tage højde for stikprøveusikkerhed, den såkaldte husstandseffekt (flere personer oplever sig udsat for det samme indbrud) og anmeldelsestilbøjelighed.

For en stor del af perioden kan tallene sammenholdes med og udbygges på basis af forsikringsstatistik. Det drejer sig om perioden fra 2004 til 2022, hvor antallet af de politiregistrerede indbrud i beboelsesområder er faldet med 48%. I denne periode er antallet af forsikringsanmeldte indbrudsskader i beboelsesområder faldet med 65% – altså markant stærkere.

Opstilling 2.1.1.2.b. Antal skader ved indbrud i beboelsesområder anmeldt til forsikringsselskaberne, 2004 til 2022.

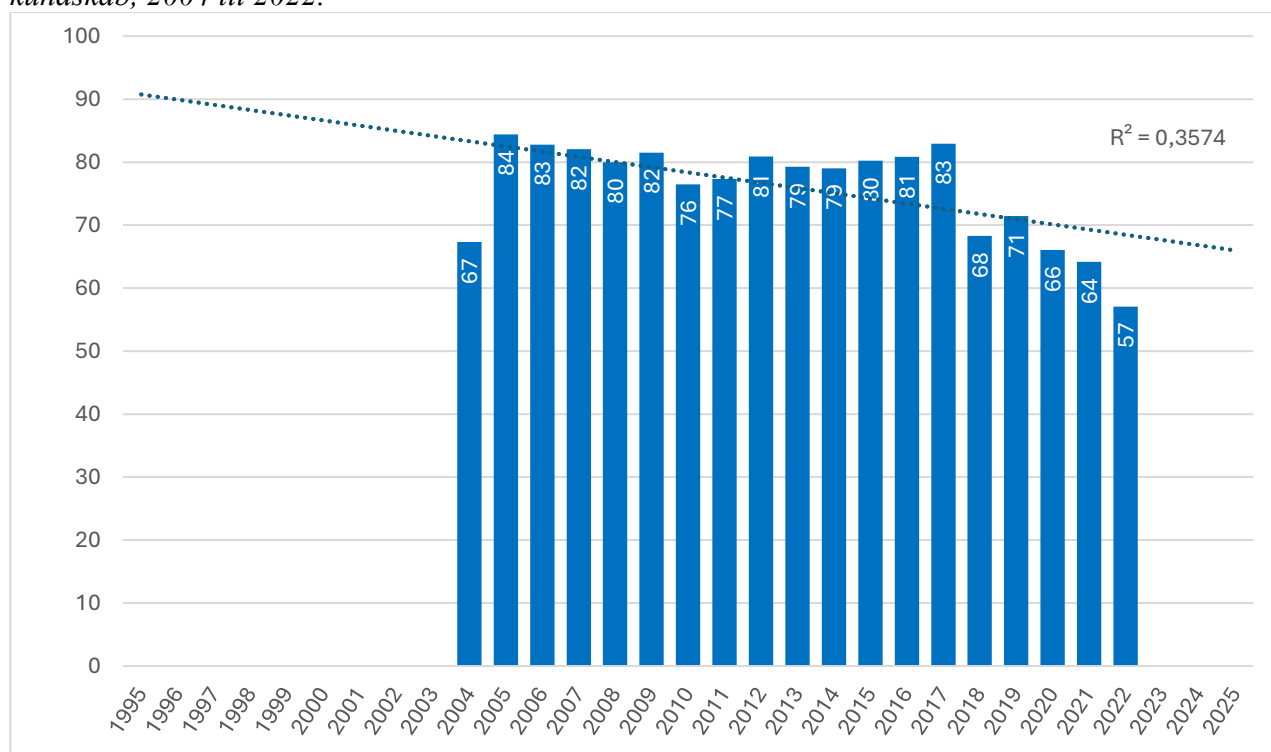
Kilde: Forsikring & Pension

Udviklingstendenserne er præcis de samme: Et fald frem til 2005/06, herefter en kraftig stigning frem til 2009 og så et vedvarende fald helt frem til 2022. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

I opstilling 2.1.1.2.c. er antallet af forsikringsanmeldelser sat i forhold til antallet af politianmeldelser.

¹⁷ I 2023 5,4 pct. 2023 er det første år, hvor opgørelse er mulig, og der er ikke foretaget undersøgelser i 2025.

Opstilling 2.1.1.2.c. Procent anmeldte forsikringsskader ved indbrud i beboelsesområder i forhold til antal indbrud i beboelsesområder der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2004 til 2022.

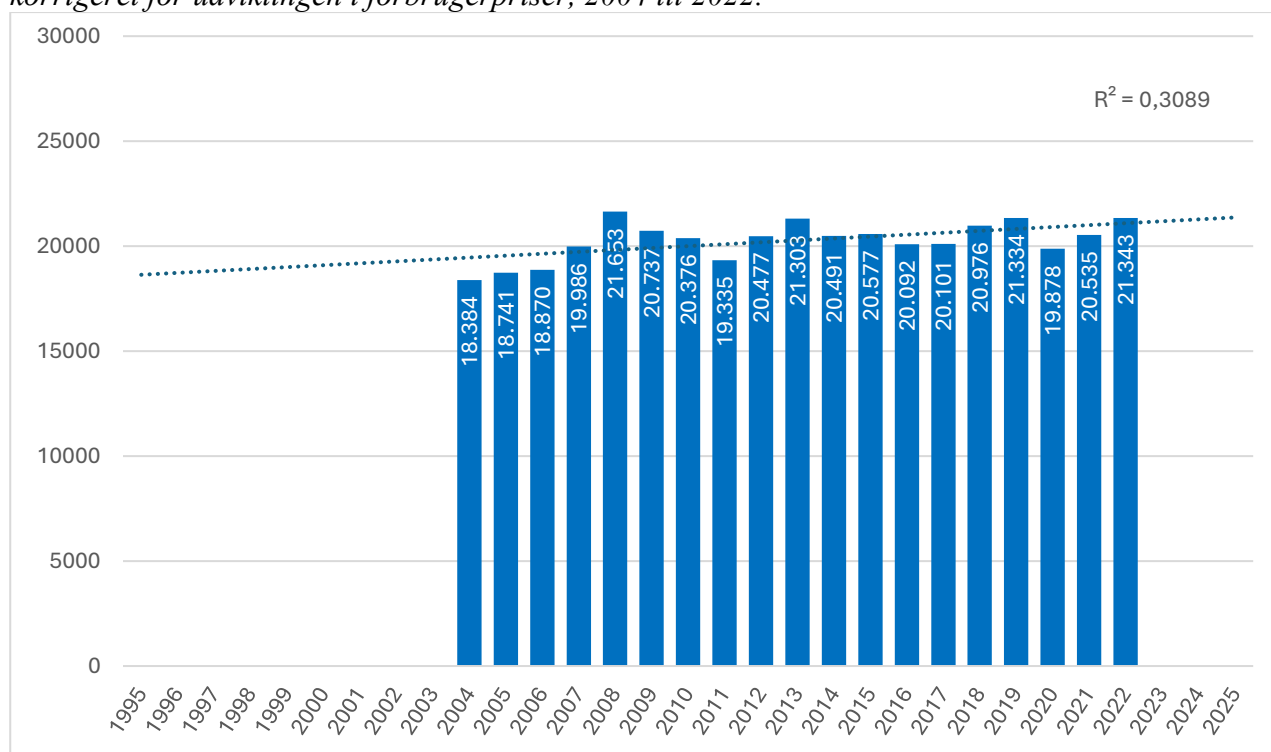
Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Da det er en forudsætning for at kunne få erstatning, at et indbrud er anmeldt til politiet, er der næppe mange af de forsikringsanmeldte indbrud, der ikke også er anmeldt til politiet. Der kan forekomme en vis forskel mht. afgrænsning af indbrud hos henholdsvis forsikringsselskaberne og politiet, men det er næppe noget, der har den helt store betydning, i hvert fald ikke med hensyn til udviklingstendenserne.

Det er bemærkelsesværdigt få, der i 2004 har anmeldt forholdet til forsikringsselskaberne (67%), hvor det ellers i en lang årrække, fra 2005 til 2017 er omkring otte ud af ti. Fra 2017 falder anmeldelsesprocenten, og det laveste i hele perioden er de sidste år – 2022 – hvor anmeldelsesprocenten kun er 57. Vi kan ikke ud af det foreliggende se, hvad baggrunden er for de ret betydelige ændringer, der er tale om. Det *kunne* være noget med antal forsikrede, størrelsen af selvriskoen, forholdet mellem forskellige former for indbrud og/eller skadernes størrelse.

Af opstilling 2.1.1.2.d fremgår, hvordan den gennemsnitlige erstatning for indbrudsskader har udviklet sig i ”faste priser”, dvs. korigeret for udviklingen i forbrugerpriser.

Opstilling 2.1.1.2.d. Den gennemsnitlige erstatning ved anmeldte indbrudsskader i beboelsesområder, korrigeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022.

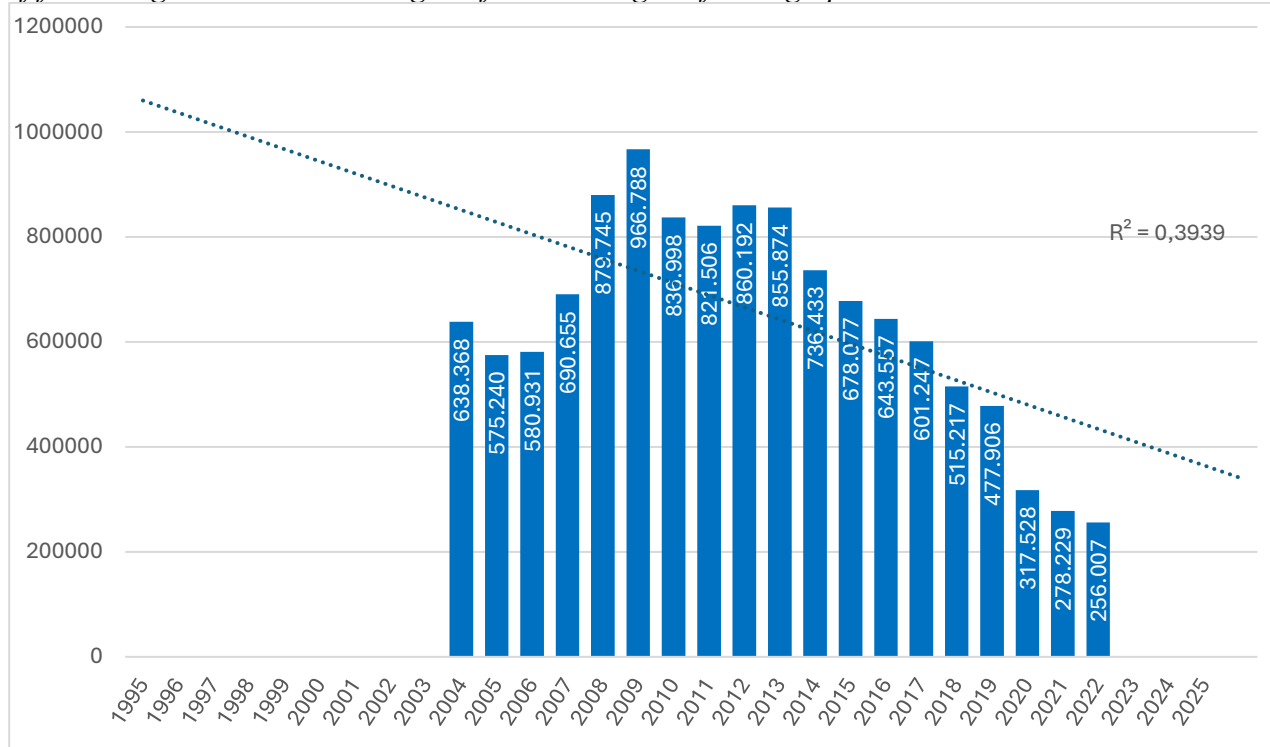
Kilde: Forsikring & Pension. Det forbrugerprisindeks erstatningerne er korrigeret med hidrører fra Danmarks Statistik: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1690> : 2004 = 100. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

I faste priser ligger den gennemsnitlige erstatning efter en vis stigning fra 2004 til 2008 på et bemærkelsesværdigt stabilt niveau i størrelsesordenen 20.000 kr. I dagens priser er den gennemsnitlige erstatning steget fra 18.384 kr. i 2004 til 29.363 kr. i 2022, en stigning på 60%. I faste priser er stigningen på 16%.

I opstilling 2.1.1.1.e er opgjort de samlede erstatningsudbetalinger ved indbrud, som forsikringsselskaberne har foretaget, i faste priser.

I faste priser stiger de samlede erstatningsudbetalinger vedrørende indbrud i beboelsesområder fra 638 millioner kr. i 2004-06 til tæt ved en milliard i 2009, altså en markant stigning, der både har sin rod i et stigende antal anmeldte indbrud og en gennemsnitlig større erstatning pr. indbrud. Endnu mere markant er det fald, der sætter ind i de følgende år og som resulterer i, at der – i faste priser – ”kun” blev udbetalt omkring en kvart milliard kr. i erstatning i 2022. I dagens priser er det over hele perioden en udvikling fra 638 millioner kr. i 2004 til 354 millioner kr. i 2022 – et fald på 45%. I faste priser et fald på 60%.

Opstilling 2.1.1.2.e. Erstatningsudbetalinger i forbindelse med indbrud i beboelsesområdet foretaget af forsikringsselskaberne, korrejeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022 – i 1.000-er kr.

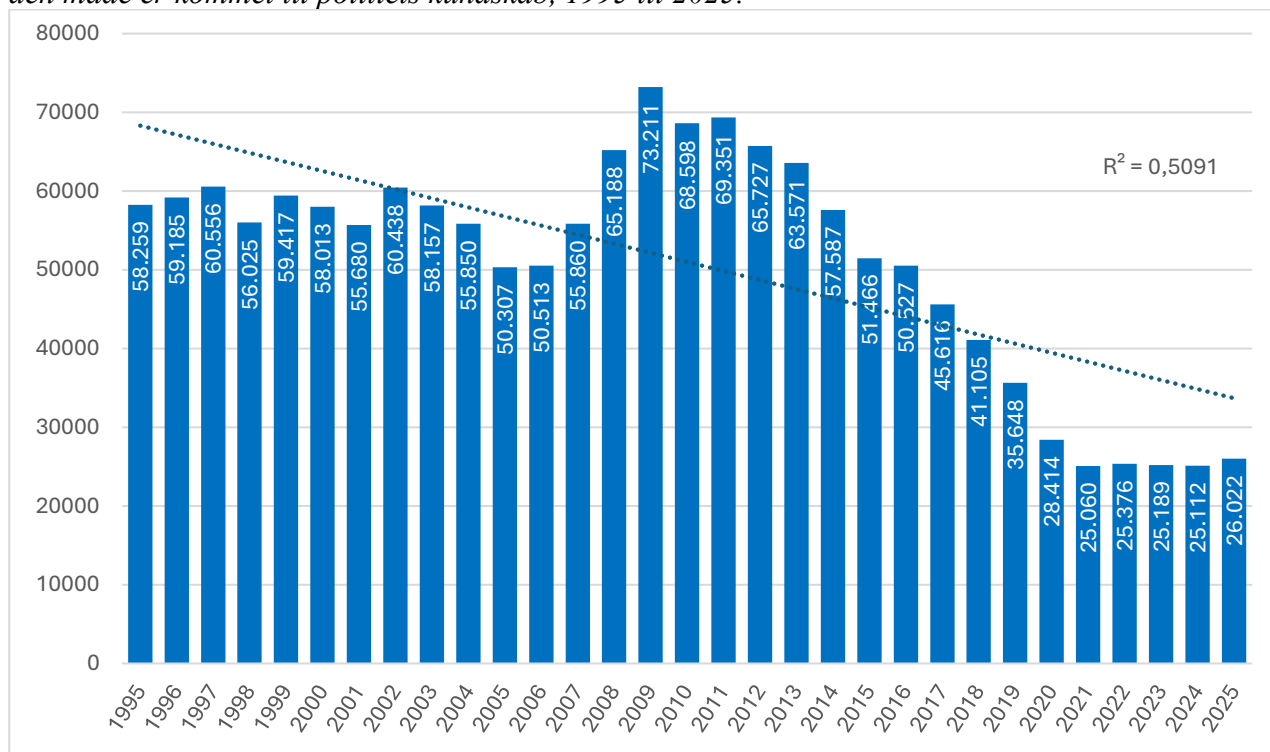
Kilde: Forsikring & Pension. Det forbrugerprisindeks erstatningerne er korrejeret med hidrører fra Danmarks Statistik: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1690> : 2004 = 100. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Tyveri og indbrud i beboelsesområdet

De tilgængelige tal gør det muligt at udvide overgrebet i ”beboelsesområdet” endnu mere til ikke blot at omfatte *indbrud*, men også såkaldt simpelt *tyveri*. På basis af dette kan det beregnes, hvor stor risikoen er for at blive udsat for indbrud og/eller tyveri i sit ”beboelsesområde”, og hvordan har det udviklet sig.

Det, der er optalt i opstilling 2.1.1.2.f.x, er således = anmeldte indbrud i villaer m.v. + indbrud i lejligheder + indbrud i værelser + indbrud i landejendomme + indbrud i garage/udhus + indbrud i kælder/lofttrum/pulterkammer + tyveri fra lejlighed/værelse/etageejendom + tyveri fra villa/landejendom + tyveri fra kælder + tyveri fra garage/udhus. I opstilling 2.1.1.2.f.y det antal, der herved fremkommer sat i forhold til det samlede antal boliger med CPR-tilmeldte beboere iflg. Danmarks Statistik.

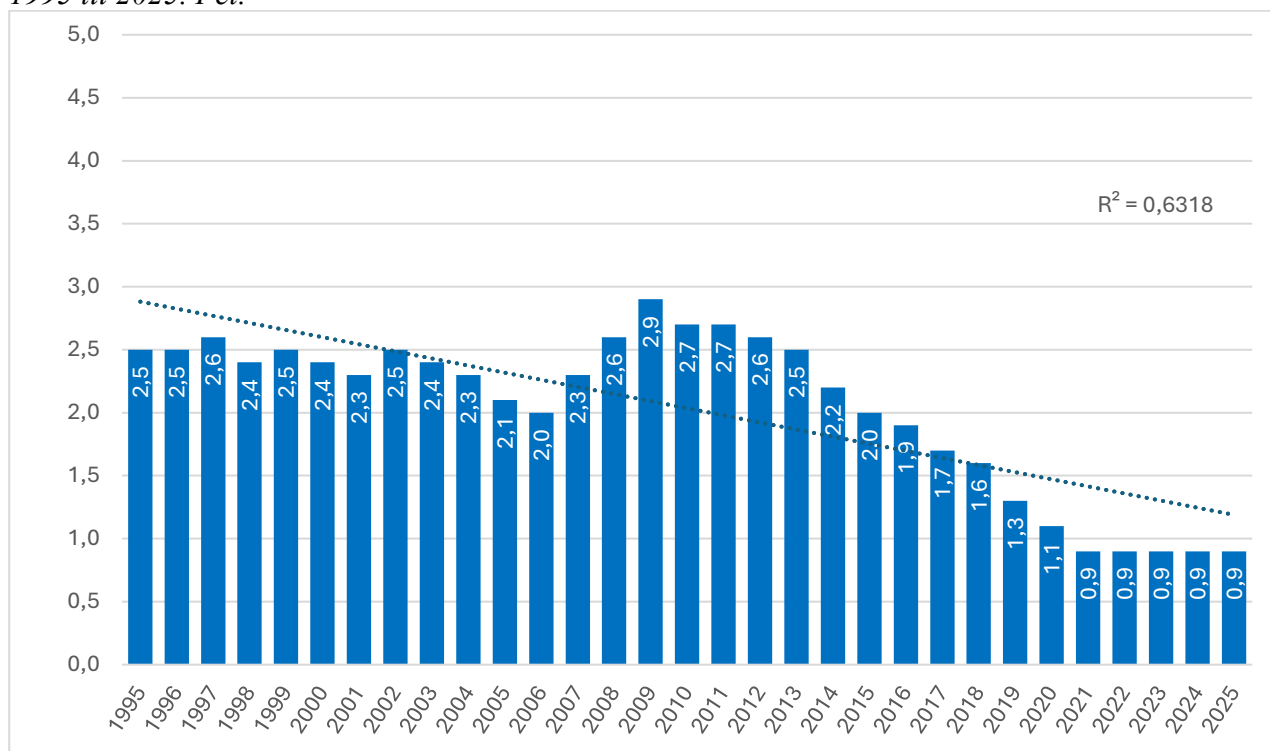
Opstilling 2.1.1.2.f.x. Antal indbrud og tyverier i beboelsesområder, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-55 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-27 %

Som for en række andre lovovertrædelser er der tale om et særlig markant fald i antal tyverier og indbrud i beboelsesområdet i corona-perioden. Det særlige her er imidlertid, at det efterfølgende ikke er steget igen. Antallet af politiregistrerede tyverier og indbrud i beboelsesområder ligger i 2025 godt en fjerdedel under antallet i 2019.

Opstilling 2.1.1.2.f.y. Risikoen for at blive udsat for indbrud og/eller tyveri i sit beboelsesområde, 1995 til 2025. Pct.

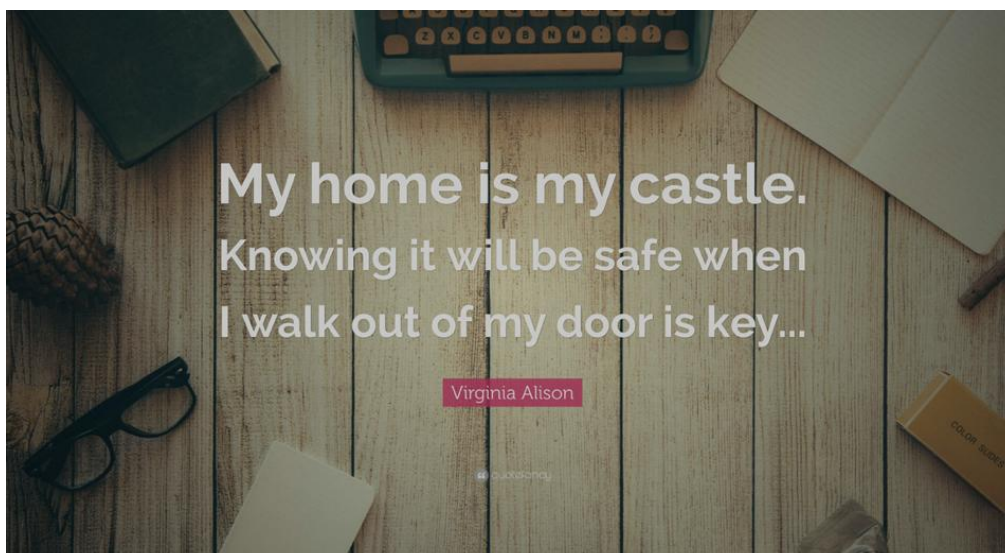

Pct.-vis ændring 1995-2025	-67 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-41 %

Antalsmæssigt fylder indbrud og tyverier i beboelsesområdet en del i det samlede i kriminalitetsbillede, men det er både absolut og relativt blevet markant mindre med årene. Fra knapt 60.000 tilfælde i 1995, over et maksimum på over 70.000 i 2009 til omkring 25.000 i 2025. I 1995 tegnede indbrud og tyverier i beboelsesområdet sig for hver niende registrerede straffelovsovertrædelse og i 2025 for knapt hver tolvte.

Opstilling 2.1.1.2.f.y er et forsøg på at finde frem til en målestok for risikoen for at blive udsat for kriminalitet i forbindelse med at eje/leje noget i et boligområde, idet antallet af tyverier og indbrud i beboelsesområder her er sat i forhold til antallet af boliger. Det kunne være ønskeligt ved beregningen af en sådan samlet risiko også at kunne medregne især hærværk og hjemmerøveri/tricktyveri i beboelsen, men der foreligger ikke oplysninger, der kan bruges hertil. Om hærværk ved vi, at langt det meste ikke vedrører hærværk på private bygninger el.lign., men på biler og cykler, og det *kan* jo være

biler og cykler, der henstår ved eller i ens beboelsesområde.¹⁸ Der findes statistiske opgørelser over antallet af hjemmetyverier og tricktyverier i beboelsen, men desværre ikke for hele perioden og inden for perioden med forskellige former og statistikbrud og til formålet ikke helt anvendelige afgrænsninger.¹⁹

Virginia Alison citat. Kilde: <https://quotefancy.com/quote/3515501/Virginia-Alison-My-home-is-my-castle-Knowing-it-will-be-safe-when-I-walk-out-of-my-door> my castle”²⁰

Det skal fremhæves, at denne målestok for ”den samlede risiko” som udgangspunkt primært vedrører det, der forvoldes af nogen ”udefra”, og ikke indbefatter forhold som partnervold, vold mod børn m.v. begået i boligen.²¹

¹⁸ Som gengivet andetsteds var det i 2024 omkring 4% af 16-79-årige, der inden for det seneste år havde oplevet at blive udsat for hærværk en eller flere gange. Hvor meget af dette, der vedrører beboelsesområdet vides ikke. Set over perioden (fra 1995) har andelen udsat for hærværk været faldende.

¹⁹ I 2024 blev der registreret 175 ”røverier mod person i egen bolig”, heraf 15 ”af særlig farlig karakter”. Samme år blev der registreret 1.362 ”tricktyverier på gadeplan”. Man ophørte i 2018 med at have en særlig kategori for ”tricktyverier i beboelsen”. Over tid udviser såvel ”røverier mod person i egen bolig” som ”tricktyverier på gadeplan” en faldende tendens.

²⁰ Quora har følgende at sige om dette meget anvendte ordsprog; det er af engelsk oprindelse, så vi bevarer den engelske forklaring: “The phrase “my home is my castle” is a proverb that originated in England during the 17th century. It was first recorded in Sir Edward Coke's Institutes of the Laws of England in 1628, where he wrote, “For a man's house is his castle, et domus sua cuique tutissimum refugium.” The Latin phrase roughly translates to “and one's own home is the safest refuge for everyone.” The phrase means that a person's home is their personal domain and a place where they can feel safe and secure from outside influences. It conveys the idea that an individual has the right to privacy and protection within their own home, and that they can control what happens within its walls. The phrase has been used to support the concept of privacy rights and to justify legal protections against unreasonable search and seizure, which are considered essential to preserving personal freedom and autonomy.”

<https://www.quora.com/What-is-the-origin-of-the-phrase-my-home-is-my-castle-What-does-it-mean>

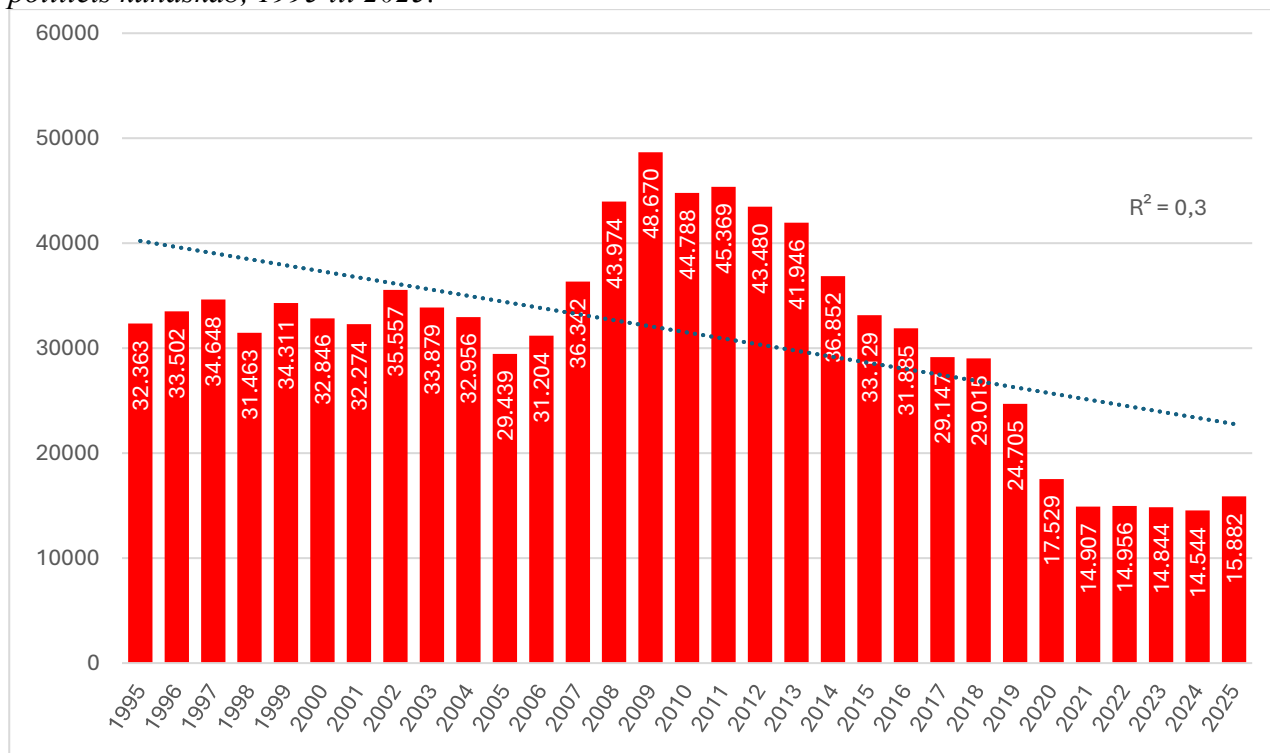
²¹ Som gengivet andetsteds var det i 2024 omkring 1% af 16-79-årige, der inden for det seneste år havde oplevet sig udsat for fysisk vold fra en nuværende eller tidligere partners side. Typisk har dette fundet sted i egen bolig, men ikke altid. Set over perioden (fra og med 1995/2005) har andelen udsat for fysisk partnervold været faldende.

Med den anvendte afgrænsning lå risikoen for, at ens beboelse udsættes for noget kriminelt, der anmeldes til politiet, i 1995 på 2,5%. Den falder herefter til omkring 2,0 % i 2006 – for så at stige til periodens højeste – 2,9% – i 2009. Herefter sker der et markant fald. Risikoen for at blive udsat for kriminalitet i beboelsesområdet reduceres frem til de seneste år med to tredjedele, og kommer i 2025 ned på 0,9%. Over hele perioden er det et fald fra 1 ud af 40 beboelsesområder, der rammes årligt, til 1 ud af 111.

I parallel til denne objektive risiko eller utryghed kunne man forsøge, om man kunne finde en målestok for den subjektive risiko eller utryghed. Har den faldende risiko for at blive udsat for tyveri og indbrud i beboelsesområdet også været ledsaget af en øget følelse af tryghed i så henseende? Se herom nærmere kapitel 7.

2.1.1.2.1. INDBRUD I BOLIGER

Opstilling 2.1.1.2.1.a. Antal indbrud i boliger, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-51 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-36 %

Indbrud i beboelsen betragtes om en af de alvorligste forbrydelser, man kan blive udsat for. En ældre engelsk undersøgelse er illustrativ for, hvordan der reageres på at blive udsat for indbrud i boligen.²² I denne undersøgelse interviewede man personer, der havde været ofre for indbrud i boligen, og interviewene fandt sted fra 4-10 uger efter, at indbrudstyverier var blevet anmeldt til politiet.

I materialet indgår alene anmeldte indbrud. Det bevirker sikkert et noget stærkere reaktionsbillede, end hvis man også havde haft de uanmeldte med.

²² Maguire (1980) her citeret efter Flemming Balvig (1982): "Risikoen for tyveri i forbindelse med at bo i Danmark. Studier over tyveriforbrydelsen IV", *Forskningsrapport nr. 20*, Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, Justitsministeriet, s. 1-3.

Den mest almindelige måde for ofrene at opdage på, at de havde været udsat for indbrud, var selvopdagelse. Tæt ved otte ud af ti af ofrene havde været ude, mens indbrudstyveriet havde fundet sted, og blev først klar over, hvad der var sket, da de kom hjem igen.

Mest udbredt som den første og umiddelbare reaktion på opdagelsen var stærk vrede/irritation. Herefter kom chok og tilnærmelsesvis lige så mange forvirring/gråd/ophidselse. Kun hver sjette gav udtryk for, at de ikke reagerede særlig stærkt på hændelsen på nogen måde. Angst var relativ sjælden som den umiddelbare reaktion.

Fire-ti uger efter hændelsen gav næsten to ud af tre ofre udtryk for, at indbrudstyveriet stadig havde en vis effekt på deres liv. De mest almindelige vedvarende effekter var en generel følelse af uro og usikkerhed og en tendens til at blive ved med at tænke på indbrudstyveriet. Efter at det oprindelige chok havde lagt sig, var de fleste af ofrene begyndt at tænke over, hvem der kunne have begået lovovertrædelsen. Mens nogle fortsatte med at forestille sig fremmede, fattede de fleste, efter nærmere overvejelse, mistanke til "en eller anden fra nabolaget" som kendte dem eller var bekendt med deres vaner. Denne sidste konklusion forlængede den bekymring, hændelsen havde fremkaldt. Interessant er det også, at man var mere tilbøjelig til at nå til den "lokale" konklusion i de mindre velstående middelklasseområder med en høj koncentration af "problemfamilier". Beboere i mere velstående middelklasseområder kom langt oftere til den konklusion, at gerningspersonen var en tilfældig "fremmed"- og at var tilfældigt, at netop de var blevet udsat.

Hvad man kunne kalde for "Hvorfor-mig-syndromet" synes at være ansvarlig for meget af den ængstelse, indbrudstyverierne fremkaldte. Selv om det kun var en lille gruppe, der følte sig direkte "udset", var effekten af denne fornemmelse ofte stærk. Man følte bl.a., at når indbrudstyven kendte boligen, så kunne han vende tilbage for at stjæle, hvad han ikke oprindeligt havde taget – eller noget nyt som det stjalne var blevet erstattet med. Disse ofre var bange for at komme hjem til deres bolig og bange for at være der alene. Ikke så helt få havde vanskeligt ved at sove og var efter hændelsen begyndt at tage sovepiller og/eller andre beroligende midler.

Det forhold, at nogen havde trængt sig ind på deres mest private enemærker var et væsentligt element såvel for de umiddelbare som de mere langsigtede reaktioner. Denne krænkelse af det private havde klart større betydning for mange af ofrene end selve den skade, der var sket. På enkelte af ofrene havde krænkelsen af det private en så stærk effekt, at de næsten ikke kunne leve med den, ofte med eksplicit angivet parallel til overfald af seksuel karakter. Flere havde efterfølgende følt sig tilskyndet til at gøre huset rent fra loft til kælder og vaske alt tøj for at slette sporene helt efter denne uønskede person, der var trængt ind på deres territorium.

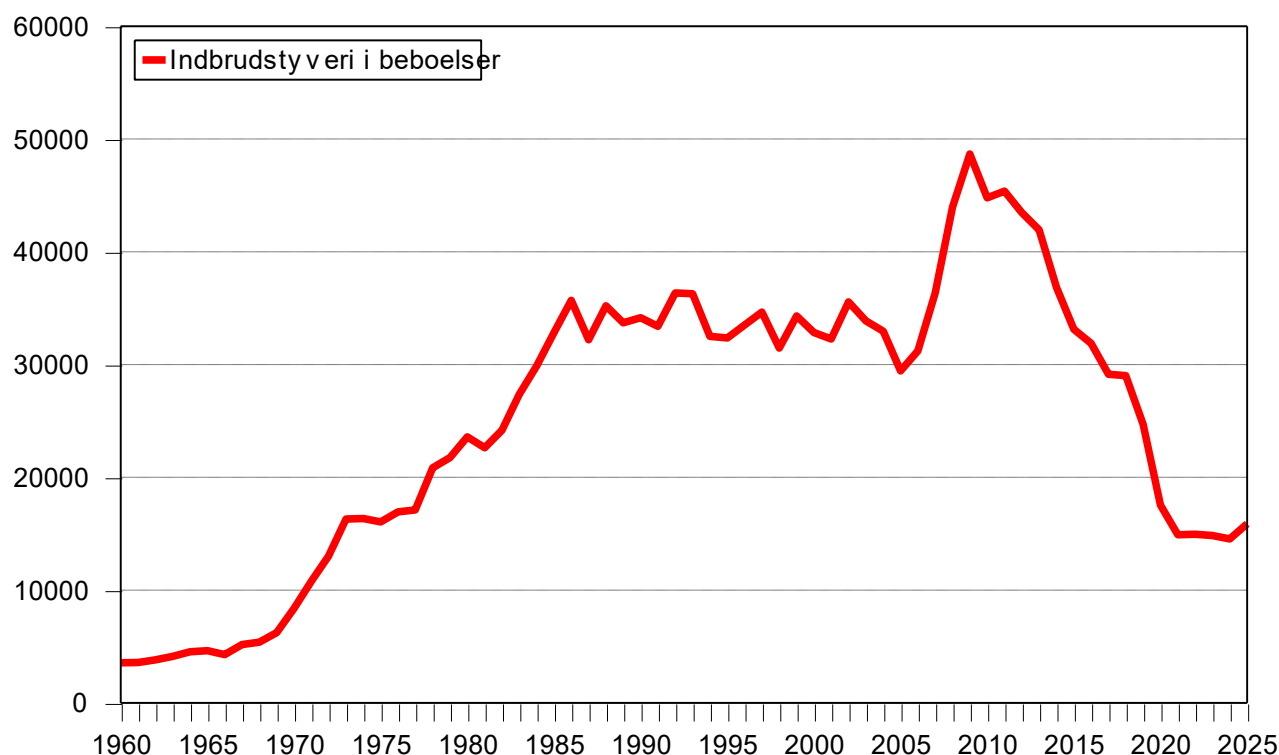
Adspurgte om, hvad der var det værste ved indbrudstyveriet, fremhævede op mod to ud af tre netop denne indtrængen på deres private enemærker. Betydeligt færre nævnte den skete skade eller det mistede som deres værste oplevelser i forbindelse med indbrudstyveriet.

Ikke alle ofre reagerede på samme måde. Det er allerede nævnt, at der var forskel mellem de mere og de mindre velstående. Generelt viser den engelske undersøgelse, at de stærkeste og mest vedvarende følelsesmæssige reaktioner fandtes hos dem, der i forvejen befandt sig i en relativ svag social situation. I undersøgelsen har man opstillet et mål for, hvor alvorligt påvirket, man var blevet af indbrudstyveriet. Mens 13 pct. af alle ofre på dette mål var blevet meget påvirket af indbrudstyveriet, var der blandt enker over 60 år fra arbejderklassen ikke mindre end 63 pct.

Derimod spillede værdien af det stjålne ingen rolle for de følelsesmæssige reaktioner hos offeret. Personer, der intet havde mistet, var blevet ligeså påvirket som de, der havde mistet for tusinder af kroner. Derimod havde evt. hærværk og ødelæggelser inde i boligen i sammenhæng med indbrudstyveriet en vis effekt.

I de seneste danske offerundersøgelser – foretaget i 2023 og 2024 – var det blandt 16-74-årige 12%, der var meget bekymrede for kriminalitet i den forstand, at de ofte eller næsten hele tiden gik rundt og tænkte på deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet. Det var der også blandt dem, der ikke havde været udsat for indbrud i boligen det seneste år forud for interviewtidspunktet som jo er langt de fleste, men for dem der havde været udsat, var det mere end hver fjerde (26 pct.). Noget af denne forskel kan dog bero på, at de der udsættes for indbrud i boligen som udgangspunkt gennemgående også er at finde blandt de mere bekymrede (Balvig, 2025).

Opstilling 2.1.1.2.1.b. Antal indbrud i boliger der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1960 til 2025.

Er der særligt mange indbrud i boliger i Danmark?

På den baggrund har det fuldt berettiget vakt stor opmærksomhed, at Danmark internationalt synes at placere sig i det øverste lag med hensyn til forekomsten af og risikoen for at blive udsat for indbrud i sit hjem, og at have gjort det over en længere årrække. Det er forbundet med betydelige vanskeligheder at sammenligne lande indbyrdes på grund af forskellige måder at afgrænse og opgøre indbrudstyverier i beboelsen på m.v., men uanset hvem der har prøvet at sammenligne, hvornår (i nyere tid) og hvordan, bekræftes det, at Danmark placerer sig i den øvre ende med hensyn til risikoen for

at blive udsat for indbrudstyveri i beboelsen. I de internationale offerundersøgelser, der blev gennemført i årene fra 1992 til 2005, var der 2,7% af de udspurgte danskere, der tilkendegav, at de inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet havde været udsat for fuldbyrdet indbrud i beboelsen (hvortil kom 1,2% der havde været udsat for forsøg). Det var flere end i de fleste lande, vi plejer at sammenligne Danmark med, såsom i Sverige, Norge, Tyskland og Holland. Det var også højere end i USA, Frankrig, Italien og Spanien, men dog færre end i lande som England og Finland. Det var på niveau med Schweiz, men langt flere end i et land som Japan (van Dijk, 2008, s. 54-57; 345-347).

For at forsøge at forklare denne ubehagelige situation for Danmarks vedkommende bør man gå tilbage til 1960. Det er det første år, hvor der foreligger en opgørelse af, hvor mange indbrud politiet ved anmeldelse eller på anden måde har fået kundskab om. Det drejede sig om 3.560 indbrud, hvilket i forhold til antal beboelser/husstande betød en årlig risiko for at blive udsat for indbrud i beboelsen på 0,2%. Vi er ikke gået i dybden med at forsøge at sammenligne med situationen i andre lande – det er endnu sværere at sammenligne med, end det er i dag – men de indikationer, vi har set, tyder på, at situationen i Danmark på det tidspunkt ikke afveg væsentligt fra situationen i landene omkring os og i lande, vi i det hele taget ofte sammenligner os med.

Det, der altså er problemet, er, at stigningen i indbrudstyverier i beboelser siden da har været stærkere og/eller har varet længere, end tilfældet har været i mange andre lande. Der er to led i denne udvikling. For det første en stigning frem til midt i 1980-erne – altså over en tyveårs-periode. De ca. 3.500 årlige tilfælde bliver her til ca. 35.000. Det er en tilvækst i absolutte tal på over 30.000, relativt set ikke mindre end en 10-dobling. Herefter oplever vi en svagt faldende tendens, ned til omkring 30.000 indbrud i beboelser i 2005/06. For det andet afbrydes denne af en ny stigning, begyndende i 2007 og som bare i løbet af et par år udvikler sig til næsten 50.000 anmeldte indbrudstyverier i beboelser om året. I begyndelsen af 2010-erne indledes så den faldende tendens, som vi har oplevet frem til dags dato.

Beregnet som den procentvise risiko for at en beboelse bliver udsat for indbrudstyveri er der tale om fire faser (jf. for dele af perioden opstilling 2.1.1.2.1.d):

- En øgning fra 0,2% i 1960 til 1,6% i 1985
- Et fald fra 1,6% i 1985 til 1,2% i 2006
- En stigning fra 1,2% i 2006 til 1,9% i 2009
- Et fald fra 1,9% i 2009 til 0,5% i 2025

Stigningen frem til midt i 1980-erne

En stigning i antal anmeldelser vedrørende indbrudstyveri i beboelser ses også i mange andre lande, faktisk så mange andre, at det synes at være det normale i denne periode. Det kan godt være, at vi ikke har kigget nok rundt i alverdens statistikker på dette område, men umiddelbart ser det ud til, at stigningen i Danmark er usædvanlig stor og stærk. At antal indbrud i beboelser kom til at stige hurtigere og kraftigere end i mange andre lande tilskriver vi to forhold. For det første blev beboelser hurtigere og kraftigere end andre steder et tag selv-bord for potentielle indbrudstyveri i Danmark på baggrund af en kombination af en særlig hurtigt øget erhvervsfrekvens for kvinder, mindsket fertilitetsfrekvens (færre børn) og en særlig hurtigt øget pasningsfrekvens af de små børn i dertil indrettede institutioner, det hele i en ramme af øget urbanisering med færre bekendtskabsrelationer i boligområderne. Bl.a. var Danmark nærmest i en klasse for sig selv med hensyn til, hvor stor en andel af kvinder med mindreårige børn, der var på arbejdsmarkedet. Det betød, at boligområderne i

dagtimerne i stigende grad lå øde hen, og skulle der alligevel færdes en eller to, så kunne man regne med, at de nok ikke vidste, hvem der boede hvor, eller hvem der ejede hvad. Man kan sige, at den uformelle social kontrol i usædvanlig grad og med en usædvanlig hastighed blev svækket i boligområderne i Danmark. Den øgede velstand betød samtidig – hvilket dog ikke var specifikt for den danske udvikling – at der blev mere og mere at komme efter i lejlighederne og villaerne. Og nemt var det at bryde ind. Der var ikke megen sikring, en indbrudstyv skulle bruge tid eller færdigheder på at overvinde, og det var over tid heller ikke voldsomt meget, der skete med hensyn til at sikre boligerne bedre.

For det andet var det ikke kun på udbudssiden, der skete noget, men også på efterspørgselssiden. Vi har tidligere beskrevet restgruppe-problematikken som en af de væsentligste faktorer bag kriminalitetsstigningen i denne periode som sådan (jf. afsnit 0), og specielt den alkoholisering og narkomanisering der fandt sted. Om der blev flere ”hårde narkomaner” i denne periode end så mange andre steder vides ikke med sikkerhed – for vi ved ikke engang med nogen sikkerhed, hvor mange der var i Danmark, og hvordan det udviklede sig – men det vides med sikkerhed, at en narkoman som absolut hovedregel ikke kunne ”opretholde” sit liv uden at stjæle. Et afgørende element i dette var de meget høje priser på narkotika på det illegale marked, og en af faktorerne bag dette igen var den intensive og omfattende kontrol, politiet praktiserede i forhold til narkotikamarkedet og narkomanerne. I en del af perioden anvendtes omkring en fjerdedel af politiets mandskabsressourcer på narkotikaområdet. Den kriminalitet, narkomanerne begik, blev mere og mere omfattende og drejede sig især om røverier, biltyverier, checkbedragerier (med stjålne checks) og ikke mindst indbrudstyverier – og her ikke mindst i beboelserne fordi der dér henlå noget, man umiddelbart kunne bruge, og hvor det var nemmest at komme til. Det er dokumenteret, så godt det nu overhovedet kan lade sig gøre, at det primært var stofmisbrugerne, der stod bag stigningen på disse områder. Fx viser en longitudinalundersøgelse af befolkningens registrerede kriminalitet i perioden 1979 til 1991, at det var narkomaner der stod bag 68% af indbrudstyverierne i beboelser (Kyvsgaard, 1994). Den kontrol, der var meget brugt fra politiets side, var de såkaldte ”lomme-vende-aktioner”. Stofmisbrugerne blev, ifølge deres eget udsagn, så snart de rørte på sig, i en uendelighed bedt om at tømme deres lommer og aflevere den narkotika, de havde på sig. De skulle stresses, var den officielle strategi – og de blev stressede – men mere skete der ikke strafferetligt, for man straffede i almindelighed ikke for besiddelse til eget forbrug på det tidspunkt. Til gengæld er det påvist, at hver gang man fik tømt en stofmisbrugerens lommer, var man årsag til mindst ét nyt indbrud og/eller røveri (Balvig, 1997). Man holdt ikke op med at være narkoman, så der skulle skaffes penge til køb af nye stoffer. Et element i dette var også, at den heraf øgede efterspørgsel øgede narkotikakriminaliteten (i form af nyt salg, øget indsmugling m.v.) og bidrog til at holde stofpriserne oppe, eller måske endog til at øge dem, på det illegale marked. Stofpriserne var dog ofte bemærkelsesværdigt stabile over ret lange tidsperioder.

Stagnation og fald til midt i 00-erne

Det er påvist, at når indbrudskurverne m.fl. knækker midt i 80-erne – stigningen aftager og ophører efterhånden – så beror det på mindre berigelseskriminalitet fra stofmisbrugerne side – hvilket igen beror på en billiggørelse af stofmisbrugernes stofliv. Foranlediget af frygten for HIV fik stofmisbrugerne i stigende grad mulighed for ”legal narkotika”. Dette havde også den sideeffekt at presse prisen nedad på den illegale narkotika (Balvig, 1995). I begyndelsen af 1990-erne blev dette forstærket af en slækket grænsekontrol og især af en mindsket brug af ”lomme-vende-aktioner” med tilhørende konfiskationer af stoffer fra politiets side, som på sin side var et produkt af en omfattende offentlig debat og et markant politisk pres helt fra toppen af (Balvig, 1997).

At indbrudskurverne knækker, er ikke et isoleret danske fænomen. Det samme ses i mange andre lande, men det varierer, hvornår det sker og med hvilken styrke. Der kan også være helt eller delvist andre forklaringer på, hvorfor det sker i andre lande, fx betydningen af øget teknisk sikring af boligerne.

Stigning fra midt i 00-erne

Såvel sammenlignet med andre lande som sammenlignet med flere andre kriminalitetsformer i Danmark udvikler indbrud i beboelser sig ikke gradvist over i en stærkere faldende tendens. Tværtimod får vi, som nævnt, en ny kraftig stigning i sidste halvdel af 00-erne. Dette er ganske unikt: Vi har ikke kunnet få øje på tilsvarende i andre lande, og den beror da efter al sandsynlighed også på nogle ganske specielle forhold for Danmarks vedkommende. Vi har tidligere omtalt den som ”invasionen” af omrejsende kriminelle turister efter EU-udvidelsen og østeuropæiske landes tiltræden af Schengen-aftalen i 2007 (jf. afsnit 1 og Kruize, 2016; 2020). Af forskellige grunde var Danmark her et mere attraktivt land at operere i end så mange andre lande, og indbrud i beboelser blev en foretrukket aktivitet. Det var især smykker – guld og sølv – man gik efter, hvilket var attraktivt på grund af høje priser og – på det tidspunkt – lette afsætningsmuligheder.

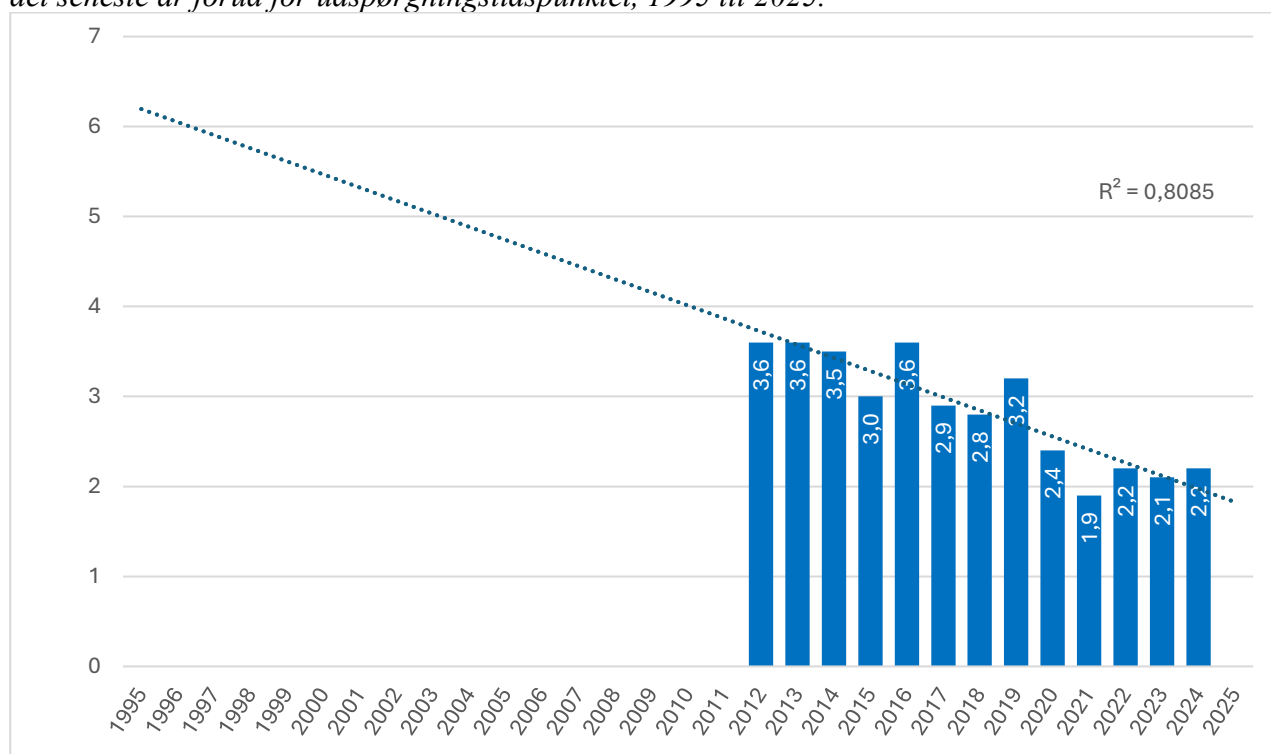
Den samlede udvikling og faldet de senere år

Indirekte har vi herved også fået beskrevet det meste af udviklingen. For i den periode, vi især fokuserer på i rapporten her, er der sket et fald i politiregistrerede indbrud i beboelser fra 32.363 i 1995 til 15.882 i 2025 – et markant fald på 51%, men ikke så kraftigt som for indbrud i forretninger, virksomheder m.v. og for indbrud i ubeboede bygninger som sommerhuse m.v. Sammenlignet med disse udviklinger er det endvidere anderledes, at den faldende tendens først for alvor sætter ind fra omkring 2013.

Forklaringen på, at faldet først sætter senere ind end på andre indbruds- og tyveriområder, er sandsynligvis, at indsnævringen af muligheder som en funktion af øget overvågning og sikring – samt tilgængeligheden af noget der er værd at stjæle som fx kontanter og elektronik – har været langsommere her end på de andre områder. Et element i dette – formentlig i modsætning til bl.a. forretninger og virksomheder – er, at antallet af boliger har været stigende.

Siden 2012 er der i de årlige offerundersøgelser, der gennemføres af Justitsministeriet m.fl., blevet spurgt, om man har været udsat for indbrud i sit hjem inden for det seneste år, jf. opstilling 2.1.1.2.1.c

Opstilling 2.1.1.2.1.c. Procent 16-74-årige, der har oplevet sig udsat for indbrud i sit hjem inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, 1995 til 2025.

Kilde: Balvig, 2025.

Note: For 2023 og 2024 er det 16-79-årige. Der er ikke gennemført nogen undersøgelse i 2025.

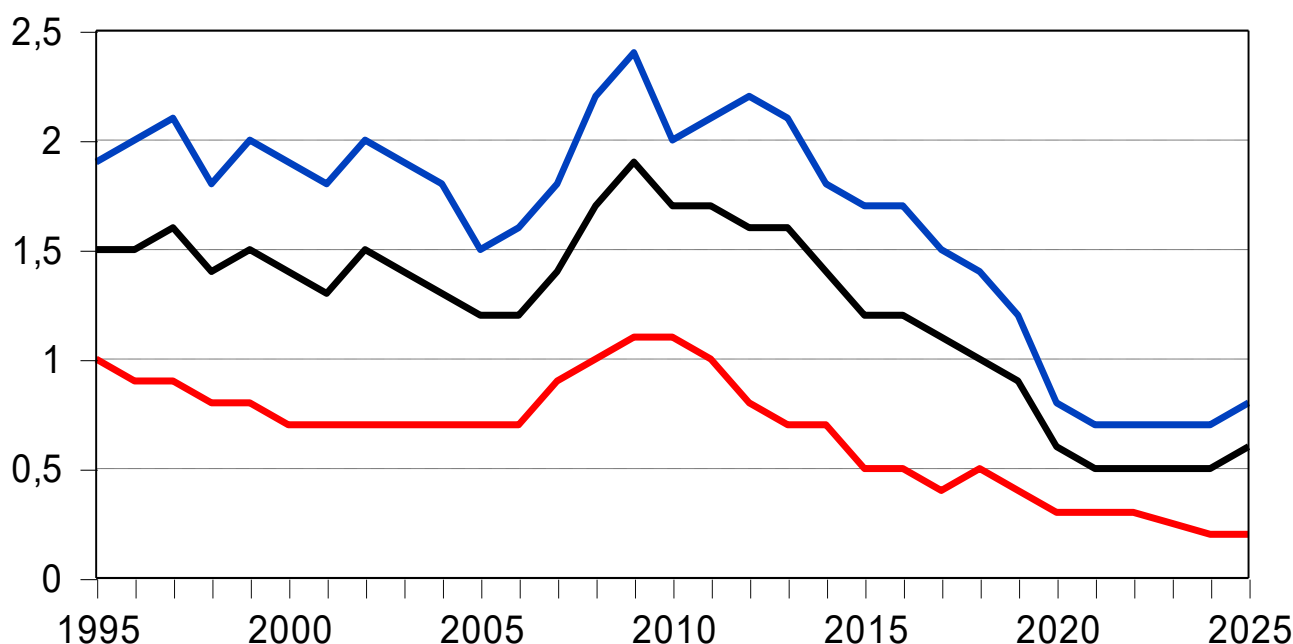
I 2012 var der 3,6%, der gav udtryk for, at dette var overgået dem. Også her finder vi en klar og betydelig reduktion i udsathed for indbrud i beboelser frem til 2024, hvor 2,2% havde været udsat. Faldet ser ud til at flade ud i sidste del af perioden, ligesom for de politiregistrerede. Fra 2021 til 2024 ligger den oplevede risiko for at blive udsat for indbrudstyveri i sin beboelse på omkring 2%.

Man skal være opmærksom på, at størrelsen af disse procenter er påvirket af en såkaldt husstands faktor: Flere i en hel husstand er blevet udsat for det samme indbrud og vil tilkendegive dette, når de spørges. Det betyder, at de angivne procenter "overdriver" risikoen for at en bolig udsættes for indbrudstyveri. Samtidig skal man dog også være opmærksom på, at de adspurgte kan have været udsat for indbrudstyverier flere gange inden for det seneste år.

Hvor det i en længere periode var omkring 90%, der angav, at de havde anmeldt det indbrud, de havde været udsat for til politiet eller at politiet havde fået kundskab om det på anden vis, så har denne anmeldelsesprocent ligget på et noget lavere niveau de seneste år (Balvig, 2025).

I opstilling 2.1.1.2.1.d er antal anmeldte politiregistrerede indbrud i boliger sat i forhold til antallet af boliger, dels samlet og dels i parcelhuse o.lign. og lejligheder i etageejendomme hver for sig.

Opstilling 2.1.1.2.1.d. Antal politiregistrerede indbrud i boliger af forskellig karakter i forhold til antallet af disse boliger (procent), 1995 til 2025.

Note: Antallet af anmeldte indbrud i villaer o.lign. og i lejligheder beror på opgørelser som Danmarks Statistik har stillet til rådighed. Antallet af forskellige former for boliger og boliger i alt beror på tal alment tilgængelige tal i Danmarks Statistiks Statistikbank: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>

Rød linje: Antal anmeldte indbrud i lejligheder pr. 100 lejligheder

Sort linje: Antal anmeldte indbrud i boliger pr. 100 boliger

Blå linje: Antal anmeldte indbrud i villaer o.lign. pr. 100 villaer o.lign.

Hvert eneste år i hele perioden fra 1995 til 2025 har der været en klart større risiko for indbrud i villaer end i lejligheder. Ved periodens begyndelse, i 1995, var den 1,9 over for 1,0 – og i 2025 0,8 over for 0,2.²³

Fra 1995 til 2025, er de anmeldte indbrudstyverier i boliger pr. 100 boliger som nævnt faldet fra 1,5 til 0,6 – et fald på 67%.

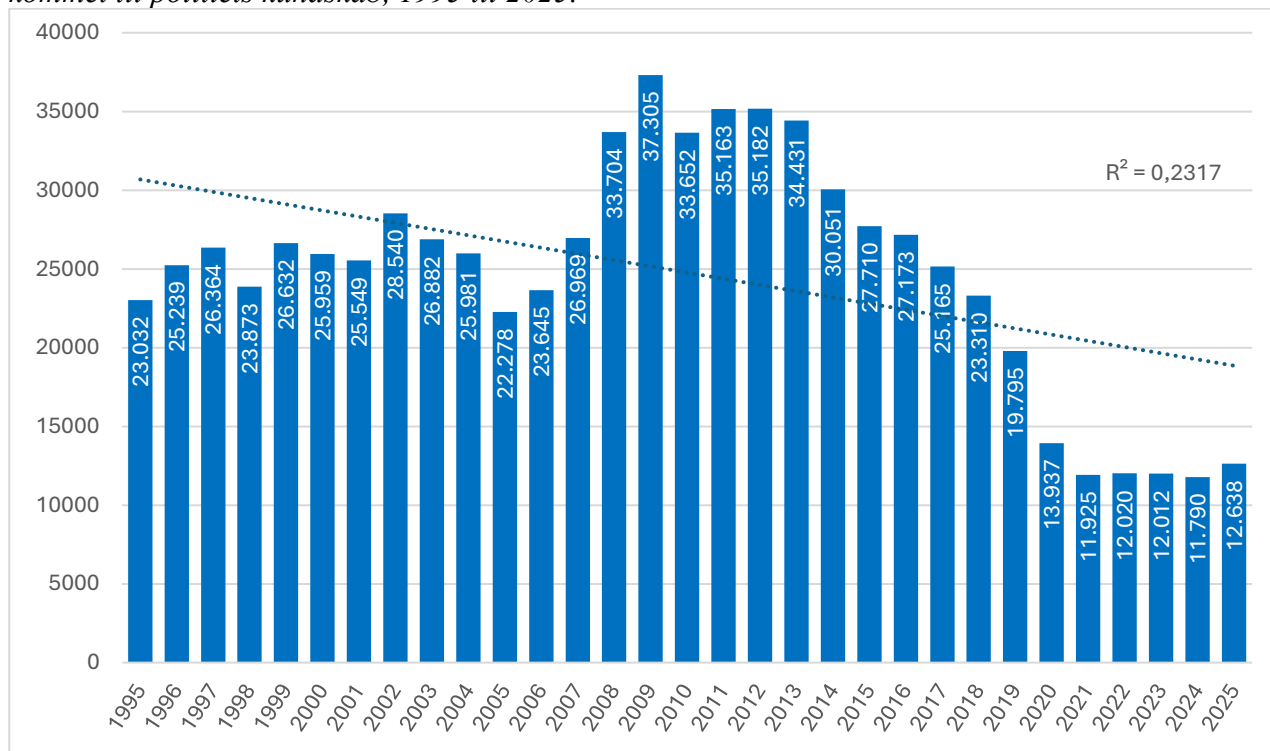
De anmeldte indbrudstyverier i villaer m.v. pr. 100 villaer mv. er faldet fra 1,9 til 0,7 – et fald på 60%.

De anmeldte indbrudstyverier i lejligheder pr. 100 lejligheder er faldet fra 1,0 til 0,2 – et fald på 80%.

²³ Også offerundersøgelserne, hvor det er de oplevede indbrud i boligen, inklusiv ikke-anmeldte, der kortlægges, bekræfter denne forskel. I 2023/24 var det 2,3 pct. af de 16-74-årige der boede i parcelhuse, rækkehuse, dobbelthuse eller landbrugsejendomme, der havde været udsat for indbrud i boligen seneste år, mens det var 1,7 pct. af dem der boede i etagelejlighed. Denne forskel er statistisk signifikant. Mest udsat – 4,2 pct. – var dog de, der boede i værelse på et kollegium (Balvig, 2025).

2.1.1.2.1.1. INDBRUD I VILLA O.L.

Opstilling 2.1.1.2.1.1.a. Antal indbrud i villaer o.lign., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

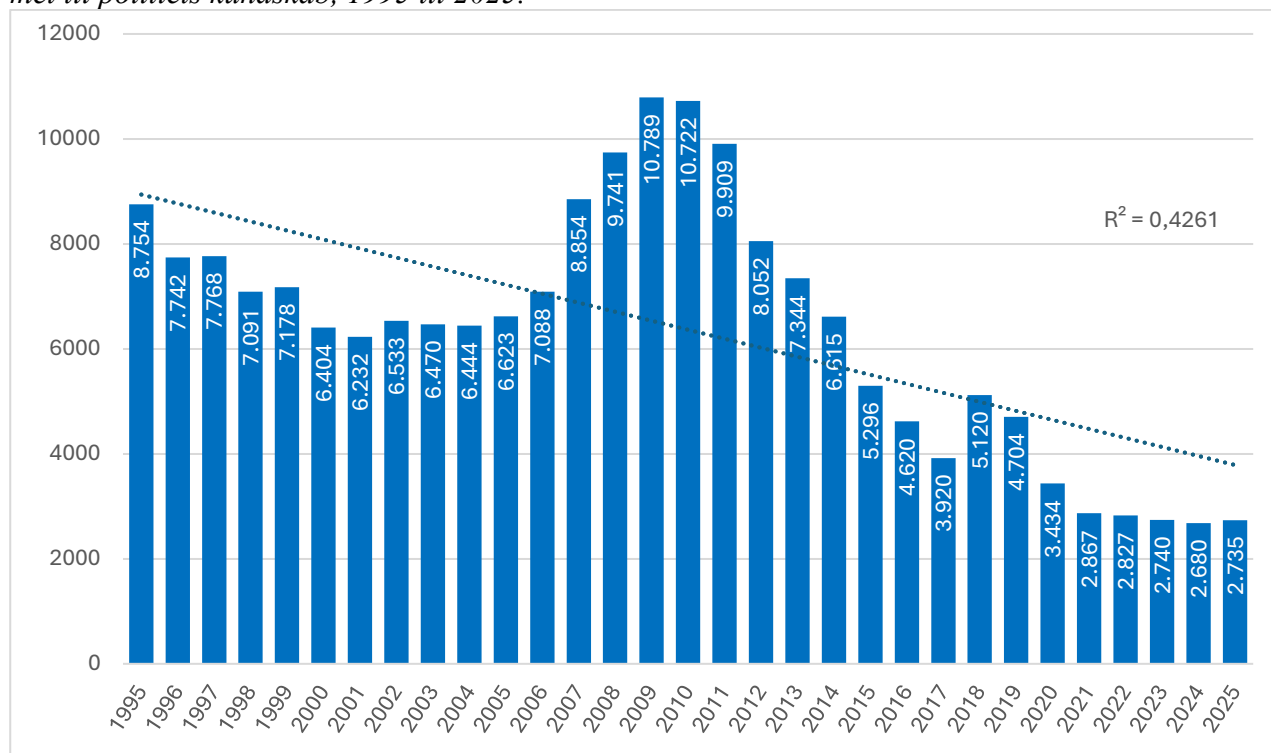

Note: Omfatter indbrud i villaer, dobbelthuse, rækkehuse, kædehuse og i stuehuse til landejendomme.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-45 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-33 %

2.1.1.2.1.2. INDBRUD I LEJLIGHED

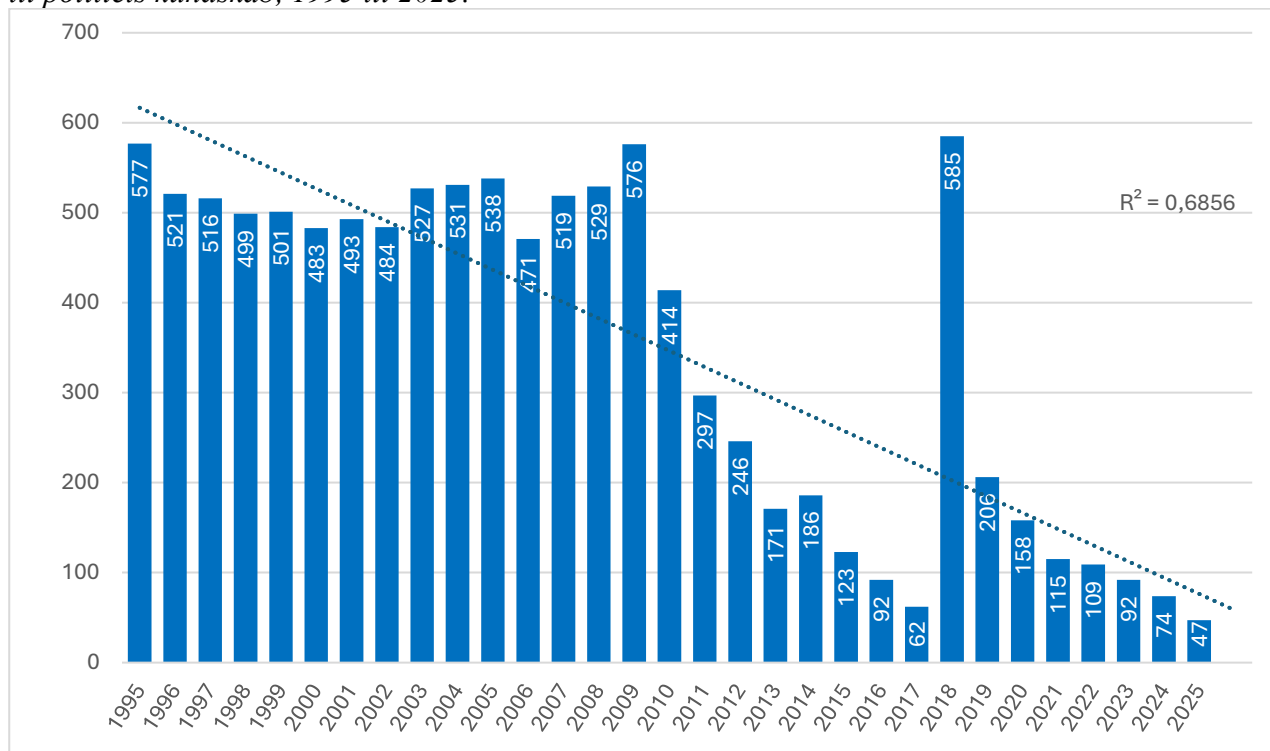
Opstilling 2.1.1.2.1.2.a. Antal indbrud i lejligheder, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-69 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-42 %

2.1.1.2.1.3. INDBRUD I VÆRELSE

Opstilling 2.1.1.2.1.3.a. Antal indbrud i værelser, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

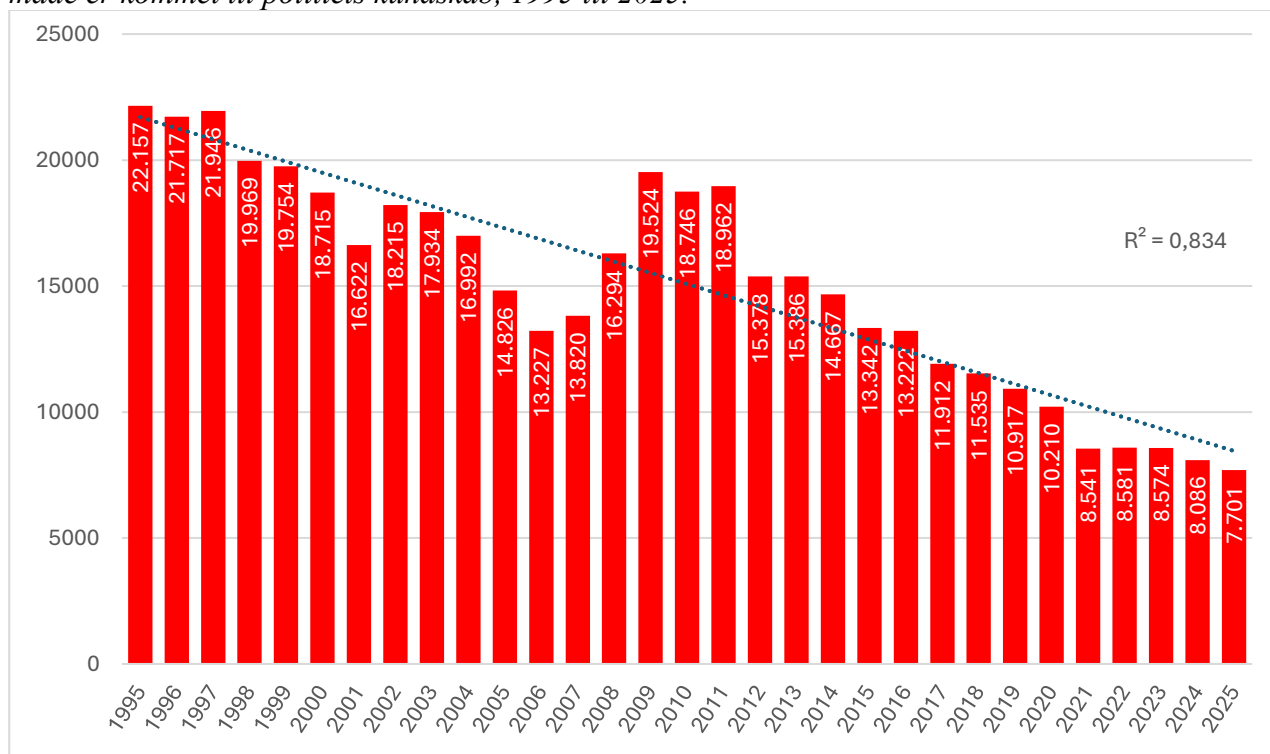

Pct.-vis ændring 1995-2025	-92 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-77 %

Udviklingen i antal indbrud i værelser tager sig lidt ejendommelig ud efter at have ligget relativt konstant frem til 2010. Når vi ser på indbrud generelt og på andre typer af indbrud forekommer det sandsynligt, at der herefter er en faldende tendens – men er den så kraftig som det umiddelbart ser ud til, og hvad er det der specielt sker i 2018 sammenlignet med de umiddelbart forudgående og de umiddelbart efterfølgende år?

2.1.1.3. INDBRUD I UBEBOEDE BEBYGGELSER I ALT

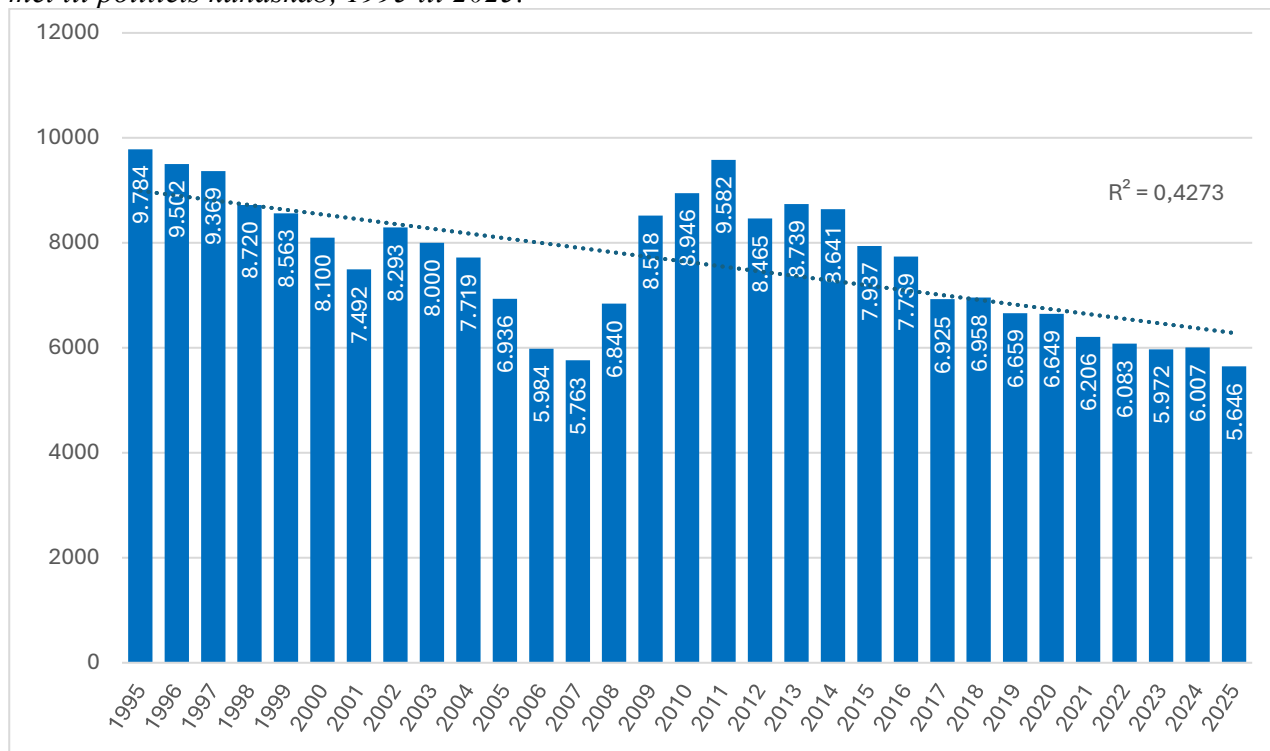
Opstilling 2.1.1.3.a. Antal indbrud i ubeboede bebyggelser i alt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-65 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-29 %

2.1.1.3.1. INDBRUD I GARAGER, UDHUSE, LOFTS-/KÆLDER-/PULTERRUM

Opstilling 2.1.1.3.1.a. Antal indbrud i garager m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-42 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-15 %

Der forefindes ikke opgørelser eller statistik over hvor mange ”garager m.v.”, der findes i Danmark, endsige hvordan det har udviklet sig. Ifølge offerundersøgelserne i 2023/24 var det ca. 83 pct. af de 16-79-årige, der havde eller rådede over garage, udhus, loftsrum el.lign. Af dem var det 4,5 pct., der tilkendegav, at de havde været udsat for indbrud i disse ”tilliggender” inden for det seneste år. Blandt alle de 16-79-årige, uanset om de havde disse tilliggender eller ej, var det 3,9 pct. Risikoen for at disse ”tilliggender” blev udsat for indbrud var altså i størrelsesordenen op mod dobbelt så stor som for indbrud i selve boligen (2,1 pct.) (Balvig, 2025).

Fra 1995 til 2025 er der sket et fald i politianmeldte indbrud i ”garager m.v.” på 42%, fra 9.784 til 5.646. Det er markant, men mindre end for en række af de andre former for indbrud.

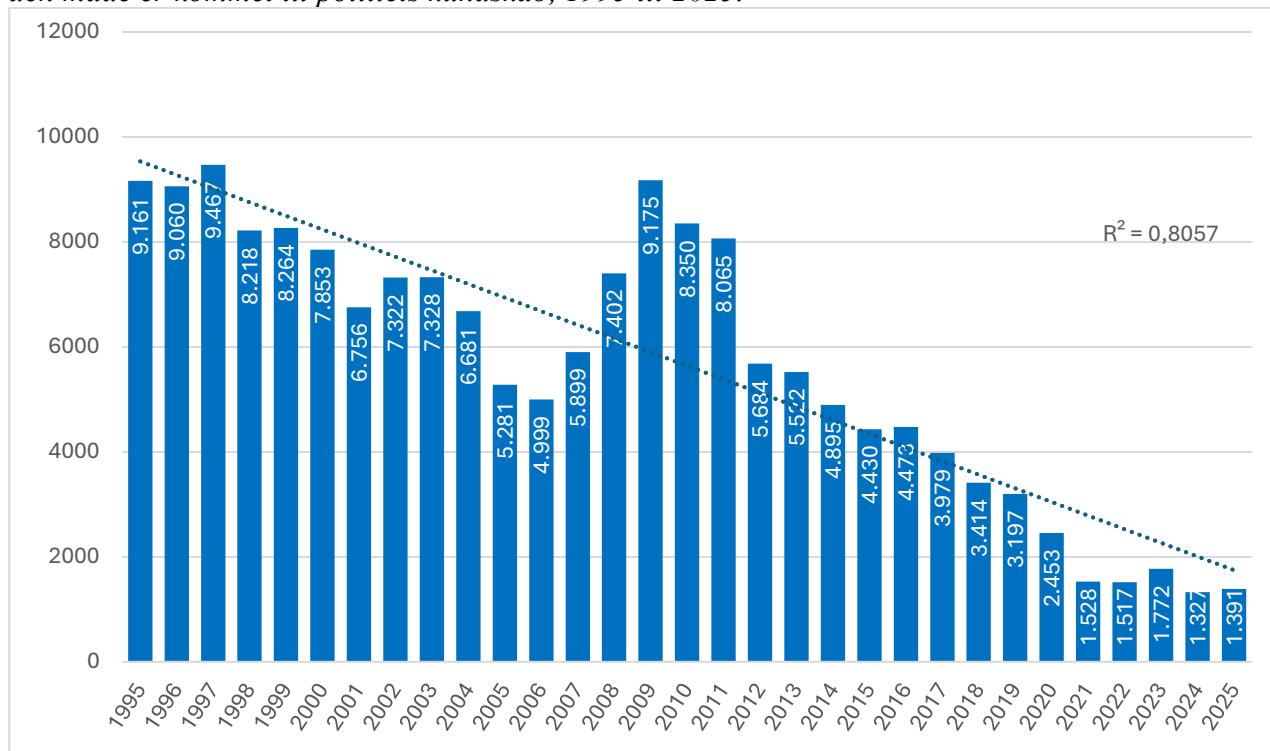
”Garager m.v.” i politiets registreringer af anmeldelser dækker dels over ”kældre/loftsrum/pulterkamre” og dels ”garager/udhuse”.

Anmeldelser vedrørende indbrud i ”kældre/loftsrum/pulterkamre” er faldet fra 5.830 i 1995 til 2.800 i 2025 – et fald på 52%. De 5.830 i 1995 var det højeste antal i perioden. Det laveste var i 2023, 2.730.

Anmeldelser vedrørende indbrud i ”garager/udhuse” er faldet fra 3.954 i 1995 til 2.846 i 2025 – et fald på 28%. Det største antal anmeldelser i perioden var i 2010: 4.729.

2.1.1.3.2. INDBRUD I FRITIDS- OG SOMMERHUSE M.V.

Opstilling 2.1.1.3.2.a. Antal indbrud i fritids- og sommerhuse m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-85 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-56 %

Mellem den 24. oktober og lørdag den 12. november klokken 14.06 har der været indbrud i et sommerhus på Brinken i Strøby. Køkkendør og dør til fyrrum var blevet brudt op og der har været færden i hele sommerhuset, skabe og skuffer gennemrodet. Der er stjålet en Morsø brændeovn, en vaskemaskine, kopper af kongeligt porcelæn, øl, sodavand, samt elektrisk værktøj, ellers intet overblik. (Stevns Avis, 06.04.2024).

Antallet af indbrud i sommerhuse m.v. er faldet temmelig dramatisk, fra 9.161 i 1995 til 1.391 i 2025 – et fald på 85%. Alene fra 2019 til 2025 er antallet af indbrud i sommerhuse m.v. blevet mere end halveret.

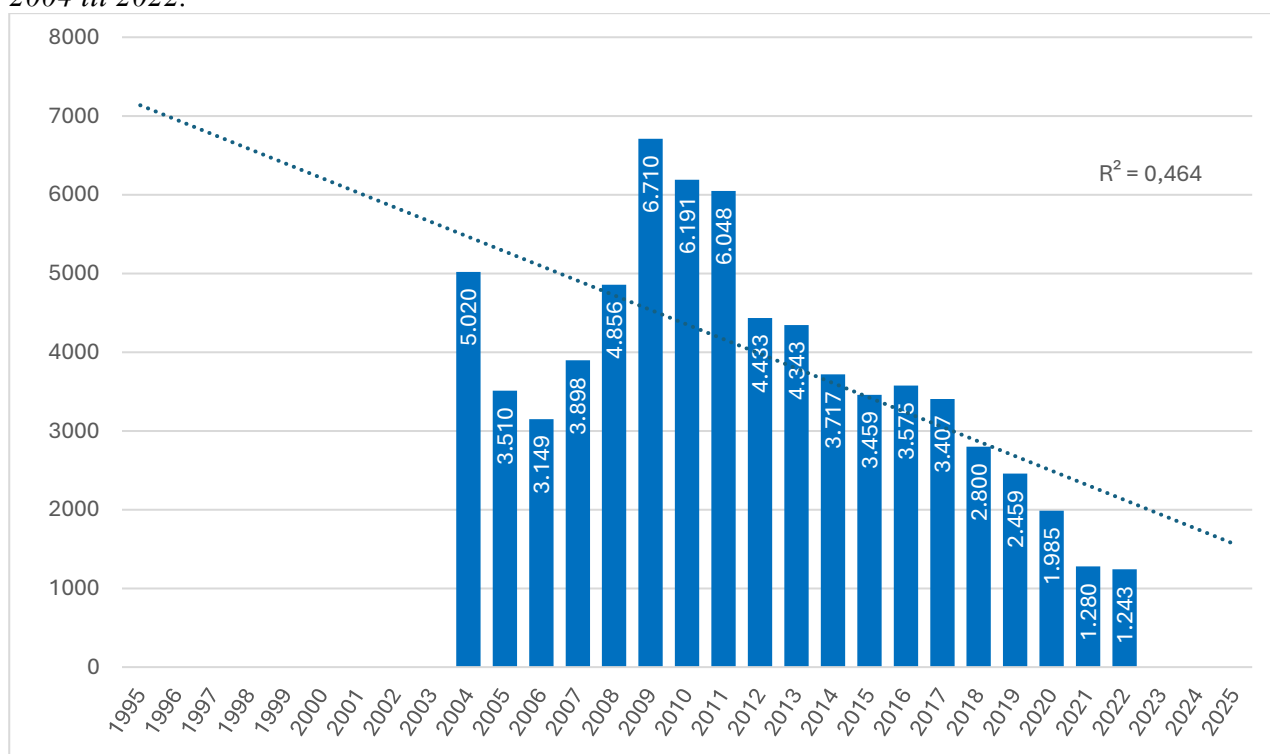
Ifølge undersøgelser af befolkningens udsathed for kriminalitet og lignende overgreb var det i 2023/24 godt og vel hver tredje af de 16-79-årige der havde et sommerhus/fritidshus el.lign. (38 pct.), 1,7 pct. af dem havde oplevet sig udsat for indbrud i sommerhuset/fritidshuset inden for det seneste år. Det svarede til 0,7 pct. af alle, uanset om de havde sommerhus/fritidshus eller ej. Derved viste

risikoen for at få indbrud i sommerhus/fritidshus sig under alle omstændigheder at være klart mindre end risikoen for at blive udsat for indbrud i sin bolig (2,1 pct.) (Balvig, 2025).

Specielt i vintersæsonen er sommer- og fritidshuse et let bytte for en potentiel indbrudstyv. Der er gode muligheder for ikke at blive set, og man kan give sig god tid til at bryde ind og gennemgå, om der er noget, man kan bruge. Når disse indbrud ikke er mere udbredt, end tilfældet er, så er hovedforklaringen nok, at det kan være svært at finde attraktive ting i de fleste sommerhuse m.v. såsom penge, smykker, elektronik eller designmøbler. Der er givetvis fx tv i mange sommerhuse, men tv er ikke længere videre salgbart på det sorte marked.

For en stor del af perioden kan udviklingen i de politiregistrerede indbrud i sommerhuse/fritidshuse sammenholdes med og udbygges på basis af forsikringsstatistik. Det drejer sig om perioden fra 2004 til 2022, hvor antallet af de politiregistrerede indbrud i fritidshuse er faldet med 73%. I denne periode er antallet af forsikringsanmeldte indbrudsskader i sommerhuse/fritidshuse faldet med 75% - altså ca. det samme.

Opstilling 2.1.1.3.2.b. Antal skader ved indbrud i fritidshuse anmeldt til forsikringsselskaberne, 2004 til 2022.

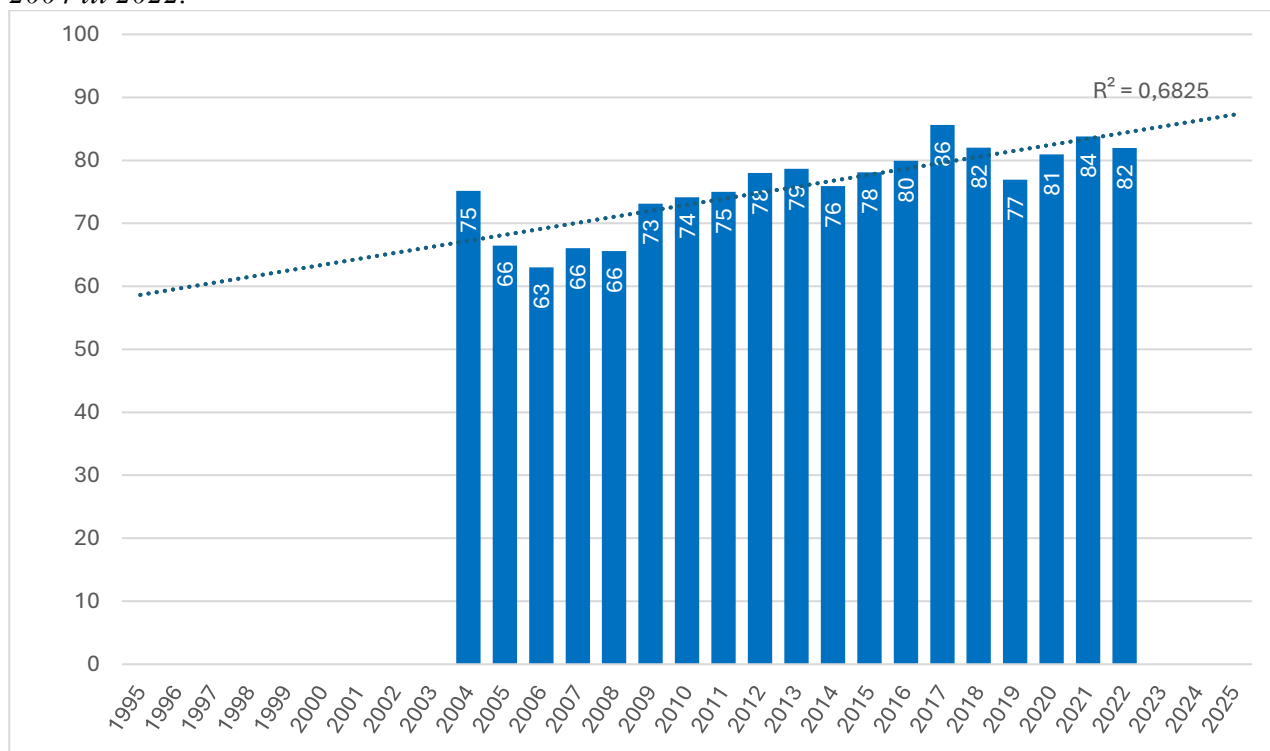

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Selve udviklingstendenserne er præcis de samme: Et fald fra 2004 til 2006, stigning fra 2006 til 2009 og så fald fra 2009 til 2022.

I opstilling 2.1.1.3.2.c. er antallet af forsikringsanmeldelser sat i forhold til antallet af politianmeldelser.

Opstilling 2.1.1.3.2.c. Procent anmeldte forsikringsskader ved indbrud i fritidshuse forhold til antal indbrud i fritidshuse m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2004 til 2022.

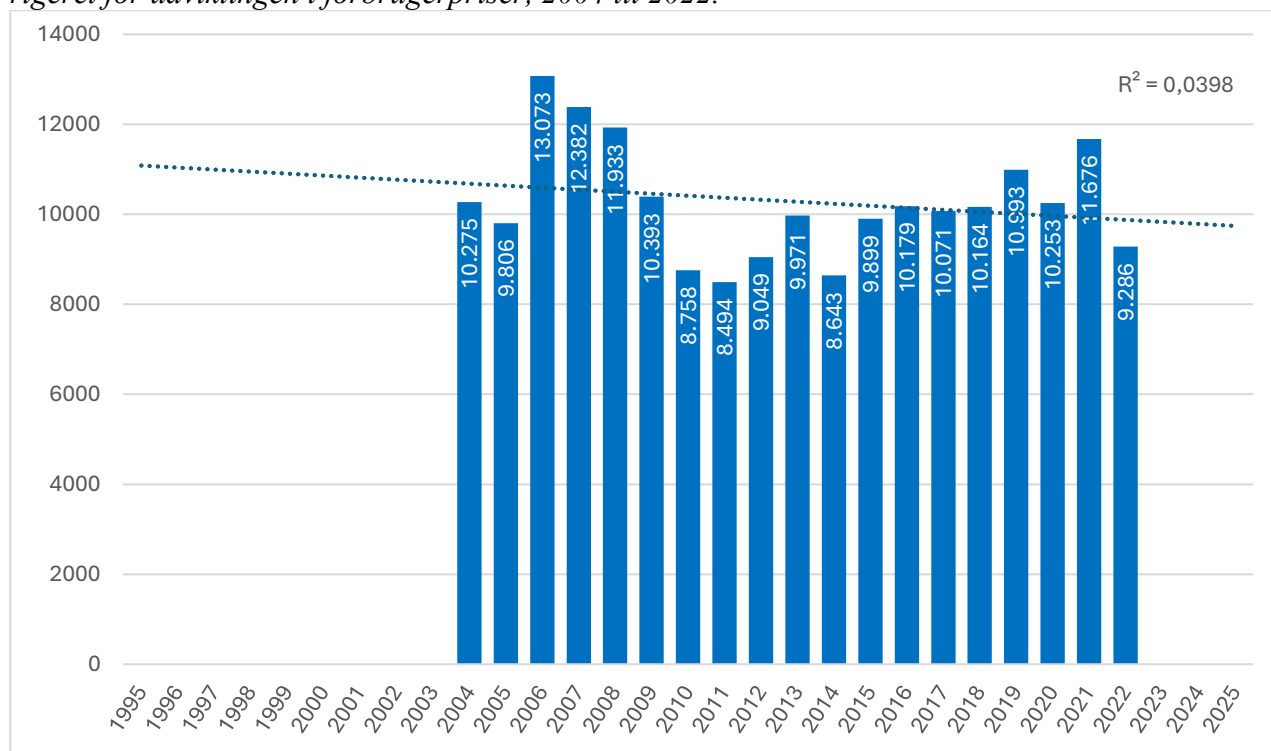
Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Da det er en forudsætning for at kunne få erstatning, at et indbrud er anmeldt til politiet, er der næppe mange af de forsikringsanmeldte indbrud, der ikke også er anmeldt til politiet. Der kan forekomme en vis forskel mht. afgrænsning af indbrud hos henholdsvis forsikringsselskaberne og politiet, men det er næppe noget, der har den helt store betydning, i hvert fald ikke med hensyn til udviklingstendenserne.

I de første år er det 75%, men meget lavere det følgende år. Her efter stiger det frem til 2016 til et niveau, hvor omkring otte ud af ti anmelder til forsikringsselskaberne.

Af opstilling 2.1.1.3.2.d fremgår, hvordan den gennemsnitlige erstatning for indbrudsskader har udviklet sig i "faste priser", dvs. korrigeret for udviklingen i forbrugerpriser.

Opstilling 2.1.1.3.2.d. Den gennemsnitlige erstatning ved anmeldte indbrudsskader i fritidshuse, korrigeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022.

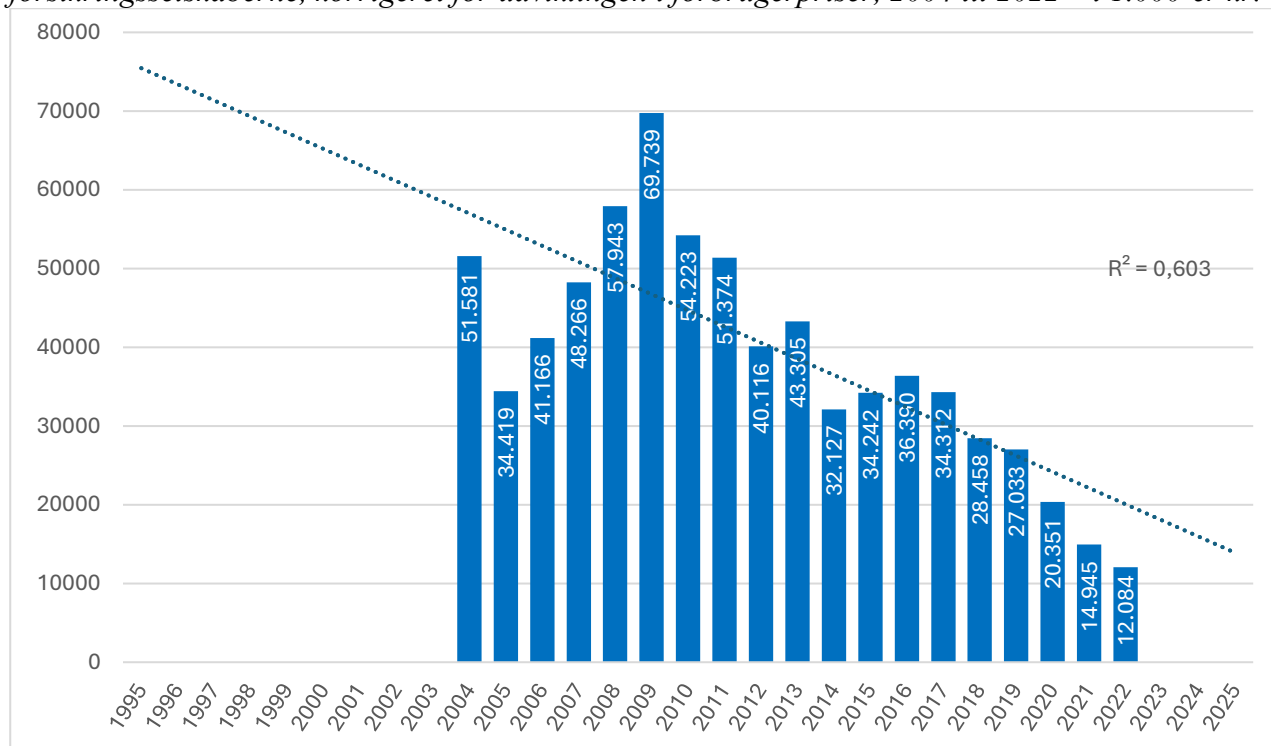
Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Der er variationer henover perioden, men generelt ligger niveauet på en størrelsesorden omkring 10.000 kr. I dagens priser er der tale om en stigning fra 10.275 kr. i 2004 til 12.775 kr. i 2022, dvs. en stigning på 24% - som altså udelukkende beror på forbrugerprisindeksets stigning i perioden.

I opstilling 2.1.1.3.2.e er opgjort de samlede erstatningsudbetalinger ved indbrud, som forsikrings-selskaberne har foretaget, i faste priser.

I faste priser fordobles de samlede erstatningsudbetalinger vedrørende indbrud i fritidshuse fra 2005 til 2009, men herefter falder de til mindre en femtedel af 2009-niveauet. I dagens priser er det over hele perioden en udvikling fra godt 50 millioner kr. i 2004 til godt 16 millioner kr. i 2022 – et fald på 68%. I faste priser et fald på 77%.

Opstilling 2.1.1.3.2.e. Erstatningsudbetalinger i forbindelse med indbrud i fritidshuse foretaget af forsikringsselskaberne, korregeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022 – i 1.000-er kr.

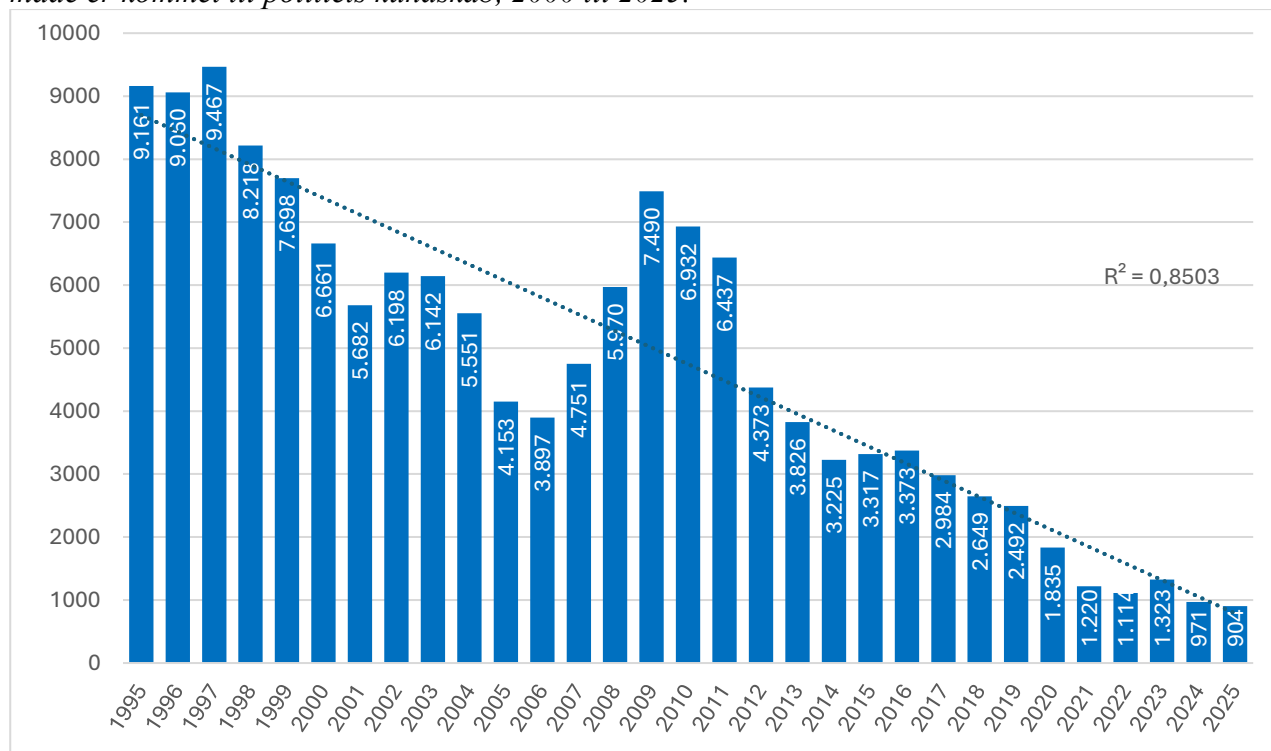

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

I politiets detaljerede statistikker sondres der fra og med år 2000 mellem ”fritidshuse” og ”kolonihavehuse”. Man må gå ud fra at fritidshuse her nogenlunde svarer til sommerhuse. Udviklingen siden da fremgår af opstilling 2.1.1.3.2.f og 2.1.1.3.2.g. Der findes i Danmark godt 200.000 sommerhuse (heraf en del beboede) og omkring 60.000 kolonihavehuse (mere præcist -grunde, for en del af dem har ikke hus på).

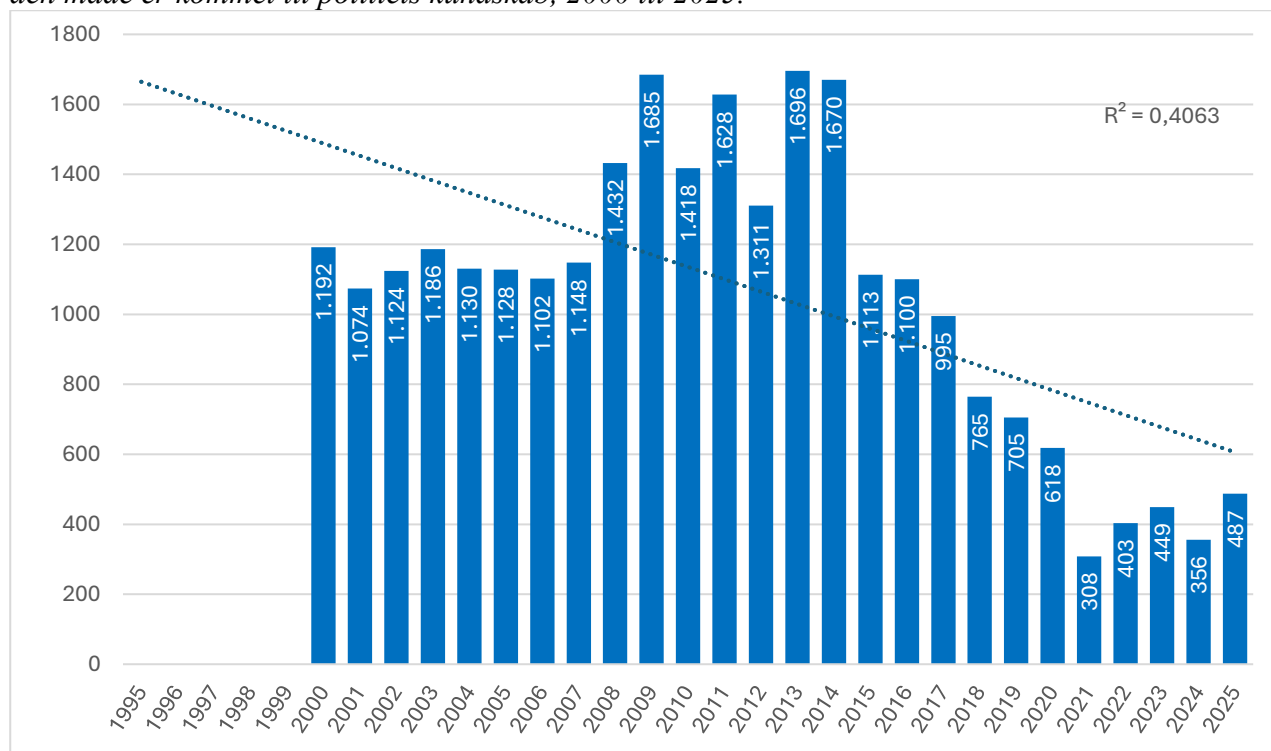
Det er bemærkelsesværdigt, at antallet af indbrud i sommerhus i 2024 og 2025 kommer ned under 1.000 efter at det årlige antal har ligget over 6.000 i 2000 og over 7.000 i 2009.

Opstilling 2.1.1.3.2.f. Antal indbrud i fritidshuse (sommerhuse), der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2000 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-90 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-64 %

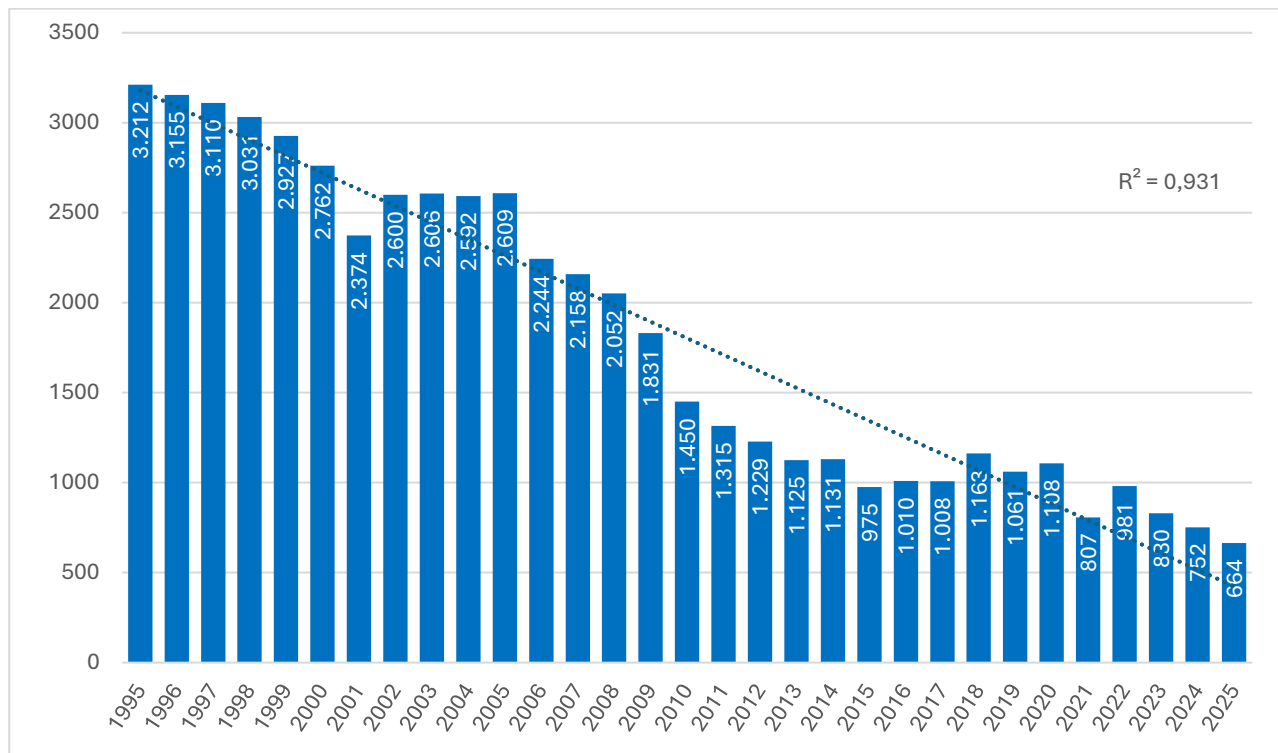
Opstilling 2.1.1.3.2.g. Antal indbrud i fritidshuse (kolonihavehuse), der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2000 til 2025.

Pct.-vis ændring 2000-2025	-59 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-31 %

2.1.1.3.3. INDBRUD I UBEBOEDE BEBYGGELSER I ØVRIGT

Opstilling 2.1.1.3.3. Indbrud i ubeboede bebyggelser i øvrigt, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-79 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-37 %

Der er en klar faldende tendens i indbrud i andre ubeboede bebyggelser end garager o.lign. ved boliger og fritidshuse fra 1995 til 2013, hvorefter det ligger nogenlunde konstant. Fra 1995 til 2025 er antallet af indbrud i andre ubeboede bebyggelser end garager m.v. og fritidshuse under ét faldet med 77%.

Ser man på de enkelte typer af ”andre ubeboede bebyggelser” er indbrud i nybygninger/prøvehuse falder fra 210 anmeldelser i 1995 til 141 i 2025, et fald på 33%.

Anmeldelser vedrørende indbrud i arbejdsskure/kontorvogne er faldet fra 1.525 i 1995 til 320 i 2025 – et fald på 79%.

Anmeldelser vedrørende indbrud i campingvogne er faldet fra 570 i 1995 til 88 i 2025 – et fald på 85%.

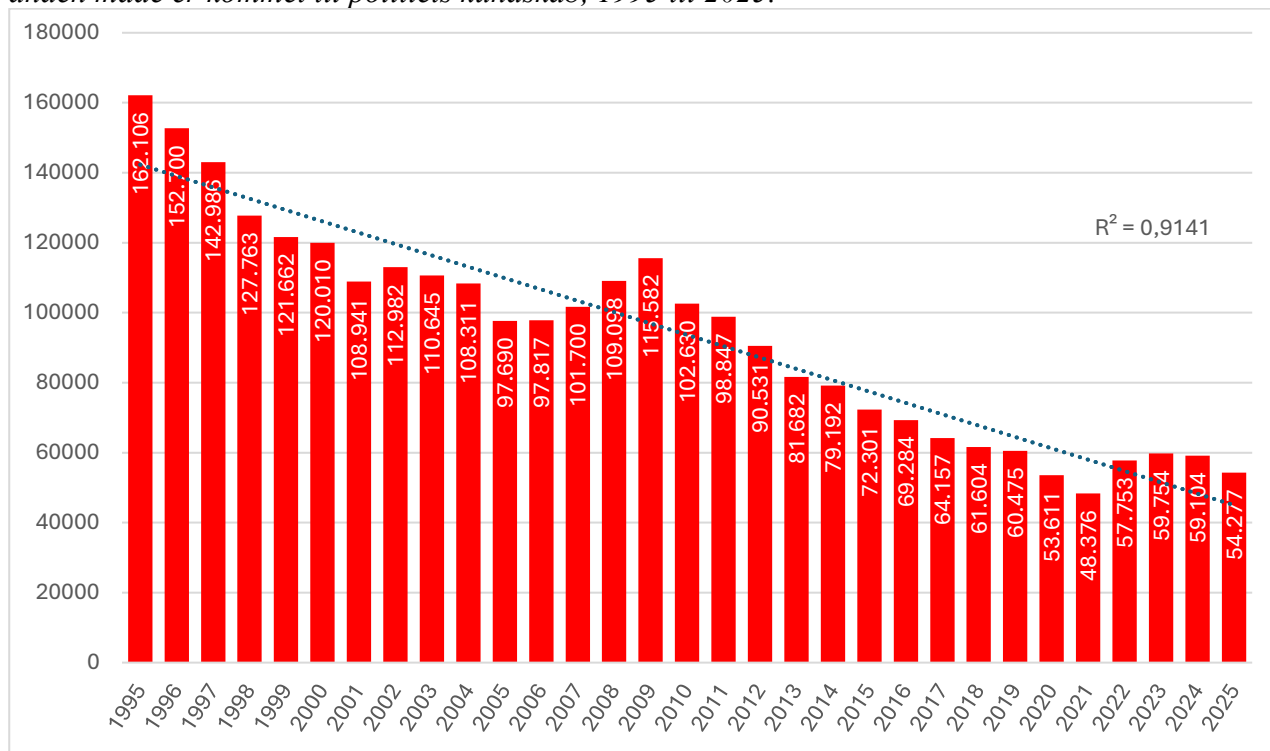
Anmeldelser vedrørende indbrud i både/skibe er faldet fra 345 i 1995 til 76 i 2025 – et fald på 78%.

Endelig kan politiets detaljerede opgørelser også bruges til at belyse udviklingen i anmeldelser af indbrud i isboder/pølseboder. Dem var der 562 af i 1995, 39 i 2025 – et fald på 93%.

For de fleste forholds vedkommende er den faldende tendens sat ind allerede fra begyndelsen af perioden, således som tilfældet også er for indbrud i ubeboede bebyggelser under ét.

2.1.2. TYVERI/BRUGSTYVERI AF TRANSPORTMIDDEL I ALT

Opstilling 2.1.2.a. Antal tyverier/brugstyverier af transportmidler i alt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-67 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-10 %

Fra 1995 til 2025 har der været et betragteligt fald i antal tyverier af transportmidler, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab. Det er på 67%. Antal anmeldte tyverier af transportmidler falder fra 1995 til midten af 00-erne. Herefter sker der en stigning frem til 2009, hvorefter den faldende tendens fortsætter helt frem til coronaperioden. Efter coronaperioden er antal anmeldte tyverier af transportmidler steget igen, men er dog i 2025 ikke nået helt op på niveauet før coronaperioden (2019).

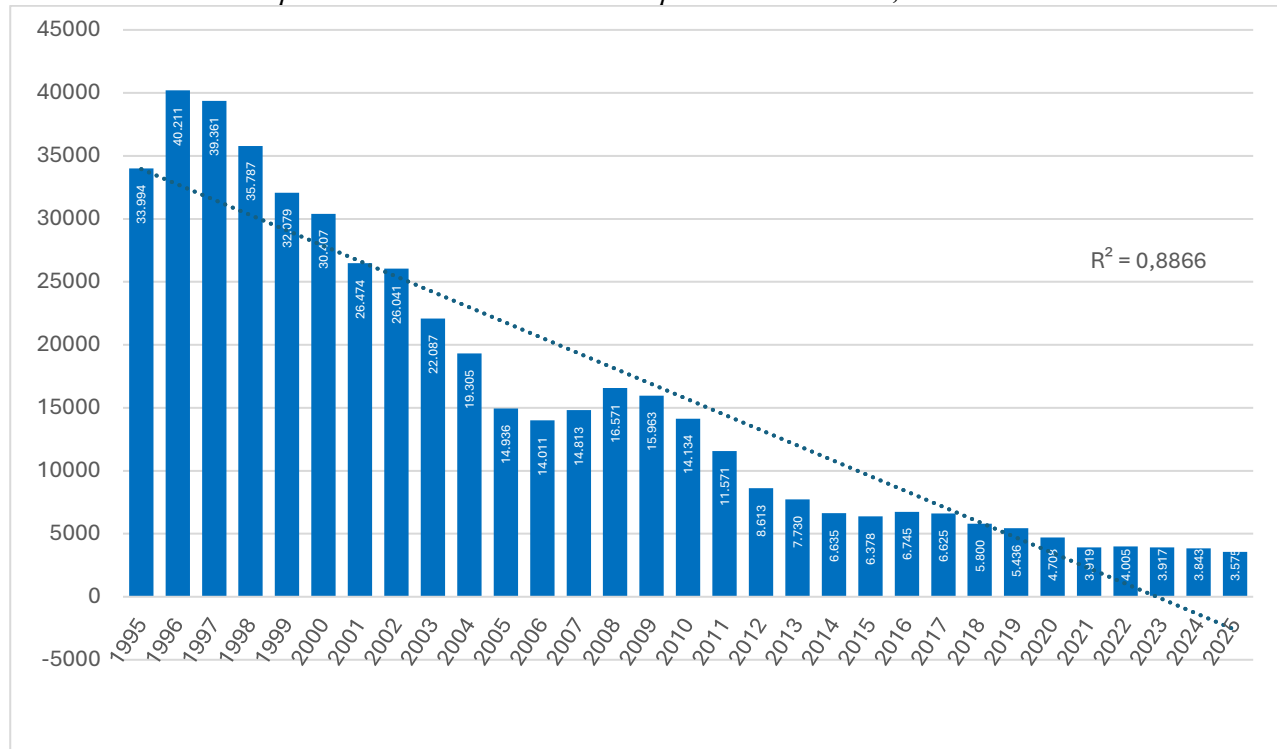
I 1995 udgjorde anmeldte tyverier af transportmidler næsten hver tredje af alle anmeldte straffelovsovertrædelser (30%), i 2025 16%.

Der findes ikke tal for udviklingen i det samlede antal transportmidler i Danmark, men det kan med sikkerhed siges, at det er steget betragteligt i perioden. Det betyder, at risikoen for at få et transportmiddel stjålet, er faldet markant.

Den faldende tendens i antal tyverier af transportmidler gør sig gældende for de som udgangspunkt meste udbredte transportmidler, men dog ikke for alle (jf. de følgende afsnit).

2.1.2.1. BRUGSTYVERI AF INDREGISTREREDE PERSON-, VARE- OG LASTBILER

Opstilling 2.1.2.1.a. Antal tyverier/brugstyverier af indregistrerede person-, vare- og lastbiler, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

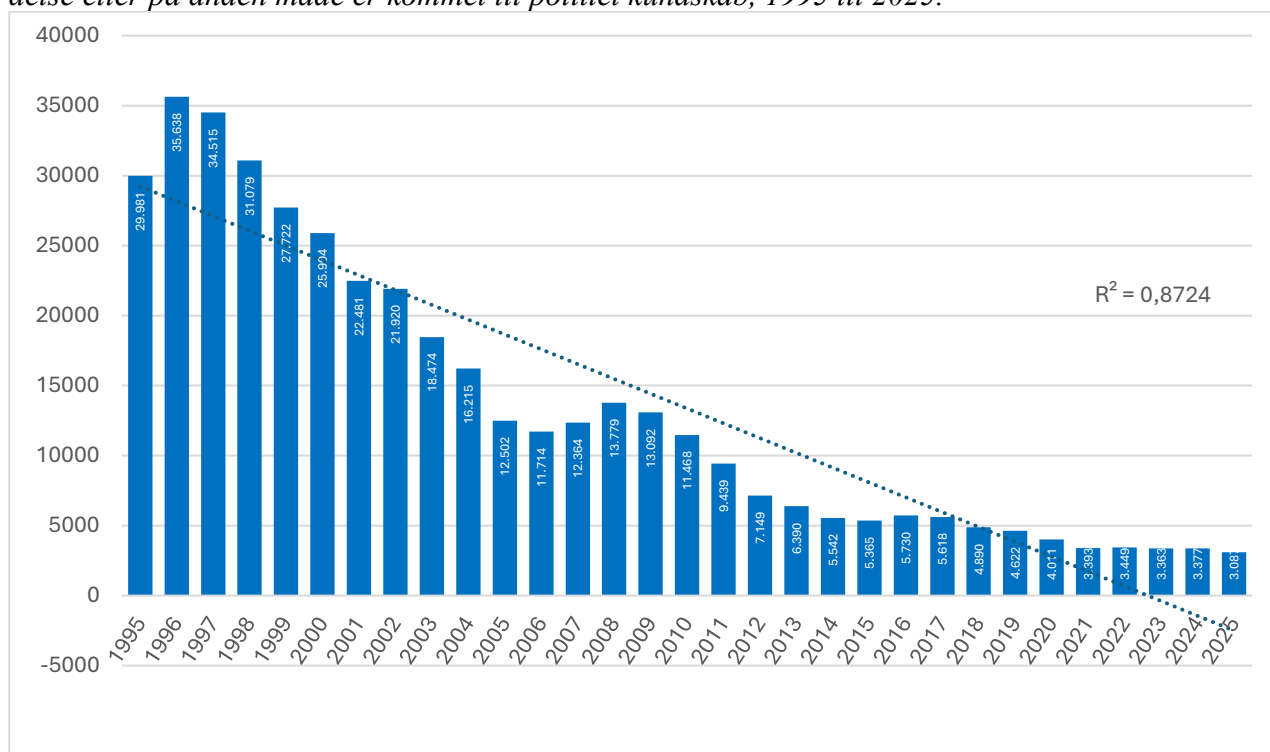

Pct.-vis ændring 1995-2025	-89 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-34 %

Antallet af anmeldte biltyverier er fra 1995 til 2025 faldet med hele 89%. Nogle vil nok sige, at de nærmest er forsvundet, men det vil dog være en overdrivelse. Det er såvel personbiler som vare-og lastbiler, der er blevet stjålet færre af, jf. de følgende afsnit.

2.1.2.1.1. BRUGSTYVERI AF INDREGISTREREDE PERSONBILER

Opstilling 2.1.2.1.1.a. Antal tyverier/brugstyverier af indregistrerede personbiler, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-90 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-33 %

Antal anmeldte tyverier af personbiler er fra 1995 til 2025 faldet fra knapt 30.000 om året til godt og vel 3.000 – et fald på 90%. Der er her ikke nogen stigning efter coronaperioden.

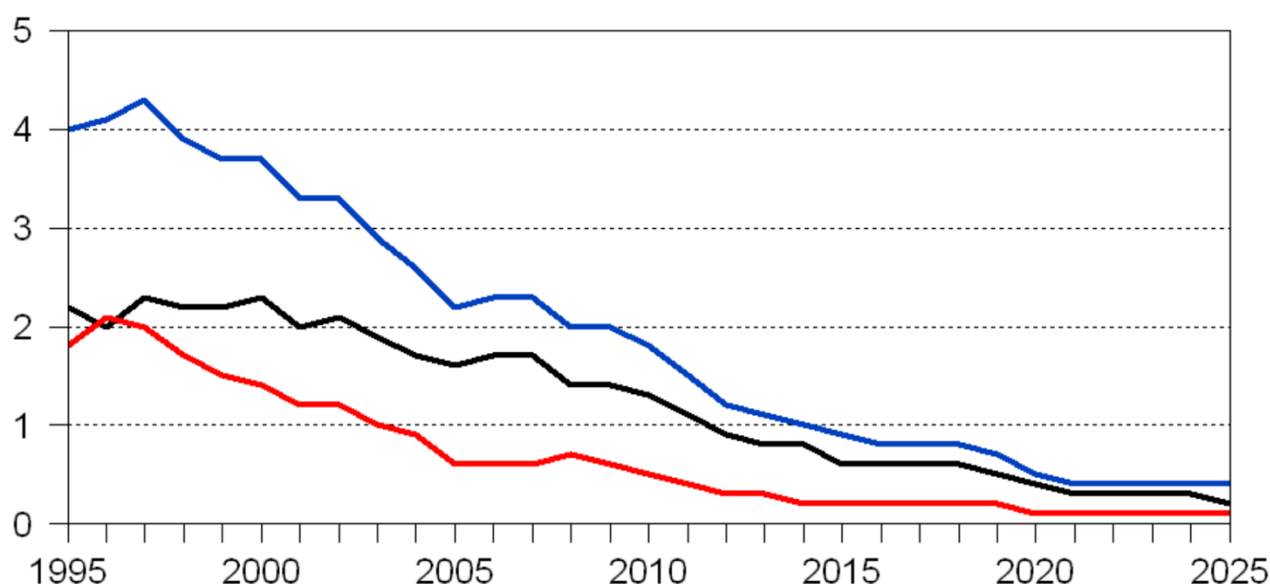
Der er i de seneste år i absolutte tal færre personbiler, der er blevet stjålet end i 1960, hvor man for første gang havde disse tyverier med i kriminalstatistikken.

Op igennem 1950-erne havde egen bolig og egen bil vokset sig frem til at blive de helt store livsmål, og som noget man derfor også i hvert fald skulle have lov at have i fred – også for langfingrede tyveknægte, som de ofte blev kaldt dengang.²⁴

Hvordan situationen var før og op til 1960 kan vi ikke vide, men siden da er det muligt at belyse, hvordan risikoen for kriminalitet (tyveri) har udviklet sig. Andetsteds har vi redegjort herfor vedrørende den personlige bolig. Her kan vi gøre tilsvarende vedrørende personbilen.

For personbilernes vedkommende har vi prøvet at sætte antallet af anmeldte tyverier – dels af og dels fra personbil – i forhold til, hvor mange indregistrerede personbiler, der fandtes i de enkelte år (middeltallet). Med forbehold for mørketallet og eventuelle ændringer i dette får vi derved et bud på, hvordan risikoen for at få stjålet sin bil eller noget fra den, inklusiv forsøg, har udviklet sig, jf. opstilling 2.1.2.1.1.b.

Opstilling 2.1.2.1.1.b. *Antal anmeldte tyverier af og fra personbiler anmeldte tyverier pr. 100 indregistrerede personbiler, 1995 til 2025.*

Note: Antallet af anmeldte tyverier fra og af personbiler beror på opgørelser som Danmarks Statistik har stillet til rådighed. Antallet af indregistrerede personbiler beror på tal alment tilgængelige tal i Danmarks Statistiks Statistikbank (<https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1920>)

Rød linje: Antal anmeldte tyverier af personbiler pr. 100 indregistrerede personbiler
Sort linje: Antal anmeldte tyverier fra personbiler pr. 100 indregistrerede personbiler
Blå linje: Antal anmeldte tyverier af og fra personbiler pr. 100 indregistrerede personbiler

²⁴ Det er blevet sagt, at ...”Bilen og Boligen var det stof, 50-ernes drømme blev lavet af” (Hammerich, 1977). Kulminationen på denne trend var dannelsen af et politisk parti i 1973, Centrum-Demokraterne som havde ”gode vilkår for hus- og bilejere” som mærkesag. Partiet blev stiftet af en frafalden socialdemokrat, Erhard Jakobsen, tidligere borgmester i Gladsaxe kommune. Det sidste er værd at nævne, fordi Erhard Jakobsen formentlig har hovedæren for at skabe nogle vilkår i Gladsaxe kommune, som satte nogle bremses ind i forhold til den ellers stigende børne- og ungdomskriminalitet – og som den dag i dag betyder, at der i Gladsaxe Kommune forekommer mindre kriminalitet, end man ellers skulle forvente ud fra demografiske og sociale forhold m.v.

Fra 1995 til 2025 er de anmeldte tyverier/brugstyverier af personbiler pr. 100 indregistrerede personbiler faldet fra 1,8 til 0,1 – et fald på 94%.

De anmeldte tyverier fra personbiler pr. 100 indregistrerede personbiler er faldet fra 2,2 til 0,2 – et fald på 91%.

De anmeldte brugstyverier af og tyverier fra personbiler pr. 100 indregistrerede personbiler er faldet fra 4,0 til 0,4 – et fald på 90%.

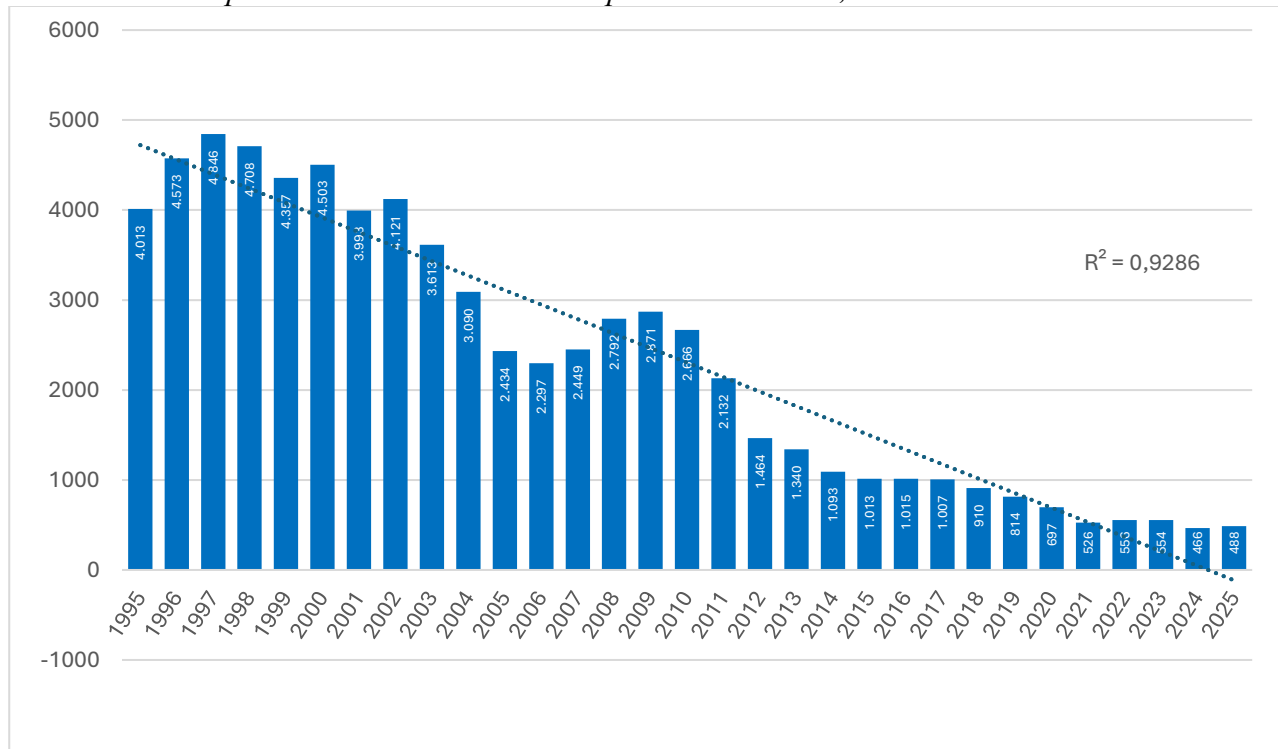
Det er altså i løbet af denne periode blevet enormt meget nemmere at have sin bil i fred for tyveri. Ser man på den lidt længere historie kan man se, at udviklingen i antallet af biltyverier primært er et produkt af, hvor mange biler der er at stjæle, og hvor vanskeligt det er at stjæle dem. Det er først og fremmest den stigende udbredelse af den elektroniske startspærre, der trods det stigende antal biler kan tilskrives at være den væsentligste faktor bag faldet i såvel det absolutte antal biltyverier som faldet i risikoen for at få stjålet sin bil.

Kilde: www.stopindbrudstyven.dk

2.1.2.1.2. BRUGSTYVERI AF INDREGISTREREDE VAREBILER/LASTBILER

Opstilling 2.1.2.1.2.a. Antal tyverier/brugstyverier af indregistrerede varebiler/lastbiler, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

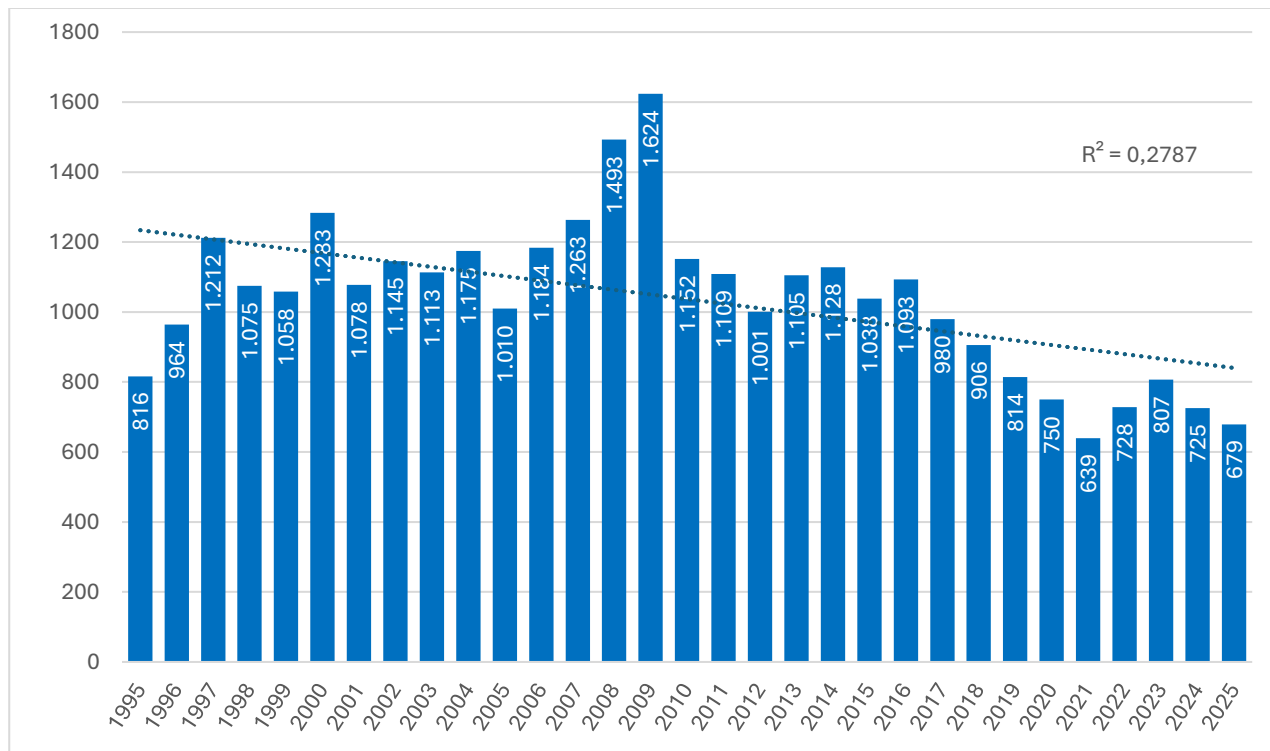
Pct.-vis ændring 1995-2025	-88 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-33 %

Antal tyverier/brugstyverier af vare- og lastbiler er faldet fra 4.013 i 1995 til 488 i 2025 – et fald på 88%.

Pr. 1. januar 2025 var der i Danmark 377.375 indregistrerede vare- og lastbiler, hvilket betyder, at risikoen for tyveri/brugstyveri af en vare- eller lastbil det år var 0,1%, hvilket er præcis det samme som for personbiler.

2.1.2.2. BRUGSTYVERI AF INDREGISTEREDE MOTORCYKLER/SCOOTERE

Opstilling 2.1.2.2.a. Antal tyverier/brugstyverier af indregistrerede motorcykler/scootere, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

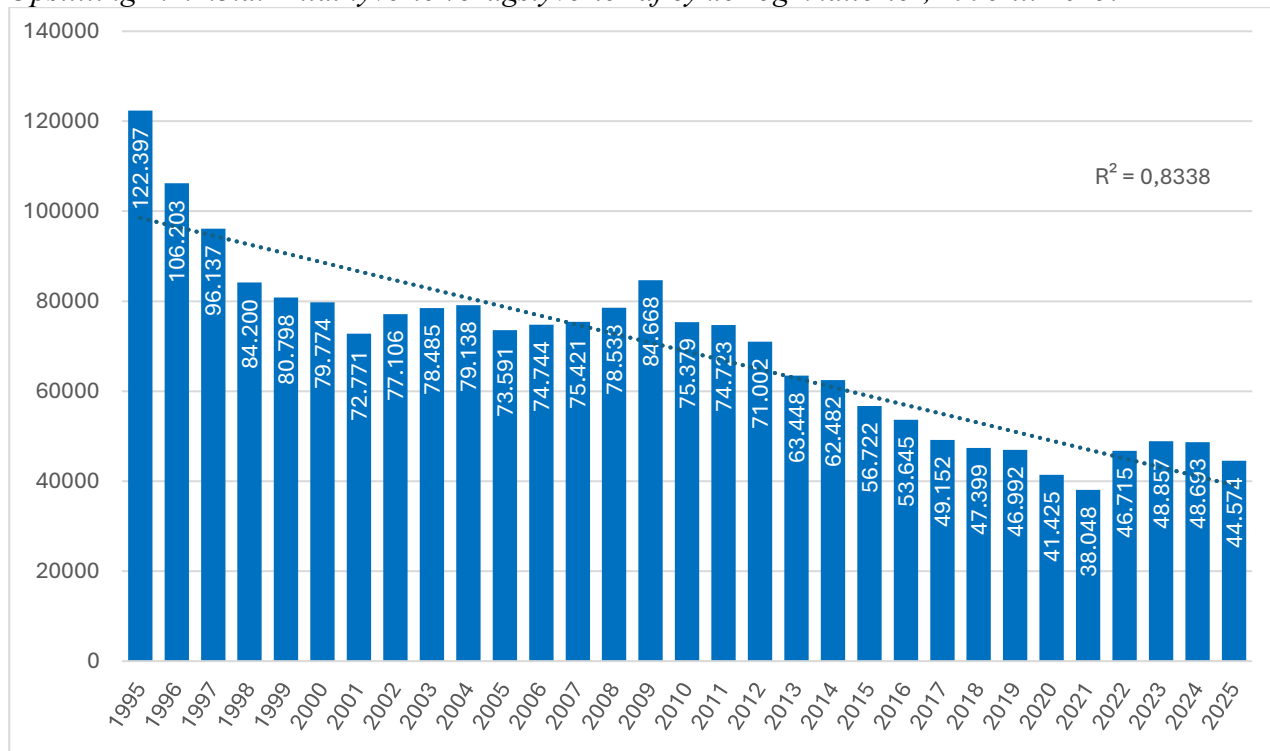

Pct.-vis ændring 1995-2025	-17 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-17 %

Udviklingen i antal tyverier/brugstyverier af motorcykler er en ganske anden end udviklingen i bil-tyverier. Her stiger det fra 816 i 1995 til omkring det dobbelte i 2009, hvorefter det halveres og lander på tæt samme ved antal i 2022-25 som i 1995. De 679 tyverier/brugstyverier af motorcykler i 2025 svarer til en risiko på ca. 0,4%, dvs. omkring fire gange større risiko end for at få stjålet sin bil.

2.1.2.3. TYVERI/BRUGSTYVERI AF CYKLER OG KNALLERTER

Opstilling 2.1.2.3.a. Antal tyverier/brugstyverier af cykler og knallerter, 1995 til 2025.

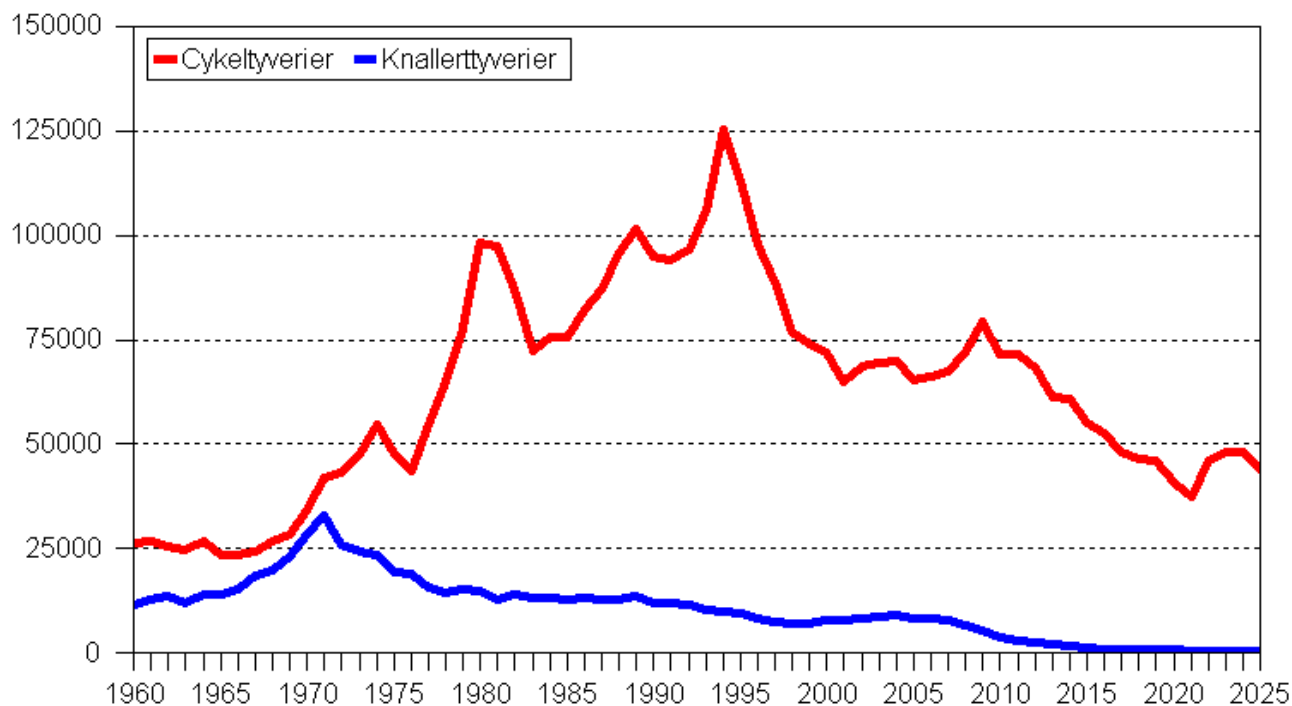

Pct.-vis ændring 1995-2025	-62 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-3 %

Med elcyklernes fremkomst er det blevet et noget flydende begreb, hvad der skal betragtes som en cykel og en knallert. Derfor er begge dele med i opstilling 2.1.2.3.a., men dog opdelt i opstilling 2.1.2.3.b, der viser udviklingen i et længere tidsperspektiv, og i afsnit 2.1.2.3.1 (knallerter) og 2.1.2.3.2 (cykler).

Det samlede antal tyverier/brugstyverier af cykler og knallerter er faldet fra 122.937 i 1995 til 44.574 i 2025 – et fald på 62%.

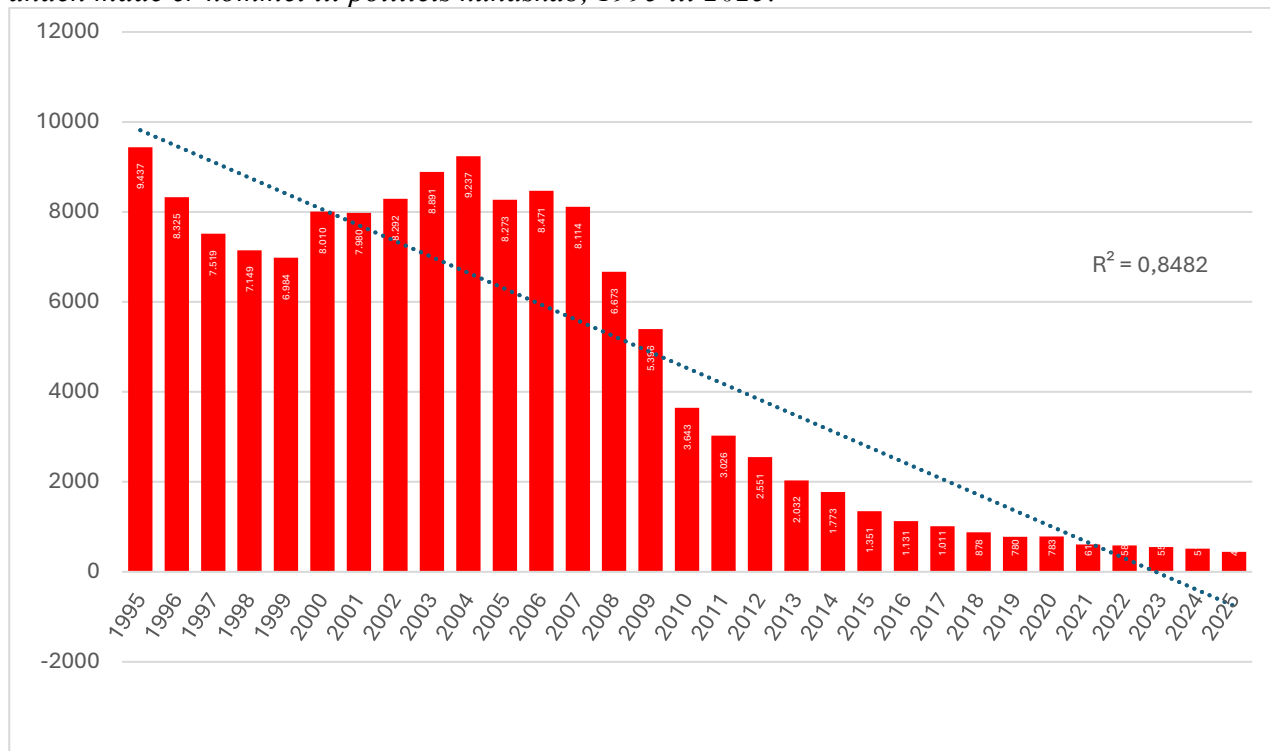
Opstilling 2.1.2.3.a. Antal tyverier/brugstyverier af cykler og knallerter, 1960 til 2025.

I 1960 blev der anmeldt omkring dobbelt så mange cykeltyverier som knallerttyverier til politiet. Herefter sker der en stigning i begge, dog først og mest for knallerternes vedkommende. Omkring 1970 anmeldes der stadig flest cykeltyverier, men der er ikke langt igen for knallerttyveriernes vedkommende. Herefter er det to helt forskellige historier: Anmeldte knallerttyverier falder indtil de nærmest ikke længere eksisterer i 2025. Cykeltyverierne udvikler sig noget irregulært, men der sker en femdobling fra 1960 til midt i 1990-erne – fra omkring 25.000 til omkring 125.000 – hvorefter de så falder til under 50.000 i 2025.

2.1.2.3.1. TYVERI/BRUGSTYVERI AF KNALLERTER

Opstilling 2.1.2.3.1.a. Antallet af tyverier/brugstyverier af knallerter der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-95 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-43 %

Anmeldelser i denne kategori omfatter alene uregistrerede knallerter. Registrerede knallerter er medtaget i diagram 2.1.2.4. (tyveri/brugstyveri af øvrige transportmidler). Der findes ingen selvstændig opgørelse af tyverier af registrerede knallerter.²⁵

Der findes omkring 240.000 knallerter i Danmark, hvilket i 2025 betyder en risiko for at få den stjålet på mindre end 0,1% - med et stort forbehold for betydningen af stjålne registrerede knallerter.

²⁵ I 1994 indførtes efter EU-regler en særlig knallert med en tophastighed på 45 km/h og krav om kørekort og indregistrering. Antallet af indregistrerede "45-knallerter" steg hurtigt til et maksimum på knapt 70.000 i 2002-06, hvorefter det er faldet til ca. 25.000 i 2024.

Fra 1995 til 2025 er antallet af knallerttyverier faldet med hele 95%. Det forholder sig ikke helt som med fx bankrøverier, men i kriminalitetsbilledet er der blevet langt mellem tyverier af de ”almindelige” knallerter. I absolutte tal har de ligget på omkring 500 de seneste år. På højdepunktet – omkring 1970 – var man oppe på omkring 30.000 anmeldte knallerttyverier om året.

Selvrapporteringsundersøgelser blandt unge underbygger den faldende tendens i forekomsten af knallerttyverier, jf. opstilling 2.1.2.3.1.b.

Opstilling 2.1.2.3.1.b. Procent 14-15-årige der det seneste år forud for udspørgningstidspunktet har stjålet en knallert, en knallertdel, udboret en knallert og/eller har kørt på en udboret knallert.

Seneste år:	2005	2010	2016
Stjålet en knallert	3,6%	3,4%	1,4%
Stjålet del fra en knallert	2,3%	1,6%	0,7%
Udboret en knallert	12%	10%	4%
Kørt på en udboret knallert	27%	19%	7%

Kilde: Beregninger på basis af de såkaldte Ungeundersøgelser gennemført i 2005, 2010 og 2016 – jf. Balvig, 2017 og tilsvarende tidligere publikationer.

Vi har her også medtaget, hvor mange der har udboret en knallert og kørt på en udboret knallert. Fra 2005 til 2016 er andelen af unge, der har udboret en knallert faldet med 67%, og andelen der har kørt på en udboret knallert med 74%.

Knallerten har ellers været et iøjnefaldende element i nyere kriminalitetshistorie, specielt som et fokuspunkt – teknologi vil nogen sige – i gadekulturen for drenge: En større eller mindre gruppe drenge mødes om og med deres knallerter; de kører ræs, men oftere rundt på må og få. Typisk har de et sted, hvor de ”forbedrer” deres knallerter, og et tilholdssted i det offentlige rum hvor man samles uden forudgående aftale.

I en lidt ældre karakteristik af afvigende ungdomskulturer giver Joi Bay følgende beskrivelse af den klassiske gadedrengkultur som ”knallertdrene” er en del af (Bay, 1984, s. 48-49): ”I alle byer finder unge deres selvvalgte mødesteder, gadehjørnet, springvandet på torvet, iskiosken, grillbaren, forhallen til den lokale biograf, parken eller en bodega, hvor man mødes i fritiden. Sådanne spontane gadeforsamlinger findes blandt alle grupper af unge på et tidligt tidspunkt i ungdommen. Men der er nogle, der fortsætter denne samværsform. Det er ofte drenge fra arbejderklassen, og det er dem der skaber *gadekulturerne*. De unge i gadekulturerne passer som regel dårligt til skolesystemet – eller skolesystemet passer dårligt til dem. De vil gerne ud af skolen så hurtigt som muligt, og vil i stedet have et arbejde, hvor de kan bruge deres kræfter og vise hvad de duer til... I gadekulturerne er gruppesammenholdet stort, hvilket danner grobund for egentlige ungdomsbander... Og bandernes aktiviteter vil ligge på grænsen til det kriminelle, således at banderne ofte kommer i konflikt med politi og domstole. Rockerne er et eksempel på gadekulturen.” Som man kan læse i et Facebook-opslag: Knallertdrene er den maskuline pendant til Hestepigerne.

At det er denne kultur, der generelt karakteriserer ”knallertdrengene”, og at den i sin generelle form har været på retur bekræftes i alle de beskrevne henseender af Ungeundersøgelserne frem til den i skrivende stund senest gennemførte i 2016.

Helt slut er det dog ikke, jf. bl.a. følgende artikel, 19. oktober 2023:²⁶

Nogle dage går det helt amok”: Vestjysk by hærget af ulovlige knallerter

Ifølge politiet har man modtaget mange henvendelser de seneste par år.

Høj fart, ingen lys og kørsel på et hjul.

Det er noget af det, henvendelserne har lydt på, når Ringkøbing lokalpoliti har fået opkald fra borgere i Videbæk.

De unge knallertkørere i byen er nemlig blevet lidt af et tema, og det har givet ordensmagten noget at se til.

- De seneste par år har vi haft mange anmeldelser. Så når der er lidt overskud, har vi patruljer ude for at holde øje, fortæller politiassistent Ditte Tokkesdal fra Ringkøbing lokalpoliti.

Onsdag gav det pote, da man ved 14-tiden stoppede to knallerter, der gassede op og fangede betjentenes opmærksomhed.

- Det er to unge drenge, hvor den ene erkender at knallerten er ulovlig. De er nu sendt til undersøgelse, fortæller Ditte Tokkesdal.

Af og til er der nogle dage, hvor det går helt amok

Peter Vennevold, formand, Videbæk Borgerforening

Lørdag var den ifølge politiet også gal.

Her blev der afholdt razzia, hvor politiet kom på sporet af tre knallerter, de vurderede til at være ulovlige. Knallertkørerne undslap dog via stisystemerne.

Ferien er højsæson

Det er ikke tilfældigt, at de unge knallertbøller hærger i efterårsferien.

For knallerterne bliver luftet lidt ekstra, når der er ferie, og det er noget, man mærker i Videbæk.

- Vi kan høre og se dem. Særligt når der er ferie eller godt vejr, kommer de ud og kører rundt, fortæller Peter Vennevold, der er formand for Videbæk Borgerforening.

Han forklarer, at man ikke decideret har haft møder om knallerterne, men det er noget, der bliver snakket om i byen.

- Det er ikke noget, vi har haft på dagsordenen som sådan, men af og til er der nogle dage, hvor det går helt amok. Så det ville da være dejligt, hvis den larm ikke var der, fortæller formanden.

Man bliver bekymret

Det er dog ønsketænkning.

Formanden har svært ved at tro på, noget skulle ændre sig drastisk på den front.

- Som ung vil man også gerne ud og bryde med regler og normer. Sådan har det alle dage været, lyder det fra Peter Vennevold.

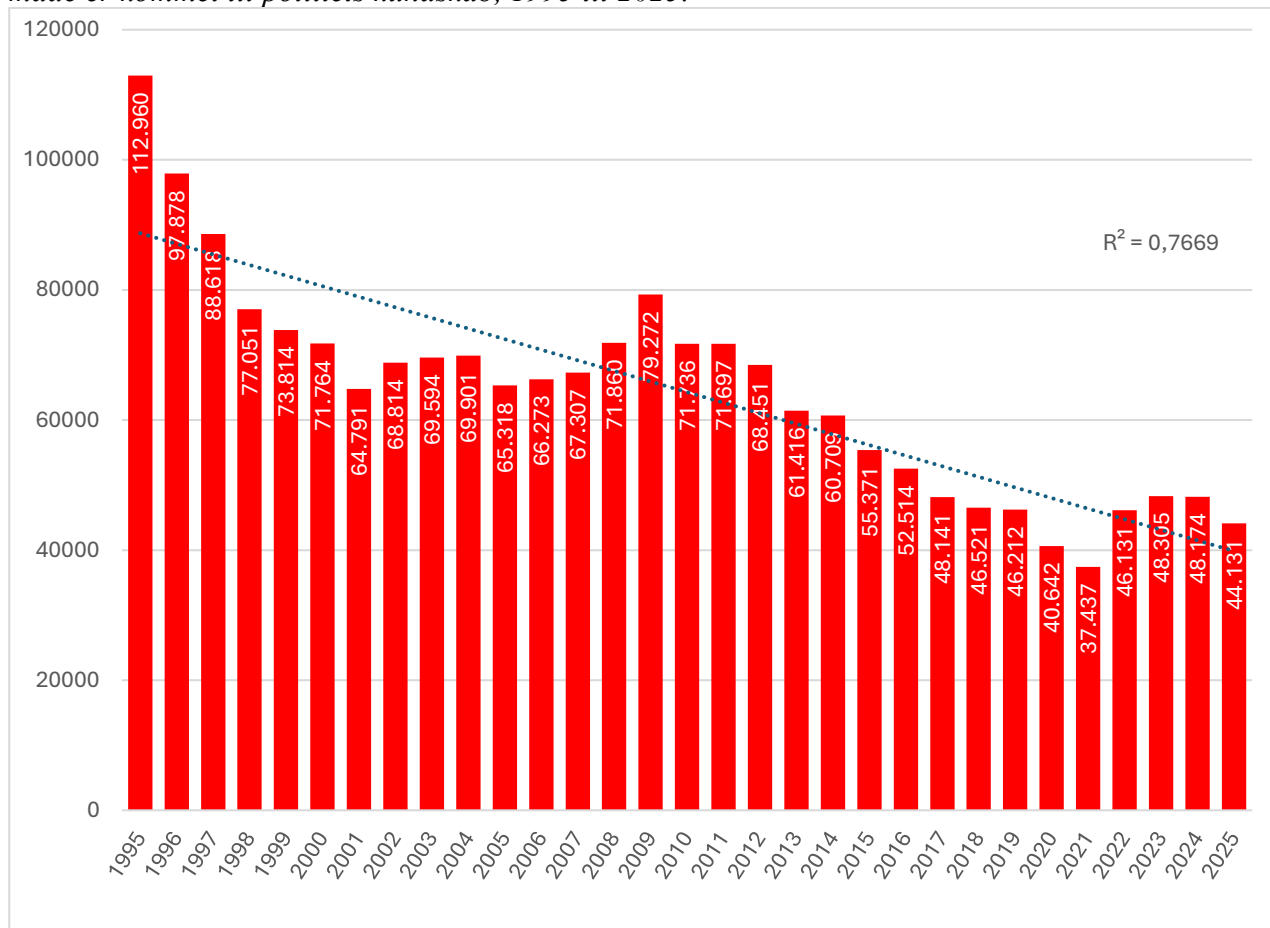
Men selvom han anerkender den præmis, opfordrer han til større forsigtighed.

- Man bliver bekymret, når man ser, hvordan der bliver kørt i byen. Både for dem, men også for de andre, der færdes. Et er at de fordriver tiden, men det ville være forfærdeligt, hvis der skete noget ved det, lyder det fra Peter Vennevold.

²⁶ <https://www.tvmidtvest.dk/ringkoebing-skjern/nogle-dage-gaar-det-helt-amok-vestjysk-by-haerget-af-ulovlige-knallerter>

2.1.2.3.2.TYVERI/BRUGSTYVERI AF CYKLER

Opstilling 2.1.2.3.2.a. Antal tyverier/brugstyverier af cykler, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

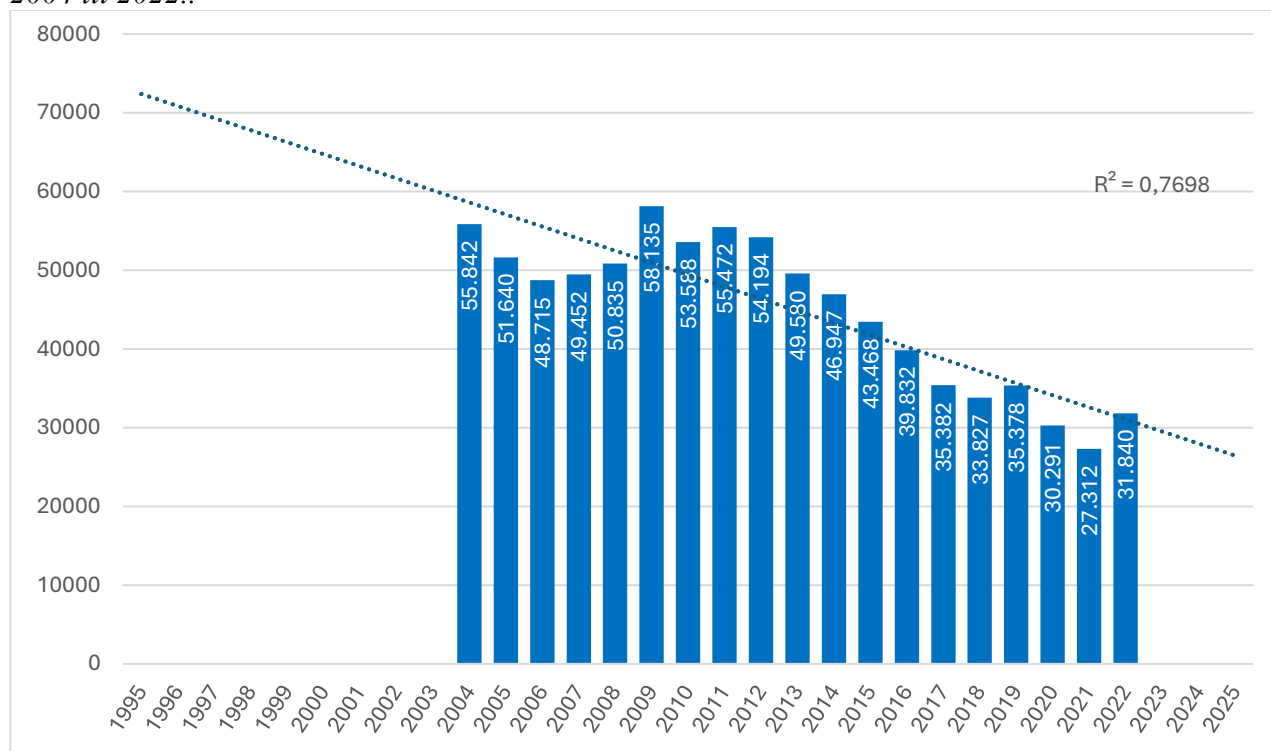
Pct.-vis ændring 1995-2025	-61 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-5 %

Fra 1995 til 2025 er antallet af tyverier/brugstyverier af cykler, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab, faldet med 61%. Det er sikkert, at Danmark ligger helt i top på verdensplan med hensyn til antal cykler pr. indbygger, men det er usikkert hvor mange cykler, der egentlig findes. Flere estimeringer siger omkring 4½ million. Det ville i så fald i 2025 betyde en risiko for at få stjålet sin cykel på godt 1%, altså en betydeligt større risiko end risikoen for at få stjålet sit motorkøretøj, hvad det så end er for et.

Om udviklingen bemærker man sig i øvrigt det særligt stærke fald under coronaperioden, men at man nu er nået op på et niveau igen der svarer til årene inden.

For en stor del af perioden kan udviklingen sammenholdes med og udbygges på basis af forsikringsstatistik. Det drejer sig om perioden fra 2004 til 2022, hvor antallet af de politiregistrerede cykeltyverier er faldet med 31%. I denne periode er antallet af forsikringsanmeldte cykeltyverier faldet med 43% - altså endnu mere.

Opstilling 2.1.2.3.2.b. Antal tyverier/brugstyverier af cykler, der er anmeldt som forsikringsskade, 2004 til 2022..

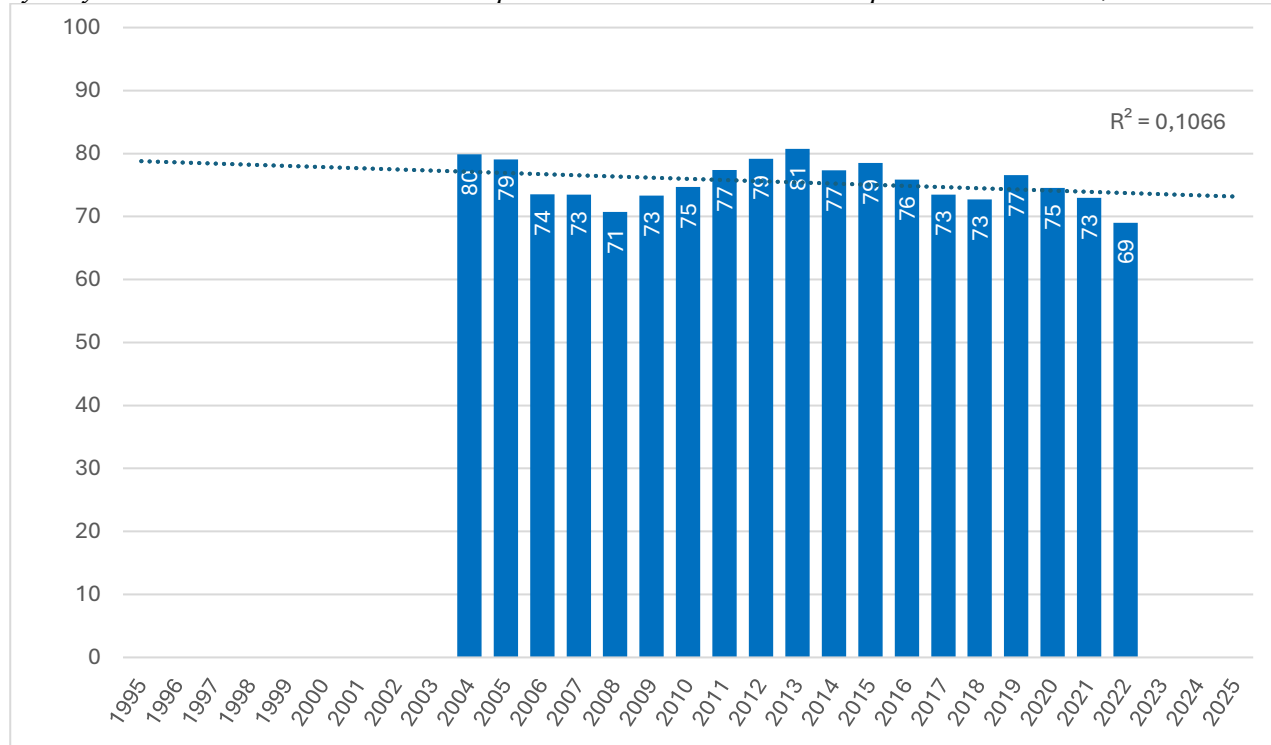

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Selve udviklingstendenserne er de samme. Man bemærker sig, at stigningen efter coronaperioden nok er noget kraftigere end vi gennemgående ser ved andre tyverier og indbrud, dog ikke sammenlignet med butikstyverier,

I opstilling 2.1.2.3.2.c. er antallet af forsikringsanmeldelser sat i forhold til antallet af politianmeldelser.

Opstilling 2.1.2.3.2.c. Procent anmeldte cykeltyverier anmeldt til forsikringsselskab i forhold til antal cykeltyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2004 til 2022.

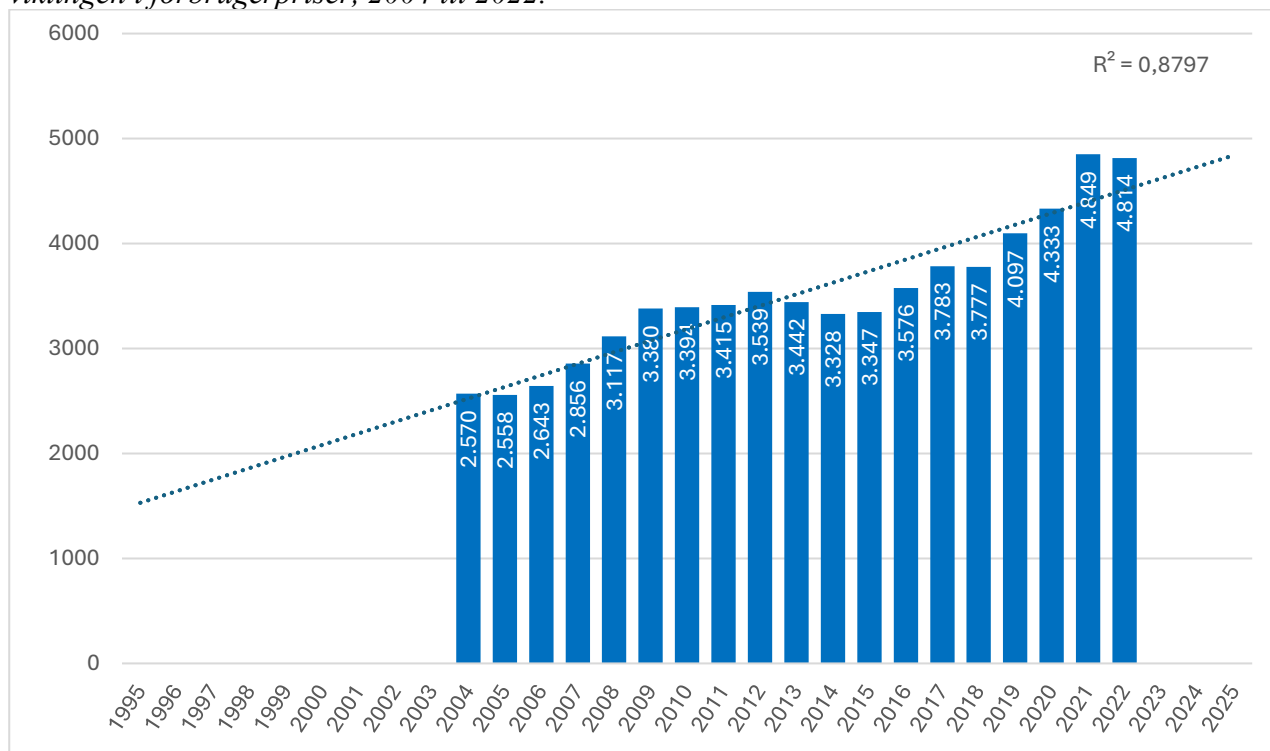

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Der er nogle bølgebevægelser i udviklingen. I 2004 var det 80%, der havde anmeldt til forsikringsselskabet, i 2022 69%, som var periodens laveste.

Af opstilling 2.1.2.3.2.d fremgår, hvordan den gennemsnitlige erstatning for cykeltyverier har udviklet sig i "faste priser", dvs. korrejeret for udviklingen i forbrugerpriser.

Opstilling 2.1.2.3.2.d. Den gennemsnitlige erstatning ved anmeldte cykeltyverier, korregeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022.

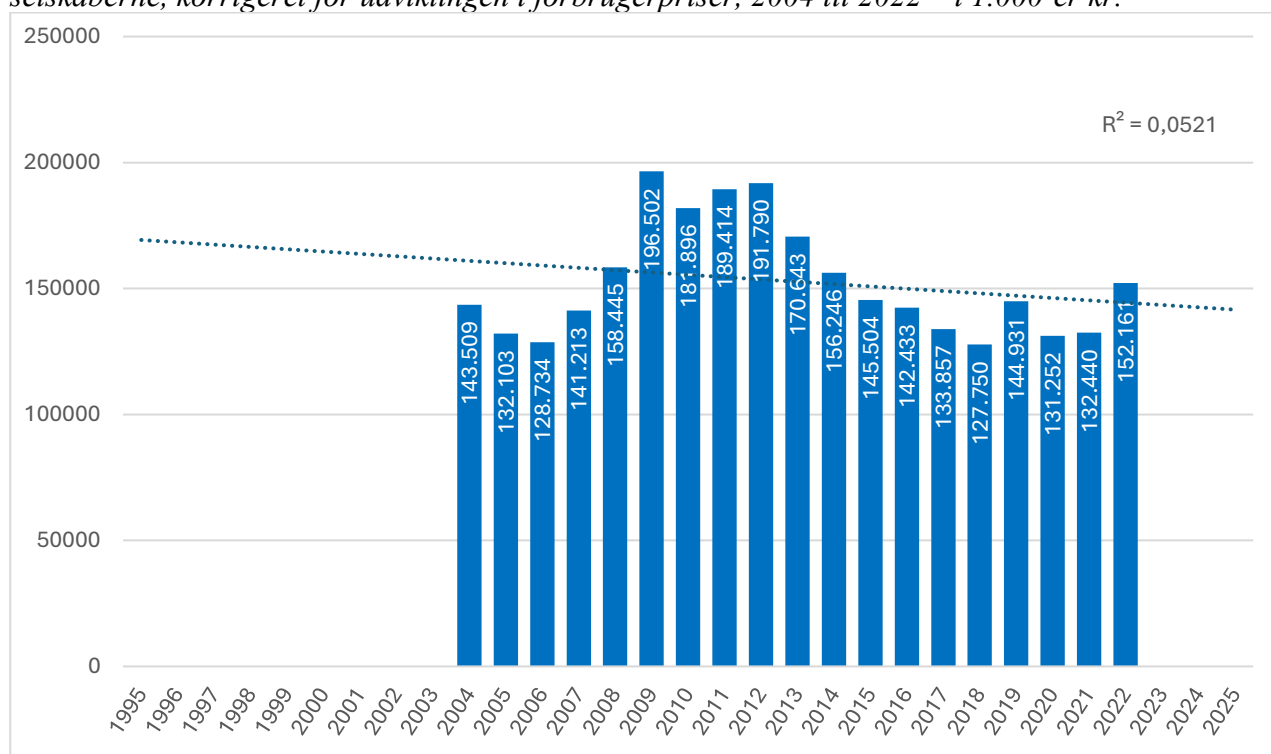

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Der er her tale om en betydelig stigning over tid, fra 2.570 kr. i 2004 til 4.814 kr. i 2022 – en stigning på 87%. Der er ingen tvivl om, at dette afspejler, at også gennemsnitsprisen på en ny cykel er steget betydeligt i perioden, ikke mindst på grund af det øgede salg af elcykler. I dagens priser er den gennemsnitlige erstatning steget med 158%.

I opstilling 2.1.2.3.2.e er opgjort de samlede erstatningsudbetalinger ved cykeltyveri, som forsikrings-selskaberne har foretaget, i faste priser.

Opstilling 2.1.2.3.2.e. Erstatningsudbetalinger i forbindelse med cykeltyveri foretaget af forsikrings-selskaberne, korrejeret for udviklingen i forbrugerpriser, 2004 til 2022 – i 1.000-er kr.

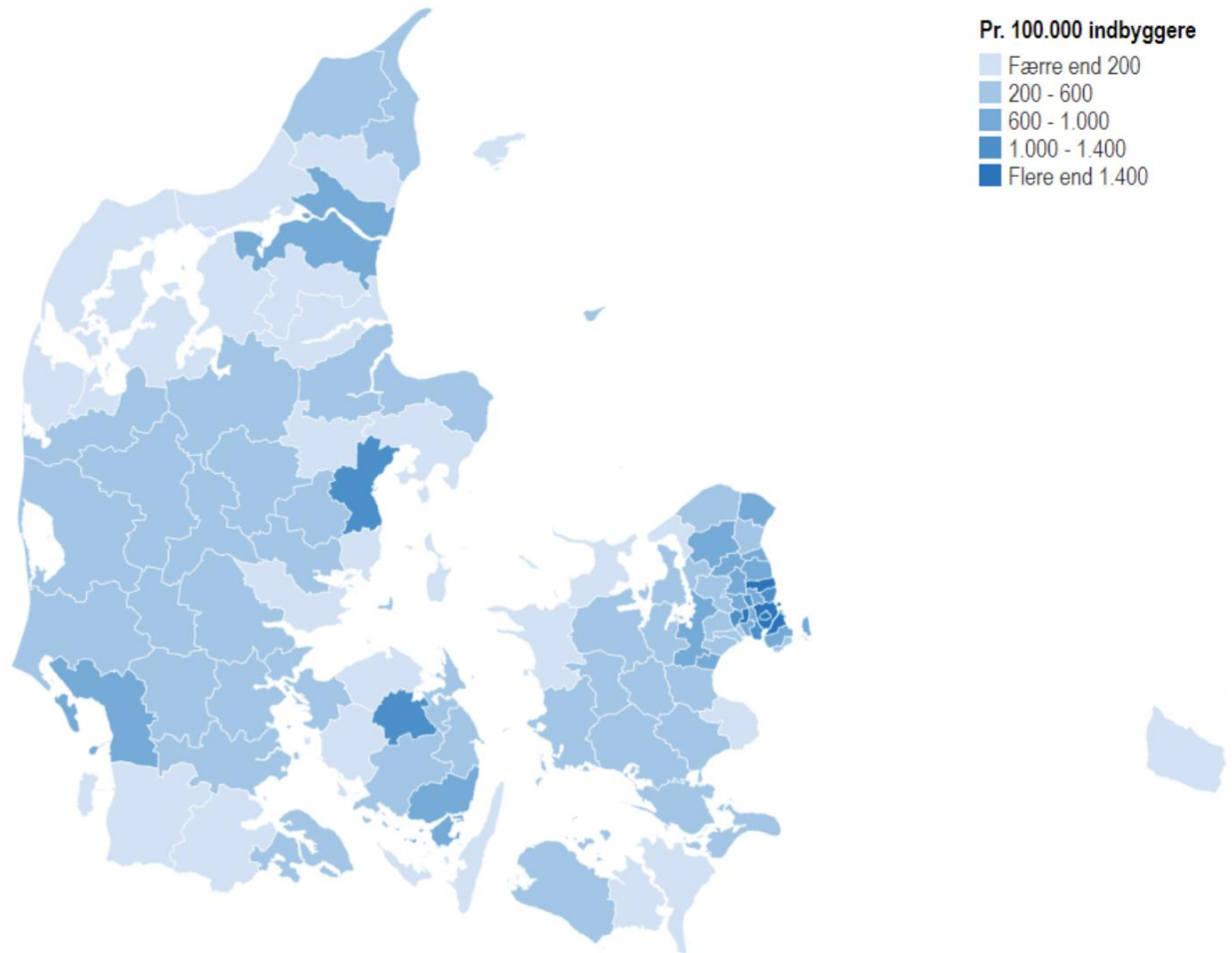
Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

I faste priser varierer de samlede erstatningsudbetalinger over tid, men fra 2004 til 2022 er der kun tale om en mindre stigning på 6%. I dagens priser er erstatningsudbetalingerne steget fra godt 143 millioner kr. til godt 209 millioner kr. – en stigning på 15%.

I betragtning af både cyklernes og cykeltyverienes udbredelse i Danmark er det både forbløffende og forstemmende, hvor lidt der er forsket i cykeltyveri, og dermed hvor lidt vi reelt ved om, hvad det er der konkret sker og hvorfor. Det gør det ikke bedre, at det samme gælder for rigtig mange andre former for konkrete kriminalitetsformer – som brandstiftelse, hærværk osv. osv. Det meste grundlæggende kriminologiske empiriske forskning er, når den findes, typisk af meget generel karakter. Det er udforskning af ”tyverier”, ”domfældelser” osv. som sådan.

En af de få ting man ved lidt om er cykeltyverienes geografi, jf. følgende Danmarkskort:

Anmeldte cykeltyverier pr. 100.000 indbyggere, 2023

Anm.: Befolkningen er opgjort i 3. kvartal 2023. [Find din kommune her.](#)

Kilde: www.statistikbanken.dk/straf22 og www.statistikbanken.dk/folk1a

Kilde: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2024/2024-07-01-en-tredjedel-af-aarets-cykeltyverier-sker-om-sommeren>

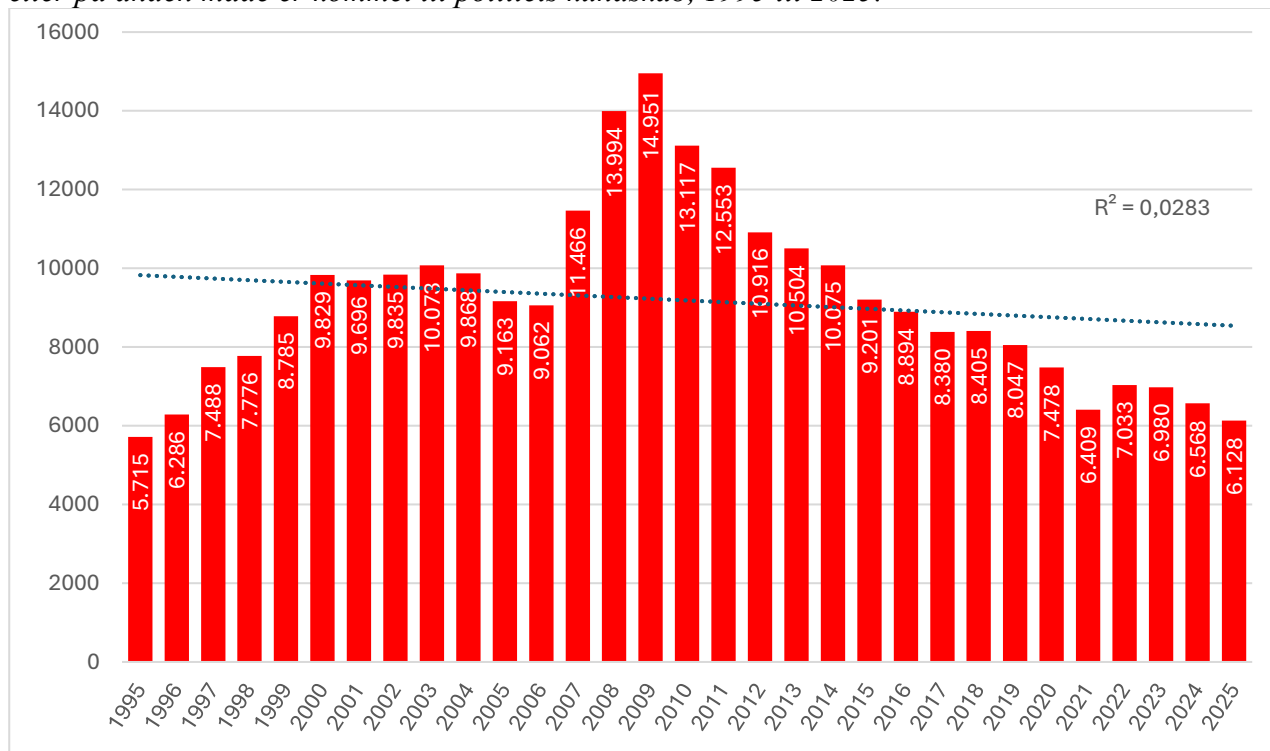
I top lå Københavns Kommune med 2,6 anmeldte cykeltyverier pr. 100 indbyggere og i bund Lemvig kommune med 0,1. For Danmark som helhed var frekvensen 0,8.

Af samme analyse foretaget af Danmarks Statistik fremgår det, at der typisk stjæles flest cykler i 3. kvartal (ca. 30%) og færrest i 1. kvartal (ca. 19%).

Et ikke uvæsentligt faktum omkring cykeltyverier er, at de reelt nærmest er afkriminaliseret. Det er en meget lille del af cykeltyverierne, som nogen straffes for at have begået – under 2 pct. Fra 1. februar 2025 har politiet fået et nyt redskab til rådighed i kampen mod cykeltyverier. Politiet har fået mulighed for at stoppe cyklister og tjekke deres cyklers stelnummer uden en særlig mistanke om, at cyklen er stjålet.

2.1.2.3.3. TYVERI/BRUGSTYVERI AF TRANSPORTMIDDEL I ØVRIGT

Opstilling 2.1.2.3.3.a. Antal tyverier/brugstyverier af transportmidler i øvrigt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	7 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-24 %

Det har ikke rigtig mening at kommentere udviklingen af tyverier/brugstyverier af ”øvrige transportmidler” under ét, da det drejer sig om meget forskelligartede køretøjer. Vi kan konstatere, at antallet lå på omkring samme niveau – omkring 6.000 årligt – i de sidste tre år af perioden sammenlignet med de første tre år.

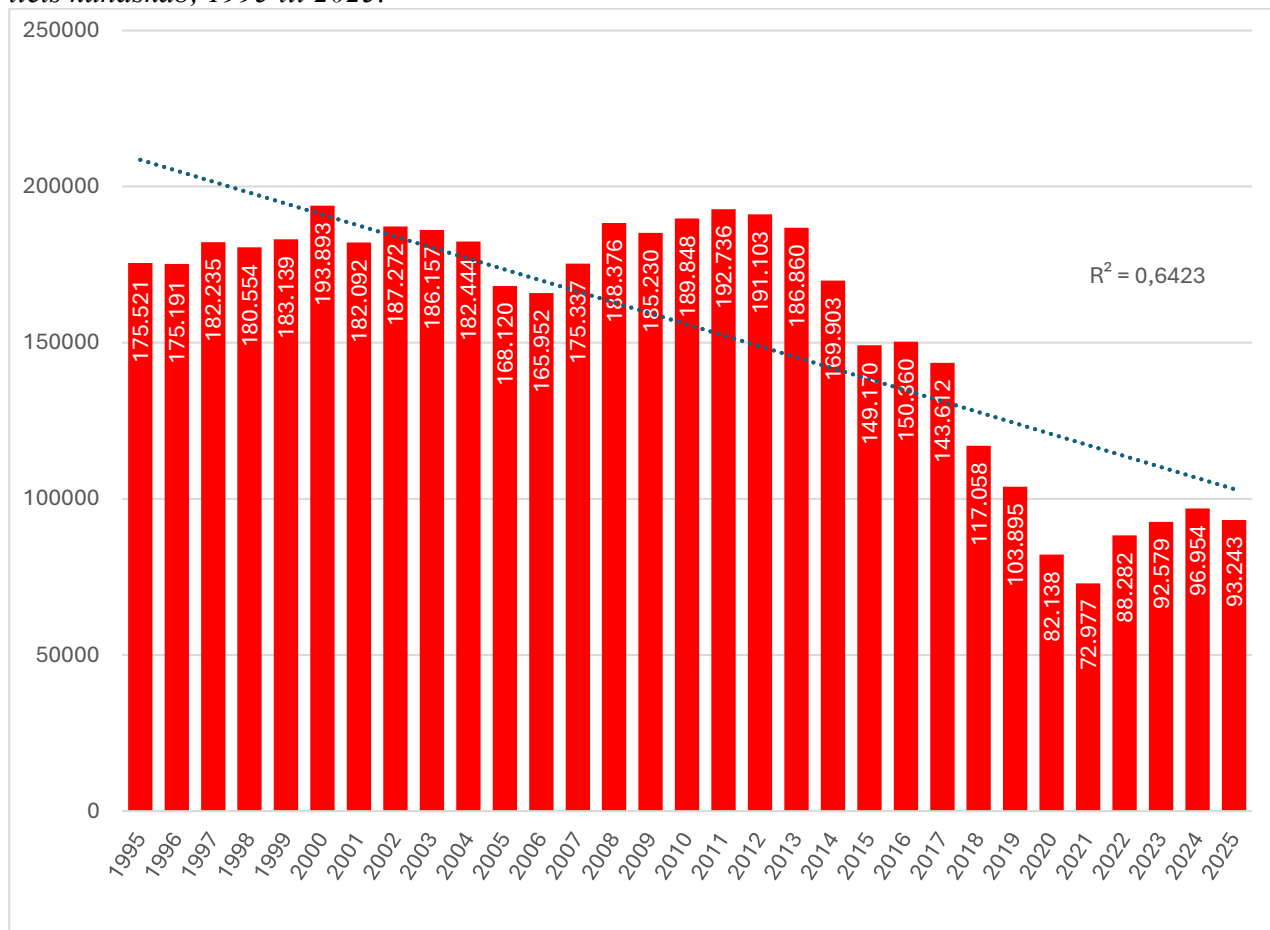
Antalsmæssigt omfatter det for en ret stor del ”påhængskøretøjer, registrerede knallerter m.v.”, men det er ikke udspecificeret hvad der er ”påhængskøretøjer”, ”registrerede knallerter” eller ”m.v.”.

I 1995 blev der registreret knapt 1.000 tyverier af skib/både/fly, som i 2025 er faldet til 172. Heriblandt er der næppe tale om så mange fly ...

De øvrige "øvrige" tyverier/brugstyverier af transportmidler vedrører udlejningskøretøjer, ikke-indregistrerede motorkøretøjer, traktorer og flere som man dårligt kan have fantasi til at forestille hvad det måtte være for transportmidler/køretøjer.

2.1.3. SIMPLE TYVERIER I ALT (jf. § 276)

Opstilling 2.1.3.a. Antal simple tyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-47 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-10 %

”Simple tyverier” er tyverier, der ikke er tyverier/brugstyverier af transportmidler m.v. eller indbrud. Bemærk, at der den 1. januar 2018 blev indført en særlig indbrudsparagraf, § 276 a, i straffeloven. Den indebærer, at fjernelse af ting fra et fremmed hus nu også betegnes som indbrud, blot tilstedeværelsen i huset har været uberettiget. Det er ikke længere en forudsætning, at tilstedeværelsen i huset har været tiltvunget, for eksempel i form af opbrud af vinduer eller døre. Bestemmelsen betød i praksis, at en del anmeldelser, som tidligere var simpelt tyveri, nu blev kategoriseret som indbrud;

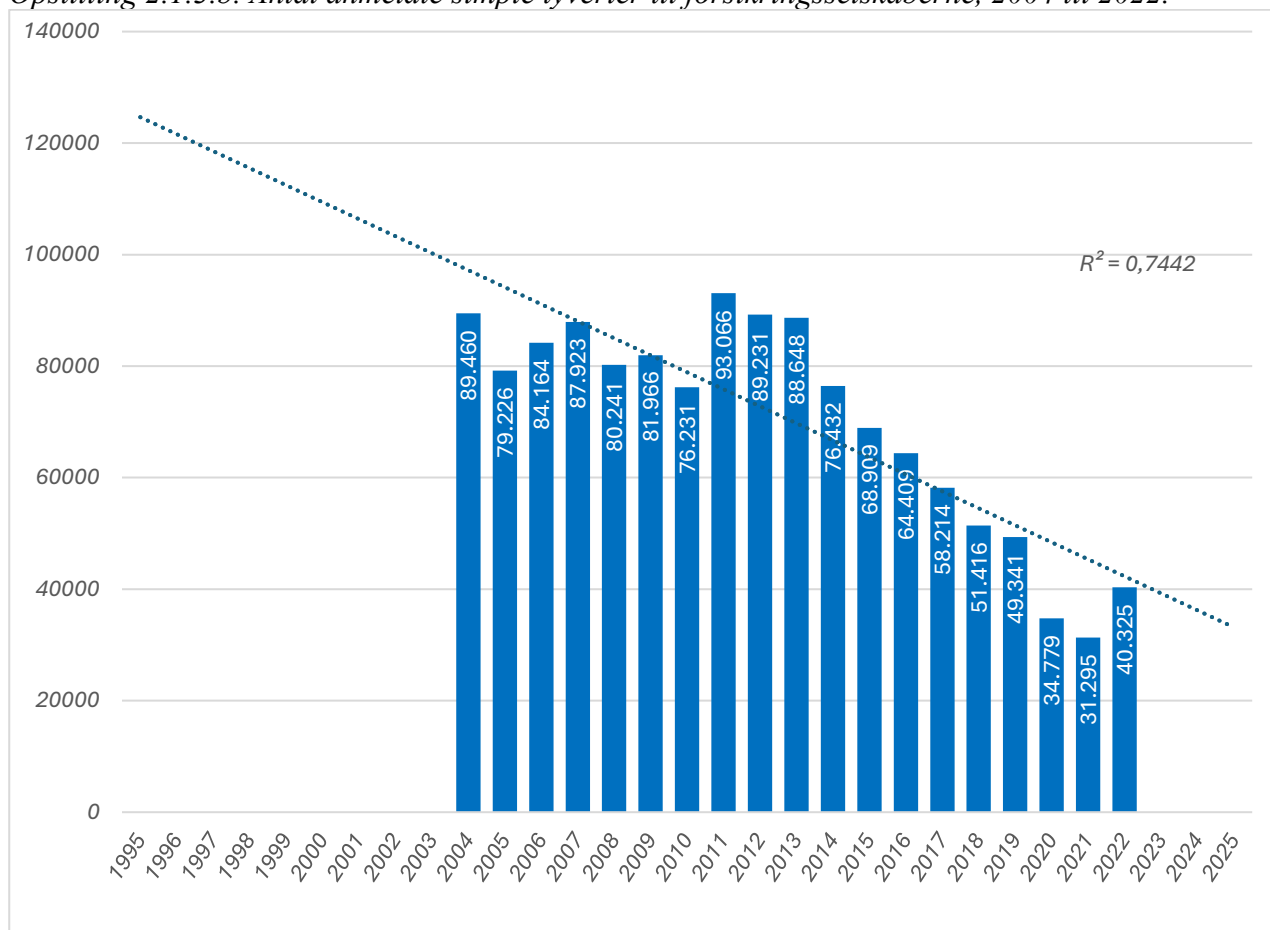
formentlig i størrelsesordenen 5.000 forhold. Der er dog vanskeligt at se i indbrudsstatistikken, at forhold i denne størrelsesorden skulle være kommet til.

Simpelt tyveri er en form for kriminalitet, der fylder meget i det samlede billede af registrerede straffelovsovertrædelser – i 1995 33% og i 2025 28%.

Der er sket et samlet fald set over hele perioden fra 1995 til 2025 på 47%, altså tæt på en halvering. Den faldende tendens sætter først ind fra 2013, og efter at have nået et lavpunkt under coronaperioden er antal simple tyverier steget igen, men dog ikke helt op til 2019-niveauet.

Der forefindes opgørelser over, hvor mange simple tyverier m.v., der er blevet anmeldt til forsikringsselskaberne, men disse omfatter ikke ran og er derfor ikke umiddelbart sammenlignelige med opgørelserne over politiregistrerede simple tyverier. Man kan dog, jf. opstilling 2.1.3.b, se, at udviklingstendenserne i perioden fra 2004 til 2022 er præcis de samme

Opstilling 2.1.3.b. Antal anmeldte simple tyverier til forsikringsselskaberne, 2004 til 2022.

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Note: Simple tyverier omfatter ikke ran.

Simple tyverier omfatter mange meget forskellige former for tyveri. Politiets optællinger efter gerningskoder gør det muligt at se, hvordan en række af disse former tyveri har udviklet sig, jf. opstilling 2.1.3.c.

Opstilling 2.1.3.c. Udviklingen i forskellige former for simpelt tyveri der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, fra 1995 til 2025.

<i>Simpelt tyveri:</i>	Pct.-vis ændring:		Antal i 2025
	1995-2025	2019-2025	
Lommetyveri og tyveri af/fra taske; tyveri i tog, på skib, bus, banegård, i lufthavn; tricktyveri på gadeplan	-5%	-38%	17.958
Simpelt tyveri fra beboelse, kælder, garage, udhus	-72%	5%	4.494
Simpelt tyveri fra bil, båd m.v.	-71%	-30%	13.610
Butikstyveri	-11%	62%	27.422
Fra fritidshuse	-64%	-10%	129
Fra campingplads	-62%	-35%	414
Fra garderober	-87%	-38%	441
Fra cafeterier-restauranter	-82%	-16%	1.194
Fra skoler-fritidshjem	-89%	-59%	368
Fra svømmehal, idrætsanlæg, omklædningsrum	-81%	-36%	923
Fra institutioner	-88%	-41%	94
Fra hospitaler-plejehjem	-81%	-33%	420
Fra kontorer	-92%	-48%	240
Fra byggeplads	-18%	-6%	1.109
Fra pengeautomat	-98%	-31%	43
Af nummerplader	483%	-24%	4.486
Af benzin-olie	-61%	-41%	528
Af forsendelser	227%	48%	1.304

Tyveri i plads	142%	1%	2.050
----------------	------	----	-------

De fire førstnævnte former for simpelt tyveri er separat omtalt i de følgende afsnit med angivelse af antal tilfælde i de enkelte år (afsnit 2.3.1-4.).

For de fleste former for simple tyverier er der fra 1995 til 2025 sket ikke blot et fald, men et særdeles markant fald i antal anmeldelser – såsom i simple tyverier fra kontorer, fra pengeautomater, og fra hospitaler-plejehjem.

Der er dog også forhold, hvor faldet ikke er særlig stort, eller hvor der direkte er sket en stigning.

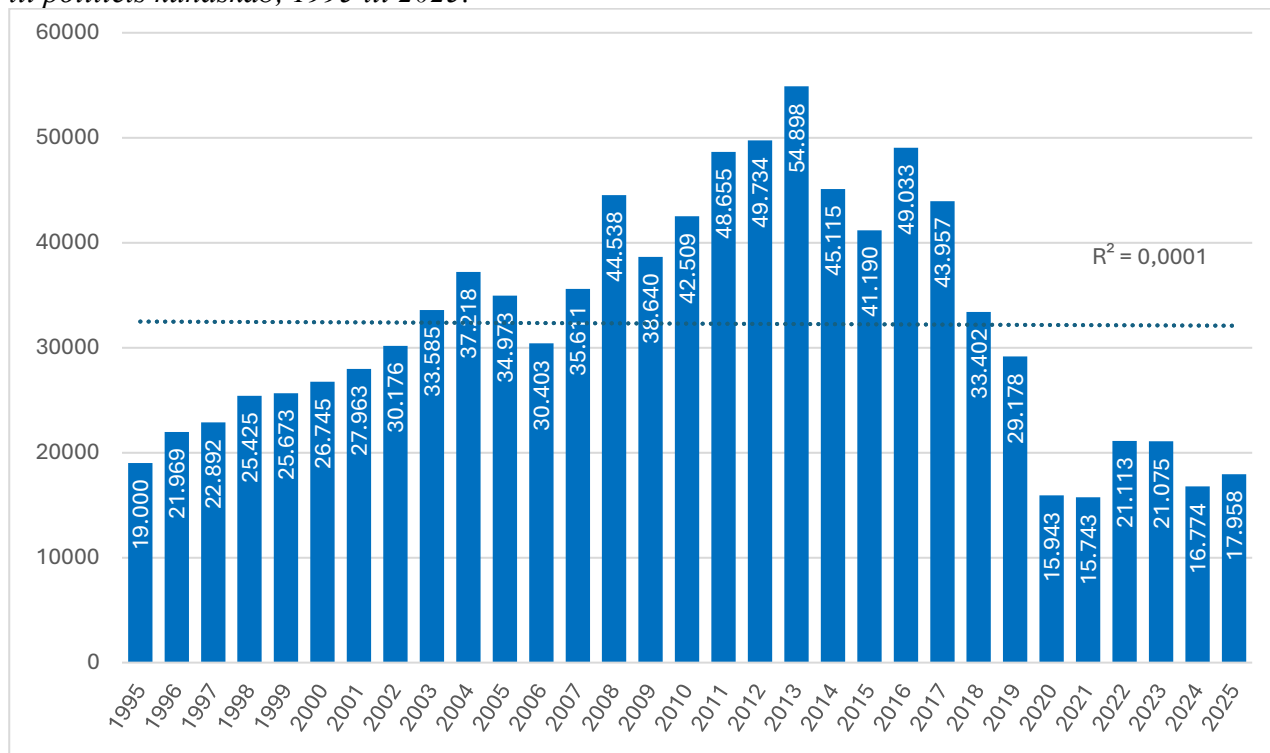
I 2025 blev der anmeldt langt flere tyverier af nummerplader end i 1995, men også her var det endnu værre for en halv snes år siden. I 2012 blev der anmeldt over 20.000 nummerplade-tyverier, hvilket er mere end fire gange så mange som i 2025 (4.486). I november 2015 blev der indført krav om fastmontering af nummerplader, således at risikoen for, at de kan tabes eller fjernes formindskes.

En nyere problematik synes at være tyveri af forsendelser, hvor der i 2025 blev anmeldt 1.304 forhold, hvilket ikke var så langt fra det hidtidige maksimum (i 2008).

Med et sted mellem 1.000 og 2.000 anmeldelser om året over hele perioden synes tyveri fra byggepladser at være en vedvarende problematik.

2.1.3.1. LOMMETYVERI M.V.

Opstilling 2.1.3.1.a. Antal lommetyverier m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-5 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-38 %

”Lommetyverier m.v.” er ikke en kategori, der direkte optræder i kriminalstatistikken: Under denne overskrift har vi i opstilling 2.1.3.1.a samlet og optalt følgende forhold: Tricktyveri på gadeplan (ny gerningskodekategori fra 2013), tyveri fra lomme/taske/bagage, tyveri af taske/bagage, tyveri i bus/tog/skib/fly, tyveri i lufthavne og tyveri på banegårde – altså de simple tyverier man kan blive udsat for, når man befinder sig i det offentlige rum, idet det dog ikke omfatter tyveri/af fra det eventuelle transportmiddel, man benytter sig af. Det omfatter ikke røverier og heller ikke hærværk. Igen-nem hele perioden udgør tyveri fra lomme/taske/bagage flertallet af disse simple tyverier i det offentlige rum.

Vi har her en noget anden udvikling end ved så mange andre former for tyverier og tyverier under et. Fra 1995 til 2013 sker der en ganske kraftig stigning, fra 18.971 tilfælde i 1995 til det tredobbelte i

2013, 54.976. Herefter er der en faldende tendens, hvor man i 2025 lander på et niveau, der ikke er så forfærdelig meget lavere end i 1995.

Langt den største enkeltgruppe er ”tyveri *fra* lomme/taske/bagage”, der udgjorde omkring to tredjedele af tilfældene såvel i 1995 som i 2025. Disse lommetyverier er kendt for, at det ofte og formentlig hovedsageligt drejer sig om udenlandske ”specialister”, der huserer i perioder.

Næststørste gruppe er ”tyveri *af* taske/bagage” – 2.018 i 1995 som stiger til omkring det dobbelte i 2024-25. Her kan der ofte være en hårfin grænse til, hvornår der er tale om røveri.

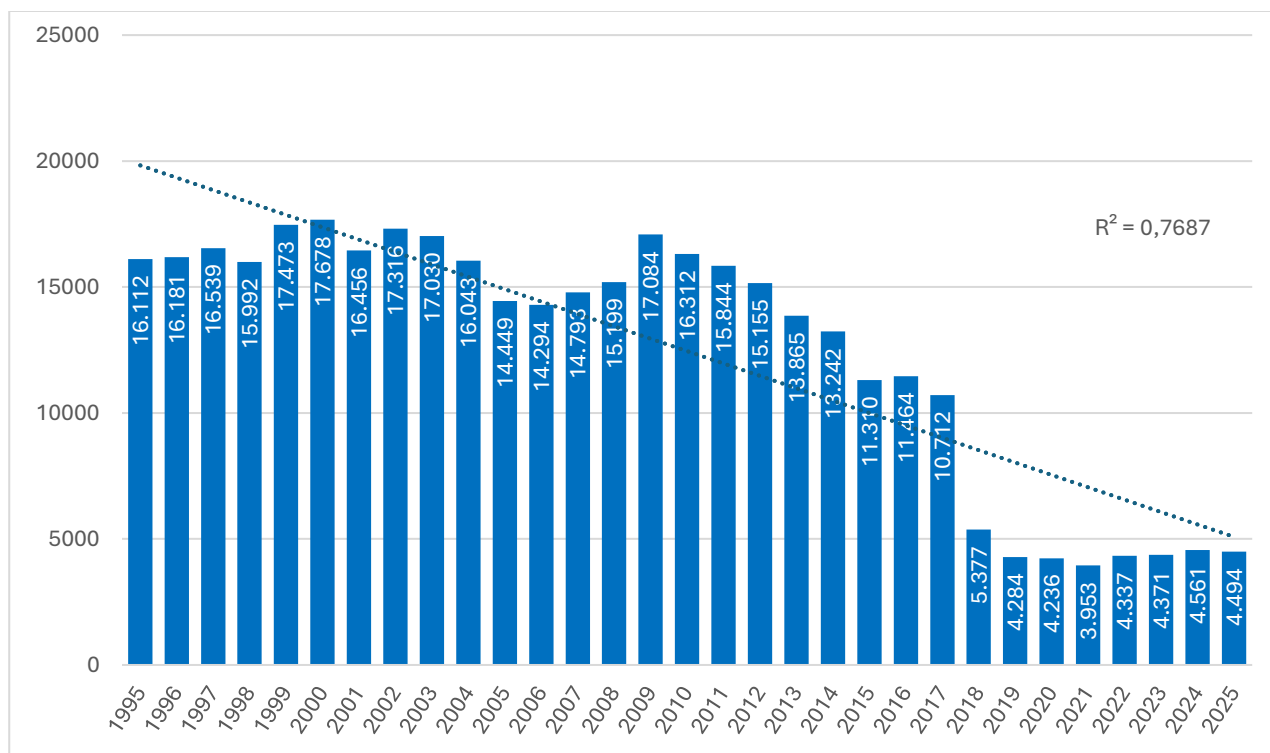
Hvis vi ser på starttidspunktet (1995) er ”tyveri i tog/bus/fly” den tredjestørste gruppe med 2.671 tilfælde. I 2025 var der 1.314 tilfælde, hvilket var en ret stor stigning i forhold til 2023 (647).

Det kan givetvis være noget uklart og usikkert, hvornår et ”Lommetyveri m.v.” henføres til den ene eller den anden specifikke gerningskode på anmeldelsestidspunktet, og der kan godt være sket ændringer undervejs gennem årene.

Vi har i forhold til hjem/bolig og visse transportmidler tidligere beregnet og diskuteret risikoen for at blive udsat disse forhold. På tilsvarende måde kunne man interessere sig for risikoen for at blive udsat for ”Lommetyveri m.v.”, når man færdes ude i det offentlige rum. Risikoen for at blive udsat for et sådan politianmeldt forhold var i 2025 omkring 0,4%.

2.1.3.2. SIMPELT TYVERI FRA BOLIG, GARAGE M.V.

Opstilling 2.1.3.2.a. Antal simple tyverier fra bolig, garage m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: Dette omfatter tricktyveri i beboelse (udgået som selvstændig statistisk kategori fra 2018), simpelt tyveri fra lejlighed/værelse/etageejendom/villa/landejendom, fra kælder o.l. samt fra garage/udhus.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-72 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	5 %

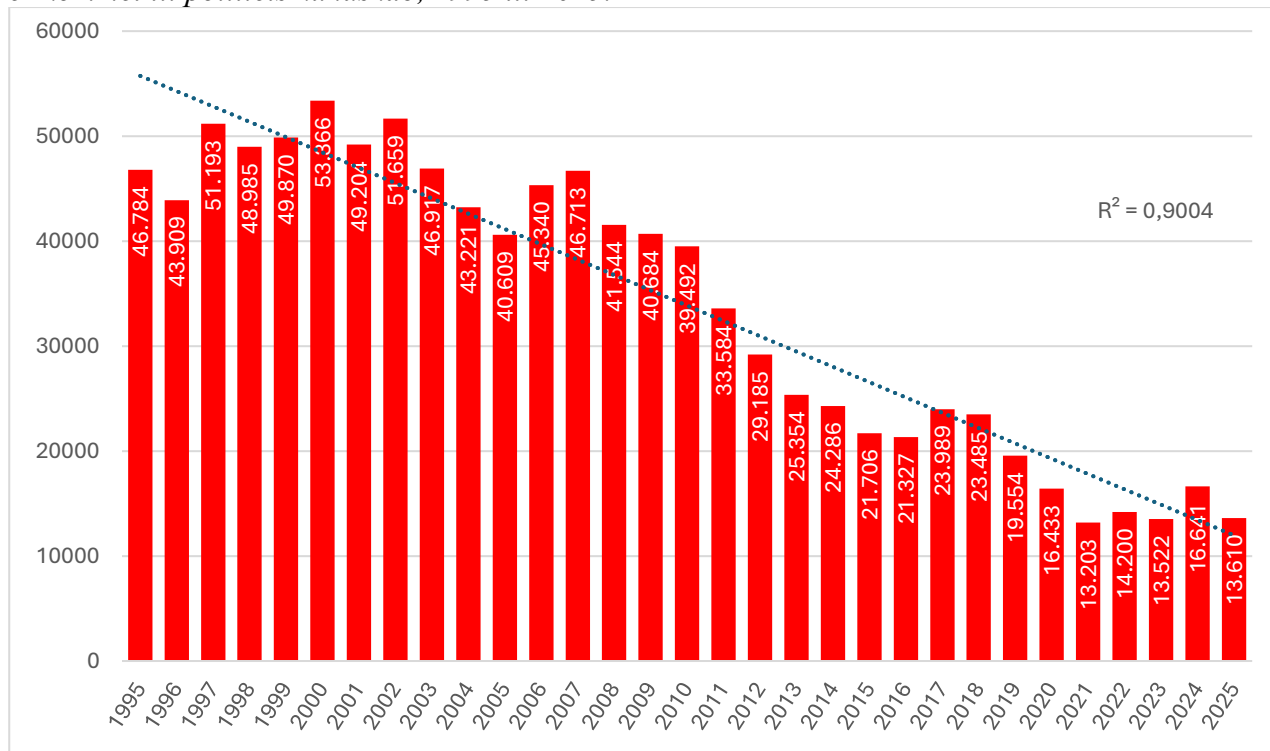
1. januar 2018 blev der indført en særlig indbrudsparagraf, § 276 a, i straffeloven. Den indebærer, at fjernelse af ting fra et fremmed hus nu også betegnes som indbrud, blot tilstedeværelsen i huset har været uberettiget. Det er ikke længere en forudsætning, at tilstedeværelsen i huset har været tiltvunget, for eksempel i form af opbrud af vinduer eller døre. Bestemmelsen betød i praksis, at en del anmeldelser, som tidligere var tyveri, nu blev kategoriseret som indbrud; formentlig i størrelsesordenen 5.000 forhold. Nedgangen i antal tilfælde af simpelt tyveri fra bolig, garage m.v. fra 2017 til de

følgende år beror primært på denne ændring. Der er dog vanskeligt at se i indbrudsstatistikken, at forhold i denne størrelsesorden skulle være kommet til.

Dette får den faldende tendens i disse former for simpelt tyveri fra bolig m.v. til at blive særlig stærk efter, at denne satte ind i 2010. I 2025 blev der kun registreret godt en fjerdedel af disse forhold sammenlignet med 1995. Se i øvrigt nærmere om disse forhold under indbrud i beboelser og boliger (afsnit 2.2.1.2.1.).

2.1.3.3. SIMPELT TYVERI FRA BIL, BÅD M.V.

Opstilling 2.1.3.3.a. Antal simple tyverier fra bil, båd m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-71 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-30 %

Blandt det samlede antal anmeldelser vedrørende ”Tyveri fra bil, båd m.v.” er det i alle årene især anmeldelser vedrørende tyveri fra personbiler, der fylder. I 1995 udgjorde de 77%, men i 2025 dog kun 50%. På grund af øget sikring og den måde, dele er monteret på, er det over tid blevet stadigt vanskeligere og mere krævende at stjæle værdifulde dele af en bil som eksempelvis radioer. Folk er formentlig også blevet mere påpasselige med hensyn til, hvad de har liggende af værdi i en parkeret bil.

Se nærmere beskrivelse og omtale af udviklingen i forskellige former for ”Tyveri fra bil, både m.v.” i teksten i forbindelse med diagrammet over udviklingen i tyverier/brugstyverier af motorkøretøjer.

I 1995 blev der anmeldt 1.491 tilfælde af tyveri fra *cykler*, i 2025 2.867. Her er der altså ikke sket en fald, men tværtimod en betydelig stigning – på 92%. Før coronaperioden (i 2019) var man nede på 844 af disse lovovertrædelser.

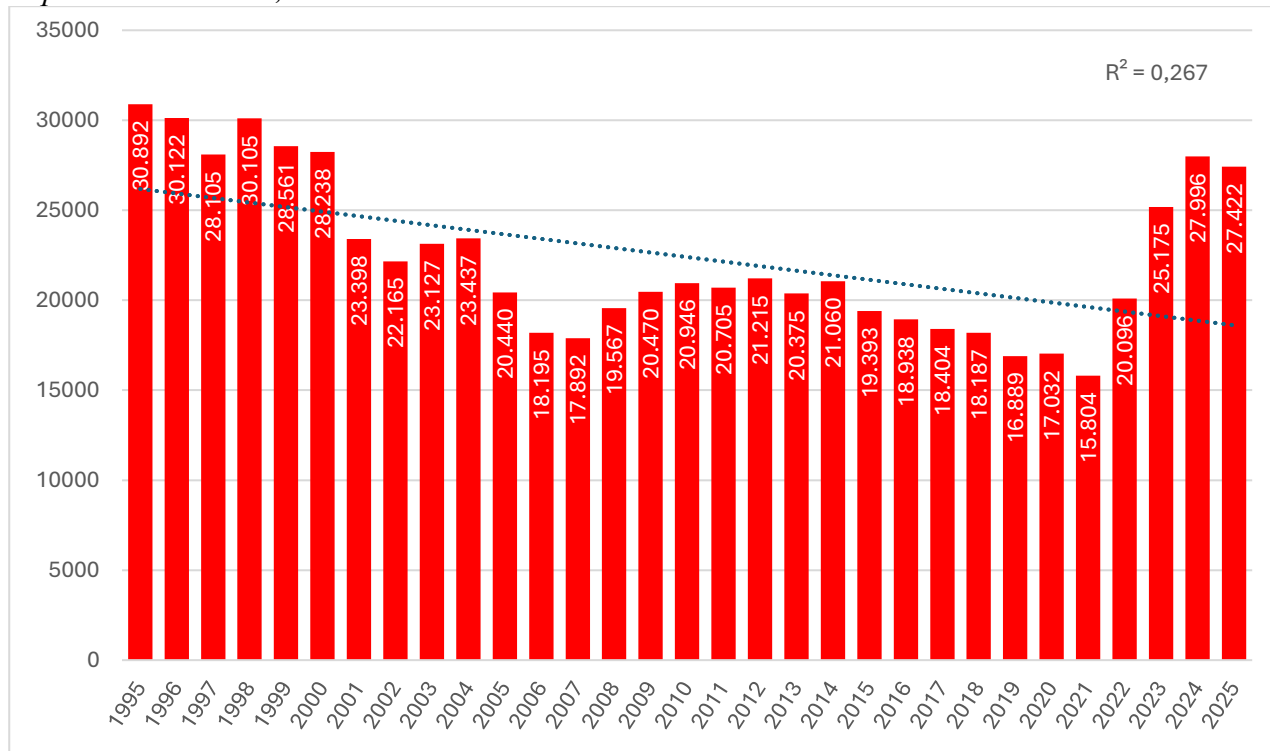
Anmeldelser vedrørende tyveri fra *knallerter* har udviklet sig fra 309 i 1995 til 47 i 2025 – et fald på 85%.

Anmeldelser vedrørende tyveri fra *både* har udviklet sig fra 1.151 til 207 – altså et fald på 82%.

Anmeldelser vedrørende tyveri fra ”*andet køretøj*” (end biler, cykler, knallerter - og både!) har udviklet sig fra 1.238 til 260 – et fald på 79%.

2.1.3.4. BUTIKSTYVERIER M.V.

Opstilling 2.1.3.4.a. Antal butikstyverier m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

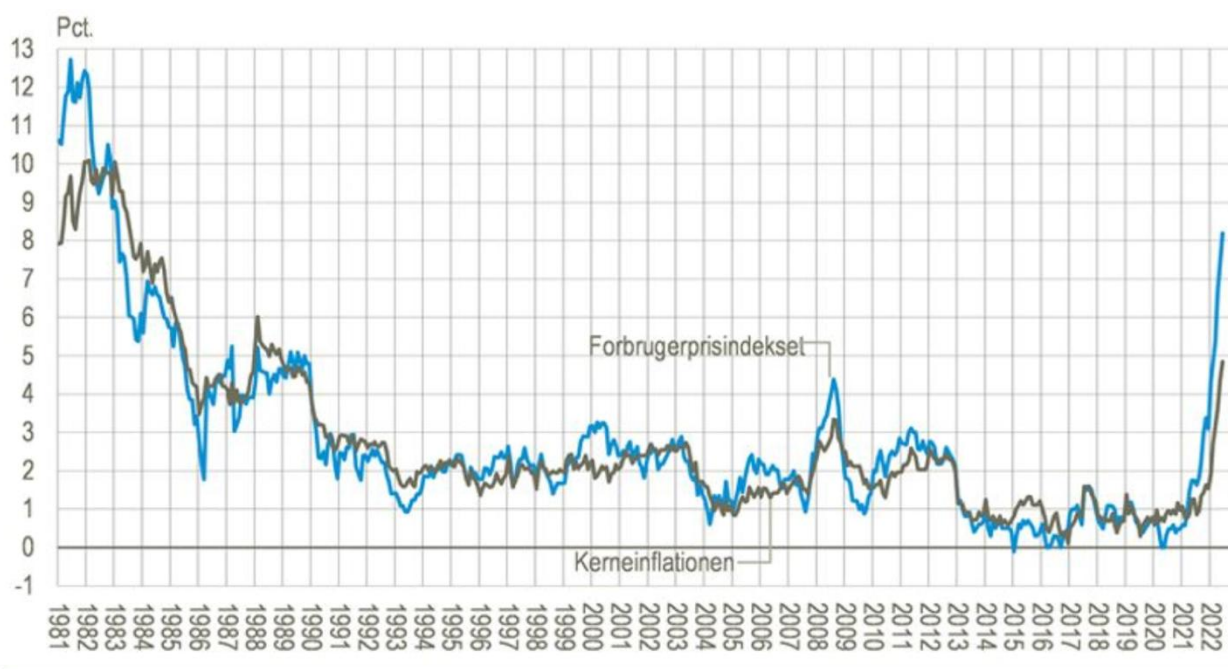

Pct.-vis ændring 1995-2025	-11 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	62 %

Selvom man ikke helt er nået tilbage til tidligere tiders niveau (1995-2000), så bemærker man sig den væsentlige stigning, der sætter ind i 2022 og som fortsætter i 2023 og 2024 i forhold til de forudgående år. En del af forklaringen herpå kunne være, at flere søgte at ”kompensere” for de stærkt stigende forbrugerpriser og den øgede inflation, der gjorde sig gældende i Danmark fra omkring årsskiftet 2021/22, ved hjælp af butikstyverier (jf. bl.a. Borke & Sedenmark, 2023), og måske også cykeltyverier og hæleri. Tidligere forskning har dokumenteret, at hvis i forvejen relativt fattige bliver endnu fattigere, så øges kriminalitetsrisikoen, bl.a. netop for begåelse af butikstyveri (Arendt, 2015; Arendt, 2020; Andersen m.fl., 2019; Andersen & Jensen, 2023). Det betyder ikke nødvendigvis, at det i givet fald er den fattigste del af befolkningen, der står bag øgningen i butikstyverier. Det kan være alle, der føler, at de har en så anspændt økonomi i forhold til det liv, de ønsker at leve, at de

ikke synes, de kan "tåle" de stigende priser og den øgede inflation. Af samme grund behøver det, der i stigende grad stjæles, ikke kun være basale fødevarer o.lign., men kan også være luksus- og livsstilsvarer. Det kan også stimulere mere organiseret butikstyveri, fordi der bliver et større og bedre marked for afsætning af det stjalne.

Her kan man se, hvad der skete med forbrugerpriserne og inflationen i 2022 (og i øvrigt også i 2008, jf. tidligere om indbrudstyveri i boliger m.v.):

Note: Diagrammet stammer fra Crimestat7/Danske Erhverv, der har baseret den på følgende kilder i Danmarks Statistik: www.statistikbanken.dk/pris113 og [pris111](http://www.statistikbanken.dk/pris111)

Tryghedsmålinger viser et kraftigt fald i danskernes oplevede økonomiske tryghed fra 2021 til 2024, fra ca. 30 point til under 20 på et indeks. Andelen der frygter ikke at have penge nok, når de holder op med at arbejde, stiger fra ca. 20 til ca. 30% (Goul Andersen et al., 2024). Andelen der frygter at mangle penge, hvis der kommer en uventet udgift, stiger fra ca. 30 til ca. 40% (Goul Andersen et al., 2024, s. 75-77).

Når man først er begyndt på butikstyveri vil der nok være en øget tendens til, at man fortsætter selvom priser m.v. skulle falde i bero, herunder også med hensyn til hvad man stjæler, ligesom der er grund til at tro, at det "smitter". Fortsættelsen/intensiveringen af en stigning behøver derfor ikke have samme hovedforklaringer som påbegyndelsen.

*

Et af de bud på forklaringer, der er kommet frem, er, at ”danskerne ser blidt på butikstyveri”,²⁷ altså at danskere synes, at det vil være mere eller mindre i orden for dem at stjæle i butikker. Det vil – lidt frit oversat – ikke give dem søvnløse nætter eller større moralske kvababbelser i det hele taget. I betragtning af, hvor nemt og temmelig risikofrit det er at stjæle en portion slik i et supermarked, kan det på den baggrund undre, at butikstyveri så ikke er langt mere udbredt, end tilfældet er, for hvad er det så, der holder danskerne tilbage? Det er på ingen måde for at forklejnne problemets størrelse, men vi taler altså om ca. 28.000 registrerede tilfælde (i 2025) i en befolkning med 6 millioner mennesker plus diverse turister og tilrejsende.

Vor vurdering er, at når der ikke sker (endnu) flere butikstyverier, end det faktisk er tilfældet, så beror det i væsentlig udstrækning på, at ”danskerne ser strengt på butikstyveri”, selvom det lidt er en problematik, der svarer til, om man vurderer en flaske som halvtom eller halvfuld.

Der er i 2024 gennemført to undersøgelser, der på forskellig måde forsøge at afdække danskernes holdning til det at begå butikstyveri. Det er vigtigt, om det man måler, er de udspurgtes parathed til selv at begå butikstyveri, og hvor meget eller lidt det vil være imod det moralkodeks, de har for deres eget liv – hvilket er det, vi er interesseret i. Eller om det en forståelse for eller forkastelse af, at andre begår butikstyveri. Disse to holdninger kan tage sig helt forskelligt ud for det enkelte menneske. Man kan fx udmærket mene, at man personligt synes, at det er så forkasteligt, at man aldrig selv kunne finde på at gøre det, og samtidig have forståelse for at nogen sommetider gør det (underforstået at de kan have helt særlige grunde hertil). Det første forsøger at måle, hvad man kunne kalde for personlig moral, den anden kollektiv moral. Mens man selvfølgelig med hensyn til den personlige moral må anse det ønskværdigt, at danskerne massivt bakker om det syvende bud, er det mere kompliceret med hensyn til den kollektive moral. Kan/bør man ikke i en vis udstrækning ”have forståelse for”, ”forstå” og ”acceptere”, at nogle mennesker i nogle situationer kan finde på at stjæle i en butik, selv om man synes det er en meget forkert handling? Er nul-tolerance ultimativt og generelt et gode og efterstræbelsesværdigt, når det drejer sig om, hvordan vi forholder os til, hvad andre mennesker foretager sig?

Desværre forsøger begge undersøgelser at måle noget ”midt i mellem”, så man i realiteten ikke ved, om det er den individuelle eller den kollektive moral, man måler. I den ene skal man på en skala fra 1 til 10 angive i hvilken udstrækning, man ”accepterer eller ikke accepterer” butikstyveri (Andersen et al., 2024). I den anden lyder det stillede spørgsmål: ”Hvordan opfatter du butikstyveri?” Og så skal man svare, om det er noget der altid kan forsvares, ofte kan forsvares osv. (fem svarmuligheder; Jarlbæk Pedersen, 2024). Altså, må man i begge tilfælde genspørge, menes der for en selv, eller er det holdningen til, at andre kan finde på at gøre det?

Vurderet på egne præmisser vurderer vi under alle omstændigheder hovedkonklusionen af de gennemførte undersøgelser som værende, at danskerne massivt og i stort omfang tager afstand fra det at begå butikstyverier. På spørgsmålet om, hvorvidt butikstyveri kan forsvares, er det således langt over halvdelen af de udspurgte, der udviser nul-tolerance, og som mener, at det aldrig kan forsvares. Lægger vi hertil den næststørste gruppe, der mener, at det ”sjældent” kan forsvares, når vi op på 9 ud af 10 danskere. Der er vel, i hvert fald vurderet som kollektiv moral, ikke noget voldsomt problematisk i, at man synes, at butikstyveri ”af og til kan forsvares”, og det er tæt ved at være de resterende.

²⁷ Overskriften på en analyse udarbejdet af De Samvirkende Købmænd i 2024 var: ”Danskerne ser blidt på butikstyverier” (Jarlbæk Pedersen, 2024). På en pressemeddelelse udsendt via Ritzau var overskriften: ”4 ud af 10 danskere accepterer butikstyveri” (Ritzau, 04.12.2024).

Tilbage bliver nogle få procent, der enten synes, at butikstyveri ”ofte” kan forsvares eller ”altid” kan forsvares. Der er i undersøgelsen også spurgt om holdningen til ”tyveri i almindelighed”, og her er det endnu færre, der mener, at det ”af og til” eller oftere kan ”forsvares”. I betragtning af at der her jo indgår forhold som indbrud, biltyverier m.v., kan det næppe overraske nogen, måske snarere at forskellen ikke er større, end tilfældet er. Det kan i hvert fald efter vor vurdering ikke udlægges som tegn på, at danskerne ser særlig ”blidt” på at stjæle i butikker. Danskernes synes bare, at der er noget, der er endnu alvorligere.

I den anden undersøgelse er det hele 8 ud af 10 af de adspurgte, der svarer, at de ”slet ikke kan acceptere” butikstyveri, altså udviser nul-tolerance. Dette har de valgt ud af 10 svarmuligheder, dvs. ”1” på skalaen fra 1 til 10. Hvordan svarfordelingen i øvrigt er oplyses ikke, men det oplyses, at gennemsnittet er 1,68, altså i nabolaget af den stærkeste fordømmelse, som det er muligt at angive. Også i denne undersøgelse er graden af accept/ikke-accept af butikstyverier sammenlignet med accept/ikke-accept af andre former for ulovligheder, og her hele ni specificerede af slagsen. Lidt overraskende, i hvert fald for os, viser det sig, at butikstyveri fremstår som det af de ti forhold, som aller flest synes er helt uacceptabelt, dvs. svarer ”1” på skalaen.

*Procent, som **ikke** har angivet ”1”, og som altså **ikke** er helt afvisende over for ...*

At man beholder fundne penge	77%
At man skriver lidt ekstra på anmeldelsen til forsikringsselskabet, hvis der har været indbrud	52%
At man undlader at købe billet til offentlig transport (fx bus/tog)	49%
At man snyder i skat, såfremt man har muligheden	40%
At man undlader at oplyse om skader, som man er kommet til at forvolde på en parkeret bil	39%
At man køber tyvekoster	36%
At man modtager sociale ydelser, man ikke har krav på	35%
At man tager og kører en bil, der tilhører en anden	26%
At køre hjem fra en fest i lettere spirituspåvirket tilstand, hvis man er rutineret bilist og kører forsigtigt	22%
At man tager lidt varer i et stormagasin uden at betale	21%

Man kunne forestille sig, at graden af ”accept” af butikstyveri vil variere med hensyn til, hvor meget der stjæles, og hvem der stjæles fra, så man bør i hvert fald notere sig, at der i undersøgelsen ikke er spurgt om butikstyveri generelt, men om at man tager ”lidt” varer i et ”stormagasin”. Det sætter det efter vores opfattelse i endnu større perspektiv, at der er lige så mange, der finder dette totalt uacceptabelt, som tilfældet er med spirituskørsel.

Uanset udgangspunktet kunne den stigning, der har været i de registrerede butikstyverier de senere år, tænkes at bero på, at moralen har ændret sig og er blevet mere slap i koderne med hensyn til at begå butikstyveri. Faktisk viser TrygFondens tryghedsmålinger, at der nærmest er sket, hvad de benævner som ”et skred i moralen”. Over tid er der færre danskere, der finder det at stjæle lidt varer i et stormagasin helt uacceptabelt. Mens det var de nævnte 21% i 2024 var det 6% i 2010 (Goul Andersen et al., 2024). Som man selv gør opmærksom på er det dog fra et meget lavt acceptniveau. Det er som nævnt en sammenligning mellem 2010 og 2024, hvor vi ikke kan vide noget om hvornår inden for denne periode ændringen sker, men det er ikke utænkeligt at det hovedsageligt er fra 2021, hvor en kraftigt stigende andel af befolkningen – ifølge samme undersøgelse – oplever økonomisk usikkerhed og utryghed. Vi gætter nemlig på, at der er tale om en reaktion på netop denne situation, altså at tolerancen over at berige sig m.v. på ulovlig vis øges, når flere får vanskeligheder med at få de legale penge til at slå til; ligesom tolerancen/forståelsen/accepten sikkert også er større overfor fattige, der stjæler, end rige. Dette kan være både den individuelle og den kollektive ”tolerance”.

I den forbindelse finder vi det bemærkelsesværdigt, at det ikke kun er ”tolerancen” over for butikstyveri, der øges, men over for samtlige de ti lovovertrædelser, der er spurgt om. Endvidere forholder det sig heller ikke sådan, at ændringen har været størst for butikstyveri. Det gennemsnit, man udregner for ”acceptabilitet”, lå for alle de ti forhold under ét i 2010 på 1,68 og i 2024 på 2,40, dvs. en stigning på $2,40 - 1,68 = 0,72$. For butikstyveri var stigningen på 0,55. Stigningen for seks af de andre forhold var større, mens den for tre var mindre. Mindst var stigningen for det forhold af de ti, der ikke vedrørte berigelseskriminalitet, nemlig spirituskørsel (0,35).

Hvis det var disse ændringer der betød noget for kriminalitetsudviklingen, eller i hvert fald for berigelseskriminalitetsudviklingen, så skulle man forvente, at den ville være generelt, og fx også kunne ses på andre ”simple” tyverier, lommetyverier, cykeltyverier osv., men dette er ikke tilfældet. På tyveriområdet er der tale om en unik betydelig stigning af registrerede butikstyverier, fra 2021. Af denne grund er vi lidt tilbageholdne over for den hypotese, at det er ændret moral/værdier, der som en selvstændig årsag ligger bag stigningen.

*

Fra og med september 2022 er der i stigende udstrækning, til at begynde med især i København, taget en ny anmeldelsesblanket i brug, der måske gør det mere motiverende for butikker at anmelde butikstyveri og især for politiet at modtage anmeldelserne og at reagere på dem. Udviklingen fra dette tidspunkt kan derfor tænkes, i hvert fald delvist, at bero på øget anmeldelsestilbøjelighed (se også her Borke & Sedenmark, 2023).²⁸ Der har her været nok ”at tage af”, for en medlemsanalyse foretaget

²⁸ Sedenmark har ifølge korrespondance (24.04.2025) følgende vurdering: ” ’Anmeldelsesblanketten’ som I kalder den, er sådan set ikke ændret for anmelderen - den er noget nær 100% den samme som FØR september 2022. Der kom lidt flere spørgsmål med, som skulle besvares af anmelder, hvilket i princippet brude trække antallet af anmeldelser den anden vej, da det jo gøre det mere omstændeligt at anmelde. Selve skemaet der skal udfyldes af anmelder, har derfor ikke gjort

vedrørende 2021 af Danske Erhverv blandt de virksomheder, der havde fysiske butikker, viste, at – i gennemsnit – kun 1 ud af 3 af de butikstyverier, man havde opdaget og var blevet udsat for, var blevet anmeldt til politiet (Danske Erhverv, 2022). Faktisk tydede analysen på, at butikkernes anmeldelses-tilbøjelighed indtil da havde været faldende, hvilket måske derfor helt eller delvist kan forklare det fald, der skete de forudgående år, fra 2014 til 2021. Hovedbegrundelsen for ikke at anmelde var, at man i disse sager mente, at ressourceforbruget ved anmeldelse ikke ville stå mål med det udbytte, man kunne få ved at anmelde. Med den nye anmeldelsesprocedure er det tænkeligt, at man oftere vil vurdere ressourceforbruget ved anmeldelse som mindre, og at det i højere grad kan stå mål med det forventede udbytte.

Et andet forhold, der kan have spillet en rolle for tallene og stigningen, er øget anvendelse af butiksdetektiver, som angiveligt stort set altid afslører butikstyre, når de er på arbejde. Det kan også være overvågningen fra personalets side, som kan være blevet skærpet. Det er også muligt, at den samlede stigning siden 2021 har været endnu stærkere end den umiddelbart ser ud til på grund af en mulig (fortsat?) (øget) tendens til at undlade politianmeldelse fra virksomhedernes side.

*

På grund af de store mørketal og de mulige ændringer af disse over tid er det således svært at vurdere, hvordan den reelle udvikling har været. Undersøgelser af børns og unges selvrapporterede kriminalitet viser – i det lange tidsperspektiv – en aftagende tendens til at begå butikstyveri, i hvert fald frem til 2016 (Balvig, 2017). En analyse af mistanker/sigtelser over for 10-17-årige vedrørende butikstyveri i perioden 2013-22 viser en faldende tendens frem til 2021, for så at stige med 24% fra 2021 til 2022 (Hjarsen, 2023).

Som for flere andre forhold benytter Politiet også et gerningskodesystem i forbindelse med anmeldelse af butikstyverier, der i et vist omfang gør det muligt at se på omfang og udvikling for specifikke former for butikstyverier.

I alle årene vedrører over halvdelen af alle anmeldte butikstyverier tyveri begået hos ”købmænd/supermarkeder/mejerier” og ”kiosker/cigarhandlere/vinhandlere” (i 1995 61%, i 2025 70%). Det er her, man finder den såvel absolut som relativt mest markante stigning fra 2019. Det samlede antal anmeldte butikstyverier steg med ca. 11.000 fra 2019 til 2025, hvoraf de ca. 10.000 var gået ud over ”købmænd/...” og ”kiosker/...”. De ca. 10.000 tilfælde betød tæt ved en fordobling af anmeldte butikstyverier mod ”købmænd/...” og ”kiosker/”.

Helt anderledes har udviklingen været for andre typer af forretninger og virksomheder, givetvis primært som en kombination af, at der er blevet færre af dem, og at det, man kunne finde på at stjæle hos dem, er blevet mindre udbredt og/eller vanskeligere at stjæle:

anmeldelser lettere/nemmere fra september 2022 end tidligere. Ændringerne har i meget væsentlig grad drejet sig om ”outputtet” – altså det materiale som politiet får i den anden ende, som er blevet stærkt forbedret.”

For *radio- og fotoforretninger* er antal anmeldte butikstyverier fra 1995 til 2025 faldet med 93%; fra 2019 til 2025 med 55% (53 anmeldelser i 2025).

For *urmager- og guldsmedeforretninger* er antal anmeldte butikstyverier fra 1995 til 2025 faldet med 58%; fra 2019 til 2025 er de steget med 23% (70 anmeldelser i 2025).

For *forretninger der handler med beklædning/skind/fodtøj* er antal anmeldte butikstyverier fra 1995 til 2025 faldet med 76%; fra 2019 til 2025 med 42% (894 anmeldelser i 2025).

Også automater kan udsættes for simple tyverier i form af butikstyverier, eller man er lige ved at sige *kunne*, for mens der i 1995 blev anmeldt 1.378 af dem, så var det kun 21 i 2025. Når man ser tallene, og hvordan de har udviklet sig for automattyveri siden 1995, så afspejler de selvfølgelig et stykke dansk teknologihistorie, men også i bredere forstand kulturhistorie. I 1995 blev der registreret 363 tyverier mod automater i møntvaskerier, i 2025 5. For tallene vedrørende benzinautomater var tallene 266 og 6; mod vareautomater 206 og 8; for frimærkeautomater 25 og 0; for telefonautomater 503 og 0; for parkomaterautomater 15 og 0 – og for spilleautomater 0 og 1.

En særlig type ”simple tyverier”, som en forretning kan udsættes for, er tricktyverier. Dem begyndte man at registre særskilt fra omkring årtusindeskiftet. I 2015 nåede man her op på knapt 1.000 tilfælde, men herefter er de faldet. I 2025 blev der anmeldt 381 tricktyverier begået mod forretninger m.v.

En anden særlig type, der ikke rubriceres som indbrud, men netop som simple tyverier er ”rudeknusningstyverier”. Rudeknusningstyverier” er bogstavelig talt forsvundet, i hvert fald ifølge statistikken. I 1995 blev der i gennemsnit anmeldt omkring 4 ”rudeknusningstyverier” dagligt – 1.451 – mens der siden 2021 ikke er registreret et eneste. Dels er det blevet mere udbredt at beskytte og tilgitre vinduer på forskellig måde, og dels er det blevet mere ualmindeligt, at der ligger noget af værdi i forretninger inden for en armslængde fra vinduet.

For nøjere at vurdere udviklingen i butikstyverier ville det være en hjælp med nogle flere analyser af mørketallets størrelse, anmeldelsestilbøjeligheden og registreringspraksis samt udviklingen i antallet af og omsætningen i de forskellige former for forretninger og virksomheder. Specielt ville det være nyttigt med nogle systematiske og konkrete analyser af brugen af butiksdetektiver og tilbøjeligheden til at anmelde konstaterede butikstyverier til politiet som bidrag til at kunne vurdere den reelle udvikling i omfanget og karakteren af butikstyveri.

Justitsministeriet fremlagde i februar 2024 en række initiativer, bl.a. rettet mod butikstyveri. Dette blev til lov 1. februar 2025. Udgangspunktet blev herefter, at der fra denne dato altid skal udmåles en bøde på mindst 1.000 kr. ved førstegangstilfælde af butikstyveri og hæleri. Samtidig skal bøden for butikstyveri altid overstige værdien af det stjålne.

Også komparative analyser, dels mellem forretninger og dels geografiske, kunne være nyttige. Det er interessant om specielt den atypiske stigning i registrerede butikstyverier de senere år ikke blot er atypisk sammenlignet med udviklingen for nærmest alle andre former for tyveri,²⁹ men også om det er tilfældet sammenlignet med udviklingen i andre lande.³⁰ I **Sverige**, fx, har antallet af politiregistrerede butikstyverier m.v. ligget tilnærmelsesvist konstant fra 2016 til 2025 (jf. <https://bra.se/amen/stold-och-snatteri>). I **Norge** øges antal registrerede butikstyverier fra et niveau omkring 11.000 i 2019-21 til over 15.000 i 2023, for så at falde til ca. 14.000 i 2024 (2025 ikke opgjort i skrivende stund), jf. <https://www.ssb.no/statbank/table/09405>. I **Holland** falder antal registrerede butikstyverier betydeligt i de første år af corona-epidemien (2020-21); stiger derefter betydeligt i 2022 og 2023 – og er så i 2024-25 faldet til niveauet før corona-epidemien (ca. 40.000), jf. <https://www.cbs.nl>. I **England & Wales** har der efter et fald i begyndelsen af corona-epidemien været en meget kraftig stigning:

²⁹ Jf. bl.a. også De Samvirkende Købmænd: "Butikstyverier i Danmark. Delrapport I: Det samlede billede", maj 2026, s. 14-16.

³⁰ Interessant er også en sammenligning mellem forskellige dele af Danmark. I Bilag A, opstilling A.128, er opgjort antal politiregistrerede butikstyverier i 2025 pr. 1.000 indbyggere i landets 98 kommuner. Ærø ligger lavest med 0,2, Rødovre – med et af landets tre største indkøbscentre, Rødovre Centret – højest, med 11,5. Det store og betydelige forskelle, der findes mellem kommunerne, kunne og burde analyseres nærmere, ikke mindst, selvfølgelig, i forhold til antal butikker, butikkernes art, deres størrelse osv.

Kilde: <https://www.crestadvisory.com/post/the-latest-crime-figures-were-published-by-the-ons-yesterday-below-are-crest-s-four-takeaways>

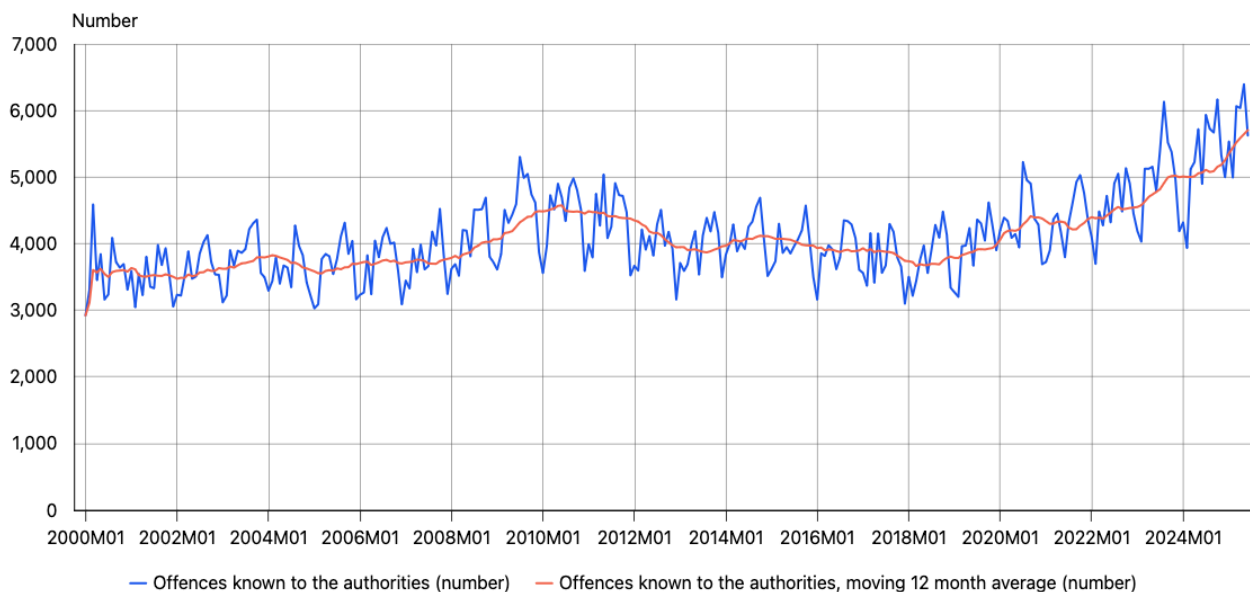
Der er tale om mere end en fordobling fra 2021 til 2025 (skæve kalenderår), og altså en endnu kraftigere stigning end i Danmark. Det er sket til trods for, at man også i England inden for de senere år har skærpet straffene for butikstyveri.

Udviklingen i **Skotland** ligner meget udviklingen i England & Wales: I perioden umiddelbart inden corona-epidemien registrerede det skotske politi 35.000-36.000 butikstyverier årligt. Dette faldt til godt 21.000 i 2021, for så at stige kraftigt lige siden. I 2025 registrerede mere end 50.000 butikstyverier, hvilket var det største antal siden 1971, jf. <https://www.gov.scot/publications/recorded-crime-scotland-year-ending-december-2025/pages/main-findings/>.

Fra 2019 til 2023 er udviklingen den samme i **Nordirland**, men herefter – såvel i 2024 som i 2025 sker der et fald, idet man dog ikke kommer helt ned på niveauet før corona-epidemien, jf. <https://www.psni.police.uk/system/files/2025-07/1983978553/Police%20Recorded%20Crime%20Bulletin%20Period%20Ending%2030%20June%202025.pdf>

For **Finlands** vedkommende kan man følge udviklingen i de politiregistrerede butikstyverier måned for måned helt tilbage til år 2000:

Shoplifting offences known to the authorities in 2000M01 to 2025M06*

Updated: 28/08/2025

Source: Statistics Finland, statistics on offences and coercive measures

Fra første halvdel af 2018 og frem til første halvdel af 2025 sker der tæt ved en fordobling af butikstyverierne. Det er bemærkelsesværdigt, at stigningen her påbegyndes allerede inden corona-perioden.

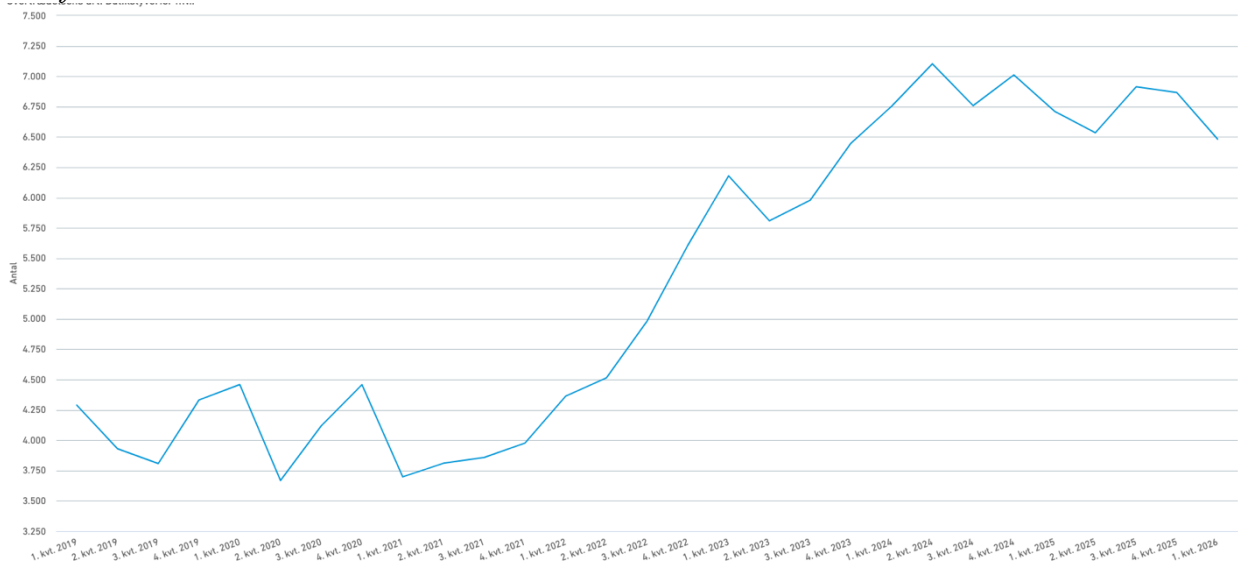
I **Tyskland** falder antallet af tilfælde af politiregistrerede butikstyverier år for år fra 2015 til 2021. Herefter sker der en betydelig stigning i såvel 2022 som 2023 – for så at falde igen i 2024 og – baseret på foreløbige tal – også i 2025, jf. <https://www.bka.de/EN/CurrentInformation/Statistics/PoliceCrimeStatistics/2025/pcs2025.html>.

I **Schweiz** lå det årlige antal tilfælde af politiregistrerede butikstyverier i perioden fra 2018 til 2021 på omkring 16.000. Det stiger i 2022 til godt 19.000, til ca. 23.500 i 2023 og til godt 25.000 i 2024. Fra 2024 til 2025 er der sket et lille fald (til knapt 25.000 tilfælde), jf. <https://www.bfs.admin.ch/bfs/en/home/news/whats-new.assetdetail.36456058.html>.

I en række lande, som det ligeledes kunne være interessant at sammenligne med, ser det ikke umiddelbart ud til, at der opgøres/offentliggøres separat statistik for butikstyveri, som fx Østrig og Irland.

På det foreliggende grundlag kan det konstateres, at det altså ikke er universelt, men heller ikke usædvanlig i et internationalt perspektiv, at der er sket en (væsentlig) stigning i politiregistrerede butikstyverier i den sidste del af perioden for corona-epidemien og de første år derefter. Den væsentligste forskel synes at være, om denne stigning så – frem til dags dato – er fortsat (som fx i Finland, Skotland og England & Wales), eller om den er afløst af en stagnation/et fald (som det synes at være tilfældet i Schweiz, Tyskland, Holland, Nordirland og Norge). For **Danmarks** vedkommende synes det sidste at være tilfældet, jf. opstilling 2.1.3.4.a. Det fremgår endnu mere tydeligt, at det – *indtil videre* – forholder sig sådan, hvis vi bruger kvartalstal og opdaterer disse frem til og med 1. kvartal 2026:

Butikstyverier m.v. i Danmark, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, fra 1. kvartal 2019 til 1. kvartal 2026.

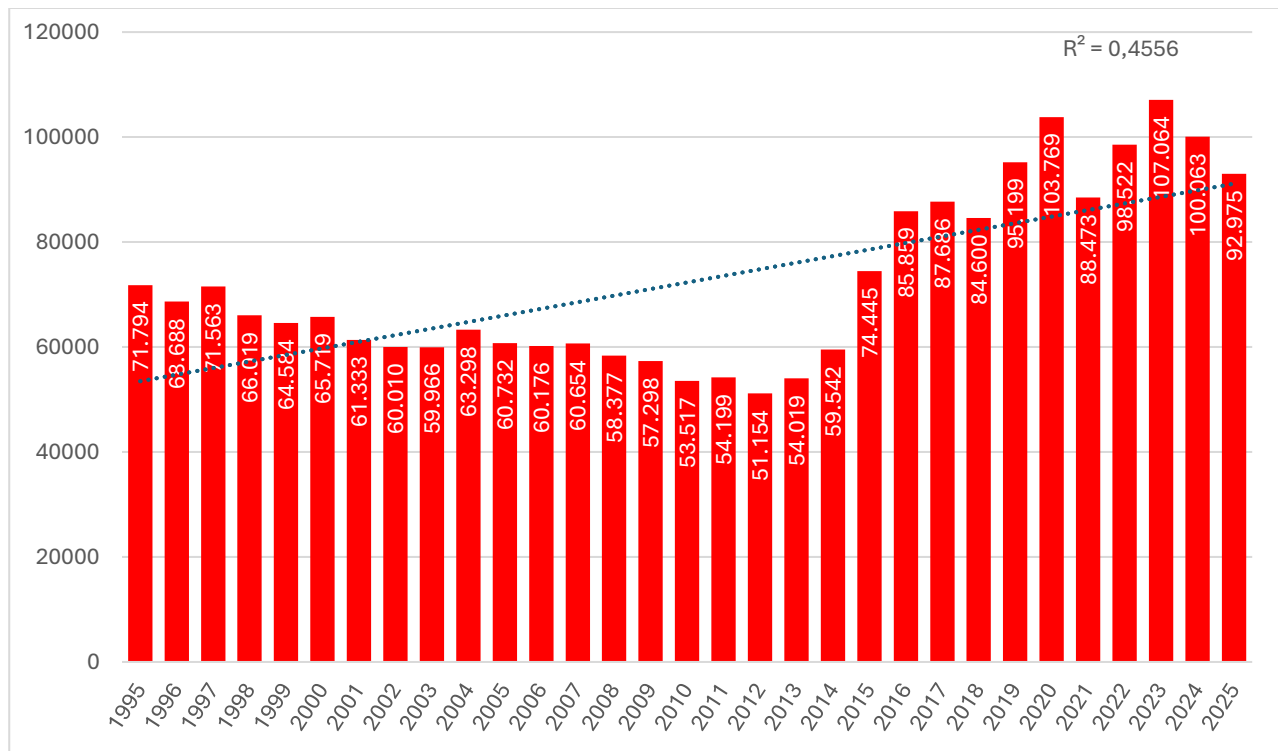

Kilde: Statistikbanken.dk (downloaded 13.05.2026)

Opbremsningen/faldet i Danmark sætter ind fra og med 3. kvartal 2024, dvs. inden de forskellige lovgivningstiltag med strengere straffe m.v. bliver iværksat (i februar 2025).

2.2. ANDRE EJENDOMSFORBRYDELSE ER TYVERI M.V. I ALT

Opstilling 2.2.a. Antal andre ejendomsforbrydelser end tyveri og indbrud der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

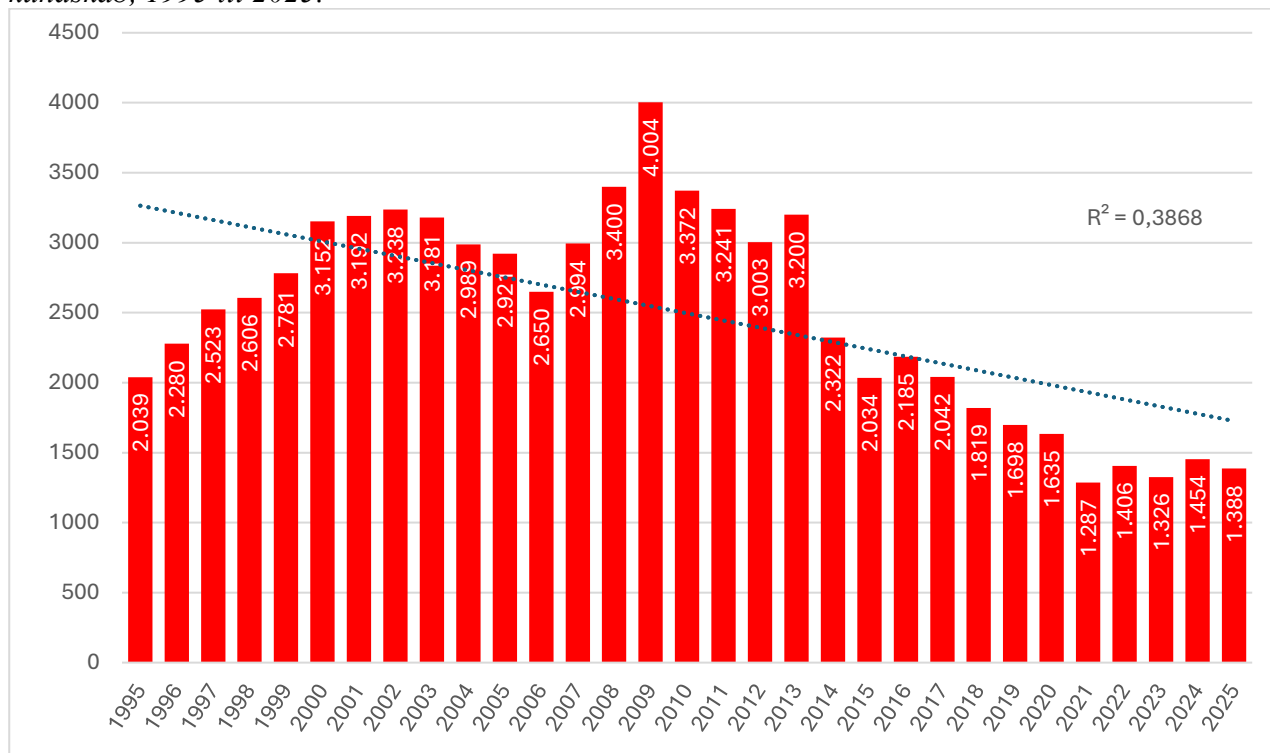

Pct.-vis ændring 1995-2025	30 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-2 %

Samlet set har andre ejendomsforbrydelser end tyveri og indbrud udviklet sig på en ganske anden måde fra 1995 til 2025. Frem til 2012 var der en svagt faldende tendens, men herefter vender det. I 2025 var der 92.975 andre ejendomsforbrydelser end tyveri og indbrud, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab – 30% flere end i 1995. I 2025 udgjorde de 28% alle registrerede straffelovsovertrædelser.

2.2.1. RØVERI (jf. § 288)

Opstilling 2.2.1.a. Antal røverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

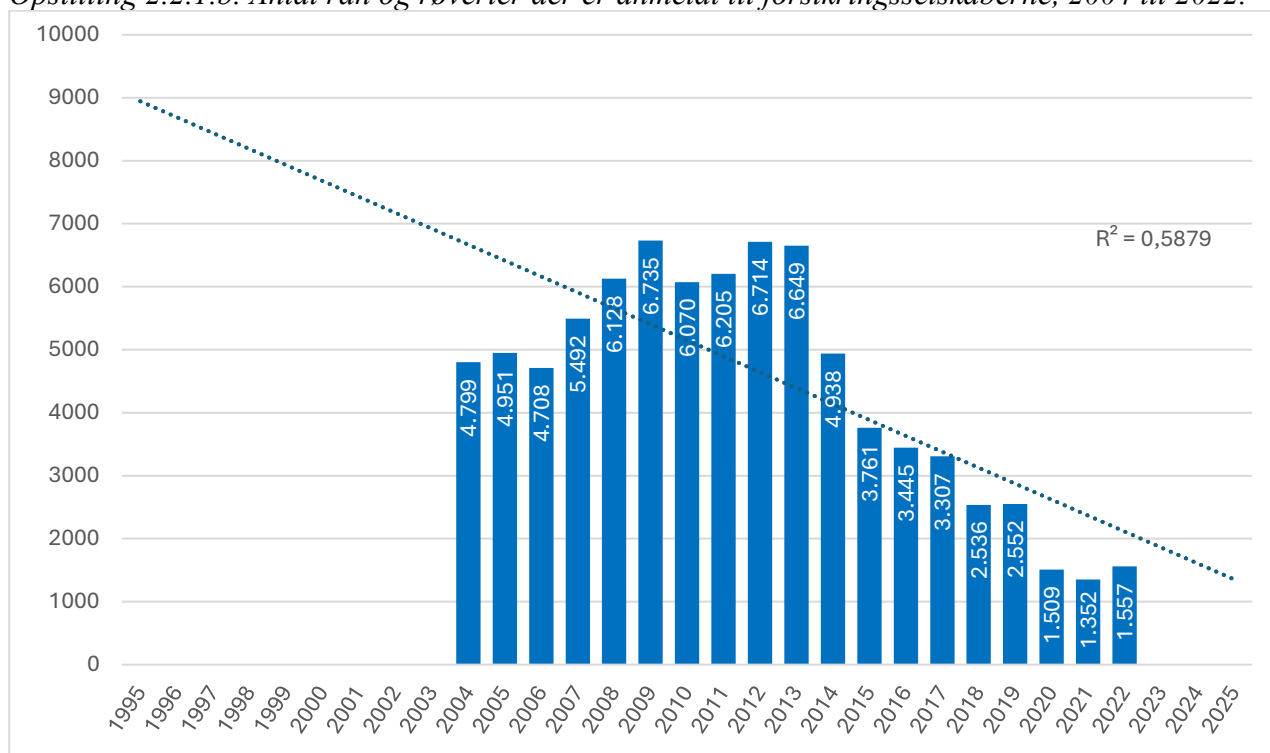

Pct.-vis ændring 1995-2025	-32 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-18 %

Fra 1995 til 2025 er skete der et fald på 32% i antal røverier, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, men i mellemprioroden har man været oppe på et langt større antal røverier end såvel ved periodens start som dens slutning.

Der findes også forsikringsoplysninger, men disse vedrører dog såvel ran som røveri. Det er forklaringen på, at de forsikringsanmeldte forhold i alle de år, vi kan sammenligne – fra 2004 til 2022 – er større end de politianmeldte – jf. sammenstilling af opstilling af 2.2.1.a og 2.2.1.b. Fra 2004 til 2022 er der sket et fald i de politiregistrerede røverier på 47% og i de forsikringsanmeldte ran og røverier på 68%.

Opstilling 2.2.1.b. Antal ran og røverier der er anmeldt til forsikringsselskaberne, 2004 til 2022.

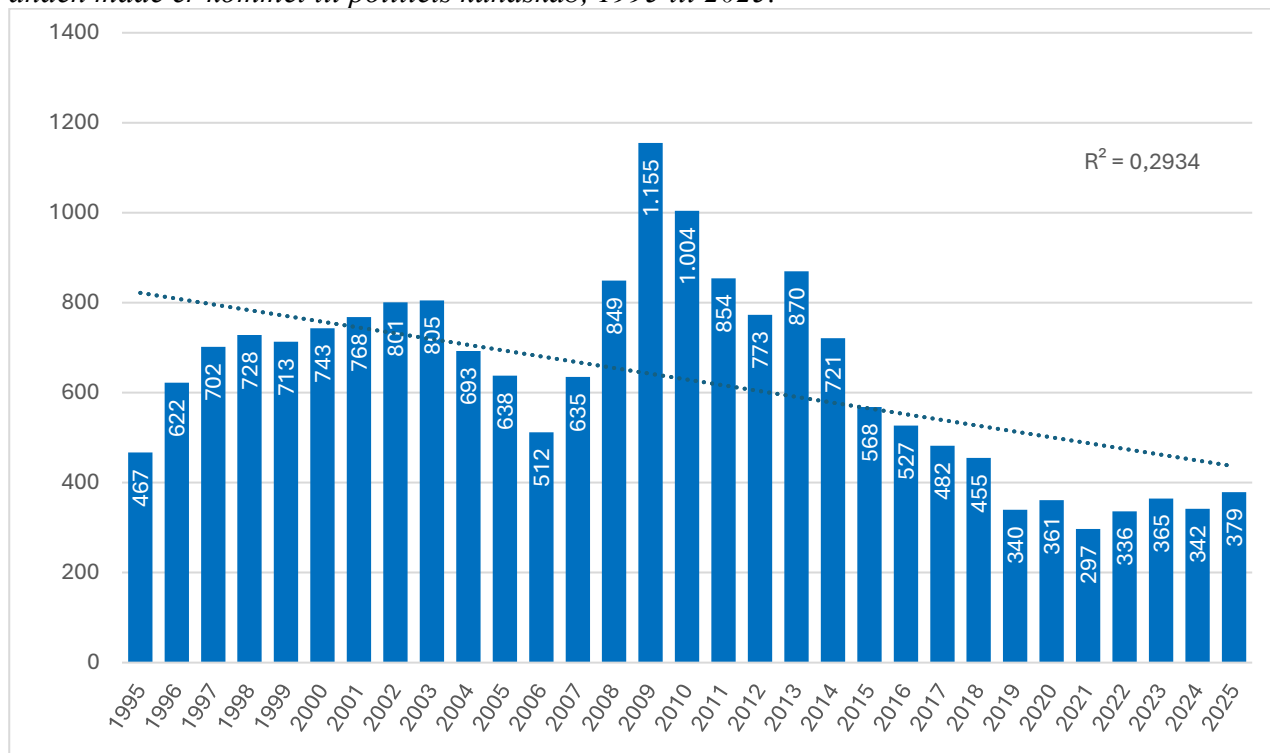

Kilde: Forsikring & Pension. Der foreligger i skrivende stund tillige oplysninger for 2023 og 2024, men disse er ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere.

Man havde en overgang spørgsmål med om udsathed for røveri med i offerundersøgelserne, men opgav det igen, fordi det viste sig, at dét, mange mennesker forstår ved røveri, er meget anderledes og bredere end den juridiske/strafferetlige afgrænsning (§ 288 i straffeloven).

2.2.1.1. RØVERI MOD FORRETNINGER M.V. (jf. § 288)

Opstilling 2.2.1.1.a. Antal røverier mod forretninger og tankstationer, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-19 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	11 %

Antallet af røverier mod forretninger og tankstationer bliver næsten fordoblet fra 1995 til 2003. Herefter bliver det næsten halveret frem til 2006, for så frem til 2009 endnu engang at gennemgå en fordobling. Fra 2009 og frem til 2019 er der sket et kraftigt fald i antal røverier mod forretninger og tankstationer. Siden 2019 har det årlige antal røver mod forretninger og tankstationer været under 400 – niveaumæssigt omkring 1 om dagen. Dette niveau er lavere end ved udgangspunktet i 1995.

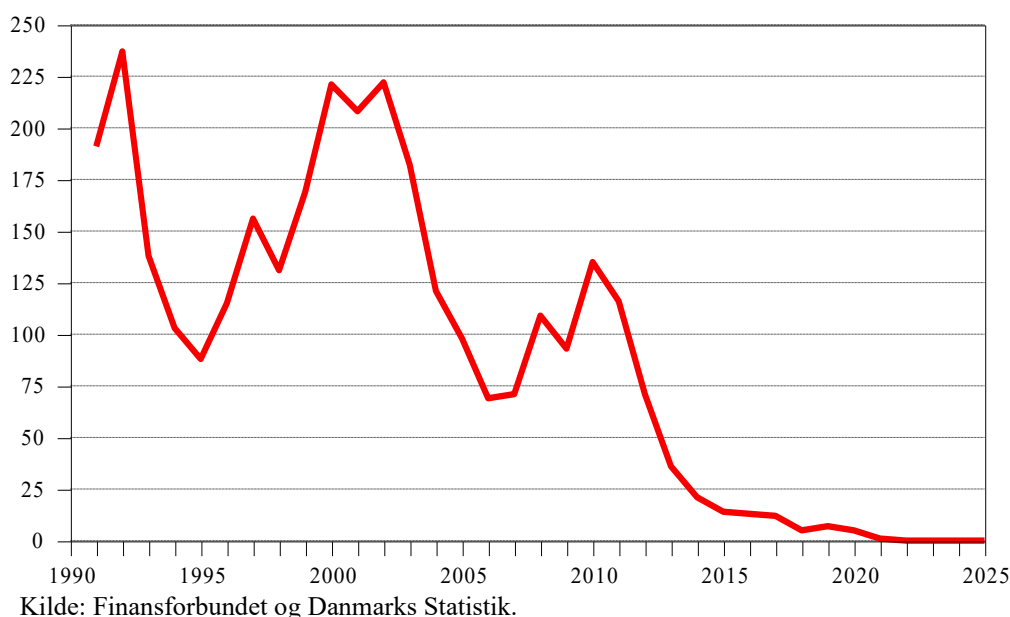
Røveriets absolut foretrukne genstand er rede penge. Den faldende tendens set over hele perioden har for en væsentlig del sin baggrund i, at det er blevet vanskeligere og vanskeligere at få (en større sum) penge ud af at røve en forretning eller en tankstation.

Det nærmest ikoniske røveri er bankrøveriet. Bankrøvier indgår ikke i optællingerne i opstilling 2.2.1.1.a. I tidens løb har bankerne på mange forskellige måder søgt at mindske risikoen for at blive

udsat for røveri, og når man historisk ser på, hvordan bankrøverier er steget og faldet, genspejler dette i høj grad historien om, hvordan man har søgt at gardere sig.

Nu synes bankrøverierne tid at være forbi. Det er nok en af de meget få kriminalitetsformer, hvor man kan regne med, at der ikke er noget mørketal af betydning. Man kan regne med, at politiets anmeldelsestal afspejler den faktiske situation. Og den faktiske situation er, at der hverken i 2022, 2023, 2024 eller 2025 blev anmeldt et eneste bankrøveri til politiet. Den simple forklaring er selvfølgelig, at man skal lede længe efter en tilgængelig bankafdeling, som ligger inde med kontanter.

Opstilling 2.2.1.1.a. Antal bankrøverier der ved anmeldelse eller på andet måde er kommet til politiet kundskab, 1991 til 2025.

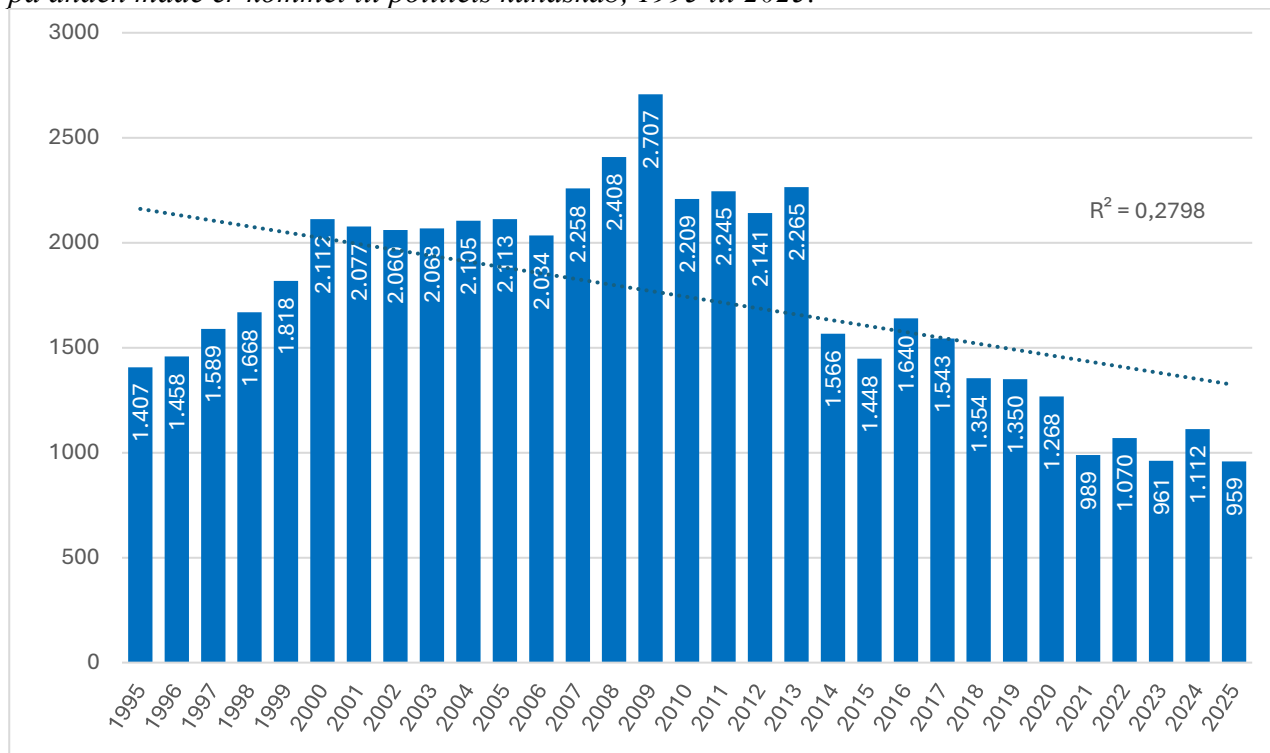
Set over hele perioden fra 1995 til 2025 har antallet af politiregistrerede røverier i og mod erhvervs- livet m.v. udviklet sig på følgende måde, hvor det i parentes er angivet hvor mange tilfælde der var i 2025:

Røveri mod pengeinstitut	-100%	(0)
Røverier mod offentligt kontor	-100%	(0)
Røveri mod forretning	-2%	(351)
Røveri mod tankstation	-74%	(28)
Røveri mod værditransport	-100%	(0)
Røveri, kassetterøveri	-100%	(0)

Man kan heraf se, at det ikke blot var mod pengeinstitutter, der ingen røverier var i 2025. Det var også røverier mod værditransporter, kassetterøvier og røverier mod offentlige kontorer.

2.2.1.2. RØVERI MOD ANDRE (jf. § 288)

Opstilling 2.2.1.2.a. Antal røverier mod andre end mod erhvervslivet m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-32 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-29 %

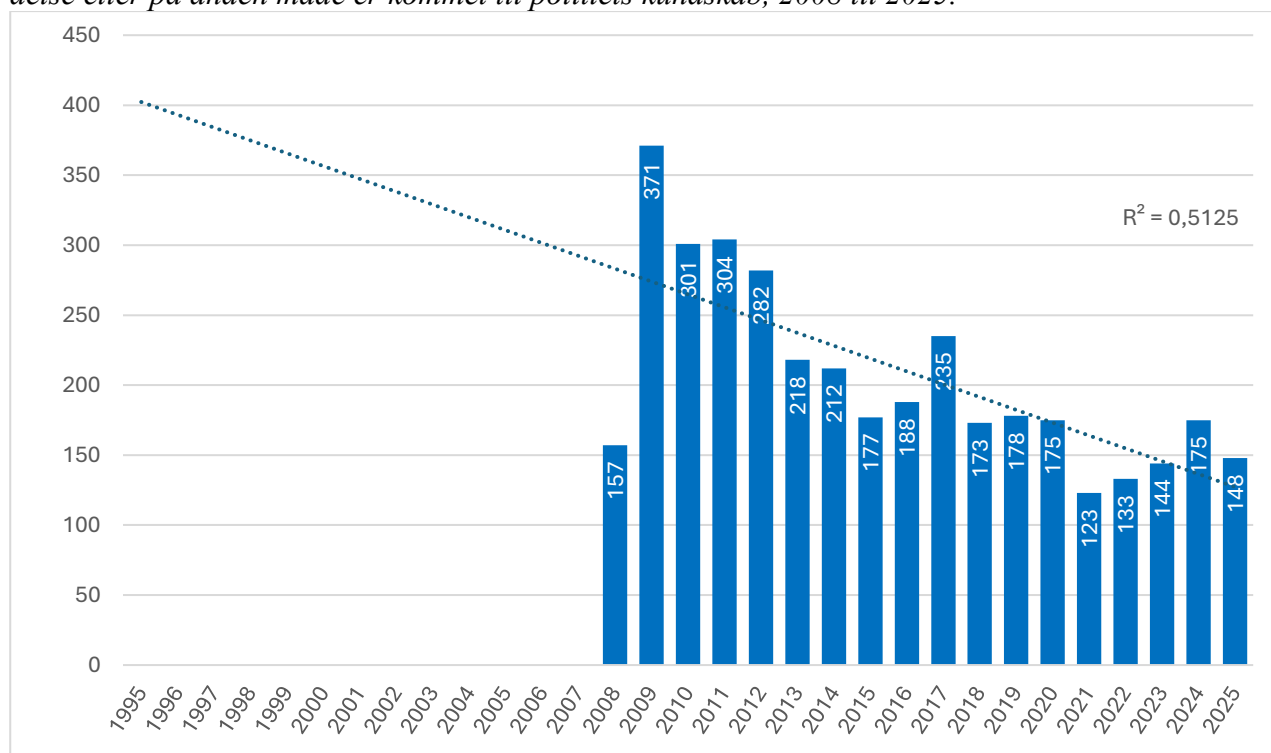
Røveri mod andre omfatter alt andet end røveri mod erhvervslivet m.v. Frem til 2009 sker der tæt ved en fordobling, hvorefter antallet af røverier mod andre frem til 2025 mere end halveres. I 2025 forekom der 32% færre røverier ”mod andre” end i 1995, og 29% færre end i 2019.

En af de former for røverier, der over årene har tiltrukket sig særlig opmærksomhed, er røverier mod personer i egen bolig (”hjemmerøverier”). Disse hjemmerøver indgår i opstilling 2.2.1.2.b. Det er samtidig den eneste form for røveri ”mod andre”, der statistisk er udskilt som en særlig gerningskategorikategori og først siden 2008, jf. opstilling 2.2.1.2.b.

Den 1. juli 2011 trådte en ny lov i kraft, der skærpede straffene for hjemmerøveri og organiseret indbrudskriminalitet.

Måske registreres disse forhold først systematisk som ”hjemmetyverier” fra 2009, så stigningen fra 2008 til 2009 *kan* helt eller delvist bero herpå. Fra 2009 til 2025 falder de politiregistrerede ”hjemmetyverier fra 371 til 148. I 2025 var risikoen for, at en person blev udsat for et ”hjemmetyveri” mindre end 0,01%. Set i forhold til antal husstande var risikoen 0,04%.

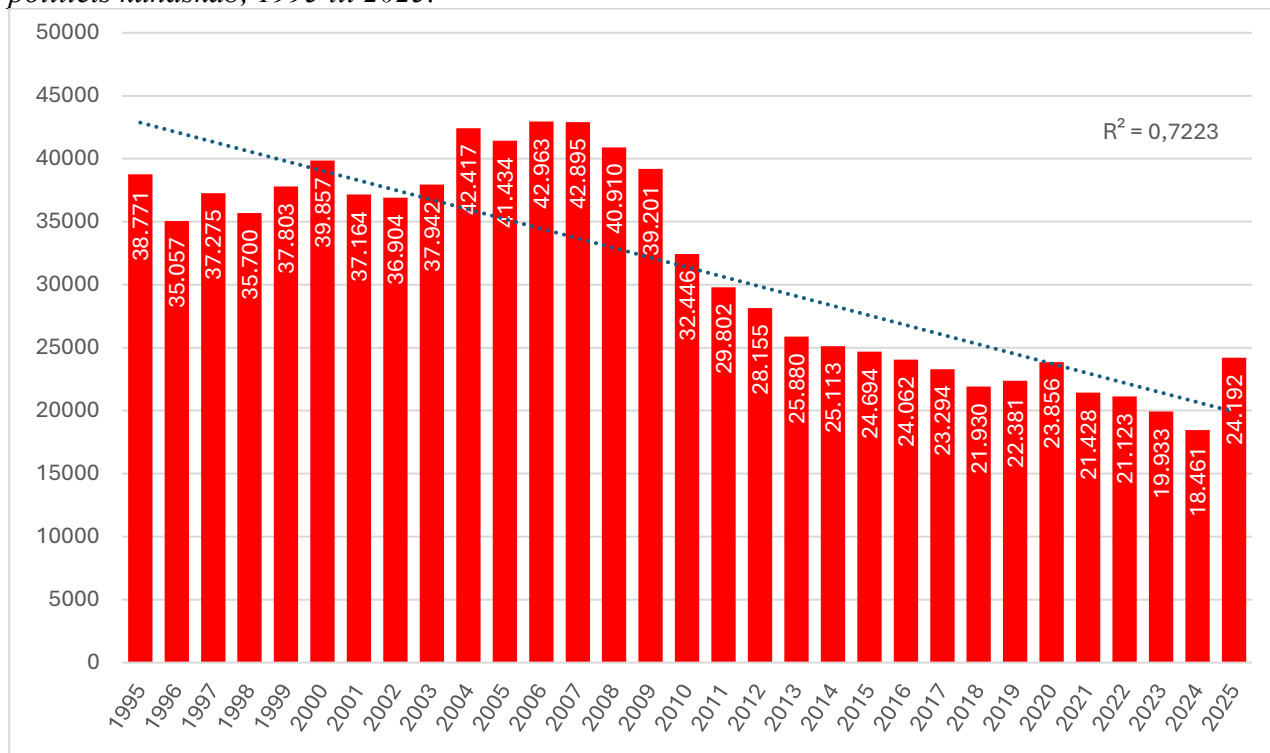
Opstilling 2.2.1.2.b. Antal røverier mod person i egen bolig (”hjemmerøverier”), der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2008 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	X
Pct.-vis ændring 2019-2025	-17 %

2.2.2. HÆRVÆRK (jf. § 291)

Opstilling 2.2.2.a. Antal tilfælde af hærværk der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

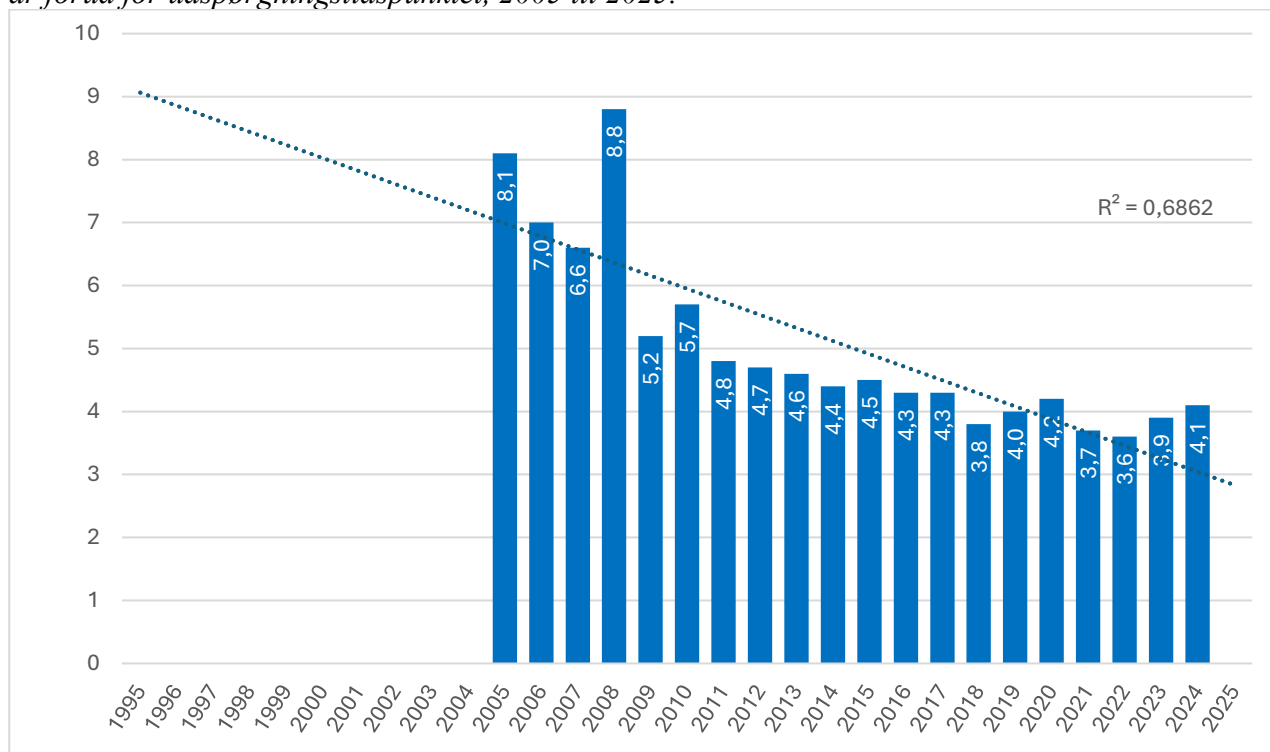
Pct.-vis ændring 1995-2025	- 38 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	8 %

Fra 1995 til 2025 er antallet af hærværkstilfælde, der er kommet til politiets kundskab, blevet reduceret med mere end en tredjedel, 38%; ”reelt”, som vi skal vende tilbage til, nok med mere end 50%.

Der forefindes også oplysninger om antal tilfælde af hærværk anmeldt til forsikringsselskaberne, men disse omfatter ikke hærværk mod biler. Fra 2004 til 2022 har de forsikringsanmeldte hærværksskader (eksklusive hærværk mod biler) udviklet sig fra 5.434 til 1.901, dvs. er faldet med 65%. I denne periode er de politiregistrerede tilfælde (inklusive hærværk mod biler) faldet med 53%.

Der forefindes også – fra offerundersøgelser – oplysninger om, hvor stor en andel af befolkningen, der har oplevet sig udsat for hærværk, jf. opstilling 2.2.2.b. Også her kan man se en faldende tendens, og af nogenlunde samme størrelsesorden: en halvering. I den sidste del af perioden er der nærmest tale om stagnation.

Opstilling 2.2.2.b. Procent 16-74-årige der har oplevet sig udsat for hærværk inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, 2005 til 2025.

Kilde: Balvig, 2025.

Note: I 2023 og 2024 er det de 16-79-årige, der er blevet adspurgt. Der er ikke foretaget nogen undersøgelse i 2025.

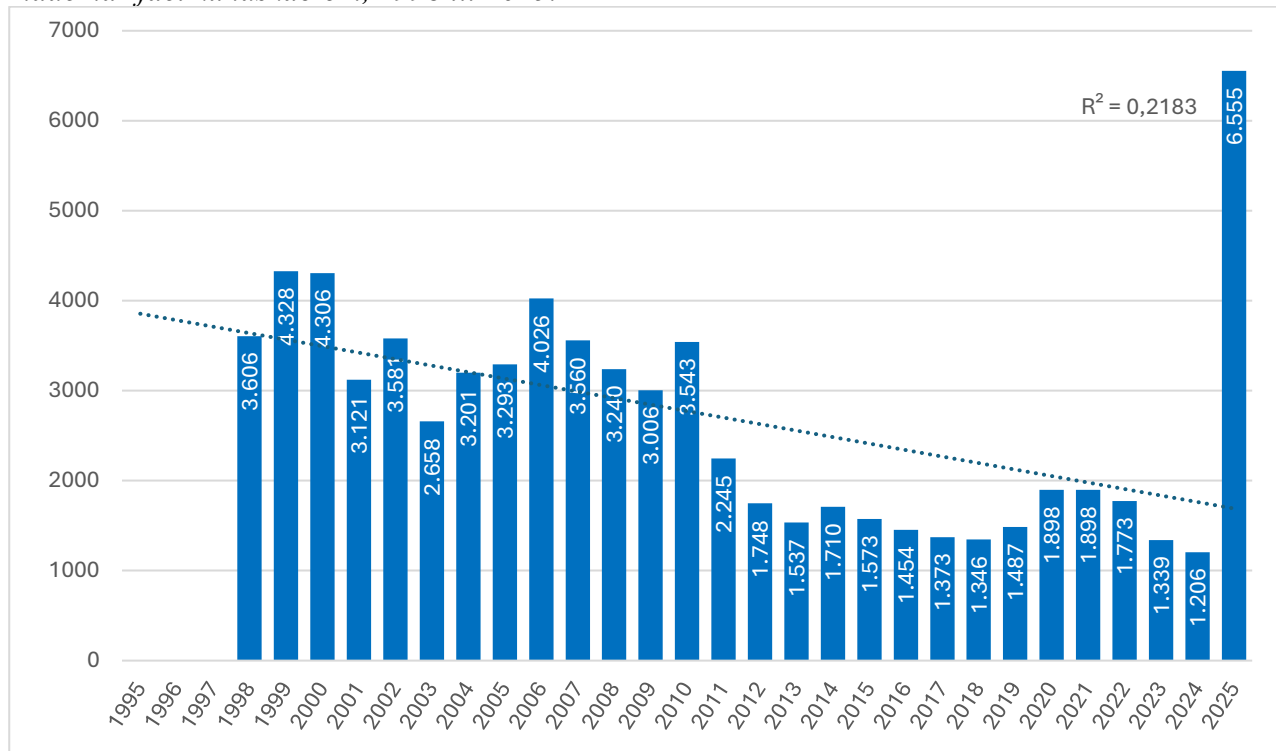
Bemærk at der her ofte vil være tale om en såkaldt husstandseffekt, dvs. at det samme hærværk – fx på en bil – rapporteres af flere adspurgte.

I offerundersøgelserne er hærværk mod biler langt det mest udbredte af det, folk tilkendegiver, at de har været udsat for; herefter kommer cykler.

De meget detaljerede gerningskodeopdelinger som politiet anvender for tyveri findes desværre ikke for hærværk. Her findes alene – og kun fra 1998 – en opdeling med hensyn til, om det har drejet sig om graffiti (afsnit 2.2.2.1) eller ej (afsnit 2.2.2.2).

2.2.2.1. HÆRVÆRK, GRAFFITI (jf. § 291)

Opstilling 2.2.21.a. Antal tilfælde af graffiti (hærværk), som politiet ved anmeldelse eller på anden måde har fået kundskab om, 1998 til 2025.

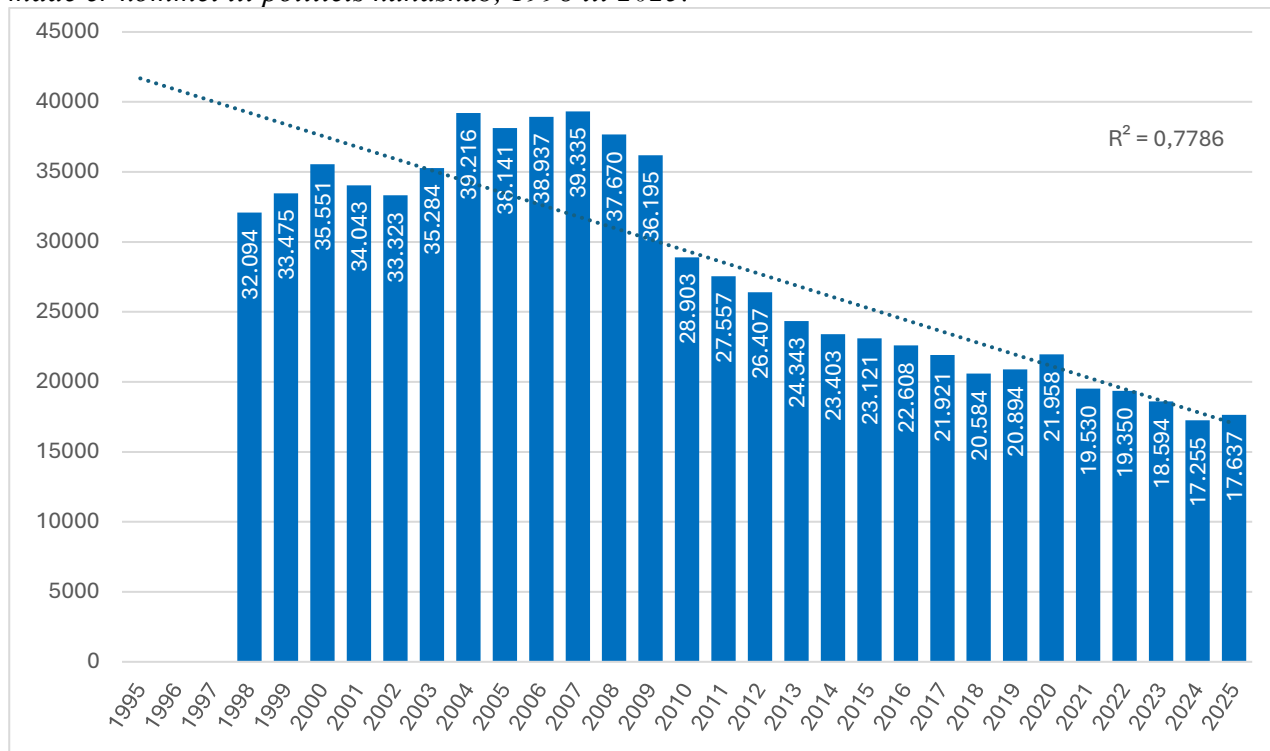

Pct.-vis ændring 1995-2024	X
Pct.-vis ændring 2019-2024	341 %

De politianmeldte tilfælde af graffiti anmeldt og registreret som hærværk er steget fra 3.606 tilfælde i 1998 til 6.555 til i 2025. Hele stigningen – godt og vel endda – er fra 2024 til 2025.

2.2.2.2. HÆRVÆRK, IKKE-GRAFFITI (jf. § 291)

Opstilling 2.2.2.a. Antal tilfælde af anden hærværk end graffiti, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1998 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	X
Pct.-vis ændring 2019-2025	-16 %

De politianmeldte tilfælde af anden hærværk end graffiti er faldet fra 32.094 tilfælde i 1998 til 17.637 tilfælde i 2025 – et fald på 45%.

Man bemærker sig, at det kun er for graffiti-hærværk, der er en stigning, og ikke – af nogen betydning – for andre former for hærværk – som for alle årene er de mest talrige.

*

En nærmere undersøgelse af stigningen i det samlede antal hærværkstilfælde fra 2024 til 2025, som er på knapt 6.000 forhold, viser, at de stort set alle vedrører Københavns Politikreds. Fra 2024 til

2025 er antal hærværkstilfælde i Københavns Politikreds steget med 190%, mens der ikke er nogen stigning overhovedet for det øvrige Danmark under ét.

Det følgende er en opgørelse foretaget af Anklagemyndigheden af anmeldelser vedrørende hærværk med graffiti, fordelt efter hvem der har indgivet anmeldelsen:

År	Anmeldelser indgivet af:			I ALT ifølge Danmarks Statistik
	Metroselskabet i Kbh.	Andre	I ALT	
2020	1	1.903	1.904	1.898
2021	15	1.885	1.900	1.898
2022	215	1.548	1.763	1.773
2023	190	1.153	1.343	1.339
2024	17	1.185	1.202	1.206
2025	5.552	1.108	6.560	6.555

Anklagemyndighedens opgørelse er baseret på politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Disse opgørelser er behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Data er opdateret den 1. april 2026. Det fremgår at afvigelserne kun er små i forhold til de af Danmarks Statistiks opgjorte tal vedrørende anmeldelser af graffiti-hærværk.

Opgørelsen viser, at hele den kraftige stigning i anmeldelser i 2025 vedrørende graffiti-hærværk beror på anmeldelser fra Metroselskabet i København.

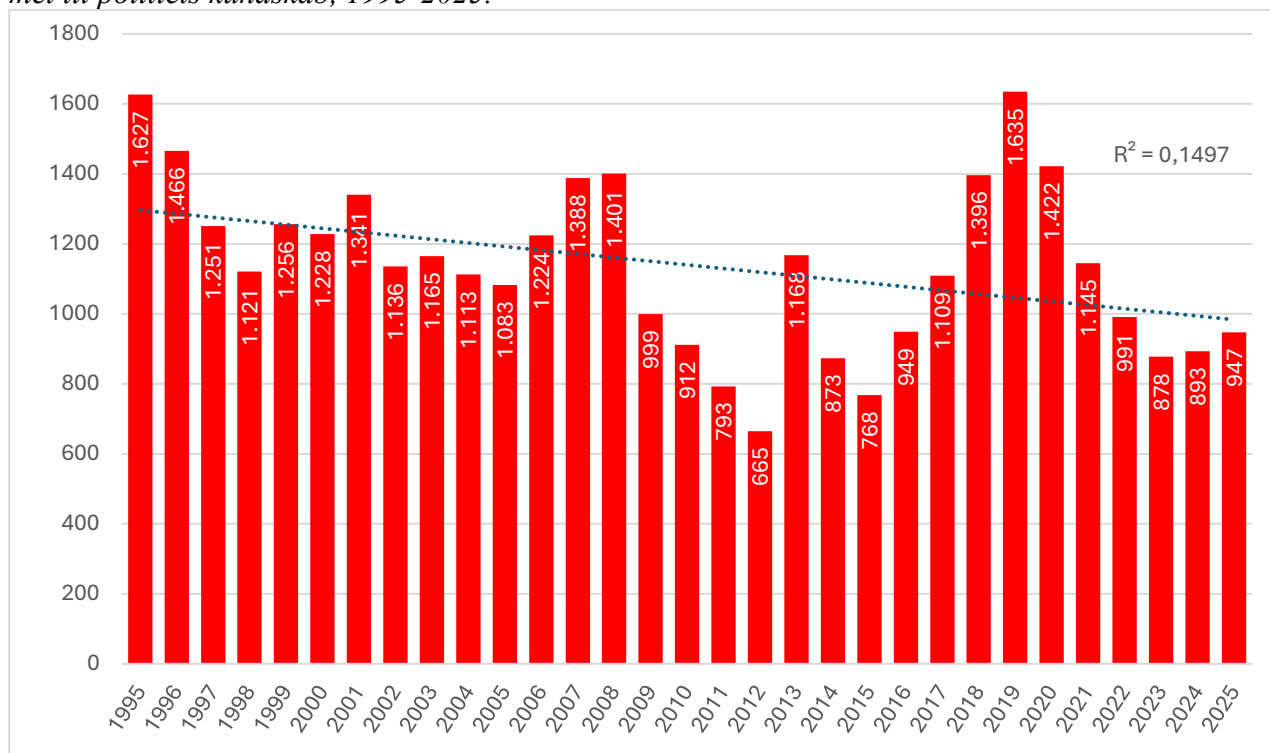
Af den følgende opgørelse kan man se, at det usædvanlige ved de ekstraordinært mange sager vedrørende graffiti-hærværk, der blev anmeldt i 2025, var, at det vedrørte forhold begået i tidligere år. Fra anmeldelsesårene 2020-2024 drejer det sig om 4% af anmeldelserne, mens det i 2025 er 78%. Af de 5.113 anmeldelser, der blev indgivet i 2025 vedrørende tidligere gerningsår, vedrørte de 3.179 2024, de 1.942 2023 og 1 2022.

År	Gernings år ved indgivne anmeldelser:			I ALT ifølge Danmarks Statistik
	Samme år	Tidligere år	I ALT	
2020	1.875	79	1.904	1.898
2021	1.803	97	1.900	1.898
2022	1.702	61	1.763	1.773
2023	1.275	68	1.343	1.339
2024	1.176	26	1.202	1.206
2025	1.447	5.113	6.560	6.555

Kort sagt synes den markante stigning, der i 2025 er i forhold til de nærmest forudgående i antallet af hærværkstilfælde, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, at det københavnske Metroselskabet i 2025 har anmeldt et stort antal tilfælde af graffiti-hærværk (> 5.000) som selskabet har været udsat for i 2023-25, men som det ikke tidligere har haft "for vane" at anmelde til politiet – i hvert fald ikke i tilnærmelsesvist samme omfang. Om det så skyldes en praksisændring, en tidligere forglemmelse/fejl og/eller tidligere "tekniske" problemer med opgørelse/anmeldelse skal ikke kunne siges.

2.2.3. BRANDSTIFTELSE (jf. §§ 180-182)

Opstilling 2.2.3.a. Antal tilfælde af brandstiftelse, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995-2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-42 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-42 %

Brandstiftelse er kriminaliseret via tre paragraffer i straffeloven:

§ 180 – Kvalificeret brandstiftelse: Når nogen sætter ild til egen eller fremmed ejendom under sådanne omstændigheder, at vedkommende indser, at andres liv derved udsættes for overhængende fare, eller det sker med forsæt til at volde omfattende ødelæggelse af fremmed ejendom eller til at befordre oprør, plyndring eller anden sådan forstyrrelse af samfundsordenen.

§ 181 – Forsætlig brandstiftelse: Når nogen ellers forvolder ildebrand på fremmed ejendom.

§ 182 – Uagtsom brandstiftelse: Uagtsom forvoldelse af ildsvåde på fremmed ejendom eller til skade for fremmed formueinteresse.

Over hele perioden er der i gennemsnit årligt blevet registreret 16 tilfælde af uagtsom brandstiftelse, klart færre i slutningen af perioden end i begyndelsen. I 2025 3 tilfælde.

I 1995 blev der registreret 336 tilfælde af kvalificeret brandstiftelse, dvs. tæt ved 1 tilfælde om dagen, men herefter har det været faldende til et niveau omkring 1 tilfælde om ugen eller færre. I 2025 blev der registreret 35 tilfælde af kvalificeret brandstiftelse.

I alle årene er det anmeldelser vedrørende forsætlig brandstiftelse (§ 181), det antalsmæssigt først og fremmest drejer sig om. Det årlige gennemsnit ligger her på godt 1.000. Der er over tid en klart faldende tendens i tallene, men denne tendens brydes af en bølge med stigning til 2019, hvorefter det så falder igen frem til 2025. I 2025 blev der registreret 909 tilfælde af forsætlig brandstiftelse.

Forklaringen på denne bølge kender vi ikke. I og med, at den strækker sig over en årrække, gætter vi på, at det ikke har noget at gøre med særlige konkrete sager med mange forhold, eller hvordan forholdene tælles.

En mulighed er, at det kan have noget at gøre med anvendelsen af de såkaldte ”undersøgelsessager”, jf. nærmere om disse i forbindelse med analysen af udviklingen i antal voldtægtssager.

Der kan ligge meget forskellige motiver bag brandstiftelse; økonomiske, sociale og psykologiske. Der kan bl.a. være tale om forsøg på forsikringssvig; vrede/hævn; forsøg på at slette spor efter noget, man har gjort; hærværk og pyromani. De anmeldelser, vi bygger på, kan ikke bruges til at sige noget om størrelsesforholdet af forskellige typer af brandstiftelse. Vi skal her blot nævne, at egentlig pyromani (en abnorm oplevet tilskyndelse til gentagen ildspåsættelse med eller uden seksuel ophidselse), hvor der er tale om en svær personlighedsforstyrrelse, findes, men er særdeles sjældent forekommende.

Ifølge beredskabsstyrelsen er det kommunale beredskab rykket ud til ca. 10.000 reelle brande årligt³¹, i 2024 8.546. Det skulle betyde at der i knapt 1 ud af 10 af disse brande har været mistanke om, at der har været tale om strafbar ildspåsættelse. Omkring 60 om året er dødsbrande – dvs. en eller flere dør. Halvdelen af disse beror på rygning. Nogle få er drab/selv mord. Fokus er især på brande i boliger, som der på årsbasis er 3.500-4.000 af. Omkring hver tiende af disse menes påsat.³² 70% er utilsigtet, mens de resterende beror på svigt af udstyr eller varmekilde.

Tendensen den sidste halve snes år har været færre ildebrande, færre brande i beboelser og færre dødsbrande.³³

³¹ Jf. bl.a. https://www.brs.dk/globalassets/brs---beredskabsstyrelsen/dokumenter/forskning-statistik-og-analyse/2023/-folder_redningsberedskabet-i-tal-2022_a4_enkeltsider-.pdf

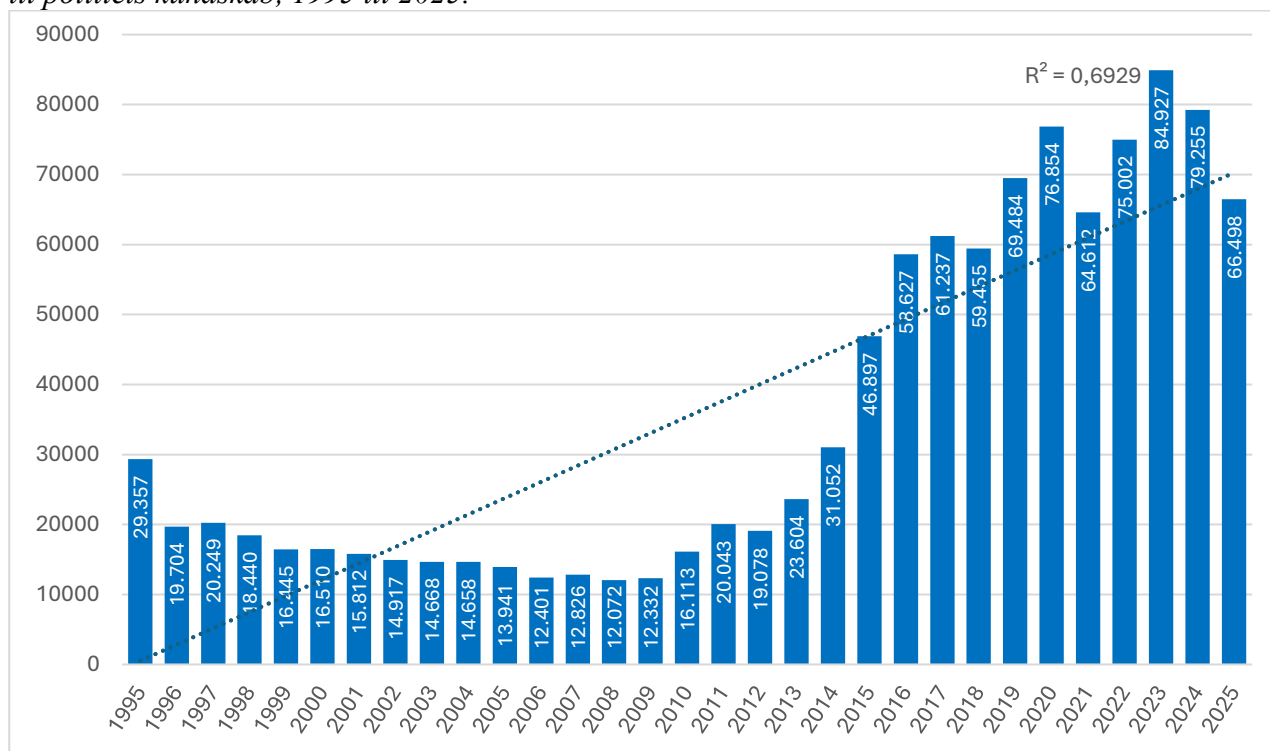
³² Jf. <https://www.brs.dk/globalassets/brs---beredskabsstyrelsen/dokumenter/forskning-statistik-og-analyse/2018/-brandaarsager--brand-i-privatbeboelse-2018-.pdf>

³³ Jf. <https://www.brs.dk/globalassets/brs---beredskabsstyrelsen/dokumenter/forskning-statistik-og-analyse/2025/-redningsberedskabet-i-tal-2024-.pdf> Antallet af reelle brandalarmer er for 2019 opgjort til 11.190, for 2020 10.909, 2021 10.131, 2022 10.310, 2023 9.409 og – som nævnt – for 2024 8.546. Fra 2019 til 2024 er faldet på 28%. For samme periode er faldet i antal anmeldelser m.v. vedr. brandstiftelse på 42%, jf. opstilling 2.2.3.a.

2.2.4. SNYD OG BEDRAG I ALT

Opgørelsen i opstilling 2.2.4.a er uden for nummer. Den er aldeles hjemmelavet, og man kan i høj grad diskutere, hvad der bør inkluderes under en sådan ikke-juridisk dagligdags gruppering. Den inkluderer følgende kategorier i den af Danmarks Statistiks udarbejdede detaljerede anmeldelsesstatistik: "Dokumentfalsk", "Underslæb", "Bedrageri", "Mandatsvig", "Afpresning/Åger," "Skyldner-svig", "Hæleri", "Uagtsom omgang med hittegods", "Grov skattesvig m.v." og "Berigelsesforbrydelser og formuekrænkelser".

Opstilling 2.2.4.a. Antal "snyd og bedrag" i alt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Kilde: Baseret på den af Danmarks Statistik udarbejdede detaljerede anmeldelsesstatistik, omfattende kategorierne 1304, 1308, 1351, 1354, 1357, 1360, 1363, 1366, 1372, 1376, 1384, 1394 og 1398.

Pct.-vis ændring 1995-2025	127 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-4 %

I 1995 var der knapt 30.000 tilfælde, men frem til 2006-09 sker der et væsentligt fald, så vi når ned på under 13.000 årlige tilfælde. Dette fald beror i meget stor udstrækning på en reduktion i antal check-dokumentfalsk og check-bedragerier, i tråd med at checks som betalingsmiddel udfases, jf. også de følgende afsnit. Med de for bedrageriske sjæle fristende checks bag sig var man på vej til at tro, at omend bedragerier ikke ville forsvinde, så ville der kun være et begrænset antal plattenslagere tilbage – og så de helt store i en klasse for sig med økonomisk kriminalitet.

Fra 2010 begynder antal registrerede tilfælde af snyd og bedrag imidlertid at stige og frem til 2025 sker der mere end en 5-dobling. I 2025 blev der registreret 66.498 tilfælde af snyd og bedrag – mere end dobbelt så mange som i 1995. Det er utvivlsomt de øgede muligheder for at snyde og bedrage via internettet, der her slår igennem, og brugen af disse.

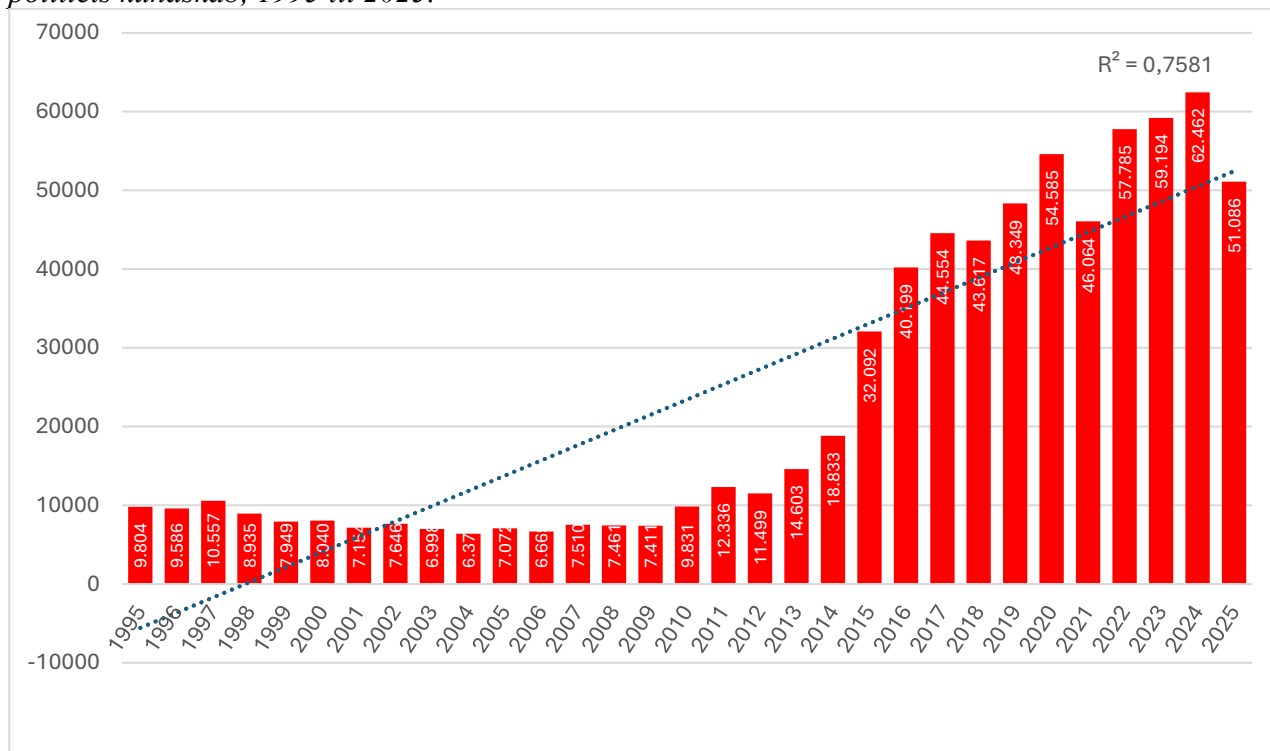
Man kan med en vis ret fremhæve, at snyd og bedrag talmæssigt er ”det nye sort” på kriminalitetsområdet. I 2008 udgjorde de 3% af alle registrerede straffelovsovertrædelser, i 2025 20% – og af alle registrerede tilfælde af ejendoms kriminalitet 3% i 2008 og i 2025, 25%.

De seneste års udvikling kunne dog tyde på, at de registrerede tilfælde af snyd og bedrag har toppet, i hvert fald i denne omgang, men vi ved ikke med sikkerhed, om det kan have været anmeldelsestilbøjeligheden, der har ændret sig, om vi af en eller anden grund blot har haft usædvanlig mange tilfælde, specielt i 2023 og/eller om der har været tale om et reelt fald på det seneste – se lidt nærmere herom i det følgende under omtalen af de enkelte specifikke former for snyd og bedrag.

Man har forsøgt at have spørgsmål om udsathed for bedrageri o.lign. med i offerundersøgelser – faktisk i nogle af de allerførste, der blev foretaget i 1970-erne – men har siden opgivet det igen, fordi det viste sig, at dét, mange mennesker forstod ved bedrageri, generelt var anderledes og meget bredere end den juridiske/strafferetlige afgrænsning, og også indbyrdes adskilte sig fra den ene svarperson til den anden.

2.2.4.1. BEDRAGERI I ALT (jf. §§ 279, 279a, 289, 1. pkt., 289a)

Opstilling 2.2.4.1.a. Antal bedragerier i alt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	421 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	6 %

Det, der først og fremmest antalsmæssigt betyder noget af ”snyd og bedrag” (afsnit 2.2.4), er bedragerier, jf. opstilling 2.2.4.1. Dem nåede man op på 51.086 af i 2025 svarende til mere end ¾ af alle ”snyd og bedrag” og tæt ved hver sjette af alle anmeldte straffelovsovertrædelser.

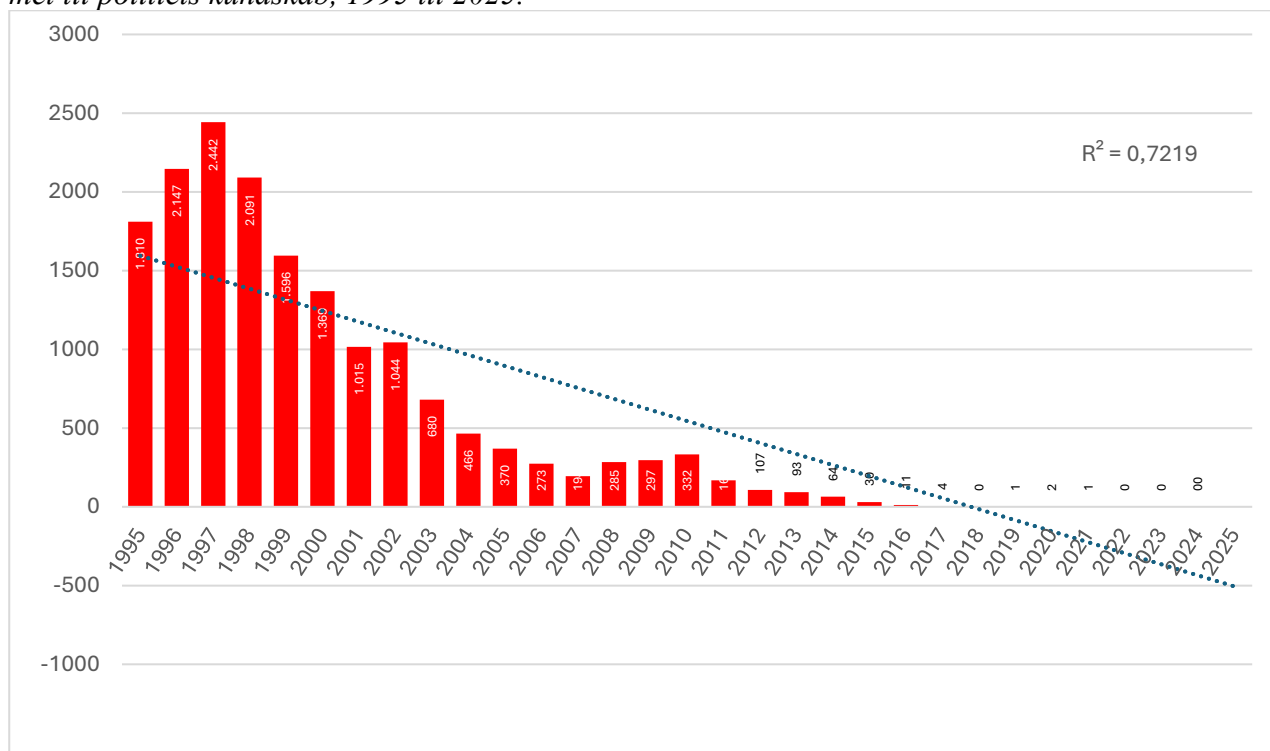
Efter mange år med stagnation efter 1995, ja nærmest en faldende tendens i antallet af registrerede bedragerisager, afløses dette af en mindre stigning i 2010. Fra 2014 og fremefter bliver den årlige stigning særlig kraftig.

Der er ingen tvivl om, at accelerationen i 10-erne skal ses i forhold til den acceleration, der har fundet sted i de elektroniske muligheder for at svindle og bedrage – lidt ligesom man så det i 1960-erne og fremefter i forholdet mellem antal tyverier af og fra biler og bilparkens størrelse.

Et af de relevante mål for de elektroniske muligheder for at svindle og bedrage er udbredelsen af smartphones, fordi disse måler, hvor mange der kan være ”på nettet” overalt, 24-7. Smartphones fik deres gennembrud i Danmark i 2008 med blandt andet fremkomsten af iPhone 3G. I 2010 fandtes der en smartphone i 24% af alle husstande, i 2011 33%, i 2012 50%, i 2013 63% og i 2014 77%. Siden 2019 har andelen af husstande, der har mindst én smartphone, ligget på omkring 90%.³⁴

Accelerationen i antallet og brugen af smartphones er sammenfaldende med den endelige udfasning af checks – og derved også et middel til en af de former for bedrageri, der tidligere har fyldt meget i kriminalstatistikken.

Opstilling 2.2.4.1.b. Antal checkbedragerier i alt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-100 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-100 %

Bedragerier med checks har aldrig været det mest udbredte blandt de politiregistrerede bedragerier, men de fyldte dog godt i begyndelsen af perioden, jf. opstilling 2.2.4.1.b. Toppunktet var i 1997 med 2.442 politiregistrerede checkbedragerier. Det sidste politiregistrerede tilfælde af checkbedrageri

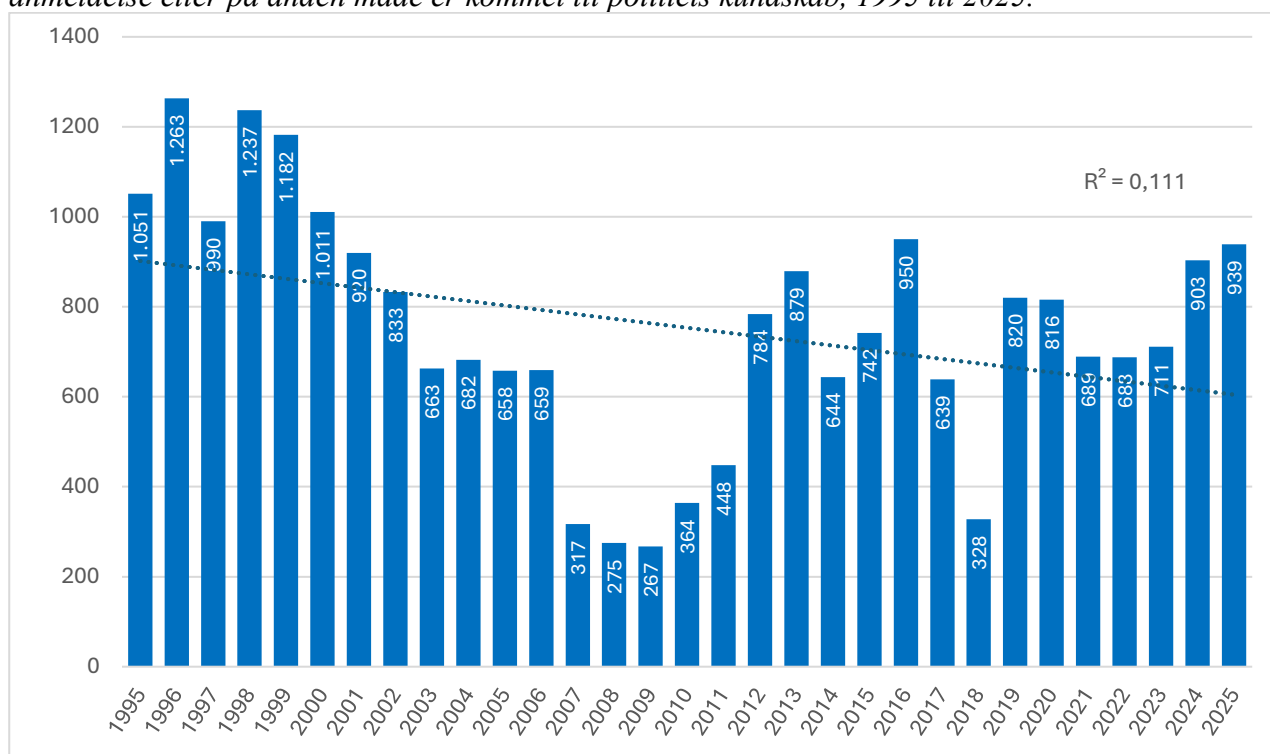
³⁴ Jf. bl.a.: <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=29450&sid=itbef2020>

overhovedet fandt sted i 2021, fire år efter at checks var blevet værdiløse. Checksamarbejdet mellem danske banker ophørte 1/1 2017, og derefter var checks i praksis ubrugelige som betalingsmiddel i Danmark.

Af opstilling 2.2.4.1.c fremgår, hvordan udviklingen har været med hensyn til politiregistrerede socialbedragerier og bedragerier over for arbejdsløshedskasser. Ved periodens start, i 1995, var der 1.051 af dem, i 2025 939. Fra 2007 til 2010/11 ligger de på et bemærkelsesværdigt lavt niveau i forhold til tiden såvel før som efter.

Apropos snyderi over for offentlige og halvoftentlige kasser så blev der i 2020 oprettet en særlig gerningskodekategori, der fik navnet ”bedrageri med øvrig afgifts- eller tilskudslovgivning”. I 2020 blev der i denne kategori registreret 282 tilfælde, i 2025 124.

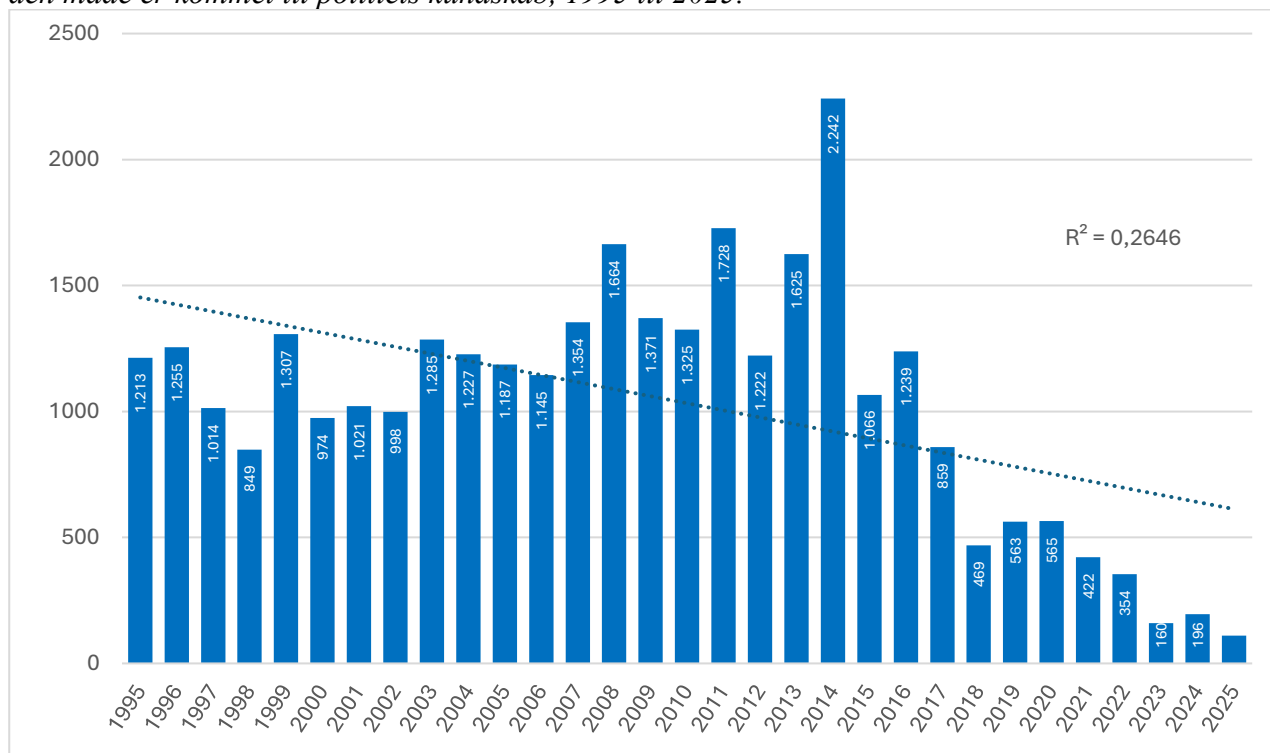
Opstilling 2.2.4.1.c. Antal socialbedragerier og bedragerier over for arbejdsløshedskasser, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-12 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	15 %

Måske er det første nogen tænker på, når man taler om bedrageri, bedrageri foretaget via egne eller stjålne kontokort/kreditkort/betalingskort. Der sker en fordobling af disse frem til 2014, jf. opstilling 2.2.4.1.d, hvor der årligt blev registreret godt 2.000 tilfælde. Herefter sker der imidlertid et drastisk fald, og i 2025 er den form for registreret bedrageri tæt på at være ikke-eksisterende: 110 tilfælde.

Opstilling 2.2.4.1.d. Antal bedragerier med kontokort/betalingskort, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

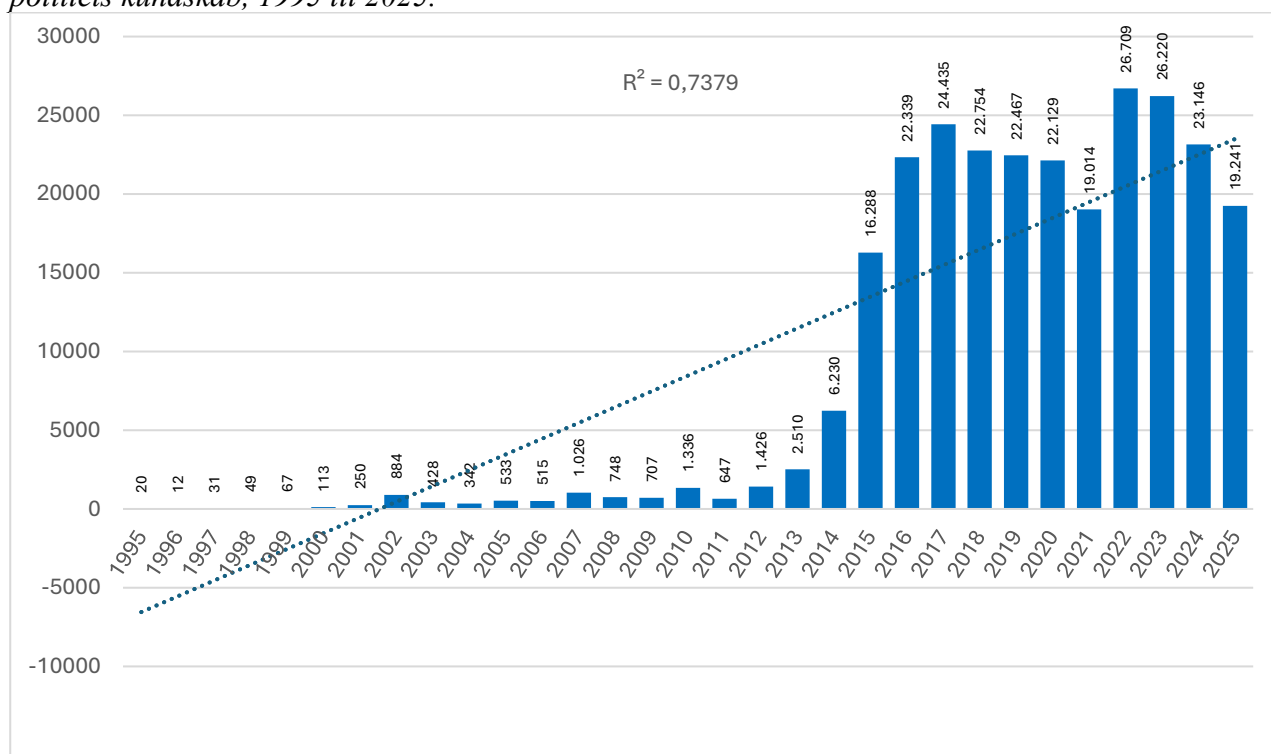

Pct.-vis ændring 1995-2025	-91 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-80 %

En af de former for bedragerianmeldelser, der siden 1995 såvel absolut som relativt, er øget kraftigt, er databedrageri. Databedrageri, som defineret i straffelovens § 279 a (indført i 1985), refererer til ulovlige handlinger, hvor oplysninger ændres, tilføjes, slettes eller på anden måde manipuleres for at påvirke resultatet af elektronisk databehandling. Dette kan spænde fra at ændre finansielle optegnelser til at manipulere valgresultater.

I 1995 blev der registreret 20 anmeldelser vedrørende databedrageri, i 2025 19.241, der dog var næsten 4.000 mindre end i 2024. I 1995 udgjorde anmeldelser vedrørende databedrageri under 1% af alle bedragerianmeldelser, i 2025 godt og vel en tredjedel (38%).

Opstilling 2.2.4.1.e. Antal databedragerier, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	96.205 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-14 %

En med databedragerier ganske parallel udvikling og som den anden store gruppe har vi ”bedrageri i øvrigt”, dvs. bedragerier der ikke er checkbedragerier, ikke socialbedragerier m.v., ikke bedragerier med egne eller andres kontokort/betalingskort, ikke databedragerier og ikke bedrageri med øvrig afgifts- og tilskudslovgivning – jf. opstilling 2.2.4.1.f.

Det er her vi bl.a. finder et stort antal delvis overlappende bedragerier, der begås via elektroniske midler som især internettet og mobiltelefoner. Det drejer sig om forhold som:

Shopping-svindel hvor der købes og betales for varer, som aldrig bliver leveret (herunder også levering af kopivarer, altså ikke det man har betalt for).

Investerings-svindel hvor man lokkes til at investere i aktier, kryptovaluta (bitcoins), hvor indbetalingerne så stjæles i stedet for at blive investeret. Ifølge Finans Danmark blev der i første halvår af 2024 gennemført svindeltransaktioner for 95 mio. kr., hvilket var flere end for hele 2023 (86 mio.

kr.). Opgjort som tab drejede denne svindel i første halvår 2024 sig om 55 mio. kr., i hele 2023 om 48 mio. kr.³⁵

Phishing (via mails), *smishing* (via sms) og *vishing* (telefonopkald) hvor der lokkes personoplysninger eller penge ud af en under falske forudsætninger.

Igen kan dette antage mange former og foregå på meget forskellige måder, som hele tiden udvikler sig. Fx ”Bekendt i knibe svindel”, hvor svindlere udgiver sig for at være en bekendt i økonomisk knibe. I første halvår af 2024 modtog politiet 1.151 anmeldelser vedrørende sådanne forhold; det var fem gange så mange anmeldelser som i første halvår 2023 (216). De fleste sager er ”Hej mor, hej far beskeder”, hvor gerningspersoner udgiver sig for at være modtagerens barn.³⁶

Andre varianter er falske profiler og Dating-svindel/Kærestesvindel/Kærlighedssvindel. Ifølge Finans Danmark blev der i 2023 gennemført svindeltransaktioner for 26 mio. kr., hvilket var tæt ved en halvering i forhold til 2022 (49 mio. kr.). Opgjort som tab drejede denne svindel i 2023 sig om 7 mio. kr., i 2022 11 mio. kr.³⁷

Ifølge Finans-Danmark faldt det samlede antal af registrerede forsøg på økonomisk svindel fra 8.858 i 2024 til 6.881 i 2025. På samme måde faldt antallet af sager, der endte med tab, fra 3.740 til 3.118. Det samlede økonomiske tab voksede dog fra 230 millioner kroner til 281 millioner kroner.³⁸

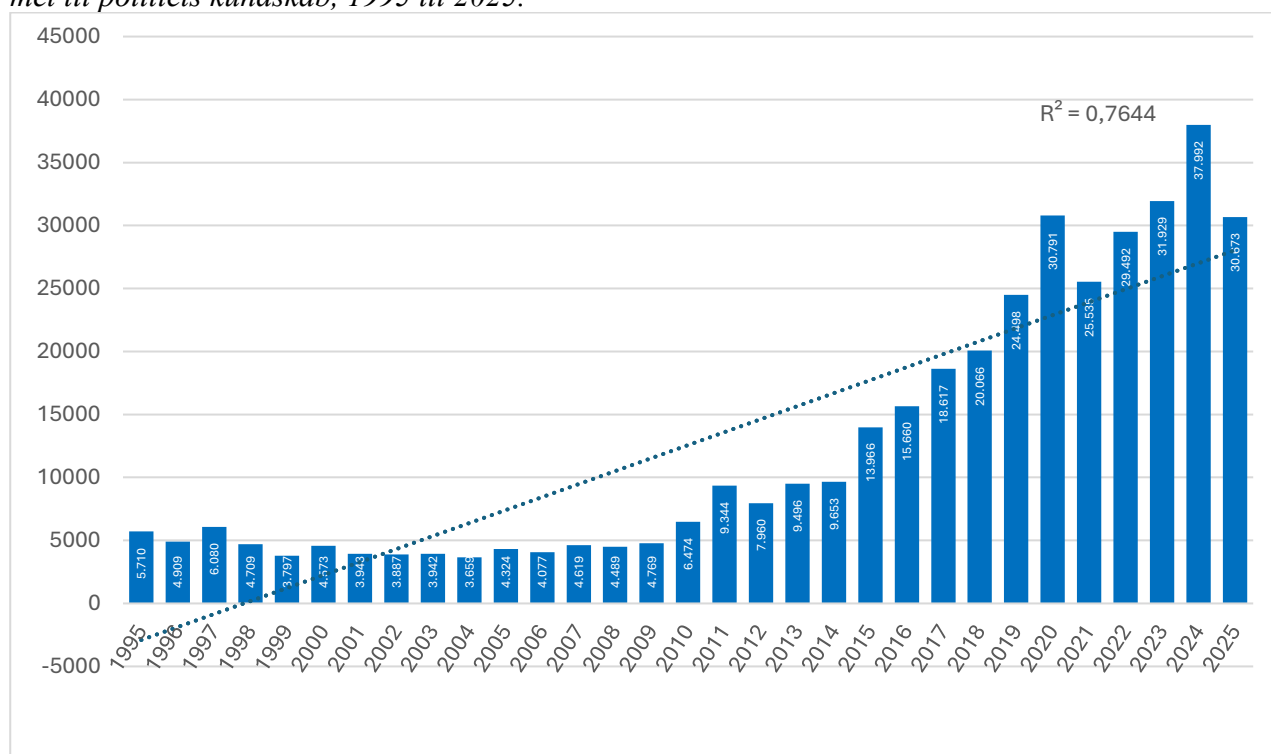
³⁵ Jf. <https://finansdanmark.dk/tal-og-data/institutter-filialer-ansatte/kriminalitet/svindel-med-netbank-og-betalinger/investeringsvindel/> Opgørelserne er baseret på indberetning til Finans Danmark fra dets medlemsorganisationer. Finans Danmark er interesse- og arbejdsgiverorganisation for penge- og realkreditinstitutter, kapitalforvaltere, børsmæglere, investeringsfonde, samt datacentraler, it- og fintechvirksomheder i den finansielle sektor.

³⁶ Se: <https://politi.dk/-/media/mediefiler/nsk/dokumenter/faktaark-bekendt-i-knibe-svindel-oktober-2024.pdf>

³⁷ Se: <https://finansdanmark.dk/nyheder/2024/maj/antallet-af-sager-om-kaerlighedssvindel-falder-drastisk-men-moerketallet-er-stort/>

³⁸ Se: <https://finansdanmark.dk/nyheder/2026/april/danskerne-forsogt-svindlet-for-over-en-halv-milliard-i-2025/>

Opstilling 2.2.4.1.f. Antal "bedragerier i øvrigt" der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	437 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	25 %

Ifølge offerundersøgelser var der i 2024 5,9% adspurgte 16-79-årige, der inden for det seneste år havde været udsat for berigelseskriminalitet på internettet (Balvig, 2025). Det var en statistisk signifikant stigning i forhold til 2023 (4,1%).

Også for alle de specifikke former for kriminalitet på internettet, dette dækkede over, var der tale om statistisk signifikante stigninger fra 2023 til 2024:

- for misbrug af betalingskortoplysninger fra 1,6% til 2,4%
- for bedrageri ved samhandel fra 1,8% til 2,8%
- for kontaktbedrageri fra 0,6% til 0,8%
- for misbrug af personoplysninger fra 0,4% til 0,7%

Der er desværre ikke gennemført relevante offerundersøgelser i 2025.

*

Specielt fra 2024 til 2025 sker der et markant fald i sager vedrørende ”Snyd og bedrag”. Der er omkring 13.000 færre sager i 2025 end 2024, svarende til et fald på 16%. For undergruppen ”Bedragerier” er der ca. 11.000 færre sager, svarende til et fald på 18%, og for undergruppen heraf, ”Bedragerier i øvrigt” 7.000 færre sager, svarende til et fald på 19%. Der er ca. 4.000 færre ”Databedragerier”, svarende til et fald på 17%.

Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK) har på basis af politiets POLSAS registreringssystem udarbejdet statistik for, hvor mange sager vedrørende It-relateret økonomisk kriminalitet, der har været i 2024 og 2025, og herigennem kan man få et endnu mere detaljeret billede af udviklingen på dette område.³⁹

I alt drejede det sig i 2024 om 39.670 sager og i 2025 28.960 – et fald på over 10.000 sager, svarende til et fald på 27%.⁴⁰ Faldet gør sig gældende på næsten alle sagsområder:

Samhandelsbedrageri, fra 12.540 til 10.397 – et fald på 10%
Misbrug af kortoplysninger, fra 8.037 til 5.749 – et fald på 17%
Kontaktbedrageri mod private, fra 8.205 til 4.687 – et fald på 43%
Misbrug af adgang til tjenester, fra 1.789 til 1.124 – et fald på 37%
Kreditbedrageri, fra 1.319 til 1.052 – et fald på 20%
Afpresning, fra 1.081 til 999 – et fald på 8%
Kontaktbedrageri mod virksomheder, fra 557 til 572 – en stigning på 3%
Andet, fra 452 til 260 – et fald på 42%

Separat har man opgjort i hvor mange af sagerne, de kriminelle har benyttet sig af phishing, smishing og/eller vishing. Kategorien giver et billede af, hvilke kontaktmetoder, de kriminelle bruger, og derfor bruges kategorien ofte sammen med andre sagskategorier, der bruges til at beskrive kriminalitetsmodus. Derudover indeholder kategorien sager, hvor borgeren har modtaget en besked, et telefonopkald eller en mail fra en svindler, men hvor de fx ikke har klikket på linket eller udleveret oplysninger. Disse sager kategoriseres udelukkende efter gerningspersonens kontaktmåde og får ikke andre kategorier. Phishing, smishing og/eller vishing blev anvendt i 14.925 sager i 2024 og 9.538 i 2025 – et fald på 36%.

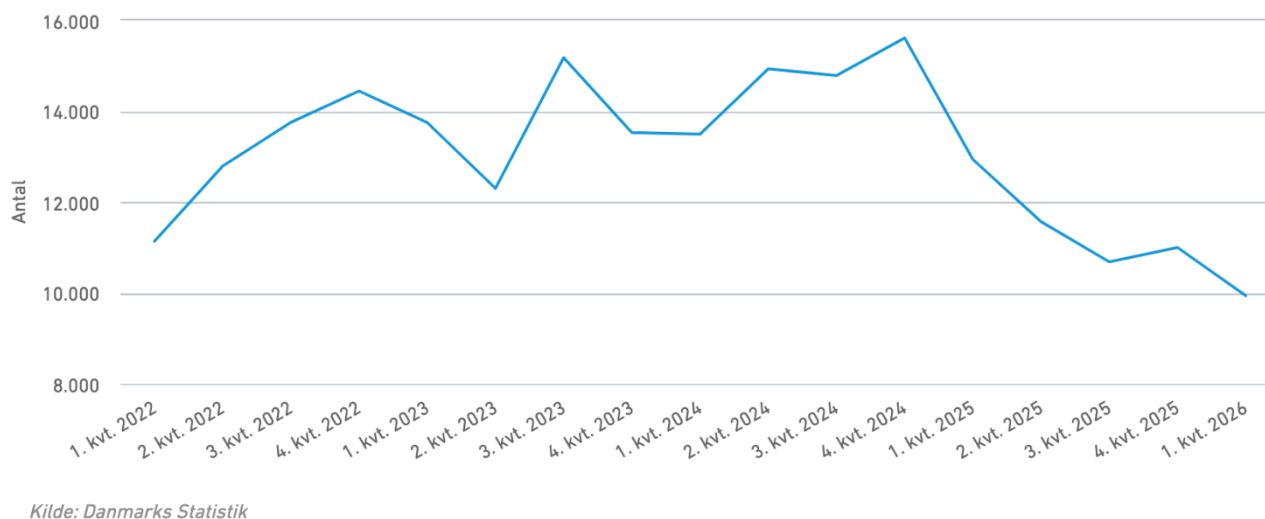
Hovedforklaringen på faldet fra 2024 til 2025 synes at være et sms-spamfilter, som netværksoperatørerne implementerede i første kvartal i 2025 og den betydelige effekt dette synes at have haft på antallet af sms'er med svindel. Ifølge teleselskaberne blev der i 1. kvartal 2025 frafiltreret omkring 3,8 millioner svindel-sms'er i mobilnettene, som ellers ville være nået ud til de danske telefoner. Filteret var særligt effektivt mod den såkaldte ’bekendt i knibe’-svindel, hvor kriminelle udgiver sig for at være et barn af offeret. Blandt andet kunne Forbrugerrådet Tænk se henvendelser om den type sms-svindel i rådets ’Dit Digitale Selvforvar’ nærmest ”faldt som en sten” (jf. forbrugerpolitisk rådgiver Rolf Høymann Olsen).⁴¹

³⁹ Jf. <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/aktuelt/statistik-og-udgivelser/it-relateret-oekonomisk-kriminalitet/aarsrapport-om-itrelateret-oekonomisk-kriminalitet-anmeldt-i-2025.pdf>

⁴⁰ For de forudgående år var det 25.996 i 2021, 26.551 i 2022 og 35.100 i 2023.

⁴¹ Af NCIK's statistik kan man se, at sager vedrørende ’bekendt i knibe’ faldt fra 3.909 i 2024 til 1.215 i 2025, et fald på 69%.

Ret hurtigt efter, at filteret havde været i funktion, blev teleselskaberne klar over, at det ikke kunne gennemføres som en fuldt ud automatiseret screening. Man var nødt til at "se systemet over skulderen", dvs. at lagre nogle af meddelelserne for en tid og "at læse med". Selv om der var tale om masseudsendte sms'er kunne de være fortrolige, og så var spørgsmålet, om det man gjorde var juridisk holdbart. Man kom så meget i tvivl, at man satte screeningen i stå, så Digitaliseringsstyrelsen kunne vurdere om det var lovligt. Det skete i begyndelsen af efteråret 2025. Ifølge tal fra telebranchen begyndte svindelforsøgene igen.

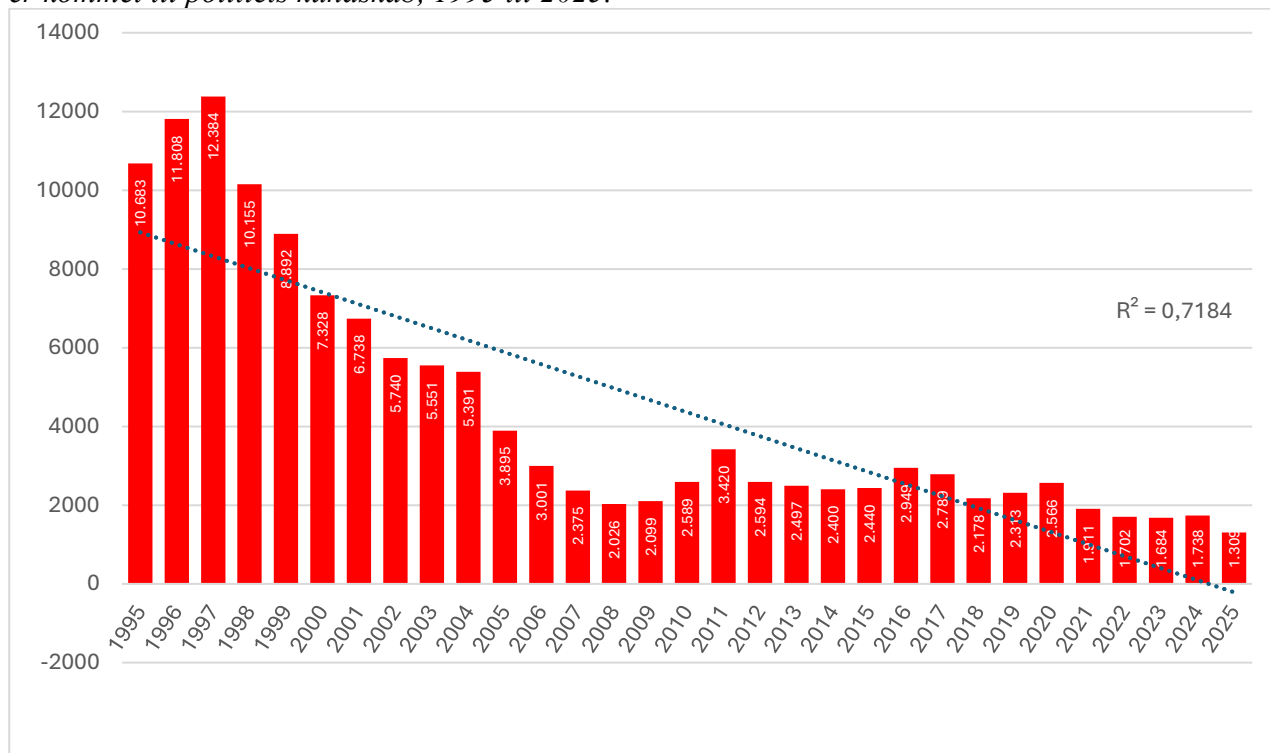

Af ovenstående kan man tydeligt se, at det samlede antal bedragerisager, der ved anmeldelses eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, falder kraftigt i 1. kvartal 2025, og at den faldende tendens fortsætter i 2. og 3. kvartal. Man kan også se, at der så sker en mindre stigning i 4. kvartal, men i 1. kvartal 2026 er der på ny tale om et fald, og man når ned på det laveste antal sager i kvartalet i hele den kortlagte periode, dvs. siden 1. kvartal 2022.

Efter 8 måneders overvejelser kom Digitaliseringsstyrelsen i maj 2026 frem til den vurdering, at der ikke er lovhjælp for metoden.

2.2.4.2. DOKUMENTFALSK I ALT (jf. § 171-174)

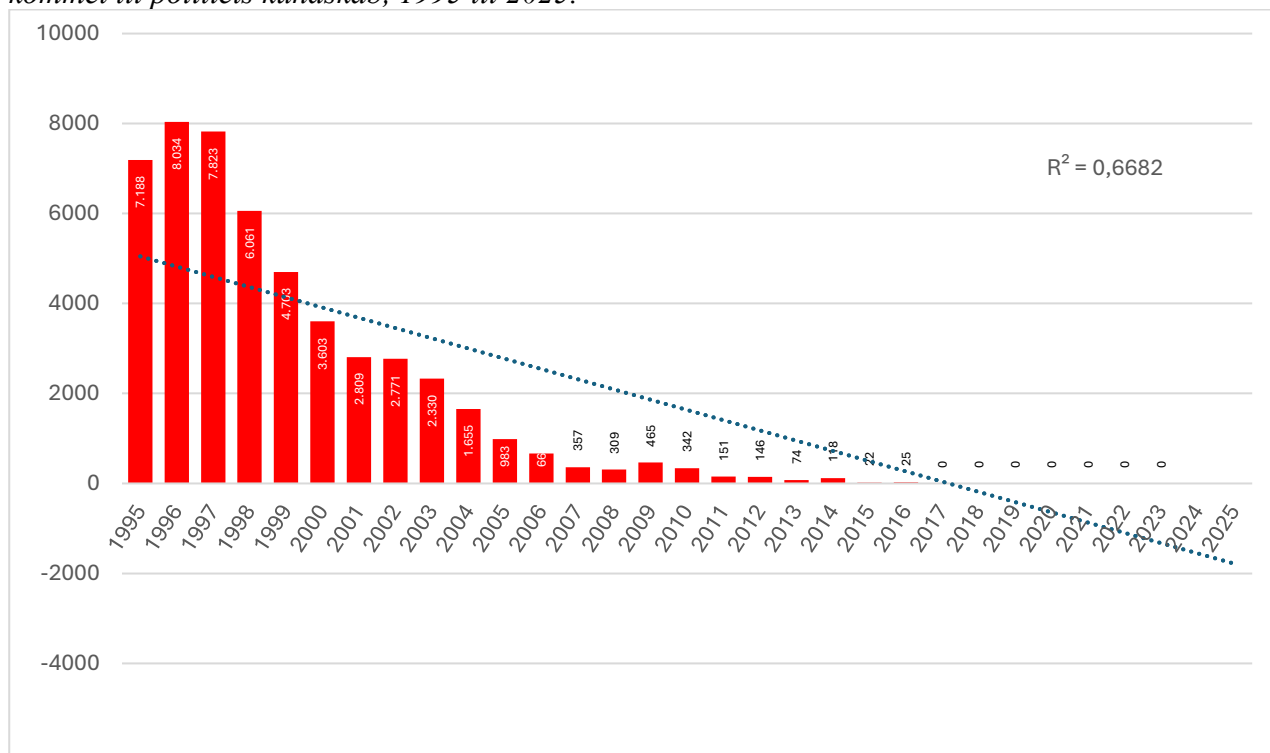
Opstilling 2.2.4.2.a. Antal tilfælde af dokumentfalsk i alt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-88 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-43 %

Blandt det samlede antal tilfælde af dokumentfalsk drejede langt de fleste i begyndelsen af perioden sig om dokumentfalsk med checks, og det er også først og fremmest faldet i disse der ligger bag det samlede fald frem til slutningen af perioden. Toppunktet var i 1996 med 8.034 politiregistrerede tilfælde af dokumentfalsk med checks. Det sidste politiregistrerede tilfælde af checkdokumentfalsk fandt sted i 2016. Checksamarbejdet mellem danske banker ophørte 1/1 2017, og derefter var checks i praksis ubrugelige som betalingsmiddel i Danmark.

Opstilling 2.2.4.2.b. Antal dokumentfalsk med checks, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

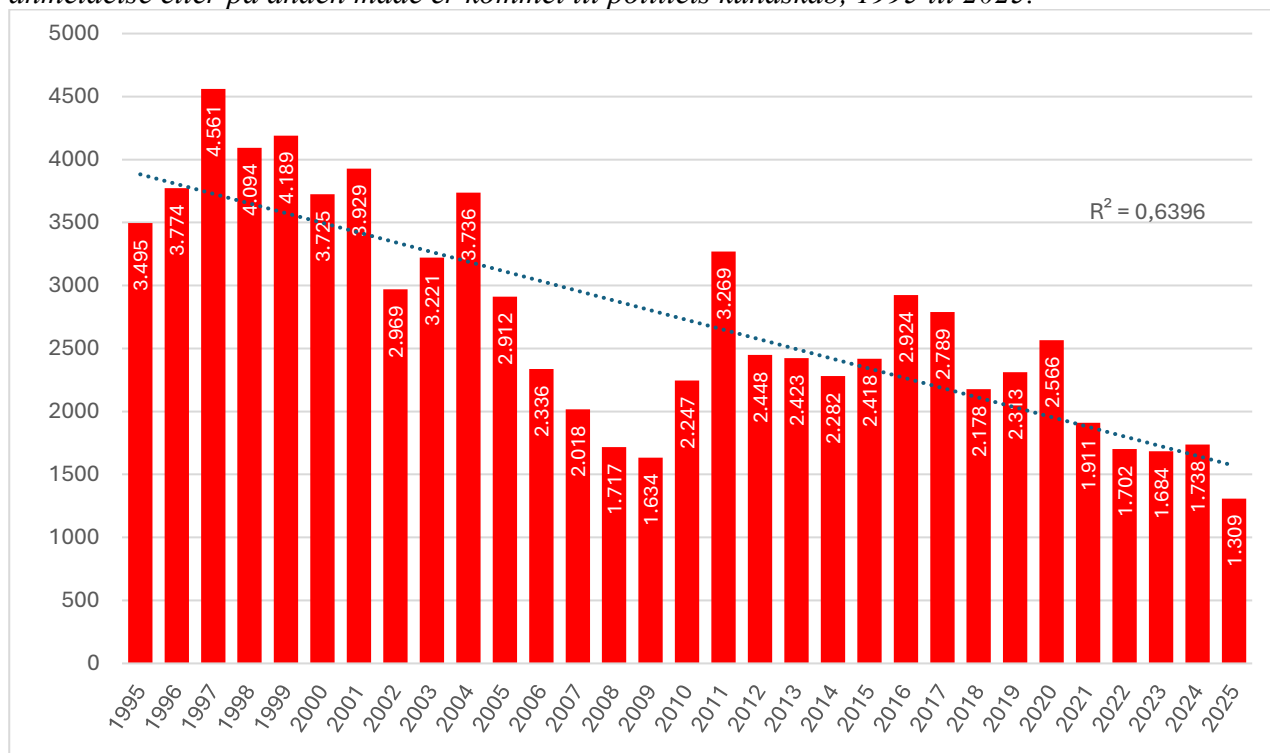

Pct.-vis ændring 1995-2025	-100 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-100 %

Ser man på alle andre former for dokumentfalsk end dokumentfalsk ved checks har der også her gjort sig en faldende tendens gældende set over de tre årtier. Der er sket mere end en halvering: 3.495 tilfælde i 1995 og 1.309 i 2025.

Især i den sidste del af perioden er det dokumentfalsk ved anvendelse af Dankort og andre kontokort, der er blevet mindre af – og det er også blevet meget vanskeligt at foretage dokumentfalsk ved anvendelse af disse kort. I 1995 forekom der knapt 1.000 tilfælde af dokumentfalsk ved anvendelse af Dankort/kontokort, mens der de seneste år kun har været et enkelt tilfælde om året eller slet ingen.

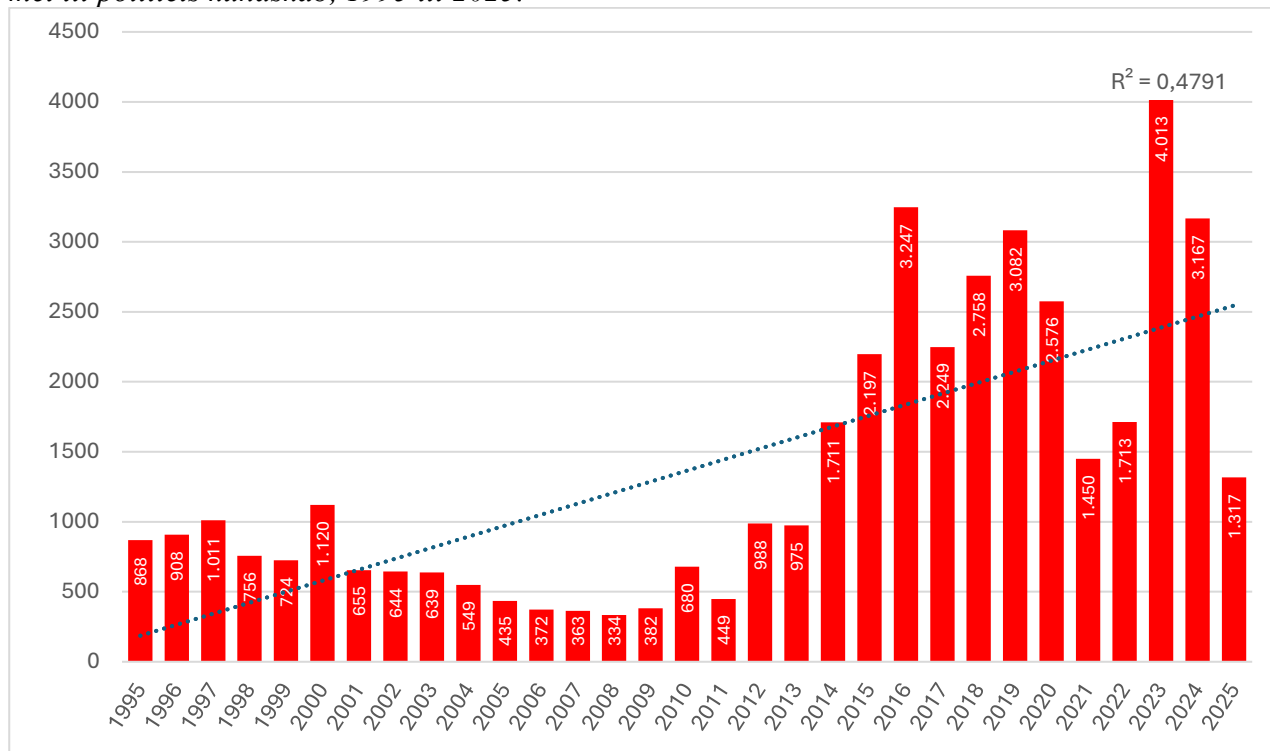
Opstilling 2.2.4.2.c. Antal tilfælde af dokumentfalsk (eksklusive dokumentfalsk med checks), der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-48 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-43 %

2.2.4.3. UNDERSLÆB (jf. § 278)

Opstilling 2.2.4.3.a. Antal tilfælde af underslæb, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

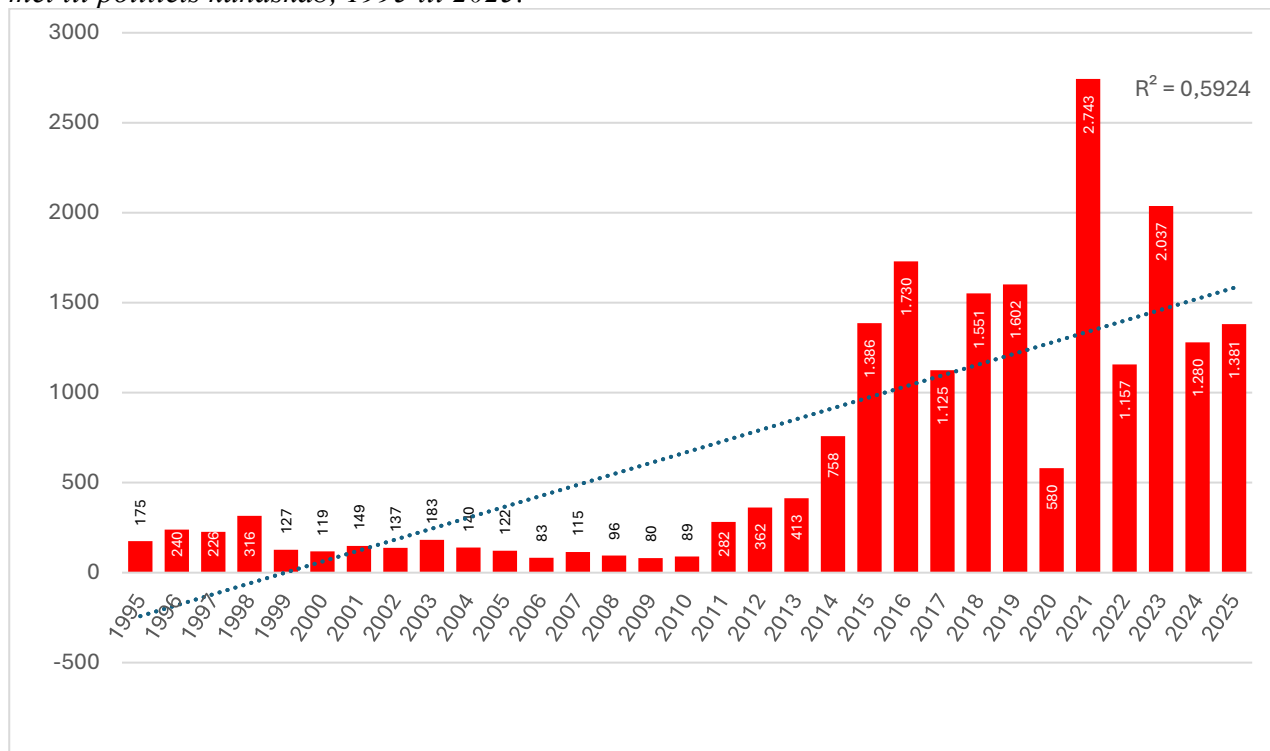
Pct.-vis ændring 1995-2025	52 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-57 %

Underslæb drejer sig om at tilegne sig ting eller penge, som man har adgang til, men ikke ejerskab over, for eksempel at bruge penge fra en klientkonto til egne indkøb eller sælge en leaset bil til tredjemand. Langt hovedparten af de registrerede tilfælde af underslæb 1995-2025 er i gerningskodesystemet rubriceret som ”underslæb/brug af penge”.

Et sagskompleks med ca. 2.000 sager er forklaringen på det exceptionelt høje tal i 2023. Det drejede sig om tilegnelse af penge.

2.2.4.4. MANDATSVIG (jf. § 280)

Opstilling 2.2.4.4.a. Antal tilfælde af mandatsvig, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

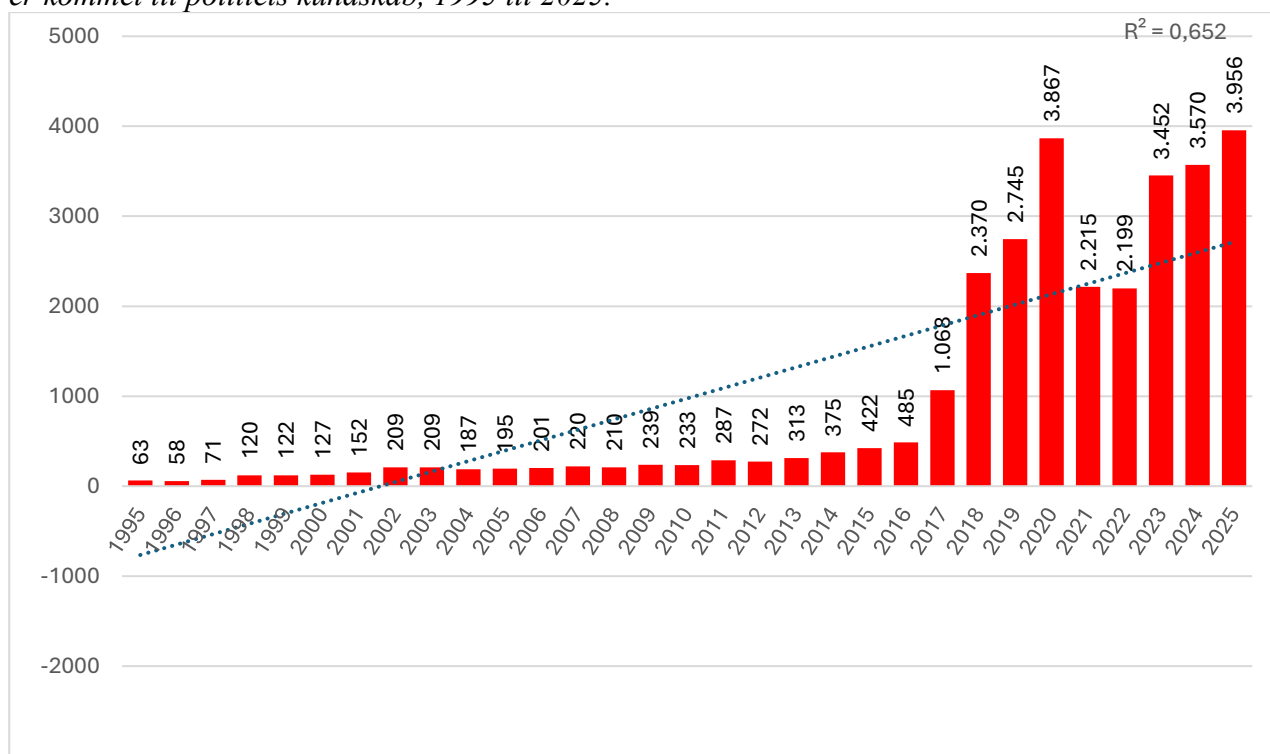
Pct.-vis ændring 1995-2025	689 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-14 %

Mandatsvig drejer sig om at misbruge en lovlig adgang til at handle på andres vegne, som gør, at disse andre lider tab, fx ved at hæve penge til sig selv når man passer en konto for andre, eller købe varer til sig selv på arbejdspladsens konto. Paragraffen omhandler også misbrug af eget Dankort til indkøb, der ikke er dækning for. Udspecificerede gerningskoder viser dog, at anmeldelser om Dankortmisbrug udgør under 10 pct. af anmeldelserne i perioden 2015-2025. Langt hovedparten af anmeldelserne står alene opført som ”mandatsvig”, og det er derfor vanskeligt at vurdere, hvad der ligger bag de store udsving siden 2015. I 2021 blev 3 personer sigtet i tilsammen 808 sager, hvoraf mange udsprang af sager fra de tidligere år.

Afgrænsningen mellem mandatsvig og andre former for ”snyd” – som f.eks. underslæb – er ikke altid krystalklar, hvorfor udsving fra år til år muligvis til dels kan tilskrives forskelle i, hvordan anmeldelserne er kategoriseret. Se tillige tidligere bemærkninger om den strafferetlige regulering af snyd og bedrag.

2.2.4.5. AFPRESNING OG ÅGER (jf. §§ 281-282) – herunder digital sextortion

Opstilling 2.2.4.5.a. Antal tilfælde af afpresning og åger, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	5.279 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	44 %

Næsten alle anmeldelser i opstilling 2.2.4.5.a vedrører afpresning, som frem til 2022 udgjorde 96 pct. af det samlede antal anmeldelser. I 2023 blev der registreret et usædvanlig stort antal tilfælde af åger – 268. Vi gætter på, at de fleste af disse sager vedrørte et enkelt eller nogle ganske få sagskomplekser. For hele perioden 1995 til 2025 lå det gennemsnitlige politiregistrerede sager vedrørende åger på 31, men i 2025 var der 156 sager.

Størstedelen, formentlig stort set hele den stigning, der sker fra 2016 til 2020/23 – omkring en syv-dobling – vedrører tilfælde af digital sextortion/sexafpresning, hvor forurettede afpresnes for penge (strafbart iflg. § 281 om afpresning). Det er især mænd, der udsættes for denne form for sextortion. Om det øgede antal anmeldelser beror på en reel udvikling, eller om den helt eller delvist beror på ændrede anmeldelsestilbøjeligheder, vides ikke, men det er en periode, hvor der blev gennemført store kampagner for at få forurettede til at anmelde sextortion til politiet.

En opgørelse foretaget af politiet på basis af deres POLSAS-system viser, at der i 2019 blev registreret 374 tilfælde af sextortion (vedrørende penge *og/eller* andre ydelser). I 2022 var tallet 855. For mænds vedkommende var dette en stigning fra 98 til 589 tilfælde, for kvinder et nogenlunde uændret antal, fra 276 til 266 (jf. oplysninger gengivet i Digitalt Ansvar, 2023b).

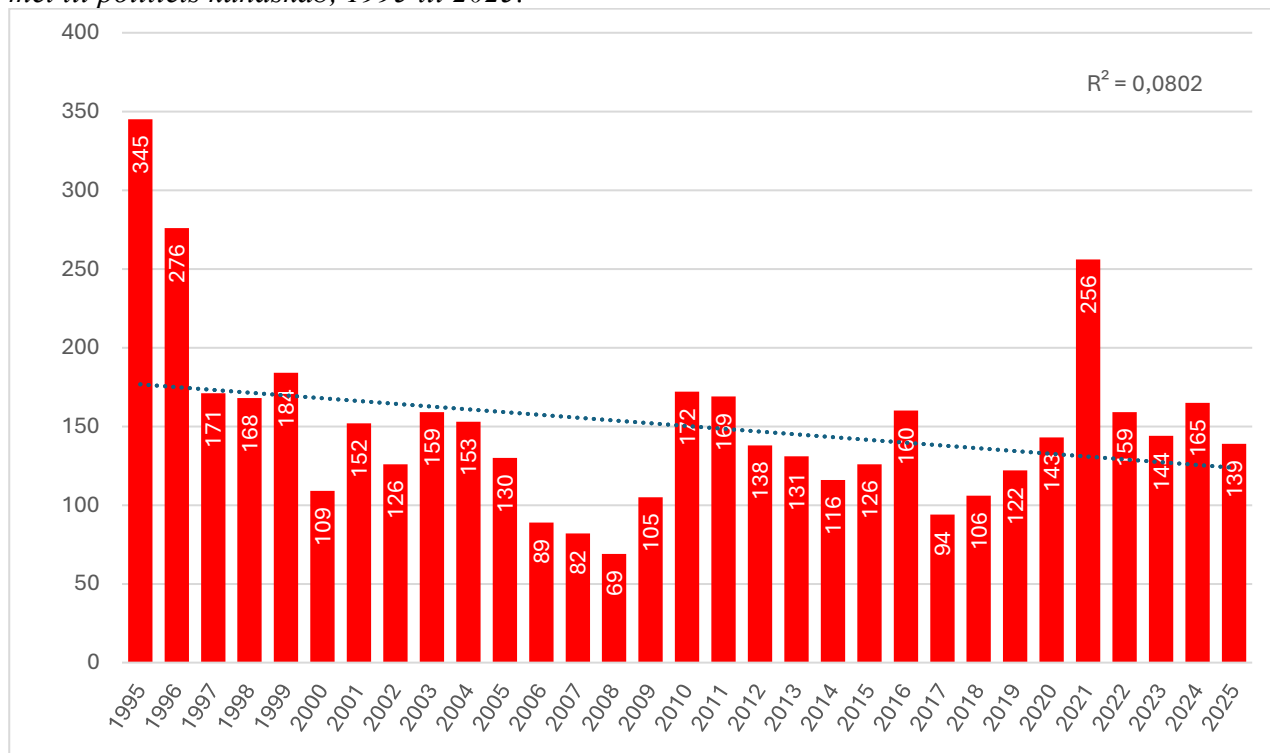
Ved sextortion – som for en række andre former for digitale forbrydelser – kan man kan have sager med kun en enkelt eller få gerningspersoner, og så et stort antal hændelser/forurettede. Det kan være uklart, hvordan disse sager tælles/opgøres i statistikken, men forekomsten af den slags sager er ofte forklaringen på et usædvanligt stort antal ”anmeldelser” i et enkelt kalenderår sammenlignet med det forudgående og det efterfølgende. Disse enkeltstående sager får ofte stor mediedækning og navngives i pressen, som fx ”Umbrellasagen” og ”Sagen om de 169 kvinder”. Se også de store spring, der er i tallene fra fx 2020 til 2021 og fra 2022 til 2023.

Under alle omstændigheder er det et område med et meget stort mørketal. Det ved vi fra offerundersøgelser. Andelen af voksne danskere, der mindst er på nettet én gang om ugen – og det er langt de fleste – som inden for det seneste år havde været udsat for sextortion (inkl. seksuel afpresning) var i 2020 4,7%, i 2022 5,4% og i 2023 5,1%. For kvinder, der som nævnt hovedsagelig er blevet afpresset for andre ydelser end penge, var procenterne 2,3%, 4,9% og 3,8%; for mænd, der hovedsagelig er blevet afpresset for penge, 7,3%, 5,9% og 6,2% (Digitalt Ansvar, 2023b). Disse tal er behæftet med stikprøveusikkerhed, men tyder umiddelbart på, at forekomsten af sextortion de seneste år har stabiliseret sig. Sammenlignet med forekomsten af fysisk vold er der dog tale om stabilisering på et temmelig højt niveau.

Se under ”Forbrydelser mod den personlige frihed” for nærmere om sextortion, der har karakter af afpresning for andre ydelser end penge, afsnit 3.10.

2.2.4.6. SKYLDNERSVIG (jf. § 283)

Opstilling 2.2.4.6.a. Antal tilfælde af skyldnersvig, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

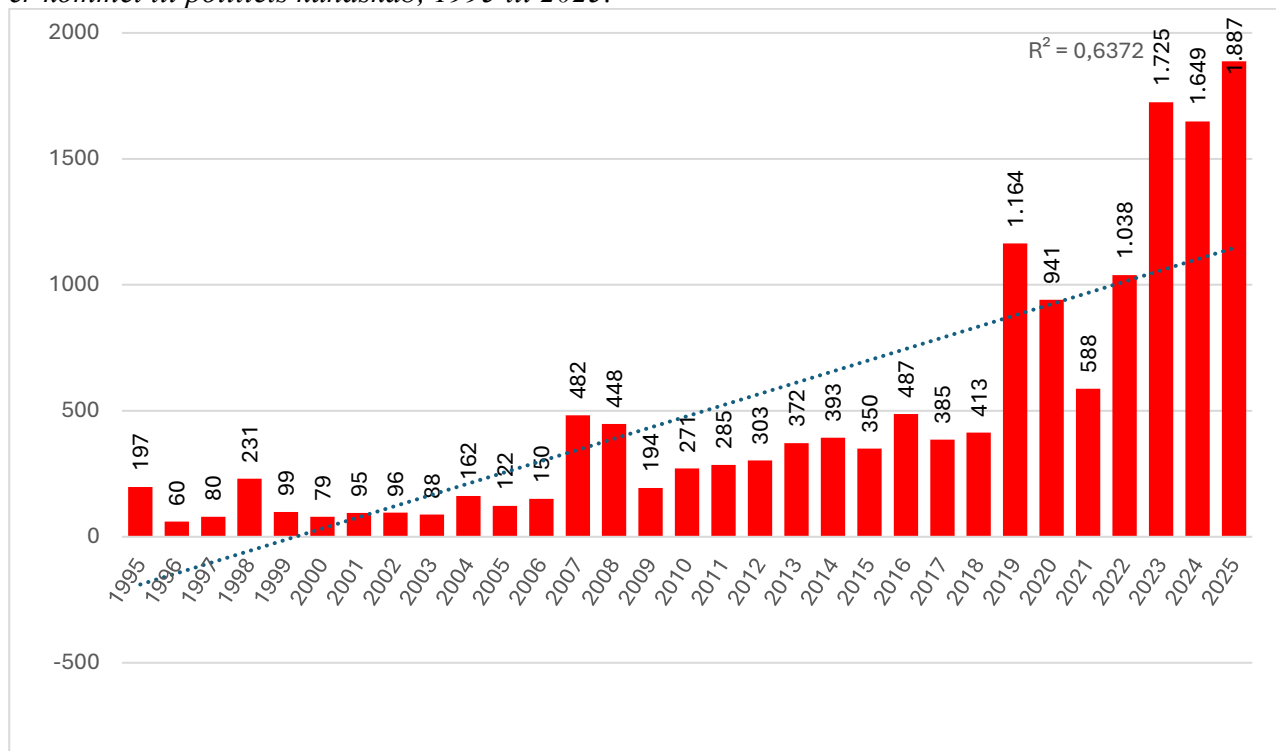
Pct.-vis ændring 1995-2025	-60 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	14 %

Skyldnersvig drejer sig blandt andet om at skjule værdier, således at berettigede kreditorer ikke kan gøre udlæg i dem. Skyldnersvig opstår ofte, når en virksomhed går konkurs.

Der kan også blive tale om skyldnersvig, hvis en pantsat genstand sælges uden panthavers samtykke, eller hvis man ved gaver, stort forbrug, mærkelige aftaler eller andet giver sine, eller virksomhedens, kreditorer en dårligere mulighed for at få betalt deres krav.

2.2.4.7. GROV SKATTESVIG M.V. (jf. § 289, 1. pkt. og 2. pkt., 289a)

Opstilling 2.2.4.7.a. Antal tilfælde af grov skattesvig m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

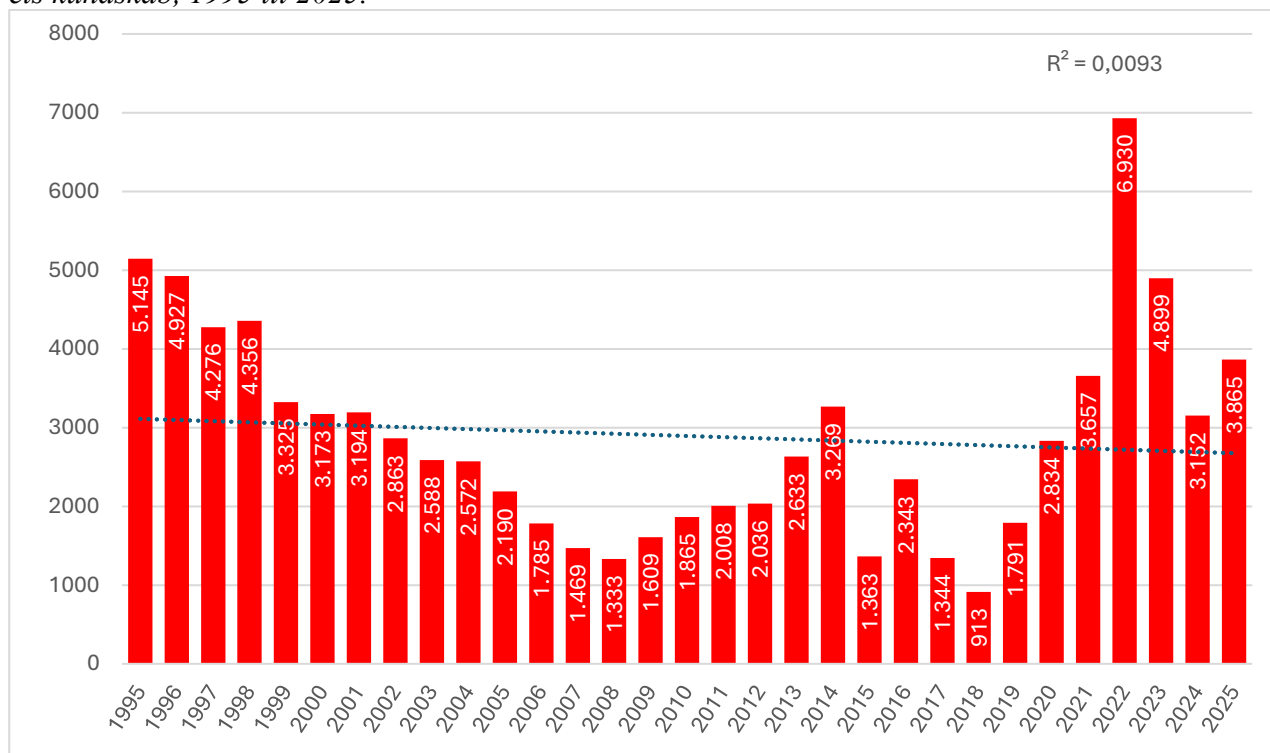
Pct.-vis ændring 1995-2025	858 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	62 %

Opstilling 2.2.4.7.a omfatter svindel med skat, moms og EU-midler, sidstnævnte udgør dog under 5 pct. af anmeldelserne i perioden.

Se i øvrigt afsnit 6.2 om overtrædelser af skattelovgivningen.

2.2.4.8. HÆLERI I ALT

Opstilling 2.2.4.8.a. Antal hæleri i alt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

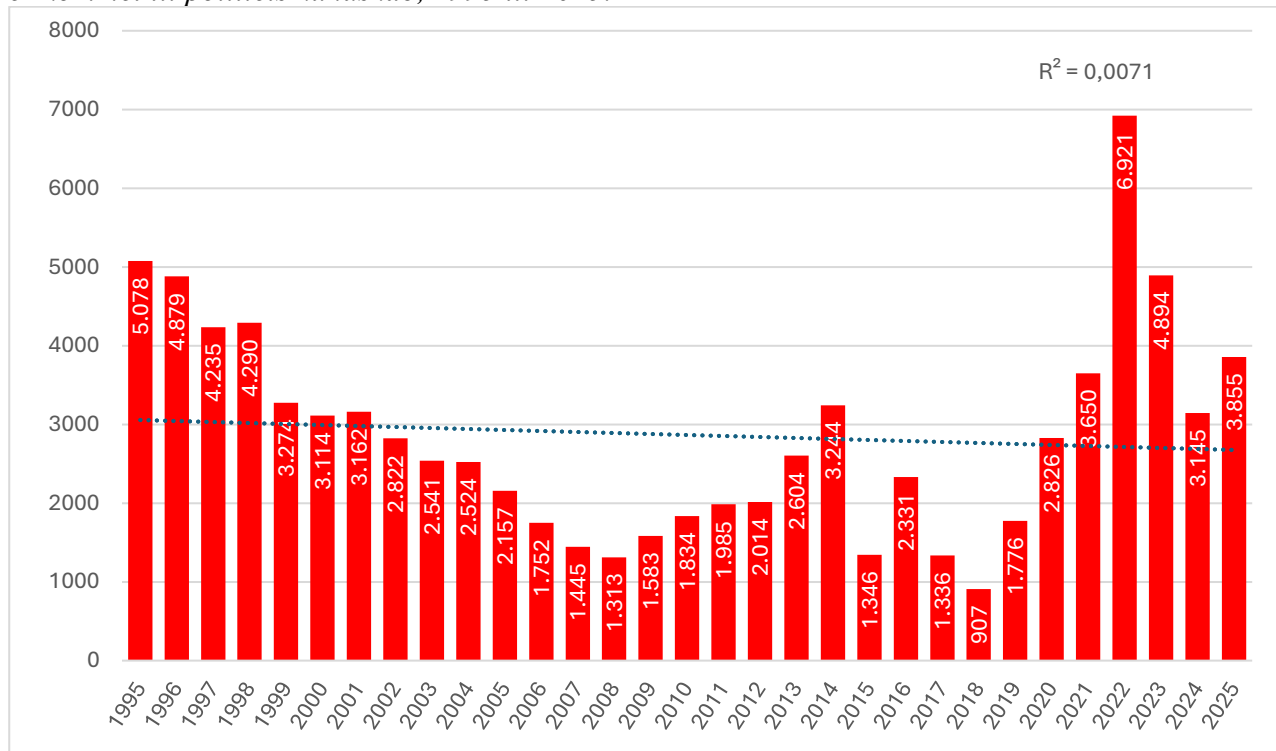

Pct.-vis ændring 1995-2025	-25 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	116 %

Opstilling 2.2.4.8.a omfatter såvel "Hæleri" som "Uagtsomt hæleri". Ved sammenligning af opstillinger 2.2.4.8.1.a og 2.2.4.8.2.a kan man se, at det i altovervejende grad drejer sig om "Hæleri".

2.2.4.8.1. HÆLERI (jf. §§ 290, 290a) – herunder hvidvask

Opstilling 2.2.4.8.1.a. Antal hælerier (herunder hvidvask), der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-24 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	117 %

Antallet af hælerisager er for stærkt nedadgående frem til 2018, hvor man kommer ned under 1.000 sager, efter at der i 1995 havde været fem gange så mange. Der er dog en vis ”opblussen” fra 2008 til 2014.

§ 290 a, som omhandler hvidvask af penge, er indsat i straffeloven 8/6 2018. Hvor gerningskoderne ”hæleri” og ”grov/forretningsmæssig hæleri” udgør langt hovedparten af anmeldelserne frem til 2019, overtager ”hvidvask” og ”grov/forretningsmæssig hvidvask” i de seneste år. Disse gerningskoder udgjorde 76 pct. af alle anmeldelser i 2025.

”Traditionelt” hæleri

Kruize har foretaget en undersøgelse af det ”traditionelle” hæleri fra 1995 til 2023 (Kruize, 2025, 2026). Det ”traditionelle” hæleri er en lovovertrædelse, som sjældent når frem til politiet via en

anmeldelse, men som politiet får kundskab om via en standsning/anholdelse eller ransagning. Heraf følger også, at de fleste af de registrerede forhold vedrører besiddelse snarere end handel eller vide-reformidling. Siden 2020 har politiet haft mulighed for at anvende agentordninger ved efterforskning af hæleri på internettet, men ifølge Kruize er det indtil videre kun sket i begrænset omfang.

Kruize's analyser viser, at en stor andel af dem, der sigtes for hæleri, i forvejen er kendt af politiet og at enkelte er sigtet for flere hundrede forhold. Kruize kommer frem til følgende profil af hvem hælerne er:

” Hæleri kan opdeles i almindeligt hæleri (93,5 pct.) og professionelt eller erhvervsmæssigt hæleri (6,5 pct.). Selvom professionelt hæleri udgør en mindre andel af sagerne, repræsenterer det en særlig gruppe hælere – nemlig dem, der fungerer som mellemed mellem gerningspersoner og forbrugere, og som dermed aktivt afsætter stjalne varer.

Andelen af omrejsende kriminelle blandt personer dømt for professionelt eller erhvervsmæssigt hæleri ligger på hele 39 pct. i perioden 2008–2022. Dette kan tolkes som en indikation af, at en betydelig andel af de personer, der dømmes for at eksportere stjalne varer ud af landet, selv er udenlandske statsborgere. Personer dømt for professionelt hæleri er i gennemsnit ældre end personer dømt for almindeligt hæleri, de lever oftere i parforhold og har i væsentligt lavere grad været i misbrugsbehandling.

Samlet set tegner der sig et billede af, at professionelle hælere i mindre grad end almindelige hælere udviser de klassiske risikofaktorer, der ofte forbindes med kriminalitet.” (Kruize, 2025, s. 5-6).

Om selve processen, afsætning af stjalne varer, og ændringer i denne, beskrives af Kruize gennem erhvervelse, overdragelse og integrering (Kruize, 2026, s. 5):

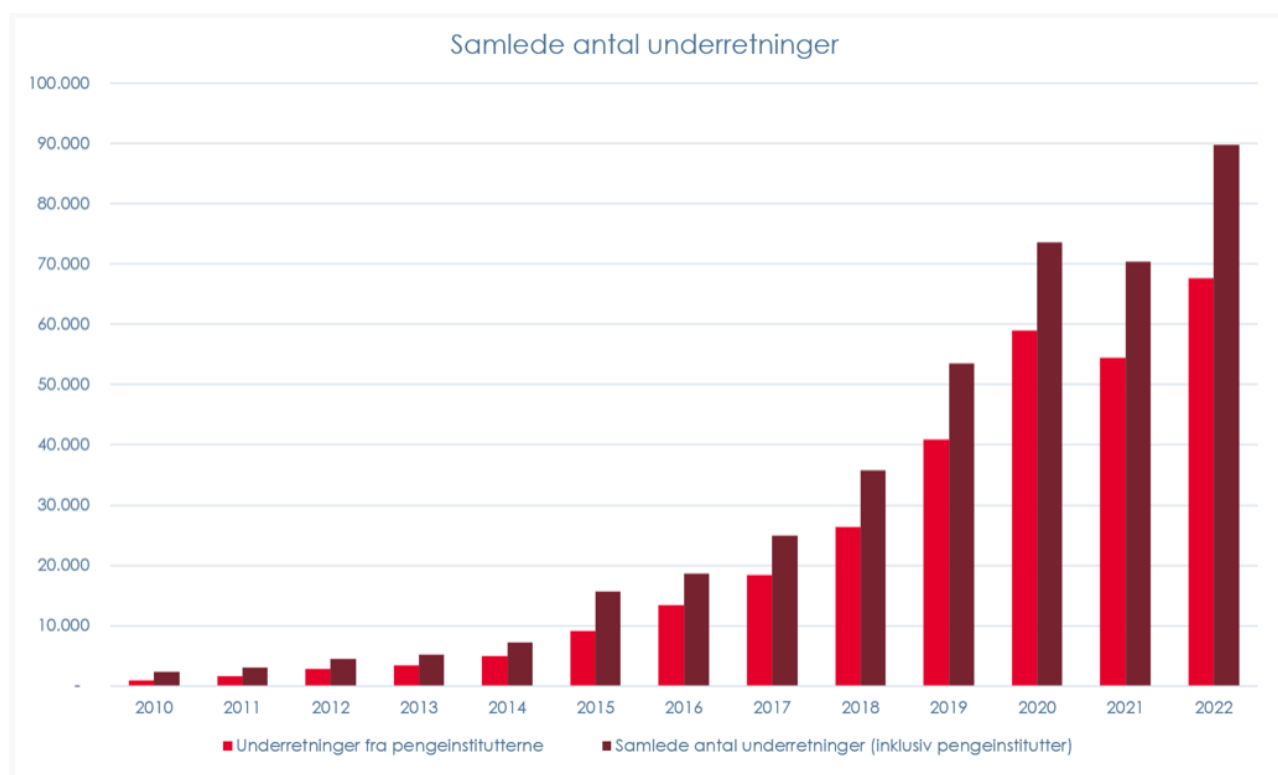
- Erhvervelse: Tyvene tager typisk varer, der let kan afsættes — efterspørgslen styrer markedet.
Bestillingsindbrud forekommer, men er ikke normen. Der er faldende interesse for elektronik og stigende interesse for tøj, sko og tasker; smykker og ædelmetaller er fortsat attraktive.
- Overdragelse: Ikke alle varer sælges; omkring 20 pct. bruges privat. Tyve sælger traditionelt til bekendte, men onlineafsætning til ukendte er blevet mere udbredt, hvilket reducerer antallet af mellemed. I overdragelsesfasen kan varens oprindelse sløres — fx gennem omsmelting, ompolstring eller fjernelse af serienumre.
- Integrering: Varerne sælges til slutforbrugere, både fysisk og online. Mange nye (ubrugte) varer sælges som både nye og brugte; i en gennemgang af mistænkelige annoncer var 44 pct. nye.

Befolkningsmålinger fra 2016, 2020 og 2024 viser ændringer i salgskanaler og købsadfærd. Digitale salgskanaler steg frem mod 2020, men faldt lidt i 2024 — muligvis pga. MitID-validering. Flere angiver nu at have købt stjalne varer: fra 1,5–2 pct. i tidligere målinger til 3,5 pct. i 2024. Sandsynligheden for køb er dobbelt så høj ved offline tilbud, hvilket kan skyldes større tillid i sociale relationer.”

”Moderne” hæleri (hvidvask)

Stigningen i antallet af anmeldelser for hvidvask kan ifølge Hvidvasksekretariatets Årsrapport 2022 blandt andet skyldes en øget kontrol, herunder at flere brancher er blevet omfattet af indberetningspligt ved mistanke om hvidvask. Ifølge oplysninger fra Finans Danmark er det dog, som det fremgår af opstilling 2.2.4.8.1.b, fortsat penge- og realkreditinstitutter, der står for langt hovedparten af indberetningerne.

Opstilling 2.2.4.8.1.b. Antal underretninger om mulig hvidvask til Hvidvasksekretariatet, 2010 til 2022.

Kilde: Finans Danmark <https://finansdanmark.dk/tal-og-data/institutter-filialer-ansatte/kriminalitet/hvidvask/>

I 2023 modtog Hvidvasksekretariatet 81.106 underretninger, og i 2024 var tallet 91.330.⁴²

Af de 91.330 underretninger i 2024 vedrørte 78.266 ”Underretninger om mistænkelige transaktioner såsom ”Stort vekselbeløb”. De 12.820 vedrørte ”Underretninger om mistænkelige aktiviteter” som fx fra en ejendomsmægler: ”En udenlandsk statsborger ønskede at købe en større luksusvilla i x-by. Villaen var sat til salg for 22 millioner kroner. Kunden ønskede ikke at forhandle om pris, men stillede krav om betaling via banktransaktion fra en bank i Dubai. Kunden ønskede ikke at redegøre for pengenes oprindelse.” De resterende 244 vedrørte ”Underretninger om mulig terrorfinansiering” som fx en sparekasse: ”Vores kunde Fisk A/S modtager meget store fakturabetalinger for fisk fra Hong

⁴² Jf. <https://hvidvask.dk/-/media/mediefiler/hvidvask/hvidvask-da/dokumenter/udgivelser/aarsrapporter/2024-aarsrapport-fra-hvidvasksekretariatet.pdf>

Kong baserede banker. Vi har ikke det store kendskab til køber, men konstaterer, at pengene meget hurtigt flyttes videre til andre konti. En stor del af transaktionerne går til en konto 00123456 i Sparekassen af 1888 A/S beliggende i Danmark. Der betales dog også mange faktura til en amerikansk bank med henvisning til IT services. Kundens adfærd stemmer ikke overens med, hvad vi ser i lignende selskaber inden for fiskeriet.”

Langt størstedelen af underretninger kommer fra pengeinstitutterne. I 2024 tegnede pengeinstitutterne sig for 77% af alle underretninger, mens spiludbydere tegnede sig for 7%. De resterende 16% udgjordes primært af udstedere af elektroniske penge og udbydere af betalingstjenester, revisorer og offentlige myndigheder. Underretninger om terrorfinansiering kom udelukkende fra pengeinstitutter og myndigheder.

53.904 af de modtagne 91.330 underretninger i 2024 blev videregivet til forskellige myndigheder, heraf de 27.207 til skattemyndigheder, 9.974 til politiet, 7.360 til PET og de resterende 9.363 til anden offentlig myndighed.

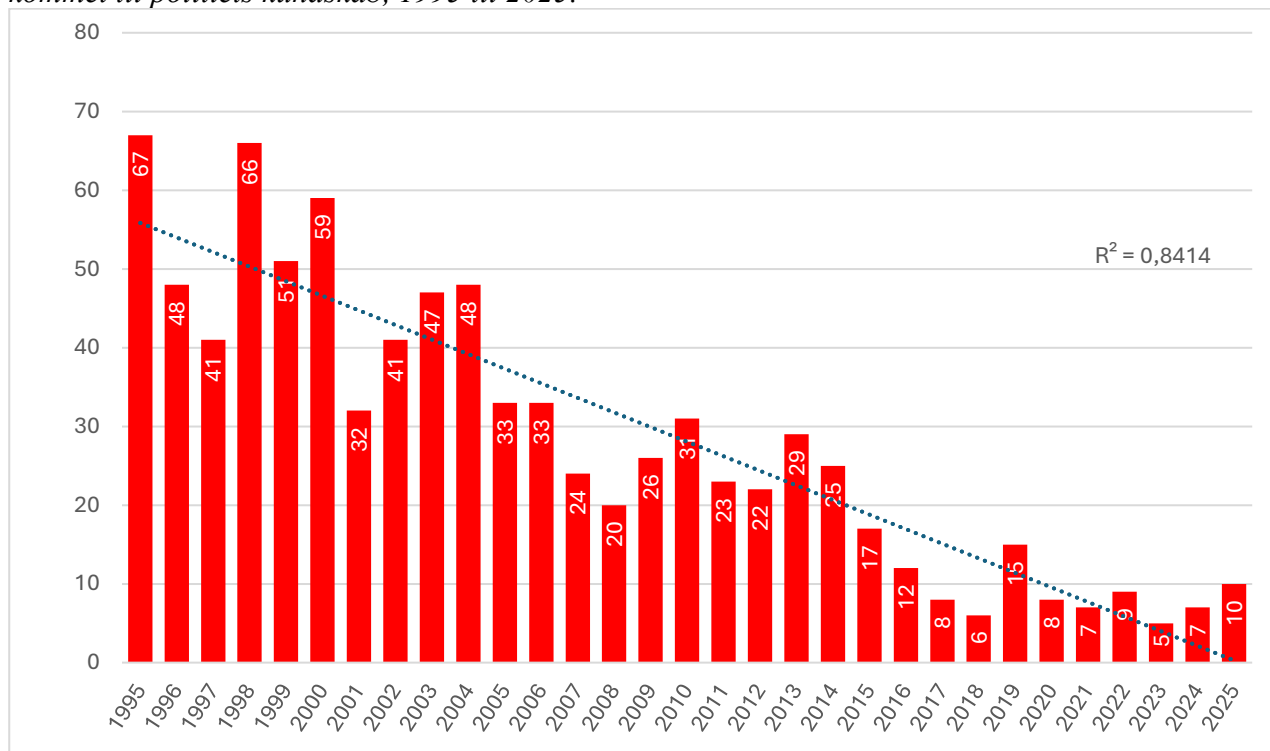
Hvorvidt en underretning fører til en sag der resulterer i en sigtelse og dom, afhænger af en række faktorer, herunder prioritering og mulig heden for at bevise en lovovertrædelse.

Opgjort efter antal forhold og ikke sager – der kan være flere forhold i en enkelt sag – blev der i 2018 truffet 2 strafferetlige afgørelser. Det udviklede sig til 46 i 2019, 70 i 2020, 3.356 i 2021, 3.647 i 2022, 6.165 i 2023 og 4.777 i 2024. Af de 4.777 afgørelser i 2024 var de 2.730 fældende, mens 2.047 var ikke-fældende (466 frifindelser, 1.565 påtaleopgivelser og 16 forældet).

Af de 2.730 fældende afgørelser i 2024 havde 52% karakter af betingede frihedsstraffe. 37% var ubetingede frihedsstraffe. De resterende var bøder eller andet.

2.2.4.8.2. UAGTSOMT HÆLERI (jf. § 303)

Opstilling 2.2.4.8.2.a. Antal tilfælde af uagtsomt hæleri, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-85 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-33 %

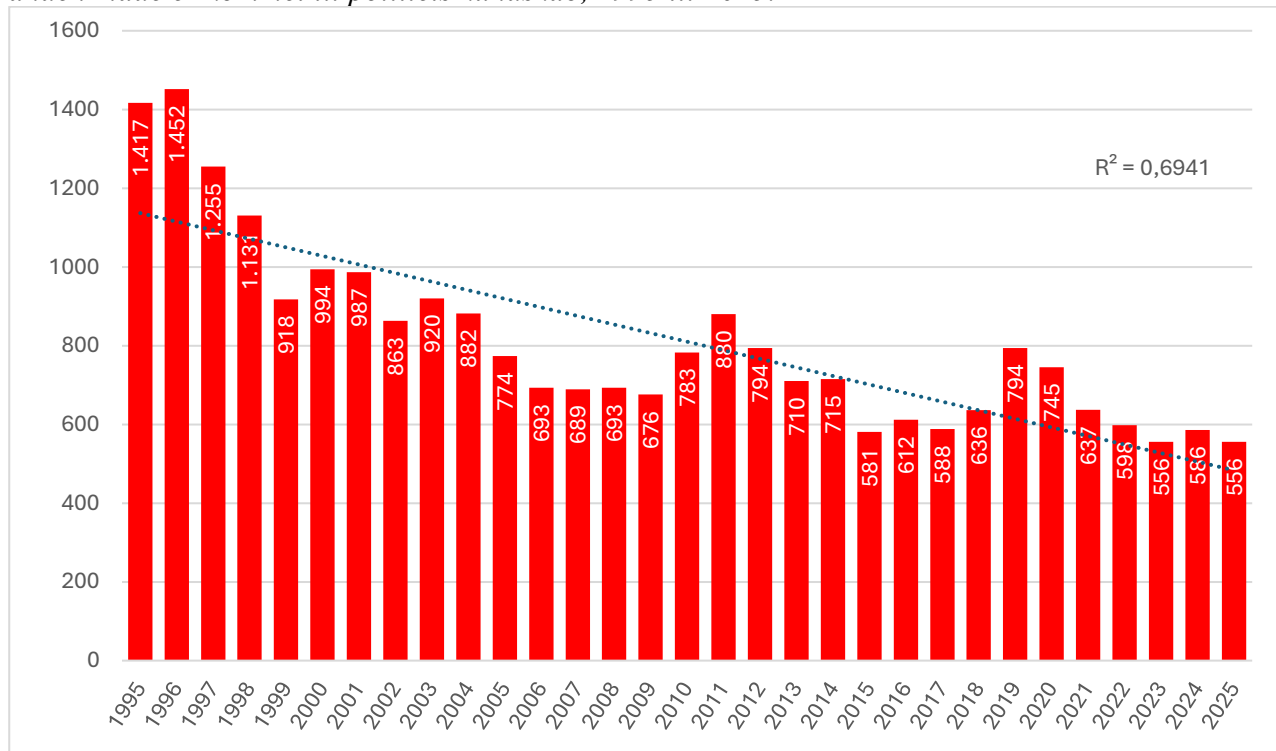
”Uagtsomt” betyder her ”groft uagtsomt”, idet man ikke kan straffes, hvis hæleriet er simpelt uagtsomt, altså at man har gjort det ”i god tro”. Sager om uagtsomt hæleri handler om situationer, hvor en person ikke med vilje køber eller håndterer stjålne varer – men burde have indset, at noget var galt. Det kan dreje sig om køb af ”for billige varer”, fx køb af en iPhone til langt under markedsprisen på Facebook, eller køb i ”skumle” omgivelser som fx køb af elektronik, cykler eller designermøbler fra kældre eller på gaden, hvor der ikke foreligger nogen dokumentation for ejerskab. Det kan fx også være modtagelse af gave eller betaling fra en, man ved er kriminell, uden at man har spurgt ind til gavs/det købtets oprindelse.

Som man kan se, er det årlige antal tilfælde over hele perioden relativt lille, og de sidste fem år har der hvert år været højst 10 tilfælde. Det er tænkeligt, at man i hæleritilfælde over tid er blevet mindre tilbøjelige til umiddelbart at registrere dem som groft uagtsomt hæleri.

Strafferammen for groft uagtsomt hæleri blev i 2010 ændret fra 6 måneder til 1 år. Anklagemyndigheden kunne i den forbindelse oplyse, at man på daværende tidspunkt ingen faste retningslinjer havde vedrørende, hvordan groft uagtsomt hæleri burde straffes, men at der oftest var tale om en bøde.

2.2.4.9. ULOVLIG OMGANG MED HITTEGODS (jf. § 277)

Opstilling 2.2.4.9.a. Antal tilfælde af ulovlig omgang med hittegods, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

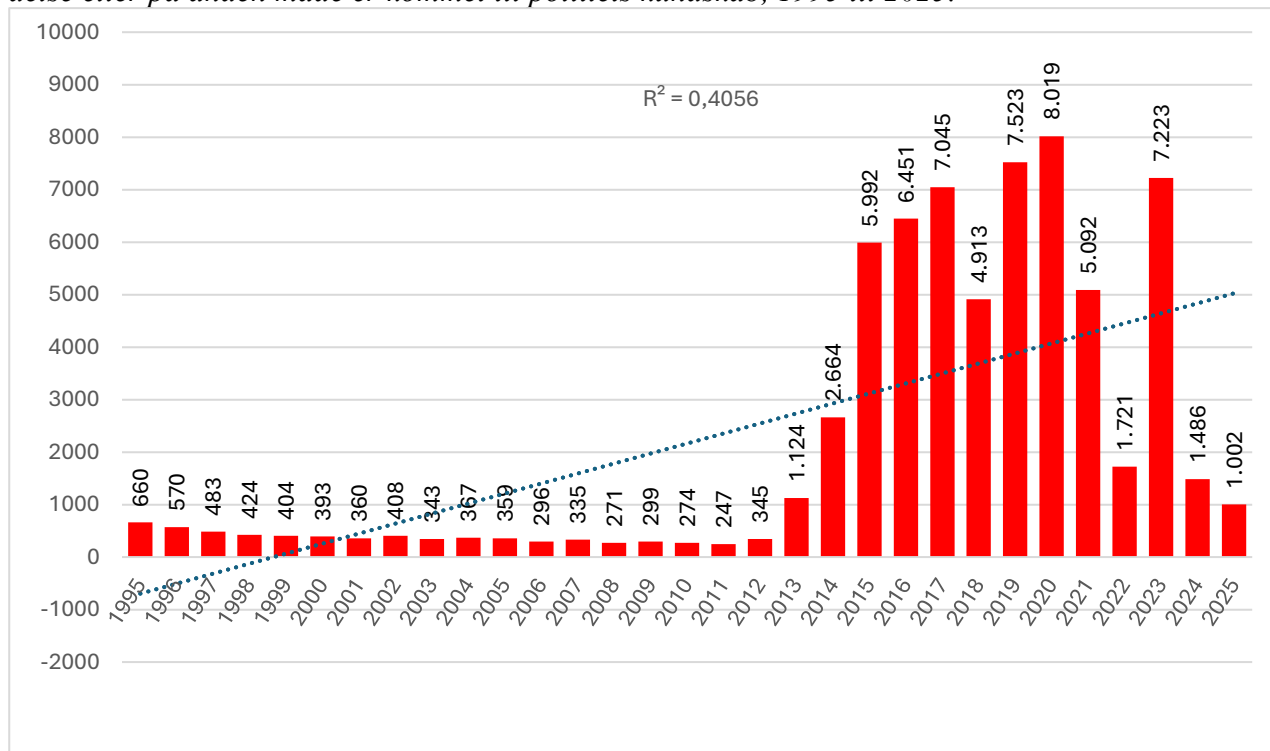
Pct.-vis ændring 1995-2025	-61 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-30 %

Antal sager vedrørende ulovligt omgang med hittegods har ligesom sager vedrørende ”traditionelt” hæleri (dvs. ikke hvidvask) været faldende hen over perioden. Fra 1995 til 2025 er der tale om mere end en halvering.

Typiske eksempler på ulovlig omgang med hittegods er, at man finder en pung og beholder pengene; man finder en mobiltelefon fundet i toget eller at man hæver penge på det fundet Dankort.

2.2.4.10. BERIGELSESFORBRYDELSE OG FORMUEKRÆNKELSE (jf. §§ 292-300c, 301, 301a, 302, 304) – herunder tilsnigelse af adgang uden at betale

Opstilling 2.2.4.10.a. Antal tilfælde af berigelsesforbrydelse og formuekrænkelser, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	52 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-87 %

Med mindre man er strafferetsekspert og kender til paragrafferne – og det er ikke engang sikkert, at det kan gøre det ... - siger den statistiske overskrift ”Berigelsesforbrydelse og formuekrænkelser” næppe ret mange noget, i hvert fald ikke noget særligt præcist.

Denne statistiske overskrift dækker over en lang række forskellige lovovertrædelser og gerningskoder af meget forskellige karakter. De er så mangeartede, at vi vælger at nævne dem alle 29 her med antal anmeldelser i 2025 i parentes:

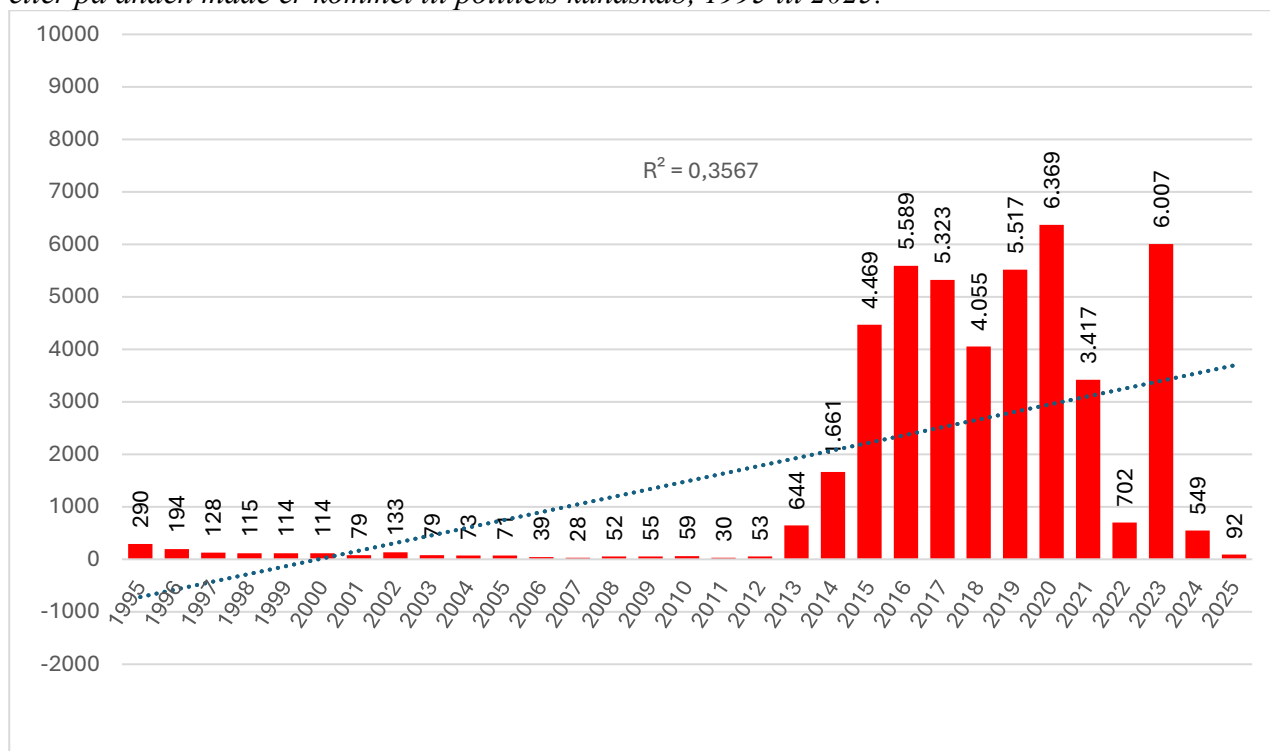
- Ødelæggelse af egne ting (0)
- Hindringer af andres ret (180)
- Ulovlig selvtægt (20)
- Ulovlig inddæmning (0)
- Svig, der ikke er bedrageri (21)
- Svig, der ikke er bedrageri (skærpende omstændighed) (0)
- Uagtsomt svig (ikke bedrageri) (0)
- Uagtsomt svig (ikke bedrageri) (0)
- Urigtige oplysninger om et firmas økonomi (0)
- Svigagtig opnåelse af kredit (2)
- Ulovligt forbrug af forudbetalt vederlag (0)
- Bortfjernelse uden at betale (236)
- Tilsnigelse af adgang uden at betale (102)
- Returkommission (1)
- Forretningshemmeligheder, overtrædelse, skærpende omstændigheder (9)
- Markedsføringsloven, skærpende omstændigheder (0)
- Ophavskrænkelser, skærpende omstændigheder (0)
- Piratkopiering, særligt skærpende omstændigheder (16)
- Kartelaftale, særligt skærpende omstændigheder (0)
- Insiderhandel/kursmanipulation, skærpende omstændigheder (0)
- Ulovlig forværrelse af formuestilling (3)
- Udnyttelse af andres vildfarelse (0)
- Udnyttelse af andres økonomiske vanskeligheder (0)
- Efterfølgende åger (0)
- Betalingsmiddel/-kort, uberettiget anvendelse, videregivelse (7)
- Kode til informationssystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse (0)
- Uorden i forretningsbøger (405)
- Ulovlig stemmeafgivning vedrørende økonomi (0)
- Bestikkelse af voldgiftsdommer (0)

For over halvdelen af forholdenes vedkommende blev der ikke registreret et eneste forhold i 2025. Blandt de forhold, der talmæssigt fylder noget (> 100), er det vel ret indlysende hvad "Uorden i forretningsbøger" drejer sig om. Typiske eksempler herpå er manglende bogføring af indtægter, manglende bilag, bevidst sammenblanding af privat og virksomhedens økonomi, konti der ikke stemmer osv.

Mindre indlysende er det måske, hvad "hindringer af andres ret" drejer sig om. Heri ligger, at man med forsæt og uberettiget reelt hindrer eller besværliggøre ejerens brug, fx aflåsning af en andens cykel med egen lås, blokering af en indkørsel, så ejeren ikke kan komme ud, eller fjernelse eller tilbageholdelse af en genstand, så ejeren ikke kan få adgang til den.

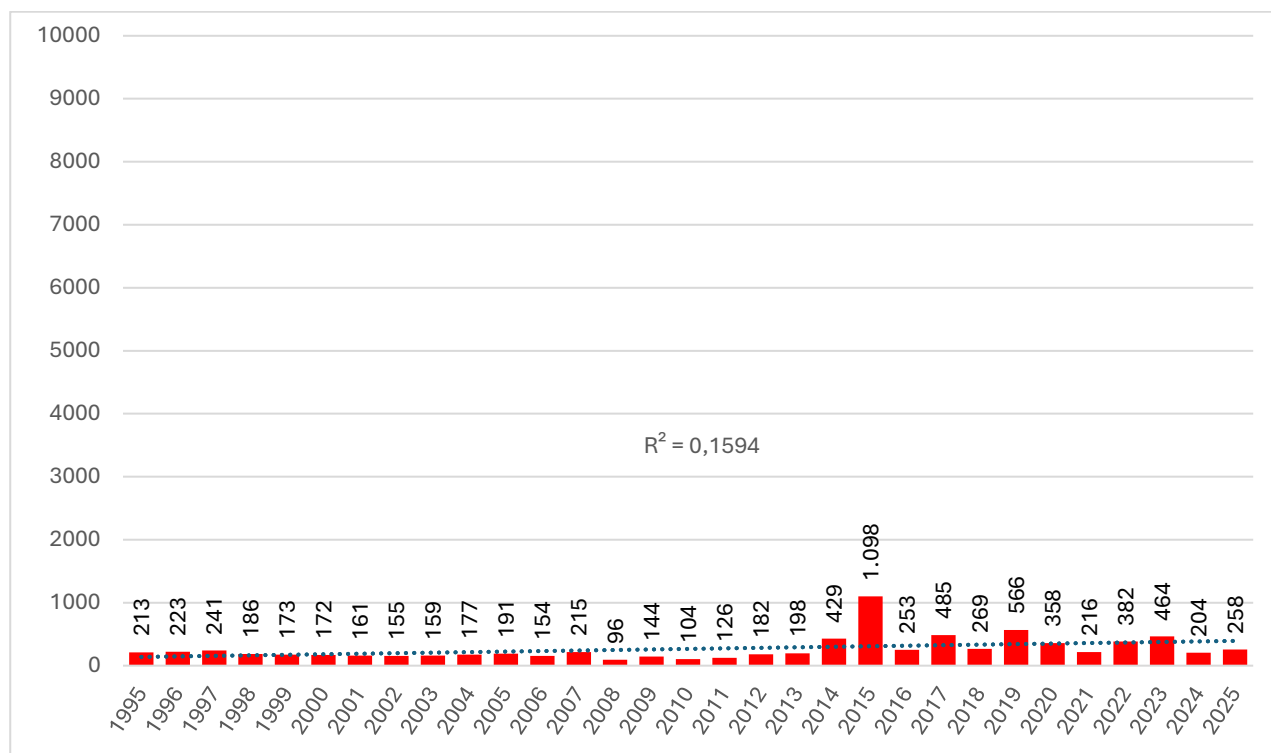
”Bortfjernelse uden at betale” dækker over, at man tager en vare eller ydelse og undlader at betale, selvom man burde, fx tanker benzin uden at betale, spiser på en restaurant uden at betale eller sniger sig væk fra en taxa uden at betale. Det er klart, at der kan være en svær afgrænsning til især butikstyveri, men det centrale er, at der er tale om en ”snydebetalings”-situation frem for ”klassisk” tyveri.

Opstilling 2.2.4.10.b. Antal tilfælde af ”Tilsnigelse af adgang uden at betale”, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-68 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-98 %

Opstilling 2.2.4.10.c. Antal tilfælde af ”Berigelsesforbrydelser og formuekrænkelser” minus ”Tilsnigelse af adgang uden at betale”, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	21 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-54 %

Den gerningskode, der driver den samlede udviklingstendens i ”Berigelsesforbrydelser og formuekrænkelser” (jf. opstilling 2.2.4.10.a) og frem, er ”Tilsnigelse af adgang uden at betale”. Det kan man se ved at sammenholde opstillingerne 2.2.4.10.b og 2.2.4.10.c, hvor vi har beholdt målestokken (Y-aksen) fra opstilling 2.2.4.10.a.

”Tilsnigelse af adgang uden at betale”. Typiske eksempler herpå er, at man sniger sig ind i en biograf uden at have billet, går ind til en koncert eller sportsbegivenhed uden at betale, eller at man tager offentlig transport som bus/tog uden at betale.

De meget store variationer, der ses over tid, drejer sig sandsynligvis om, hvordan man ”håndterer” personer, som gentagne gange har kørt med offentlige transportmidler uden at betale. I hvert tilfælde udstedes en kontrolafgift på stedet, men trafikselskaberne kan, hvis den pågældende gratist har gjort det flere eller mange gange, vælge at foretage politianmeldelse, jf. § 298, stk. 4 – uanset om kontrolafgifterne er betalt eller ej. Det fremgår af en artikel i Jyllandspostens netudgave (8/9 2015), at DSB har anmeldt en passager for at have ”tilsneget sig adgang til befordring” 928 gange. Det fremgår tillige af artiklen, at sagen har været diskuteret internt i anklagemyndigheden, ”fordi der har været

usikkerhed om, hvordan den skulle opgøres i relation til myndighedens produktivitet. Rigsadvokaten har afgjort, at sagen skulle registreres som 928 selvstændige lovovertrædelser.” En søgning på Infomedia finder flere tilsvarende sager i de efterfølgende år: 843 gange uden billet i 2016, 80 gange uden billet 2017, 184 gange uden billet i 2019, 454 gange uden billet i 2023. De voldsomme udsving i udviklingen i antallet af ”anmeldelser” kan altså med stor sikkerhed tilskrives ændringer i, hvordan et begrænset antal personer, der er sigtet for mange, gentagne forhold, opgøres. En tilsvarende problematik finder vi bl.a. vedr. stalking. I afsnit 3.5 i det følgende diskuteres det nærmere, hvad opgørelsesmåden i denne slags sager betyder for vurderingen af anmeldelsesstatistikken.

2.3. INDIVIDUELLE OFRE FOR EJENDOMSFORBRYDELSER

Årlige offerundersøgelser foretaget i regi af Justitsministeriet, hvor befolkningen spørges om deres udsathed for forskellige forbrydelser og overgreb, giver os en mulighed for at komme med et bud på, hvor mange mennesker der i løbet af et år mindst én gang er blevet udsat for en ejendomsforbrydelse. Antallet af ofre eller forurettede er således i parallel til de politianmeldte en ”alternativ” generel målestok for forekomsten af ejendomsforbrydelser i samfundet.

Den umiddelbare fordel ved denne målestok er, at den også inkluderer mange af de lovovertrædelser, som politiet via anmeldelse eller på anden måde ikke har fået kendskab om, det såkaldte mørketal.

Der er imidlertid også mange ulemper og mangler, der tilsammen betyder, at man er langt fra at få et bud på den faktiske forekomst af straffelovsovertrædelser:

- Der knytter sig en række problemer og usikkerheder til selve den metode, man har benyttet sig af (stikprøveusikkerhed, svarprocent, spørgsmålsformuleringer osv., se for en oversigt og gennemgang af disse Balvig, 2025)
- Man kan ikke være sikker på, at de overgreb svarpersonerne tilkendegiver, de har været udsat for, faktisk er strafbare, endsige strafbare ifølge straffeloven. Det er hovedsagelig derfor vi i opstilling 2.3.a bruger betegnelsen ”overgreb” i stedet for ”straffelovsovertrædelser
- Der omfattes alene de lovovertrædelser som enkeltpersoner har oplevet, og derved kun i begrænset omfang eller slet ikke dem der er gået ud over fx store virksomheder, offentlige institutioner m.v.
- De lovovertrædelser, der er gået ud over de yngste og de ældste i samfundet er ikke med, idet de adspurgte alene omfatter de 16-79-årige
- Det er ofre/forurettede, der optælles, og ikke handlinger. Svarpersonerne er blevet spurgt, om de har været udsat for en given handling inden for de seneste år, og i bekræftende fald også hvor mange gange. Hvis man har været udsat flere gange, er der alene spurgt nærmere ind til sidste gang, man har været udsat.
- Der spørges ikke om alle straffelovsovertrædelser, men dog sandsynligvis nok om dem der volumenmæssigt fylder mest

Fra og med undersøgelserne gennemført i 2023 er der spurgt om udsathed for tyveri, indbrud, hærverk og svindel og bedragerier på/via internettet. Blandt de straffelovsovertrædelser, det kunne have været ønskværdigt at få med, er røverier. I et eller andet omfang er de faktisk med, men nok især som svar på spørgsmålet om udsathed for (fysisk) vold. Der har tidligere været et spørgsmål med om udsathed for røveri, men dette er man holdt op med, idet de svar, man fik, viste, at det svarpersonerne opfattede som røveri ofte lå langt fra den strafferetlige afgrænsning. Det kan samtidig diskuteres om røveri primært skal klassificeres som en ejendomsforbrydelse eller en personforbrydelse.

Af opstilling 2.3.a fremgår det, at det i 2023 var omkring hver sjette af de 16-79-årige, der inden for det seneste år havde oplevet sig udsat for et eller flere af de nævnte overgreb, og for de enkelte overgrebs vedkommende i givet fald en eller flere gange. De 17,0%, der drejede sig om, svarede – ihukommende den stikprøveusikkerhed tallene er behæftet med – til mellem 755.600 og 810.900 16-79-årige.

Opstilling 2.3.a. Procent af og antal 16-79-årige der inden for det seneste år har været udsat for ejendomsovergreb, 2023 og 2024.

	2023		2024	
	Pct./antal	5%-sikkerhedsintervaller	Pct./antal	5%-sikkerhedsintervaller
Pct. udsat af 16-79-årige	17,0%	16,4% – 17,6%	18,9%	18,2%-19,6%
Antal udsatte 16-79-årige	783.300	755.600 – 810.900	877.100	844.600 – 909.600
<i>Udvalget:</i>				
Antal i nettostik-prøve	29.871		29.841	
Antal faktisk udspurgte	13.698		12.862	
16-79-årige i befolkningen	4.607.513		4.640.831	
Hele befolkningen	5.946.952		5.976.992	

Kilde: Balvig, 2025.

I 2024 er det steget til 18,9%, svarende til mellem 877.100 og 909.600 16-79-årige, der har været udsat for overgreb. Denne stigning er statistisk signifikant. Undersøgelserne er ikke gennemført i 2025.

Opstilling 2.3.b. Procent 16-79-årige der inden for det seneste år har været udsat for forskellige former for ejendomsovergreb, 2023 og 2024.

	2023	2024
Udsat for et eller flere af nedenstående former for ejendomsovergreb	17,0	18,9
Tyveri/indbrud	11,2	11,6
Tyveri	6,3	6,7
Indbrud	5,8	5,9
I bo område	5,4	5,5
I beboelse	2,1	2,2
I garage, udhus, loftsværelse el.lign. v. beboelse	3,8	4,0
For personer der har garage, udhus m.v.	4,4	4,6
I fritidshus, sommerhus	0,7	0,6
For personer der har fritidshus, sommerhus	1,7	1,5
Hærværk	3,9	4,1
Kriminalitet begået på internettet (ekskl. forsøg og hadytringer)	4,1	5,9
Misbrug af betalingskortoplysninger	1,6	2,4
Bedrageri ved samhandel på internettet	1,8	2,8
Kontaktbedrageri	0,6	0,8
Misbrug af personoplysninger	0,4	0,7

Kilde: Balvig, 2025.

Ad opstilling 2.3.b kan man se, hvor mange der har været udsat for specifikke former for ejendomsovergreb, og hvordan det har udviklet sig fra 2023 til 2024. Der er tale om en statistisk signifikant

stigning for kriminalitet begået på internettet, og dette omfatter også hver af de fire specifikke former for internetkriminalitet, der er nævnt i opstillingen.

Det er stigningen i internetkriminalitet, der hovedsagelig ligger bag den samlede stigning i udsathed for ejendoms kriminalitet, idet der ikke findes statistisk signifikante ændringer for de andre nævnte former for ejendoms kriminalitet såsom indbrud, hærværk m.v.

I hvilken udstrækning man udsættes for ejendomsovergreb beror ikke primært på personlige karakteristika, men på hvad man har og bruger af ejendom som transportmidler eller penge på nettet, og hvordan man omgås denne. Fx hvor meget man cykler rundt, og hvor man stiller cyklen hvor længe, eller om man handler på nettet eller ”afgiver” personlige oplysninger der. Man kunne forvente, at det i særlig grad ville være de ”rørlige” og besiddende, som udsættes for ejendomsovergreb, og det er korrekt med hensyn til de ”rørlige”, bl.a. i form af, at det er dem der ofte er borte fra hjemmet mange gange i ugens løb og/eller ofte går ud med venner og bekendte for at feste eller more sig. I en vis forstand er det selvfølgelig også korrekt med hensyn til det ”besiddende”: Dem der har et sommerhus udsættes oftere for indbrud i sommerhus ...; dem der har en bil udsættes oftere for biltyveri ... osv. Til trods herfor er der ikke store forskelle mellem forskellige befolkningsgrupper, når vi ser på den samlede udsathed for ejendoms kriminalitet i forhold til besiddelse og brug af ejendom, og i visse henseender trækker det snarere lidt i retning af, at det er dem der samlet set har mindst, der er mest udsat – fx dem der har den laveste indkomst, og dem der er på kontanthjælp el.lign.

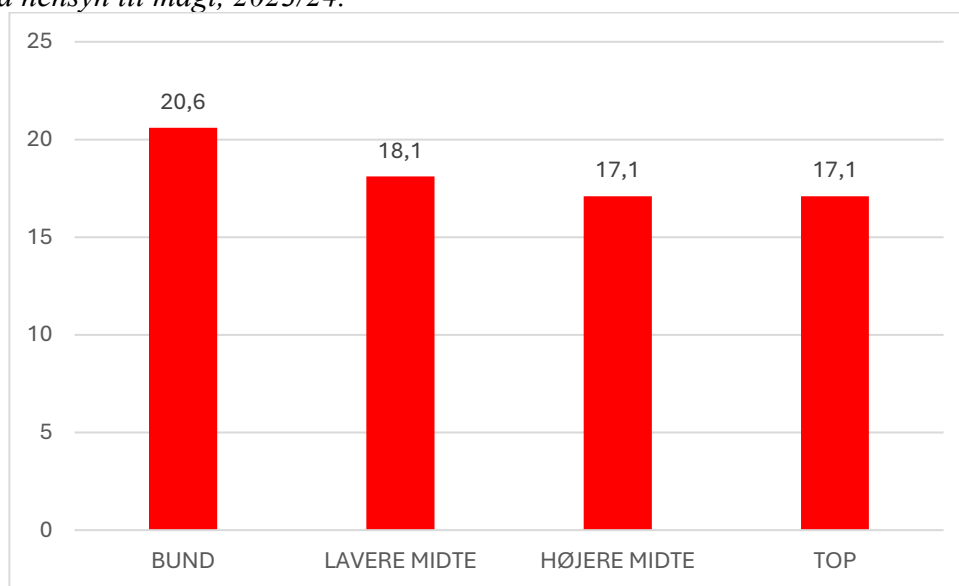
At der er en vis tendens til, at ejendomsovergreb især går udover ”de svageste” tyder også en analyse, der er foretaget på grundlag af de samlede offerundersøgelser i 2023 og 2024, på. I denne analyse er der udarbejdet et indeks for svarpersonernes samfundsmæssige position med hensyn til magt. Dette indeks har en stærk sammenhæng og sammenkædning med socioøkonomiske forhold som uddannelse, erhverv, indkomst m.v.⁴³ På baggrund af indekset er svarpersonerne blevet inddelt i fire grupper: Fra ”Bund” som er gruppen med relativ mindst magt, til ”Top” som er gruppen med relativ mest magt.⁴⁴

Det fremgår af opstilling 2.3.c, at det i 2023/24 især er de svagere stillede blandt de 16-79-årige i det danske samfund, som er belemret med at blive udsat for overgreb/straffelovsovertrædelser. Blandt de svagest stillede har 20,6% været udsat for ejendomsovergreb inden for det seneste år, medens det er 17,1% blandt de bedst stillede. Tendensen er statistisk signifikant, men måske nok mere overraskende end effektfuld.

⁴³ Se nærmere om dette indeks hos Balvig, 2025.

⁴⁴ Det er offerundersøgelserne i såvel 2023 som 2024, disse beregninger er baseret på.

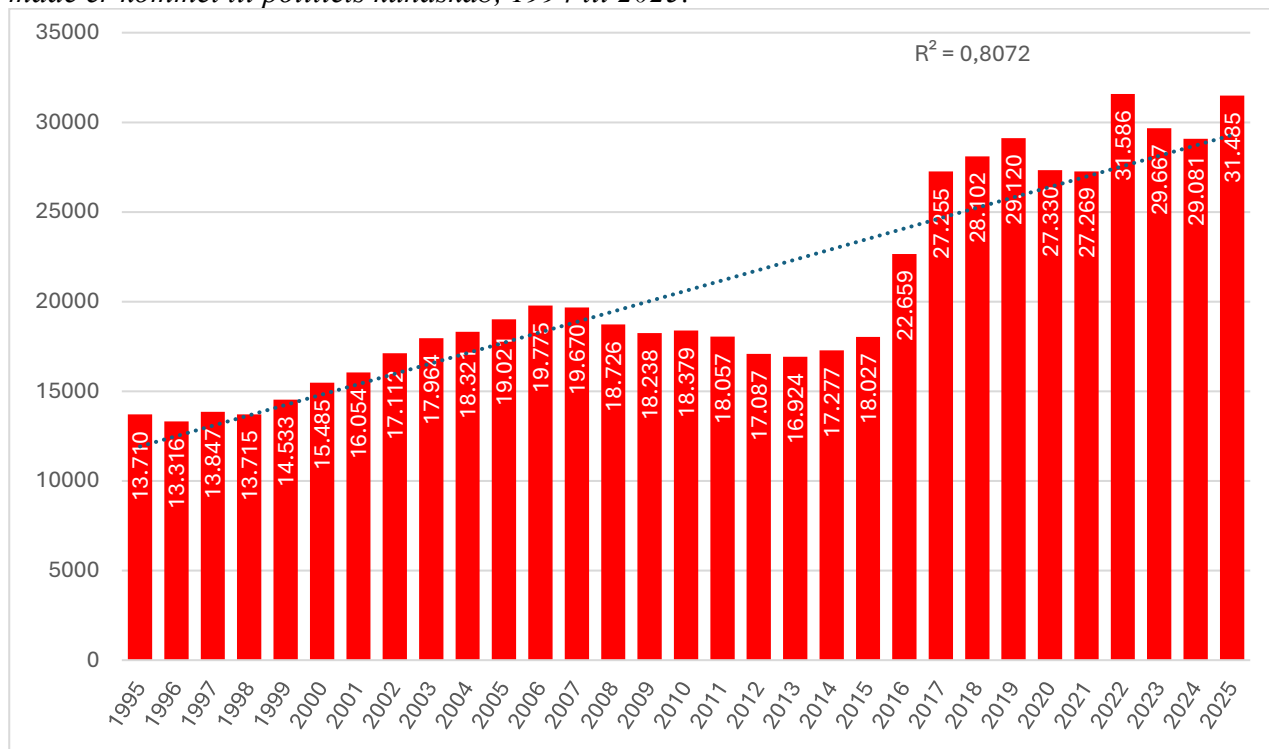
Opstilling 2.3.c. Pct. 16-79-årige udsat for overgreb ejendomsovergreb i forhold samfundsmæssig position med hensyn til magt, 2023/24.

Kilde: Balvig, 2025.

3. VOLDSFORBRYDELSE I ALT

Opstilling 3.a. Udviklingen i det samlede antal voldsforbrydelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1994 til 2025.

Note: Tallene her kan ikke sammenlignes direkte med Danmarks Statistiks tilsvarende opgørelse af alle politiregistrerede voldtillfælde. Tallene i ovenstående diagram er inklusiv tilfælde af uagtsom manddrab/legemsbeskadigelse i forbindelse med trafik. De rubriceres ikke hos Danmarks Statistik som voldsforbrydelser, men som "Andre/øvrige forbrydelser".

Pct.-vis ændring 1995-2025	130 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	8 %

Er volden steget?

Det er et nærmest klassisk spørgsmål. Det stilles gang på gang, men svaret behøver jo ikke være det samme – for det afhænger af, hvilken tidsperiode og hvad det er for en form for vold, man betragter.

Som man kan se af opstilling 3.a, er der tale om en særdeles stærk stigning i antal politiregistrerede voldsforbrydelser fra 1995 og frem til midten af 00-erne – en stigning på tæt ved 50%. Herefter falder antallet noget igen for så at stige overordentlig stærkt fra midten af 10-erne, især fra 2015 til 2017. De seneste år har det samlede antal politiregistrerede voldsforbrydelser været stagnerende på et

niveau mellem 28.000 og 32.000 tilfælde af forhold, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab. Fra 1995 til 2025 er der sket en stigning på hele 130%.

Som det dokumenteres i det følgende, kan det imidlertid med rimelig sikkerhed siges, at *fysisk vold* i snæver forstand – *set over hele perioden og samlet set* – reelt næppe har været stigende.

Vurderet på den baggrund er det umiddelbart ”mystiske” i udviklingen af det samlede antal politiregistrerede voldsforbrydelser to forhold: stigningen frem til midt i 00-erne og stigningen fra midt i 10-erne og de nærmest følgende år.

Stigningen i de registrerede voldsforbrydelser frem til midt i 00-erne?

Det er givet, at den reelle udvikling af fysisk vold i snæver forstand fra 1995 og i de følgende ti år i hvert fald langt fra er så stærk som den stigning på op imod 50% i de politiregistrerede voldstilfælde giver indtryk af.

Den kraftige stigning i de *registrerede* voldsforbrydelser fra 1995 til midt i 00-erne beror således i hvert fald til dels på, at der i denne periode – men også før og til en vis grad efterfølgende – er sket et værdiskred i holdningen til vold: Man ser på vold med stigende alvor; man finder vold i stigende grad uacceptabelt, afskyeligt og forkasteligt. Der mangler, som altid, tidsserier, men der findes dog nogen, og de underbygger utvetydigt påstanden om en øget oplevet alvorliggørelse af fysiske aggressioner. Det fremgår således bl.a. af en række undersøgelser af holdningen til anvendelse af korporlig afstraffelse i børneopdragelsen. Tilbage i begyndelsen af 1980-erne var det kun hver fjerde, der tog afstand herfra, men siden er modstanden vokset kraftigt. I 2010 var det mindre end hver fjerde, der billigede anvendelse af korporlig afstraffelse i børneopdragelsen (Balvig & Holmberg, 2014, s. 345-346). Den såkaldte revselsesret blev afskaffet i 1997.

Man kan også bruge de samfundsmæssige markeringer, som denne over tid er præget af som en indikator på den værdimæssige alvorliggørelse af vold. Forud for ophævelsen af forældrenes revselsesret gik ophævelsen af læreres revselsesret i skolen i 1967, og fra 1993 og frem til i dag er der kommet en lind strøm af strafskærpelser vedrørende en række forskellige former for ”personfarlig kriminalitet”. Hver gang understreges det, at det er for at vise, hvor alvorligt man ser på disse former for kriminalitet. Det skal sende et signal – med et endnu kraftigere og større rødt lys end det, man har haft hidtil.

14-15-årige er i en serie undersøgelser blev bedt om at tage stilling til følgende påstand: ”Hvis en af mine venner slår andre, vil jeg ikke se hende/ham mere”. I 1999 var det 61%, der ikke var ”Helt uenige” i denne påstand, i 2005 62%, i 2010 72% og i 2016 73% (Balvig & Holmberg, 2014, s. 347; Balvig, 2017, s. 133). Kvalitative data indsamlet i forbindelse med disse ungdomsundersøgelser over tid, fra 1979 til 2016, giver også klare indikationer på, at børn og unge ser på fysiske aggressioner og vold med stigende alvor. Den bedste illustration af, at der virkelig er sket noget – både hos børn, unge og voksne – er måske, at man i den første selvrapporteringsundersøgelse fra 1979 overhovedet ikke spurgte ind til vold. Det skyldtes ikke, at man var bange for at stille spørgsmål om vold, og heller ikke fordi man troede, at man ikke kunne få ærlige og valide svar. Det var simpelthen, fordi vold ikke var en ”issue”. Den alvorlige og den ”rigtige” kriminalitet var tyveri og hærværk samt sådanne ”uordentlige ting” som at køre på udborede knallerter, smugle alkohol med ind i en klub o.lign. At børn og unge sloges blev set på som en forholdsvis almindelig, dagligdags og trivial ting af det at være barn og ung, og så var det var jo heller ikke noget, der umiddelbart truede de voksne, som tilfældet var og er med indbrud, butikstyverier og hærværk på biler.

Den holdningsmæssige alvorliggørelse af volden har to konsekvenser, der er af direkte betydning for, hvor meget af de fysiske overgreb, der faktisk forekommer, vi ender op med at kunne se som voldsanmeldelser i statistikken. For det første betyder alvorliggørelsen, at en stadigt stigende del af de handlinger, mennesker udsættes for, opleves som ”vold” – en ”*voldeliggørelse*” af vor fysiske hverdag så at sige. For det andet øges tilbøjeligheden til at *anmelde* det, der så opleves som vold, til politiet. Hvis man ikke oplever fysiske aggressioner som vold, får man næppe den tanke overhovedet, at dette er noget, der kunne anmeldes til politiet.

Voldeliggørelse af fysiske aggressioner og overgreb

Voldeliggørelsen betyder, at et øget antal handlinger, som hele tiden har været der, nu – når de forekommer – oplevelsesmæssigt kommer ind som en mulighed for politianmeldelse, altså at det betragtes som ”vold”. Det er denne proces, der er søgt anskueliggjort som 2) i opstilling 3.b.

At der i og op til den periode, vi har fokus på, er sket en øget voldeliggørelse fremgår først og fremmest af en sammenstilling af undersøgelser, hvor man har spurgt om udsatheden for konkrete fysiske aggressioner/overgreb såsom, om man er blevet skubbet, slået på osv., med undersøgelser, hvor man er blevet udspurgt, om man er blevet udsat for ”vold”. Over tid nærmer andelen, der har oplevet sig udsat for ”vold”, sig i stigende grad andelen, der har været udsat for konkrete fysiske aggressioner og overgreb (Balvig, 1995; 1997 – jf. tillige fokusgruppeinterviews i forbindelse med diverse selvrapporteringsundersøgelser, senest 2017).

I en serie af undersøgelser er de interviewede blevet forelagt følgende situation: »En kvinde og en mand mødes på en restauration. Manden inviterer kvinden med hjem. Han siger, at han venter nogle gæster til fest. I lejligheden sætter de sig på sofaen og kysser og krammer hinanden. Da manden prøver at trække kvindens trusser af, afviser hun ham. Han giver hende nogle lussinger og gennemfører samlejet. Kan dette efter Deres mening betegnes som voldtægt?« Anno 2024 er dette strafferetligt set helt utvivlsomt voldtægt, og kan dømmes som sådan efter § 216 i straffeloven. I 1969 var det imidlertid en meget lille del af befolkningen, der syntes, at dette var voldtægt – kun 13 pct.; 9 pct. af mændene og 17 pct. af kvinderne. Allerede små ti år efter, i 1978, var det vokset til en majoritet – 53 pct. Det var dog kun blandt kvinderne, det var en majoritet (61 pct.); hos mændene var det kun knapt halvdelen (46 pct.). I den seneste undersøgelse, som er foretaget i januar 2013, er det tæt på at være alle, der synes, at det er voldtægt – 95 pct. – men dog altså ikke alle! Og mænd og kvinder er nu enige: 96 pct. af mændene og 94 pct. af kvinderne.⁴⁵

Et ganske særligt kapitel i historien om voldeliggørelsen af fysiske aggressioner og overgreb er vold i forbindelse med arbejde. I afrapporteringen af den første voldsofferundersøgelse i 1971 er der ikke et eneste ord om arbejde (Wolf, 1972). Det var selvfølgelig ikke, fordi der ikke fandt vold sted i arbejdsrelationer dengang, men fordi det ikke blev oplevet og opfattet som vold. At man kunne blive udsat for fysiske aggressioner og overgreb, blev betragtet som en del af arbejdsbetingelserne og som sådan noget, der bare skete, når man havde den slags arbejde. Der skulle nærmest dødsfald til, før man overhovedet fik den tanke at involvere politiet. Selv i tilsvarende undersøgelser helt frem til omkring 1990 fremtræder arbejdsrelateret vold som nærmest ikke-eksisterende. Så sker der imidlertid

⁴⁵ Da den ene af denne rapports forfattere første gang i 2010 forsøgte at få dette spørgsmål med i en opinionsundersøgelse, nægtede man at tage det med under henvisning til, at det var et ”ikke-spørgsmål”. Man var overbevist om, at 100% ville svare ja. Tre år senere gled det upåagtet med som en del af et større antal spørgsmål. Det var samme organisation, der skulle gennemføre undersøgelsen, så hvorfor der ikke blev reageret denne gang, vides ikke.

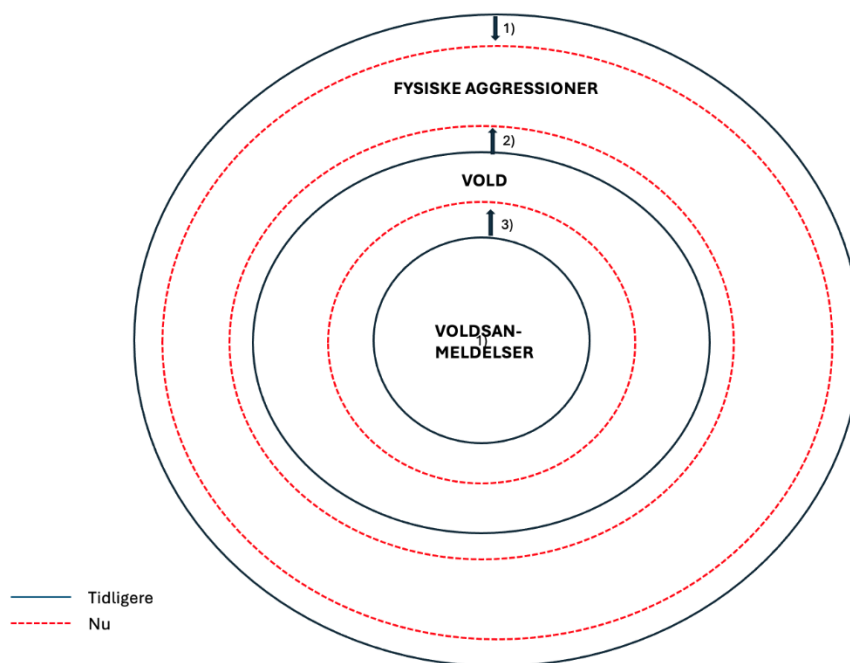
noget. I en voldsofferundersøgelse gennemført i 1995 svarede hver sjette, at den vold, de havde været udsat for, var sket i forbindelse med deres arbejde – og vold i forbindelse med arbejdet omtales i undersøgelsesrapporten som ”den nye voldsproblematik” (Balvig, 1998). Og det fortsatte: Ti år senere, i 2005, var det mere end hver fjerde af de voldsudsatte, der tilkendegav, at volden var sket i forbindelse med deres arbejde. I 2005 havde vold i forbindelse med arbejdet nærmest byttet position som gerningssted med værtshuse (23% i 1995, 15% i 2005). Det kan ikke afvises, at der over tid reelt har været en stigning i arbejdsrelateret vold, men det er helt usandsynligt, at det skulle være sket i det omfang som offerundersøgelserne umiddelbart peger på. Det afspejler først og fremmest en kraftigt stigende tendens til at se på de fysiske aggressioner og overgreb, man udsættes for i forbindelse med forskellige former for arbejde – i sundhedssektoren, plejesektoren, i socialpædagogisk arbejde og i kontrol- overvågnings- og vagtarbejde – som vold, og som derved en mulig situation for politianmeldelse.⁴⁶

Politianmeldelse af vold

Det antal handlinger, der er potentielle kandidater for politianmeldelse, er blevet større, men det er anmeldelsesprocenten også (som søgt anskueliggjort som 3) i opstilling 3.b). I en serie undersøgelser af faktisk oplevet ”voldsudsathed” for 16-74-årige, hvor man sammenlignede 1995/96 med 2006-08, dokumenteredes, at de forurettedes anmeldelsestilbøjelighed var steget fra 36% til 44% – en stigning på mellem en femtedel og en fjerdedel. Denne stigning var statistisk signifikant. Det viste sig endvidere, at det var for de former for vold, hvor man ikke var kommet fysisk til skade – den på denne måde vurderet relativt ”milde” vold – at anmeldelsestilbøjeligheden var øget mest (med 6 procentpoint, når der var fysisk skade, med 11 procentpoint når dette ikke var tilfældet). Den mindre ”tolerance” over for vold, den øgede anmeldelsestilbøjelighed generelt er udtryk for, gav sig også udslag i en mindre tolerance over for vold begået af personer og i situationer, der ellers tidligere i ret ringe grad blev meldt til politiet. Det gjaldt for vold begået på værtshuse, vold begået af berusede personer, vold begået af personer i nære relationer som bl.a. partnervold, herunder tidligere ægtefæller/samlevende/kærester – og det gjaldt generelt for vold begået mod kvinder (Balvig & Kyvsgaard, 2009).

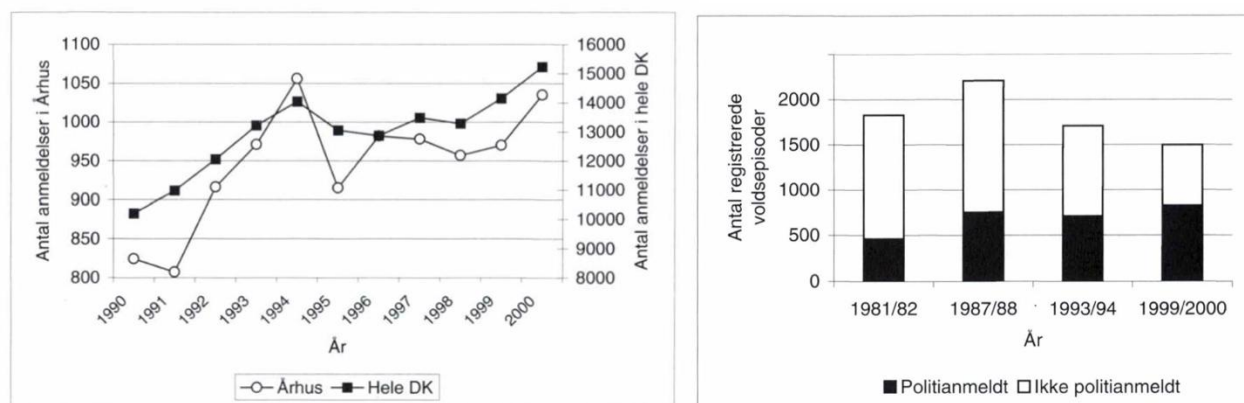
⁴⁶ Vi er ikke faldet over undersøgelser, der kan bruges som basis for et *reelt* bud på, hvordan arbejdsrelateret vold har udviklet sig fra 1995 til slutningen af 00-erne. For 2008 er det opgjort, at der på landets skadestuer blev behandlet 1.433 tilfælde af arbejdsrelaterede voldsskader, i 2022 1.143 – et fald på 20%. Dette fald er langt fra så stærkt som faldet i andre behandlede voldsskader, som er på 57% (se nærmere herom længere fremme). Konsekvensen heraf er, at hvor de behandlede voldsskader i forbindelse med erhvervsarbejde i 2008 udgjorde 8% af alle, så udgjorde de 13% i 2022. Faldet i behandlede voldsskader, der var sket i forbindelse med erhvervsarbejde, er hovedsagelig sket i den første del af perioden, fra 2008 til 2014, mens det siden da, fra 2014 til 2022, har været stagnerende (Rambøll, 2023, s. 99).

Opstilling 3.b. Grafisk illustration af udviklingstendenser for hele perioden i retning af færre fysiske aggressioner, stigende andel af de fysiske aggressioner der opleves som vold, og stigende anmeldelsestilbøjelighed af det der opfattes som vold.

For perioden frem til 1995 og de første år af den periode, vi har fokus på, kan vi af voldsudviklingen i Århus få et bud på, hvad der er sket af ændringer med hensyn til anmeldelsestilbøjeligheden, og hvad det har haft af betydning for den ”samlede” udvikling i fysisk vold. Som man kan se af opstilling 3.c er der sket en betydelig stigning i politiregistreret vold fra 1981/82 til 1999/2000, herunder også i den sidste del af perioden – fra 1993/94 til 1999/2000 – mens der faktisk er sket et fald i det samlede antal voldstilfælde bestående af politiregistrerede og/eller skadestuebehandlede. Anmeldelsestilbøjeligheden set i forhold til skadestuebehandlede voldstilfælde var i 1981/82 25%, i 1987/88 34%, i 1993/94 41% og i 1999/2000 58%. Anmeldelsestilbøjeligheden for skadestuebehandlet vold til politiet er altså blevet mere end fordoblet i perioden (Brink & Sørensen, 2001, s. 231-232; se også Brink m.fl., 1997; Brink, 1999).

Opstilling 3.c. Udviklingen i registreret vold i Århus Politikreds og i hele Danmark, 1981/82 til 2000.

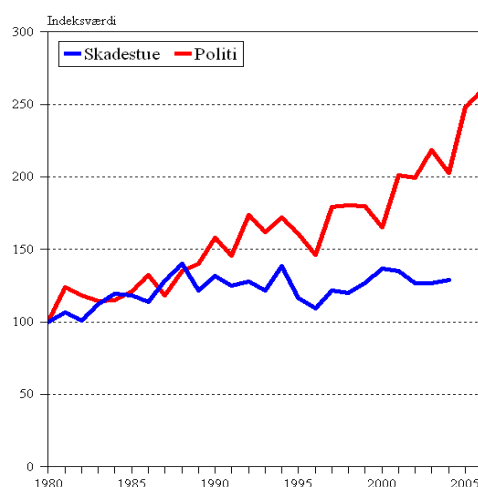

Noter: Figuren tv. vedrører alle anmeldte voldsforbrydelser i den daværende Århus politikreds i perioden 1990 til 2000. Anmeldelserne inkluderer overtrædelser af straffelovens paragraffer: 119-120, 123, 133, 134a, 237-241, 244-246, 249-262 og 266-266 – baseret på oplysninger fra Danmarks Statistik (www.statistikbanken.dk). Figuren th. vedrører alle voldsramte der har været i kontakt med skadestuerne i Århus, Retsmedicinsk Institut og/eller politiet på grund af vold i de fire perioder 1981/82, 1987/88, 1993/94 og 1999/2000.

Kilde: Brink & Sørensen, 2001, s. 238; 232.

Noget tilsvarende er blevet vist for samme periode for den daværende Odense politikreds jf. opstilling 3.d. Antallet af politiregistrerede voldstilfælde stiger, men det gør antal skadestuebehandlede voldstilfælde ikke. I en dyberegående undersøgelse vedrørende perioden fra 1991-2002 underbygges og bekræftes disse tendenser: ”På baggrund af skadestuedata og data fra Retsmedicinsk Institut fandt vi ingen holdepunkter for en stigning i hyppigheden af vold i Odense Kommune eller at volden skulle være blevet mere alvorlig i perioden 1991-2002.” (Færgemann, 2006, s. 8)

Opstilling 3.d. Indeks for udviklingen i skadestuebehandlede tilfælde af vold og politianmeldt vold i den daværende Odense Politikreds, 1980-2006.

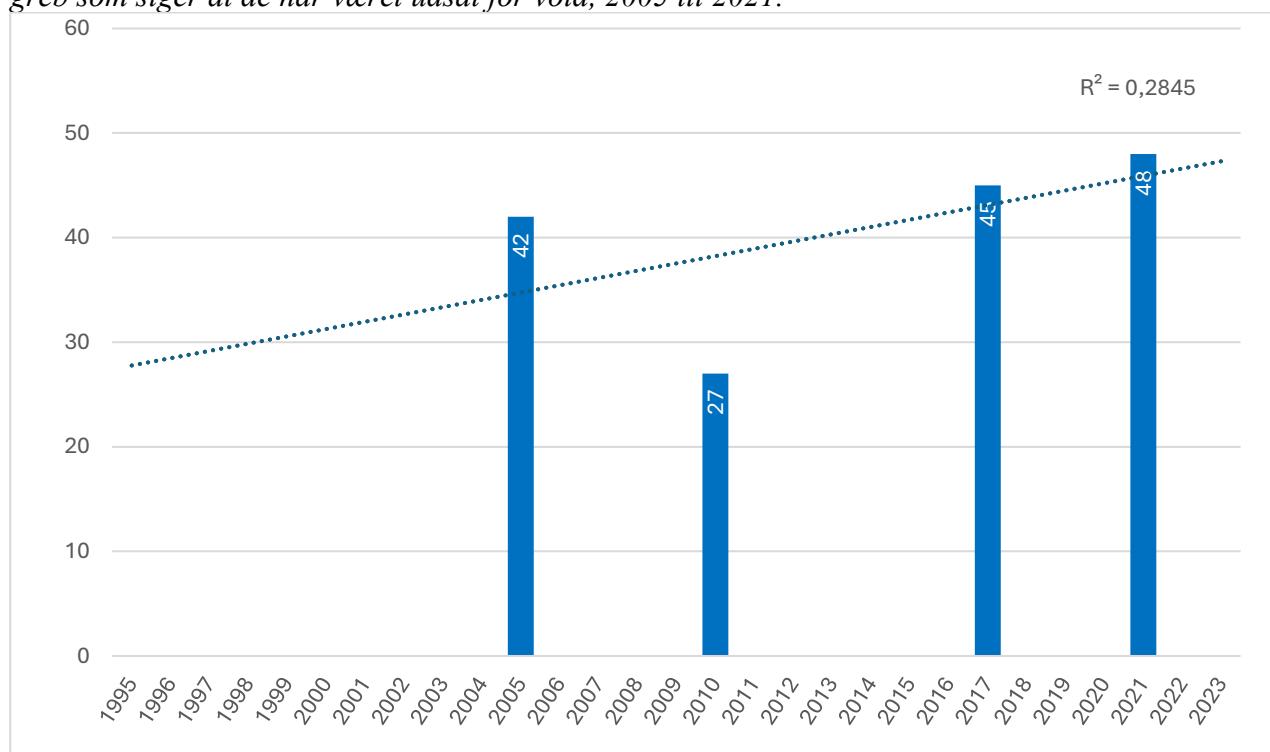

Kilde: Udarbejdet af Flemming Balvig i samarbejde med den daværende Odense politikreds og Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitets Hospital (OUH). I forbindelse med politireformen i 2007 blev Odense politikreds nedlagt fra dette år.

Lad os foregribe de følgende afsnit, og den senere udvikling ved at fremhæve, at øget voldeliggørelse af fysiske aggressioner og øget anmeldelsestilbøjelighed også har gjort sig gældende fra slutningen af 00-erne og frem til 2025 – men dog i afsvækket grad, og det skal understreges, at vi ikke har så omfattende og dybtgående analyser at basere denne formodning på.

Vedrørende øget voldeliggørelse: Af opstilling 3.e kan man se, at en sammenstilling af offerundersøgelser i denne periode tyder på, at en stadigt større andel af de fysiske aggressioner, man udsættes for, opleves som ”vold”.

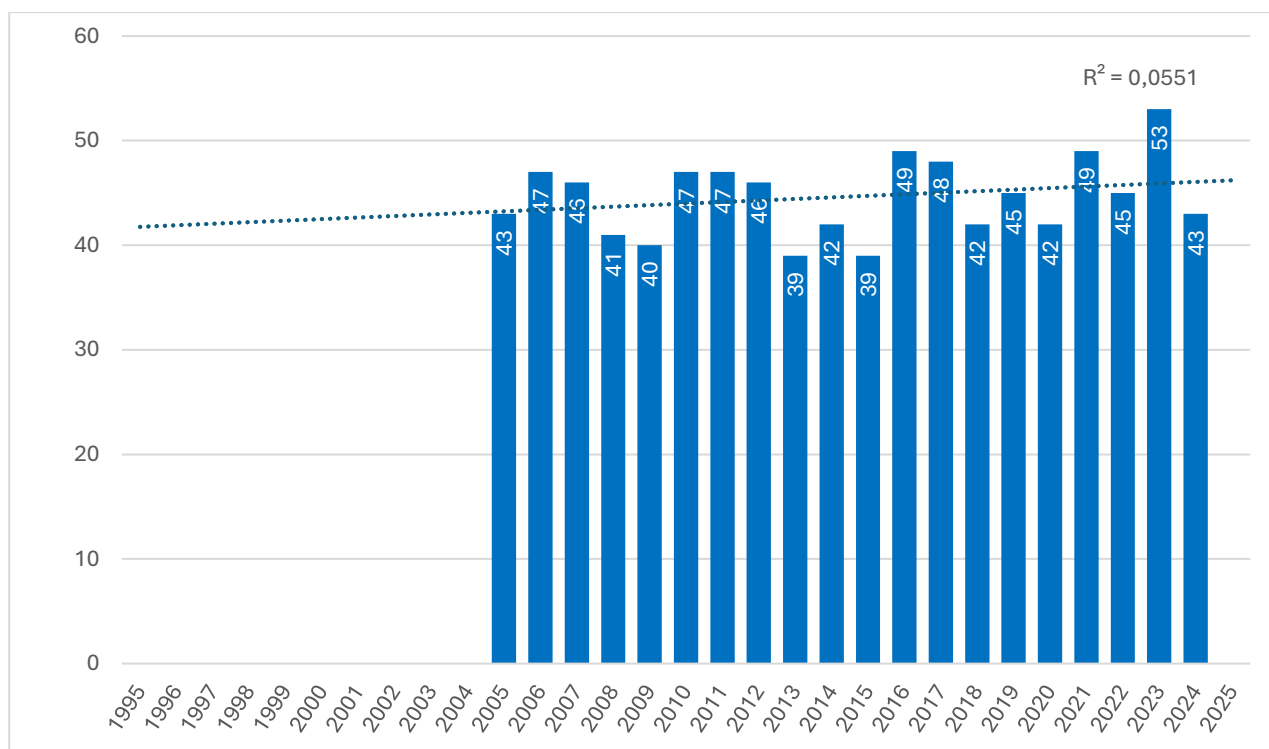
Opstilling 3.e. Procent af dem der tilkendegiver at have været udsat for fysiske aggressioner og overgreb som siger at de har været udsat for vold, 2005 til 2021.

Kilde: Undersøgelser af udsathed for fysiske aggressioner og overgreb: Algren & Laursen, 2022 – og tilsvarende tidligere rapporter; undersøgelser af udsathed for vold: Pedersen & Balvig, 2023 – og tilsvarende tidligere rapporter. Som redegjort for længere fremme er undersøgelsesresultatet vedrørende fysiske aggressioner og overgreb sandsynligvis en såkaldt ”outlier” – dvs. de 27% er sandsynligvis højere.

Vedrørende øget anmeldelsestilbøjelighed: Opstilling 3.f. viser, at der også en tendens til stigende anmeldelsestilbøjelighed. Stigningen er svag. Tallene her er små og forbundet med ret stor stikprøveusikkerhed, og tendensen derfor mindre sikker.

Opstilling 3.f. Procent blandt 16-74-årige, der inden for det seneste år har oplevet sig udsat for vold, hvor volden er blevet anmeldt til politiet eller politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis, 2009-2025.

Kilde: Pedersen & Balvig, 2024, s. 16. Samt Balvig, 2025. Der er ikke foretaget nogen offerundersøgelse i 2025.

Stigningen i de registrerede voldsforbrydelser fra 2015 og de nærmest følgende år?

Det er en meget kraftig stigning, der sker i de registrerede voldsforbrydelser fra 2015 og de nærmest følgende år. Det er af især tre grunde usandsynligt, at dette skulle reflektere en parallel kraftig stigning i den faktiske voldsudvikling, endsige at den faktiske voldsudvikling skulle være endnu stærkere. For det første fordi der erfaringsmæssigt – og her bygger vi både på udenlandske og indenlandske erfaringer – aldrig sker så kraftige ændringer, hvis de forhold i samfundet, der almindeligvis betyder noget for voldsudviklingen, ikke ændrer sig på tilsvarende vis – og dette er ikke tilfældet. For det andet fordi det kun er visse former for vold, der stiger kraftigt. Hvis det var en generel kraftig stigning i voldens udbredelse i Danmark, ville vi – med større eller mindre kraft – kunne se den på alle voldsparametre. Specielt bemærkelsesværdigt er det, at vi ikke ser den kraftige stigning – ja, faktisk ikke en stigning overhovedet – i nogle af de alvorligste voldsformer såsom manddrab, forsøg på manddrab, vold med døden til følge, andre særligt alvorlige former for vold eller uagtsomme manddrab/legemsbeskadigelser. For det tredje kan vi konkret pege på et sammenfald af forskellige forhold, der tilsammen betyder, at mørketallet for de relativt milde former for vold – de former for vold som ikke resulterer i dødsfald – er mindsket markant.

I alt er de registrerede tilfælde af voldsforbrydelser fra 2015 til 2016 steget fra 18.027 til 27.255 og videre til 28.012 i 2017 – en stigning på over 50% på blot to år, og i absolutte tal 9.085 tilfælde. De antalsmæssigt store ”bidragydere” til denne stigning er:

- Registrerede tilfælde vedrørende vold mod myndighed i funktion. Det drejer sig om + 3.158 tilfælde fra 2015 til 2017, som – skal det understreges – også omfatter trusler, og ikke ”kun” fuldbyrdet vold
- Og apropos ”trusler” så ”bidrager” de med + 1.437 registrerede forhold
- Registrerede tilfælde vedrørende simpel vold (jf. straffelovens § 244) ”bidrager” med + 2.082” forhold

Hertil kommer så mindre ”bidrag” til den samlede stigning med hver mindre end 500 registrerede forhold fra især ”kvalificeret vold” (jf. straffelovens § 245), opløb m.v. og sextortion.

Ifølge relevante myndigheder selv og relevante fagforeninger så beror det generelt på en større tilskyndelse til at tage trusler og vold mod dem ”alvorligt”, dvs. foretage anmeldelse og gøre det til en politisag: ”Nu kan det være nok”. Det har man hele tiden gjort vedrørende de aller alvorligste forhold, så derfor er de ikke påvirket af denne proces.

Justitsministeriets Forskningsafdeling ved daværende forskningschef Britta Kyvsgaard har forsøgt mere konkret at undersøge, hvad det er, der sker – dels ved at sammenligne de registrerede sager før- og efter (2. kvartal 2015 sammenlignet med 2. kvartal 2016) og dels på anden vis (Kyvsgaard, 2017). Her dokumenteres følgende forhold, der yderligere kan have bidraget til udviklingen:

- Politiet opererer med såkaldte undersøgelsessager. Det er en rubricering af sagerne, man foretager, når man på det tidspunkt, man få kendskab om dem, er usikker på, om der foreligger noget strafbart eller hvad det er for en slags strafbar handling, der er tale om. Det skal undersøges nærmere inden sagerne så får – eller ikke-får – et ”skarpt nummer”, som det hedder i politisprog, dvs. rubriceres eller ikke-rubriceres som en anmeldelse. Fra 2015 til 2016 reduceres antallet af ”undersøgelsessager” pr. kvartal fra ca. 5.000 til ca. 4.000, og det er tænkeligt, at dette i et eller andet omfang har drejet sig om volds- og trusselssager som på denne måde er kommet ”frem i lyset”.
- I perioden har Erstatningsnævnet for volds ofre ændret praksis,⁴⁷ der betyder, at hvis nævnet skal dispensere fra kravet om politianmeldelse inden 72 timer efter en voldsepisode, så skal det dokumenteres, at der foreligger pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn til skadevolderen, som taler for at undlade politianmeldelse. Ændringen skabte usikkerhed omkring, hvorvidt plejepersonale m.v., der udsættes for vold i forbindelse med deres arbejde, kunne være sikker på, at disse hensyn kunne dokumenteres, således at politianmeldelse kunne undlades, eller om der i stedet i alle tilfælde skulle foretages en politianmeldelse for at kunne få erstatning efter offererstatningsloven. Justitsministeriet udsendte derfor i maj 2016 en vejledning, der skulle skabe større klarhed,⁴⁸ men ifølge presseomtale udtalte flere fagforbund, at de syntes, dispensationsmulighederne var så uklare, at de anbefalede deres medlemmer at politianmelde i alle tilfælde. Højesteret har senere, ved en dom af 4. september 2018,⁴⁹ underkendt Erstatningsnævnets praksis: Praksisændringen var uden hjemmel i loven, og nævnet er derfor forpligtet til at dispensere, også i tilfælde hvor den manglende politianmeldelse er begrundet i generelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn på den pågældende

⁴⁷ Jf. Årsberetning 2014 fra Erstatningsnævnet (publiceret juni 2015): [https://civilstyrelsen.dk/Media/D/7/Erstatningsn%C3%A6vnets%20%C3%A5rsberetning%202014%20\(2\).pdf](https://civilstyrelsen.dk/Media/D/7/Erstatningsn%C3%A6vnets%20%C3%A5rsberetning%202014%20(2).pdf)

⁴⁸ Jf. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2016/9376>

⁴⁹ <https://domstol.fe1.tangora.com/S%C3%B8geside---H%C3%B8jesteretten.31488.aspx?recordid31488=1622>

institution. Muligvis er dette forklaringen på det mindre fald der sker i 2019 i visse af de politiregistrerede voldssager såsom sager vedrørende § 119 (jf. Kruize, 2022, s. 16) – se opstilling 3.7.a.

- I oktober 2013 vedtog Folketinget en såkaldt Overgrebspakke mod børn, der blev vedtaget med henblik på at beskytte børn bedre mod overgreb i deres familie.⁵⁰ Den overordnede målgruppe for overgrebspakken var børn og unge, men de direkte målgrupper var kommuner, herunder ledere og medarbejdere indenfor børne- og ungeområdet, politi, sundhedsvæsen samt den brede befolkning (i forhold til kampagneinitiativer). Man anbefalede, at kommunerne skulle sørge for at have klare og præcise retningslinjer for, hvordan underretninger og sager skulle håndteres, herunder for samarbejdet med politiet og ikke mindst hvor hurtigt man skulle reagere. Man skulle også sørge for at etablere børnehuse, der kunne inddrages ved mistanke om eller viden om overgreb mod børn og unge udsat for overgreb. I løbet af de efterfølgende år har dette fokus på børn og unge udsat for overgreb fra kommunernes side givet anledning til et stigende antal politihenvendelser vedrørende mistanke om sådanne overgreb.⁵¹ I sammenligningen mellem voldsanmeldelser i 2. kvartal 2015 og 2. kvartal 2016 undersøgtes relationen mellem gerningsperson og offer, og her fandt man en ganske voldsom vækst specielt i sager, hvor gerningspersonen var forældre/bedsteforældre.⁵² Det ”forklarede” mere end en fjerdedel af den samlede vækst i anmeldelser. Når man så på ofrenes alder, var der også tale om næsten en fordobling af de 10-14-årige – en markant stærkere stigning end for nogen anden aldersgruppe. I et længere tidsperspektiv vises i opstilling 3.g udviklingen i antal registrerede 0-14-årige ofre for voldsforbrydelser o.lign., fra 2010 til 2024. Fra 2015 til 2016 øges antallet med næsten 1.000 og videre frem til 2022/23 med yderligere ca. 1.500 om året. Det drejer sig hovedsagelig om såkaldt ”simpel vold” (overtrædelser af straffelovens § 244), men udviklingen findes også for ”alvorligere vold” (overtrædelser af straffelovens § 245). I og med at overgreb mod børn ofte finder sted i familier, der også er præget af partnervold (jf. bl.a. Ottosen, 2022), har den intensiverede indsats over for overgreb på børn ”automatisk” også betydet et øget fokus på partnervold, herunder sandsynligvis en øget politikontakt fra de sociale myndigheders m.v.’s side også på dette område.⁵³

I 2016 blev §119, stk. 1 ændret, så den ud over trusler fremsat ansigt til ansigt fx mod en polititjenestemand, også kom til at omfatte trusler fremsat offentligt, fx på internettet, mod personer i offentlig tjeneste. Denne ændring trådte dog først i kraft omkring årsskiftet 2016/2017, og den kan derfor ikke have påvirket anmeldelsestallet i 2016.

Af betydning for den samlede stigning i antal voldsforbrydelser efter 2015 er derimod selvfølgelig, at man får en lov mod maskering primo januar 2018 (se nærmere afsnit 3.8), mod psykisk vold 1.

⁵⁰ Jf. <https://sbst.dk/boern/overgreb/overgrebspakken>

⁵¹ I december 2015 fremkom Ankestyrelsen med en evaluering af Overgrebspakken. Meget synes realiseret, men det er også tydeligt, at der er forskel mellem, hvor meget og hvad der er gennemført i kommunerne. Næsten alle har etableret børnehuse, men mange giver udtryk for vanskeligheder med at finde ud af, hvordan de skal bruges. Det synes klart, at der generelt oftere er politikontakt i forbindelse med underretninger end før. Det er en af Ankestyrelsens anbefalinger til det fortsatte arbejde at styrke og udbygge kontakter med politiet yderligere (<https://sbst.dk/media/14127/ankestyrelsens-evaluering-af-overgrebspakken.pdf>). Se tillige om børnehuse: https://sbst.dk/media/14128/brd-bornerenotat_215_bornehusene_ok-ny.pdf og https://sbst.dk/media/14129/deloitte_erfaringsopsamling-af-bornehusene.pdf

⁵² Der fandtes også en betydelig vækst i sager, hvor relationen mellem gerningsperson og offer var en ”arbejdsrelation” – jf. de tidligere bemærkninger om den formodede større anmeldelsestilbøjelighed i disse sager.

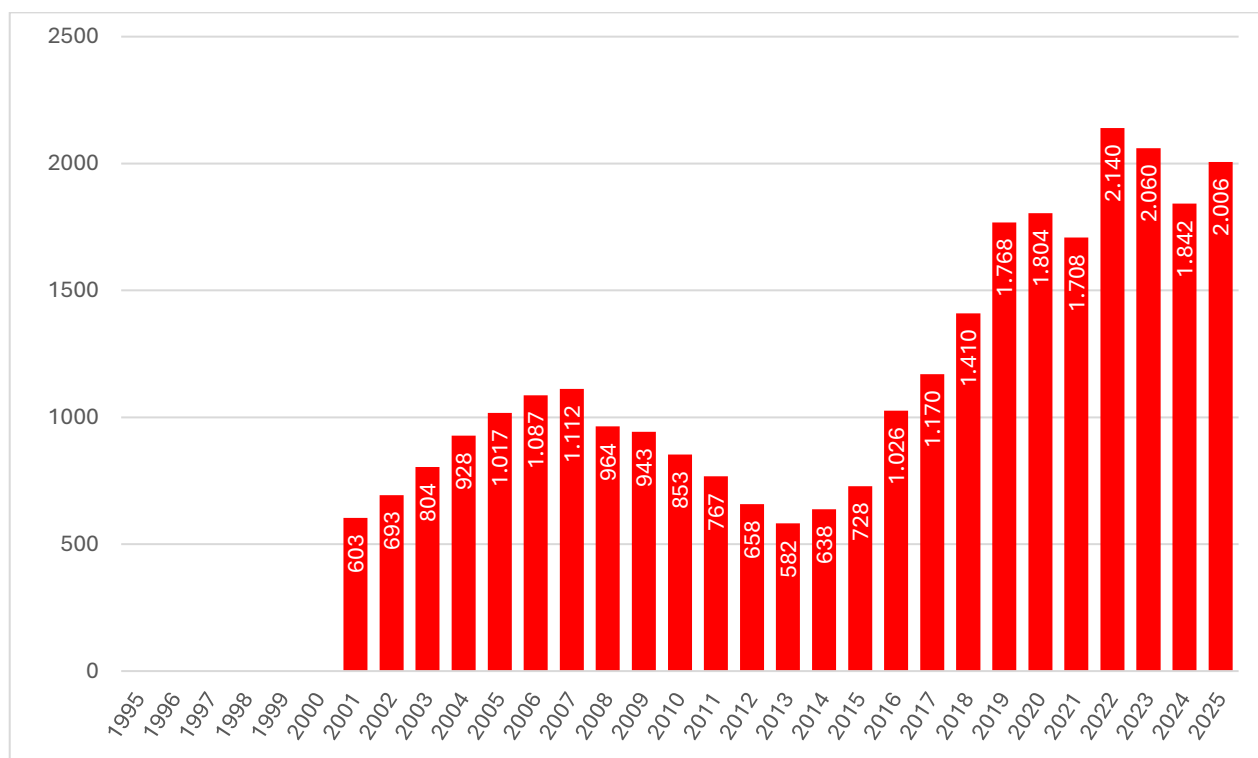
⁵³ Dette er bekræftet ved henvendelser til og samtaler med de sociale myndigheder i nogle udvalgte kommuner.

april 2019 og mod stalking primo januar 2022 (se nærmere afsnit 3.1). Der er også kommet et særligt fokus på sextortion (se nærmere afsnit 3.10 og 2.2.4.5).

I Justitsministeriets undersøgelse udelukkes ikke, at der også i en eller anden udstrækning *kan* være tale om en reel stigning i vold m.v. fra 2015 til 2016, og man hæfter sig i den forbindelse ved, at et på det tidspunkt foreløbigt tal fra offerundersøgelsen i 2016 var højere end i 2015. Nu hvor det endelige tal foreligger, og hvor det bl.a. kan ses i perspektiv af tallet for de følgende år, kan det konkluderes, at dette ikke giver anledning til at tro, at der skulle være tale om en samlet voldstigning fra 2015 til 2016 af nogen betydning (se også i det følgende om voldsofferundersøgelserne).

Mest nærliggende for så kort en periode er det at se på tallene for skadestuebehandlet vold, som ikke er behæftet med stikprøveusikkerhed. I 2015 blev der på landets skadestuer behandlet 10.731, i 2016 10.791. Hvis der er en samlet reel stigning af en eller anden størrelsesorden for volden fra 2015 til 2016, så må den i givet fald vedrøre trusler og/eller vold som ikke har medført behandlingskrævende fysiske skader (se nærmere om trusler i afsnit i 3.2).

Opstilling 3.g. Antal 10-14-årige ofre for voldsforbrydelser, 2001-2025.

Kilde: Danmarks Statistik: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1690>

Stigningen i de registrerede voldsforbrydelser fra 1995 til 2025?

Analysen af den forholdsvis stærke stigning i de registrerede voldstilfælde fra 1995 til midt i 00-erne og den meget markante stigning efter 2015 fører til den konklusion, at det er usandsynligt at stigningen i den faktiske forekomst af fysisk vold har været så stærk i disse perioder, som tallene umiddelbart tyder på. Men hvordan ser det ud over hele perioden, de tre årtier fra 1995 til 2025? Er der tale om en mindre stigning, er det stagnation, eller er det et fald? Det bedste, vi kan gøre for at afklare dette

spørgsmål, er at sammenholde udviklingen i den politiregistrerede vold med udviklingen for den relativt alvorlige vold, udviklingen for skadestuebehandlet vold, udviklingen for hvor mange der faktisk har oplevet sig udsat for vold og udviklingen for faktisk selvrapporteret vold.

Udviklingen i den relativt alvorlige vold

Udviklingen i den alvorligste del af volden med hensyn til farlighed/skadelighed burde bedre end den samlede vold kunne afspejle den faktiske voldsudvikling, fordi den ikke er så påvirkelig for ændringer i voldeliggørelsen af fysiske aggressioner og i anmeldelsestilbøjeligheden. Samtidig kan man sige, at en generel udvikling i volden tendentielt ”burde” afspejle sig i, hvordan den alvorligste del af volden udvikler sig.

En afgrænsning af ”den relativt alvorlige vold” kan ikke foretages på præcis den måde, vi kunne ønske det gjort på. Vi er afhængige af, hvad der foreligger af data, og den måde disse er opdelt på.

Vold, der har som følge, at offeret dør, er vel det mest nærliggende bud på afgrænsning af ”den relativt alvorlige vold”. Det viser sig, at forekomsten af ”dødsvold” ikke har været stigende – tværtimod. Fra 1995 til 2023 skete der ikke mindre end en halvering af disse forhold, jf. afsnit 3.0. I 1995 var der 236 tilfælde af ”dødsvold”, i 2025 104.

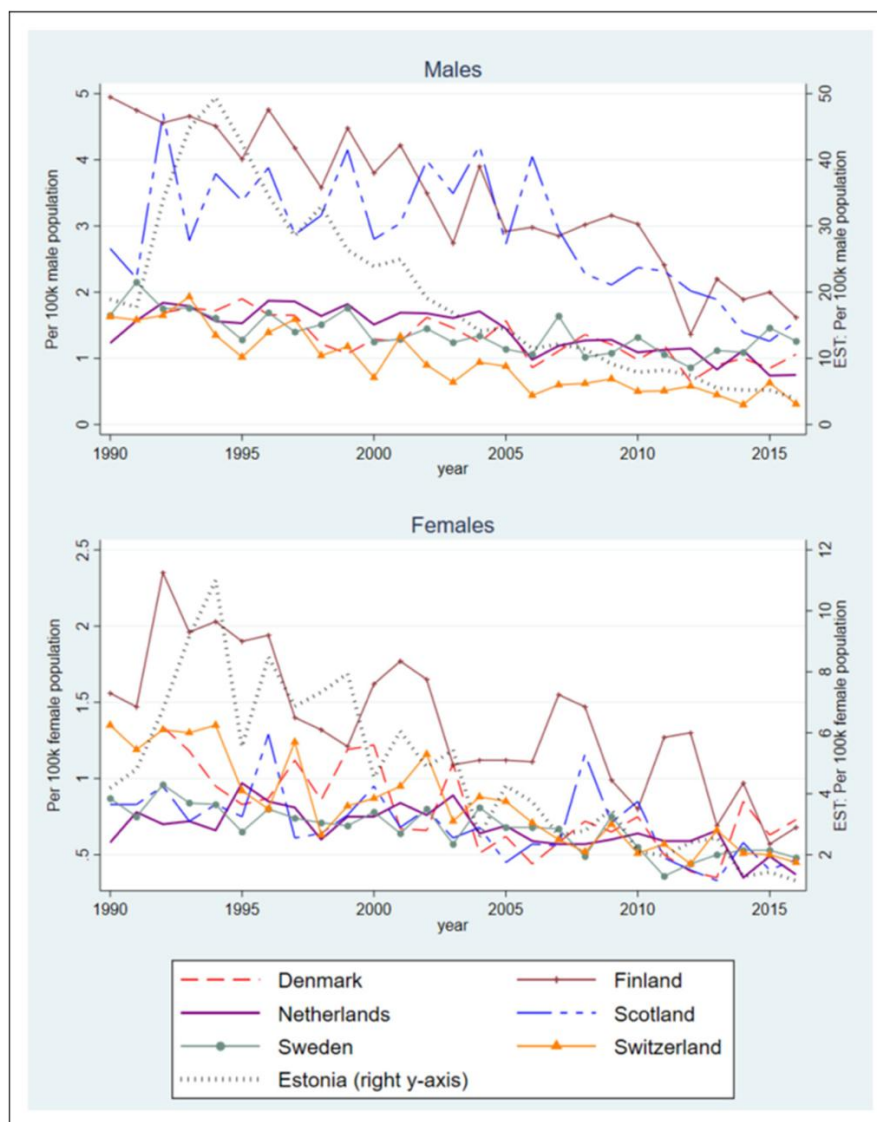
”Dødsvold” omfatter her såvel uagtsomme manddrab som vold med døden til følge og forsætlige manddrab. De fleste vil nok mene, at de alvorligste af disse er forsætlige manddrab. Også forsætlige manddrab er faldet i perioden, jf. afsnit 3.5.3, dog ikke så kraftigt som ”dødsvold” under ét. Tendenslinjen afspejler stort set, hvordan det starter og slutter – med 60 tilfælde i 1995 og 45 i 2025, et fald på 25%. Det er små tal, der følger de små tals lov, dvs. med store spring fra år til år – så en tendens kan hurtigt ændre sig.

Man kan også gå den anden vej og udvide ”dødsvold” til at omfatte drabsforsøg. Antallet af politiregistrerede drabsforsøg var i 1995 145, i 2025 126.

Vurderet ud fra, hvordan den alvorligste del af volden har udviklet sig, tyder det altså på, at der er sket et fald i den faktisk forekommende fysiske vold fra 1995 til 2025.

At der er sket et reelt fald i den relativt alvorlige vold i Danmark bestyrkes af, at udviklingen i de fleste af de lande, vi plejer at sammenligne os med, har været den samme. Samfundsudviklingen i øvrigt i disse lande har ikke adskilt sig radikalt fra udviklingen i Danmark, og det ville derfor være – om end selvfølgelig ikke umuligt – noget overraskende, hvis dette så skulle adskille sig fra udviklingen i drab og anden alvorlig vold. Det er ikke verdens nemmeste diagram at aflæse, men i opstilling 3.h ses udviklingen i drabsraten – afgrænset retsmedicinsk på basis af databaser over dødsårsager – i syv vesteuropæiske lande, inklusive Danmark, for henholdsvis mandlige og kvindelige ofre, fra 1990 til 2016.

Opstilling 3.h. Antal døde som følge af drab pr. 100.000 for henholdsvis mænd og kvinder i syv vesteuropæiske lande, fra 1990 til 2016.

Kilde: Suonpää m.fl., 2024, s. 11.

Note: Bemærk at skalaen for Estland er anderledes end for de øvrige lande.

Udviklingen i skadestuebehandlet vold

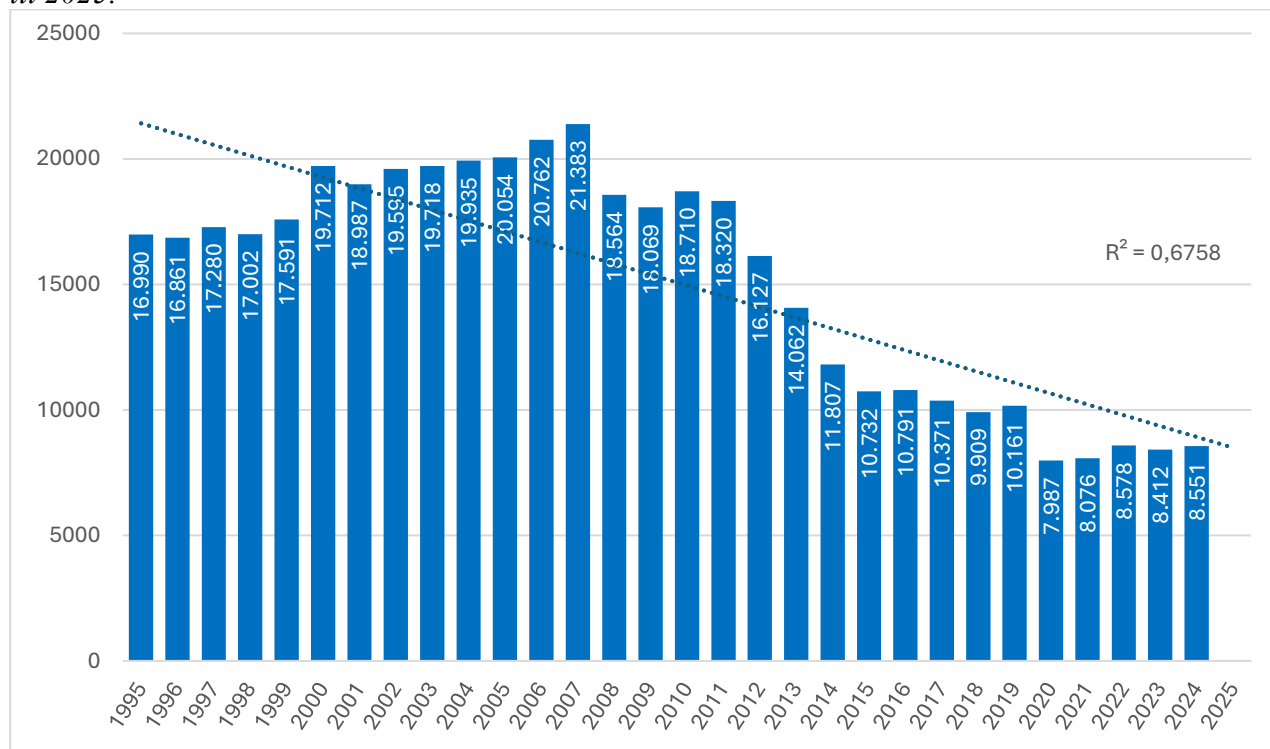
En anden mulig målestok for den faktiske voldsudvikling er udviklingen i antal personer, der er blevet behandlet på landets skadestuer for fysiske skader som følge af noget, de over for skadestuen har ”erkendt”/berettet har været vold. Også her kan man pr. definition vælge at sige, at fokus er på den relativt alvorlige del af volden.

Komplicerende for, hvordan udviklingen skal fortolkes, er det, at den subjektive alvorliggørelse af volden, som vi har dokumenteret forekommer i perioden, stærkest formentlig for den første del af den, også kan influere på antal ”voldsbesøgende” på skadestuerne. Alvorliggørelsen af vold har en nær sammenhæng med opgraderingen af fysisk integritet. Det kan dels betyde en tendens til at opsøge skadestuen for mindre skader end før (”pivethedshypotesen”) og en tendens til at ”erkende”/berette,

at voldspåførte skader *er* opstået som følge af vold, og ikke fordi man er faldet ned af trappen. Der findes ikke dokumentation for, om disse tendenser har gjort sig gældende. Problemet er bl.a., at man ikke umiddelbart kan udlede noget ud af ændringer i fordelingen mellem ”lette” og ”svære” fysiske skader. De sent ”erkendte” voldsskader, der kommer til, kan sagtens i mange tilfælde dreje sig om svære fysiske skader, fx svære skader som følge af partnervold. En tredje mulighed er en øget tendens til for mennesker udsat for vold at opsøge skadestuer m.v. i forbindelse med udsættelse for vold, på grund af øgede forventninger fra arbejdsgivere, politi, forsikringsselskaber m.fl., om at blive undersøgt

Såvel ”pivethedshypotesen” som en mulig tendens til oftere at ”erkende” vold som årsag til skader og en øget forventning fra omgivelsernes side om at blive undersøgt skulle få tallene til at stige, men set over hele perioden er de tværtimod faldet, rimelig markant endda, jf. opstilling 3.i. I 1995 var der 16.990, der blev behandlet på en skadestue i Danmark som følge af ”erkendt”/berettet vold, i 2024 8.661 – et fald på næsten 50%. Det svarer fuldstændig til faldet i ”døds vold”.

Opstilling 3.i. Antal personer behandlet for skader som følge af vold på skadestuer i Danmark, 1995 til 2025.

Kilde: Rambøll, 2025. Der er i skrivende stund endnu ikke foretaget nogen opgørelse vedrørende 2025.

Fra 2009 til 2022 er faldet på 55%. Grunden til, at vi fremhæver udviklingen fra 2009 til 2022, er, at vi her også kan følge udviklingen af skadestuebehandlede for vold på Odense Universitets Hospital (UlykkesAnalyseGruppen, Ortopædkirurgisk Afdeling). Skadestuen i Odense har et optageområde, der svarer til omkring 5% af Danmarks befolkning. Antal skadestuebehandlede er her fra 2009 til 2022 faldet med 64%, altså lidt mere end for landet som helhed. UlykkesAnalyseGruppen har indsamlet og opgjort en række andre interessante oplysninger om de skadestuebehandlede ofre i denne periode, bl.a. ”skadesmekanismen”. Såvel ved udgangspunktet i 2009 som i 2022 er ”Slag/stød” langt den mest udbredte ”skadesmekanisme”, men antal tilfælde af denne karakter er faldet med 65% fra

2009 til 2022. Endnu større er faldet i hændelser, hvor der har været tale om ”Skud/stikvåben/stik/bid”, 77%. Det, der under ét er faldet meget mindre, slet ikke er faldet eller endog er steget, er tilfælde, hvor ”skadesmekanismen” har været ”Fald/snuble”, ”Klemt/mast”, ”Overbelastning” o.lign.

Fra 2014 til 2022 har man også opgjort skaderne mht., om de var ”minor” (lette skader = sår, mindre brud og hudafskrabninger) eller ”major” (alvorlige skader = hjernerystelse, knoglebrud, amputationer og nerveskader). Fra 2014 til 2022 er antallet af skadestuebehandlede tilfælde med lette skader faldet med godt en tredjedel (35%), mens de alvorlige skader er halveret (51%). I 2014 udgjorde andelen af skadestuebehandlede voldsofre med lette skader 87%, i 2022 90%.

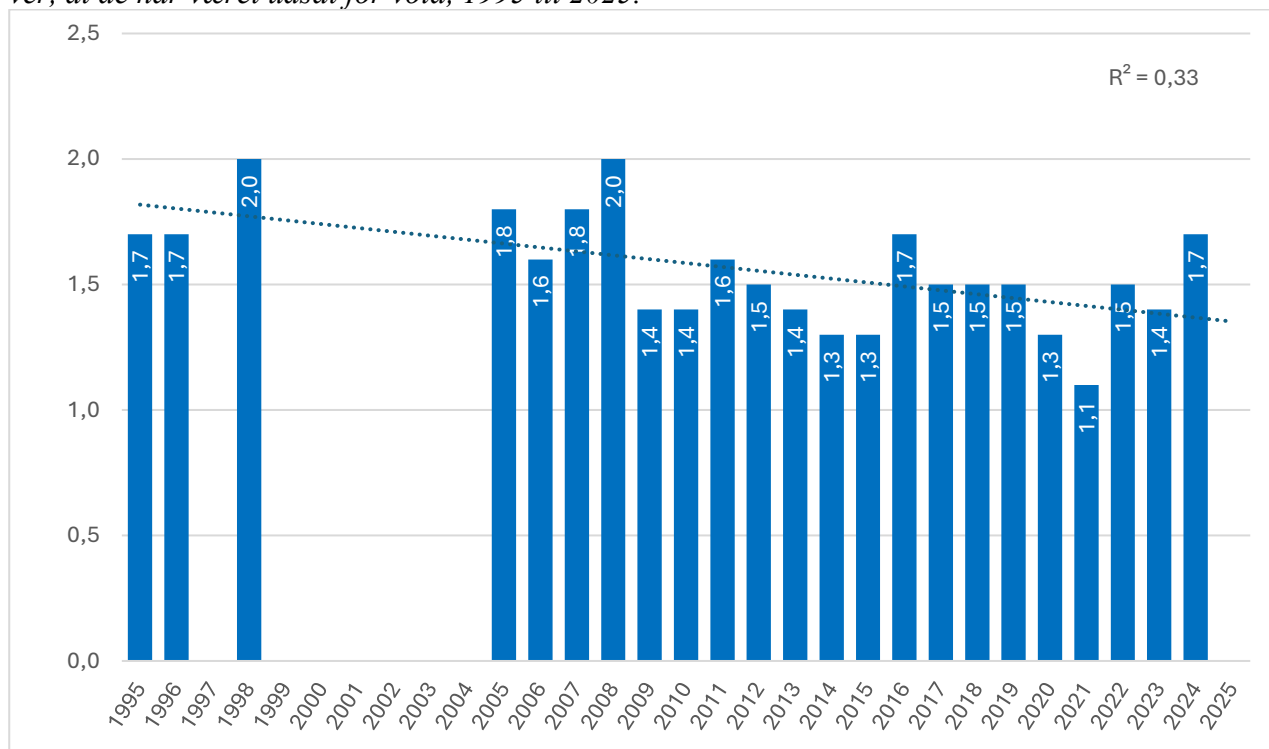
I modsætning til ”døds vold” er der i landstallene en stigning i skadestuetallene i perioden fra 1995 til midt i 00-erne. Selvom vi vurderer, at stigningen i skadestuetallene af denne grund, næppe fuldt ud repræsenterer en reel stigning, så kan det i hvert fald ikke udelukkes, at der i første del af perioden er sket en mindre stigning i den faktiske vold i Danmark. Som tidligere fremhævet er der ingen spor i skadestuestatistikken af den stærke stigning i de politiregistrerede voldstilfælde fra 2015 og de nærmest følgende år.

Udviklingen i udsathed for vold

En tredje mulig målestok for den faktiske voldsudvikling findes i de såkaldte offerundersøgelser, hvor tilsigtet repræsentative stikprøver af befolkningen i afgrænsede aldersgrupper er blevet spurgt, om de inden for det seneste år er blevet udsat for vold. Fordelen ved denne indikator sammenlignet med den relativt alvorlige form for vold og skadestuebehandlede vold er, at man også får de relativt milde former for vold med og således et mere komplet billede. Den har dog også sine begrænsninger: Der er stikprøveusikkerhed; ikke alle aldersklasser er med (kun de 16-74-årige; i 2023/24 de 16-79-årige); der er et ret stort frafald, stigende over tid, mht. besvarelser; man får selvfølgelig ikke ”døds vold” med; sandsynligvis undervurderes subkulturel vold o.m.m. Særligt problematisk er det, at et eventuelt fald vil blive undervurderet på grund af den omtalte ”voldeliggørelse”, hvor en stigende andel af de faktisk forekommende fysiske aggressioner og overgreb opleves som vold – uden at vi tilnærmelsesvist præcis har grundlag for at vurdere, hvor meget dette betyder.

I den første af denne serie undersøgelser, foretaget i 1995, var det 1,7% af de 16-74-årige, der tilkendegav, at de havde været udsat for *vold* inden for det seneste år forud for udspørgningen, og det er en helt tilsvarende andel i 2024. Af tendenslinjen ses, at der over hele perioden er tale om en faldende tendens.

Opstilling 3.j. Procent 16-74-årige der de seneste år forud for udspørgningstidspunktet tilkendegiver, at de har været udsat for vold, 1995 til 2025.

Kilde: Pedersen, M.L., Okholm, M.M. & Balvig, F. (2024): *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2023. Hovedtal*. Justitsministeriets Forskningskontor, København – og tilsvarende tidligere rapporter. Samt Balvig, 2025. Der er ikke foretaget nogen offerundersøgelse i 2025.

Det spørgsmål, der er blevet stillet i undersøgelserne, har følgende ordlyd: ”Forekomsten af vold diskuteres meget for tiden. Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for vold eller trusler, som var så alvorlige, at du blev bange?” – med følgende svarmuligheder:

- 1 Ja, både vold og trusler
- 2 Ja, vold
- 3 Ja, trusler
- 4 Nej

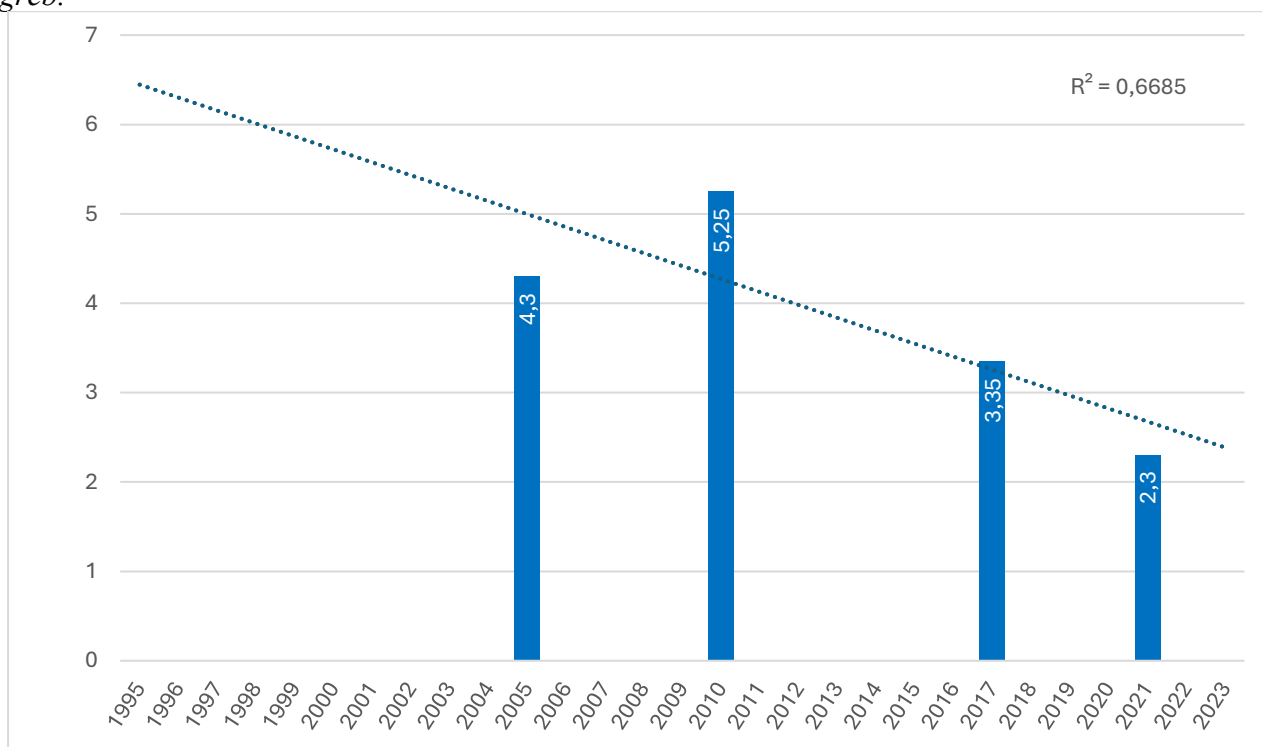
Vi er så heldige, at der findes yderligere en serie offerundersøgelser foretaget i et andet regi og på en anden måde. Her er de ældste med: Der er ingen øvre aldersgrænse for de adspurgte. Det er stadig store stikprøver, men med tilhørende usikkerhed.

Det særlige ved disse offerundersøgelser er, at der ikke er spurgt om udsathed for vold, men bredere om udsathed for fysiske aggressioner og overgreb. Spørgsmålet har haft følgende ordlyd: ”Er du inden for det seneste år blevet udsat for én eller flere af følgende former for fysiske overgreb?” – med følgende fire svarmuligheder:

- a Skubbet, revet, rusket, slået med flad hånd eller lignende
- b Sparket, slået med knyttet hånd eller genstand
- c Kastet ind mod møbler, vægge, ned ad trappe eller lignende
- d Udsat for kvælningsforsøg, angrebet med kniv eller skydevåben

Den første undersøgelse blev foretaget i 2005, hvor der var 4,3%, der svarede bekræftende på spørgsmålet. Ved den seneste undersøgelse, i 2021, var det 2,3% - et fald på tæt ved 50%. Faldet er statistisk signifikant, men ikke helt konsistent over perioden, som man kan se af opstilling 3.k. Den største andel udsatte fandtes i den undersøgelse, der blev foretaget i 2010 (5,3%). Vi har 2010 mistænkt for at være en såkaldt ”outlier”, fordi det i forhold til 2005 er helt inkonsistent med, hvad vi finder for de andre målestokke. Fra 2005 til 2010 faldt antal tilfælde af ”døds vold” fra 170 til 162; antal tilfælde af skadestuebehandlet vold fra 20.054 til 18.710 og procent 16-74-årige, der tilkendegav at de havde været udsat for vold, fra 1,8% til 1,4%.

Opstilling 3.k. Procent af befolkningen på 16 år og derover, der tilkendegiver, at de inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet har været udsat for fysiske aggressioner eller overgreb.

Kilde: Algren & Lauridsen, 2022.

Et tredje sæt af ”voldsofferundersøgelser” er gennemført to gange, i 2012 og 2020.⁵⁴ Der er igen spurgt på en lidt anderledes måde, men med fokus på at afdække konkrete fysiske aggressioner som skub, spark osv.

Som opstilling 3.1 viser, så er der sket et klar fald i udsathed for fysisk vold/aggressioner fra 2012 til 2020. Faldet er på 33%, og det er statistisk signifikant.

Opstilling 3.1. Procent af 16-64-årige, der tilkendegiver, at de inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet har været udsat for fysiske voldshandlinger/fysiske aggressioner og/eller selv har udført samme, 2012 og 2020.

	2012	2020
Udsat for fysisk vold/aggressioner	7,3	4,9
Udført fysisk vold/aggressioner	3,7	1,8

Kilde: Ottosen & Østergaard, 2022.

Udviklingen i selvrapporteret vold

Det særligt spændende ved disse undersøgelser i forhold til vor problemstilling er, at det også er selvrapporteringsundersøgelser. Svarpersonerne er blevet spurgt, om de selv har begået/udført konkrete fysiske aggressioner inden for det seneste år. Det svarede 3,7% bekræftende på i 2012, 1,8% i 2020 – altså en halvering. Også dette fald er statistisk signifikant.

Den fjerde og sidste mulige målestok vi har til rådighed for vurderingen af, hvordan den faktiske vold har udviklet sig, er selvrapporteringsundersøgelser som denne. Udover de to nævnte undersøgelser er et repræsentativt udsnit af folkeskolelever i 8. klasse – 14-15-årige unge – tre gange i perioden anonymt blevet spurgt, om de inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet har slået eller truet andre; om de har truet andre med tæv; om de har været i slagsmål, og om de har overværet eller været vidne til, at andre unge har været i slagsmål været eller voldelige. De er også blevet spurgt, om de selv har været udsat for at blive slået eller tævet eller er blevet truet med tæv, jf. opstilling 3.m.

⁵⁴ Faktisk er disse undersøgelser også gennemført i 2016, men det anføres, at det af datatekniske grunde er usikkert at sammenligne med de andre undersøgelser. Der præsenteres nogle data for fysisk og psykisk vold under ét, men hver for sig. Under ét synes frekvenserne i 2016 ikke at adskille sig fra frekvenserne i 2012 (Ottosen & Østergaard, 2018).

Opstilling 3.m. Procent. 14-15-årige som tilkendegiver, at de inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet har begået, været vidne til eller har været udsat for forskellige former for vold eller trusler om vold – 2005, 2010 og 2016.

	2005	2010	2016
Har slået eller tævet andre	20	14	11
Er blevet slået eller tævet	16	11	11
Har truet andre med tæv	21	15	11
Er blevet truet med tæv	38	30	18
Har været i slagsmål	28	22	19
Overværet eller vidne til, at andre unge har været i slagsmål eller været voldelige	41	28	27

Kilde: Balvig, 2017, s. 73.

For samtlige situationer er der sket en markant og konsistent reduktion af, i hvilket omfang man har været involveret i ”vold”. I alt var det i 2005 28%, der havde slået eller tævet andre eller truet andre med tæv; i 2010 22% og i 2016 17% – et fald over hele perioden på 39%. Blandt dem, der havde slået eller truet, var det især dem, der havde gjort det mange gange, der var faldet fra 2005 til 2016. Af alle unge var det i 2005 12% der havde tævet eller truet andre med tæv tre gange eller flere – i 2016 6%, altså en halvering (Balvig, 2017, s. 75).

I en ”middel-kommune” – Ringsted kommune – er der foretaget tilsvarende undersøgelser i henholdsvis 2002 og 2019/20. Disse undersøgelser er foretaget blandt elever i 5.-9. klasse, og altså over et bredere aldersspænd. Den andel, der angiver at have slået eller tævet andre inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, er faldet med 35%, og andelen der har truet andre med tæv med 47%, jf. opstilling 3.n.

Den andel, der har slået eller tævet andre, er faldet på alle alderstrin, men mest for de ældste (dvs. for elever i 8.-9. klasse, hvor der er tale om mere end en halvering).

Opstilling 3.n. Procent. elever i 5.-9. klasse i Ringsted Kommune som tilkendegiver, at de inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet har begået eller har været udsat for vold eller trusler om vold – 2002 og 2019/21.

	2002	2019/21
Har slået eller tævet andre	20	13
Er blevet slået eller tævet	19	13
Har truet andre med tæv	17	9
Er blevet truet med tæv	29	20
Har været i slagsmål	31	21

Note: Den seneste undersøgelse for elever i 5.-7. klasse blev gennemført i 2019; for elever i 8.-9. klasse i 2021.

Kilde: Balvig, 2022, s. 14-15.

Den fysiske vold er faldet i løbet af de seneste tre årtier

Det er sjældent, at det er muligt at belyse en specifik kriminalitetsudvikling ud fra så mange forskellige indfaldsvinkler, som det her har været tilfældet. Faktisk erindrer vi ikke at have set noget tilsvarende tidligere, det være sig nationalt eller internationalt. I opstilling 3.o har vi sammenstillet, hvad de enkelte målestokke udviser for årene 2005, 2010, 2017 og 2021 – valgt som de fire år i perioden, hvor vi samlet set har flest data til rådighed fra de forskellige målestokke/statistikker/undersøgelser.

Opstilling 3.o. Forskellige målestokke for voldsudviklingen fra 2005 til 2021.

	2005	2010	2017	2021	%-udvikling 2005-2021
Politiregistrerede voldstilfælde ^{a)}	18.777	18.131	27.026	27.063	+44%
Forsætlig manddrab ^{b)}	53	49	54	39	-26%
Døde som flg. af vold ^{c)}	170	162	135	88	-48%
Relativ alvor- lig vold ^{d)}	246	212	286	181	-26%
Skadestuebeh. vold – hele landet ^{e)}	20.054	18.720	10.732	8.068	-60%
Skadestuebeh. vold – OUH ^{f)}	1.702	1.378	728	630	-63%
%-udsat for vold iflg. JM/KU ^{g)}	1,8	1,4	1,5	1,1	-39%
%-udsat for ”vold” iflg. SUSY/SIF ^{h)}	4,3	5,3	3,9	2,2	-40%
% unge der har slået/tævet andre – hele landet ⁱ⁾	20	14	11	X	(-45%)
% unge der har slået/tævet andre – middelkommune ^{j)}	20	X	X	13	-35%
% unge der har truet andre med tæv – hele landet ^{k)}	21	15	11	X	(-48%)
% unge der har truet andre med tæv – middelkommune ^{l)}	17	X	X	9	-47%

Kilder mv.: a) Antal voldsforbrydelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab – iflg.: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>, b) Antal forsætlige drab (inklusive barnedrab) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab – iflg.: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>, c) Antal tilfælde vedrørende forsætlig manddrab (inklusive barnedrab), vold med døden til følge og uagtsom manddrab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab – iflg.: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536> samt politiets ikke offentliggjorte gerningskodestatistik, d) Antal tilfælde af forsætlige manddrab (inklusive barnedrab), forsøg på manddrab og særlig alvorlig vold (jf. straffelovens § 246) – iflg.:

<https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>, e) Antal tilfælde af skadestuebehandlet vold i Danmark – iflg.: <https://dkr.dk/Media/638261278069462383/Vold%20i%20Danmark%202022.pdf>, f) Antal tilfælde af skadestuebehandlet vold på Odense Universitetshospital (OUH) – iflg.: <https://ouh.dk/media/ae9d1qz4/vold-modpart2014-20xx.pdf> Note: Tallet for 2005 er estimeret, g) Procent 16-74-årige, der siger, at de inden for det seneste år har været udsat for vold: https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/12/08-12-2023-Offerrapport-2005-2022_webtilgaengelig-revideret.pdf, h) Procent personer 16 år og opefter, der siger, at de inden for det seneste år har været udsat for at blive skubbet, slået m.v. – iflg.: file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/vold_og_overgreb_danmark_2021.pdf, i) Procent 14-15-årige i Danmark, der siger, at de inden for det seneste år har slået eller tævet andre – iflg.: https://afford.dk/onewebmedia/Ungdomsundersoegelse_2016_Flemming_Balvig.pdf Note: 2015-tallet hidrører fra 2016, j) Procent elever i 5.-9. klasse i Ringsted Kommune, der siger, at de inden for det seneste år har slået eller tævet andre – iflg.: <https://afford.dk/Udviklingen%20i%20risikoadfaerd%20-%202001%20til%202021%20-%20201.%20januar%202022.pdf> Note: Første undersøgelse er foretaget i 2002, sidste undersøgelse i 2019 for elever i 5.-7. klasse og i 2021 for elever i 8.-9. klasse, k) Procent 14-15-årige i Danmark, der siger, at de inden for det seneste år har truet andre med tæv – iflg.: https://afford.dk/onewebmedia/Ungdomsundersoegelse_2016_Flemming_Balvig.pdf Note: 2015-tallet hidrører fra 2016, l) Procent elever i 5.-9. klasse i Ringsted Kommune, der siger, at de inden for det seneste år har truet andre med tæv – iflg.: <https://afford.dk/Udviklingen%20i%20risikoadfaerd%20-%202001%20til%202021%20-%20201.%20januar%202022.pdf> Note: Første undersøgelse er foretaget i 2002, sidste undersøgelse i 2019 for elever i 5.-7. klasse og i 2021 for elever i 8.-9. klasse.

X = tal/undersøgelser findes ikke; JM = Justitsministeriet; KU = Københavns Universitet; SUSY = Sundheds- og Sygelighedsundersøgelserne; SIF = Statens Institut for Folkesundhed.

Umiddelbart viser den politiregistrerede vold en markant stigning fra 2005 til 2021, men analyserne og tallene for de mange mere valide målestokke viser entydigt det stik modsatte: Et ret markant fald i den faktiske forekomst af fysisk vold i Danmark.

Det udelukker ikke, at volden kan have udviklet sig anderledes i mindre perioder af de tre årtier. Specielt er der måske en stigning i den første del af perioden.

Det udelukker heller ikke, at det for visse specifikke typer af vold har udviklet sig anderledes. Der er god dokumentation for, at partnervold og værtshusvold har været faldende. Der er også god dokumentation for, at der er en øget anmeldelsestilbøjelighed for vold i forbindelse med arbejdet, men måske har der også her fundet en vis stigning sted, som har at gøre med en mindre autoritær indstilling og en mindre respekt/frygt for autoriteter.⁵⁵

Det understreges, at det er *den fysiske vold*, der generelt er blevet markant mindre af. Hvordan det har udviklet sig med hensyn til trusler om vold berøres nærmere i afsnit 3.2 og 3.7. Trusler kan siges at være nært beslægtet med psykisk vold, som først er blevet selvstændigt kriminaliseret i 2019. Se nærmere om psykisk vold og stalking i afsnit 3.1.

Med i det samlede antal ”voldsforbrydelser” henregnes i kriminalstatistikken traditionelt ”forbrydelser mod den personlige frihed”, som for en væsentlig del i de senere år drejer sig om tilfælde af sextortion/sexafpresning. Det kan diskuteres, om det overhovedet er meningsfyldt primært at betragte disse lovovertrædelser som voldsforbrydelser. Afhængig af, om man afpresses for sex eller penge, er

⁵⁵ Se dog tidligere bemærkninger herom, hvor det vises, at der samlet set, fra 2008 til 2022, er sket et fald i antallet af arbejdsrelaterede voldsskader behandlet på landets skadestuer (Rambøll, 2023, s. 99).

der vel snarere tale om henholdsvis seksualforbrydelser (afsnit 4) eller ejendomsforbrydelser (afpresning, se afsnit 2.2.4.5).

Hvorfor er den fysiske vold faldet?

Det er blevet sagt, at ”volden drypper af alkohol”, og at variationer i alkoholforbrug både kan være en hovedforklaring på individuelle forskelle i risiko for voldsudøvelse (og voldsudsættelse) og for udviklingen over tid. Hvori dette ”årsagsforhold” så i øvrigt består, og hvordan det skal fortolkes, er et kompliceret, og til dels uafklaret spørgsmål. Der er ingen tvivl om, at der ofte findes en tæt sammenhæng mellem alkohol og vold, men her skal vi afgrænse os til at vurdere, at det ikke er ændringer i alkohol-faktoren, der er *hovedforklaringen* på det fald i volden, der har fundet sted i Danmark de seneste tre årtier. Det er formentlig *en medvirkende forklaring*, for set over hele perioden er der sket et fald i den samlede alkoholkonsumtion i Danmark og et fald i, hvor meget unge drikker, dog ikke i den sidste del af perioden (fra omkring 2015). Det vigtigste ”bevis” for, at der er noget andet og mere afgørende på spil, er, at vold blandt skoleelever i forbindelse med skolelivet er faldet mindst ligeså meget som anden vold, og her er alkohol sjældent en faktor.

Den mest betydende faktor er efter vor vurdering den øgede ”civilisering”, som Norbert Elias, har kaldt det, og som måske nok er særlig intensiv i den periode, vi har i fokus, men som historisk set er startet langt tidligere, jf. også det indledende afsnit om kriminalitetens udvikling i det lange tidsperspektiv. Med øget ”civilisering” menes en øget alvorliggørelse af vold – et øget syn på vold som noget uacceptabelt og forkasteligt. Nogle taler om, at den normative modstand mod vold er øget. Vi vælger her at følge i fodsporet på en dansk kriminologisk teori og kalder det for ”gruppemodstand” mod vold. Herved fremhæves, at det mest afgørende ikke er egne holdninger og værdier, men hvordan andres holdninger og værdier opleves. Skulle vi bruge to ord på fænomenet, ville vi kalde det ”normativ modstand”. Det er oplevelsen, der er udslagsgivende, ikke hvordan det faktisk er. Fra socialpsykologien ved vi, at oplevede forventninger og normer fra omgivelserne generelt er en meget stærk styrende adfærdsfaktor. Hvis man i stigende grad oplever, at de omgivelser, man befinder sig i, finder vold uacceptabelt og måske direkte forkastelig/afskyelig, bliver der færre der begår vold, og der bliver færre voldelige handlinger.

Et særligt plus ved denne som udgangspunkt tæt ved selvindlysende kriminologiske teori er, at den – i modsætning til bl.a. alkohol-teorien – også implicerer nogle af de andre processer omkring vold, der som påpeget har gjort sig gældende – såsom ”voldeliggørelsen” og øget anmeldelsestilbøjelighed. Tillige forklarer den en række mulige paradoksproblemer og ”forudsiger” nogle konsekvenser, som man nok ikke lige havde set eller forventet, såsom bandedannelse.

Den samlede generelle *teori* – og det understreges, at der er tale om en teori – om gruppemodstandens betydning kan opsummeres i følgende 10 punkter, med vold som eksempel:⁵⁶

⁵⁶ Se mere om teorien, dens baggrund og historie og dens anvendelse på andre områder – samt en udbygning med stemplingsteorien, Balvig, 2020, s. 133-156.

1. Jo større gruppemodstand mod vold, desto mindre vold, fordi den moralske grænse, der skal overskrides, og den fordømmelse, man skal tåle, vil blive stærkere.
2. Jo større gruppemodstand mod vold, desto større bliver det handlingsunivers, der underkastes gruppemodstand ("voldeliggørelse"). Herved kan det paradoksproblem opstå, at det kan se ud, som om volden er stigende, mens den faktisk er faldende.
3. Jo større gruppemodstand mod vold, desto mere socialt og personlighedsmæssigt afvigende vil de personer gennemsnitligt være, som alligevel begår vold. Det kan være, fordi den personlighedsmæssige afvigelse gør dem 'immune' over for, hvad andre mener, eller fordi de er i en social situation, hvor de har relativt lidt at tabe. Herved kan opstå det paradoksproblem, at det kan se ud som, at kriminaliteten ganske vist er faldet, men at den er blevet alvorligere.
4. Jo større gruppemodstand mod vold, desto mere socialt og personlighedsmæssigt afvigende vil de personer gennemsnitligt være, som de, der alligevel begår kriminalitet, retter deres vold mod (ofrene). Det skyldes dels, at det er dem, man i højere grad omgås, og dels at fordømmelsen her kan være mindre, fordi de i højere grad psykologisk kan rationaliseres til 'selv at fortjene det'.
5. Jo større gruppemodstand mod vold, desto større opmærksomhed omkring vold. Folk taler indbyrdes mere om den, og den omtales og diskuteres mere i det offentlige rum, i medier osv. Da netop især medier er befolkningens primære kilde til at erfare noget om kriminalitet, dagligt for de fleste, kan det give anledning til sociale overdrivelser. Det kan gælde både voldens omfang og karakter og voldens udvikling. Det kan bl.a. give anledning til det paradoksproblem, at volden faktisk er faldende, men de fleste tror, at den er stigende.
6. Jo større gruppemodstand mod vold, desto større angst for vold – hvilket jo i sig selv kan karakteriseres som et paradoksproblem, i og med at volden er faldende. Den større angst beror dels på den større alvorlighed, problemet betragtes med, og dels den øgede omtale/opmærksomhed, der som nævnt i punkt 5 kan virke psykologisk 'forstørrende' på problemet. Det man fokuserer på, bliver større – som det er blevet udtrykt.
7. Jo større gruppemodstand mod vold, desto større sandsynlighed for, at volden vil blive anmeldt til politiet, og at politiet vil registrere den som en anmeldelse (og ikke ordne forholdet på stedet eller blot registrere det som en 'undersøgelse' eller lignende). Et eksempel på det er, at man i 1989 vedtog, at der skulle være "offentlig påtale" ved vold, så fx en forurettet ikke kunne "bestemme" om vold skulle anmeldes eller ej. Den øgede anmeldelses- og registreringstilbøjelighed kan føre til det paradoksproblem, at den registrerede vold fremtræder som stigende, mens den faktiske vold er faldende.
8. Jo større gruppemodstand mod vold, desto større sandsynlighed for politisk fokusering og prioritering, hvilket typisk kan give sig udslag i øget ressourceanvendelse på området, fx mere politi, og strafskærper. De signaler, som politisk prioritering og strafskærper mv. udsender, kan danne grobund for sociale

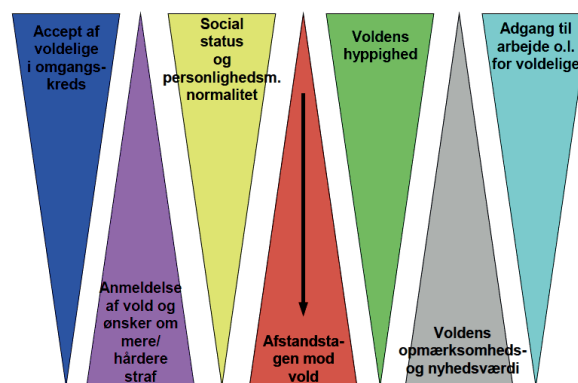
overdrivelser og måske også, paradoksalt nok, øget angst for kriminalitet. Det må også formodes, at større gruppemodstand i befolkningen ledsages af et stærkere ønske om strengere straffe, som måske går videre og er mere 'umætteligt' end det, politikere kan præstere – og at dette kan være en af mekanismerne bag en øget risiko for selvtægt på området – og dermed altså øge volden.

9. Jo større gruppemodstand mod vold, desto stærkere stempeling og stigmatisering af de personer, som alligevel begår vold. Den kraftigere stigmatisering kan føre til øget selvstempeling, dvs. til i videre omfang at opleve og opfatte sig selv – og andre i tilsvarende situation – ”jeg og dem de andre ikke vil lege med” – som ’kriminelt’. Det kan øge risikoen for subkulturelle tilknytninger og bandekriminalitet (se også 10), og under alle omstændigheder for kriminalitet. I den yderste konsekvens kan dette således blive et ’backlash’, der reelt mere eller mindre ophæver det umiddelbare fald i kriminaliteten.

10. Den øgede gruppemodstand mod kriminalitet og den hermed forbundne stærkere stempeling og stigmatisering af de personer, som begår kriminalitet, kan medføre en øget ekskludering fra ikke-kriminelle i det sociale netværk og mindske legitime muligheder for at få arbejde o.lign. Dette kan øge – forstærke – recidivrisikoen og disponere for subkulturelle tilknytninger og bandekriminalitet (og, i disse grupperinger, organisere kriminalitet såsom involvering i narko m.v.).

De mest centrale pointer i teorien om betydningen af gruppemodstand er forsøgt eksemplificeret vedrørende vold og afbildet grafisk i opstilling 3.n. Trekanternes bredde skal fortolkes som en målestok for styrke/størrelse. Det tager afsæt i den røde trekant, der læses som: »Jo stærkere oplevet modstand mod at begå vold...«, og det mest centrale er antagelsen i den grønne trekant: »... desto mindre vold.« De øvrige trekanter er heraf afledte yderligere konsekvenser: Jo mere socialt og personlighedsmæssigt afvigende vil de personer, der alligevel begår vold være; jo større opmærksomheds- og nyhedsværdi får volden; jo oftere anmeldes volden til politiet, og der fremsættes oftere krav om hårdere straf for vold; jo mindre accept af at have voldelige personer som venner og i sin omgangskreds – og jo sværere ved at komme ind på en arbejdsplads og få arbejde vil de voldsudøvende få.

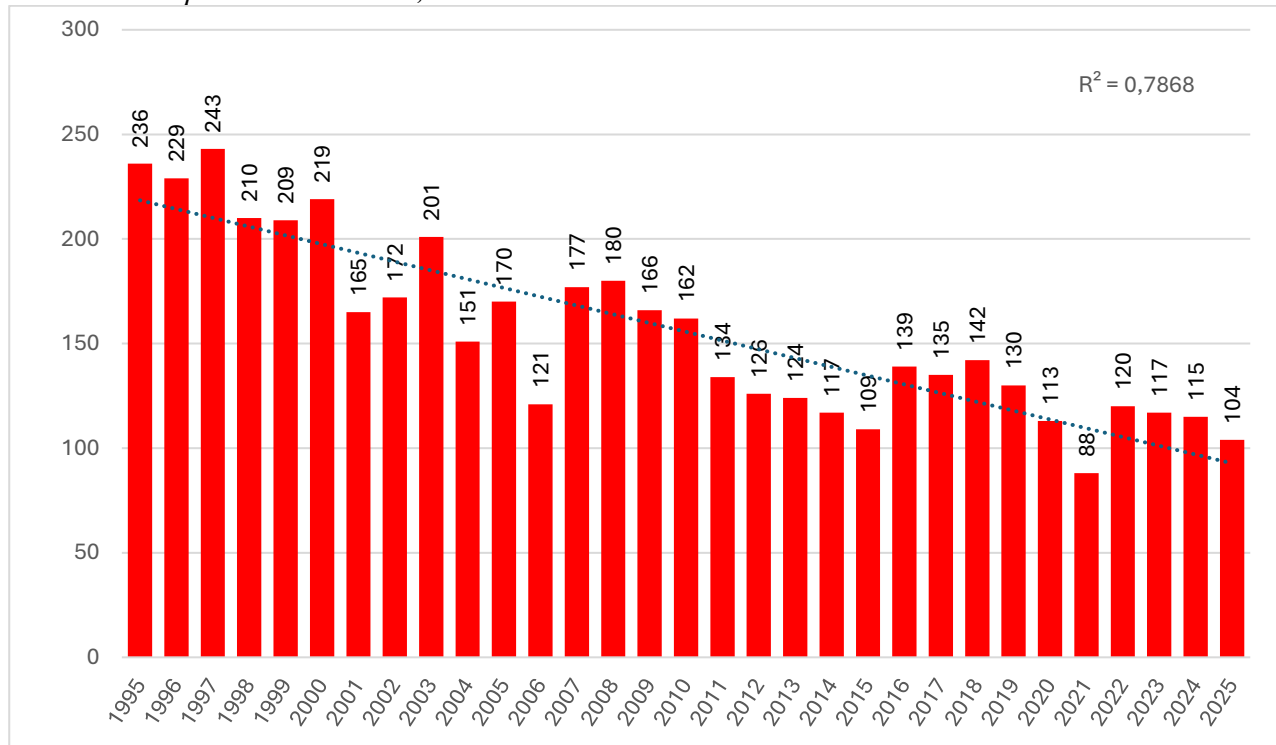
Opstilling 3.p. Grafisk afbildning af de væsentligste sammenhænge i teorien om betydningen af gruppemodstand anvendt på en voldsproblematik.

Nogle af de centrale udgangspunkter i teorien er ret identiske med det, en australsk kriminolog har benævnt 'disintegrative shaming' (Braithwaite, 1989). I et praktisk-politisk perspektiv hævdes det her, at 'shaming' – udskamning, bebrejdelse, udvisning af afstandtagen' – er en rigtig og vigtig proces og en måde at reagere over for kriminalitet på, men hvis det bliver herved, og det får lov at forløbe ureguleret, så resulterer det i 'disintegration' og øget subkulturel kriminalitet med videre. Derfor bør 'udskamningen' efterfølges af reintegrative tiltag såsom uddannelse, arbejdsmuligheder, ikke-kriminelle netværk mv. (Ahmed, Harris, Braithwaite & Braithwaite, 2001), og som det fremgår af teorien, desto større afsky nogle handlinger og personer er belagt med, desto større og vigtigere er reintegrative tiltag ('reintegrative shaming'). Formuleret på en anden og mere konkret måde: Skærper man straffen for vold, så bør det følges af endnu større satsninger på forebyggelse og resocialisering, hvis man vil undgå forstærkning af recidiv, endnu alvorligere kriminalitet, organiseret kriminalitet og bandedannelse.

3.0. DØDE SOM FØLGE AF VOLD: Forsætligt manddrab, groft uagtsomt manddrab og vold med døden til følge.

Opstilling 3.0.a. Udviklingen i antal døde som følge af vold der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: Inkluderer: Manddrab og barnedrab; uagtsomt manddrab inklusiv såvel trafikrelaterede som ikke-trafikrelaterede; vold med døden til jf. straffelovens § 246, hvor forurettede er død som følge af volden. I tallene er *ikke* medtaget drab efter begæring (i gennemsnit 0,4 tilfælde pr. år; i 2025 1 tilfælde) og heller ikke medvirken til selvmord (i gennemsnit 1,4 tilfælde pr. år; i 2025 6 tilfælde.)

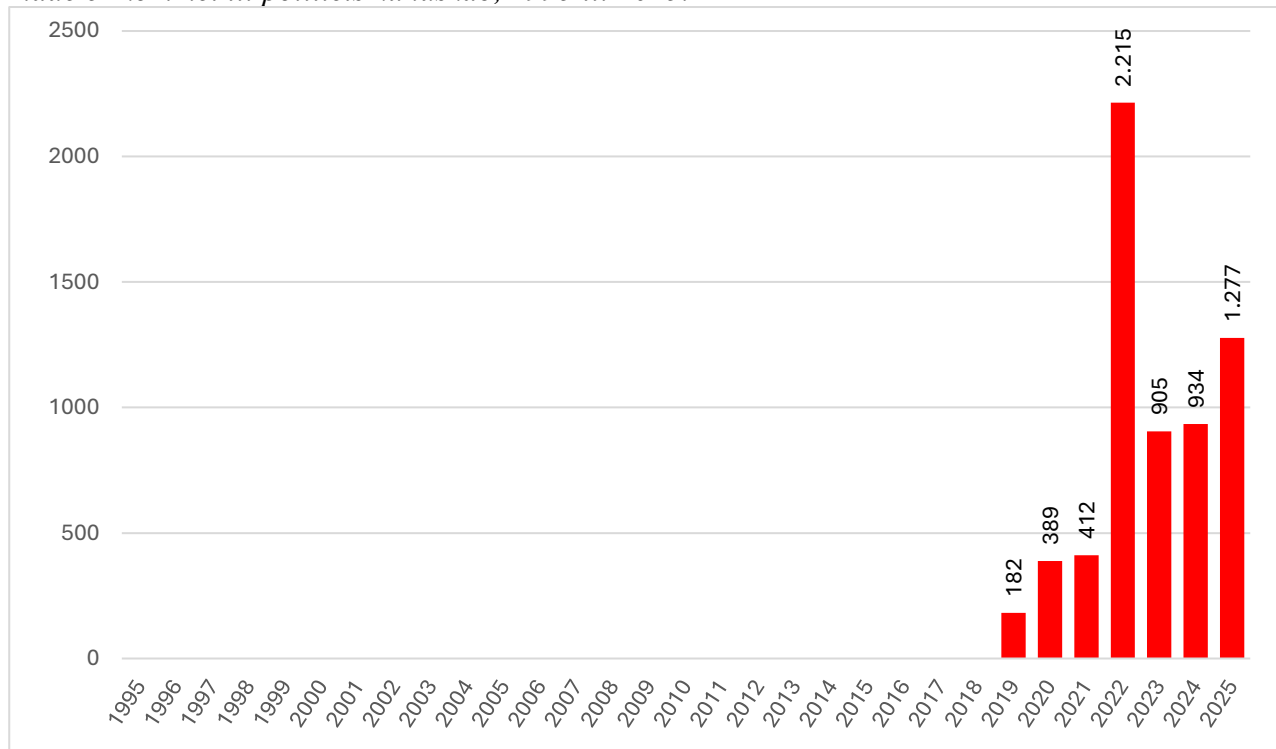
Pct.-vis ændring 1995-2025	-56 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-20 %

Sommetider bruges begrebet ”dødsvold” snævert som en betegnelse for ”vold med døden til følge”, jf. straffelovens § 246. I opstilling 3.0.a bruges det bredere som betegnelse for alle de tilfælde af overtrædelser af straffelovens voldsparagraffer, hvor forurettede er afgået ved døden (se dog note til diagram 3.0.a).

Der er over de sidste årtier sket et markant og temmelig konsistent fald i antal tilfælde af dødsvold, jf. nærmere omtale heraf i afsnit 3.

3.1. PSYKISK VOLD MV. (jf. §242, 243) – herunder stalking

Opstilling 3.1.a. Udviklingen i antal tilfælde af psykisk vold m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: Tallene for 2019 vedrører alene årets sidste tre kvartaler.

Pct.-vis ændring 1995-2025	X
Pct.-vis ændring 2019-2025	X

Den 1. april 2019 trådte en ny straffelovsbestemmelse om psykisk vold i kraft (§ 243) og den 1. januar 2022 en ny straffelovsbestemmelse om stalking (§ 242). I opstilling 3.1.b. er de politiregistrerede tilfælde fordelt efter, hvorvidt det drejer om psykisk vold eller stalking.

Opstilling 3.1.b. Udviklingen i antal tilfælde af psykisk vold og stalking der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2019 til 2025.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Psykisk vold (§ 243)	182	389	409	501	559	629	786
Stalking (§ 242)	X	X	3*	1.714	346	305	491
I ALT	X	X	412	2.215	905	934	1.277

* Således registreret, selvom stalking-loven først træder i kraft 1. januar 2022.

PSYKISK VOLD

§ 243: Den, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, herunder ved udøvelse af negativ social kontrol, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Når et nyt forhold kriminaliseres er det ikke ualmindeligt, at der de første år herefter sker en stigning i politiregistrerede tilfælde i kølvandet på stigende opmærksomhed fra såvel politiets side som fra de potentielle ofre. I betragtning heraf ser det ud til, at forekomsten af anmeldte tilfælde af psykisk vold har holdt sig på et relativt stabilt niveau de seneste år.

Fra og med 2020 er der i Justitsministeriets m. fl.'s offerundersøgelser spurgt om udsathed for psykisk vold i nære relationer, jf. opstilling 3.1.d.

Opstilling 3.1.d. Procent 16-74-årige, der tilkendegiver at de indenfor det seneste år har været udsat for psykisk vold i nære relationer, 2020 til 2024.*

	2020	2021	2022	2023	2024
	2,5%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%

Note: Spørgsmålsformuleringen lyder: "Har du inden for de seneste 5 år været udsat for psykisk vold? Det vil sige, at en person nært knyttet til din husstand gentagne gange over en periode har udsat dig for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd med henblik på at styre dig." De, der har svaret bekræftende, er tillige blevet spurgt, om det er foregået inden for det seneste år.

* I 2023 og 2024: 16-79-årige.

Kilde: Balvig, 2025 – og tilsvarende tidligere. Der er ikke foretaget nogen undersøgelse i 2025.

Tallene er forbundet med stikprøveusikkerhed, men også disse tal tyder på, at forekomsten af psykisk vold har holdt sig på et temmelig konstant niveau, siden det blev kriminaliseret. Over perioden er det gennemsnitligt omkring 10%, der tilkendegiver, at de har anmeldt forholdet til politiet, eller at politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis. Der er altså et meget stort mørketal. Selvom man har

prøvet at udspørge befolkningen om udsathed for psykisk vold på en måde, der ligger meget op den afgrænsning heraf, som ligger i straffelovens § 243, synes det klart, at befolkningen har en noget bredere oplevelse og opfattelse af, hvad psykisk vold er.

I de offerundersøgelser, der er gennemført i regi af Institut for Folkesundhed, er udsathed for psykisk vold forsøgt belyst i den undersøgelse, der blev foretaget i 2021. Man spørger her meget bredere såvel med hensyn til, hvem gerningspersonen kan være, og hvordan det kan foregå, sammenlignet med, hvad der er kriminaliseret i straffeloven, og hvordan der spørges i Justitsministeriets m.fl.'s offerundersøgelser, og finder derfor også højere procenter for udsathed: 11,2% af kvinderne og 9,4% af mændene. Når man indsnævrer det til, at gerningspersonen er en nuværende eller tidligere partner, er procenterne 5,2 og 3,7. 2,7% af kvinderne og 1,5% af mændene tilkendegiver, at de har været udsat for "psykisk vold" fra et andet familiemedlem end en nuværende eller tidligere partner. Der er ikke spurgt om psykisk vold i tidligere undersøgelser, og der kan derfor ikke siges noget om udviklingen.

STALKING

§ 242: Den, der på en måde, som er egnet til at krænke en anden persons fred, systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer den pågældende, straffes for stalking med bøde eller fængsel indtil 3 år.

For stalkings vedkommende springer det meget store antal politiregistrerede anmeldelser i 2022 i øjnene, såvel set i forhold til årene før som året efter.

Af kvartalsstatistik fra Danmarks Statistik kan man yderligere se, at det mere specifikt drejer sig om usædvanligt mange anmeldelser inden for et snævert tidsinterval – 2. kvartal 2022 – og inden for kun to geografiske områder, Gladsaxe og Aalborg kommuner, jf. opstilling 3.1.c.

Opstilling 3.1.c. Anmeldelser m.v. vedrørende "Psykisk vold m.v." (§§ 242-243) fra 1. kvartal 2021 til 4. kvartal 2023, i hele landet, Gladsaxe Kommune og Aalborg Kommune.

	2021K1	2021K2	2021K3	2021K4	2022K1	2022K2	2022K3	2022K4	2023K1	2023K2	2023K3	2023K4
Psykisk vold mv.												
Hele landet	82	77	95	109	263	1 273	300	223	206	185	186	203
Gladsaxe	0	1	0	3	7	429	1	1	2	6	1	1
Aalborg	3	1	0	3	4	500	10	3	3	3	3	8

Kilde: Statistikbanken, Danmarks Statistik.

Baggrunden er nogle få enkeltsager, der hver indeholder et stort antal tilfælde, hvor gerningspersonen har stalket en anden person. De enkelte stalking-hændelser er i stor udstrækning hver for sig blevet registreret som anmeldelser, formentlig bl.a. i forlængelse af, at politiet på deres hjemmeside også opfordrer mulige forurettede for stalking til at føre en log over, hvornår og hvordan de er blevet stalket osv. Et sådant dokument til at føre en log kan direkte downloades via politiets hjemmeside (<https://danskstalkingcenter.dk/logskema/>).

Alle 429 anmeldelser i 2. kvartal i Gladsaxe stammer fra en og samme sag, hvor en 37-årig mand i 2022 dømmes for omfattende stalking af sin ekskone. Han blev dømt for at have sms'et, indtalt eller telefoneret over 400 forskellige hånende og nedværdigende beskeder – både til ekskonen selv og til deres fælles børn og venner. Manden havde også sendt flere truende beskeder til sin ekskone: *Det*

kommer til at ramme dig. - Jeg vil hævne mig. - Du er advaret. - Der kommer hævn. - Jeg får min hævn - Det siger bang, og så er det farvel.

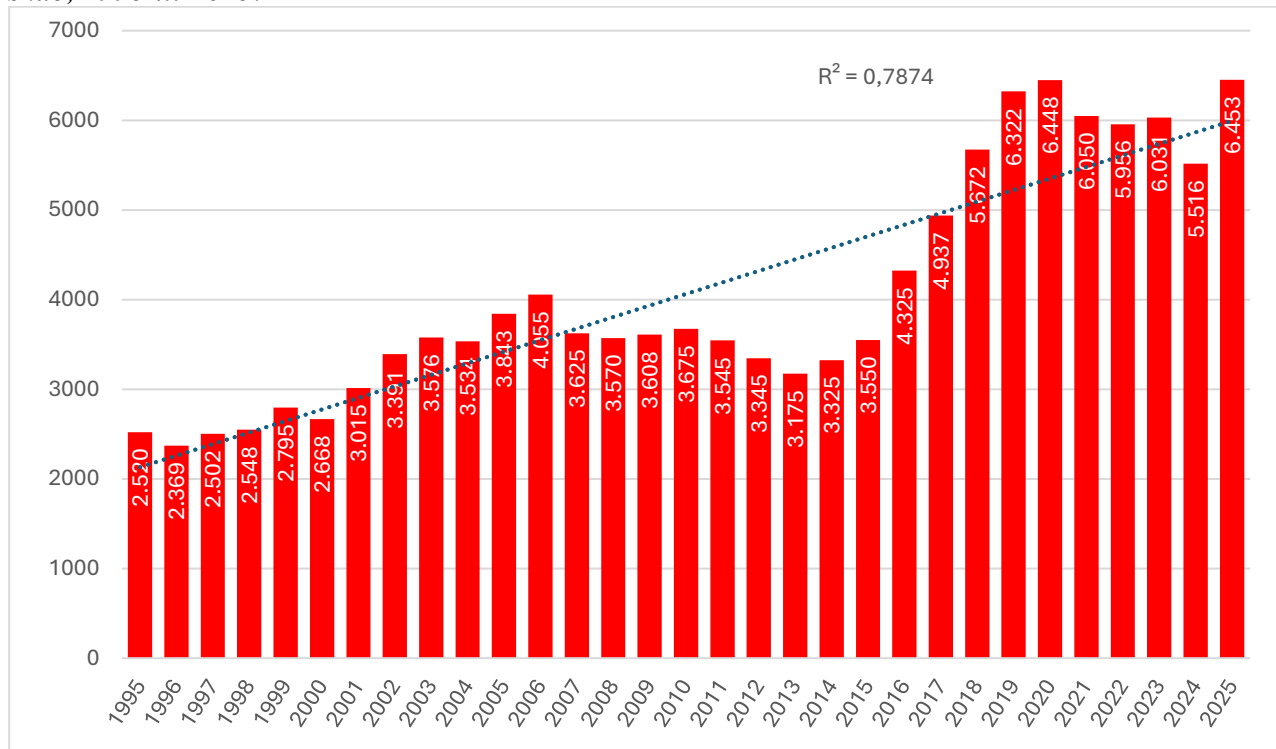
Det samme er tilfældet i "Nørresundby-sagen", hvor en 25-årig mand i november 2022 blev idømt 8 måneders ubetinget fængsel for massiv stalking, psykisk vold og chikane mod sin ekskone. Udover at have opsøgt kvinden fysisk, havde han ifølge politiet kontaktet eller forsøgt at kontakte kvinden ved opkald eller beskeder mindst 597 gange. I sagen blev han blandt andet dømt for mere end 1.600 gange at have chikaneret kvinden. Det foregik på udspekuleret vis ved at sende småbeløb via Mobile Pay og samtidig benytte beskedfeltet til at sende beskeder til hende. Ifølge et nyt anklageskrift fra politiet var dommen knap afsagt, før den 25-årige genoptog forfølgelsen.

Ved at sammenligne disse sager med antal politiregistrerede tilfælde af stalking, kan man umiddelbart regne sig frem til, at ikke alle enkelthændelser er blevet registreret som anmeldelser hos politiet. I august 2022 ændrede Rigsadvokaten opgørelsesmetode, hvorefter tilfælde af stalking begået mod den samme person registreres som én anmeldelse.

En undersøgelse foretaget i 2017/18, dvs. inden stalking selvstændigt blev kriminaliseret i straffeloven, viste, at 2,0% af de 18-74-årige havde oplevet sig udsat for stalking inden for de seneste år forud for udspørgningstidspunktet (Justitsministeriets Forskningskontor, 2018). Godt hver fjerde havde anmeldt forholdet til politiet, eller politiet havde fået kendskab til forholdet på anden vis end ved anmeldelse. Der er så vidt vides hverken før eller siden gennemført andre hermed sammenlignelige undersøgelser.

3.2. TRUSLER (jf. §§ 123, 266, 266a)

Opstilling 3.2.a. Antal trusler der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	156 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	2 %

Overskriften på dette afsnit, ”Trusler” – som hidrører fra Danmarks Statistiks gruppering af anmeldelser i Statistikbanken m.v. – kan nemt føre på vildveje.

For det første er trusler kriminaliseret ifølge en lang række andre paragraffer end de to – § 123 og § 266 (inklusiv 266 a) – der er omfattet af afsnittet her, dels som led i (forsøg på) begåelsen af andre former for kriminalitet som voldtægt, røveri, ulovlig tvang, afpresning (herunder sextortion) m.v. og dels selvstændigt. For sidstnævntes vedkommende skal især fremhæves kriminalisering af trusler fremsat over for offentlige myndigheder som fx politibetjente eller sundhedspersonale (§ 119) - jf. nærmere herom i afsnit 3.7. En række mindre alvorlige former for truende adfærd, der forekommer i det offentlige rum, vil ofte blive håndteret efter Politivedtægten/Ordensbekendtgørelsen (se afsnit 6.1).

For det andet er det ikke kun ”Trusler”, der gemmer sig i denne kategori, men også visse former for fuldbyrdet vold.

Trusler over for vidner og deres nærmeste – ”vidnetrusler” (§ 123)

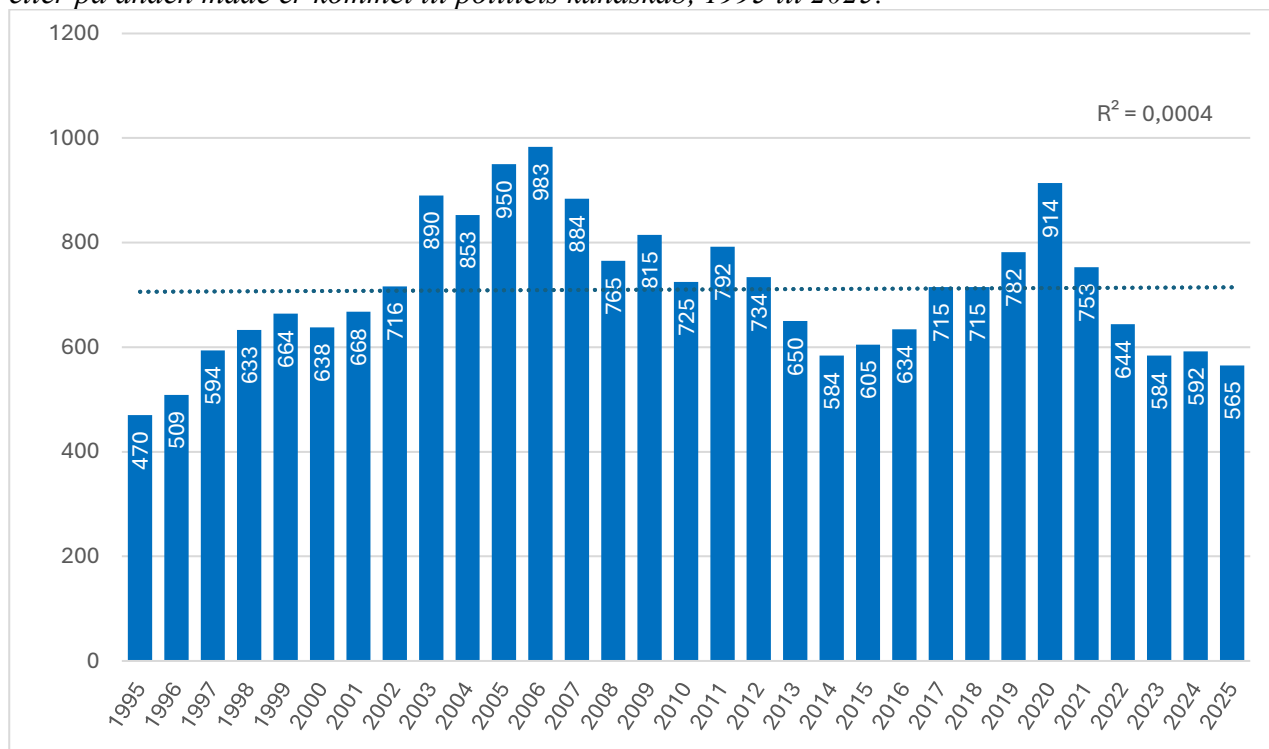
Dette gør sig gældende vedrørende overtrædelser af straffelovens § 123, som omhandler trusler (og vold) over for vidner og deres nærmeste, som fx følgende sag sakset fra en af politiets døgnrapporter:

En 38-årig mand fra Nordlolland blev fredag eftermiddag anholdt og sigtet for trusler. Anholdelsen skete, efter at politiet klokken 10.48 fik en anmeldelse fra en kvinde, som havde vidnet i en sag, hvor den 38-årige var sigtet. Nu fulgte han efter hende i trafikken fra Nakskov til Søllested, hvor han kørte ind foran hende og prøvede at standse hendes bil. Det lykkedes imidlertid ikke, selv om han kylede en flaske efter kvindens bil. Hen på eftermiddagen fik politiet kontakt til den 38-årige, som blev anholdt klokken 14.50 og sigtet. Han blev kørt på politistationen i Nykøbing og løsladt igen klokken 17.01.

Selvom overtrædelser af § 123 også omfatter vold, vedrører langt de fleste anmeldelser dog trusler.⁵⁷ Hvis volden er dominerende/alvorlig vil udgangspunktet antagelig være registrering af et sådant forhold under en af de ”egentlige” voldsparagraffer, som fx § 244 eller 245.

⁵⁷ Fra 2018 kan man af den specificerede gerningskodemæssige statistik se, hvor mange af sagerne, der drejede sig om vold og hvor mange om trusler. For perioden 2018 til 2025 var det ”kun” 4% af sagerne, der drejede sig om vold.

Opstilling 3.2.b. Antal tilfælde af vold og trusler mod vidner og deres nærmeste der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	20 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-28 %

Fra 1995 til 2025 er der årligt registreret mellem 470 og 983 anmeldelser vedrørende ”vidnetrusler”. Udviklingen er præget af to bølger, en fra 1995 til 2014 og en fra 2014 til 2023/25. Den nærmere forklaring på disse to bølger kender vi ikke. Den særlige beskyttelse af vidner og deres nærmeste, der er essensen af § 123, er af relativ ny dato. Den er først indsat i straffeloven i 1992.

Trusler på liv, helbred og velfærd – ”trusler på livet” (§ 266)

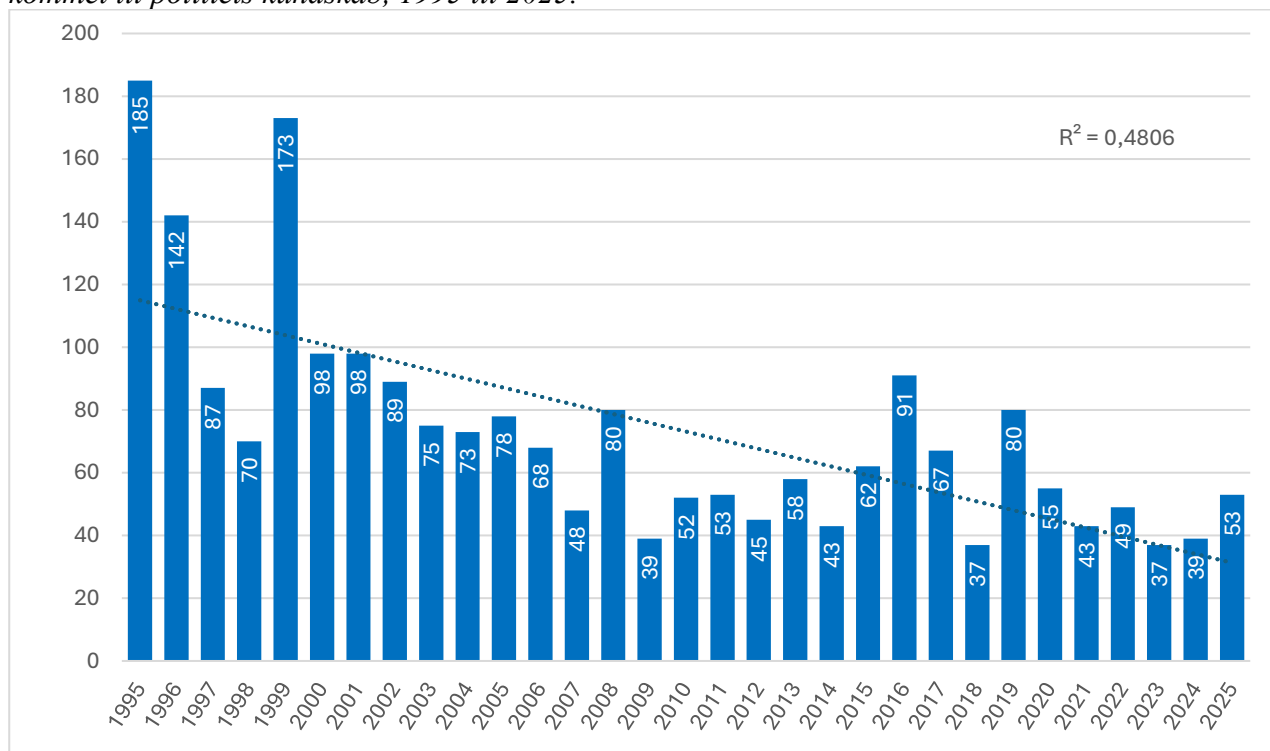
Forhold, der falder under denne rubrik/paragraf, sammenfattes ofte til ”trusler på livet”, men det er vigtigt at være opmærksom på, at den også omfatter trusler på helbred (som fx at man vil skamfere en person) og trusler på velfærd (som fx at man vil brænde vedkommendes hus ned). Man kan sige, at det er de meget grove/alvorlige trusler, der er kriminaliseret i § 266. Som der står i selve paragraffen, så drejer det sig om trusler, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd. Om disse ”nogen” så oplever en sådan ”alvorlig frygt” er ikke det afgørende. Det skal også til forståelse af den adfærd, der afgrænses af paragraffen, tilføjes, at den specificerer, at det, der trues med, er en strafbar handling – og fx ikke ”at så vil jeg bare aldrig se dig mere”. Trusler ”i almindelighed” er ikke strafbare i det hele taget.

I den mere detaljerede gerningskodestatistik, politiet producerer, findes som en kategori for sig ”Bombetrusler/telefonbomber”. Det er de mest alvorlige af disse, der som udgangspunkt registreres som ”trusler på livet”, idet de mindre alvorlige håndteres som misbrug af faresignal (efter straffeloven § 135, hvor strafferammen ”kun” er 3 måneders fængsel)⁵⁸; dog også i enkelte tilfælde forstyrrelse af samfærdselsmidlerne (efter straffelovens § 193, hvor strafferammen er 6 års fængsel).⁵⁹ I 2025 blev der registreret 53 ”Bombetrusler/telefonbomber” som mulige overtrædelser af straffelovens § 266. Som man kan se af opstilling 3.2.c. er der en klar faldende tendens i perioden.

⁵⁸ Overtrædelser af straffelovens § 135 har en særlig plads i voldsudviklingens historie i Danmark. Engang midt i 1970-erne kunne man konstatere, at der fra det ene år til det andet var sket en markant stigning i anmeldte voldsforbrydelser, og det igangsatte en stor offentlig debat om, hvad man skulle stille op med den eksploderende vold i det danske samfund – i særdeleshed i København, for det var her den store stigning fandtes. Samtidig registrerede man et væsentligt fald i opklaringsprocenten, igen i særdeleshed i Københavns Politikreds. Når man så nærmere efter, lå næsten hele stigningen – og faldet i opklaringsprocenten – i ”Vold og opsætsighed mod offentlig myndighed”. Senere viste forklaringen sig at være, at politiet i hovedstadsområdet havde ændret praksis i 1975. Fra i alle de forudgående år at have ladet rapporter om *falske brandalarmeringer* blive liggende på hylden, gik man over til at ekspedere dem videre til Danmarks Statistik på linje med meddelelser om øvrige straffelovsovertrædelser. Denne ændring kan man ikke formelt have noget imod, i og med at falske brandalarmeringer *er* en straffelovsovertrædelse. På Danmarks Statistik gled de efter modtagelsen ind i et i mange år anvendt rubriceringssystem efter den paragraf, der var overtrådt (§ 135). Og her er det så, det kørte af sporet, fordi de falske brandalarmeringer ”usynligt” blev medtalt under rubrikker, der opfattes som vold. Den typiske substans bag anmeldelserne var drenge, der for sjov udløste en af de brandalarmer, der mange steder var opstillet dengang, specielt i København – for så på passende afstand så at se brandbilerne komme susende. Der var tale om så kendte og klassiske ”drengestreger”, at man faktisk i de første selvrapporteringsundersøgelser stillede spørgsmål herom – og fandt, at det ikke var så helt få – drenge – der havde gjort sig skyldige i disse lovovertrædelser – men ingen var blevet opdaget eller straffet herfor. Om ikke andet, så betød denne ”voldsbølge” i Danmarkshistorien et intensiveret fokus på, at gøre sig klart, hvad det egentlig er, vi taler om, når vi taler om ”voldsforbrydelser” – og især når det drejer sig om statistikker om ”voldsforbrydelser” (Balvig, 1995, s. 64-70). Pointen her er ikke at bagatellisere falske brandalarmeringer, som der i vore dage forekommer i størrelsesordenen 12.000 af om året. De anmeldes formentlig sjældent til politiet og er formentlig også i vore dage sjældent et resultat af drengestreger. De fleste beror på fejl i forbindelse med de automatiserede brandalarmeringssystemer (ABA).

⁵⁹ Af et folketingsforslag om skærpet straf for at fremsætte bombetrusler (2014/1 BSF 148) fremgår det, at Justitsministeriet har oplyst, at der i 2014 (frem til 23. november) faldt 57 afgørelser efter § 135, 4 afgørelser efter § 193 og 36 afgørelser efter § 266 om bombetrusler – jf. Kruize, 2022, s. 8,

Opstilling 3.2.c. Antal bombetrusler/telefonbombetrusler der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

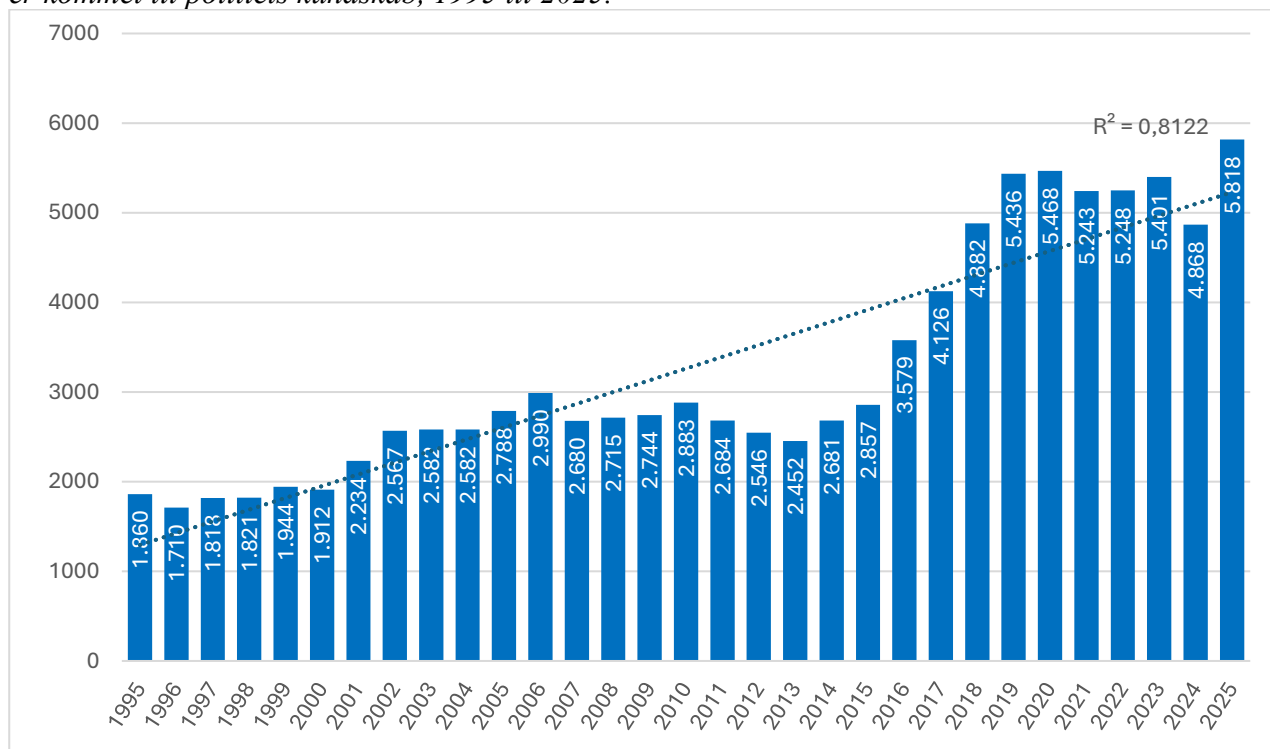
Note: Vedrører alene anmeldelser mv. vedrørende straffelovens § 266.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-71 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-34%

Ifølge straffelovens § 266 a straffes den, der – uden at forholdet omfattes af §§ 136 (om visse offentlige tilskyndelser til/billigelse af forbrydelser) og 266 – offentligt fremsætter udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger eller hærværk. I 2025 blev der ved anmeldelse eller på anden måde registreret 16 sådanne forhold.

Det der først og fremmest kvantitativt – i alle årene – betyder noget for det samlede antal ”Trusler” er alle andre end de her nævnte. Det er antallet og udviklingen af disse, der er gengivet i opstilling 3.2.d. I 2025 tegnede de sig for ni ud af ti af alle ”Trusler”.

Opstilling 3.2.d. Antal trusler på liv, helbred eller velfærd der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: Svarende til tallene i opstilling 3.2.a minus tallene i opstilling 3.2.b, 3.2.c. og tallene for ”offentlig trussel om voldshandling”.

Pct.-vis ændring 1995-2025	213 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	7 %

Den formodede baggrund for den noget specielle udvikling i disse forhold, der fremgår af opstilling 3.2.d, er kommenteret i den indledende tekst om voldsforbrydelsernes udvikling (afsnit 3). Vi kan dog her tillægge nogle betragtninger og vurderinger, især til den markante stigning efter 2015.

Som vi flere steder har gjort opmærksom på, er det en grundlæggende kriminologisk iagttagelse, at kriminalitetsudviklingen er den samme i lande, der i øvrigt ligner hinanden meget. Hvis derfor noget skiller sig markant ud i et enkelt land, så skyldes det, at en central samfundsudvikling i netop dette land har været anderledes – eller specielle ”ikke-reelle” ændringer i lovgivning, statistikførelse, anmeldelsestilbøjelighed m.v. Kruize har påvist – for perioden 2011 til 2020 – at stigningen siden 2015 er et specifikt dansk fænomen (Kruize, 2022, s. 20-23). Den genfindes ikke, i hvert fald ikke i tilnærmelsesvis samme grad, i de lande vi sædvanligvis sammenligner os med såsom Norge, Sverige, Holland eller Tyskland. Da vi ikke kan se, at der skulle være særlige udviklingstendenser i det danske samfund, der forklarer dette, tyder dette på, at stigningen i overvejende grad især må bero på – og her

vælger vi at mene – en øget anmeldelsestilbøjelighed begrundet i konkrete ”specifikt danske” tilskyndelser hertil.⁶⁰

Et noget tilsvarende kriminologisk ræsonnement kan bruges i forbindelse med udviklingen i forskellige områder inden for landets grænser. Hvis der er tale om en reel udvikling i forekomsten af trusler som et produkt af nogle generelle ændringer af samfundet, så bør der ikke være alt for store forskelle mellem kommunerne med hensyn til, hvordan det har udviklet sig. Det kan sammenlignes lidt med folketingsvalg: Hvis ét parti går stærkt frem i ét område af landet, så går det typisk også forholdsvis stærkt frem i andre områder i et lille homogent samfund som det danske. Antallet af anmeldte trusler lå i perioden fra 2012-15 på 60 pr. 100.000 indbyggere på årsbasis,⁶¹ men der var enorme forskelle kommunerne imellem – så store, at det efter vor vurdering er utænkeligt, at det kun afspejlede reelle forskelle. Blandt de lidt større kommuner, hvor tilfældigheder ikke kan have spillet en alt for stor rolle, var der tæt ved ti gange så mange politiregistrerede trusler som i de kommuner, hvor der var færrest. Blandt de større kommuner, der lå i den relativt høje ende, var fx Hvidovre, Albertslund, Glostrup og Bornholm (med hhv. 95, 113, 104 og 104); og blandt kommuner i den lave ende fx Furesø, Gribskov, Hørsholm og Rudersdal (med hhv. 30, 37, 34 og 29). Frem til 2019-23 sker der tæt ved en fordobling af ”trusselsniveauet” på landsplan; de 60 pr. 100.000 bliver til 109 – en absolut tilvækst på 49. Også her viser der sig at være enorme forskelle mellem kommunerne med hensyn til, hvordan ”trusselsniveauet” udvikler sig; fra visse kommuner, hvor det falder lidt til en række kommuner hvor det stiger meget kraftigt såsom en 3-4-dobling. En analyse viser, at der er en signifikant sammenhæng mellem udgangsniveauet i 2012-15 og udviklingen frem til 2019-23: Jo lavere ”trusselsniveauet” var som udgangspunkt, desto større stigning – såvel i form af absolut tilvækst som procentvis. Fx lå man langt over stigningen på landsplan i alle de fire nævnte kommuner ovenfor, hvor man lå relativt lavt som udgangspunkt, og omvendt for de fire nævnte kommuner, hvor man lå relativt højt. Som påpeget synes Danmark at være rykket nærmere på andre lande, og vi kan på baggrund af denne analyse konkludere, at det primært sker ved, at man i de dele af Danmark, hvor man lå meget lavt, har fået en kraftig stigning. Vor vurdering er, at også dette afspejler, at stigningen i trusler efter 2015 først og fremmest beror på en øget anmeldelsestilbøjelighed, men noget afgørende bevis for, at dette er tilfældet, er det selvfølgelig ikke i sig selv. Vi har forhørt os i nogle af de nævnte kommuner, og umiddelbart synes en væsentlig proces bag udviklingen at kunne være øgede politikontakter som følger af underretninger om vold/trusler i nære relationer – ofte med direkte eller indirekte forbindelse til en socialsag (jf. omtalen heraf i den indledende tekst om voldsudviklingen i afsnit 3).⁶² I de kommuner, hvor man lå højt, havde man i højere grad allerede frem til 2015 en systematisk og udviklet praksis på dette område.

⁶⁰ Det er muligt, at der er tale om, at situationen med disse konkrete tilskyndelser i Danmark i perioden blot indhenter situationen i de øvrige lande, for den stærke stigning i antallet af registrerede trusler bringer blot Danmark op på det niveau, de andre lande lå på (Kruize, 2022, s. 23). Det ville være interessant her at se på udviklingen i de enkelte lande længere tilbage i tiden.

⁶¹ Disse tal omfatter samtlige trusler, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab (jf. diagram 3.2.a. Tendenserne i de gennemførte analyser bliver præcis de samme, hvis man alene ser på ”trusler på livet” minus bombetrusler mv. (jf. diagram 3.2.d).

⁶² I en analyse af de politiregistrerede ”trusler på livet” i årene 2019 og 2020 – der ikke nødvendigvis er fuldstændig repræsentativ – finder Kruize frem til, at op mod halvdelen er familierelaterede: ”Anmeldte trusler på livet er i næsten halvdelen af alle tilfælde familierelaterede. Ofte er der tale om nuværende eller tidligere kærestes eller ægtefællers, men det kan også dreje sig om forældre/børn, andre familiemedlemmer eller børn/børn indbyrdes. En betydelig del af de anmeldte trusler er rettet mod en bekendt/ven, mens kun en mindre del går ud over en fremmed”. (Kruize, 2022, s. 47). Desværre forefindes der ikke oplysninger om, hvordan dette fordelte sig forud for stigningen i 2016 og fremefter.

Et andet kriminologisk ræsonnement tilsiger, at nærtbeslægtede former for kriminalitet i almindelighed vil udvikle sig på samme måde.⁶³ Forventningen vil her primært være, at den reelle udvikling af alvorlige trusler vil udvikle sig på samme måde som relativ alvorlig vold. Som det fremgår af opstilling 3.4.a. er der tale om en stigning i antal tilfælde af relativ alvorlig vold fra 2015 og til 2016/17/18, men herefter falder antallet igen tilbage til 2015-niveauet – ligesom der over hele perioden i modsætning til de registrerede trusler er tale om et fald (jf. opstilling 3.4.a). Mere specifikt er der ikke nogen stigning i antallet af forsætlige manddrab, og herunder et direkte fald i familierelaterede drab. Der er en stigning i andelen, der har oplevet sig udsat for vold fra 2015 til 2016, men herefter falder denne procent igen tilbage til et niveau, der ikke er signifikant højere end 2015-niveauet. Over hele perioden udviser voldsudsatheden en svagt faldende tendens (jf. opstilling 3.j). Fra 2015 og de nærmest følgende år ligger antallet af skadestuebehandlede tilfælde af vold nærmest konstant på godt og vel 10.000 tilfælde (jf. opstilling 3.i). Vurderet ud fra dette ræsonnement og på denne baggrund synes konklusionen at være, at stigningen i ”trusler på livet” ikke er reel.

Af i øvrigt tilgængelige måder til at forsøge at belyse om stigningen i politiregistrerede trusler er en reel stigning, er den i princippet vigtigste en sammenstilling med, hvad offerundersøgelser viser. Siden 1995 (årligt siden 2005) er tilsigtet repræsentative udsnit af de 16-74-årige blev spurgt, om de inden for det seneste år har været udsat for vold eller trusler, som var så alvorlige, at man blev bange.

Når vi skriver ”i princippet” beror det på, at også offerundersøgelserne har deres væsentlige begrænsninger og fejlkilder. En generel er stikprøveusikkerheden, en specifik er muligheden for at få valide besvarelser. Allerede under forprøverne i Sorø og Slagelse i 1960-erne til de første landsdækkende offerundersøgelser i Danmark opstod der tvivl om, hvorvidt man kunne opnå valide svar på spørgsmål om udsathed for trusler. Det beroede især på, at der syntes at være stor variation mennesker imellem med hensyn til, hvad der opleves som trusler om vold, og at meget af det, der opleves som trusler, ikke nødvendigvis er kriminelt. Denne usikkerhed gav sig også senere konkret udslag i, at svarene var meget afhængige af, hvordan der blev spurgt og formuleringen af spørgsmålene. Sidstnævnte fremstod senere med al tydelighed af tre undersøgelser, der blev gennemført med blot et par års mellemrum med lidt forskellige spørgsmål m.v., og som burde give nogenlunde samme resultat. Den ene viste, at 0,5% havde været udsat for trusler om vold inden for en toårsperiode, den anden 3% inden for en etårsperiode og den tredje 2% inden for en halvårsperiode (Balvig, 1995, s. 47). Siden man i 1995 startede op med jævnlige (fra 2005 årlige) i princippet indbyrdes sammenlignelige offerundersøgelser har man haft spørgsmål med om udsathed for trusler om vold, men man er ophørt med at publicere resultaterne på grund af skepsis over for, hvor pålidelige og valide besvarelserne er, lidt tilsvarende, som man har opgivet i det hele taget at stille spørgsmål om udsathed for røveri.⁶⁴

Under alle omstændigheder kan svarene over tid være påvirket af den tendens til øget ”voldeliggørelse”, vi har omtalt i den indledende omtale af udviklingen i voldsforbrydelser (afsnit 3). Der er formentlig en større andel af de i øvrigt ensartede situationer, men bliver udsat for i dag, som opleves som trusler om vold, der er så alvorlige, at man er blevet bange, end for fx 30 år siden – men vi ved

⁶³ Til bestyrkelse af dette ræsonnement kan nævnes, at man i danske undersøgelser af unges selvrapporterede kriminalitet finder en meget stærk statistisk sammenhæng mellem tilbøjeligheden til at true med vold og til at begå vold (Balvig, 2017 samt i tilsvarende tidligere undersøgelser). I en anden dansk undersøgelse, som omhandler forekomsten af krænkelser på arbejdspladsen, fandt man en meget stærk statistisk sammenhæng mellem udsathed for trusler om vold og udsathed for vold (Pejtersen & Holt, 2021).

⁶⁴ Det er lidt sværere at opgive at stille spørgsmål om trusler om vold, fordi det er integreret i spørgsmålet om udsathed for vold. Ændrer man på det kan det skabe usikkerhed om, hvorvidt det kan påvirke hvor mange, der svarer, at de har været udsat for vold.

det ikke med sikkerhed. Vi mener dog, at der er så meget belæg for denne antagelse, bl.a. via de ændringer der har kunnet iagttages i de kvalitative interviews, der har været foretaget i forbindelse med ungdomsundersøgelser i 1999, 2005, 2010 og 2016, hvor trusler var et tilbagevendende samtaleemne, at vi drister os til at mene, at hvis offerundersøgelserne *ikke* udviser en stigende eller måske ovenikøbet et fald i udbredelsen af trusler, så har der heller *ikke* fundet en reel stigning sted.

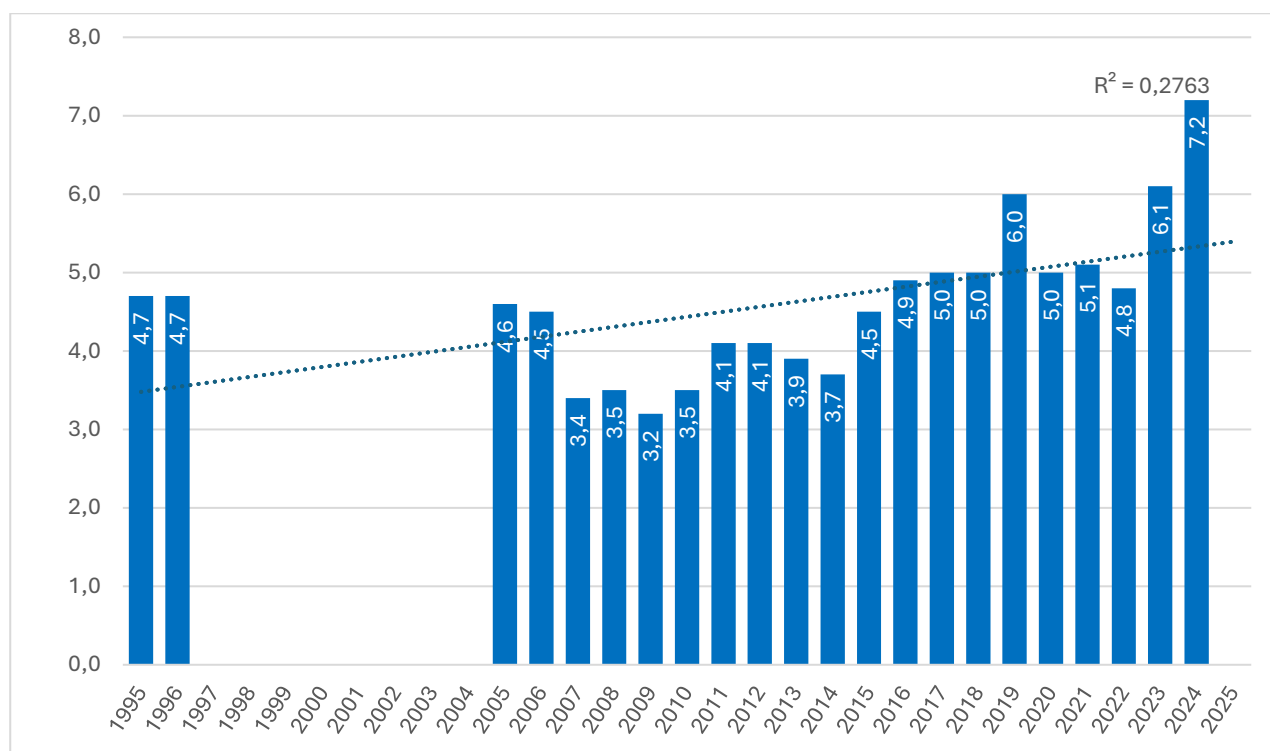
Som man kan se af opstilling 3.2.e *er* der imidlertid en stigende trend, så vi viger tilbage for at konkludere noget definitivt. Vi lægger også her til grund, at flere af de ændringer, vi ser, ser ”mærkelige ud” i den forstand, at det drejer sig om pludselige betydelige ændringer fra det ene år til det andet, som vi ikke kan se nogen forklaring på, fx ved at sammenligne med den oplevede voldsudvikling, behandlede for vold på skadestuerne m.v. Det er det statistisk signifikante fald fra 2005/06 til 2007, stigningen fra 2014 til 2015, stigningen fra 2018 til 2019, faldet fra 2019 til 2020 (som dog kan bero på corona-nedlukningen), og senest, den signifikante stigning fra 2022 til 2024.⁶⁵ Dette er i hvert fald flere ”outliers”, end hvad man kunne forvente ud fra statistisk stikprøveusikkerhed – en stikprøveusikkerhed som man selvfølgelig også bør tage højde for, når man ser på udviklingen her.

Kruize inddrager offerundersøgelserne i sit forsøg på at vurdere, hvordan trusler har udviklet sig, men dog kun undersøgelserne fra 2011 og frem til og med 2020, der var den seneste der forelå, da han foretog sin undersøgelse. Kruize understreger også den stikprøveusikkerhed, resultaterne er forbundet med, men det beregningsresultat, han gengiver for en enkelt af undersøgelserne angiver – så vidt vi kan se – en for lille usikkerhedsmargen.⁶⁶

⁶⁵ Fx: Procent udsatte for trusler var i 2018 5,0%, i 2019 6,0%. Ser vi imidlertid på procent udsatte for vold, var dette i begge år 1,5%; antal skadestuebehandlede for vold 9.909 og 10.161 og antal døde som følge af vold 142 og 130 (heraf 52 og 48 ved forsætligt manddrab).

⁶⁶ Kruize beregner konfidensintervallet omkring en udsathedsprocent på 5,0 på 95%’s signifikansniveauet til at være 4,8-5,2 – vi får det til 4,6-5,4.

Opstilling. 3.2.e. Procent 16.74-årige der har oplevet sig udsat for trusler om vold inden for det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, 1995 til 2025.

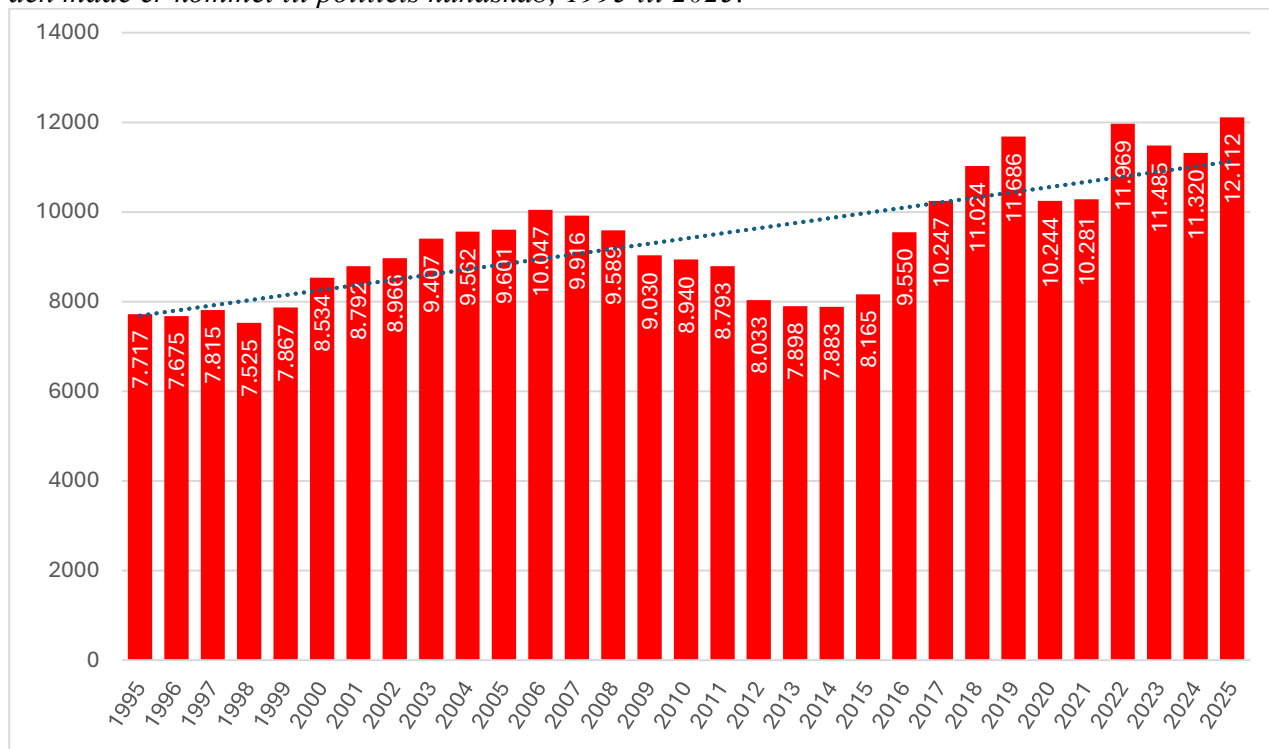

Kilde: Specialopgørelse på basis af offerundersøgelser gennemført af Justitsministeriet m.fl. Der er ikke gennemført nogen undersøgelse i 2025.

Kruize mener at kunne konkludere følgende: ”Resultaterne af offerundersøgelsen bekræfter den tese, at en stor del af stigningen i antallet af anmeldte trusler på livet ikke er udtryk for en reel vækst, men skyldes den måde, hvorpå politiet registrerer disse trusler. Der er dog i offerundersøgelsen også tegn på en reel stigning efter 2015. Denne tendens er imidlertid mere beskeden, end anmeldelserne tyder på.” Konkret mener Kruize, at ”... Coronapandemien forstyrrer billedet i 2020, men tendensen peger på en 30 til 40 pct. større udsathed. Dette skal sammenholdes med mere end en fordobling i omfanget af anmeldte trusler.” (Kruize, 2022, s. 26) Muligheden for, at der har fundet en ”voldeliggørelse” sted, inddrages ikke i overvejelserne og de konklusioner, der uddrages. Måske er det korrekt? Senere i analysen påpeger Kruize, at dette i så fald formentlig drejer sig om en reel stigning i virtuelle trusler, der dog samtidig i et eller andet ukendt omfang drejer sig om trusler, der ikke er strafbare i forhold til straffelovens § 266.

3.3. SIMPEL VOLD (jf. § 244)

Opstilling 3.3.a. Antal tilfælde af simpel vold (straffelovens § 244) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	57 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	4 %

Hans er kl. ca. 2 om natten på vej hjem fra en fest. Han har haft et opgør med sin kæreste, og forlod derfor festen sammen med en bekendt, Klaus. Hans og Klaus taler om episoden, og Hans er både ked af det og vred over sin kærestes optræden. De følges ad hjemad gennem byen, og undervejs stopper de ved en grillbar for at få lidt at spise. De har stået uden for grillbaren og spist, og Hans er gået ind igen for at gå på toilettet. Da Hans kommer ud igen, er Klaus væk. Hans begynder at lede efter Klaus og går frem og tilbage foran grillbaren. Lidt væk sidder Ole og Jens. De har også været i grillbaren og sidder nu og spiser. Ole og Jens sludrer og griner. Hans kender hverken Ole eller Jens. Hans kan ikke høre, hvad de siger, men mener, at det er ham, de taler om og griner ad. Hans kigger stadig efter Klaus og er begyndt at blive utålmodig og irriteret over, at Klaus bare er gået fra stedet. Hans går hen til Ole og Jens for at spørge, om de har set Klaus. Ole og Jens er midt i en samtale, så Ole drejer blot hovedet mod Hans og siger kort "Næh", hvorefter Ole og Jens fortsætter deres samtale og ignorerer Hans. Hans bliver nu gal og tager fat i Oles arm og siger: "Du skal sgu ikke være nedladende over

for mig”. Ole forsøger at vride sig fri. Hans slår herefter Ole med knytnæve på den ene side af hovedet og på skulderen. Hans løber herefter fra stedet. Ole pådrager sig et sår ved mundvigen, som må syes med 2 sting.⁶⁷

Den ”almindelige” vold er kriminaliseret i tre paragraffer i straffeloven, med stigende alvorlighedsgrad fra § 244, over § 245 til § 246. Dette afspejler sig også i de strafferammer, der findes i de enkelte paragraffer, hvor der er tale om en vis overlapning. I paragraf 244 er der som udgangspunkt fastsat en strafferamme af bøde eller fængsel indtil tre år for det, der af jurister betegnes som ”simpel vold”. Hvis volden gentagne gange er begået over for en person i husstanden, er der tilføjet en skærpet strafferamme af fængsel indtil seks år. I paragraf 245 er der en strafferamme på fængsel indtil seks år for særlig grov vold. I paragraf 246 er strafferammen fængsel indtil ti år for vold med alvorlige skader eller døden til følge.

Umiddelbart inden de tre årtier, vi har fokus på, og i selve perioden er der gennemført en hel stribe ”opstramninger” af de tre voldsparagraffer. Hver gang har Folketinget givet anvisninger om de ”ønskede” forhøjelser af straffene. I 1989 blev det bestemt, at der skulle ske skærper for de groveste tilfælde af ”simpel vold” (§ 244). I 1994 blev der lovgivet om skærpet straf for gentagelsestilfælde. I 1997 blev straffene for de groveste tilfælde efter paragraf 245 og paragraf 246 skærpet med et år. I 2002 blev strafferammen i paragraf 244 fordoblet fra et år og seks måneders fængsel til tre års fængsel. Dette afspejlede et politisk ønske om, at der for visse sager skulle skærpes med en tredjedel. I 2018 blev straffniveauet efter paragraf 245 og paragraf 246 på ny forhøjet med en tredjedel. I 2018 og 2022 blev der indsat forhøjede strafferammer i paragraf 244 og paragraf 245 om vold i hjemmet og givet nærmere anvisninger om skærpet strafudmåling. Ændringen i 2002 af strafferammen i paragraf 244 øgede overlappet i forhold til strafferammen i paragraf 245, hvilket bidrog til afstanden mellem maksimum og det faktisk udmålte straffniveau i sager om overtrædelse af paragraf 244.⁶⁸

Når dette nævnes her er det for at påpege, at det kan have haft indflydelse på, hvordan en voldshandling registreres og indplaceres på anmeldelsesstadiet. Om det faktisk har været tilfældet og i givet fald i hvilket omfang, har vi ikke forudsætninger for at kunne vurdere.

⁶⁷ Det særlige ved denne sag er, at den er blevet brugt som en case i en afdækning af danskernes retsbevidsthed (jf. Balvig, 2022) – se også en ”§245-version” af denne sag i det følgende.

⁶⁸ Her gengivet efter Jørn Vestergaard (2024): ”Det er svært at se behovet for den strafskærpelse, Hummelgaard efterspørger”, Kronik i *Altinget*, 18. september: https://www.altinget.dk/artikel/joern-vestergaard-det-er-svaert-at-se-behovet-for-den-strafskaerpelse-hummelgaard-efterspoeerger?SNSubscribed=true&ref=newsletter&refid=forsiden-morgen-190924&utm_campaign=Altinget.dk&utm_content=Forsiden%20morgen%20190924&utm_medium=e-mail&utm_source=nyhedsbrev

Se også *Betænkning om strafudmåling afgivet af Udvalget til afdækning af forholdet mellem straffniveauer og strafferamme*, Bind I, Betænkning nr. 1581, Justitsministeriet, København, 2023.

<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/09/Betaenkning-nr.-1581-om-strafudmaaling-Bind-I.pdf> ;

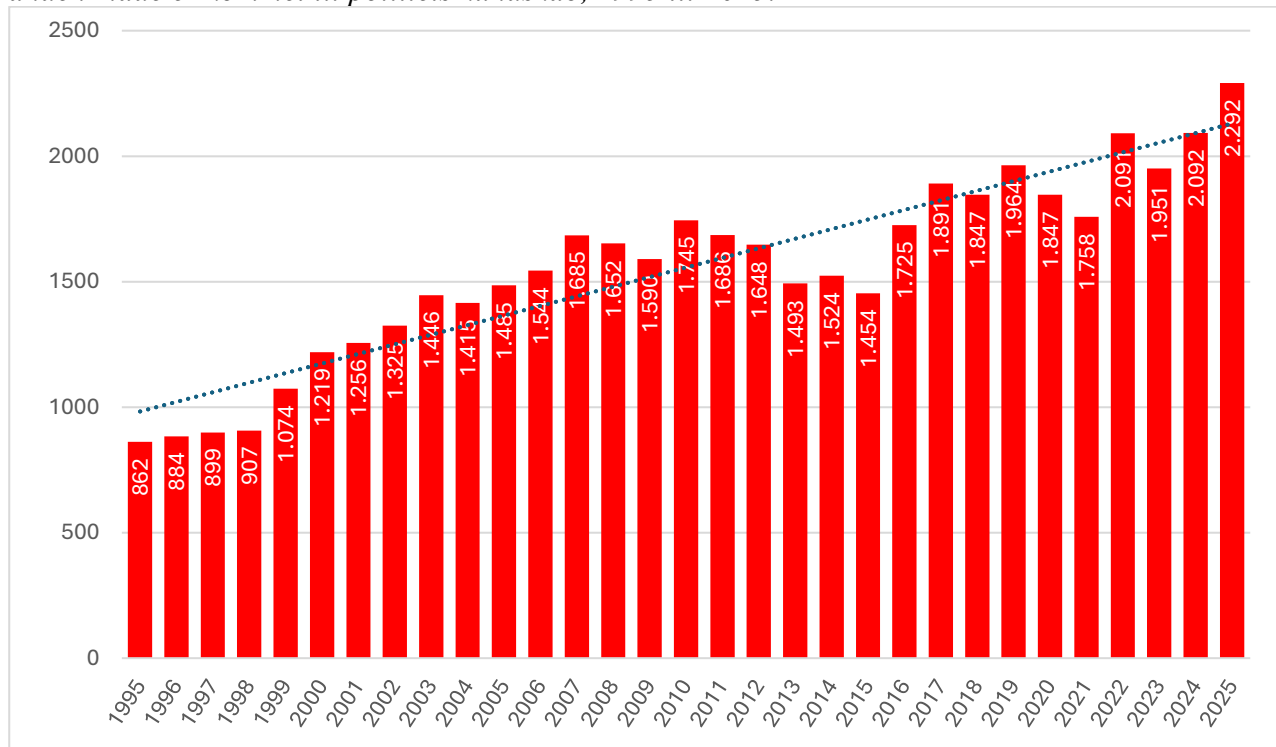
<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/09/Betaenkning-nr.-1581-om-strafudmaaling-Bind-II.pdf> ;

<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/09/Betaenkning-nr.-1581-om-strafudmaaling-Bind-III.pdf>

Jørn Vestergaard var medlem af udvalget.

3.4. ALVORLIGERE VOLD (jf. § 245 stk. 1 og stk. 2, 245a)

Opstilling 3.4.a. Antal tilfælde af alvorligere vold (straffelovens § 245) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: Denne type vold omtales/kategoriseres ofte også som ”kvalificeret” vold.

Pct.-vis ændring 1995-2025	166 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	17 %

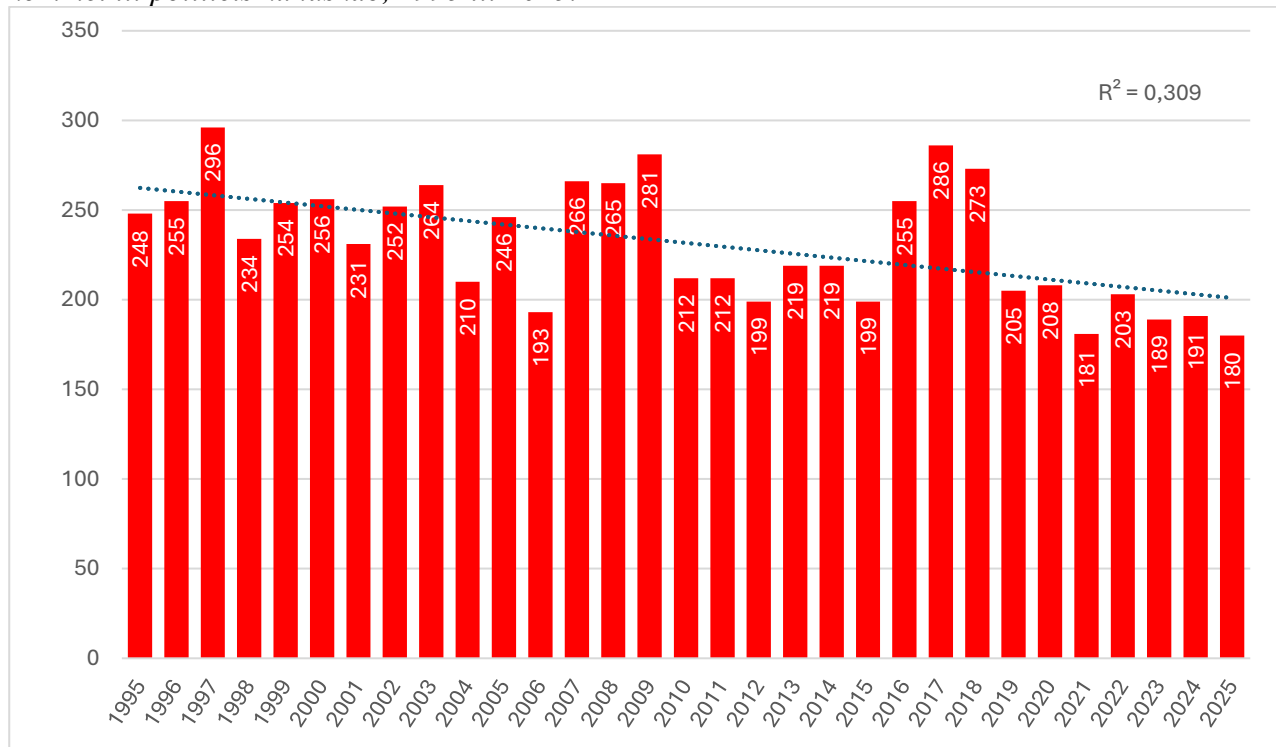
Hans er kl. ca. 2 om natten på vej hjem fra en fest. Han har haft et opgør med sin kæreste, og forlod derfor festen sammen med en bekendt, Klaus. Hans og Klaus taler om episoden, og Hans er både ked af det og vred over sin kærestes optræden. Hans og Klaus følges ad hjemad gennem byen, og undervejs stopper de ved en grillbar for at få lidt at spise. De har stået uden for grillbaren og spist, og Hans er gået ind igen for at gå på toilettet. På vej ud køber han en cola. Da Hans kommer ud igen, er Klaus væk. Hans begynder at lede efter Klaus og går frem og tilbage foran grillbaren. Lidt væk sidder Ole og Jens. De har også været i grillbaren og sidder nu og spiser. Ole og Jens sludrer og griner. Hans kender hverken Ole eller Jens. Hans kan ikke høre, hvad de siger, men mener, at det er ham, de taler om og griner af. Hans kigger stadig efter Klaus og er begyndt at blive utålmodig og irriteret over, at Klaus bare er gået fra stedet. Hans går hen til Ole og Jens for at spørge, om de har set Klaus. Ole og Jens er midt i en samtale, så Ole drejer blot hovedet mod Hans og siger kort ”Næh”, hvorefter Ole og Jens fortsætter deres samtale og ignorerer Hans. Hans bliver nu gal og tager fat i Oles arm og siger: ”Du skal sgu ikke være nedladende over for mig”. Ole forsøger at vride sig fri. Hans slår herefter Ole med knytnæve på den

ene side af hovedet. Så slår Hans Ole på den ene side af hovedet med colaflasken, så flasken smadres. Ole falder, og da han ligger på jorden, træder Hans et skridt tilbage, og sparker Ole i ansigtet og tramper ham på den ene side af hovedet, foran øret. Hans løber herefter fra stedet. Ole pådrager sig et behandlingskrævende sår ved mundvigen og i hovedbunden. Desuden får Ole brækket sin næse og et kindben. Endvidere pådrager Ole sig hjernerystelse. Han får ingen varige mén.⁶⁹

⁶⁹ Det særlige ved denne sag er, at den er blevet brugt som en case i en afdækning af danskernes retsbevidsthed (jf. Balvig, 2022) – se også tidligere en ”§244-version” af denne sag.

3.5. RELATIV ALVORLIG VOLD I ALT (jf. § 246, § 237, 238, stk. 1, § 237 jf. § 21)

Opstilling 3.5.a. Antal tilfælde af relativ alvorlig vold der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

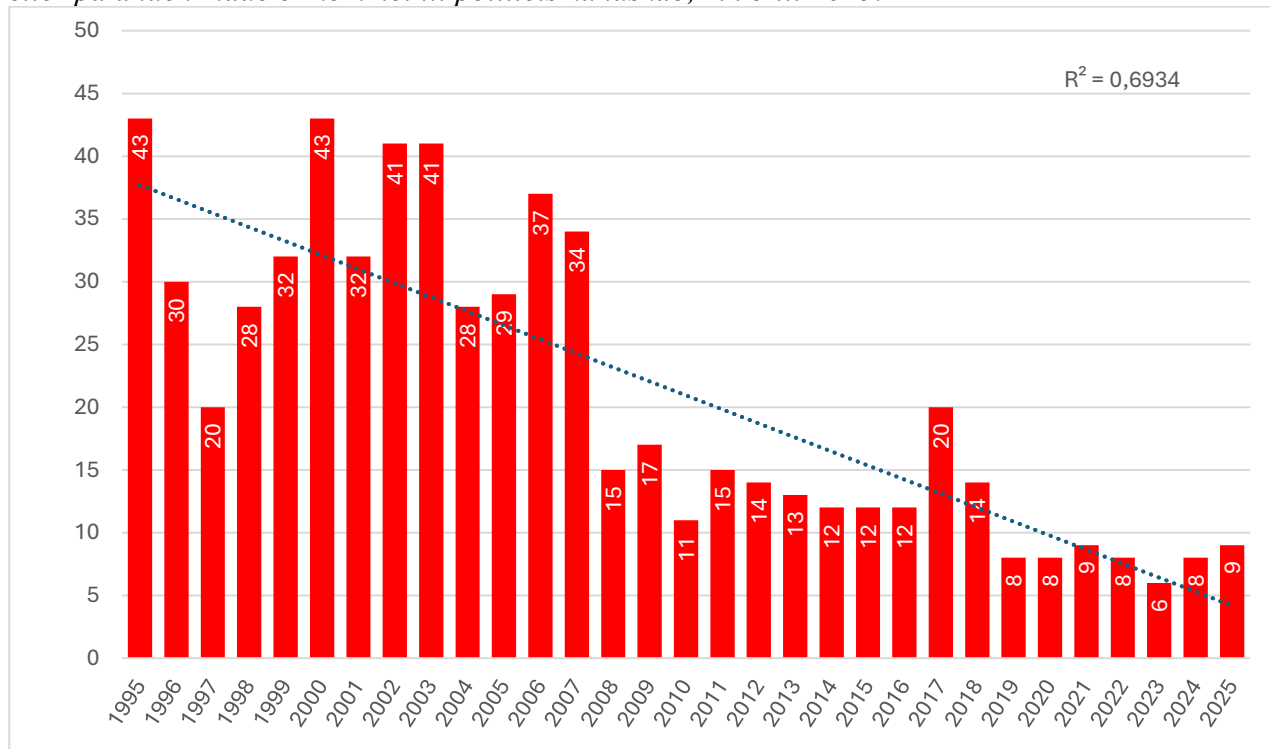

Note: Omfatter manddrab (inklusive barnedrab), forsøg på manddrab og sager vedrørende særlig alvorlig vold (overtrædelser af straffelovens § 246)

Pct.-vis ændring 1995-2025	-27 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-12 %

3.5.1. SÆRLIG ALVORLIG VOLD (jf. § 246)

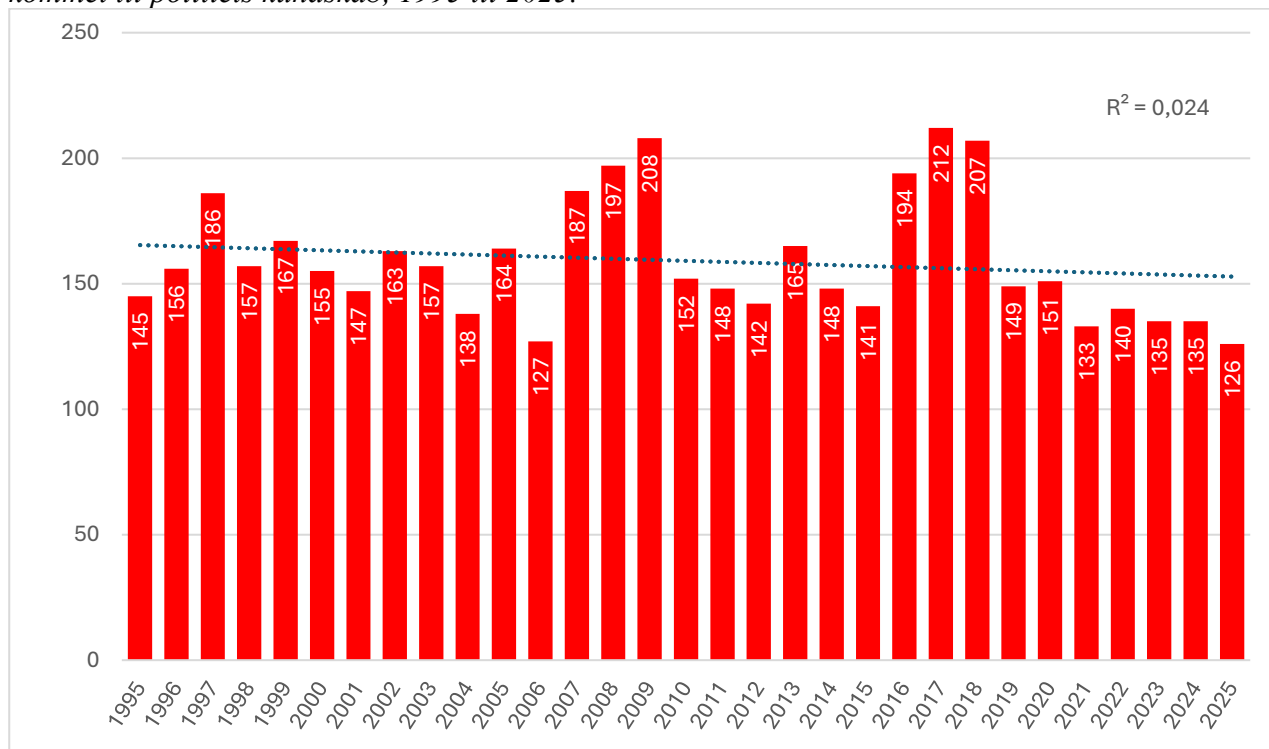
Opstilling 3.5.1.a. Antal tilfælde af særlig alvorlig vold (straffelovens § 246) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-89 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	13 %

3.5.2. FORSØG PÅ MANDDRAB (jf. § 237 jf. § 21)

Opstilling 3.5.2.a. Antal tilfælde af forsøg på manddrab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

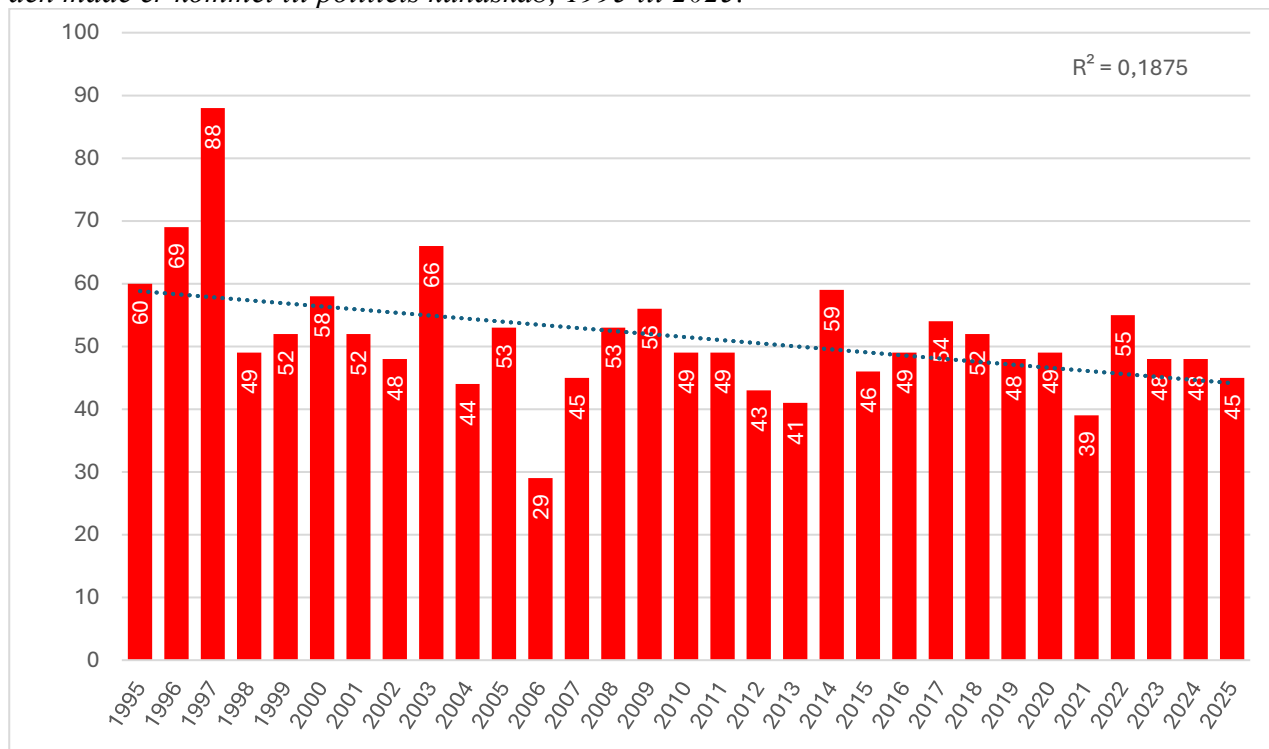

Pct.-vis ændring 1995-2025	-13%
Pct.-vis ændring 2019-2025	-15%

Man skal være opmærksom på, at det kan være meget svært at løfte bevisbyrden for forsøg på drab. Det kan også være svært at vurdere i anmeldelsesøjeblikket, om der er tale om forsøg på drab. Der er derfor relativt få, der dømmes for forsøg på drab – de sigtede/tiltalte dømmes i stedet ifølge en ”mildere” paragraf, som fx § 246. I 2022 var der fx ”kun” 37, der blev idømt ubetinget frihedsstraf – som vil være den typiske straf for forsøg på manddrab – mens der var 140 anmeldelser.

3.5.3. MANDDRAB (jf. § 237, 238, stk. 1)

Opstilling 3.5.3.a. Antal tilfælde af manddrab (inklusive barnedrab) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Noter: Inkluderer barnedrab (= 0 i 2025).

Pct.-vis ændring 1995-2025	-25 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-6 %

Drabstallet er naturligvis et af de kriminalitetstal, der oftest fokuseres på – ”naturligvis” fordi drab betragtes som den alvorligste kriminalitet, der findes.

Sådan er det også i andre lande, og på grund af dets samfundsmæssige vigtighed, og fordi det metodisk i højere grad end det meste andet vurderes som et kriminalitetstal, man kan forsvare at sammenligne over tid og mellem lande indbyrdes, så bruges det oftere end andet til sådanne sammenligninger.

Det er blandt FN's 17 verdensmål at sikre fred, retfærdighed m.v. (verdensmål nr. 16). En af målestokkene for, i hvilken grad, man lykkes hermed, er drabsraten. I en dansk kontekst bruges dog antal registrerede voldsofre som en målestok (jf.: <https://www.dst.dk/da/Statistik/temaer/SDG/danske-maalepunkter>). Det burde man måske genoverveje, for det giver et falsk billede af den faktiske voldsudvikling.

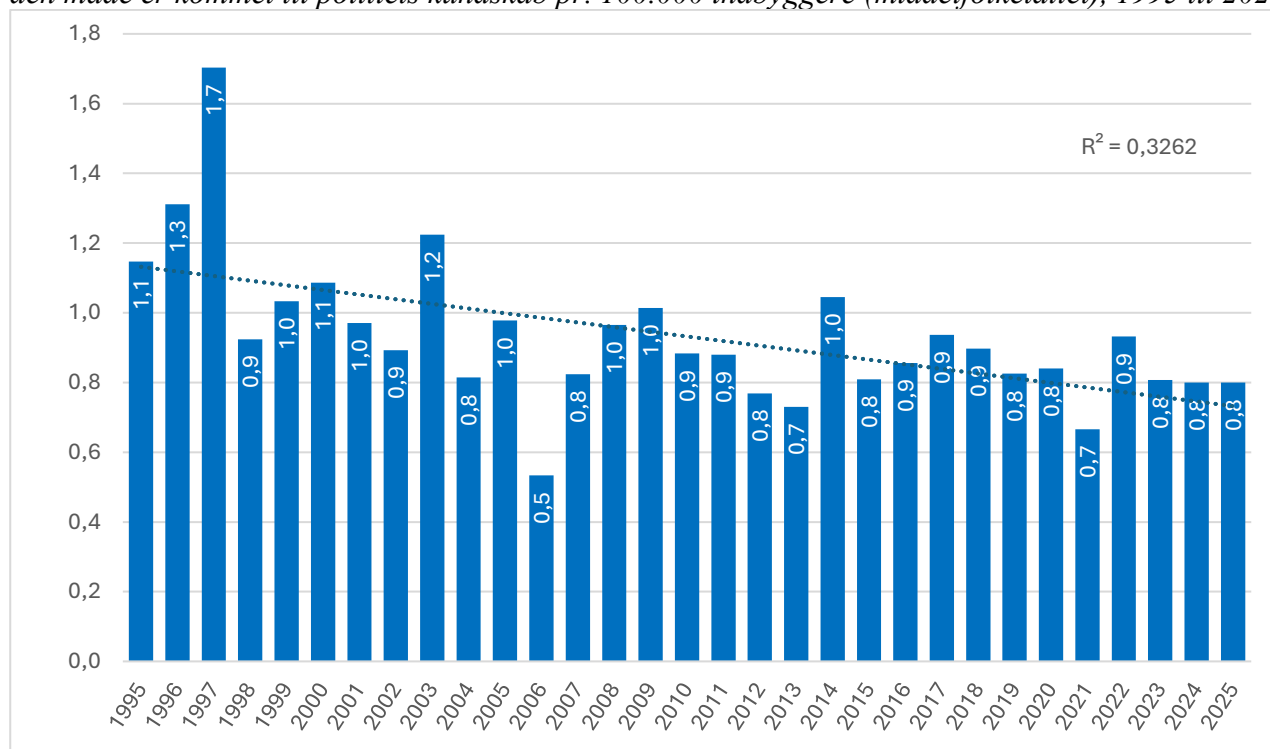
FN gør gennem UNODC (United Nations Offices on Drugs and Crime) et stort arbejde for at indsamle sammenlignelige data fra samtlige verdens lande og følge disse over tid.⁷⁰ UNODC vurderer, at drabstallet komparativt kan bruges som en indikator for omfanget og udviklingen af den faktiske vold. Resultaterne af UNODC's arbejde er – i skrivende stund – senest præsenteret i rapporten "Global Study on Homicide 2023" (https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/2023/Global_study_on_homicide_2023_web.pdf).

Det, man sammenligner, er ikke så meget de absolutte tal – opgjort til at være knapt en halv million på årsbasis i verden – men risikoen for at blive udsat for forsætligt manddrab. Den afgrænsning, man søger at opnå, er nogenlunde den samme som ligger til grund for opstilling 3.5.3.a, og det er også disse tal, man finder reproduceret i FN-publikationen – sat i forhold til folketallet.

Vi har gjort det samme for Danmarks vedkommende for den periode, vi har i fokus. I opstilling 3.5.3.b. kan man se, hvor mange antal registrerede forsætlige fuldbyrdede manddrab der forekom pr. 100.000 indbyggere, fra 1995 til 2025. I 1995 var denne hyppighed eller risiko 1,1, i 2025 0,8. Det lyder måske ikke umiddelbart af meget, men procentvis er det et fald på mere end en fjerdedel.

⁷⁰ Noget tilsvarende foregår i regi af EUROSTAT, men her alene for Europas vedkommende. Se: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Intentional_homicide Mere eller mindre i samarbejde hermed opbygges der i forskerkredse forskellige databaser vedrørende drab, der har som formål i højere grad at kunne sammenligne drabsrater, ikke blot generelt, men for forskellige typer af drab m.v. EUROSTATS's opgørelser viser, at der i EU i 2023 kom knapt 4.000 forsætlige fuldbyrdede drab til politiets kundskab og registrering. I 2008 var tallet godt og vel 5.500 og der har fra 2008 til 2023 været tale om en klart faldende tendens, jf. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Crime_statistics#3_930_intentional_homicides_in_the_EU_in_2023

Opstilling 3.5.3.b. Antal tilfælde af manddrab (inklusive barnedrab) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab pr. 100.000 indbyggere (middelfolketallet), 1995 til 2025.

Hvordan er drabsniveauet i Danmark så i forhold til den øvrige verden? Det tøver vi et øjeblik med at forsøge at svare på, for trods de store anstrengelser fra UNODC's og anden side er der efter vor vurdering stadig betydelige problemer forbundet med at sammenligne drabsraten i forskellige lande.

Det mindste af dem er det, der har at gøre med, at det for mange lande – som Danmark – drejer sig om meget små tal, der ifølge de små tals lov kan springe meget op og ned år for år. For at tilfældigheder ikke skal kunne spille for meget ind, bør man efter vor vurdering for lande af Danmarks størrelse ikke sammenligne på årsbasis, men mindst med 5-års perioder (med samme tidsmæssige afgrænsning).⁷¹ Skal man have endnu mindre lande med, som fx Island, bør perioderne være endnu

⁷¹ Det er fx også en femårsperiode – 2017-21 – der anvendes i en undersøgelse af drabsniveauet i Danmark, som er gennemført af Justitsministeriets Forskningskontor (Hansen & Okholm, 20249. De kommer frem til en drabshyppighed på 0,8 pr. 100.000 indbyggere – hvilket da også ikke blot er den frekvens, vi er nået frem til vedrørende 2024, men også den man når frem til som gennemsnitlig for de fem nævnte år i opstilling 3.5.3.b. Dette er lidt bemærkelsesværdigt eftersom Forskningskontoret baserer sig på en konkret sagsgennemgang og frasorterer mv. Forskellen beror dels på manglende hensyntagen til anden decimal i sammenligningen – i Forskningskontorets undersøgelse er der faktisk færre drab (223)

længere, men så øges problemet med, at der kan være reelle tendenser i den ene eller den anden retning inden for perioderne – som kan være forskellige fra land til land.

Det største problem – størst, fordi det er det, der er vanskeligst at få klarlagt og gøre noget ved – vedrører selve afgrænsningen af det, man søger at sammenligne, ”forsætligt manddrab”, bl.a.:⁷²

- Er det den umiddelbare ”anmeldelse”, man tæller – eller korrigeres der senere til ”endelige” tal, fx først efter at det er efterforsket?
- Hvad gør man i tvivlstilfælde: sprang han, faldt han, eller blev han dræbt – eller er han bare død en ”naturlig” død eller bortført/stukket af?
- Hvor stort er mørketallet, og hvordan er det sammensat?
- Hvor hurtigt skal en person være død efter volden, for at det tæller som forsætligt manddrab?
- Hvordan er afgrænsningen i forhold til især forsøg på manddrab, spædbørnsdrab, vold med døden til følge og uagtsomme manddrab?
- Tæller man gerningspersoner, ofre eller situationer/begivenheder?
- Hvor effektivt og hurtigt er behandling fremme, som kan mindske det antal, der dør af volden?⁷³
- Hvor omhyggelig er man ved afgrænsningen, når rapporter/tal fremsendes til brug for de forskellige landes egen statistik og til og organisationer som UNODC og EUROSTAT?

At afgrænsningsproblemerne er store kan man se allerede derved, at vi i Danmark har vanskeligt ved umiddelbart at svare på spørgsmålet: Hvor mange forsætlige manddrab sker der i Danmark om året? Det svar, vi har givet, er det der fremgår af opstilling 3.5.3.a – men er det det ”rigtige”? Eller rettere: Er det så ”korrekt” som det kan blive? Det er det faktisk ikke. Indtil Politiet holdt op med i tekst og tal at informere om kriminalitetsudviklingen i deres årsberetninger, gjorde man noget særligt ud af forsætlige manddrab. Man meddelte det tal, som stod i anmeldelsesstatistikken – og videre derfra frem til Danmarks Statistiks anmeldelsesstatistik – og så meddelte man yderligere et tal, som altid var mindre – nogle gange ret meget mindre. Dette tal kom man frem til ved, at en politimand gennemgik samtlige drabsanmeldelser og så trak dem fra, som viste sig ikke at have været forsætlige manddrab. Politiet er fortsat med denne praksis og gengiver de reviderede tal i deres årstabeller, men meddeler ikke noget nærmere om, hvad det er, der er frasortet. Justitsministeriets Forskningskontor har gennemgået drabsanmeldelserne for årene 2008-2011 (Justitsministeriets Forskningskontor, 2014). Heri meddeles, at Danmarks Statistik har opgjort anmeldelsestallet for disse fire år til 207, hvilket også svarer til, hvad der fremgår af opstilling 3.5.3.a. (inklusive et tilfælde af barnedrab, jf. straffelovens § 238).⁷⁴ Dette holdes op mod, at der ifølge politiets anmeldelsesregister var registreret

end i de anmeldte (242) – og dels at Forskningskontoret medtager sager der har vist sig at være medvirken til drab eller vold med døden til følge. Ifølge anmeldelserne forekom der i perioden 39 tilfælde af vold med døden til følge.

⁷² Og uanset, hvordan man fx fra UNODC's side fastlægger definitionerne af det, man ønsker, så er det langt fra nogen garanti for, at de bliver fulgt – enten fordi man ikke har de nødvendige data, eller fordi man ikke er grundig nok. Fx ønsker UNODC tilfælde af ”vold med døden til følge” med, men på en konference i San Francisco kunne en repræsentant for UNODC berette, at kun meget få lande kunne eller ville ”præstere” data herom. Typisk lod man bare som ingenting og fremsendte de tal, man umiddelbart havde.

⁷³ Det er af lægeekspertise – bl.a. af nu afdøde, tidligere overlæge ved Justitsministeriets Retspsykiatriske Klinik, Peter Kramp – blevet fremhævet som en mulighed, at det faldende drabstal i Danmark i en eller anden størrelsesorden kunne være en funktion af, at man er blevet bedre til at redde liv.

⁷⁴ Hvorfor der er forskel mellem Danmarks Statistiks drabstal (207) og drabstallet i politiets anmeldelsesregister (204) er uafklaret, og ser man på denne forskel på årsbasis, så er den faktisk større end den umiddelbart tager sig ud. For de fire

204 ofre for drab og i deres årstabeller 187. Justitsministeriets Forskningskontor har gennemgået alle de 204 oprindelige anmeldelser, og kommer frem til, at det ”korrekte” tal for forsætlige manddrab burde være 168 – hvilket er tæt ved en femtedel mindre. De 36 manddrab af de oprindelige 204 i politiets anmeldelsesregister viste sig at bestå af følgende frasorteringer:⁷⁵

- Ti anmeldte drabssager er fjernet, fordi det har vist sig, at ofrene overlevede drabsforsøget, men sagen er ikke blevet opdateret hos Rigspolitiet.
- Syv anmeldte drabssager er fjernet, fordi det i dommen fastslås, at der er tale om uagtsomme manddrab.
- Tre anmeldte drabssager er blevet frasorteret, da efterfølgende undersøgelser og obduktioner har påvist, at der ikke var tale om drab, men naturlige dødsfald.
- Fem anmeldte drabssager er fjernet, idet det ikke har været muligt at afgøre, om en person er blevet dræbt. Det kan skyldes, at der ikke er fundet et lig, at offeret muligvis er død ved et selvforskyldt uheld, eller at en obduktion ikke længere vil kunne fastslå, om der virkelig har været tale om drab. I disse tilfælde er eventuel påtale opgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.
- 10 anmeldte drabssager er fjernet, idet gerningspersonerne, som oprindeligt stod sigtet for manddrab, blev dømt efter § 246 for vold med døden til følge.
- En sidste sag er fjernet, da senere undersøgelser har vist, at offeret reelt var gerningsperson, idet vedkommende havde begået et såkaldt udvidet selvmord.

For mere om afgrænsningsproblematik m.v. i Danmark og i perspektiv af, hvad der ellers gøres eller kunne gøres, se især Møller, 2020; Thomsen, 2020 og Hansen & Okholm, 2024. For nyere analyser af drabsudviklingen i Danmark generelt, sammenlignet med udviklingen og niveauet i andre lande, se UNIDOC, 2023; Selin m.fl., 2024; Suonpää, m.fl., 2024.

Således bevæbnet med forsigtighed med hensyn til, hvad det er muligt at sige og konkludere om drabsniveauet i Danmark sammenlignet med andre lande, drister vi os til med UNODC i ryggen at konkludere, at drabsniveauet i Danmark ud fra en global målestok – i sammenligning med hele den øvrige verden under ét – er meget lavt. Ifølge UNODC skulle den globale drabsrate i 2021 ligge på 5,8 pr. 100.000 indbyggere og i Europa på 2,2 (Global Study on Homicide, 2023, s. 10). I Danmark var den 0,7. Det er en ganske markant forskel. Spørgsmålet er så, hvordan denne forskel kan forklares – og dermed hvad der kan gøres ved det.

Der er mange forhold, der synes at spille ind på, hvor mange drab, der forekommer i et samfund, men ifølge den ganske omfattende forskning, der er gennemført på området, er to af de i hvert fald særdeles betydelige forhold graden af social ulighed og sociale kontraster samt hvor kollektivistisk/indivi-

år var Danmarks Statistiks drabstal (og dem vi har med i opstilling 3.5.3.a) 53, 56, 49 og 49 – og i politiets anmeldelsesregister: 57, 52 47 og 48.

⁷⁵ Dette bidrager også til usikkerhed omkring den udvikling, vi har beskrevet, for frasorteringsprocenten varierer fra år til år – fra 8% til 23%. Over de fire år er frasorteringsprocenten konsistent faldende. Det kan være tilfældigt – det *er* meget små tal – men muligheden er der jo også for, at man over årene er blevet bedre til at ”screene” sagerne på anmeldelsestidspunktet – og at dette i en eller anden størrelsesorden kan bidrage til at forklare faldet i registrerede tilfælde af forsætligt manddrab.

dualistisk et samfund er. Jo større social ulighed og sociale kontraster, der er i et samfund, og desto mere individualistisk kulturen og folks adfærd er, desto højere drabsrate.

Blandt de lande, vi på forskellig måde sædvanligvis orienterer os imod, har vi på den ene pol USA – et land med stor grad af ulighed og store sociale kontraster og med en udpræget individualistisk kultur, hvor ”jeg”-et kommer først. I 2021 var drabsraten pr. 100.000 næsten ti gange større end Danmarks, 6,4. På den anden pol har vi, måske overraskende for nogen, Japan, men det er af de lande i verden, der har den relativt største middelklasse og de mindste sociale kontraster – et land med en udpræget kollektivistisk kultur, hvor ”den anden” kommer først. Drabsraten i Japan har i de senere år ligget helt nede på omkring 0,2.

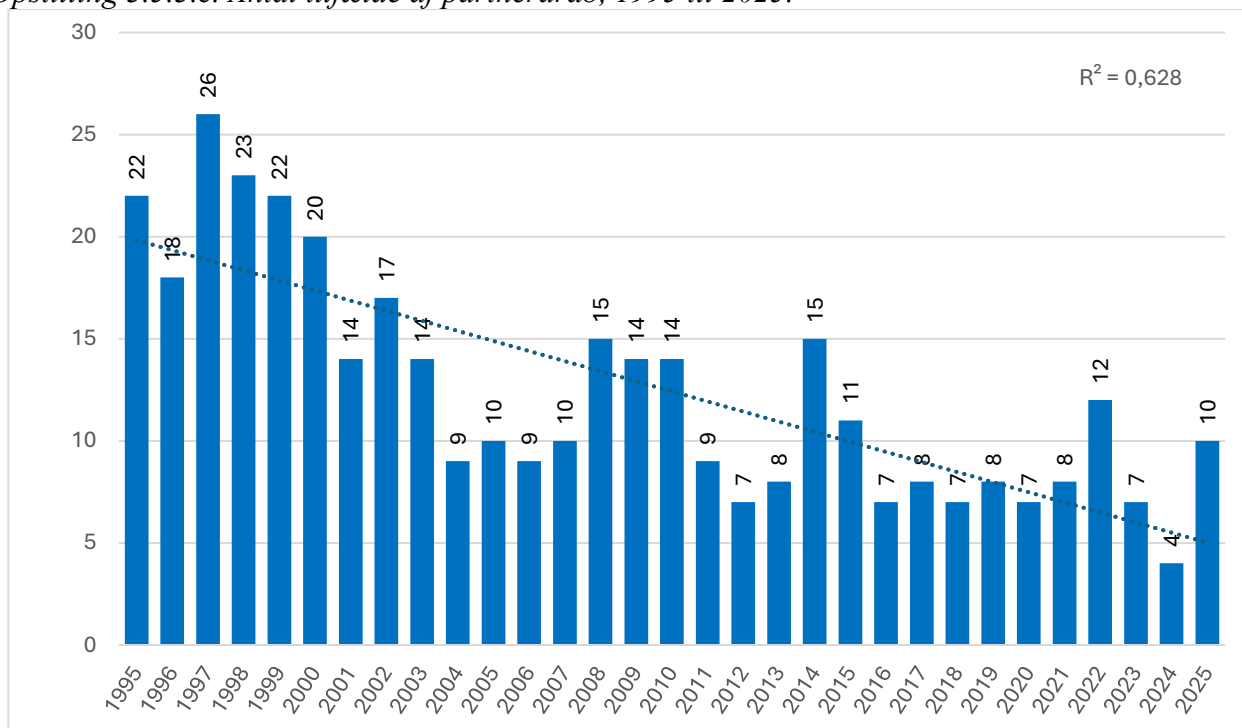
Vender vi igen blikket indad kan man spørge, om det er alle typer af drab, der har udvist en faldende tendens de sidste årtier?

Drab kan typologiseres på nærmest uendelig mange måder – efter hvem der begår dem, hvem der udsættes, hvilke drabsmetoder der anvendes, motiver osv. osv. Vi ved kun noget om nogle ganske enkelte af de mange mulige typer af drab.

Partnerdrab er en af dem, jf. opstilling 3.5.3.c. Antallet af partnerdrab har været markant faldende. I begyndelsen af perioden skete der i gennemsnit et partnerdrab to gange om måneden, i det seneste år (2025) var der 10 tilfælde.⁷⁶

⁷⁶ 9 ud af de 10 partnerdrab dette år skete i den første halvdel af år. Fra oktober 2025 til og med april 2026 er der i Politikens register ikke registreret tilfælde af partnerdrab, altså hidtil ingen i 2026 (pr. 14. maj 2026).

Opstilling 3.5.3.c. Antal tilfælde af partnerdrab, 1995 til 2025.

Kilde: Vedr. 1995-2016 Thomsen, 2017 (personlig meddelelse vedrørende de præcise tal); Vedr. 2017- : Dagbladet Politikens database vedrørende partnerdrab: https://politiken.dk/danmark/art8958046/Her-er-databasen-over-alle-partner-drab-i-Danmark-siden-2017?srltid=AfmBOoqWPFyxWXXhfXgy1l_z7XZ9mxCqDex3PbVL9uYdSpxL-3qNNDcN (aflæst 17.03.2026).

Pct.-vis ændring 1995-2025	-54 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	25 %

At der også over årene er sket et generelt fald i forekomsten af fysisk partnervold i det hele taget som sådan modsiges i hvert fald ikke – i det mindste ikke for kvindernes vedkommende – af de i perioden gennemførte sætvis sammenlignelige offerundersøgelser, jf. opstilling 3.5.3.d. I disse undersøgelser er det udsatheden for konkrete fysiske aggressioner som slag, skub osv., der er undersøgt. Man skal være opmærksom på, at der er tale om stikprøver, og at tallene derfor er behæftet med stikprøveusikkerhed; at alle årene ikke er lige indbyrdes sammenlignelige (se noter og kilder til tabellen) – og at hyppigheden af mænd der udsættes for fysiske aggressioner fra deres eventuelle partners side ikke er faldet. Fra at være en meget stor forskel mellem kvinders og mænds risiko for at blive udsat for partnervold i begyndelsen af perioden er slutningen af perioden forholdsvis beskeden. Mon ikke det forholder sig sådan, at når de fleste hører ordet partnervold, så forbinder de det med kvinder, der udsættes for vold af en nuværende eller tidligere partner, men problemet nærmer sig altså at være ligeså omfattende for mændenes vedkommende.

Opstilling 3.5.3.d. Procent kvinder og mænd der inden for det seneste år forud for udspørgnings-tidspunktet har oplevet udsat for fysisk partnervold - udvalgte år i perioden fra 2005 til 2021.

	2005	2010	2012	2017	2020	2021	2023/24
Kvinder	1,7	1,6	1,6	1,6	1,2	1,0	1,0
Mænd	0,3	0,8	0,7	0,8	0,6	0,8	1,0

Note og kilder: Procenterne er baseret på tre forskellige sæt af undersøgelser. På grund af forskellig aldersmæssig afgrænsning af de udspurgte og en lidt forskellig udformning af de stillede spørgsmål skal man være forsigtig med at sammenligne på tværs af undersøgelsessættene.

Undersøgelserne i 2005, 2010, 2017 og 2021 ("røde årstal"): Stikprøveundersøgelse af befolkningen 16 år og opefter (Algren & Laursen, 2022). På grund af stikprøveudvalgets karakter i øvrigt er det ifølge forskerne muligt, at frekvensen af udsatte for partnervold undervurderes i 2005 sammenlignet med de senere undersøgelser.

Undersøgelserne i 2012 og 2020 ("sorte årstal"): Stikprøveundersøgelse af befolkningen 16-64 år (Ottosen & Østergaard, 2022).

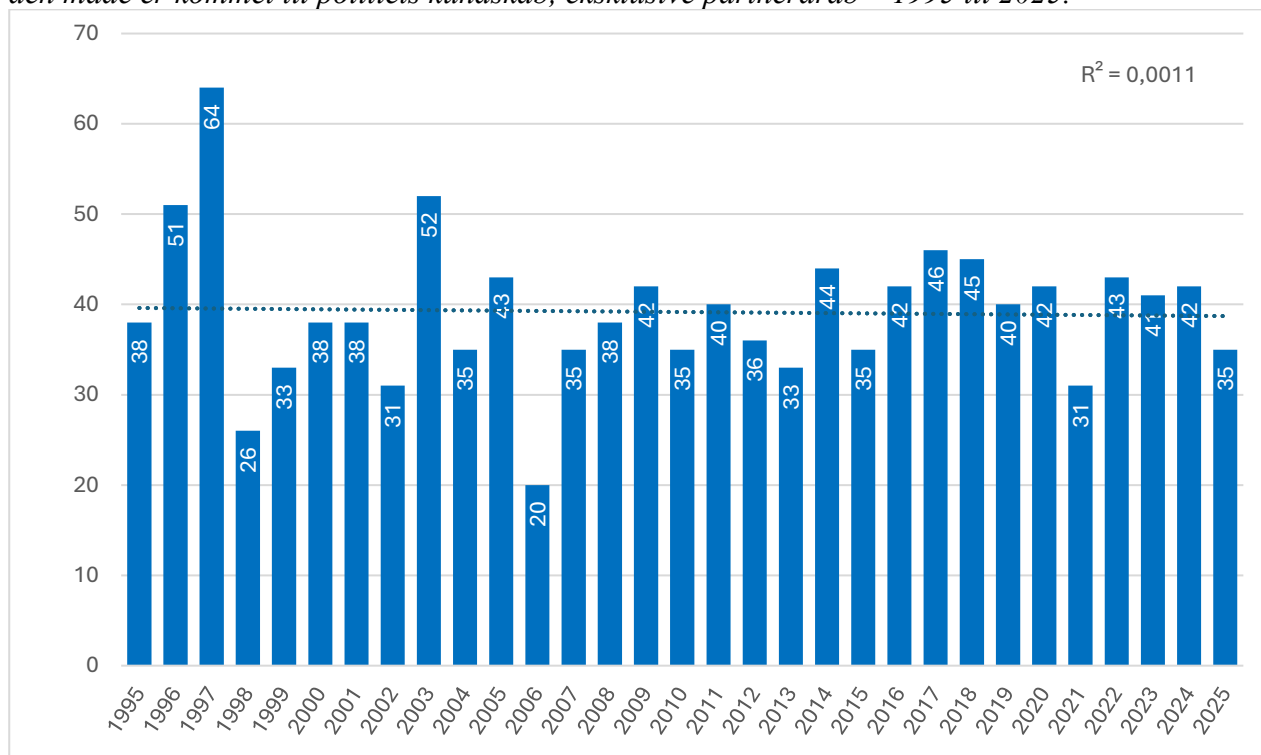
Undersøgelserne i 2023/24 ("blå årstal"): Stikprøveundersøgelser af befolkningen 16-79 år (Balvig, 2025) med anvendelse af det spørgsmål, der ligner det der er anvendt i de øvrige undersøgelser mest. I undersøgelser i 2023/24 er der i tillæg personer, der først svarer bekræftende på et generelt spørgsmål om udsathed for vold, og som herefter, adspurgte herom, tilkendegiver, at det var en nuværende eller tidligere partner. Inkluderer man disse i frekvenserne bliver den for kvinder 1,3% og for mænd 1,1%.

Som udgangspunkt er det faktisk faldet i partnerdrab, der forklarer hovedparten af det generelle fald i forsætlige manddrab, for trækker vi partnerdrabene fra, kan man af opstilling 3.5.3.e se, at antallet af øvrige manddrab end partnerdrab ligger ret konstant. Bemærk dog, at tallene her ikke er sat i forhold til det voksende befolkningstal henover perioden. Gør vi det, får vi et lille fald også i antallet af øvrige drab end partnerdrab, men meget betinget af de særligt høje tal i begyndelsen af perioden.

Der findes en tredje talserie, der ligeledes peger i retning af en faldende tendens for fysisk partnervold. Den vedrører antal tilfælde af vold, hvor gerningspersonen har været en nuværende eller tidligere partner, og hvor offeret har været behandlet på skadestuen på Odense Universitetshospital, i perioden fra 2014 til 2022. Skadestuen i Odense har et optageområde, der svarer til omkring 5% (260.000) af Danmarks Befolkning.⁷⁷ Det drejer sig om følgende antal:

2014	102
2015	116
2016	92
2017	77
2018	69
2019	57
2020	51
2021	53
2022	44

Opstilling 3.5.3.e. Antal tilfælde af manddrab (inklusive barnedrab) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, eksklusive partnerdrab – 1995 til 2025.

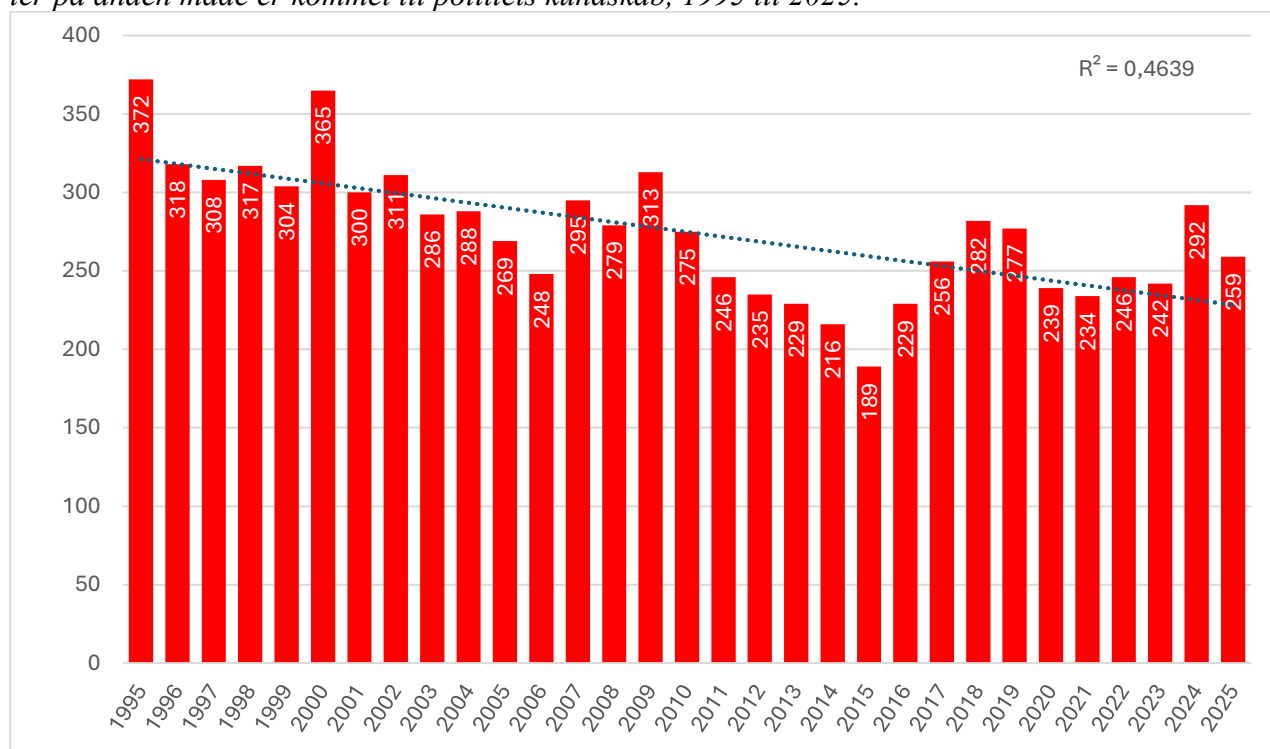
Note: Opstillingen indeholder for hvert af årene tallene i opstilling 3.5.3.a minus tallene i opstilling 3.5.3.c.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-8 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-12 %

⁷⁷ Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen, ortopædisk afdeling Odense Universitets Hospital. <https://ouh.dk/me-dia/aeYd1qz4/vold-modpart2014-20xx.pdf>

3.6. UAGTSOMT MANDDRAB/LEGEMSBESKADIGELSE I ALT (jf. § 241, § 249)

Opstilling 3.6.a. Antal tilfælde af uagtsomme manddrab/legemsbeskadigelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: Omfatter såvel trafikrelaterede som ikke-trafikrelaterede uagtsomme manddrab/legemsbeskadigelser.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-30 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-6 %

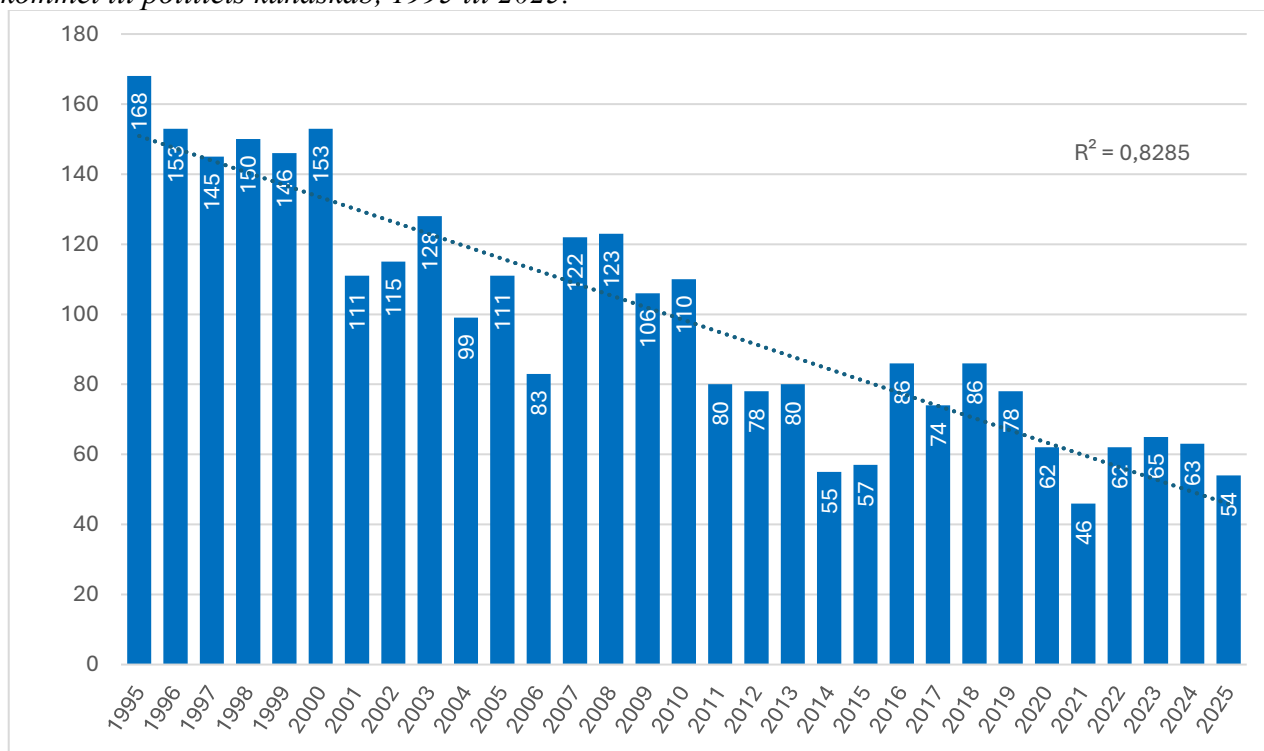
I modsætning til overtrædelser af særlovene straffes uagtsomme handlinger i almindelighed ikke ved overtrædelser af straffeloven. Uagtsom legemsbeskadigelse/manddrab er en af de få undtagelser.

”Uagtsom vold” må antages delvist at bero på andre årsager og have en anden dynamik end ”forsætlig vold”. Derfor er der som udgangspunkt ikke tungtvejende begrundelser for at antage, at de over tid udvikler sig på samme måde. Der er heller ikke grund til at tro, at udviklingen af ”uagtsom vold” i samme grad som ”forsætlig vold” i den periode, vi ser på, i væsentlig grad skulle være påvirket af lovændringer, statistikomlægninger, ændringer i anmeldelsestilbøjelighed mv. Med andre ord: Vor vurdering er, at den udvikling vi ser i den politiregistrerede ”uagtsomme vold” i opstilling 3.6.a

repræsenterer en separat reel udvikling. Som det fremgår er der tale om et markant fald, og det er forholdsvis konsistent over hele perioden.

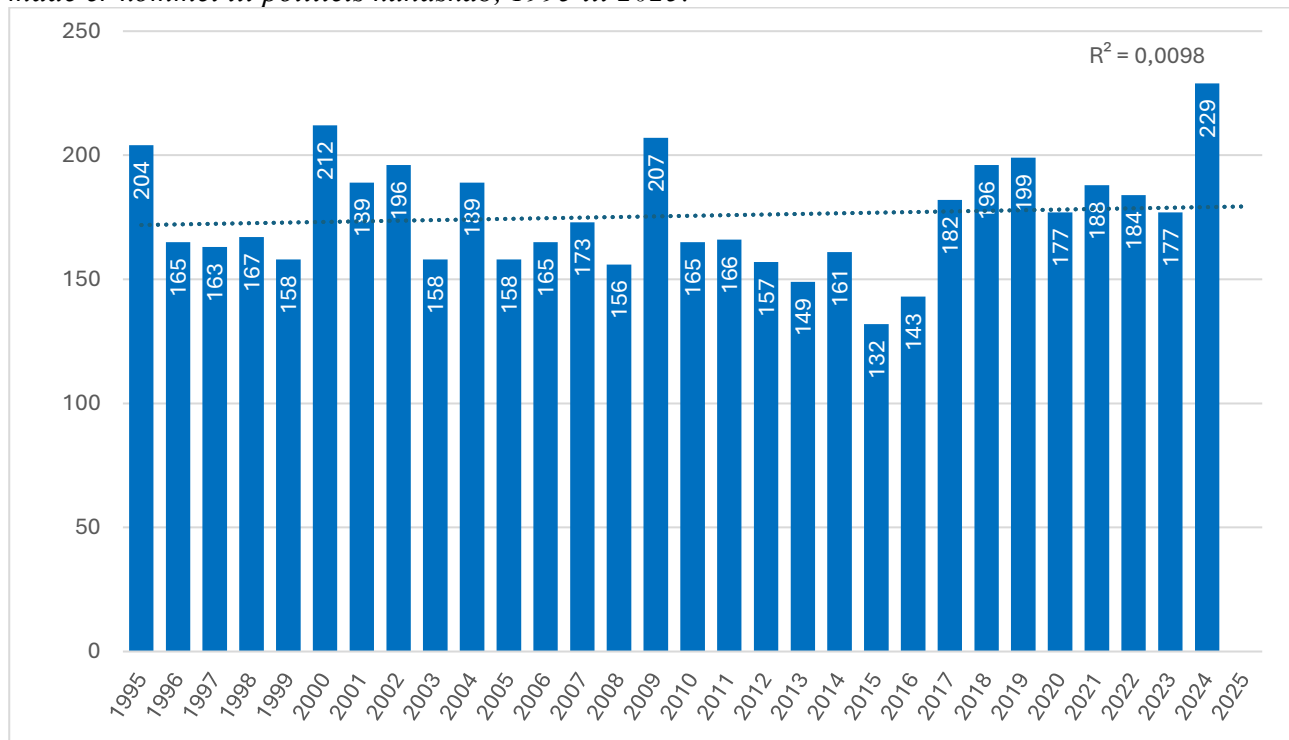
Som man kan se beror dette fald udelukkende på et fald i uagtsomme manddrab (opstilling 3.6.b), mens uagtsomme legemsbeskadeligelse holder sig på et meget konstant niveau. Korregerer vi for udviklingen i folketallet, er der tale om svagt fald.

Opstilling 3.6.b. Antal tilfælde af uagtsomme manddrab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-68 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-31 %

Opstilling 3.6.c. Antal tilfælde af uagtsomme legemsbeskadigelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

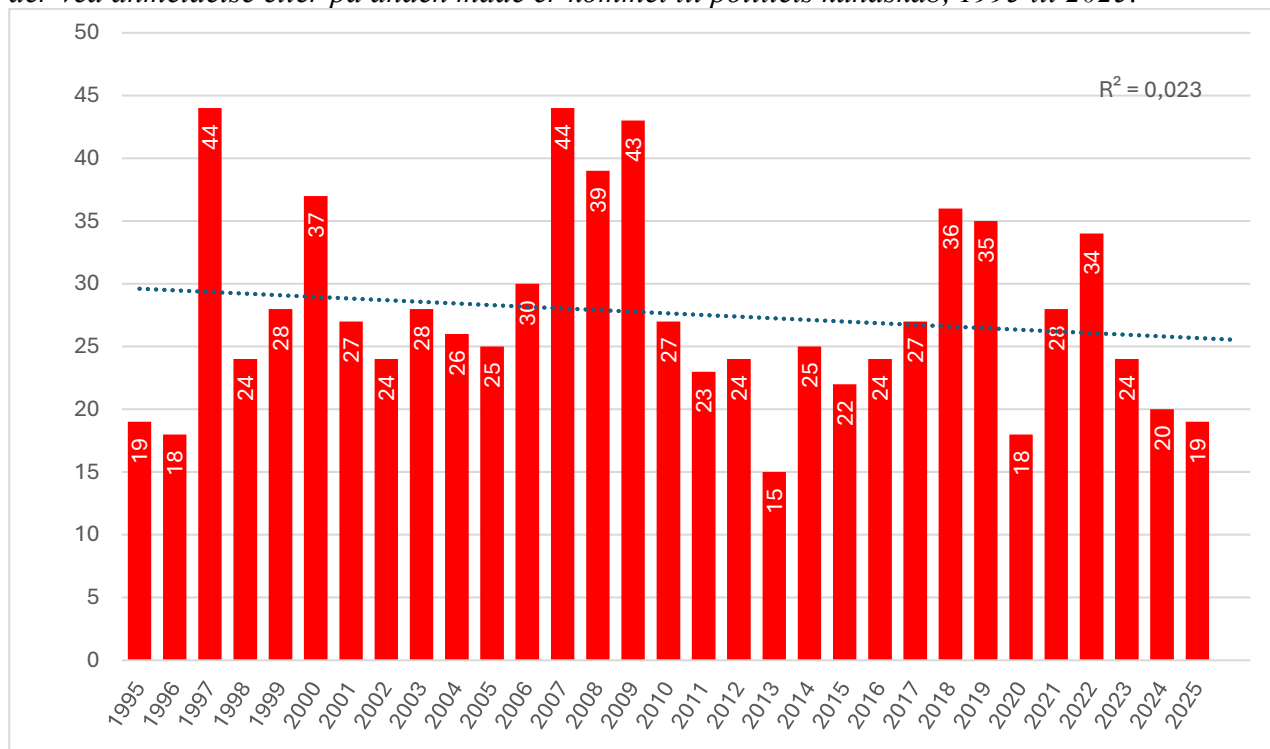
Pct.-vis ændring 1995-2025	0 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	3 %

I kriminalstatistikken er de uagtsomme legemsbeskadigelser/manddrab opdelt efter, om de er trafikrelaterede (relaterede til færdselsuheld) eller ej. Set over hele perioden er langt de fleste trafikrelaterede, omkring 90%.

Ligesom vi har vurderet ”uagtsom vold” som en separat form for vold formoder vi, at det samme er tilfældet, hvis vi ser på henholdsvis ”uagtsom vold” der er trafikrelateret og ”uagtsom vold”, hvor dette ikke er tilfældet. Årsagerne, situationerne og dynamikken kan være væsensforskellige, og derfor mener vi heller ikke, at der umiddelbart er nogen væsentlig grund til, at de skulle udvikle sig på samme måde.

3.6.1. UAGTSOMT MANDDRAB/LEGEMSBESKADIGELSE – ikke i forbindelse med færdselsuheld (jf. § 241, § 249)

Opstilling 3.6.1.a. Antal tilfælde af ikke-trafikrelaterede uagtsomme manddrab/legemsbeskadigelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

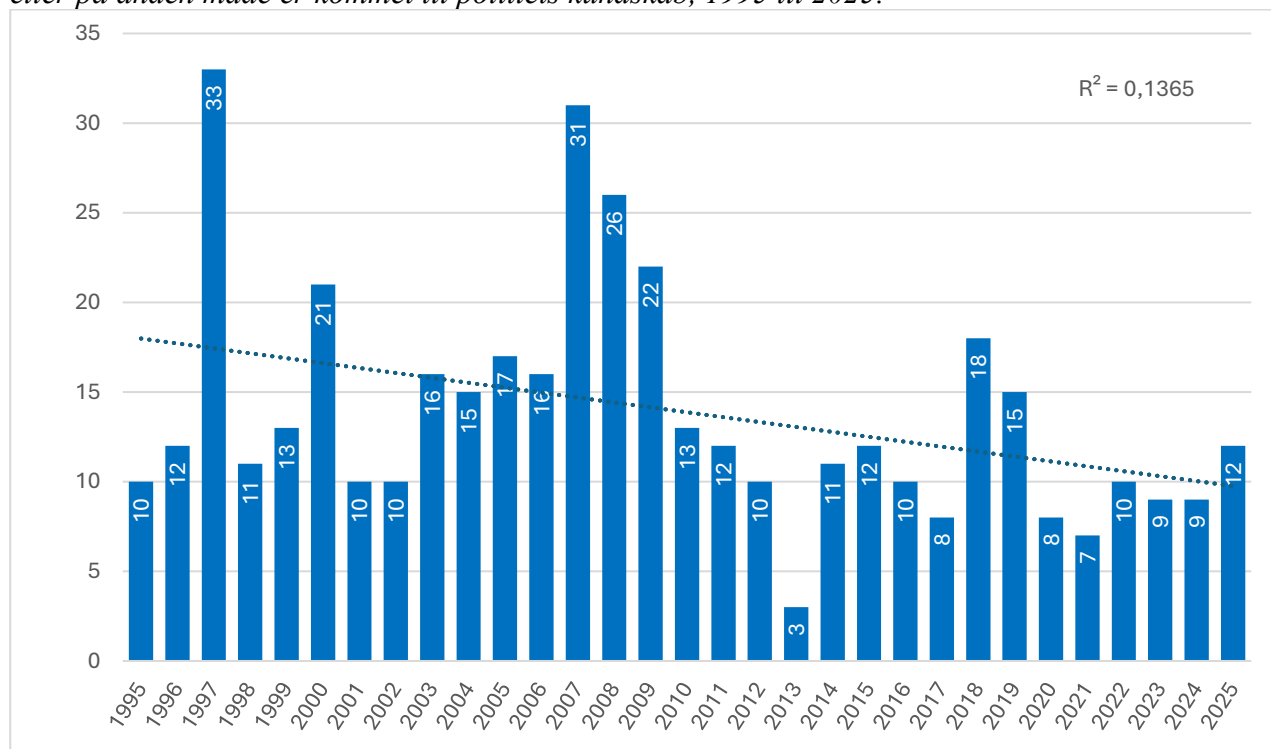

Pct.-vis ændring 1995-2025	0 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-46 %

Det årlige antal tilfælde af politiregistreret uagtsom legemsbeskadigelse/manddrab, der ikke er relateret til færdselsuheld, er lille. Det varierer meget fra år til år, og umiddelbart er tendensen hverken stigning eller fald.

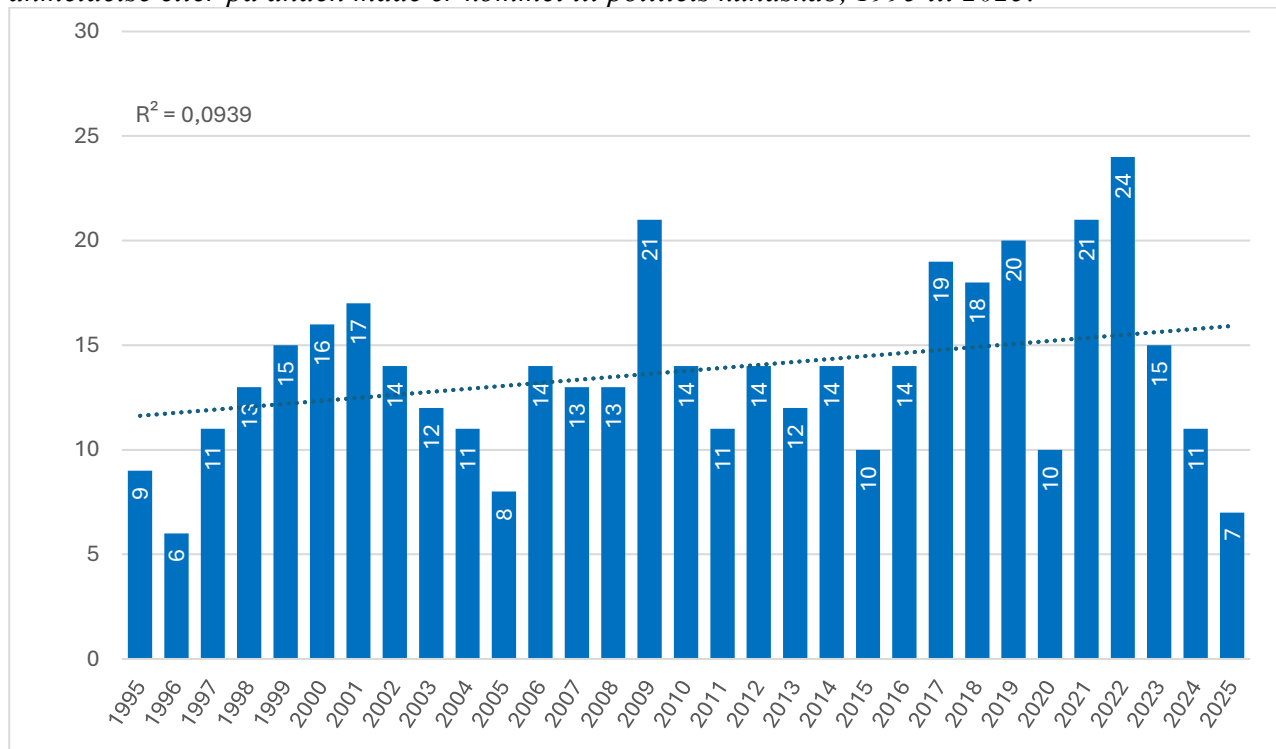
Selv om tendenslinjerne peger på en faldende tendens for manddrabene (opstilling 3.6.1.b) og en stigende tendens for legemsbeskadigelserne (opstilling 3.6.1.c), er tallene så små, at disse tendenser bliver meget usikre. Et enkelt år med usædvanlig få eller usædvanlig meget kan ændre tendenslinjernes udseende væsentligt.

Opstilling 3.6.1.b. Antal tilfælde af ikke-trafikrelaterede uagtsomme manddrab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	20 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-20 %

Opstilling 3.6.1.c. Antal tilfælde af ikke-trafikrelaterede uagtsomme legemsbeskadigelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.⁷⁸

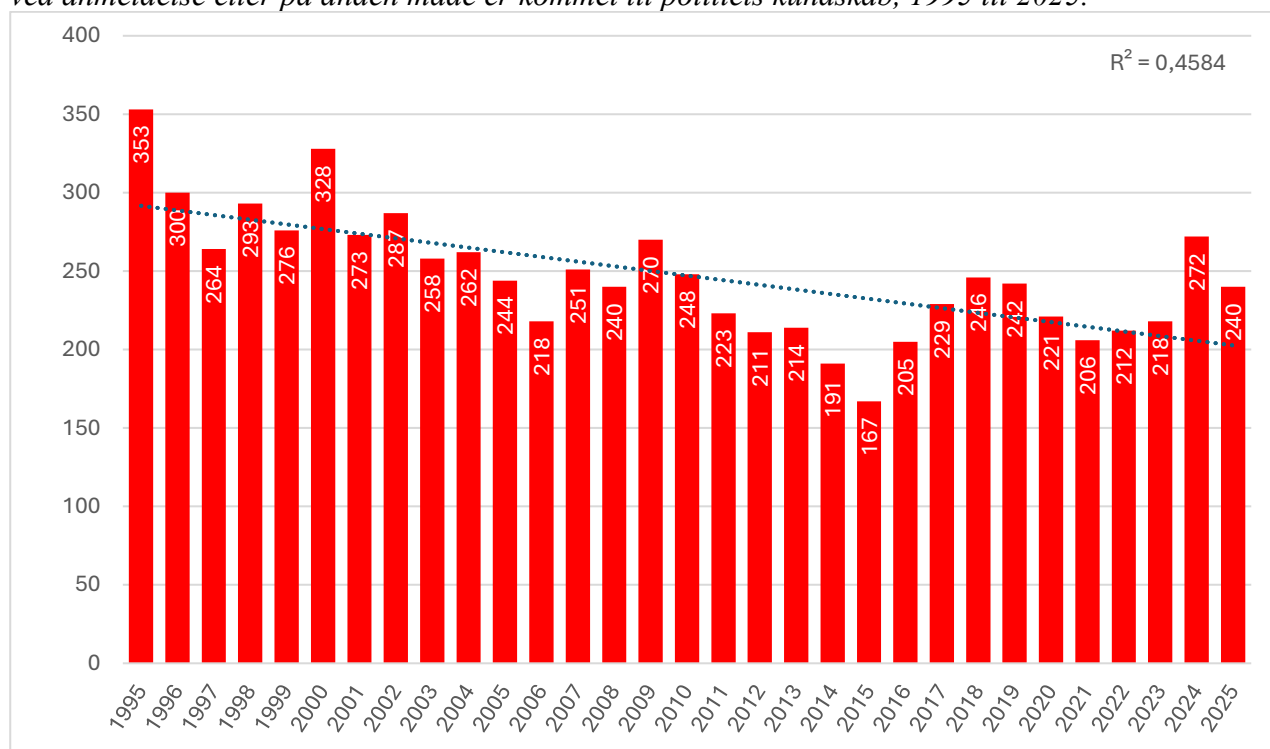
Pct.-vis ændring 1995-2025	-22 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-65 %

Formodningen er, at de fleste tilfælde af uagtsom legemsbeskadigelse/manddrab, der ikke er en konsekvens af færdselsuheld, er forbundet med arbejdsulykker. Overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen behandles nærmere andetsteds.

⁷⁸ I den mere detaljerede gerningskodeopdeling, som politiet udarbejder, opdeles disse anmeldelser i tre grupper: "Uagtsom legemsbeskadigelse", "Uagtsom grov legemsbeskadigelse" og "Uagtsom betydelig legemsbeskadigelse". Der er i næsten alle de registrerede tilfælde tale om den alvorligste kategori, "Uagtsom betydelig legemsbeskadigelse".

3.6.2. UAGTSOMT MANDDRAB/LEGEMSBESKADIGELSE – i forbindelse med færdselsuheld (jf. § 241, § 249)

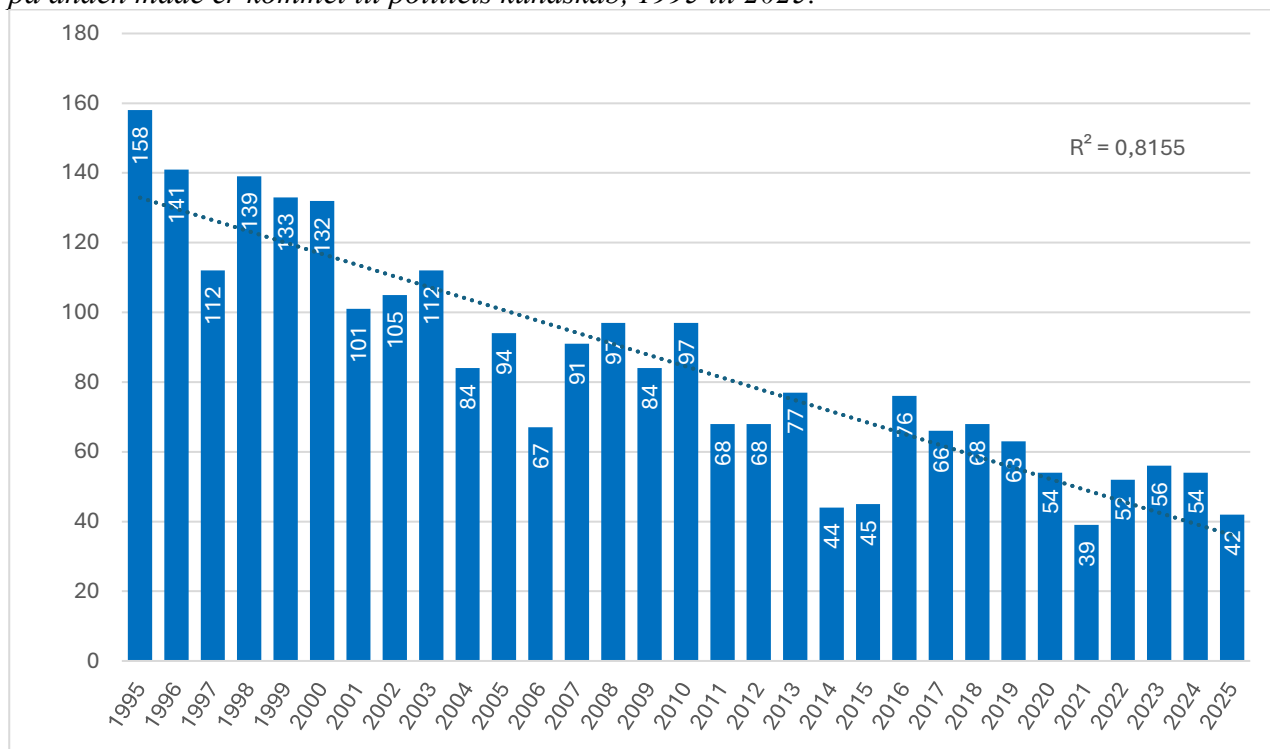
Opstilling 3.6.2.a. Antal tilfælde af trafikrelaterede uagtsomme manddrab/legemsbeskadigelse der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-32 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-1 %

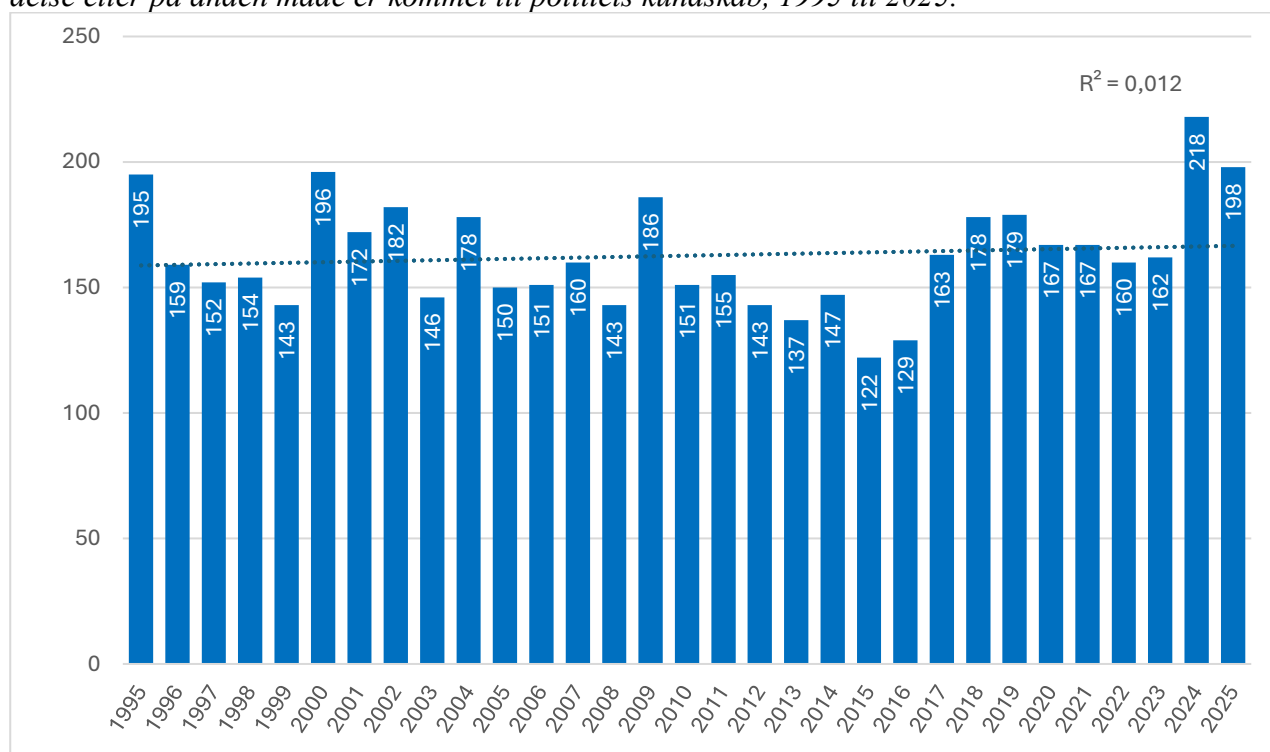
Samlet set er der i perioden sket et markant fald i uagtsomme legemsbeskadigelser/manddrab, registreret i forbindelse med færdselsuheld. Dette er, som opstillingerne 3.6.2.b og 3.6.2.c viser, udelukkende et fald i manddrab som i perioden reduceres fra omkring 150 om året til omkring 50. Sager vedrørende legemsbeskadigelser ligger over hele perioden på omkring 150 om året.

Opstilling 3.6.2.b. Antal tilfælde af trafikrelaterede uagtsomme manddrab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-73 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-33 %

Opstilling 3.6.2.c. Antal tilfælde af trafikrelaterede uagtsomme legemsbeskadigelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.⁷⁹

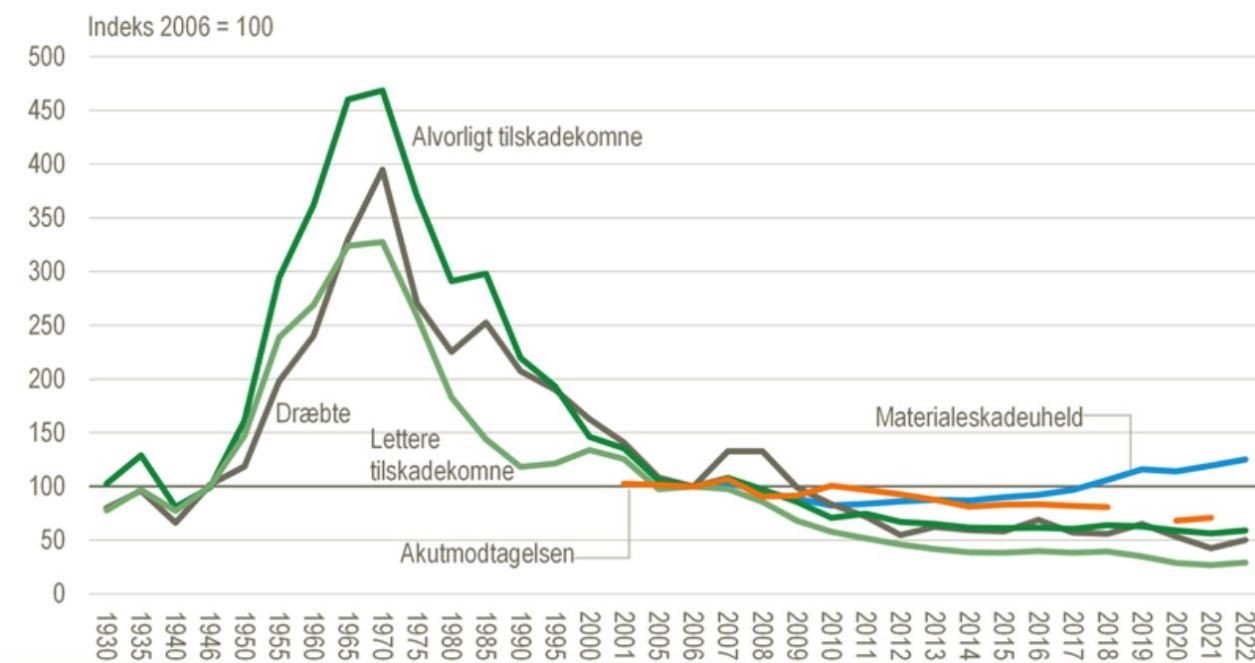

Pct.-vis ændring 1995-2025	4 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	11 %

Det er nærliggende at se på udviklingen i uagtsomme legemsbeskadigelser/manddrab i sammenhæng med udviklingen af det faktiske antal legemsbeskadigelser/dødsfald i trafikken, jf. opstilling 3.6.2.d.

⁷⁹ I den mere detaljerede gerningskodeopdeling, som politiet udarbejder opdeles disse anmeldelser i tre grupper: "Uagtsom legemsbeskadigelse", "Uagtsom grov legemsbeskadigelse" og "Uagtsom betydelig legemsbeskadigelse". Der er i næsten alle de registrerede tilfælde tale om den alvorligste kategori, "Uagtsom betydelig legemsbeskadigelse".

Opstilling 3.6.2.d. Politiets registrering af dræbte, tilskadekomne, materielskadeuheld og sygehuse-
nes akutmodtagelser, 1930 til 2022.

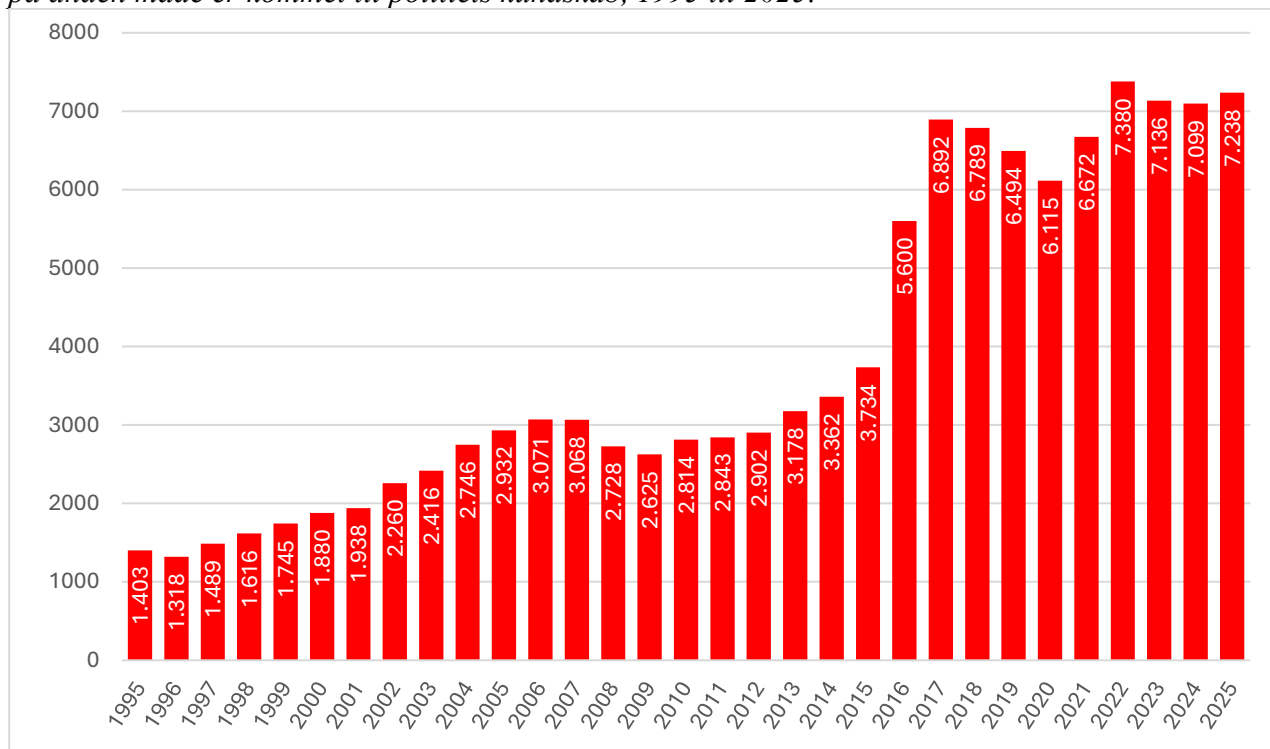

Kilde: Danmarks Statistik: "Lille stigning i dræbte og tilskadekomne i trafikken", *Nyt fra Danmarks Statistik*, Nr. 230, 26. juni 2023.

Af opstilling 3.6.2.d kan man se, at der i perioden er sket et betydeligt fald i såvel tilskadekomne som dræbte i trafikken. Sætter man tallene direkte i forhold til hinanden, tegner der sig en klar tendens til en øget frekvens af politisager vedrørende "uagtsom vold" i forlængelse af trafikuheld med personskade. For manddrabenes vedkommende ændrer det sig fra omkring hver fjerde sag ved begyndelsen af perioden til omkring hver tredje i slutningen.

3.7. VOLD OG LIGNENDE MOD OFFENTIG MYNDIGHED (jf. §§ 119-120)

Opstilling 3.7.a. Antal tilfælde af vold og lignende mod offentlig myndighed der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	416 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	11 %

En patrulje fra Østjyllands Politi blev natten til torsdag kl. 02.16 kaldt lidt af hvert, da de traf en 18-årig mand på en parkeringsplads ved Vejlbj Centervej i Risskov, som ikke var særligt begejstret for betjentenes tilstedeværelse. Den 18-årige mand råbte diverse skældsord mod betjente, og han blev derfor sigtet for fornærmelig tiltalte af offentligt ansatte. Det var da betjentene var i færd med at forlade stedet, at manden var kommet løbende mod patruljebilen, mens han – ud over de mindre pæne ord – fremsagde trusler mod betjentene. Han blev derfor også sigtet for dette og anholdt.

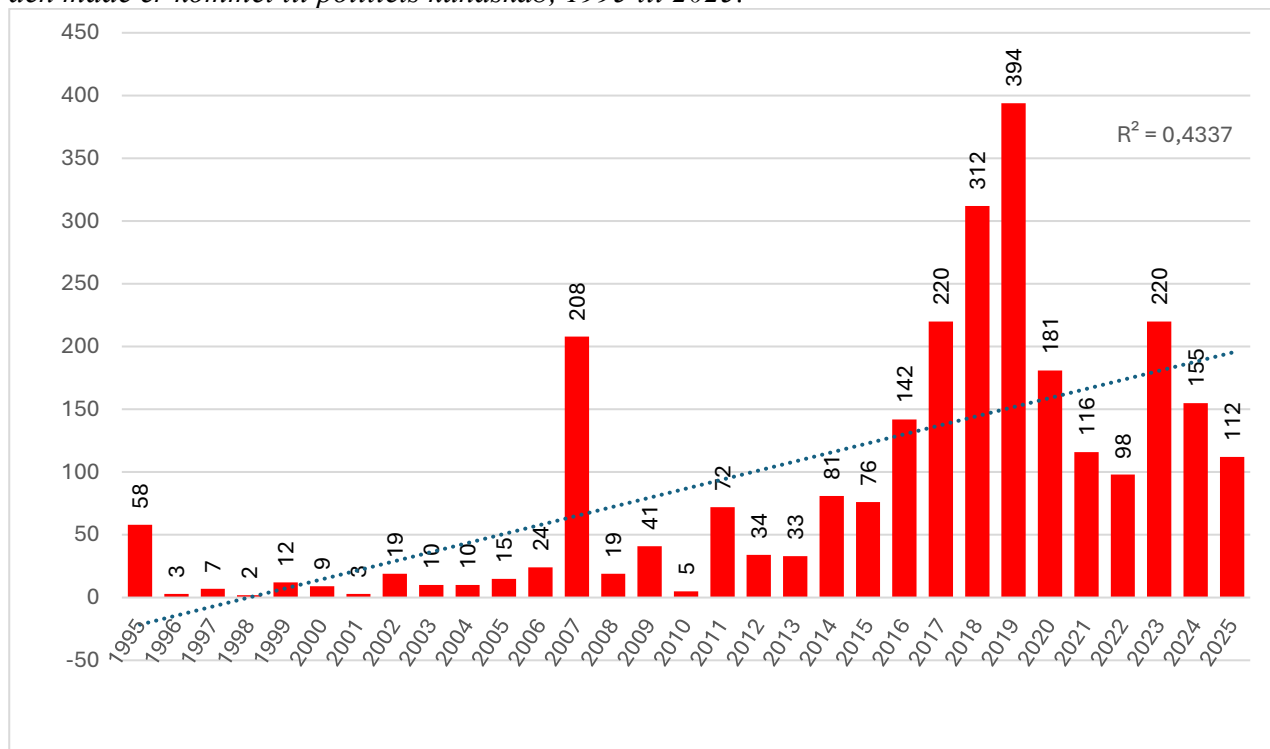
I politiets gerningskodesystem er der mange underopdelinger af ”Vold o.lign. mod offentlig myndighed”, men også så mange ændringer af disse undervejs i perioden, at det nærmest er umuligt at bruge dem til at sige noget om tendenser i udviklingen for de forskellige undergrupper.

For den sidste del af perioden, fra 2019 til 2025, er der sket en ændring vedrørende:

- antal ”Tilfælde af vold mod polititjenestemand” fra 980 til 743 – et fald på 24%
- antal ”Tilfælde af trussel mod polititjenestemand” fra 267 til 321 – en stigning på 20%
- antal ”Tilfælde af vold mod nogen i offentlig tjeneste” fra 2.048 til 2.375 – en stigning på 16%
- antal ”Tilfælde af trussel mod nogen i offentlig tjeneste” fra 2.190 til 2.581 – en stigning på 18%

3.8. OPLØB/FORSTYRRELSE AF OFFENTLIG ORDEN (jf. §§ 133, 134a, 134b)

Opstilling 3.8.a. Antal tilfælde opløb/forstyrrelser af offentlig orden der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

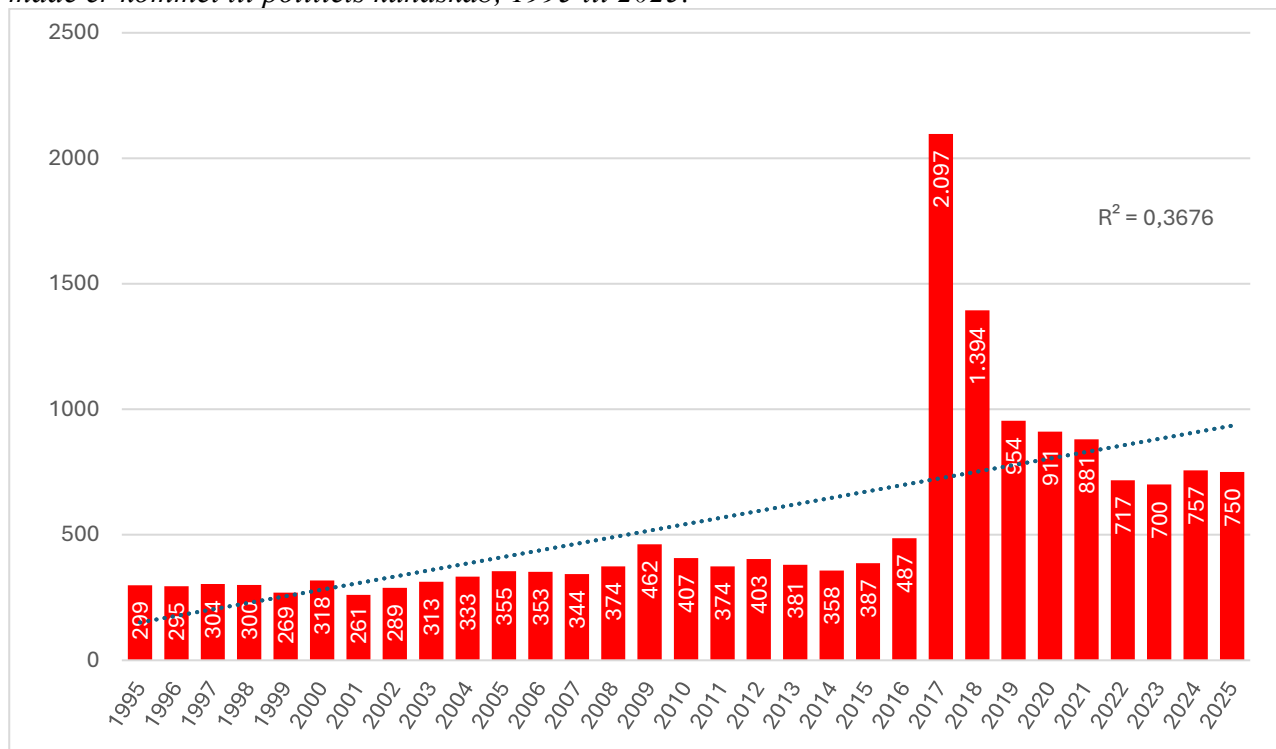
Pct.-vis ændring 1995-2025	93 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-72 %

Hovedparten af sagerne relaterer sig til fodbold. Fra 1. januar 2018 spiller den såkaldte ”maskeringslov” også ind (§ 134b), men gerningsstederne er de samme.

Se tillige afsnit 6.1 om overtrædelser af Politivedtægten/Ordensbekendtgørelsen.

3.9. FORBRYDELSE MOD LIV OG LEGEME (jf. §§ 239, 240, 250-254)

Opstilling 3.9.a. Antal tilfælde af forbrydelse mod liv og legeme der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	151 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-21 %

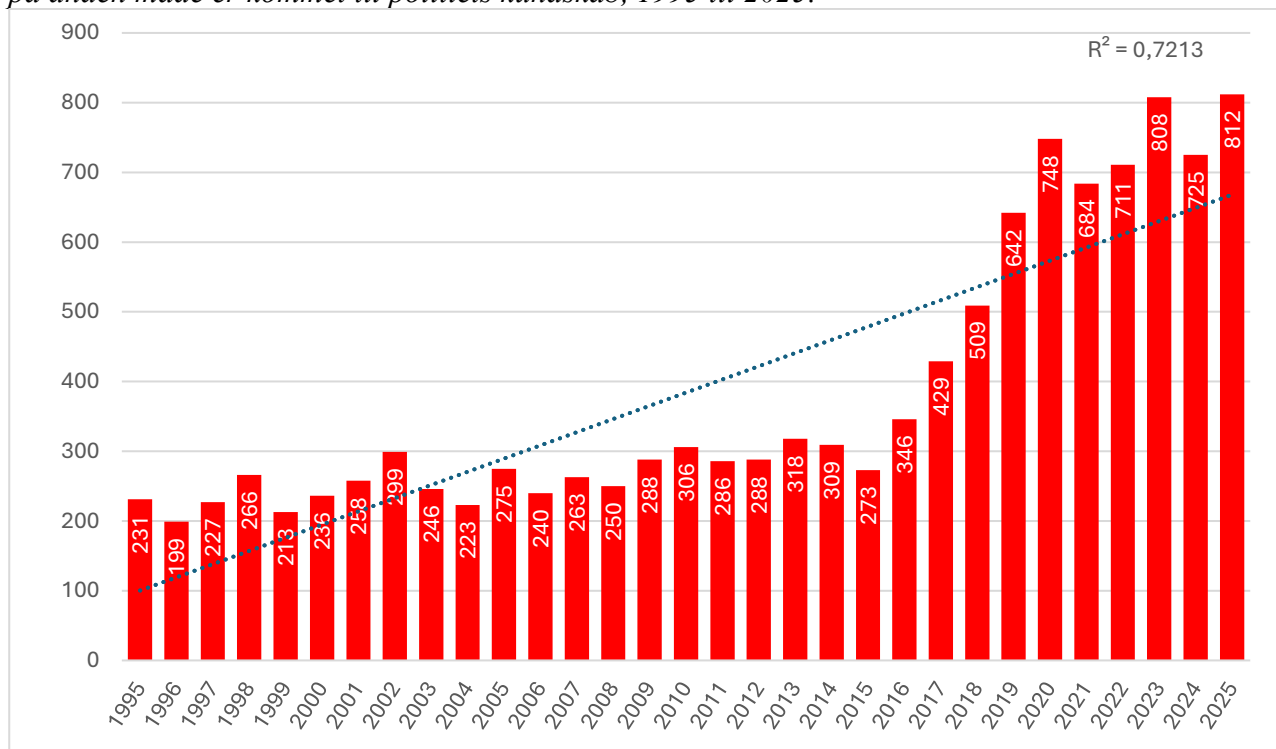
”Forbrydelser mod liv og legeme” dækker over en række overtrædelser, der talmæssigt ikke fylder så meget. I perioden fra 1995 til 2025 har der for hver af følgende politiregistrerede lovovertrædelser været færre højest ti om året, og typisk tættere ved nul end ti: ”Drab efter begæring”, ”Medvirken til selvmord”, ”Uforsvarlig omgang ved barnefødsel”, ”Undladelse af at hjælpe en person i livsfare”, ”Undladelse af at hjælpe en person ved ulykke” og ”Overladelse af våben eller sprængstof”.

I 2008 fik man en selvstændig kriminalisering af ”Undladelse af at hjælpe/flugt fra færdselsuheld”. Siden da har der i gennemsnit været godt 30 af disse sager om året, uden nogen bestemt tendens til stigning eller fald (i 2025 26).

Langt de fleste anmeldelser vedrørende "Forbrydelse mod liv og legeme" (jf. opstilling 3.9.a) vedrører anmeldelser om forvoldelse af fare for liv og førlighed (§ 252). Vi drister os til at mene, at den dramatiske stigning, der er i disse anmeldelser fra 2016 til 2017 – fra 446 til 2052, altså mere end en firedobling – ikke afspejler en reel tendens i begåelsen af denne form for kriminalitet. Der er dog fra 1995 til 2016 en stigende tendens: Fra 299 tilfælde til 487 tilfælde i 2016. Siden 2017 har tendensen været faldende, men ikke helt tilbage til "niveauet" umiddelbart før 2017.

3.10. FORBRYDELSE MOD DEN PERSONLIGE FRIHED (jf. §§ 260-262a) – herunder digital sextortion

Opstilling 3.10.a. Antal tilfælde af forbrydelser mod den personlige frihed der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	252 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	26 %

Overskriften ”Forbrydelse mod den personlige frihed” dækker bl.a. over ”Menneskehandel” – ny fra 2014 – som der i 2025 var 35 anmeldelser af.

Talmæssigt fylder ”Ulovlig frihedsberøvelse” mere. Dem var der i 2025 183 af, uden nogen bestemt tendens de senere år. Formentlig drejer en betydelig andel af sagerne om ”Ulovlig frihedsberøvelse” sig om bortførelser/frihedsberøvelser af børn.

Størstedelen, måske stort set hele den kraftige stigning, der sker fra 2016 til 2020/25, vedrører tilfælde af digital sextortion/sexafpresning, hvor forurettede afpresses for andre ydelser end penge, typisk af

seksuel karakter (strafbart iflg. § 260 om ulovlig tvang). Det er især kvinder, der udsættes for denne form for sextortion. Om det øgede antal anmeldelser beror på en reel udvikling, eller om den helt eller delvist beror på ændrede anmeldelsestilbøjeligheder, vides ikke, men det er en periode, hvor der blev gennemført store kampagner for at få forurettede til at anmelde sextortion til politiet.

En opgørelse foretaget af politiet på basis af deres POLSAS-system viser, at der i 2019 blev registreret 374 tilfælde af sextortion (vedrørende penge *og/eller* andre ydelser). I 2022 var tallet 855. For mænds vedkommende var dette en stigning fra 98 til 589 tilfælde, for kvinder et nogenlunde uændret antal, fra 276 til 266 (jf. oplysninger gengivet i Digitalt Ansvar, 2023b).

Antal anmeldelser ser ud til at have stabiliseret sig de seneste år, fra 2020 til 2023.

Ved sextortion – som for en række andre former for digitale forbrydelser – kan man kan have sager med kun en enkelt eller få gerningspersoner, og så et stort antal hændelser/forurettede. Det kan være uklart, hvordan disse sager tælles/opgøres i statistikken, men forekomsten af den slags sager er ofte forklaringen på et usædvanligt stort antal ”anmeldelser” i et enkelt kalenderår sammenlignet med det forudgående og det efterfølgende. Disse enkeltstående sager får ofte stor mediedækning og navngives i pressen, som fx ”Umbrellasagen” og ”Sagen om de 169 kvinder”.

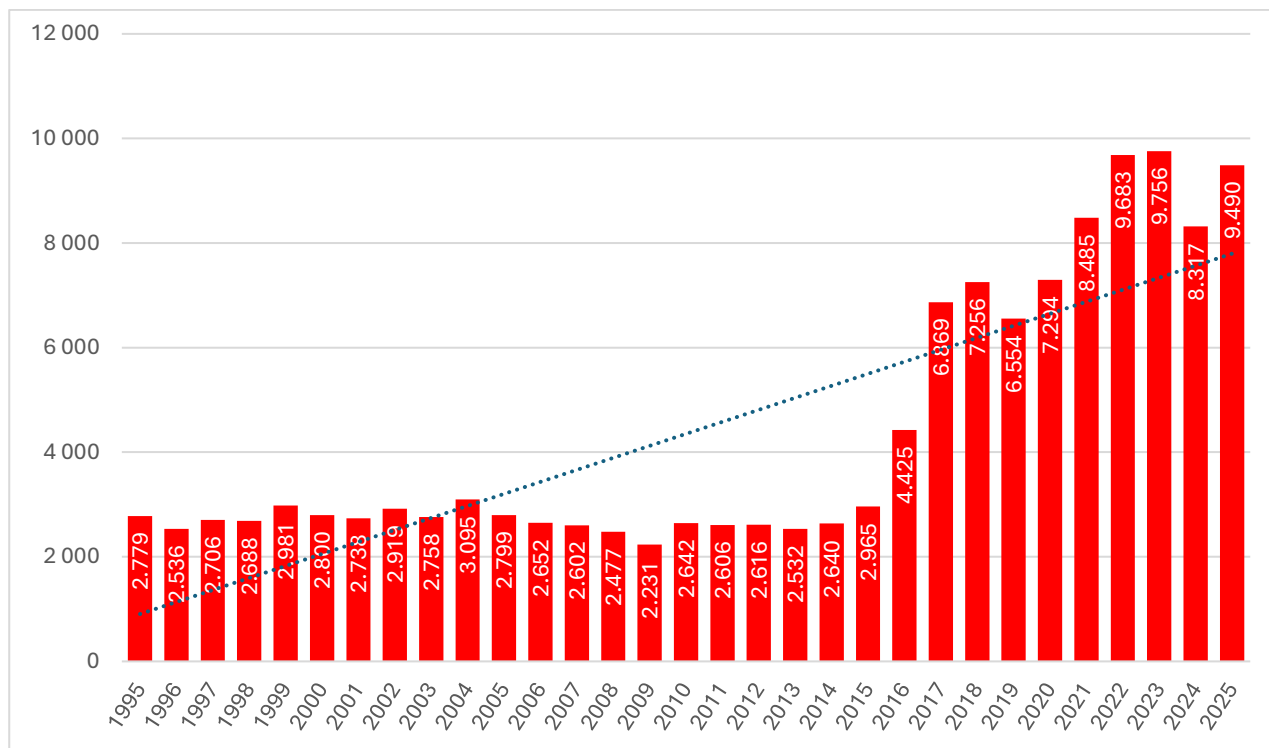
Under alle omstændigheder er det et område med et meget stort mørketal. Det ved vi fra offerundersøgelser. Andelen af voksne danskere, der mindst er på nettet én gang om ugen – og det er langt de fleste – som inden for det seneste år havde været udsat for sextortion (inkl. økonomisk afpresning) var i 2020 4,7%, i 2022 5,4% og i 2023 5,1%. For kvinder, der som nævnt hovedsagelig er blevet afpresset for andre ydelser end penge, var procenterne 2,3%, 4,9% og 3,8%; for mænd, der hovedsagelig er blevet afpresset for penge, 7,3%, 5,9% og 6,2% (Digitalt Ansvar, 2023b). Disse tal er behæftet med stikprøveusikkerhed, men tyder umiddelbart også på, at forekomsten af sextortion de seneste år har stabiliseret sig.

Ifølge en lovændring pr. 1. juli 2023 vil nogle af de tilfælde af sextortion, hvor forurettede presses for seksuelle ydelser, herefter kunne straffes som voldtægt (§ 216), hvor de indtil da typisk er blevet straffet som ulovlig tvang (§ 260)/blufærdighedskrænkelser (§ 232). Ulovlig tvang i form af sextortion burde måske i det hele taget, også statistisk, vurderes som en seksualforbrydelse snarere end som en voldsforbrydelse. I hvert fald er det en passende overgang til at kaste lys over forekomsten af seksualforbrydelser, som behandles i det følgende.

Se under ”Afpresning og åger” for nærmere om sextortion, der har karakter af økonomisk afpresning – afsnit 2.2.4.5.

4. SEKSUALFORBRYDELSE I ALT

Opstilling 4.a. Antal tilfælde af seksualforbrydelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	241%
Pct.-vis ændring 2019-2025	45%

1. juli 2023 ændres ”pornografisk” til ”seksuelt” i en række paragraffer (§ 226, § 227, stk.1., § 235, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, § 235, stk. 3, § 262 a, stk. 1 og 2, og § 262 b, 2. pkt.). Der er tale om en formel rettelse – en sproglig opdatering – som næppe kan tænkes at have nogen betydning for forekomsten af seksualforbrydelser eller registreringen af disse.

Det har derimod en lang række andre lovændringer m.v. på dette område, i særdeles fra 2013 og fremefter. Disse ændringer ledsages også af ændringer i, hvordan de enkelte former for seksualforbrydelser grupperes i statistikken. Der kommer nye rubrikker/kategoriseringer til og andre ophører. Disse ændringer er så omfattende og indgribende, og manglen på supplerende data så betydelig og usikker, at det grænser til det umulige at analysere sig frem til, hvordan den faktiske udvikling kan tænkes at have været.

Seksualforbrydelser omfatter i 2024 kategorierne blodskam, voldtægt, grooming, blufærdighedskrænkelser, utugt (herunder børnepornografi) samt seksualforbrydelser mod barn under 12/15 år. Ved

straffelovsændringen i 2013 sidestilledes homo- og heteroseksuelle overgreb, hvorved en række gerningskoder vedr. homoseksuelle overgreb ophørte.

Den samlede udvikling i opstilling 4.a. viser, at antallet af registrerede seksualforbrydelser var nogenlunde konstant fra 1995 til 2015, hvorefter det steg kraftigt for foreløbig at toppe i 2023. For en del af disse former for overgreb mener vi ikke, at stigningen i de registrerede tilfælde afspejler en tilsvarende stigning i antallet af personer faktisk udsat for seksuelle overgreb.

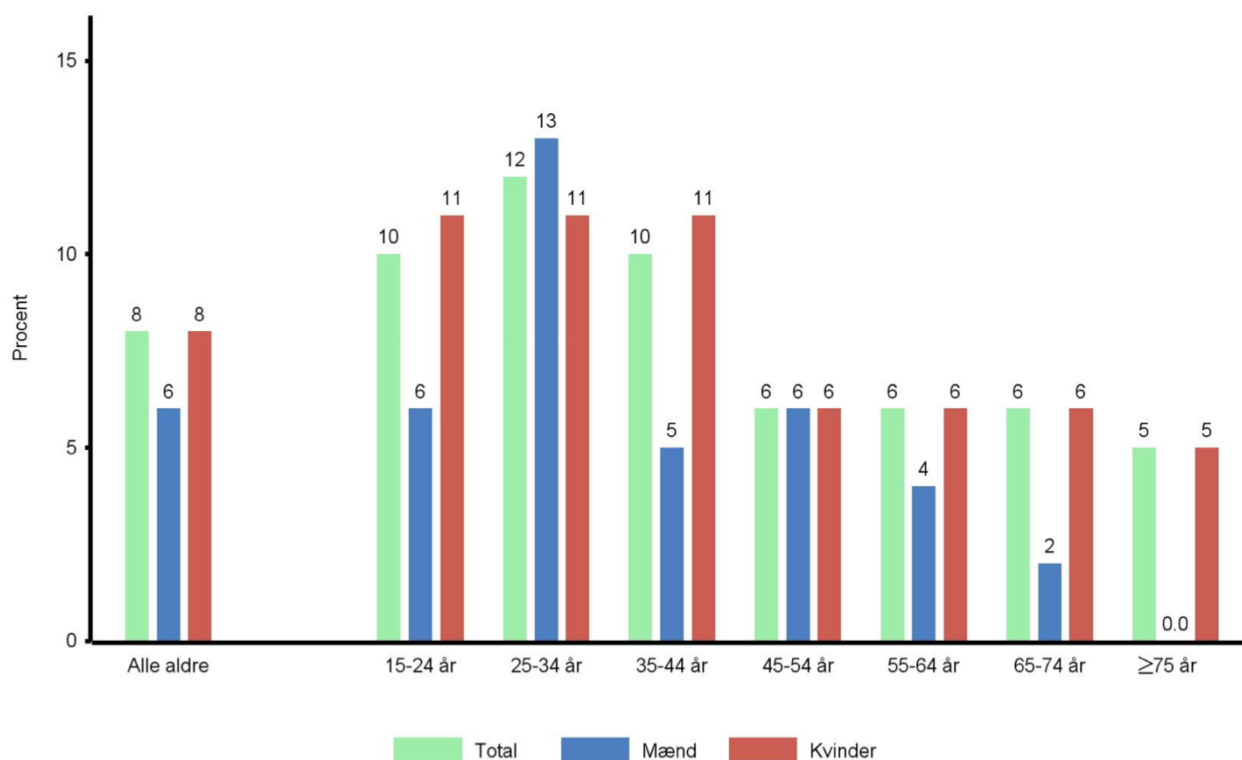
Data fra Projekt SEXUS (Frisch m.fl. 2019) angiver, at det i 2018 var 1,5% af mændene og 11,9% af kvinderne fra 15 år og opefter, der nogensinde havde været ude for et seksuelt overgreb som involverede trusler, tvang eller vold. Omkring halvdelen af de udsatte havde oplevet mere end ét overgreb gennem deres liv. Andelen udsat for overgreb var højest i aldersgruppen 25-54 år.⁸⁰ Det skal understreges, at undersøgelsen kun inddrager en del af de former for overgreb, som indgår i opstilling 4.a.

De, der havde været udsat for overgreb, blev også spurgt, om de selv havde anmeldt det til politiet. Det havde 8,1% af dem, og i de fleste aldersgrupper var anmeldelsestilbøjeligheden højere blandt kvinder end blandt mænd, som det fremgår af opstilling 4.b.

⁸⁰ Man skal her være opmærksom på, at der er spurgt til "nogensinde", så tallet siger ikke noget om, i hvilken aldersgruppe, risikoen for at opleve et overgreb er størst.

Opstilling 4.b. Andel i de forskellige aldersgrupper, der har politianmeldt det eller de seksuelle overgreb, de havde oplevet 2018.

Figur 7.21. Andel i forskellige aldersgrupper, der har politianmeldt det eller de seksuelle overgreb, de havde oplevet

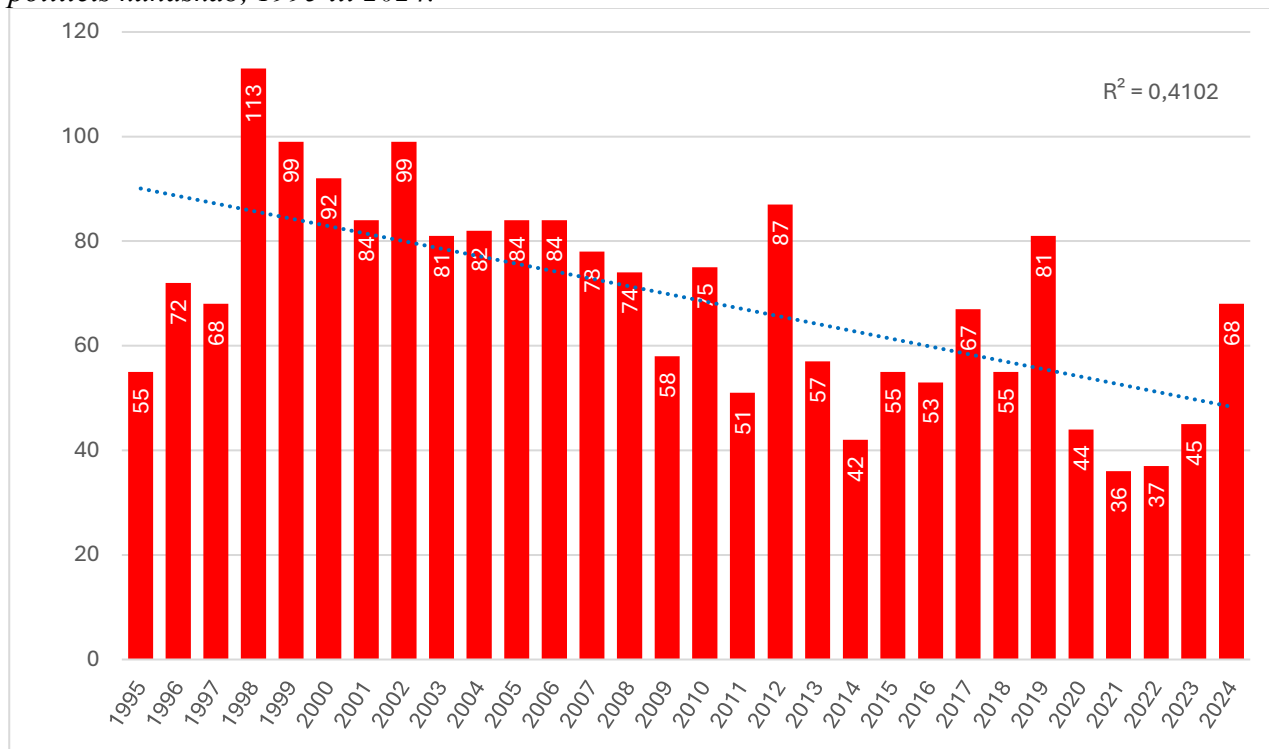
Kilde: Frisch m.fl. (2019)

Det er naturligvis muligt, at en del af de overgreb, de forurettede ikke selv har anmeldt, er anmeldt af andre.

Vi kommer nærmere ind på undersøgelser af udsathed under de enkelte former for overgreb nedenfor.

4.1. BLODSKAM M.V. (jf. §§ 210, 223, stk. 1, 225, jf. 223, stk. 1)

Opstilling 4.1.a. Antal tilfælde af blodskam, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2024.

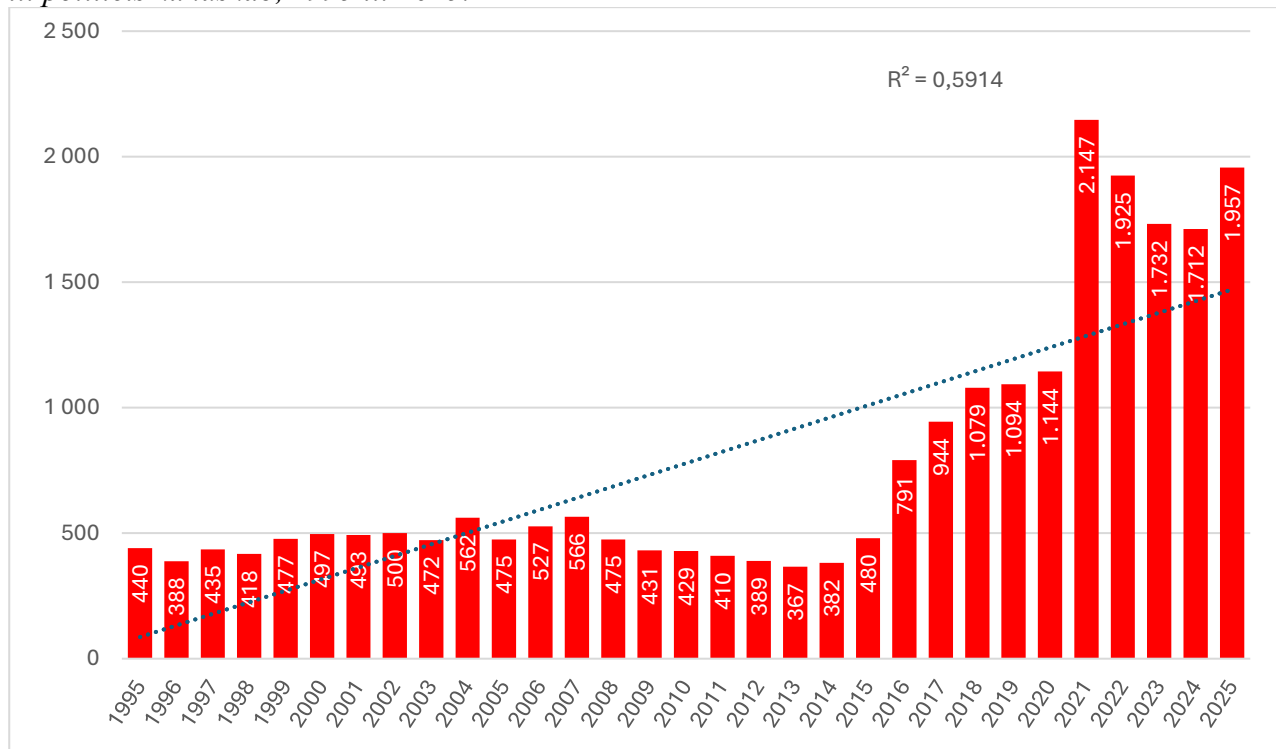
Pct.-vis ændring 1995-2024	24%
Pct.-vis ændring 2019-2024	-28%

Det årlige antal tilfælde af blodskam er begrænset og varierer en del, men har overordnet set været for nedadgående siden 1998, med undtagelse af de sidste to år.

Blodskam kaldes i daglig tale incest, og omfatter samleje og andet seksuelt forhold med slægtning i nedstigende linje eller mellem søskende (§ 210), og samleje og andet seksuelt forhold med stedbarn, plejebarn mv. under 18 år (§§ 223, stk. 1, 225 jf. 223 stk. 1). 1. juli 2023 udvidedes straffelovens § 223, stk. 1, der forbyder seksuelle relationer med personer under 18 år, som er betroet gerningspersonen til undervisning, opdragelse e.l. – kendt som ”skolelærerparagraffen” – til også at omfatte blufærdighedskrænkelser. Der er registreret 7 tilfælde heraf i 2023 og 31 tilfælde i 2024, og denne type overgreb udgør dermed hele stigningen i de seneste år. Der er altså ikke tegn på, at antallet af blodskamstilfælde generelt er stigende de seneste år. Der er, så vidt vi kan se, endnu ikke offentliggjort domme vedr. blufærdighedskrænkelser efter ”skolelærerparagraffen”.

4.2. VOLDTÆGT M.V. (jf. §§ 216, (221), 225, jf. 216)

Opstilling 4.2.a. Antal tilfælde af voldtægter mv. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	353 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	83 %

Ifølge den i skrivende stund gældende straffelovs § 216 er der tale om voldtægt, når en person har samleje, vaginalt eller analt, med en anden person som ikke har samtykket heri. Det samme gælder for den, der tilsniger sig samleje med en person, der forveksler gerningspersonen med en anden (tidligere § 221 som nu er ophævet). Endvidere straffes den for voldtægt, som har samleje med et barn under 12 år. På samme måde straffes den, som er fyldt 22 år og har samleje med et barn under 15 år. Ifølge straffelovens § 225 finder § 216 tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, herunder hvor gerningspersonen formår forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv.

I den første snes år siden 1995 lå det årlige antal tilfælde af voldtægt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab, på mellem 367 og 566 uden nogen tydelig tendens til stigning eller

fald.⁸¹ I de fem år fra 2015 til 2020 sker der mere end en fordobling, og fra den ene år til det andet, fra 2020 til 2021, sker der tæt ved endnu en fordobling, således at man i 2021 når op på 2.147 til fælde. I 2025 blev der registreret 1.957 tilfælde af ”Voldtægt m.v.”, der ved anmeldelse eller på anden måde var kommet til politiets kundskab.

Af utvivlsom betydning for udviklingen i antal *politiregistrerede* tilfælde af voldtægt den sidste halve snes år er de ændringer, der skete i og omkring kriminalisering af voldtægt i henholdsvis 2013 og især i 2021. Ændringerne i 2013 betød, at flere forhold, der tidligere havde været henregnet og opgjort som andre former for seksualforbrydelser, nu blev kriminaliseret som voldtægt.⁸² I 2021 trådte den såkaldt samtykkelovgivning i kraft, der ændrede kriminaliseringen af voldtægt fra noget man var tvunget til, til noget man ikke havde givet samtykke til.

Især siden midten af 2010-erne har der været øget fokus på politiets brug af ”undersøgelsessager”, som bruges, når det ved en anmeldelse efter politiets vurdering er uklart, om det anmeldte forhold kan være et strafbart forhold, og/eller hvilken straffebestemmelse, der er overtrådt. Politikredsene har siden 2015 skullet sikre, at voldtægtssager kun helt undtagelsesvist bliver oprettet som undersøgelsessager. Det følger af Rigsadvokatens retningslinjer. En anmeldelse om voldtægt skal således som det helt klare udgangspunkt oprettes som en skarp sag straks efter modtagelsen af anmeldelsen. Desuden skal politiet sikre, at de anmeldelser om voldtægt, der oprettes som undersøgelsessager, maksimalt – og ikke kun så vidt muligt – ligger 14 dage, før de konverteres til skarpe sager eller henlægges. I modsætning til de ”skarpe sager” føres der ingen løbende statistik over ”undersøgelsessager”. Formentlig er de forhold, hvor undersøgelsessager tidligere har været brugt, mest sager vedrørende seksualkriminalitet og brandsager, og der har givetvis været en varierende praksis med hensyn til, hvornår de bruges og hvor meget de bruges. Som en følge af den debat, der har været om disse sager, og den politiske-faglige kritiske vurdering, har man formodet, at brugen af ”undersøgelsessager” er blevet reduceret siden midten af 2010-erne, hvilket så kunne være en del af forklaringen på den stigning, der i sidste halvdel af 2010-erne er sket i skarpe sager vedrørende voldtægt og en række andre former for seksualkriminalitet. Nogle opgørelser, Rigsrevisionen har foranlediget foretaget, viser imidlertid, at det for perioden fra 2019 til og med første halvår af 2025 (stadigt) har været ret udbredt at opstarte en voldtægtssag som en undersøgelsessag, og at denne praksis næppe er blevet mindre udbredt fra primo 2019 til og med ultimo første halvår 2025. Over hele perioden er det omkring 12 pct. af de skarpe voldtægtssager, som først har været oprettet som undersøgelsessag. Der viser sig tillige at være en betydelig forskel mellem politikredsene: I Fyns Politi har det været 25 pct., i Københavns Politi og Københavns Vestegns Politi 7 pct. Af betydning for fortolkning af statistikken over registrerede voldtægtssager – skarpe sager – er det, om der også forekommer undersøgelsessager, som aldrig konverteres til en skarp sag. I sin analyse finder Rigsrevisionen 345 sådanne sager i den nævnte periode, således at der i alt er omkring 2.000 sager der er startet som undersøgelsessager. De 345 sager svarer til ca. 50 sager om året, men det angives ikke, hvordan de konkret fordeler sig på de enkelte år i den

⁸¹ En analyse af udviklingen i voldtægt fra 1960 til 2008 findes i <https://afford.dk/onewebmedia/voldtaegt-der-anmeldes-iii-udvikling.pdf>. Det fremgår her bl.a., at antallet af voldtægter der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab allerede fra slutningen af 1970-erne til – som nævnt – omkring 2015 har varieret mellem 300 og 600 tilfælde. Fra 1960 til slutningen af 1970-erne skete ligesom for ”traditionelle straffelovsovertrædelser” i øvrigt en markant stigning, for de anmeldte voldtægters vedkommende ca. en fordobling.

⁸² Dette skete bl.a. i forlængelse af den såkaldte ”Overgrebspakke” vedrørende overgreb på børn, jf. bl.a. <https://boerne-huse.dk/wp-content/uploads/2020/10/rapport-fra-ekspertpanel-om-overgreb-mod-born-1.pdf>

undersøgte periode. På baggrund af sine undersøgelser udtaler Rigsrevisionen: ”Rigsrevisionen finder det alvorligt, at der fortsat er en betydelig andel af voldtægtssagerne, der oprettes som undersøgelsessager, idet det har været et mål siden 2015, at det ikke skulle være tilfældet. Der går endvidere for lang tid, inden undersøgelsessagerne konverteres til skarpe sager eller henlægges. Vi vurderer, at det forhold, at sagerne ligger længe som undersøgelsessager, medfører en risiko for, at anmeldelser om voldtægt, som kunne have været opklaret, ender med at blive henlagt, fordi de ikke blev behandlet i tide.”⁸³

Siden 2008 er der i de årlige offerundersøgelser, som gennemføres i regi af Justitsministeriet m.fl., spurgt, om man har været *udsat for voldtægt*.⁸⁴ I 2024, som er den seneste undersøgelse der er gennemført i skrivende stund, havde spørgsmålet følgende ordlyd: ”Det næste spørgsmål handler om nogle andre ubehagelige oplevelser, du måske har haft. Hvis der kommer spørgsmål, du ikke ønsker at svare på, er det muligt at springe disse over. Har du inden for de seneste 5 år været udsat for voldtægt eller forsøg herpå, dvs. at en person har haft eller har forsøgt at have samleje med dig, uden at du samtykkede heri? *Et samtykke behøver ikke at være kommet til udtryk ved ord, men kan også komme til udtryk ved handlinger, som f.eks. kys, berøringer, nydende lyde eller relevante bevægelser, f.eks. at man vender sig mod den anden person, selv hjælper til med at tage sit undertøj af, udfører samlejebevægelser eller lignende. Voldtægt eller forsøg herpå fra kærester, ægtefæller og andre seksuelle partnere tæller også med.*”

I 2019 blev spørgsmålet ændret fra at spørge om, hvorvidt man havde været udsat for, at nogen havde tvunget én til samleje eller forsøg herpå til direkte at spørge om udsatheden for voldtægt eller forsøg på voldtægt,⁸⁵ og fra og med 2021 igen ændret til den nuværende formulering, hvor det afgørende er, at det er samleje eller forsøg herpå, som man ikke har givet samtykke til.

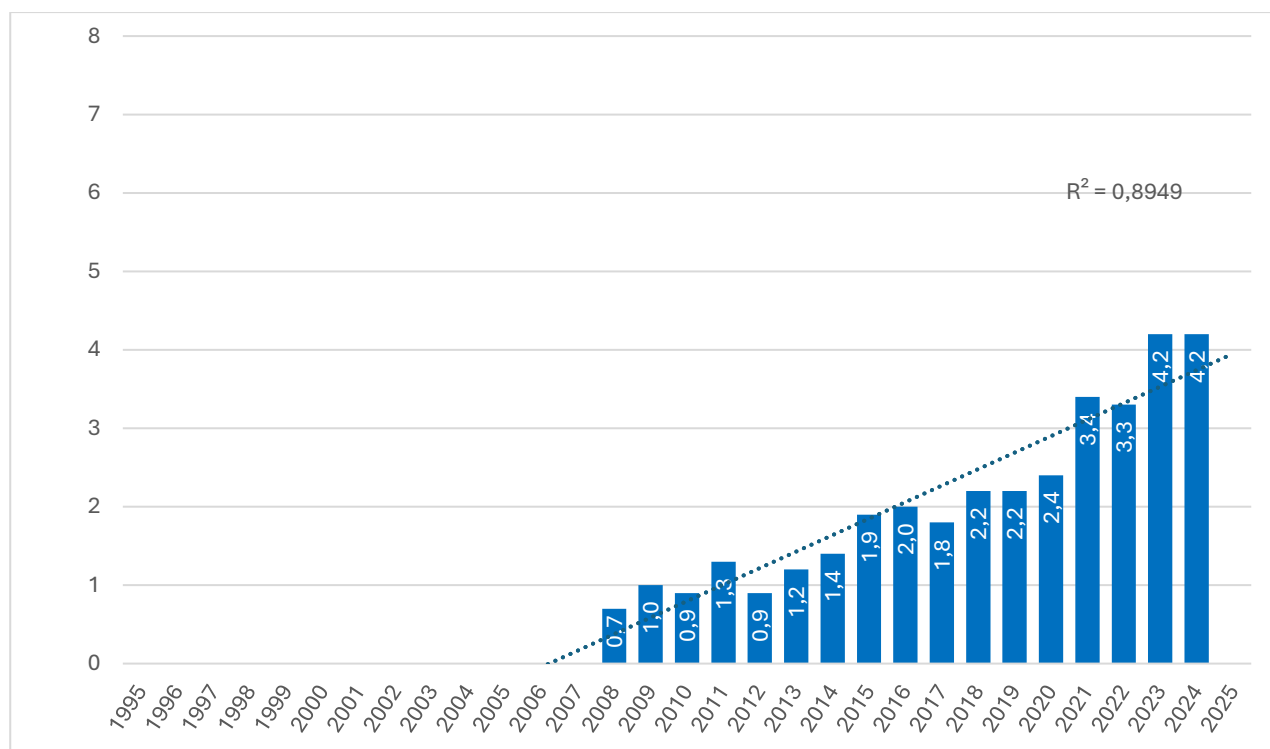
Af opstilling 4.2.b. fremgår, hvor stor en andel af de udspurgte 16-74-årige kvinder, der i undersøgelserne gennemført fra 2008 til 2024 har tilkendegivet, at de har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå inden for de seneste 5 år forud for interviewtidspunktet.

⁸³ Rigsrevisionen (2026): ”Politiets oprettelse og henlæggelse af sager”, s. 16-20. <https://cdn.rigsrevisionen.dk/rigsrevisionen/Media/639140925407145066/sr1625.pdf>

⁸⁴ Der er også forud herfor blevet gennemført undersøgelser, hvor man har søgt at kortlægge, hvor mange der faktisk har været udsat for voldtægt, men disse er ikke sammenlignelige med de offerundersøgelser, der påbegyndtes i 2008. For henvisninger til de tidligere undersøgelser, se bl.a.: <https://afford.dk/onewebmedia/voldtaegt-der-anmeldes-iii-udvikling.pdf>

⁸⁵ Det er vurderet, at denne ændring næppe spiller nogen målelig rolle for, hvor mange der tilkendegiver, at de har været udsat for voldtægt.

Opstilling 4.2.b. Procent kvinder i aldersgruppen 16 til 74 år, der angiver at de inden for de seneste 5 år forud for udspørgningstidspunktet har været udsat for voldtægt eller forsøg på voldtægt, 2008 til 2025.

Kilde: Balvig (2025). I 2023 og 2024 er 75-79-årige også med i undersøgelsen, men de er for sammenlignelighedens skyld ikke med i opstillingen her. Inklusiv de 75-79-årige var procent udsatte i såvel 2023 som 2024 4,0%. Der er ikke foretaget nogen undersøgelse i 2025.

Bemærk, at der spørges om en 5-års periode, og alene om kvinders udsathed.⁸⁶ Frem til og med 2018 blev spørgsmålet kun stillet til kvinder, siden 2019 såvel til kvinder som til mænd. Tallene for voldtægt af mænd vedrører en for kort periode og er for små til at sige noget blot tilnærmelsesvist sikkert om udviklingen i mænds risiko for at blive udsat for voldtægt. Ved tolkning af opstilling 4.2.b skal man huske på, at de absolutte tal er meget små og forbundet med stikprøveusikkerhed.

Som det også fremgår af tendenslinjen i opstilling 4.2.b er der tale om en meget kraftig stigning fra 2008 til 2024. I 2008-2009 var det knapt 1% af de 16-74-årige kvinder, der havde oplevet sig udsat, i 2023-2024 godt 4%. Umiddelbart er der altså tale om mere end en firedobling af risikoen for at blive udsat for voldtægt i løbet af de sidste ca. 15 år.

Målt ved forskelle i procentpoint er stigningen langt kraftigst for dem, der også i udgangspunktet var mest udsat, de unge og yngre kvinder: For de 16-24-årige kvinder ændres andelen udsatte sig fra 2-

⁸⁶ Man kan som en tommelfingerregel regne med, at omkring en femtedel af dem, der siger, at de har været udsat, har været det indenfor det seneste år. Det varierer noget fra måling til måling, men ikke på nogen systematisk måde hen over årene. I 2023-24 angiver 4,0% af de adspurgte 16-79-årige kvinder, at de har været udsat for voldtægt inden for de seneste fem år forud for udspørgningstidspunktet. 16% af disse siger, at det er sket inden for det seneste år, hvilket betyder en risiko på 0,7 pct. i løbet af et år. I 2008-09 var den tilsvarende risiko 0,2 pct. Med konfidensintervaller var det 0,6-0,8 pct. i forhold til 0,1-0,3 pct.

3% i 2008-2009 til 13-15% i 2023-2024; for de 25-29-årige fra omkring 2% til 8-10%; for de 30-39-årige fra 1/2-1% til 4-5 pct. og for de 40-74-årige fra omkring 1/3 pct. til knap 1%.

Spørgsmålet er så, om den kraftige stigning, man ser i såvel de af politiet registrerede voldtægtsanmeldelser som den oplevede udsathed for voldtægt i offerundersøgelserne, er *reel*.

Uddybende og supplerende er følgende forhold blevet fremhævet som forhold, der kunne tænkes at have påvirket den udvikling, der ses i offerundersøgelserne:

- Det er muligt, at befolkningen eller en del af befolkningen over tid har udvidet det handlingsområde der betragtes og opleves/opfattes som voldtægt. At dette faktisk har været tilfældet, i hvert fald frem til 2013, er blevet påvist i undersøgelser, jf. Balvig (2015), Pedersen & Balvig (2023) og Hagerlid (2024).⁸⁷
- Forstærkende på en sådan mulig tendens kan det have været, at den strafferetlige afgrænsning af området som nævnt er blevet udvidet i to omgange i perioden, dels i 2013 og dels i 2021. Ændringen i 2013 blev ikke fulgt op af nogen ændring i måden at spørge på, men det blev den i 2021 som en konsekvens af den såkaldte "samtykkelovgivning".
- I 2019 ændrede man det centrale spørgsmål i undersøgelser fra at spørge udsatheden for "tvangssamleje" til direkte at spørge om "voldtægt" (som så, som netop nævnt, blev ændret igen i 2021).
- I 2023 overgik undersøgelserne fra at være en del af Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser til at blive gennemført som selvstændige undersøgelser (dog stadigvæk med Danmarks Statistik som dem der gennemførte undersøgelserne i praksis). Det var en af forhåbningerne med denne ændring, at man bedre ville kunne forklare formålet med undersøgelserne, hvem der stod bag og hvad de skulle bruges og ikke-bruges til, samt at interviewet kunne gøres kortere. Forhåbningen har været, at dette kunne øge svarprocenten, men det er også en mulighed, at de svarende er blevet mere parate til at besvare spørgsmål om ubehagelige ting, og måske også ting man skammer sig over.
- I samme retning kan det trække, at besvarelsenerne fra og med 2010 i stigende grad er blevet foretaget som besvarelser på internettet frem for som telefoninterviews. Internetinterviewet kan give mere tid til at tænke sig om og erindre, hvad der er foregået; det kan give større sikkerhed for at ikke andre, som fx en partner, "lytter med", og måske kan man føle sig mere anonym og "beskyttet", når man ikke skal meddele sig direkte til en interviewer.
- Fordi tallene er relativt små, er der som det eneste overgreb i undersøgelserne spurgt om udsatheden *de seneste 5 år* forud for interviewtidspunktet, frem for det seneste år. Den længere referenceperiode er langt mere udsat for at blive påvirket af flere af de forhold, der er nævnt ovenfor, og det er bl.a. af disse grunde, det gerne frarådes at anvende en referenceperiode, der

⁸⁷ Det er således dokumenteret, at der set over en længere periode er sket en betydelig ændring i befolkningens opfattelse af, hvad voldtægt er. 1969 blev et udsnit af befolkningen stillet følgende spørgsmål: "En kvinde og en mand mødes på en restauration. Manden inviterer kvinden med hjem. Han siger, at han venter nogle gæster til fest. I lejligheden sætter de sig i sofaen og kysser og krammer hinanden. Da manden prøver at trække kvindens trusser af, afviser hun ham. Han giver hende nogle lussinger og gennemfører samlejet. Kan dette efter Deres mening betegnes som voldtægt?" I 1969 var det 13 pct., der svarede bekræftende på spørgsmålet (17 pct. af mændene og 9 pct. af kvinderne). I en tilsvarende undersøgelse i 1978 var andelen, der svarede bekræftende på spørgsmålet, vokset til 53 pct. (46 pct. af mændene og 61 pct. af kvinderne), og i den seneste undersøgelse, som er foretaget i 2013, var andelen vokset til 95 pct. (96 pct. af mændene og 94 pct. af kvinderne) (Balvig, 2015). Det er således grund til at antage, at flere og flere af de forekomne seksuelle overgreb med tiden opleves og opfattes som voldtægt.

er længere end 1 år. I den udstrækning, man over tid er kommet til at se mere alvorligt på et overgreb som voldtægt, er der grund til at tro, at bagdudteleskoperingen mindskes og at fremadteleskoperingen øges.

Under ét fører disse muligheder til en forventning om, at hvis de har noget på sig, så burde den oplevede stigning i udsathed for voldtægt især bero på, at det er de relativt mindre alvorlige hændelser, der er øget blandt de oplevelser, svarpersonerne beretter om.

Dette synes faktisk at være tilfældet. Set over hele tidsperioden er der således en mindre og mindre andel af hændelserne ...

- ... der af ofrene vurderes som have været meget alvorlige
- ... hvor der er anvendt anden form for fysisk vold, fx at man er blevet slået
- ... hvor offeret har oplevet sig i livsfare
- ... der af offeret vurderes til i meget høj grad at have haft konsekvenser for deres senere og nuværende liv
- ... der af offeret vurderes til at have været noget "kriminelt"

Dette betyder, at *hvis* der har været en "reel" stigning, så har den næppe været så kraftig som procenterne for den 5-årige udsathed umiddelbart giver indtryk af. Der er mange mulige målestokke for alvorlighedsgraden af en voldtægt, og det er ikke alle disse, der har rykket sig i perioden. Sidstnævnte gør sig dog hovedsagelige gældende for forhold, der som udgangspunkt er relativt sjældent forekommende, såsom at der er mere end én gerningsperson, at der er blevet anvendt bedøvende middel, sovemiddel el.lign., eller at det har forvoldt fysiske skader, der har krævet lægebehandling.

De, der tilkendegiver, at de har været udsat for voldtægt inden for de seneste 5 år, er, som indirekte fremgået, supplerende blev spurgt, hvornår inden for denne femårs periode det (senest) er sket, dvs. om det er inden for seneste år osv. Hvis forekomsten af voldtægt var stigende, burde dette give sig udslag i, at det ville være mere end en femtedel af ofrene ved hver måling, der tilkendegav, at voldtægten havde fundet sted inden for det seneste år, og omvendt hvis det er mindre end en femtedel.

Faktisk finder vi i nyere tid, hvor stigningen har været særlig kraftig, en faldende andel: Hvor der i 2017-2020 var 23 pct. af de oplevede voldtægter, der angives at være sket inden for det seneste år, er det i 2021-2024 17 pct.⁸⁸ Det betyder, at den andel af kvinderne, der har oplevet sig udsat for voldtægt *inden for det seneste år*, "kun" steg fra 0,5 til 0,6 pct.⁸⁹ – en ikke signifikant forskel – hvor andelen *inden for de seneste 5 år* steg fra 2,2 pct. til 3,8 pct. – en klart signifikant forskel. Også dette tyder således på, at *hvis* der har været en stigning, så har den *inden for de senere år* ikke været så stærk som procenterne for den 5-årige udsathed umiddelbart tyder på. Anvendt på *den første del af perioden*, fra 2008 til 2016 kunne det samme ræsonnement og den samme logik godt tyde på, at der her faktisk er sket en stigning.

Man kan kombinere analysen af alvorlighed med analysen af referenceperiode og på den baggrund etablere et hierarki for, hvornår de metodiske ændringer kan haft størst indflydelse på de tilkendegivne udsathed for voldtægt, og hvornår mindst. Størst må de have haft mulighed for at influere på

⁸⁸ For 2013 til 2016 var denne andel 23 pct. og fra 2008 til 2012 15 pct.

⁸⁹ For 2013 til 2016 var denne andel 0,3 pct., og fra 2008 til 2012 0,1 pct.

tallene for udsathededen for de relativt mindre alvorlige tilfælde med en referenceperiode på 5 år; dernæst for alle såvel mindre som mere alvorlige, med en referenceperiode på 5 år; så alle med en referenceperiode på 1 år og mindst for de relativt alvorlige tilfælde med en referenceperiode på 1 år. Man kan også udtrykke det på den måde, at den førstnævnte måde at måle på burde give det dårligste bud på den ”reelle” udvikling, og den sidstnævnte den bedste. Med ”reel” menes her, at det er den samme del af virkeligheden, man afrapporterer udsathed for over hele perioden.

I den følgende opstilling kan man se, hvordan udviklingen tager sig ud på disse fire måleniveauer (fem, fordi vi blandt de sidstnævnte ser på to skæringspunkter for alvorlighed). Det første år, hvor der er fuldt sammenlignelige variable til rådighed, er 2011, og den belyste periode er derfor fra 2011 til 2024, med 2019 – hvor yderligere analysemuligheder byder sig til – som en slags ”midtpunkt”. Det er udelukkende udviklingen for kvinder, der belyses, og for alle årene er det de 16-74-årige. Hvor alvorlige hændelserne har været er afgrænset ved svarpersonernes egen vurdering af det skete.⁹⁰ Opstillingen er suppleret med beregninger af, om de enkelte forskelle/udviklinger er statistisk signifikante. Når p er større end 0,05, er forskellene/tendenserne ikke signifikante.

Opstilling 4.2.c. Procent kvinder der har oplevet sig udsat for voldtægt i 2011, 2019 og 2024 med beregninger vedrørende forskelle og ændringer.

Pct. udsat for voldtægt seneste ...	2011	Ændring 2011-2019	2019	Ændring 2019-2024	2024	Ændring 2011-2024	Ændringsfaktor 2011-2024
5 år, som man ikke syntes var særlig alvorligt	0,18 %	p < 0,039*	0,48 %	p 0,006** <	0,79 %	p 0,001*** <	4,4
5 år, mere eller mindre alvorligt	1,18 %	p 0,001** <	2,22 %	p 0,001** <	4,23 %	p 0,001*** <	3,6
1 år, mere eller mindre alvorligt	0,21 %	p < 0,011*	0,60 %	p = 0,888	0,56 %	p 0,002** <	2,7
1 år, ret eller meget alvorligt	0,21 %	p = 0,320	0,44 %	p = 1,000	0,38 %	p = 0,091	1,8
1 år, meget alvorligt	0,09 %	p = 1,000	0,07 %	p = 1,000	0,10 %	p = 1,000	1,1

Note: Signifikansberegningerne, Fishers eksakte tests (2-vejs), er baseret på uvægtet materiale. Da tallene er meget små er der anvendt 2 decimaler for bedre visuelt at kunne se forskellene. Det er ikke for at foregive høj præcision!

⁹⁰ Der er gennemført parallelle analyser med andre afgrænsninger af voldtægternes alvorlighed, bl.a. om der i forbindelse med voldtægten er anvendt fysisk vold i form af slag, spark m.v. Overordnet er konklusionerne de samme.

Det fremgår af opstillingen, at hvis man ser på den andel af de 18-74-årige kvinder, der har tilkendegivet, at de har været udsat for voldtægt inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, og som syntes, at det var ret alvorligt eller meget alvorligt, da det skete, så har den ikke har ændret sig i perioden fra 2011 til 2024. De stigninger, der er sket, beror således sandsynligvis på en udvidelse af hvad der betragtes som voldtægt i sammenhæng med og/eller en større parathed til at berette om, hvad der er sket.

Dette kan udbygges og dokumenteres nærmere gennem en række regressionsanalyser og sammenligninger mellem disse. For hvert målingsniveau er der således gennemført en såkaldt logistisk regressionsanalyse af udsatheden for voldtægt i perioden fra 2011 og 2024. I disse analyser har årstallet selvfølgelig indgået, men også fem metodiske variable:

- en der måler om man har svaret via internet eller telefon;
- en der måler om det er før eller efter ændringerne af den strafferetlige afgrænsning af voldtægt i 2013;
- en der måler om det er før eller efter man i 2019 gik over til at spørge om voldtægt frem for tvangssamleje;
- en der måler om det er før eller efter man i 2021 giver over til at spørge om voldtægt i form af manglende samtykke og ...
- en der måler om det var før eller efter man i 2023 gik over til at gennemføre offerundersøgelserne som selvstændige undersøgelser frem for som led i Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser.

Herudover har der indgået fem baggrundvariable, og man kan kun være ærgerlig over, at de gennemførte offerundersøgelser ikke har haft endnu flere at byde på, såsom fx urbanisering og herkomst.

De fem baggrundvariable er:

- om man er ung (16-24 år) eller ”ældre” (25-74 år)
- om man ikke har job/uddannelse eller om man har (her inklusive alderspensionister og efterlønnere)
- om man højest har folkeskoleuddannelse eller har en uddannelse herudover
- om man ikke er hjemme (går ud) de fleste aftener om ugen eller dette ikke er tilfældet
- om man mindst en gang om ugen går ud sammen med venner eller bekendte for at feste og more sig eller man ikke gør dette

Formålet med regressionsanalyserne er på denne måde at forsøge at beregne, hvad hver enkelt af de – i dette tilfælde 11 forskellige – faktorer *uafhængigt af hinanden og selvstændigt* betyder eller ikke betyder for risikoen for at blive udsat for voldtægt. I den følgende opstilling angiver ”-”, at den pågældende faktor ingen statistisk signifikant selvstændig betydning har for risikoen for at blive udsat for voldtægt ($p > 0,05$). Det er derimod tilfældet, når der er angivet et tal. Tallene i opstilling 4.2.d er såkaldte Odds Ratios, OR. OR er forholdet mellem oddsene for en hændelse i én gruppe, fx for unge, divideret med oddsene for denne hændelse for en anden gruppe, fx for ”ældre.” Når $OR = 1,000$ er oddsene lige store, og sandsynligheden for at hændelsen indtræffer er så den samme for de to grupper. Når den – signifikant – er større end 1,000 betyder det, at det pågældende forhold, som fx ung alder, øger risikoen, og omvendt hvis OR er mindre end 1,000. Hvor meget større eller mindre OR er, er en

slags målestok for, hvor meget det pågældende forhold betyder for risikoen – en slags styrke- eller effektmål.

Opstilling 4.2.d. Resultater i form af Odds Ratios (OR) på basis af logistiske regressionsanalyser vedrørende 16-74-årige kvinders udsathed for voldtægt, 2011-2024.

OR Betydningen af:	Seneste 5 år – ikke særligt alvorligt	Seneste 5 år	Seneste 1 år	Seneste 1 år – ret eller me- get alvorligt	Seneste 1 år – meget alvor- ligt
Årrække (2011- 24)?	-	1,076	-	-	-
<i>Baggrundsfaktorer:</i>					
Ung (15-24 år) ?	9,035	7,373	9,204	8,410	7,743
Ikke i job/udd. ?	2,338	2,971	2,322	2,346	3,834
Ingen kort/udd. ?	-	-	1,322	1,448	-
Går ofte ud ?	1,674	1,531	1,907	1,940	-
Fester ofte?	-	1,198	-	1,410	-
<i>Metodefaktorer:</i>					
Internetbesva- relse ?	2,471	1,208	-	-	-
Ændret lov 2013 ?	-	-	-	-	-
Ændret sp. 2019 ?	-	-	-	-	-
Ændret sp. 2021?	2,044	1,329	-	-	-
Selvst. unders. ?	-	-	-	-	-
<i>Forklaringspotentiale:</i>					
R ² = (Nagelkerke)	0,134	0,131	0,133	0,124	0,098

Af opstillingen fremgår det, at ung alder systematisk og betragteligt øger risikoen for at opleve sig udsat for voldtægt. Det samme, om end med lidt mindre styrke, er tilfældet for, om man befinder sig i en situation, hvor man er uden job og heller ikke følger en uddannelse. Igen med lidt mindre styrke, men også mere usystematisk, spiller det en rolle for risikoen for at blive udsat, om man ingen eller kun en meget kort uddannelse har samt ens livsstil med hensyn til at gå ud om aftenen og gå ud med venner og bekendte for at feste og more sig.

Af de metodiske ændringer er der ikke nogen effekt at spore overhovedet for den ændrede strafferetlige gruppering af voldtægt i 2013, den ændrede spørgsmålsformulering i 2019 eller om offerundersøgelsen er gennemført som selvstændig undersøgelse eller som led i en omnibusundersøgelse. Derimod er der, når der spørges med en 5-års referenceperiode, en forholdsvis stor effekt af, om man svarer via internettet eller telefon. Internetbesvarelser synes her at betyde en større parathed og beredvillighed til at berette om den eller de eventuelle voldtægter, man har været udsat for. Ændringen af spørgsmålet i kølvandet på ”samtykkebestemmelsen” i 2021 synes tilsvarende at have betydet, at flere handlinger er blevet af rapporteret som voldtægt.

Når der spørges med en 1-års referenceperiode, er der ikke en eneste af de fem metodiske ændringer der synes at have haft nogen effekt på, om svarpersonerne har tilkendegivet, at de har været udsat for voldtægt eller ej. Når vi holder baggrundsfaktorerne konstant, er der heller ikke længere nogen signifikant ændring over årene for udsathed for voldtægt. Det peger i retning af, at der fra 2011 til 2024

ikke ”reelt” er sket en stigning i udsathed for voldtægt, *når vi tager afsæt i, hvad der blev oplevet og afgrænset som ”voldtægt” i 2011.*

De regressionsanalyser, der ligger bag tallene i opstillingen, er supplerende gennemført for de to delperioder, 2011-19 og 2019-24 hver for sig. For 2011-19 er der her en signifikant øgning over tid i den tilkendegivne udsathed for voldtægt, alt andet lige, bortset fra når det drejer sig om meget alvorlig voldtægt inden for seneste 1 år. Om man har besvaret på internet eller via telefon er udslagsgivende for afrapportering af mindre alvorlig voldtægt med en referenceperiode på 5 år, men kun her – og der er ingen udslag af lovændringen i 2013 overhovedet. Det kan ikke afvises, at der har været en mindre ”reel” stigning i udsathed i første del af perioden.

For 2019-24 øges andelen, der tilkendegiver, at de har været udsat for voldtægt, såvel når der er tale om internetbesvarelser, som hvorvidt det er efter ændringen af spørgsmålsformuleringen i 2021, når der anvendes en referenceperiode på 5 år. Når referenceperioden er 1 år, synes den tilkendegivne udsathed for voldtægt upåvirket af metodiske ændringer. Når øvrige forhold holdes konstant, er der ingen sammenhæng med årstallet. Den ”reelle” udsathed for voldtægt synes således hverken at være steget eller faldet fra 2019 til 2024.

For 2019-24 forefindes der i offerundersøgelserne 4 yderligere baggrundsvARIABLE, der kan bruges i regressionsanalyserne:

- om familiens disponible indkomst befinder sig i de to laveste kvartiler eller de to højeste
- om man bor/er alene (med eller uden børn) eller sammen med nogen
- om man bor i andet end parcelhus eller om man bor i parcelhus
- om man bor til leje eller ej
-

Supplerer man med disse baggrundsvARIABLE i analyserne øges modellernes/beregningernes såkaldte forklarings- eller forudsigelseskraft med omkring tyve procent. Selvstændigt og uafhængigt af hinanden kan man se, at risikoen for at blive udsat for voldtægt øges med lav indkomst, men også for enlige og for personer der bor til leje og/eller ikke i parcelhus. Når referenceperioden er 5 år, viser der sig stadig stor betydning af, om man har besvaret spørgsmålene på internettet eller per telefon, og også af den udvidede spørgsmålsformulering i 2021. Generelt ses der heller ikke her en effekt af, at undersøgelserne fra og med 2023 er gennemført som selvstændige undersøgelser. Når man holder baggrundsvARIABLENE og de metodiske ændringer konstant, findes der ingen signifikante udviklingstendenser for udsathed for voldtægt fra 2019 til 2024.

Vi konkluderer, at der set over hele den undersøgte periode (2011 til 2024) sandsynligvis ikke er sket en stigning i risikoen for at blive udsat for det, befolkningen ved periodens begyndelse anså for at være voldtægt. Der er derimod sket en udvidelse af, hvad der betragtes og opleves som voldtægt, især blandt unge og yngre. Denne konklusion er ikke nagelfast, og det understreges at denne langt fra bygger på de data og analyser, der skulle til for en mere sikker vurdering af udviklingen.

Som nævnt har man siden 2019 også stillet spørgsmålet om voldtægt til mænd, så for 2019-24 kan der her gennemføres regressionsanalyser af udviklingen på tilsvarende måde som for kvinder. Det viser sig, at der for mændenes vedkommende ingen selvstændig indflydelse på besvarelserne er at spore i forhold til, om det er internetbesvarelser og/eller om det er før eller efter ændringen af spørgsmålsformuleringen i 2021. Der er endvidere ingen tendens til, at den ”reelle” udsathed for voldtægt for mænds vedkommende, når øvrige forhold holdes konstant, har ændret sig i hverken den ene eller

den anden retning fra 2019 til 2024. Den udvidede analyse med yderligere 4 baggrundsvariable er også gennemført for mænd, men konklusionerne her er de samme.

Voldtægt og kriminalpolitik

Voldtægt er en af de mest afskyelige og forfærdelige forbrydelser, der findes. Det er derfor både forståeligt og ønskeligt, at samfundet over en længere årrække har haft et betydeligt og stadigt stigende fokus på netop denne forbrydelse. Overskriften på dette fokus har været, at voldtægt skal betragtes og behandles mere alvorligt. Det er imidlertid ikke nogen samlet eller systematisk bestræbelse. Den har mange dele og grene, hvor fokus ikke har været lige stort på alle.

Man kunne mene, at det primære sigte burde være en bestræbelse på at mindske og forebygge forekomsten af voldtægt. Implicit er det naturligvis også, hvad der ligger bag en del af bestræbelserne, men sjældent dybere begrundet end sine evidensbaseret. Det forekommer os tankevækkende, at det ikke ligefrem har væltet frem med analyser af årsager til voldtægt eller belysning af effekten af særlige forebyggelsestiltag. Faktisk kunne man ind i mellem få det indtryk, at forskning i årsager til voldtægt ikke er specielt velset på forskningsarenaen, fordi det kan opleves, som om man er på jagt efter undskyldninger for voldtægt, eller at der ligefrem ligger en eller anden form for "accept" af voldtægt i at interessere sig for årsagerne til denne handling. Der er længe siden, men det var notorisk sådanne reaktioner psykiateren Henning Beier fik på sin ph.d.-afhandling i sidste halvdel af 80-erne, som er det sidste større værk, vi kender til, om voldtægtsforbrydelsens årsager i Danmark.⁹¹ Implicit eller eksplicit, så tyder offerundersøgelserne som opsummeret på, at der de senere år ikke har været nogen stigning i begåelsen af voldtægt – i selve voldtægtshandlingen – men at der på den anden side måske heller ikke har været noget fald, som ellers undersøgelser frem til og med 00-erne tydede på.⁹²

Et andet sigte har været at mindske kvinders tolerance over for uønsket sex fra mændenes side, dels ved at udvide grænserne for, hvad der er uacceptabelt, og dels ved at vurdere det, der forekommer indenfor det udvidede område med større alvor. De gennemførte offerundersøgelser tyder på, at dette er sket, endda i rimelig markant omfang og grad.

⁹¹ Beier, H. (1986). *Voldtægtsforbryderen-voldtægtsforbrydelsen: en kriminologisk undersøgelse af voldtægtsforbrydelsen, specielt med henblik på klarlægning af de psykologiske, sociale og situationelle faktorer, som bidrager til, at en person udøver voldtægt*. 1986. Upubliceret Ph.d.-afhandling. Se også Beier, H. (1988): *Voldtægtsforbryderen: voldtægtsforbrydelsen*. Jurist-og Økonomforbundets Forlag. Det er en problematik, som genfindes i andre lande, jf. bl.a.: Levine, E.C. (2021): *Rape by the numbers. Producing and contesting scientific knowledge about sexual violence*. Rutgers University Press, Canada. Helt fraværende er årsagsforskning i nyere tid dog ikke, jf. bl.a. forskellige arbejder af Linda Minke Kjær, bl.a.: Minke, L. K. (2021): *Hvorfor?: Perspektiver på gerningspersonens motiv i voldtægtssagen*. In *Voldtægtssagen-retssystemets akilleshæl: teori og praksis*. Djøf Forlag, s. 67-90. Forsøg på opsummeringer af den eksisterende viden findes bl.a. hos Lalumière, M.L. (2005): *Causes of Rape: Understanding Individual Differences in Male Propensity for Sexual Aggression*. Washington, D.C.: American Psychological Association; LaFond, J.Q. (2005): *Preventing Sexual Violence: How Society could Cope with Sexual Offenders*. Washington, D.C.: American Psychological Association. Selv AI synes at være på Herrens Mark, når man beder om at få at vide, hvad årsagerne kan være til voldtægt. Det Kongelige Biblioteks AI-assistent opsummerer den eksisterende viden på følgende måde (17.03.2025): "Samlet set er årsagerne til voldtægt komplekse og involverer en kombination af individuelle, sociale og kulturelle faktorer, der kræver en nuanceret tilgang til forståelse og forebyggelse."

⁹² Balvig, F. et al. (2009): *Voldtægt der anmeldes. Del III: Udviklingen – især med henblik på fuldbyrdede voldtægter*. Det Kriminalpræventive Råd, København. <https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2011/2009/Voldtaegt-del-III-udvikling.pdf>

Et tredje har været fokuseret på den kriminalretlige side af samme sag: Ønsket om at få flere dømt af dem, der har begået voldtægt og at få dem idømt strengere straffe. I ønsket om at få flere dømt ligger et ønske om at øge opklaringsprocenten så (relativt) flere sigtes, at (relativt) flere af de sigtede tiltales, og at flere får en fældende dom. Med størst sikkerhed kan det siges, at man er lykkedes med at skærpe straffene for dem, der får en fældende dom. Fra 1995 til 2015 idømtes der omkring 50 ubetingede frihedsstraffe i gennemsnit om året, men herefter øges antallet og siden 2020 har der hvert år været flere end 100. Det er især bemærkelsesværdigt, at der fra 2021 og fremefter ikke er nogen stigning i antallet af idømte ubetingede frihedsstraffe af betydning (102 ubetingede frihedsstraffe for voldtægt m.v. i 2020, 115 i 2021 og 121 i 2025). Det var en af forventningerne med samtykkeloven, at den skulle resultere i en del flere domfældelser.⁹³

Fra at ligge på et gennemsnit på lige godt 20 måneder frem til 2016 for ubetingede frihedsstraffe for ”voldtægt m.v.”, er den herefter steget til omkring 30 eller derover i 2017 til 2022. Efter samtykkelovgivningens indførelse i 2021 er den dog herfra faldet noget igen (27 måneder i 2023).⁹⁴

Et fjerde spor har været at forsøge at øge hjælp og bistand til ofre for voldtægt, bl.a. i form af etablering af krisecentre og en sikring af en bedre behandling ved indgivelse af anmeldelser til politiet. Dette spor er bredepektret. Særligt fokus har der været på, for det første at forsøge at få ofre til overhovedet af opsøge/modtage hjælp ved at snakke med nogen om det og ikke bare holde det for sig selv, og for det andet i stigende grad at anmelde det til politiet, så retfærdighed kan ske fyldest. I offerundersøgelserne er voldtægts ofre spurgt om, hvorvidt de har fortalt andre om det. Vurderingen af, hvordan det har udviklet sig over tid, besværliggøres dels af de små tal med følgende stor statistisk usikkerhed, der er tale om, og at der jo altså er sket betydeligere ændringer i karakteren af de handlinger, der er tale om. Alt andet lige måtte man vel forvente, at hvis det skete gennemgående får en mindre alvorlighedsgrad – som tilfældet er – så vil tilbøjeligheden til at involvere andre også falde – med mindre den modvirkes af en endnu kraftigere tendens til at involvere andre. Faktisk viser undersøgelserne over hele perioden fra 2008 til 2024, at der er en konsistent og ganske markant tendens til, at det i hver af årene især er de mindre alvorlige tilfælde, som man ikke har fortalt eller talt om med nogen. Gerningspersonen har i næsten alle de tilfælde, man ikke har talt med andre om m.v., været en person, man kendte, enten en nuværende/tidligere partner eller en (tidligere) ven/kammerat.

Fra 2008/09 til 2023/24 er andelen kvinder, der beretter, at de ikke har talt om det med nogen, steget fra ca. 3% til ca. 10%. Af de 10% i 2023/24 var det ca. de 4%, der begrundede det med, at de følte skam/skyld over det skete; de ca. 3% med, at det ikke var særligt alvorligt; ca. 1% med at de ville beskytte gerningspersonen og ligeledes ca. 1% med at de mente, at ingen ville tro dem. Øvrige begrundelser, som fx angst for hævn o.lign., fyldte alle mindre end 1% blandt de kvinder, der i perioden havde oplevet sig udsat for voldtægt.

Godt og vel 3 ud af 4 har berettet om det skete til venner eller bekendte. Det er den gruppe af personer, flest har involveret, og det ser ikke ud til, at dette har ændret sig fra 2008 til 2024. I 2023/24 har noget under halvdelen fortalt det til familie, mens det i 2008/9 var i omegnen af 2 ud af 3. Omkring hver

⁹³ Se nærmere om betydningen heraf i et forskningsprojekt som forskere fra Aalborg Universitet har gennemført i samarbejde med Politiken, jf. Politiken, 11. maj 2026.

⁹⁴ Jf. oplysninger i www.statistikbanken.dk (tabel STRAF40 og STRAF49). Om de mere kriminalretlige ændringer, se i øvrigt Bragadóttir, R. Tine Søberg, Trine Baumbach og Linda Kjær Minke (red.): Voldtægtssagen – retssystemets akilleshæl – Teori og praksis. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 108(3), 483-487. Og: Søberg, T., Baumbach, T., & Minke, L. K. (2021): *Voldtægtssagen – retssystemets akilleshæl: teori og praksis*. Djøf Forlag.

fjerde har fortalt om det til nogen på deres arbejdsplads eller studium, og det har ikke ændret sig over tid.

Mens det i 2008/09 var over halvdelen, der havde haft kontakt til læger/behandlere/psykologer/psykiatere (ikke krisecentre), var det kun hver fjerde i 2023/24. Tilsvarende er der sket en nedgang i kontakter til krisecentre, fra ca. hver femte i 2008/09 til ca. hver tiende i 2023/24. I 2008/09 var det godt og vel hver fjerde, der havde haft kontakt til myndigheder/autoriteter uden for politiet som fx skolelærere, socialrådgivere el.lign., i 2023/24 omkring hver sjette. På baggrund af, at der i 2023/24 er så mange flere kvinder, der har oplevet sig udsat for voldtægt, betyder dette ikke, at der i absolutte tal er blevet færre af, hvad der bredt kunne kaldes ”behandlingskontakter”. Det forholder sig stik modsat. I absolutte tal er antallet af kvindelige ofre for voldtægt, der har haft kontakt til læger/behandlere m.v. næsten fordoblet. Det absolutte antal kontakter til krisecentre er ifølge de udspurgte blevet mere end fordoblet, og kontakter til andre myndigheder/autoriteter end politiet næsten tredoblet.

Ligesom med andre professionelle ser det også ud til at politiet over tid er blevet mindre involveret, fra ca. 26% af hændelserne i 2008/09, til ca. 16% i 2023/24, men ligeledes her er det absolutte antal kontakter steget stærkt – omkring en tredobling.

Det skal endnu engang understreges, at alle de her nævnte tal er forbundet med stor statistisk usikkerhed, og at stort set ingen af de nævnte forskelle/ændringer er statistisk signifikante. Konklusionerne hæver sig derfor ikke ud over hypotesestadiet.

*

Skal man på denne baggrund forsøge at gøre en slags status over bestræbelserne på ”at tage voldtægt mere alvorligt” må det vel konkluderes, at der på alle de nævnte områder kunne og burde gøres mere. Spørgsmålet er imidlertid, om ikke der især bør være et øget fokus på voldtægter, før de sker, end på hvad der kan og skal gøres, efter de er sket. Til brug for sådanne overvejelser kan vi med hjælp fra de gennemførte offerundersøgelser forsøge at give en beskrivelse af, hvad vi især er oppe imod: Hvad er *kerneproblemet* med hensyn til voldtægt i det danske samfund her og nu? Udgangspunktet er de godt 12.000 16-74-årige kvinder, der i 2023/24 blev spurgt om udsathed for voldtægt. Fra 2008/09 til 2023/24 har der for *de 16-24-årige kvinder* været en stigning i den andel, der har oplevet sig udsat for voldtægt inden for de seneste 5 år forud for udspørgningstidspunktet fra 2,8% til 13,9%. Inden for det seneste år fra 0,5% til 2,9%, altså fra 1 ud af hver 200 til 1 ud af hver 34. Det er efter vor vurdering – absolut som relativt – såvel en usædvanlig stærk stigning som et usædvanligt højt risikoniveau, man er kommet op på.

Af samtlige de 16-74-årige kvinder, der i 2023/24 har oplevet sig udsat for voldtægt inden det seneste 1 år, tegner de 16-24-årige sig for 64%. Dette skal ses i forhold til, at de 16-24-årige kun udgør 15% af det samlede antal 16-74-årige. I absolutte tal svarer det i 2023/24 til, at knapt 10.000 16-24-årige kvinder i løbet af et år oplever sig udsat for voldtægt. Tillige er det især de yngste af de unge kvinder, der er særligt udsat. Inden for det seneste år har hele 4,4% af de 16-19-årige oplevet sig udsat for voldtægt, over for 1,5% af de 20-24-årige.

Til en beskrivelse af de unge kvinders situation hører også, at mange ikke ”blot” har været udsat én gang, men flere. Faktisk er det over halvdelen – 57% – af de ca. 10.000 16-24-årige kvinder, der

inden for de forudgående 5 år har været udsat for voldtægt mindst to gange. Det gennemsnitlige antal gange, de har været udsat for voldtægt, er 2,7.

Også gerningspersonerne er relativt unge. Ifølge de 16-24-årige udsatte kvinder var tæt ved 2 ud af 3 af gerningspersonerne 15-24 år, en fjerdedel var 25-39 år. Tilbage bliver et par procent, der var under 15 år og lidt flere der var 40 år eller ældre (plus ca. 5% uoplyste).

Unge kvinder af dansk herkomst har langt oftere oplevet sig udsat end unge kvinder af ikke-dansk herkomst. Inden for det seneste år 3,3% i den første gruppe, 0,0% i den anden. Fordi det er små tal og stikprøver skal man naturligvis huske på, at 0,0 her som andre steder ikke betyder, at det ikke findes overhovedet. Det indikerer blot, at det synes at ske meget sjældent.

Unge kvinder, der er svagt stillede med hensyn til uddannelse/erhverv, har langt oftere oplevet sig udsat for voldtægt end kvinder med uddannelse og i job. Fx har 7,0% af dem, der slet ingen skole- eller erhvervsuddannelse har, oplevet sig udsat seneste år, 4,5% af dem der kun har en folkeskoleuddannelse og 0,0% af dem, der har en kortere, mellemlang eller videregående uddannelse. Uddannelsesniveaue stiger selvfølgelig med alderen, men tendensen slår også igennem, selv om vi holder alder konstant. Blandt de arbejdsløse unge kvinder beretter 16,2%, at de har været udsat for voldtægt seneste år, mens det for skoleelevator/studerende/elever/lærlinge er 3,3%. Derimod synes det ikke at spille nogen større rolle for voldtægtsrisikoen, hvor mange penge (disponibel indkomst) de unge kvinder har mellem hænderne.

Livsstil er kun sparsomt belyst i de gennemførte offerundersøgelser. Det indskrænker sig til svar på et par spørgsmål om, hvor ofte man går ud (ikke er hjemme) om aftenen, og hvor ofte man mødes med nogen for at more sig og feste. Blandt de unge kvinder, der går ud, dvs. ikke er hjemme, de fleste aftener i ugens løb, har 4,3% været udsat; 3,0% blandt dem der går 1-4 aftener i ugens løb og 1,3% blandt dem der ikke går ud hver uge. 5,2% af de unge kvinder, der typisk flere gange om ugen mødes med andre mennesker, venner eller bekendt for at feste eller more sig, har oplevet sig udsat for voldtægt seneste år, og gør man det sjældnere, er risikoen betydeligt mindre. Det gør imidlertid ikke den store forskel, om man typisk gør det én gang om ugen, sjældnere eller stort set aldrig.

Forbrug af alkohol og forskellige former for stoffer er faktorer, der ofte inddrages i belysning af livsstil og den sammenhæng, der kan være hermed for forskellige ubehagelige eller skadelige risici. Dette forbrug er ikke belyst i offerundersøgelserne, men de unge kvinder, der har oplevet sig udsat for voldtægt, har svaret på, hvorvidt de selv og/eller gerningspersonen i selve situationen var påvirket. Ifølge dette var offeret påvirket af alkohol eller andre stoffer i godt halvdelen af situationerne og ret tilsvarende for gerningspersonerne – og når det har været tilfældet, typisk kun ”lidt”.

Det forekommer, men det er relativt sjældent, at den voldtægt de unge piger/kvinder oplever sig udsat for, sker i det offentlige rum, og/eller hvor gerningspersonen er en, de ikke kender i forvejen (overfaldsvoldtægt). Også det man sædvanligvis kalder kontaktvoldtægt, dvs. voldtægt begået af en person, man kun har kendt i kort tid, er relativt sjældent forekommende.

De unge kvinder berettede, at det var følgende, der havde begået voldtægten (sidste gang, hvis flere gange):

Nuværende/tidligere partner/kæreste	25%
(Andet) familiemedlem	0%

Person man var i et afhængighedsforhold til (Tidligere) ven/kammerat/bekendt	4% 42%
En man netop har mødet til fest/på værtshus	6%
En man netop har mødt gennem internettet	6%
Anden "kendt"	4%
En man overhovedet ikke kendte	13%
I ALT	100%

2 ud af 3 gange har det altså været en nuværende eller tidligere partner/kæreste eller ven/kammerat/bekendt. I 12% af tilfældene er voldtægten begået af et helt nyt bekendtskab og i 13% af tilfældene af én man overhovedet ikke kendte. De unge kvinder blev også spurgt om, hvor voldtægten foregik:

Egen bolig	30%
I gerningspersonens bolig	13%
Anden privat bolig	23%
På arbejdsplads/skole/uddannelsesinstitution	2%
På værtshus, café, bodega m.v.	7%
Off. tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park	15%
Off. transportmiddel	2%
Andet off. tilgængeligt sted	0%
Udlandet	6%
Andet	1%
I ALT	100%

2 ud af 3 foregik i privat bolig, svarende til og i høj grad overlappende med, at gerningspersonen har været en nuværende eller tidligere partner/kæreste eller ven/kammerat/bekendt. Hver sjette har fundet sted på offentligt sted, hvor gerningspersonen typisk har været en person, man ikke kendte i forvejen.

Det de unge kvinder har oplevet sig udsat for dækker et bredt spektrum af forskellige omstændigheder og alvorlighedsgrader – idet man stadig skal huske at "intet" ikke nødvendigvis er det samme som, at det aldrig sker:

- I intet tilfælde har der været tale om gruppevoldtægt, dvs. to eller flere gerningspersoner
- I intet tilfælde er de unge kvinder blevet truet med eller der har været anvendt våben eller redskaber såsom knive, flasker, skydevåben osv.
- I intet tilfælde er de unge kvinder helt sikre på, at der blev anvendt bedøvende middel, sove-middel eller andet, som gjorde, at de ikke vidste, hvad der foregik eller kunne forsvare sig, men i 9% af tilfældene mener de, at det *måske* har været tilfældet

- I 11% af tilfældene er der blevet anvendt fysisk vold med blå mærker el.lign. til følge, men i intet tilfælde har der været tale om lægebehandling
- I 15% af tilfældene har de unge kvinder følt sig i livsfare, da det skete
- I 25% af tilfældene er voldtægten blevet fuldbyrdet, mens 75% er blevet ved forsøg på voldtægt
- I 39% af tilfældene mente de unge kvinder, at det, der foregik, var en kriminel handling; i 55% af tilfældene at det var en forkert, men ikke en kriminel, handling og i de resterende 6% af tilfældene, at det "bare er sådan noget, der sker"
- I over halvdelen af tilfældene giver de unge kvinder udtryk for, at det var meget eller ret alvorligt for dem, da det skete (11% "Meget alvorlig), mens 43% ikke syntes, det var særligt alvorligt.

Vi ved ikke meget om, hvad konsekvenserne efterfølgende har været for de unge kvinder, der har oplevet sig udsat for voldtægt. Ved udspørgningen blev de spurgt, om det skete er noget "*der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?*". Svarene herpå fordelte sig på følgende måde:

I meget høj grad	7%
I høj grad	15%
I nogen grad	33%
I mindre grad	26%
Slet ikke	19%
I ALT	100%

Herudover er alle i offerundersøgelserne 2023/24 blevet spurgt om deres personlige frygt eller bekymring eller frygt for at blive udsat for kriminalitet. Spørgsmålet har været formuleret på følgende måde: *Hvor ofte tænker du på risikoen for at blive offer for kriminalitet, det vil sige at blive overfaldet, udsat for tyveri, hærværk eller lignende?* I den følgende tabel kan man se, hvordan de 16-24-årige kvinder, der har oplevet sig udsat for voldtægt inden for det seneste år, har svaret på dette spørgsmål, sammenholdt med de 16-24-årige kvinder, der ikke har været udsat for voldtægt, alle 25-79-årige kvinder og alle 16-79-årige mænd:

<i>Procent-fordeling</i>	16-24-årige kvinder, udsat for voldtægt, seneste år	16-24-årige kvinder, ikke-udsat for voldtægt seneste år	25-79-årige kvinder	16-79-årige mænd
Næsten hele tiden	9	5	2	1
Ofte	32	21	12	7
Af og til	46	37	34	21
Sjældent	11	30	42	49
Aldrig	2	7	10	22
I ALT	100	100	100	100

Mere end 4 ud af 10 af de unge kvinder, der inden for det seneste år har oplevet sig udsat for voldtægt, tænker næsten hele tiden eller ofte på deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet. Det er dem, der i andre undersøgelser er blevet karakteriseret som mennesker, der er bebyrdet med egentlig angst for kriminalitet, som kan være meget ødelæggende for deres liv og dagligdag (se nærmere

herom i afsnit 7). Kun 1 ud af 9 tænker sjældent på deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet og kun 1 ud af 50 aldrig. Også blandt unge kvinder, der ikke direkte har oplevet sig udsat for voldtægt seneste år, er angsten forholdsvis omfattende: omkring hver fjerde tænker næsten hele tiden eller ofte på deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet. Dette står i stor kontrast til lidt ældre kvinder, hvor 14 pct. – uanset om de har været udsat for voldtægt eller ej – ofte er ængstelige for at blive udsat for kriminalitet og ikke mindst mænd generelt, hvor det ”kun” er 8 procent.

Alle i offerundersøgelserne 2023/24 blev også stillet spørgsmålet: *I hvilken grad er du bekymret for vold og kriminalitet i samfundet?* Svarene fordelte sig på følgende måde:

<i>Procent -fordeling</i>	16-24-årige kvinder, udsat for voldtægt, se- neste år	16-24-årige kvinder, ikke- udsat for vold- tægt seneste år	25-79-årige kvinder	16-79-årige mænd
Meget bekymret	6	5	12	8
En del bekymret	44	25	33	22
Kun lidt bekymret	37	58	47	50
Slet ikke bekymret	13	12	8	20
I ALT	100	100	100	100

Det er interessant, at der blandt de unge kvinder, der blev udsat for voldtægt, ikke var flere, der var ”Meget bekymret” end blandt de unge kvinder, der ikke var blevet udsat. Og faktisk færre end blandt de ”ældre” kvinder (25-79 år) og blandt mænd (16-79 år). Det tyder på, at de unge kvinder i større udstrækning end andre ser de overgreb, de har været udsat for, eller som de kan forestille sig, at de vil blive udsat for, som en for dem helt personlig og for dem speciel problematik, og ikke som et udslag af et samfundsmæssigt problem.

Afslutningsvis kan vi fremhæve hvilke yderligere belastninger de unge kvinder i almindelighed, og især de af dem der har været udsat for voldtægt, lægger ryg til. De har nemlig med større hyppighed end andre været udsat for en række andre former for overgreb og kriminalitet end voldtægt, hvilket også er med til at forklare deres høje utryghedsniveau:

- 37,4% af de unge kvinder, der har været udsat for voldtægt inden for det seneste år, har også været udsat for andre former for seksuelle krænkelse end voldtægt (herunder billeddeling, jf. nedenfor). Det har 7,6% af de unge kvinder, der ikke har været udsat for voldtægt ligeledes – over for 1,7% af alle 16-79-årige mænd og kvinder under ét.
- 20,4% af de unge kvinder, der har været udsat for voldtægt inden for de seneste år, har også været udsat for fysisk vold. Det har 2,4% af de unge kvinder, der ikke har været udsat for voldtægt også, mens det kun er 1,5% af alle 16-79-årige mænd og kvinder.
- 14,8% har været udsat for psykisk vold i nære relationer; 5,4% af de unge kvinder, der ikke har været udsat for voldtægt over for 2,5% af alle.
- 9,2% for hærverk; og næsten det samme for unge kvinder, der ikke har været udsat for hærverk som for alle under ét: Henholdsvis 4,2% og 4,0%.

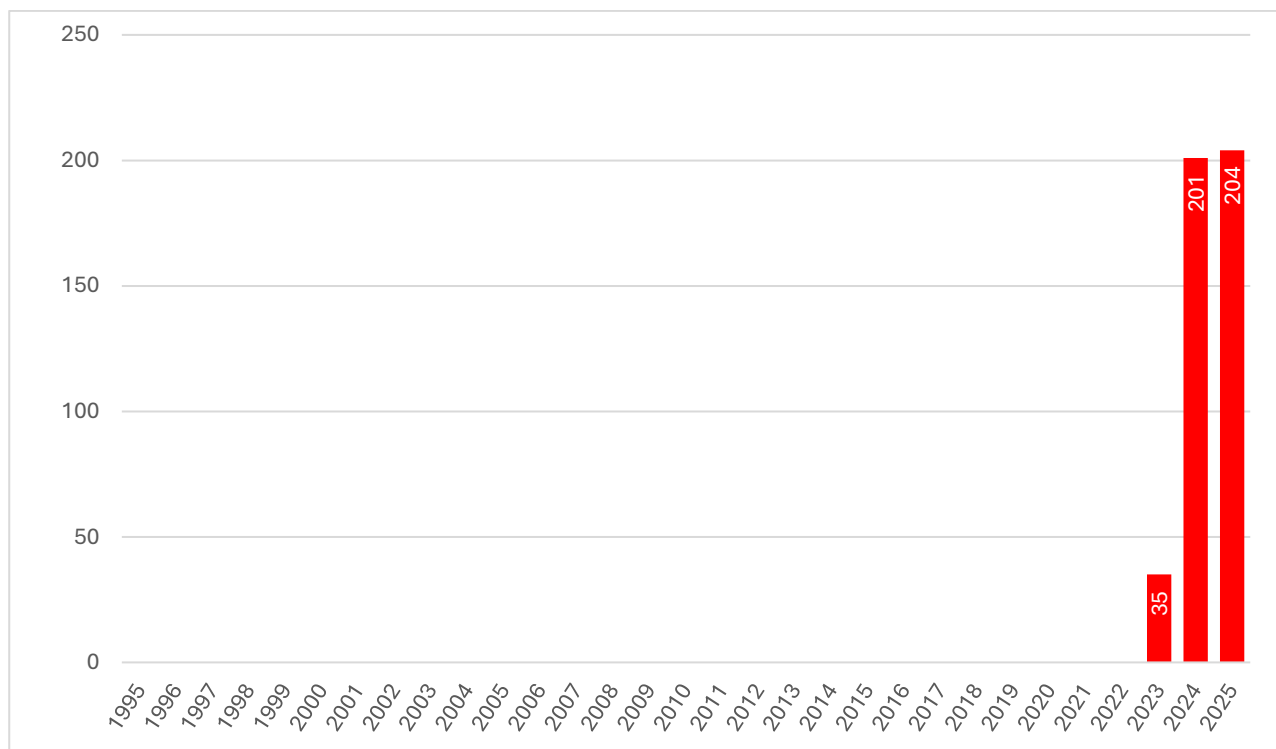
- 7,4% for billeddeling (videregivelse af billeder, videoer m.v. af seksuel karakter) sammenlignet med 0,9% og 0,3%.
- 7,4% for hadforbrydelser i form af vold sammenlignet med meget få selv blandt unge kvinder, der ikke har været udsat for voldtægt, og alle under ét (0,1% og 0,2%).
- 5,6% for indbrud i beboelsen sammenlignet med 2,6% og 2,1%

Der kan være en vis overlapning mellem udsathed for voldtægt og udsathed for nogle af de her nævnte former for overgreb, og det er heller ikke alle former for overgreb, som de unge voldtægtsofre og de unge kvinder som sådan er særlig bebyrdet med. Bl.a. er forskellige former for bedrageri på internettet mindre hyppigt gået ud over unge kvinder, der har været udsat for voldtægt end unge kvinder, der ikke har det – og de har på sin side været mindre udsat for denne form for kriminalitet end alle under ét (0,0%, 3,4% og 5,0%).

4.3. GROOMING (jf. § 231)

Grooming indebærer at skabe en relation til en person under 18 år med henblik på at udsætte vedkommende for en seksualforbrydelse, gennem udnyttelse af sin overlegenhed grundet alder og erfaring. Grooming fik en selvstændig bestemmelse ved ændring af straffeloven d. 13. juni 2023, men de handlinger, der nu er selvstændigt kriminaliserede, kunne inden da straffes via andre bestemmelser i straffeloven.

Opstilling 4.3.a. Antal tilfælde af grooming der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2023 til 2025.

Note: Grooming har siden 2023 været kriminaliseret som en selvstændig lovovertrædelse jf. straffelovens § 231.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-

Der er foreløbigt kun meget få domme efter § 231. Dette hænger sammen med, at grooming som selvstændig bestemmelse først trådte i kraft i 2023. Vejen fra en anmeldelse til en eventuel dom er desuden ofte lang og kan i nogle tilfælde strække sig over flere år.

Processen begynder typisk med, at en sag anmeldes til politiet. Herefter iværksættes en efterforskning, hvor sagen skal undersøges og opklares. Når politiet vurderer, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, sendes den videre til anklagemyndigheden.

Anklagemyndigheden tager herefter stilling til, om der er grundlag for at rejse tiltale. Hvis dette er tilfældet, indbringes sagen for domstolene, hvor den behandles i retten. Først efter en retssag kan der falde dom i sagen. Denne samlede proces er tidskrævende, hvilket er en væsentlig del af forklaringen på det begrænsede antal domme efter bestemmelsen indtil nu.

For eksempel blev en 31-årig mand i maj 2023 (altså inden *groomingparagraffen* trådte i kraft) idømt to års fængsel for at have haft kontakt med 25 piger i alderen 10-16 år. Han udgav sig for at være en dreng på 14 år og fik overtalt pigerne til at vise forskellige former for seksuel adfærd på nettet, som han filmede, uden at pigerne vidste det. Efterfølgende brugte han optagelserne til at true pigerne til ny, mere eksplicit adfærd.⁹⁵

En 26-årig mand blev i 2024 dømt for at have groomet en 14-årig pige fra den skole, hvor han arbejdede som lærer. Derudover blev han også dømt for blufærdighedskrænkelser og besiddelse af børnepornografisk materiale, da han havde fået pigen til at sende ham billeder af sine bryster og kønsdele.⁹⁶

⁹⁵ <https://domsdatabasen.dk/#sag/4219/5055>

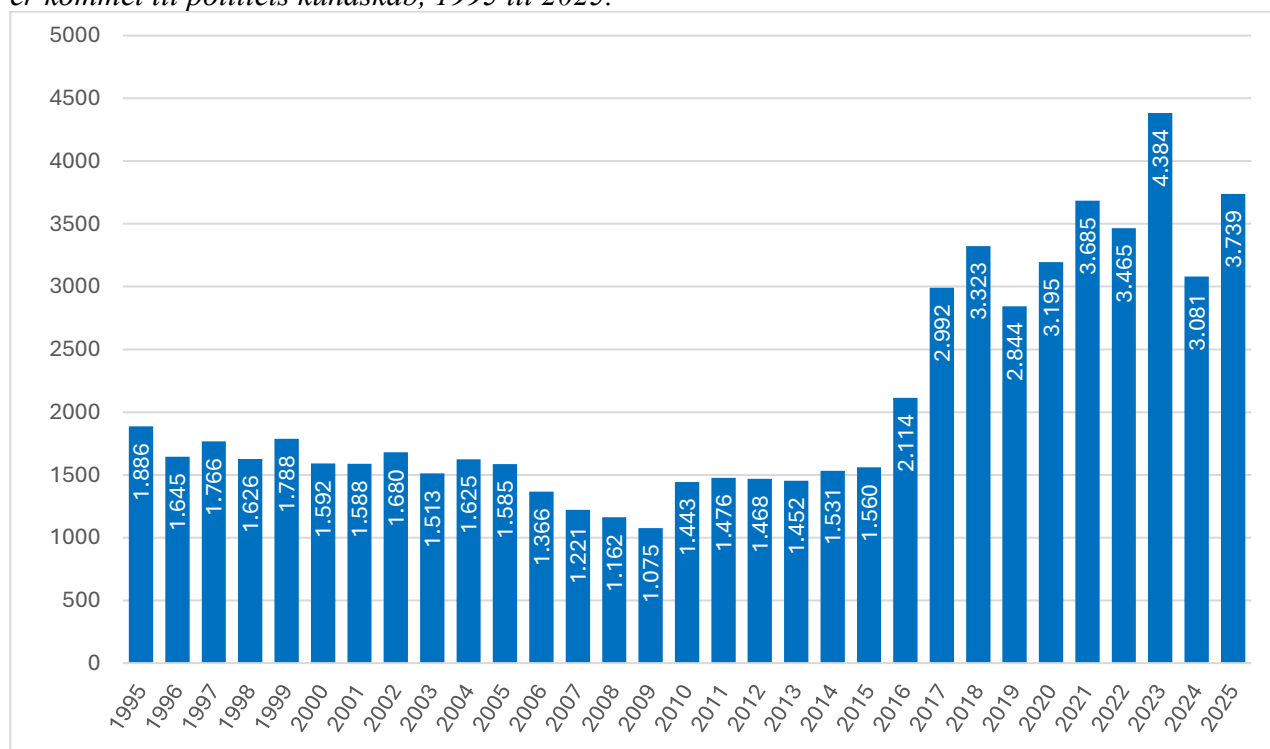
⁹⁶ [Lærer dømt for grooming og blufærdighedskrænkelser af 14-årig...](#)

4.4. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE I ALT (jf. § 232)

§ 232 om blufærdighedskrænkelse undergik en sproglig opdatering i 2013, hvor vendingen ”den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse” blev erstattet af ”den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden”. Blufærdighedskrænkelse vedrører *uanstændige forhold*, hvilket vil sige handlinger med relation til noget seksuelt, som de(n) forurettede ikke har ønsket/givet samtykke til. Der var ikke nogen ændringer i gerningsindhold eller strafudmåling. I 2018 blev tilføjet stk. 2, som skulle skærpe bødestrafen for blotteri til det dobbelte. Også gerningskoderne for de forskellige former for blufærdighedskrænkelse blev ændret i 2013, men da der ikke er tale om nogen ændringer i gerningsindholdet, behandles hele perioden under ét.

Helt præcist skelnes der mellem disse former for blufærdighedskrænkelser: *befølinger*, hvor gerningspersonen berører en andens krop uden dennes samtykke, *blotteri*, hvor gerningspersonen viser sig mere eller mindre afklædt og ofte seksuelt opstemt for andre uden disses ønske/samtykke, *beluring*, hvor gerningspersonen skaffer sig adgang til at se andre i afklædt tilstand eller seksuel aktivitet, samt *verbal uanstændighed*, som alene omhandler ord, bemærkninger eller opfordringer af seksuel karakter, der opfattes som stødende. Med undtagelse af beføling kan de nævnte handlinger, ud over fysisk, foregå via internettet, men handlinger foretaget på nettet har ikke nogen særskilt lovgivning, og det fremgår heller ikke af statistikken, i hvilken sammenhæng de enkelte hændelser er sket.

Opstilling 4.4.a. Antal tilfælde af blufærdighedskrænkelse der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	98 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	31 %

I opstilling 4.4.a er det samlede antal anmeldelser for blufærdighedskrænkelser beregnet. Det er steget væsentligt i perioden fra 2016 og frem, men udviklingen har, som det vil fremgå af det følgende, været meget forskellig for de forskellige typer af blufærdighedskrænkelser.

Et eksempel på en sag om blufærdighedskrænkelser er en plejehjemsansat, som havde givet en svært dement kvinde nogle klap i bagdelen, mens han udtalte ”nu skal du have nogen smæk”, blev frikendt for overtrædelse af § 232, stk.1 i 2023.⁹⁷⁹⁸

Justitsministeriets årlige offerundersøgelser har kun haft spørgsmålet om udsathed for ”andre former for seksuelle krænkelser end voldtægt” med siden 2019⁹⁸⁹⁹. Spørgsmålet indeholder handlingstyper, der efter omstændighederne kan være omfattet af bestemmelsen om blufærdighedskrænkelser, men omfatter også handlingstyper, der falder uden for bestemmelsen.

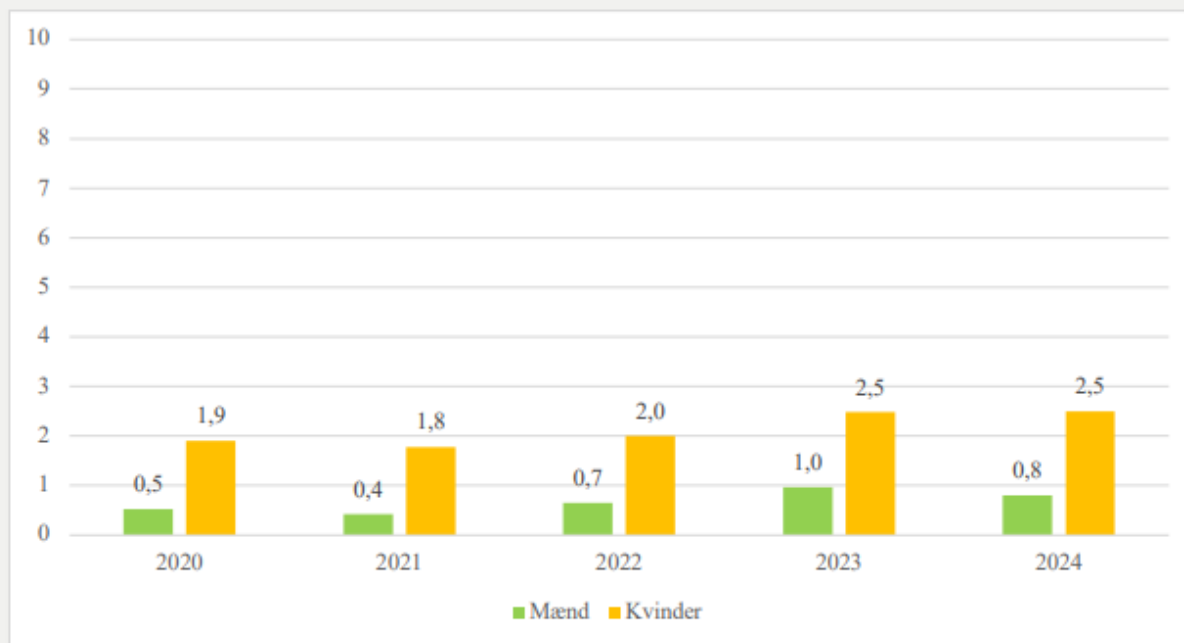
I undersøgelsen fremgår det at 1,6 pct. af befolkningen i alderen 16-79 år i 2024 inden for det seneste år havde oplevet sig udsat for ”anden seksuel krænkelse end voldtægt”. I 2023 var tallet 1,7 pct. Dette niveau er statistisk signifikant højere end i årene før 2023. Det fremhæves i offerundersøgelsen, at stigningen *kan* være et resultat af, at undersøgelserne i 2023 og 2024 er gennemført som separate undersøgelser, hvor de tidligere var en del af Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser.

Opstilling 4.4.b. Andelen af 16-74-årige som har været udsat for andre seksuelle krænkelser inden for de seneste 12 måneder, fordelt på køn, 2020-2024.

⁹⁸ Tfk 2024.404

Figur 8.1

Udsathed for andre seksuelle krænkelser end voldtægt blandt mænd og kvinder, 2019-2024, pct. af befolkningsgruppen.

Kilde: Balvig (2025).

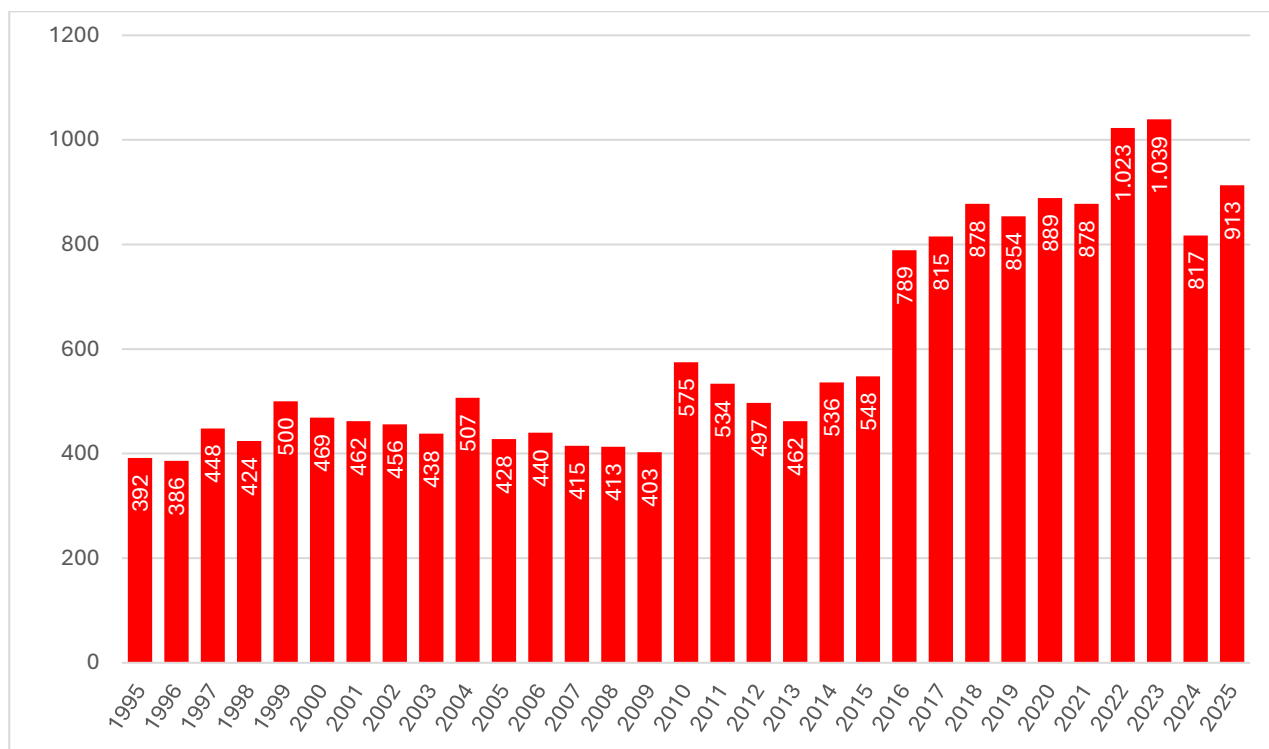
4.4.b viser andelen af mænd og kvinder, der har været udsat for andre seksuelle krænkelser end voldtægt i perioden 2019–2024. Gennemsnittet for perioden er 2,1 pct. for kvinder og 0,7 pct. for mænd. Samtidigt har kvinder i hele perioden været mere udsat end mænd. Derudover oplever begge grupper en stigning fra 2020 til 2024: for kvinder fra 1,9 pct. til 2,5 pct. og for mænd fra 0,5 pct. til 0,8 pct.

I Offerundersøgelsen 2024 fremgår det desuden, at det primært er de 16-24-årige, der er blevet udsat. Anmeldelsestilbøjeligheden er lav, kun 11 pct. af de forurettede har anmeldt krænkelserne. Som årsag hertil angiver 47 pct., at hændelsen ikke var alvorlig nok, mens 31 pct. svarer, at de håndterede det på anden måde, og i hovedparten af tilfældene opfatter offeret ikke hændelsen som et kriminelt forhold. Grundet det lave antal observationer er det ikke muligt at analysere udviklingen i anmeldelsestilbøjeligheden.

4.4.1. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED BEFØLING

Beføling indebærer, at man berører en andens krop uden vedkommendes samtykke. Se overblik over antallet af anmeldelser i opstilling 4.4.1.a.

Opstilling 4.4.1.a. Antal tilfælde af blufærdighedskrænkelser ved beføling der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	133 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	7 %

Antallet for tilfælde af blufærdighedskrænkelser ved beføling steg en smule fra 1995 frem til 2015, hvorefter stigningen tog fart. De registrerede tilfælde i 2025 er mere end dobbelt så mange som i 1995. I 2022 og 2023 er antallet særlig højt, men falder så igen til et niveau lignende før 2022.

Det ville umiddelbart være nærliggende at knytte udviklingen til MeToo-bevægelsen, som har sat øget fokus på seksuelle krænkelser, særligt i arbejdsmæssige sammenhænge. Bevægelsen stammer oprindeligt fra 2006, hvor den blev grundlagt af den amerikanske aktivist Tarana Burke, men fik først bred offentlig og international gennemslagskraft i 2017. I Danmark tog bevægelsen fart efter TV-vært Sofie Lindes tale ved Comedy Galla i 2020. Derfor kan den i hvert fald ikke forklare stigningen i de første år efter 2016, men har muligvis haft en betydning i årene efter 2020.

En sammenligning af perioden 1995-2015 med perioden 2016-2025 viser en interessant udvikling:

Opstilling 4.4.1.b. Sigtelses-, afgørelses- og domfældelsesprocent vedr. sager om blufærdighedskrænkelser ved beføling i perioderne 1995-2015 og 2016-2025.

År	Pct. sager med sigtelse	Pct. af afgjorte sager med fældende afgørelse
1995-2015	66 %	53 %
2016-2025	59 %	39 %

Som det ses i opstillingen, er sigtelsesprocenten temmelig høj, hvilket hænger sammen med, at de forurettede typisk ved, hvem den mistænkte er. Der er i perioden fra 2016 og frem en mindre andel af sager med sigtelse og en væsentlig mindre del af afgørelserne, der er fældende: 39 pct. af det samlede antal afgørelser fra 2016 og frem er fældende, mod 53 pct. i den første periode. Det stigende antal registrerede tilfælde fra 2016 og frem kan være påvirket af, at politiet har begrænset omfanget af undersøgelsessager på området (se nærmere i kapitel 3 ovenfor), hvilket kan indebære, at flere anmeldelser, der viser sig ikke at kunne føre til en sigtelse, oprettes i politiets system.

Ifølge Justitsministeriets offerundersøgelse fra 2025, er det i 2023 og 2024 0,9 pct. af de adspurgte, som angiver at have været ude for uønsket berøring intime steder på kroppen.

En undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed, baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelser data (SUSY-data) finder, at 2,3 pct. af kvinderne og 0,7 pct. af mændene i alderen 16 år og ældre i 2021 har oplevet sig udsat for ”ubehagelig beføling eller lignende” inden for det seneste år (Algren og Laursen 2022). I 2017 var det hhv. 2,2 pct. af kvinderne og 0,4 pct. af mændene (ibid.). Forskellene er ikke statistisk signifikante.

I en undersøgelse af udbredelsen af ”uønsket seksuel opmærksomhed og chikane” blandt 16-50-årige (Ottosen & Østergaard 2024) er det 15 pct. af mændene og 32 pct. af kvinderne, som oplyser sig udsat for ”Uønsket fysisk kontakt med seksuelle undertoner (fx klap, kys eller omfavnelser)” inden for de sidste 12 måneder. Tilsvarende har 23 pct. af kvinderne og 11 pct. af mændene oplevet, at ”nogen har taget på dig mod din vilje (fx gramset på dig eller holdt dig fast).”

Da de tre undersøgelser benytter forskellige spørgsmål og forskellige aldersgrupper, og det er klart, at ikke alle de hændelser, der er spurgt om, er omfattet af § 232, er det vanskeligt at vurdere det faktiske omfang af denne type overgreb, men der er ikke noget, der tyder på, at omfanget af oplevet krænkende beføling er steget voldsomt i de senere år.

Et eksempel på beføling som blufærdighedskrænkelser er, en mand som i 2025 blev idømt 40 dages ubetinget fængsel for at have befølt 2 piger på kroppen uden på tøjet, samt at have truet sin tidligere samlever. Han var også anklaget for at have onaneret foran en tredje pige, men dette fandt retten ikke bevist.⁹⁹

Et andet eksempel er fra 2021, hvor en massør blev idømt otte måneders ubetinget fængsel i Østre Landsret, samt frakendt retten til at virke som massør i tre år. Han var tiltalt for over flere år at berøre

⁹⁹ <https://domsdataasen.dk/#sag/7283/8781>

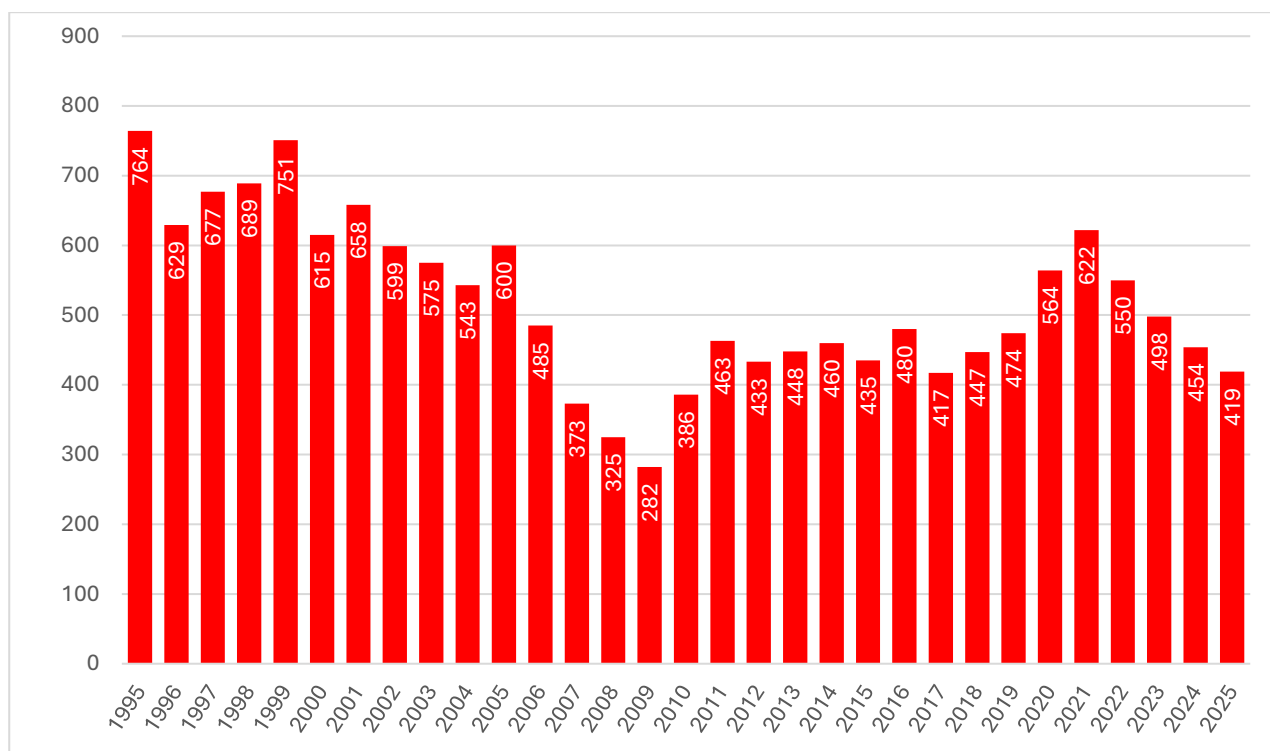
en række af sine kvindelige klienter på kønsdelene under massagen, ligesom han rørte dem med sit erigerede lem.¹⁰⁰

¹⁰⁰ <https://domsdatabasen.dk/#sag/869/973>

4.4.2. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED BLOTTERI

Blufærdighedskrænkelse ved blotteri indebærer, at gerningspersonen viser sig mere eller mindre afklædt og ofte seksuelt opstemt for andre uden disses ønske/samtykke. Straffen for blotteri blev i 2018 fordoblet, så en førstegangsforseelse i udgangspunktet udløser en bøde på 5.000 kr.

Opstilling 4.4.2.a. Antal tilfælde af blufærdighedskrænkelse ved blotteri der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-45 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-12 %

Blufærdighedskrænkelse ved blotteri har udviklet sig anderledes end blufærdighedskrænkelse ved beføling. Antallet er højest i den første del af perioden og falder derefter til det hidtidige lavpunkt i 2009, hvorefter det er stabilt omkring 450 årlige tilfælde fra 2011-2019. Herefter ses en stigning de følgende par år, men antallet er i 2025 tilbage på niveauet med årene før stigningen. Der er ingen detaljerede gerningskoder på dette område, som kan bidrage til vurderingen af udviklingen.

Udviklingen i sigtelser og domfældelser er også anderledes, end vi så ved beføling, jf. opstilling 4.4.1.b.

Opstilling 4.4.2.b. Sigtelsesprocent og domfældelsesprocent vedr. sager om blufærdighedskrænkelser ved blotteri i perioderne 1995-2015 og 2016-2025.

År	Pct. sager med sigtelse	Pct. af afgjorte sager med fældende afgørelse
1995-2015	37 %	73 %
2016-2025	52 %	68 %

Andelen af det samlede antal sager vedrørende blotteri, som resulterer i en sigtelse, er generelt lavere end ved overgreb ved beføling. Dette beror naturligvis blandt andet på, at der ved blotteri langt fra altid er en kendt mistænkt ved anmeldelsen. Vi kan ikke vurdere, hvorfor sigtelsesprocenten er steget i den anden periode, men da denne type overgreb typisk finder sted i det offentlige rum, kunne et forsigtigt bud være, at øget overvågning i det offentlige rum spiller en rolle. Domfældelsesprocenten er væsentlig højere for blufærdighedskrænkelser ved blotteri end ved beføling, og der er ikke nogen væsentlig udvikling fra den ene periode til den anden.

Et eksempel på blotteri skete i perioden fra 11. oktober til 16. december 2025. Her begik en 69-årig mand 13 tilfælde af blotteri rettet mod piger og unge kvinder på togstrækninger mellem Esbjerg og Fredericia/Kolding samt ved Brørup. Han blev efterfølgende idømt fire måneders fængsel for overtrædelsen af straffeloven angående blufærdighedskrænkelser ved blotteri.¹⁰¹

I offerundersøgelserne for 2023 og 2024 angiver henholdsvis 1,7 pct. og 1,6 pct. af de adspurgte, at de har været udsat for andre seksuelle krænkelser end voldtægt inden for de seneste 12 måneder. Af disse krænkelser vedrører 18 pct. blottelse. Der er ikke detaljerede oplysninger om anmeldelsestilbøjeligheden for blotteri. SUSY-undersøgelserne indeholder ikke specifikke spørgsmål om blotteri.

En undersøgelse fra Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) i 2024 viste, at blandt de 16-50-årige er der spurgt, om informanterne har oplevet ”at nogen har blottet sig for dig (fx taget sit tøj af) på en måde, som var uønsket eller ubehagelig for dig”. Det har 4 pct. af mændene og 8 pct. af kvinderne (Ottosen og Østergaard, 2024). Formuleringen af spørgsmålet omfatter flere former for handlinger end blufærdighedsparagraffen.

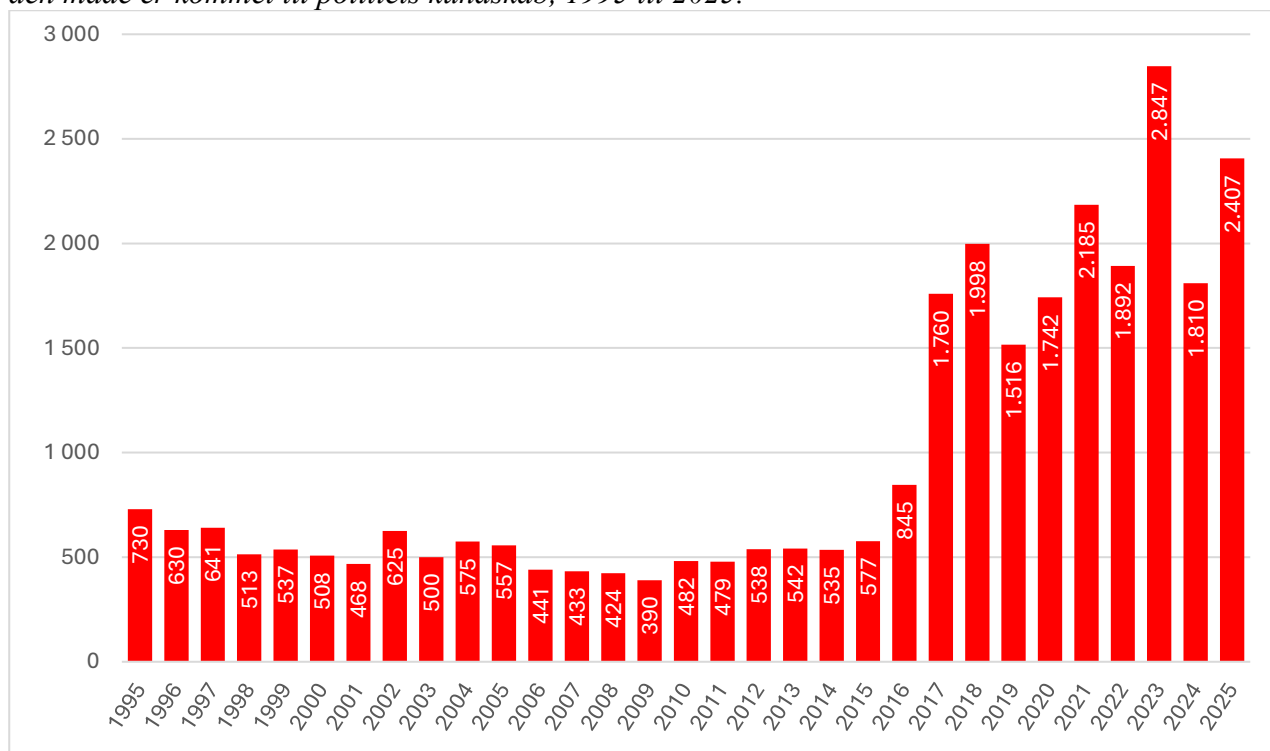
¹⁰¹<https://politi.dk/syd-og-soenderjyllands-politi/nyhedsliste/blotteri/2026/04/09>

4.4.3. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE I ØVRIGT

Blufærdighedskrænkelse i øvrigt omfatter 3 gerningskoder i statistiksystemet:

- Beluring, som dels kan være fysisk i form af ”vindueskiggeri”, dels kan være elektronisk gennem opsætning af kameraer eller andet overvågningsudstyr.
- Verbal uanstændighed o.l. (før 2013 verbal uterlighed), som for eksempel kan være at spørge arbejdskolleger eller underordnede om intime detaljer om deres privatliv, eksplicit opfordre til sex og lignende.
- Anden uanstændighed, som omfatter andre former for blufærdighedskrænkelse som fremvisning af pornografi, og krænkelse på internettet. Sidstnævnte kan for eksempel være en mand, som indrykker en kontaktannonce i en kvindes navn med opfordring til sex (Elholm m.fl. 2022), videregivelse af nøgenbilleder eller oplysninger af seksuel karakter samt digitale sexkrænkelser, hvor der ofte samtidig vil være tale om overtrædelse af § 264 d (se nærmere i afsnit 5.6.3.3).

Opstilling 4.4.3.a. Antal tilfælde af blufærdighedskrænkelse i øvrigt der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	230 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	59 %

Opstilling 4.4.3.a. har en stabil udvikling fra 1995 til og med 2015 uden større udsving. Fra 2016 og frem sker der dog en markant stigning, hvor der minimum er 1500 anmeldelser. I 2023 topper den

med 2.847 anmeldelser. For de former, der kan ske via nettet, er der næppe tvivl om, at de digitale muligheder spiller en rolle for udviklingen i slutningen af perioden.

Det giver desværre begrænset mening at udregne sigtelses- og domfældelsesprocenterne samlet for blufærdighedskrænkelser i øvrigt, fordi de tre underkategorier er så forskellige. Men da domfældelsesdata ikke er udspecificeret i Danmarks Statistik statistikbank¹⁰², har vi kun adgang til de aggregerede procenter. Sigelsesprocenterne vender vi tilbage til nedenfor. Der er ikke nogen væsentlig udvikling i sigtelses- og domfældelsesprocenterne samlet set:

Opstilling 4.4.3.b. Sigelsesprocent og domfældelsesprocent vedr. sager om blufærdighedskrænkelser i øvrigt i perioderne 1995-2015 og 2016-2025.

År	Pct. sager med sigtelse	Pct. af afgjorte sager med fældende afgørelse
1995-2015	60 %	66 %
2016-2025	60 %	63 %

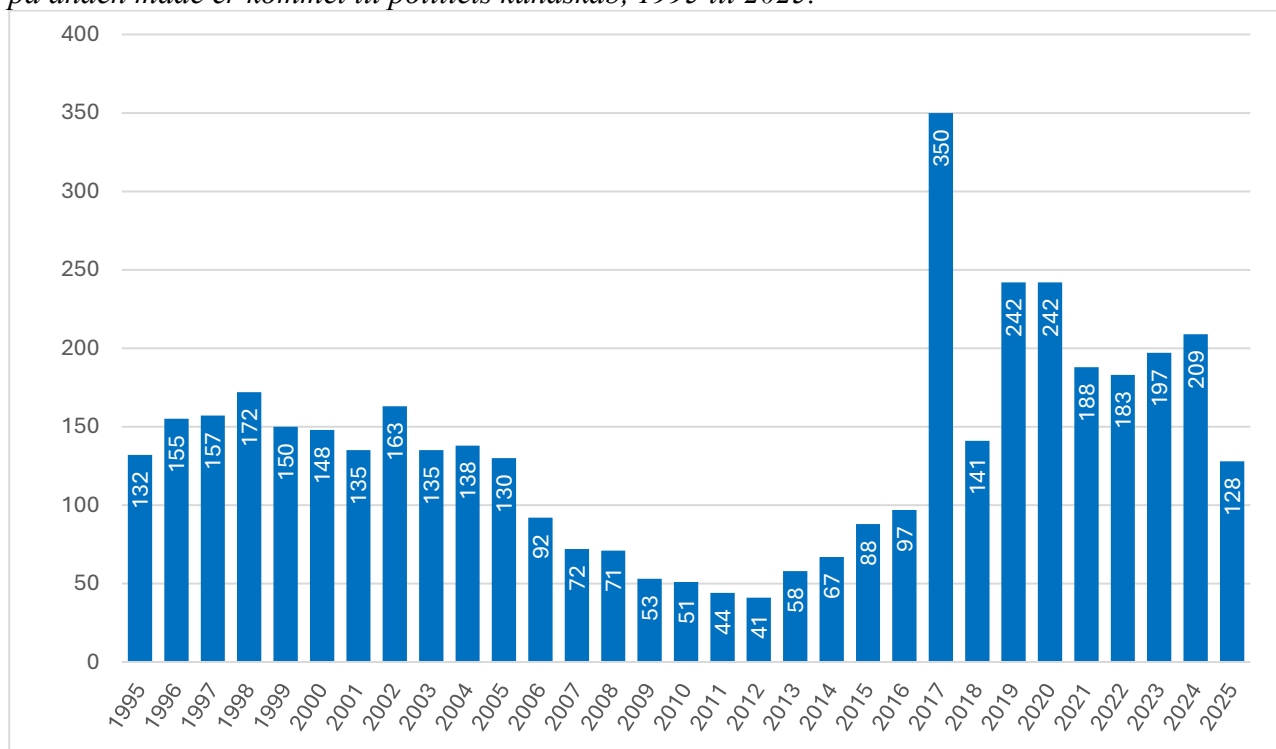
Sigtelsesprocenten for de to perioder er ens mens sager med fældende afgørelse ikke afviger fra hinanden væsentligt.

¹⁰² En offentlig tilgængelig online database med statistik på en lang række områder, som er skabt og vedligeholdt af Danmarks Statistik. [Statistikbanken](#)

4.4.3.1. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED BELURING

Blufærdighedskrænkelse ved beluring kan enten være fysisk i form af vindueskiggeri eller elektronisk gennem opsætning af kameraer eller andet overvågningsudstyr.

Opstilling 4.4.3.1.a. Antal tilfælde af blufærdighedskrænkelse ved beluring der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-3 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-47 %

Der er generelt ikke så mange tilfælde af beluring, og udviklingen afviger fra den overordnede trend for blufærdighedskrænkelse i øvrigt: Et fald fra 1998 til 2012, efterfulgt af en stigning, så niveauet ender lidt højere i den sidste del af perioden end i den første del. Det meget begrænsede antal i 2009-2013 har vi ikke nogen forklaring på. Til gengæld er det nærliggende at tro, at der i den sidste del af perioden i højere grad er tale om beluring via tekniske hjælpemidler/internetet.

Det meget høje antal i 2017 kan muligvis henføres til en sag om en IT-specialist, som i 2024 stod anklaget for i perioden 2017-2019 at have hacket sig ind på 622 hjemmesider/maillonti, hvor han blandt andet fik adgang til nøgenbilleder og andre intime billeder af 209 kvinder, som han hentede ned til sin egen computer, hvor politiet fandt flere tusinde billeder i alt. Sagens anklager kaldte ham "en digital belurer".¹⁰³

¹⁰³ Viborg Stifts Folkeblad 13. august 2024 Sektion 1 Side 6

En 31-årig mand blev i 2024 idømt fire måneders fængsel for blandt andet at have beluret otte unge kvinder fra Slagelse mere end 30 gange i perioden fra den 27. april 2022 til den 20. maj 2023. Han blev kendt skyldig i 32 af i alt 37 anklager.¹⁰⁴

Opstilling 4.4.3.1.b. Sigtelsesprocent vedr. sager om blufærdighedskrænkelser ved beluring i perioderne 1995-2015 og 2016-2025.

År	Pct. sager med sigtelse
1995-2015	47 %
2016-2025	75 %

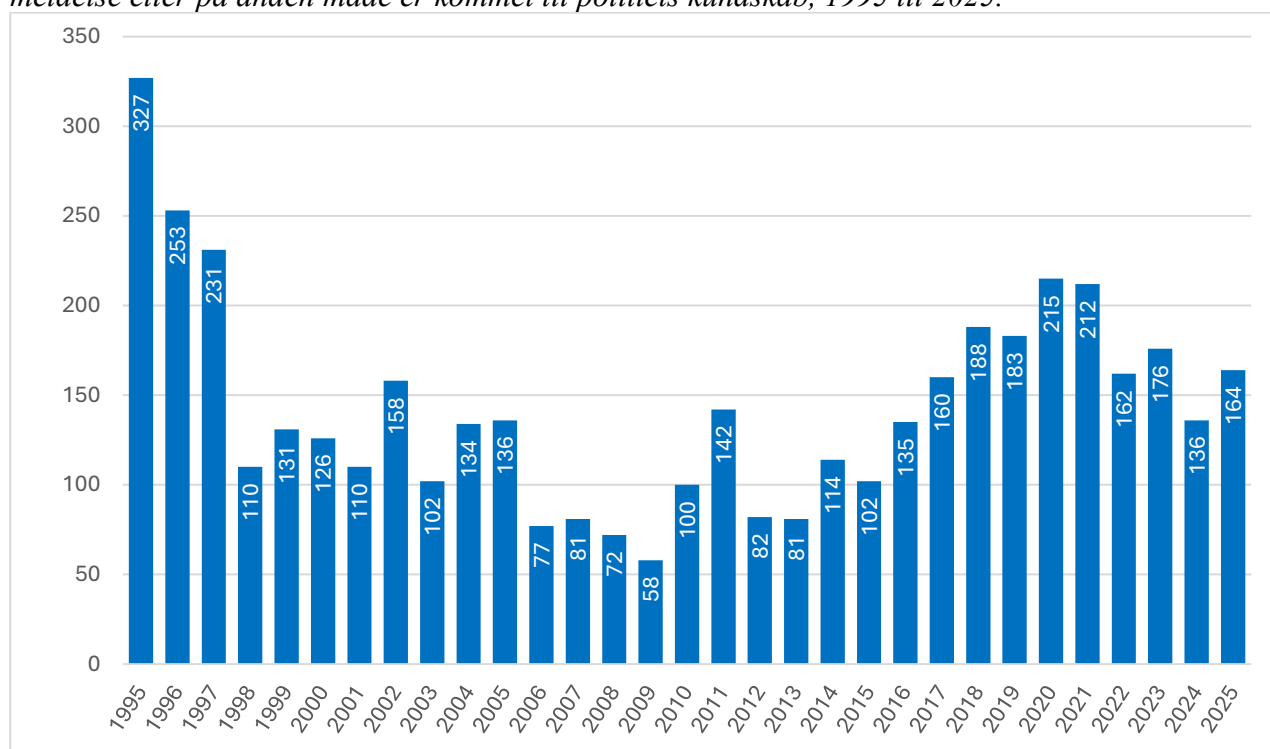
Sigtelsesprocenten er væsentlig højere fra 2016 og frem, hvilket blandt andet kan tilskrives en meget lav sigtelsesprocent i halvfemserne.

¹⁰⁴ <https://www.sn.dk/art6084242/slagelse-kommune/nyhed/nu-er-dommen-faldet-her-er-stigemandens-straef/>

4.4.3.2. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED VERBAL UANSTÆNDIGHED

Blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændigheder er en del af straffeloven § 232, som kriminaliserer seksuelle handlinger eller ytringer, der krænker en persons blufærdighed.

Opstilling 4.4.3.2.a. Antal tilfælde af blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændigheder der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-50 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-10 %

Relativt til resten af perioden ses et større antal anmeldelser i de første tre år. Herefter kommer en periode på 18 år, hvor der typisk er under 140 anmeldelser. I slutningen af perioden kommer der en stigning af anmeldelser, som dog aftager. Det er muligt, at der er flere sager om ytringer via sociale medier mv. i den sidste del af perioden, men det kan ikke afgøres ud fra de eksisterende data.

Opstilling 4.4.3.2.b. Sigtelsesprocent vedr. sager om blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændigheder i perioderne 1995-2015 og 2016-2025.

År	Pct. sager med sigtelse
1995-2015	61 %
2016-2025	50 %

Der ses en lavere sigtelsesprocent i perioden 2016-25, hvilket kunne tyde på, at anmeldelsestilbøjeligheden er steget.

SUSY-undersøgelserne har stillet følgende spørgsmål i 2017 og 2021: ”Har du fået uønskede seksuelle invitationer eller kommentarer?” Selv om spørgsmålet ikke fuldstændig dækker gerningsindholdet af verbal uanstændighed, kan det i hvert fald give os et fingerpeg om udviklingen i den oplevede uanstændighed.

Opstilling 4.4.4.3.c. Procentdel, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed i 2021 og 2017, fordelt på køn.

Tabel 39. Andel kvinder og mænd udsat for uønsket seksuel opmærksomhed inden for det seneste år (procent) med 95 % sikkerhedsinterval. 2021 og til sammenligning 2017.

Uønskede seksuelle invitationer eller kommentarer	2021	2017
Kvinder, andel (95 % sikkerhedsinterval)	6,2 % (5,5-6,9 %)	5,9 % (5,3-6,6 %)
Antal kvinder i Danmark (95 % sikkerhedsinterval)	133.000 (118.000-149.000)	124.000 (111.000-138.000)
Mænd, andel (95 % sikkerhedsinterval)	2,4 % (1,9-2,9 %)	2,5 % (2,1-3,0 %)
Antal mænd i Danmark (95 % sikkerhedsinterval)	49.000 (39.000-60.000)	50.000 (41.000-60.000)

I alt er 283 kvinder og 86 mænd var udsat for uønsket seksuel opmærksomhed i 2021.

Kilde: *Algren og Laursen (2022).*

Hverken for mænd eller kvinder er der nogen udvikling af den oplevede udsathed fra 2017-2021. Undersøgelserne fra før 2017 indeholdt ikke spørgsmål om uønsket seksuel opmærksomhed, så det er ikke muligt at vurdere udviklingen længere tilbage.

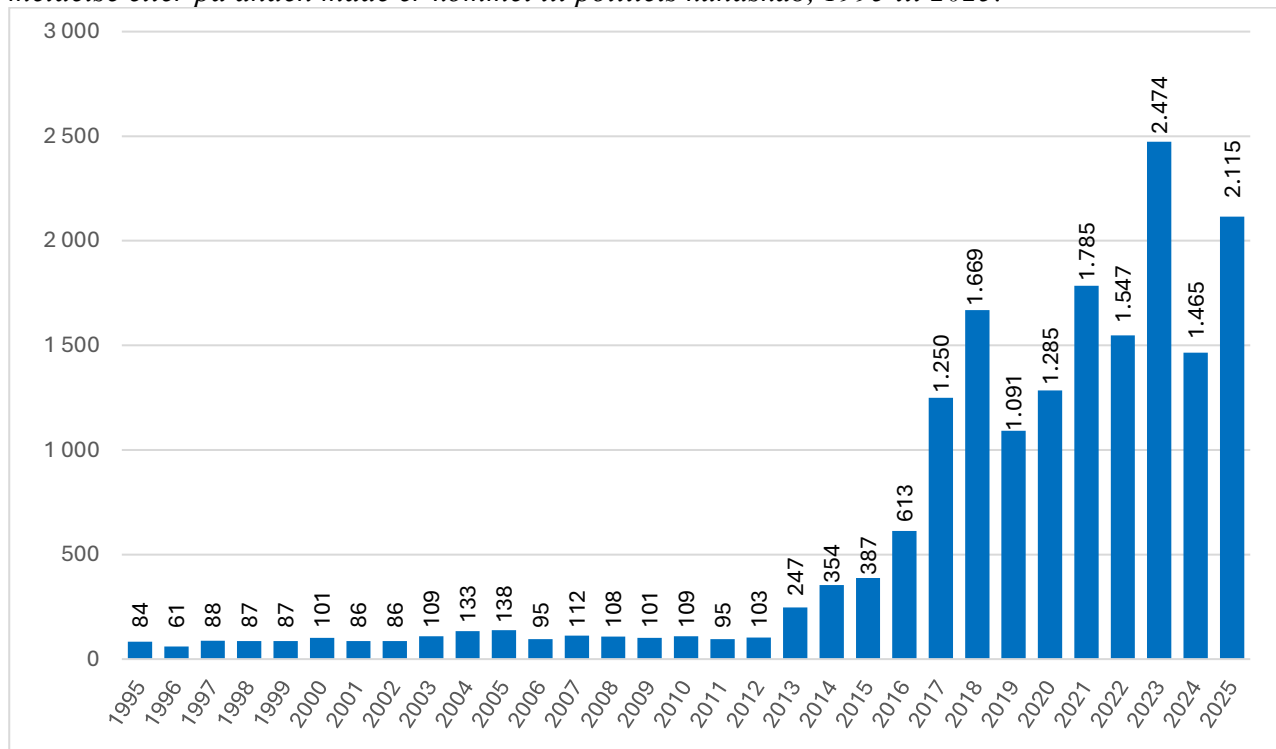
Et eksempel på blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændighed er en sag fra 2025, hvor en mand blev idømt 5 års fængsel for en række grove seksualforbrydelser mod mindreårige piger. Manden var bl.a. tiltalt for blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændighed, idet han via Snapchat havde sendt beskeder med eksplicit seksuelt indhold til flere mindreårige piger. Dommen omfattede derudover domfældelser for voldtægt, grooming og besiddelse af seksuelt overgrebsmateriale af mindreårige.¹⁰⁵

¹⁰⁵ [18daa4a5-77fa-4fcc-b0c1-25461ced07be](#)

4.4.3.3. BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE VED ANDEN UANSTÆNDIGHED

Blufærdighedskrænkelse ved anden uanstændighed, som omfatter andre former for blufærdighedskrænkelse som eksempelvis fremvisning af pornografi, og krænkelse på internettet.

Opstilling 4.4.3.3.a. Antal tilfælde af blufærdighedskrænkelse ved anden uanstændighed der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	2418 %*
Pct.-vis ændring 2019-2025	94 %

*Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (84 anmeldelser)

Udviklingen i opstilling 4.4.3.3.a. minder om den generelle udvikling for blufærdighedskrænkelser i øvrigt. Dette indikerer, at den overordnede udvikling i høj grad drives af blufærdighedskrænkelse ved anden uanstændighed.

I perioden fra 1995 til 2012 ses en forholdsvis stabil udvikling med højst 138 anmeldelser årligt. Herefter sker der en stigning, som accelererer markant fra 2016 til 2017, hvor antallet af anmeldelser fordobles. Fra 2017 til 2025 registreres der typisk mere end 1.450 anmeldelser om året, med et højdepunkt i 2023 på 2.474 anmeldelser.

Det er vigtigt at bemærke, at internetrelaterede og ikke-internetrelaterede blufærdighedskrænkelser ikke registreres på særskilte gerningskoder. Det gør det vanskeligt at vurdere, hvor stor en del af opstilling 4.4.3.3.a der vedrører digitale krænkelser. Det er dog nærliggende at antage, at digitale krænkelser udgør en væsentlig del af stigningen siden 2016.

Opstilling 4.4.3.3.b. Sigtelsesprocent vedr. sager om blufærdighedskrænkelser ved anden uanstændighed i perioderne 1995-2015 og 2016-2025.

År	Pct. sager med sigtelse
1995-2015	65 %
2016-2025	59 %

Der er ikke nogen væsentlig forskel på sigtelsesprocenterne i de to perioder.

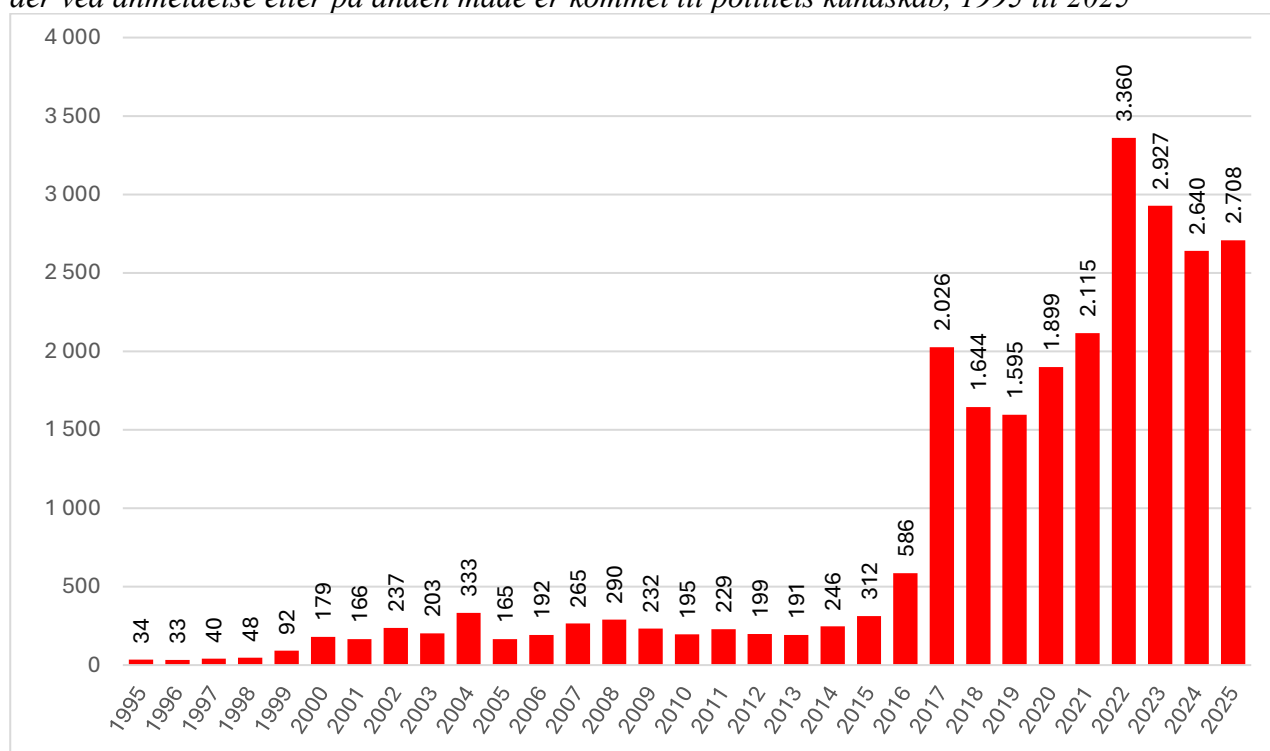
Et eksempel på blufærdighedskrænkelser ved anden uanstændighed er en sag med en mand, som blev idømt 60 dages betinget fængsel for at have uploadet 11 videoer af en kvinde i nøgen/letpåkledt tilstand til en mappe på internettet, hvor andre kunne få adgang til dem. Han blev dømt efter § 232 og § 264 d. stk. 2.¹⁰⁶

¹⁰⁶ <https://www.lovguiden.dk/dokument/byretten/8540-dom-for-omfattende-deling-af-kr%C3%A6nkende-billeder-og-fors%C3%B8g-p%C3%A5-ulovlig-tvang>

4.5. UTUGT M.V. (jf. §§ 226, 227, 233-236, 233a) – herunder udbredelse af seksuelt materiale uden samtykke

Utugt mv. omfatter rufferi, alfonseri, børnepornografi og besiddelse/bekendt med børnepornografi. Rufferi og alfonseri indebærer, når nogen tjener penge på, at andre sælger seksuelle ydelser (prostitutionen i sig selv er ikke kriminaliseret i Danmark). Efter 2013 sker der en modernisering og præcisering af bestemmelserne om rufferi og prostitution. De tidligere kategorier om “utugt” erstattes med “prostitution”. Samtidigt udgår “alfonseri” som selvstændig kategori og synes i stedet at blive omfattet af de bredere bestemmelser om rufferi og prostitution.

Opstilling 4.5.a. Antal tilfælde af utugt m.v., herunder udbredelse af seksuelt materiale uden samtykke, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025

Pct.-vis ændring 1995-2025	7865 %*
Pct.-vis ændring 2019-2025	70 %

*Den høje procentsats skyldes de relativt få anmeldelser i 1995 (34)

Det var lovovertrædelser for rufferi og alfonseri, der udgjorde halvdelen af de registrerede tilfælde fra 1995-1998. Fra 1999 til 2012 er langt hovedparten af sagerne derimod rubriceret som børnepornografi og besiddelse/bekendt med børnepornografi.

Der er stadig enkelte registreringer af rufferi: 48 registreringer i 2025. Der er, som tidligere nævnt, sket væsentlige ændringer i lovgivningen vedrørende seksualforbrydelser i 2013, så man skal vurdere

udviklingen i opstilling 4.5.a. med forsigtighed. I den følgende analyse af de enkelte former for lov-overtrædelser, der indgår under samlebegrebet utugt, vil vi indskrænke os til at vurdere udviklingen fra 2013 og frem.

Stort set alle anmeldelser fra 2013-2025 drejer sig om ”udbredelse af seksuelt materiale af person under 18 år” og ”besiddelse af/bekendt med seksuelt materiale af person under 18 år”. De udgør hhv. 29 pct. og 64 pct. *Optagelse* af børneporno (§ 226) udgør under 1 pct. af sagerne.

Overtrædelser af § 227 om ”medvirken til pornografisk optræden af person under 18 år” udgør lidt under 3 pct. af registreringerne, men de er stort set alle sammen fra 2016 og 2017 (530 ud af 567 tilfælde i hele perioden). Det drejer sig med stor sandsynlighed om en række sager, hvor personer i Danmark har instrueret og overværet overgreb på børn på Filippinerne via internettet. Der var tale om en større, internationalt forgrenet sag med sigtede også i Danmark,¹⁰⁷ flere af dem tiltalt for en række forhold.

Lovgivningen om seksuelt materiale af personer under 18 år (tidl. ”børnepornografi”)

- 1969: Fremstilling og udbredelse af pornografiske billeder og film mv. blev tilladt i Danmark. Det betød, at udbredelse af pornografi med deltagelse af børn også blev tilladt. Optagelse af børnepornografi var dog strafbart efter en række andre paragraffer i Straffeloven.
- 1980: § 235 indførtes i straffeloven. Det blev strafbart at erhvervsmæssigt sælge, udbrede, fremstille og skaffe sig utugtige fotografier mv. af børn. Overtrædelse ville give bødestraf.
- 1989: Strafferammen blev øget til hæfte eller fængsel i op til 6 måneder.
- 1994: Besiddelse af børnepornografi blev generelt forbudt. Overtrædelse ville give bødestraf.
- 2000: Strafferammen for erhvervsmæssig udbredelse blev skærpet til 2 års fængsel. Besiddelse af, eller betaling for at se, børnepornografi, blev belagt med bødestraf eller under skærpende omstændigheder hæfte/fængsel i op til 6 måneder. § 230 (nu § 226) forbød at optage pornografiske billeder, film mv. med modeller under 18 år, hvis formålet var at udbrede materialet. Strafferamme hæfte eller fængsel op til 2 år.
- 2001: Hæftestraf afskaffet.
- 2003: ”Børn” blev i § 235 erstattet af ”personer under 18 år”. Også ”fiktiv” børnepornografi, dvs. kunstige billeder/film som fuldstændig ligner de ægte, er nu omfattet, men ikke tegninger eller tekst. Strafferammen for besiddelse skærpes til 1 års fængsel, og gælder nu alle former for utugtige billeder, hvor der tidligere kun var tale om grovere pornografi. Besiddelse er ikke strafbar, hvis personen på billedet er over 15 år og har givet samtykke til besiddelse.
- 2009: Forældelsesfristen fremrykkes, så den først starter den dag, den forurettede fylder 18 år. Det bliver også strafbart at se børnepornografi på internettet. Det bliver strafbart at medvirke til, at unge under 18 år deltager i pornografiske forestillinger, med en strafferamme på op til 6 år. Tilskuere til en sådan forestilling kan straffes med bøde eller op til 1 års fængsel.
- 2013: Straffelovens kapitel om seksualforbrydelser revideres. I § 235 ændres betegnelsen ”utugtige” til ”pornografiske” uden tilsigtet ændring af, hvilket materiale bestemmelsen omfatter. Strafferammen for at overvære pornografiske forestillinger med personer under 18 år hæves samtidig til 2 års fængsel.
- 2022: § 235 a indføres i straffeloven. Den kriminaliserer fremstilling og salg af sexdukke, der ligner børn med en strafferamme fra bøde og op til 2 års fængsel. Besiddelse af en sådan dukke straffes med bøde eller op til 1 års fængsel.

¹⁰⁷ TfK2019.469/2. Se også Ekstra Bladet 9. februar 2018 Sektion 1 Side 12

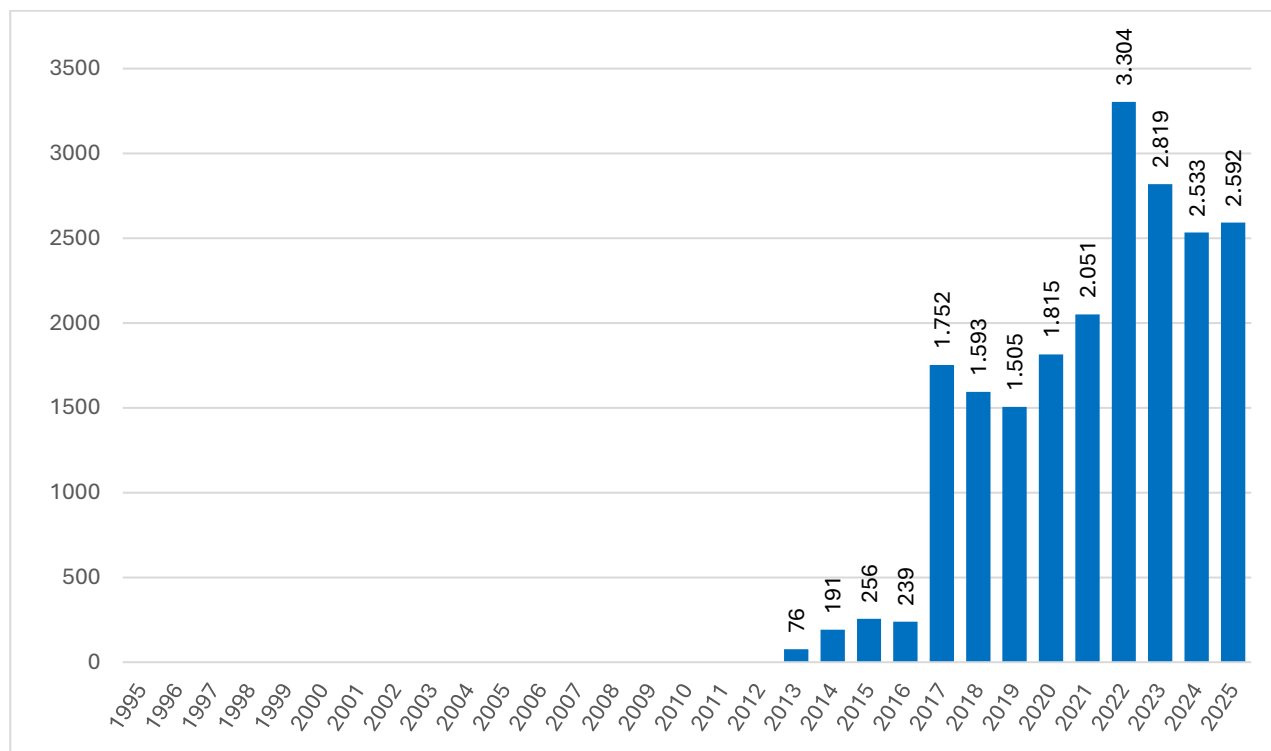
- 2023: Gennemført en sproglig modernisering, så ”pornografisk materiale” ændres til ”seksuelt materiale”. Ændringen medførte ikke en ændring af bestemmelsens anvendelsesområde.
- 2025: § 226 og § 235 udvides i straffeloven, så poseringsbilleder og -videoer af personer under 18 år omfattes. Kriminaliseringen af digitalt manipuleret materiale udvides, så materiale, der i sin helhed fremstår realistisk, omfattes, selv om det kan ses, at materialet er manipuleret. Det tydeliggøres desuden, at billeder af børn i hverdagslignende situationer kan være omfattet af § 232 om blufærdighedskrænkelser, hvis billederne sættes i en seksualiserende kontekst

Der skelnes internationalt mellem Child Sexual Abuse Material (CSAM), som viser seksuelle overgreb på børn, og Child Sexual Exploitation Material (CSEM), hvor børn vises i forskellige former for seksuelle sammenhænge, men uden at der er tale om seksuelle overgreb.

4.5.1. UDBREDELSE AF ELLER BESIDDELSE AF/BEKENDTSKAB MED SEKSUELT MATERIALE AF PERSON UNDER 18 ÅR UDEN SAMTYKKE (Ny fra 2013) (§ 235)

Først gennemgås opstilling 4.5.1.a, som viser udbredelse af samt besiddelse af/bekendtskab med seksuelt materiale af person under 18 år uden samtykke samlet. Derefter behandles de separat i henholdsvis opstilling 4.5.1.b og 4.5.1.c.

Opstilling 4.5.1.a. Antal tilfælde af udbredelse af eller besiddelse af/bekendtskab med seksuelt materiale af person under 18 år uden samtykke, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2013 til 2025.

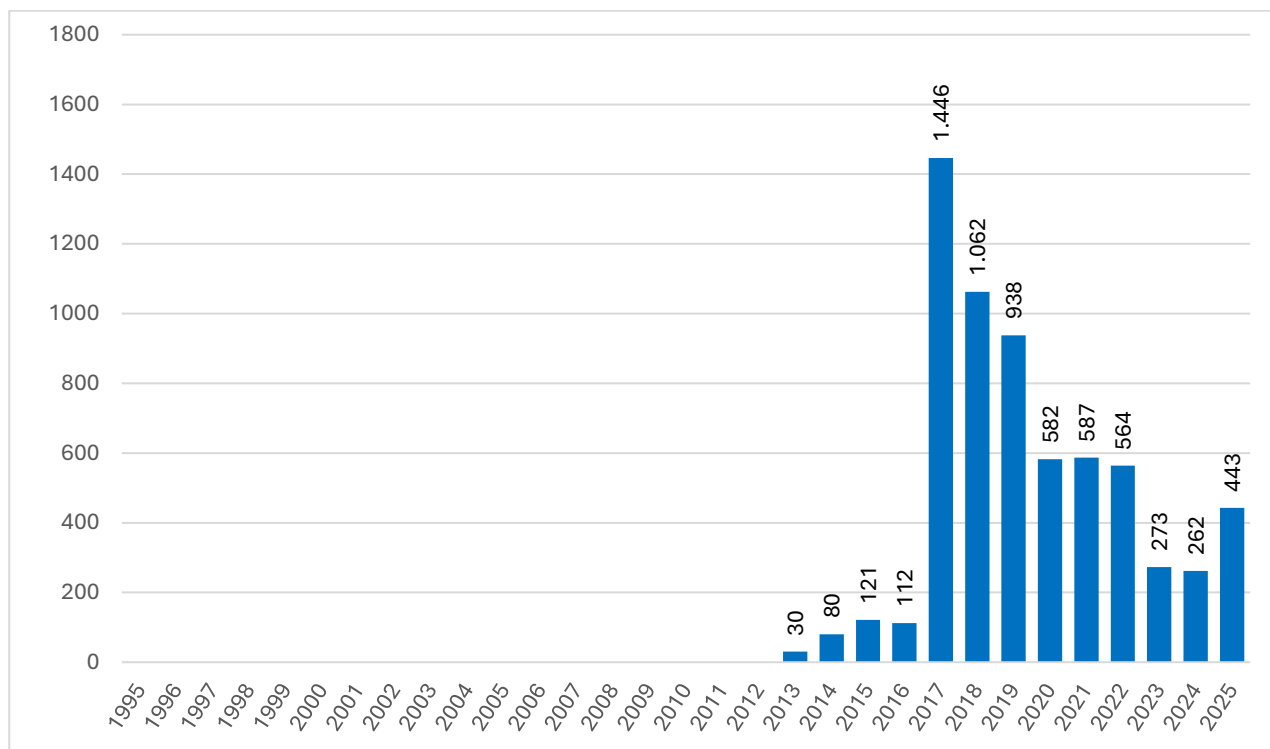
Note: Forholdet opgøres særskilt i den nuværende afgrænsning fra 2013.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	72 %

Registrerede tilfælde af udbredelse samt besiddelse af/bekendtskab med seksuelt materiale af personer under 18 år steg voldsomt i 2017, toppede i 2022 og er faldet noget siden. Begge typer overtrædelser er kriminaliseret i § 235, hvor stk. 1 omhandler udbredelse, og stk. 2 omhandler besiddelse og bekendtskab mod vederlag eller gennem internettet.

Opstilling 4.5.1.b omfatter overtrædelser af § 235 stk. 1 om udbredelse af seksuelt materiale under 18 år uden samtykke.

Opstilling 4.5.1.b. Antal tilfælde af udbredelse af seksuelt materiale af person under 18 år uden samtykke, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2013 til 2025.

Note: Forholdet opgøres særskilt i den nuværende afgrænsning fra 2013.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-53 %

En væsentlig del af stigningen i antallet af anmeldelser i 2017 kan tilskrives den såkaldte ”Umbrellasag”, hvor et stort antal unge blev sigtet for overtrædelse af § 235 ved at dele en video af et samleje mellem to 15-årige, som var optaget og videregivet uden samtykke. Videoen var oprindeligt optaget i 2015, og i marts 2016 blev de to, som optog den, idømt en bøde på 2.000 kr. hver for deling af videoen. I januar 2018 blev mere end 1.000 personer sigtet for deling af videoen, og i marts 2019 blev yderligere 148 sigtet. I 2018 stadfæstede Højesteret en dom på 40 dages betinget fængsel til en af de tiltalte.¹⁰⁸ Dommene har som konsekvens, at de dømte får en plet på deres børneattest i op til 20 år.¹⁰⁹ Mange af de sigtede, der har udtalt sig offentligt, har sagt, at de enten ikke havde tænkt nærmere over delingen, eller at de nok var klar over, at det var forkert at dele den, men at de ikke vidste, at de gjorde sig skyldige i deling af børnepornografi.

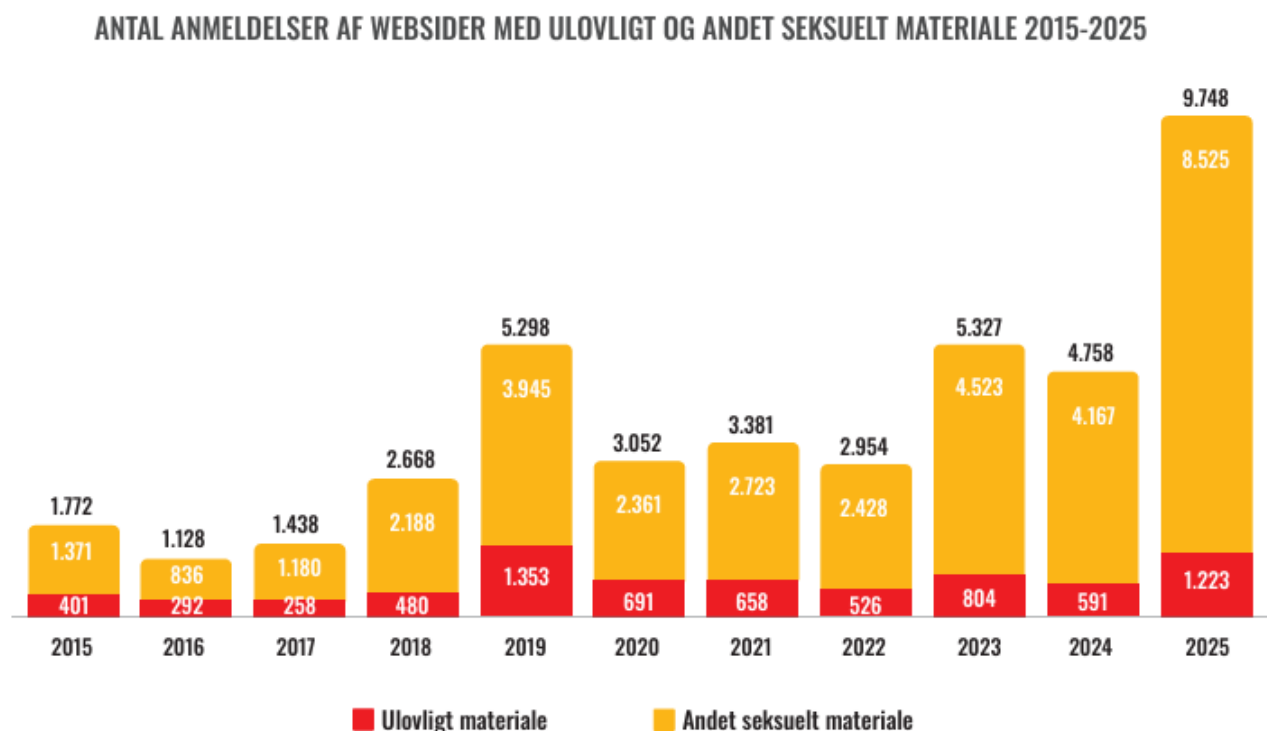
¹⁰⁸ <https://politi.dk/rigspolitiet/nyhedsliste/politiet-klar-med-148-nye-sigtelser-i-umbrella-sag/2019/03/11>

¹⁰⁹ <https://www.dr.dk/nyheder/politik/umbrella-doemte-unge-faar-plet-paa-boerneattesten-i-mange-aar-nu-vil-flere-par-tier>

I det hele taget var denne sag meget atypisk i forhold til, hvad der normalt forstås ved børnepornografi, som primært handler om billeder, film mv. af voksne seksuelle overgreb mod børn.

Red Barnet har siden 2001 drevet hjemmesiden AnmeldDet,¹¹⁰ hvor man anonymt kan anmelde links til hjemmesider, hvis man mener, siderne indeholder overgrebsmateriale.

Opstilling 4.5.1.c. Antal henvendelser vedrørende muligt overgrebsmateriale på nettet modtaget af Red Barnet 2015 til 2025.

Kilde: AnmeldDet årsrapport 2025.

Antallet af henvendelser har generelt været stigende siden 2015 med to markante stigninger i 2019 og 2025. I 2025 blev antallet omtrent fordoblet i forhold til året før. Særligt i 2025 ligger niveauet markant højere end i de øvrige år i perioden. Det er det højeste antal henvendelser, AnmeldDet har modtaget i sin 25-årige levetid.

Det er ikke muligt at vurdere, om udviklingen skyldes et stigende antal hjemmesider med ulovligt indhold, eller om internetbrugere i højere grad er blevet tilbøjelige til at anmelde mistænkeligt materiale. Det er dog nærliggende at tænke, at den markante stigning i slutningen af perioden blandt andet kan hænge sammen med udviklingen inden for AI. Red Barnet fremhæver i deres årsrapport, at det store omfang af anmeldelser af sider med computergenereret materiale formentlig afspejler, at den teknologiske udvikling har gjort produktionen af denne type materiale lettere. Derudover peger

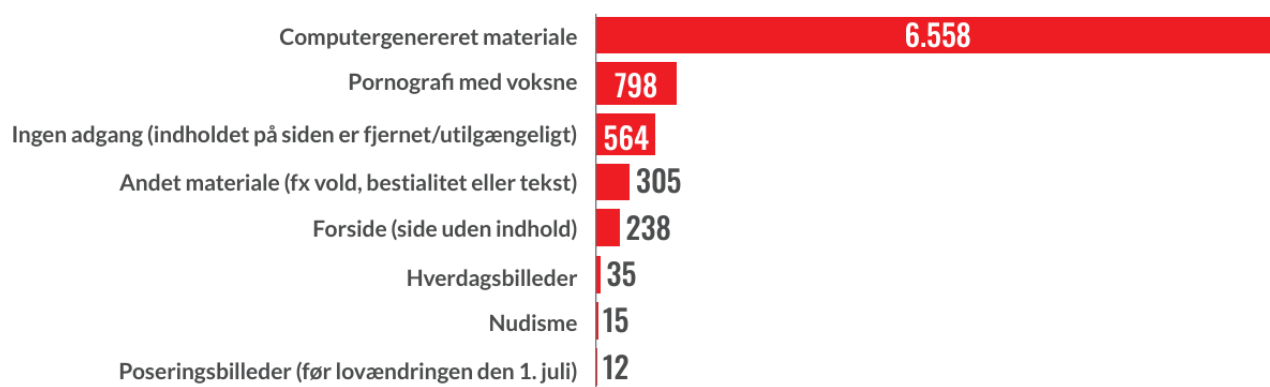
¹¹⁰ <https://redbarnet.dk/anmeldet/>

organisationen på, at der i 2025 var stor offentlig opmærksomhed på AI-genereret overgrebsmateriale, hvilket kan have medført, at flere borgere har anmeldt denne type indhold¹¹¹.

Størstedelen af anmeldelserne fører desuden ikke til opdagelse af overgrebsmateriale, hvilket kan skyldes flere forhold, som fremgår af opstilling 4.5.1.d.

Opstilling 4.5.1.d. Antal henvendelser vedrørende ikke-ulovligt overgrebsmateriale på nettet modtaget af Red Barnet 2025.

ANTAL ANMELDELSER AF WEBSIDER MED ANDET SEKSUELT MATERIALE I 2025

Note: Poseringsbilleder dækker perioden januar-juni, hvorefter disse anmeldelser indgår i opgørelser vedr. ulovligt materiale. Hverdagsbilleder omfatter billeder af børn, som er taget fra normale situationer og sat ind på sider med overgrebsmateriale. Disse er ikke omfattet af §235, men kan vedrøre anden lovgivning.

Kilde: AnmeldDet årsrapport 2025.

AnmeldDet definerer ”andet seksuelt materiale” som materiale, hvor der ikke foregår noget ulovligt i henhold til gældende dansk lovgivning, og hvor anmeldelser derfor klassificeres i denne kategori¹¹². Opstilling 4.5.1.d viser, at ”andet seksuelt materiale” i høj grad er præget af ”computergenereret materiale”. Red Barnet beskriver denne form for materiale på følgende måde:

”I en del af materialet fremstår børnene meget livagtige i forhold til for eksempel proportioner, lokation, detaljegraden af hudstruktur, hår etc. Materialet er karakteriseret ved, at det ligner overgrebsmateriale med virkelige børn (CSAM), selvom det står klart, at der ikke er tale om et virkeligt barn. En anden del af materialet viser billeder eller videoer med animerede ikke livagtige børn, der indgår i seksualiserende kontekster. I dette materiale fremstår børnene med ikke-virkelighedstro proportioner og for eksempel manganøjne, alfevinger eller enhjørningehorn”. (Windfeld 2024: 12)

Justitsministeren annoncerede i oktober 2024, at regeringen vil tage følgende initiativer:

- Udvide kriminaliseringen i straffelovens § 226 og § 235, så poseringsbilleder og videoer omfattes

¹¹¹ [AnmeldDet-aarsrapport-2025.pdf](#)

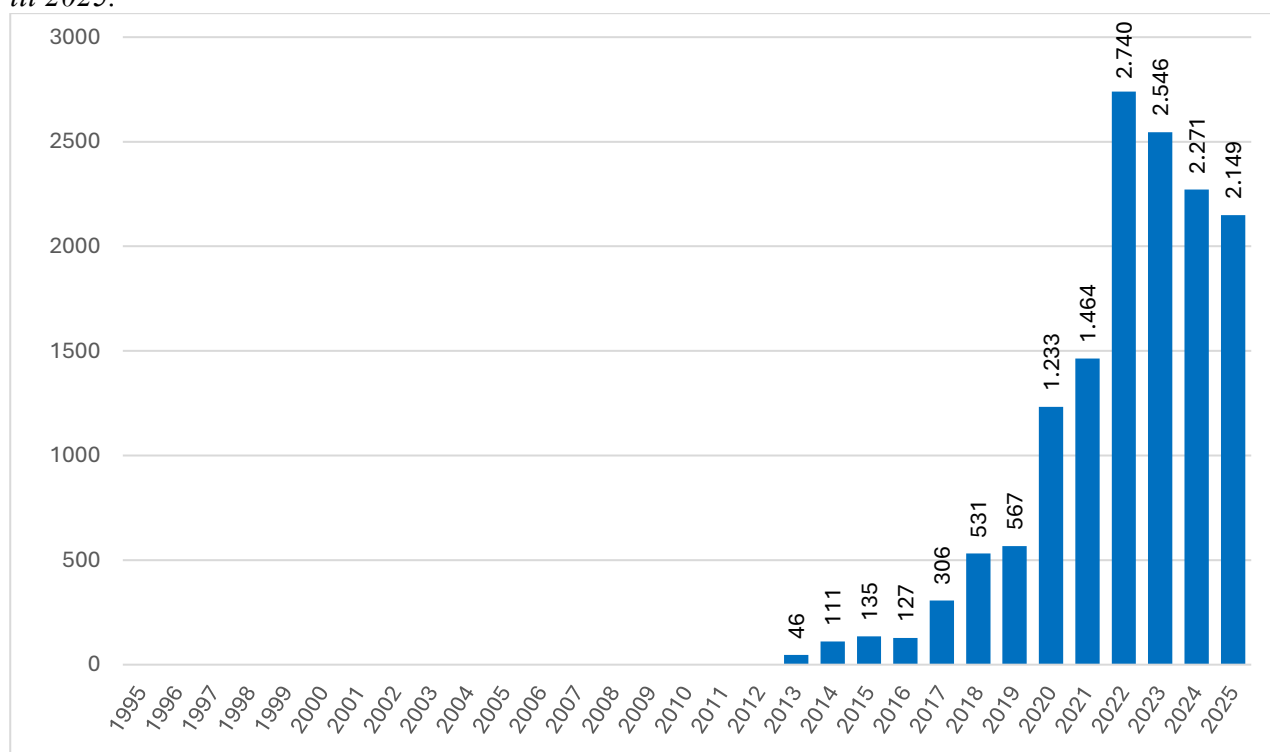
¹¹² [AnmeldDet-aarsrapport-2025.pdf](#)

- Udvide kriminaliseringen af digitalt manipuleret materiale, så materiale, der i sin helhed fremstår realistisk, omfattes, også selv om det kan ses, at det er manipuleret
- Gøre det tydeligt, at billeder af børn i en hverdagslignende kontekst, som sættes i en seksualiserende kontekst, skal omfattes af §232 om blufærdighedskrænkelse.
- Politiet skal have mulighed for selv at fremstille manipuleret seksuelt materiale og uploade det som led i agentvirksomhed
- Fremstilling af såkaldt deepfake-pornografisk materiale (hvor billeder af virkelige personer manipuleres, så det for eksempel fremstår, som om de deltager i seksuel aktivitet) skal kriminaliseres.¹¹³

Lovforslaget blev fremsat 28. marts 2025 og blev vedtaget ved et bredt flertal i Folketinget d. 27. maj 2025 med ikrafttrædelse fra d. 1. juli 2025.¹¹⁴

Denne vedtagelse vil med stor sikkerhed betyde, at vi i de kommende år vil se en stigning i registrerede sager om børnepornografi.

Opstilling 4.5.1.f. Antal tilfælde af besiddelse af/bekendtskab med seksuelt materiale af person under 18 år uden samtykke, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2013 til 2025.

Note: Forholdet opgøres særskilt i den nuværende afgrænsning fra 2013.

¹¹³ <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2024/10/Faktaark-over-initiativer.pdf>

¹¹⁴ https://www.ft.dk/ripdf/samling/20241/lovforslag/1184/20241_1184_som_fremsat.pdf & <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/bredt-flertal-i-folketinget-styrker-indsatsen-mod-seksuelt-materiale-med-boern/>

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	279 %

Som det fremgår af opstilling 4.5.1.f., er omfanget af registrerede tilfælde af besiddelse eller bekendtskab med denne form for materiale i de sidste år væsentlig større end sager med udbredelse. Den meget store stigning i 2022 har vi ikke nogen forklaring på, men nogle af sagerne vedrørende børnepornografi indeholder mange forhold, så det er muligt, at det kan være en del af forklaringen.

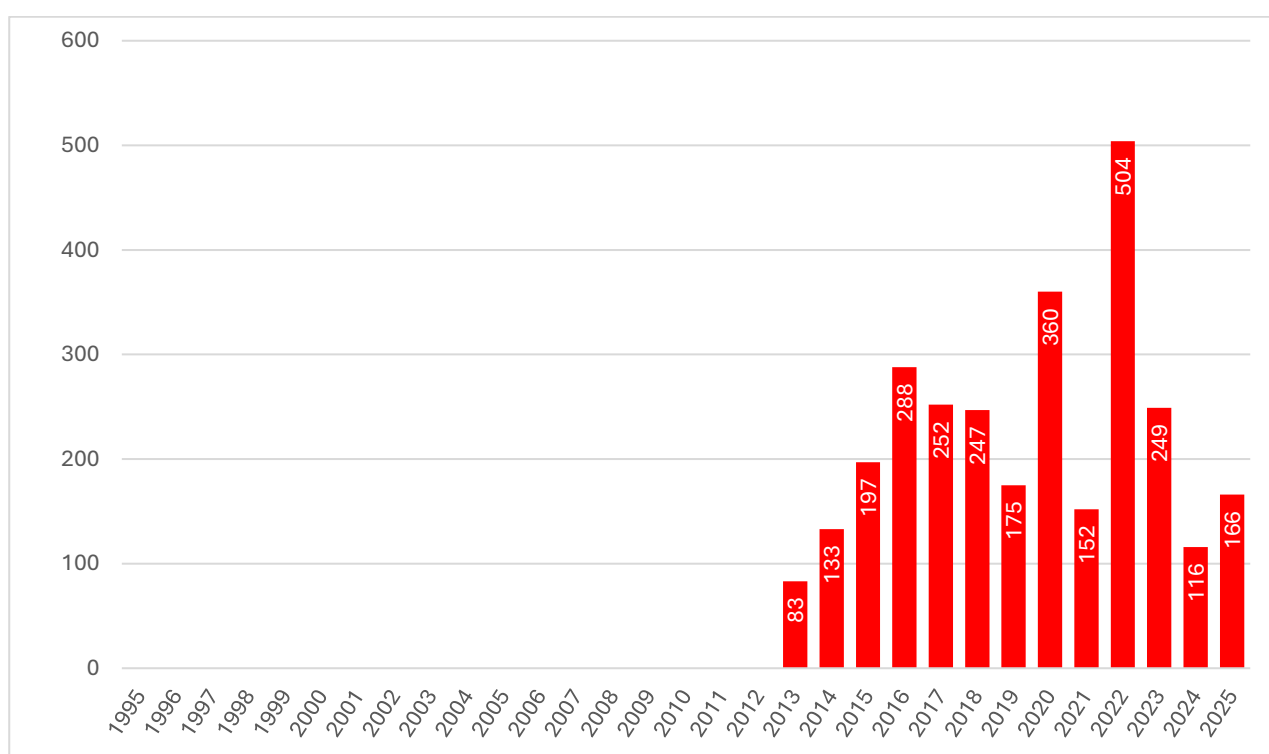
Det faktiske omfang af besiddelse af børnepornografi er det meget vanskeligt at sige noget om.

4.6. SEKSUALFORBRYDELSE MOD BARN UNDER 12 ÅR (ny fra 2013) (jf. §§ 216, stk. 2, 225 jf. 216, stk. 2)

Ved straffelovsændringen i 2013 blev ethvert samleje med et barn under 12 år omfattet af § 216, stk. 2 om voldtægt. Det samme gjorde andet seksuelt forhold med et barn under 12 år, jf. § 225. Ved en ændring af § 225 i juli 2023 blev også handlinger, en gerningsperson fik et barn under 12 år til at udføre på sig selv, omfattet.

Opstilling 4.6.a omfatter gerningskoderne ”voldtægt ved samleje med barn under 12 år” samt ”andet seksuelt forhold med barn under 12 år”. Stigningen i antallet af anmeldelser falder sammen med indfasningen af den såkaldte ”overgrebspakke”, som blev vedtaget i 2013, og blandt andet skulle sikre, at kommunerne reagerede hurtigere på indberetninger om vold og seksuelle overgreb på børn og unge. Som beskrevet ovenfor under 3.6, mener Kyvsgaard (2017), at pakken kan have medført en øget anmeldelsestilbøjelighed vedr. vold mod børn og unge.

Opstilling 4.6.a. Antal tilfælde af seksualforbrydelse mod barn under 12 år der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2013 til 2025.

Note: Kategorien seksualforbrydelse mod barn under 12 år kan først opgøres særskilt i den nuværende afgrænsning fra 2013 som følge af ændringer i lovgivning og gerningskodning.

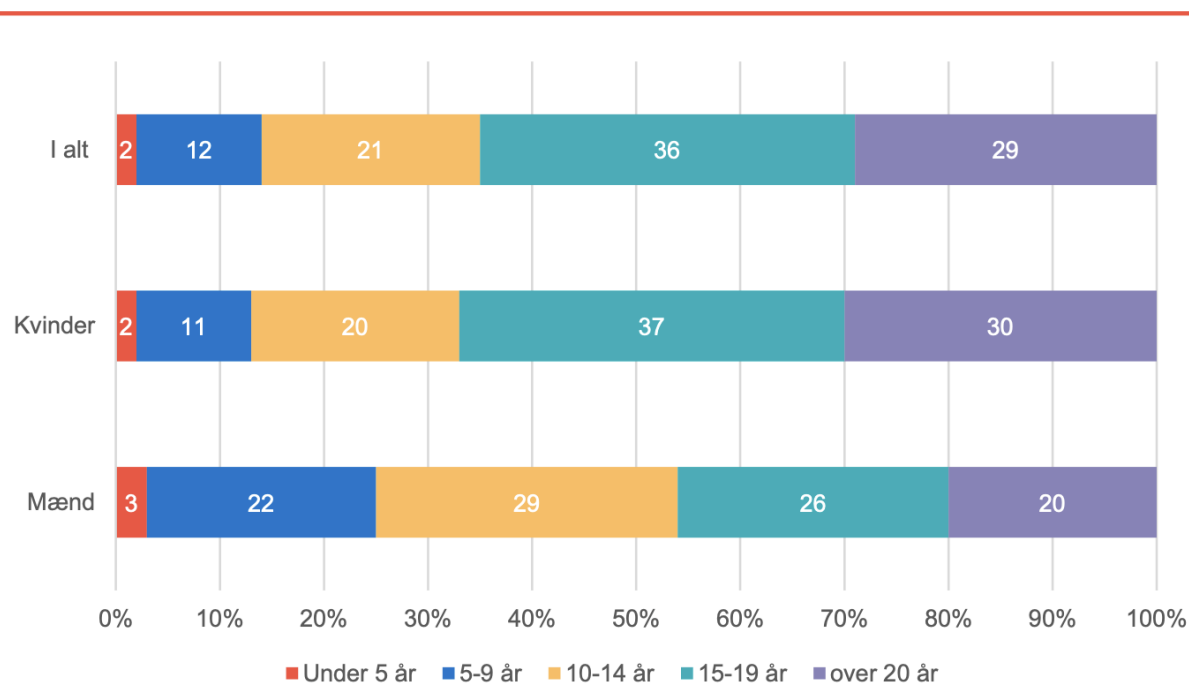
Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-5 %

Antallet af anmeldelser ligger typisk på omkring 250 eller derunder i hele perioden med enkelte udsving i 2020 og 2022. Det er her ikke muligt at vurdere, hvor stor en del af overgrebene der er foregået via internettet for eksempel ved, at kontakten mellem barnet og gerningspersonen er etableret her, men som nævnt er handlinger, som de forurettede er blevet tvunget til at gøre på sig selv, først omfattet fra midten af 2023. De har dog tidligere kunnet straffes efter andre paragraffer i straffeloven, blandt andet § 232.

Projekt SEXUS (Frisch m.fl. 2019) har, som behandlet ovenfor, stillet spørgsmål om seksuelle overgreb, hvor der er anvendt trusler, tvang eller vold. Der er også stillet spørgsmål om, hvor gamle de forurettede var, da overgrebet skete; disse er i bearbejdet form gengivet i Ottosen og Henze-Pedersen (2021). Dette er den seneste version af Projekt SEXUS, men der er igangsat en ny version, SEXUS-2. Dataindsamlingen forventes at foregå gennem det meste af 2026.¹¹⁵

Opstilling 4.6.b. Voksne, der nogensinde har oplevet seksuelle overgreb, hvor der er anvendt trusler, tvang eller vold 2018, fordelt efter køn.

Figur 3.2 Voksne kvinder og mænd, der har erfaret seksuelle overgreb: alder ved første seksuelle overgreb. Procent.

Kilde: Bearbejdet efter Frisch et al., 2019

Kilde: Ottosen og Henze-Pedersen 2021.

De forurettede, som indgår i opstilling 4.6.a. er personer i alderen fra 15 år og opefter, som mindst én gang har oplevet et alvorligt seksuelt overgreb. De er blevet spurgt, hvor gamle de var, da overgrebet skete, og resultaterne kan derfor være påvirket af teleskopering, det vil sige, at respondenterne kan have forskudt tidspunktet for hændelsen frem eller tilbage i tid i deres erindring. 33 pct. af kvinderne

¹¹⁵ Første fase af SEXUS-2 skudt i gang

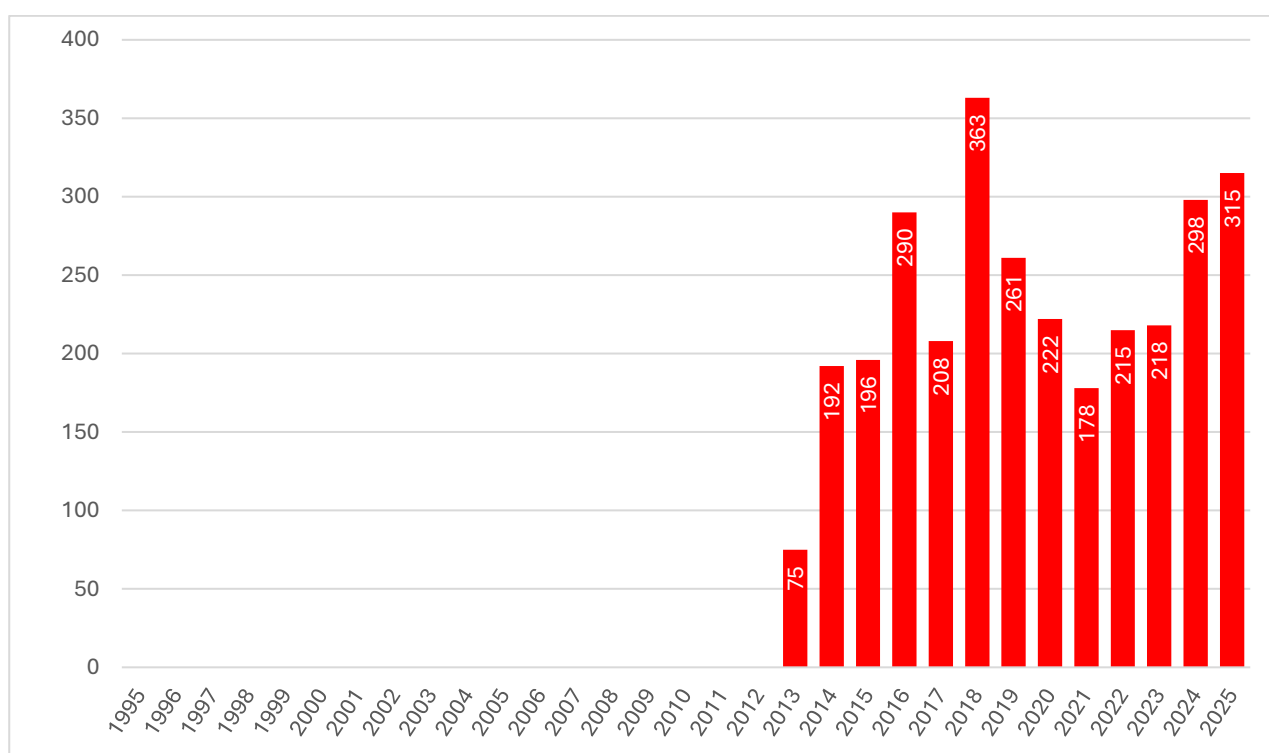
oplyser, at overgrebet var sket, inden de fyldte 15 år, og det samme gjorde 54 pct. af mændene. Drengene synes altså at være mere udsatte for overgreb tidligt i barndommen end piger.

Som tidligere nævnt var anmeldelsesprocenten for seksuelle overgreb meget lav: Mindre end hvert tiende overgreb var anmeldt af den forurettede selv. Det er ikke oplyst, hvordan anmeldelsestilbøjeligheden fordeler sig i forhold til alderen ved overgrebet.

4.7. SEKSUALFORBRYDELSE MOD BARN UNDER 15 ÅR (ny fra 2013) (jf. §§ 222, 225 jf. 222, 228 jf. 222)

Børn under 15 år er omfattet af de samme regler som børn under 12, med en enkelt undtagelse: D. 1. marts 2022 indførtes et pkt. 2 i § 116, stk. 2, som betyder, at der i sager, hvor gerningspersonen er under 22 år, og barnet er fyldt 12 år, men ikke 15 år, gives tiltalefrafald, hvis der er tale om et fuldt ud frivilligt forhold.

Opstilling 4.7.a. Antal tilfælde af seksualforbrydelse mod barn under 15 år der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2013 til 2025.

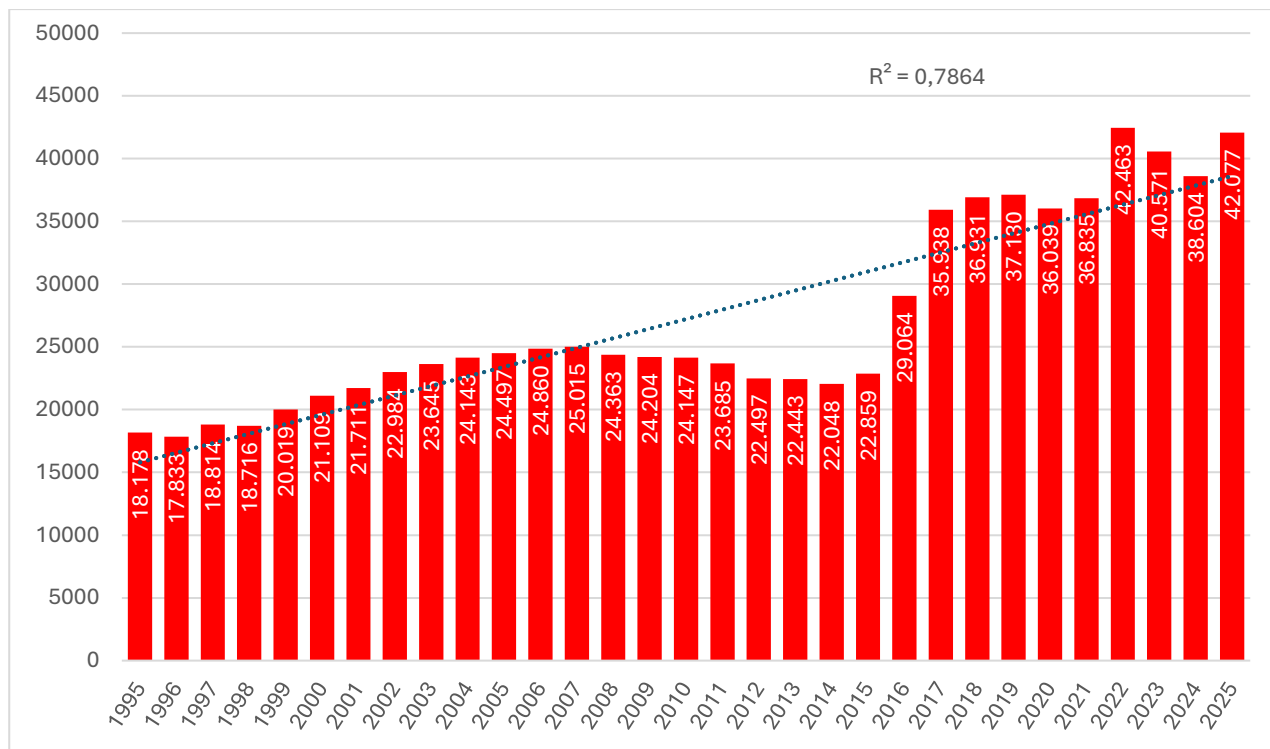
Note: Kategorien seksualforbrydelse mod barn under 15 år kan først opgøres særskilt i den nuværende afgrænsning fra 2013 som følge af ændringer i lovgivning og gerningskodning.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	20 %

Udviklingen i registrerede tilfælde ligner overordnet udviklingen vedr. børn under 12 år, bortset fra at der her er et særlig højt antal sager i 2018. For børn under 12 år var det høje antal sager i 2022.

3+4. PERSONFORBRYDELSE I ALT

Opstilling 3+4.a. Antal tilfælde af personforbrydelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: I forhold til de grupperinger som Danmarks Statistik benytter sig af omfatter denne: "Seksuelforbrydelser i alt", "Voldsforbrydelser i alt", "Røverier" og "Uagtsomt manddrab m.v. i forbindelse med færdselsuheld".

Pct.-vis ændring 1995-2025	131 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	13 %

Antallet af personforbrydelser, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab:

- Stiger fra 1995 til 2006/07
- Falder fra 2006/07 til 2014
- Stiger fra 2014, og især fra 2015, til 2017
- Stagnerer fra 2017 til 2021
- Stiger fra 2021 til 2022

- Stagnerer fra 2022 til 2025

Set over hele perioden er der sket en stigning på 131% fra 1995 til 2025, og 13% fra 2019 til 2025. For bud på forklaringer af denne ganske ”komplekse” udvikling, se kapitel 3 og 4 om henholdsvis voldsforbrydelser og seksualforbrydelser.

3+4.1. INDIVIDUELLE OFRE FOR PERSONOVERGREB

Årlige offerundersøgelser foretaget i regi af Justitsministeriet, hvor befolkningen spørges om deres udsathed for forskellige forbrydelser og overgreb, giver os en mulighed for at komme med et bud på, hvor mange mennesker der i løbet af et år mindst én gang er blevet udsat for en personforbrydelse. Antallet af ofre eller forurettede er således i parallel til de politianmeldte en ”alternativ” generel målestok for forekomsten af personforbrydelser i samfundet.

Den umiddelbare fordel ved denne målestok er, at den også inkluderer mange af de lovovertrædelser, som politiet via anmeldelse eller på anden måde ikke har fået kendskab om, det såkaldte mørketal.

Der er imidlertid også mange ulemper og mangler, der tilsammen betyder, at man er langt fra at få et bud på den faktiske forekomst af personforbrydelser:

- Der knytter sig en række problemer og usikkerheder til selve den metode, man har benyttet sig af (stikprøveusikkerhed, svarprocent, spørgsmålsformuleringer osv., se for en oversigt og gennemgang af disse Balvig, 2025)
- Man kan ikke være sikker på, at de overgreb svarpersonerne tilkendegiver, de har været udsat for, faktisk er strafbare, endsige strafbare ifølge straffeloven. Det er hovedsagelig derfor vi i opstilling 3+4.1.a bruger betegnelsen ”overgreb” i stedet for ”overtrædelser”.
- De lovovertrædelser, der er gået ud over de yngste og de ældste i samfundet er ikke med, idet de adspurgte alene omfatter de 16-79-årige
- Det er ofre/forurettede, der optælles, og ikke handlinger. Svarpersonerne er blevet spurgt, om de har været udsat for en given handling inden for de seneste år, og i bekræftende fald også hvor mange gange. Hvis man har været udsat flere gange, er der alene spurgt nærmere ind til sidste gang, man har været udsat.
- Der spørges ikke om alle personforbrydelser, men dog sandsynligvis nok om dem der volumenmæssigt fylder mest der er kriminaliseret i straffeloven

Fra og med undersøgelserne gennemført i 2023 er der spurgt om udsathed for fysisk vold, psykisk vold i nære relationer, voldtægt, anden form for seksuel krænkelse end voldtægt, partnerovergreb og hadforbrydelse. Blandt de personforbrydelser det kunne have været ønskværdigt at få med er røverier og trusler. I et eller andet omfang er de faktisk med, især som svar på spørgsmålet om udsathed for (fysisk) vold. Der har tidligere været et spørgsmål med om udsathed for røveri, men dette er man holdt op med, idet de svar, man fik viste, at det svarpersonerne opfattede som røveri ofte lå langt fra den strafferetlige afgrænsning. Med hensyn til røveri er det også et spørgsmål, om dette skal klassificeres som en person- eller en ejendomsforbrydelse. I straffeloven henhører det under kapitlet om ejendomsforbrydelser. Om udsathed for trusler spørges der faktisk, men de opgøres ikke længere fordi en tilsvarende uklarhed gør sig gældende her, og ikke mindst efter at det i stigende grad drejer sig om oplevede trusler på de sociale medier.

Af opstilling 3+4.1.a fremgår det, at det i 2023 var omkring 1 ud af 16 af de 16-79-årige, der inden for det seneste år havde oplevet sig udsat for et eller flere af de nævnte personovergreb, og for de enkelte overgrebs vedkommende i givet fald en eller flere gange. De 6,2%, der drejede sig om, svarede – ihukommende den stikprøveusikkerhed tallene er behæftet med – til mellem 267.200 og 324.900 16-79-årige.

Opstilling 3+4.1.a. Procent af og antal 16-79-årige der inden for det seneste år har været udsat for personovergreb, 2023 og 2024.

	2023		2024	
	Pct./antal	5%-sikkerhedsintervaller	Pct./antal	5%-sikkerhedsintervaller
Pct. udsat af 16-79-årige	6,2%	5,8% – 6,6%	6,6%	6,2%-7,0%
Antal udsatte 16-79-årige	285.700	267.200 – 304.000	306.300	287.800 – 324.900
Udvalget:				
Antal i nettostik-prøve	29.871		29.841	
Antal faktisk udspurgte	13.698		12.862	
16-79-årige i befolkningen	4.607.513		4.640.831	
Hele befolkningen	5.946.952		5.976.992	

Kilde: Balvig, 2025.

I 2024 er det steget til 6,6%, svarende til mellem 287.800 og 324.900 16-79-årige, der har været udsat for overgreb, men denne stigning er ikke statistisk signifikant.

Opstilling 3+4.2.b. Procent 16-79-årige der inden for det seneste år har været udsat for forskellige former for personovergreb, 2023 og 2024.

	2023	2024
Udsat for et eller flere af nedenstående former for personovergreb	6,2	6,6
Fysisk vold (eksklusiv rene trusler om vold)	1,4	1,7
Psykisk vold i nære relationer	2,7	2,8
Seksuel vold/krænkelse	2,0	1,9
Voldtægt (forsøg/fuldbyrdet; af mænd)	0,4	0,3
Kvinder (af mænd)	0,7	0,5
Mænd (af mænd)	0,1	0,2
Anden seksuel krænkelses end voldtægt	1,7	1,6
Blottelse	0,3	0,3
Berøring intime steder på kroppen	0,9	0,9
Videreg. af billeder/videoer m.m. af seksuel karakter	0,3	0,3
Partnerovergreb	2,4	2,6
Fysisk vold/aggressivitet (ekskl. rene trusler om vold)	1,1	1,3
Psykisk vold	1,5	1,6
Voldtægt (forsøg/fuldbyrdet)	0,1	0,1
Anden seksuel krænkelse end voldtægt	0,2	0,2
Hadforbr. der beror på racisme, seksuel orientering, religion m.v.	0,5	0,8
Fysisk vold som hadforbrydelse	0,2	0,3
Hærværk som hadforbrydelse	0,2	0,2
Hedefulde ytr. på internettet (trusler eller nedværdigende)	0,3	0,4

Kilde: Balvig, 2025.

Af opstilling 3+4.2.b kan man se, hvor mange der har været udsat af specifikke former for personovergreb, og hvordan dette har udviklet sig fra 2023 til 2024. Der er ingen signifikante ændringer, det være sig opadgående eller nedadgående, overhovedet.

Risikoen for at blive udsat for personovergreb varierer i langt højere grad med hensyn til, hvem man er, end risikoen for ejendomsovergreb. Det fælles er betydningen af det ”rørlige”, altså at det har noget med livsstilen at gøre. De, der ofte er uden om aftenen og/eller ofte er sammen med venner eller bekendte for at feste eller more sig, er langt mere udsatte for personovergreb end ”de stille”. På andre områder, der har at gøre med, hvem ofrene er, skilles vandene. I 2023-2024, hvor der under ét var 6,4 pct. der var blevet udsat, var der signifikant flere kvinder end mænd udsat for personovergreb – 7,4 pct. over for 5,3 pct., og unge langt mere end ældre: 12,8 pct. blandt de 15-24-årige, 8,6 pct. blandt de 25-39-årige og 4,0 pct. blandt de 40-79-årige. Endvidere har udsathed for personovergreb en klar social slagside. Blandt den fjerdedel, der havde den laveste disponible familieindkomst, var 8,9 pct. udsat; blandt den næstlaveste 6,3 pct.; blandt den fjerdedel der havde den næst højeste indkomst 4,9 pct. og blandt den fjerdedel der havde den højeste 4,3 pct. Af forskellige familiekonstellationer var det enlige med børn, der havde den højeste hyppighed af udsathed for personovergreb (10,8 pct.).

Skulle man pege på grupper, der synes at have behov for en særlig ”beskyttelsesindsats” i forhold til personovergreb, er det især personer, der socialt befinder sig i en svær situation som modtagere af kontanthjælp, værende under revalidering eller som er langtidssyge m.v. 15,1 pct. af disse personer har været udsat for personovergreb. Køns-aldersmæssigt er det i særlig grad de 16-24-årige kvinder, der er udsat for personovergreb: 16,5 pct. har været udsat. Endvidere er det så især 16-24-årige kvinder med en svær social situation, der har oplevet sig udsat for personovergreb: Hver tredje af de unge kvinder, der er kontanthjælpsmodtagere/revalidender/langtidssyge, arbejdsløse eller ude i øvrigt af erhverv/uddannelse har oplevet sig udsat for personovergreb inden for det seneste år over for ikke meget mere end hver tyvende i befolkningen i øvrigt. Se også her især afsnittet om voldtægt.

På grund af indbyrdes sammenhænge mellem de baggrundsfaktorer, der her er nævnt, er det ikke ensbetydende med at de nævnte forskelle også betyder, at de fungerer som risikofaktorer. Fx har unge en lavere indkomst end ældre. Når unge derfor er mere udsat for overgreb, kan det bero på, at de har lavere indkomster, eller at det forhold, at personer med lav indkomst er mere udsat, kan bero på, at de er yngre. Hvis man ønsker at finde ud af, om hver enkelt faktor har betydning som risikofaktor, skal man holde de andre forhold konstant – ”alt andet lige” – hvilket kan gøres i form af en såkaldt regressionsanalyse. En sådan er foretaget, og den viser, at køn, alder, herkomst, indkomst og erhverv/uddannelse hver for sig fungerer som selvstændige risikofaktorer med hensyn til at blive udsat for overgreb.

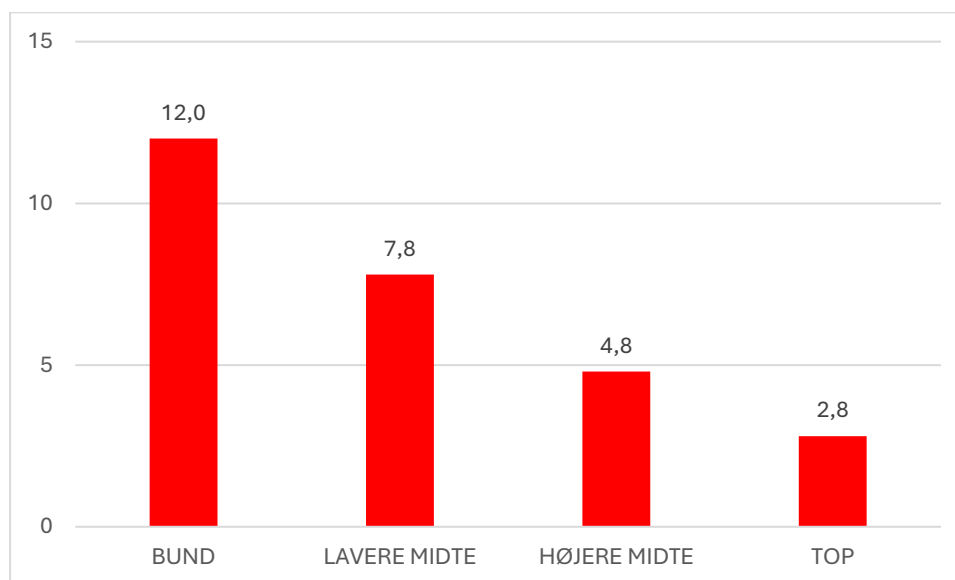
Det kan have en særlig interesse at vide, hvem der mere generelt bærer kriminalitetens byrder; om det er de relativt ”stærke” eller de relativt ”svage”. Til brug herfor er der udarbejdet et indeks for svarpersonernes samfundsmæssige position med hensyn til magt. Dette indeks har en stærk sammenhæng og sammenkædning med socioøkonomiske forhold som uddannelse, erhverv, indkomst m.v.¹¹⁶ På baggrund af indekset er svarpersonerne blevet inddelt i fire grupper: Fra ”Bund”, som er gruppen med relativ mindst magt til ”Top” som er gruppen med relativ mest magt.¹¹⁷

¹¹⁶ Se nærmere om dette indeks hos Balvig, 2025.

¹¹⁷ Det er offerundersøgelserne i såvel 2023 som 2024, disse beregninger er baseret på.

Det fremgår af opstilling 3+4.1.c, at det i 2023/24 især er de magtmæssigt svagere stillede blandt de 16-79-årige i det danske samfund, som er belemret med at blive udsat for personovergreb. Blandt de svagest stillede har 12,0% været udsat for overgreb inden for det seneste år, mens det er 2,8% blandt de bedst stillede. Sammenhængen er meget stærk og statistisk signifikant.

Opstilling 3+4.1.c. Pct. 16-79-årige udsat for personovergreb i forhold samfundsmæssig position med hensyn til magt, 2023/24.

Kilde: Balvig, 2025.

Ser man på de enkelte former for personovergreb er den i alle tilfælde den samme. Konsistent, statistisk signifikant og markant. Det kan man få et vist indtryk af via opstilling 3+4.2.d, hvor udsatheden for de forskellige former for personovergreb er sammenholdt med om ens samfundsmæssige position med hensyn til magt er i "bund" eller i "top". Man skal være særligt opmærksom på, at "0,0" betyder, at der ikke i stikprøveundersøgelserne er fundet nogen der befinder sig her, men at det netop drejer sig om stikprøveundersøgelser og ikke totale befolkningsundersøgelser.

Opstilling 3+4.2.d. Procent 16-79-årige der inden for det seneste år har været udsat for forskellige former for personovergreb i forhold til om deres magtmæssige position er i "Bund" eller "Top", 2023 og 2024.

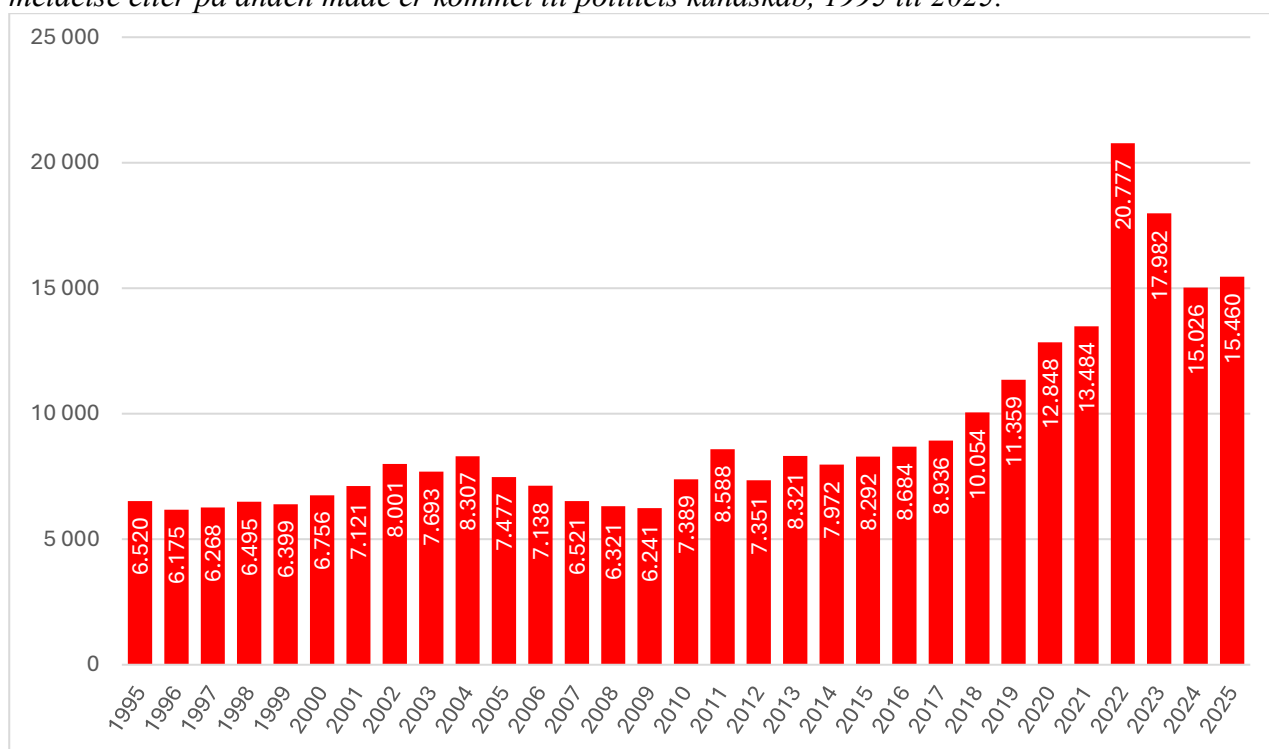
	BUND	TOP
Udsat for et eller flere af nedenstående former for personovergreb	12,0	2,8
Fysisk vold (eksklusiv rene trusler om vold)	2,9	0,7
Psykisk vold i nære relationer	5,1	1,5
Seksuel vold/krænkelser	5,2	0,3
Voldtægt (forsøg/fuldbyrdet; af mænd)	1,3	0,0
Anden seksuel krænkelse end voldtægt	4,4	0,2
Blottelse	0,7	0,0
Berøring intime steder på kroppen	2,5	0,0
Videreg. af billeder/videoer m.m. af seksuel karakter	1,0	0,1
Partnerovergreb	4,1	1,4
Fysisk vold/aggressivitet (ekskl. rene trusler om vold)	2,6	0,6
Psykisk vold	2,1	1,0
Voldtægt (forsøg/fuldbyrdet)	0,2	0,0
Anden seksuel krænkelse end voldtægt	0,5	0,0
Hadforbr. der beror på racisme, seksuel orientering, religion m.v.	1,2	0,1
Fysisk vold som hadforbrydelse	0,5	0,0
Hærværk som hadforbrydelse	0,3	0,0
Hadefulde ytr. på internettet (trusler eller nedværdigende)	0,6	0,0

Note: Bemærk at de magtmæssige mellempositioner, "Lavere midte" og "Højere midte" er udeladt, se herom Balvig, 2025.

Kilde: Balvig, 2025.

5. ANDRE STRAFFELOVSOVERTRÆDELSER END EJENDOMS- OG PERSONFORBRYDELSER – eksklusivt uagtsomt manddrab/legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld

Opstilling 5.a. Antal tilfælde af andre straffelovsovertrædelser end ejendoms- og personforbrydelser – eksklusivt uagtsomt manddrab/legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld – der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

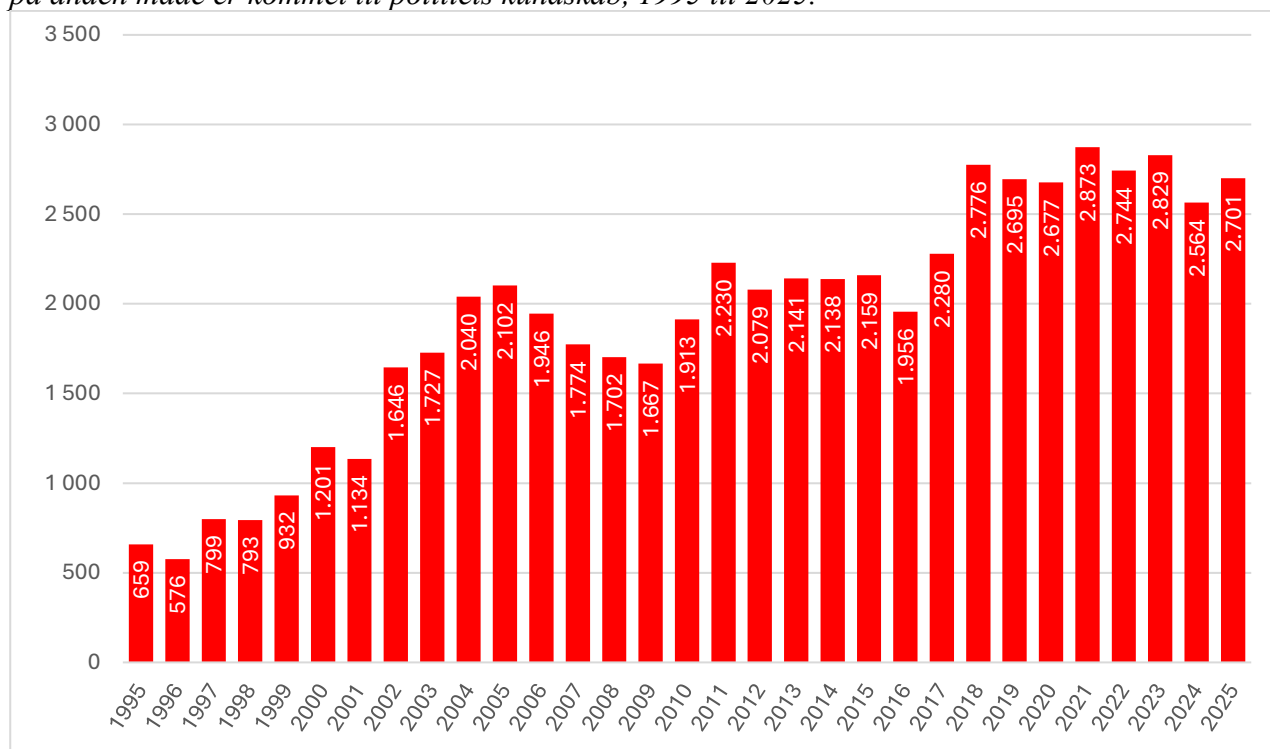
Pct.-vis ændring 1995-2025	137 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	36 %

Det samlede registrerede antal anmeldelser var relativt stabilt frem til 2014. Herefter steg tallet støt frem til 2025, hvor det nåede op på 15.460 anmeldelser. Dog var der bemærkelsesværdige udsving i 2022 og 2023, hvor niveauet i førstnævnte år nåede næsten 21.000 anmeldelser, svarende til næsten en tredobling sammenlignet med niveauet ti år tidligere.

5.1. FORBRYDELSE MOD OFFENTLIG MYNDIGHED M.V. I ALT (jf. §§ 79 c, 98-118, 121-122, 124-132 b, 134, 136-143)

Forbrydelse mod offentlig myndighed m.v. omfatter en lang række lovovertrædelser, herunder højforræderi, spionage, forbrydelser mod kongehuset, uberettiget deltagelse i folketingsvalg mv. Fælles for disse overtrædelser er, at der er ingen eller ganske få registrerede sager igennem perioden. De kategorier, der udgør hovedparten af de registrerede overtrædelser i opstilling 5.1.a, er fornærmelig tiltale mod polititjenestemænd, fornærmelig tiltale mod andre offentlige myndigheder, fangeflugt og indsattes uretmæssige besiddelse af mobiltelefoner. Øvrige forbrydelser mod offentlig myndighed behandles i afsnit 5.1.3 nedenfor.

Opstilling 5.1.a. Antal tilfælde af forbrydelse mod offentlig myndighed m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	310 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	0,2 %

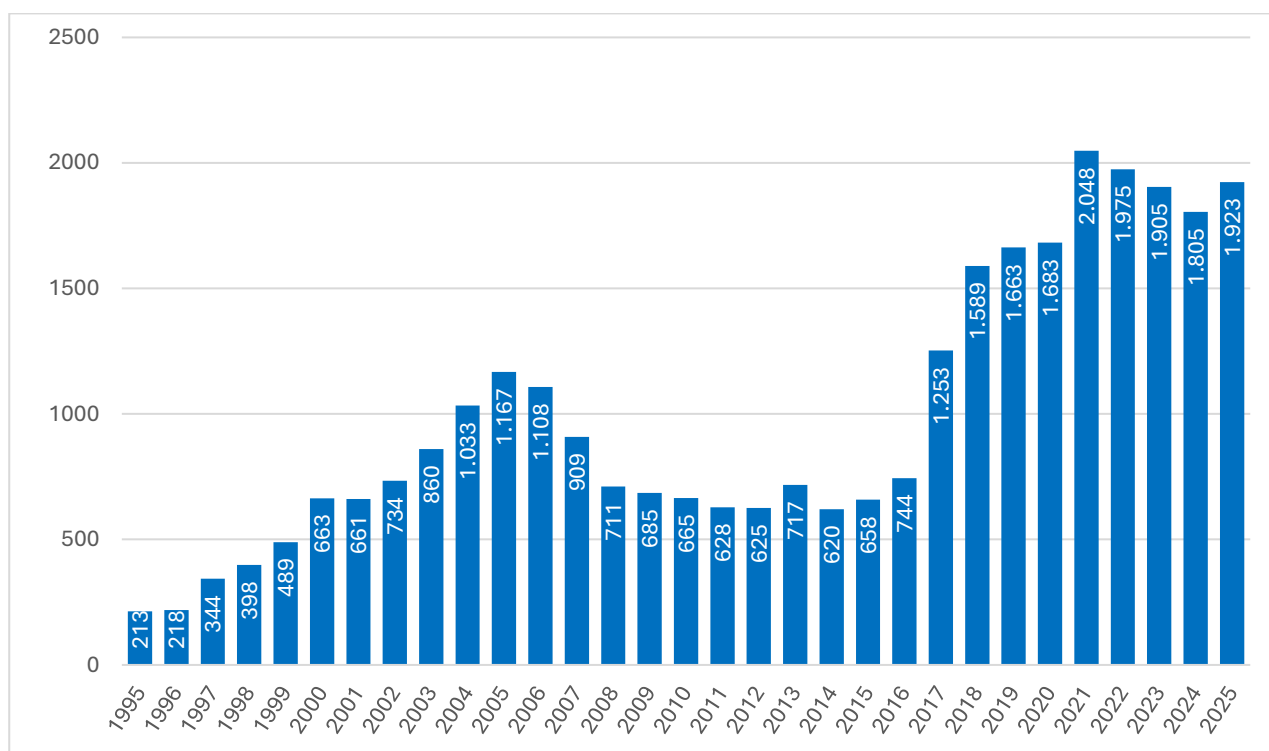
* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (659 anmeldelser).

Antallet af anmeldelser for forbrydelse mod offentlig myndighed m.v. viser en overordnet stigende tendens fra 1995 til 2018, dog med et enkelt betydeligt udsving undervejs. Særligt i årene omkring finanskrisen ses et fald, hvorefter niveauet igen stiger. Siden 2018 har antallet ligget relativt stabilt omkring 2.600–2.800 anmeldelser årligt.

5.1.1. FORNÆRMELIG TILTALE MOD POLITITJENESTE-MÆND OG ANDRE OFFENTLIGT ANSATTE

Fornærmelig tiltale af polititjenestemand havde fælles gerningskode¹¹⁸ med fornærmelig tiltale af offentlig myndighed frem til 2005, hvorefter de udskiltes. Opstilling 5.1.1.a viser det samlede antal sager om fornærmelig tiltale mod polititjenestemænd og andre offentligt ansatte i hele perioden.

Opstilling 5.1.1.a. Antal tilfælde af fornærmelig tiltale mod polititjenestemænd og andre offentligt ansatte der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

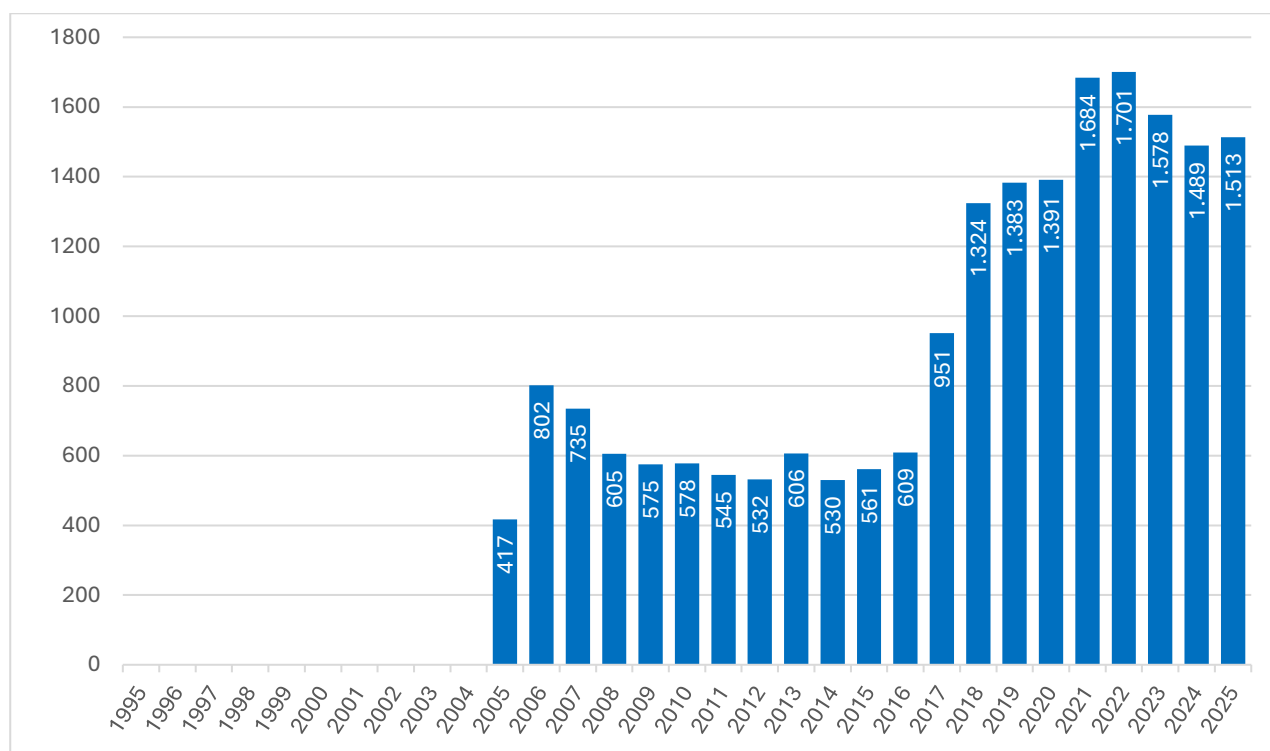
Pct.-vis ændring 1995-2025	803 % *
Pct.-vis ændring 2019-2025	16 %

* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (213 anmeldelser).

Opstilling 5.1.1.a. følger nogenlunde den samme udvikling som opstilling 5.1.a. Dette er forventeligt, da fornærmelig tiltale mod polititjenestemænd og andre offentligt ansatte udgør en væsentlig del af den samlede kategori i 5.1.a. Der ses dog et mere markant fald og længerevarende lavt niveau i opstilling 5.1.1.a. i perioden 2008 til og med 2016.

¹¹⁸ En gerningskode er en administrativ kode, der bruges af dansk politi og anklagemyndighed til at kategorisere typen af lovovertrædelse i en straffesag. Eksempel: simpelt tyveri har én kode, mens groft tyveri (indbrud) har en anden - også selvom begge handler om tyveri.

Opstilling 5.1.1.b. Antal tilfælde af fornærmelig tiltale mod polititjenestemænd der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab fra 2005 til 2025.

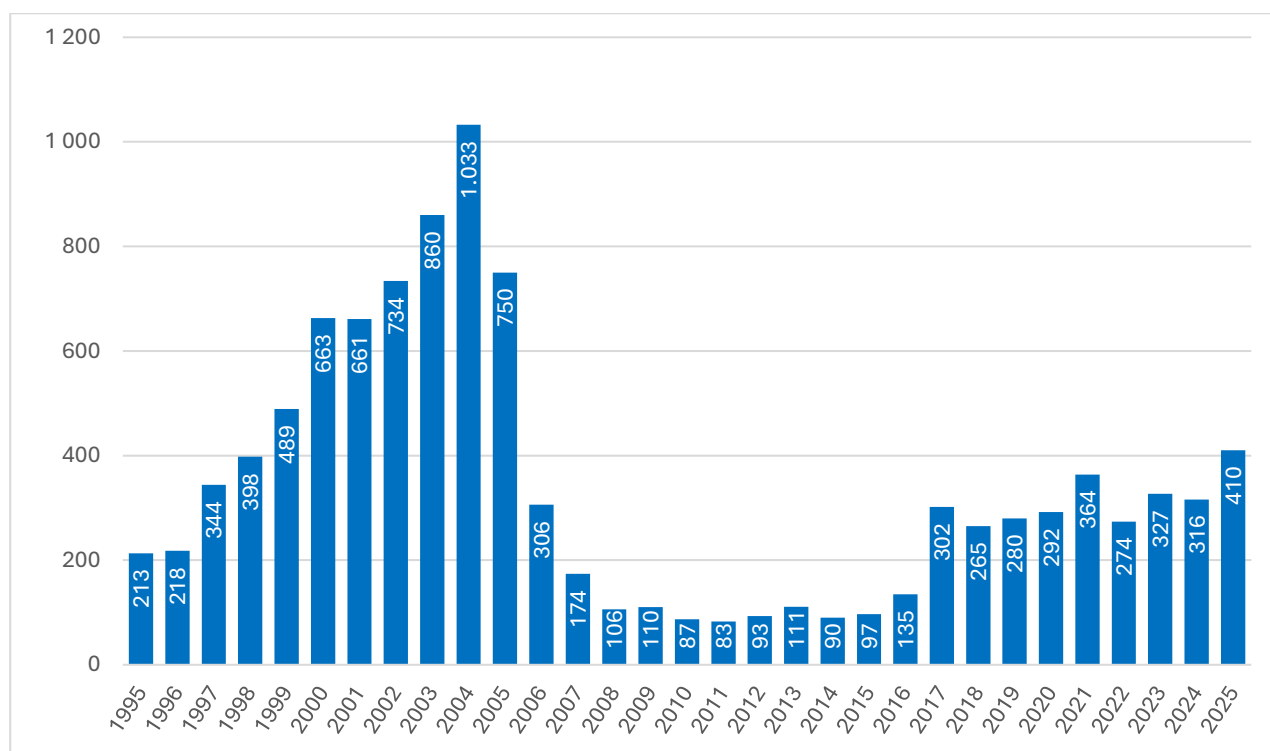

Note: fornærmelig tiltale mod polititjenestemænd får sin egen gerningskode fra 2005.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	9 %

Det er, som det ses i opstilling 5.1.1.b, særligt fornærmelse af polititjenestemand, som fylder i statistikken de senere år. Fra 2006 til 2008 faldt antallet fra 802 til 605 tilfælde, hvorefter det stagnerede på omkring 550-610 om året frem til 2016. Fra 2017 stiger antallet og der registreres i 2025 1.513 tilfælde - næsten en tredobling sammenlignet med lavpunktet i 2014.

Opstilling 5.1.1.c. Antal tilfælde af fornærmelig tiltale mod anden offentlig myndighed der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

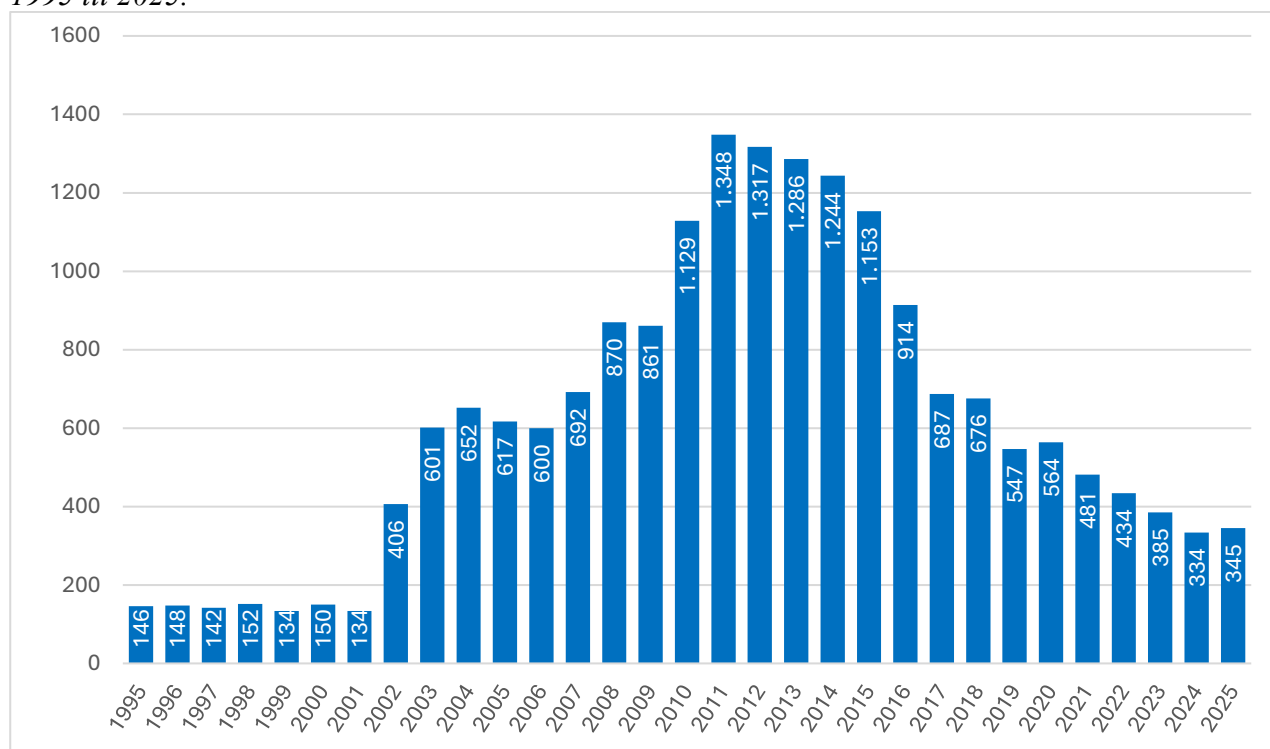
Pct.-vis ændring 1995-2025	93 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	46 %

Nogenlunde samme udvikling ses i opstilling 5.1.1.c. vedrørende fornærmelse af øvrig offentlig myndighed som i opstilling 5.1.1.a.: En indledende stigning frem mod midten af 00'erne efterfulgt af et større fald, som derefter stagnerer frem mod 2017. Herefter ses en stigning til 302 anmeldelser, hvorefter niveauet forbliver nogenlunde stabilt. I perioden 2015–2025 stiger antallet fra 97 til 410, hvilket svarer til mere end en firdobling.

Den præcise forklaring på udviklingen er svær at pege entydigt på. Det kan skyldes, at de mennesker, myndighedspersoner møder i tjenesten, er blevet mere tilbøjelige til at optræde fornærmende og har en oplevelse af, at de kan sige, hvad de vil, uden konsekvenser. Det kan dog også skyldes, at offentlige myndigheder er blevet mere tilbøjelige til at anmelde. Stigningen i 2017 kan måske forklares af den praksisændring, der skete i forbindelse med, at Folketinget i november 2016 vedtog den såkaldte Respektpakke I,¹ som omfattede ændringer i en række love, herunder straffelovens § 121, hvor straf-ferammen blev øget fra 6 måneder til 1 års fængsel, og normalstraffen blev forhøjet, så udgangspunktet fremover ville være en bøde på 5.000 kr. Samtidig forpligtede regeringens udspil blandt andet anklagemyndigheden til at øge sit fokus på sager, hvor personer i offentlig tjeneste hænges ud for ulovligheder.

5.1.2. FANGEFLUGT OG ANDRE ULOVLIGHEDER BEGÅET AF INDSATTE ELLER ULOVLIG BISTAND/HJÆLP TIL INDSATTE

Opstilling 5.1.2.a. Antal tilfælde af fangeflugt og andre ulovligheder begået af indsatte eller ulovlig bistand/hjælp til indsatte der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

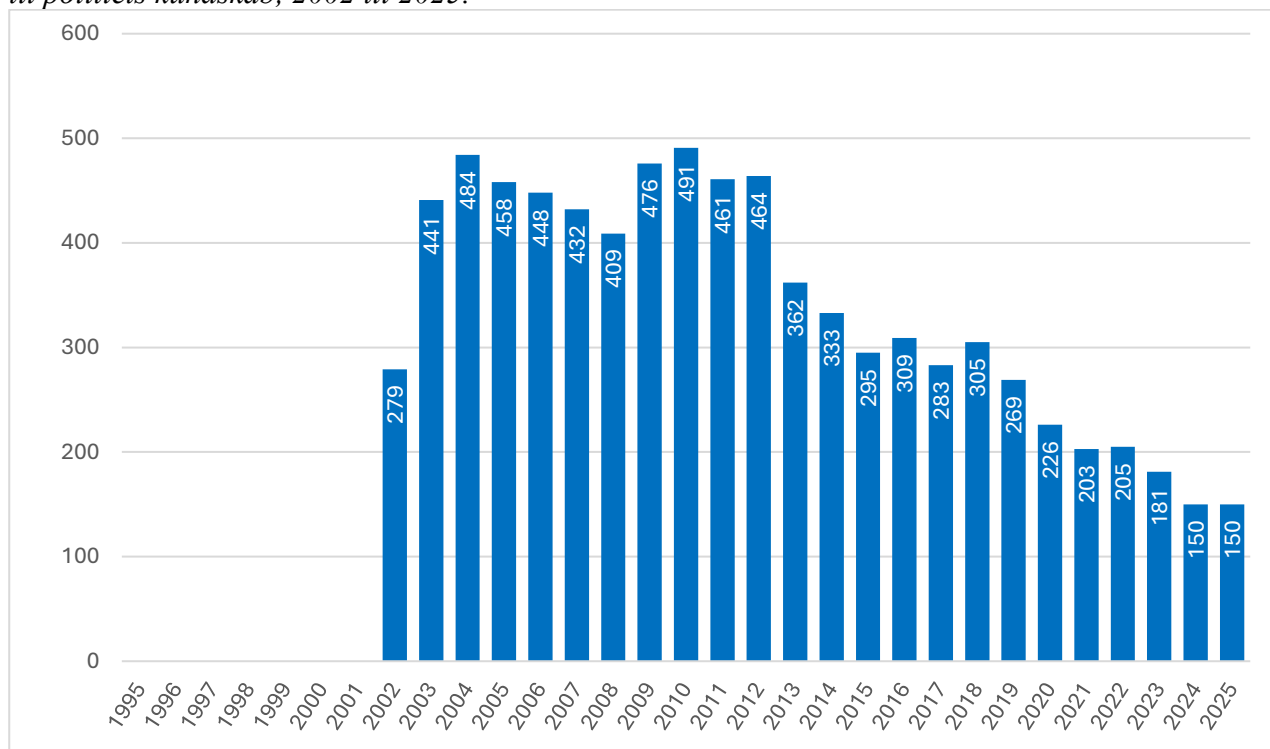
Pct.-vis ændring 1995-2025	136 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-37 %

Udviklingen i opstilling 5.1.2.a. var relativt stabil fra 1995 til 2001 på omkring 140–150 anmeldelser årligt. Herefter ses en markant stigning fra 2002, hvor niveauet er 406 anmeldelser, frem mod 2011, hvor det topper med 1.348 anmeldelser. Siden da er antallet faldet løbende og er i de senere år igen kommet ned på et niveau, der minder om det i 2002.

5.1.2.1. FANGEFLUGT MV.

Frem til juni 2002 var det ikke kriminaliseret for anholdte og fængslede at flygte, mens det omvendt var kriminaliseret at hjælpe andre med at flygte og at have ulovlig forbindelse med indsatte. Herefter blev det ulovligt at flygte, jf. straffelovens § 124. Denne form for overtrædelser omfatter både flugt fra lukket fængsel; at forlade et åbent fængsel eller en pension uden tilladelse; samt flugt under eller efter anholdelse. Fra 2013 og frem omfattes også fodlænkeafsonere, der forlader deres bopæl eller udstationering uden tilladelse. Kriminaliseringen i 2002 resulterede i mellem 400 og 500 overtrædelser årligt i de næste 10 år, jf. opstilling 5.1.2.1.a.

Opstilling 5.1.2.1.a. Antal tilfælde af fangeflugt der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2002 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-44 %

Fra 2012 og frem er antallet af registrerede fangeflugter mere end halveret. Danmarks Fængsler offentliggør årlige statistikberetninger, som har tal for antal undvigelse fra 2006 og frem til 2024, fordelt på forskellige anstaltstyper samt ”udeblivelse eller undvigelse fra udgangsledsager” i forbindelse med udgang fra alle typer anstalt. Den sidstnævnte kategori udgør i alle årene den største kategori af undvigelse: I perioden 2006-2024 udgør undvigelse under udgang ca. 73 pct. af alle undvigelse fra Danmarks Fængsler, undvigelse fra åbent fængsel udgør ca. 24 pct., undvigelse fra arresthus

ca. 2 pct. og undvigelse fra lukket pladser ca. 1¹¹⁹. Der findes, så vidt ses, ikke nogen opgørelse af overtrædelser begået af fodlænkeafsonere¹²⁰.

Såkaldte ”undvigelser over muren” fra lukkede fængsler og arrestpladser, hvor den undvegne overvinder en fysisk hindring og ikke pågribes umiddelbart efter undvigelsen, er sjældne. I perioden 2006-2014 lå antallet på mellem 2 og 17 om året, mens det i perioden 2015-2024 er faldet til mellem 0 og 5 årlige tilfælde¹²¹. I både 2023 og 2024 var der 0 undvigelser over muren fra lukkede pladser og arrestpladser. Det indikerer, at den øgede sikkerhed og kontrol i fængsler og arrester har påvirket muligheder for undvigelse.

I februar 2026 flygtede en 37-årig mand fra Vestre Fængsel. Den 37-årige forvaringsdømte mand nåede at være på fri fod i ca. en måned inden Københavns Politi pågreb ham. I den forbindelse blev en kvinde og to mænd er sigtet for at have holdt den 37-årig flugtfange skjult, siden han flygtede fra Vestre Fængsel¹²².

Hjælp til undvigelse samt ulovlig kontakt til indsatte

Det er også strafbart at hjælpe eller tilskynde indsatte til flugt samt at skjule dem under flugten. I hele perioden 1995-2024 er der årligt registreret mindre end 100 sager om året, siden 2019 mindre end 15 om året.

Ulovlig kontakt til indsatte kan f.eks. være telefonisk via en ulovlig mobiltelefon. Også denne forseelse registreres mindre end 100 gange om året, men der er her ikke nogen tegn på, at antallet er faldende de senere år.

¹²⁰ [kriminalforsorgensstatistik2015-4.pdf](#) & [Kriminalforsorgens Statistik 2024](#)

¹²¹ Egne beregninger baseret på Kriminalforsorgens Statistikberetning, diverse år. Tal for undvigelse under udgang er beregnet på baggrund af procentopgivelser i forhold til antal udgange. <https://kriminalforsorgen.dk/om-os/tal-og-fakta/statistik/>

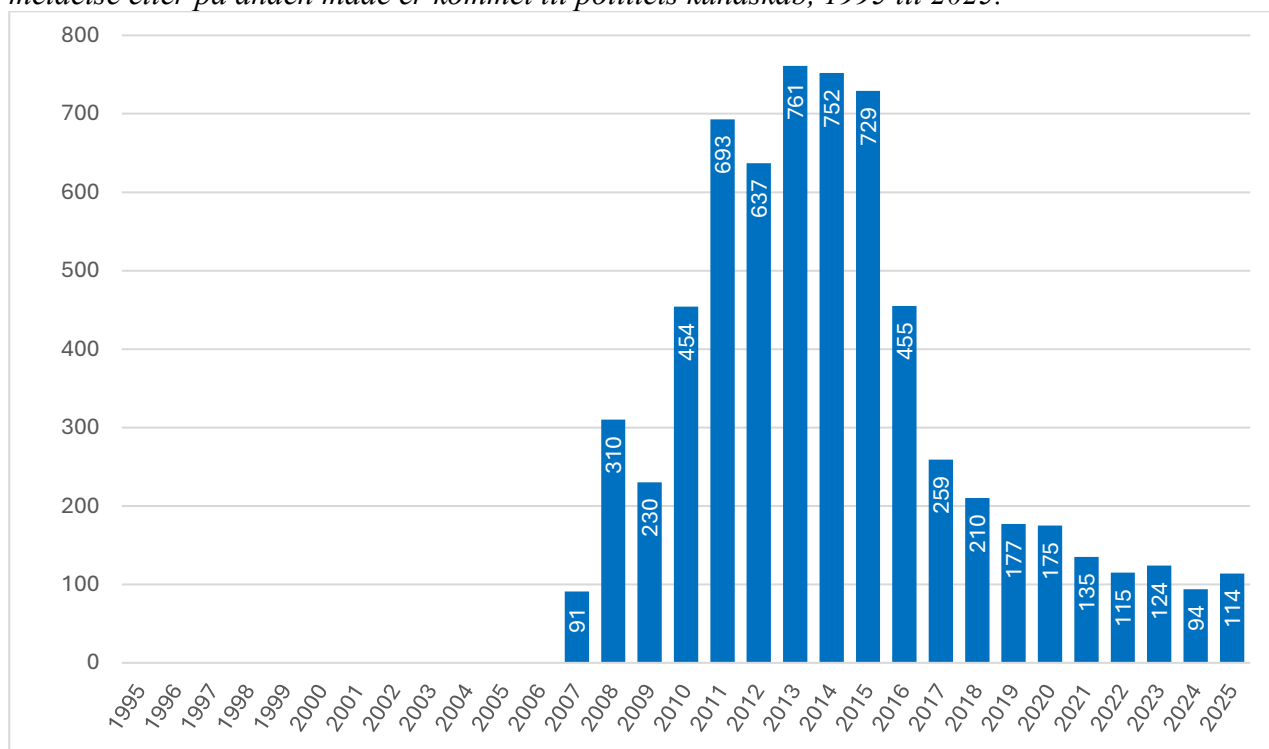
¹²² <https://nyheder.tv2.dk/live/krimi/2026-02-04-livsfarlig-flugtfange-paagrebet>

5.1.2.2. ULOVLIG BESIDDELSE AF MOBILTELEFON

I juni 2007 blev det strafbart for indsatte at besidde en mobiltelefon i arresthuse og lukkede fængsler, lige som det blev strafbart for såvel besøgende som andre personer (herunder ansatte i Danmarks Fængsler) at medbringe mobiltelefoner i institutionerne.

Som det fremgår af opstilling 5.1.2.2.a. steg antallet af registrerede overtrædelser på få år til mere end 700 årlige tilfælde. Det skal understreges, at opstillingen ikke viser antallet af fundne mobiltelefoner, men alene de tilfælde, hvor besiddelsen kan knyttes til en bestemt indsat og er anmeldt til politiet. I 2024 fandt Danmarks Fængsler for eksempel 719 mobiltelefoner i alt.¹²³

Opstilling 5.1.2.2.a. Antal tilfælde af indsattes uretmæssige besiddelse af mobiltelefon der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: Forvaringsdømte indgår ikke i opstillingen. I 2017 overgik Danmarks Fængsler til en ny opgørelsesmåde vedrørende fund af mobiltelefoner, hvorfor opgørelser fra 2017 og frem ikke kan sammenlignes med tidligere år.¹²⁴ Det er usikkert, hvordan dette statistikbrud slår igennem i data i denne opstilling. Det blev først strafbart i 2007 for indsatte at uretmæssigt besidde mobiltelefoner.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-36 %

¹²³ [Kriminalforsorgens Statistik 2024](#)

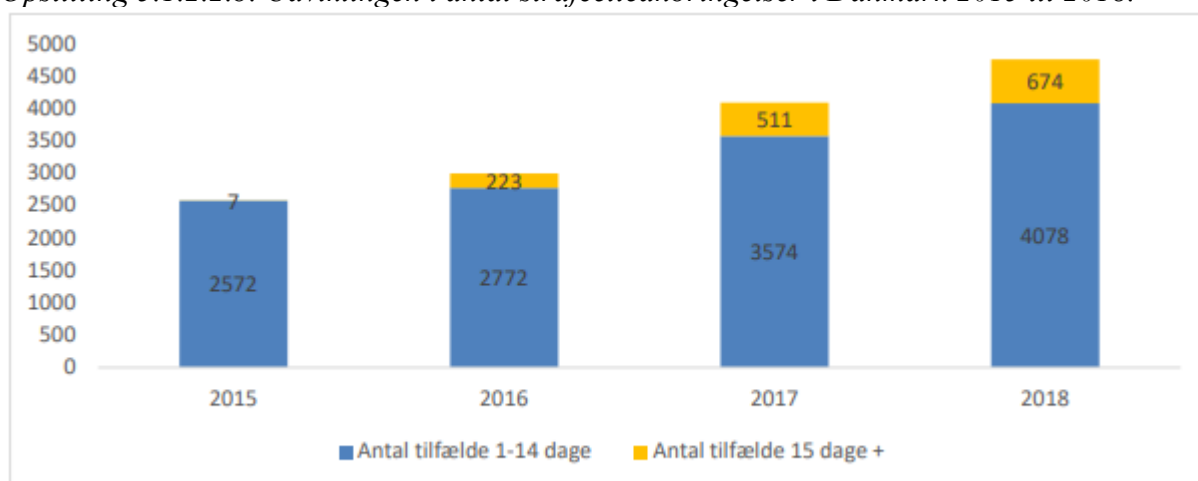
¹²⁴ <https://kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2019/11/kriminalforsorgens-statistik-2017-3-udgave.pdf>

I juni 2016 blev der efter fund af mobiltelefoner hos terrormistænkte varetægtsarrestanter gennemført en række stramninger for at begrænse indsattes muligheder for at få adgang til mobiltelefoner.¹²⁵

Kontrollen blev skærpet ved brug af kropsscannere, også over for personalet, gennem udvidede storvisitationer, brug af hunde mv. Derudover blev disciplinærstraf gjort til et krav i stedet for en mulighed, samtidigt med at de blev længere. En førstegangsforsøelse udløste nu 15 dages strafcelle samt inddragelse af udgangstilladelse i 3 måneder. Med videre kunne der blive tale om fængselsstraf for forholdet. I de følgende år faldt antallet af registrerede overtrædelser af forbuddet væsentligt, men da man i Danmarks Fængsler¹²⁶ 2017 ændrede opgørelsesmåde vedr. fund af mobiltelefoner, er det ikke muligt at vurdere, præcis hvor stort faldet var¹²⁷.

En evaluering af tiltagene konkluderer, at ”indførelsen af tekniske midler såsom mobildetektorer og kropsscannere har haft effekt på omfanget af indsmuglede mobiltelefoner” (Minke 2020: 2), og at det ikke kan afvises, at det øgede antal visitationer og det øgede sanktionsniveau også har virket afskrækkende. Evalueringen påpeger samtidig, at der er en række negative virkninger. Det omhandler blandt andet negativ påvirkning af forholdet mellem ansatte og indsatte samt negative eftervirkninger af langvarige ophold i strafceller. Minke bringer en figur, gengivet i opstilling 5.1.2.2.b, som viser en kraftig stigning i såvel korte, som særligt lange ubetingede strafcelleanbringelser i 2015-2018. Ifølge Minke kan en væsentlig del af stigningen henføres til sanktioner mod besiddelse af mobiltelefoner.

Opstilling 5.1.2.2.b. Udviklingen i antal strafcelleanbringelser i Danmark 2015 til 2018.

Kilder: Kriminalforsorgens nøgletal, januar 2019; Dignity, 2017:5; Kessing, 2019.

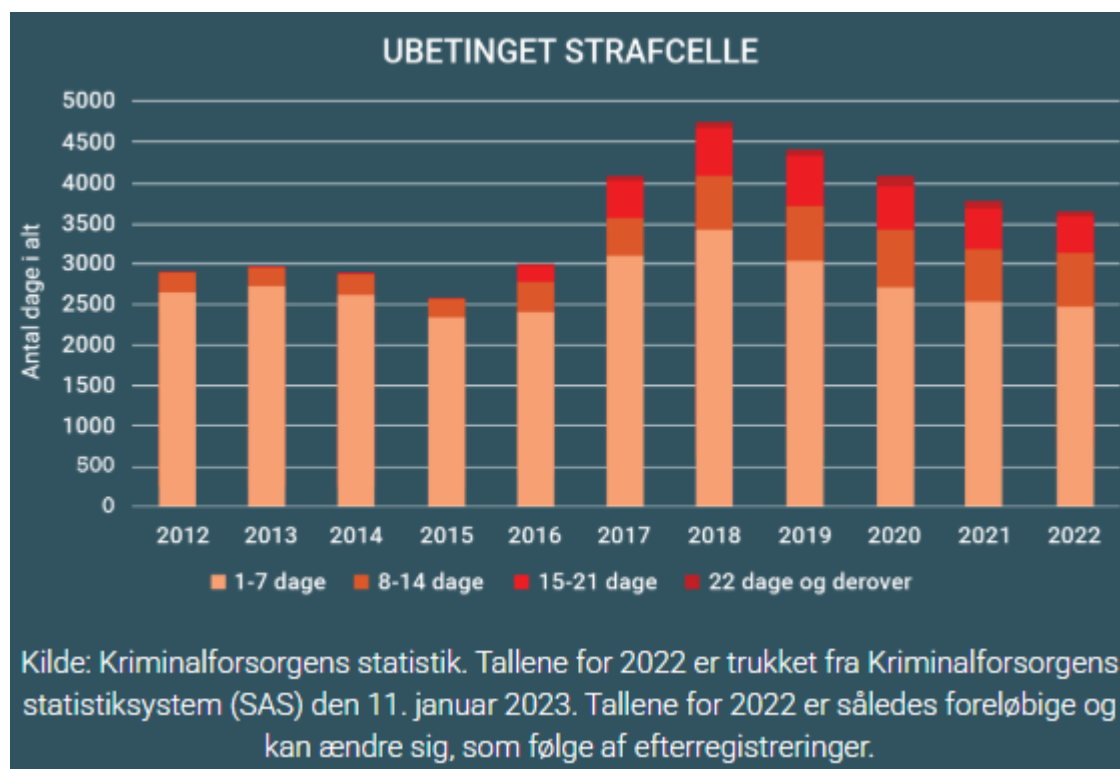
Den 4. september 2023 skærpede Danmarks Fængsler disciplinærstraffen for brud på ordens- og sikkerhedsmæssige regler i landets fængsler og arrester. Det drejer sig eksempelvis om begrænsning af retten til besøg og udgangsforbud.

¹²⁵ Lov nr. 641 af 8. juni 2016, Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven og retsplejeloven (Styrket indsats mod mobiltelefoner i fængsler m.v.)

¹²⁷ [kriminalforsorgens-statistik-2018-version-2.pdf](#)

I 2024 (der var første hele år med de nye former for disciplinærstraffe) blev der ikendt 12.379 bøder, 2.383 ubetingede straffcelleanbringelser og 1.684 betingede straffcelleanbringelser. De nye sanktionstyper blev ikendt 482 gange som ubetinget sanktion og 352 gange som betinget sanktion¹²⁸.

Opstilling 5.1.2.2.c. Udviklingen i antal straffcelleanbringelser i Danmark 2012 til 2022.

Jf. opstilling 5.1.2.2.c, så er antallet af ubetinget straffcelle overordnet set faldet siden Minkes evaluering af tiltagene, der gik frem til 2018. Det tyder dog ikke på, at det er sket som følge af færre fundne mobiltelefoner: I perioden 2019-2025 har antallet af fundne mobiltelefoner været temmelig stabilt med et gennemsnit på ca. 700 om året, mens antallet af straffcelleanbringelser er reduceret noget – fra 4.422 til 2.383.¹²⁹ Det fremgår desuden, at 41 pct. af de ubetingede straffcelleanbringelser i 2024 var begrundet i ”uberettiget disposition over effekter (genstande) og penge,” i 2019 var andelen 51 pct.¹³⁰

Minkes evaluering er baseret på data fra Danmarks Fængsler samt interviews med ti indsatte og ti fængselsbetjente fra fire institutioner. En del af dem fremhæver, at indsatte først og fremmest skaffer sig adgang til mobiltelefoner for at kunne holde kontakt med børn og anden familie. De fleste indsatte er desuden klar over, at der er stor risiko for aflytning, hvis politiet får viden om, at de har en mobiltelefon. De anvender derfor sjældent mobiltelefonerne til noget med et kriminelt formål.

¹²⁸ <https://xn--danmarksfngsler-51b.dk/om-os/nyt-og-presse/nyheder/kriminalforsorgen-skaerper-disciplinaerstraffene-over-for-de-indsatte/>

¹²⁹ Kilde: Kriminalforsorgens Statistikrapporter, diverse år: <https://kriminalforsorgen.dk/om-os/tal-og-fakta/statistik/>

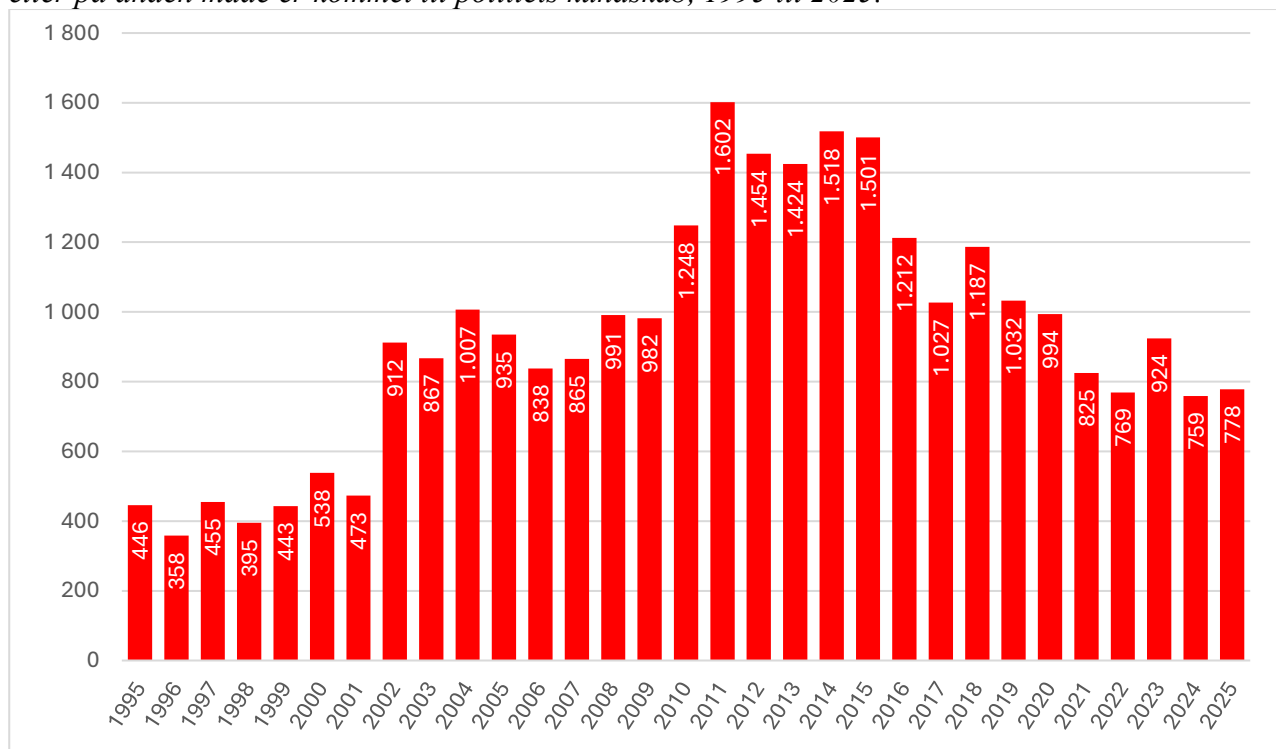
¹³⁰ <https://kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2024/09/kriminalforsorgens-statistik-2023-hjemmesiden-webtil.pdf>

Det fremgår i øvrigt af interviewene, at der er eksempler på indsatte, som gentagne gange er fundet i besiddelse af mobiltelefon, som har siddet i strafcelle i mere end 50 dage, da disciplinærstraffene kumuleres.

5.1.3 FORBRYDELSE MOD OFFENTLIG MYNDIGHED M.V. I ØVRIGT

Ud over fangeflugt og ulovlig besiddelse af mobiltelefon, behandlet ovenfor, omfatter kategorien forbrydelser mod offentlig myndighed blandt andet bestikkelse af offentlig myndighed, menneskesmugling, overtrædelse af opholdsforbud samt uberettiget udøvelse af offentlig myndighed og foregivelse af offentlig myndighed.

Opstilling 5.1.3.a. Antal tilfælde af forbrydelse mod offentlig myndighed i øvrigt der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

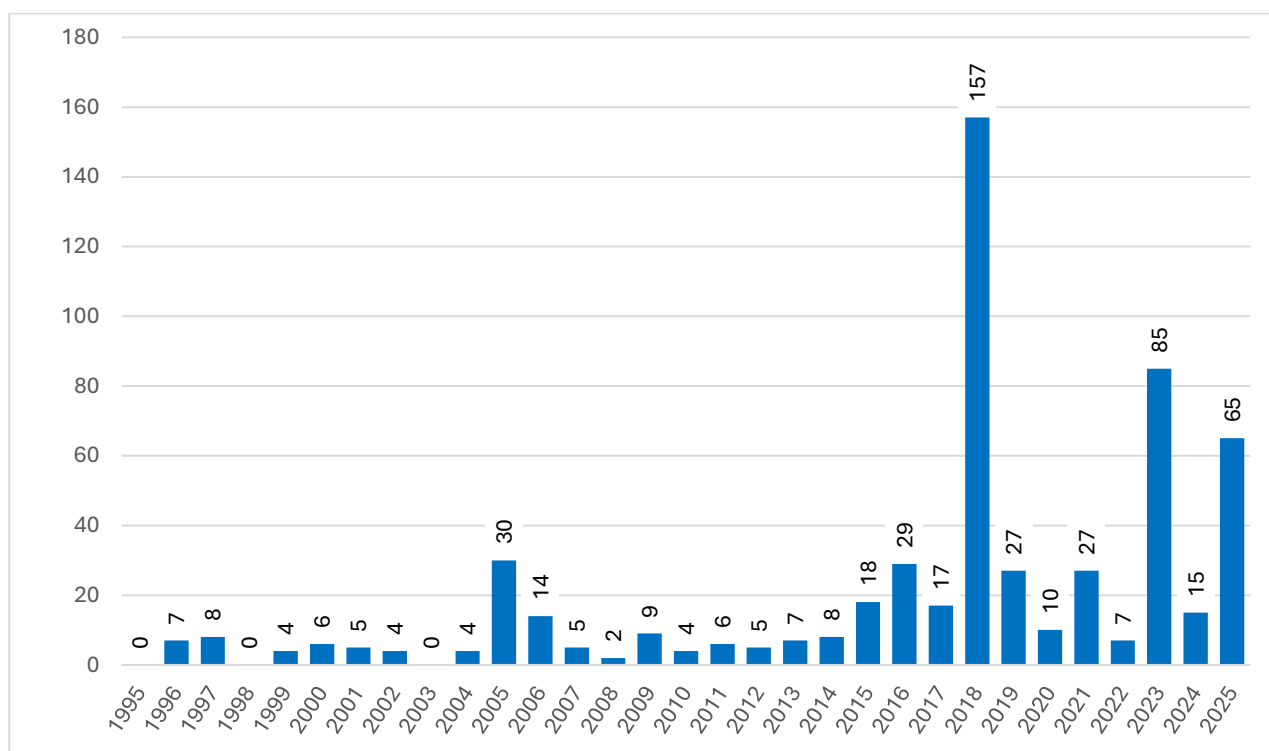
Pct.-vis ændring 1995-2025	74 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-25 %

Opstilling 5.1.3.a. ligger relativt stabilt fra 1995 til 2001 på mellem 350 og 550 anmeldelser. Herefter ses en stigning frem mod 2011, hvor antallet toppe på 1.602 anmeldelser. Niveaueet forbliver derefter omtrent stabilt frem til og med 2015, hvorefter antallet af anmeldelser begynder at falde og ender på 778 anmeldelser i 2025.

5.1.3.1. BESTIKKELSE AF OFFENTLIG MYNDIGHED (jf. § 122)

Sagerne i kategorien bestikkelsen af offentlig myndighed omfatter alene såkaldt ”aktiv bestikkelse”, dvs. personer, der tilbyder nogen i offentlig tjeneste gaver eller andre goder, uanset om den, der modtager tilbuddet, får det.

Opstilling 5.1.3.1.a. Antal tilfælde af bestikkelse af offentlig myndighed i øvrigt der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	141 %

Ifølge Transparency International er Danmark et af de mindst korrupte lande i verden¹³¹. Dette indtryk får man også af grafen, hvor der generelt er meget få sager om bestikkelse af offentlig myndighed i perioden. De fleste år er der registreret mindre end 10 sager, og der skal derfor ikke ret meget til for, at der ses dramatiske udsving. Det fremgår af opstilling 5.1.3.1.a, at der i 2018 er registreret et usædvanlig højt antal overtrædelser. Dette kan sandsynligvis blandt andet henføres til den såkaldte ATEA-sag, hvor en IT-leverandør betalte for rejser, restaurantbesøg, IT-udstyr mv. for medarbejdere i en række offentlige institutioner via en firmakonto, der var særligt oprettet til dette formål¹³².

¹³¹ <https://transparency.dk/korruption/korruption-i-danmark/>

¹³² <https://www.dr.dk/nyheder/penge/atea-sagen-flere-tidligere-chefer-skal-i-faengsel>

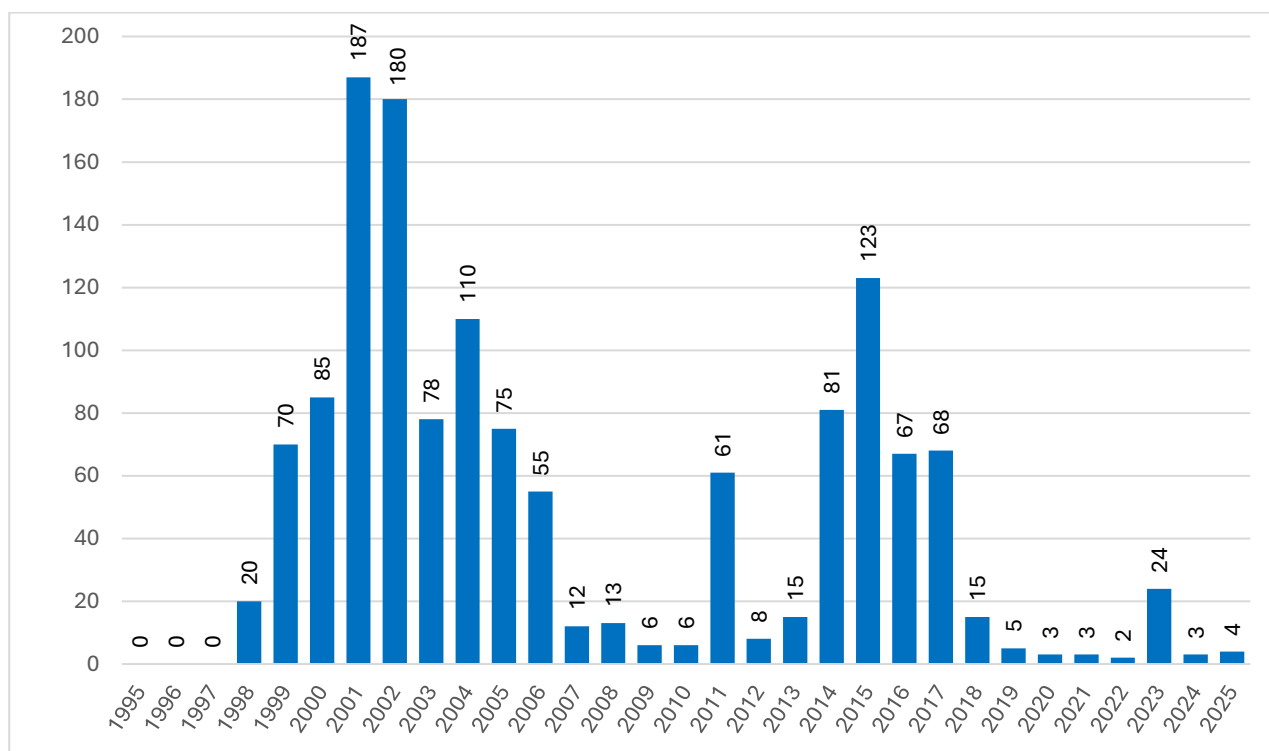
I 2024 blev en konsulent ved Landsretten idømt 6 måneders betinget fængsel for bestikkelse af offentlig myndighed. Konsulenten havde over en årrække overført omkring 800.000 kr. til en ansat i Rigspolitiet, som i samme tidsrum havde givet konsulenten opgaver for Rigspolitiet for 10,5 mio. kr.¹³³

¹³³ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/tidligere-afdelingschef-i-rigspolitiet-doemt-tage-imod-bestikkelse>

5.1.3.2. MENNESKESMUGLING (jf. § 125 a)

Menneskesmugling er kriminaliseret i Udlændingeloven, men i særligt alvorlige tilfælde kan der straffes efter straffeloven, hvor § 125 a blev indsat i 1998. Frem til 2002 var der tale om ”skærpende omstændigheder”, herefter ”for vindings skyld og under særligt skærpende omstændigheder”. Eksempelvis hvor personer udsættes for livsfare, eller der er tale om organiseret virksomhed. Strafferammen er 8 års fængsel. Opstilling 5.1.3.2.a viser antallet af sager, der er registreret som overtrædelser af straffeloven.

Opstilling 5.1.3.2.a. Antal tilfælde af menneskesmugling under særligt skærpende omstændigheder der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

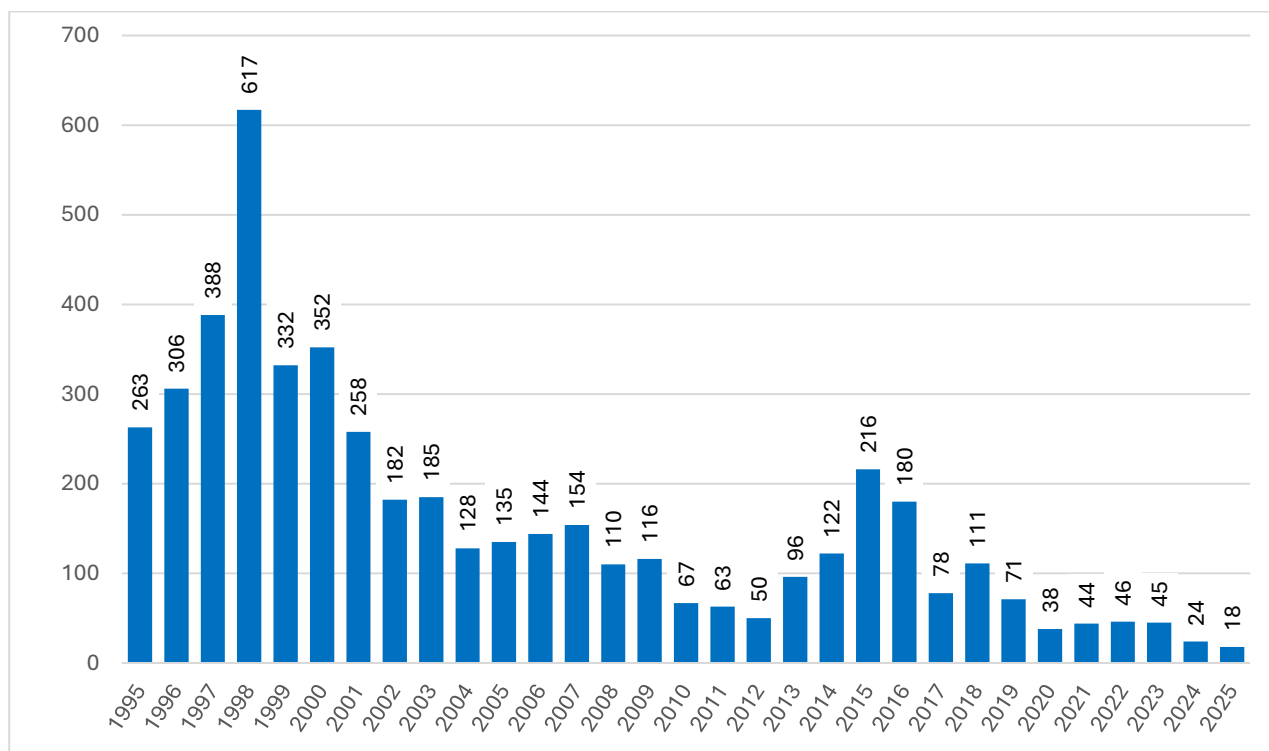
Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-20 %

Fra 1995 til 2025 er det samlede antal på 1.379, hvoraf hovedparten foregår i årene omkring 2001 og 2015.¹³⁴

¹³⁴ <https://politi.dk/syd-og-soenderjyllands-politi/nyhedsliste/menneskesmugling/2023/11/03>

I opstilling 5.1.3.2.b ses tilfælde af menneskesmugling, der er registreret som overtrædelser af udlændingelovens § 59, stk. 8. Straffen er her ifølge Anklagemyndighedens Vidensbase 30-40 dages fængsel, hvis der er tale om et førstegangstilfælde, men straffniveauet kan variere en del.¹³⁵

Opstilling 5.1.3.2.b. Antal tilfælde af menneskesmugling jf. Udlændingeloven der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-93 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-75 %

Som det fremgår af opstilling 5.1.3.2.b, har antallet af registrerede tilfælde af menneskesmugling efter Udlændingeloven varieret betydeligt over perioden. Fra 1995 til 1998 ses en markant stigning fra 263 til 617 tilfælde, hvorefter antallet faldt støt frem mod begyndelsen af 2010'erne og nåede et foreløbigt lavpunkt på 50 tilfælde i 2012. Desuden kan stigningen i 1990'erne muligvis tilskrives, at der i denne periode kom mange flygtninge til Danmark grundet krig i Mellemøsten samt borgerkrige i Somalia og Jugoslavien¹³⁶.

Som beskrevet i ovenstående var menneskesmugling indtil 1998 alene reguleret i Udlændingeloven. Med lovændringen i 1998 blev der indsat en ny bestemmelse i Straffeloven, § 125 a, som omfattede de grovere tilfælde af menneskesmugling og gav mulighed for en strengere straf. En mulig forklaring på stigningen i 1998 kan således være at lovændringen bidrog til øget retlig og myndighedsmæssig opmærksomhed på området. I perioden 2013-2016 ses en kortvarig stigning, der toppes med

¹³⁵ <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/76840f48-7b7e-474d-9a82-baf94a0271dd?showExact=true>

¹³⁶ [Historisk tidslinie - indvandring](#)

216 tilfælde i 2015, hvilket sandsynligvis skal ses i sammenhæng med den store tilstrømning af flygtninge og migranter til Europa i 2015¹³⁷. Herefter er der igen sket et markant fald, og fra 2020 og frem har antallet af registrerede tilfælde ligget på et historisk lavt niveau, med 18 tilfælde i 2025.

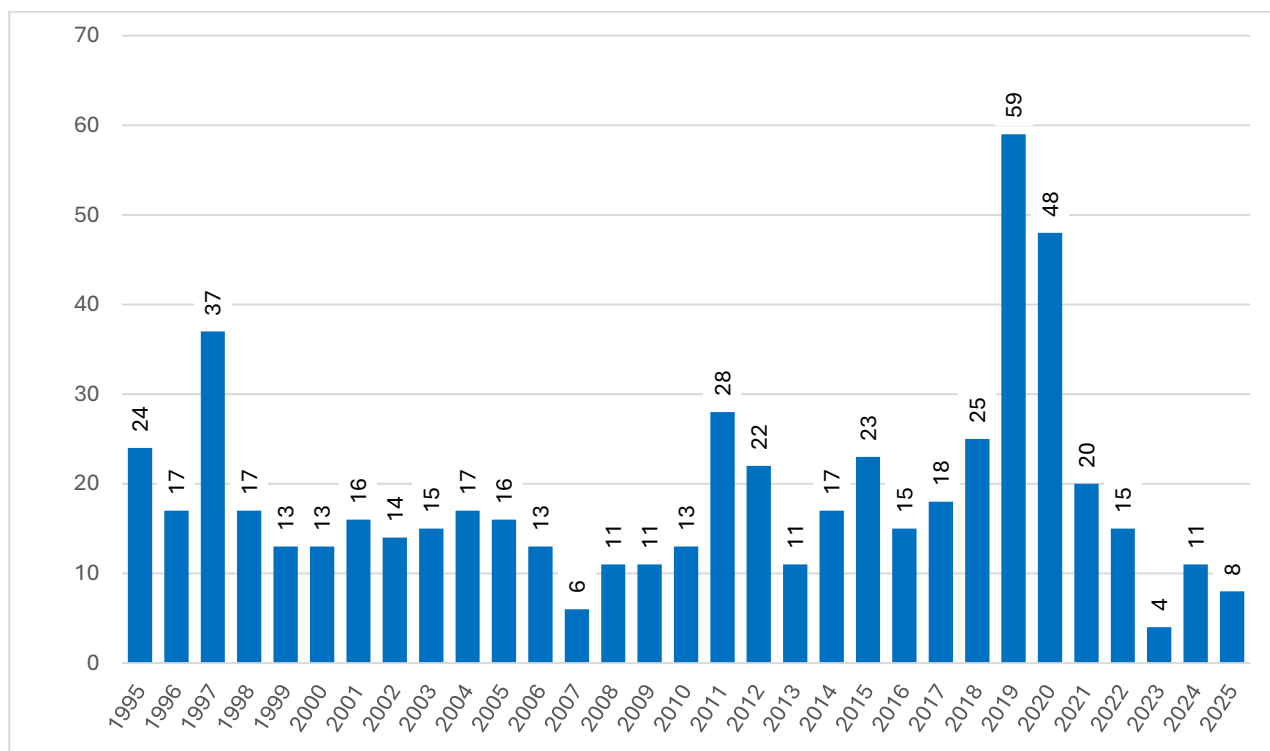
¹³⁷ [EU's flygtningekrise 2015 – Læs om forløbet – Lex](#)

5.1.3.3. UBERETTIGET UDØVELSE OG FOREGIVELSE OG AF OFFENTLIG MYNDIGHED (§§130-131)

Uberettiget *udøvelse* af offentlig myndighed kan for eksempel være en person, der under påskud af at være polititjenestemand forlanger at se en anden persons kørekort, eller en person, der ved at udgive sig som læge giver behandlingsmæssige anvisninger på et ulykkessted.

Foregivelse af offentlig myndighed drejer sig om personer, der for eksempel udgiver sig for at være fra politiet, ligesom der er domme mod personer, der er mødt op hos offentlige myndigheder og har udgivet sig for at være advokat, selv om de ikke havde beskikkelse.

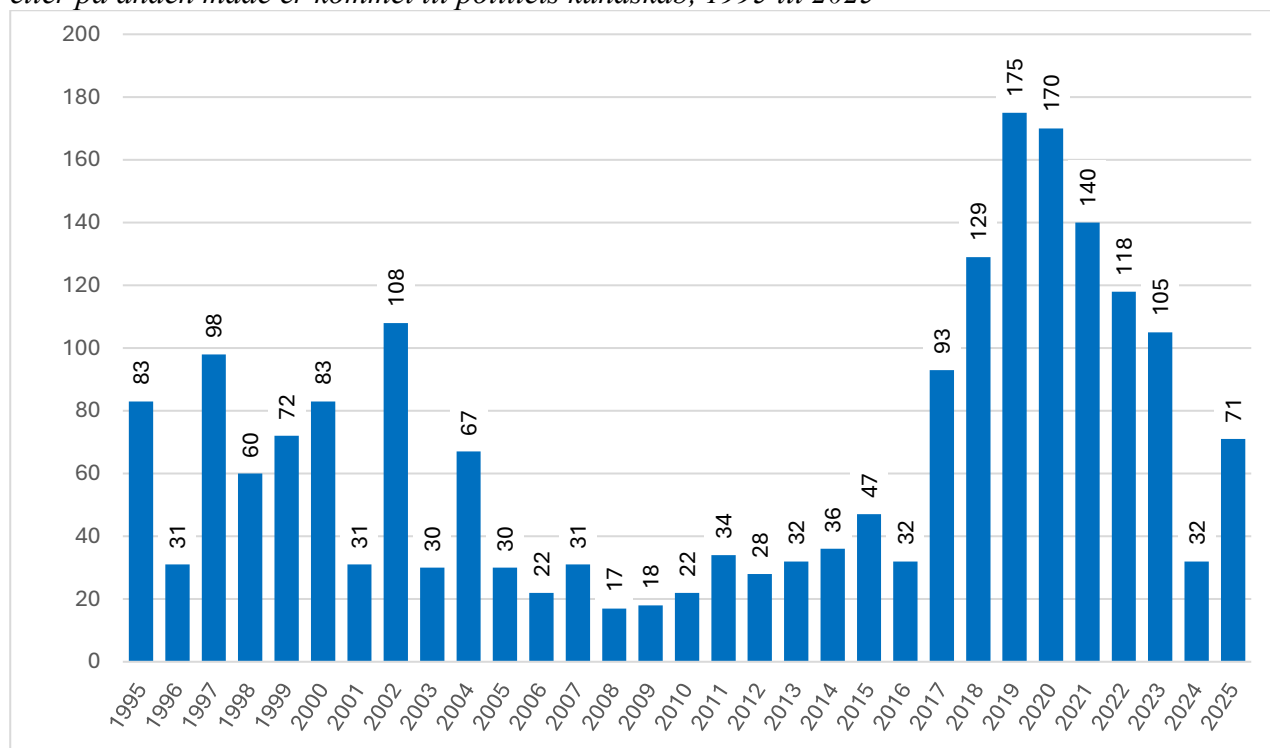
Opstilling 5.1.3.3.a. Antal tilfælde af uberettiget udøvelse af offentlig myndighed i øvrigt der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-67 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-86 %

Der er generelt få sager omhandlende uberettiget udøvelse af offentlig myndighed i perioden. Antallet ligger typisk mellem 10 og 30 tilfælde årligt, dog med enkelte udsving. Særligt i 2019 og 2020 ses en markant stigning til henholdsvis 59 og 48 anmeldelser. Denne stigning er imidlertid kortvarig, og i de efterfølgende år falder antallet igen til et lavt niveau, herunder helt ned til 4 anmeldelser i 2023. Samlet set er der tale om en lav og relativt stabil forekomst med enkelte midlertidige afvigelser snarere end en klar langsigtet tendens.

Opstilling 5.1.3.3.b. Antal tilfælde af foregivelse af offentlig myndighed i øvrigt der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025

Pct.-vis ændring 1995-2025	-15 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-59 %

Der er, som det ses i opstilling 5.1.3.3.b, ikke mange årlige tilfælde, men der er sket en tydelig stigning i årene 2017-20 med et efterfølgende fald, som vi ikke har noget bud på en forklaring af. Sigtelser efter § 131 kan være del af en sag om for eksempel databedrageri, hvor svindleren har udgivet sig for at være politiansat for at franske personer penge. I 2025 er antallet af tilfælde på 71.

5.1.3.4. OFFENTLIG TILSKYNDELSE TIL FORBRYDELSE (§ 136)

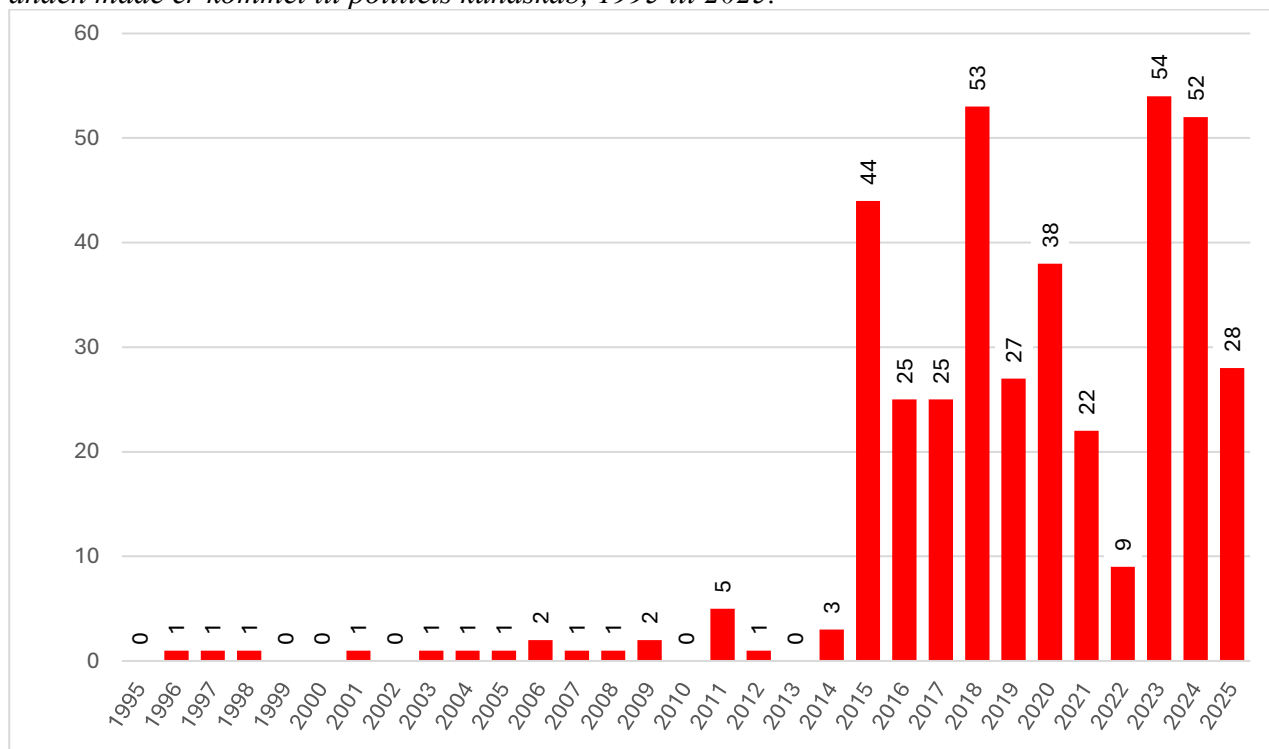
§ 136 omfatter offentlig tilskyndelse til forbrydelser. § 136 stk. 2 omfatter offentlig billigelse af forbrydelser i straffelovens kapitel 12 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen, de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv. Særligt billigelse af terrorisme fylder meget i de offentliggjorte domme, og der ses en væsentlig stigning i antallet af registrerede tilfælde fra 2015, sammenfaldende med terrorangrebet på Krudttønden og synagogen i Krystalgade samme år. Stk. 1 og stk. 2 har samme gerningskode¹³⁸, så det er ikke muligt at vurdere, hvor stor en del af de registrerede tilfælde der drejer sig om hhv. tilskyndelse til forbrydelse og billigelse af terrorisme.

§ 136 stk. 3 (indsat i 2017) omhandler udtrykkelig billigelse af en række forskellige forbrydelser, herunder seksualforbrydelser, vold og terrorisme, der sker som led i religiøs oplæring. Denne type lovovertrædelse har sin egen gerningskode¹³⁹, og der er i alt registreret 4 tilfælde fordelt på 4 forskellige år i perioden 2017-2024.

¹³⁸ En gerningskode er en administrativ kode, der bruges af dansk politi og anklagemyndighed til at kategorisere typen af lovovertrædelse i en straffesag. Eksempel: simpelt tyveri har én kode, mens groft tyveri (indbrud) har en anden - også selvom begge handler om tyveri.

¹³⁹ Se ovenstående fodnote.

Opstilling 5.1.3.4.a. Antal tilfælde af offentlig tilskyndelse til forbrydelse der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	4 %

I opstilling 5.1.3.4.a har der fra 1995 til og med 2014 været få tilfælde - mellem 0 og 5 om året. Fra 2015 og frem er antallet steget markant, hvilket sammenfaldt med terrorangrebet på Krudttønden og synagogen i Krystalgade samme år. I perioden 2015–2025 ligger antallet typisk mellem 22 og 54 tilfælde om året, dog med undtagelse af 2022, hvor tallet faldt til 9. Det vedvarende større niveau end tidligere kan muligvis hænge sammen med udbredelsen af sociale medier, som gør det muligt nemmere at fremsætte offentlige ytringer, der kan falde ind under bestemmelsen.

Opstilling 5.1.3.4.a indeholder alle overtrædelser af §136, og alle på nær fire tilfælde drejer sig som nævnt om §136 stk. 1 og 2. Offentlig billigelse af terrorisme mv. har givet anledning til en del offentlig debat, blandt andet om, hvorvidt regeringen har lagt pres på anklagemyndigheden i forhold til at retsforfølge personer, der har udtrykt støtte til Hamas' angreb på Israel 7. oktober 2023.

I et svar til Folketingets Retsudvalg 23. oktober 2023¹⁴⁰ meddeler justitsministeren, at Rigspolitiet har anmodet politikredsene om at "have skærpet opmærksomhed på ytringer, som kan være omfattet

¹⁴⁰ REU alm. del, besvarelse af sp. 170. <https://www.ft.dk/samling/20231/alm-del/reu/spm/170/svar/1990316/2769187.pdf>

af straffelovens bestemmelser vedrørende billigelse af terror”. I en redegørelse af 16. november 2023¹⁴¹ oplyser Rigsadvokaten og Rigspolitiet, at alle sager om terrorbilligelse behandles af Statsadvokaten i København for at sikre en samlet sagsbehandling, og at Statsadvokaten også skal forelægges sager, hvor politiet ikke vurderer, at der er grundlag for at indlede/fortsætte efterforskning.

Dagbladet Politiken skriver i en større artikel 30. marts 2025,¹⁴² at der i den konkrete sammenhæng er faldet 17 domme om terrorbilligelse, hvoraf de 5 er endt med domme til ubetinget fængsel, yderligere 5 med domme til betinget fængsel, mens de resterende 7 sager er endt med frifindelse af i alt 8 personer. Dette er en usædvanlig høj frifindelsesprocent. 11 af dommene er anket.

I en sag fra 2020 blev en 36-årig mand i dømt fængsel i 3 måneder for trusler under skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 119, jf. § 81, nr. 7, og offentlig tilskyndelse til drab, jf. straffelovens § 136, stk. 1, på ministers Facebook-profil.¹⁴³

I 2020 blev en imam idømt seks måneders betinget fængsel for under en prædiken i en moske i marts 2017 at have billiget drab på jøder efter straffelovens § 237. Dette var en overtrædelse af bestemmelsen i straffelovens § 136, stk. 3, der trådte i kraft den 1. januar 2017. Den pågældende var også tiltalt for overtrædelse af den såkaldte racismeparagraf i straffelovens § 266 b, stk. 1, i anledning af prædiken, og han blev også dømt for overtrædelse heraf¹⁴⁴.

En 45-årig mand blev i 2025 idømt 60 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 136, stk. 1, jf. § 81, nr. 6 og § 266 b for i et opslag på TV2's Facebook-side at have skrevet: “ Hamas skal udryddes, sammen med muslimer, islam, jihad og kvinder, der undertrykkes af en sindssyg tilgang til religion”¹⁴⁵

¹⁴¹ 'REU alm. del, besvarelse af sp. 359. <https://www.ft.dk/samling/20231/alm-del/reu/spm/359/svar/2008993/2800206.pdf>

¹⁴² Politiken, PS, s. 4-5

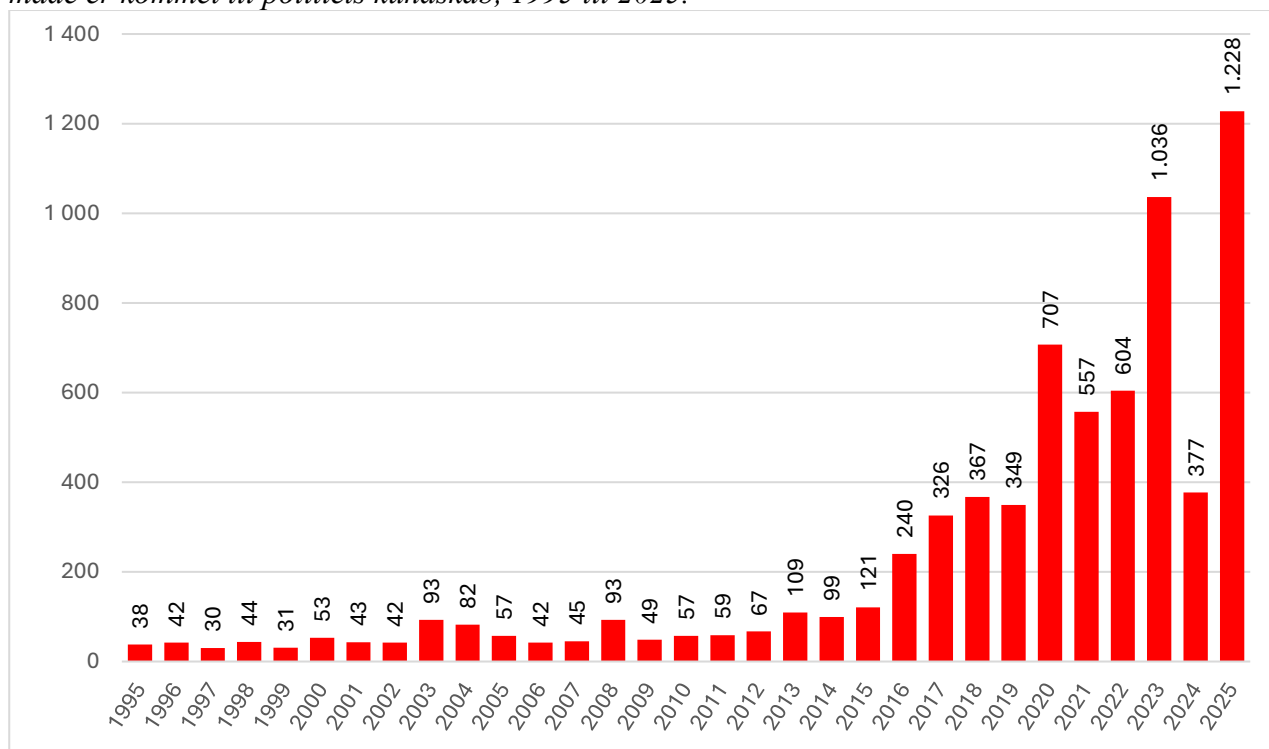
¹⁴³ TfK 2020.464

¹⁴⁴ <https://domstoldk.euwest01.umbraco.io/oestrelandsret/aktuelt/2020/1/dom-i-straffeankesag-efter-straffelovens-136-stk-3-om-udtrykkelig-billigelse-af-drab-som-led-i-religioes-oplaering/>

¹⁴⁵ TfK2025.226

5.2. FORBRYDELSE I OFFENTLIG TJENESTE (jf. §§ 144-157)

Opstilling 5.2.a. Antal tilfælde af forbrydelse i offentlig tjeneste der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	3.132 %*
Pct.-vis ændring 2019-2025	252 %

*Den høje procentsats skyldes de relativt få anmeldelser i 1995 (38 anmeldelser)

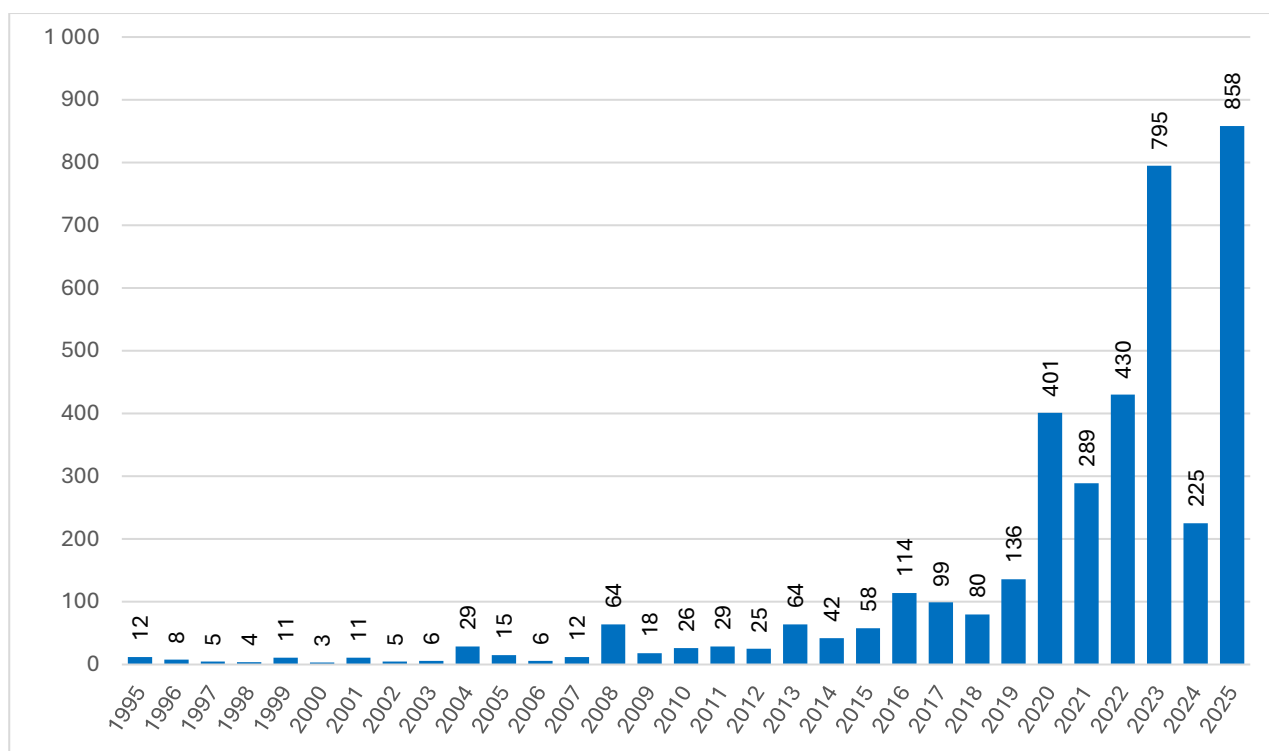
Opstilling 5.2.a omfatter blandt andet modtagelse af bestikkelse, som generelt fylder meget lidt i statistikken med undtagelse af 2018, hvor denne gerningskode udgør næsten halvdelen af anmeldelserne (hvilket sandsynligvis blandt andet kan henføres til ATEA-sagen omtalt under 5.1.3.1). Opstillingen omfatter også krænkelse af tavshedspligt, hvor der i de sidste 10 år er registreret mindre end 75 tilfælde om året med undtagelse af 2016, hvor antallet var 161, hvilket muligvis blandt andet kan henføres til sagen om en tidligere PET-chef, som blev sigtet for at have overtrådt sin tavshedspligt 27 gange i forbindelse med en bogudgivelse.

Den stærke stigning i 2020 og det høje niveau de følgende år skyldes dog primært gerningskoden ”anden misbrug af offentlig stilling/hverv” (§ 155). Denne form for anmeldelser udgør 64 pct. af det samlede antal anmeldelser fra 2020-25.

5.2.1. ANDEN MISBRUG AF OFFENTLIG STILLING/HVERV (§ 155)

Denne kategori omfatter en række forskellige overtrædelser, for eksempel brug af politilegitimation uden for tjenesten, en forsvarers videregivelse af oplysninger fra et lukket retsmøde, eller en sagsbehandlers uberettigede udbetaling af bistandsydelser til en bekendt.

Opstilling 5.2.1.a. Antal tilfælde af anden misbrug af offentlig stilling/hverv der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	7.050 %*
Pct.-vis ændring 2019-2025	531 %

*Den høje procentsats skyldes de relativt få anmeldelser i 1995 (12 anmeldelser)

Som det ses i opstillingen, er der med få undtagelser mindre end 15 sager om året frem til 2007, mens antallet er mangedoblet i de sidste 6 år. I 2025 var der 858 anmeldelser for “anden misbrug af offentlig stilling/hverv” (§ 155), hvilket er det hidtil højeste niveau i perioden.

I 2025 var der 858 antal tilfælde, som er det hidtil højeste. Stigningen skal dog ses i lyset af, at der også i 2023 var en markant stigning, mens antallet faldt igen i 2024. En mulig forklaring er, at sager om uberettigede opslag i offentlige registre og it-systemer, hvor én sag kan omfatte mange forhold og dermed løfte anmeldelsestallet.

En væsentlig del af de registrerede tilfælde i de senere år vedrører formodentlig uberettigede opslag i offentlige myndigheders sagsstyringssystemer. Eksempelvis blev en 27-årig studentermedhjælper fra vielsesafdelingen på Københavns Rådhus idømt tre år og seks måneders fængsel i 2026 for at have benyttet hans adgang til CPR-registret til at sælge oplysninger om personer til købere på krypterede tjenester ¹⁴⁶.

Det er de enkelte myndigheder, der som arbejdsgivere er ansvarlige for at sikre, at oplysninger i sådanne digitale systemer ikke tilgås uberettiget. Dette kan blandt andet ske gennem logkontrol, hvor alle opslag i systemerne registreres, og der løbende føres stikprøvekontrol med, at alle søgninger i systemerne har tjenstligt formål.

Det er Datatilsynet, der fører tilsyn med, at myndighederne udøver tilstrækkelig kontrol. Det fremgår dog af tilsynets hjemmeside, at kontrollen langt fra altid lever op til de krav, Datatilsynet stiller. For eksempel kritiserer Datatilsynet, at man ved tilsyn i tre politikredse har fundet, at der ikke blev ført løbende kontrol med loggen. Det skete kun ved konkret mistanke om misbrug. ¹⁴⁷

Datatilsynet oplyser også, at man i 2024 har indstillet en kommune til en bøde på op mod 400.000 kr., fordi kommunen ikke har sikret, at tidligere medarbejdere ved fratrædelse fik fjernet deres adgang til personoplysninger i kommunens systemer, hvilket blandt andet muliggjorde, at en tidligere ansat tilgik oplysninger om 1.052 borgere. ¹⁴⁸

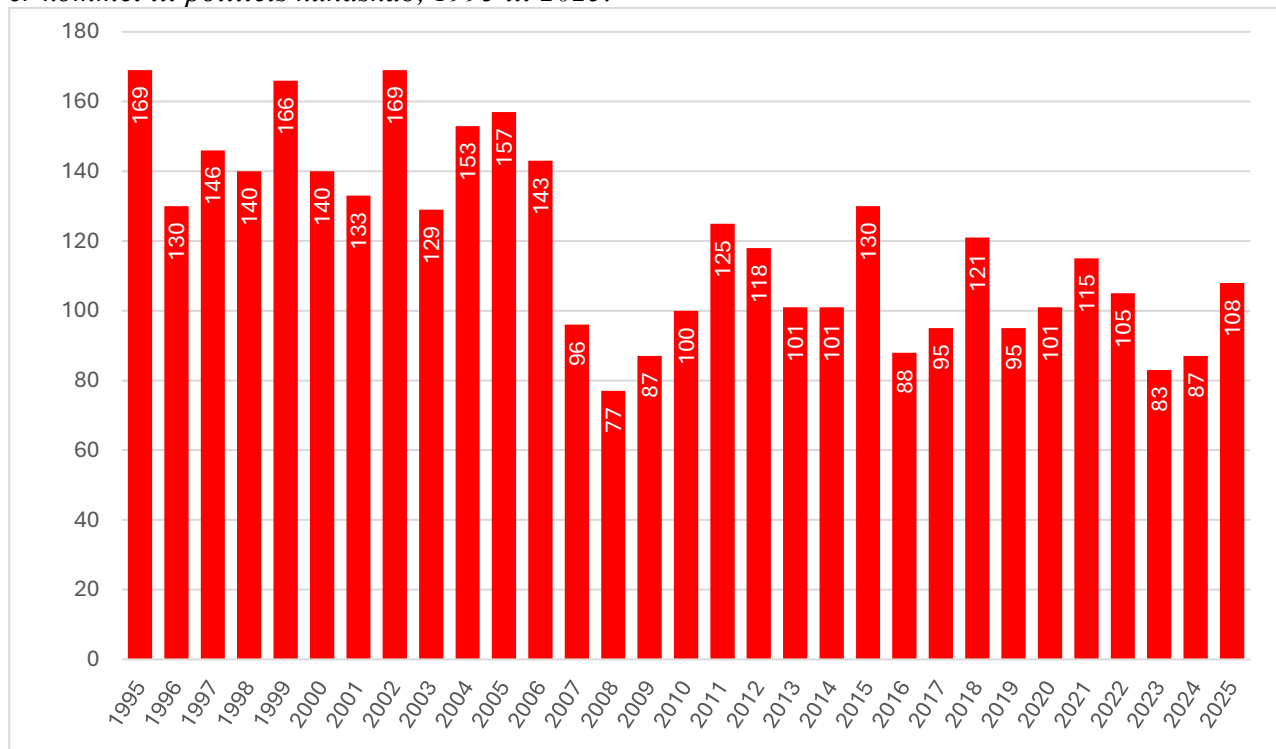
¹⁴⁶ 27-årig fra Charlottenlund dømt for at sælge fortrolige oplysninger til bandekriminelle – Sjællandske Nyheder

¹⁴⁷ <https://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/afgoerelser/2024/maj/tre-politikredse-faar-kritik-for-manglende-behandlingssikkerhed-fyns-politi>

¹⁴⁸ <https://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/afgoerelser/2024/nov/datatilsynet-anmelder-lyngby-taarbaek-kommune-til-politiet>

5.3. FALSK FORKLARING FOR RETTEN (jf. §§ 158-160)

Opstilling 5.3.a. Antal tilfælde af falsk forklaring for retten der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

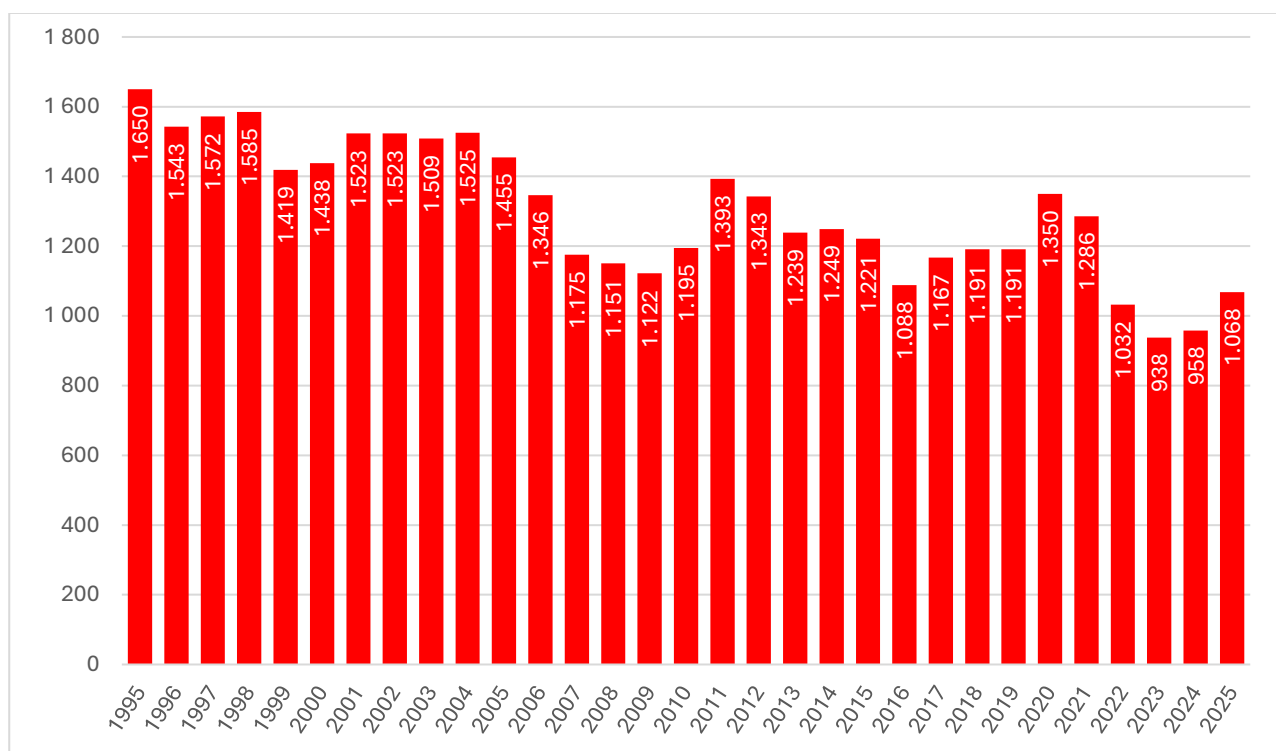
Pct.-vis ændring 1995-2025	-36 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	14 %

Falsk forklaring for retten er generelt ikke af noget større omfang. I perioden 1995–2006 ligger niveauet dog væsentligt højere med et gennemsnit på 150 anmeldelser årligt, mens det i perioden 2007–2025 falder til omkring 100 anmeldelser i gennemsnit. Udviklingen indikerer således et markant niveaufald fra midten af 00'erne, hvorefter antallet stabiliserer sig på et lavere niveau, dog med løbende udsving.

5.4. FALSK FORKLARING I ØVRIGT (jf. §§ 161-165)

Falsk forklaring i øvrigt drejer sig primært om fire former for overtrædelser: Anden urigtig skriftlig erklæring, som først og fremmest drejer sig om urigtige oplysninger fra borgerne til den offentlige administration, og som kun udgør en mindre del af det samlede antal overtrædelser; falsk erklæring på tro og love; falsk anklage/bevisforvanskelse, som er den mest omfattende underkategori; samt falsk anklage/klagemål.

Opstilling 5.4.a. Antal tilfælde af falsk forklaring i øvrigt der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

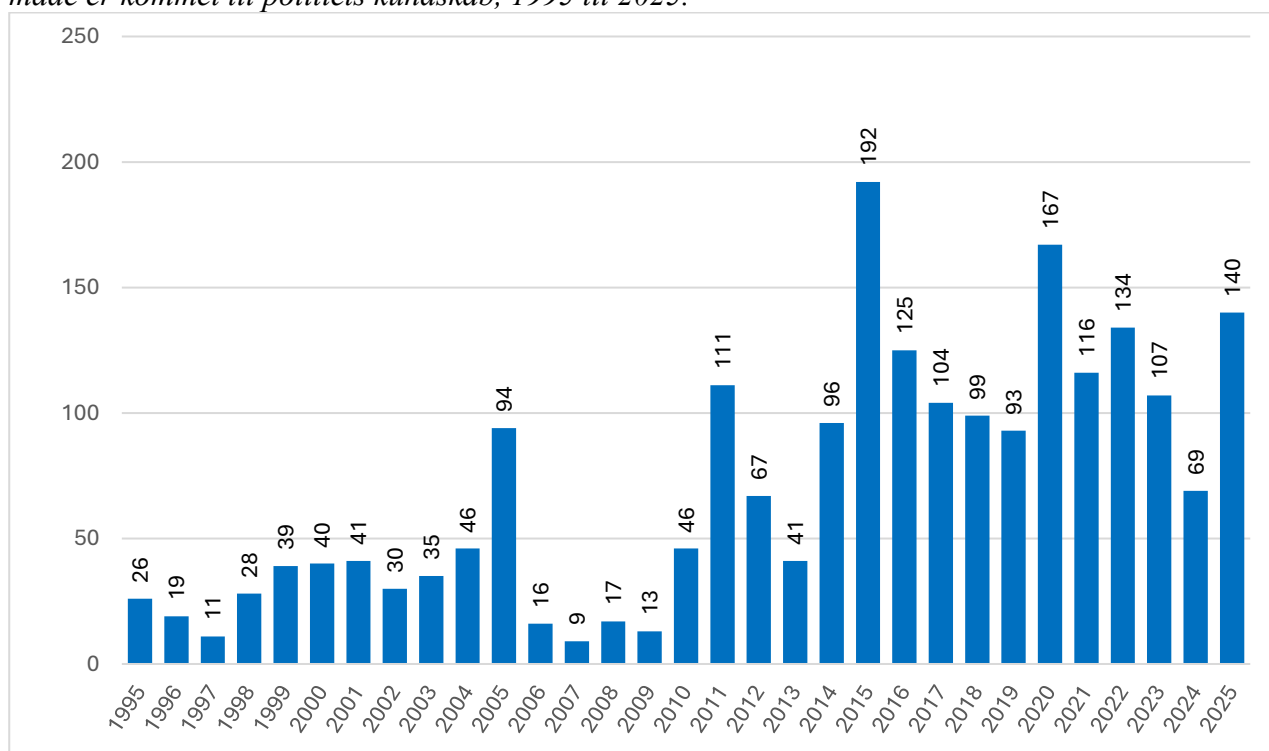
Pct.-vis ændring 1995-2025	-35 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-10 %

Omfanget af falsk forklaring i øvrigt er generelt faldende med enkelte udsving, men er som udgangspunkt faldet væsentligt gennem perioden. I 2025 er der registreret 582 færre tilfælde end i 1995, og de seneste år ligger antallet på det laveste niveau i hele perioden.

5.4.1. FALSK ERKLÆRING PÅ TRO OG LOVE (§ 161)

Sager i denne kategori kan blandt andet dreje sig om urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgning om familiesammenføring, eller en arbejdsgivers urigtige oplysninger til myndighederne om, hvor meget han/hun vil give i løn til en udlænding, som søger opholdstilladelse på baggrund af et job.

Opstilling 5.4.1.a. Antal tilfælde af falsk erklæring på tro og love der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	439 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	51 %

Selv om det samlede antal sager er begrænset, og der dermed ses store udsving fra år til år, er det tydeligt, at omfanget er større i den sidste halvdel af perioden end i den første halvdel.

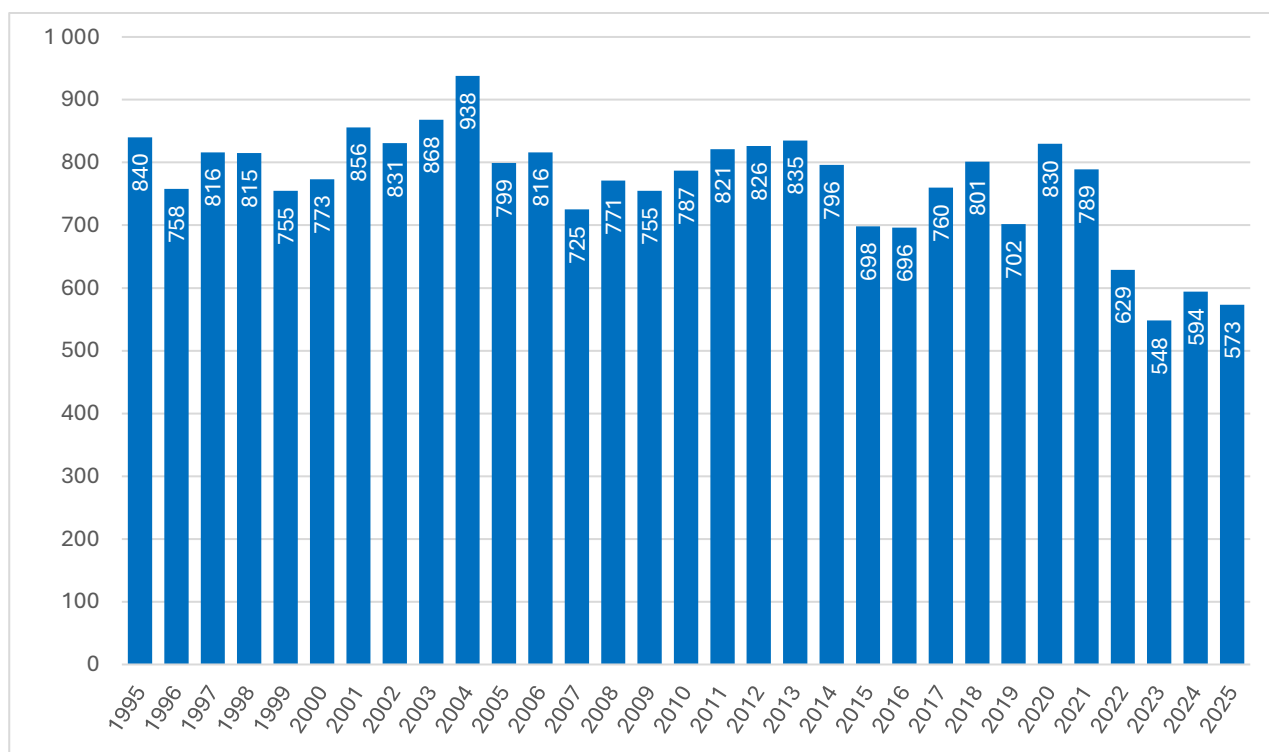
5.4.2. FALSK ANKLAGE/BEVISFORVANSKELSE (§ 164)

Denne form for lovovertrædelser drejer sig om at kaste skyld på uskyldige. Den dækker tilfælde, hvor en person med vilje giver en offentlig myndighed forkerte oplysninger, der kan medføre, at en uskyldig bliver sigtet/dømt for en lovovertrædelse. Bestemmelsen dækker også tilfælde, hvor nogen fjerner beviser, ændrer beviser eller frembringer falske beviser, som kan resultere i det samme. Det kan for eksempel ske, hvis en sigtet opgiver falsk navn eller CPR-nummer til politiet eller skyder skylden for egne handlinger på en anden.

Bestemmelsen gælder også tilfælde, hvor en person *selv* påtager sig skylden for noget, vedkommende ikke har gjort, for eksempel ved at påstå, at han/hun har været fører af en bil, der var involveret i en ulykke, selv om den reelt var ført af en anden. Der er også eksempler på, at en person frivilligt har afsonet en kortere straf for en anden (Elholm m.fl. 2022).

§ 164 a straffer den, der tilbageholder oplysninger om en anden persons uskyld. Det er en lovovertrædelse, som registreres meget sjældent: i perioden 1995-2025 mellem 0 og 3 gange om året.

Opstilling 5.4.2.a. Antal tilfælde af falsk anklage/bevisforvanskelse der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

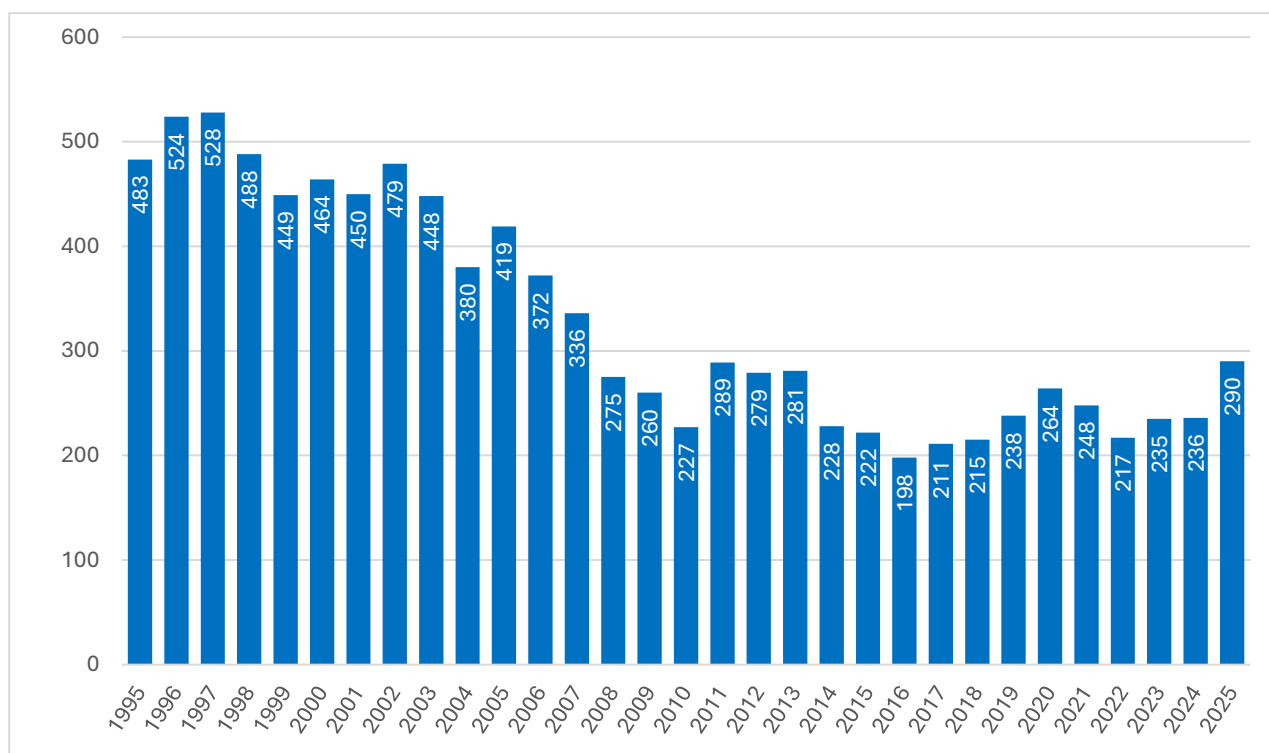
Pct.-vis ændring 1995-2025	-32 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-18 %

Som det fremgår, udgør gerningskoden falsk forklaring/bevisforvanskelse over halvdelen af tilfældene af falsk forklaring i øvrigt, og antallet af registrerede overtrædelser har været relativt stabilt frem til og med 2021, hvorefter udviklingen har været noget faldende.

5.4.3. FALSK ANKLAGE/KLAGEMÅL (§ 165)

§ 165 drejer sig om falsk anmeldelse, dvs. at anmelde lovovertrædelser, som ikke har fundet sted. Det kan for eksempel dreje sig om anmeldelse af en voldtægt. I forbindelse med forhøjelse af straffen for voldtægt i 2016 blev straffen for falsk anklage for voldtægt samtidig forhøjet, fra 20 til 30 dages fængsel. Det kan også være en person, som efter at have været i et færdselsuheld anmelder sin bil stjålet for at undgå at blive holdt ansvarlig. Bestemmelsen bruges dog ifølge Elholm m.fl. (2022) først og fremmest i forbindelse med sager om forsikringsbedrageri, som for eksempel en person, der efter et indbrud har overdrevent værdien af det stjalne. I et sådan tilfælde kan man – ud over bedrageri – tillige blive dømt efter § 165.

Opstilling 5.4.3.a. Antal tilfælde af falsk anklage/klagemål der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

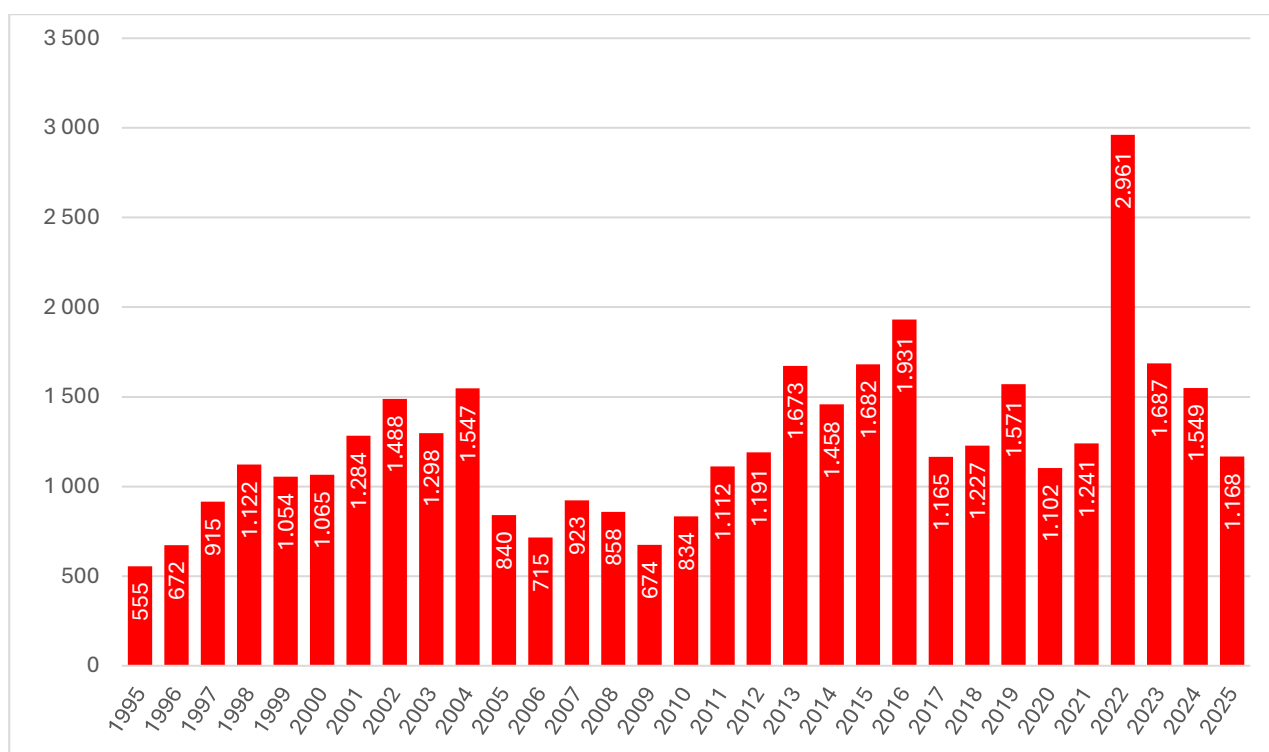

Pct.-vis ændring 1995-2024	-40 %
Pct.-vis ændring 2019-2024	22 %

Det fremgår af opstilling 5.4.3.a, at antallet af årligt registrerede tilfælde er faldet med 40 procent fra 1995 til 2025. Udviklingen har især været nedadgående frem til 2010, hvorefter antallet har fluktueret på et relativt stabilt niveau uden en tydelig stigende eller faldende tendens.

5.5. FORBRYDELSE VEDRØRENDE PENGE OG BEVISMIDLER (jf. §§ 166-170, 173-179) - bl.a. forfalskning af penge

Opstilling 5.5.a. Antal tilfælde af forbrydelse vedrørende penge og bevismidler der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	110 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-26 %

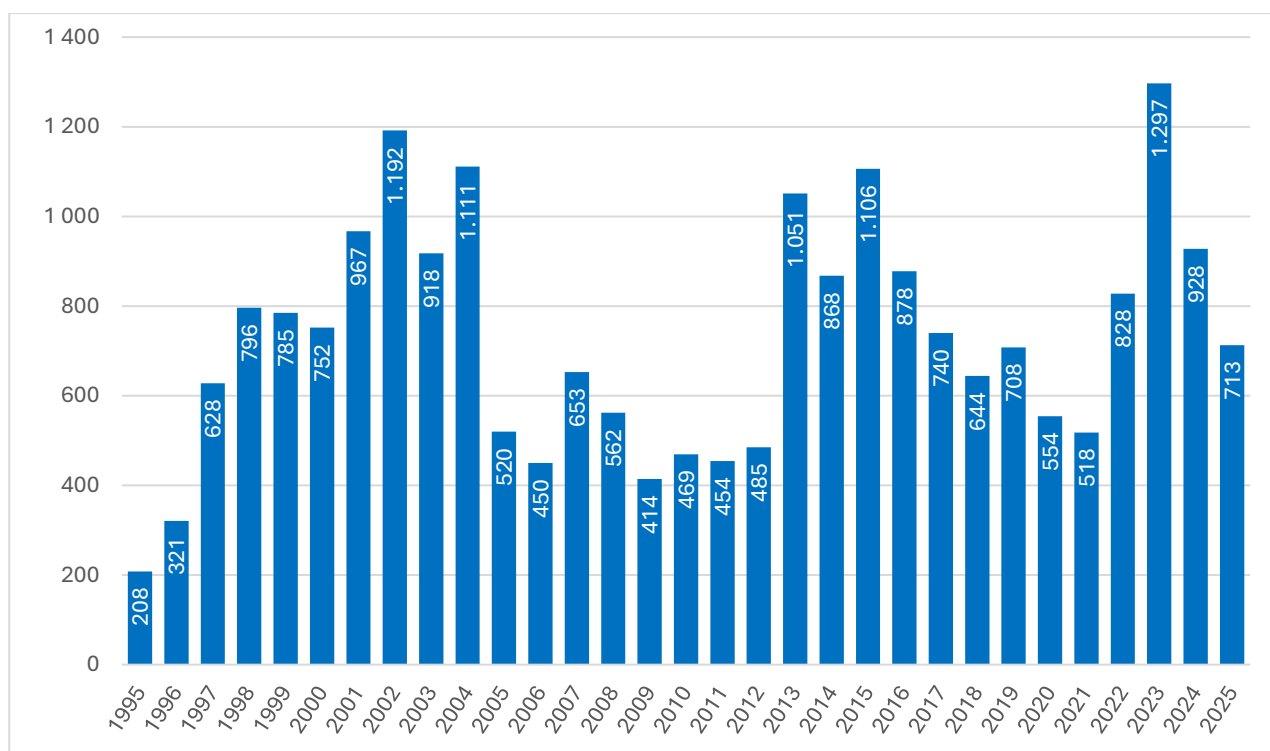
De fleste anmeldelser i opstillingen drejer sig om fremstilling og brug af falske penge. Antallet af anmeldelser for disse lovovertrædelser har udgjort omkring halvdelen af alle anmeldelser siden årtusindeskiftet. Herudover omfattes misbrug af ægte dokumenter, f.eks. brug af en anden persons identifikationspapir/kort.

Det store antal tilfælde i 2022 skyldes primært gerningskoden ”intellektuelt falsk”, som drejer sig om afgivelse af urigtige erklæringer. Der er typisk væsentlig under 100 anmeldelser i denne gerningskode om året, men i 2022 er der hele 1.731. Hovedparten tilhører formodentlig et sagskompleks, hvor 10

læger i en lægeklinik i 2022 er blevet tiltalt for i perioden 2017-19 at have udstedt 1.713 flyvetilladelser uden at have autorisation til det.¹⁴⁹

Pengefalsk er fremstilling af falske penge med henblik på at bruge dem som ægte, mens *udgivelse* er brug af falske penge. Samlet udgør de to kategorier, hvad man populært kalder falskmøntneri. Ifølge Nationalbanken (2026) er danske penge fortsat vanskelige at forfalske, og mængden af forfalskede sedler ligger på et stadigt lavt niveau i international sammenhæng. Nationalbanken (2024) oplyser desuden, at man i 2022 registrerede i alt 1.452 falske sedler, og 2.163 i 2023, en stigning som synes at blive afspejlet i opstilling 5.5.1.a. I 2024 var antallet af *sager* faldet til 2¹⁵⁰, mod 1.499 i 2023. En del af sagerne vedrører udenlandske penge, særligt Euro.

Opstilling 5.5.1.a. Antal tilfælde af pengefalsk og udgivelse af falske penge der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	243 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	1 %

Antallet af tilfælde af falskmøntneri steg kraftigt i den sene del af 1990'erne og toppede i 2002 med 1.192 tilfælde, hvilket muligvis kan skyldes euro-indførelsen samme år. Efter 2004 fulgte et

¹⁴⁹ <https://politiken.dk/danmark/art9329286/Gav-piloter-helbredsattester-uden-autorisation>

¹⁵⁰ Det oplyses ikke, hvor mange falske sedler, der blev fundet i 2024.

markant fald frem mod 2012, hvorefter antallet fluktuerer frem til 2025, hvor det ender på 713. Et niveau mindende om slutningen af 90'erne.

En del af de tilfælde, der findes beskrevet i domme mv., viser, at der ikke altid er tale om organiseret falskmøntneri. Sagerne er ifølge politiet vanskelige at opklare, fordi der typisk går langt tid, fra de falske penge bliver anvendt i butikker eller andre steder, og til det bliver opdaget, at de ikke er ægte.¹⁵¹ Fra og med d. 31. maj 2025 er 1000-kronesedlen ikke længere gyldigt betalingsmiddel i Danmark. Beslutning herom er blandt andet begrundet med, at det særligt er denne seddel, der forsøges forfal-sket, at den ofte bruges i forbindelse med økonomisk kriminalitet, samt at den ikke er særlig brugt som betalingsmiddel (Nationalbanken 2024: 20).

Et eksempel på møntfalskneri sker i 2026, hvor en 33-årig albansk mand bliver idømt ni måneders fængsel og seks års udvisning i en sag om falske 20-kronemønter. To af hændelserne fandt sted i februar 2026, hvor den 33-årige mand satte i alt 2.420 falske 20-kronemønter i omløb i spilleautoma-ter i Padborg.¹⁵²

¹⁵¹ <https://www.dr.dk/nyheder/penge/politiet-oplever-boelge-af-anmeldelser-om-falske-pengesedler>

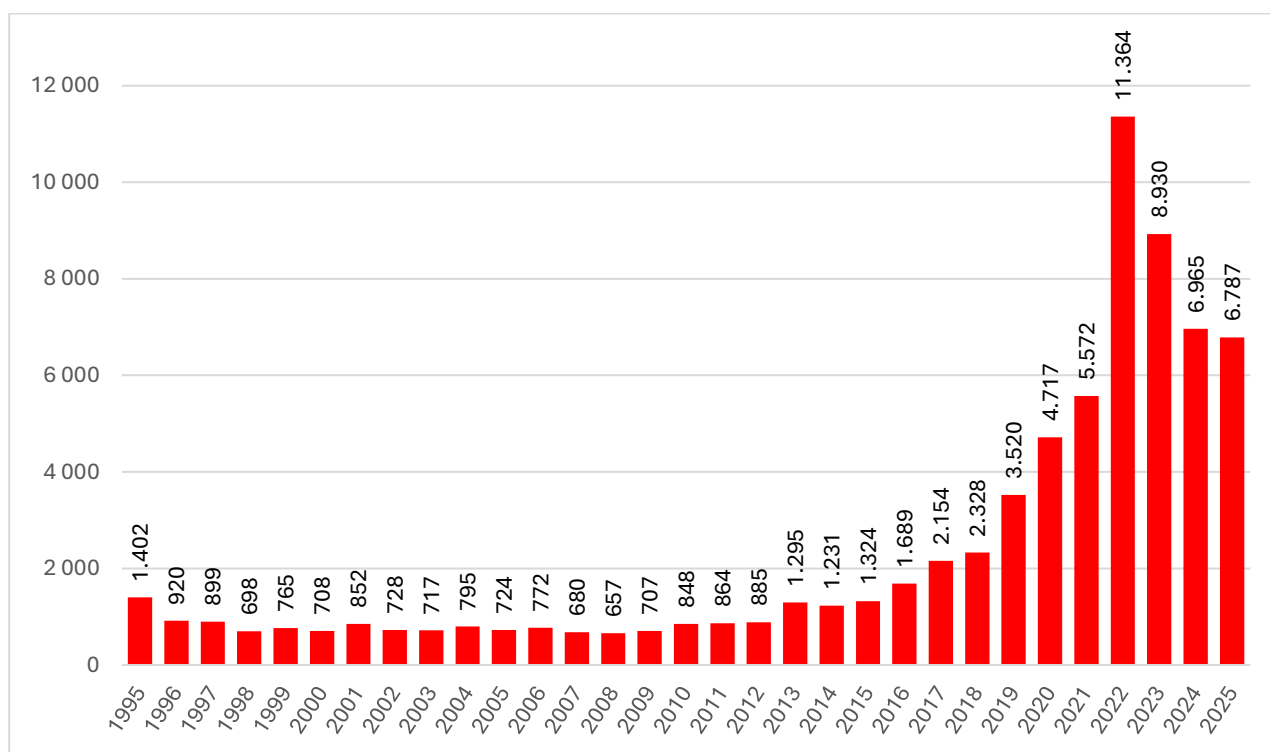
¹⁵² [33-årig albansk mand idømt fængsel og udvisning i sag om falske 20-kronemønter | Nyheder | Syd- og Sønderjyl-lands Politi](#)

5.6. FREDS- OG ÆREKRÆNKELSER (jf. §§ 263-264 e, 266 b-268)

Straffelovens kapitel 27, som omfatter de lovovertrædelser, der indgår i opstilling 5.6.a, blev i december 2018 væsentligt ændret, blandt andet på baggrund af Straffelovrådets betænkning 1563/2017. Ændringerne skulle blandt andet sikre, at lovgivningen tog højde for den stigende grad af digitalisering i samfundet, samt bringe lovgivningen i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel om ytringsfrihed (se herom Elholm m.fl. 2022). Der skete en tredobling af bødestrafen for overtrædelse af §§ 263-264 d og ærekrænkelser §§ 267-268, samt en femdobling for ansvarshavende redaktører på massemedier.

Freds- og ærekrænkelser er – med undtagelse af sager vedr. trusler og racisme – undergivet betinget offentlig påtale. Det vil sige, at den, som oplever sig krænket, kan anmode om, at anklagemyndigheden tager sagen op. Baggrunden herfor er, at man vil beskytte den krænkede mod den yderligere opmærksomhed, en eventuel straffesag vil skabe, hvis vedkommende gerne vil undgå den.

Opstilling 5.6.a. Antal tilfælde af freds- og ærekrænkelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	384 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	92 %

Opstillingen har et lavt og stabilt niveau frem til ca. 2013, hvorefter den er stærkt stigende med to større udsving i 2022 og 2023. I 2025 er der 6.787 tilfælde af freds- og ærekrænkelser.

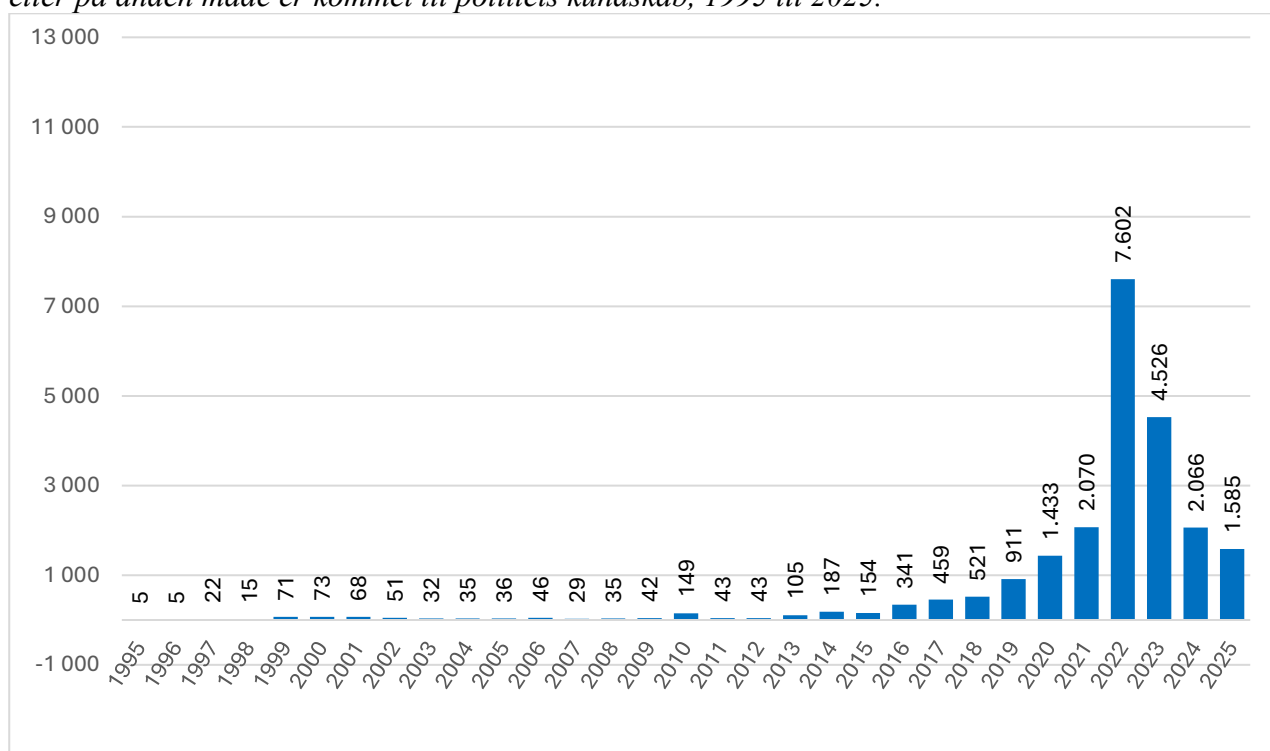
Det er formodentlig primært de IT-relaterede tilfælde, der har påvirket udviklingen. Det meget høje antal anmeldelser i 2022 skyldes primært registrerede tilfælde af hacking, hvilket bliver tydeligere, når man ser opstilling 5.6.1.a. omhandlende hacking.

I perioden 1995-2017 er der faldet afgørelser i 57 pct. af alle registrerede tilfælde af freds-og ærekrænkelser, og 75 pct. af afgørelserne har været fældende. I perioden 2018-2025 er der faldet afgørelser i 13 pct. af de registrerede tilfælde, og 64 pct. af afgørelserne har været fældende.

5.6.1. HACKING mv. (§ 263)

Denne kategori af overtrædelser drejer sig om uberettiget adgang til datasystem eller data, krænkelse af brevhemmeligheden samt hemmelig aflytning. Der er typisk mindre end 100 sager årligt om brud på brevhemmeligheden og ca. 20 sager årligt om ulovlig aflytning (som man kun kan straffes for, hvis man optager den samtale mv., der aflyttes). I straffeloven fra før 2018 beskrives det, vi her kalder hacking, som uberettiget adgang til informationssystemer, mens det nu beskrives som uberettiget adgang til en andens datasystem eller data. I politiets terminologi er der tale om *IT-afhængig* kriminalitet, dvs. kriminalitet, som kun kan finde sted ved brug af en computer/mobiltelefon. Som det fremgår af opstilling 5.6.1.a, er der meget få registrerede tilfælde af denne type overtrædelser frem til 2016, hvorefter antallet stiger voldsomt, og særligt 2022 skiller sig ud.

Opstilling 5.6.1.a. Antal tilfælde af uberettiget adgang til EDB-systemer/hacking, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	31.600%*
Pct.-vis ændring 2019-2025	74%

* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (5 anmeldelser).

I 2016 blev en systemoperatør hos PBS/Nets idømt ubetinget fængsel i 1½ år for i perioden 2008-2012 at have udleveret kreditkortoplysninger fra kendte personer til ugebladet Se og Hør, som brugte oplysningerne til at følge disse personers færden og skrive om det.¹⁵³

¹⁵³ <https://domsdatabasen.dk/#/sag/1873/2232>

En af de mere omtalte sager i de senere år drejer sig om en 27-årig, der har hacket/forsøgt at hacke mere end 4.000 personer fra 2010-2020, herunder 512 kvinder fra hvis telefoner mv. han stjal intime billeder og videoer.¹⁵⁴ Han blev i 2022 samtidig dømt for en række andre overtrædelser. Det kan tænkes, at de mange tilfælde i 2022 blandt andet har med denne sag at gøre.

En anden medieomtalt sag (2023) omhandler en tidligere IT-medarbejder i politiet, som blandt andet har skaffet sig uberettiget adgang til en lang række politiansattes telefoner/computere under påskud af at ville hjælpe dem. I stedet skaffede han sig adgang til at overvåge deres færden og handlinger på nettet.¹⁵⁵

Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK) offentliggør tal for it-relateret økonomisk kriminalitet hvert år, senest for 2025 (NCIK 2026). En del af de anmeldelser, der opregnes i rapporten, vil være omfattet af kategorien hacking, men langt fra dem alle. Det fremgår af rapporten, at der er fald i antal anmeldelser på næsten alle sagsområder (NCIK 2026:5).

Justitsministeriets offerundersøgelser indeholder ikke spørgsmål, der specifikt drejer sig om hacking, men det fremgår af den seneste offerundersøgelse (2025), at 5,9 pct. i 2024 har været udsat for ”kriminalitet begået på internettet” (eksklusive forsøg samt hadefulde ytringer). Det er den største andel, der er målt, og signifikant større end i 2023, hvor andelen var 4,1 pct. 2,4 pct. har været udsat for misbrug af betalingskortoplysninger og 2,8 pct. for bedrageri ved samhandel på internettet. 0,8 pct. har været udsat for kontaktbedrageri, hvor de har overført penge til en person, som viste sig at være en bedrager, mens 0,7 pct. har været udsat for misbrug af personoplysninger. 15 pct. af de adspurgte oplyste, at de havde været udsat for forsøg på internetkriminalitet (Balvig 2025).

I den seneste rapport om danskernes informationssikkerhed af Styrelsen for Samfundssikkerhed, KL og Danske Regioner (2024) fremgår det, at 68 pct. af danskerne har været udsat for phishing-forsøg phishingforsøg, udgør denne aldersgruppe 25 pct., hvilket kan skyldes deres øgede digitale tilstedeværelse og brug af sociale medier, som øger deres eksponering over for svindlere.

Det er dog, som også diskuteret i rapporten om offerundersøgelsen 2023 (Pedersen et al. 2024), sandsynligt, at en del forsøg på såvel phishing som andre former for hacking ikke rapporteres, fordi de adspurgte har glemt det eller slet ikke har opdaget forsøgene – for eksempel fordi de er blevet opfanget af spam-filtre eller andre automatiserede beskyttelsesforanstaltninger.

Som det ses, kommer de her nævnte undersøgelser til noget forskellige vurderinger af befolkningens udsathed for hacking, digital svindel mv., og et mere præcist estimat er ikke muligt. Vi må nøjes med at konstatere, at der givetvis er et stort mørketal, både vedr. forsøg og fuldbyrdet hacking. Dette kan blandt andet hænge sammen med, at de mennesker, der er blevet udsat for svindel, herunder hacking, skammer sig over at være blevet snydt og derfor undlader at anmelde forholdet. En

¹⁵⁴ <https://www.domstol.dk/herning/aktuelt/2022/5/ss-30532021/>

¹⁵⁵ <https://politi.dk/fyns-politi/nyhedsliste/tidligere-medarbejder-i-politiet-doemt/2023/01/20>

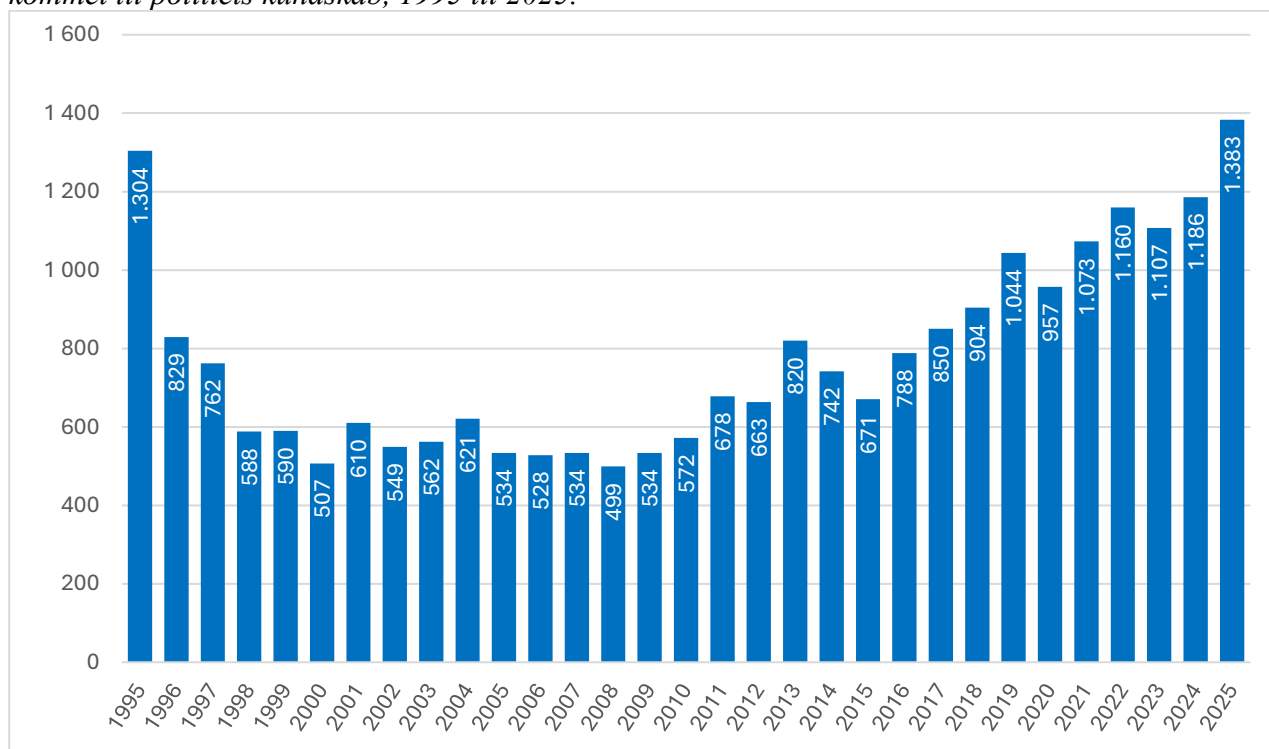
anden mulig forklaring er, at anmeldelsestilbøjeligheden påvirkes af, om offeret vurderer det økonomiske tab som værende tilstrækkeligt væsentligt til at anmelde forholdet.

5.6.2. HUSFREDSKRÆNKELSE (§ 264)

Husfredskrænkelse består i uberettiget at skaffe sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted, samt at nægte at forlade fremmed hus/grund efter opfordring – uanset om stedet er frit tilgængeligt eller ej. Paragraffen anvendes på ”private” krænkelse, som for eksempel en person, der skaffer sig adgang til en ekskærestes lejlighed via en låsesmed, men den anvendes også i forbindelse med aktivisters indtrængen på privat område, for eksempel en minkfarm.

Journalister bliver af og til sigtet for husfredskrænkelse: et TV-hold, der var i gang med optagelser til en udsendelse om kædesvig, gik ind på en lukket restaurant for uden forudgående aftale at interviewe en person, de gennem lang tid havde forsøgt at få i tale. De blev dømt i byretten, men frikendt i landsretten, som mente, at der ikke var tale om uberettiget tilstedeværelse, dels fordi Tv-holdet havde været i kontakt med interviewpersonen flere gange med henblik på at få en aftale, dels fordi det emne, udsendelsen dækkede, var et væsentligt samfundsmæssigt forhold.¹⁵⁶

Opstilling 5.6.2.a. Antal tilfælde af husfredskrænkelse, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

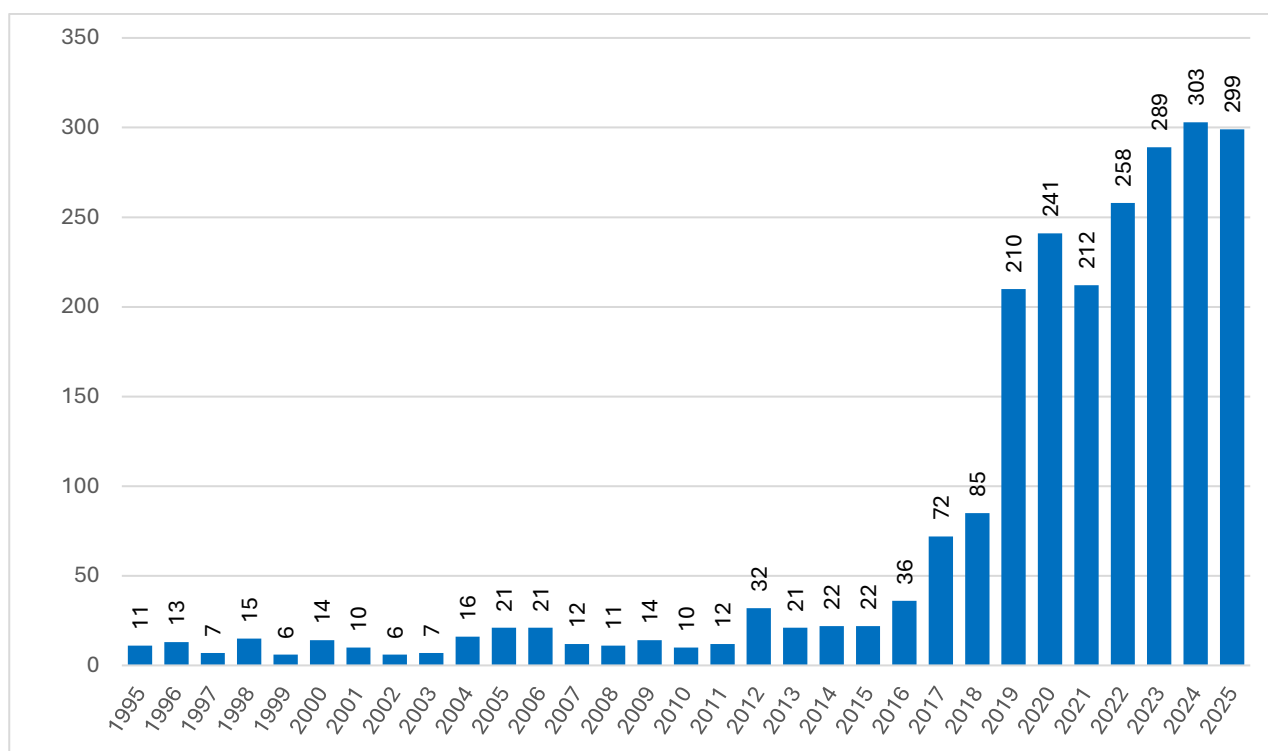
Pct.-vis ændring 1995-2025	6%
Pct.-vis ændring 2019-2025	32%

¹⁵⁶ <https://Domsdatabasen.dk/#sag/228/266>

Husfredskrænkelser udgjorde i perioden 1995-2020 den største kategori af alle freds- og ærekrænkelser, og antallet af registrerede tilfælde er mere end fordoblet siden 2008. Fra 2020 er hacking dog blevet den mest omfattende kategori.

5.6.3. UBERETTIGET FOTOGRAFERING, REGISTRERING AF FÆRDEN, VIDEREGIVELSE AF MEDDELELSER OG BILLEDER SAMT IDENTITETSTYVERI (§§ 264 a – 264 e)

5.6.3.1.a. Antal tilfælde af uberettiget fotografering, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	2.618%*
Pct.-vis ændring 2019-2025	42%

* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (11 anmeldelser).

§ 264 a om uberettiget fotografering af personer forudsætter, at fotograferingen (eller iagttagelse med kikkert eller andet apparat, som også er dækket af denne bestemmelse) er sket på et ikke frit tilgængeligt sted. Den bruges blandt andet i forbindelse med journalisters anvendelse af skjult kamera, hvor de ønsker at dokumentere lovovertrædelser, uværdig behandling på institutioner, misrøgt af dyr osv. Lige som ved journalisters husfredskrænkelser (se ovenfor) vil det springende punkt typisk være, om fotograferingen er uberettiget, eller om den kan forsvares som led i journalisternes afdækning af vigtige samfundsmæssige problemer. I en sag fra 2023 blev to journalister idømt dagbøder for at have

foretaget og videregivet optagelser foretaget med skjult kamera på et bosted,¹⁵⁷ hvor den ene havde fået ansættelse på bostedet med henblik på at afdække kritisable forhold. Byretten vægtede beboernes privatliv og deres forhold til personalet højere end pressens ytringsfrihed.

Selv om det samlede antal tilfælde fortsat er begrænset, er det, som det ses i opstilling 5.6.3.1.a, steget markant siden 2016. Der er ikke i perioden sket ændringer i paragraffens indhold, som kan forklare udviklingen, men Straffelovrådet (2017) peger blandt andet på, at den store udbredelse af mobiltelefoner kan betyde, at (uberettiget) fotografering er langt mere udbredt end før¹⁵⁸.

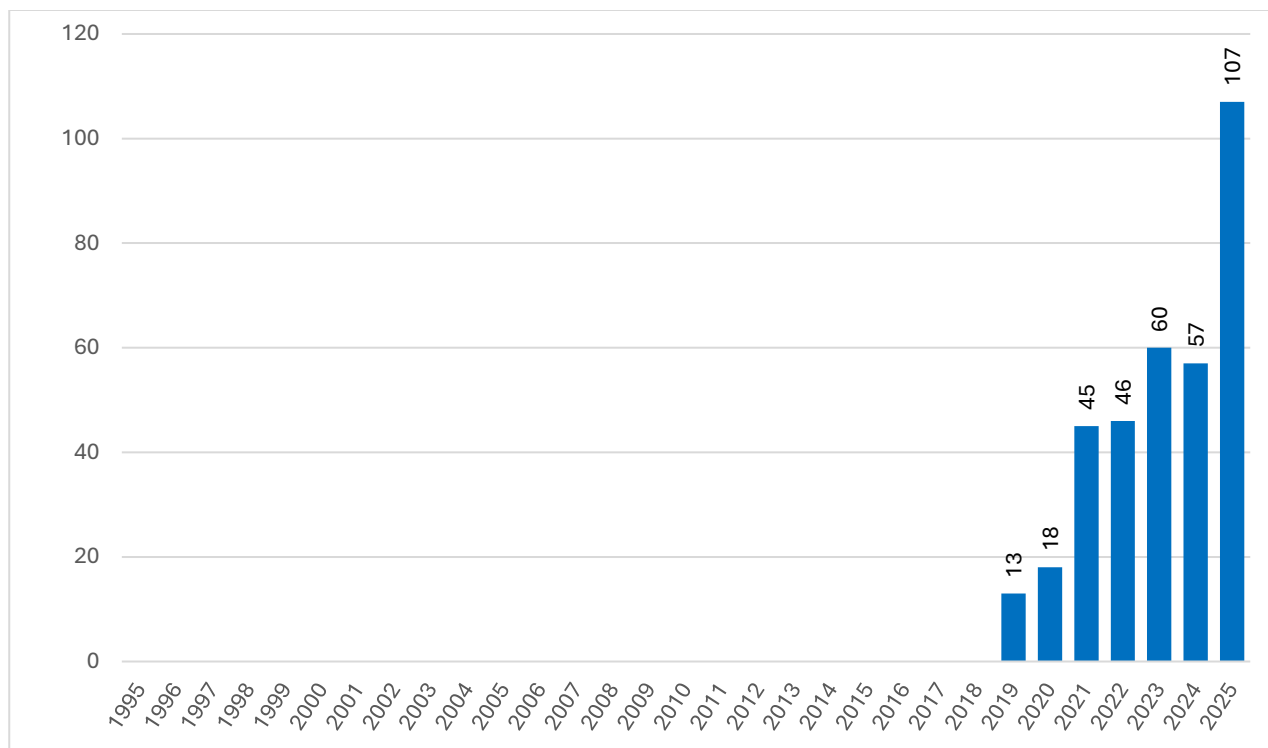
¹⁵⁷ Sagen er gengivet i Anklagemyndighedens vidensbase.

<https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/9c805c16-d05c-4cb2-86dd-95a4a5f1983b?showExact=true>

¹⁵⁸ <https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2017/bet1563.pdf>

5.6.3.2. UBERETTIGET REGISTRERING AF ANDRES FÆRDEN

5.6.3.2.a. Antal tilfælde af uberettiget registrering af andres færden vha. GPS el.lign., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2019 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	723%*

* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 2019 (13 anmeldelser).

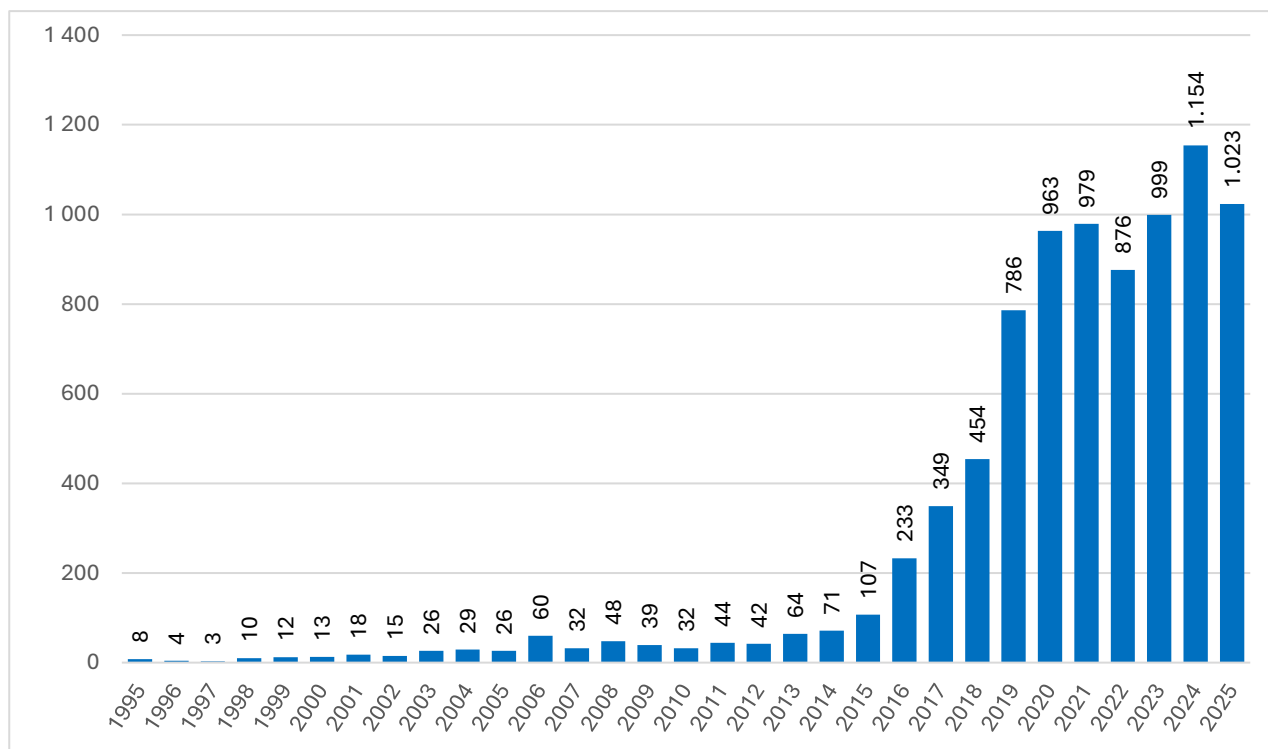
§ 264 b blev indsat i straffeloven i 2018 som et værn mod overvågning gennem nye teknologier. Der er foreløbig ikke mange registrerede tilfælde, og kun enkelte domme. En mand fra Bornholm blev i 2021 dømt for blandt andet at have installeret en GPS-tracker i en kvindes bil,¹⁵⁹ og en mand fra Ringsted blev i 2024 idømt 7 dages betinget fængsel for bl.a. at have installeret GPS-trackere i sin søns penallhus.¹⁶⁰

¹⁵⁹ <https://domsdatabasen.dk/#sag/110/129>

¹⁶⁰ <https://www.tv2east.dk/ringsted/betinget-faengsel-for-at-overvaage-soen-og-ekskaereste>

5.6.3.3. UBERETTIGET VIDEREGIVELSE AF BILLEDER ELLER MEDDELELSER VEDRØRENDE ANDRES PRIVATE FORHOLD

5.6.3.3.a. Antal tilfælde af uberettiget videregivelse af billeder eller meddelelser, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	14.325%*
Pct.-vis ændring 2019-2025	30%

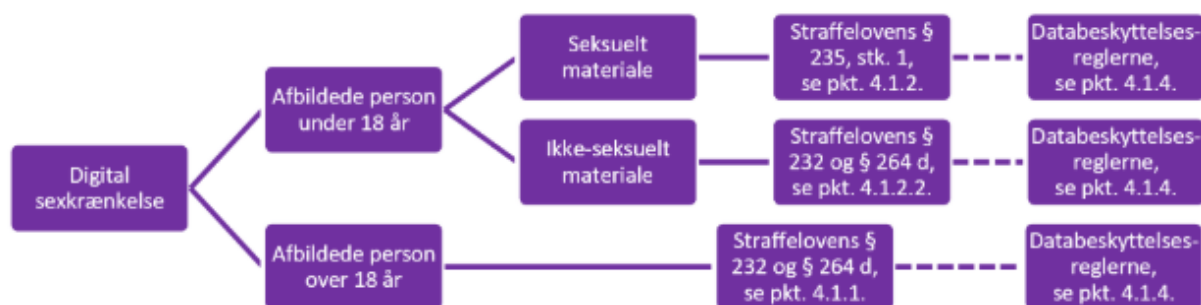
* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (8 anmeldelser).

Tilfælde af uberettiget videregivelse af billeder/meddelelser er steget væsentligt siden 2010, og særligt siden 2018. Her blev § 264 d ændret, så den omfatter forhold, der ”åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed”, hvor det tidligere hed ”unddraget offentligheden”. Det indebærer i praksis, at billeder af for eksempel en nøgenbader, der går i vandet på en øde strand (som i princippet er et offentligt sted), ikke må videregives uden samtykke.

Opstilling 5.6.3.3.a omfatter blandt andet såkaldte ”digitale sexkrænkelser”, hvor nøgenbilleder og billeder af seksuel karakter deles på internettet. Maksimumstraffen for denne form for lovovertrædelser blev skærpet til 3 års fængsel i 2018. Det er ligegyldigt, om billederne er optaget af den afbildede selv, optaget med samtykke (så længe der ikke er givet samtykke til udbredelse), uden samtykke eller

er billedmanipulerede. Er der tale om billeder af seksuel karakter af unge under 18 år, vil det falde under straffelovens § 235 om børnepornografi, som det ses af opstilling 5.6.3.3.b.

Opstilling 5.6.3.3.b. Bestemmelser, som skal tages i overvejelse ved tiltalerejsning for digitale sexkrænkelser

Kilde: Anklagemyndighedens vidensbase¹⁶¹

Som det fremgår, kan den, der uberettiget videregiver billeder af seksuel karakter også i mange tilfælde straffes for blufærdighedskrænkelser, jf. straffelovens § 232.

Det var netop tilfældet i en sag, hvor en mand i Københavns byret i marts 2025 tilstod at have videresendt et billede af sin ekskæreste, som havde sex med en anden mand. Billedet var blevet sendt til den dømte, uden at han havde ønsket det. Han valgte at videresende billedet til ekskærestens familie. Han blev idømt 40 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232 og 264 d.¹⁶²

Den store stigning i antallet af registrerede overtrædelser i 5.6.3.3.a hører formodentlig for en stor dels vedkommende til kategorien digitale sexkrænkelser. Stigningen kan hænge sammen med, at Regeringen i februar 2017 kom med et udspil ”Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser”,¹⁶³ hvor det blandt andet fremgår, at 17 pct. af unge mænd og 13 pct. af unge kvinder mellem 15-25 år har oplevet, at andre har videresendt eller postet et seksuelt billede af dem. Der er dog ikke tal på, hvor stor en del af disse der ikke havde givet samtykke.

Det er data fra Ungeprofilen 2015, der ligger til grund for de tal, som er gengivet i Regeringens 2017-udspil. I Ungeprofil-undersøgelsen, som er en omfattende spørgeskemaundersøgelse af unges trivsel, sundhed, livsopfattelse og livssituation stilles der bl.a. spørgsmål om udsathed for selv at have fået videreregivet billeder mv. Det bemærkes, at tallene fra undersøgelsen ikke er repræsentative for hele landet, hvilket skyldes forskelle i kommunernes svarprocent og efter hvilke kommuner der deltager i undersøgelsen.

¹⁶¹ <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/452611a8-8d8d-4ecf-a6ae-804ae1170bbc?showExact=true>

¹⁶² <https://ekstrabladet.dk/underholdning/dkkendte/dansk-tv-kendis-doemt-delte-sexbillede-af-ekskaereste/10554688>

¹⁶³ https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/digitale_sexkraenkelser_udspil.pdf

Regeringens udspil indebar, at der blandt andet blev iværksat en øget indsats for at gøre unge og deres forældre opmærksomme på problematikken vedrørende billeddeling. Det blev også gjort lettere at anmelde denne form for kriminalitet online, hvor politiets hjemmeside nu indeholder et direkte link til anmeldelse af ”ulovlig deling eller seksuel hændelse”, og endelig blev strafferammen, som nævnt ovenfor, væsentligt øget. Disse tiltag kan have medvirket til at øge anmeldelsestilbøjeligheden.

I en repræsentativ undersøgelse udarbejdet af Epinion for Red Barnet og Trygfonden (2024) blandt unge mellem 9-17 år angiver 9 pct., at de har oplevet at få delt private/intime billeder eller videoer af sig selv, uden at have givet lov til det, i løbet af det seneste år. I 2021 var tallet 3 pct. Endvidere belyser rapporten også, at 13 pct. af børn og unge med minoritetsbaggrund har oplevet inden for det seneste år at få delt private/intime billeder, mens det gælder 8 pct. for børn og unge med dansk etnicitet.

I offerundersøgelsen 2018 angav 0,2 pct. af befolkningen mellem 16-74 år, at de havde været udsat for uberettiget videredeling. I perioden 2023-2024 er det i gennemsnit 0,3 pct. af samme aldersgruppe, som har oplevet sig udsat.¹⁶⁴ I IDAs undersøgelse fra ultimo 2024 angiver 2 pct. at have været udsat for spredning af private billeder inden for de sidste 2 år. Det fremgår ikke, om der er spurgt direkte til deling af billeder uden samtykke.¹⁶⁵

Det er der i Digitalt Ansvars undersøgelse (2024), hvor det fremgår, at 1,5 pct. af danskere fra 15 år og op i 2023 angav at have været udsat for billeddeling uden samtykke inden for de sidste 12 måneder. Det er, som det fremgår af opstilling 5.6.3.3.d, også i denne undersøgelse først og fremmest de helt unge, der er udsat.

Opstilling 5.6.3.3.d. Andel i forskellige aldersgrupper, der har været udsat for deling af privat eller intimt billedmateriale uden samtykke 2023.

Tabel 1: Andel af personer der har været udsat for deling af privat eller intimt billedmateriale uden samtykke

15-17 år	18-34 år	35-55 år	56 år eller derover
12,23 %	1,85 %	0,64 %	0,80 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse foretaget af Epinion på vegne af Digitalt Ansvar i december 2023. Størrelsen på denne delpopulation, som har været udsat for deling af privat eller intimt billedmateriale uden samtykke, er 23 personer. Resultaterne er derfor behæftet med en betydelig usikkerhed. Dog er aldersgruppen 15-17-årige statistisk signifikant i højere grad udsat for deling af privat eller intimt billedmateriale uden samtykke i forhold til de andre aldersgrupper (z-test med Bonferoni-korrektion).

Kilde: Digitalt Ansvar (2024)

¹⁶⁴ Beregninger på baggrund af data fra Offerundersøgelserne. I 2018 indgik spørgsmålet om uberettiget billeddeling som en del af spørgsmål om kriminalitet begået på internettet, mens det i de senere år har været et underspørgsmål, som kun er stillet til personer, der har oplyst sig udsat for andre seksuelle krænkelser.

¹⁶⁵ Se nærmere om IDAs undersøgelse ovenfor i afsnit 5.6.3.3.

Man skal være opmærksom på, at estimer fra sådanne undersøgelser formodentlig underdriver omfanget af billeddeling uden samtykke, fordi respondenterne kun kan rapportere om de billeddelinger, de kender til. Det er derfor ikke muligt at danne sig et overblik over det faktiske omfang af billeddeling uden samtykke på denne baggrund.

5.6.3.4. IDENTITETSMISBRUG § 264 e

Paragraffen om identitetsmisbrug blev indsat i straffeloven i marts 2022 med baggrund i, at de handlinger, der omfattes, ikke tidligere havde været selvstændigt kriminaliseret – her var det kun i de tilfælde, hvor identitetsmisbruget var forløber for strafbare handlinger, som for eksempel ærekrænkelser eller bedrageri, at misbruget kunne straffes. Den nye bestemmelse kræver således ikke, at misbruget skal have noget bestemt formål. For det første er det herefter strafbart at udgive sig for en anden person, for det andet er det strafbart at videregive materiale, hvor der er manipuleret med en andens person fremtræden. I begge tilfælde skal der være tale om, at handlingen har været uberettiget og er sket på ”utilbørlig” vis – det sidste for at undgå at ramme parodier, satire mv.

I praksis vil man kunne straffes, hvis man for eksempel opretter en profil på et socialt medie og udgiver profilen for at tilhøre en anden. Det er også strafbart at lave såkaldte *deepfakes*, hvor der ved hjælp af kunstig intelligens manipuleres med menneskers stemmer og ansigter, for på den måde at skabe en tro digital *kopi* af en person¹⁶⁶.

En kvinde blev i 2025 idømt en ubetinget fængselsstraf på 30 dages fængsel for stalking og identitetsmisbrug. Kvinden havde brugt en anden kvindes identitet, hvor hun har indtastet den pågældendes personoplysninger i 81 forskellige formularer, så den pågældende fik tilsendt nyhedsbreve, beskeder, bekræftelse af bookinger mv.¹⁶⁷

¹⁶⁶ <https://politi.dk/anmeld-kriminalitet/oekonomisk-svindel-paa-nettet/undgaa-at-blive-snydt-af-deepfakes>

¹⁶⁷ Ritzau, 17/2 2025.

5.6.3.4.a. Antal tilfælde af identitetsmisbrug, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-

Det fremgår af opstilling 5.6.3.4.a, at der i 2022-2025 i alt er registreret omkring 4.600 tilfælde af identitetsmisbrug. I en del af tilfældene vil der også være andre overtrædelser i den samme sag, for eksempel hacking eller bedrageri. Således blev en mand i 2022 dømt for bedrageri ved i en række tilfælde at have modtaget penge for mobiltelefoner, festivalbilletter mv., som han aldrig leverede til køberne. I to af tilfældene sendte han billeder af en anden persons personalekort og påstod sig i familie med vedkommende, og i ét tilfælde sendte han et billede af en anden persons pas og udgav sig for vedkommende. For disse tilfælde blev han dømt for identitetsmisbrug.¹⁶⁸

Det kan ikke vurderes, hvor mange af de registrerede tilfælde der alene drejer sig om identitetsmisbrug og derfor ikke var kriminaliserede før 2022.

10/2 2025 sendte Justitsministeriet et lovforslag¹⁶⁹ i høring, som blandt andet indebærer en ændring af § 264 e, så det nu fremgår eksplicit, at seksuelt materiale er omfattet af paragraffen. Desuden foreslås det, at selve fremstillingen af denne form for seksuelt materiale gøres strafbar, også selv om

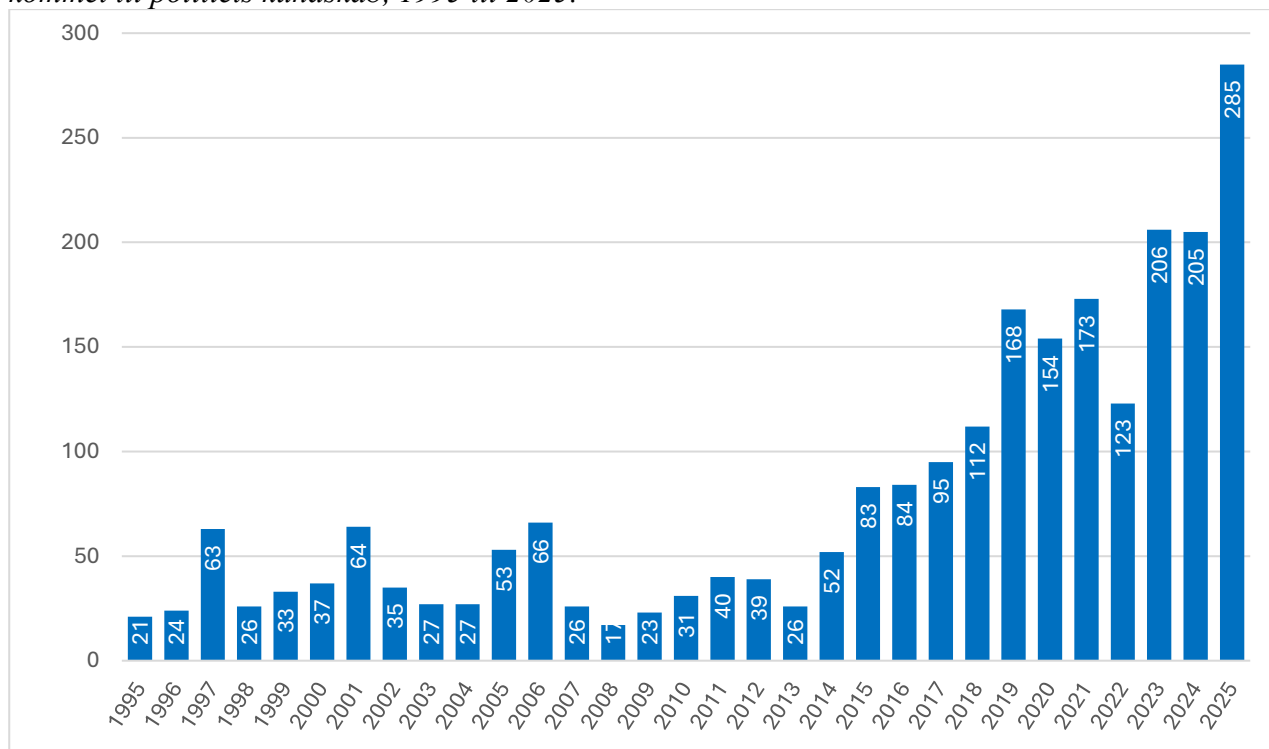
¹⁶⁸ Refereret i Anklagemyndighedens vidensbase: <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/e1c53fbc-8598-40f8-a232-e200ce4e5b52?showExact=true#i06a00a08a>

¹⁶⁹ Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om Offerfonden (Styrket indsats mod seksuelt krænkende materiale m.v.)

den, der har fremstillet materialet, ikke har tænkt, at det skal videregives. Dette begrundes med, at denne form for materiale, som fremstilles ved brug af AI og andre hjælpemidler, utilsigtet kan blive delt.

5.6.4. HADEFULDE YTRINGER (§ 266 b) OG ANDRE HAD-FORBRYDELSER (§ 81 nr. 6)

Opstilling 5.6.5.a. Antal tilfælde af hadefulde ytringer der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	876 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	22 %

§ 266 b drejer sig om offentligt at forhåne eller nedværdige en gruppe af personer på grund af race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro eller sit handicap eller på grund af den pågældende gruppes seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika. Den 1. januar 2022 blev kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika samt handicap også omfattet af paragraffen. Disse former for diskriminerende ytringer er – i modsætning til de fleste øvrige freds- og ærekrænkelser – underlagt offentlig påtale. Fremsættes udtalelser/meddelelser af denne art som led i propagandavirksomhed, skal det siden 2004 betragtes som en særligt skærpende omstændighed. Antallet af tilfælde er steget siden 2013, men det kan ikke tilskrives lovændringer, da paragraffens indhold har været stort set uændret frem til 2022.

Overtrædelser, som er omfattet af paragraffen, kan for eksempel være at skrive nedsættende kommentarer om bestemte grupper af mennesker på sociale medier, at komme med ”abelyde” rettet mod en person med mørk hudfarve på et værtshus, at spørge en kvinde iført muslimsk tørklæde i en bus, om hun er terrorist, eller på sin Facebookprofil at spørge: ”hvem ska med ud og nakke jøder”. Disse

eksempler stammer alle fra Rigsadvokatens praksisoversigt over hadforbrydelser,¹⁷⁰ som indeholder en kronologisk oversigt over domme efter § 266 b.

I januar 2026 frikendte Højesteret en 30-årig mand i en sag om tiltale efter straffelovens paragraf § 266 b. Den 30-årige mand var tiltalt for at have publiceret racistiske vittigheder på to hjemmesider, han selv ejede. I dommen fra Højesteret lyder det, at efter den sammenhæng, som udtalelserne indgik i, fandt Højesteret ikke, at de var fremsat for at udtrykke had med det formål at skade jøder og sorte, og at de heller med rimelighed kunne opfattes sådan af den, som gik ind på hjemmesiderne for at læse vittigheder¹⁷¹.

Det fremgår af Rigsadvokatens praksisoversigt, at der i perioden 2000-2025 findes 174 fældende domme fra alle retsinstanser (heraf de 18 vedr. 266 b, stk. 2 jf. stk. 1 – særligt skærpende omstændighed i form af propagandavirksomhed), 33 vedtagne bødeforelæg, og 38 frifindende domme. I samme periode var der i alt 2.251 registrerede tilfælde, heraf de 809 med sigtelse, svarende til en sigtelsesprocent på 36.

I fældende domme, der kun omfatter § 266 b, stk. 1, er stort set alle tiltalte blevet idømt dagbøder, i nogle få tilfælde betinget fængsel og i enkelte tilfælde ubetinget fængsel. I en række tilfælde er der også straffet for trusler eller for tilskyndelse til/billigelse af forbrydelser. En væsentlig del af frifindelserne begrundes i, at det ikke kan bevises, at tiltalte var klar over, at de strafbare udtalelser ville blive udbredt, men frifindelser forekommer også, hvor det ikke findes bevist, at tiltalte var gerningspersonen, eller hvor ytringen ikke anses for fremsat offentligt.

I offerundersøgelsen 2024 angiver 0,4 pct. af de adspurgte, at de har været udsat for hadefulde ytringer (trusler eller nedværdigende ytringer baseret på racisme, seksuel orientering, religion mv.) på internettet rettet mod dem personligt (Balvig 2025).

Oplevet diskrimination og fordomme på grund af etnisk baggrund

Institut for Menneskerettigheder gennemførte i 2023 en spørgeskemaundersøgelse blandt ikke-vestlige efterkommere og personer, der første gang indvandrede til Danmark, inden de fyldte 13 år. Undersøgelsen tager udgangspunkt i oplevet diskrimination og fordomme. Hovedparten af de deltagende er mellem 18-34 år gamle. Undersøgelsen har en svarprocent på 15 pct, hvorfor der bør tages forbehold for resultaternes repræsentativitet for populationen. Hertil kommer, at det er interviewpersonens opfattelse af baggrunden for vedkommendes oplevelser, der spørges til. Dette kan være en væsentlig fejlkilde i undersøgelser af denne type: Hvis en minoritetsetnisk person for eksempel oplever dårlig service i en butik og tilskriver det vedkommendes egen etniske baggrund, er det umuligt at vide, om den dårlige service faktisk udspringer af fordomme, fremmedhad eller lignende hos den, der udførte betjeningen. 84 pct. af de adspurgte i undersøgelsen angiver at have oplevet diskrimination og fordomme på grund af deres etniske baggrund. Herudover angiver 80 pct., at de enten er blevet udsat for fornærmende ord, udelukket fra fællesskaber eller mødt med fordomme. I rapporten angiver 12 pct.,

¹⁷⁰ <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/d6c024c3-0d1e-45d0-8c0d-769d04172466?showExact=true>

¹⁷¹ TfK2026.66

at de inden for det seneste år mindst én gang har været udsat for vold eller trusler om vold på grund af deres etniske baggrund (Koob et al.:2023)

Udlændinge- og Integrationsministeriet gennemfører hvert år Medborgerskabsundersøgelsen, der belyser indvandrere og efterkommeres medborgerskab i Danmark. Undersøgelsen er en kombination af internetspørgeskema og telefoninterview blandt informanter udtrukket fra CPR-registret. I den seneste undersøgelse fra Udlændinge- og Integrationsministeriet (2024) er svarprocenten 23,4-26,3 pct. blandt de 18-29-årige ”nydanskere” og 27,8-34,8 pct. blandt personer på 30 år og ældre.¹⁷² Samtidig er målgruppen for undersøgelsen defineret anderledes end i Institut for Menneskerettighedsundersøgelse, hvilket gør det vanskeligt at sammenligne resultaterne. Et af spørgsmålene er det samme, som er anvendt i undersøgelsen fra Institut for Menneskerettigheder, se opstilling 5.6.4.1.b.

Opstilling 5.6.4.1.b. Andel af ikke-vestlige borgere i Danmark, som har oplevet at blive nægtet adgang grundet deres etniske baggrund i 2024.

Har du inden for det seneste år oplevet, at du pga. din etniske baggrund er blevet nægtet adgang til steder, hvor andre gerne måtte komme ind? (F.eks. til bus, taxa, diskotek eller svømmehal)

	Ja	Nej	Ved ikke	Ønsker ikke at svare
MENAP-lande og Tyrkiet, 18-29 år	30%	66%	3%	1%
MENAP-lande og Tyrkiet, +30 år	9%	87%	2%	1%
Øvrige ikke-vestlige lande, 18-29 år	12%	83%	5%	0%
Øvrige ikke-vestlige lande, +30 år	7%	88%	3%	1%

Anm.: Der er anvendt vægtede svar fra 2.646 respondenter i tabellen. Der afrundes til hele procenter, hvorfor rækker ikke altid summerer til 100 %. χ^2 -test med p-værdi på < 0.01.

Kilde: Udlændinge og Integrationsministeriet

Der er også spurgt til vold, men på en anden måde end i undersøgelsen fra Institut for Menneskerettigheder, se opstilling 5.6.4.1.c.

Opstilling 5.6.4.1.c. Andel af ikke-vestlige borgere i Danmark, som har oplevet sig udsat for vold grundet deres etniske baggrund i 2024.

Har du inden for det seneste år oplevet, at du pga. din etniske baggrund er blevet spyttet på, skubbet til eller slået?

	Ja	Nej	Ved ikke	Ønsker ikke at svare
MENAP-lande og Tyrkiet, 18-29 år	8%	89%	2%	1%
MENAP-lande og Tyrkiet, +30 år	7%	91%	1%	1%
Øvrige ikke-vestlige lande, 18-29 år	4%	93%	2%	1%
Øvrige ikke-vestlige lande, +30 år	3%	94%	2%	1%

Anm.: Der er anvendt vægtede svar fra 2.646 respondenter i tabellen. Der afrundes til hele procenter, hvorfor rækker ikke altid summerer til 100 %. χ^2 -test med p-værdi på < 0.01.

Kilde: Udlændinge og Integrationsministeriet

På trods af de usikkerheder, der er forbundet med undersøgelser af oplevet diskrimination og racisme, er der ikke tvivl om, at der i forhold til det politiregistrerede antal findes et meget stort mørketal på dette område.

¹⁷² Undersøgelsen skelner mellem *nydanskere* fra MENAP-landene og Tyrkiet og *nydanskere* fra andre ikke-vestlige lande, og svarprocenter opgøres for hver gruppe og aldersgruppe for sig.

5.6.4.1. HADFORBRYDELSER I ØVRIGT (§ 81 nr. 6)

Der findes også andre lovovertrædelser end dem, der vedrører § 266 b, som defineres som hadforbrydelser. Det kan for eksempel være vold eller hærværk, som kan være begrundet i et hadmotiv. Ifølge straffelovens § 81, nr. 6 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, ”at gerningen helt eller delvis har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, handicap, seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk, kønskarakteristika eller lignende” – samme formulering som § 266 b.

I 2021 blev en mand dømt for trusler mod et folketingsmedlem ved på Facebook Messenger at have skrevet: ”Synes bestemt en IDIOT som dig skal forlade vores land eller stil dig ud foran min Audi, så vil de sorte striber være hjulspin og IKKE bremsespor, klaphat!” Den dømte havde ifølge sin forklaring ikke noget nærmere kendskab til folketingspolitikeren eller dennes politiske standpunkt. Han blev idømt 40 dages fængsel jf. straffelovens § 81, nr. 6.¹⁷³

Senest er der ved lov nr. 201 af 25. februar 2025 givet politiet mulighed for at indføre skærpet straffezoner, hvis det forventes, at en begivenhed som for eksempel en større demonstration vil kunne medføre en stigning i antallet af hadforbrydelser. Tilsvarende vil politiet kunne indføre en skærpet straffeperiode, hvis en hændelse, som for eksempel et terrorangreb i udlandet, forventes at kunne øge antallet af hadforbrydelser i Danmark. I de skærpede straffezoner/straffeperioder vil straffen for hadforbrydelser kunne øges med op til 50 pct. Lov nr. 201 af 25. februar 2025 indebar desuden en styrkelse af politiets muligheder for at anvende redskaberne i den såkaldte TCO-forordning til at få fjerne terrorrelateret online indhold. Politiet skal således ikke længere indhente en retskendelse, før der kan nedlægges påbud om fjernelse eller deaktivering af terrorrelateret indhold. Lovændringerne trådte i kraft den 1. marts 2025.

Også overtrædelser af lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. kan registreres som hadforbrydelser.

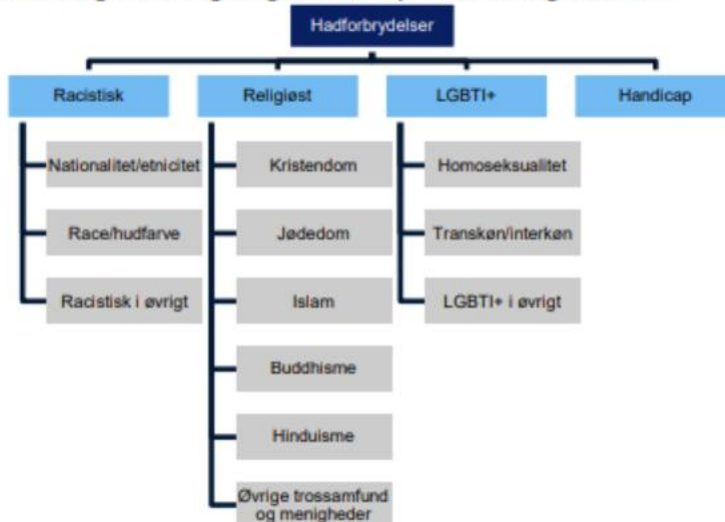
Denne kategori af lovovertrædelser er vanskelige at gøre op, da det langt fra altid er klart, hvad der har motiveret en gerningspersons handlinger. Forurettede kan opleve sig udsat for en hadforbrydelse også i tilfælde, hvor et sådant motiv ikke har været erklæret fra gerningspersonens side.

Hvor overtrædelser af § 266 b registreres direkte i politiets sagsstyringssystem (POLSAS), gælder dette ikke øvrige hadforbrydelser, som i stedet registreres som strafbare handlinger, for eksempel vold eller hærværk. Herefter vurderer politiet, om der er indikationer på, at handlingen helt eller delvis er hadmotiveret, hvorefter sagen tilknyttes en såkaldt hadforbrydelsessøgenøgle. Politiet vurderer således om det *er* eller *overvejende sandsynligt er*, en gerning motiveret af had. Ved tilknytning af en hadforbrydelsessøgenøgle er der således *ikke* krav om bevis for overtrædelse af racediskriminationsloven eller straffelovens § 266 b, og heller ikke, at anklagemyndigheden vil nedlægge påstand om strafskærpelse efter straffelovens § 81, nr. 6. Det er de enkelte politikredse, der vurderer, om der skal tilknyttes en hadforbrydelsessøgenøgle til en konkret sag, hvorefter den vil indgå i Rigspolitiets opgørelse. Opgørelsen af omfanget af sager med en hadforbrydelsessøgenøgle beror altså på en konkret vurdering i hver enkelt sag.

¹⁷³ <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/bbe7d69f-a9eb-4739-b179-483acd317936>

Opstilling 5.6.4.1.a Rigspolitiets oversigt over søgenøgler fordelt på motivkategorier 2023

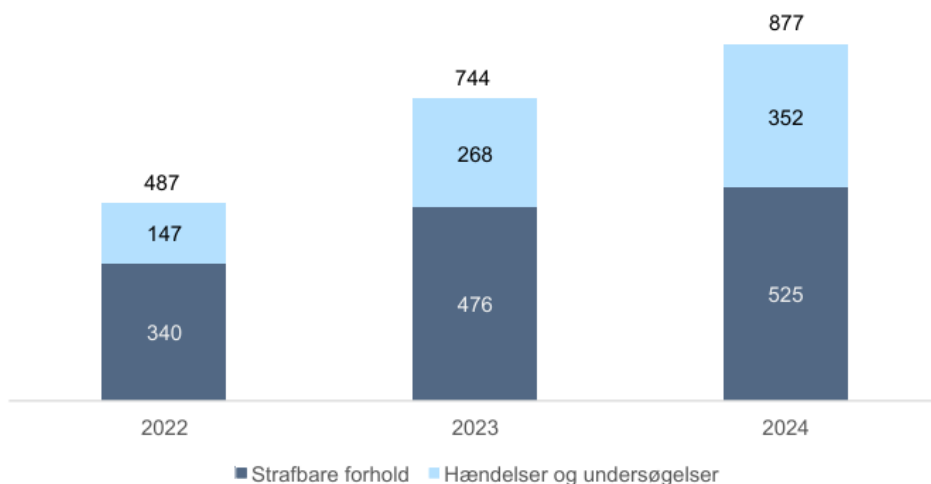
Figur 1. Oversigt over søgenøgler fordelt på motivkategorier 2022

Kilde: Rigspolitiet 2023a

Note: Det bemærkes at, motivkategorien "seksualitets- og kønsorienterede" hed "LGBTI+" indtil 2023. Motivkategorien "seksualitets- og kønsorienterede" er samlebetegnelse for sager vedr. seksualitet (bl.a. sager motiveret af had til homoseksuelle) og sager vedr. kønsudtryk, kønsidentitet og kønskarakteristika (bl.a. sager motiveret af had til transkønnede). Betegnelsen "LGBTI+" anvendes fortsat i forhold til søgenøgler (Rigspolitiet 2024). Det bemærkes i øvrigt, at seneste årsrapport fra Rigspolitiet om hadforbrydelser (2024) opgør hadmotiver og ikke søgenøgler.

Opstilling 5.6.4.1.b Rigspolitiets optælling af sager registreret med en hadforbrydelsessøgenøgle 2022-2024

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Rigspolitiet.

Kilde: Rigspolitiet 2024

I 2024 registrerede politiet 877 sager med en hadforbrydelsessøgenøgle, hvilket er en væsentlig stigning fra 2023. Rigspolitiet skriver i deres opgørelse (2024), at der har været en stigning i antallet af både sager om strafbare forhold og hændelser og undersøgelser. Stigningen i antal sager skyldes til dels den udvidede brug af søgenøglen jødedom. Siden Hamas' terrorangreb i Israel 7. oktober 2023 har Rigspolitiet udvidet brugen af søgenøglen jødedom for at styrke indsatsen over for antisemitiske hændelser. Den udvidede brug af søgenøglen indebærer at politikredsene er blevet pålagt at tilknytte søgenøglen 'jødedom' til samtlige hændelser, undersøgelser og sager med strafbare forhold, hvor der vurderes at være et antisemitisk indhold. Dette gælder også for hændelser og undersøgelser, der ikke umiddelbart omfatter strafbare forhold, men som fx alene har et utryghedsskabende indhold. Antallet af sager, der har fået tilknyttet søgenøglen jødedom, kan derfor ikke direkte sammenlignes i årene i før og efter d. 7. oktober 2023 eller med de andre kategorier af hadmotiver. En øget tilbøjelighed til at anmelde og en forbedret registrering hos politiet kan også have betydning for stigningen.

I offerundersøgelserne 2023 angav, 14 pct. af dem, der havde oplevet sig udsat for fysisk vold, at det *helt* sikkert skyldtes racisme, deres seksuelle orientering, deres kønsidentitet eller deres religiøse overbevisning. I offerundersøgelsen 2024 angiver 0,3 pct. af de adspurgte at have været udsat for en hadforbrydelse i form af fysisk vold, mens 0,2 pct. har været udsat i form af hærværk (Balvig 2025).

Siden september 2020 har samtlige politikredse manuelt registreret alle afgørelser i politiets sagsstyringssystem POLSAS, hvor domstolene har skærpet straffen efter § 81, nr. 6. Anklagemyndighedens seneste offentliggjorte praksisoversigt på dette område dækker perioden oktober 2020 til september

2025 og indeholder 40 domme vedr. racistisk motiverede forbrydelser, 15 domme vedr. religiøst motiverede forbrydelser og 20 domme vedr. seksuelt og kønsorienteret motiverede forbrydelser.¹⁷⁴

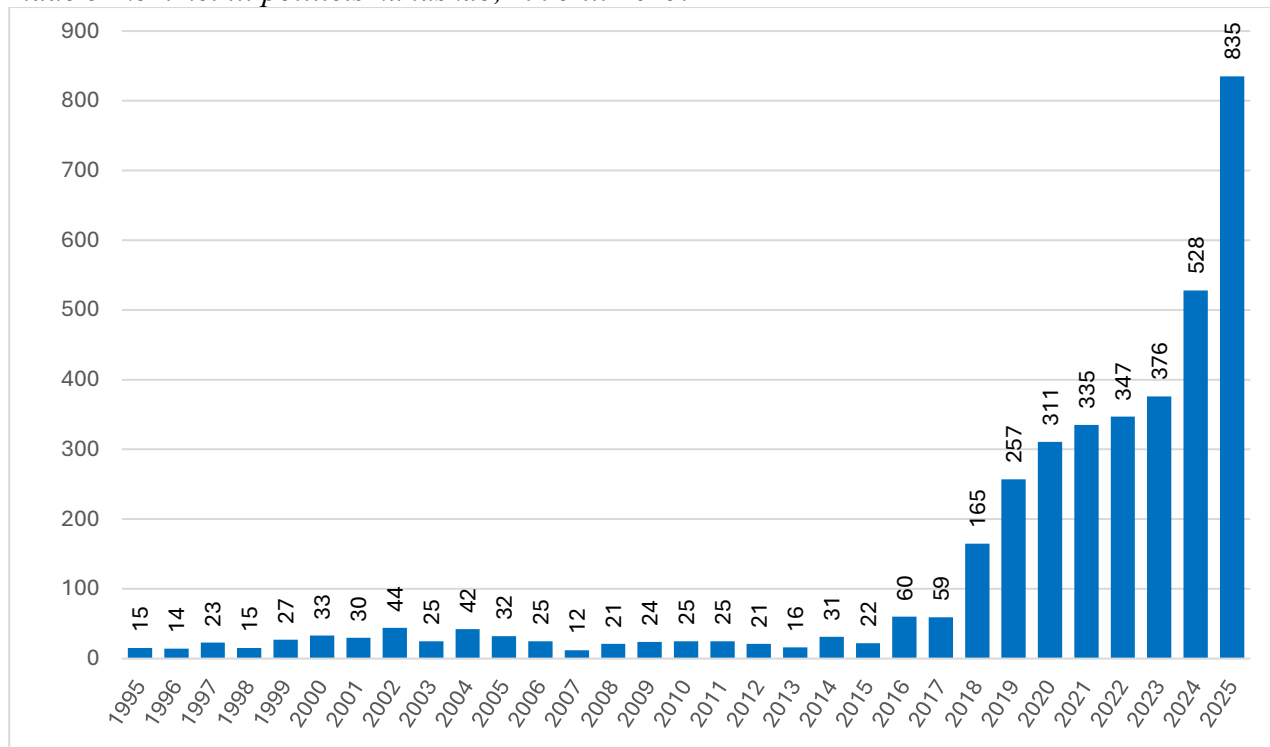
I offerundersøgelsen 2024 angiver 0,8 pct. af de adspurgte, at de har været udsat for en hadforbrydelse (Balvig 2025).

Samlet set kan det konstateres, at det er vanskeligt mere præcist at vurdere omfanget af hadforbrydelser, og der må antages at være et mørketal.

¹⁷⁴ [Hadforbrydelser \(strafskærpelsen i straffelovens § 81, nr. 6\) - praksisoversigt](#)

5.6.5. TRADITIONELLE ÆREKRÆNKELSER

Opstilling 5.6.5.a. Antal tilfælde af traditionelle ærekrænkelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	3.420%*
Pct.-vis ændring 2019-2025	225%

* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (15 anmeldelser).

§ 267 omfatter udtalelser, meddelelser og handlinger – i daglig tale kaldet injurier – der er ”egnet til at krænke nogens ære”. Frem til straffelovsændringen i december 2018 var overtrædelser af paragraffen undergivet privat påtale, hvilket vil sige, at det var den, forurettede selv, der skulle rejse sag mod krænkeren ved domstolene, uanset hvor alvorlig en krænkelser der var tale om. Efter ændringen er der betinget offentlig påtale vedr. overtrædelser af § 267, jf. § 268 om bagvaskelse. Det vil sige, at den forurettede kan anmode anklagemyndigheden om at rejse en sag, hvis der er tale om en alvorlig, usand beskyldning eller ”en beskyldning, [der] er udbredt gennem et massemedie, og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede.” (§ 268, stk. 2). En beskyldning skal i denne sammenhæng forstås som en påstand om fakta, som kan bevises eller modbevises. Bødestrafen for overtrædelser af § 268 blev, som nævnt ovenfor, samtidig øget væsentligt.

En kvinde på Bornholm blev i 2022 idømt 20 dages betinget fængsel for på sin private Facebookprofil at have delt et billede af en mand, samtidig med, at hun blandt andet skrev, at manden var dømt for 3

voldtægter, og at han havde ”krænket rigtig mange unge piger”. Retten mente ikke, at hun havde grund til at tro, at oplysningerne i opslaget var rigtige.¹⁷⁵

En mand fra Fejø har i 2025 anlagt sag mod en forfatter, som har boet på øen og skrevet en bog, hvor en del mennesker fra Fejø mener, at karakterer i bogen er baseret på dem. Manden, som har anlagt sagen, siger til TVØST: ”Selvfølgelig er der ytringsfrihed og folk må gerne skrive, at jeg er en idiot, hvis de synes, jeg er det. Men de må ikke skrive, at jeg har begået noget kriminelt, hvis jeg ikke har gjort det.” Personen i bogen kører spritkørsel gentagne gange og begår indbrud.¹⁷⁶

Overtrædelser af § 267 udgjorde langt hovedparten af de registrerede ærekrænkelser til og med 2018. Stigningen i perioden 2016-18 kan altså ikke forklares med straffelovsændringerne, som først trådte i kraft ultimo 2018. Usande beskyldninger og beskyldninger fremsat via massemedier udgør en fjerdedel af ærekrænkelserne i perioden 2019-2025, så det er fortsat overtrædelser af § 267, der fylder mest. I 2025 var antallet af denne type registreringer det højeste siden 1995: 705 tilfælde i alt.

Der kan være flere mulige årsager til denne stigning i anmeldelser, men navnlig ytringer på sociale medier såsom Facebook, Instagram, X, TikTok og åbne kommentarspor kan have bidraget til, at personlige konflikter, beskyldninger og krænkende udsagn i stigende grad fremsættes offentligt, udbredes til større kredse og dermed oftere giver anledning til politianmeldelser.

I Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser (2017) fremhæves det, at internettets udbredelse har medført, at der kommunikeres og debatteres let og hurtigt via e-mail, diverse debatfora, sociale medier osv., og at nogle personer i den forbindelse anvender en hård tone med fornærmelser og beskyldninger, herunder både strafbare og ikke strafbare.

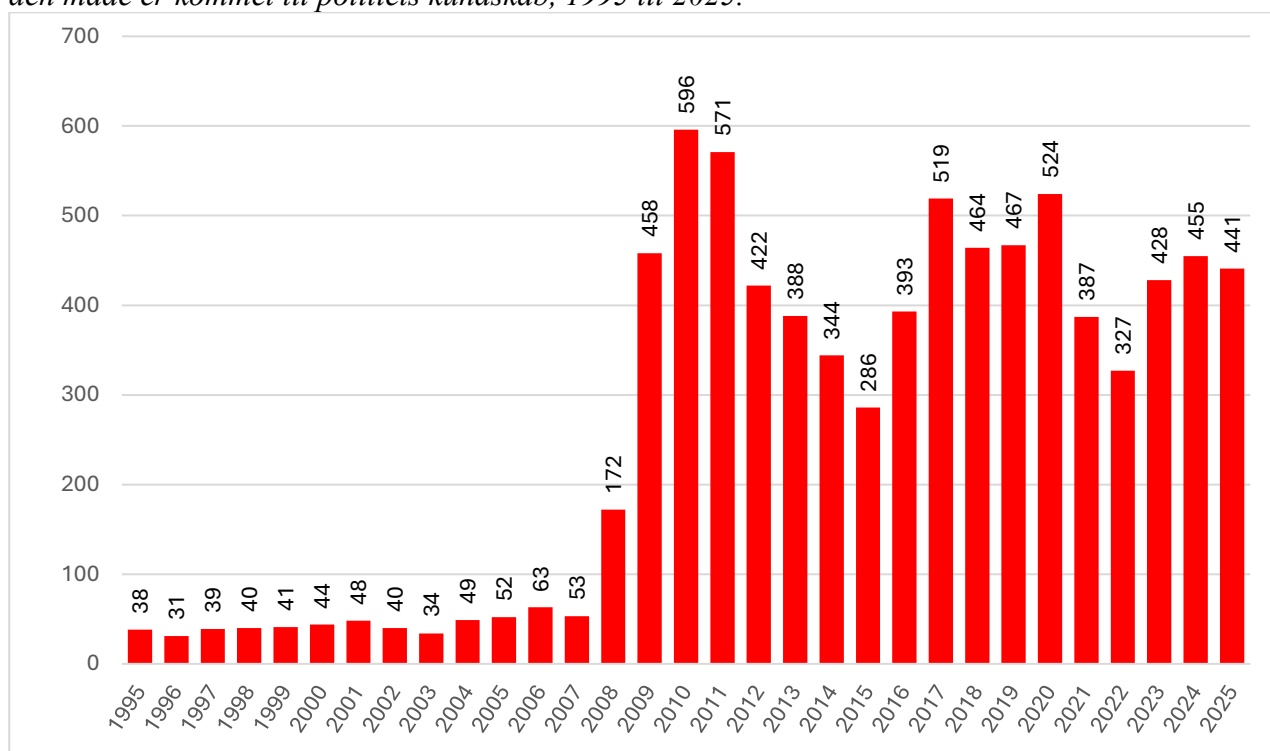
¹⁷⁵ <https://domsdatabasen.dk/#/sag/7238/8732>

¹⁷⁶ <https://www.tv2east.dk/lolland/fejo-boer-vil-have-90000-kroner-af-forfatter-for-injurier>

5.7. ALMENSKADELIGE FORBRYDELSE M.V. (jf. §§ 183-190, 192a, 192b, 192-196a) – bl.a. omgang med skydevåben

Almenskadelige forbrydelser omfatter en række forskellige lovovertrædelser såsom kapring af fly og skibe, forstyrrelse af transportmidler og samfærdselsmidler, ulykkesforvoldelse, sprængning og omgang med våben og sprængstof.

Opstilling 5.7.a. Antal tilfælde af almenskadelige forbrydelser m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

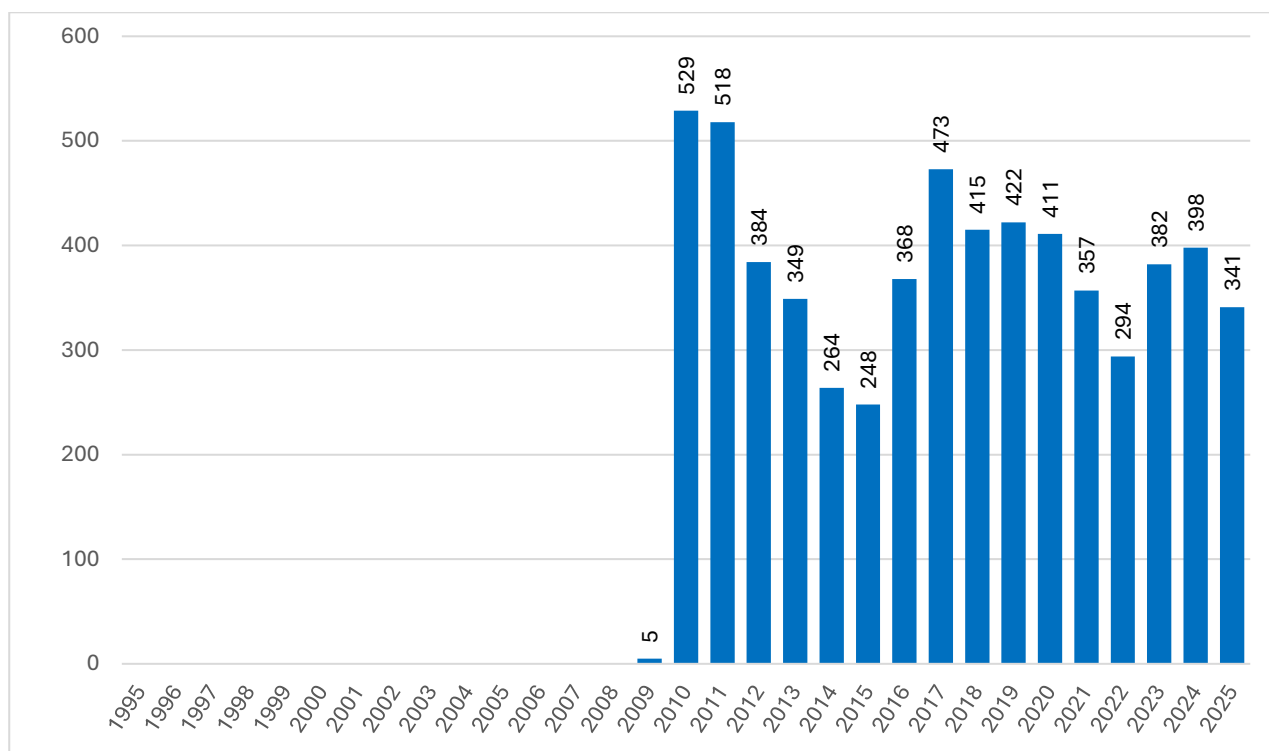
Pct.-vis ændring 1995-2025	1.061%*
Pct.-vis ændring 2019-2025	-5%

* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (38 anmeldelser).

I 2009 blev våbenlovens bestemmelser om besiddelse af skydevåben under særlig skærpende omstændigheder flyttet til straffelovens § 192 a. Der lægges særlig vægt på, om der er fare for, at våbnet vil kunne blive brugt til fare for andre. Ændringen var først og fremmest rettet mod rockere og bandemedlemmer og indgik i Bandepakke I, som omtales nærmere i afsnit 5.7.2. I 2014 indføjes en

bestemmelse om, at besiddelse af våben på offentlige steder skulle indgå som skærpende omstændighed, og i 2017 blev både minimum og maksimumstraffen øget til hhv. 2 og 8 års fængsel. Fra 2009 og frem har langt hovedparten af anmeldelserne vedrørende almenfarlige forbrydelser drejet sig om gerningskoder vedr. skydevåben under særligt skærpende omstændigheder.

Opstilling 5.7.b. Antal tilfælde af besiddelse af skydevåben under særlig skærpende omstændigheder, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2009 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	- 6%

Man skal være opmærksom på, at en væsentlig del af tilfældene i opstilling 5.7.b er resultatet af politiets kontrolindsats, særlig over for rockere og bander. Udviklingen kan derfor afspejle såvel ændringer i den faktiske besiddelse af våben som ændringer i politiets prioriteringer.

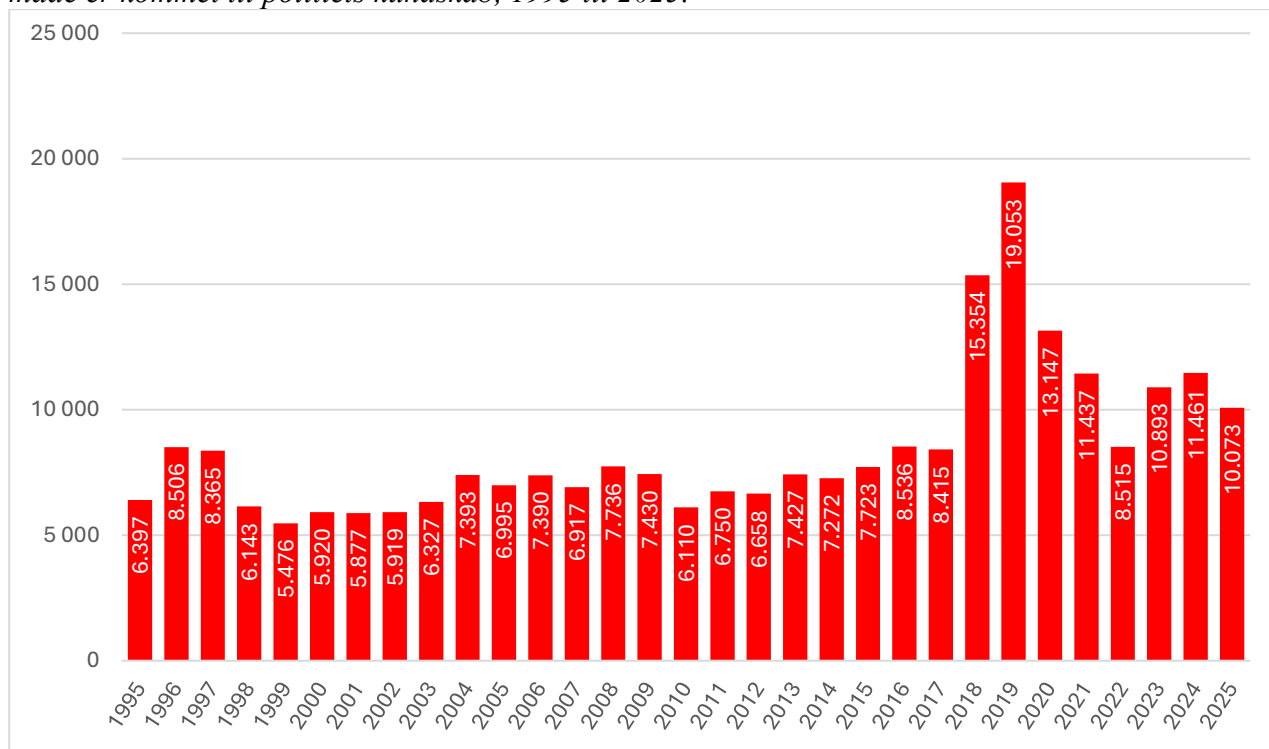
Øvrige tilfælde af alment skadelige forbrydelser

Ud over besiddelse af skydevåben udgøres de registrerede tilfælde af alment skadelige forbrydelser for det første af to gerningskoder om overtrædelser vedr. andre våben og eksplosivstoffer, som der samlet set er omkring 20 af hvert år fra 2010 og frem. For det andet drejer det sig om forstyrrelse af transportmidler (§ 184), som iflg. Elholm m.fl. (2022) primært anvendes ved utilstrækkelig afmærkning af vejafspærring – typisk under 20 om året i hele perioden. For det tredje indgår overtrædelser af § 193 om omfattende forstyrrelser af almindelige samfærdselsmidler. Her kan for eksempel være tale om kabeltyveri, som forstyrrer togdriften og angreb på offentlige datasystemer som MIT-ID med henblik på at få dem til at holde op med at svare. Også her er der i hele perioden typisk mindre end

10 tilfælde om året, men i 2020 blev der registreret 74 tilfælde. Det er muligt, at en del af disse kan henføres til en række demonstrationer, udført af gruppen Extinction Rebellion, hvor aktivister blokerede veje og adgang til en række bygninger i blandt andet København over en periode på 5 dage i september 2020.

5.7.1. OVERTRÆDELSER AF VÅBENLOVEN (særlov)

Opstilling 5.7.1.a. Antal tilfælde af overtrædelser af våbenloven der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	58 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-47%

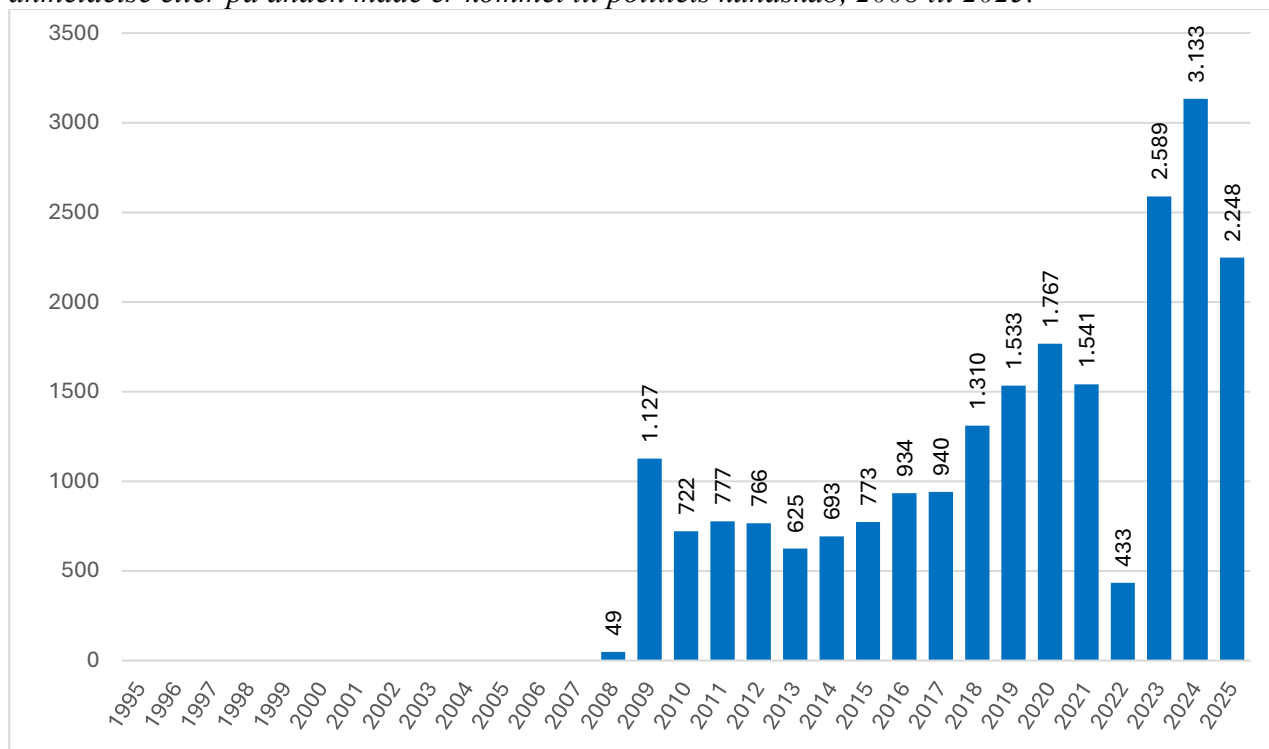
Våbenloven, som ikke er en del af straffeloven, men en såkaldt særlov, omfatter alle våben og eksplosivstoffer, laservåben mv. samt knive og stikvåben. Frem til 2008 er der ikke nogen udspecificering på underordnede gerningskoder, men herefter differentieres mellem skydevåben, knive samt våbenloven i øvrigt. Sidstnævnte kategori kan omfatte alt fra sprængstoffer til armbrøster og peberspray.

I 2016 blev overtrædelser vedr. knive og stikvåben i stedet omfattet af knivloven. Overtrædelser af begge love opgøres dog overordnet som overtrædelser af våbenloven og indgår i opstilling 5.7.1.a. Fra 2009 indgår besiddelse af skydevåben under særligt skærpende omstændigheder, som nævnt ovenfor, i straffelovens kapitel 20 om almenfarlige forbrydelser.

Opstillingen viser et usædvanlig højt antal overtrædelser i 2018-2019. Dette skyldes først og fremmest, at der i disse to år er registreret et meget højt antal overtrædelser under gerningskoderne ”våbenloven i øvrigt” og ”knivloven i øvrigt”. Disse gerningskoder udgør 77 pct. af de registrerede overtrædelser i de to år, hvor det i årene 2008-2017 var 54 pct. og i 2020-2024 53 pct. Vi vender tilbage til dette i afsnit 5.7.1.3 nedenfor.

5.7.1.1. SKYDEVÅBEN

Opstilling 5.7.1.1.a. Antal tilfælde af overtrædelser af våbenlovens afsnit om skydevåben der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2008 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	47%

Fra 2013 og frem er antallet af skydevåbenovertrædelser firedoblet, dog med et kraftigt dyk i 2022. Det er med stor sandsynlighed de forskellige bandekonflikter, der har været i perioden (herunder politiets kontrolindsats), som har påvirket antallet af registrerede overtrædelser. Dykket i 2022 har vi ikke umiddelbart kunnet finde nogen forklaring på.

5.7.1.2. KNIVE

Våbenloven er ændret en række gange i perioden, særligt de bestemmelser, der drejer sig om knive. I 2004 foreslog regeringen, at det generelt skulle være ulovligt at være i besiddelse af kniv i det offentlige rum, medmindre der var tale om et såkaldt anerkendelsesværdigt formål. Hidtil havde det været tilladt at besidde foldeknive med en klinge på under 7 centimeter. Efter udvalgsarbejde blev der vedtaget et ændringsforslag, så forbuddet nu kun omfattede foldeknive, som kunne låses i åben tilstand. Forbuddet blev udstrakt til også at gælde uddannelsesinstitutioner og andre steder, hvor unge færdes. Der var fortsat undtagelse for knive til erhvervsudøvelse og andre anerkendelsesværdige formål.

I 2008 blev minimumsstraffen for overtrædelse af knivforbuddet ændret fra bøde til fængsel i 7 dage som altovervejende hovedregel ved førstegangstilfælde, hvor der ikke var formildende omstændigheder. Samme år blev en 19-årig mand idømt en bøde for at have to hobbyknive i sin bil, mens en 24-årig mand fik en bøde for at have et multiværktøj med en klinge, der var 3 millimeter for lang i sin bil. Anklagemyndigheden ankede dommene, og Landsretten idømte de to mænd hver 7 dages fængsel. I 2009 afgjorde Højesteret, at straffene skulle sættes ned til en bøde på 3.000 kr. I 2012 blev minimumsstraffen for overtrædelse af knivloven igen nedsat til bødestraf.

I 2016 vedtog Folketinget lov om knive og blankvåben. Her blev det på den ene side forbudt at bære kniv i det offentlige rum uden anerkendelsesværdigt formål, mens reglerne på den anden side blev udstrakt til at gælde alle knive under 12 centimeters klingelængde, og området for, hvad der kan anses som anerkendelsesværdigt, blev udvidet. I lovforslaget står således, at ”ved vurderingen af om almindelige små lommeknive og multiværktøjer har et anerkendelsesværdigt formål vil det indgå, at disse knive typisk har et bredere anvendelsesområde end andre knive og kan bruges til mange forskellige og pludseligt opståede dagligdags, praktiske gøremål.”¹⁷⁷ Det fremgår ligeledes, at der ikke er krav om, at en kniv, et multiværktøj eller lignende skal være tiltænkt en bestemt opgave, men godt kan opbevares i for eksempel en bil med henblik på et pludseligt opstået behov. Overtrædelse af knivloven straffes i udgangspunktet med bøde.

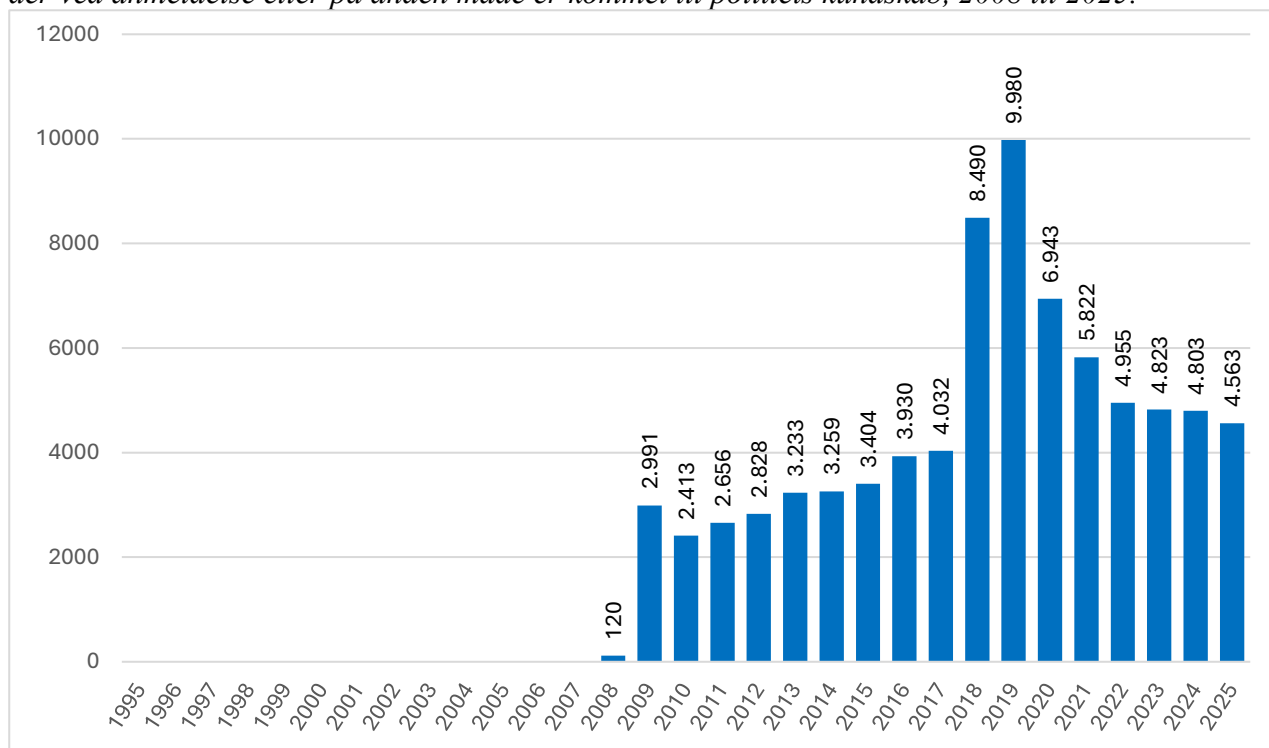
I 2024 blev knivloven ændret som led i gennemførelsen af Bandepakke IV. Det anses herefter for skærpende omstændigheder at besidde knive på ungdomsskoler, uddannelsesinstitutioner, i ungdomsclubber og i den offentlige transport.

Endelig blev knivloven ændret i 2025. Med virkning fra 1. januar 2026 blev knivlovens § 1 udvidet, så loven også gælder på indkvarteringssteder for udlændinge efter ¹⁷⁸dlændingelovens § 42 a, stk. 5, for eksempel asylcentre. Det betyder, at man som udgangspunkt heller ikke må bære eller have kniv på sig sådanne steder, medmindre man har et anerkendelsesværdigt formål. Samtidig blev knivlovens § 7, stk. 2, ændret, så overtrædelser på disse indkvarteringssteder kan føre til en strengere straf¹⁷⁹.

¹⁷⁷ Skriftlig fremsættelse af lovforslag 107, 27. januar 2016.

¹⁷⁹ https://www.ft.dk/ripdf/samling/20251/lovforslag/14/20251_14_som_vedtaget.pdf

Opstilling 5.7.1.2.a. Antal tilfælde af overtrædelser af våbenloven/knivloven, der vedrører knive, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2008 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-54 %

Det fremgår af opstilling 5.7.1.2.a, at der i 2018-2019 skete en væsentlig stigning i antallet af overtrædelser af knivloven. Denne stigning beror, som nævnt ovenfor, primært på, at der i disse år var en meget kraftig stigning i antallet af overtrædelser af gerningskoden ”knivloven i øvrigt”, som primært drejer sig om knive, der er ulovlige i sig selv (knive over 12 cm, springknive, kastknive mm.).

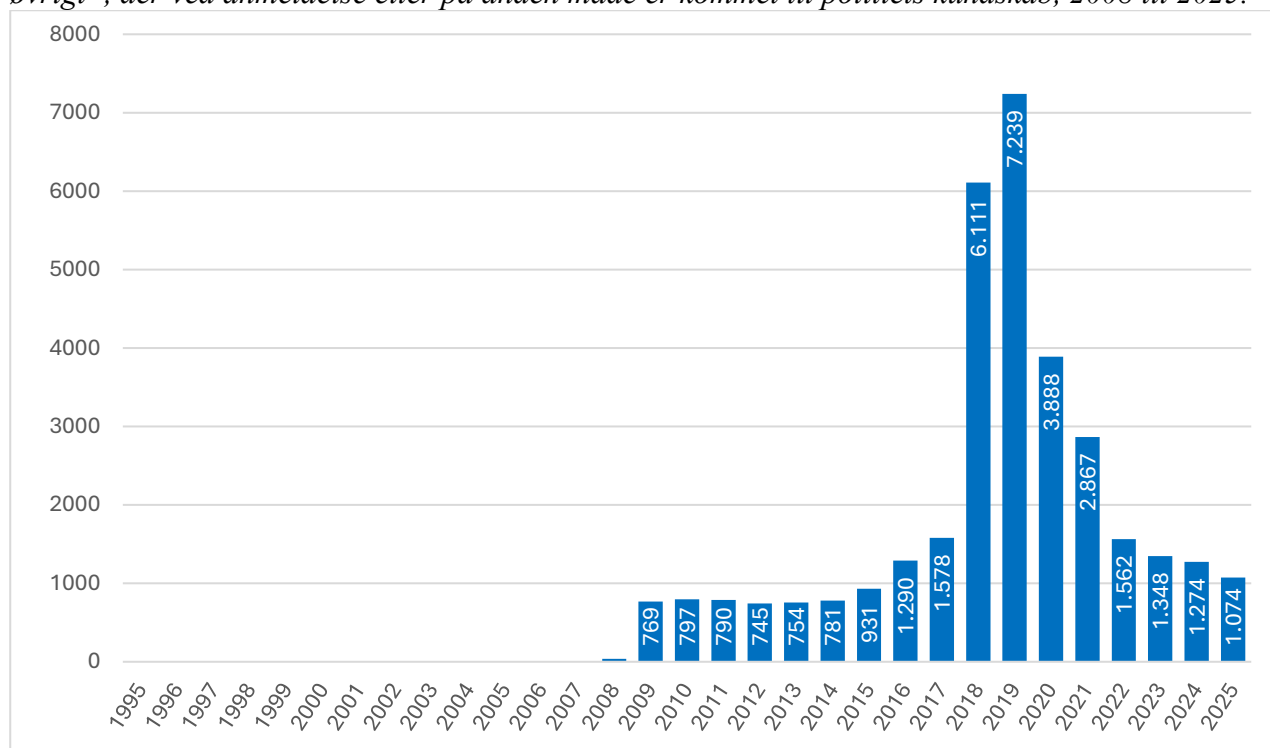
I 2018 oplyste Midt- og Vestsjællands politi, at de havde mange sager, hvor unge havde importeret ulovlige knive og andre våben via internettet,¹⁸⁰ og i 2019 advarede Syd- og Sønderjyllands politi forældre om, at de så en del sager, hvor unge, herunder nogle, der var under den kriminelle lavalder, importerede våben, for eksempel knive, der lignede dem, de unge havde set i forskellige computer-spil.¹⁸¹ Det var dog ikke kun unge, der importerede knive – Dansk Jægerforbund advarede i 2019 sine medlemmer om risikoen ved at importere knive via internettet, da det ikke alene kunne koste en bøde for overtrædelse af våbenloven, men også kunne betyde, at man fik inddraget sit jagt tegn i op til 5 år.¹⁸²

¹⁸⁰ <https://www.tv2east.dk/region-sjaelland/politiet-advarer-lad-vaere-med-kobe-knive-i-udlandet?form=MG0AV3>

¹⁸¹ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/springknive-knojern-og-peberspray-politi-advarer-mod-boerns-ulovlige-import-af?form=MG0AV3>

¹⁸² <https://www.jaegerforbundet.dk/om-dj/dj-medier/nyhedsarkiv/2019/pas-pa-knivene-pa-internettet/>

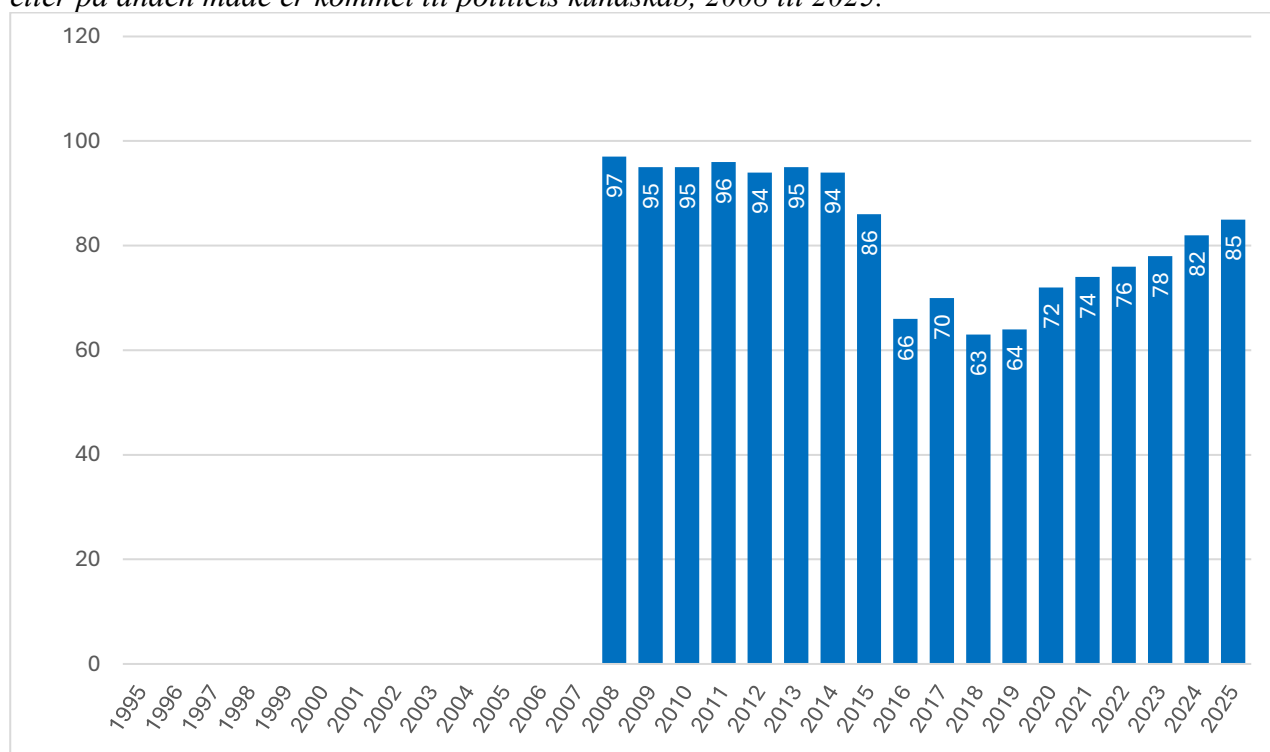
Opstilling 5.7.1.2.b. Antal tilfælde af overtrædelser af våbenloven/knivloven, der vedrører ”knive i øvrigt”, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2008 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2019-2025	-85 %

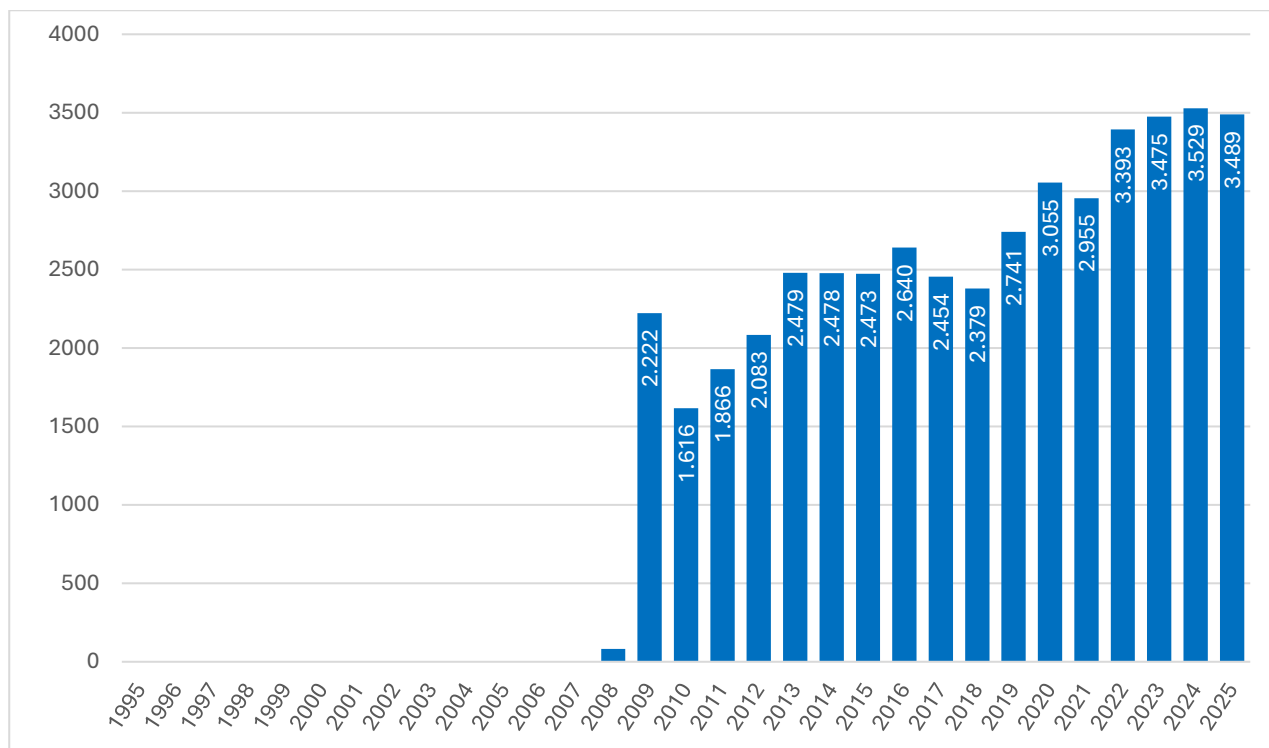
I 2024-2025 er antallet af den slags overtrædelser lidt under niveauet fra 2017. Som det ses i opstilling 5.7.1.1.c, er stigningen i registrerede tilfælde sammenfaldende med, at sigtelsesprocenten falder væsentligt.

Opstilling 5.7.1.1.c. Sigtelsesprocenten vedr. overtrædelser af ”knive i øvrigt”, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2008 til 2025.

Som det ses i opstilling 5.1.7.2.d er antallet af registrerede overtrædelser vedr. besiddelse af knive på offentligt sted også steget, men ikke med de samme bratte udsving og efterfølgende fald.

Opstilling 5.7.1.2.d. Antal tilfælde af overtrædelser af våbenloven/knivloven, "kniv på offentligt sted", der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Antallet af registrerede tilfælde af besiddelse af kniv i det offentlige rum er fordoblet i perioden 2010-2023. Dette kan, som nævnt ovenfor, afspejle en øget tendens til at gå med kniv, men udviklingen kan også bero på, at politiet har øget kontrolindsatsen og derfor finder flere knive. Sigtelsesprocenten ligger i hele perioden mellem 94 og 99 pct., hvilket afspejler, at sagerne typisk opstår, fordi en person ved en politikontrol har vist sig at have en kniv på sig.

I 2023 oplyste Rigspolitiet, at der i årene 2020-2023 var registreret omkring 570 årlige sigtelser mod unge mellem 15-18, svarende til lidt under hver femte af alle sigtelser for overtrædelse af knivlovens regler om knive på offentligt sted. Det er væsentligt flere end i årene før.¹⁸³ I 2024 rejste politikredsen 609 sigtelser mod unge for at gå med kniv. I første halvdel af 2025 var tallet 381¹⁸⁴.

I en tryghedsundersøgelse fra Det Kriminalpræventive Råd blandt unge i nattelivet angiver 17,9 pct. af unge i alderen 16-35 år, at de forestiller sig, at mange unge bærer kniv i nattelivet (Det Kriminalpræventive Råd, 2025).

¹⁸³ <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/tal-for-2023-over-300-sigtelser-blandt-unge-mellem-15-og-18-aar-for-ulovligt-at-besidde-kniv-paa-et-offentligt-tilgaengeligt-sted/?form=MG0AV3>

¹⁸⁴ <https://jyllands-posten.dk/indland/ECE18347928/politichefen-ser-en-bekymrende-tendens-blandt-unge-nu-vil-han-gribe-ind/>

Unge besiddelse af knive er også undersøgt i to undersøgelser fra Ringsted, foretaget i hhv. 2003 (gennemsnit af to målinger fra 2002 og 2004) og 2021. Her er der spurgt om, hvorvidt de unge inden for de sidste 12 måneder havde haft en dolk eller kniv med mere end 7 cm klinge med et sted, hvor de ikke måtte. Spørgsmålsformuleringen afspejler lovgivningen i 2003, hvor det var lovligt at bære knive under 7 cm.

Opstilling 5.7.1.2.e. Andelen af elever i 5.-9. klasse i Ringsted 2003 og 2021, som inden for de sidste 12 måneder har haft en dolk eller kniv med, hvor det ikke var tilladt (procent).

År	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse
2003	6%	7%	8%	10%	11%
2021	2%	2%	3%	2%	5%

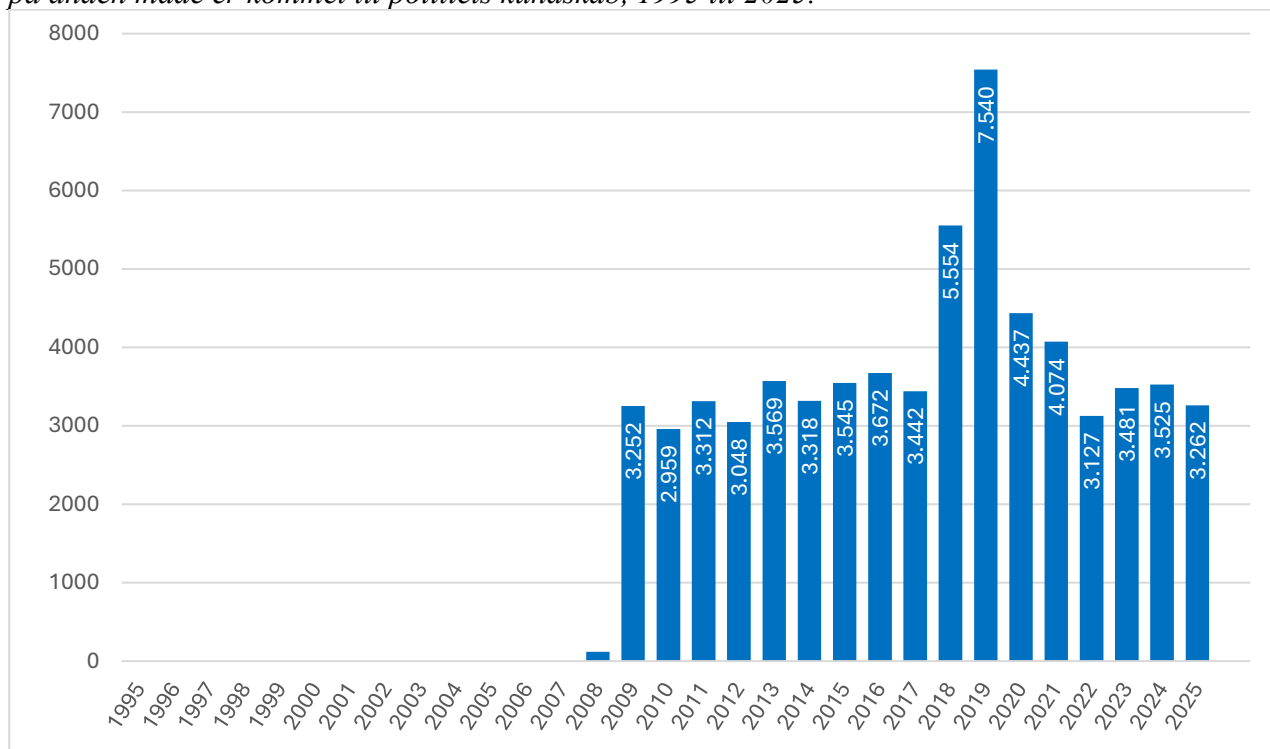
Alle forskelle er signifikante på mindst 99%-niveau. 2003: n=3030, 2021: n=1753. Tal for 2003 er gennemsnittet af to ensartede undersøgelser i hhv. 2002 og 2004. Kilde: Balvig og Holmberg (2021)

Det fremgår, at der blandt eleverne på 5.-9. klassetrin er sket et markant og statistisk signifikant fald i andelen, som har været i besiddelse af kniv, hvor det ikke var tilladt.

5.7.1.3. VÅBENLOVEN I ØVRIGT

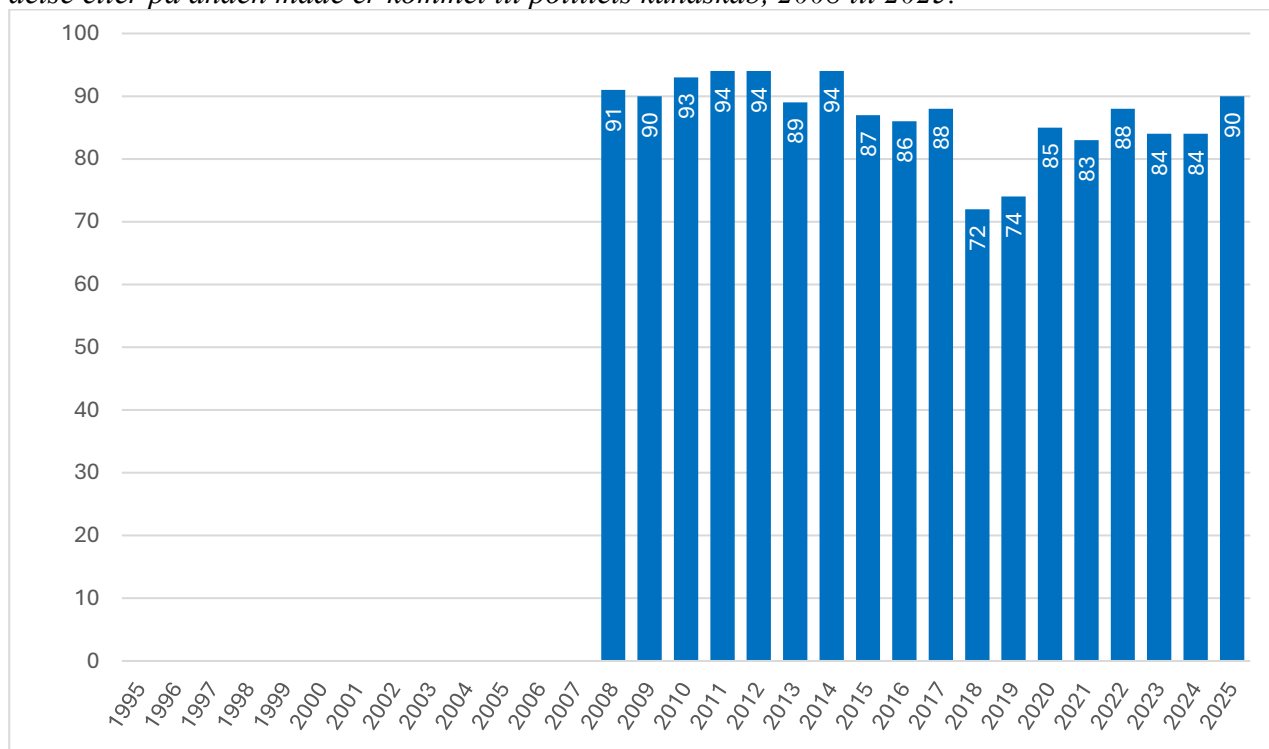
Ud over skydevåben og knive omfatter våbenloven blandt andet eksplosivstoffer, håndgranater, armbrøster og slangebøsser, spraydåser med skadevoldende, bedøvende eller irriterende stoffer m.v.

Opstilling 5.7.1.3.a. Antal tilfælde af overtrædelser af våbenloven i øvrigt, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Som vi så ovenfor, kunne en væsentlig del af det høje antal overtrædelser af knivloven i det hele taget i 2018-19 henføres til sager registreret som knivloven ”i øvrigt”, og det samme gør sig gældende med våbenloven ”i øvrigt”. Som det fremgår af opstilling 5.7.1.3.b, ligger sigtelsesprocenten i 2018-19 væsentligt under niveauet både før og efter, hvilket styrker antagelsen om, at der må være tale om en særlig form for overtrædelser.

Opstilling 5.7.1.3.b. Sigtelsesprocenten vedr. overtrædelser af "våbenloven i øvrigt" der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2008 til 2025.

Data indeholder ikke en nærmere specifikation af, hvilke overtrædelsestyper der indgår i opstilling 5.7.1.3.a. Det bemærkes dog, at forhold om besiddelse af peberspray må antages at udgøre en del af opgørelsen.

1/1 2019 blev det lovligt for personer over 18 år at besidde peberspray i eget hjem. Samtidig blev der indført en strafskærpelse for besiddelse af peberspray i det offentlige rum, fordi man frygtede, at den delvise legalisering kunne medføre en stigende brug af peberspray uden for private hjem, herunder at kriminelle ville få lettere adgang til sprayen.

I oktober 2020 udarbejdede Justitsministeriet en rapport om erfaringerne med ordningen,¹⁸⁵ hvoraf det fremgik, at der var sket en fordobling af sager efter våbenloven, der drejer sig om peberspray, fra 893 i 2018 til 1.660 i begyndelsen af november 2019.¹⁸⁶ Langt hovedparten af disse tilfælde drejede sig om ulovlig import af peberspray. Mange borgere var ikke klar over, at det var forbudt at importere sprayen, selv om det var lovligt at besidde den i eget hjem – og valgte derfor at købe og få leveret peberspray fra for eksempel tyske netbutikker. Disse sager danner en del af baggrunden for den stærke stigning, der ses i opstilling 5.7.1.3.a. Den generelle tilladelse til at besidde peberspray i eget hjem i Danmark blev tilbagerullet i januar 2021.

¹⁸⁵ <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/reu/spm/58/svar/1717657/2287340.pdf>

¹⁸⁶ Det understreges, at tallene er behæftet med en vis usikkerhed, da der er tale om manuel gennemgang af sagerne. Der er i øvrigt ikke fuld overensstemmelse mellem rapportens tal for overtrædelser af "våbenlov – i øvrigt" og de tal, der er gengivet her.

5.7.2. ROCKER- OG BANDEGRUPPERINGER

Kriminelle rocker- og bandegrupperinger er organiserede grupper, der udøver alvorlig kriminalitet, f.eks. narkotikakriminalitet og voldskriminalitet. De styrende og mest kriminelt belastede medlemmer er voksne.¹

Der er ikke nogen alment accepteret definition af, hvad en bande er,² men man kan pege på, at en bande adskiller sig fra en kriminel klike af unge ved at have en stærk organisering og ved, at den kriminalitet, bandemedlemmerne begår, ofte er grov, velorganiseret og orienteret mod at skabe profit. Derudover har bander som regel et navn og særlige kendetegn, f.eks. i form af rygmærker, som man kender det fra rockergrupperinger.

På baggrund af "bandepakkerne" (læs nærmere herom i afsnit 5.7.2.1) er der gennemført en række markante strafskærper for banderelateret kriminalitet, herunder indførelsen af straffelovens § 81 a om strafforhøjelse i forbindelse med visse lovovertrædelser begået som led i en banderelateret konflikt, der blev indført på baggrund af bandepakke I (lov nr. 501 af 12. juni 2009), og som siden hen er blevet udvidet på baggrund af bandepakke II (lov nr. 733 af 25. juni 2014) og III (lov nr. 672 af 8. juni 2017) og IV (lov nr. 665 af 11. juni 2024).

I Danmark skelner myndighederne mellem rockere (som har deres udspring i motorcykelklubber som Hells Angels og den nu forbudte bande Bandidos) og andre former for bander. Siden 2007 har Rigspolitiet offentliggjort rapporter om rocker-bandesituationen hvert år med undtagelse af 2010, i 2024 endda kvartalsvis.¹⁸⁷ Den første rapport redegjorde i detaljer for 11 grupperinger med i alt 141 medlemmer og den kriminalitet, de havde begået, og der findes en oversigt over udviklingen siden "Den store nordiske rockerkrig" i 1995-97. Det fremgår af denne rapport, at det var Rigspolitiets vurdering på det tidspunkt, at der var en stigende tendens til, at grupperingerne anvendte våben i deres indbyrdes konflikter,¹⁸⁸ hvilket også omtales de følgende år.

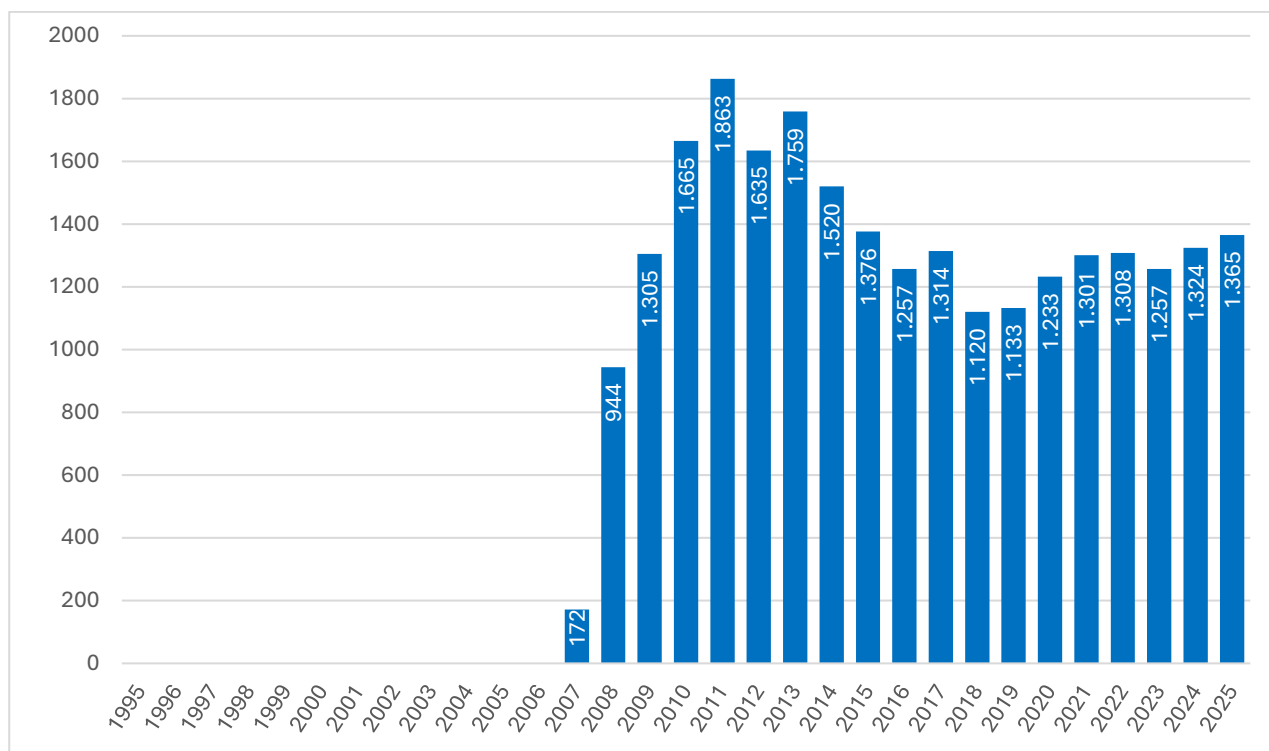
Det fremgår af rapporterne, hvor mange personer, politiet monitorerer, på baggrund af, at det vurderes, at disse personer er tilknyttet rocker- eller bandemiljøet. Disse personer er registreret i Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED), som efter PED-bekendtgørelsen af 20/9 2017 indeholder oplysninger om "personer, der er dømt, sigtet eller mistænkt for at have begået eller ville begå et strafbart forhold" samt "andre personer, der på baggrund af familiemæssige, samlivsmæssige eller andre sociale relationer har en særlig tilknytning" til allerede registrerede personer.¹⁸⁹ Præcis, hvad der udløser en registrering/afregistrering i PED, offentliggøres ikke.

Opstilling 5.7.2.a. Antal personer, som er registreret i Politiets Efterforskningsstøttedatabase (PED) 2007- ultimo september 2025.

¹⁸⁷ Alle rapporter kan findes på <https://politi.dk/statistik/bander-og-rockere>

¹⁸⁸ <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/rocker-og-bandesituationen/rockere-og-bander-2007.pdf>

¹⁸⁹ Bekendtgørelse om behandling af personoplysninger i politiets Efterforskningsstøttedatabase (PED) § 3.

Kilde: Rigspolitiet, diverse år.

Note: Tallene er opgjort ultimo december i de enkelte år, eller primo januar næstfølgende år, med undtagelse af 2024, som er opgjort ved udgangen af september.

Som det ses i opstilling 5.7.2.a, stiger antallet af monitorerede personer kraftigt fra 2007 til 2011; det falder igen frem mod 2018, hvorefter det stabiliseres mellem 1.100-1.300 personer de enkelte år.

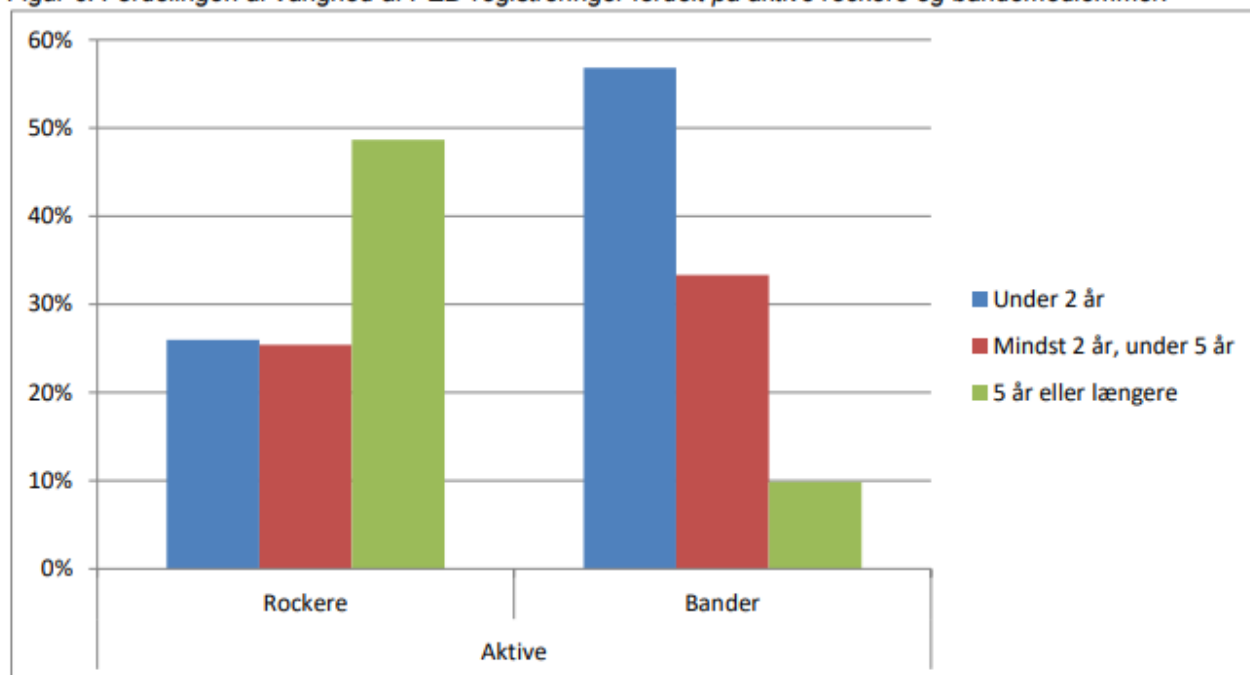
Der er ifølge en rapport udgivet af Justitsministeriet (Ribe 2017) en stor gennemstrømning i grupperingerne, i hvert fald i undersøgelsesperioden. I perioden juni 2009-januar 2017 var i alt 3.593 personer registreret i PED i kortere eller længere tid – af dem var de 2.336, svarende til 65 pct., ikke længere registreret ved udgangen af perioden. Der er gennem perioden tilkommet 2.447 personer, som ikke var registreret i juni 2009 – af disse er 1.504 ikke registreret ved udgangen af perioden. Det fremgår også af rapporten, at flertallet af de registrerede i alle år tilhører rockergrupperinger – mellem 62 pct. og 70 pct. gennem perioden. Rockerne er i gennemsnit omkring 30 år, når de registreres første gang, mens gennemsnittet blandt andre bandemedlemmer er lige over 23 år.

En undersøgelse viser dog, at mange medlemmer af en rocker- eller bandegruppering har deres første kontakt med bandemiljøet allerede i de tidlige teenageår (Pedersen, M.L. 2014).

Det fremgår af rapporten udgivet af Justitsministeriet (Ribe 2017) at gennemsnitsalderen for de registrerede medlemmer af rockergrupperinger er 37½ år, for øvrige bandegrupperinger 25 år. Varigheden af registreringerne blandt dem, der er ophørt, er nogenlunde ens for begge grupper: 2½-3½ år. Til gengæld er der væsentlig forskel på længden af registreringer hos dem, der fortsat er aktive ved undersøgelsens afslutning primo 2017, jf. opstilling 5.7.2.b. Det bemærkes, at tallene er knap 10 år gamle.

Opstilling 5.7.2.b. Varigheden af registrering i Politiets Efterforskningsstøttedatabase (PED) for aktive rockere og bandemedlemmer i 2017.

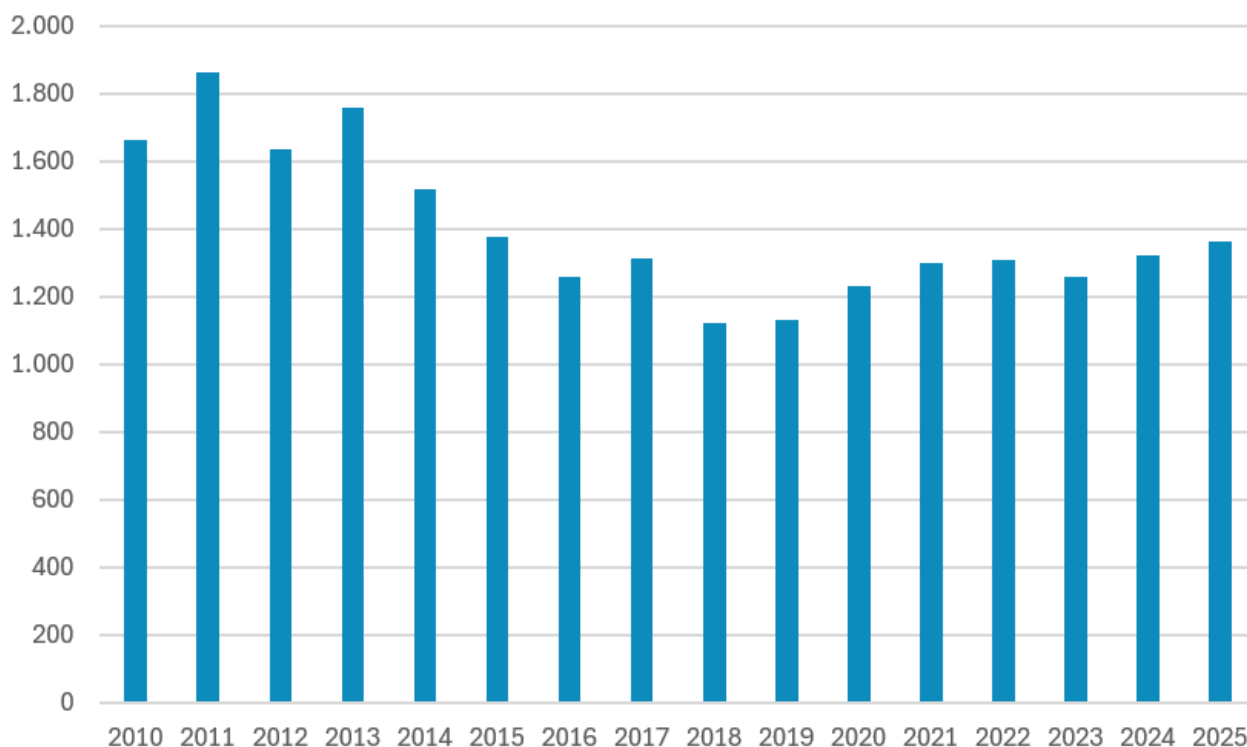
Figur 6: Fordelingen af varighed af PED-registreringer fordelt på aktive rockere og bandemedlemmer.

N=1.257, figuren inkluderer forløb med en ukorrekt PED-dato, men ekskluderer forløb med en manglende PED-dato.

Kilde: Ribe (2017)

Opstilling 5.7.2.b Antal personer tilknyttet en rocker- eller bandegruppering, 2010-2024

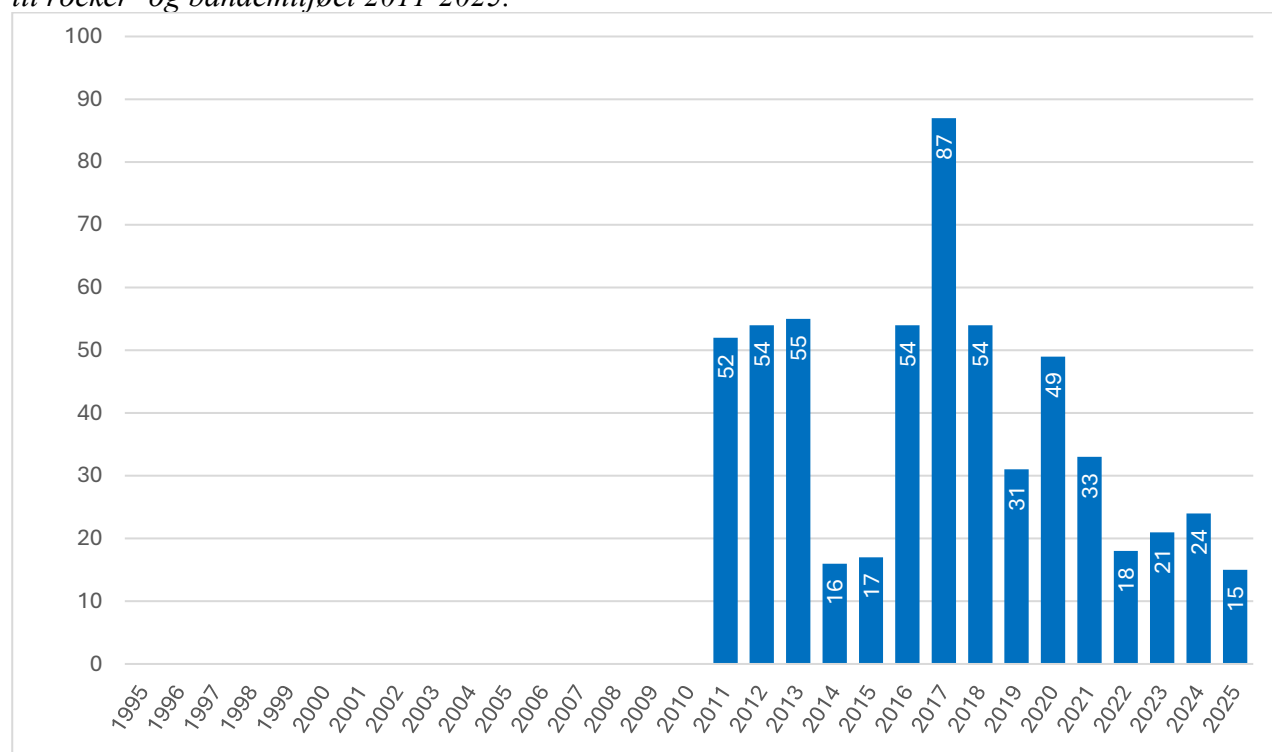

Kilde: Rigspolitiets nøgletal for rocker- og bandesituationen i Danmark

Politiets statusrapporter vedr. rocker- og bandesituationen indeholder også oplysninger om gruppe-ringernes kriminalitet. De første årsrapporter indeholder data om fældende afgørelser for medlemmer af de enkelte bander uden nærmere specifikation af, hvilke overtrædelser afgørelserne vedrører. Fra 2011 opgøres årligt antal skudepisoder i det offentlige rum, som efter politiets vurdering er rocker- og banderelaterede, samt antal døde og sårede i sager med relation til rocker- og bandemiljøet, se opstilling 5.7.2.c og d.¹⁹⁰ Langt de fleste døde og sårede tilhører efter politiets vurdering rocker- og bandemiljøet, men der er dog også eksempler på, at tilfældige forbipasserende er blevet ramt, eller at gerningspersonerne har taget fejl og skudt personer, der ikke var involveret i bandekriminalitet.

¹⁹⁰ Da der er tale om vurderinger foretaget af de enkelte politikredse, kan opgørelserne være behæftet med en vis usikkerhed.

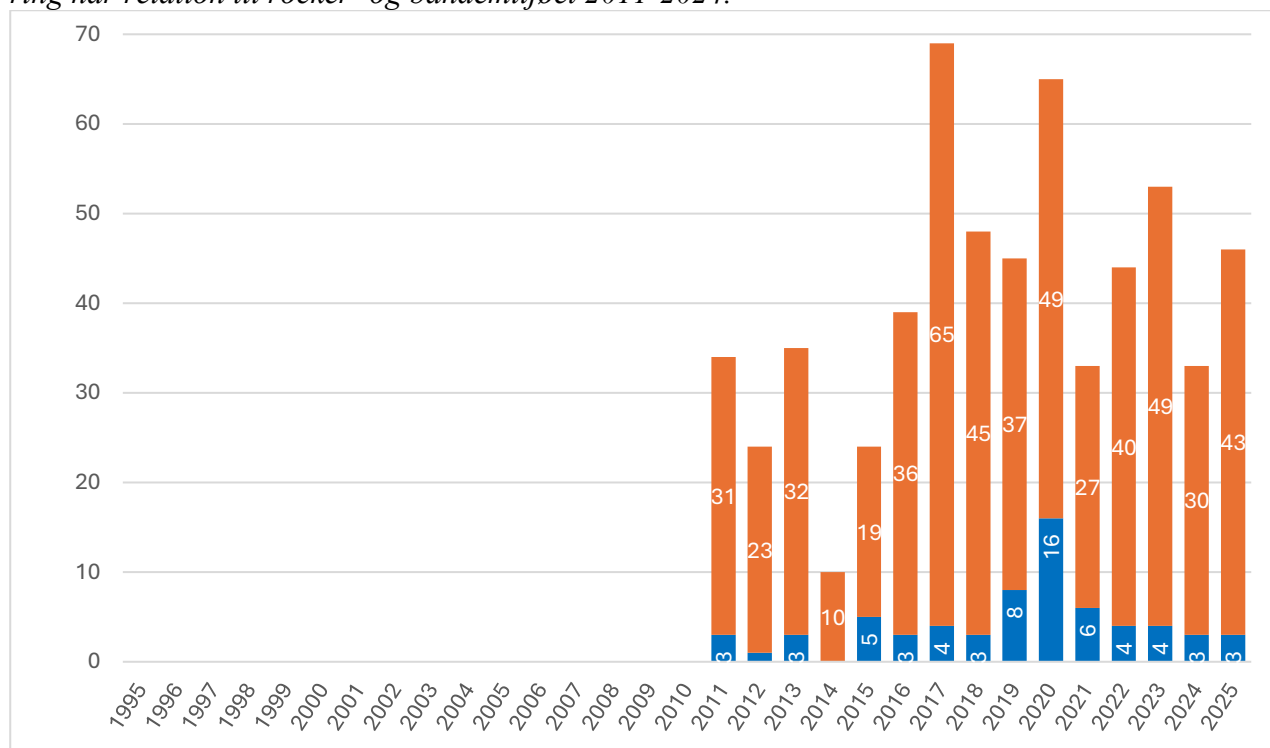
Opstilling 5.7.2.c. Antal skudepisoder i det offentlige rum, som efter politiets vurdering har relation til rocker- og bandemiljøet 2011-2025.

Kilde: Rigspolitiet, diverse år.

Note: Tallene er opgjort ultimo december i de enkelte år, eller primo januar næstfølgende år, med undtagelse af 2025, som er opgjort ved udgangen af september.

Opstilling 5.7.2.d. Antal døde og sårede som følge af skud, knivstik mm, som efter politiets vurdering har relation til rocker- og bandemiljøet 2011-2024.

Kilde: Rigspolitiet, diverse år.

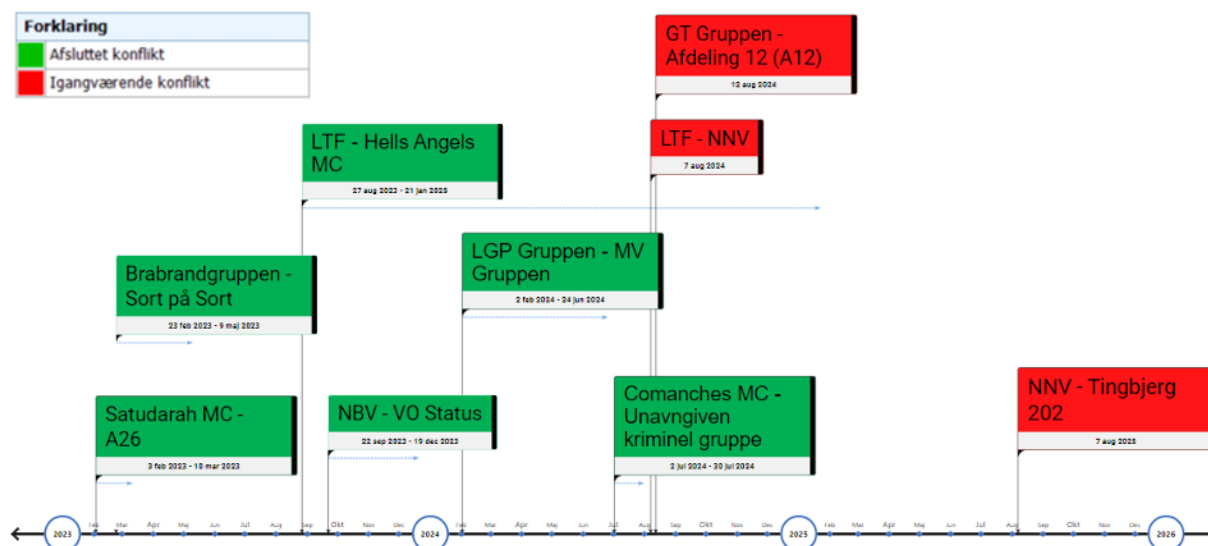
Note: Tallene er opgjort ultimo december i de enkelte år, eller primo januar næstfølgende år, med undtagelse af 2025, som er opgjort ved udgangen af september. Blå = antal døde: orange = antal sårede.

Det fremgår af opstilling 5.7.2.c og d, at der er ret store udsving i såvel antallet af skudepisoder fra år til år som i antallet af døde og sårede.

I Rigspolitiets rapporter om rocker-/bandesituationen redegøres også for, hvilke aktuelle konflikter der har været i de respektive år – i de første år meget udførligt i tekstform, i de senere år mindre detaljeret i form af diagrammer. I opstilling 5.7.2.e ses et eksempel.

Opstilling 5.7.2.e. Konflikter i rocker- og bandemiljøet 2023- 2025.

Konflikter i rocker- og bandemiljøet

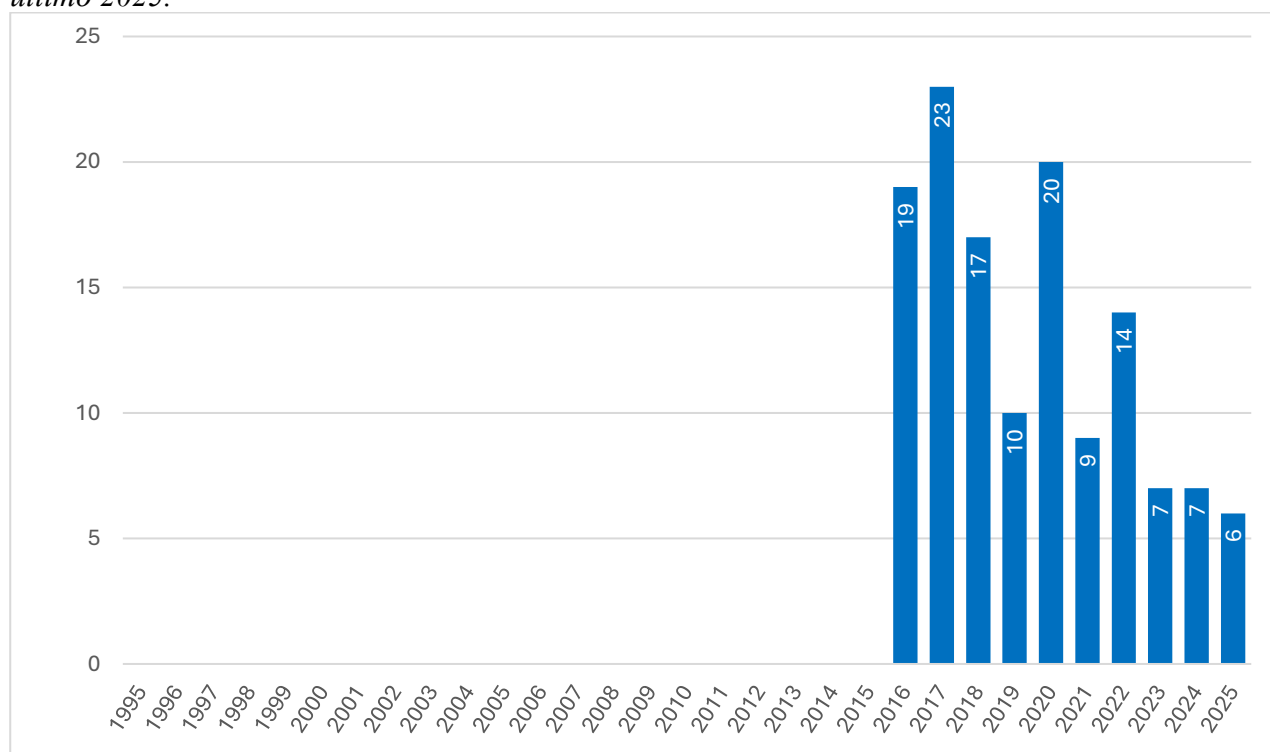
Figur 1: Konflikter i rocker- og bandemiljøet

Kilde: Rigspolitiet (2025): Rocker- og bandesituationen i Danmark. Nøgletal ved udgangen af september 2025.

Visitationszoner

Visitationszoner, hvor politiet har mulighed for at ransage personer og køretøjer uden specifikt mistankegrundlag eller sigtelse, blev indført med politiloven i 2004. En visitationszone kan indføres af den lokale politidirektør, og den geografiske udstrækning samt varighed af zonen skal offentliggøres. Rigspolitiet har offentliggjort antallet af zoner med tilknytning til rocker-bandemiljøet samt antal visiterede for årene 2016-2025 i rapporterne omtalt herover.

Opstilling 5.7.2.f. Antal oprettede visitationszoner med tilknytning til rocker- og bandemiljøet 2016-ultimo 2025.

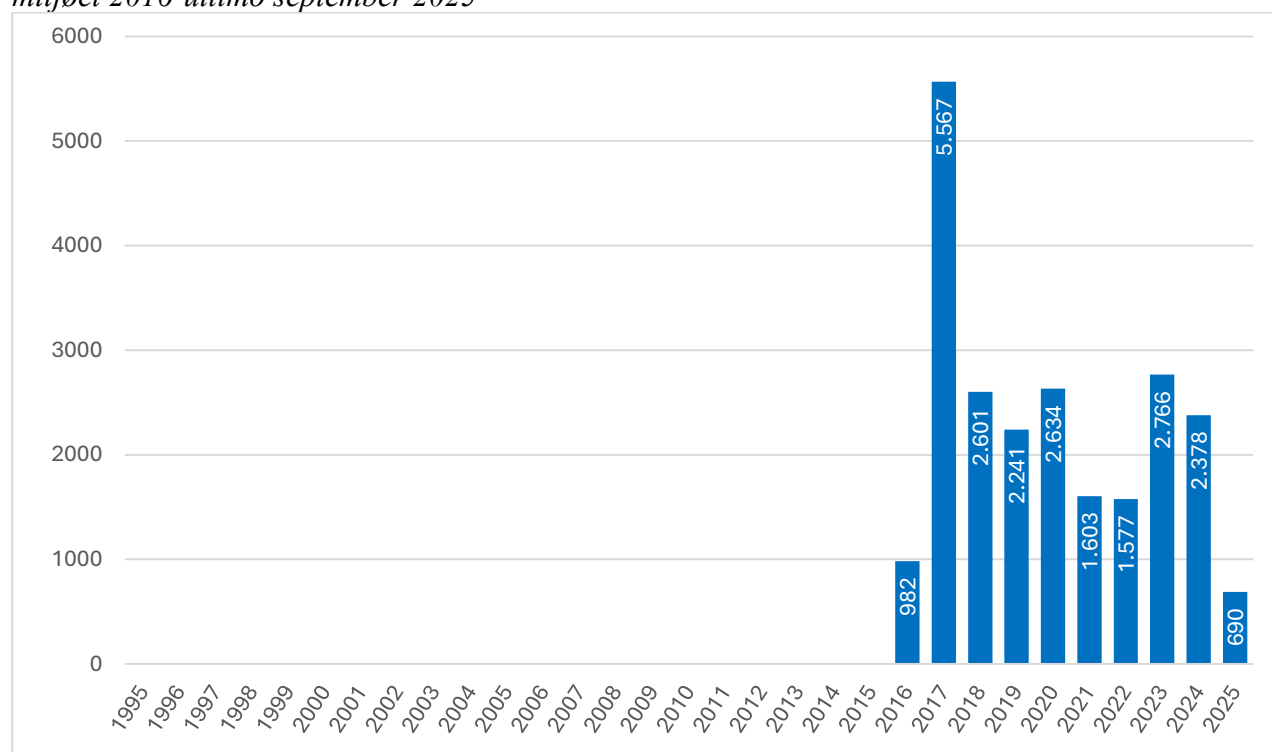
Kilde: Rigspolitiet, diverse år.

Note: Tallene er opgjort ved udgangen af de enkelte år, med undtagelse af 2025, som er opgjort ved udgangen af september.

2017 og 2020 er de to år med flest visitationszoner i forbindelse med bandemiljøet, og begge år var også præget af et højt antal dræbte og sårede i relation til rocker- og bandemiljøet.

Opstilling 5.7.2.g viser antallet af personer, der er blevet visiteret i zonerne. Man skal her bemærke, at det er *alle* personer, som er blevet visiteret, og altså ikke kun bandemedlemmer. Der er ikke nogen klar sammenhæng mellem antallet af visitationszoner og antallet af visiterede personer, og der er ret store udsving i perioden.

Opstilling 5.7.2.g. Antal visiterede personer i visitationszoner med tilknytning til rocker- og bandemiljøet 2016-ultimo september 2025

Kilde: Rigspolitiet, diverse år.

Note: Tallene er opgjort ved udgangen af de enkelte år, med undtagelse af 2025, som er opgjort ved udgangen af september.

5.7.2.1. ”BANDEPAKKER”

Der er siden 2009 gennemført en række såkaldte Bandepakker, som blandt andet indebærer ændringer i straffeloven og anden lovgivning,¹⁹¹ herunder forskellige former for strafforhøjelser, hvis lovovertrædelser begås af bandemedlemmer eller som led i konflikter mellem bander. Da der er tale om en strafskærpselsesregel, der knytter sig til afgørelsen (dommen), bliver bestemmelserne ikke registreret i forbindelse med anmeldelser og sigtelser. Oplysninger fra Kriminalregisteret (KR) viser antallet af domme for perioden mellem 2019 og 2023, hvor straffelovens § 81 a (om strafskærpselse i forbindelse med visse lovovertrædelser begået som led i en banderelateret konflikt), er citeret.

Opstilling 5.7.2.1.a

Tabel 4b. Antal fældende domme de seneste fem år, hvor straffelovens § 81 a er citeret fordelt på antal afgørelser og antal personer.

Antal afgørelser					
År	2019	2020	2021	2022	2023
Fældende domme	40	36	33	28	26

Antal personer					
År	2019	2020	2021	2022	2023
Fældende domme	40	34	32	28	26

Kilde: Retsudvalget 2023-2024. L 150 – endeligt svar på spørgsmål 1. Offentligt

For så vidt angår opstilling 5.7.2.1.a bemærker Rigsadvokaten en del generelle forbehold¹⁹².

Bandepakke I fra 2009 indeholdt en ny § 81 a i straffeloven, som betød, at straffen for lang række lovovertrædelser bl.a. vold, fareforvoldelse, tvang, trusler, våbenbesiddelse under særligt skærpende omstændigheder og røveri, kan forhøjes indtil det dobbelte, nu kunne forhøjes til det dobbelte, hvis de ”havde baggrund i et gensidigt opgør, som foregår mellem grupper af personer, og hvor der flere

¹⁹¹ Pakkerne var samlet set meget omfattende, og vi fokuserer her primært på ændringer i straffelov, våbenlov og ordensbekendtgørelsen. Nogle af initiativerne er nærmere beskrevet i andre afsnit i denne rapport. En oversigt over initiativer i pakkerne I-III kan findes her: <https://www.ft.dk/samling/20211/almindel/REU/bilag/159/2527482/index.htm>

¹⁹² Data om afgørelser (med strafskærpselse), dvs. afgørelser hvor straffelovens § 81 eller straffelovens § 81 a er citeret, er analyseret på baggrund af Kriminalregisteret. Der tages forbehold for indtastningsfejl. Data er dynamiske, idet der tages hensyn til rettelser af indtastningsfejl, forsinkede opdateringer, nye afgørelser mv. Grundet efterslæb i opdatering af afgørelser på alle sagsområder i KR, anses data først for at være komplet i datatræk foretaget mindst to måneder efter seneste afgørelsesdato. Antallet af afgørelser er opgjort efter antallet af personer per hovedjournalnummer. Hvis der for eksempel er to personer, der har modtaget én afgørelse i ét sagskompleks, vil det tælle som to afgørelser i data (svarende til antal personer pr. hovedjournalnummer). Tallene er opgjort efter seneste afgørelse, hvortil afgørelsen kan være anket i mellemtiden. Det bemærkes, at der er visse problemer forbundet med at afgrænse sager, hvor straffelovens § 81 er citeret. Bl.a. skal sagerne fremsøges ved frittekstsøgning, hvilket betyder, at der er en risiko for, at man får sager med, der vedrører § 81 i andre love, f.eks. momsloven eller færdselsloven. Derudover bemærkes der i forhold til opstilling 5.7.2.1.a, at for at identificere eventuelle sager søges på de relevante strafkoder vedr. § 81 a. Frakendelses- og strafkoder indeholder blandt andet oplysninger om udvisning med et indrejseforbud, strafskærpselse efter straffelovens § 81 a, kørsel i frakendelsestiden og vilkår om samfundstjeneste. Der kan således være tilknyttet mere end en frakendelses- eller strafkode til en afgørelse, hvis der eksempelvis er sket både udvisning og strafskærpselse efter straffelovens § 81 a. Rigsadvokaten har alene mulighed for at trække data fra én frakendelses- og strafkode, og det er ikke muligt at identificere hierarkiet mellem de forskellige frakendelses- og strafkoder. Det betyder, at der kan være flere afgørelser end angivet i datatrækket, idet der kan være registreret flere frakendelses- og strafkoder på de enkelte afgørelser, som ikke fremgår af Rigsadvokatens data fra Kriminalregisteret. Videre bemærkes i forhold til tabel opstilling 5.7.2.1.a, at det ikke er muligt at identificere sager, hvor der er sket frifindelse for påstanden om strafskærpselse efter straffelovens § 81 a. Det skyldes, at de koder, der påføres i KR for at markere at straffen er skærpet jf. § 81 a, alene anvendes for fældende domme.

gange som led i opgøret enten er anvendt skydevåben eller anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begået brandstiftelse omfattet af denne lovs § 180.” I samme ombæring blev besiddelse af skydevåben under særligt skærpende omstændigheder flyttet fra våbenloven til straffeloven med en højere strafferamme, som beskrevet i afsnit 5.7.1. Der skete også en udvidelse af muligheder for varetægtsfængsling ud fra hensynet til retshåndhævelsen. Desuden indførtes muligheden for at udstede zoneforbud i ordensbekendtgørelsen (se afsnit 6.1), strafskærper for en række andre lovovertrædelser, samt udvidet brug af den såkaldte ”Al Capone”-model – et udvidet samarbejde mellem SKAT og politiet, som skal afdække økonomisk kriminalitet og svindel med for eksempel offentlige ydelser begået af bandemedlemmer.

Som et forebyggende initiativ blev der med Bandepakke I oprettet såkaldte banderåd i relevante lokalområder i alle politikredse. Formålet med rådene var etableringen af lokale samarbejdsfora hvor relevante aktører løbende kunne drøfte konkrete bandeproblemer og koordinere forebyggende og tryghedsskabende tiltag. I dag har alle politikredse tværsektorielle samarbejdsfora, hvor forebyggende og tryghedsskabende problematikker drøftes, herunder emner i relation til bandekriminalitet. Flere af de daværende banderåd er med tiden afløst af andre konstellationer eller integreret i eksisterende mødefora og sammenhænge, hvor man i forvejen mødes med relevante parter¹⁹³.

Bandepakke II rummer en række lovændringer, der trådte i kraft 1. juli 2014. Straffelovens § 81 a kunne nu også anvendes, selv om den kriminalitet, som skulle straffes, ikke hang sammen med et ”gensidigt opgør”; straffen for ulovlig våbenbesiddelse blev skærpet, og det blev muligt at forhindre fængslede bandemedlemmer i at opnå udgang og prøveløsladelse, hvis den gruppering, de var medlem af, var involveret i en aktiv konflikt. Desuden blev det muligt at forbyde bandemedlemmer at have kontakt med andre fra deres gruppering, mens de var prøveløsladt. Det var også i forbindelse med denne bandepakke, at der blev mulighed for at udvide et zoneforbuds radius til 1.000 meter, ligesom strafferammen for overtrædelse af zoneforbud blev tredoblet til 1 år og 6 måneder.

Som et forebyggende initiativ blev indsatsen med såkaldte bekymringssamtaler styrket med Bandepakke II. Bekymringssamtaler blev allerede anvendt af politiet og de sociale myndigheder i form af strukturerede samtaler med børn og unge, der vurderes at være i risiko for kriminalitet. Med bandepakke II blev indsatsen målrettet unge i risiko for rekruttering til rocker- og bandegrupperinger. Initiativet indebar uddannelse af særlige ressourcepersoner i politikredsene, der skulle sikre, at de relevante unge blev udvalgt, at samtalerne blev gennemført målrettet, og at der blev fulgt op på de unge som led i en samlet indsats over for kriminalitetstruede unge. Desuden indeholdt bandepakke II en ændring af reglerne, så det fremover blev muligt for politiet under visse betingelser at videregive fortrolige oplysninger om personer, der er fyldt 18 år, til deres forældre m.fl. som led i en kriminalpræventiv indsats. Initiativet blev gennemført ved lov nr. 733 af 25. juni 2014, der trådte i kraft den 1. juli 2014, og som indførte retsplejelovens § 115 a om politiets adgang til at videregive oplysninger som led i kriminalitetsforebyggende indsatser over for personen

¹⁹³ [REU, Alm.del - 2021-22 - Bilag 159: Afrapportering fra serviceeftersynet af bandepakkerne, fra justitsministeren](#)

Bandepakke III fra juni 2017 udvidede igen anvendelsesområdet for § 81 a, som nu også kunne omfatte kriminalitet, som kan *fremkalde* en konflikt. Der skete strafskærper for organiseret afpresning, for anvendelse af skydevåben og sprængstof på offentlige steder, og strafskærper for vidnetrusler. Politiets mulighed for at udstede opholdsforbud blev udvidet, og prøveløsladelse blev vanskeligere at opnå for indsatte med bandetilknytning. Samtidig indførtes straffelovens § 79 a, som betyder, at personer idømt frihedsstraf for forhold omfattet af § 81 a, samt personer, der idømmes frihedsstraf efter straffeloven, lov om euforiserende stoffer og lov om våben og eksplosivstoffer, og som er tilknyttet en kriminel gruppe, tillige kan idømmes opholdsforbud i områder, hvor deres gruppering opholder sig, lige som de kan idømmes kontaktforbud, så de ikke må kontakte medlemmer af deres tidligere gruppering. Forbuddene kan have en varighed på 1-10 år fra dom/løsladelse. For personer idømt kontaktforbud fik politiet adgang til ransagning af personernes hjem, post mv. uden retskendelse. Politiet fik også mulighed for at forbyde bandemedlemmer at opholde sig i bestemte bygninger (såkaldte rockerborge), lige som kommunerne fik mulighed for at forhindre, at en ejendom anvendes som samlingssted for en bestemt gruppe, hvis det kan give væsentlige ulemper for naboerne.

I august 2017 kom der yderligere en række ”bandeinitiativer”, herunder øget straf for hærværk mod overvågningskameraer i udsatte boligområder, indførelse af nyt overvågningsudstyr til politiet, undersøgelse af muligheden for at opløse banden Loyal to Familia, samt krav om, at man skal registrere sig hos politiet, hvis man ønsker at bære skudsikker vest i det offentlige rum.

Under bandeinitiativerne fra august 2017 blev politiet desuden styrket med ca. 25 nye medarbejdere til forebyggende arbejde i særligt udsatte områder. Indsatsen skulle blandt andet målrettes unge, som vurderes at være i risiko for at blive hvervet af banderne.

Bandepakke IV

Den seneste bandepakke blev vedtaget 11. juni 2024. Her blev straffeloven ændret, så § 79 a nu også omfatter personer dømt efter knivloven, og der blev mulighed for også at idømme personer, der var idømt ubetinget frihedsstraf efter § 81 a, forbud mod at kontakte medlemmer af deres gruppering, jf. straffelovens § 79 b. Maksimumstraffen for overtrædelse af straffelovens § 192 a blev forøget til 8 år, og, hvis der var tale om besiddelse af et våbenlager (flere skydevåben/eksplosivstoffer på samme sted) blev maksimumstraffen forøget til 16 år. Der blev også i straffeloven indsat § 191 b, som kriminaliserer, at tidligere dømte personer foretager handlinger, der kan føre til, at unge under 18 år involveres i kriminalitet.

Straffen for besiddelse af ulovlige knive på bopælen blev hævet til 5.000 kr. i førstegangstilfælde, og for besiddelse på offentlige steder uden anerkendelsesværdigt formål til 10.000 kr.

Bandepakke IV indeholdt desuden en styrket adgang til at dele oplysninger om banderelationer i SSP-samarbejdet, herunder, at politiet i videre omfang kan dele oplysninger med kommunen om tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om bandekriminalitet hos familiemedlemmer, når oplysningerne er relevante for den kriminalitetsforebyggende indsats over for et barn eller en ung.

Med bandepakke IV fik kriminalitetstruende unge desuden ret til at få tilbudt et såkaldt lommepengejob, hvilket indebærer at kommunerne skal tilbyde unge mellem 13-17 år et lommepengejob, hvis de unge bliver henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, eller kommunen får dokumentation fra politiet om, at de er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet.

Desuden blev der som led i aftalen om bandepakke IV nedsat en kriminalitetsforebyggelseskommission. Kommissionen skal bl.a. undersøge mulighederne for at styrke den tidlige kriminalitetsforebyggende indsats blandt børn og unge i både børnehave-, folkeskole- og ungdomsuddannelsesalderen, samt pege på tiltag, der kan sikre, at der bliver grebet ind over for vold og overgreb i hjemmet og undersøge, hvordan etniske minoritetsmiljøer påvirker kriminalitetsbilledet i Danmark ¹⁹⁴.

Serviceeftersyn af bandepakke I-III

I februar 2022 offentliggjorde Justitsministeriet et såkaldt serviceeftersyn af bandepakkerne (Justitsministeriet 2022), hvor myndighederne søger at vurdere effekten af en række af de tiltag, der har været i de enkelte pakker. Hovedresultaterne er følgende:¹⁹⁵

Der er sket en reduktion i antallet af registrerede bandemedlemmer i de senere år, men det kan ikke vurderes, om dette er en effekt af bandepakkerne, eller i stedet ”beror på registreringspraksis og generelt øget opmærksomhed på datakvalitet” (s. 6), eller om det skyldes den generelle dynamik i grupperingerne uafhængigt af bandepakkerne.

Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Direktoratet for Kriminalforsorgen (*nu Styrelsen for Danmarks Fængsler*) vurderer, at bandepakkernes mange initiativer ”i høj grad understøtter indsatsen mod bandekriminalitet, idet de i høj grad bidrager til, at bandemedlemmer over lang tid kan sættes ud af spillet” (s. 7).

Rigspolitiet vurderer, at straffelovens § 81 a har været et effektivt redskab, som ”vurderes generelt at have en forebyggende og afskrækkende effekt” (s. 10) og at § 79 a har ”medvirket til at fjerne bandemedlemmer fra deres sædvanlige miljø. Bandemedlemmerne oplever det desuden typisk som meget indgribende at blive forhindret i at færdes i f.eks. det område, hvor de er opvokset og har deres daglige liv” (s. 7-8). De længere afsoningstider ”giver ro i de kriminelle miljøer” (s. 10), fordi de toneangivende medlemmer sættes ud af spillet.

Flere politikredse vurderer, at banderne søger at få yngre, løsere tilknyttede personer til at udføre de voldelige handlinger, fordi disse ikke kan rammes af § 81 a.

Rigsadvokaten har opgjort, at der i perioden 28. juni 2018 til udgangen af 2021 er registreret i alt 86 personer, som har fået en dom, hvor der er sket strafskærpelse efter § 81 a.

Rigspolitiet kan ikke vurdere, om strafskærpelsen for afpresning har haft en afskrækkende effekt – flertallet af politikredse mener ikke, dette er tilfældet.

Rigspolitiet vurderer, at der er sket en forøgelse af straffe for vidnetrusler, men at dette næppe har haft nogen effekt på vidners villighed til at vidne.

¹⁹⁴ [Et bredt flertal af Folketingets partier nedsætter kriminalitetsforebyggelseskommission | Justitsministeriet](#)

¹⁹⁵ Rapporten er meget omfattende hvorfor der i denne publikation fokuseres på de resultater, der direkte vedrører lovgivning og andre tiltag over for bandemedlemmer.

Der er forskellige vurderinger af, om stramningerne vedrørende våben har haft en effekt på bandernes opførsel, men det synes klart, at strafniveauet for overtrædelse af straffelovens § 192 a er blevet øget.

Vedrørende samarbejdet med SKAT vurderes det, at bandemedlemmer i årene 2018-2022 er blevet mindre tilbøjelige til at svindle med offentlige ydelser, mens der er en højere aktivitet med hensyn til mere kompliceret økonomisk kriminalitet.

Rapporten indeholder også en opgørelse af, hvor mange af de registrerede bandemedlemmer som gennemsnitligt har været fængslede, se opstilling 5.7.2.1.a.

Opstilling 5.7.2.1.b. Det gennemsnitlige antal fængslede bandemedlemmer 2017-2021 i forhold til antallet af registrerede bandemedlemmer.

Tabel 3 – gennemsnitligt antal fængslede bandemedlemmer

Årstal	Antal fængslet	Bandemedlemmer registreret hos politiet	Andel fængslet
2017	319	1257	ca. 25 pct.
2018	410	1314	ca. 31 pct.
2019	443	1120	ca. 40 pct.
2020	372	1133	ca. 33 pct.
2021	380	1272	ca. 30 pct.

Kilde: Justitsministeriet 2022

Det fremgår, at det gennemsnitligt er ca. en tredjedel af de registrerede bandemedlemmer, som har været fængslet igennem perioden.

Resultaterne af serviceeftersynet er helt overordnet, at myndighederne vurderer, at de fleste af de stramninger, de første tre bandepakker indeholdt, har haft en begrænsende effekt på bandernes kriminalitet. Det er dog samtidig klart, at der i stor udstrækning netop er tale om *vurderinger*. Endelig nævner rapporten flere steder, at banderne har skiftet modus, for eksempel ved at ændre fokus for deres økonomiske kriminalitet, eller at få yngre, ikke tidligere straffede til at udføre voldshandlinger på bandernes vegne.

Ifølge Europol betegner Violence-as-a-service (VaaS) det forhold, at voldelige handlinger udliciteres til kriminelle serviceudbydere¹⁹⁶. Det indebærer, at ofte børn og unge bruges til at udføre trusler,

¹⁹⁶ <https://www.europol.europa.eu/how-we-work/operations/operational-taskforce-grimm>

overfald eller drab mod betaling. Europol fremhæver, at børn og unge bevidst bliver opsøgt og rekrutteret til at begå en bred vifte af kriminalitet, fra narkotikahandel og cyberangreb til bedrageri på nettet og voldelig afpresning. Rekrutteringen er ofte målrettet og strategisk og foregår typisk i fire led:

1. *Bagmand*: Den person, der bestiller og finansierer kriminaliteten, og som typisk befinder sig i udlandet.
2. *Rekruttør*: Den person, der rekrutterer mulige gerningspersoner, typisk via krypterede besked-tjenester eller spil- og chatplatforme.
3. *Muliggører*: Den person, der skaber rammerne for, at handlingen kan gennemføres, for eksempel ved at sørge for logistik, redskaber, kontakter etc.,
4. *Gerningsperson*: Den person, der begår kriminaliteten, typisk en uerfaren mindreårig uden tilknytning til en kriminel gruppe eller til den person, der har rekrutteret vedkommende.⁸³

I 2024 blev VaaS aktuelt i Danmark hvor danske kriminelle grupperinger som led i indbyrdes konflikt rekrutterede og bestilte bl.a. unge svenskere til at begå drab og voldshændelser i Danmark. NSK bemærker, at denne udvikling fortsatte ind i 2025. Tal fra NSK viser, at der fra april 2024 til medio januar 2026 var 59 sager med sigtelser, som NSK vurderer kan vedrøre denne type bestillingskriminalitet.¹⁹⁷

En 16-årig svensker og en 19-årig mand i januar 2025 dømt for at have transporteret en håndgranat til København og overladt den til en medgerningsmand, som bragte den til sprængning i en kiosk i 198199

I april 2026 blev en 16-årig svensk dreng anholdt i Sverige og udleveret til dansk politi. Drengen er er sigtet for forsøg på manddrab, efter han affyrede ni skud mod personer, som opholdt sig i tatovørforretningen. Der er endnu ikke faldet dom i sagen.²⁰⁰

Deltagelse i forening opløst ved dom

I 2018 nedlagde politiet et administrativt forbud mod banden Loyal to Familia, og denne blev opløst ved Højesterets dom af 1/9 2021. I perioden 2018-2024 er der registreret i alt 70 tilfælde af ”deltagelse i opløst forening”, heraf 23 i 2018 og 26 i 2024. I marts 2024 blev 11 personer idømt fængselsstraffe på mellem 30 dage og 4 måneder. De havde deltaget i en større forsamling på Blågårds Plads i København den 26. marts 2022. Ifølge dommen lagde retten blandt andet vægt på, at flere personer på

¹⁹⁷ [Nye initiativer: Justitsministeren vil straffe bestillingskriminalitet og kriminelle familier hårdere - Regeringen.dk](#)

¹⁹⁹ <https://politi.dk/koebenhavns-politi/nyhedsliste/to-maend-idoemt-16-og-10-aars-faengsel-for-medvirken-til-bandere-lateret-drabsforsog-med-haandgranat/2025/01/24> års fængsel for medvirken til banderelateret drabsforsøg med håndgranat | Nyheder | Københavns Politi

²⁰⁰ [Anklager bekræfter: Nyt om 16-årig dreng efter skudepisode i Aalborg | TV2 Nord - Nyheder og TV fra Nordjylland](#)

et gruppebillede lavede et håndtegn, som politiet vurderede, var kendetegnende for banden, og at der samtidig foregik en form for vagtvirksomhed i området omkring pladsen.²⁰¹

Den 22. maj 2024 traf National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) afgørelse om et foreløbigt forbud af Bandidos MC. Samme dag indbragte anklagemyndigheden i medfør af grundlovens § 78, stk. 3, og retsplejelovens § 701, sag om opløsning af foreningen Bandidos MC i Danmark i medfør af grundlovens § 78, stk. 1, og om anerkendelse af det midlertidige forbud som lovligt. Sagen blev indbragt for Retten i Helsingør, idet ledelsen af Bandidos MC i Danmark på det tidspunkt havde adresse i Helsingør retskreds. Den 29. oktober 2025 afsagde Retten i Helsingør dom i sagen. Retten fandt, at Bandidos MC i Danmark udgør én samlet forening, og at foreningen, ved siden af et lovligt formål, også har et ulovligt formål som følge af den kriminalitet, der er begået som almindeligt led i foreningens virksomhed. Retten besluttede derfor, at Bandidos MC i Danmark skulle opløses efter grundlovens § 78, stk. 1, og anerkendte samtidig NSK foreløbige forbud af 22. maj 2024 som lovligt. Retten traf desuden afgørelse om konfiskation af blandt andet veste, mærker, kontanter og et klubhus i Løsning. Bandidos MC i Danmark ankede straks dommen til landsretten.

I december 2024 blev fire personer tiltalt for at have videreført gruppen ved i flok på motorcykel at have båret beklædning, som markerede et tilhørsforhold til Bandidos. De blev frikendt ved retten i Roskilde 5. marts 2025. De fire, i alderen 48-64 år, var blevet sigtet for at køre et kort stykke vej i samlet flok, samtidig med at de tre var iklædt landsholdstrøjer fra Belgien og Spanien. Ifølge anklagemyndigheden var trøjernes røde og gule farver i virkeligheden et signal om tilhørsforhold til Bandidos, som har brugt netop disse farver, mens de anklagede forklarede, at det var en gestus over for en anden motorcykelklub, som de var på vej for at besøge. Retten lægger vægt på, at lovgivningen har til formål at forhindre, at medlemmer af en forbudt klub kan skabe utryghed, og afviser, at det var tilfældet: ”Forbipasserende ville nok nærmest tænke, at det var Bedstefar MC, der var ude at køre” citeres retsformanden for.²⁰²

Dommen illustrerer, at det kan være vanskeligt at vurdere, hvornår der er tale om videreførelse af en forbudt/opløst klub. 1. februar 2025 blev straffelovens § 132 a, stk. 1 ændret, således at den nu tillige dækker tilfælde, hvor også handlinger, ”der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening”, kan straffes. Ifølge lovforslaget skyldes det blandt andet, at Rigsadvokaten har oplyst, at det i nogle tilfælde er vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at der faktisk er tale om videreførelse.

²⁰¹ <https://www.domstol.dk/koebenhavn/aktuelt/2024/3/dom-i-sag-om-viderefoerelse-af-den-oploeste-forening-loyal-to-familia/>

²⁰² <https://politi.dk/midt-og-vestsjaellands-politi/nyhedsliste/fire-tiltalt-for-at-viderefoere-forbudt-rocker-gruppe/2024/12/19> Frikendelsen er rapporteret af Ritzau og blandt andet gengivet i Folketidende: <https://folketidende.dk/alarm112/fire-rockere-frifindes-for-at-viderefoere-bandidos>

5.7.2.2. DE MEST KRIMINELLE UNGE

Ud over de repressive tiltag over for voksne bandekriminelle, behandlet ovenfor, er der i Danmark også fokus på rekruttering af børn og unge til bandemiljøet. Som ovenfor nævnt blev det i juni 2024 kriminaliseret at gøre noget, der kan involvere unge under 18 i kriminalitet. Der er registreret 2 tilfælde af denne form for lovovertrædelse i 2024, men ingen tilgængelige domme.⁵²

Der er registreret 2 tilfælde af denne form for lovovertrædelse i 2024, men ingen tilgængelige domme.²⁰³

Justitsministeriet udgav i 2017 to rapporter om de mest kriminelle unge, baseret på opgørelser af årgang 1996. Her skelnes mellem fire grupper af unge:

- Lovlydige unge – som ikke er registreret som mistænkte/sigtede i politiets register
- Småkriminelle – som kun er registreret for butikstyveri, brugstyveri, særlovsovertrædelser mm.
- Alvorligt kriminelle – som (udover eventuel mindre alvorlig kriminalitet) er registreret for 1-2 alvorlige forhold, f.eks. seksualforbrydelse, vold, indbrud eller røveri
- Mest kriminelle – unge, der er registreret for mere end to alvorlige forhold eller et enkelt meget alvorligt forhold, f.eks. manddrab eller salg/smugling af narkotika.

På denne baggrund når Justitsministeriet (Pedersen og Jørgensen 2017a) frem til følgende opgørelse, gengivet i opstilling 5.7.2.2.a:

Opstilling 5.7.2.2.a. Unge fra årgang 1996 fordelt efter kriminalitetskategori

Tabel 3.1. Unge fra årgang 1996 fordelt efter kriminalitetskategori.

	Antal personer	Andel ⁴	Andel blandt unge registreret for kriminalitet
Lovlydige	60.051	85 %	-
Småkriminelle	7.776	11 %	76 %
Alvorligt kriminelle	1.725	2 %	17 %
Mest kriminelle	726	1 %	7 %
I alt	70.278 ⁵	100 %	100 %

Kilde: Justitsministeriet (2017a)

Det fremgår, at de mest kriminelle unge udgør 1 pct. af ungdomsårgangen og 7 pct. af de unge, som er registreret for kriminalitet. Senere i rapporten fremgår det, at denne gruppe er mistænkt/sigtet for en tredjedel af den kriminalitet, ungdomsårgangen er registreret for i alderen 10-17 år, og at de er registreret for 44 pct. af årgangens straffelovskriminalitet. Næsten halvdelen af de mest kriminelle (45 pct.) er registreret for mere end 10 forhold. Arten af kriminalitet fremgår af opstilling 5.7.2.2.b.

²⁰³ Søgning gennemført 5. marts 2025

Opstilling 5.7.2.2.b. Mistanker/sigtelser vedrørende unge fra årgang 1996 fordelt efter kriminalitetskategori og kriminalitetens art.

Tabel 4.2.1. Mistanker/sigtelser vedrørende unge fra årgang 1996 fordelt efter kriminalitetskategori og kriminalitetens art.

	Småkriminelle	Alvorligt Kriminelle	Mest kriminelle	Antal i alt	Andel af alle forhold ⁷
Seksualforbrydelser	5 %	31 %	64 %	253	1 %
Voldsforbrydelser	0 %	38 %	62 %	2.332	8 %
Manddrab inkl. forsøg	0 %	0 %	100 %	22	0 %
Simpel vold	0 %	50 %	50 %	1.221	4 %
Alvorligere vold*	0 %	33 %	67 %	237	1 %
Trusler	0 %	19 %	81 %	363	1 %
Vold o.l. mod off. myndighed	1 % ^a	24 %	75 %	395	1 %
Vold i øvrigt	0 %	30 %	70 %	94	0 %
Ejendomsforbrydelser	37 %	24 %	39 %	11.699	40 %
Indbrud (beboelse m.v.)	0 %	21 %	79 %	1.070	4 %
Indbrud (ubeboet)	10 %	23 %	67 %	305	1 %
Butikstyveri	74 %	14 %	12 %	3.372	12 %
Andre tyverier	38 %	21 %	41 %	1.794	6 %
Brugstyveri	18 %	26 %	56 %	1.318	5 %
Brandstiftelse	1 %	40 %	59 %	280	1 %
Røveri	0 %	15 %	85 %	741	3 %
Hærværk	40 %	25 %	34 %	1.463	5 %
Hæleri	38 %	19 %	43 %	129	0 %
Andre ejendomsforbrydelser	22 %	54 %	24 %	1.227	4 %
Øvrig straffelov	26 %	26 %	49 %	531	2 %
Særlovsovertrædelser	62 %	16 %	22 %	14.271	49 %
Færdselslov	69 %	13 %	18 %	10.548	36 %
Lov om euforiserende stoffer	44 %	21 %	35 %	1.350	5 %
Våbenlov	0 %	36 %	64 %	555	2 %
Øvrig særlov	55 %	21 %	24 %	1.818	6 %

*inkl. særlig alvorlig vold (angår kun 1 forhold)

I tolkningen af tabellen skal man være opmærksom på, at fraværet af alvorligere forbrydelser, herunder vold, blandt de småkriminelle er en naturlig følge af opdelingen i grupper, som er beskrevet ovenfor.

Der er gennemført en række regressionsanalyser, som viser, hvilke af de risikofaktorer der er belyst i undersøgelsen, som påvirker sandsynligheden for at indgå i gruppen af de mest kriminelle, se opstilling 5.7.2.2.c.

Opstilling 5.7.2.2.c. Resultater fra regressionsanalyser vedrørende sandsynligheden for at indgå blandt de mest kriminelle unge sammenlignet med de øvrige unge fra årgang 1996

Tabel 9.1. Resultater fra regressionsanalyser vedrørende sandsynligheden for at indgå blandt de mest kriminelle unge sammenlignet med de øvrige unge fra årgang 1996.

	Mest kriminelle versus alvorligt kriminelle	Mest kriminelle versus småkriminelle	Mest kriminelle versus lovlydige ⁶⁰
Forhold vedrørende de unge			
Køn (pige)	-	-	-
Etnicitet (anden etnisk baggrund end dansk)	+	+	+
Bosiddende i et af de 33 SUB-områder			
Har skiftet skole (4.-9. kl.)	+	+	+
Har gået i specialklasse	+	+	+
Har ikke afsluttet 9. klasse	+	+	+
Ikke i gang med skoleforløb eller ungdomsuddannelse	+	+	+
Har været i kontakt med psykiatrien	+	+	+
Har modtaget en social foranstaltning (inden evt. kriminalitet, ekskl. anbringelser) ⁶¹			
Har været anbragt (inden evt. kriminalitet) ⁶²			
Bor med begge biologiske forældre	-	-	-
Bor i lejebolig	+	+	+
Har været bosiddende uden for Danmark			
Forhold vedrørende de unges forældre			
Mindst en forælder har været i kontakt med psykiatrien			
Mindst en forælder har været i alkohol- eller stofmisbrugsbehandling	+		+
Mors socioøkonomiske status (uden for arbejdsmarkedet)		+	+
Mindst en forælder er idømt en ubetinget afgørelse		+	+
Ung mor (under 25 år på fødselstidspunkt)			+
Forhold vedrørende de unges søskende			
Mindst en søskende er idømt en ubetinget afgørelse	+	+	+

⁶⁰ Der er lavet tilsvarende analyser, hvor de mest kriminelle unge er sammenlignet med alle øvrige unge fra årgangen (de alvorligt kriminelle, småkriminelle og lovlydige samlet). Resultaterne er helt identiske med sammenligningen mellem de mest kriminelle unge og de lovlydige, hvilket ikke er overraskende, idet de lovlydige udgør størstedelen af årgangen.

⁶¹ Denne variabel indgår ikke i analysen af de mest kriminelle i forhold til de lovlydige, da variabelen måles i perioden inden en mistanke/sigtelse, og alle i kategorien de mest kriminelle er mistænkt/sigtet for kriminalitet (ned til 10 års alderen), mens ingen af de lovlydige er registreret for kriminalitet. Måleperioderne for variabelen bliver dermed meget forskellige for de to grupper.

⁶² Se noten overfor.

Kilde: Pedersen og Jørgensen 2017 a

Forfatterne bemærker, at listen over risikofaktorer ikke er udtømmende, da den kun omfatter de forholdsvis få registerfaktorer, der er belyst i undersøgelsen. Det fremgår også, at knap halvdelen af de mest kriminelle er karakteriseret ved mindst fire risikofaktorer – blandt de lovlydige er det kun 3 pct. En væsentlig del af de mest kriminelle har altså haft en belastet opvækst.

I den anden rapport (Pedersen og Jørgensen 2017 b) ses på udviklingen i antallet af de mest kriminelle. Der er fra fødselsårgang 1991 til 1997 sket et fald i andelen af de mest kriminelle fra 1,7 pct. til 1,0 pct., se opstilling 5.7.2.2.d. Tilsvarende ses en mindske i antallet af unge i de øvrige grupper af ungdomskriminelle og dermed også en reduktion i den andel, de udgør i forhold til hele fødselsårgangen.

Opstilling 5.7.2.2.d. Mistænkte/sigtede unge fordelt efter kriminalitetskategori og fødselsårgang. Andel i forhold til hele fødselsårgangen

Tabel 3.1. Mistænkte/sigtede unge fordelt efter kriminalitetskategori og fødselsårgang. Andel i forhold til hele fødselsårgangen.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Lovlydige	79,8 %	81,8 %	82,5 %	83,2 %	84,3 %	85,4 %	87,9 %
Småkriminelle	14,7 %	13,5 %	12,7 %	12,5 %	11,8 %	11,1 %	9,1 %
Alvorligt kriminelle	3,7 %	3,7 %	3,4 %	3,0 %	2,8 %	2,4 %	2,1 %
Mest kriminelle	1,7 %	1,6 %	1,4 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

For de mest kriminelle ses desuden et fald i det gennemsnitlige antal mistanker/sigelser rettet mod hver enkelt fra ca. 10½ i årgang 1991 til ca. 8½ i årgang 97.

Der er desværre ikke gennemført tilsvarende undersøgelser siden 2017. Det generelle billede af ungdomskriminalitetens udvikling er, at andelen af de 10-15-årige pr. 1.000 i aldersgrupperne, som er mistænkt/sigtet for straffelovsovertrædelser er lidt højere i 2023, end den var i 2014. Blandt de 16-25-årige er andelen af sigtede for straffelovsovertrædelser omvendt mindre i 2023, end den var i 2014 (Jensen, 2024)

Bandemedlemskab blandt de unge

Der er i et par ungdomsundersøgelser i de senere år stillet spørgsmål om unges bandemedlemskab. I en undersøgelse baseret på International Self-Report Delinquency Study sammenligner Kaakinen m.fl. (2024) omfanget af de 13-17-åriges selvrapporterede medlemskab af en bande. Definitionen på bandemedlemskab følger Eurogangs definition som lyder “A street gang (or troublesome youth group corresponding to a street gang elsewhere) is any durable, street-oriented youth group whose involvement in illegal activity is part of its group identity” (Weerman m.fl. 2009)”, og vurderingen bygger på en række spørgsmål. For at blive rubriceret som bandemedlem skal den unge svare bekræftende på, at

- han/hun er medlem af en vennegruppe, som laver ting sammen eller bare hænger ud (Nej/Ja),
- han/hun kan angive antal medlemmer og deres omtrentlige alder
- at gruppen bruger en stor del af sin tid i det offentlige rum (Nej/Ja)
- at gruppen har et sted/område, den kalder sit eget (Nej/Ja)
- at gruppen har eksisteret i et nærmere angivet tidsrum
- at det er accepteret i gruppen, at man gør ulovlige ting (Nej/Ja)
- at medlemmer af gruppen faktisk gør ulovlige ting sammen (Nej/Ja)

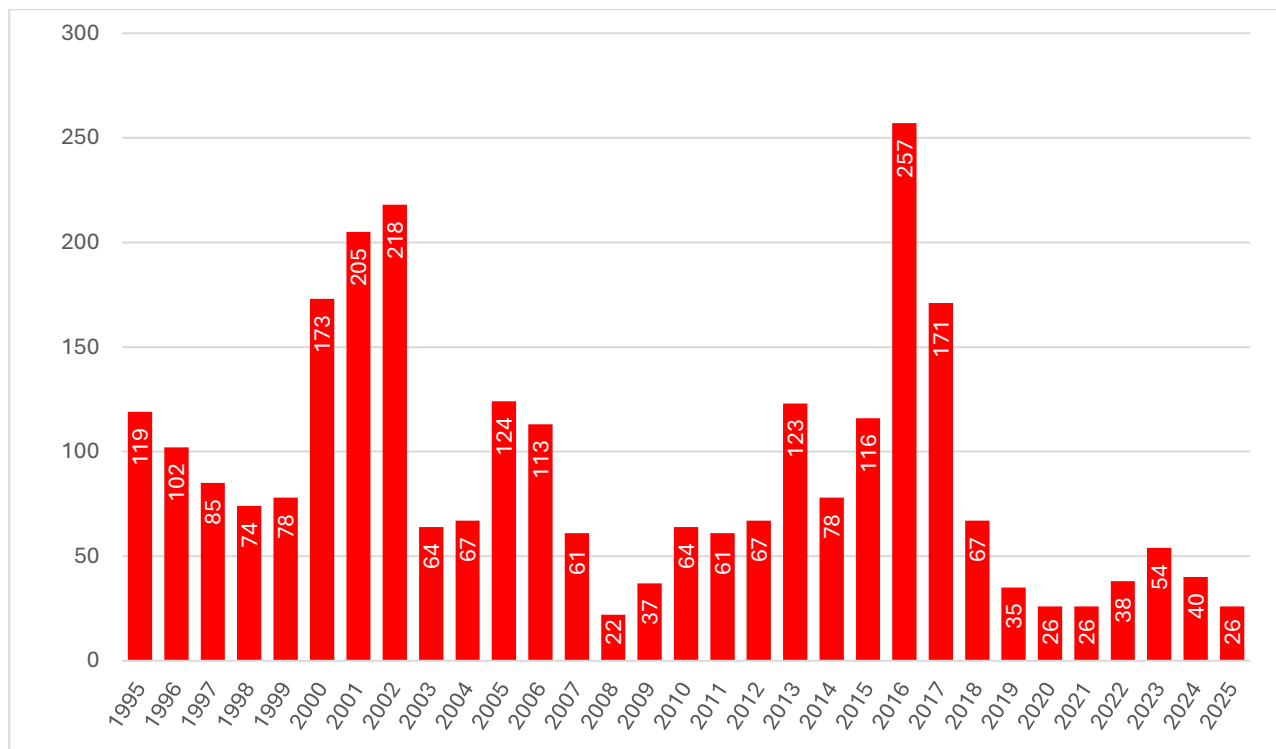
Publikationen er et såkaldt Policy Brief, og den faktiske analyse af tallene for de nordiske lande foreligger endnu ikke. Det er imidlertid klart, at undersøgelsen ikke er repræsentativ for de nordiske lande som helhed, da den kun er foretaget i enkelte byer – i de øvrige nordiske lande blandt andet hovedstæder, i Danmark i Randers og Næstved. Her finder man, at 7 pct. af de danske unge er involveret i *street gangs*. Det er væsentlig højere end det, vi ser i andre undersøgelser, som er omtalt herunder. Det væsentligt højere estimat kan bero på flere ting, herunder den ældre aldersgruppe og området, hvor data er indsamlet, samt det forhold, at det ikke er deltagerne selv, der vurderer, om deres gruppe kan siges at være en bande. Der stilles spørgsmål herom i Eurogang-spørgeskemaet, men disse svar er (endnu) ikke offentliggjort.

Ungdomsundersøgelserne blandt de 14-15-årige i Danmark (Balvig 2005, 2010, 2016) har stillet to spørgsmål om bander: For det første, om den unge tror, at der er ”andre unge, som mener eller tror, at du er med i en eller anden slags bande”. I 2005 svarede 4 pct. af de unge ”Ja, helt sikkert”, i 2010 var det 2 pct. og i 2016 var det 1 pct. For det andet blev der spurgt, om den unge selv mener, at ”du er med i en eller anden slags bande”. I alle tre år var det 1 pct., som svarede ”Ja, helt sikkert”.

I Københavnsprojektet 2019-2020 (Balvig, Holmberg & Soei 2023), hvori der deltog 4 forsøgsskoler beliggende i udsatte boligområder og 4 kontrolskoler, som ikke gjorde, er der stillet det samme spørgsmål om eget bandemedlemskab. Her er det 1 pct. af de unge i 7.-9. klasse, som selv siger, de er med i en bande, mens 3 pct. siger, at de hænger ud med bandemedlemmer. For begge spørgsmål er andelen den samme i forsøgs- og kontrolskolerne. Undersøgelsen viser desuden, at både de unge selv og de voksne, der omgiver dem, har væsentligt overdrevne antagelser om, hvor mange unge, som er bandemedlemmer eller hænger ud med bandemedlemmer.

5.8. ULOVLIGT ERHVERV M.V. (jf. §§ 197-198, 202, stk. 1, 204) – bl.a. tiggeri

Opstilling 5.8.a. Antal tilfælde af ulovligt erhverv m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-78%
Pct.-vis ændring 2019-2025	-26%

Af rapport af 14. januar 2020 fra Københavns Politi fremgår bl.a.:

”I forbindelse med målrettet kriminalitetskontrol på Københavns Hovedbanegård bemærkede undertegnede en person, iført grøn jakke stå ved indgangen til Københavns Hovedbanegård, der foretog betleri. Undertegnede foretog observation mod personen i tiden fra kl. 0930 til 0935. Under observationstiden bemærkede undertegnede, at personen rettede henvendelse til samtlige forbipasserende ved at række et hvidt papkrus imod dem. I bunden af papkruset lå der nogle mønter, som raslede højt, når han rakte papkruset frem mod de tilfældige forbipasserende personer. Det var tydeligt, at personen foretog betleri, idet han rettede henvendelse til samtlige forbipasserende og personerne ikke kunne undgå tage stilling til hans tilstedeværelse og hans formål med sin henvendelse til dem.” (Her citeret

efter Udskrift af Højesterets Dombog, Højesterets dom afsagt onsdag den 2. februar 2022, sag 91/2020).

Dette må være en af de 26 sager, der er opregnet i opstilling 5.8.a vedrørende 2020, hvor stort set alle anmeldelser dette år – såvel som i de umiddelbart forudgående og de efterfølgende – drejede sig om noget tilsvarende: betleri, dvs. tiggeri. I hele perioden 1995-2024 udgjorde overtrædelser af forbuddet mod tiggeri, samt advarsler herom, 95 pct. af de registrerede tilfælde af ulovligt erhverv. De sidste 5 pct. drejede sig om professionelt hasardspil.

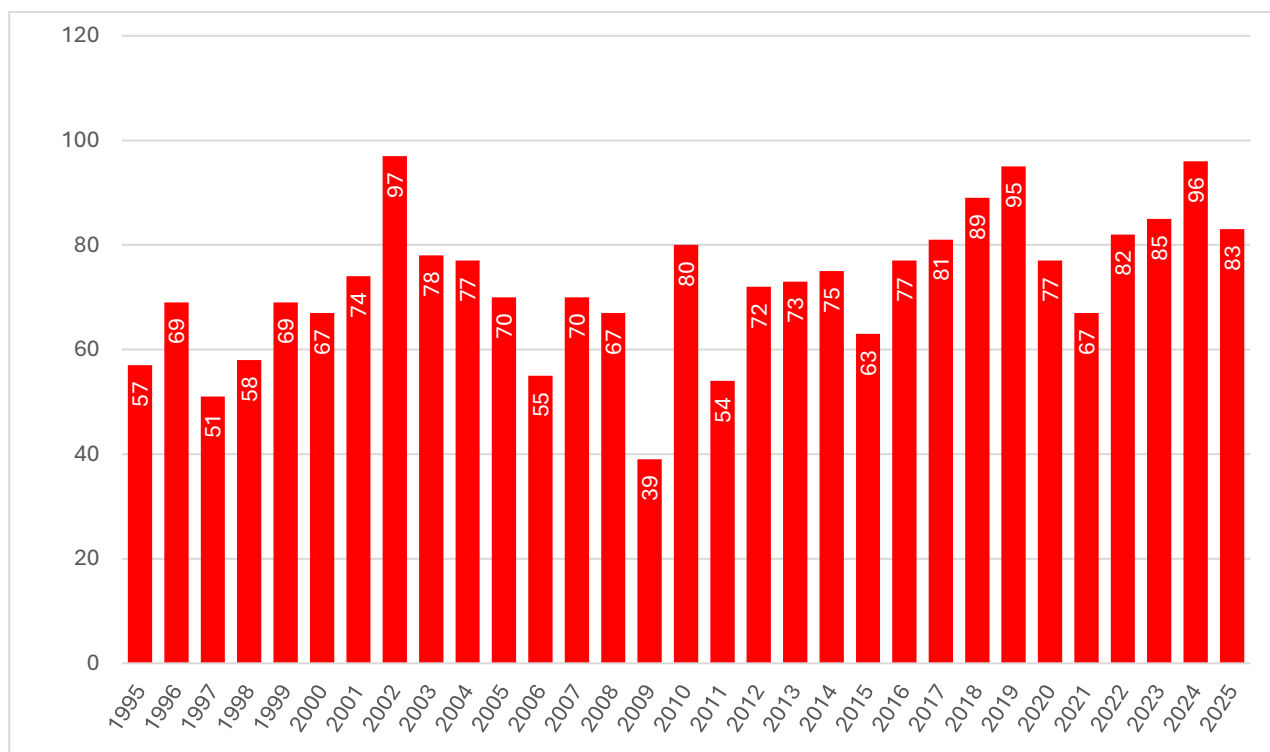
I hele 5-års perioden fra 2008-2012 havde der været 185 tilfælde anmeldt om tiggeri, og 7 domfældelser. Førstegangsbetleri udløste en advarsel, anden gang typisk 7 dages betinget fængsel. Strafferammen var 6 måneders fængsel.

I 2017 fremsatte regeringen et lovforslag om skærpelse af reglerne om betleri, med reference til ”udenlandske tilrejsende” der ”ernærer sig ved bl.a. flaskesamling og tiggeri²⁰⁴” ændredes betleri-loven i skærpende retning. Det centrale i denne var, at kravet om advarsel ikke længere skulle gælde, når forholdet var begået i gågade, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler, og at man ovenikøbet ved fastsættelse af straffen skulle lade det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet var begået et af de nævnte steder. Af lovbemærkningerne fremgår tillige, at der i disse sager kan straffes uanset om tiggeriet i det konkrete tilfælde har skabt utryghed. Den domspraksis, man lagde op til, og som er blevet fulgt, er, at straffen i så fald skal være 14 dages ubetinget fængsel. Strafferammen er stadig 6 måneders fængsel. Under formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.

²⁰⁴ https://www.ft.dk/ripdf/samling/20161/lovforslag/1215/20161_1215_som_fremsat.pdf

5.9. FORBRYDELSE I FAMILIEFORHOLD (jf. §§ 208, 213, stk. 1, 214, stk. 1, 215)

Opstilling 5.9.a. Antal tilfælde af forbrydelser i familieforhold der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

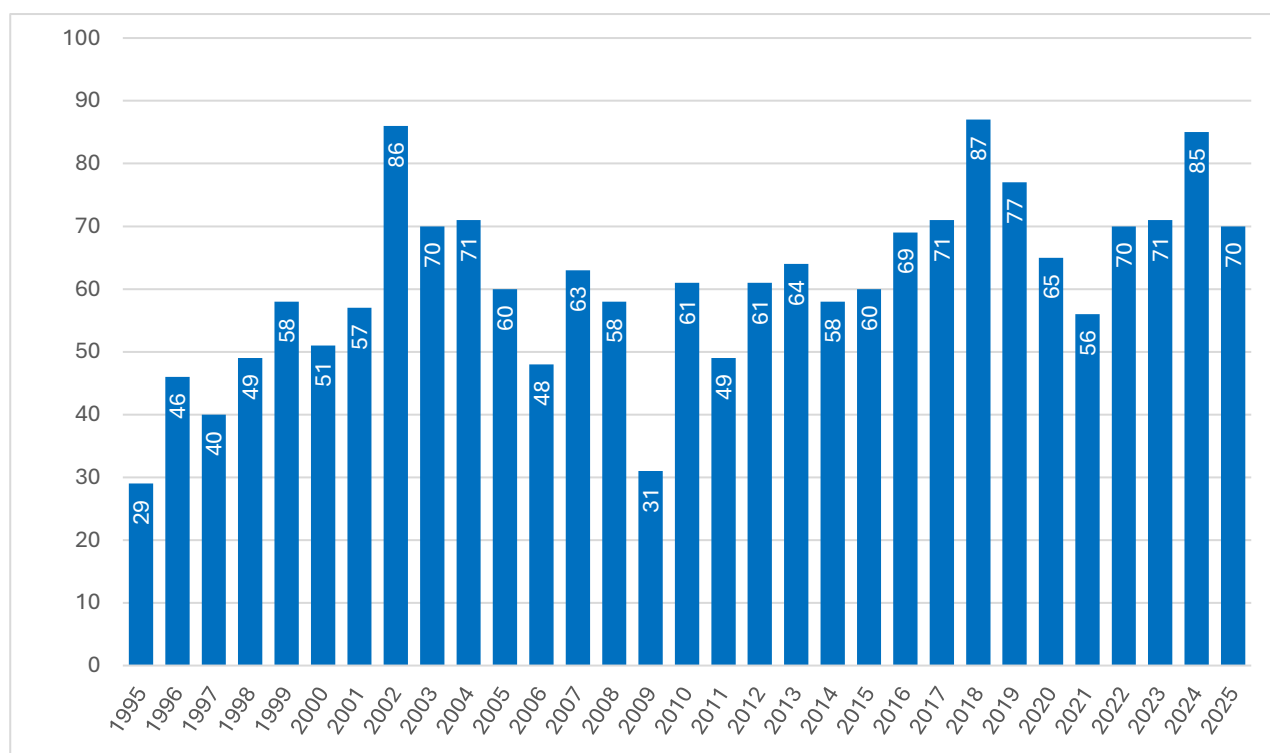
Pct.-vis ændring 1995-2025	46 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-13 %

Lovovertrædelser i opstilling 5.9.a drejer sig hovedsageligt om unddragelse af forældremyndighed, som udgør ca. 84 pct. af tilfældene i hele perioden; bigami, som udgør ca. 8 pct. af tilfældene, vanrøgt ca. 6 pct, samt nogle få tilfælde af ”bortsendelse af barn til udlandet”. Sidstnævnte vedrører § 215 a, som blev indsat i straffeloven i slutningen af 2018 med henblik på at forhindre, at forældre kunne sende deres børn på ”genopdragelsesrejser”. Der er registreret i alt 33 sager i perioden 2019-2025.

I september 2025 blev en sag anmeldt til Østjyllands Politi hvorefter en 57-årig mand blev anholdt og efterfølgende fremstillet i grundlovsforhør ved Retten i Aarhus. Manden er af Anklagemyndigheden ved Østjyllands Politi blevet tiltalt for, at i juni 2022 for at være rejst fra Danmark til udlandet med sine tre døtre med det formål, at børnene skulle sendes på en såkaldt genopdragelsesrejse i Somalia. Ifølge sagens anklageskrift bragte genopdragelsesrejsen børnenes sundhed og udvikling i alvorlig fare, da de i den forbindelse blev udsat for svigtende omsorg i form af blandt andet trusler, vold og tvang.

Den 27. april 2026 blev manden ved Retten i Aarhus idømt tre års fængsel²⁰⁵.

Opstilling 5.9.b. Antal tilfælde af unddragelse af forældremyndighed der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

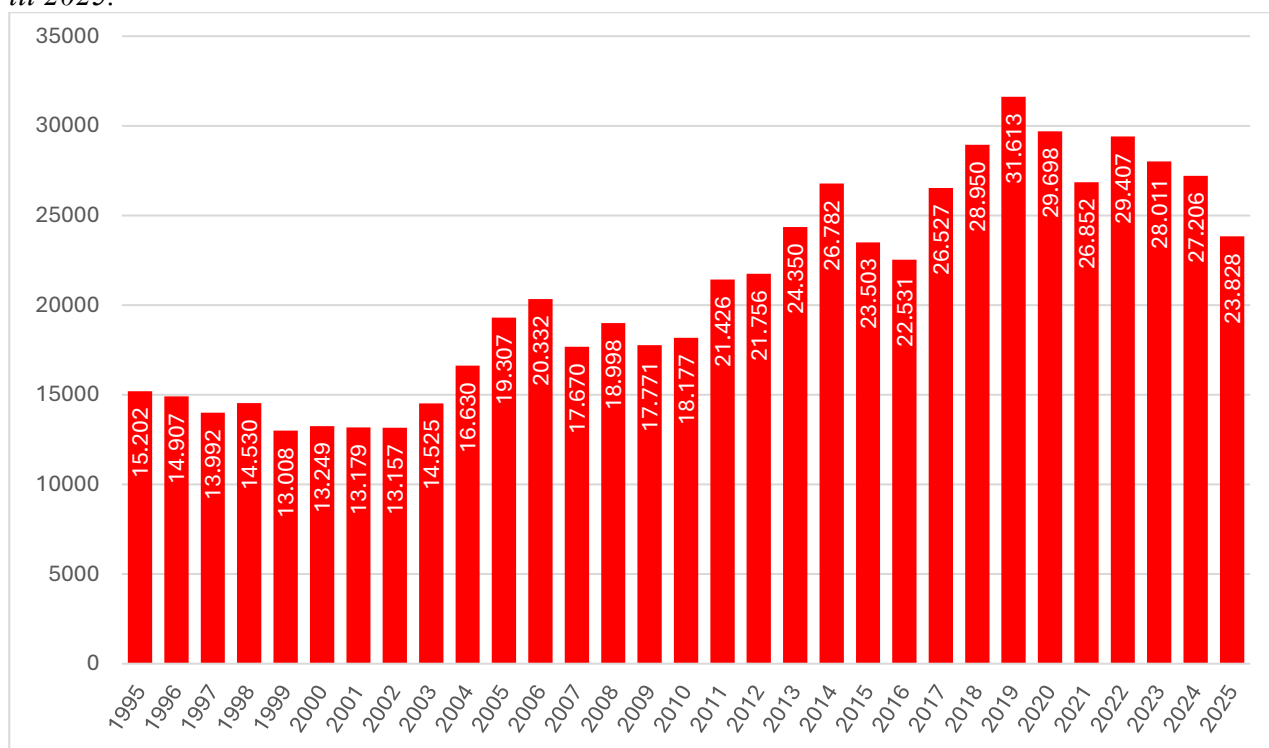
Pct.-vis ændring 1995-2025	141%
Pct.-vis ændring 2019-2025	-9%

²⁰⁵ <https://politi.dk/oestjyllands-politi/nyhedsliste/tiltalt-for-at-sende-sine-boern-paa-genopdragelsesrejse/2026/03/25>
<https://jyllands-posten.dk/indland/ECE19239096/far-straaffes-med-tre-aars-faengsel-for-voldelig-genopdragelse-af-dotre/>

Unddragelse af forældremyndighed drejer sig – vurderet ud fra tilgængelige domme – primært om sager, hvor den ene forælder tager børn, som den anden forælder har forældremyndigheden over, med til udlandet, ofte vedkommendes eget hjemland. Som det fremgår af opstilling 5.9.b., er der et begrænset antal tilfælde og ret store udsving fra år til år, men samlet set er der et stigende antal årlige tilfælde gennem perioden. Udmålte straffe i disse sager er ofte ubetinget fængsel.

5.10. OVERTRÆDELSER AF NARKOTIKALOVGIVNING (jf. § 191, stk. 1 og 2, 290, stk. 1 og 2 samt Lov om euforiserende stoffer)

Opstilling 5.10.a. Antal tilfælde af overtrædelse af narkotikaloggivningen (straffeloven og lov om euforiserende stoffer) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	57%
Pct.-vis ændring 2019-2025	-25%

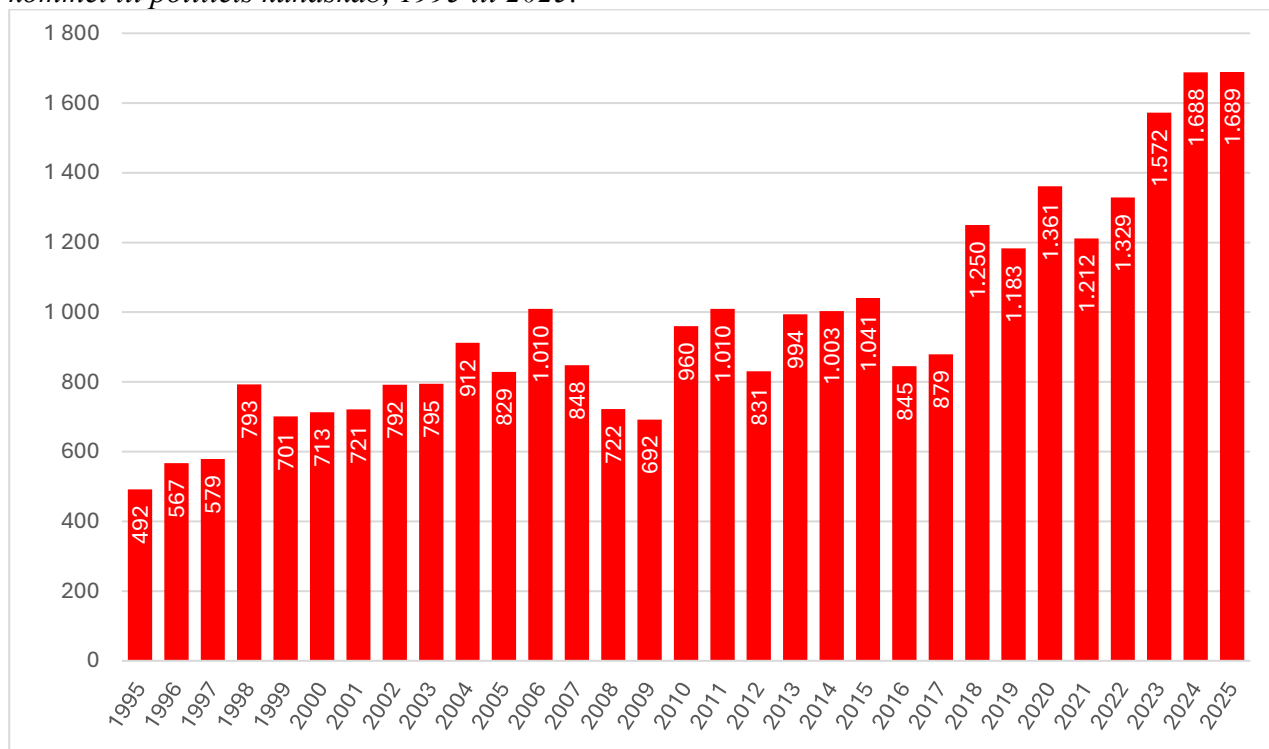
Opstilling 5.10.a omfatter overtrædelser af straffeloven vedrørende euforiserende stoffer samt lov om euforiserende stoffer. Overtrædelser af dopinglovgivningen, herunder straffelovens § 191 a, behandles længere fremme. Straffelovens § 191 skærper straffen for alvorligere overtrædelser af lov om euforiserende stoffer, og strafferammen blev hævet fra 10 til 16 år i 2004. Fra det år har der været en generel stigning i antallet af registrerede overtrædelser frem til 2019, og herefter en svagt faldende tendens. Man skal her være opmærksom på, at overtrædelser af lovgivningen vedr. euforiserende stoffer primært kommer til politiets kundskab gennem proaktive politiindsatser – politikontroller, visitationer, efterforskning på baggrund af tip fra meddelere mv. – frem for gennem anmeldelser fra offentligheden. Udviklingen i omfanget af sager afspejler derfor i stort omfang politiets

ressourceforbrug på denne type lovovertrædelser snarere end omfanget af befolkningens brug af euforiserende stoffer.

Langt hovedparten af de tilfælde, der indgår i opstilling 5.10.a, drejer sig om overtrædelser af lov om euforiserende stoffer, mens salg og smugling af narkotika, som er så alvorligt, at det omfattes af straffeloven, er af væsentlig mindre omfang.

5.10.1. SALG AF NARKOTIKA (jf. straffelovens § 191, stk. 1, 290, stk. 1)

Opstilling 5.10.1.a. Antal tilfælde af salg af narkotika der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2024	243%
Pct.-vis ændring 2019-2024	24%

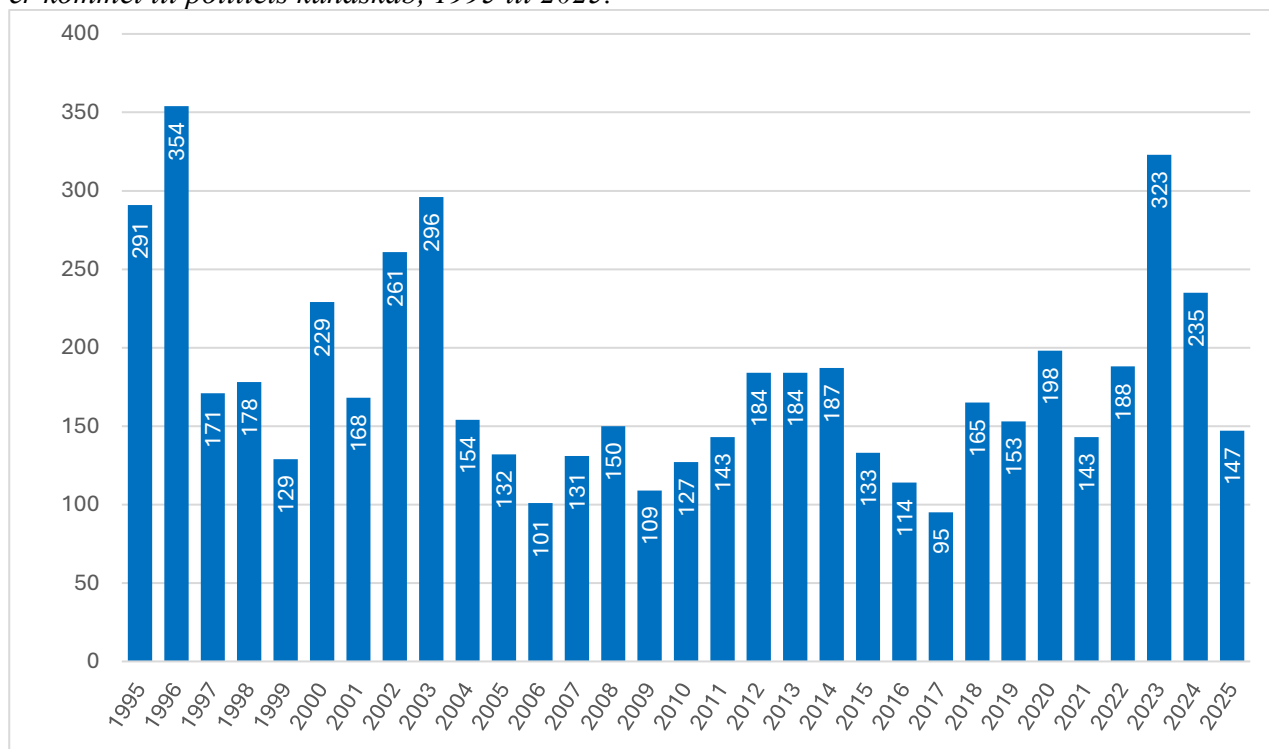
De registrerede tilfælde i opstilling 5.10.1.a omfatter ud over salg af narkotika også hæleri vedr. narkotika, som frem til 2001 var omfattet af den daværende § 191 a i straffeloven, men siden da har været omfattet af § 290 om hæleri. Sådanne sager kan for eksempel dreje sig om personer, der har håndteret udbyttet af narkotikasalg. Der er kun mellem 10-30 sager om hæleri årligt i perioden. Antallet af sager om salg af narkotika efter § 191 er steget væsentligt siden 1995.

5.10.2. SMUGLING AF NARKOTIKA M.V. (jf. § 191, stk. 2)

10. marts 2025 blev en kinesisk statsborger bosiddende i Danmark idømt 5 års fængsel samt udvisning for bestandigt for sin rolle i indsmugling af hash og hvidvask af indtjeningen. Han tilstod at have medvirket i at smugle i alt 792 kg. hash ind i Danmark, hvor han blandt andet indsamlede penge og fordelte udbyttet. Han medvirkede desuden i hvidvask af over 32 mio. kr. ved at have købt minkskind kontant og derefter sælge dem gennem legale kanaler.²⁰⁶

I 2021 blev 13 tiltalte i den såkaldte *Goldfingersag* idømt i alt 183 års fængsel for indsmugling og videreformidling af over et ton kokain. 3 af de tiltalte, som havde håndteret pengene, kokainen indbragte, blev idømt hver 5 års fængsel for hæleri. 6 af de tiltalte fik straffe på 17-19 år, da Østre Landsret tog straffelovens § 88 om særligt skærpende omstændigheder i brug, hvilket altså førte til domme, som ligger over, hvad vi normalt i praksis betragter som livstid i Danmark.²⁰⁷

Opstilling 5.10.2.a. Antal tilfælde af smugling af narkotika der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-49 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-4 %

²⁰⁶ <https://politi.dk/national-enhed-for-saerlig-kriminalitet/nyhedsliste/hovedmand-bag-hvidvask-med-minkskind-er-doemt/2025/03/10>

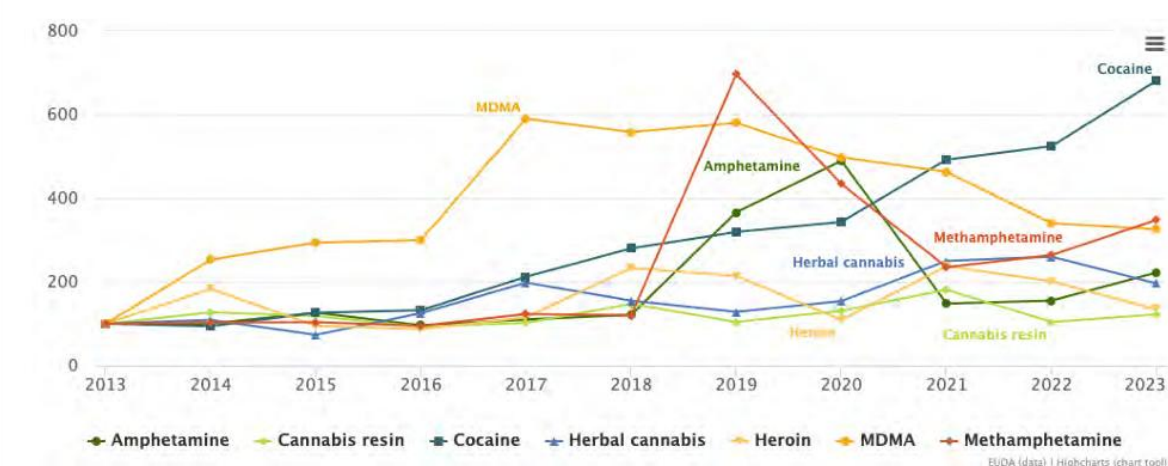
²⁰⁷ <https://anklagemyndigheden.dk/da/13-personer-idoemt-i-alt-183-aars-faengsel-omfattende-organiseret-narkohandel?form=MG0AV3&form=MG0AV3>

Antallet af sager om smugling af narkotika fluktuerer, og der er ikke nogen klar udvikling gennem perioden.

EU anser narkotikasmugling, og særligt organiserede kriminelle gruppers involvering heri, som en væsentlig trussel mod sikkerheden i Unionen. European Drug Report 2024, som er udgivet af den Europæiske Unions Narkotikaagentur (EUDA), oplyser, at der i løbet af de sidste 10 år har været en væsentlig stigning i omfanget af beslag af euforiserende stoffer, se opstilling 5.10.2.b.

Opstilling 5.10.2.b. Den procentvise udvikling i omfanget af konfiskeret narkotika i den europæiske union ca. 2013-2023.

Figure 1.5. Drug seizures in the European Union – quantity of drugs seized, indexed trends (2013 = 100)

The indexed trends presented reflect relative changes in drug seizures over a 10-year period but give no indication of the actual amounts.

MDMA tablets were converted to mass-equivalents by assuming a mass of 0.25 grams MDMA per tablet.

Kilde EMCDDA (2025).

European Drug Report 2025 viser, at de samlede beslaglagte *mængder* narkotika i EU er steget fra 2013 til 2023. Målt i beslaglagt mængde ses de største stigninger for kokain (+581 pct.), metamfetamin (+248 pct.), MDMA (+226 pct.), amfetamin (+122 pct.) og cannabis i form af urt (+96 pct.). Udviklingen ser anderledes ud, når der ses på *antallet* af beslaglæggelser. Her er antallet faldet for cannabis resin/hash (-12 pct.), cannabis urt (-29 pct.) og heroin (-33 pct.), mens antallet er steget for metamfetamin (+184 pct.), MDMA (+54 pct.), kokain (+41 pct.) og amfetamin (+9 pct.). Europæiske Unions Narkotikaagentur (2025) peger på, at der findes betydelige forbrugermarkeder for disse stoffer i Europa.

Agenturet fremhæver dog, at stigninger i beslaglagte mængder sandsynligvis også delvist afspejler Europas voksende rolle som produktions-, eksport- og transitområde. Samtidig kompliceres

fortolkningen af udviklingen af, at beslaglæggelser påvirkes af politiets og retshåndhævende myndigheders strategier og prioriteter samt af smuglernetværkenes evne til at undgå opdagelse.

Det samlede beslag af kokain i EU opgives af EUDA til 419 ton i 2023, hvilket er en stigning fra 323 ton i 2022 og det højeste niveau for syvende år i træk. Belgien, Spanien og Nederlandene stod tilsammen for 72 pct. af den samlede beslaglagte mængde i 2023, hvilket peger på at hovedparten af kokainen er beslaglagt i lande med store, internationale havne. Samtidig understreger EUDA, at beslaglagte mængder bør betragtes som minimumstal, da der er mangler i medlemslandenes indberetninger.

Udviklingen i Danmark er gået den modsatte vej – i 2023 blev der beslaglagt 192 kg kokain fordelt på 5.599 beslaglæggelser, hvor der i Danmark i 2013 blev beslaglagt 681 kg. kokain, det største beslag i hele perioden 2002-2022. I 2022 var tallet i Danmark 352 kg.²⁰⁸

Sundhedsstyrelsen (2024b) monitorerer i ”Gadeplansprojektet” renheden af de stoffer, der beslaglægges i 6 byer i Danmark, se opstilling 5.10.2.c. Renheden beskriver *kvaliteten* at stofferne: jo renere stoffet er, des større euforiserende virkning har stoffet. Sundhedsstyrelsen fremhæver, at det ses for alle stoftype, at renheden på brugerniveau varierer meget, så der findes stoffer af både høj og lav renhed på stofmarkedet samtidig²⁰⁹.

Opstilling 5.10.2.c. Renheden af narkotika beslaglagt på gadeplan i Danmark 2024

²⁰⁸ https://www.euda.europa.eu/data/stats2024/szr_en#displayTable:SZR-2-3-1

Det er ikke klart, om tallene alene angår beslag i forbindelse med indsmugling, eller om beslag på hos brugere på gadeplan også er medtaget.

²⁰⁹ <https://www.sst.dk/vidensbase/forebyggelse/stoffer/advarsler-om-farlige-stoffer/renhed-af-illegale-stoffer-paa-brugerniveau-i-danmark>

Tabel 3. Renhed af illegale stoffer på landsplan i 2024
(Renheden er angivet som procent aktivt stof)

Stof	Antal	Gennemsnit	95% konfidensinterval ¹	Variationsbredde
Heroinbase (brun heroin)	14	10%	6 – 18%	2 – 34%
Heroinchlorid (hvid heroin)	6	32%	1 – 64%	4 – 68%
Kokain	57	53%	48 – 57%	18 – 85%
Amfetamin	46	13%	10 – 16%	1 – 66%
MDMA	41	73%	69 – 77%	29 – 85%
THC i hash ²	35	29%	26 – 31%	11 – 45%
CBD i hash ²	32	1,1%	0,9 – 1,2%	0,3 – 2%
Ketamin ³	31	80%	74 – 85%	10 – 94%
Metamfetamin ³	7	76%	70 – 81%	67 – 81%

¹Angiver det interval som med 95% sandsynlighed indeholder den sande gennemsnitlige renhed.

²THC og CBD er bestemt som total THC og total CBD i hashprøver indsamlet i København, Aarhus og Odense.

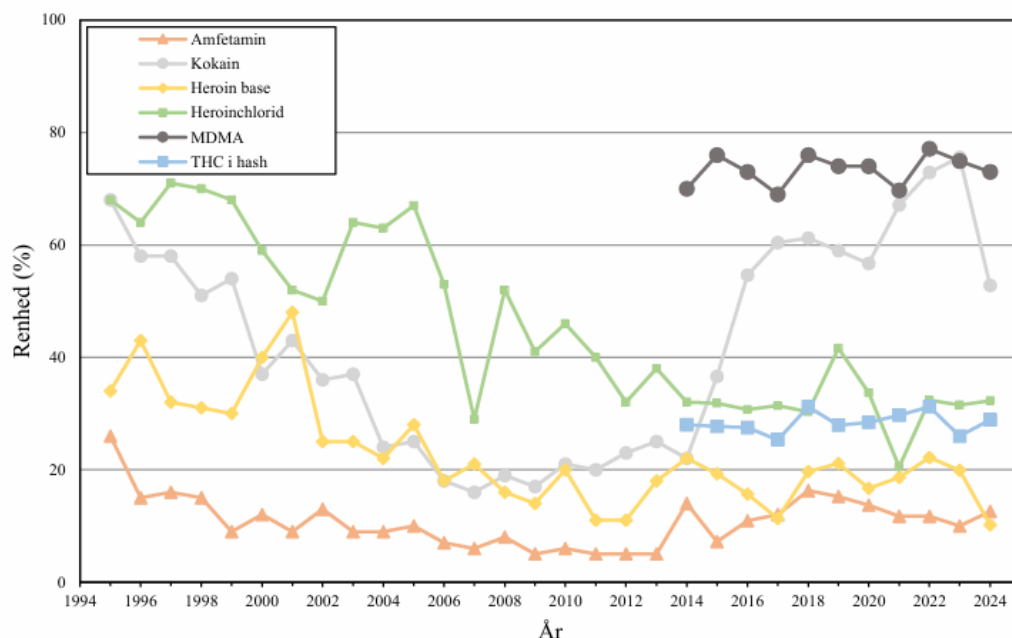
³Renheder for ketamin og metamfetamin er hentet fra rapporten "Nye Psykoaktive Stoffer i Danmark 2024".

Kilde: Lindholst 2024

Opstilling 5.10.2.d. Renheden af stoffer beslaglagt på gadeplan 1995-2024.

Figur 4: Renhed af illegale stoffer på brugerniveau i Danmark 1995 – 2024

Renheden er angivet som procent aktivt stof

Renhedsdata vedr. MDMA fra årene 2014 – 2019 er hentet fra rapporten "Illegale stoffer i Danmark"

Kilde: Lindholst 2024

Det fremgår af opstilling 5.10.2.c at ketamin på brugerniveau i 2024 havde den højeste gennemsnitlige renhed med 80 pct. aktivt stof, efterfulgt af metamfetamin med 76 pct. og MDMA med 73 pct. (Lindholst 2024). Det bemærkes, at renheden for ketamin og metamfetamin ikke stammer fra selve gadeplansprojektets tidsserie, men er hentet fra rapporten Nye Psykoaktive Stoffer i Danmark 2024. Af opstilling 5.10.2.d hvor ketamin og metamfetamin ikke indgår, fremstår MDMA derfor som det reneste stof i 2024. Kokain havde i 2024 en gennemsnitlig renhed på 53 pct, hvilket er et signifikant fald fra 76 pct. i 2023, hvor stoffets renhed var på det højeste niveau siden målingerne begyndte i 1995. Faldet i 2024 skyldes ifølge Sundhedsstyrelsen, at kokain i højere grad opblandes med tilsætningsstofferne procain, phenacetin og koffein²¹⁰.

²¹⁰ <https://www.sst.dk/vidensbase/forebyggelse/stoffer/advarsler-om-farlige-stoffer/renhed-af-illegale-stoffer-paa-brugerniveau-i-danmark>

5.10.3 OVERTRÆDELSER AF LOV OM EUFORISERENDE STOFFER (særlov)

Lov om euforiserende stoffer omfatter dels besiddelse af stoffer til eget forbrug, dels salg til andre i mindre kvanta.

Frem til 2004 var den almindelige strafferetlige reaktion ved besiddelse af små mængder narkotika til eget forbrug en advarsel. I 2004 besluttede Folketinget, at der fremover skulle være bødestraf også i førstegangstilfælde, og at advarsel kun kunne komme på tale, hvis særlige forhold talte for det, herunder, at den mistænkte skulle vidne i en sag, eller at vedkommende var afhængig af stærke narkotika og at sociale hensyn derfor talte for en advarsel. Ved salg og overdragelse af stoffer skulle det betragtes som en betydeligt skærpende omstændighed, at det var foregået på restaurationer, spillesteder og ved koncerter, samt andre steder, hvor publikum typisk er børn og unge.

I juli 2007 blev bødeniveauet for besiddelse af stoffer til eget forbrug omtrent firedoblet, samtidig med, at det blev skrevet direkte ind i loven, at sociale forhold som stærk afhængighed kunne tale for en advarsel i stedet for bøde.

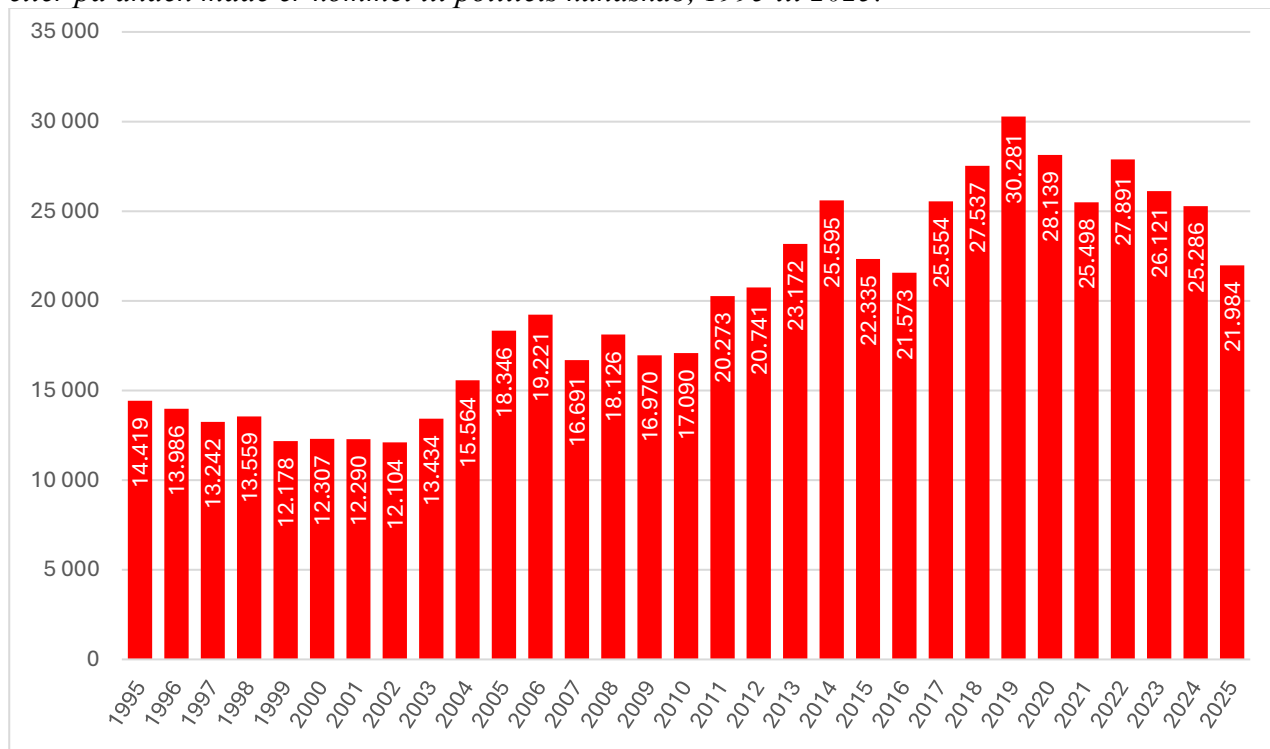
I 2012 indsattes § 3 b, som gjorde det muligt at søge om tilladelse til at oprette og drive stofindtagelsesrum for personer med stærk afhængighed og længerevarende misbrug. Det betød blandt andet, at Københavns Politis hidtidige politik med at indføre forbudszoner for narkomaner på indre Vesterbro blev afløst af en ”bufferzone”, hvor politiet ikke længere strafforfulgte narkomaner, se opstilling 5.10.3.a.

I de senere år er der kommet opmærksomhed på brugen af lattergas som rusmiddel. I 2020 blev det forbudt at sælge mere end 17 gram lattergas til en forbruger pr. dag, og det blev forbudt at sælge lattergas til unge under 18 år. 13/6 2023 blev det forbudt at markedsføre lattergas til beruselsesformål, og lattergas må ikke besiddes på offentligt tilgængelige steder, uddannelsessteder, ungdomsklubber mv., medmindre der er tale om erhvervsudøvelse eller andet anerkendelsesværdigt formål. Besiddelse af mindre mængder på offentlige steder straffes i udgangspunktet med en bøde på 3.000 kr. Der er registreret 152 sager om enten markedsføring eller besiddelse af lattergas i 2023, og 1.076 i 2024. Disse indgår i det samlede antal registrerede overtrædelser af lov om euforiserende stoffer i 2023, 2024 og 2025.

I juni 2024 blev lov om euforiserende stoffer som en del af udmøntningen af den såkaldte Værdighedsreform ændret, således at der kunne meddeles advarsel for besiddelse af stoffer til eget forbrug grundet sociale forhold også i gentagelsestilfælde. Det blev samtidig besluttet, at personer over 18 år, som er stærkt afhængige af hårde euforiserende stoffer ikke skal strafforfølges for besiddelse, hvis de befinder sig i, eller er på vej til, et stofindtagelsesrum for at indtage stoffet. Det er politidirektøren, der bestemmer udstrækningen af det geografiske områder rundt om stofindtagelsesrummene, hvori stofmisbrugere ikke strafforfølges.

Udviklingen i lovgivningen går altså i to retninger: Stofmisbrugere med svær og langvarig afhængighed, herunder dem, der benytter stofindtagelsesrum, skal behandles lempeligt, mens andre stofbrugere straffes med ikke ubetydelige bøder, og stofsalg som altovervejende hovedregel straffes med frihedsstraf. Det samlede antal registrerede overtrædelser af lov om euforiserende stoffer ses i opstilling 5.10.3.b.

Opstilling 5.10.3.b. Antal tilfælde af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

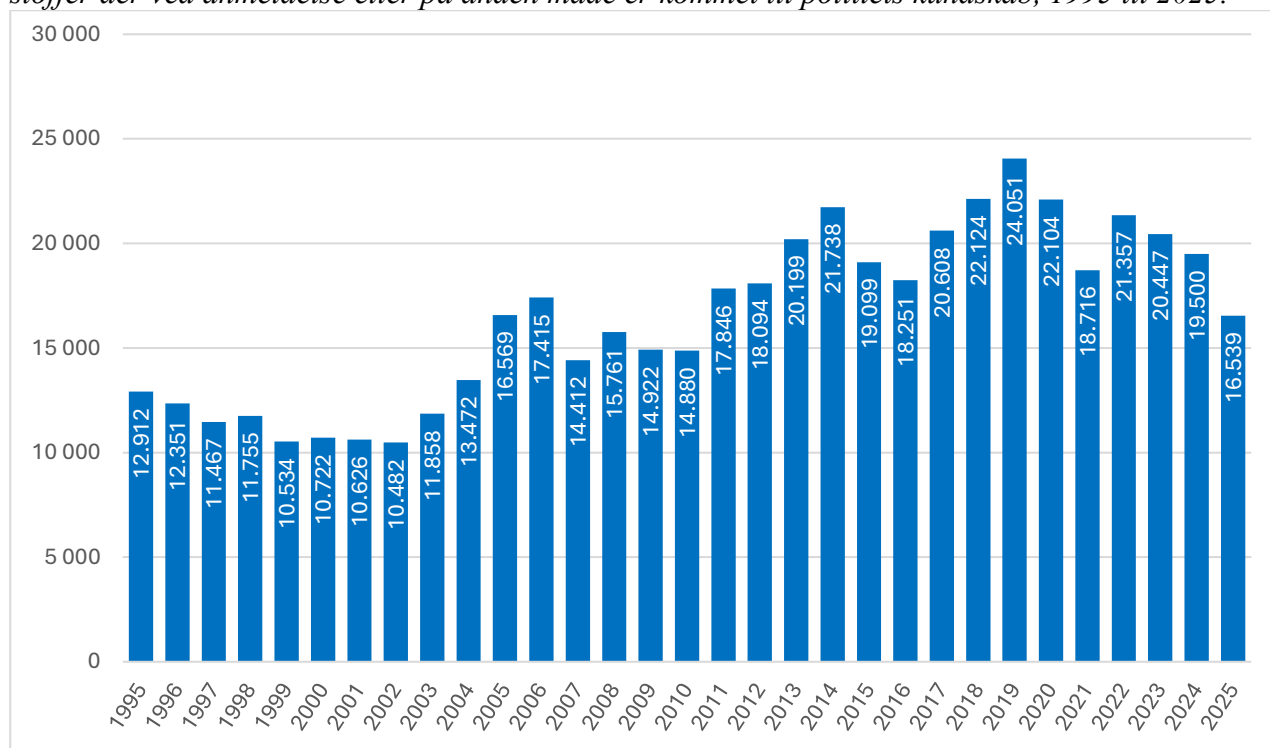

Pct.-vis ændring 1995-2025	52%
Pct.-vis ændring 2019-2025	-27%

Siden lovændringen i 2004 er der sket en væsentlig stigning i antallet af registrerede overtrædelser, hvilket blandt andet kan skyldes, at Folketinget med lovændringen også ønskede at understrege, at brug af narkotika var et problem, som myndighederne skulle tage alvorligt. Antallet af registrerede overtrædelser faldt i 2025 til 21.984 tilfælde, hvilket er det laveste niveau siden 2016. Det er svært at pege på en entydig forklaring på faldet, men som fremhævet i afsnit 5.10 kommer overtrædelser af lovgivningen vedr. euforiserende stoffer primært til politiets kundskab gennem proaktive politiindsatser frem for gennem anmeldelser fra offentligheden.

De fleste registrerede overtrædelser af lov om euforiserende stoffer drejer sig om besiddelse til eget forbrug, som det fremgår af opstilling 5.10.3.c og d.

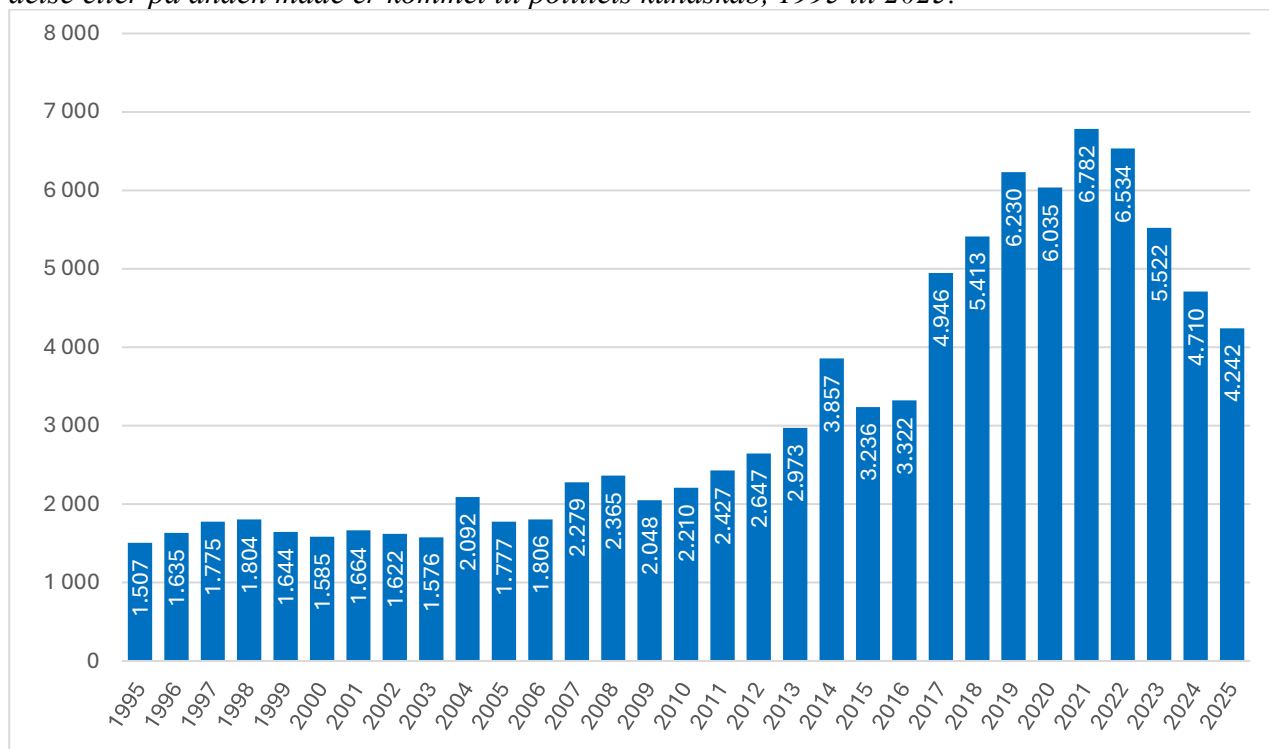
Opstilling 5.10.3.c. Antal tilfælde af besiddelse af narkotika til eget forbrug jf. lov om euforiserende stoffer der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: overtrædelse af lattergasloven indgår ikke i opstillingen.

Pct.-vis ændring 1995-2025	28 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-31 %

Opstilling 5.10.3.d. Antal tilfælde af salg af narkotika jf. lov om euforiserende stoffer der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Note: overtrædelse af lattergasloven indgår ikke i opstillingen

Pct.-vis ændring 1995-2024	181%
Pct.-vis ændring 2019-2024	-32%

Som det fremgår af opstilling 5.10.3.c og d er registreringer af både besiddelse og salg steget frem til omkring 2020, hvorefter antallet er faldet. Forholdsmæssigt har udsvingene i salg af narkotika dog været større end i sager vedrørende besiddelse.

Som nævnt tidligere afhænger anmeldte overtrædelser af narkotikaloggivningen i høj grad af politiets kontrol- og efterforskningsindsats, da der sjældent er et direkte offer, som anmelder forholdet. Udviklingen kan derfor både afspejle ændringer i det faktiske omfang af narkotikasalg og i politiets kontrolindsats.

Sundhedsstyrelsen offentliggør årlige tal for politiets beslag af stoffer, men understreger, at man ikke på denne baggrund kan udlede noget nærmere om omfanget af brugen af stoffer i befolkningen. Sundhedsstyrelsen pointerer desuden, at selv stigninger eller fald i både mængden af narkotika og antallet af beslaglæggelser ikke nødvendigvis udgør indikationer på et stigende eller faldende misbrug eller

en ændring af det generelle billede af narkotikasituationen i Danmark ²¹¹ .

Opstilling 5.10.3.e. Omfanget af narkotikabeslaglæggelser i Danmark 2024

Tabel 1. Narkotikabeslaglæggelser i Danmark 2024

Stofgruppe	Antal beslag	Andel af beslag	Samlet mængde beslaglagt	Gennemsnitlig størrelse af beslag ¹
Hash	14.751	56,2 %	3.315 kg	3,4 g
Kokain	4.856	18,5 %	2.357 kg	0,9 g
Amfetamin	1.858	7,1 %	1.389 kg	3,1 g
Marihuana	1.395	5,3 %	522 kg	6,0 g
Psilocybinholdige svampe	896	3,4 %	45 kg / 154 stk.	20 g / 1 stk.
MDMA	536	2,0 %	11 kg	2,0 g
Ketamin	437	1,7 %	45 kg	3,1 g
Metamfetamin	297	1,1 %	18 kg	3,0 g
Nye Psykoaktive Stoffer	264	1,0 %	33 kg / 1.221 stk.	4,4 g / 11 stk.
Ecstasytabletter	259	1,0 %	185.635 stk.	8 stk.
Hampeplanter	217	0,8 %	91 kg / 8.120 stk.	13 g / 11 stk.
Heroin	207	0,8 %	10 kg	1,5 g
Blotters (LSD-frimærker)	113	0,4 %	5.449 stk.	10 stk.
GHB / GBL	86	0,3 %	56 liter	65 ml
Cannabisolie	56	0,2 %	4 liter	9 ml
Khat	37	0,1 %	534 kg	8,4 kg
Opium	3	0,0 %	47 g	2,2 g

¹ medianværdi

Kilde: Lindholm et al. 2024

Udviklingen i befolkningens brug af euforiserende stoffer

Sundhedsstyrelsen undersøger med jævne mellemrum, hvor stor en andel af befolkningen, der har et forbrug af euforiserende stoffer. Der er tale om selvrapporteringsundersøgelser. Den seneste rapport om narkotikasituationen i Danmark (Sundhedsstyrelsen 2024a) viser, at andelen af de 16-44-årige, der har brugt hash seneste måned, seneste år og nogensinde, har været nogenlunde konstant fra 2000 til 2023. I 2023 angav 4,8 pct. at have brugt hash seneste måned. Derudover er der et mindre fald i andelen, der nogensinde har prøvet hash, fra 2017 (45,4 pct.) til 2023 (42,6 pct.) jf. opstilling 5.10.3.f.

²¹¹ <https://www.sst.dk/media/qoohhojv/narkorapporten-2025-del-5-opsat-v06.pdf>

Opstilling 5.10.3.f. Procentvis andel af 16-44-årige, der den seneste måned, seneste år og nogensinde har brug hash i pågældende år.

TABEL 1.1. DEN PROCENTVISE ANDEL AF DE 16-44-ÅRIGE, DER SENESTE MÅNED, SENESTE ÅR OG NOGENSINDE HAR BRUGT HASH I PÅGÆLDENDE ÅR*

	2000 (n=6.878)	2005 (n=4.440)	2008 (n=2.219)	2010 (n=5.748)	2013 (n=5.013)	2017 (n=4.571)	2021 (n=3.111)	2023 (n=2.626)
Seneste måned	4,6	4,2	3,5	4,2	5,3	5,5	3,9	4,8
Seneste år (seneste måned medregnet)	10,1	8,9	9,1	10,1	13,1	12,3	9,7	10,3
Nogensinde (seneste år medregnet)	43,6	46,6	45,1	43,4	45,4	45,4	42,9	42,6

Kilde: Tal fra Sundhedsstyrelsen baseret på SUSY 2000, SUSY 2005, AiD 2008, SUSY 2010, SUSY 2013, SUSY 2017, SUSY 2021 og SUSY 2023 (upubl.)

*Resultaterne i alle årene bortset fra i 2008 er vægtet for bortfaldet. Formålet er at imødegå de udfordringer, der er i forbindelse med bortfaldet. Det betyder at resultaterne i årene vist i foreliggende rapport er lidt anderledes sammenlignet med de resultater der er fremlagt i tidligere delrapporter.

Undersøgelsen viser også tal for de 16-24-årige, som kan ses i nedenstående opstillinger 5.10.3g og -h. Her inkluderes også hvorvidt de 16-24-årige har prøvet andre illegale stoffer end hash indenfor samme tidshorisonter.

Opstilling 5.10.3.g. Udviklingen i de 16-24-åriges selvrapporterede brug af hash 2000-2023

TABEL 1.7. DEN PROCENTVISE ANDEL AF DE 16-24-ÅRIGE, DER SENESTE MÅNED, SENESTE ÅR OG NOGENSINDE HAR BRUGT HASH I PÅGÆLDENDE ÅR*

	2000 (n=1.728)	2005 (n= 919)	2008 (n=862)	2010 (n=1.643)	2013 (n=1.652)	2017 (n=1.392)	2021 (n=1.015)	2023 (n=766)
Seneste måned	7,8	7,9	8,1	8,1	9,5	8,9	5,8	7
Seneste år (seneste måned medregnet)	20,5	20,3	21,3	20,1	24,6	21,2	15,5	16,4
Nogensinde (seneste år medregnet)	42,5	44,4	41,1	40,6	42	42,8	32,5	31,9

Kilde: Tal fra Sundhedsstyrelsen baseret på SUSY 2000, SUSY 2005, AiD 2008, SUSY 2010, SUSY 2013, SUSY 2017, SUSY 2021 og SUSY 2023 (upubl.)

*Resultaterne i alle årene bortset fra i 2008 er vægtet for bortfaldet. Formålet er at imødegå de udfordringer, der er i forbindelse med bortfaldet. Det betyder at resultaterne i årene vist i foreliggende rapport er lidt anderledes sammenlignet med de resultater der er fremlagt i tidligere delrapporter.

Fra 2013 til 2023 er der sket et fald i unges brug af hash. Det er både indenfor den sidste måned, seneste år og nogensinde. Det samme gør sig gældende fra 2000 til 2023. Her ses det største fald ved brugen af hash nogensinde. Her er den faldet med 10,6 procentpoint.

Opstilling 5.10.3.h. Udviklingen i de 16-24-åriges selvrapporterede brug af andre illegale stoffer end hash 2000-2023

TABEL 1.8. DEN PROCENTVISE ANDEL AF DE 16-24-ÅRIGE, DER SENESTE MÅNED, SENESTE ÅR OG NOGENSINDE HAR BRUGT ANDRE ILLEGALE STOFFER END HASH I PÅGÆLDENDE ÅR*

	2000 (n=1.690)	2005 (n=900)	2008 (n=858)	2010 (n=1.619)	2013 (n=1.619)	2017 (n=1.392)	2021 (n=1.014)	2023 (n=765)
Seneste måned	3,1	2	2,3	2,1	1,8	3,3	1,3	1,6
Seneste år (seneste måned medregnet)	8,1	5,4	8	5,4	4,4	7,5	4,8	5,8
Nogensinde (seneste år medregnet)	14,9	14,4	15,2	12,7	10	12,5	10,6	11,5

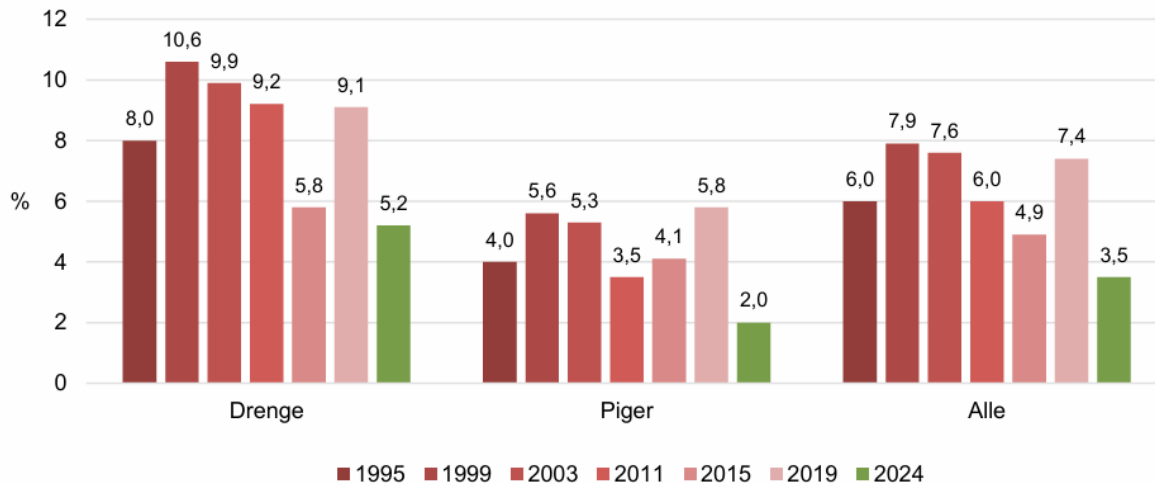
Kilde: Tal fra Sundhedsstyrelsen baseret på SUSY 2000, SUSY 2005, AiD 2008, SUSY 2010, SUSY 2013, SUSY 2017, SUSY 2021 og SUSY 2023 (upubl.)

Som det fremgår af opstilling 5.10.3.h, er der et mindre fald i brugen af illegale stoffer blandt de 16-24-årige fra 2000 til 2023. De tre tabeller viser således, at færre unge generelt bruger hash og andre illegale stoffer, mens brugen af hash blandt de 16-44-årige ser ud til at være uændret.

Undersøgelser fra den europæiske rusmiddelundersøgelse (ESPAD) fra 2024, der har tal for elever på folkeskolens 9. klassetrin, viser også en lignende udvikling. Deres undersøgelse viser andelen, der har røget hash inden for de sidste 30 dage i 1995-2024.

Opstilling 5.10.3.i. Andel af 15-16-årige elever i 9. klasse, som har røget hash inden for de sidste 30 dage 1995-2024

Figur 4.6 Andel, der har røget hash i løbet af de sidste 30 dage. 1995-2024. Procent

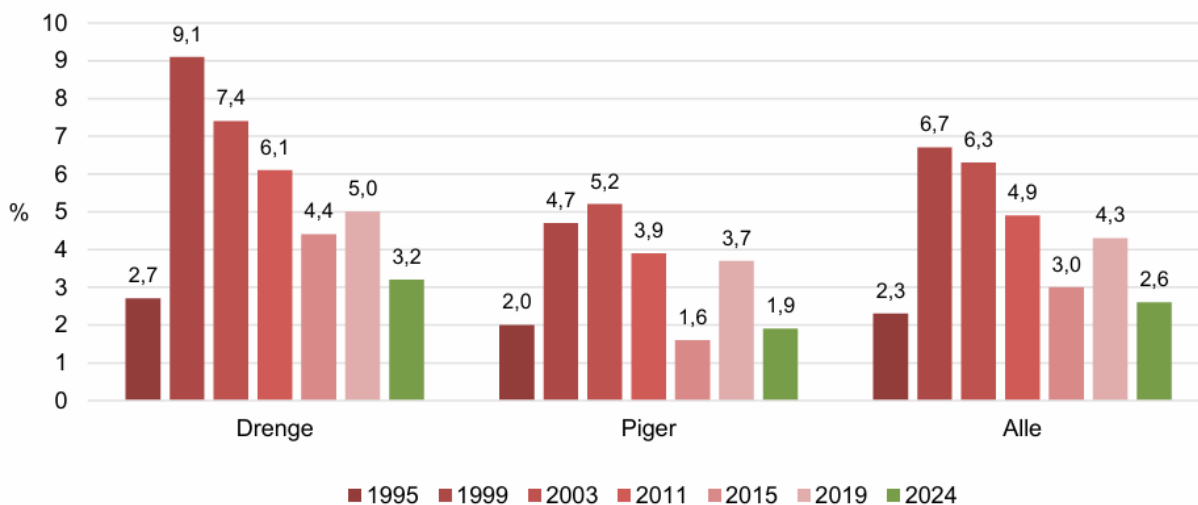
Kilde: Plenborg m.fl. 2025

Her ses det, at der generelt er færre 15-16-årige elever i 9. klasse i 2024, som har røget hash indenfor den sidste måned sammenlignet med resten af perioden.

Den samme tendens gør sig gældende for andelen, der nogensinde har taget amfetamin, metamfetamin, ecstasy eller kokain. Her er der et fald fra 6,7 pct. i 1999 til 2,6 pct. i 2024, jf. opstilling 5.10.3.j.

Opstilling 5.10.3.j. Andel af 15-16-årige elever i 9. klasse, som nogensinde har prøvet at tage amfetamin, metamfetamin, ecstasy eller kokain 1995-2024.

Figur 4.16 Andel, der nogensinde har taget amfetamin, metamfetamin, ecstasy eller kokain. 1995-2024. Procent

Kilde: Plenborg m.fl. 2024

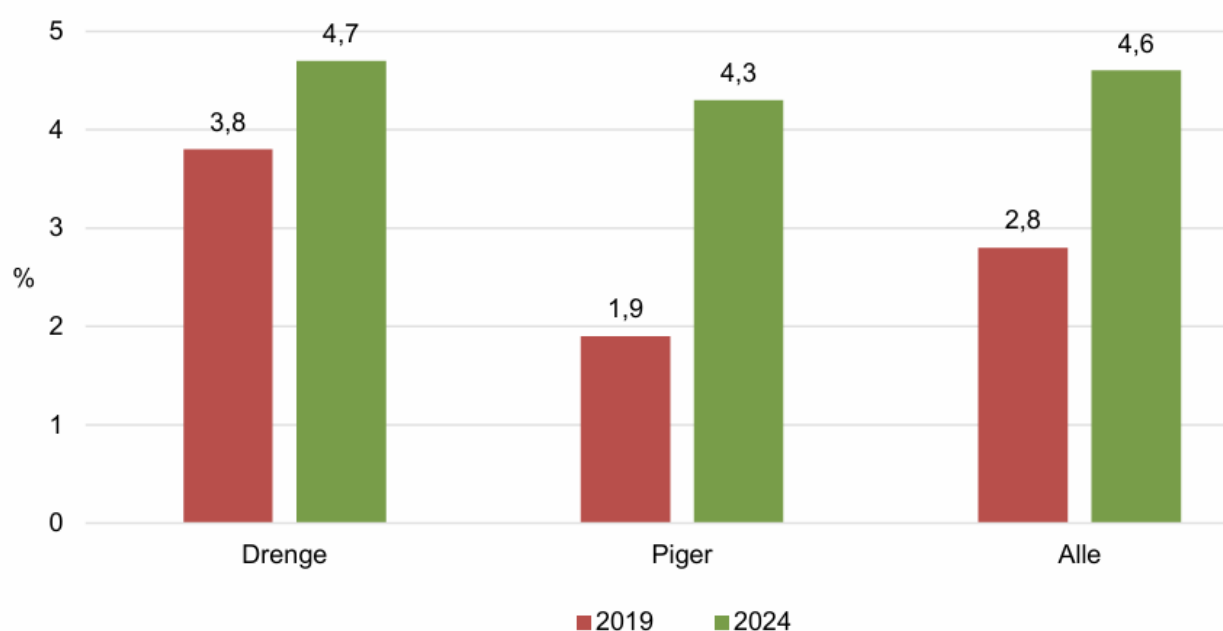
Selvom de forskellige undersøgelser, sundhedsstyrelsen undersøgelse og ESPAD, ikke spørger ind til præcist de samme aldersgrupper, stoffer og tidsperioder, peger de overordnet i samme retning: Unge bruger i 2023 og 2024 euforiserende stoffer i mindre omfang end tidligere.

Opioider og lattergas

Brugen af opioider og lattergas som rusmidler er ret ny, og var med i ESPAD undersøgelsen første gang i 2019 og dernæst igen i 2024 jf. opstilling 5.10.3.1

Opstilling 5.10.3.k. Andel af elever 15-16-årige i 9. klasse, der nogensinde har taget lattergas (fra gaspatroner) 2019-2024.

Figur 4.20 Andel, der nogensinde har taget lattergas (fra gaspatroner). 2019-2024. Procent

Kilde: Plenborg m.fl. 2024

Det fremgår, at 4,6 pct. af eleverne i 9. klasse i 2024 angiver, at de nogensinde har taget lattergas fra gaspatroner. Det er en stigning fra 2,8 pct. i 2019. Stigningen ses blandt både drenge og piger, men er særligt tydelig blandt piger, hvor andelen er steget fra 1,9 pct. i 2019 til 4,3 pct. i 2024. Blandt drenge er andelen steget fra 3,8 pct. til 4,7 pct.

Center for Rusmiddelforskning har gennemført UngMap undersøgelsen i 2014, 2015, 2019, 2022 og 2025. I UngMap-undersøgelserne afdækkes rusmiddelbrug (alkohol og stoffer), nikotin, samt grad af mistrivsel og hverdagsfunktion. Ifølge undersøgelsen har 4,5 pct. prøvet lattergas, og 3,0 pct. har prøvet ikke-ordinerede opioider. Flere blandt de 18-25-årige prøvet lattergas (5,7 pct.) sammenlignet med de 15-17-årige (1,5 pct.). Det samme gør sig gældende for opioider, som henholdsvis er 3,7 pct. for de 18-25-årige og 1,1 pct. for de 15-17-årige.

5.10.3.1. Køns- og aldersforskelle i brug af stoffer 2025.

Tabel 4.3.3 Køns- og aldersforskelle i brug af stoffer (nogensinde), 2025

	Alle (n=2147)	15-17 år (n=745)	18-25 år (n=1402)	Kvinder (n=1191)	Mænd (n=956)
Cannabis	31,6 %	11,4 %***	39,1 %	27,4 %***	35,6 %
Kokain	9,4 %	1,3 %***	12,4 %	5,9 %***	12,8 %
Ecstasy /MDMA	5,2 %	1,1 %***	6,7 %	3,7 %**	6,6 %
Lattergas	4,5 %	1,5 %***	5,7 %	3,5 %*	5,5 %
Amfetamin	3,8 %	1,9 %**	4,5 %	3,5 %	4,0 %
Beroligende	3,9 %	1,9 %**	4,6 %	4,0 %	3,8 %
Opioider	3,0 %	1,1 %**	3,7 %	2,8 %	3,7 %
Andre stoffer	5,6 %	1,7 %***	7,1 %	3,5 %***	7,7 %

* p<0,05; ** p<0,01; ***p <0,001

Tabel 4.3.3 Køns- og aldersforskelle i brug af stoffer (nogensinde), 2025

	Alle (n=2147)	15-17 år (n=745)	18-25 år (n=1402)	Kvinder (n=1191)	Mænd (n=956)
Cannabis	31,6 %	11,4 %***	39,1 %	27,4 %***	35,6 %
Kokain	9,4 %	1,3 %***	12,4 %	5,9 %***	12,8 %
Ecstasy /MDMA	5,2 %	1,1 %***	6,7 %	3,7 %**	6,6 %
Lattergas	4,5 %	1,5 %***	5,7 %	3,5 %*	5,5 %
Amfetamin	3,8 %	1,9 %**	4,5 %	3,5 %	4,0 %
Beroligende	3,9 %	1,9 %**	4,6 %	4,0 %	3,8 %
Opioider	3,0 %	1,1 %**	3,7 %	2,8 %	3,7 %
Andre stoffer	5,6 %	1,7 %***	7,1 %	3,5 %***	7,7 %

* p<0,05; ** p<0,01; ***p <0,001

Kilde: Frederiksen m.fl. 2025

I en tidligere undersøgelse fra Center for Rusmiddelforskning blandt 18-29-årige i 2022 (Nygaard-Christensen m.fl. 2024) fremgik det, at blandt de 20-29-årige var det 12 pct., som har prøvet lattergas nogensinde, men ”kun” 0,6 pct., som har brugt det seneste måned

Det er umiddelbart svært at sammenligne resultaterne fra de tilgængelige undersøgelser, men som det fremgår af UngMap undersøgelsen er amfetamin, lattergas, beroligende medicin og opioider sjældent brugt inden for seneste år og ligger mellem 0,6-1,1 pct. blandt de 15-25-årige. Imens fremgår det af ESPAD undersøgelsen overordnet set at lattergas er det hyppigst anvendte stof nogensinde blandt de 15-16-årige i 9. klasse (4.6 pct).

Rockwoolfonden har også offentliggjort tal vedr. opioider fra en undersøgelse af 15-19-årige baseret på en Epinion-undersøgelse foretaget i 2024. Svarprocenten er lav, 41 pct., og svarene er her vægtet ud fra køn.

Opstilling 5.10.3.m. 15-19-åriges selvrapporterede brug af opioider og illegale stoffer 2024

Tabel 1a: Andelen af unge, som har taget opioider og illegale stoffer de sidste 12 måneder, procent (N=6.896)

	Hash/pot	Kokain	MDMA	Amfetamin	Opioider	Andre stoffer
Nej, aldrig	83,50%	96,44%	97,99%	98,06%	95,96%	96,95%
Ja, 1 gang	5,90%	1,10%	0,61%	0,55%	1,38%	1,10%
Ja, 2-3 gange	4,45%	0,87%	0,56%	0,44%	0,90%	0,86%
Ja, 4-5 gange	1,78%	0,55%	0,33%	0,33%	0,63%	0,43%
Ja, 6-9 gange	1,11%	0,35%	0,19%	0,19%	0,31%	0,13%
Ja, 10 eller flere gange	3,26%	0,69%	0,31%	0,43%	0,81%	0,53%

Kilde: Østergaard m.fl. (2024).

Som det ses, finder Rockwoolfondens undersøgelse samme udbredelse af hashbrug seneste år for de 15-19-årige som Sundhedsstyrelsen gjorde for de 16-24-årige i 2023. Tallet for brug af opioider skal vurderes med forsigtighed, da der ikke er spurgt, om stoffet er udleveret på recept. Dette, samt vægtningen på køn, kan være medvirkende til, at Rockwoolundersøgelsen finder en anderledes udbredelse af opioider end de tidligere undersøgelser.

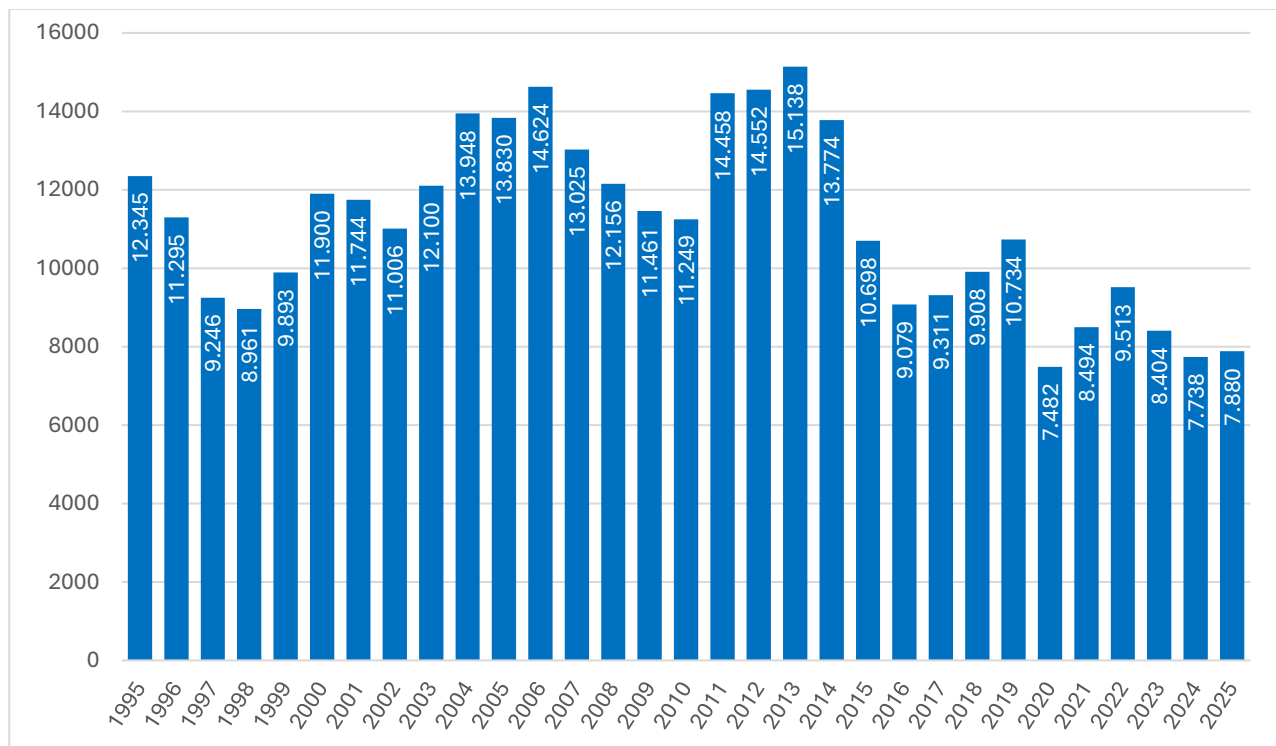
6. OVERTRÆDELSER AF ANDRE LOVE

6.1. OVERTRÆDELSER AF POLITIVEDTÆGTEN/ORDENS- BEKENDTGØRELSEN

Frem til juni 2005, hvor den nuværende Ordensbekendtgørelse – i det følgende OBK – trådte i kraft, var forstyrrelser af den offentlige orden omfattet af normalpolitivedtægten. Det fremgår af Politilovens § 24, at justitsministeren i dag kan fastsætte en politivedtægt for enkelte politikredse, hvis der er behov for det, men det sker sjældent. Der er i marts 2026 ikke fastsat en særlig politivedtægt i nogen af de 12 politikredse i Danmark, og der er i perioden 2015-25 registreret i alt 5 overtrædelser af lokale politivedtægter. Stort set alle de overtrædelser, der ses opgjort i opstilling 6.1.a fra 2006 og frem vedrører derfor overtrædelser af OBK (der indgår dog også et mindre antal overtrædelser af vejloven – hovedsageligt under 100 pr. år).

Overtrædelser drejer sig i hovedsagen om følgende former for opførsel: støjende adfærd, slagsmål og lignende, som ikke er alvorlige nok til at omfattes af straffelovens § 244 om vold, fornærmelig adfærd (herunder over for offentlig myndighed), uanstændig adfærd og beruselse, som medfører ulempe for andre. Overtrædelserne skal som udgangspunkt være sket i det offentlige rum, hvortil der er almindelig adgang (eller, hvis den sker i private omgivelser, kunne forstyrre ordenen i det offentlige rum).

Opstilling 6.1.a. Antal overtrædelser af Ordensbekendtgørelsen (Politivedtægten), der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-36%
Pct.-vis ændring 2020-2025	5%

Overtrædelser af OBK er som hovedregel ikke nærmere specificeret i den tilgængelige statistik, og det er derfor ikke muligt at vurdere de nærmere årsager til udviklingen i antallet af registrerede overtrædelser i opstilling 6.1.a (om end det er nærliggende at tro, at det særligt lave antal i 2020 kan tilskrives covid-19, da overtrædelserne jo finder sted i det offentlige rum).

Det er tænkeligt, at der på i hvert fald to områder kan være tale om en ændret vurdering/praksis fra politi/anklagemyndighed. Når det gælder slagsmål og anden voldelig opførsel, vil det være et skøn, om adfærd, når den foregår i det offentlige rum, skal behandles efter OBK eller straffelovens § 244 om vold. Her kan tendensen til øget ”voldeliggørelse” (se nærmere herom i kapitlet 3) have medvirket til, at voldelig opførsel i højere grad omfattes af § 244. Tilsvarende er det muligt, at fornærmende opførsel over for offentlig myndighed i de senere år i højere grad behandles som overtrædelse af straffelovens § 121, hvor regeringens Respektpakke 1 fra 2016 synes at have påvirket udviklingen. Som det fremgår af afsnit 5.1.1, er antallet af registrerede tilfælde af ”fornærmelig tiltale” mod polititjenestemænd eller anden offentlig myndighed efter straffelovens § 121 mere end fordoblet i perioden 2016-2025, en stigning på tæt ved 1.200 tilfælde. Denne udvikling kan dog langt fra alene forklare faldet i antallet af overtrædelser af OBK, da dette er faldet med over 5.000 tilfælde siden 2014.

Et tredje muligt bidrag til en forklaring på det generelle fald i overtrædelser af OBK kan være, at en større del af politiets ressourcer har været brugt på andre opgaver, for eksempel grænsekontrol. En stor del af overtrædelser af OBK opdages af politiet selv, så hvis politiet er mindre til stede i det offentlige rum, vil de også opdage færre forhold. Dette kan også bidrage til at forklare faldet i 2007-2010, hvor politi- og domstolsreformen begrænsede politiets indsats.

Nedenfor ses to nylige eksempler på domme efter ordensbekendtgørelsen:

I 2022 blev tre klimaaktivister dømt for blandt andet at overtræde ordensbekendtgørelsen, idet de under en demonstration havde udvist en optræden, der var egnet til at forstyrre den offentlige orden. De havde blandt andet låst sig fast til andre personer og/eller genstande, samt klatret op på en tripod. De blev hver idømt en bøde på 750 kroner.²¹²

I 2024 blev en person dømt for at overtræde ordensbekendtgørelsen ved at have forstyrret den offentlige orden ved fornærmelig tiltale. Han blev standset af politiet, fordi han kørte på et elløbehjul uden fastspændt cykelhjelm og kaldte i den forbindelse flere gange en politibetjent for en »båtnakke« under overværelse af andre personer på stedet. Han blev idømt en bøde på 5.500 kroner.²¹³

²¹² TfK2022.486 Ø.L.D. 25. oktober 2022

²¹³ U2024.2031 V.L.D. 6. februar 2024

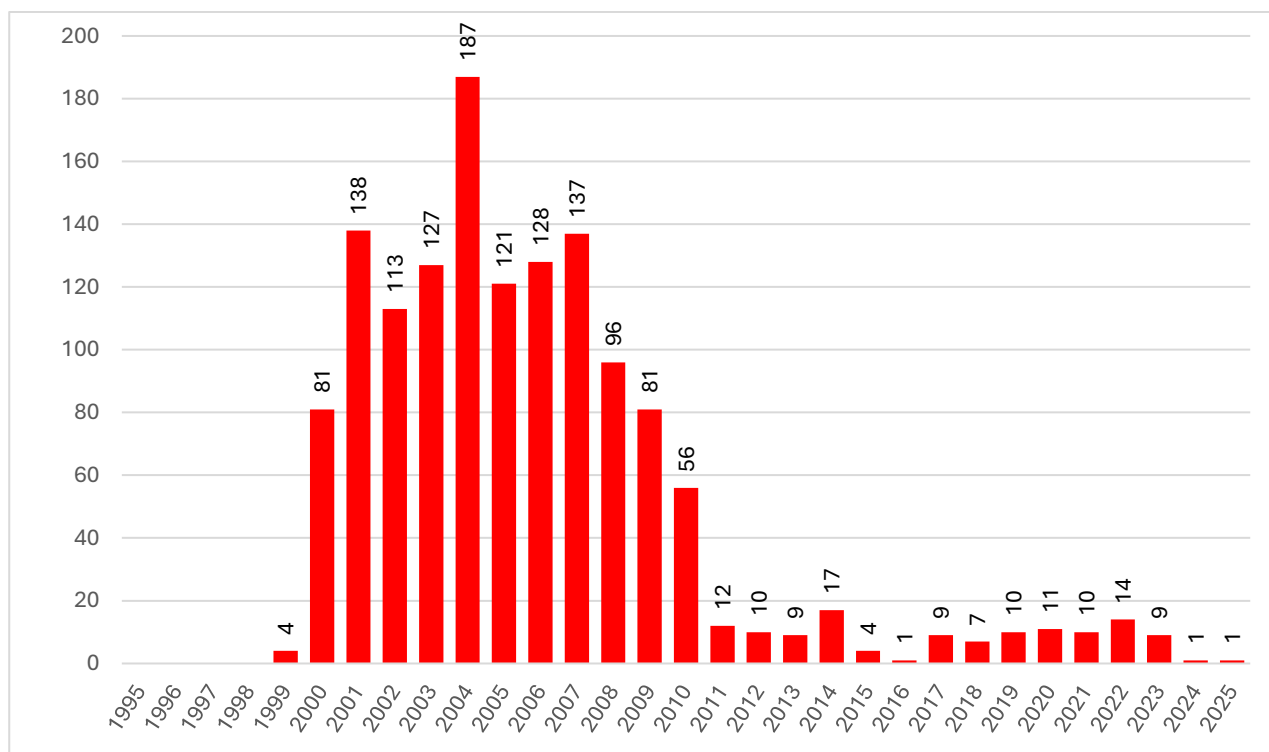
Opholdspåbud og zoneforbud

Der er to områder, som er nærmere specificeret i de tilgængelige data, nemlig påbud om ikke at opholde sig på bestemte steder samt zoneforbud mod at opholde sig i nærheden af bestemte steder.

Opholdspåbud

Politiets mulighed for at meddele påbud om ikke at opholde sig, herunder gå frem og tilbage, på bestemte steder, var ifølge Henricson (2020) oprindelig rettet mod gadeprostitution og fandtes også i normalpolitivedtægten. Efterkommer man ikke påbuddet om at flytte sig fra stedet, er straffen en bøde, og påbuddet har ingen tidsmæssig udstrækning: hvis personen kommer tilbage senere, skal der udstedes et nyt påbud.

Opstilling 6.1.b. Antal registrerede meddelte opholdspåbud jf. Politivedtægten/Ordensbekendtgørelsen 1999 til 2025.

Note: Frem til midten af 2005 er der tale om påbud meddelt efter Politivedtægten, fra dette tidspunkt efter Ordensbekendtgørelsen.

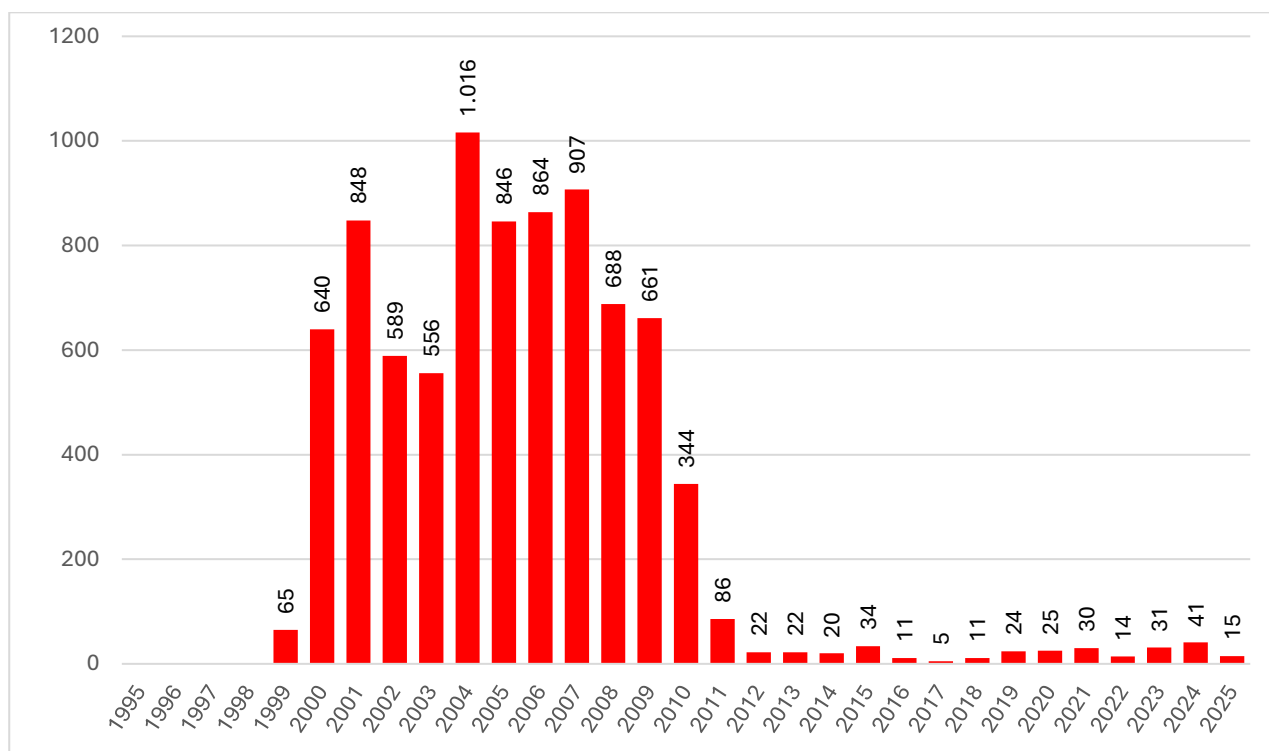
Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2020-2025	-91%

Som det fremgår af opstilling 6.1.b., var der stort set ingen registrerede påbud i sidste halvdel del af 1990'erne. Det kan undre, da muligheden for at udstede opholdspåbud var til stede. Det er tænkeligt,

at der er sket ændringer i registreringen omkring årtusindeskiftet. I den følgende periode blev der meddelt over 100 påbud årligt. Fra 2008 faldt antallet væsentligt, og der er fra 2011 og frem meddelt under 20 påbud pr. år. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at politiet i 2009 fik mulighed for at udstede zoneforbud, som omtales nedenfor.

Sammenholdes antallet af meddelte påbud med antallet af registrerede overtrædelser af påbuddene (opstilling 6.1.c.), er det tydeligt, at der, særligt i perioden 2000-2010, er personer, som hver især er blevet registreret flere gange for overtrædelse af opholdspåbud. Der er fra 1999 til 2025 meddelt i alt 1.394 påbud og registreret 8.415 overtrædelser, dvs. cirka 6 gange så mange.

Opstilling 6.1.c Antal registrerede overtrædelser af opholdsforbud jf. Politivedtægten/Ordensbekendtgørelsen 1999 til 2025.

Note: Frem til midten af 2005 er der tale om overtrædelser af påbud meddelt efter Politivedtægten, fra dette tidspunkt efter Ordensbekendtgørelsen.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2020-2025	-40%

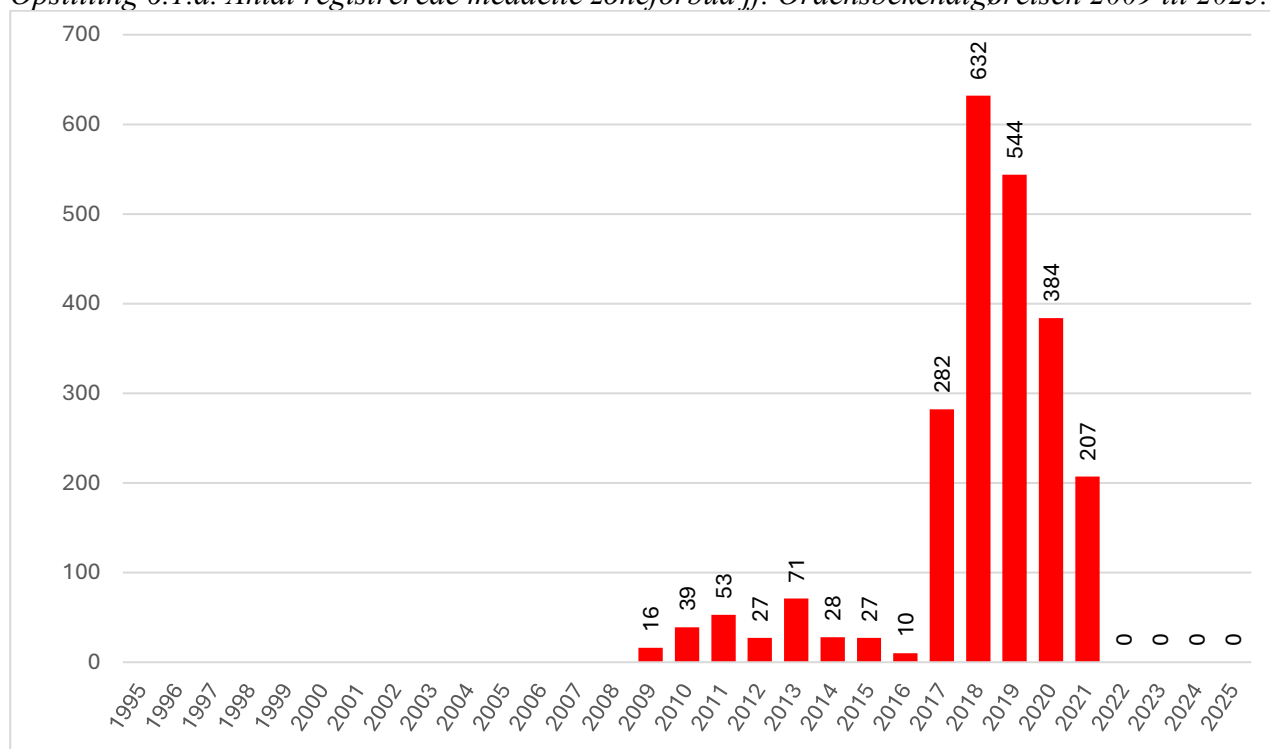
Zoneforbud

Ordensbekendtgørelsens § 6 stk. 2 fastsætter, at hvis en person flere gange overtræder ordensbekendtgørelsens § 3 om sikring af den offentlige orden, kan politiet meddele den pågældende et forbud imod at opholde sig inden for 100 meter fra det sted, hvor den seneste overtrædelse fandt sted. Der er så tale om et såkaldt zoneforbud.²¹⁴ Forbuddet skal være skriftligt og gælde i en nærmere bestemt periode, dog højst 2 år.

²¹⁴ De zoneforbud, der omtales i dette afsnit, omfatter ikke forbud mod ophold i de såkaldte nattelivszoner. Disse er behandlet andetsteds.

Der er i perioden 2005-2008 ikke registreret nogen meddelelser af forbud. I 2009 blev det ved ”særligt utryghedsskabende adfærd” muligt at udstede zoneforbud i en radius af 500 meter fra det sted, hvor adfærden oprindeligt fandt sted (§ 6 stk. 4). I sådanne tilfælde kan forbuddet højst være 3 måneder, men med mulighed for løbende forlængelse, og straffen for overtrædelse er fængsel i indtil 6 måneder. Ændringen var iflg. Henricson (2020) en reaktion på en række bandeopgør i København, og den medførte, at der fra 2009 blev registreret et begrænset antal meddelte forbud, jf. opstilling 6.1.d.

Opstilling 6.1.d. Antal registrerede meddelte zoneforbud jf. Ordensbekendtgørelsen 2009 til 2025.

I 2014 blev det muligt at udvide et zoneforbud til en radius af 1.000 meter, hvis der var særlige hensyn, som kunne begrunde dette (OBK § 6, stk. 5).

I marts 2017 blev § 6 stk. 4 udvidet til også at omfatte personer, der ”bidrager til at skabe særlig utryghed”. Ifølge vejledningen til denne ændring²¹⁵ er der ikke krav om, at den pågældendes adfærd skal være selvstændigt kriminaliseret (eller utryghedsskabende i sig selv) – det er tilstrækkeligt, at den pågældende bidrager til andres utryghedsskabende adfærd. Udvidelsen er ifølge vejledningen særligt rettet mod personer, der fungerer som vagter mv. for organiseret narkotikahandel.

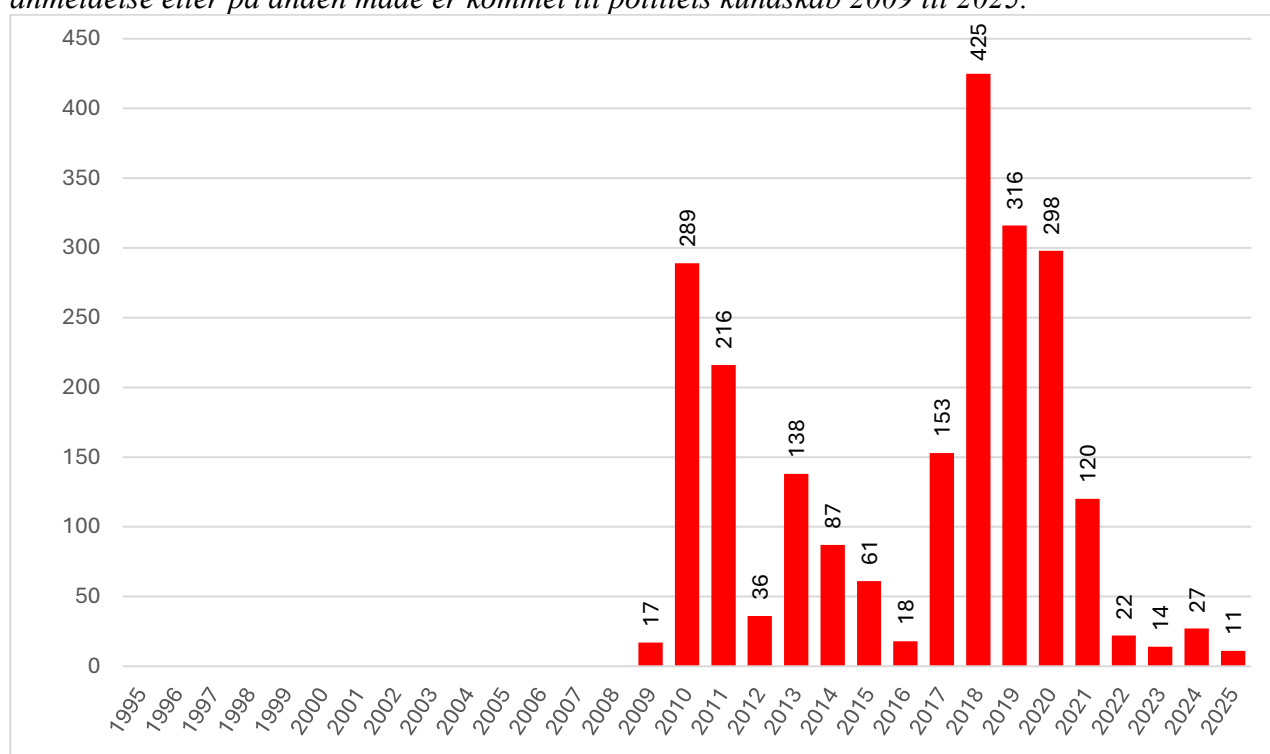
I juni 2017 fik Ordensbekendtgørelsens § 3 et nyt stk. 4, hvorefter der er forbud mod at ”etablere og opholde sig i lejre, som er egnede til at skabe utryghed i nærområdet”, og politiet fik hjemmel til at udstede zoneforbud med en radius på 400 eller 800 meter ved overtrædelse heraf.

²¹⁵ Retsinformation 2017: Vejledning om meddelelse af zoneforbud efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 4, <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2017/9319>

I 2018 blev zoneforbuddet ved overtrædelse af § 3, stk. 4 udvidet til at dække hele den kommune, hvor den oprindelige lejr var etableret. I 2020 tilføjes det, at der skulle være tale om lejre af ”permanent karakter”, samt at politiet fik mulighed for at meddele en advarsel i stedet for et zoneforbud. Ifølge Justitsministeriets pressemeddelelse²¹⁶ skulle denne tilføjelse præcisere, at forbuddet ikke skulle gælde ”hjemløse, der er tvunget til at overnatte udendørs.”

Overtrædelse af zoneforbud udstedt ved etablering af lejre samt særlig utryghedsskabende adfærd kan straffes med fængsel i op til 1 år og 6 måneder. Det fremgår af Anklagemyndighedens Vidensbase,²¹⁷ at én overtrædelse af zoneforbud udstedt for etablering af lejr udløser 7 dages fængsel i førstegangstilfælde, stigende til 40 dages fængsel i tredje gangstilfælde. Ved zoneforbud udstedt grundet særlig utryghedsskabende adfærd udløses 14 dages fængsel i førstegangstilfælde og 60 dages fængsel i tredje gangstilfælde.

Opstilling 6.1.e. Antal overtrædelser af zoneforbud meddelt efter Ordensbekendtgørelsen, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab 2009 til 2025.

Sammenholdes antallet af meddelte zoneforbud med antal registrerede overtrædelser af zoneforbud, springer to forhold i øjnene. For det første, at der i 2010-2011 er meddelt i alt 92 forbud, men registreret over 500 overtrædelser. Her ser det ud til, at de mange overtrædelser må være fordelt på ret få personer. Om der er en særlig forklaring herpå, kan vi ikke sige. For det andet er der i perioden 2017-

²¹⁶ Justitsministeriet 2020: Aftalepartier enige om præcisering af regler om utryghedsskabende lejre, <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/aftalepartier-enige-om-praecisering-af-regler-om-utryghedsskabende-lejre/>

²¹⁷ Anklagemyndigheden 2025: Ordensbekendtgørelsen, <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/eba2f925-b982-444d-9296-67c913e011a5>

2021 sket en væsentlig stigning efterfulgt af et lige så stort fald i såvel meddelte forbud som overtrædelser heraf. Dette skyldes formodentlig blandt andet de ændringer i OBK, som er omtalt ovenfor – forbud mod utryghedsskabende lejre samt mulighed for at meddele zoneforbud ved bidrag til utryghedsskabende adfærd. Hovedparten af de registrerede overtrædelser lader dog ikke til at resultere i straf til overtræderne: i et serviceeftersyn af bandepakkerne citeres Rigsadvokaten for, at der i perioden 2009-2021 er ”registreret i alt 46 personer, der har fået en endelig afgørelse for overtrædelse af et zoneforbud” (Justitsministeriet 2022: 39).

Det fremgår af en status til Retsudvalget vedrørende indsatsen mod utryghedsskabende lejre,²¹⁸ at det i perioden 1/4 2017-31/12 2020 udelukkende er Københavns Politi, som har rejst sigtelser for overtrædelse af forbuddet mod sådanne lejre (554 i alt i perioden), og at der i samme periode er meddelt i alt 231 zoneforbud vedr. lejre. I seneste status²¹⁹ fra 2022, fremgår det, at der kun blev udstedt 3 påbud og ingen zoneforbud i 2021. Det oplyses dog også, at data er behæftet med usikkerhed.

Hovedparten af det samlede antal zoneforbud må derfor formodes at vedrøre andre overtrædelser af OBK end utryghedsskabende lejre. Der er et tidsmæssigt sammenfald med udvidelsen af § 6 stk. 4, og det er derfor tænkeligt, at hovedparten af de udstedte zoneforbud fra 2017-2021 har været rettet mod personer, der bidrager til utryghedsskabende adfærd, såsom narkotikahandel. Da data ikke indeholder oplysninger om baggrunden for de enkelte zoneforbud, kan det ikke siges med sikkerhed, og Rigspolitiet oplyste i 2022, at de ikke havde oplysninger, der ”kunne belyse den generelle anvendelse af zoneforbud” efter Ordensbekendtgørelsen (Justitsministeriet 2022: 38). Årsagen til, at der i 2022-2025 slet ikke er udstedt zoneforbud efter OBK, kan heller ikke vurderes. Under alle omstændigheder kan omfanget af overtrådte zoneforbud langt fra forklare hele udviklingen i antallet af overtrædelser af OBK.

Der er i 2018 gennemført et forsøg på evaluering af effekten af 500-meter-zoneforbuddene udstedt på baggrund af særligt utryghedsskabende adfærd i perioden 2009-16 (Nielsen, Slothower og Sherman 2018). Den konkluderer, at områder med zoneforbud er forbundet med 17 pct. mindre borgeranmeldt kriminalitet end sammenlignelige områder uden zoneforbud. Desværre er evalueringen præget af både simple regnefejl og mere grundlæggende metodiske problemer, så denne konklusion er usikker.

Øvrige opholdsforbud Straffeloven § 79, a-c

Afslutningsvis skal det nævnes, at politiet, jf. § 79 a, har mulighed for at udstede opholds- og kontaktforbud til personer, der er idømt forhøjet straf efter § 81 a (konflikter mellem grupper), og efter § 79 b til personer, der er dømt som fremmedkrigere eller for terrorisme eller tilskyndelse hertil. Vi har ikke data på antallet af udstedte forbud, men i hele perioden 1995-2025 er der registreret 142 overtrædelser af § 79 a og to overtrædelser af § 79 b.

²¹⁸ Justitsministeriet 2021: REU Alm.del - Bilag 261. Status for indsatsen mod utryghedsskabende lejre.
<https://www.ft.dk/samling/20201/alm.del/REU/bilag/261/2360148.pdf>

²¹⁹ Justitsministeriet 2022: REU Alm.del – Bilag 291. Status for indsatsen mod utryghedsskabende lejre.
<https://www.ft.dk/samling/20211/alm.del/REU/bilag/291/2600942.pdf>

I juli 2021 fik politiet mulighed for at udpege såkaldte nattelivszoner – steder med høj koncentration af værtshuse o. lign. – hvor personer, der skaber uro kan bortvises resten af en nat, hvor uroen har fundet sted. Politiet kan desuden efter § 79 c give personer dømt for en række lovovertrædelser, herunder vold, våbenlovgivning og lov om euforiserende stoffer, som er sket i en nattelivszone, opholdsforbud i nattelivszoner generelt i op til 2 år.

6.2. OVERTRÆDELSER AF SKATTELOVGIVNINGEN

Skatteområdet er et af de få strafferetlige særområder, hvor der foreligger en del viden om den faktisk forekommende kriminalitet og udviklingen i denne. Vi tillader os i det følgende at betegne overtrædelser af skatte- og afgiftslove for skattesnyd.

Den faktiske forekomst af skattesnyd

Der er to hovedgrupper af potentielle skattesnydere, enkeltpersoner og virksomheder.

Skattesnyd blandt enkeltpersoner

Der findes ca. 5,3 millioner skattepligtige personer i Danmark og i 2023 betalte de tilsammen ca. 707 milliarder i personskatter.²²⁰ Det samlede provenu for personskatterne udgør over halvdelen af det samlede årlige skatte- og afgiftsprovenu i Danmark, som er på omkring 1.200 milliarder kr.

Hvert år gennemgår og kontrollerer Skattestyrelsen et mindre, men tilsigtet repræsentativt udvalg af borgernes selvangivelser med henblik på at vurdere omfanget af ”fejl” (simpelt uagtsomme fejl) og skattesvig (groft uagtsomme/forsætlige ”fejl”). Det er ikke oplyst præcist, hvor mange selvangivelser, man gennemgår.

I 2022 fandt man hverken fejl eller skattesvig i 80% af selvangivelserne, i 19% var der fejl og i 1% skattesvig. Idet man første gang foretog den slags undersøgelser i 2009, kan man se, hvordan udviklingen har været siden da, jf. opstilling 6.2.a.

På grund den uoplyste stikprøveusikkerhed, og den ændring, der undervejs er sket mht. hvad der regnes som ”fejl” – jf. note til opstilling 6.2.a – kan det kun med rimelig sikkerhed siges, at der i perioden fra 2009 til 2022 ikke er sket et fald i tilbøjeligheden til at begå fejl og skattesvig. På det foreliggende grundlag er det dog vor vurdering, at der sandsynligvis er sket en mindre stigning.

²²⁰ Denne og de følgende oplysninger baserer sig hovedsagelig på: : <https://sktst.dk/publikationer/danskernes-skattebetaling-2023> og <https://sktst.dk/publikationer/personskatteprovenuet-steg-med-38-mia-kr-i-2023>. Den største post var de statslige indkomstskatter, som drejede sig om 330,5 mia. kr., og den næststørste de kommunale, 295,8 mia. kr.

Opstilling 6.2.a. Forekomsten af "fejl" i et tilsigtet repræsentativt udvalg af selvangivelser indgivet af skatteborgere i Danmark, 2009-2022.

ÅR	Korrekt	Simple fejl	Grove fejl	I ALT
2009	94,2	5,4	0,4	100,0
2011	92,7	7,1	0,2	100,0
2013	93,3	6,2	0,5	100,0
2015	91,1	8,5	0,4	100,0
2017	92,0	7,4	0,6	100,0
.....				
2018	85	14	1	100
2019	84	15	1	100
2020	86	12	1	99
2021	80	19	1	100
2022	86	13	1	100

Kilde: <https://sktst.dk/publikationer/langt-stoerstedelen-af-borgerne-efterlever-skattereglerne> (2025) - og tilsvarende tidligere publikationer.

Noter: Tallene er behæftet med stikprøveusikkerhed. Det er ikke oplyst, hvor stor stikprøven er. En vis idé om stikprøveusikkerhedens størrelse kan man få af den oplysning, at stigningen i "fejlprocenten" fra 16 i 2019 til 20 i 2020 angives til ikke at være statistisk signifikant. Fra og med undersøgelsen i 2018 er man ophørt med at angive decimaler. I undersøgelserne frem til og med 2017 opererede man med en minimumsgrænse på 4.000 kr. for, hvornår man ville karakterisere noget som fejl. Det er man ophørt med fra og med undersøgelsen i 2018. Det vurderes, at ca. halvdelen – en 4-5 procentpoint af den stigning på 8 procentpoint i fejl, der ses fra 2017 til 2019 – beror på undladelsen af at bruge minimumsgrænse.

Snyd med fradrag på selvangivelsen

Fejl- og svigprocenterne skal ses og vurderes i lys af, at selvangivelsen i vore dage giver borgeren temmelig begrænsede muligheder for at begå fejl eller svig. 92% af oplysningerne på årsopgørelsen kommer fra tredjeparter (såsom arbejdsgivere og banker), og disse oplysninger kan man ikke umiddelbart selv ændre på. Man skal i givet fald tage personlig kontakt med skattemyndighederne. Det er især på tre områder, hvor man selv skal og kan anføre oplysninger – rejsefradrag, kørselsfradrag og håndværker-/servicefradrag. Det er således også her, hvor "fejlene" koncentrerer sig i de gennemgåede selvangivelser.

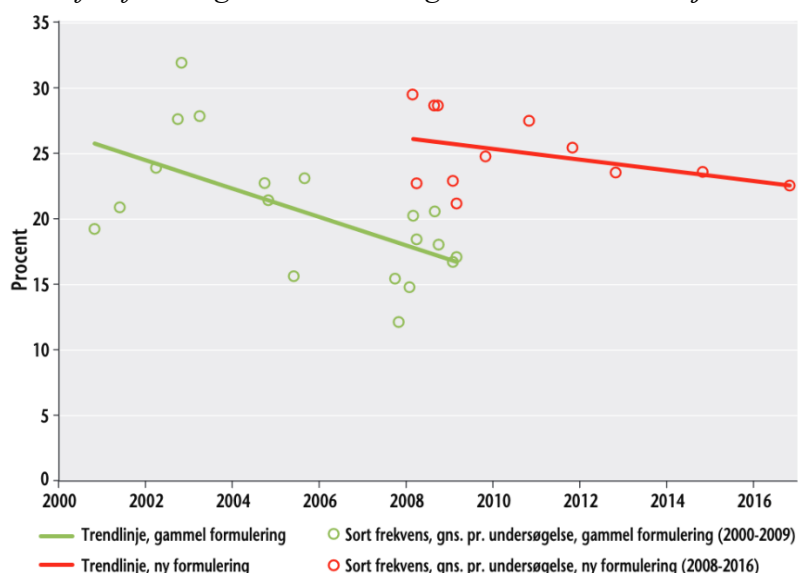
Efter at man ikke længere (siden 2018) benytter sig af en minimumsgrænse på 4.000 kr. i undersøgelserne som afgrænsning af, hvornår der er tale om "fejl", stiger andelen af borgere, der har lavet "fejl" i rejsefradraget i 2019 fra 30% til 62%, i kørselsfradraget fra 15% til 37% og i håndværkerfradraget fra 23% til 32%. De senere års udvikling med hensyn til, hvor mange der laver "fejl" i disse tre former for fradrag, tyder ikke på, at der her er sket en. For rejsefradraget er "fejlprocenten" ændret fra 62% i 2019 til 63% i 2022, for kørselsfradraget fra 37% til 36% og for håndværker- og servicefradraget fra 32% til 24%. Det meddeles ikke, hvordan de "fradragsfejl", man finder i undersøgelserne på disse områder, fordeler sig på simple fejl og skattesvig.

Skattestyrelsens undersøgelser af forekomsten af skattesvig m.v. blandt borgerne giver ikke et komplet billede af omfanget af skattesnyd foretaget af enkeltpersoner. Først og fremmest mangler der en vurdering af, hvor mange der har modtaget skattepligtige indkomster, som ikke er indrapporteret af tredjeparter. Det eneste område, hvor vi her har en vis viden om den faktiske forekomst, er vedrørende forekomsten og udviklingen i "sort arbejde", og den er desværre ikke af helt ny dato.

Snyd med opgivelser af indkomster ved sort arbejde

Rockwoolfondens Forskningsenhed har over en lang årrække gennemført interviewundersøgelser vedrørende af forekomsten af sort arbejde. En undersøgelse foretaget i 2020 viste, at 20% af de 18-66-årige havde arbejdet sort inden for de seneste 12 måneder. Det lå på samme niveau i årene umiddelbart før, 2016-19, måske lidt højere i 2016. Opstilling 6.2.b viser hvordan udviklingen ifølge Rockwoolfondens undersøgelser har været fra 2000-2016.

Opstilling 6.2.b. Andel af befolkningen mellem 18 og 66 år, der har arbejdet sort, 2000-2016.

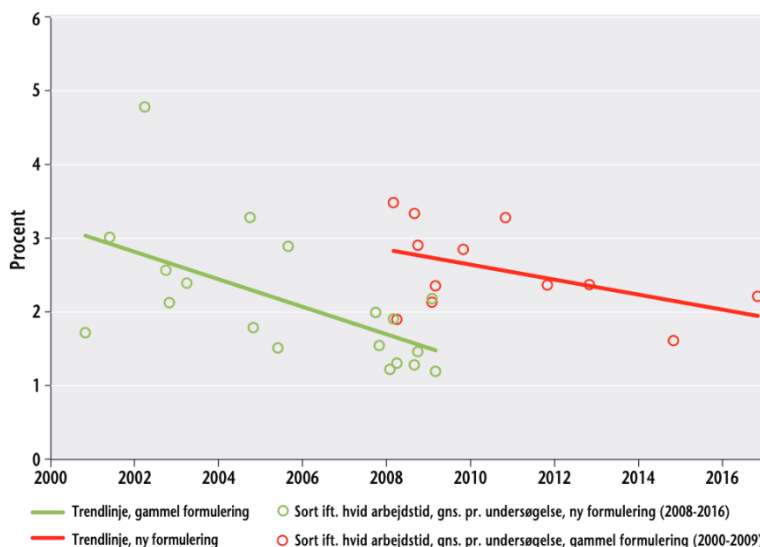
Kilde: https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/07/Danskernes-skat_komplet-LO_final.pdf?download=true, s. 76.

Note: Gennemsnittene og trendlinjerne er baseret på svar fra den gamle og nye spørgsmålsformulering, med henholdsvis 13.324 og 10.047 respondenter. Vægtede data.

I 2009 ændrede man spørgsmålsformulering, så man kan ikke sammenligne undersøgelsesresultaterne fra 2000-2008 med 2009-2016 (derfor to forskellige trendlinjer). Der er stikprøveusikkerhed forbundet med disse tal, men umiddelbart ser det ud til, at der i indeværende årtusinde er sket et klart fald i antallet/andelen af borgere, der snyder i skat ved at udføre sort arbejde. Det kraftigste fald ser ud til at være sket i begyndelsen af perioden, hvorefter det bliver mindre – og i de senest undersøgte år er der nærmest tale om stagnation.

Rockwoolfonden har på baggrund af deres undersøgelser forsøgt at regne sig frem til, hvor meget sort arbejde udgør i forhold til bruttonationalproduktet, jf. opstilling 6.2.c.

Opstilling 6.2.c. Udviklingen i omfanget af det sorte arbejde i forhold til BNP, sort arbejdsuge ift. hvid arbejdsuge, 2000-2016.

Note og Kilde: Vedrørende beregningsmetoden henvises til kilden: https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/07/Danskernes-skat_komplet-LO_final.pdf?download=true, s. 78.

Udviklingstendenserne målt og vurderet på denne måde er de samme, som når man ser på deltagelsesfrekvens i sort arbejde.

I 2025 har Rockwool Fonden offentliggjort resultaterne fra den hidtil største undersøgelse af forekomsten af sort arbejde i Danmark. Indsamlingen af data over det sorte arbejde er sket i 2021, men alle beregninger af omkostningerne er opregnet til 2025-priser. Hovedresultaterne af undersøgelsen opsummeres på følgende måde: ”I løbet af et år arbejder hver femte dansker sort til et samlet beløb på 31 mia. kr., og det koster statskassen 13,7 mia. kr. om året i tabte indtægter. Sort arbejde er mest udbredt i landkommuner, hvor i nogle tilfælde næsten hver tredje indbygger har arbejdet sort. Snævrer man definitionen af sort arbejde ind til kun at gælde de tilfælde, hvor der falder kontant betaling, er omfanget betydeligt lavere. Men det er stadig 7 pct. af de voksne danskere, der udfører kontant betalt sort arbejde.”²²¹

Skattesnyd blandt virksomheder

Virksomheder betalte knap 470 mia. kr. i skatter og afgifter i 2021, hvilket var ca. en tredjedel af det samlede skatte- og afgiftsprovener på de tidligere nævnte godt 1.200 mia. kr.²²² I 2021 var der knapt 1 million danske virksomheder (skatteenheder), og hver af dem betalte således i gennemsnit knapt en halv million kroner i skatter og afgifter. Virksomhederne varierer i ejerform og dækker alt fra små selvstændigt erhvervsdrivende til store multinationale selskaber. I Danmark er der væsentligt flere selskaber end selvstændigt erhvervsdrivende. Omtrent 550.000 virksomheder var i 2021 registreret

²²¹ https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2025/10/RF_Vidensoverblik_Sort-arbejde-udfores-af-hver-femte-dansker-og-koster-staten-milliarder_OKT2025.pdf?download=true ved Peer Ebbesen Skov.

²²² Denne og de følgende oplysninger bygger hovedsagelig på: <https://sktst.dk/publikationer/virksomhedernes-skattebetaling-2022> - og tilsvarende tidligere publikationer. Samt <https://sktst.dk/publikationer/selskabernes-skattebetaling> - og tilsvarende tidligere publikationer.

som selskaber, mens godt 380.000 var registreret som selvstændigt erhvervsdrivende. Selskaber stod også for størstedelen af skatte- og afgiftsprovenuet (87%).

Skattesnyd blandt mindre virksomheder

Hvert år gennemgår og kontrollerer Skattestyrelsen et mindre, men tilsigtet repræsentativt udvalg af virksomhederne med henblik på at vurdere omfanget af ”fejl” (simpelt uagtsomme fejl) og skattesvig (groft uagtsomme/forsætlige ”fejl”). Det er ikke alle virksomheder, der indgår i disse undersøgelser, men alene virksomheder med mindre end 250 ansatte – de såkaldte SMV-virksomheder.

I alle oplyste år var der fejl i over halvdelen af virksomhedernes selvangivelser/skatteregnskaber, i 2019-21 57%, jf. opstilling 6.2.d. I omkring hver tiende fandt man ”Grove fejl”.

Opstilling 6.2.d. Forekomsten af ”fejl” i et tilsigtet repræsentativt udvalg af selvangivelse/skatte-regnskaber indgivet af virksomheder med mindre end 250 ansatte, i udvalgte år 2009-2021.

ÅR	Korrekt	Simple fejl	Grove fejl	I ALT
2009	48	42	9	99
2011	46	45	9	100
2013	44	47	9	100
2015	42	50	8	100
.....				
2017	38	51	11	100
.....				
2019-21	43	48	9	100

Kilde: <https://sktst.dk/publikationer/virksomheder-laver-mange-simple-fejl-i-indberetninger-af-skat-og-moms> (2025) – og tidligere tilsvarende publikationer.

Note: Tallene er behæftet med stikprøveusikkerhed, og den er større fra 2020 og fremefter end i de forudgående år, idet man i 2020 mindskede det antal virksomheder man undersøgte. Frem til og med 2018 angives stikprøveusikkerheden på tallene til at være +/- 2, mens den i 2020 er +/-4. I modsætning til skatteborgerundersøgelserne er tallene her ikke opgivet med decimaler. I undersøgelserne frem til og med 2015 opererede man med en minimumsgrænse på 4.000 kr. for, hvornår man ville karakterisere noget som fejl. Det er man ophørt med fra og med undersøgelsen i 2018. Det skønnes, at ca. halvdelen af stigningen fra 2015 til 2018 kan forklares med, at man ophørte med anvendelse af den nævnte minimumsgrænse. Retningslinjerne for sagstilskæring blev igen tilrettet, inden 2020-undersøgelsen blev gennemført. Med denne tilpasning kan Skattestyrelsen undlade at foretage en regulering, når der er tale om fejl af mindre betydning, og hvor der ikke er risiko for gentagelse, eller hvor det vurderes, at vejledning i den konkrete situation vil have større effekt. I modsætning til tidligere er der ikke tale om en egentlig beløbsmæssig bagatelgrænse, men om en konkret vurdering i hver enkelt sag. Disse ændringer har selvsagt betydning for udfaldet af undersøgelserne af regelefterlevelsen. Skattestyrelsen vurderer dog, at den seneste ændring af retningslinjerne har mindre effekt på fejlprocenten, end da den beløbsmæssige bagatelgrænse blev fjernet.

For mindre virksomheder foretages der også en stikprøvevis undersøgelse af forekomsten af fejl m.v. i deres momsangivelser, jf. opstilling 6.2.e.

Opstilling 6.2.e. Forekomsten af ”fejl” i et tilsigtet repræsentativt udvalg af momsangivelser indgivet af virksomheder med mindre end 250 ansatte, i udvalgte år 2009-2021.

ÅR	Korrekt	Simple fejl	Grove fejl	I ALT
2009	60	30	10	99
2011	59	31	10	100
2013	54	35	11	100
2015	52	39	9	100
.....				
2017	39	48	13	100
.....				
2019-21	39	60	11	100

Kilde: <https://sktst.dk/publikationer/virksomheder-laver-mange-simple-fejl-i-indberetninger-af-skat-og-moms> (2025) – og tidligere tilsvarende publikationer.

Note: Tallene er behæftet med stikprøveusikkerhed, og den er større i 2020 end i de forudgående år, idet man i 2020 mindskede det antal virksomheder man undersøgte. Frem til og med 2018 angives stikprøveusikkerheden på tallene til at være +/- 2, mens den i 2020 er +/-3. I modsætning til skatteborgerundersøgelserne er tallene her ikke opgivet med decimaler. I undersøgelserne frem til og med 2015 opererede man med en minimumsgrænse på 2.500 kr. for, hvornår man ville karakterisere noget som fejl. Det er man ophørt med fra og med undersøgelsen i 2018. Det skønnes, at ca. en tredjedel af stigningen i fejlprocenten fra 2015 til 2018 kan forklares med, at der ikke længere anvendes en minimumsgrænse. Retningslinjerne for sagstilsikring blev igen tilrettet inden 2020-undersøgelsen blev gennemført. Med denne tilpasning kan Skattestyrelsen undlade at foretage en regulering, når der er tale om fejl af mindre betydning, og hvor der ikke er risiko for gentagelse, eller hvor det vurderes, at vejledning i den konkrete situation vil have større effekt. I modsætning til tidligere er der ikke tale om en egentlig beløbsmæssig bagatelgrænse, men om en konkret vurdering i hver enkelt sag. Disse ændringer har selvstændigt betydning for udfaldet af undersøgelserne af regelefterlevelsen. Skattestyrelsen vurderer, at den seneste ændring af retningslinjerne har mindre effekt på fejlprocenten, end da den beløbsmæssige bagatelgrænse blev fjernet.

Tendenserne svarer til dem vi så for skattens vedkommende. Der fandtes ”Grove fejl” i ca. hvem tiende momsopgørelse, og størrelsesordenen af denne andel har ikke ændret sig over tid.

Ofte er der tale om fejl mht. fradrag af private udgifter (21% i 2019-21), hvorefter følger ikke-fradragsberettigede udgifter (15% i 2019-21) og ikke-selvangivne erhvervsmæssige udgifter (21% i 2019-21). Momsmæssigt drejer det sig også i høj grad om private udgifter (18% i 2019-21), dernæst den private andel af afholdte udgifter (17% i 2019-21) og så manglende dokumentation for købsmomsen (14 pct. i 2019-21).

Skattesnyd blandt selvstændigt erhvervsdrivende

I de redegørelser, Skattestyrelsen udarbejder vedrørende undersøgelserne af virksomhedernes skatte- og afgiftsbetaling, meddeles separate resultater for selvstændigt erhvervsdrivende, hvor ejeren hæfter personligt. Det kan være enkeltmandsvirksomheder eller en ejerledet virksomhed med få ansatte, som fx en tømrermester eller en frisør. Generelt, for alle årene og for såvel skatter som afgifter, forekommer der flere ikke-korrekte opgivelser og angivelser blandt de selvstændigt erhvervsdrivende end blandt SMK-virksomheder som helhed. I 2019-2021 var der fejl i 80% af de selvstændiges angivelser af skat og 76% af de selvstændiges angivelser af moms. Procenterne for ”Grove fejl” var henholdsvis 11 og 14.

Oftest er der tale om fejl mht. fradrag af private udgifter (37% i 2019-21), hvorefter følger ikke-fradragsberettigede udgifter (36% i 2019-21) og ikke-selvangivne erhvervsmæssige udgifter (23% i 2019-21). Moms mæssigt drejer det sig også først og fremmest om private udgifter (34% i 2019-21), dernæst den private andel af afholdte udgifter (16% i 2019-21) og så manglende dokumentation for købsmomsen (22 pct. i 2019-21).

Skattesnyd blandt mindre selskaber

For selskaber er der typer af skatter, der pålægges, noget anderledes end for selvstændigt erhvervsdrivende. Der er selvfølgelig også afgifter, men som noget specifikt for selskaber er der selskabsskat – en skat af overskuddet, der kan sammenlignes med den ”almindelige” skat en selvstændig erhvervsdrivende betaler af sit overskud. Og så er der lønsumsafgiften, der er en afgift af lønsummen i en virksomhed, der producerer momsfrie ydelser som en bank, aviser, taxakørsel og meget andet. Over halvdelen af skatteindtægterne fra selskaber stammer fra moms og lønsumsafgifter, knapt en fjerdedel fra selskabsskat og resten fra afgifter. Selskaber skal selv angive en række oplysninger om overskud, gæld, omkostninger, underskudsanvendelse mv. til Skattestyrelsen, hvilket jo står i modsætning til personskatteområdet, hvor de fleste oplysninger som nævnt er oplysninger fra tredjeparter. Derfor er der også en større risiko for, at der er fejl i de oplysninger, selskaberne angiver – simple fejl og/eller groft uagtsomme/forsætlige fejl. Hvor stort omfanget af disse er, og hvordan det har udviklet sig for SMV-selskabernes vedkommende, har været undersøgt på linje med de selvstændige erhvervsvirksomheder, jf. opstilling 6.2.f.

Opstilling 6.2.f. Forekomsten af ”fejl” i et tilsigtet repræsentativt udvalg af selvangivelser/skatte-regnskaber indgivet af selskaber med mindre end 250 ansatte, 2009-2020.

ÅR	Korrekt	Simple fejl	Grove fejl	I ALT
2009	54	39	7	100
2011	56	36	8	100
2013	54	37	9	100
2015	49	43	8	100
.....				
2018	38	?	?	100
.....				
2020	41	?	?	100

Kilde: <https://sktst.dk/publikationer/selskabernes-skattebetaling> – og tidligere tilsvarende publikationer.

Note: Tallene er behæftet med stikprøveusikkerhed, og den er større i 2020 end i de forudgående år, idet man i 2020 mindskede det antal virksomheder man undersøgte. For undersøgelserne frem til 2018 er den statistiske usikkerhed +/- 3 procentpoint, for undersøgelsen i 2020 +/- 5 procentpoint. I modsætning til skatteborgerundersøgelserne er tallene her ikke opgivet med decimaler. I undersøgelserne frem til og med 2015 opererede man med en minimumsgrænse på 4.000 kr. for, hvornår man ville karakterisere noget som fejl. Det er man ophørt med fra og med undersøgelsen i 2018. Det skønnes, at ca. 4 procentpoint af stigningen i fejlprocenten fra 2015 til 2018 beror på undladelse af at bruge en minimumsgrænse. Retningslinjerne for sagstilskæring blev igen tilrettet inden 2020-undersøgelsen blev gennemført. Med denne tilpasning kan Skattestyrelsen undlade at foretage en regulering, når der er tale om fejl af mindre betydning, og hvor der ikke er risiko for gentagelse, eller hvor det vurderes, at vejledning i den konkrete situation vil have større effekt. I modsætning til tidligere er der ikke tale om en egentlig beløbsmæssig bagatelgrænse, men om en konkret vurdering i hver enkelt sag. Disse ændringer har selvsagt betydning for udfaldet af undersøgelserne af regelefterlevelsen. Skattestyrelsen vurderer, at den seneste ændring af retningslinjerne har mindre effekt på fejlprocenten, end da den beløbsmæssige bagatelgrænse blev fjernet.

Desværre har man hverken for 2018 eller 2020 oplyst, hvordan ”fejlene” var fordelt på simple fejl og skattesvig, men ellers tegner der sig et billede der meget ligner situationen for de mindre virksomheder.

Tre typer af fejl er nogenlunde lige hyppigt forekommende, set over perioden 2011-2020. Hver af dem fandtes for ca. hvert tiende af selskaberne: fejl ved beskatningen af selskabets hovedaktionærer, private udgifter og ikke-fradragsberettigede udgifter.

Det er altså bl.a. for omkring 10% af de mindre selskaber, at man finder fejl ved beskatningen af selskabets hovedaktionærer. En hovedaktionær i et selskab er en person, der har den kontrollerende økonomiske magt i et selskab, dvs. som ejer mindst 25% af aktierne/anparterne (inklusive hvad der evt. ejes af familie). Ud fra denne definition steg antallet af hovedaktionærer i Danmark i små og mellemstore virksomheder fra 2015 til 2019 fra 149.000 til 211.000. Hovedaktionærer har mulighed for at påvirke de oplysninger, der angives til Skattestyrelsen og kan i stort omfang selv bestemme, om fx overskuddet i selskabet skal udbetales som aktieindkomst (udbytte) eller lønindkomst. Fordi en hovedaktionær har indflydelse på såvel virksomhedens økonomi som på sin egen aflønning, er der en risiko for ulovlig sammenblanding af hovedaktionærens privatøkonomi og selskabets økonomi, fx i form af ikke korrekt værdiansættelse af frie goder som bil m.v., afholdelse af private udgifter, ulovlige aktionærlån, misbrug af skattefrie rejse- og kørselsgodtgørelser og salg af aktiver mellem hovedaktionær og selskab m.fl.

Siden 2018 har Skattestyrelsen skærpet kontrollen med hovedaktionærer. Fra 2018-2020 gennemførte man godt 7.200 kontroller af hovedaktionærer og deres selskaber, hvilket resulterede i omkring en kvart milliard i ekstra skatteopkrævninger, altså ca. 35.000 kr. i gennemsnit pr. kontrol.²²³

Vedrørende momsangivelser er tendensen endnu engang den samme, jf. opstilling 6.2.g.

²²³ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/selskabernes-skattebetaling-2021>

Opstilling 6.2.g. Forekomsten af "fejl" i et tilsigtet repræsentativt udvalg af momsangivelser blandt selskaber med mindre end 250 ansatte, 2009-2020

ÅR	Korrekt	Simple fejl	Grove fejl	I ALT
2009	60	31	9	100
2011	66	25	9	100
2013	63	26	9	98
2015	57	34	8	100
.....				
2018	39	?	?	100
.....				
2020	44	?	?	100

Kilde: <https://sktst.dk/publikationer/selskabernes-skattebetaling> – og tidligere tilsvarende publikationer.

Note: Tallene er behæftet med stikprøveusikkerhed, og den er større i 2020 end i de forudgående år, idet man i 2020 mindskede det antal virksomheder man undersøgte. For undersøgelserne frem til 2018 er den statistiske usikkerhed +/- 3 procentpoint, for undersøgelsen i 2020 +/- 5 procentpoint. I modsætning til skatteborgerundersøgelserne er tallene her ikke opgivet med decimaler, formentlig fordi antal undersøgte er betydeligt mindre. I undersøgelserne frem til og med 2015 opererede man med en minimumsgrænse på 2.500 kr. for, hvornår man ville karakterisere noget som fejl. Det er man ophørt med fra og med undersøgelsen i 2018. Det skønnes, at ca. 3 procentpoint af stigningen i fejlprocenten fra 2015 til 2018 beror på undladelse af at bruge en minimumsgrænse. Retningslinjerne for sagstilsikring blev igen tilrettet, inden 2020-undersøgelsen blev gennemført. Med denne tilpasning kan Skattestyrelsen undlade at foretage en regulering, når der er tale om fejl af mindre betydning, og hvor der ikke er risiko for gentagelse eller hvor det vurderes, at vejledning i den konkrete situation vil have større effekt. I modsætning til tidligere er der ikke tale om en egentlig beløbsmæssig bagatelgrænse, men om en konkret vurdering i hver enkelt sag. Disse ændringer har selvsagt betydning for udfaldet af undersøgelserne af regelefterlevelsen. Skattestyrelsen vurderer, at den seneste ændring af retningslinjerne har mindre effekt på fejlprocenten, end da den beløbsmæssige bagatelgrænse blev fjernet.

Skattesnyd blandt koncerner og multinationale virksomheder

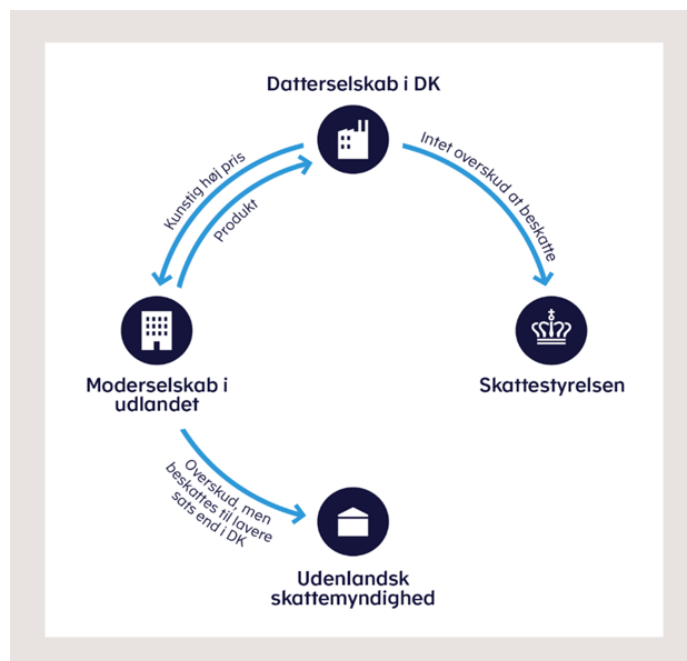
Generelt kan vi sige, at vi på baggrund af Skattestyrelsens undersøgelser ved en hel del om borgernes og de mindre virksomheders og selskabers fejl og svig i skattemæssig henseende, men ingenting systematisk om de store – virksomheder med mange ansatte, koncernerne, store internationale firmaer, udenlandsk eller dansk forankrede.

Der er tale om en koncern, når det ene selskab (moderselskabet) ejer andele i et andet selskab (datterselskabet), og moderselskabet samtidig kan udøve bestemmende indflydelse over datterselskabets økonomiske og driftsmæssige beslutninger. Skattestyrelsen har opgjort, at antallet af udenlandske koncerner med datterselskaber i Danmark siden 2010 er mere end fordoblet. Samtidig opererer flere danske koncerner i udlandet. I 2020 havde danske koncerner knap 15.000 datterselskabet i udlandet. Det svarer til en stigning på knap 30 pct. siden 2010. Med Skattestyrelsens egne ord: "Hvis koncernen opererer på tværs af landegrænser, øges kompleksiteten af skatteforholdene og giver mulighed for at udnytte forskelle i reglerne mellem landene. Det kan efterlade et rum for brug af aggressiv skatteplanlægning og skatteunddragelse. Det stiller derfor også større krav til Skattestyrelsen i kontrollen af disse koncerner og til samarbejdet med andre lande om gennemsigtighed og om dataudveksling. Med flere selskaber, der opererer på tværs af landegrænser, bliver det sværere at afgøre, hvor et overskud er skabt, og dermed hvor skatten skal betales."

På grund af manglen på systematiske undersøgelser kan vi kun give eksempler på, hvad det kan dreje sig om, og hvordan det gøres.

Ét eksempel på, at der blandt internationale koncerner begås skattemæssige "fejl" i et ikke ubetydeligt omfang – simple eller groft uagtsomme/forsætlige – er såkaldt *transfer pricing*, hvor et

overskud ”skubbes” fra en del af koncernen i et land med høj virksomhedsbeskatning til et land med lav virksomhedsbeskatning. Her er Skattestyrelsens illustration af hvad transfer pricing går ud på:

I perioden fra 2010 til 2021 har Skattestyrelsens kontrol af selskaber i transfer pricing-sager medført nettoreguleringer af selskabernes indkomstgrundlag i Danmark på i gennemsnit mere end 10 milliarder kroner om året.²²⁴

Delvis relateret til bl.a. transfer pricing er kontrol med *pengeoverførsler til og fra udlandet*.²²⁵ Når virksomheder eller privatpersoner overfører penge til eller fra Danmark, skal der betales skat af indtægterne. Det kan fx være, når en udenlandsk virksomhed overfører løn til en borger i Danmark. Disse overføres ikke altid til årsopgørelsen, og så står modtageren selv med ansvaret for at indberette oplysningerne. Skattestyrelsen kontrollerer ved den såkaldte ”Money Transfer-indsats” løbende, om der bliver betalt korrekt skat af de formuer og indtægter, der overføres til og fra udlandet. Er der ikke betalt korrekt skat af overførslerne, sender Skattestyrelsen en opkrævning.

Siden 2009, hvor Skatterådet første gang gav Skattestyrelsen tilladelse til at indhente skatteoplysninger om pengeoverførsler hos bankerne, har Skattestyrelsen udsendt opkrævninger for ca. 3,1 mia. kr. (til og med hovedparten af 2025).

I alt har Skattestyrelsen gennem indsatsen kontrolleret mere end 10.000 sager, og styrelsen er løbende blevet bedre til at identificere svig og manglende skattebetaling. Da Skattestyrelsen begyndte indsatsen i 2009, blev et stort antal sager udvalgt til kontrol, men træfprocenten var relativt lav. Siden har styrelsen opbygget større viden på området, og analysen af data samt udvælgelsen af sager til kontrol er blevet langt mere effektiv. I den nuværende indsatsperiode, som startede i 2023 og løber indtil

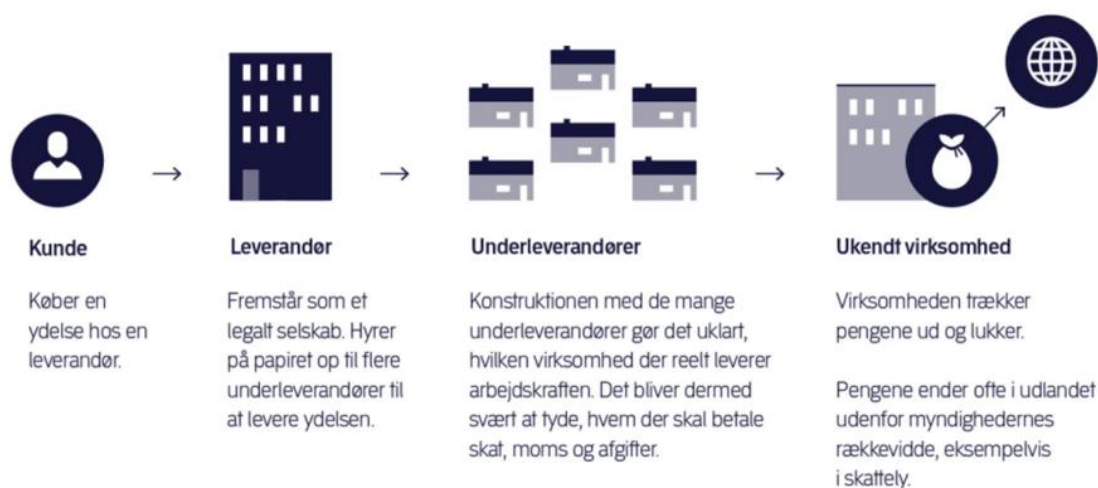
²²⁴ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/selskabernes-skattebetaling>

²²⁵ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/kontrol-med-pengeoverfoersler-resultater-i-udsendte-opkraevninger-for-3-1-mia-kr> (2025)

medio 2026, er der til og med udgangen af 2024 kontrolleret knap 500 sager med en træfprocent på 77 pct.

Erfaringer fra indsatsen viser, at mange danske skatteydere modtager betalinger fra udlandet, som er lønudbetalinger. Fx har Skattestyrelsen for indkomstårene 2020 til 2022 udsøgt ca. 4.000 skatteydere, hvor skatteydere har modtaget lønudbetalinger på over 500.000 kr. fra udlandet. For at hjælpe skatteyderne med at foretage korrekt indberetning har Skattestyrelsen i et pilotprojekt undersøgt effekten af at udsende et vejledningsbrev. Knap 1.000 personer, som havde modtaget mulige lønoverførsler fra udenlandske overførsler, modtog i februar 2024 en påmindelse om at huske at oplyse indtægterne på deres årsopgørelse. Af disse personer indberettede 4 pct. deres indkomst, som svarede til i alt ca. 38 mio. kr., mens der i den tilsvarende kontrolgruppe, der ikke modtog brevet, ikke blev foretaget ændringer. På den baggrund vurderer Skattestyrelsen, at pilotprojektet har haft en mindre, men positiv effekt. Som følge heraf fortsætter Skattestyrelsen arbejdet med at udvikle vejledning, der hjælper skatteyderne med at foretage korrekt skattebetaling af udenlandske lønoverførsler.

Et andet eksempel er *kædesvig*, hvor virksomheder bevidst forsøger at undgå at betale skat og moms gennem kæder af underleverandører, stråmænd og fiktive virksomheder. Disse opretter fiktive fakturaer for at sløre, hvem der reelt har udført et stykke arbejde, modtaget betaling og dermed skal betale skat og moms. Her er Skattestyrelsens illustration af, hvordan kædesvig foregår:

I perioden fra 2015 til 2022 blev antallet af kontroller for muligt kædesvig mere end fordoblet: Fra 1.133 kontroller i 2015 til 2.438 i 2022; i 2024 blev der gennemført 2.381 kontroller.²²⁶ Når Skattestyrelsen finder bevis på kædesvig hos en virksomhed, fører det til en regulering af virksomhedens skatte- og momsopkrævning, og i de fleste tilfælde sendes sagen også til vurdering af straf og efterfølgende politianmeldelse. Det vidner om, at det meste, man finder, sandsynligvis er skattesvig og ikke bare simple fejl. De kontroller, der gennemføres på dette område, er i langt de fleste tilfælde ikke "tilfældige", men meget målrettede. Det vidner en "træfprocent" på omkring 90 (forhåbentlig) om, dvs. den procentdel af kontrollerne, hvor man finder uregelmæssigheder.

²²⁶ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/skattestyrelsen-har-styrket-kontrollen-mod-kaedesvig> og <file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/publikation-kontrol-mod-kaedesvig-1.pdf> (2025)

I perioden fra 2015 til 2022 resulterede Skattestyrelsens kontrolindsats i efterfølgende skatte- og momsopkrævninger for i alt 6,3 mia. kr.; i 2024 for 782 mil. kr. . For hele perioden lå det gennemsnitlige beløb, der skulle betales, på godt og vel 400.000 kr. pr. kontrol.²²⁷

I 2024 er der trådt en række nye administrative sanktionsmuligheder, der har som formål at overtrædelser i form af kædesvig kan sanktioneres hurtigere og hårdere. Med de nye regler kan Skattestyrelsen nu inddrage registreringen af virksomheder, der udsteder eller bruger fiktive fakturaer, ligesom ledelsen i virksomheder, der fx bruger fiktive fakturaer, kan blive holdt økonomisk ansvarlig for evt. gæld, der er opstået i forbindelse med svigen. Skattestyrelsen har også fået mulighed for i visse tilfælde at tage arrest af indeståender på virksomheders bankkonti.

Et tredje eksempel er *momskarruseller*. Hvis en virksomhed køber varer eller tjenester momsfrit fra et andet EU-land, skal virksomheden selv indberette momsen til Skattestyrelsen. Hvis det ikke sker, og virksomheden samtidig opkræver moms ved videresalg, er der tale om momssvig. Den samme vare kan blive solgt videre mere end én gang, og dermed indgå i momssvig flere gange. Dette kaldes momskarruselsvig. Her er Skattestyrelsens eksempel på, hvordan momskarruselsvig kan foregå:²²⁸

 Internationalt køb Virksomhed A køber et parti varer af en virksomhed i et andet EU-land. Gerne noget med høj værdi, som ikke fylder meget, fx høretelefoner. Fordi varen er købt i et andet EU-land, skal virksomhed A ikke betale moms i forbindelse med købet.	 Indenlandsk salg Virksomhed A sælger varerne videre til en lavere pris til virksomhed B, som også har base i Danmark. Virksomhed A skal opkræve og indbetale moms af salget, men det "glemmer" de at betale.	 'Missing trader' Virksomhed A lukker virksomheden for at undgå at blive taget i skatte- og momsunddragelse. Når Skattestyrelsen opkræver den skyldige moms, er der derfor ingen penge at hente hos virksomhed A.	 Fortsættelse af karrusellen Virksomhed B har derimod stadig ret til at få fradrag for momsen i forbindelse med købet fra virksomhed A. Virksomhed B kan desuden fortsætte karrusellen ved at sælge varen videre til et andet EU-land.
---	--	--	---

Kilde: Skattestyrelsen.

Ifølge Skattestyrelsen har momskarruselsvig været stigende i både omfang og kompleksitet. Man har derfor i stigende grad satset på at foretage en mere dybdegående og omfattende kontrol, hvilket har resulteret i færre, men mere komplekse sager med en højere "træfprocent". I perioden fra 2018 til 2023 har Skattestyrelsen gennemført ca. 2.800 kontroller. I knap 9 ud af 10 kontroller i 2023 har Skattestyrelsen fundet fejl i virksomhedens momsangivelse. Set over hele perioden har indsatsen resulteret i udsendte opkrævninger på godt 2,5 mia. kr., heraf i 2023, hvor der blev foretaget 412 kontroller, på 412 mio. kr. – dvs. præcis 1 mil. kr. pr. kontrol.

*

Hvor mange selskaber der faktisk snyder i form af metoder som transfer pricing, kædesvig og/eller momskaruseller, og hvor meget der snydes for, får vi altså kun en fornemmelse af ved at se

²²⁷ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/skattestyrelsen-konstaterer-svig-i-9-ud-af-10-kontroller-mod-kaedesvig>

²²⁸ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/9-ud-af-10-kontroller-mod-momskarruseller-rammer-plet>

myndighedernes kontrolindsatser. De tal, vi får frem, skal ses i forhold til såvel hvor systematisk kontrolindsatsen er, hvor effektiv den er og hvilken størrelsesorden, den har. Inden vi giver et overblik over, hvor mange sager, kontrolindsatserne resulterer i og situationen på yderligere specialområder, skal vi derfor for at kunne sætte disse i perspektiv give en overordnet beskrivelse af myndighedernes kontrolindsats med hensyn til skattesnyd.

Kontrolsystemet og reaktioner på fejl og skattesnyd

Det understreges, at det særlige ved de lovovertrædelser, vi her fokuserer på, er, at de ikke – som fx ved tyveri – beror på en borgeranmeldelse eller ved proaktiv virksomhed fra politiets side. Det *typiske* er, at de opdages af en administrativ myndighed – skatte- og afgiftsmyndighederne – som en følge af den overvågning og kontrol denne myndighed foretager. Hvor meget der ender som mistanke om kriminalitet ("anmeldelse") endsigse pådømt kriminalitet er stærkt afhængig af den pågældende myndigheds overvågning og kontrol, og hvordan myndigheden reagerer på de "fejl" der opdages.

Lad os tage de konkrete reaktioner først, og den generelle kontrol/overvågning i det følgende afsnit.

Reaktioner på fejl og skattesnyd

En skattemedarbejder får af et elektronisk kontrolsystem meddelelse om, at her kan være en "fejl", eller vedkommende opdager det selv ved proaktivt at gå ind og søge i systemerne og de tilgængelige data. Når skattemedarbejderen mener at konstatere, at der *er* tale om en "fejl", sker der *som hovedregel* det – uanset om "fejlen" umiddelbart vurderes til at være begået simpelt uagtsomt, groft uagtsomt eller forsætligt – og så længe det ligger under minimumsgrænsen (se straks herom i det følgende) – at det udregnes, hvor meget "fejlen" drejer sig om i kroner og øre, og "regningen" herfor sendes til borgeren eller virksomheden. Hvis "regningen" betales, sker der *som hovedregel* ikke videre.

Der findes som nævnt minimumsgrænser for, hvornår man vil gå videre, fx går man i almindelighed ikke videre rent strafferetligt, hvis der er tale om en førstegangsunddragelse – det være sig forsætlig eller uagtsom – af skatter, moms, lønsumsafgift eller punktafgifter, hvis unddragelsen ikke overstiger det trods alt vel ret anseelige beløb, 20.000 kr.

Hvis skattemedarbejderen mener, der er rimelig god grund til at tro, at der er tale om en forsætlig eller groft uagtsom skatteunddragelse, der ligger over minimumsgrænserne, overdrages sagen til Skattestyrelsens straffesagsenhed. Det sker dog først efter, at ændring af en afgifts- eller skatteansættelse er behandlet, og der er truffet afgørelse herom, og efter udløbet af en klagefrist (3 måneder) - så det kan godt tage et stykke tid.

I et ukendt antal tilfælde vurderer juristen i Skattestyrelsens straffesagsenhed, at der ikke er rimelig grund – ikke nok til en sigtelse – til en sag om groft uagtsomt eller forsætligt skattesvig. Og så sker der ikke mere i disse sager.

I et ligeledes ukendt antal tilfælde er juristen i tvivl, hvorfor skatteyderen indkaldes til en samtale til klargøring af, hvad der er foregået. Igen kan det betyde, at der ikke sker mere, men ellers sigtes skatteyderen – sammen med skatteyderne i de resterende "oplagte" sager – for groft uagtsomt eller forsætligt skattesvig.

Der kan klages over denne sigtelse, men den videre behandling afventer ikke udfaldet af en eventuel klagesag.

Når der i skatte- og afgiftslovgivningen står, at straffen er bøde, kan Skattestyrelsens straffesagsheder afgøre en straffesag administrativt. Skattestyrelsen har i disse tilfælde kompetence til at udstede bødeforlæg, uden at politi og domstole bliver involveret. Dette kaldes for et administrativt bødeforlæg, og sådanne kan udstedes af en række offentlige myndigheder – såsom Skattestyrelsen, Arbejdstilsynet, Fødevarestyrelsen, Færdselsstyrelsen m.fl.

Skattestyrelsen har kompetence til at afgøre sagen med et administrativt bødeforlæg i alle sager – uanset unddragelsens størrelse – vedrørende groft uagtsom unddragelse. Denne kompetence til at reagere på lovovertrædelser i form af administrative bødeforlæg omfatter herudover (2023):

- Sager, hvor der i førstegangstilfælde forsætligt er unddraget skatter og/eller afgifter, hvis det samlede forsætligt unddragne beløb ikke er over 500.000 kr.
- Sager, hvor der i gentagelsestilfælde forsætligt er unddraget skatter og/eller afgifter, hvis det samlede forsætligt unddragne beløb ikke er over 250.000 kr.
- Der er tale om gentagelsestilfælde i denne relation, hvis den pågældende inden for 10 år før gerningstidspunktet er straffet for forsætligt at have unddraget skatter og/eller afgifter med over 250.000 kr.
- Det betyder omvendt, at hvis den pågældende også i gentagelsestilfældet forsætligt har unddraget over 250.000 kr., så kan sagen ikke afsluttes administrativt, idet der nedlægges påstand om frihedsstraf og en tillægsbøde.
- Sager, hvor der forsætligt er unddraget told i den legale varetrafik, hvis der ikke er unddraget over 100.000 kr.
- Smuglerisager, hvor overtrædelserne vedrører et unddraget told- og afgiftsbeløb, der ikke er over
 - o 5.000 kr. vedrørende erhvervsmæssigt smugleri mv.
 - o 30.000 kr. vedrørende smugleri mv. af ikke-erhvervsmæssig karakter

Sager om forsætlig skatteunddragelse over de her nævnte grænser skal behandles ved domstolene, hvor der kan ske idømmelse af frihedsstraf.

Bødestørrelsen udregnes på basis af et lidt sindrigt system, men ”normalbøden” for forsætlig skatteunddragelse vil ofte være én gang det beløb, der er unddraget for, op til 60.000 kr. + to gange det beløb der ligger herudover (op til maksimumsgrænsen på 500.000, hvor frihedsstraf kommer på tale, også i førstegangstilfælde).

Pr. 1. januar 2024 er visse af grænserne hævet for, hvornår administrative bødeforlæg kan anvendes, og hvor der således skal større skatteunddragelser til, før det medfører frihedsstraf.

Hvis man nægter at betale et bødeforlæg, overgår sagen til politi og domstole. Betaler man ikke en bøde, overgår sagen til Gældsstyrelsen.

På skatteområdet findes der ingen ”anmeldelsesstatistik” som pr. definition burde omfatte alle de sager, hvor skat får mistanke om, at der foreligger en eller anden form for skattesvig. I 2022 har skatteministeren i et notat til Folketingets Skatteudvalg oplyst, at der blev fremsendt 7.800 sager til Skattestyrelsens Straffeenhed. Der blev afsluttet 8.000 sager, men der har generelt de seneste år været en tendens til, at sagerne hobede sig op, og at behandlingstiden blev stadigt længere. I 2022 var den gennemsnitlige behandlingstid 663 dage, og i maj 2023 var ”den samlede behandling af straffesager”

13.800 (i begyndelsen af 2018: 4.800 sager). Ophobningen og den længere sagsbehandlingstid har betydet, at stadigt flere sager i denne periode forældes før de bliver afgjort. I 2022 var der 435 sager, der faldt for forældelsesfristen, inden de blev behandlet.

Kontrolsystemet til afdækning af fejl og skattesnyd

Apparatet til at foretage overvågningen og kontrollen – for en vis del i samarbejde med andre myndigheder – er ”Skatteforvaltningen”. Skatteforvaltningen blev oprettet den 1. juli 2018. Det er den fælles juridiske myndighed for syv af styrelserne i Skatteministeriets koncern. Alle styrelserne har tilsammen afløst det tidligere SKAT. Historisk bygger det på, at der i 1990 skete en sammenlægning af toldvæsenet og det statslige skattevæsen, ToldSkat. I 2005 blev der foretaget en sammenlægning af ToldSkat og de kommunale skatteforvaltninger. Det blev til SKAT.

De syv styrelser er: Skattestyrelsen, Motorstyrelsen, Toldstyrelsen, Gældsstyrelsen, Vurderingsstyrelsen, Udviklings- og Forenklingsstyrelsen samt Administrations- og Servicestyrelsen. Styrelserne administrerer et kompleks af særlove og bekendtgørelser, som har hver deres straffbestemmelser, og som således er relevante for en beskrivelse af den del af kriminalitetens omfang og udvikling, der med en samlebetegnelse kan kaldes for skattesnyd. Det drejer sig især, men ikke kun, om Skattekontrollen; Kildeskattebogen; Toldlove; Lov om merværdiafgift (benævnt ”Momsloven”); Lov om registrering af køretøjer mv. (benævnt ”Køretøjsloven m.v.” eller ”Registreringsloven m.v.”); Afgiftslove for drikkevarer, tobak, energi m.v. (”Punktafgifter”); Stempelafgiftsloven; Lov om afgift på spillekasinoer; Lov om kontrol med arbejdet med ædle metaller. Kontrol med, at det går lovmæssigt for sig med offentlige tilskud (herunder EU-tilskud) administreres i et vist omfang af Skatteforvaltningen, men tillige også under en række andre forvaltningsgrene – såsom fx EU-tilskud til landbrugsvirksomheder af Landbrugsministeriet.

Skattestyrelsen er den største og mest centrale af de syv styrelser med op mod 5.000 ansatte, og et budget på omkring 3,5 mia. kr.²²⁹ Den er opdelt i syv fagområder, hvoraf ”Jura” er et fagområde der forbereder straffesager på hele Skatteforvaltningens område. På ”Jura” findes et ”Center for straffesager”. Herudover finder der ”Person”, der, som man kan gætte sig til, har ansvaret for personskatter. ”Erhverv” – som også kunne have heddet ”Virksomhed” – har det overordnede ansvar for skatter og afgifter blandt erhvervsvirksomheder, fra de mindste til de største. ”Selskab” har det overordnede ansvar for selskabsskatter, fra de mindste anpartsselskaber til de største koncerner. Og så er der ”Særlig kontrol”, der har det overordnede ansvar for at kontrollere, imødegå og bekæmpe national og international skatteunddragelse og organiseret økonomisk kriminalitet. Området skal bekæmpe og forebygge diverse former for svig fx kædesvig og momskarruseller samt international skatteunddragelse, skattely og bandekriminalitet. Området har et tæt samarbejde med politi og anklagemyndighed og samarbejder med udenlandske myndigheder på tværs af landegrænser.

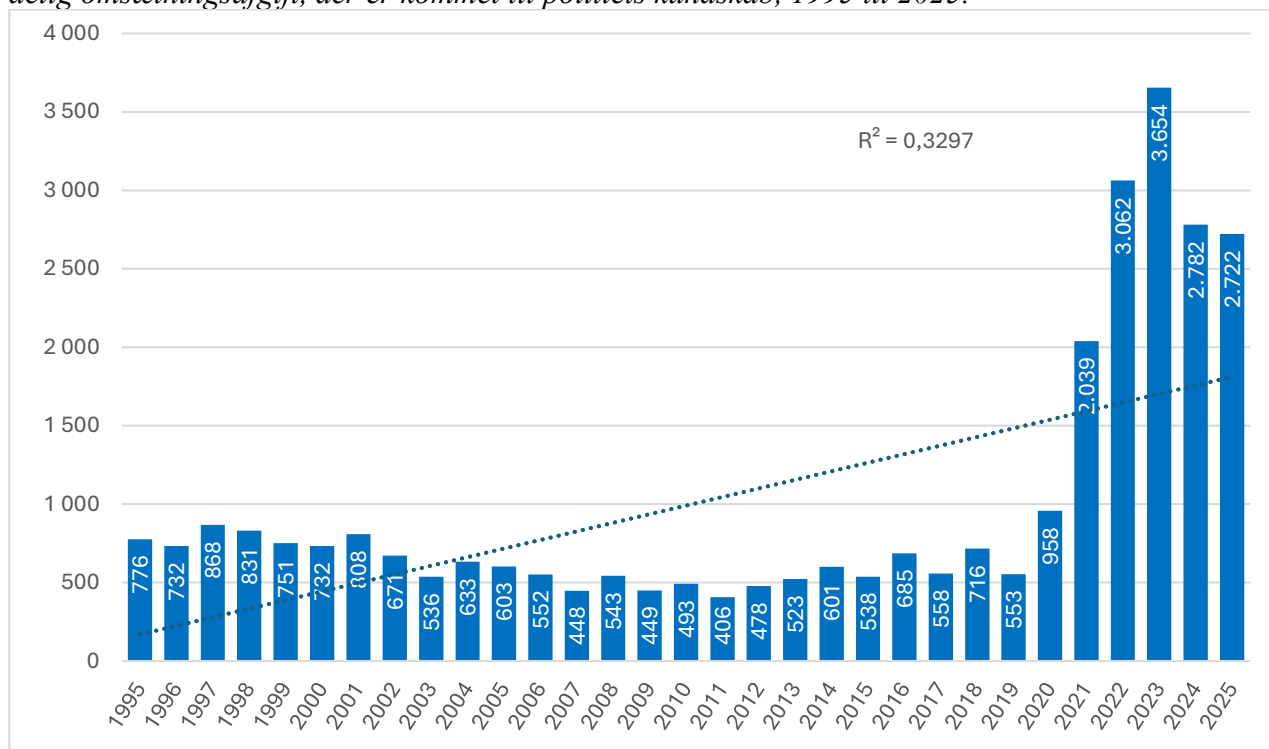
*

Af opstilling 6.2.h kan man se, hvor mange *overtrædelser af Skattekontrollen, Loven om Kildeskat og Momsloven*, der er nået frem til politiets kundskab og her registreret som ”anmeldelser”.

Her er der først en faldende tendens helt frem til 2019, hvorefter der sker en stærk stigning.

²²⁹ Ifølge Skattestyrelsens årsrapporter var antal årsværk i 2022 4.718, i 2023 4.889 og i 2024 5.356. I de samme tre år var de ordinære driftsindtægter 3,151 mia., 3,347 mia. og 3,556 mia. kr.

Opstilling 6.2.h. Antal overtrædelser af Skattekontrollloven, Loven om Kildeskat og Lov om almindelig omsætningsafgift, der er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

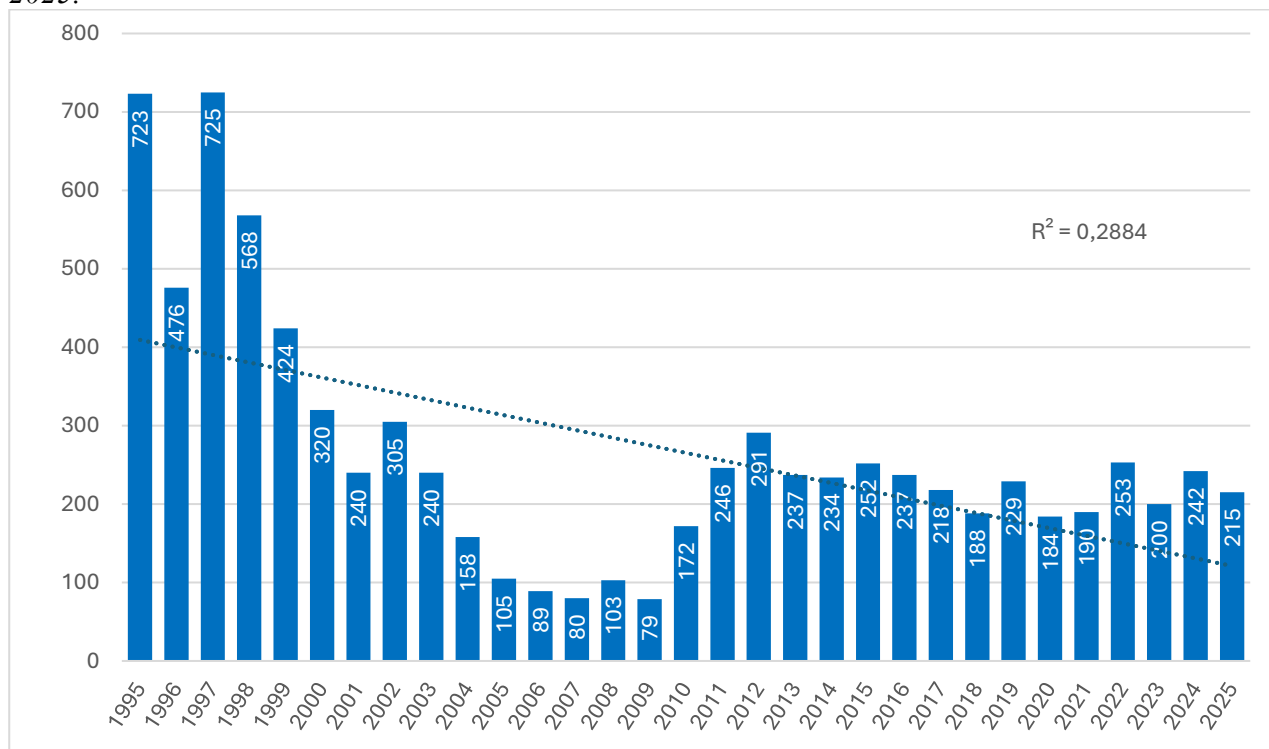

Der er grund til at tro, at kontrollernes mængde over en længere årrække – i hvert fald fra omkring 2006 til 2014 – har været stadigt faldende, primært på grund af en løbende reduktion af medarbejderantallet i Skattestyrelsen. De seneste år, især siden 2020, er denne tendens vendt, og der er blevet kontrolleret mere – især muliggjort af en øget medarbejderstab. I april 2020 indgik alle Folketingets partier en aftale om reform af skattekontrollen med udspillet ”Mere Kontrol. Mindre svindel”. En del af denne reform af skattekontrollen var en ambitiøs plan om at etablere otte nye skattecentre i perioden 2020-2023 og ansætte 1.000 nye medarbejdere. Siden 2020 er der åbnet nye skattecentre i Fredericia, Frederikssund, Viborg, Esbjerg, Ringe, Slagelse, Svendborg og Frederikshavn.

*

Man skal her være opmærksom på, at *Toldloven* har en speciel, men vigtig ”overbygning” i straffeloven, nemlig vedrørende smugling af narkotika. Man kan også blive dømt for ”groft smugleri” ifølge straffeloven (§ 289), hvilket dog de seneste mange år kun har drejet sig om nogle ganske få tilfælde. Der vil også være store dele af svindel med punktafgifter, der ”håndteres” under Skattekontrollloven. Det antal anmeldelser af overtrædelser af Toldloven, der bliver tilbage, er dem der er vist i opstilling 6.2.i – fx at en person er blevet taget i lufthavnen med for mange cigaretter i kufferten eller en privatperson, der har fyldt sin bil i Tyskland med for mange flasker vin og spiritus i forhold til, hvad der skal betales punktafgift af. Det er uspecificeret hvad sagerne i Toldloven primært drejer sig om, og hvordan det kan have ændret sig siden 1995.

Opstilling 6.2.i. Antal overtrædelser af Toldloven, der er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

Det største antal sager forekom i 1995, 723. Derefter går det ned til et niveau på omkring 100 i sidste halvdel af 00-erne for så at stige til et niveau på omkring 200 i 10-erne og 20-erne.

Toldstyrelsen kontrollerer varer på vej til både private og virksomheder. Når varer udtages til kontrol, sker det som stikprøver eller baseret på en risikovurdering. Oplysninger fra andre toldmyndigheder og danske myndigheder er med til at danne udgangspunktet for de konkrete risikovurderinger. Scannere og toldhunde indgår i arbejdet med at udvælge og kontrollere varer. I Toldstyrelsens årsrapporter meddeles visse tal for det samlede omfang af det antal kontroller, som gennemføres hvert år, ca.:²³⁰

	Fysiske kontroller	Dokumentkontroller	Kontroller i alt
2020	11.600	5.600	17.200
2021	10.700	7.900	18.600
2022	9.900	7.700	17.600

Ud over disse enkeltstående kontroller gennemføres hvert år et antal mere komplekse kontrolaktioner på forskellige områder.

²³⁰ Jf. <https://toldst.dk/om-styrelsen/arsrapporter> I de i skrivende stund senest offentliggjorte årsberetning er årsberetningerne vedrørende 2023 og 2024 - meddeles ikke tal for det samlede omfang af kontroller gennemført disse år.

Et eksempel på det og hermed også en uddybning på et enkelt område er kontrollen med ulovlig indførsel af tobak. Kontrollen har som formål at afdække og forhindre sort økonomi på dette område og er rettet mod blandt andet kiosker, onlinebutikker, vandpibecaféer, grossister og importører. Kontrollen gennemføres som udgående besøg og forsøges udvalgt ud fra risiko og væsentlighed.

I 2023 gennemførtes i alt ca. 1.000 tobaks- og nikotinkontroller, hvoraf der blev fundet fejl i ca. 770 tilfælde.²³¹ Det medførte afgiftsopkrævninger på godt en kvart mia. kr.²³²

Om omfanget af kontrol m.v. har Toldstyrelsen i øvrigt oplyst (vedrørende 2022), at man her undersøgte ca. 55.000 varer mistænkt for at være ulovlige kopivarer, stoppede 1.166 forsøg på indførsel af dopingmidler (kontinuert stigning siden 2019) og havde 2.081 sager om illegale våben (kontinuert fald siden 2019). Siden 2018 har der været en meget kraftig stigning i sager vedrørende ulovligt indført fyrværkeri, som man tilskriver, at det er blevet mere udbredt at kunne bestille det på nettet og får det fremsendt, men – igen – også øget opmærksomhed og en række kontrolaktioner målrettet fyrværkeri.

*

Motorkøretøjsområdet er måske ikke et område, man umiddelbart associerer med muligheden for skattesnyderi, men det er ud fra flere synsvinkler et ganske centralt område. Ser vi på anmeldte overtrædelser af særlovene på dette område, så drejer det sig om betydeligt flere tilfælde end anmeldte overtrædelser af toldloven. Tallene i opstilling 6.2.j omfatter anmeldelser mv. vedrørende overtrædelser af lov og bekendtgørelse om registrering af motorkøretøjer, registreringsafgiftsloven og loven om vægtafgift.

Derimod omfatter den ikke overtrædelser om loven om syn af køretøjer, idet denne lov administreres af Færdselsstyrelsen.²³³ Måske er det også Færdselsstyrelsen, der indtil 2011 har administreret selve hovedregistreringsloven om motorkøretøjer? I hvert fald optræder overtrædelser heraf først i ”skattestatistikken” fra 2012²³⁴ – hvilket er den enkle forklaring på det enorme hop opad, der sker fra 2011 til 2012 i det samlede antal anmeldelser vedrørende love om registrering af motorkøretøjer.

²³¹ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/skattestyrelsen-finder-fejl-i-3-ud-af-4-tobaks-og-nikotinkontroller>

²³² Jf. også generelle kontrolindsatser i forhold til kiosker. I 2025 har Skattestyrelsen sammen med Sikkerhedsstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Arbejdstilsynet og politiet gennemført seks kontrolaktioner målrettet kiosker og mindre detailbutikker. Det fælles tilsyn med kiosker og mindre detailvirksomheder er etableret som led i en styrket indsats mod svindel i kiosk-miljøet. Aktionerne har et bredt fokus på svindel og snyd på tværs af myndighedernes områder – med et særligt fokus på tobak, nikotin og alkohol samt ulovlige varer. Den kontrolindsats i 2025 viser, at der samlet er fundet problemer på mindst ét af myndighedernes områder i 138 ud af 140 af de kontrollerede butikker. Alene på Skattestyrelsens område er der fundet indikationer på fejl og snyd i 115 butikker svarende til 82% af alle de kontrollerede butikker. Det kan fx være ulovlige tobaks- og nikotinprodukter med forkert eller manglende stempelmærkning, manglende digital salgsregistrering eller utilstrækkelige registreringer af ansatte (<https://sktst.dk/publikationer/tilsyn-med-kiosker-afsloerer-omfattende-snyd-og-fejl-2025>).

²³³ Anmeldelser herfor er ganske høje tal – i 2023 11.067 forhold – men det udvikler sig på en måde, som må bero på, at der i perioden fra 1995 til 2023 er sket en række ændringer med hensyn til, hvad der statistikføres og hvordan, samt i selve lovgivningen, herunder i kontrollens omfang og karakter. Fx ser tallene fra 2009 til 2014 således ud: 461, 3.873, 5.881, 2.013, 5.215, 11.958 og 17.427 – og fra 2019 til 2021: 12.881, 3.189 og 11.561. Det er helt usandsynligt, at dette skulle afspejle reelle tendenser med hensyn til overtrædelse af lovene vedrørende bilsyn.

²³⁴ Tallene for 2007 til 2011 omfatter alene overtrædelser af registreringsafgifts- og vægtafgiftslovene.

I Motorstyrelsens årsrapporter fra 2018 til 2022 kan man finde forskellige opsummeringer omkring deres kontrolindsatser, men de er ikke gengivet på en sammenlignelig måde år for år.²³⁵ Af betydning er utvivlsomt en aftale, der blev indgået i Folketinget i april 2019: ”Aftale om styrket regelefterlevelse for motorkøretøjer”. Den lægger op til, at der skal ske en kraftig udvidelse af kontrolindsatsen. Som man kan se, stiger antallet af sager da også kraftigt fra 2019 til 2020, hvorefter den falder noget i de følgende år igen.

Kontrolindsatsen på særlige områder

Der findes et stort antal ”særlige” former for skattesvig, som er ”særlige” ved den måde de forsøges foretaget på, og som i hvert fald ikke kun kan afdækkes gennem den ”almindelige” kontrol af selv-angivelser og indberetninger. De kan også være ”ualmindelige” på den måde, at det drejer sig om ualmindelig mange penge, der økonomisk hurtigt kan komme til at konkurrere med det ”almindelige” skattesnyd. I skrivende stund behøver man blot nævnte den såkaldte ”udbyttesag”, der drejer sig om et samlet beløb på 12,7 milliarder kroner.²³⁶ Et andet eksempel på sådanne ”pludseligt” opståede sagskomplekser og muligheden for at afsløre skattesvig til meget store beløb er de såkaldte ”Panama Papers”, der resulterede i skattereguleringer for knapt 1 milliard kroner.²³⁷

De ”særlige” former for skattesvig og indsatser er indbyrdes af meget forskellig karakter. Vi har allerede omtalt et par af dem, transfer pricing og kædesvig. Det følgende er et ikke-udtømmende udvalg baseret på særlige indsatsområder herudover, som Skattestyrelsen har beskrevet og offentliggjort inden for de seneste år.

*

Siden 2009 har Skattestyrelsen gennemført en såkaldt *Money Transfer-indsats*, jf. den tidligere omtale heraf i forlængelse af *Transfer Pricing*.

*

Hvidvask finder sted, når en person eller virksomhed forsøger at omdanne indtægter fra strafbare aktiviteter til en fortjeneste eller indtægt, der umiddelbart fremstår lovlig og muligvis skattefri. Det kan være indtægter fra sort arbejde, uregistreret virksomhed, kædesvig, uberettigede udbetalinger fra det offentlige eller indtægter fra anden kriminalitet.

Skattestyrelsen samarbejder med Hvidvasksekretariatet i NSK (National enhed for Særlig Kriminalitet), Finanstilsynet, Finans Danmark og en række andre aktører for at forebygge, afsløre og bekæmpe hvidvask. Skattestyrelsens kontrol fokuserer på den del af hvidvaskindsatsen, som omhandler skatte- og afgiftssvig.

²³⁵ Jf. <https://motorst.dk/om-styrelsen/arsrapport>

²³⁶ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/skattestyrelsen-i-tal/udbyttesagen/overblik>

²³⁷ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/arbejdet-med-panama-papers-resulterer-i-skattereguleringer-for-knap-1-mia-kr>

Skattestyrelsen målretter især sin kontrolindsats på baggrund af efterretningsoplysninger fra Hvidvasksekretariatet i NSK. En efterretningsoplysning er en samling af informationer, som Hvidvasksekretariatet har modtaget fra en række underretningspligtige personer, selskaber eller organisationer, fx pengeinstitutter. Efterretningsoplysningerne indgår i forskellige kontrolprojekter i Skattestyrelsen, primært i et projekt med målrettet kontrol på grundlag af efterretningerne, men hvor relevant også i projekter vedrørende kædesvig (se tidligere), moms- og karruselsvig (se tidligere) samt indsats mod rocker- og bandemiljøet (se også herom i det følgende).

Fra 2018 til 2023 har Skattestyrelsen på tværs af de forskellige kontrolprojekter gennemført ca. 11.000 kontroller på grundlag af efterretningsoplysninger fra NSK. Der er grund til at antage, at når Skattestyrelsen modtager sager behandlet af NSK, er det sandsynligt, at der er ”noget at komme efter”. Omtrent 85 pct. af sagerne har da også efterfølgende medført regulering som følge af en mistanke om hvidvask. Alene i 2023 foretog Skattestyrelsen godt 2.000 og 88 pct. af disse medførte en ”regulering”.

De 11.000 kontroller fra 2018 til 2023 har resulteret i udsendte opkrævninger på ca. 4 mia. kr., dvs. i gennemsnit ca. 1/3 mio. kr. pr. kontrol. De ca. 2.000 kontroller i 2023 resulterede i reguleringer på i alt 760 mio. kr. Som for andre indsatsområder er der ikke offentliggjort oplysninger om, hvor stor en del af de opkrævede beløb, det er lykkedes at få betalt.

*

Som nævnt har en del af hvidvask-kontrollerne været rettet mod *rocker- og bandemiljøerne* som dog også i sig selv og for sig selv har været et særligt indsatsområde for skattemyndighederne.

Ifølge Skattestyrelsen er den økonomiske kriminalitet i rocker- og bandemiljøet blevet mere organiseret og avanceret, og sagerne, som Skattestyrelsen kontrollerer, er blevet større og mere komplekse.²³⁸ Kriminaliteten består udover hvidvask i svindel med skatter, moms og afgifter og begås gennem oprettelse af fiktive virksomheder, komplicerede selskabskonstruktioner og ved brug af stråmænd.

I 2023 vedtog Folketinget en række nye initiativer som en del af bandepakke IV med henblik på at styrke samarbejdet mellem en række myndigheder for at sikre en helhedsorienteret indsats. I 2025 er der etableret tværgående efterforskningsgrupper, der skal efterforske økonomisk kriminalitet med fokus på bandemiljøet og de kriminelles rådgivere og facilitatorer.

Skattestyrelsen opdager skatte- og afgiftssvindel i rocker- og bandemiljøet på flere måder, fx ved at gå systematisk til værks i forhold til de oplysninger, som styrelsen selv ligger inde med. En sag kan også opstå på baggrund af en konkret forespørgsel fra fx politiet. Her bidrager Skattestyrelsen med informationer om fx udvalgte personers økonomiske forhold, ligesom Skattestyrelsen deltager i aktioner foranlediget af politiet med henblik på at optrevle den organiserede, økonomiske kriminalitet.

Skattestyrelsen indgår i det såkaldte Al Capone-samarbejde med politiet og kommunerne, hvor en sag fx kan tage sig således ud:

²³⁸ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/skattestyrelsen-opkraever-over-1-mia-kr-ved-kontrol-af-rocker-og-bandemiljoet>

En person i rocker-bandemiljøet ejer en bil til 500.000 kr., men er samtidig registreret uden indtægt eller er på overførselsindkomst. Skattestyrelsen efterspørger dokumentation for de indtægter, der er anvendt til anskaffelsen af bilen. I tilfælde af, at vedkommende ikke kan fremvise dokumentation, vil personen blive beskattet af den indtægt, der vurderes at måtte have ligget til grund for købet. Det sker ved en forhøjelse af den personlige indkomst. Hvis der er tale om svindel af en vis størrelse, kan sagen desuden blive overdraget til politiet til håndtering efter straffeloven.

I perioden fra 2020 til 2024 har Skattestyrelsen gennemført knap 6.000 kontroller målrettet rocker- og bandemiljøet, hvoraf de ca. 1.000 blev gennemført i 2024. Heraf blev der i mere end 8 ud af 10 kontroller fundet tegn på fejl eller svig. Andelen af kontroller, hvor Skattestyrelsen opdager fejl eller svig, er steget siden 2022. Det er formentlig primært et udtryk for, at styrelsen er blevet bedre til at udvælge de ”rigtige” sager. Samtidig med at antallet af sager, hvor styrelsen rammer plet, er steget, har antallet af kontroller været faldende de seneste fem år. Det skyldes bl.a., at sagerne er blevet større og mere komplekse i takt med, at den økonomiske kriminalitet er vokset i omfang og kompleksitet. Samtidig ses en væsentlig stigning i antallet af sager, hvor Skattestyrelsen understøtter politiet med faglig bistand. I disse sager bidrager Skattestyrelsen til efterforskningen, som ikke altid vedrører kontrol på Skattestyrelsens område og derfor ikke indgår i styrelsens kontrolresultater.

Skattestyrelsen har siden 2020 udsendt opkrævninger for godt 1 mia. kr. som følge af kontrollerne med rocker- og bandemiljøet, i 2024 for 247 millioner kr.²³⁹

*

Social dumping er ikke noget entydigt fænomen. Oftest bruges det om forhold, hvor udenlandske lønmodtagere har løn- og arbejdsvilkår, som ligger under det sædvanlige danske niveau. Det er heller ikke nødvendigvis ulovligt, men i forbindelse med social dumping vil der ofte forekomme overtrædelser af skattelovgivningen og arbejdsmiljølovgivningen.

Sammen med politiet og Arbejdstilsynet har Skattestyrelsen siden 2012 indgået i en fælles myndighedsindsats mod social dumping. Sammen med Arbejdstilsynet og politiet har Skattestyrelsen særligt fokus på at kontrollere de brancher, hvor der erfaringsmæssigt er størst risiko for social dumping. Det drejer sig især om byggebranchen, landbruget, gartnerier, rengøring og restauranter.

I de fælles aktioner er det Skattestyrelsens opgave at kontrollere, om virksomheden overholder reglerne på skatte- og afgiftsområdet og dermed forhindre konkurrenceforvridning for virksomheder, der overholder reglerne. Hvis Skattestyrelsen fx finder fejl i virksomheders og arbejdstageres skatte- og momsregistrering, vil der i de fleste tilfælde ikke blive rejst en straffesag, men styrelsen vil efterfølgende sende en opkrævning.

I 2024 har Skattestyrelsen gennemført mere end 3.000 kontroller mod social dumping hos udenlandske og danske virksomheder. I 55 pct. af kontrollerne har Skattestyrelsen fundet fejl eller snyd, som har ført til en efterfølgende regulering i virksomhedens eller arbejdstagerens skatteangivelse.

²³⁹ <https://sktst.dk/publikationer/kontrol-af-rockere-og-bander-bliver-mere-effektiv> (2025)

Den fælles myndighedsindsats fra 2020-24 ført til opkrævninger for over 2 mia. kr., heraf alene i 2024 548 mia. kr. De fem største sager i 2024 førte til, at Skattestyrelsen udsendte opkrævninger for ca. 140 mio. kr.²⁴⁰

I en politisk aftale om en fremtidssikret arbejdsmiljøindsats og indsats mod social dumping fra marts 2023 blev det besluttet at etablere et tværgående indsatsteam til håndtering af særligt komplicerede og/eller grove sager, hvor personkredsen gentagne gange bryder reglerne. Indsatsen koordineres mellem Arbejdstilsynet, Politiet og Skattestyrelsen og blev igangsat i efteråret 2023. Kontrolindsatsen fokuserer primært på udenlandske og danske virksomheder, der anvender udenlandsk arbejdskraft. Indsatsen har desuden særlig opmærksomhed på personer, der stifter nye selskaber og anvendelsen af stråmænd. Indsatsen har i 2024 resulteret i 11 kontroller, hvor der var træf i alle, og som førte til udsendte opkrævninger for 8,3 mio. kr.

Ud af de ca. 7.800 sager vedrørende social dumping, som Skattestyrelsen har afsluttet i perioden fra 2020 til 2024 vedrørte de ca. 5.000 Bygge- og Anlægsbranchen og der blev udsendt opkrævninger på 2,1 mia. kr. Det er dermed den branche, hvor der er gennemført flest sager i perioden og som samlet drejer sig om langt det største beløb. Samtidig er der fundet højest træf blandt virksomheder fra "det grønne område". Her førte godt 350 ud af de 600 gennemførte sager på området til en efterfølgende regulering. Det svarer til 60% af sagerne i branchen.²⁴¹

*

Skattestyrelsens kontrol af handel med *kryptovaluta*, som fx Bitcoin, viser, at mange borgere er udfordrede, når det kommer til at afregne skatter korrekt. Samtidig foregår handlen uden om de traditionelle banker og regulerede børser, hvilket gør det vanskeligt for Skattestyrelsen at kontrollere transaktionerne. Skattestyrelsen har med Skatterådets tilladelse af flere omgange fået adgang til oplysninger fra vekslingstjenester for handler med kryptovaluta. Derudover er flere af opkrævningerne et resultat af, at borgere selv henvender sig for at få afklaret deres beskatning. Skattestyrelsens kontroller har til og med 2022 resulteret i udsendte skatteopkrævninger for 132 millioner kr.

I 2022 gennemførtes 451 kontroller med en såkaldt træfprocent på 59, dvs. forhold hvor der ikke var betalt nok i skat.²⁴²

*

Skattestyrelsen gennemfører løbende kontroller af *udenlandske ikke-registrerede netbutikker*, der sælger varer til private forbrugere i Danmark. Sælger netbutikken for mere end 10.000 euro, skal butikken have dansk momsregistrering. Skattestyrelsen benytter oplysninger om danske privatpersoners betalinger til udenlandske netbutikker til at kontrollere, om virksomhederne har solgt varer til Danmark uden at betale moms.

²⁴⁰ <https://sktst.dk/publikationer/indsatsen-mod-social-dumping-slaar-rekord-i-2024> (2025)

²⁴¹ <https://sktst.dk/publikationer/social-dumping-flest-fejl-i-bygge-og-anlaegsbranchen> (2026)

²⁴² Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/kontrol-med-handel-af-kryptovaluta-foerer-til-flere-opkraevninger>

Fra 2018 til og med 2023 har Skattestyrelsen gennemført godt 1.700 kontroller, hvor betalingskort-oplysningerne har givet indikationer på en manglende momsangivelse fra de udenlandske netbutikker. Kontrollerne omfatter næsten 500 netbutikker, som enten har solgt varer ved fjernsalg eller elektronisk leverede ydelser til danske forbrugere. De seneste år har man fundet manglende momsangivelser i mere end 80% af de kontrollerede netbutikker.²⁴³

Siden 2018 har kontrollerne ført til udsendte opkrævninger for i alt knap 305 mio. kr. Alene i 2023 har Skattestyrelsen udsendt opkrævninger for knap 41 mio. kr.

Ifølge Skattestyrelsen har langt størstedelen af de kontrollerede netbutikker på baggrund af kontrollen ladet sig momsregistrere i Danmark. Skattestyrelsen følger samtidig op på de virksomheder, der efter kontrol og opkrævning stadig ikke lader sig registrere. Disse virksomheder udtages til ny kontrol, når der modtages nye betalingsdata.

I 2021 trådte nye EU-momsregler i kraft, som skal gøre det nemmere for virksomheder i EU at angive og betale korrekt moms. Med de nye regler ensrettes beløbsgrænserne for, hvorvidt virksomheder skal afregne moms i virksomhedens hjemland eller i landet, hvor varen købes.

Samtidig giver reglerne mulighed for, at virksomheder kan nøjes med at registrere sig på én moms-ordning kaldet Moms One Stop Shop, hvor de kan betale moms af deres salg til private på tværs af EU. Tidligere skulle virksomheder betale moms i hvert enkelt land, de havde salg til. Indtil videre har næsten 145.000 virksomheder på tværs af EU tilmeldt sig ordningen, heraf godt 2.100 danske virksomheder.

*

Flere borgere har indtægter fra nye beskæftigelsesformer, fx gennem sociale medier eller *streaming-platforme* som YouTube eller Twitch. De bliver betalt for at livestream fx computerspil på nettet. Betalingen kan være i form af donationer, abonnenter, reklamer og sponsoraftaler. Indtægter fra platformene skal borgerne selv indberette til Skattestyrelsen. Det øger risikoen for fejl, ligesom det kan åbne mulighed for svig eller sort økonomi.

I oktober 2021 blev ca. 10.000 danske streameres brugeroplysninger fra Twitch lækket. De offentligt tilgængelige oplysninger fra lækagen gav Skattestyrelsen mulighed for at kontrollere transaktioner mellem streamingplatformen og den enkelte streamer, herunder udbetaling af indtægter. Efter validering af oplysningerne fra lækagen, samt en vurdering af risiko og væsentlighed, udvalgte Skattestyrelsen sager til kontrol med henblik på at sikre, at borgeren har betalt korrekt skat af indkomsten fra platformen. Brugere på Twitch kan vælge et brugernavn, der ikke nødvendigvis afslører deres identitet. Det var derfor nødvendigt for Skattestyrelsen først at identificere borgeren bag brugernavnet for at kontrollere indtægterne fra platformen. Når borgeren bag brugeren var blevet identificeret, kunne Skattestyrelsen sammenholde indtægterne fra Twitch med borgerens selvangivelse for at

²⁴³ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/kontrol-af-udenlandske-netbutikker-rammer-plet-i-8-ud-af-10-til-faelde> og <https://sktst.dk/publikationer/mange-udenlandske-netbutikker-angiver-ikke-moms-korrekt>

undersøge, om der var indberettet korrekt skat. Her indhentede Skattestyrelsen dokumentation fra den enkelte streamer og evt. Twitch og traf herefter en afgørelse i sagen.

I perioden fra 2022 til første halvår af 2024 afsluttede Skattestyrelsen 98 kontroller af udvalgte streameres indtægter fra Twitch. I ca. 80 pct. af kontrollerne er der blevet foretaget en regulering af streamerens skatteangivelse, og i alt er der udsendt opkrævninger for ca. 3,8 mio. kr., dvs. i gennemsnit knapt 40.000 kr. pr. kontrol.

*

Der findes et stigende antal såkaldte *digitale arbejdsplatforme*, hvor der via en app eller en hjemmeside formidles kontakt mellem kunder og udbydere, fx services som rengøring eller budkørsel. Personer, der udbyder og yder en service på arbejdsplatforme, har ofte selv ansvar for at indberette skat, moms og AM-bidrag.

I januar 2020 fik Skattestyrelsen tilladelse til at indhente kontroloplysninger fra udvalgte arbejdsplatforme, der tilbyder tjenesteydelser i form af fx rengøring af private hjem eller udbringning af varer. Skattestyrelsen kontrollerer derfor, om borgerne, der udbyder arbejdskraft på arbejdsplatforme, har oplyst og betalt den korrekte skat og eventuelt moms af de indtægter, de har haft via platformene. Efter en vurdering af sagernes risiko og væsentlighed har Skattestyrelsen siden 2020 først udtrukket og efterfølgende gennemført ca. 7.300 kontroller på digitale arbejdsplatforme. Af disse er der fundet fejl og foretaget skattemæssige reguleringer i over 19 ud af 20 tilfælde. Skattestyrelsens kontroller har resulteret i skatteopkrævninger for omkring 120 mio. kr. fra 2020 til 2023, svarende til godt 16.000 kr. pr. kontrol.²⁴⁴

I 2024 har Skattestyrelsen gennemført knapt 4.300 kontroller af personer, der udbyder deres arbejdskraft på digitale platforme. I hele 95% af kontrollerne fandt styrelsen mangler eller fejl. Indsatsen på området har ført til udsendte opkrævninger for herefter over 150 mio. kr. siden 1920.

Siden 2022 er antallet af årlige kontroller steget med markant. Det skyldes bl.a., at Skattestyrelsen i 2023 traf afgørelse om at ændre klassifikationen af personer, som udbyder deres arbejdskraft via en enkelt større digital arbejdsplatform, så de betragtes som lønmodtagere frem for selvstændigt erhvervsdrivende. Det betyder, at udbyderne på platformen ikke længere skal afregne salgsmoms, og at platformen ikke længere kan få fradrag for købsmomsen. Den ændrede klassifikation har også betydet, at Skattestyrelsen kan tilpasse kontrollerne af udbydere på denne platform og anvende delvist automatiserede værktøjer til at effektivisere udvælgelse og behandling af controlsager.

Trods den store stigning i antallet af kontroller er opkrævningsbeløbet ikke steget tilsvarende. Det følger af Skattestyrelsens ændring i den juridiske klassifikation af udbydere, som betyder, at udbydernes salgsmoms er modregnet i de øvrige udsendte opkrævninger.²⁴⁵

*

²⁴⁴ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/mange-begaar-fejl-eller-snyder-med-indtaegter-fra-digitale-arbejdsplatforme>

²⁴⁵ <https://sktst.dk/publikationer/rekordhoejt-antal-kontroller-af-indtaegter-fra-digitale-arbejdsplatforme> (2025)

Blandt platforme på internettet findes også de såkaldte *digitale kapitalplatforme*. Det er platforme, hvor borgere tjener penge på udlejning, fx udlejning af deres bil eller bolig. Også her skal folk selv i høj grad oplyse deres indtægter til skattevæsenet med den større risiko for fejl og skattesvig, dette indebærer i forhold til rutinemæssig indberetning fra andre parter.

Over tid har Skattestyrelsen øget kontroltrykket over for digitale kapitalplatforme, og i 2024 foretog Skattestyrelsen 1.201 kontroller.²⁴⁶ Der fandtes fejl i 93 pct. af kontrollerne, hvilket førte til udsendelse af opkrævninger på 21 millioner kr. Det var i gennemsnit godt 17.000 kr. pr. kontrol.

*

Revisorer, bogholdere, juridiske rådgivere og advokater er eksempler på personer, der rådgiver andre om, hvordan man fx angiver og betaler skat og moms korrekt. Den ydelse skal rådgiveren selv angive og betale skat og moms af. Selvangivelse indebærer en særlig risiko for fejl og svig.

I perioden fra 2023 til og med september 2024 har Skattestyrelsen afsluttet 87 kontroller af ejere af *rådgivervirksomheder*. Skattestyrelsen har udvalgt de rådgivervirksomheder, der er kontrolleret, ud fra en vurdering af væsentlighed, fx størrelsen på deres indtægter, og risikoen for fejl. Der har i indsatsen været særligt fokus på at udvælge de rådgivervirksomheder, der udviste tegn på at have begået grove fejl. På baggrund af denne udvælgelsesprocedure understreger Skattestyrelsen, at den fundne hyppighed af fejl og muligt skattesnyderi ikke kan tages til udtryk for en karakteristik af rådgivningsbranchen som helhed.

Skattestyrelsen fandt fejl i 93% af kontrollerne. Dette har medført at Skattestyrelsen efterfølgende har udsendt opkrævninger på 41 mio. kr., svarende til i gennemsnit knapt en halv mio. kr. pr. kontrol. Skattestyrelsen anfører, at der har været tale om både simple og grove fejl.²⁴⁷

Det samlede billede?

Skattestyrelsen har oplyst, at skattekontrollen i 2020 medførte kontrolopkrævninger for ca. 18 mia. kr.²⁴⁸ Det svarede til knapt 14 mio. kr. for hvert af de knap 1.300 årsværk, der var sat på opgaven. Siden da er det antal årsværk, der har været til rådighed og som er blevet sat på opgaven øget væsentligt, så der er grund til at tro, at dette også er tilfældet for kontrolopkrævninger. Med afsæt i en simpel model er det blevet skønnet, at yderligere 1.000 ekstra årsværk sat på opgaven, kunne forøge kontrolopkrævningerne med 1-7 mia. kr. om året.

Hvordan de 18 mia. kr. fordeler sig mellem simple fejl og groft uagtsomt/forsætligt skattesvig vides ikke, og under alle omstændigheder har skattemyndighederne gennem deres kontrolvirksomhed ”kun” bragt, hvad der formentlig er en mindre del af det faktiske begåede skattesnyd, for dagens lys.

²⁴⁶ <https://sktst.dk/publikationer/kontrol-af-indtaegter-fra-kapitalplatforme-giver-udsendte-opkraevninger-for-et-rekord-beløb> (2025)

²⁴⁷ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/publikationer/kontrol-af-raadgivervirksomheder-rammer-plet>

²⁴⁸ Se nærmere herom: https://skm.dk/media/Skatteministeriet/Publikationer/Skatte%C3%B8konomiske_analyser/analyse-af-effekten-af-skattekontrol.pdf. Hertil kommer nogle afledte forebyggelseffekter, idet der er dokumenteret at kontrollerede borgere og virksomheder alt andet lige forsøger at snyde mindre fremover sammenlignet med ikke-kontrollerede, jf. og Kleven et al., 2011, kort omtalt i det følgende.

I en del år og i hvert fald frem til og med 2017 har Skattestyrelsen også forsøgt at estimere, hvad man kalder for skattegab.²⁴⁹ Skattegab måler overordnet set forskellen mellem de skatter, der skal betales (skattepotentialet), og de skatter der faktisk bliver betalt ("opkrævet"). Heller ikke med hensyn til skattegab forsøges det udregnet, hvor meget af dette, der beror på simple fejl, og hvor meget der beror på skattesnyd (groft uagtsomt og/eller forsætligt). Det er særdeles kompliceret og forbundet med betydelig usikkerhed i sig selv at estimere det generelle skattegab. Der er en række forskellige måder at gøre det på. De resulterer i noget forskellige resultater, og man kan ikke sige om den ene er "rigtigere" end den anden. Skattestyrelsen understreger: "Uanset hvilket skattegab, der anvendes, er skattegab i sidste ende et skøn."²⁵⁰

For 2017 blev skattegab estimeret til at være 2,5%, eksklusive restancer i forhold til skattepotentialet.²⁵¹

Skattegabets størrelse har været anvendt i finansloven til etablering af en overordnet målsætning for skattevæsnets virksomhed (typisk som et max. på 2,0%). På grund af de store usikkerheder, der er forbundet med beregning af skattegab og dets grundlæggende skønsmæssige karakter kan man godt diskutere relevansen heraf – og det samme gælder sammenligninger over tid,²⁵² og sammenligninger med andre lande.

De forskellige forsøg, der findes på at sammenligne niveauet af skatteunddragelser i forskellige lande, tyder entydigt på, at Danmark – til trods for et af de største skattetryk i verden – befinder sig i den nedre ende. I en undersøgelse foretaget i 2005 blandt de daværende 29 EU-lande vedrørende indkomstårene 2000-03 blev der beregnet en række forskellige indikatorer for omfanget af skatteunddragelse. Skattegab i Danmark placerede sig i denne analyse som nummer 26 af 29 lande, og samtidig angives det, at der er grund til at tro, at skattegab i de fire lande, der placerer sig som nummer 25, 27, 28 og 29 væsentligt undervurderes på grund af undervurderinger af betydningen af indkomster fra turisme (Christie & Holzner, 2006).

²⁴⁹ <https://skm.dk/aktuelt/publikationer/rapporter/skattegab-og-offentlige-finanser>

²⁵⁰ <https://skm.dk/aktuelt/publikationer/rapporter/skattegab-og-offentlige-finanser>, s. 13.

²⁵¹ Til dette estimat er anvendt den såkaldte 'bottom-up'-metode, dvs. det er baseret på systematiske efterkontroller af et repræsentativt udsnit af skatteydere. Statistiske metoder er anvendt til at estimere skatteværdien af den manglende regel-efterlevelse og ekstrapolere den observerede regelefterlevelse i stikprøven til den samlede gruppe af skatteydere, som opgørelsen omhandler. Inklusive restancer er det på 2,0 pct., dvs. hvor der ikke er taget højde for de pålagte skatter, der ikke er betalt (<https://www.fsr.dk/Files/Files/Dokumenter/Politik%20og%20analyser/Analyser/2017/Rapport%2005-10-2017%20-%20final.pdf>)

²⁵² Med hensyn til udviklingen giver en række undersøgelser et fingerpeg på, hvordan holdningen til skattesnyd har udviklet sig. Generelt ved vi, at der findes en sammenhæng mellem holdningen til at begå diverse former for kriminalitet og den faktiske begåelse, men det er langt fra en perfekt sammenhæng – og vi kan ikke udelukke, at denne sammenhæng har ændret sig over tid. En sammenligning mellem 1981 og 2017 viser en klar tendens til, at flere finder det "Slet ikke acceptabelt" at begå skattesnyderi, jf. bl.a. <https://www.mm.dk/artikel/danskernes-moralske-kompas-betal-din-skat-og-ryg-din-hash>. En anden sammenligning, her mellem 1997 og 2024, viser tilsvarende et fald i den andel af befolkningen der "ikke stiller sig helt afvisende over for at snyde i skat såfremt man har muligheden" – dog med en endnu mindre andel i 2010. Generelt synes "lovmoren" ellers at være faldet fra 1997 til 2024, jf. <https://tryghed.dk/viden/tryghedsmaalinger/download-tryghedsmaalinger-2024>

For året 2023 har Skattestyrelsen haft fire hovedformål, som er angivet i finansloven, og i årsberetningen for dette år er det angivet i hvilket omfang, man vurderer, at man har levet op til disse mål.²⁵³ Det første og primære er at bruge en stor del af ressourcerne til at sikre korrekt afregning af skatter og afgifter på person-, erhvervs- og selskabsområdet (til tiden), dvs. at undgå fejl og skattesvig. Skattegabets konkrete størrelse er her hverken fremhævet som mål eller i forbindelse med resultatopfyldelse. Et af de interessante pejlemærker, man har haft og angivet vedrørende resultatopnåelsen på dette område, er imidlertid ”oplevet (vor kursivering) regelefterlevelse og opdagelsesrisiko blandt borgere og virksomheder”. Målet har været, at dette, på en skala der går til 5, skal ligge på mindst 3,8. For 2024 er målet opfyldt, fordi den oplevede regelefterlevelse og opdagelsesrisiko for såvel borgere som virksomheder ender op med at ligge på 3,9.^{254 255} I en situation, hvor det ville være helt urealistisk at målsætte den faktiske opklaringsprocent endelige effekt på den samlede faktiske forekomst af skattesnyderi,²⁵⁶ er det interessant at fokusere på den oplevede opklaringsprocent, fordi den er målelig, og fordi der faktisk er god grund til at antage, at den har væsentlig betydning for forekomsten af skattesnyderi.

Den oplevede opklaringsprocents centrale betydning for forekomsten af skattesnyderi er bl.a. påvist i et interessant dansk eksperiment, der vedrørte indkomstårene 2006 og 2007 (Kleven et al., 2011). Her har man for et stort repræsentativt udsnit af borgere påvist betydningen af faktisk at få sin selvangivelse kontrolleret og/eller i et brev at blive ”truet” med det. Sammenlignet med den oplevede opklaringsprocent spillede socio-økonomiske og socio-kulturelle faktorer (som alder, køn,

²⁵³ Se nærmere herom: <https://sktst.dk/media/njchohwt/2023-skattestyrelsens-aarsrapport.pdf>

²⁵⁴ På grund af dens centrale betydning for forebyggelse af skattesnyderi kunne man forestille, at den oplevede opdagelsesrisiko var en faktor man til stadighed arbejdede på at øge. Det gør man da sandsynligvis også, men man har indtil videre åbenbart ikke over tid turde sætte målet højere end de angivne 3,8 på en skala der går til 5. I hvert fald var 3,8 også målet for de umiddelbart forudgående år (2019, 2020, 2021 og 2022). I alle disse år har målopfyldelsen også ligget på 3,8, såvel for borgere som for virksomheder. De 3,9 for virksomheder i 2023 er første gang målopfyldelsen er øget, og 3,9 er fastholdt for 2024. I 2024 ligger den også på 3,9 for borgere (<https://sktst.dk/media/2wqnaihb/arsrapport-2024-skattestyrelsen.pdf>).

²⁵⁵ Dette indeks er et kombineret indeks for oplevet regelefterleve og opdagelsesrisiko. For perioden fra 2012 til 2019 er det oplyst, at den oplevede opdagelsesrisiko for borgere faldt fra 48 til 28 pct., og for virksomheder fra 64 til 41 pct. Dette fald var en væsentlig del af baggrunden for, at der i 2020 blev gennemført en reform af skattekontrolloven, jf. https://skm.dk/media/Skatteministeriet/Publikationer/Politiske_udspil_og_aftaler/kontrolreform-udspil-mere-kontrol-mindre-svindel-webklar.pdf Det fremgår her, at ... ”Reformen skal bidrage til, at den oplevede opdagelsesrisiko stiger. Skattestyrelsen foretager årligt en undersøgelse af borgere og virksomheders oplevelse af risikokoen for at blive opdaget i skattesnyd.

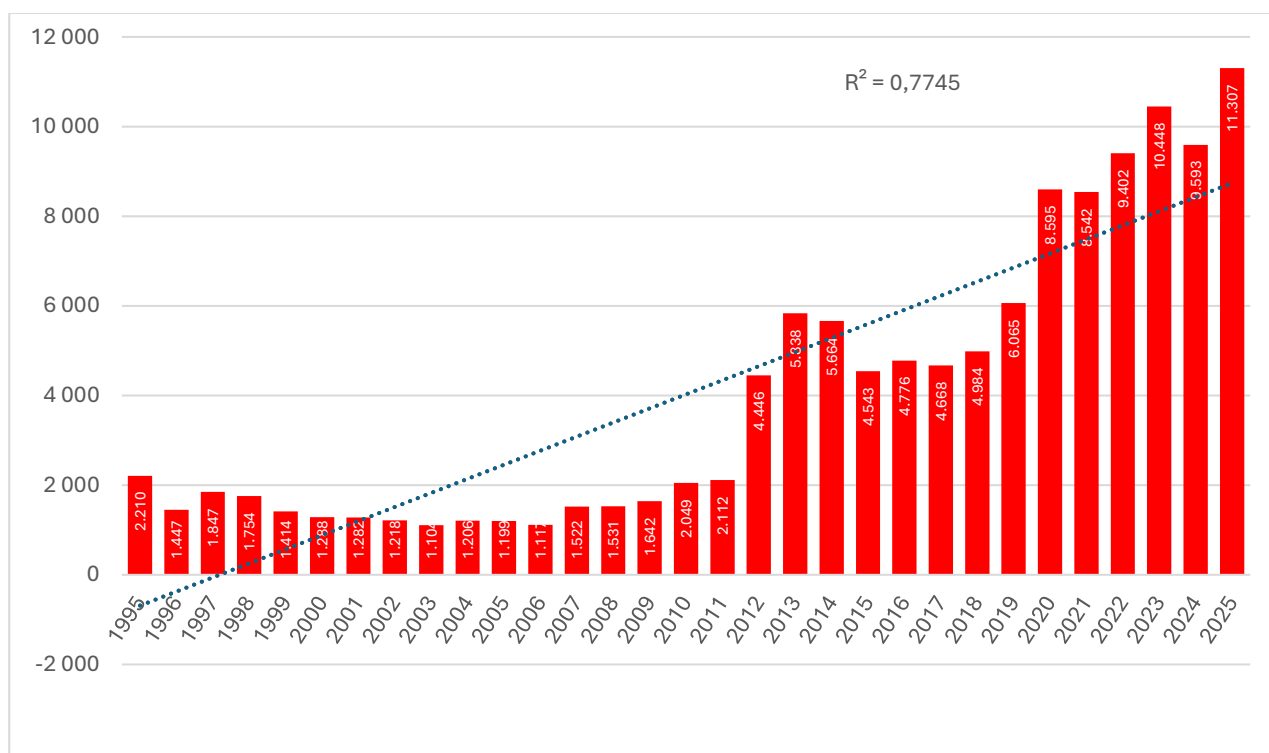
²⁵⁶ At man ikke generelt og overordnet har mulighed for at vurdere effektiviteten af Skattestyrelsens indsats med hensyn til reduktion af skattesnyd betyder selvfølgelig ikke, at man ikke kan gøre det i forhold til specifikke indsatser. Sådanne effektundersøgelser foretages da også i et vist omfang. Et eksempel herpå er en undersøgelse af effekten af såkaldte digitale stopklodser, der er digitale værktøjer, der i registrerings-, angivelses- eller betalingsprocessen automatisk forhindrer eller udsætter potentielle fejl fra skatteydere og tredjeparts indberettere, fx et felt på selvangivelsen hvor man ikke umiddelbart selv kan rette beløbet eller en spørgsmåls om hvorvidt man nu er helt sikker på en bestemt indberetning. For 11 eksempler i undersøgelsen på digitale stopklodser er den samlede årlige effekt på skatteprovenuet beregnet til over 3 mia. kr. For ni af disse eksempler har man også kunnet foretage cost-benefitberegninger. For disse ni eksempler blev det beregnet, at de årlige effekter på skatteprovenuet var ca. fire til 16 gange større end de opgjorte omkostninger. Se nærmere: <https://skm.dk/aktuelt/publikationer/rapporter/effektanalyse-af-digitale-stopklodser-i-skattekontrollen> Se også: <https://sktst.dk/publikationer/digitale-stopklodser-stopper-fejl-og-snyd-med-fradrag-hos-erhvervsdrivende> (2025)

urbanisering, religion osv.) ingen eller en ret perifer rolle for, hvor mange der begik skattesvig og størrelsen af dette skattesvig.

De senere år har der været politisk fokus på Skattestyrelsens formåen til at få straffesager afsluttet. Det er baggrunden for, at det såvel for 2022 som 2023 har været et delmål at få flere straffesager afsluttet. For 2022 var det konkrete mål at få afsluttet mindst 6.800 sager (faktisk målopfyldelse: 7.966 sager) og for 2023 8.200 sager (faktisk målopfyldelse: 9.206 sager). For 2024 har barren været hævet til 10.600 straffesager – med 10.568 faktisk antal afsluttede sager.

Dette fører frem til, at vi afslutningsvis kan se på, hvor mange sager om skattesnyd der er nået frem til politiet og der registreret som en anmeldelse, jf. opstilling 6.2.j.

Opstilling 6.2.j. Antal overtrædelser af straffelovens paragraf om grov skattesvig/momssvig og overtrædelser af skatte- og afgiftslovene m.v., der er kommet til politiets kundskab, 1995 til 2025.

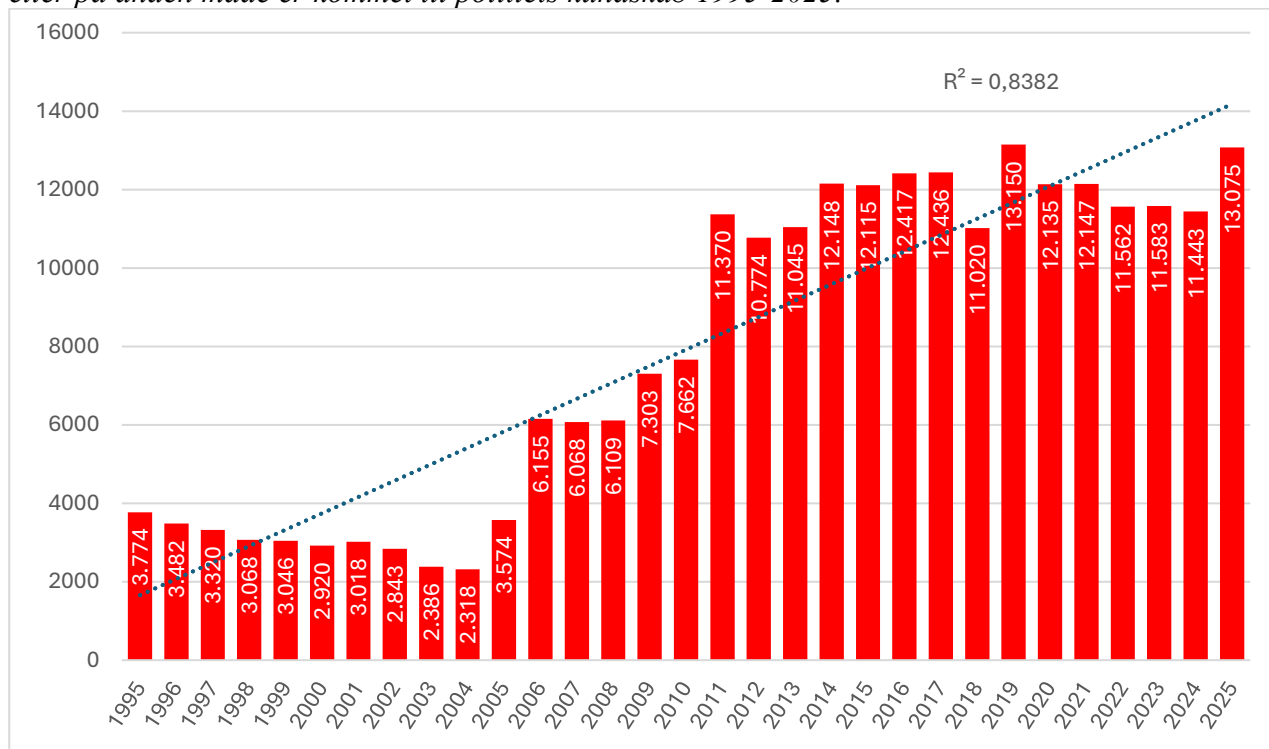

Det turde være klart ud fra de forudgående beskrivelser, at disse tal i alt overvejende grad er kontroltal og kontrolkurver. De siger først og fremmest noget om skattekontrollens omfang, karakter og udvikling og den praksis man har, når uoverensstemmelser afdækkes. De kan ikke umiddelbart bruges til at sige noget om skattesnyderiets omfang eller udvikling.

Man kunne forestille sig, at en politianmeldelse – det være sig af særlovs- eller straffelovssagerne – på grund af disse sagers karakter og selektion nærmest pr. automatik ville føre til en sigtelse, men dette er langt fra tilfældet. Set over en 5-års periode (2020-2024) var sigtelsesprocenten i straffelovssagerne om grov skattesvig godt 50% og i særlovssagerne om overtrædelser af skatte- og afgiftslove m.v. knapt 50%.

6.3. OVERTRÆDELSER AF ARBEJDSMILJØLOVGIVNINGEN

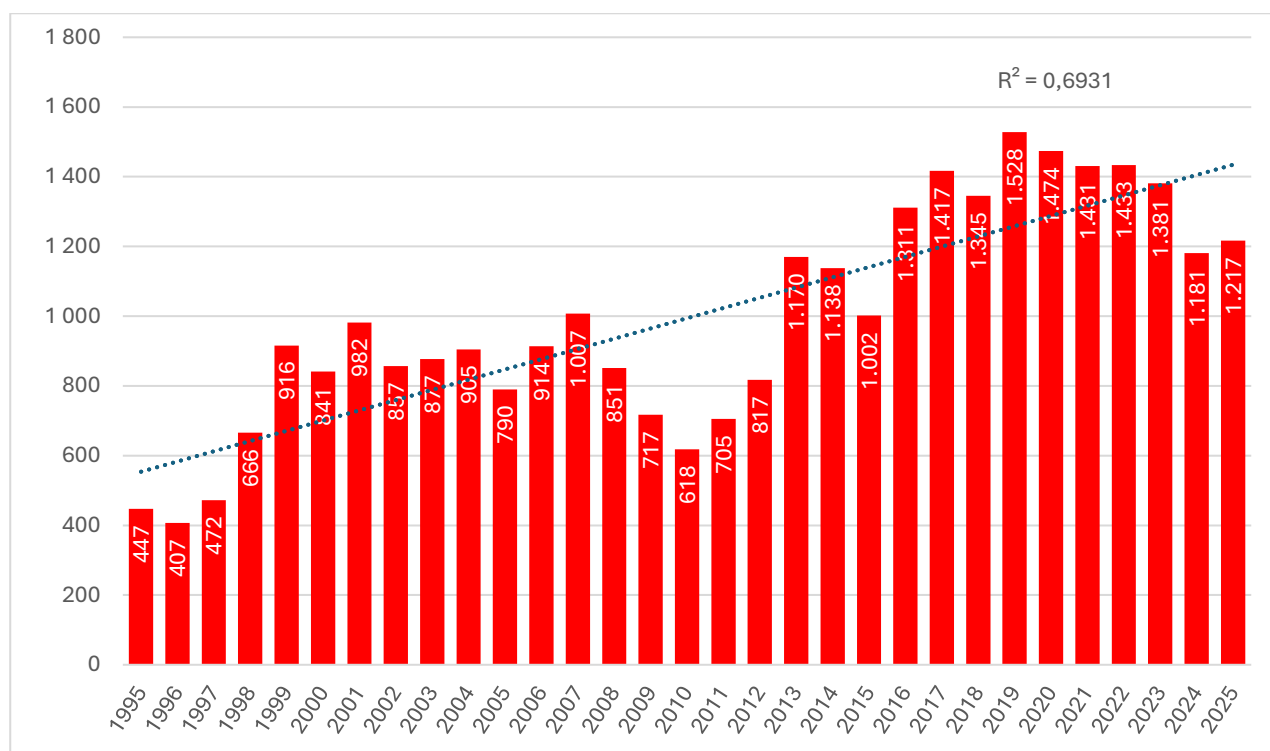
Opstilling 6.3.a. Antal overtrædelser af love vedrørende arbejde, transport m.v., der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab 1995-2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	246%
Pct.-vis ændring 2019-2025	-1%

Opstilling 6.3.a omfatter registrerede overtrædelser af alle typer af lovgivning vedr. arbejde, transport mv., herunder for eksempel søloven, jernbaneloven, lov om hyrekørsel, arbejdsmiljøloven mv. En række af disse overtrædelser ses først registreret fra omkring 2005 og frem. Det gælder blandt andet overtrædelser af køre-hviletidsregler, som det vides udgør en stor del af det samlede antal overtrædelser fra 2008 og frem. Overtrædelser af lov om arbejdsmiljø udgør kun en mindre del af det samlede billede, som det fremgår ved at sammenholde opstilling 6.3.a. og 6.3.b.

Opstilling 6.3.b. Antal overtrædelser af lov om arbejdsmiljø, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1995-2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	172 %
Pct.-vis ændring 2019-2025	-20 %

Opstilling 6.3.b indeholder dog kun en mindre del af alle overtrædelser af arbejdsmiljøloven, nemlig dem, der bliver til straffesager.

Statistiske oplysninger om overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen er i meget høj grad en funktion af arbejdstilsynets tilsynsvirksomhed – dels dets omfang og dels dets karakter, og det er også hos Arbejdstilsynet, man finder de mere detaljerede data om overtrædelser og arbejdsulykker (<https://at.dk/arbejdsmiljoe-i-tal/tilsyn-i-tal>). Der forefindes dog også relevante data i Beskæftigelsesministeriet (<https://www.bm.dk>) og i Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, NFA (<https://nfa.dk>).

Til gengæld er det et område, hvor der i modsætning til en række andres særlovsområder, foreligger oplysninger om omfanget og karakteren af kontrol- og tilsynsvirksomheden.

Kontrolsystemet og reaktioner på overtrædelser af arbejdsmiljøloven

Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynet havde i 2024 et personale på 749 årsværk og et driftsbudget på omkring 620 mio. kr. Den henhører under Beskæftigelsesministeriet og har ifølge Arbejdsmiljøloven (af 15/09/2025) til opgave at ...

- 1) vejlede virksomheder, branchefællesskaber for arbejdsmiljø, arbejdsmarkedets organisationer, ansatte, andre målgrupper og offentligheden om arbejdsmiljømæssige spørgsmål,
- 2) yde virksomheder med 1-4 ansatte yderligere vejledning end den, der er nævnt i nr. 1,
- 3) bistå Beskæftigelsesministeriet med forberedelse af regler i henhold til loven,
- 4) udstede forskrifter i henhold til bemyndigelse fra beskæftigelsesministeren,
- 5) holde sig orienteret om den tekniske og sociale udvikling med henblik på forbedring af arbejdet for sikkerhed og sundhed i arbejdsmiljøet,
- 6) behandle planer for arbejdsprocesser, arbejdssteder, tekniske hjælpemidler m.v. samt stoffer og materialer og meddele tilladelser i henhold til loven eller administrative regler,
- 7) påse, at loven og de forskrifter, der gives med hjemmel i loven, overholdes, bortset fra §§ 17 a-c.²⁵⁷

Kontrol og tilsyn

Den opgave, der ligger i at påse at loven og forskrifter overholdes, varetages bl.a. gennem tre former for tilsyn med virksomhederne og arbejdspladserne:

- 1) *Grundtilsyn*: Grundtilsyn er et tilsyn, hvor Arbejdstilsynet ser på de væsentlige mulige/faktiske arbejdsmiljøproblemer i en virksomhed. Hvis Arbejdstilsynet kører en brancherettet indsats i branchen – en generel ”kampagne” – kan der dog på et grundtilsyn være et særligt fokus på et udvalgt arbejdsmiljøproblem. Tilsynet foretages uanmeldt i forhold til virksomheden. Virksomheder udtages til grundtilsyn ud fra data om virksomheden ved hjælp af en risikomodell, som Arbejdstilsynet har udviklet. Den blev første gang taget i brug i marts 2021. Virksomhederne udtages på dette grundlag hen over året, men kan dog også blive udtaget manuelt på baggrund af en konkret begrundet mistanke. Bygge- og anlægsbranchen modtager ikke grundtilsyn. I stedet findes en særlig tilsynsmetode kaldet et Helhedsorienteret bygge- og anlægstilsyn, der retter sig mod byggepladser.
- 2) *Specialtilsyn*: Specialtilsyn er tilsyn, hvor Arbejdstilsynet fokuserer på en udvalgt del af en arbejdsplads eller udvalgte arbejdsmiljøproblemer. Baggrunden kan fx være, a) at kontrollere, om virksomheden har efterkommet et påbud, b) at Arbejdstilsynet har mistanke om et alvorligt arbejdsmiljøproblem på virksomheden c) at der er sket en alvorlig arbejdsulykke, d) eller at Arbejdstilsynet gennemfører særlige indsatser i bestemte brancher eller inden for udvalgte arbejdsmiljøproblemer (specielle ”kampanjer”). Som hovedregel er specialtilsyn uanmeldte.
- 3) *Øvrige tilsyn*: Øvrige tilsyn omfatter en række yderligere specialiserede former for tilsyn såsom tilsyn med udenlandske virksomheder (om overholdelse af dansk arbejdsmiljølovgivning, særlige tilsyn for visse brancher som fx transportbranchen og såkaldte Seveso-virksomheder).

²⁵⁷ §§ 17 a-c. Vedrører nogle pligter en arbejdsgiver har i forhold til sine ansatte, som det altså ikke er Arbejdstilsynets opgave at påse overholdes.

I 2025 gennemførte Arbejdstilsynet 39.905 tilsyn. Det er uoplyst hvor mange af disse, der er genbesøg med henblik på fx at vurdere, om et påbud eller en aftale er overholdt. Den langsigtede udvikling frem til 2025 i antallet af tilsyn og de reaktioner, dette har givet anledning til, er vanskelig at belyse og fortolke, på grund af ændringer i kategoriseringer, ændring i det anvendte IT-system og de særlige forhold i forbindelse med ”coronatiden” og er derfor ikke forsøgt opgjort her.

Godt hver fjerde af de gennemførte tilsyn i 2025, 10.839, vedrørte branchegrupperne ”Opførelse og nedrivning af byggeri” og ”Færdiggørelse af byggeri”; herefter følger ”Kontor” med 2.212 tilsyn, ”Butikker” med 2.060, ”Landbrug, skovbrug og fiskeri” 1.627 og ”Metal og maskiner” med 1.598 tilsyn.

Reaktioner

Det oplyses ikke direkte, hvor mange steder man fandt fejl eller ulovligheder, men det oplyses, hvor mange reaktioner fra Arbejdstilsynets side, kontrollerne/tilsynene gav anledning til.

I 2025 afgav Arbejdstilsynet således 18.042 reaktioner.

Normalreaktionen på en konstateret overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen er et ”Påbud.” Det og det skal bringes i orden straks (”Strakspåbud”) eller inden den og den dato. I 2025 udstedtes 15.453 ”Påbud”, svarende til 86% af alle reaktioner – de fleste, 11.070 – i form af ”Strakspåbud”. I 1.605 tilfælde, 9%, blev der truffet en skriftlig ”Aftale”, dvs. typisk en aftale om at en arbejdsgiver skal sørge for at undersøge nogle tegn på eller direkte mistanke om nogle problematiskforhold nærmere for at afgøre om, der er noget galt og/eller hvad problemet mere præcist er og/eller problemets omfang. I 945 tilfælde bestod reaktionen af en ”Påtale”, 5%. Endelig var der 39 ”§ 21 – reaktioner” (< 1%), hvor arbejdsgiveren har skullet lade foretage undersøgelser, prøver og besigtigelser, eventuelt ved særligt sagkyndige, for at konstatere, om arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige.

Udover reaktionernes karakter foretager Arbejdstilsynet også opgørelser af, hvilke arbejdsmiljøproblemer, der har foranlediget reaktionerne. 7.326 af de 18.042 reaktioner i 2025 (41%) var foranlediget af ”Ulykkesrisici”, heraf 3.417 vedrørende ”Fald til lavere niveau”. Den næststørste overordnede problemgruppe var ”Krav til egenindsats”, 3.095 (17%), hvoraf mere end halvdelen beroede på manglende eller problematiske lovpligtige arbejdspladsvurderinger (APV). Den tredjestørste overordnede problemgruppe var ”Kemi, støv og biologi”, 2.525 (14%), hvoraf mere end halvdelen beroede på ”Luftvejsbelastninger”.

I særlige tilfælde rejses der en straffesag. Arbejdstilsynet kan rejse en straffesag i to situationer: dels hvor man ikke har efterkommet et påbud om at bringe et eller flere forhold i orden i overensstemmelse med lovgivningen, og dels uden forudgående påbud hvis der er stor risiko for ulykker eller sundhedsskadelig påvirkning, eller en sådan allerede er indtruffet. Anklagemyndigheden opregner følgende former for overtrædelser som typiske sager af grov karakter, og som altså kan give anledning til en straffesag:²⁵⁸

²⁵⁸ <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/21ee726e-e863-45da-abf8-55eef9bed30?showExact=true#i59f53ddf6>

- fare for nedstyrtning eller fare for gennemstyrtning,
- manglende afstivning ved opstilling af betonelementer,
- fare for sammenstyrtning og sammenskridning ved jordarbejde,
- arbejde med farlige stoffer og materialer uden sikkerhedsforanstaltninger,
- arbejde ved farlige tekniske hjælpemidler, hvor der ikke er truffet foranstaltninger til at hindre fare for klemning,
- berøring med de bevægelige maskindele eller andre farlige situationer, hvis der er foretaget indgreb i det tekniske hjælpemiddel, så sikkerhedsfunktionerne er sat ud af funktion,
- uforsvarlig stabling/læsning med risiko for sammenskridning,
- uforsvarligt personløft,
- fare for ætsning, brand, kvælning, forgiftning og eksplosion, og
- unges ulovlige arbejde

Arbejdsmiljøloven giver mulighed for at rejse straffesag mod flere forskellige aktører, dels mod arbejdsgivere, som er det mest udbredte – det være sig mod en såkaldt juridisk person eller indehaver – og dels mod ansatte.

I 2024 blev der afgjort 6.204 straffesager vedrørende overtrædelse af love om arbejdsmiljø, transport m.v., altså ikke alene vedrørende arbejdsmiljøloven i snæver forstand.²⁵⁹ 6.153, 99%, af disse afgørelser havde karakter af en bøde og de fleste af disse i form af et bødeforlæg. I 3 sager blev der idømt en betinget frihedsstraf og i 1 sag en ubetinget frihedsstraf. Den person, der fik en ubetinget frihedsstraf, var en mand i 40-49 års alderen. Den idømte ubetingede frihedsstraf var på mellem 15 og 21 dage. I 15 af sagerne skete der frifindelse.²⁶⁰

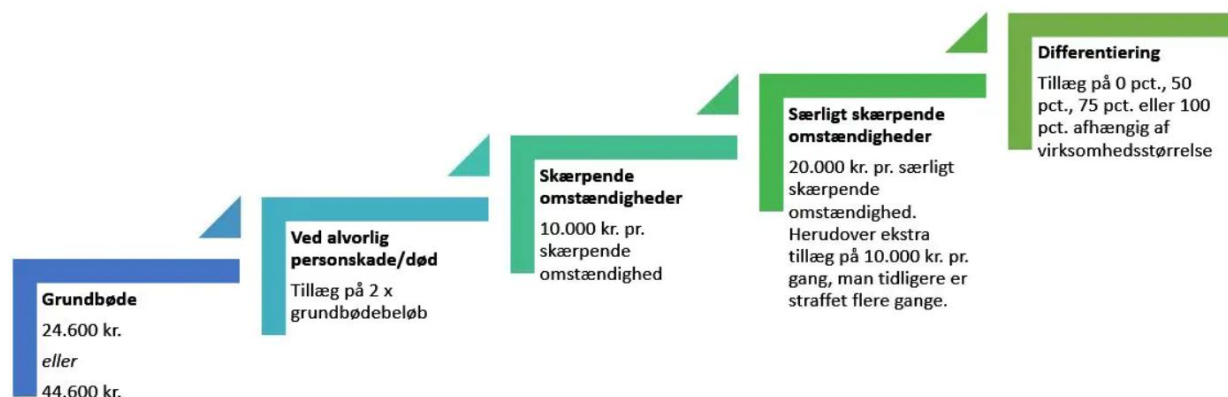
Den almindelige kriminalstatistik indeholder generelt ikke oplysninger om bøders størrelse

For formelle overtrædelser – såsom manglende gennemførsel af arbejdspladsvurdering – er bøden på 10.000 kr., for materielle overtrædelser et grundbeløb på enten 24.600 kr. eller 44.600 kr., afhængig af alvorlighedsgraden. Efter et ret sindrigt system kan bøden forhøjes afhængig af forekomsten af henholdsvis skærpende og særligt skærpende omstændigheder:

²⁵⁹ Afgrænsningen svarer til afgrænsningen af anmeldelser i opstilling 6.3.a.

²⁶⁰ 3.446 virksomheder fik afgjort en sag vedrørende disse love 2.476 (40%) mænd og 281 kvinder (4%).

Opstilling 6.3.c: Udregning af bødestørrelser ved overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen.

Kilde: Arbejdstilsynet

Bødens størrelse for en arbejdsgiver vil også være afhængig af, hvor mange ansatte virksomheden har, såkaldt differentiering. Har virksomheden f.eks. mellem 35-99 ansatte, vil det samlede bødebæbeløb for en konkret overtrædelse blive forøget med 50%, som det fremgår af øverste trin på "trappestigen" i opstilling 6.3.c.

Bøderne er kumulerede, så hver skærpende eller særligt skærpende omstændighed øger bødestørrelsen med hhv. 10.000 og 20.000 kr. - før den samlede bøde eventuelt forhøjes i forhold til antallet af ansatte.

I 2023 fik en virksomhed på Bornholm en bøde for sit ansvar for en ulykke med en lift. En frivillig på en festival flyttede liften, men var ikke blevet instrueret i betjening af liften, som var leveret til pladsen samme dag. Den frivillige vidste derfor ikke, at liften kun kunne køre på jævn flade, og da han kørte liften over en kabelbakke, væltede den ned over ham. Han brækkede kravebenet og flere ribben. Retten fandt, at der var tale om alvorlig personskade, og bøden lød på i alt 73.800 kr.

Arbejdsulykker

Arbejdstilsynets virksomhed og aktiviteter skal ses i lyset af forekomsten af arbejdsulykker. Definitionen på en arbejdsulykke er, at det er en pludselig hændelse i forbindelse med arbejdet, som fører til, at en person kommer fysisk eller psykisk til skade. Det er uden betydning, hvilket arbejde personen har udført, og hvordan personen er kommet til skade. Hvis der sker en færdselsulykke for en person, der er ved at udføre sit arbejde, er det en arbejdsulykke. Bliver en person, der er ved at udføre sit arbejde, udsat for vold fra mennesker eller dyr, er det en arbejdsulykke.

En arbejdsulykke skal anmeldes til Arbejdstilsynet, hvis den opfylder ét af følgende krav: 1) Hvis ulykken medfører, at personen ikke kan foretage sit sædvanlige arbejde i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen og/eller 2) hvis arbejdsulykken forventes at medføre ret til erstatning efter Arbejdsskadesikringsloven (fx erstatning for udgifter til helbredelse af skadens følger, varigt mén eller tabt erhvervsevne).

Der blev i 2025 anmeldt 48.955 arbejdsulykker til Arbejdstilsynet (Arbejdstilsynet 2026).²⁶¹ Dette var lidt flere end i 2024 (47.995), men på niveau med 2023 (49.040). I tilknytning til Covid-19 epidemien forekom der et betydeligt antal ”ekstra” anmeldelser af arbejdsulykker. Tallene for anmeldte arbejdsulykker ligger i årene efter Covid-19 epidemien på et noget højere niveau end i årene forud for denne, eksempelvis 42.635 i 2019.

Af særlig interesse for kriminalitetsudviklingen vedrørende straffelovsovertrædelser er anmeldte arbejdsulykker som følge af vold.

Arbejdstilsynet oplyser, at der i alt anmeldes 5.770 arbejdsrelaterede voldsulykker om året, svarende til 16 om dagen (gennemsnit for perioden 2020-2024). I perioden 2020-2024 er der tillige anmeldt 4 arbejdsrelaterede dødsulykker, hvor tilskadekomne har været udsat for vold. Lidt over 20 pct. af alle voldsulykker anmeldt til Arbejdstilsynet sker i social- og behandlingspsykiatrien. I 2024 nedsatte beskæftigelsesministeren ”Ekspertgruppen for Arbejdsulykker”, der hvert år undersøger et nyt tema om alvorlige arbejdsulykker. Frem til efteråret 2026 undersøges voldsulykker i social- og behandlingspsykiatrien. Rapport med anbefalinger til forebyggelse forventes offentliggjort i foråret 2027 (<https://at.dk/nyheder/2026/02/voldsulykker-skal-forebygges>).

I befolkningsundersøgelser i 1995 og 1996, hvor befolkningen er blevet et udspurgt om udsathed for vold, blev det understreget, at vold, der sker i tilknytning til arbejde, udgør en væsentlig del af den vold, der finder sted. Denne form for vold blev betegnet som ”den nye voldsproblematik” i erkendelse af, at tidligere voldsofferundersøgelser havde tildelt arbejdsdimensionen en langt mere tilbagetrukket placering i det samlede voldsbillede. Fra 1995-1996 til 2005-2006 voksede andelen af vold, der var begået i tilknytning til arbejds- eller uddannelsessted, yderligere. Efter 2006 er andelen mindre stort set alle år, men der ses ret store årlige variationer. I 2024 var det 17 pct. af ofrene for fysisk vold, altså hver sjette, der oplyste, at de blev udsat for volden i forbindelse med udførelse af deres arbejde. Det svarer til godt og vel 11.000 16-79-årige personer. Der er ikke spurgt, om disse voldshændelser er blevet anmeldt til Arbejdstilsynet, endside, om de har været anmeldelsespligtige. Derimod er der blevet spurgt, om forholdet er blevet anmeldt til politiet. Det angiver 42% har været tilfældet, svarende til knapt 5.000 personer.²⁶² Når man betænker, at disse tal er forbundet med stikprøveusikkerhed, svarer det meget godt i størrelsesordenen til de arbejdsrelaterede voldsulykker, der årligt anmeldes til Arbejdstilsynet., jf. ovenfor Tæt ved halvdelen af dem, der ikke har anmeldt det til politiet, begrundet det med, at det er en risiko ved de arbejde de har, som man synes, at man så må affinde sig med.

²⁶¹ Selv om anmeldelse af arbejdsulykker er lovpligtig, når de opfylder bestemte krav, så forekommer der en betydelig underrapportering. Underanmeldelsen af anmeldepligtige arbejdsulykker til Arbejdstilsynet kan belyses ved at sammenholde antallet af selvrapporterede anmeldepligtige arbejdsulykker i Danmark Statistiks Arbejdskraftundersøgelser (AKU) med antal anmeldte tilfælde til Arbejdstilsynet. Det har arbejdstilsynet gjort vedrørende 2013, og denne undersøgelse viste, at for 15-64-årige lønmodtagere var underanmeldelsen af anmeldepligtige arbejdsulykker 46 pct. (39-52 pct.). Dette svarede til niveauet for underanmeldelser fundet i undersøgelser af skadestuebehandlede arbejdsulykker. Kilde: <https://at.dk/media/3118/underanmeldelse-arbejdsulykker-2013.pdf>. Se også: <https://at.dk/media/3942/rapport-underanmeldelse-oxford.pdf>

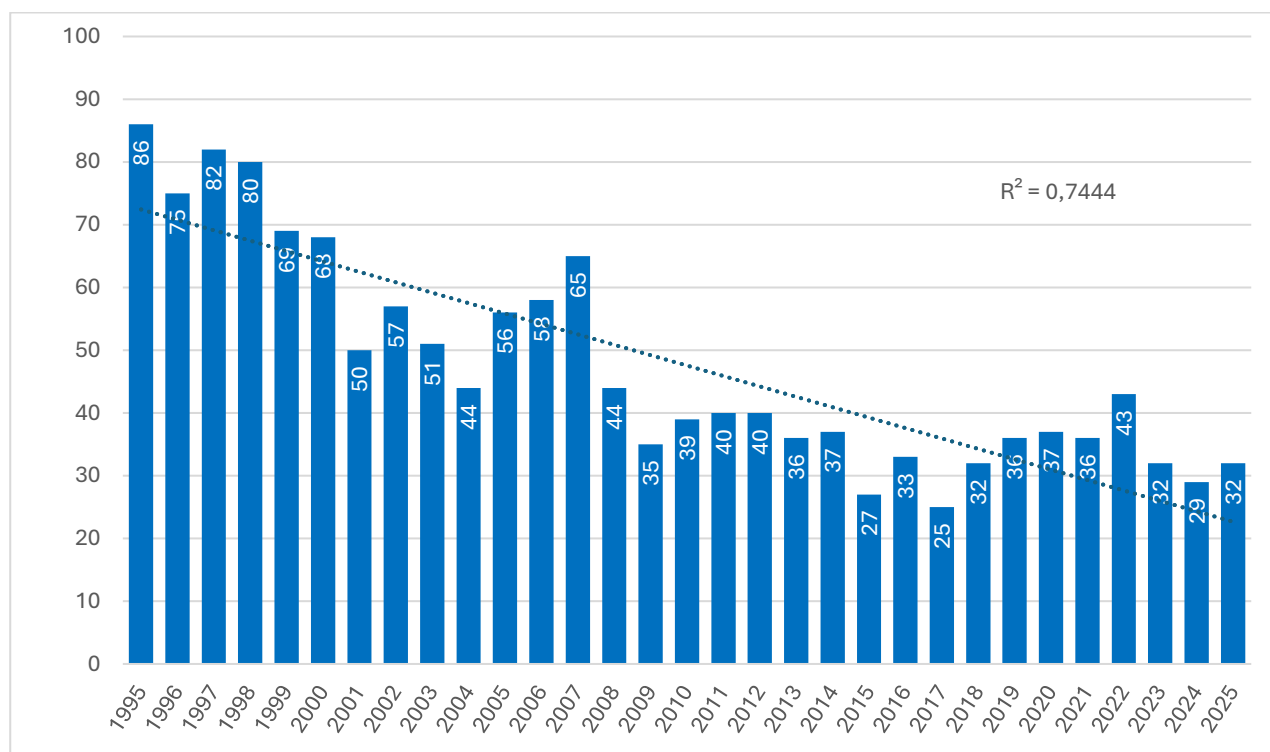
²⁶² Dette omfatter såvel de tilfælde, som de forurettede selv har anmeldt til politiet som de tilfælde forurettede mener politiet har fået kendskab om på anden måde end deres anmeldelse. Det kunne fx være en anmeldelse foretaget af en arbejdsgiver.

Om de godt 11.000, der har oplevet sig udsat for fysisk vold i forbindelse med deres arbejde, viser undersøgelsen i øvrigt, at det er ret få tilfælde, hvor der har været anvendt kniv, slagvåben, endsige skydevåben. Tæt ved halvdelen siger, at det, de har været udsat for – alt taget i betragtning – ikke var særligt alvorligt, da de blev udsat for det, mens omkring hver femte syntes, det var ”Meget alvorligt”. Tæt ved halvdelen vurderer det hændte som ”bare noget der sker,” mens hver femte syntes det var ”en kriminel handling”. De resterende vurderede det som ”forkert, men ikke en kriminel handling”. Tallene er små, så de her angivne proportioner bør fortolkes med stor forsigtighed.

Siden 2009 har befolkningsundersøgelsen indeholdt et særligt spørgsmål til dem, der har været udsat for fysisk vold under udførelsen af deres arbejde, idet de bliver spurgt om, hvilken type arbejde de havde, da de blev udsat for volden. I perioden fra 2009-2024 oplyste knapt halvdelen af de ofre, der havde været udsat for vold under udførelsen af deres arbejde, at de arbejdede med særligt vanskelige klienter såsom demente, psykisk syge, udsatte unge m.v. 9 pct. af ofrene oplyste, at de havde myndighedsbeføjelser eller sikkerhedsarbejde, eksempelvis som politibetjent eller dørmænd, mens 7 pct. arbejdede inden for persontransport. 14 pct. oplyste, at de havde andre former for risikobetonet arbejde. Tilbage er ca. hver fjerde, som oplyste at de ikke havde et særligt risikobetonet arbejde. Det meste vold på arbejdet rammer således ikke befolkningen i flæng eller tilfældigt. Det er stærkt afhængigt af, hvilken slags arbejde man har (Balvig, 2025, s. 90-91).

Den alvorligste skade, der kan ske ved en arbejdsulykke, er at personen dør. Udviklingen i antal døde som følge af arbejdsulykker fra 1979 og frem til 2025 fremgår af opstillingerne 6.3.d. (1995-2025) og 6.3.e. (1979-2021).

Opstilling 6.3.d. Antal døde som følge af arbejdsulykker, 1995 til 2025.

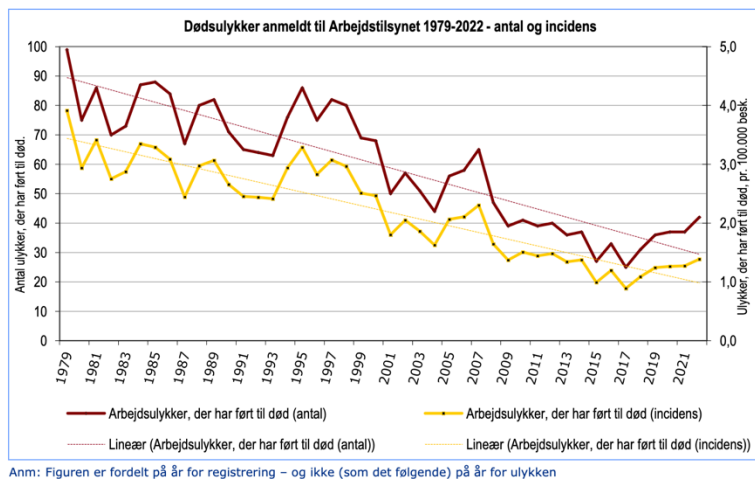
Note: Antallet for 2025 er foreløbigt. Kilde: Data fra Arbejdstilsynet.²⁶³

²⁶³ <https://at.dk/arbejdsmiljoe-i-tal/ulykkesbarometer/>

Opstilling 6.3.e. Udviklingen i dødsfald som følge af arbejdsulykker 1979-2021

Antal

Langsigtet perspektiv på udviklingen i dødsulykker

Anm: Figuren er fordelt på år for registrering – og ikke (som det følgende) på år for ulykken

- Set over de foregående 40 år har antallet af dødsulykker haft en klart faldende tendens.
- Kigger man på antallet af dødsulykker pr. 100.000 beskæftigede (incidens) er risikoen for at omkomme på arbejdet faldet fra 2,5 tilfælde pr. 100.000 beskæftigede i år 2000 til 1,4 i år 2022.

Kilde: Arbejdstilsynet: Arbejdsrelaterede dødsulykker. Ulykker sket i perioden 2016-2022. Beskæftigelsesudvalget 2022-23 (2. samling). BEU Alm.del - Bilag 52. <https://at.dk/media/8028/arbejdsrelaterede-doedsulykker.pdf>

Der er over et langt tidsrum sket et markant fald i arbejdsrelaterede dødsulykker, herunder fra omkring 80 om året i 1995 til, som nævnt, 32 i 2024 – et fald på 60%. Den faldende tendens gør sig især gældende frem til omkring 2010, mens der siden da nærmest har været tale om en stagnation.

Set over en længere periode kan man se, at omkring halvdelen af alle dødsulykker sker i brancherne ”Landbrug, skovbrug og fiskeri”, ”Bygge og anlæg ”(opførsel og nedrivning af byggeri) samt ”Transport af gods.” Incidensen er stigende med alderen, og selvom de fleste har dansk nationalitet, så er der en overrepræsentation af døde med anden nationalitet end dansk, især af personer fra Litauen og Polen (og her især vedr. opførelse og nedrivning af byggeri).

En ”dødelig arbejdsulykke” er et dødsfald, der er sket, mens man arbejder. Dødsfaldet skal være sket på grund af arbejdet eller de forhold det er foregået under. Arbejdstilsynet udarbejder løbende konkrete oversigter over ”arbejdsulykker med dødelig udgang”, hvor ulykken forventes at være anmeldeligt efter reglerne i arbejdsmiljøloven. Ulykker, som Arbejdstilsynet senere vurderer ikke er anmeldelsespligtige, forbliver på oversigten. De får dog i så fald en tilføjelse om, at ulykken ikke er anmeldelsespligtig efter arbejdsmiljølovens regler. Det kan fx være dødsulykker, hvor en obduktionsrapport senere viser, at dødsfaldet skyldtes naturlige årsager, eller trafikulykker, som viser sig at være sket på vej til eller fra arbejde – og dermed ikke i arbejdstiden. For 2025 ser oversigten, i forkortet form, således ud pr. 7/3-2026 (<https://at.dk/arbejdsmiljoe-i-tal/arbejdstilsynets-ulykkesbarometer/doedsulykker-2025/>):

JANUAR 2025

1. Trafikulykke: En person i 40'erne, ansat i landbrugsbranchen, er afgået ved døden efter kollision med container på lastbil i glat føre.
2. En produktionschef i 40'erne er afgået ved døden efter at være blevet klemmt mellem en mørtelsilo og løfterammen på en lastbil. AT har undersøgt ulykken og givet strakspåbud.
3. Trafikulykke: En SOSU-medhjælper i 30'erne er afgået ved døden efter en trafikulykke, hvor vedkommende under kørsel på vej ud til en borger ramte en modkørende bilist. AT har undersøgt ulykken og der er ikke afgivet reaktioner.
4. En maskinfører i 40'erne er afgået ved døden, efter at have fået elektrisk stød fra en strømførende køreledning ved en jernbaneoverskæring. Ulykken indtraf i forbindelse med, at en traktortrucket vogn - med en udkørselsmaskine med kran placeret på vognen - skulle passere en jernbaneoverskæring. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og afgivet strakspåbud.
5. En tømrer i 40'erne er afgået ved døden i en arbejdsulykke, da en nyetableret svalegang styrtede sammen i forbindelse med udlægning af fiberbetonplader som belægning på svalegangen. Ved ulykken arbejdede afdøde under den sammenstyrtende svalegang. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og afgivet strakspåbud.
6. En person i 60'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende sammen med en anden person skulle fælde nogle træer på en grund. Ved ulykken blev skadelidte ramt af et træ, som blev fældet af den anden person. Arbejdstilsynet har vurderet ulykken. Der er ikke afgivet nogen reaktioner.

FEBRUAR 2025

7. Trafikulykke: En lastbilchauffør i 50'erne er afgået ved døden i en trafikulykke, hvor afdøde kørte i lastbil, og blev påkørt af en modkørende personbil. Arbejdstilsynet vurderer hændelsen, og afventer aktuelt politiets rapportmateriale.
8. En person i 40'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende ved udførelse af fugearbejde under opførelsen af et hus, blev ramt af et nedfaldent betonelement. Det vides ikke, hvad den præcise årsag til ulykken er. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken. Der er ikke afgivet reaktioner.
9. En autoredder i 30'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor afdøde skulle aflæsse en havareret skraldebil fra liften på et bjærgningskøretøj. Afdøde arbejdede alene, og blev i forbindelse med opgavens udførelse fundet livløs under skraldebilen. Der var ikke vidner til selve ulykken. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og afgivet en påtale.

MARTS 2025

10. En chauffør i 20'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor afdøde under transport af en patient til hospital, blev stukket med kniv af patienten. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken, og afgivet en påtale.
11. Trafikulykke: En chauffør i 20'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende på vej til arbejde, kolliderede med et træ. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken. Der er ikke afgivet reaktioner.

APRIL 2025

12. En person i 30'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende blev ramt af et bundt jernrør, der faldt ned ved håndtering på virksomhedens lager. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken, og afgivet en påtale.
13. En lærling i 20'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende blev klemmt i forbindelse med udførelse af reparationsarbejde på en metalknuser. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken, og afgivet strakspåbud.
14. En person i 20'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende blev påkørt af et tog i forbindelse med udførelse af sporarbejde. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken, og afgivet strakspåbud.

MAJ 2025

15. Trafikulykke: En medarbejder i 50'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende var i færd med at transportere elever fra en skole. Arbejdstilsynet vurderer ulykken, og afventer aktuelt politiets rapportmateriale.
16. En person i 50'erne er afgået ved døden i en ulykke i forbindelse med nedrivning af et skur på en byggeplads. Under udførelse af arbejdet styrtede taget sammen.. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken. Der er på nuværende tidspunkt ikke truffet endelige afgørelser i sagen.
17. En official i 60'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende blev påkørt af rallybil under rallyløb. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken, og afgivet strakspåbud.

JUNI 2025

18. En chauffør i 70'erne er afgået ved døden. Ved hændelsen kørte vedkommende i grøften med en fejmaskine. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og vurderet, *at hændelsen ikke er anmeldeligt*.
19. En lastbilchauffør i 50'erne er afgået ved døden i en ulykke i forbindelse med aflæsning af bundter med rør ved brug af en trailermonteret kran. Ulykken skete under flytning af rørene fra ladet af lastbilen til gulvet i en hal hos en kunde. Afdøde blev ramt af et rørbundt under kraningen og faldt ud over siden på lastbiltrailerens. I faldet slog afdøde hovedet mod betongulvet. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og afgivet påtale.
20. En person i 50'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor afdøde faldt ca. 2,7 meter ned på det underliggende betongulv på lager i forbindelse med montagearbejde af et indskudt dæk (mezzaninkonstruktion). Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og afgivet strakspåbud.
21. En person under 18 år er afgået ved døden efter en ulykke. Ulykken skete i forbindelse med, at afdøde trak to heste, og den ene hest blev skræmt og satte i løb. Ved hændelsen blev afdøde trukket i træktovet over en længere distance efter hesten. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og har afgivet strakspåbud og en påtale.
22. Trafikulykke: En person i 60'erne, ansat i undervisningsbranchen, er afgået ved døden i en ulykke, hvor afdøde blev påkørt af modkørende bil. Arbejdstilsynet har endnu ikke færdigbehandlet hændelsen og afventer i øjeblikket yderligere oplysninger.

23. En blikkenslager i 70'erne er afgået ved døden. Hændelsen skete i forbindelse med ind-dækning af skorsten på tag. Afdøde blev fundet livløs på terrassen neden for taget, og der var ingen vidner til hændelsen. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og vurderet, *at hændelsen ikke er anmeldepligtig*.

JULI 2025

24. En ansat i 20'erne er afgået ved døden, angiveligt som følge efter påvirkning af elektrisk strøm i forbindelse med arbejde i svinestalden. Det antages, at afdøde kom i kontakt med staldinventar, der var strømførende pga. defekt varmelampe i grisebås og samtidig fejl på HPFI-relæet. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og har afgivet en påtale.
25. Trafikulykke: En chaufførlæring under 20 år er afgået ved døden i ulykke. Lærlingen sad med som passager i en lastbil med kollega. Lastbilen kørte i grøften og forulykkede. Arbejdstilsynet har endnu ikke færdigbehandlet hændelsen og afventer i øjeblikket yderligere oplysninger.

AUGUST 2025

SEPTEMBER 2025

26. Trafikulykke: En person i 50'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor afdøde antages at være blevet påkørt af modkørende køretøj. Sagen er under behandling hos Arbejdstilsynet.

OKTOBER 2025

27. En person i 80'erne er afgået ved døden efter en ulykke, hvor vedkommende under krydsning af sporvognsspor blev påkørt og fastklemmt under en trolley. Afdøde arbejdede på ulykkestidspunktet som frivillig i en virksomhed inden for branchegruppen *Kultur og sport*. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken, og afgivet strakspåbud.
28. En chauffør i 60'erne er afgået ved døden i en ulykke i forbindelse med arbejde i en lastbiltrailer til grisetransport. Ved ulykken blev afdøde klemmt mellem lastbilstrailerens tag, der hydraulisk kunne køres op og ned, og den faste ramme på traileren. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken og afgivet påtale.
29. En ingeniør er afgået ved døden i en ulykke med flere involverede. Ved ulykken var afdøde, i samarbejde med en anden person, i gang med at udføre arbejde på en afspærret vognbane. Her blev de begge påkørt bagfra af en bakkende vogn, hvori der sad to andre personer. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken. Der er afgivet reaktioner til flere parter i sagen.
30. En person i 70'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende arbejdede fra skovlen på en frontlæsser med at beskære træer. Afdøde faldt ned fra skovlen, og blev efterfølgende påkørt. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken. Der er ikke afgivet reaktioner.
31. En person i 60'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende faldt ned igennem et tag. Arbejdstilsynet har undersøgt ulykken. Der er ikke truffet afgørelser i sagen endnu.
32. En selvstændig i 20'erne er afgået ved døden i en ulykke, hvor vedkommende fik dele af en skorsten ned over sig, ifm. nedrivning. Ved ulykken anvendtes en minilæsser. Afdøde bandt en kæde rundt om skorstenen og ned til læsearmen på minilæsseren. Ved bakning af minilæsser blev der hevet i skorstenen, som væltede. Arbejdstilsynet har vurderet ulykken. Der er ikke afgivet nogen reaktioner.

NOVEMBER 2025

33. Trafikulykke: 2 lastchauffører, i hhv. 40'erne og 50'erne, er afgået ved døden i en trafikulykke. Ulykken skete, da chaufførernes lastbiler kolliderede med hinanden, under kørsel på vej. Der er ikke afgivet nogen reaktioner.

DECEMBER 2025

Det "officielle" antal døde som følge af arbejdsulykker i 2025 er i skrivende stund ikke offentliggjort endnu, men baseret på Arbejdstilsynets oversigt har der været 32: 33 ulykker "anmeldt" til arbejdstilsynet, hvoraf der i den ene er 2 dødsfald (ulykke 33.), mens 2 af ulykkerne/dødsfaldene har vist sig ikke at være anmeldtepligtige (ulykke 18. og 23.). Dette kan jo så ændre sig indtil alle er blevet endelig udredt og vurderet, så måske skal vi på nuværende tidspunkt konkludere "højest 32".

10 af de 32 dødsfald, dvs. tæt ved hver tredje, er konsekvenser af trafikulykker, og yderligere 9 er sket i forbindelse med transport af en eller anden karakter, herunder pålæsning eller aflæsning – altså i alt ca. 60%.

I alt mistede 136 personer livet i trafikken,²⁶⁴ hvoraf som nævnt 10 i form af arbejdsulykker – 7%.

Indtil videre har omkring halvdelen af dødsulykkerne i 2025 været fulgt af en "Straksreaktion" og/eller en "Påtale," mens mindst 5 ikke har givet anledning til nogen reaktion fra Arbejdstilsynet overhovedet.

*

Arbejdstilsynet har i 2017 opgjort statens omkostninger ved 6.222 arbejdsulykker, som fandt sted i 2011, og som resulterede i over 30 dages fravær for den ulykkesramte.²⁶⁵ Tallene i opstilling 6.3.f er korrigeret for estimerede, ikke-anmeldte arbejdsulykker.

²⁶⁴ Foreløbigt antal, jf. <https://fdm.dk/nyheder/nyt-om-trafik-og-biler/dansk-trafiksikkerhed-staar-i-stampe>

²⁶⁵ <https://at.dk/media/3116/statens-samlede-omkostninger-arbejdsulykker-2011.pdf>

Opstilling 6.3.f. Statens udgifter til sygedagpenge, sundhedsydelse og skattetab for arbejdsulykker i 2011, korregeret for underanmeldelse (2016 kr.)

Tabel 5: Statens omkostninger til sygedagpenge, sundhedsydelse og skattetab for arbejdsulykker med korrektion for en estimeret underanmeldelse på 46 pct. (CI95: 39-52) (mio. 2016 kr.).

Omkostningsart	Anmeldte Ulykker	Korrigeret for under-anmeldelse	95 pct. konfidensinterval	
			nedre	øvre
Sygedagpenge, refusion	233,3	432,0	382,5	486,0
Sygedagpenge, direkte udbetalt	158,0	292,6	259,0	329,2
Skattetab	25,6	47,4	42,0	53,3
Sundhedsydelse ^b	355,0	657,4	582,0	739,6
Tab arbejdsmarkedsbidrag	18,7	34,6	30,7	39,0
Samlet tab	790,6	1.464,1	1.296,1	1.647,1

^aBeregnet på ulykker som medførte over 30 dages fravær (n=6.222)

^bOmkostninger til sundhedsydelse er beregnet som merforbrug det efterfølgende år for samtlige tilskadekomne med anmeldte ulykker (N=40.859).

Den samlede udgift for staten blev estimeret til 1,3 mia. 2016 kr. Sætter man dette i relation til antallet af beskæftigede i forskellige branchegrupper, viser det sig, at ulykker i landbruget er de mest bekostelige, mens ulykker i uddannelse og forskning er de mindst bekostelige, jf. opstilling 6.3.g.

Opstilling 6.3.g. Statens udgifter til sygedagpenge, sundhedsydelse og skattetab for arbejdsulykker i 2011 pr. årsværk i 10 branchegrupper (2016 kr.)

Tabel 4. Statens omkostninger til sygedagpenge, skattetab og sundhedsydelse og for arbejdsulykker pr. årsværk i 10 branchegrupper (2016 kr.).

	SGDP & skattetab	Sundhedsydelse	Samlet
Landbrug	325	402	727
Industri og forsyning	211	178	389
Bygge og anlæg	508	364	871
Detail og service	166	123	289
Transport	385	302	688
Kontor og kommunikation	48	153	201
Socialområdet	251	159	410
Sundhedsområdet	114	114	228
Uddannelse og forskning	87	113	200
Anden offentlig service	164	192	354

Anm: afrundet til heltal.

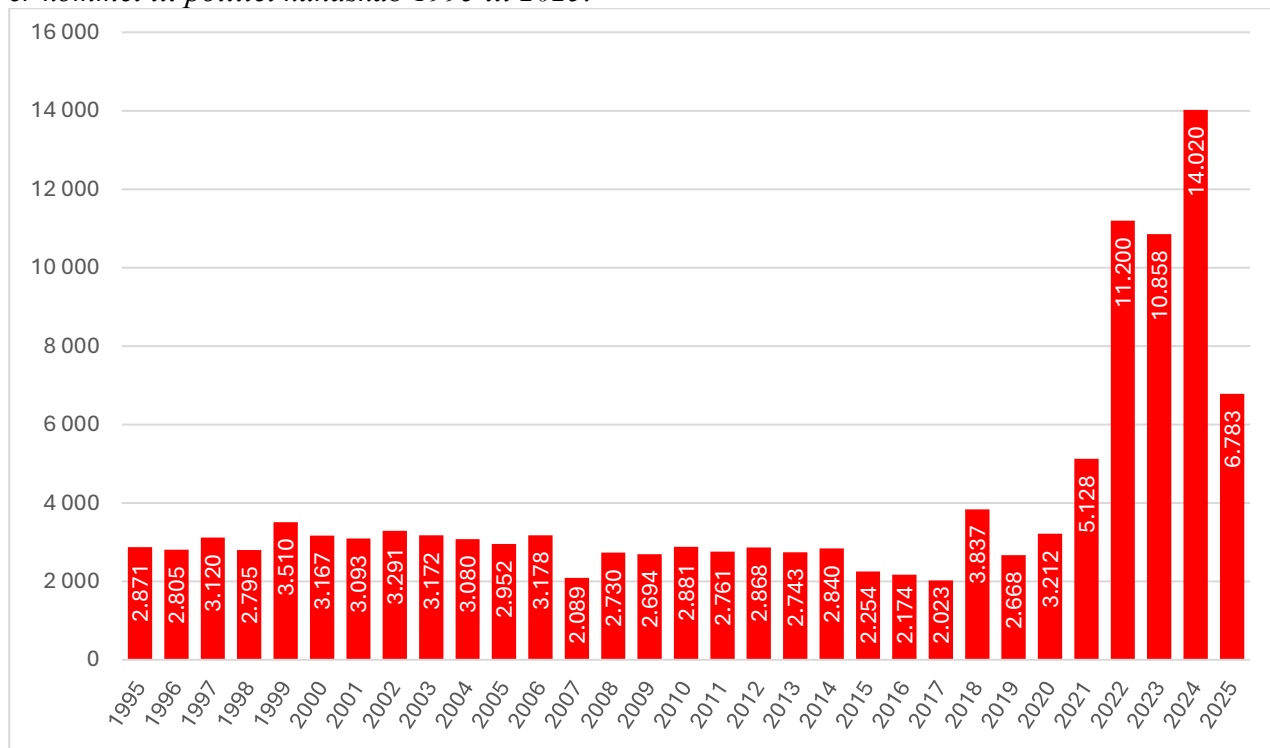
Hertil kommer så naturligvis de tab, de ulykkesramte har i form af lavere indtægt mv. En analyse fra Beskæftigelsesministeriet viser, at de samlede samfundsøkonomiske omkostninger ved arbejdsulykker hvert år løber op i godt 28,4 milliarder kroner (<https://bm.dk/arbejdsmraader/aktuelle-fokusomraader/ekspertgruppe-for-arbejdsulykker>). Ifølge Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) koster arbejdsrelaterede ulykker og erhvervsrelaterede sygdomme samfundet

omkring 50 milliarder kr. om året. Alene fraværet i forbindelse med stress koster samfundet mindst 16,4 milliarder kr. om året, svarende til omkring 37.000 fuldtidsstillinger (<https://nfa.dk/arbejdsmiljoeoekonomi/oekonomiske-omkostninger-ved-daarligt-arbejdsmiljoe>).

6.4. OVERTRÆDELSER AF MILJØLOVGIVNINGEN

Miljølovgivningen omfatter en række underområder/love, herunder miljøbeskyttelsesloven, havmiljøloven, naturbeskyttelsesloven, mark- og vejfredloven, kemikalieloven, landbrugsloven samt en række andre love og bekendtgørelser.

Opstilling 6.4.a. Antal overtrædelser af miljølovgivningen der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	136%
Pct.-vis ændring 2019-2025	111%

I perioden 1995-2025 er der i alt registreret 122.797 overtrædelser af miljølovgivningen, og udviklingen har, som det fremgår af opstilling 6.4.a, været nogenlunde stabil frem til 2019, hvorefter antallet af registrerede overtrædelser er vokset voldsomt indtil 2024, hvorefter der igen er sket et drastisk fald. En del af faldet kan antagelsesvist forklares med, at pr. 1 januar 2025 overgik Miljøstyrelsen til kun at udstede ét bødeforlæg pr. køretøj pr. miljøzone pr. uge, hvor det førhen var pr. døgn jf. afsnit 6.4.1.

En del af de områder, der omfattes af miljølovgivningen, bidrager kun i meget begrænset omfang til det samlede billede. Registreringer vedr. skovloven udgør for eksempel 0,04 pct. af alle registreringer, havmiljøloven 0,46 pct. lov om sommerhuse og camping (som primært omhandler regler for udlejning) under 0,04 pct., og kemikalieloven 2,23 pct.

Særlig alvorlige overtrædelser af miljølovgivningen kan straffes efter straffelovens § 196, som har en strafferamme på op til 6 års fængsel, hvis der er tale om betydelig (fare for) forurening eller

systematisk/organiseret virksomhed. Der er kun ganske få sager af denne karakter, typisk mellem 0 og 2 om året. Dog er der i 2014 registreret 39 tilfælde. Det drejer sig med stor sandsynlighed om to personer, som drev et nedrivningsfirma, hvor de i 2014 rev private huse ned og derefter fik to chauffører til at smide byggeaffaldet tilfældige steder, herunder på en grund de havde lejet til formålet, uden at foretage sig yderligere. De to fik domme på hhv. 3 år og 3 år og 9 måneders fængsel efter anke til Østre Landsret.²⁶⁶

Ud over de kilder, der i øvrigt er anvendt i denne publikation, bygger fremstillingen i dette afsnit også på et upubliceret afgangsprøje om miljøkriminalitet fra Diplomuddannelse i Kriminologi (Darre 2024). Forfatteren har haft adgang til at læse sagsresuméer i politiets sagsstyringssystem POLSAS, hvilket giver mulighed for en mere detaljeret analyse af, hvilke gerningsindhold der er registreret på sager i de forskellige gerningskoder, end det er muligt at foretage på baggrund af tallene alene. POLSAS giver også muligheder for at knytte overtrædelser til geografiske lokaliteter, hvilket kan medvirke til en bedre forståelse af, hvad der ligger bag tallene.²⁶⁷

²⁶⁶ MAD 2017. 525

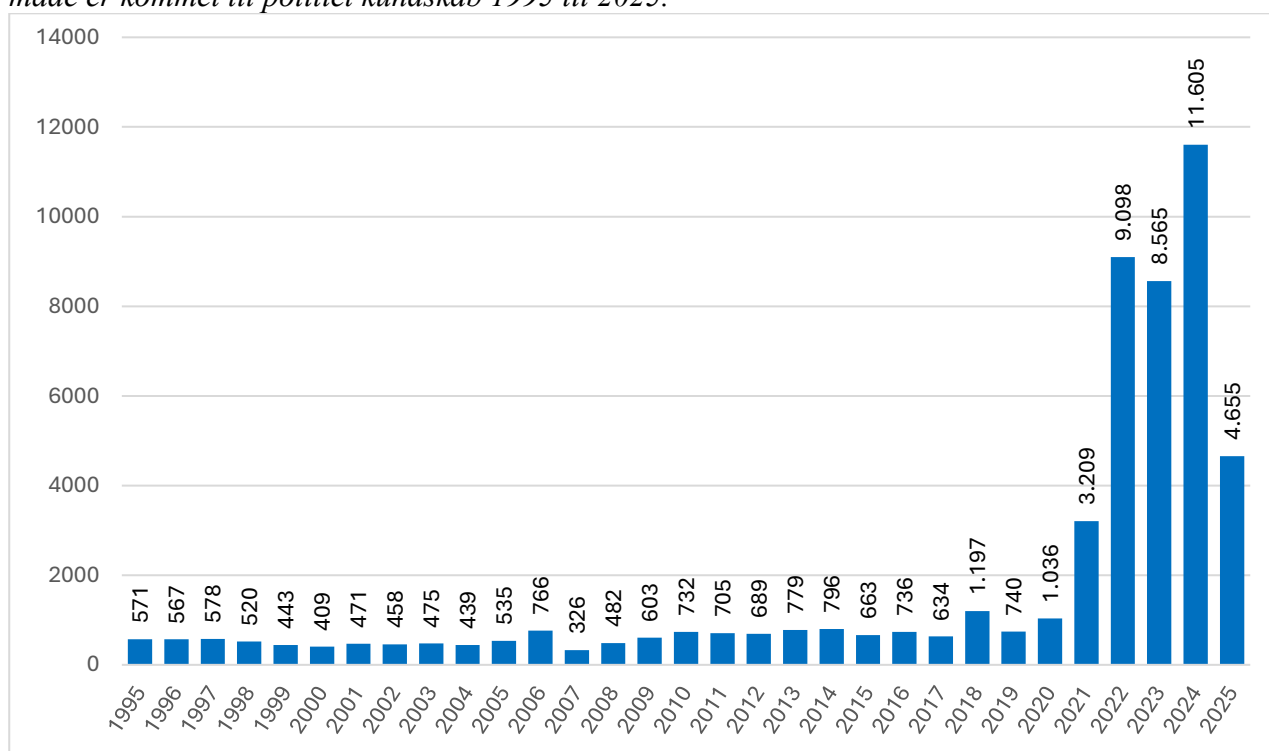
²⁶⁷ Da vi ikke har haft adgang til POLSAS, kan vi ikke verificere alle afgangsprøjetets analyser og data. I det omfang, vi *kan* sammenholde projektets data med de data, vi selv har indhentet, er der kun få, mindre afvigelser, som må tilskrives, at POLSAS-data er dynamiske, mens vores data primært er statiske.

6.4.1. MILJØBESKYTTELSSESLOVEN

Miljøbeskyttelsesloven skal værne om natur og miljø, så samfundets udvikling sker på et bæredygtigt grundlag i respekt for både menneskers livsvilkår og bevarelsen af dyre- og planteliv. Loven omfatter populært sagt ”røg, støj og møg”, dvs. alt, som kan forurene luft, vand, jord og undergrund; rystelser og støj; affaldshåndtering, transport og opbevaring (herunder også forebyggelse af affald samt ekspropriation til spildevands- og affaldsanlæg); transportmidler; samt dyrehold, der kan medføre forurening eller væsentlige ulemper for omgivelserne.

Miljøbeskyttelsesloven er den lov, der bidrager mest til udviklingen i den samlede miljølovgivning.

Opstilling 6.4.1.a. Antal overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	715%*
Pct.-vis ændring 2020-2025	349%

* Den høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 1995 (571 anmeldelser).

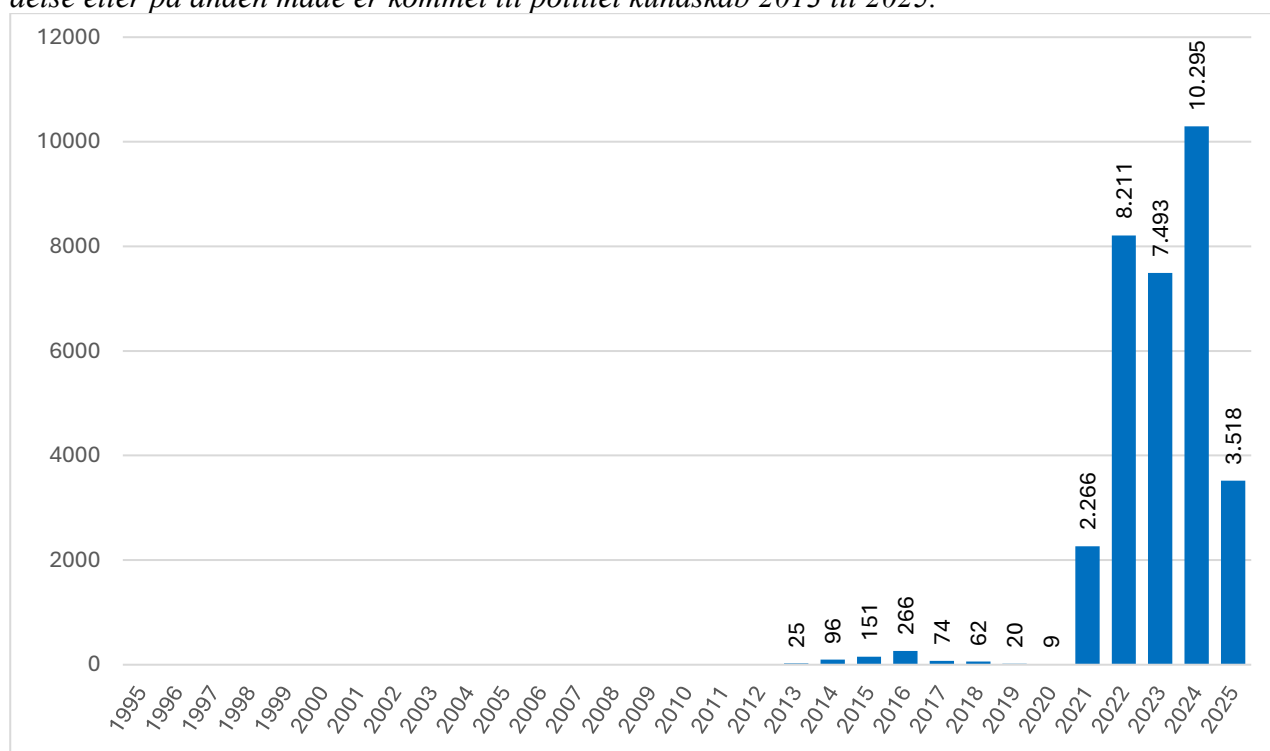
Overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven er i statistiksystemet kun i meget begrænset omfang fordelt på specificerede gerningskoder – frem til og med 2012 er der kun én, hvilket gør det vanskeligt at analysere udviklingen nærmere. Fra 2013 optræder imidlertid to nye gerningskoder, overtrædelse af miljøzone, hhv. dansk og udenlandsk køretøj. I miljøzoner skal dieseldrevne køretøjer have et partikelfilter monteret eller være en bestemt Euronorm for at kunne anvendes lovligt. Miljøzoner kan udstedes af kommunalbestyrelserne i København, Frederiksberg, Århus, Aalborg og Odense, samt

andre kommunalbestyrelser efter tilladelse fra miljøministeren. Fra 2013 til 2020 skulle dieseldrevne lastbiler og busser enten være monteret med et effektivt partikelfilter eller opfylde udstødningsnormerne for hhv. Euro 3 og Euro 4, og de skulle være forsynet med et miljømærke.²⁶⁸ De registrerede overtrædelser i opstilling 6.4.1.b omhandler frem til 2020 disse regler, hvor hovedparten af registreringerne gælder udenlandske køretøjer.

Fra 1. juli 2020 skal alle dieseldrevne busser, lastvogne og varebiler være forsynet med partikelfilter, hvis de kører ind i en miljøzone, og der er ikke længere krav om miljømærke. Fra 2023 gælder dette også privatbiler, og det har, som det ses i opstilling 6.4.1.b, betydet en meget kraftig stigning i antallet af registrerede overtrædelser.

Ved en lovændring, der trådte i kraft den 1. januar 2025, blev reguleringen yderligere udbygget. Kommunerne fik hjemmel til at etablere nulemissionszoner, og reglerne om sanktionering af overtrædelser af miljøzonereglerne blev præciseret, herunder reglerne om absolut kumulation ved gentagne eller samtidige overtrædelser. Fra det tidspunkt overgik Miljøstyrelsen derfor til kun at udstede ét bødeforlæg pr. køretøj pr. miljøzone pr. uge, hvor det førhen var pr. døgn. Det betyder, at alle overtrædelser af samme køretøj i samme miljøzone inden for samme uge nu betragtes som værende én overtrædelse. Der blev samtidig indført absolut kumulation ved gentagne overtrædelser. Som det fremgår af opstilling 6.4.1.b har det betydet en markant nedgang i antallet af registrerede overtrædelser.

Opstilling 6.4.1.b. Antal overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven vedr. miljøzoner der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 2013 til 2025.

²⁶⁸ Reglerne vedr. dieslbiler er både før og efter 2020 så omfattende og detaljerede, at det ligger uden for nærværende publikation at gøre rede for dem i detaljer.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-
Pct.-vis ændring 2020-2025	38.989%*

*Den meget høje procentvise stigning skal ses i lyset af et lavt udgangspunkt i 2020 (9 anmeldelser).

Undtagelser for dieseldrøjetøjer anvendt til privat brug gælder i en række særlige tilfælde:

Alle dieseldrøjetøjer

- Hvis drøjetøjet er anvendt til kørsel til hospital eller speciallæge beliggende i en miljøzone.
- Hvis drøjetøjet er anvendt til kørsel til krisecenter eller misbrugscenter beliggende i en miljøzone.

Dieseldrøjetøjer, som *ikke* kan eftermonteres med lovligt partikelfilter

- Hvis ejeren eller brugeren havde bolig i det udvidede miljøzoneområde i København/Frederiksberg før udvidelsen. Denne undtagelse gælder frem til slutningen af februar 2026.
- Hvis drøjetøjet er registreret som handicappedrøjetøj, kan det undtages 48 måneder fra registreringen.
- Hvis man har natarbejde i en miljøzone, kan man undtages fra kl. 20.00 til kl. 10.00 næste dag. Denne undtagelse gælder 6 måneder fra registreringen og kan gentages.

I alle tilfælde kræves det, at undtagelsen skal registreres via hjemmesiden miljøzoner.dk, før drøjetøjet benyttes i miljøzonerne. Hvis undtagelsen drejer sig om kørsel til hospital eller krisecenter mm., kan den registreres senest ved udgangen af det andet døgn efter, at kørslen er foregået.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 15 e, at det fra 1/7 2020 er Sund og Bælt Holding A/S, som varetager kontrollen med kørsel i miljøzoner. Det foregår rent teknisk gennem digital aflæsning af nummerplader på biler, der kører i miljøzoner, hvor aflæsningen så sammenholdes med oplysninger fra drøjetøjsregistret. Hvis der konstateres flere overtrædelser inden for én uge, regnes de for én overtrædelse - og registreres et drøjetøj i både Københavns og Frederiksberg kommuner, regnes det også for én overtrædelse, da de to kommuner tilsammen anses for én zone.

Håndhævelsen af miljøzonereglerne adskiller sig fra håndhævelsen af øvrige overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven ved, at der ikke gives advarsel, påbud eller anden varslings i førstegangstilfælde – som der ellers ofte gør, som det vil fremgå nedenfor. Overtrædelse af regler om miljøzoner straffes i udgangspunktet med en bødetakst på 12.500 kr. til ejeren af busser og lastbiler og 5.000 kr. til chaufføren. For vare- og personbiler til privat brug er taksten 1.500 kr. Der sker ikke forhøjelse af bødetaksten i gentagelsestilfælde – men overtræder man reglerne i 2 forskellige miljøzoner, eller i den samme zone med mere end 7 dage imellem, sker der absolut kumulation – bøderne lægges sammen uden ”rabat”.

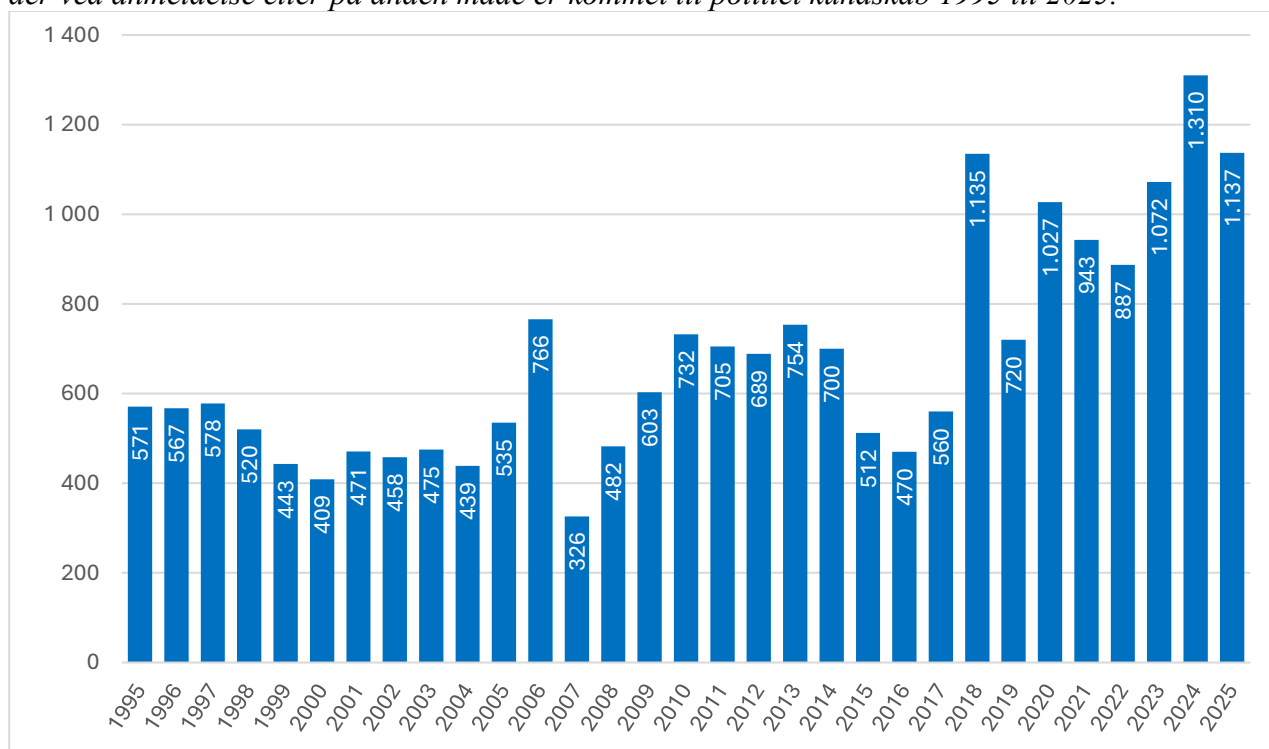
Det er Miljøstyrelsen, som på baggrund af data fra Sund og Bælt udsteder administrative bødeforelæg, og der er betinget objektivt ansvar, hvilket betyder, at det er drøjetøjets ejer, der får bøden, uanset hvem der har kørt bilen. Betales bøden ikke, overgives sagen til politiet. De sager, der ses i opstilling 6.4.1.b, er kun dem, der er overgivet til politiet – bøder, der er betalt efter modtagelse af et administrativt bødeforelæg, indgår ikke.

Miljøstyrelsen har i tiden 1/10 2020-31/12 2023 udstedt 46.049 administrative bødeforelæg, hvoraf halvdelen ikke er blevet betalt. Miljøstyrelsen har oversendt omkring 20.000 sager til politiet fra oktober 2020-marts 2024 (Darre 2024). En oversigt, som forsikringsselskabet Gjensidige har fået fra Miljøstyrelsen,²⁶⁹ viser, at der i perioden 1/10 2023-30/9 2024 er udstedt i alt 19.433 administrative bøder, hvoraf en væsentlig del ikke er blevet betalt, hvis vi sammenligner med tallet for 2024 i opstilling 6.4.1.b.

Udviklingen i registrerede overtrædelser af miljøzoner kan altså forklares af tre faktorer: Ændring i kontrollen ved overgangen til automatiseret, digital overvågning i 2020, udvidelsen af reglerne, så de også omfatter private dieselskøretøjer fra 2023, samt en høj andel administrative bødeforelæg, som ikke betales og derfor videresendes til politiet.

Øvrige overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven

Opstilling 6.4.1.c. Antal overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven (eksklusive regler om miljøzoner), der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	99%
Pct.-vis ændring 2020-2025	11%

²⁶⁹ Gjensidige 2024: Miljøzoner har kostet danskerne 30 millioner det første år. <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14060321/miljozoner-har-kostet-danskerne-30-millioner-det-forste-ar?publisherId=9709319&lang=da>

Som det fremgår af opstillingen, er der sket knap en fordobling i antallet af registrerede overtrædelser fra 1995-2025, men der er udsving fra år til år.

Miljøbeskyttelsesloven foreskriver, at det generelt er kommunerne, der fører tilsyn med, at loven overholdes. For potentielt særligt forurenende virksomheder gælder regler om godkendelse, før virksomheden påbegyndes. Sådanne virksomheder kaldes listevirksomheder, fordi miljøministeren udfærdiger en liste over dem, og de er underlagt ministeriets (og ikke kommunernes) tilsyn. Sådanne virksomheder kan også blive pålagt at udarbejde et såkaldt grønt regnskab med oplysning om miljøforhold. Virksomheder, der undlader, kan pålægges tvangsbøder.

Miljøstyrelsen vedligeholder en database over indberettede tilsyn foretaget af kommuner og Miljøstyrelsen. Der findes en række forskellige tilsyn:

Planlagte tilsyn

- Basistilsyn, hvor virksomhedens (eller husdyrholdets) miljøforhold gennemgås
- Prioriterede tilsyn, som fokuserer på specifikke miljøproblemer i virksomheden,
- Kampagnetilsyn, som fokuserer på områder, der kræver særlig opmærksomhed mere generelt.

Ikke-planlagte tilsyn

- § 9-tilsyn, som finder sted 1) på baggrund af miljøklager eller miljøuheld; 2) i forbindelse med revurdering/godkendelse; 3) senest 6 måneder efter, at der er konstateret væsentlige overtrædelser af love, regler og afgørelser, der er genstand for tilsyn
- Opstartstilsyn med virksomheder, der er ved at etablere sig inden for områder, som kræver tilsyn.

Ved tilsyn har myndigheden en række forskellige reaktioner til rådighed:

- Henstilling er den mildeste form for reaktion og består i, at virksomheden opfordres til at rette op på de forhold, der er fundet utilfredsstillende. Hvis virksomheden undlader at følge henstillingen, kan der ikke sanktioneres herfor. En henstilling kan udformes som et forvarsel om påbud, som udstedes, hvis henstillingen ikke følges.
- Påbud – som sidestilles med forbud – om at foretage ændringer i virksomheden, så ulovlige forhold forebygges eller udbedres, for eksempel så overdreven forurening nedbringes. Et forbud kan komme i spil, hvis det ikke er muligt at afhjælpe problemet. Påbud/forbud skal altid varsles, medmindre der er tale om fare for sundheden eller trussel om alvorlig skade på miljøet. Påbud skal altid følges op af et opfølgende tilsyn. Følges påbuddet ikke, kan myndigheden overveje en politianmeldelse.
- Indskærpelse er en meddelelse til virksomheden om, at den skal følge gældende regler/udstedte påbud mm. Følges indskærpelsen ikke, kan myndigheden overveje en politianmeldelse. Ved skærpende omstændigheder kan myndigheden desuden forlange driften af en virksomhed stoppet/virksomheden nedlagt, eller, i tilfælde af forurening, forlange genopretning af den hidtidige tilstand.
- Selvhjælpshandling. Hvis virksomheden ikke har rettet op på de forhold, der har givet anledning til påbud eller indskærpelse, kan tilsynsmyndigheden gennemføre de nødvendige foranstaltninger på virksomhedens regning. Dette kræver varsling, mens selvhjælpshandlinger i form af nødvendige, akutte afværgeforanstaltninger kan gennemføres uden varsling. Et nyligt eksempel fra 2023 på en sådan akut afværgeforanstaltning er Randers Kommunes indgriben

over for jordskredet på virksomheden Nordic Waste, hvor der var overhængende fare for forurening af Alling Å.²⁷⁰

- Politianmeldelse kan som nævnt ske, hvis påbud, forbud og indskærpelser ikke følges af virksomheden.

Straffen for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven er typisk en bøde, men kan i særlige tilfælde være fængsel i op til 2 år, og endelig kan der under særligt skærpende omstændigheder ske retsforfølgning efter straffelovens § 196 med en strafferamme på 6 år.

Loven giver desuden mulighed for ved dom at frakende personer eller selskaber at drive forurenende virksomhed – begrundet i tab af miljøansvarlighed. Dette kan ske, hvis

- de har fået fradømt retten til at udøve virksomhed jf. straffelovens § 79,
- de er dømt for overtrædelse af straffelovens § 196 om overtrædelse af miljølovgivningen under særligt skærpende omstændigheder (hvor strafferammen er op til 6 års fængsel)
- de er idømt frihedsstraf eller bøde på over 10.000 kr. for overtrædelse af lov om husdyrbrug
- de er straffet for at undlade at efterkomme forbud eller påbud efter miljøbeskyttelsesloven
- de skylder det offentlige mindst 100.000 kr. for oprydning efter forurening.

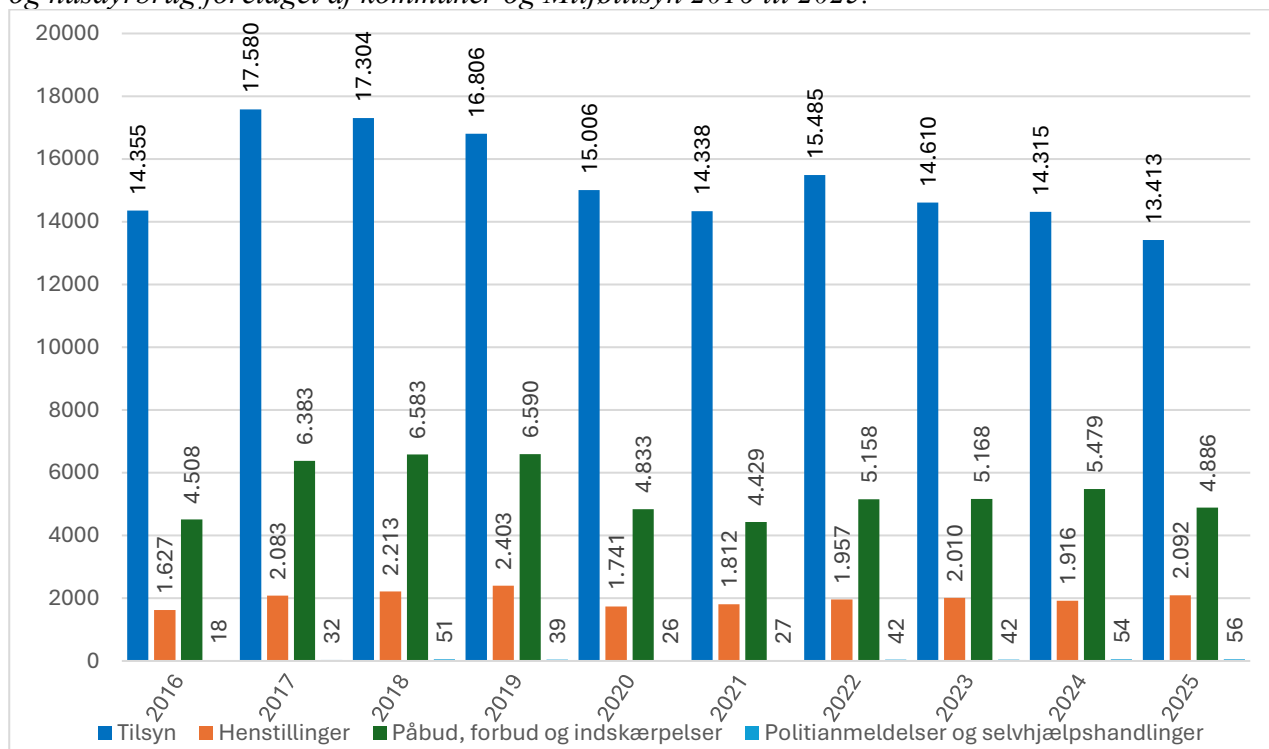
I lighed med, hvad vi så omkring arbejdsmiljølovgivningen, er der altså også på miljøområdet et væsentligt element af ”restorative justice” i tilgangen til miljølovsovertrædelser.

Af Vejledning om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven, side 32, fremgår det, at ”langt de fleste sager i forbindelse med tilsyn og håndhævelse bør og kan klares ad administrativ vej. Tilsynsmyndigheden bør således altid overveje, om administrative midler er tilstrækkelige, herunder egnede, til at standse et ulovligt forhold.”²⁷¹ Med undtagelse af akut fare for sundheden eller for alvorlig forurening vil tilsynsmyndigheden i udgangspunktet søge at få virksomheden til at overholde gældende regler. Dette bliver også tydeligt, når omfanget af tilsyn og reaktioner sammenholdes med håndhævelser på området.

²⁷⁰ MAD2023.305

²⁷¹ Miljøstyrelsen Nr. 6 2005: Vejledning om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven. <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2005/87-7614-833-5/pdf/87-7614-834-3.pdf>

Opstilling 6.4.1.d. Antal tilsyn, reaktioner og håndhævelser i forbindelse med tilsyn i virksomheder og husdyrbrug foretaget af kommuner og Miljøtilsyn 2016 til 2025.

Kilde: Digital MiljøAdministration, sammenstilling af tilsyn og håndhævelser, diverse år, <https://dma.mst.dk/rapport>.

Note: Data tilgængelig fra 2016 og frem. Tallene for 2016-2024 er korrigeret siden sidste publikation iht. senest tilgængelige data.

Der er i perioden 2016-2025 gennemført godt 150.000 tilsyn, hvortil der er givet knap 20.000 henstillinger og 54.000 påbud/forbud og indskærper. Til sammenligning er der foretaget 387 politianmeldelser og selvhjælpshandlinger i hele perioden, svarende til cirka 39 om året. Det skal bemærkes, at dette er håndhævelser, der er iværksat i forbindelse med tilsynsvirksomheden – myndighederne kan også indgive politianmeldelse på baggrund af en henvendelse fra en borger, ligesom private borgere, græsrodsbevægelser mv. kan indgive anmeldelse direkte til politiet. Sådanne anmeldelser ser altså ud til at udgøre langt hovedparten af sagerne i opstilling 6.4.1.c.

Ifølge Darre (2024) drejer en del af sagerne fra 2016-2023 sig om overtrædelser af regler vedrørende boringsnære beskyttelseszoner, dvs. forbud mod at opdyrke, gøde og bruge sprøjtemidler mv. på arealer inden for 25 meters afstand af vandboringer. Disse regler blev indført i 2011, og de blev udvidet i 2018 med forbud mod overhovedet at håndtere pesticider og materiel til udbringning af pesticider i de boringsnære beskyttelseszoner.

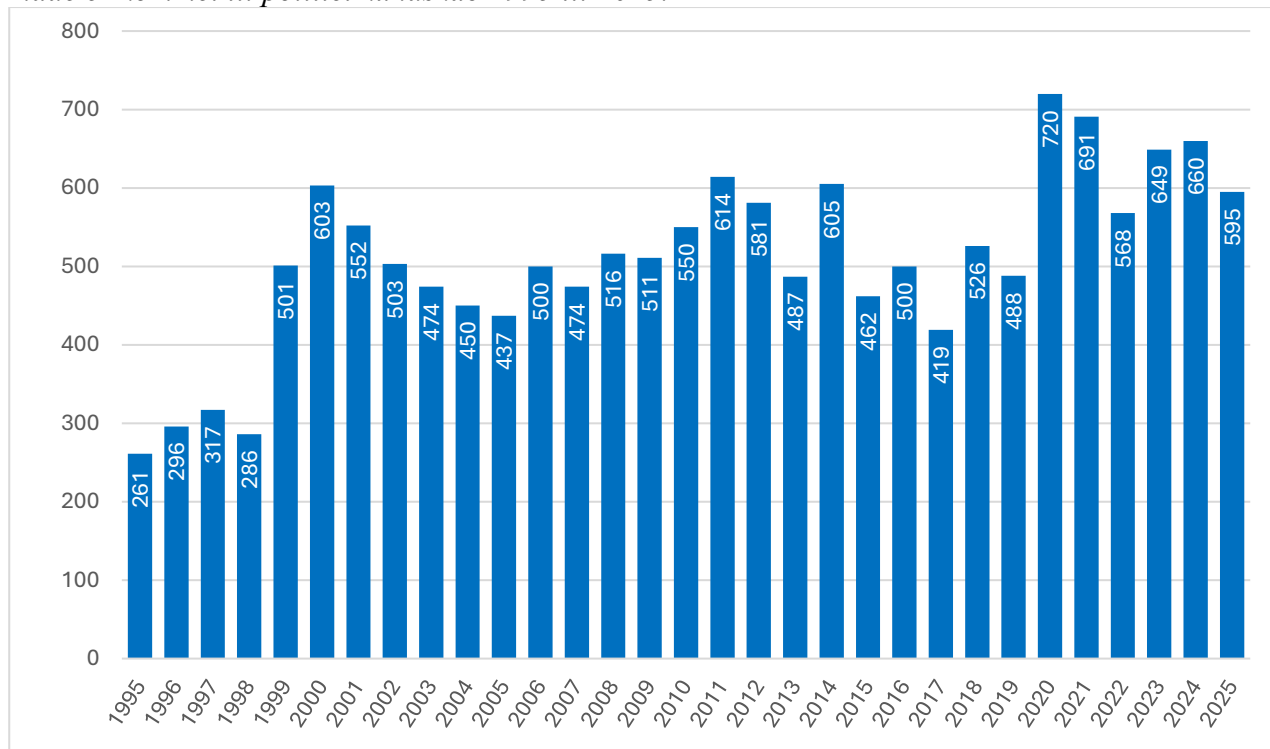
I 2022 blev et selskab fundet skyldig i at overtræde miljøbeskyttelsesloven ved at fejlhåndtere lettere forurenede beton og undlade at efterkomme kommunens indskærpelse og påbud. Selskabet blev idømt en bøde på 70.000 kroner samt tvangsbøder på 20.000 kroner pr. påbegyndt måned fra domsafgørelsen, indtil selskabet havde iværksat foranstaltninger, der kunne afværge, at materialerne forårsagede forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Selskabet blev frifundet for tiltale, der vedrørte bortskaffelse af materialerne.

I medfør af miljøbeskyttelsesloven forbød en kommune en række grundejere at anvende, håndtere og opbevare plantebeskyttelsesmidler på deres ejendomme, som lå inden for et boringsnært beskyttelsesområde nær et vandindvindingsanlæg²⁷². Grundejerne påklagede kommunens afgørelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som stadfæstede afgørelserne. Højesteret skulle da vurdere, om der var grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse. I 2023 vurderede Højesteret, at nævnets afgørelse havde hjemmel i miljøbeskyttelsesloven § 24, stk. 1, hvormed kommunen kan give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand. Højesteret stadfæstede derfor dommen.

²⁷² <https://domstoldk.euwest01.umbraco.io/hoejesteret/aktuelt/2023/6/forbud-mod-anvendelse-mv-af-plantebeskyttelsesmidler-ikke-tilsidesat/>

6.4.2. NATURBESKYTTELSESLOVEN

Opstilling 6.4.2.a. Antal overtrædelser af naturbeskyttelsesloven der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	128%
Pct.-vis ændring 2020-2025	-17%

Naturbeskyttelsesloven blev til i 1992, hvor lov om naturfredning, lov om sandflugtens bekæmpelse samt lov om naturforvaltning blev lagt sammen. Formålet med loven er at beskytte naturen, herunder også kulturhistoriske værdier, at sørge for bæredygtig udvikling, samt at give befolkningen mulighed for at færdes og opholde sig i naturen. Det første kan for eksempel dreje sig om beskyttelse af søer, åer og vandløb, om overholdelse af beskyttelseslinjer for bebyggelse nær skov og strand og beskyttelse af fortidsminder (f.eks. gravhøje).

I 1998 blev det, i forbindelse med vedtagelse af Vandmiljøplan II, som skulle reducere udledning af næringsstoffer til vandmiljøet med 100.000 tons, indføjet i loven, at også naturgenopretning i form af skovrejsning og genoprettelse af vådområder er omfattet. I 2014 indførtes et forbud mod gødskning og sprøjtning på såkaldte § 3-arealer, dvs. primært strandenge og strandsumpe. Samtidig blev bødeniveauet for overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 1 og 3, hævet til 5.000 kr. i første gangstiltænde og ved skærpende omstændigheder 10.000 kr. I februar 2026 blev der indført en bestemmelse om, at tilsynsmyndigheden (kommunen) kan påbyde, at ulovlige indretninger fjernes, at ulovligt fjernede indretninger bringes tilbage, og at den hidtidige tilstand reetableres, samt forbyde fortsat aktivitet, som forhindrer, at et påbud om reetablering af den hidtidige tilstand i et § 3-beskyttet område kan efterkommes. Overtrædelse af et påbud kan medføre bødestraf efter § 89, stk. 1, nr. 6.

Beskyttelsen af befolkningens mulighed for at opholde sig i naturen er reguleret i §§ 22-26, som omfatter adgang til strandarealer, skove, uopdyrkede arealer, klitarealer samt veje og stier i det åbne land. Mark- og vejfredsloven giver dog ejere ret til at skilte med begrænsninger i særlige tilfælde (jf. mark- og vejfredslovens § 17, se afsnit 6.4.4.)

Siden 1998 er der gennemført mere end 75 ændringer i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor meget vanskeligt at vurdere, om lovændringer har haft indflydelse på udsvingene i antallet af registrerede overtrædelser fra år til år.

Det er kommunerne, og i visse tilfælde Miljøministeriet, som fører tilsyn med, at loven overholdes. Overtrædelser straffes med bøde, men kan i særlige tilfælde stige til 1 års fængsel. Ifølge Karnov er der ingen eksempler på, at nogen tidligere er idømt fængsel efter naturbeskyttelsesloven, men i 2025 fik et ægtepar idømt 4 måneders betinget fængsel for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven, da de havde fjernet et beskyttet moseområde for at få direkte adgang til en sø fra deres ejendom. Da en del af moseområdet lå på kommunal grund, blev de tillige dømt for hærværk.²⁷³

Domme efter naturbeskyttelsesloven viser, at loven omfatter et bredt spektrum af strafbar adfærd:

En mand på Bornholm blev i 2024 idømt en bøde på 2.500 kr. for at parkere sin bil i en skov, hvor kun færdsel til fods og på cykel var tilladt.²⁷⁴

Fire personer blev i 2023 ved Vestre Landsret idømt bøder på mellem 50.000 og 100.000 kr. for overtrædelse af kystbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven ved at udføre kystbeskyttelse på en strand ved Vesterhavet uden tilladelse.²⁷⁵

En mountainbikeguide fik i 2022 en bøde på 20.000 kr. for i to tilfælde at have ledet grupper af kunder på cykel på arealer, hvor Naturstyrelsen har opsat skilte med cykling forbudt.²⁷⁶

En mand fra Skjern blev i 2021 idømt en bøde på 10.000 kr. for at have spærret en vej fra sin ejendom til et naturområde med et elektrisk hegn. Han blev desuden idømt tvangsbøder, indtil han fjernede afspærringen.²⁷⁷

²⁷³ MAD 2025.9 og MFR 2025.42

²⁷⁴ <https://domsdatabasen.dk/#/sag/5940/7098>

²⁷⁵ MAD2023.3

²⁷⁶ <https://domsdatabasen.dk/#/sag/1822/2175>

²⁷⁷ <https://domsdatabasen.dk/#/sag/167/197>

6.4.2.1. WASHINGTONKONVENTIONEN – HANDEL MED TRUEDE VILDE DYR OG PLANTER

Reglerne om handel med vilde dyr og planter bygger på CITES – Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – som også kaldes Washingtonkonventionen, opkaldt efter den by, hvor aftalen i 1973 faldt på plads mellem en række lande, hvis målsætning er at beskytte arter mod udryddelse gennem indsamling og handel. Bestemmelserne er gennemført via EU, og består af en bekendtgørelse²⁷⁸ udstedt med hjemmel i naturbeskyttelsesloven. Det er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som administrerer tilladelser og certifikater vedr. import og eksport og kontrollerer, at reglerne bliver overholdt. De arter, der er omfattet af reglerne, er opdelt i tre kategorier:

- Liste I omfatter arter, som er stærkt truede af handel. Handel er som udgangspunkt forbudt. Arter på denne liste svarer til CITES bilag A.
- Liste II omfatter arter, som er i fare for at blive truet af handel. Handel er tilladt, hvis den foregår på en kontrolleret måde.
- Liste III omfatter arter, som lokalt er truede af handel. Handel er tilladt, hvis den foregår på en kontrolleret måde.²⁷⁹

Der skelnes mellem levende dyr, levende planter og plantedele, og dele og produkter af dyr og ikke-levende planter.

CITES vedligeholder en database²⁸⁰ over den illegale handel med dyr og planter, baseret på årlige indberetninger fra de enkelte lande. Detaljerede data herfra er dog ikke offentligt tilgængelige. FN udgiver hvert fjerde år en rapport om handel med beskyttede arter, senest i 2024. Det fremgår heraf, at opgørelser af beslaglæggelser er meget usikre, fordi data opgøres forskelligt fra land til land. I opstillingen herunder ses beslaglæggelsesrapporter fordelt på forskellige arter.

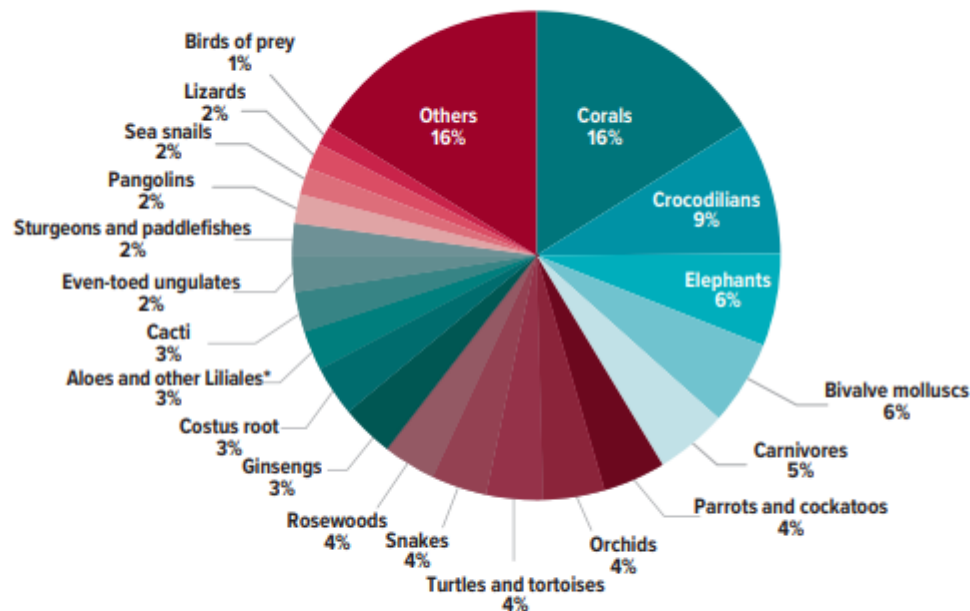
²⁷⁸ BKG 2024-12-09 nr. 1588

²⁷⁹ <https://sgavmst.dk/arter/handel-med-truede-arter-cites/dyr-og-planter-omfattet-af-cites>

²⁸⁰ <https://citesdata.un.org/>

Opstilling 6.4.2.1.a. Beslaglæggelser af illegalt handlede arter i procent.

FIG. 2.1 Percentage share of seizure records by species group 2015–2021

Source: CITES Illegal Trade Database and World WISE (WWCR3 analytical dataset)

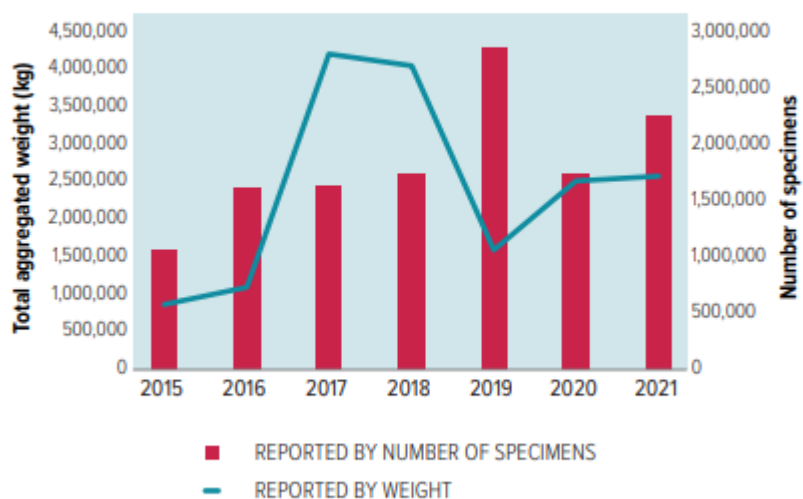
*Other Liliales includes agave, snowdrop and yucca species

Kilde: *World Wildlife Crime Report 2024*

Det ses i opstillingen, at koraller udgør den største andel af beslaglæggelser, fulgt af krokodiller og elefanter. Det skal understreges, at opgørelsen også indeholder dele af dyr, for eksempel skind, stødtænder og døde koraller. Visse former af stenkoraler findes på strande eller til salg i forarbejdet form på mange feriedestinationer og hjembringes af turister, der ikke er klar over, at de gør noget ulovligt.

Opstilling 6.4.2.1.b. Årlige beslaglæggelser af illegalt handlede arter på verdensplan efter antal og vægt.

FIG. 2.6 Annual seizures reported by weight and by number of specimens 2015–2021

Source: CITES Illegal Trade Database and World WISE (WWCR3 analytical dataset)³⁰

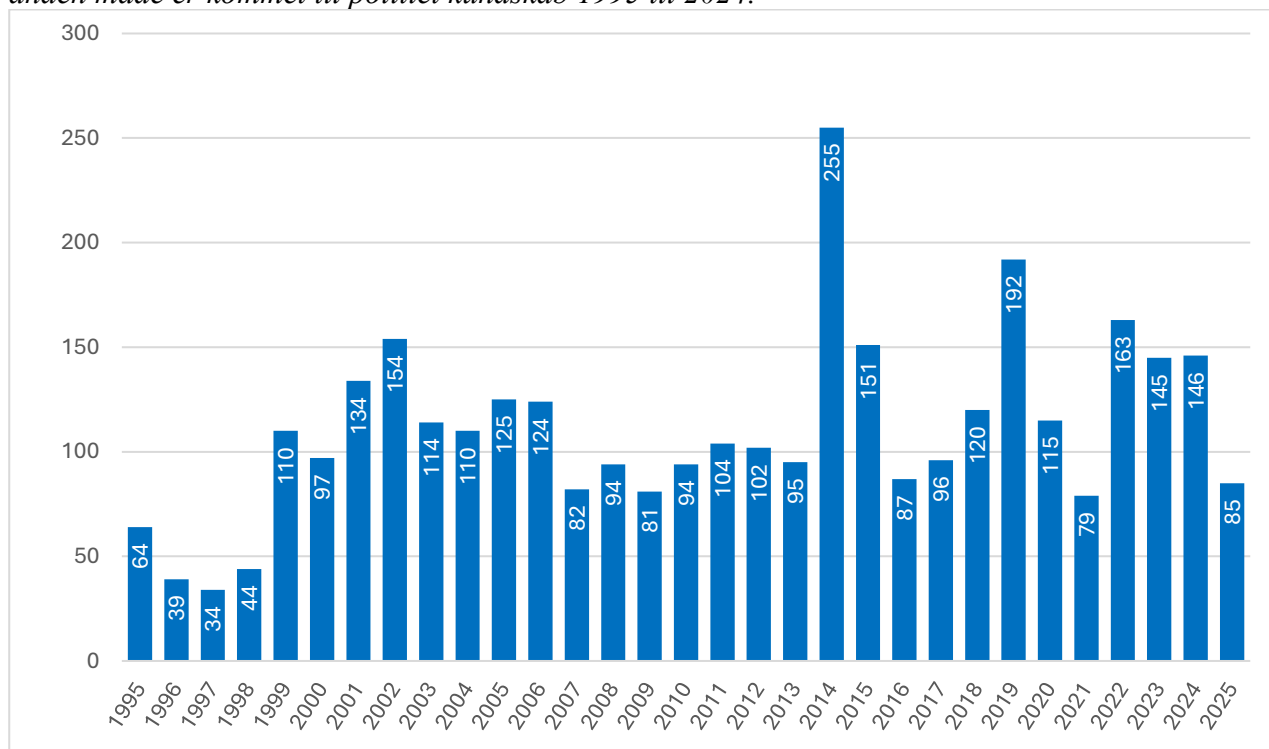
Kilde: *World Wildlife Crime Report 2024*

Omfanget af årlige beslaglæggelser har varieret noget. Tal for 2015 er formentlig misvisende, da det først blev obligatorisk at indberette fra 2016. Faldet i 2020 kan skyldes Covid 19, og i det hele taget er det vanskeligt at vurdere, i hvilken grad udviklingen i beslaglæggelser afspejler udviklingen i omfanget af den illegale handel, da omfanget af kontrolindsatsen vurderes at have væsentlig indflydelse.

Ifølge World Life Crime Report (2024) ²⁸¹. Det er lidt mere, end der fremgår af opstilling 6.4.2.1.c.

²⁸¹ Rapporten opgør ikke antallet præcist, men angiver det i et interval.

Opstilling 6.4.2.1.c. Antal overtrædelser af Washingtonkonventionen der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2024.

Pct.-vis ændring 1995-2025	33%
Pct.-vis ændring 2020-2025	-26%

Overtrædelse af vilkår i bekendtgørelsen, herunder svindel med certifikater og tilladelser, straffes som udgangspunkt med bøde på samme niveau som foreskrevet i naturbeskyttelsesloven, men kan stige til fængsel i 2 år, hvis der er voldt skade på naturinteresser, eller overtrædelsen er sket med økonomisk gevinst for øje. Ifølge en rigsadvokatmeddelelse²⁸² kan der ved særligt skærpende omstændigheder straffes efter straffelovens § 196 a med en strafferamme på op til 6 års fængsel ligesom efter miljøbeskyttelsesloven. Eksempler på sager om overtrædelse af Washingtonkonventionen:

I 2024 blev to mænd dømt for besiddelse af og handel med ugler. Den ene havde i alt 11 ugler uden tilladelse (samt andre dyr, der ikke var dokumentation for) og fik en bøde på 10.000 kr. Den anden havde solgt to ugler til den første, og han fik en bøde på 5.000 kr.

To danske mænd blev i 2019 pågrebet i Norge, mens de fangede sommerfugle. De havde angiveligt indsamlet 35-40 fredede apollosommerfugle. Efterfølgende blev de i Danmark sigtet efter Washingtonkonventionen og fik konfiskeret flere tusinde sommerfugle, som politiet tog med til nærmere undersøgelse. De to blev i 2020 idømt bøder på hhv. 10.000 og 12.000 kr.²⁸³

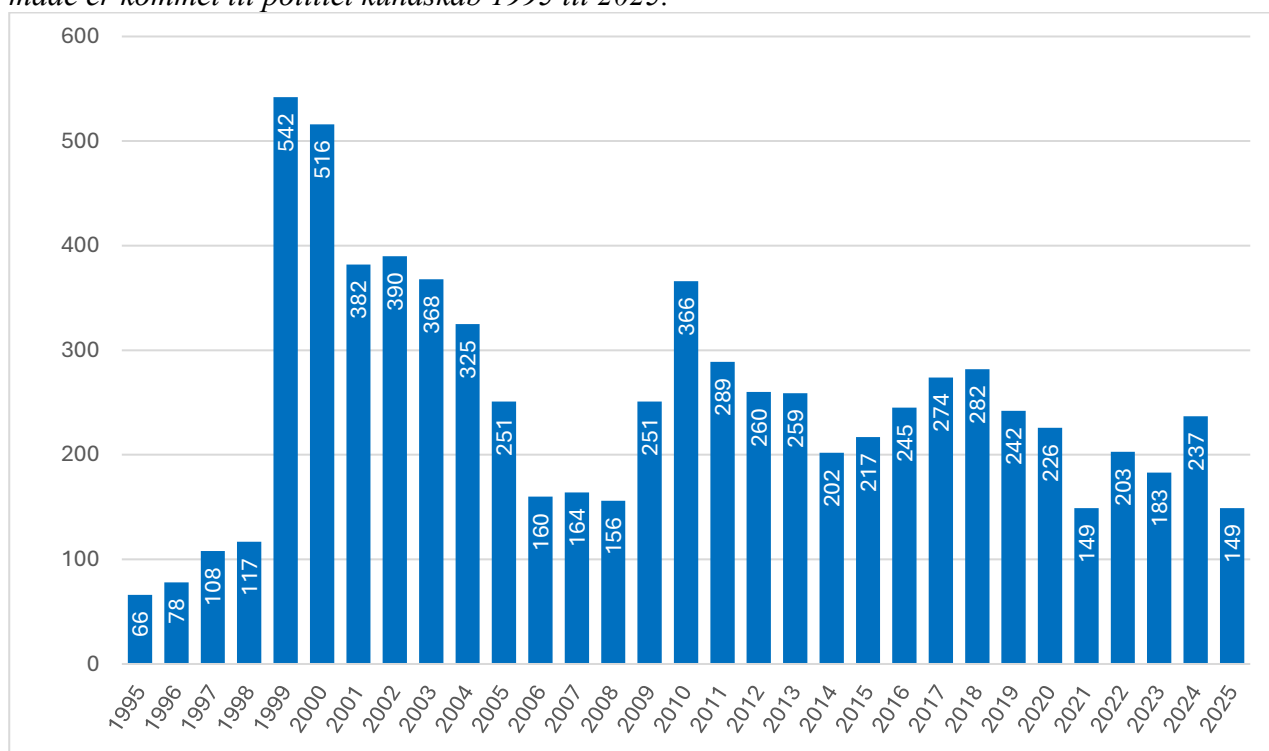
²⁸² Rigsadvokatmeddelelsen, 2024-02-09 nr. 9064

²⁸³ Nordvestnyt Holbæk/Odsherred, 21/8 2019, sektion 2, s. 6, samt Weekendavisen 20/5 2020, sektion 1, s. 3

6.4.3. PLANLOVEN

Planloven indeholder blandt andet forskrifter vedrørende by- og landzoner, lokalplaner, kommunale ekspropriationer, opførelse og anvendelse af bygninger, og benyttelse af sommerhuse. Loven har gennemgået næsten 100 ændringer siden hovedloven blev vedtaget i 1991.

Opstilling 6.4.3.a. Antal overtrædelser af lov om planlægning der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	125%
Pct.-vis ændring 2020-2025	-34%

Der er et begrænset antal registrerede overtrædelser om året og ret store udsving fra år til år. Den store stigning i 1999 kan sandsynligvis forklares med, at der i 1998 i planloven blev indføjet § 51 a, som pålagde kommunerne hvert år pr. 1. oktober at udstede påbud om fraflytning til personer, der ulovligt havde helårsbeboelse (CPR-registrering) i et sommerhus. Tilsvarende skal kommunerne gribe ind over for personer, der registrerer sig som boende i et sommerhus i løbet af vinterhalvåret.²⁸⁴ Baggrunden var, at der var en tendens til, at flere og flere mennesker flyttede permanent ind i sommerhusområder, som derved mistede deres præg af rekreative områder. Der blev givet en række såkaldte afviklingsdispensationer til personer, der allerede før 1998 havde bopæl i deres sommerhus. En sådan dispensation havde en varighed på 5 år, men kunne udstrækkes til 10 år. Dette kan være en

²⁸⁴ L 1998-12-23 nr. 1022

del af forklaringen på stigningen i 2009-2010, hvor afviklingsdispensationerne udløb, og helårsbeboere derfor fik påbud om at fraflytte deres sommerhus.

Jægerspris kommune gav i 2005 varig dispensation til helårsbeboelse i 3 sager, hvor beboerne tidligere havde fået afviklingsdispensation. Dette opdagede Statsamtet via en dagbladsartikel, hvorefter de bad kommunen om en forklaring. Kommunen mente, at der forelå særlige tilfælde, men Statsamtet vurderede, at det faktisk, at beboerne havde fået en afviklingsdispensation, ikke i sig selv kunne berettige til varig dispensation – her skulle kommunen foretage en individuel vurdering.²⁸⁵

Overtrædelser af planloven er underlagt kommunalt tilsyn, og kommunale afgørelser kan påklages til Planklagenævnet. Overtrædelser af påbud kan dels udløse tvangsbøder, dels bødestraf.

En mand blev i 2021 idømt en bøde på 10.000 kr., samt månedlige tvangsbøder på 2.000 kr., fordi han ikke ophørte med at drive vognmandsvirksomhed på en grund, hvor dette ikke var tilladt. Østre Landsret øgede tvangsbødernes størrelse til 5.000 kr. om måneden.²⁸⁶

²⁸⁵ MAD 2006.191.

²⁸⁶ TfK2014.631

6.4.4. MARK- OG VEJFREDSLOVEN

Lov om mark- og vejfred er, sammenlignet med de fleste øvrige dele af miljølovgivningen, ret enkel, og loven har heller ikke været ændret nær så ofte – ca. 10 gange siden 1995. Loven regulerer først og fremmest, hvordan man skal håndtere sager om løsslupne husdyr, der færdes på fremmed grund.

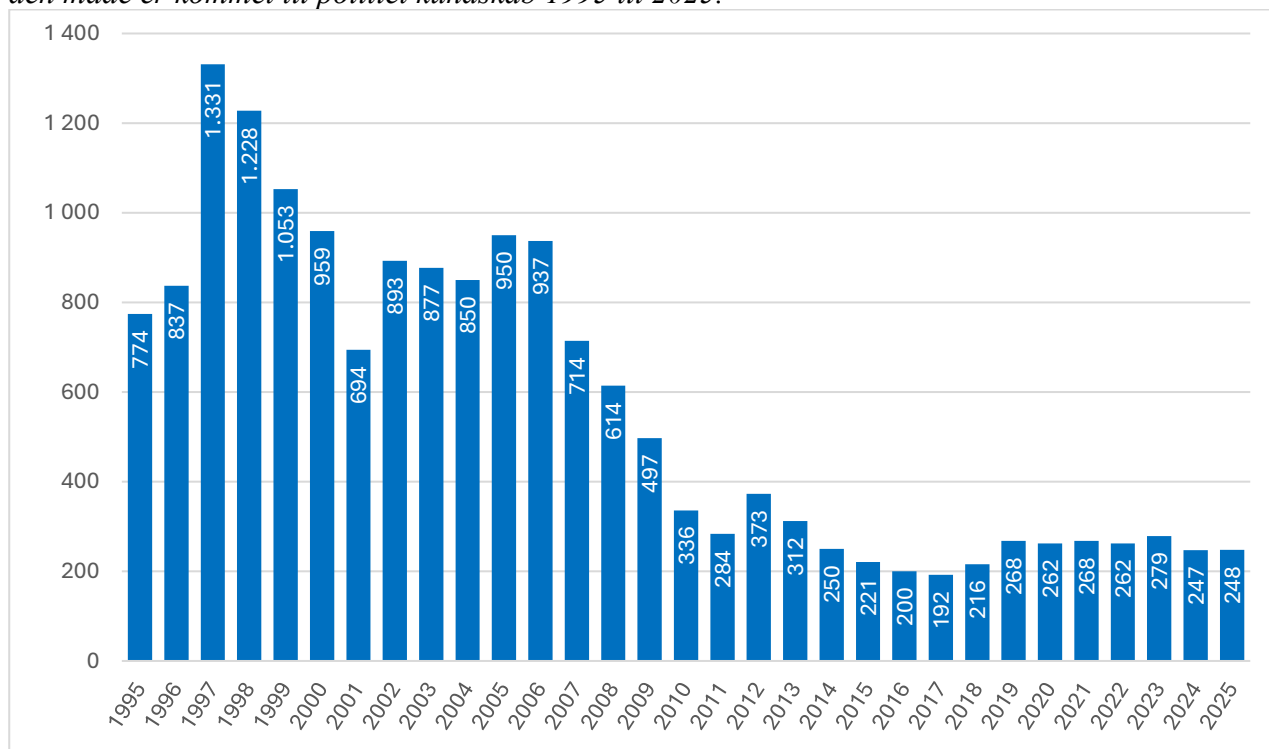
Loven foreskriver, hvordan ansvaret for skader forvoldt af husdyr skal behandles, og kræver blandt andet, at heste skal ansvarsforsikres. Den giver også enhver ret til at optage (dvs. indfange) fremmede husdyr, der træffes på vedkommendes grund, ligesom den giver lov til at fjerne uvane husdyr (dyr, som ikke er tamme/håndterbare), og fritager ejeren af grunden for ansvar, hvis dyret skulle komme til skade eller dø. Det er dog kun tilladt direkte at aflive dyret, hvis dets ejer tidligere er advaret om, at det vil ske, hvis dyret igen kommer ind på fremmed grund, eller hvis det angriber andre dyr eller er til nærliggende fare for personer eller ejendom. Hunde er siden 2014 ikke omfattet af loven (de er nu omfattet af hundeloven), og på samme tidspunkt blev det forbudt at aflive katte og tamkaniner (medmindre de er til fare).

Loven forbyder også, at man lader sine dyr græsse på offentlige veje og arealer, og påbyder, at man sikrer dyr, der græsser på marker, der støder op til offentlige veje, forsvarligt. Denne del af loven er underlagt offentlig påtale, og overtrædelser kan straffes med bøde.

Den, hvis husdyr færdes på fremmed grund, kan straffes med bøde, og det samme kan den, som sender sine dyr ind på fremmed grund. Lukker man andres dyr ud fra bur, tøjlr eller hegn, kan man straffes med bøde eller fængsel i op til 4 måneder. Disse former for overtrædelser er underlagt betinget offentlig påtale.

En væsentlig del af lovens bestemmelser drejer sig om regler for vurdering af skader forvoldt af andres dyr. Endelig forbyder lovens § 17, at man færdes på andres grund uden tilladelse, og at man færdes ad en privat vej, hvor der skiltes om, at det er forbudt. Retten til at regulere offentlighedens adgang på denne vis er dog indskrænket af naturbeskyttelseslovens §§ 22-26 (se afsnit 6.4.2). Overtrædelse af § 17 kan straffes med bøde, og der er tale om betinget offentlig påtale.

Opstilling 6.4.4.a. Antal overtrædelser af lov om mark- og vejfred der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	-68%
Pct.-vis ændring 2020-2025	-7%

Som det fremgår af opstilling 6.4.4.a, er antallet af registrerede sager om mark- og vejfred faldet væsentligt gennem perioden, hvilket kan have sammenhæng med ændringer i måden at drive landbrug på. Det kan også tænkes, at flytningen af reguleringen af hunde i 2014 har haft en vis betydning. Darre (2024) finder, at 246 sager i perioden 2007-2023 vedr. mark-og vejfred – altså alle på nær en, drejer sig om ulovlig parkering og er knyttet til to adresser ved Københavns Rådhus. Det er tænkeligt, at det drejer sig om ubetalte parkeringsbøder, der fra kommunen er overdraget til politiet.

En teltudlejer på Bornholm blev i 2023 sigtet for overtrædelse af mark- og vejfredsloven ved at have udlejet to såkaldte ”glampingtelte” og opstillet dem uden for et område, hvor teltning var tilladt. Han blev frikendt, da det under retssagen viste sig, at han ikke selv havde opstillet teltene (det havde lejerne), og heller ikke havde udleveret teltene eller udpeget det sted, hvor de var blevet stillet op.²⁸⁷

En kvinde i Thy blev i 2020 sigtet for overtrædelse af lov om mark- og vejfred, da tre af hendes kreaturer løb ud på en vej. Sigtelsen bundede i, at elheget på marken ikke virkede, og at det derfor var ejerens ansvar, at dyrene løb ud. Bødeforelæggets størrelse er ikke oplyst.²⁸⁸

²⁸⁷ <https://domsdatabasen.dk/#/sag/3367/4007>

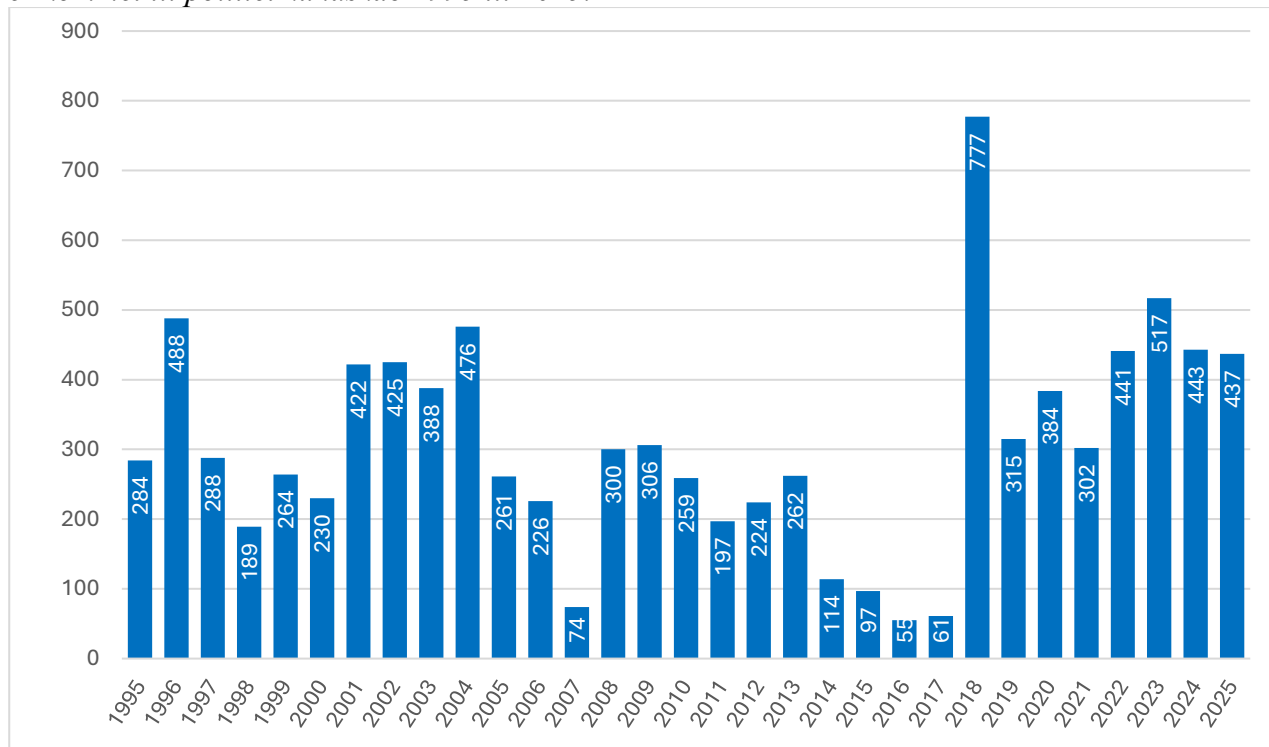
²⁸⁸ Thylands Avis 27/8 2020.

I 2024 afgjorde Landsretten, at en hesteejer skulle betale erstatning ifm. at personens hest havde sparket en anden hest, mens de havde stået i fold sammen. Da den anden hest måtte aflives som følge af skaderne fra sparket, blev det vedtaget, at ejerens forsikring skulle betale for værdien af den aflivede hest, samt dyrelægeregninger – i alt 756.673 kr..²⁸⁹

²⁸⁹ U.2024.4018

6.4.5. LANDBRUGSLOVEN

Opstilling 6.4.5.a. Antal overtrædelser af landbrugsloven der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiet kundskab 1995 til 2025.

Pct.-vis ændring 1995-2025	54%
Pct.-vis ændring 2019-2025	39 %

Landbrugsloven vedrører primært lovgivning vedrørende landbrugs- og bopælspligt, dvs. krav om, at landejendomme skal dyrkes, og at ejeren bor på ejendommen,²⁹⁰ regulering af bygninger til landbrugsformål samt handel med og forpagtning af landbrugsejendomme. Overtrædelser straffes med bøde, og det har gennem det meste af perioden været Landbrugsstyrelsen, som har foretaget kontrol. I forbindelse med etableringen af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er en del af opgaverne overgået hertil i september 2024, mens resten af opgaverne er overtaget af Styrelsen for Landbrug og Fiskeri.

Regler vedrørende kontroller mv. findes fortsat beskrevet på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Det fremgår af den generelle kontrolinstruks (Landbrugsstyrelsen (2021) som vedrører en række love, herunder lov om økologi og lov om gødsning), at man også i kontroller af landbruget kan benytte de administrative konsekvenser/sanktioner, som er omtalt ovenfor i afsnit 6.4.1. om miljøbeskyttelsesloven, men at der også er mulighed for politianmeldelse eller administrative bøder. For landbrugsloven gælder den særlige regel, at myndighederne ved kontrol af, om loven er overholdt, har adgang

²⁹⁰ Bopælspligten kan også opfyldes ved, at boligen lejes ud til en anden person, der benytter den som helårsbolig. Bopælspligten gælder i 10 år.

til såvel offentlige som private ejendomme, uden retskendelse (§ 45). Kontroller skal generelt så vidt muligt meddeles ejeren på forhånd, men kan dog undlades, for eksempel ved kontroller af, om bopælspligten er overholdt.

Der findes oversigter over kontroller og overtrædelser af for eksempel regler vedrørende økologiske bedrifter,²⁹¹ men, så vidt ses, ikke over de overtrædelser af landbrugsloven, der er opregnet i opstilling 6.4.5.a. Det er derfor ikke muligt at vurdere, om udsvingene i antal registreringer kan have sammenhæng med omfang eller målretning af kontrolindsatsen. Langt de fleste offentliggjorte domme i straffesager om landbrug vedrører ikke landbrugsloven, men derimod for eksempel overtrædelse af lov om dyrevelfærd eller gødningsloven, herunder undladelse af at føre et gødningsregnskab.

Darre (2024) finder, at en del sager, som i POLSAS er registreret som overtrædelser af landbrugsloven, drejer sig om manglende indsendelse af gødningsregnskab. Regler herom findes i bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning. Overtrædelse af regler vedr. overgødsning og/eller gødningsregnskaber straffes med bøde, og Landbrugsstyrelsen er i den slags sager bemyndiget til at udstede administrative bødeforelæg. Hvis landbrugeren ikke accepterer bødeforelægget, overgår sagen til politiet.

En landmand blev i 2024 i Vestre Landsret idømt en bøde på 89.500 kr. for at have overskredet sin gødningskvote i flere tilfælde. Han var, på baggrund af oplysninger i sit gødningsregnskab, tiltalt for overgødsning med i alt 54 ton kvælstof i 2017/18 og blev i byretten idømt en bøde på 556.500 kr. I landsretten forklarede en planteavlser, at det ikke ville være muligt at udbringe så meget gødning på landmandens marker uden at ødelægge planterne, og Landsretten frifandt ham derfor for dette forhold. Han blev dømt efter husdyrgødningsbekendtgørelsen for overgødsning i væsentlig mindre omfang, både med kvælstof og fosfor.²⁹²

Darre (2024) har kun gennemgået et mindre udsnit af sagsresuméer i POLSAS. Det er derfor ikke muligt for os at vurdere, i hvilket omfang sager som denne af politiet er registreret under gerningskoden for landbrugsloven (selv om de vedrører andre love om landbrug og miljø), det vil kræve en nærmere gennemgang af sagerne. Men det er i hvert fald muligt, at politiregistrerede sager vedrørende landbrugsloven også indeholder sager, som ikke direkte hører under denne lov. Dette gør det yderligere vanskeligt at komme med bud på, hvad der kan forklare den generelle udvikling og udsving fra år til år.

²⁹¹ <https://lbst.dk/bedrift/oekologi/baggrund-og-fakta-om-oekologi-/oekologistatistik>

²⁹² MAD2024.258

6.5. OVERTRÆDELSER AF FÆRDSLSLOVEN

Færdselsloven forbindes med forsøg på regulering af forhold, der er tæt ved hjertet af det moderne industrialiserede og urbaniserede samfund. Den var ikke nødvendig i jæger- og samlersamfundet. Dengang eksisterede der vel næppe ord og begreber som færdsel og trafik. Allerede i landbrugssamfundet finders der dog ledetråde til ”færdselslovgivning”. Fra landskabslovene i 1200-tallet stammer begrebet ”vejfred” – en næsten ironisk pendant til vore dages ”vejvrede”, men ikke desto mindre noget, der peger i samme retning. Reglerne om ”vejfred” havde nemlig ikke primært som formål at regulere færdslen, men at beskytte de ”vejfarende” mod røvere og overfald.

Ved slutningen af 1600-tallet er trafiksituationen i København åbenbart blevet så kaotisk, at der i kongens navn den 10. januar 1685 udstedtes en forordning ”Om umaadelig kørsel og adskillig anden uskikkelig paa gaderne i København”. Denne færdselsforordning kaldes gerne Danmarks første færdselslov. Den giver en række bestemmelser om, hvad man må, og hvad man ikke må, når man er kørende. Eksempelvis må man ikke køre så stærkt i gaderne, at folk og kvæg lider skade. Overtrædelse skulle medføre to dage og nætter på vand og brød i rådhuskælderen samt erstatning af evt. forvoldt skade.

Denne forordning blev grundlaget for dansk færdselslovgivning i 200 år. Adskillige gange senere blev den genoptrykt med nye truende og formanende kongelige ord til indledning. I 1780 skærpedes forordningens straffebestemmelser, og der indførtes bestemte fartgrænser bestemt ud fra hestevognstype og hestens gangarter. Tillige blev det bestemt, at der skulle holdes til højre også på Københavns arealer uden for portene (og fra 1793 landsdækkende).

Bilernes fremkomst i slutningen af 1800-tallet skabte behov for særlige landsdækkende regler, og den første danske lov om ”Kørsel med Automobiler” – den såkaldte ”Motorlov” – blev vedtaget i 1903. Motorloven blev revideret flere gange, før færdselsreglerne i 1923 blev samlet i deres egen lov, den første almindelige færdselslov. Den sammenskrev de forskellige politivedtægter og bestemmelser fra vejforordningen af 1793 samt overtog forskellige bestemmelser fra motorloven af 1921, bl.a. om overhaling. I 1955 blev motorloven og færdselsloven skrevet sammen til én færdselslov, færdselsloven af 1955. Der vedtages flere gange ændringer til færdselsloven, før færdselsloven af 1976 – som er den nugældende – blev vedtaget.

Det særlige ved færdselsloven sammenlignet med så megen anden ”straffelovgivning” er en moralsk opfordring til at opføre sig hensynsfuldt og agtpågivende, og ikke – som når det fx drejer sig om straffeloven, for at undgå straf. Straffeloven er ikke-moralsk: Den, der gør det eller det, straffes på den og den måde. Det er ligesom at købe varer i et supermarked. Køber du den eller den vare, skal du betale det eller det beløb. Færdselsloven derimod har en grundlæggende moralsk-normativ udformning. Den er – som de 10 bud – fyldt med regler om, hvad du må, skal, kan osv. I selve de enkelte regler angives det – igen som ved de 10 bud, og i modsætning til straffeloven – ikke, hvad konsekvensen vil være, hvis du ikke følger reglen. Underforstået: Det her må du altså bare ikke gøre. Vi har primært skrevet og vedtaget det her, fordi vi gerne vil have, at du ikke gør det. Ikke for eventuelt så at straffe dig.

Som ofte sagt kunne og burde færdselsloven måske nøjes med sin § 3, der netop ”blot” foreskriver, at du, når du færdes i trafikken, skal opføre dig hensynsfuldt og agtpågivende:

§ 3. Trafikanter skal optræde hensynsfuldt og udvise agtpågivenhed, så at der ikke opstår fare eller forvoldes skade eller ulempe for andre, og således at færdslen ikke unødigt hindres eller forstyrres. Der skal også vises hensyn over for dem, der bor eller opholder sig ved vejen.

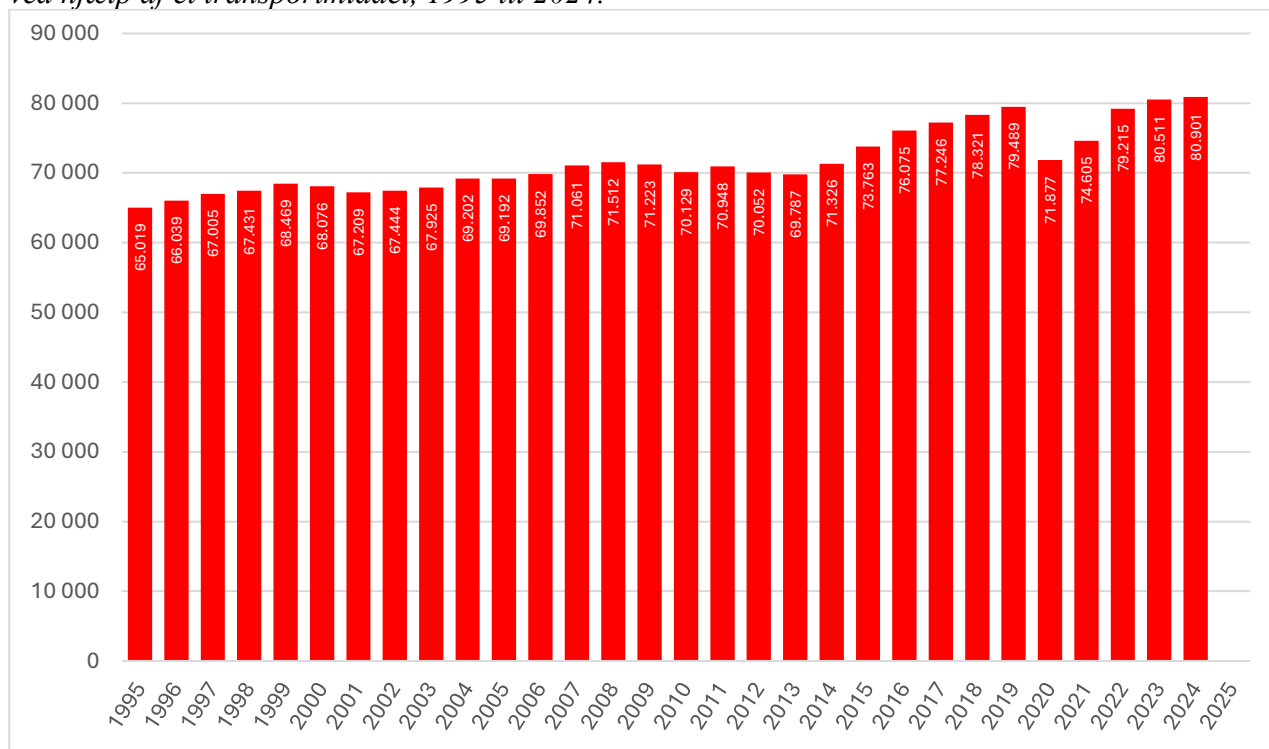
I de følgende stykker af denne paragraf pointeres, at der er nogle, som man skal være særligt hensynsfuld og agtpågivende overfor, nemlig de svage i trafikken såsom børn, ældre mennesker og personer med handicap.

Disse to mål vil ofte være stærkt overlappende og virke i samme retning i forbindelse med de enkelte former for trafikadfærd, der tilstræbes. Vi vælger dog at tro, at det ikke er tilfældigt, at det at undgå farefulde situationer og skader er nævnt først – og det er denne vinkel, vi i det følgende primært ser færdselsloven og færdselslovsovertrædelser i perspektiv af.

Trafikkens og færdselens omfang

Dette at bevæge sig ofte og langt i geografien er et af de dominerende karakteristika ved et moderne samfund. Det kommer næppe bag på nogen, at det i dagens Danmark ikke er så helt lidt, det drejer sig om, jf. opstilling 6.5.1. I 2024 kan transportregnskabet gøres op til knap 81 milliarder personkilometer. Det svarer til, at én person i sin bil kører fra Gedser til Skagen og tilbage igen knapt 73 mio. gange – eller jorden rundt ved ækvator 2 mio. gange – eller til månen t/r 100.000 gange – eller til Mars t/r 716 gange. Det er eksklusive skibs-, tog-, fly- og færdsel til fods. Det sidste vides der vist ikke noget om omfanget af, men til de knap 81 milliarder personkilometer på veje skal der i 2024 tillægges lidt mere end 7 milliarder personkilometer med tog, 328 mio. med skib og 241 mio. med fly, således at vi i alt når op på over 88 milliarder personkilometer. Stadig eksklusive færdsel til fods. Knap 71 pct. af den samlede trafik foregik i eller via personbiler eller små varebiler. Omkring 18 pct. var kollektiv trafik, inklusive taxikørsel mv.

Opstilling 6.5.1. Antal mio. kilometer som personer er blevet transporteret på veje i Danmark i eller ved hjælp af et transportmiddel, 1995 til 2024.

Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel PKM1)

Note: Opgørelsen af persontransportarbejdet med busser i denne opstilling bygger på ældre data vedr. belægningsprocenter for rutebusser og turistbusser. Tallet for persontransportarbejdet med bus er derfor behæftet med stor usikkerhed. Der henvises i øvrigt til Trafik- og Byggestyrelsens hjemmeside, hvor der forefindes data indberettet af de regionale trafik-selskaber vedrørende offentlig buskørsel.

Det er næppe heller overraskende for nogen, at det viser sig, transportvolumenet har været stigende i Danmark, jf. også opstilling 6.5.5 længere fremme. Fra 1995 til 2024 er persontransportarbejdet steget med næsten en fjerdedel, dvs. med i gennemsnit knap 1 pct. om året. Som forventeligt sker der et mindre dyk i coronaårene 2020/21, men de knap 81 milliarder kilometer, som personer er blevet transporteret i 2024, er det meste/længste nogensinde i Danmarkshistorien.

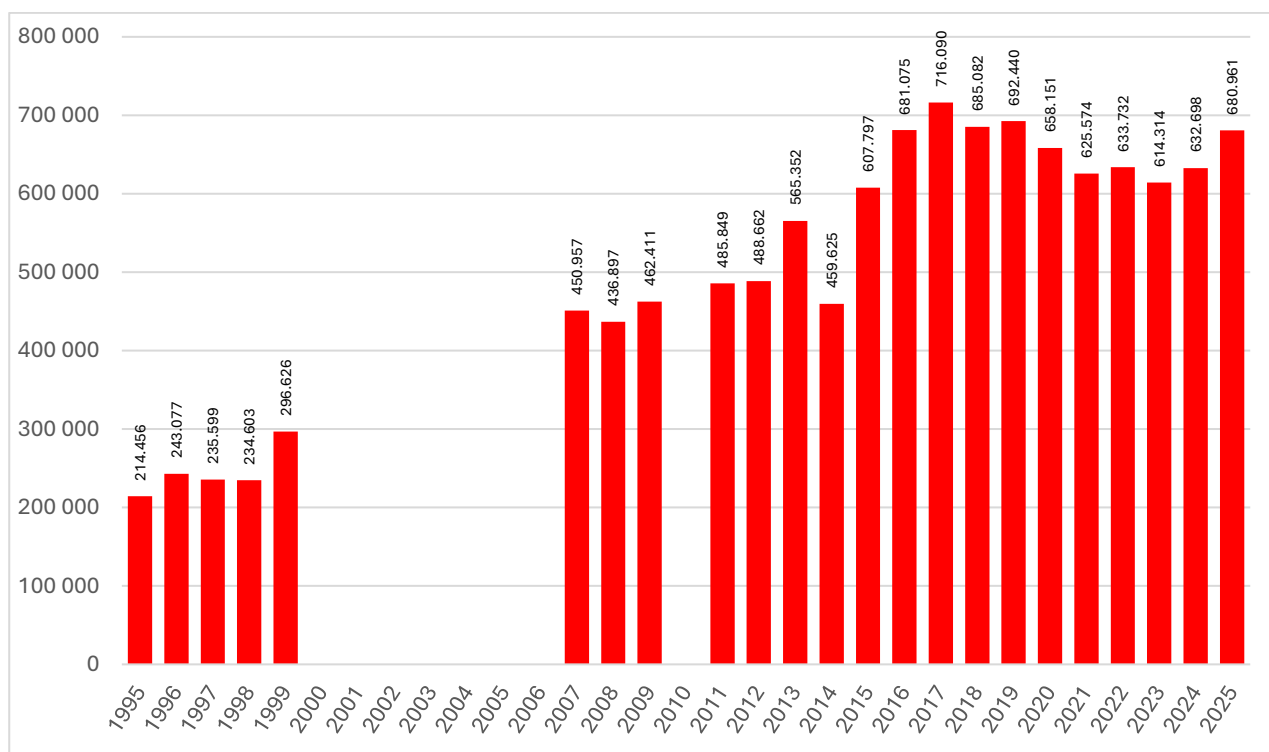
Færdselslovsovertrædelsernes omfang

Med de mange kilometer, der er tale om og med de mange muligheder, der er indbygget heri for at overtræde færdselslovens påbud og forbud, giver det næsten sig selv at kunne konstatere, at færdselslovsovertrædelser er den mest udbredte form for kriminalitet, der findes. Som enhver, der færdes blot et kort øjeblik udendørs i en by, vil være vidne til, så er det hverdagskriminalitet – og med sikkerhed langt mere udbredt end straffelovsovertrædelser og overtrædelser af en hvilken som helst anden lov.

Hvor ofte det sker, hvor mange lovovertrædelser det drejer sig om – og endelige hvordan det udvikler sig – vides ikke. Statistikken på området er exceptionelt mangelfuld, fx sammenlignet med, hvad vi ved om tyveri, og undersøgelser ligeså. Vi må samtidig vedkende os, at selv med forbedringer med hensyn til statistik og undersøgelser, så kommer vi næppe nogensinde bare i nærheden af at kunne svare på disse overordnede spørgsmål, fordi området er så mangfoldigt og komplekst.

De kurver og tal, vi i denne situation *generelt* må stille os til tåls med, er i almindelighed som udgangspunkt ikke primært adfærdskurver eller adfærdstal. Det er først og fremmest kontrolkurver og kontroltal, dvs. de siger noget om, hvor mange gange politiet har observeret og/eller grebet ind over for færdselslovsovertrædelser. Forskelle og ændringer afspejler først og fremmest ændringer i overvågninger og kontrol.

Opstilling 6.5.2. Antal overtrædelser af færdselsloven der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 2007 til 2025.

Note: Det er ikke oplyst, hvorfor der ikke i årsberetninger eller på politiets hjemmeside foreligger oplysninger vedrørende 2010. I 2007 blev der gennemført en stor politireform. Kilde: Fra 2007- www.statistik.politi.dk Fra 1995-1999 Politiets Årsberetning 1999, s. 64.

Det er ikke blot med hensyn til den faktiske mængde af overtrædelser, at færdselsloven indtager en førsteplads på kriminalitetsområdet. Det er også tilfældet for det registrerede antal overtrædelser og derved sagsmængden i det strafferetlige system. I begyndelsen af perioden registrerede politiet over 200.000 anmeldelser vedrørende færdselslovsovertrædelser om året, jf. opstilling 6.5.2. Dette antal tredobles og når et maksimum på godt 700.000 i 2017. Herefter faldet det til et niveau på godt og vel 600.000 de seneste år svarende til 1 politiregistreret færdselslovsovertrædelse pr. 10 indbyggere i Danmark.

I politistatistikken benævnes det ”anmeldelser”, men det er den absolutte undtagelse, at politiet har fået kendskab til færdselslovsovertrædelser via en anmeldelse. Den absolutte hovedregel er, som nævnt, at det er politiet selv, der ”opdager” og registrerer forholdet. Antallet af ”anmeldelser” svarer da også næsten til antallet af sigtelser, men det forekommer selvfølgelig, at der kan være flere implicerede gerningspersoner i samme sag. I 2025 var der 680.961 anmeldelser, 637.039 sigtelser.

Tidligere indeholdt politiets årlige offentliggjorte statistik på færdselsområdet på sigtelses- og især afgørelsesstadiet en vis opdeling med hensyn til, hvad det drejede sig om af overtrædelser. Det er desværre ikke længere tilfældet.²⁹³

Man går næppe helt galt i byen, når man antager at tyngden i de registrerede færdselslovsovertrædelser udgøres af anmeldelser/sigtelser vedrørende overskridelse af hastighedsgrænserne, jf. mere herom længere fremme. På den baggrund og fordi forskellige former for hastighedskontroller er blevet stadig mere anvendt og udbredt i perioden, drister vi os til at fremsætte den hypotese, at den reduktion, der er sket i antal anmeldelser de seneste små ti år, beror på, at danskerne i stigende grad overholder de påbudte hastighedsgrænser, og at der som sådan her er tale om en ”reel” udvikling.

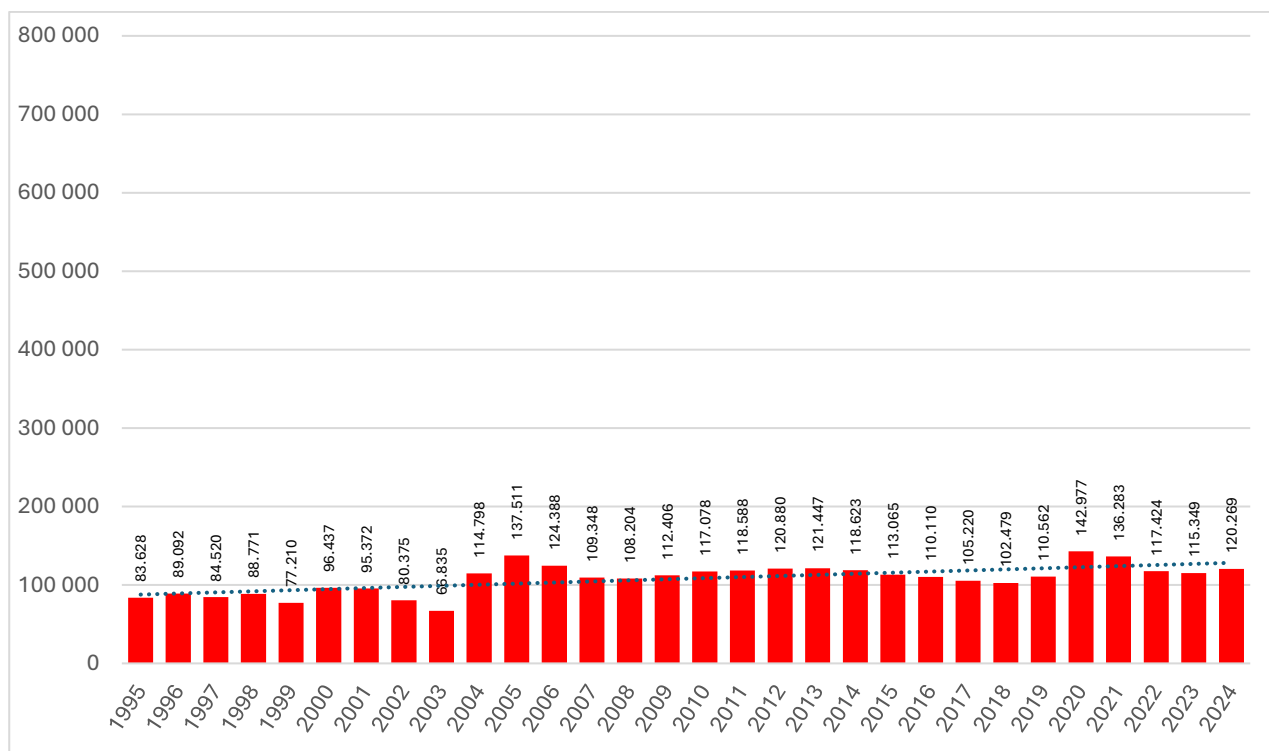
Mest for en ordens skyld gengives også den statistik, der findes vedrørende afgørelser for færdselslovsovertrædelser, jf. opstilling 6.5.3. ”For en ordens skyld” fordi denne statistik ikke er komplet, og fordi afgrænsningen af, hvilke afgørelser der er med, ændres over tid. Siden 2012 har det været sådan, at kun bøder over 2.500 og andre straffe end bøder er med i denne statistik. Indtil da var bødegrænsen lavere, frem til 2000 1.000 kr., og fra 2001 til 2011 1.500 kr. Ændringer/forskelle kan afspejle disse ændringer, men selvfølgelig også i forbindelse hermed ændringer i bødestørrelsen for forskellige lovovertrædelser.

Vi har benyttet samme målestok for antallet af sager i de to grafer i opstillingerne 6.5.2 og 6.5.3. Dette for at visualisere, at langt de fleste sigtelser for overtrædelse af færdselsloven er blevet afgjort med en bøde af en størrelsesorden, der ligger under grænsen for, at en sag kommer med i afgørelsesstatistikken. Det må således i 2024 være i størrelsesordenen 8 ud af 10 sigtelser for overtrædelse af færdselsloven, der er afgjort med en bøde på under 2.500 kr.

Afgørelsesstatistikken indeholder en minimal opdeling på forskellige former for overtrædelser af færdselsloven, herunder specifikation af afgørelser for spirituskørsel. For netop disse sager får vi dermed en tilnærmelsesvis komplet afgørelsesstatistik, fordi de stort set altid og over hele perioden såvel tiltalemæssigt som domsmæssigt ligger udover de nævnte grænser for at komme med i afgørelsesstatistikken.

²⁹³ I disse tal indgår ikke parkeringsbøde i form af parkeringsafgifter pålagt af kommunale parkeringsvagter eller private firmaer såsom COPARK, Q-Park, Apcoa, Scan-Park osv. Også her er statistikken mangelfuld/dårlig, men det kan med sikkerhed siges, at det drejer sig om flere hundrede tusinder om året.

Opstilling 6.5.3. Antal afgørelser for overtrædelser af færdselsloven, 1995 til 2024.

Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel STRAF40)

Uheld og skader i trafikken

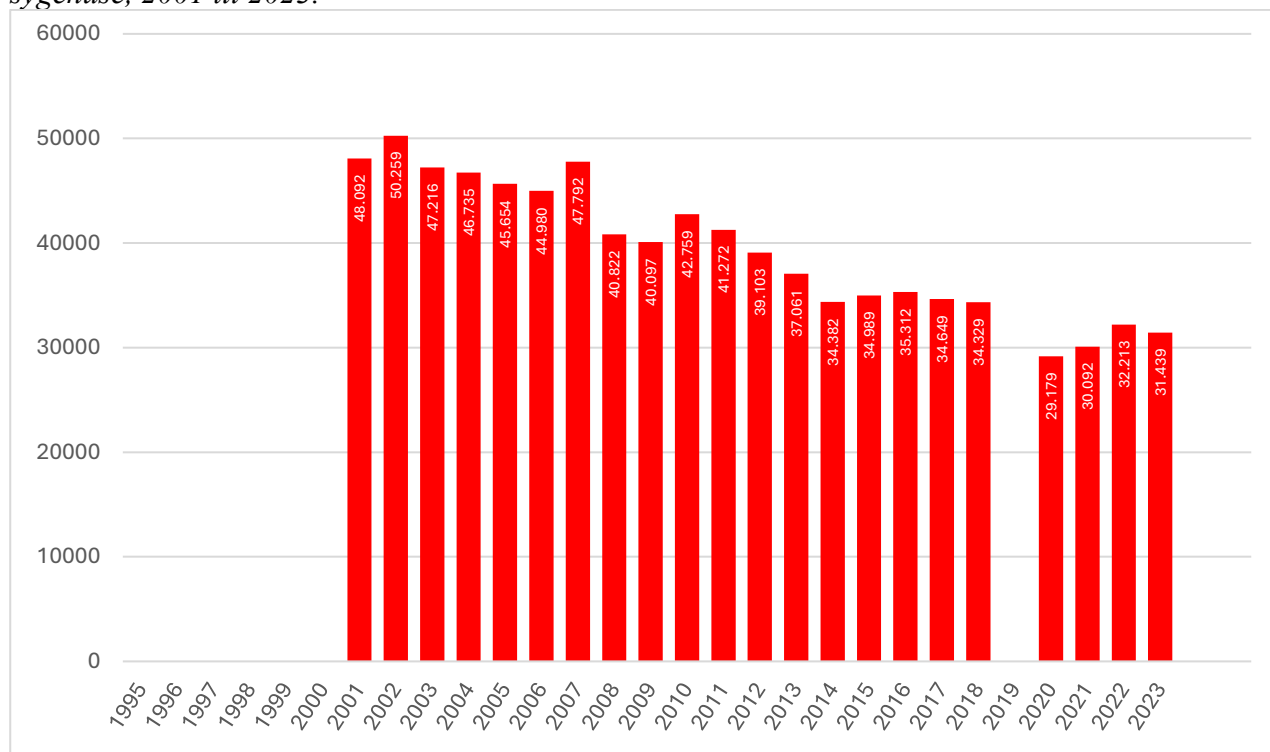
Som fremhævet er det et hovedformål med færdselsloven at forebygge og mindske skader m.v. i forbindelse med at færdes. Blandt de skader m.v., der kan forvoldes, må de vigtigste være personskader.

Den indbyggede forhåbning og tese er, at hvis man overholder færdselslovens regler, så mindskes risikoen for personskader i trafikken, samtidig med at man selvfølgelig også er klar over, at mange andre forhold end regeloverholdelse – fx vejenes udformning, belysning, bilernes konstruktion og indretning, cykelstier eller ikke cykelstier osv. osv. – kan have betydning for, om der opstår farlige situationer og risikoen for personskader. At så meget andet kan påvirke risikoen for, at der sker personskader i trafikken, betyder, at vi umiddelbart hverken kan udlede af den faktiske forekomst i trafikken, eller hvordan den udvikler sig, hvilken rolle regeloverholdelse spiller.

Af opstilling 6.5.4 fremgår det, at der i 2022 af politi og sundhedsmyndigheder i alt blev registreret 32.213 personskader. Dette antal var lavere i coronaårene 2020/21, hvor også trafikken var mindre, men ellers er der tale om et betragteligt fald og en generelt faldende tendens i indeværende årtusinde. Fra 2001 til 2022 er antallet af personskader i trafikken blevet reduceret med en tredjedel. I samme

periode er det antal kilometer, personer er blevet transporteret, øget med tæt ved en femtedel, jf. opstilling 6.5.1.

Opstilling 6.5.4. Personskader i færdselsuheld indberettet af politi, sygehusenes akutmodtagelser og sygehuse, 2001 til 2023.

Note: I 2008 blev der indført ændringer i ulykkesklassifikationen og dermed også i måden trafikulykker registreres på. På enkelte skadestuer er faldet imidlertid så stort, at overgangen til det nye klassifikationssystem ser ud til som konsekvens at have haft en mangelfuld registrering i 2008. Kun de af politiet indberettede personer, der har et gyldigt personnummer, er medtaget i opgørelsen. Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel MOERKE)

Det betyder, at hvor der i 2001 i gennemsnit forekom en personskade for hver 1,3 mio. km en person blev transporteret eller transporterede sig rundt, så var det i 2023 for hver 2,6 millioner, altså tæt ved dobbelt så langt.²⁹⁴ Det kan være svært at forholde sig til disse tal. Måske det kan bistå lidt at vide, at gennemsnitsdanskere i 2022 transporterede sig eller blev transporteret godt 13.000 km – med dette niveau og i et helt liv betyder det i størrelsesordenen 1 mio. km.

Tallene for tilskadekomne i trafikken er absolutte minimumstal. I tallene i opstilling 6.5.4 indgår ikke ”selvbehandlede” skader, som ikke er kommet til politiets kundskab, og som man ikke har opsøgt behandling for. Der indgår heller ikke tilskadekomster behandlet af egen læge eller vagtlæge. I skadestuernes klassifikation af årsager anvendes en forholdsvis snæver afgrænsning af trafikskader. Faldulykker, hvor fx en fodgænger er faldet over en forhindring på et fortov, klassificeres ikke som trafikskader.

Et bud på, hvor mange tilskadekomster der reelt sker i trafikken, kan man få gennem selvrapporteringsundersøgelser, hvor befolkningen udspørges herom, men sådanne foretages ikke systematisk i

²⁹⁴ Disse beregninger er baseret på tallene i opstilling

Danmark,²⁹⁵ og selv enkeltstående undersøgelser af denne karakter er der langt imellem. I 2016 blev et tilsigtet repræsentativt udvalg af befolkningen på 18 år og derover anmodet om i alt fire gange i træk at berette om, hvorvidt de inden for de seneste 3 måneder var kommet til skade i trafikken.²⁹⁶ Ved at sammenholde de rapporterede skader med oplysninger som dem, der findes i opstilling 6.5.4, bekræftede undersøgelsen, at der er tale om et meget stort mørketal, og at det især er tilskadekomster blandt bløde trafikanter – cyklister og fodgængere – der underrepræsenteres i de statistikker, der baserer sig på myndighedsregistreringer. Svarprocenten i undersøgelsen er desværre ekstremt lille – reelt ikke meget over de 10 pct. Selv om der anvendes en basal vægtning af besvarelserne med hensyn til køn og alder, giver dette selvfølgelig anledning til betænkeligheder omkring, hvor valide undersøgelsens resultater er, men selve hovedkonklusionen rækker det ikke ved, og denne underbygges da også af andre såvel danske som internationale studier.

Jo alvorligere en ulykke er, desto større sandsynlighed for, at den registreres, men undersøgelser har vist, at selv meget alvorlige ulykker ikke altid kommer til politiets og/eller skadestuernes/sygehusenes kundskab.²⁹⁷

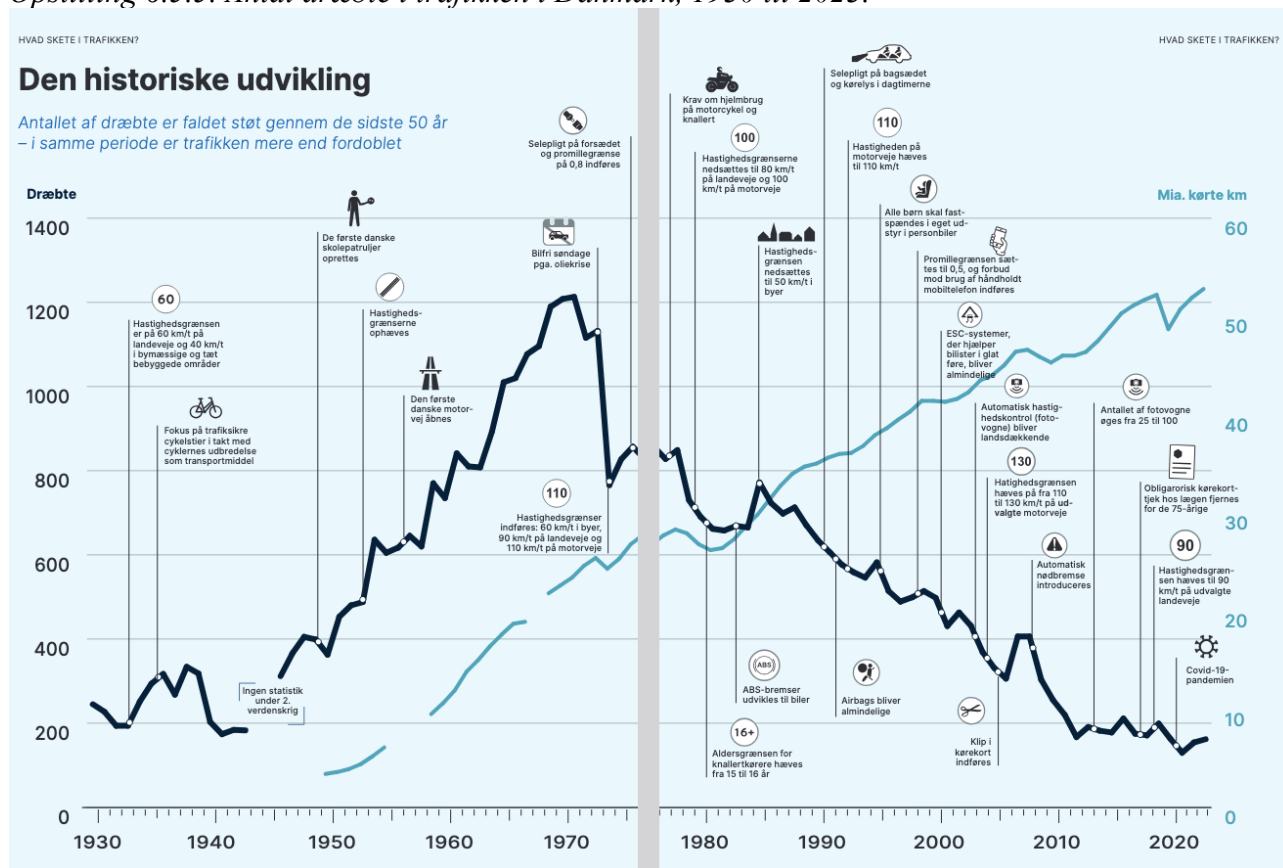
Det alvorligste trafikuheld, der kan ske, er en dødsulykke, og her er ”mørketallet” givetvis særdeles beskedent. Tal herfor findes i Danmark siden 1930, og af opstilling 6.5.5. kan man se, hvordan det har udviklet sig siden da.

²⁹⁵ Det betyder, at vi er udelukket fra at se/vurdere, om mørketallets størrelse ændres over tid, og om det eventuelt kan være ændringer heri, der har påvirket eller ligger bag udviklingen i opstilling 6.5.5. I bl.a. England indgår spørgsmål om trafikulykker løbende i surveys. I det såkaldte National Travel Survey spørges 16.000 mennesker hvert år om deres rejsevaner, og herunder også om de har været involveret i en trafikulykke. Jf.: <https://www.gov.uk/government/collecti- ons/national-travel-survey-statistics> Der findes også en dansk variant heraf, Danish National Travel Survey, men her spørges ikke om involvering o trafikulykker, se fx rapport vedr. 2024: [tu denmark 2024-engelsk.pdf](https://tu-denmark-2024-engelsk.pdf)

²⁹⁶ Olesen, A.V. et al. (2022): ” Hvor mange kommer til skade i trafikken? Estimering af antal personskader efter trafikulykker i Danmark baseret på selvrapportering igennem en befolkningsundersøgelse”, *Danish Journal of Transportation Research*. Vol. 4., s. 1-15.

²⁹⁷ Møller, K.M. et al. (2018): ”A case study on agreement between selfreported bicycle accidents and hospital and police records”, *Danish Journal of Transportation Research*, 10(1), DOI:10.5278/utd.v10i1.3836

Opstilling 6.5.5. Antal dræbte i trafikken i Danmark, 1930 til 2023.

Kilde: https://api.vejdirektoratet.dk/sites/default/files/2024-12/DUS-2023_10-12.pdf

Det er bemærkelsesværdigt, at der i 1930-erne var fra 200 til omkring 350 trafikdræbte om året. Det er i absolutte tal flere, end vi har haft de senere år i Danmark til trods for den enorme vækst, der er sket i folketal, antal transportmidler – ikke mindst biler – og i transport i det hele taget (jf. opgørelsen af antal mio. kørte km i opstillingen).

Der sker så noget, der ligner en 4-5 dobling frem til omkring 1970, hvor man kommer op over 1.200 trafikdræbte om året (1970: 1.208, 1971: 1.213), et i vore dage nærmest ufatteligt højt antal. Som man kan se af opstillingen, er denne stigning nogenlunde parallel med udviklingen med hensyn til, hvor mange kilometer danskerne er blevet eller har transporteret sig rundt.

Fra 1973 til 1974 falder antallet af trafikdræbte med 366 – fra 1.132 til 766. Igen en nærmest ufattelig udvikling. Det er den slags udviklinger i voldsom død, den ene eller den anden vej, der ellers kun kendes i forbindelse med dramatiske ændringer i samfundet såsom naturkatastrofer og krige. Den er altså historisk, og det er værd at fastholde, hvad baggrunden var. Analyser har vist, at den primære årsag var indførelse af hastighedsgrænser i slutningen af 1973. Indtil da, havde der været fri hastighed. Som man også kan se af opstilling 6.5.5., blev der indført en hastighedsgrænse i byer på 60 km/t, på landeveje 80 km/t og på motorveje 110 km/t. Man kunne forestille sig, at indførelsen af disse hastighedsgrænser var en forventelig og indiskutabel reaktion på de dramatisk høje tal for antal trafikdræbte, men det var langt fra tilfældet. Færdselssikkerhedskommissionen afgav i 1970 ganske vist en betænkning om hastighedsbegrænsning, hvor den fandt det nødvendigt, at anvende en eller anden form for hastighedsbegrænsning som trafiksikkerhedsforanstaltning, men et flertal i kommissionen støttede

ikke en gennemførelse af generelle og permanente hastighedsgrænser. Til trods herfor blev spørgsmålet alligevel rejst af et mindretal i retsudvalget i forbindelse med behandlingen af et ændringsforslag til færdselsloven. Mindretallets forslag gik ud på generelle hastighedsgrænser på 60, 100 og 120 km/t. Det blev forkastet ved 2. behandlingen i Folketinget den 2. juni 1971. På baggrund af oliekrisen udstedte handelsministeriet i november 1973 med hjemmel i lov om forsyningsmæssige foranstaltninger en bekendtgørelse, der indførte generelle hastighedsbegrænsninger. De blev fastsat til 60 km/t i tæt bebyggede områder og 80 km/t uden for tæt bebyggede områder, samt 80 km/t på motorveje. I marts 1974 vedtog Folketinget så en ændring af færdselsloven, der indførte hastighedsbegrænsninger på 60 km/t i tættere bebygget område, 90 km/t uden for tættere bebygget område og 110 km/t på motorvej. Der blev lagt vægt på, at der var tale om en prøveordning, da udviklingen i antallet af ulykker ved gennemførelse af disse begrænsninger skulle undersøges nærmere.

Ved forhandlingerne om færdselsloven af 1976 havde Rådet for Trafiksikkerhedsforskning så tilendebragt de relevante undersøgelser. Rådets konklusion var, at de lavere hastighedsgrænser havde haft afgørende betydning for en væsentlig del af nedgangen i antallet af uheld og i antallet af personskader. Hastighedsgrænserne fra 1974 gled derefter ind i den nye generelle færdselslov, der trådte i kraft den 1. maj 1977, og som stadig – dog med mange ændringer siden – er den gældende færdselslov i Danmark.

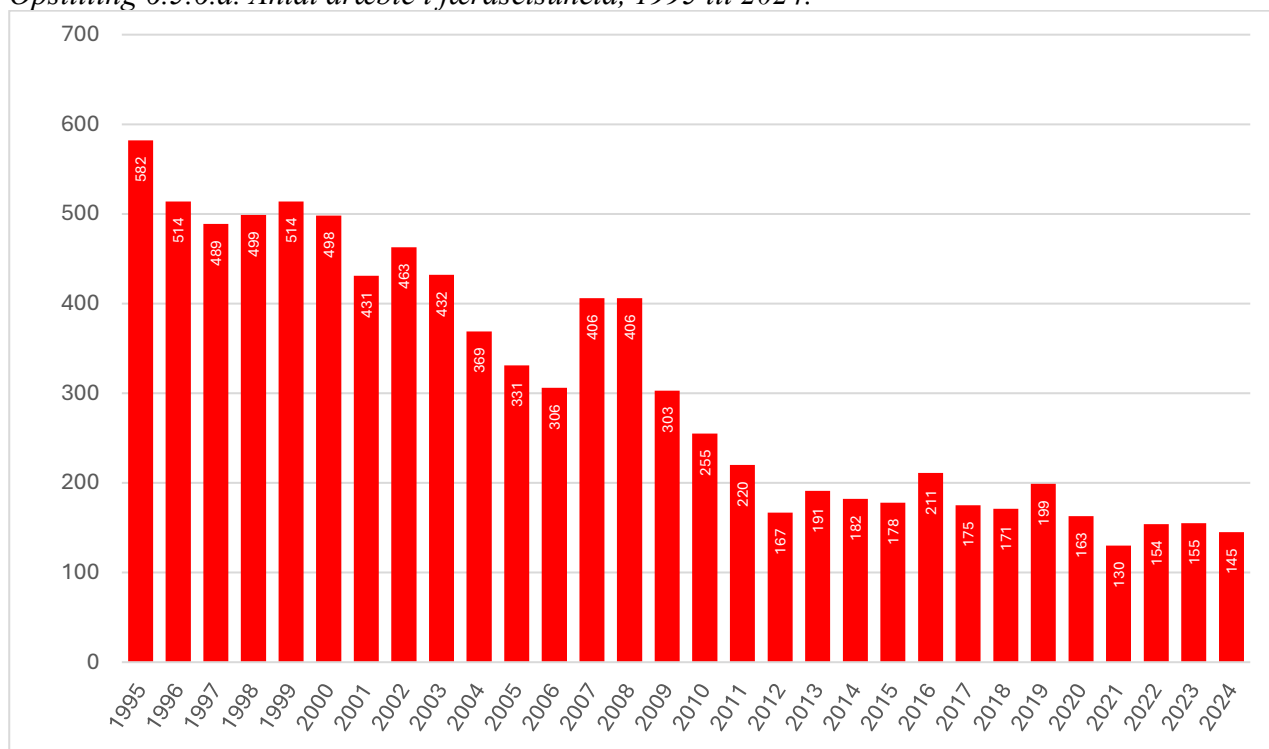
Antallet af trafikdræbte stiger lidt igen i de nærmest følgende år efter 1974, men derefter er der tale om en klart faldende tendens i mere end tre årtier frem til 2012. Fra 2012 til 2024 har der nærmest været tale om stagnation. Det ses tydeligere af opstilling 6.5.6, hvor også de konkrete tal, det drejer sig om, siden 1995 er anført.

I 2024 var der 145, der blev dræbt i trafikken i Danmark. Det er det næstlaveste antal, så længe vi overhovedet har haft statistik herfor, kun undergået af corona-året 2021 (130). Ifølge politiets opgørelser skulle 2024 tillige være det år nogensinde (i statistikkens historie), inklusive corona-året, hvor der har været færrest tilskadekomne i trafikken.²⁹⁸

²⁹⁸ Fra 2019 til 2024: 3.076, 2.751, 2.603, 2.763, 2.616, 2.353 – jf.: <https://fdm.dk/nyheder/trafik/2025-01-2024-gav-historisk-bundrekord-trafikofre>

Bemærk dog at disse registreringer af tilskadekomne ikke indbefatter skadestuer m.v., jf. opstilling 6.5.4.

Opstilling 6.5.6.a. Antal dræbte i færdselsuheld, 1995 til 2024.

Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel UHELD3)

Antallet af trafikdræbte har betydelig international bevågenhed, og er et af de forhold, der ofte sammenlignes lande imellem, bl.a. af WHO.²⁹⁹ Ifølge seneste opgørelser fra WHO var der i 2021 globalt omkring 1,19 mio. mennesker, der har mistet livet i trafikken, svarende til knapt 15 pr. 100.000 indbyggere. Flest trafikdrab sker der i Afrika (godt 19 pr. 100.000 indbyggere, ifølge WHO) og færrest i Europa (godt 7 pr. 100.000 indbyggere, ifølge WHO). Antallet af trafikdræbte i Danmark er lavt, også efter europæisk målestok. Ifølge WHO-opgørelsen er Norge det land i verden, hvor der er færrest trafikdræbte pr. 100.000 indbyggere, i hård konkurrence med Singapore.³⁰⁰ Herefter følger så Sverige, Danmark og så Island.³⁰¹³⁰²

Antallet af trafikdræbte har selvfølgelig også stor national bevågenhed. Det giver sig bl.a. udslag i de årlige statistikker herom, der udarbejdes og udgives af Vejdirektoratet, og diverse mere dybtgående undersøgelser af trafikdødsfaldenes karakter og årsager. En konsekvens heraf er, at vi for de

²⁹⁹ Jf. bl.a. WHO's opgørelser: [https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/estimated-road-traffic-death-rate-\(per-100-000-population\)](https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/estimated-road-traffic-death-rate-(per-100-000-population))

³⁰⁰ I denne rangordning af lande efter hvor relativt få trafikdrab, der forekommer, indgår ikke de helt små lande som fx Monaco m.fl. I 8 af ca. 160 lande var antallet af trafikdræbte pr. 100.000 indbyggere mindre end 3,0. Det 8-ende land ved siden af de 7 nævnte i det følgende var Schweiz. Højest af alle lå Zimbabwe med mere end 40 trafikdræbte pr. 100.000 indbyggere. For USA's vedkommende var frekvensen omkring 13, svarende til ca. 42.000 trafikdræbte om året.

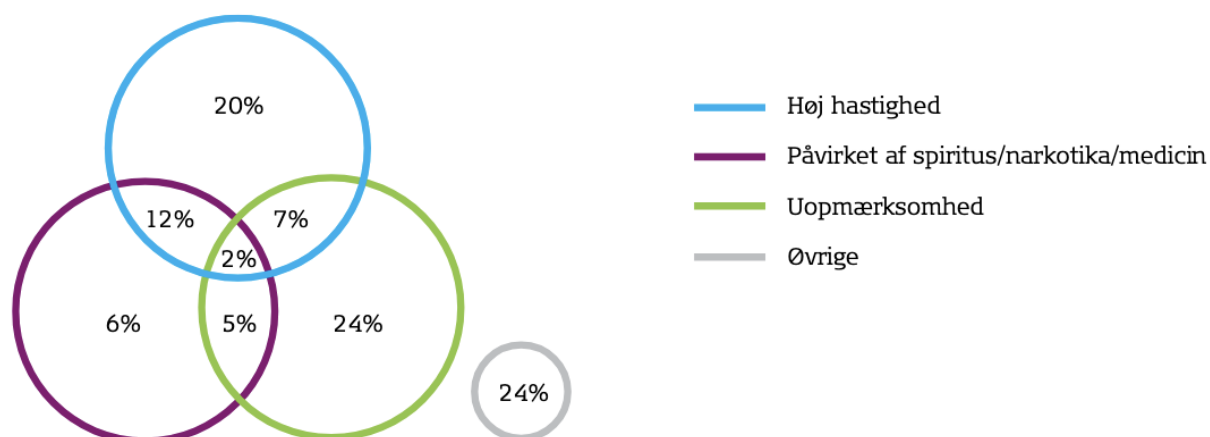
³⁰² Jf. <https://fdm.dk/nyheder/trafik/2025-01-2024-gav-historisk-bundrekord-trafikofre>

alvorligste skader i trafikken vedkommende kan kaste et vist lys over spørgsmålet om, hvad overtrædelser af færdselsloven har af betydning som mulig årsag.

Bl.a. er alle dødsulykker i trafikken i årene 2010-2011 – det drejer sig om 439 med 451 dræbte – undersøgt nærmere, og her er det søgt afklaret, hvilke ulykkesfaktorer og skadesfaktorer der har haft betydning for hver enkelt dødsulykke. Det viste sig, at (for) høj hastighed var en umiddelbart medvirkende årsag til 41 pct. af dødsulykkerne opståen; påvirkning af spiritus/narkotika/medicin en medvirkende årsag til 23 pct. og uopmærksomhed til 38 pct., jf. opstilling 6.5.7. Disse tre, i virkelighedens verdens ofte indbyrdes overlappende som det også ses af opstillingen, blev på denne baggrund fremhævet som de tre mest centrale ulykkesfaktorer. Man bemærker sig specielt, at når stofpåvirkning har været en medvirkende årsag til dødsulykken, så har (for) høj hastighed også været det i langt de fleste tilfælde. Høj hastighed og/eller stofpåvirkning har været en medvirkende årsag til dødsulykkernes opståen i mere end halvdelen af tilfældene.

Hvis alle transporterede sig rundt agtpågivende/opmærksomme og udviste to konkrete hensyn, nemlig ikke at være påvirket af stoffer og ikke at køre med (for) høj fart, så ville i størrelsesordenen 3 ud af 4 dødsulykker i trafikken kunne undgås. Dette er da også baggrunden for, at netop høj hastighed og stofpåvirket kørsel – for nemheds skyld i det følgende omtalt som spirituskørsel³⁰³ – har haft høj prioritet gennem en meget lang periode i trafiksikkerhedsmæssige anliggender.³⁰⁴

Opstilling 6.5.7. Medvirkende årsager til dødsulykkers opståen i Danmark, 2010-2011.

Den procentvise fordeling af dødsulykker i 2010-2011 på ulykkesfaktorer.

Kilde: Vejdirektoratets udvidede dødsulykkesstatistik

Kilde: <https://www.faelrdselssikkerhedskommissionen.dk/media/spipz2n1/handlingsplan.pdf>

Med afsæt heri har vi valgt at søge at belyse – og begrænse os til – hvordan udviklingen har været med hensyn til at overtræde hastighedsbegrænsningerne og at køre i spirituspåvirket tilstand.

³⁰³ Anden stofpåvirkning end spiritusindtagelse synes at spille en ikke ubetydelig og tilsyneladende stadigt stigende rolle for trafikulykker. Desværre er statistik m.v. betydeligt mere begrænset, hvilket er baggrunden for at vi ikke her nærmere systematisk kan kaste lys over forekomsten af og betydningen af anden stofpåvirkning end spiritusindtagelse i trafikken.

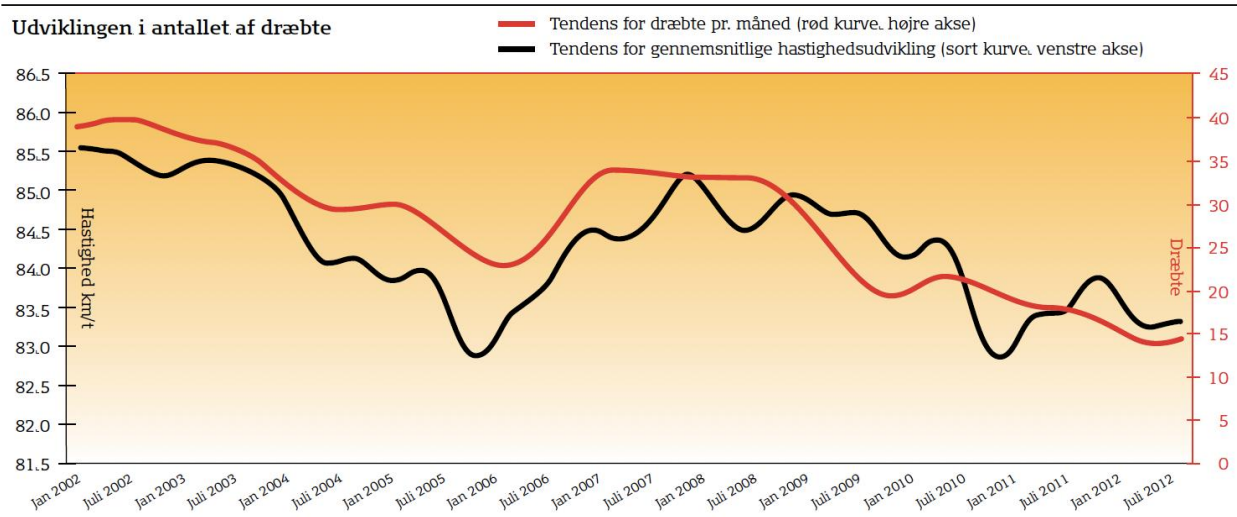
³⁰⁴ Jf. ikke mindst diverse handleplaner udarbejdet af Færdselssikkerhedskommissionen: <https://www.faelrdselssikkerhedskommissionen.dk>

For høj fart

Det er veldokumenteret, at jo højere den generelle hastighed er på vejene, desto flere ulykker vil der ske, og desto alvorligere vil de være. Det er således næppe nogen tilfældighed eller en falsk korrelation, når man – som vist i opstilling 6.5.8. – kan se, at der i Danmark historisk, fra 2002 til 2012, har kunnet registreres en tydelig sammenhæng mellem den gennemsnitlige hastighed på veje på den ene side og antallet af trafikdræbte på den anden.

Det er mange forhold ved øget fart, der øger uheldsrisikoen og alvorlighedsgraden ved de uheld, der sker. De, der kører (meget) for stærkt, kører også typisk mere risikabelt på anden vis, fx ved at placere sig tættere på forankørende, i højere grad ignorere dårligt føre, foretage mere hasarderede overhalinger osv. Jo stærkere der køres, desto længere er bremselængden. Og desto stærkere man kører, desto større er selvfølgelig den kraft, man eventuelt rammer noget eller nogen med. Fodgængere, der bliver ramt af en bil med 30 km/t, har 5 pct. risiko for at blive dræbt. Er farten 50 km/t er risikoen 40 pct. Når man øger hastigheden med 1 km/t, stiger den gennemsnitlige risiko for at køre galt med 3 procent. Hvis man fordobler farten, firedobler man risikoen for ulykker med personskaade, og ottefoldes risikoen for alvorlige skader og sekstendobles risikoen for at ulykker involverer et dødsfald.³⁰⁵

Opstilling 6.5.8. Månedstal fra januar 2002 til juli 2012 for den gennemsnitlige hastighed på vejene og antal trafikdræbte.

Udviklingen i antallet af dræbte pr. måned (med rødt) sammenlignet med udviklingen i gennemsnitshastigheden (med sort) fra januar 2002 til og med juli 2012. Kilde: Vejdirektoratets ulykkesstatistik og hastighedsbarometeret.

Kilde: Færdselssikkerhedskommissionens nationale handlingsplan, 2013-2020 (2013): Hver ulykke er én for meget – et fælles ansvar.

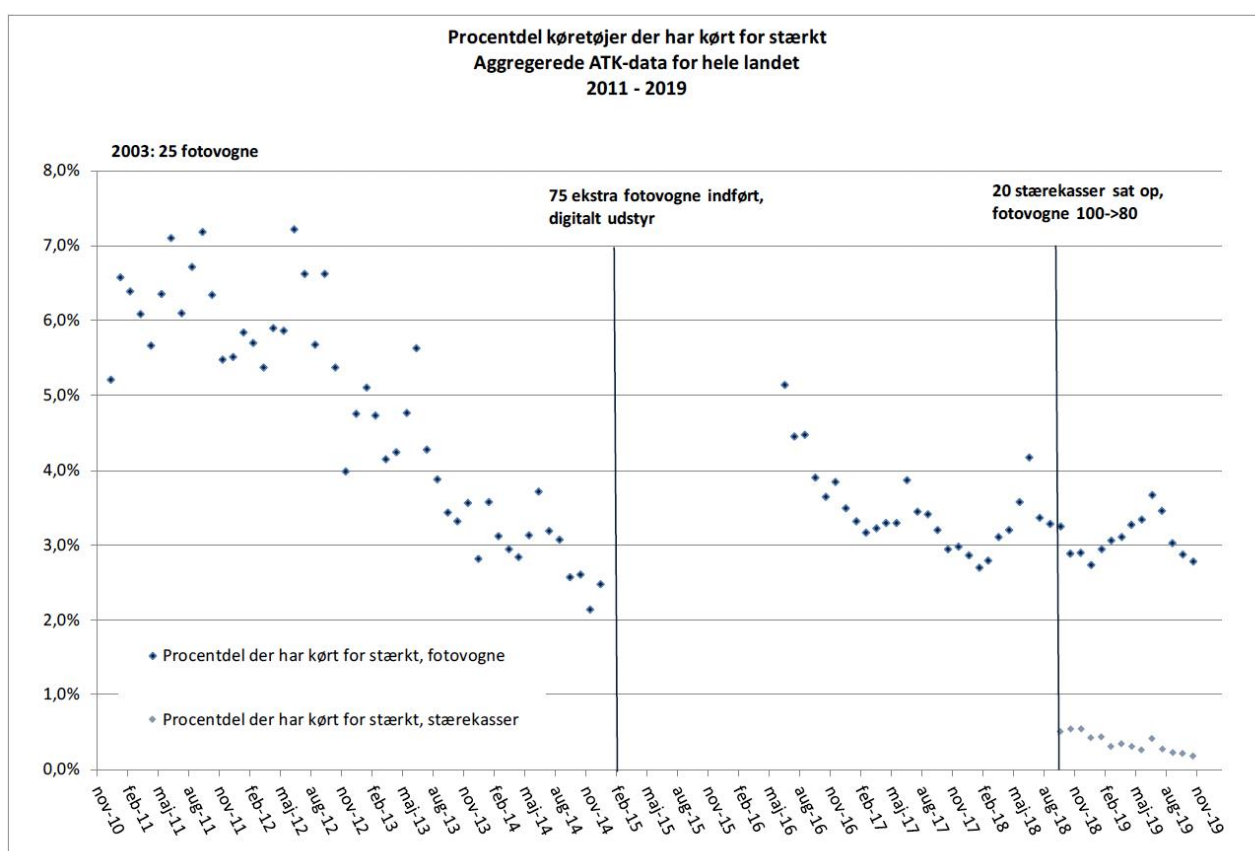
Vejdirektoratet foretager løbende systematiske målinger af, hvor hurtigt der køres på vejene (Hastighedsbarometeret). Målingerne er foretaget siden 2002, og siden 2017 har målingerne været automatiseret. Der måles på hastigheden uden for myldretid og på 7 forskellige vejtyper. Målingerne omfatter kun person- og varebiler.

³⁰⁵ Her citeret efter Møller, K. et al. (2021): *Kriminologiske perspektiver på hastighedsovertrædelser Afskrækkelse, ansvarliggørelse og indramning*. DTU Library. Vedrørende forholdet mellem fart og ulykkesrisiko se også Elvik, R., Vadeby, A., Hels, T., & Van Schagen, I. (2019): "Updated estimates of the relationship between speed and road safety at the aggregate and individual levels", *Accident Analysis & Prevention*, 123, 114-122

Det fremgår af opstilling 6.5.8, at gennemsnitshastigheden ifølge disse målinger har været faldende fra 2002 til 2012. Fra januar 2002 til juli 2012 er den faldet fra ca. 85,5 km/t til ca. 83,5 km/t. Udviklingen er dog ikke helt jævn over hele perioden. Bl.a. stiger gennemsnitshastigheden fra sidste halvdel af 2005 og frem til sidst på året 2007.

Ifølge målinger foretaget af Rigspolitiet via fotovogne og stærekasser ses en generel tendens til færre og færre hastighedsoverskridelser fra november 2010 til november 2019, jf. opstilling 6.5.10. Der kan være tale om en stadig større ”tilpasning” netop de steder og på de veje, hvor der er opstillet fotovogne og stærekasser, så disse data er ikke nødvendigvis repræsentative for, hvad der sker på alle veje i denne periode.

Opstilling 6.5.10. Procent køretøjer der har kørt for stærkt, 2010 til 2019.

Kilde: Rigspolitiet. Her gengivet efter: Møller, K. (2021): *Kriminologiske perspektiver på hastighedsovertrædelser. Af-skrækkelse, ansvarliggørelse og indramning*. DTU Library, orbit.dtu.dk

Generelt dokumenterer Vejdirektoratets målinger dog, at hastighederne på vejene har været faldende og også helt frem de seneste år, omend faldet de seneste år ikke er så kraftigt som tidligere. Dette gør sig gældende for såvel gennemsnitsfarten som for overskridelser af hastighedsgrænserne. Det er vanskeligt at sammenfatte målingerne, fordi de opgøres/oplejdes månedsvis og for de 7 vejtyper hver for sig (jf. www.vejdirektoratet.dk), men i det mindste et indtryk af, hvad der er sket de seneste år, kan man få af opstilling 6.5.11.

Opstilling 6.5.11. Gennemsnitshastigheder og pct. der har overskredet hastighedsgrænser på 7 forskellige vejtyper i maj måned, 2016 og 2024.

	Gennemsnitshastighed		Pct. overskridelser af hastighedsgrænser	
	2016	2024	2016	2024
Store byer	49,8	47,4	10,0	4,3
Provinsbyer	51,3	49,4	10,6	5,1
Landeveje i Jylland	84,7	79,9	28,3	14,4
Landeveje på øerne	79,9	76,9	16,5	7,3
Motorveje København	112,0	109,1	8,0	4,3
Motorveje med max. 110	114,8	110,8	13,1	6,7
Motorveje med max. 139	121,8	119,3	26,8	20,6

Kilde: Beregninger på basis af oplysninger hos: www.vejdirektoratet.dk Der henvises hertil for oplysninger for de mellemliggende år, 2017 til 2023.

Note: Overskridelser af hastighedsgrænser drejer det sig for byernes vedkommende om den procent, der har kørt over 60 km/t; for landevejene den procent, der har kørt over 90 km/t og for motorvejene den procent, der har kørt over 130 km/t.

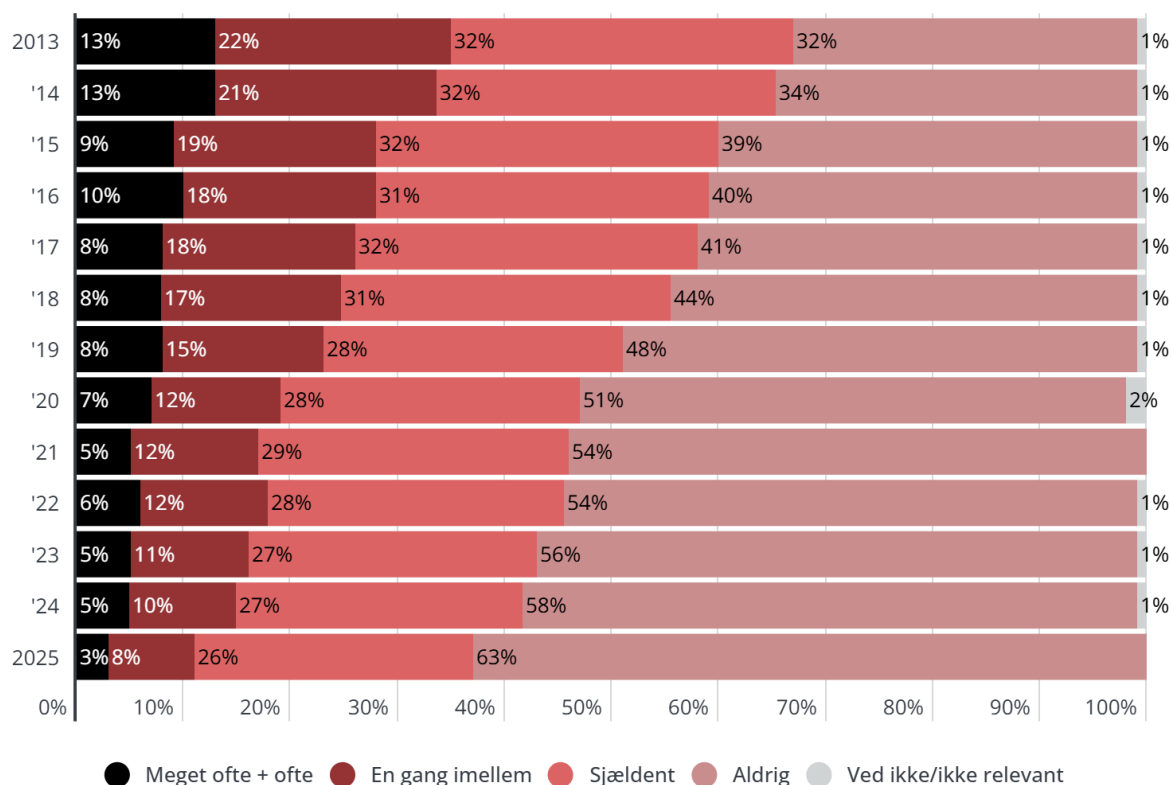
Fx kan man heraf se, at på landevejen på øerne er gennemsnitshastigheden faldet med 3 km/t fra maj måned 2016 til maj måned 2024, og den procentdel, der kører forbi målingsstationerne med over 90 km/t (hvor hastighedsgrænsen er 80 km/t), er blevet mere end halveret, fra 16,5 pct. til 7,3 pct.

Selvrapporteringer fremfor direkte observationer (målinger) er en anden metode til at få et billede af, i hvilket omfang bilister kører for stærkt og overtræder hastighedsgrænserne. Sådanne undersøgelser gennemføres årligt i regi af Rådet for Sikker Trafik. Som man kan se af opstilling 6.5.12, svarede 13 pct. i 2014, at de ofte eller meget ofte kørte 100 km/t i deres bil eller mere, når hastighedsgrænsen var 80 km/t.³⁰⁶ I 2025 er denne andel reduceret til 3 pct. Den seneste del af perioden synes der dog ikke at være sket større ændringer.

³⁰⁶ I 2014 svarede 4 ud af 10, at de ofte eller meget ofte kørte 90 km eller mere, hvor den tilladte hastighed var 80 km/t. I 2022 har denne andel blevet halveret til omkring 2 ud af 10, jf. <https://sikkertrafik.dk/presse/pressemeddelelser/antallet-af-draebte-i-fartulykker-halveret/>
 Statistik om fart i trafikken | SikkerTrafik.dk

Opstilling 6.5.12. Procent der på et spørgsmål herom har svaret hvor ofte det sker, når de kører bil, at de kører 100 km/t eller mere, når hastighedsgrænsen er 80 km/t.

Når du sidder bag rattet i en bil, hvor ofte: Kører du 100 km/t eller mere, når hastighedsgrænsen er 80 km/t?

Kilde: Wilke og PlanGruppen for Rådet for Sikker Trafik. Repræsentativt spørgeskema blandt danske bilister (+2.200 respondenter årligt).

For meget spiritus

Det er veldokumenteret, at spiritus i blodet øger risikoen for trafikuheld, og at risikoen øges med, hvor stor promillen er. I en undersøgelse foretaget i 2018/19 fandt man, at spirituskørsel – kørsel med mere end 0,5 promille i blodet – øgede risikoen for trafikuheld med personskade 25 gange i forhold til at køre upåvirket eller med lovlig promille.³⁰⁷ Man skal selvfølgelig betænke, at risikoen for trafikuheld med personskade som udgangspunkt er ganske lille, især når man ser på den i forhold til transportkilometer, men der er næppe nogen anden kendt og konkret enkeltfaktor, der som spiritus kan øge risikoen for ulykker. Ved 0,5-0,8 promille øges risikoen 2-3 gange; ved 0,8-1,2 promille med 4-10 gange og ved over 1,2 promille med mere end 100 gange.³⁰⁸ I en undersøgelse med flere

³⁰⁷ Lars Klit Reiff (2021): *Forekomst af spirituskørsel i Danmark*. Artikel fra Trafikdage på Aalborg Universitet, 2021.

³⁰⁸ Færdselskommissionens Nationale Handlingsplan (2007): *Mod nye mål 2007-2012 – Hver ulykke er én for meget. Trafiksikkerhed begynder med dig. Revision af strategier og indsatser*.

europæiske lande som deltagere, herunder Danmark, viste den relative risiko for at blive alvorligt skadet eller dræbt ved en trafikulykke sig at være 1-3 ("Slightly increased risk") ved en alkoholpromille mellem 0,1 og 0,5; 2-10 ("Medium increased risk") ved en promille mellem 0,5 og 0,8; 5-30 ("Highly increased risk") ved en promille mellem 0,8 og 1,2, og 20-200 ("Extremely increased risk") ved en promille lig med eller over 1,2.³⁰⁹

Den optimale måde at undersøge forekomsten af spirituskørsel på i trafikken på er de såkaldte vej-kantsundersøgelser.³¹⁰ Princippet er her, at tilfældige motorkøretøjer stoppes tilfældige steder på tilfældige tidspunkter over en periode på fx et år – for at få de forskellige sæsoner med – hvorefter førerne af motorkøretøjerne testes for alkoholpåvirkning. Det er naturligvis ikke helt let at sikre at sådanne kontroller bliver repræsentative, og dette kan være særlig problematisk, når der sammenlignes over tid, hvor spørgsmålet bliver, om det er ensartet gennemførte undersøgelser, der sammenlignes.

Der knytter sig andre usikkerheder til den sammenligning mellem resultatet af tre vej-kantsundersøgelser foretaget i 1985-87, 2008-09 og 2018-19, der findes i opstilling 6.5.13. Der er sket en signifikant reduktion i procent trafikanter med en promille på 0,5 eller derover fra 1985-87 til 2008-09. Fra 2008-09 til 2018-19 er der sket yderligere en halvering, men denne forskel er ikke statistisk signifikant.

Ved undersøgelsen i 1985-87 var promillegrænsen 0,8, og hvis man ser på, hvor stor den andel af trafikanterne, der med denne som grænse havde en ulovlig promille, var procenten 0,48 (med statistiske sikkerhedsintervaller 0,42-0,54). Ser vi derfor på overskridelser af de til enhver tid gældende promillegrænser, kan vi tilføje til udviklingsbeskrivelsen, at vi med rimelig statistisk sikkerhed kan sige, at der er sket et fald i hyppigheden af overskridelser af promillegrænserne fra 1985-87 og frem 2018-19, mens vi ikke med sikkerhed kan sige noget om, hvordan det har udviklet sig i den sidste del af perioden (fra 2008-09 til 2018-19).³¹¹

³⁰⁹ Schulze, H. et al. (2012): *Driving under the influence of Drugs, Alcohol and Medicines in Europe – findings from the DRUID project*. European Monitor Centre for Drugs and Drug Addiction. DRUID Thematic Papers.

³¹⁰ Vej-kantsundersøgelse som en metode til at vurdere omfanget af spirituskørsel i trafikken blev brugt første gang i Evanston i USA i 1938. Det var en meget lille undersøgelse. Den første større undersøgelse blev foretaget i Grand Rapids i USA i 1964.

³¹¹ At der også her skulle være sket et fald, skrives der ganske vist i rapporten vedrørende 2008-09, men som man kan se af opstilling 6.5.12, er dette fald ikke statistisk signifikant.

Opstilling 6.5.13. Procent spirituspåvirkede i trafikken (vejkantsundersøgelser), 1985-87, 2008-09 og 2018-19.

År	1985-87	2008-09	2018-19
Promillegrænse	0,8	0,5	0,5
Procent med promille > el. = 0,50	1,26	0,48	0,24
Statistiske sikkerhedsintervaller	1,17-1,35	0,23-0,73	0,21-0,27
Procent med promille > el. = 0,80	0,48	0,20	?
Statistiske sikkerhedsintervaller	0,42-0,54	0,04-0,36	?
Procent påvirkede af alkohol	5,67	2,53	1,71
Statistiske sikkerhedsintervaller	5,48-5,86	1,97-3,09	1,64-1,78
Antal kontroller	60.359	3.002	116.378

Kilder og noter:

1985-87: Behrendorff, I. et al. (1989): *Spritkørsel i Danmark: Hvem, hvor meget og hvornår. Rådet for Trafiksikkerhedsforskning, Rapport nr. 28.* 0,48% af bilisterne i personbiltrafikken kørte over den daværende promillegrænse på 0,8. I denne undersøgelse kontrolresultaterne også I forhold til trafikmængden, dvs. Efter hvor mange der kører hvor langt påvirket af hvor meget spiritus. Vægtet for trafikmængden var der 5,34%, der var påvirket af spiritus; 1,25% havde en promille der var lig med eller større end 0,5, og 0,37% en promille de rvar lig med eller større end 0,8.

2008-09: Houwing, S. et al. (2011): *DRUID: Prevalence of alcohol and other psychoactive substances in drivers in general traffic Part II: Country reports. Project No. TREN-05-FP6TR-S07.61320-518404-DRUID* http://www.druid-project.eu/cln_031/nn_107534/Druid/EN/deliverables-list/deliverables-list-node.html?__nnn=true

2018-19: Reiff, L.K. (2021): *Forekomst af spirituskørsel i Danmark. Artikler fra Trafikdage på Aalborg Universitet. Her kommer man frem til en procent på 0,20. De test, der blev foretaget i denne undersøgelse, blev foretaget på en anden måde. Den med 1985-87 og 2008-09 direkte sammenlignelige procent er, som vist i opstillingen, 0,24.*

Vejkantsundersøgelsen i 2008-09 var en del af et europæisk projekt, hvor en række andre lande også deltog. Denne undersøgelse gav derfor mulighed for at vurdere omfanget af spirituskørsel i Danmark sammenholdt med 11 andre lande.³¹² For alle lande under ét var det 1,5 pct. af de kontrollerede, der havde en promille på 0,50 eller derover, hvor Danmark – med 0,5 pct. – placerede sig i den lavere ende. Det var især blandt de deltagende lande i Sydeuropa, der var relativt mange, som kørte

³¹² Se Schulze, H. et al. (20112) ovenfor.

spirituskørsel, såsom i Italien (5,2%). Lavest i de deltagende lande lå Norge med ”kun” 0,1 pct., der kørte med en promille lig med eller større end 0,5.³¹³ Målinger i Sverige blev ikke foretaget.³¹⁴

Som tidligere nævnt har Sverige og især Norge et lavere antal trafikdræbte i forhold til befolkningens størrelse end Danmark. Uden at det her kan afgøres, om det har nogen betydning, er det umiddelbart interessant, at promillegrænsen i både Sverige og Norge er 0,2. Det er den imidlertid også i et land som Polen, og her var det 0,6 pct., der havde en promille på 0,5 eller derover – og i Polen er der langt flere trafikdræbte end i de nordiske lande m.fl. Blandt de deltagende lande var der to lande, der havde en promillegrænse i trafikken på 0,0, Tjekkiet og Ungarn. Andelen af de motorkørende, der havde 0,5 promille eller mere i blodet, var her 0,5 pct. og 0,1 pct. Antallet af trafikdræbte i Tjekkiet og Ungarn ligger på samme niveau som i Polen.³¹⁵

Af den seneste undersøgelse i 2018-19 kan man blive klogere på eventuelle indenlandske variationer med hensyn til, hvor spirituskørsel især forekommer eller ikke forekommer. Lavest var hyppigheden i Københavns Politikreds (0,08 pct.) og størst – mere end fire gange større – i Bornholms Politikreds (0,40 pct.). Denne forskel var statistisk signifikant. Lige efter Københavns Politikreds i den nedre ende fulgte Københavns Vestegns Politikreds (0,10 pct.), og lige før Bornholms Politikreds i den øvre ende Midt- og Vestjyllands Politikreds (0,32 pct.). En sammenstilling viste, som man også kunne forvente, at en høj forekomst af promillekørsel også fulgte en høj andel af spiritusforekomst i trafikuheld med personskade. I begge henseender lå Københavns Politikreds lavest, og Bornholms politikreds højest.^{316 317}

³¹³ Vejkantsundersøgelsen i Norge i 2008-09 blev kun foretaget i 4 regioner, og var således ikke – som tilfældet var i Danmark – landsdækkende. I 2011 blev der foretaget en landsdækkende vejkantsundersøgelse i Norge. Denne viste, at 0,16 pct. havde en promille over 0,5 (med statistiske sikkerhedsintervaller: 0,12 – 0,20). I en landsdækkende vejkantsundersøgelse i Norge foretaget i 1981-82 var det 0,27 pct., der havde en promille over 0,5 (med statistiske sikkerhedsintervaller: 0,23 – 0,31). Ved sammenligning kan vi derfor konkludere dels, at der i Norge også for lang tid siden har været færre spirituspåvirkede (> 0,5) i trafikken end i Danmark, og dels at forekomsten af spirituspåvirkede (> 0,5) i det lange tidsperspektiv har udvist en faldende tendens. De her nævnte norske data er brugt i en international undersøgelse, som konkluderer, at der i mange lande, er sket et fald i forekomsten af spirituspåvirkethed i trafikken i et længere siden 1970-erne og 1980-erne, således bl.a. også i Brasilien, USA, Spanien og Australien, jf.: Christophersen, A.S. et al. (2016): ”International trends in alcohol and drug use among motor vehicle drivers”, *Forensic Science Review*, s. 28-37.

³¹⁴ Sverige er ellers formentlig det første land i Norden, hvor man har benyttet sig af vejkantsundersøgelser til at estimere omfanget af spirituskørsel i trafikken. Der blev i Sverige foretaget en undersøgelse i 1981 med hele 407.651 kontroller. Til trods for det store antal kontroller er der usikkerhed om repræsentativiteten, idet kontrollerne ganske vist blev foretaget over hele Sverige, men ikke planlagt og tilrettelagt på en måde, der havde repræsentativitet som formål. I den svenske undersøgelse var der 0,37 pct. af de kontrollerede, der havde en promille på 0,5 eller derover.

³¹⁵ I flere andre lande end Danmark er der foretaget vejkantsundersøgelser på forskellige tidspunkter, således at det er muligt at vurdere, hvordan udviklingen har været, idet der dog også der kan være problemer med undersøgelsesernes repræsentativitet og indbyrdes sammenlignelighed.

³¹⁶ At Bornholm er et område i Danmark med særlig høj forekomst af såvel spirituskørsel som uheld med personskade, hvor spiritus har været indblandet, synes at have været tilfældet også tidligere. Det var i hvert fald også, hvad der blev konstateret i undersøgelser foretaget i begyndelsen af 1980-erne, jf. Balvig, F. (1987): ”Gademiljøets dystre sider. Om politi, værtshuse og spritkørsel”, *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, s. 120-140. I første halvdel af 1980-erne nåede man op på over 20.000 sigtelser for spirituskørsel om året i Danmark. Antallet af sigtelserne havde været stærkt stigende indtil da – og er efterfølgende faldet.

³¹⁷ I vejkantsundersøgelsen 2018-19 er det også belyst, om der er forskelle mellem forekomsten af spirituskørsel mellem trafikanter i forhold til, hvilket motorkøretøj, de benytter sig. Der fandtes i undersøgelsen ikke et eneste tilfælde af lastbil- eller buschauffører med ulovlig promille, hvorimod der fandtes en lid forhøjet hyppighed blandt førere af varebiler sammenlignet med førere af personbiler. Den største frekvens af trafikanter med ulovlig promille fandtes blandt førere af ”lille knallert”. 11,7 pct. af disse var spirituspåvirkede over for 1,5 pct. af førere af personbiler, og 3,3 pct. havde for høje promille over for 0,2 pct. af førere af personbiler. Efter ”lille knallert” fulgte ”stor knallert” 8,4 pct. og 1,9 pct. Hvor ”lille

Under alle omstændigheder kan vejkontrollundersøgelserne ikke umiddelbart fortælle os noget om, hvordan udviklingen reelt har været med hensyn til spirituskørsel, fordi transportmængden også har ændret sig. Som man kan se af opstillingerne 6.5.5. og 6.5.1. er transportmængden med personer næsten fordoblet siden 1985-87 og steget med i hvert fald 10 pct. fra 2008-09 til 2018-19.

Man kunne jo spørge befolkningen om deres færdsel, transport og rejser – hvilket man gør – og om de har været (for) spirituspåvirkede – hvilket man ikke har gjort i disse undersøgelser. Det nærmeste, man kommer det, er Rådets for Sikker Trafiks nyligt årlige udspørgninger af 17-24-årige bilister, om hvorvidt de inden for de seneste 3 år har kørt spritkørsel.³¹⁸ Det var der i 2019 8 pct., der svarede bekræftende på, i 2023 16 pct., altså en kraftig og signifikant stigning. Talserien ser dog en smule ”mærkelig” ud, idet næsten hele stigningen ligger fra 2019 til 2020, fra 8 pct. til 14 pct. Det er en meget stor stigning på bare ét år, og lidt ”ejendommeligt”, at den herefter så har holdt sig nogenlunde konstant. Det kan jo have et eller andet særligt med ”coronaåret” 2020 at gøre, men her er lovovertrædelser generelt snarere faldet end steget, og trafikmængden ligeledes.^{319 320} I 2024 var det 9 pct., der svarede bekræftende på spørgsmålet, og andelen var tilsvarende 2019 niveau.³²¹ Siden 2019 er der sket en stigning i andel 17-24-årige blandt de dræbte og tilskadekomne ved spritulykker.

Den i praksis mest anvendte indikator på omfanget af og udviklingen i spirituspåvirkethed i trafikken er forekomsten af spiritusuheld med personskade (registreret af politiet). Fordi så meget andet kan påvirke omfanget og udviklingen heraf, end hvor mange der kører hvor meget spirituspåvirket, er det dog ingen let eller uproblematisk øvelse at bruge dette som indikator på udviklingen.

Til gengæld er det selvfølgelig interessant og væsentligt i sig selv at se på, hvordan personskader forvoldt af spiritusulykker har udviklet sig, jf. opstilling 6.5.14.a.

De første år af perioden – frem til og med 2004 – blev der årligt registreret mere end 1.000 spiritusuheld i trafikken med personskade. Herefter er der sket et stærkt fald og fra og med 2014 er tallet under 300. Den sidste knapt halve snes år har det årlige antal spiritusuheld i trafikken med personskade ligget nogenlunde konstant.

knallert” kun udgjorde 0,5% af trafikken, tegnede den sig for 8% af alle promillekørsler, 11% af alle sigtelser for spirituskørsel og 21% af alle de af politiet registrerede spiritusuheld.

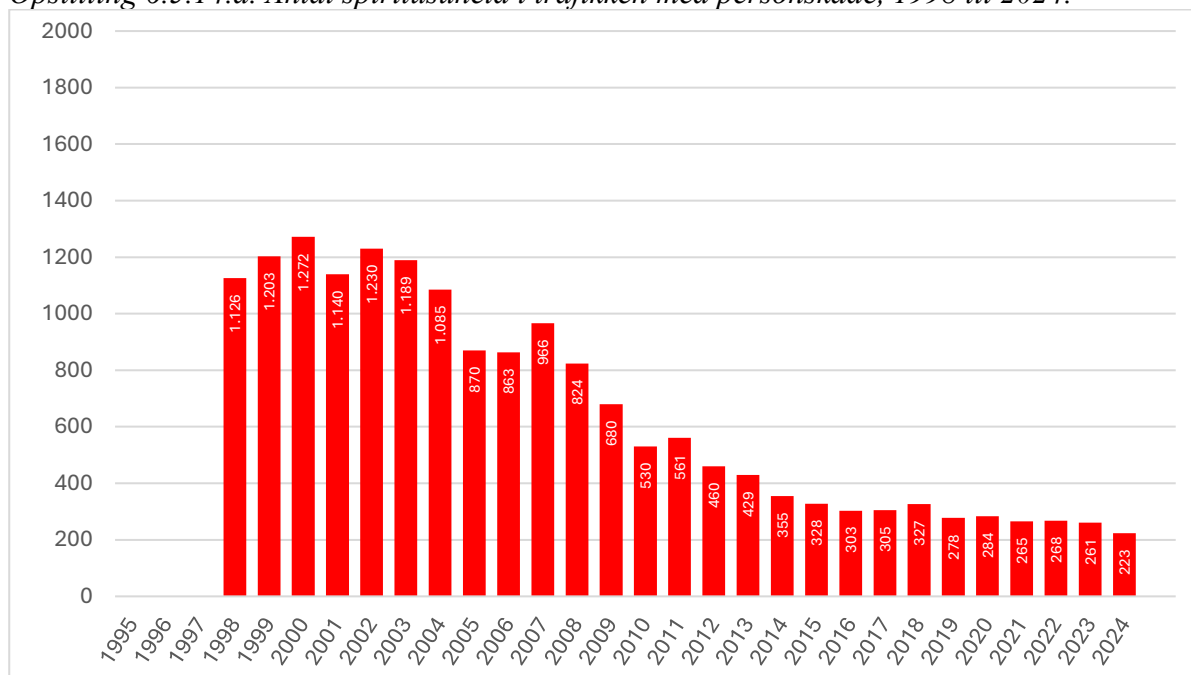
³¹⁸ Det spørgsmål, man har stillet, lyder: *Har du inden for de seneste tre år selv kørt bil, selv om du havde drukket mere alkohol end tilladt?* Svaremulighederne har været: En gang, Flere gange, Ved ikke, Nej. Se: https://trafiknetvaerknord-sjaelland.dk/media/1347/pp_17_unge-og-spritkoersel-vsp-seminar-04102023.pdf

³¹⁹ Jf. <https://sikkertrafik.dk/rad-og-viden/bil/spirituskørsel/spritulykker/>

³²⁰ De 17-24-årige unge udgør under alle omstændigheder er en særlig ”interessant” gruppe, fordi der i hver tredje ulykke med en spirituspåvirket bilist, hvor der er dræbte eller alvorligt tilskadekomne, befinder sig en person i denne aldersgruppe. De udgør kun ca. 10 pct. af befolkningen, jf. <https://fdm.dk/nyheder/bilist/2023-03-upopulaer-beslutning-har-faaet-antal-let-af-spritbilister-til-rasle-ned>. I vejkontrollundersøgelsen 2018-19 blev 8 pct. af de forbipasserende køretøjer ført af 18-24-årige. Blandt dem, der viste sig at have en promille på 0,5 eller mere, var det 6 pct., altså faktisk lidt lavere. At de 18-24-årige måske nok har en større risiko for at blive stoppet, men især for at blive involveret i et uheld, tyder det forhold på, at 19 pct. af de sigtede for spirituskørsel var 18-24 år og 28 pct. af dem, der var indblandet i et af politiet registreret trafikuheld.

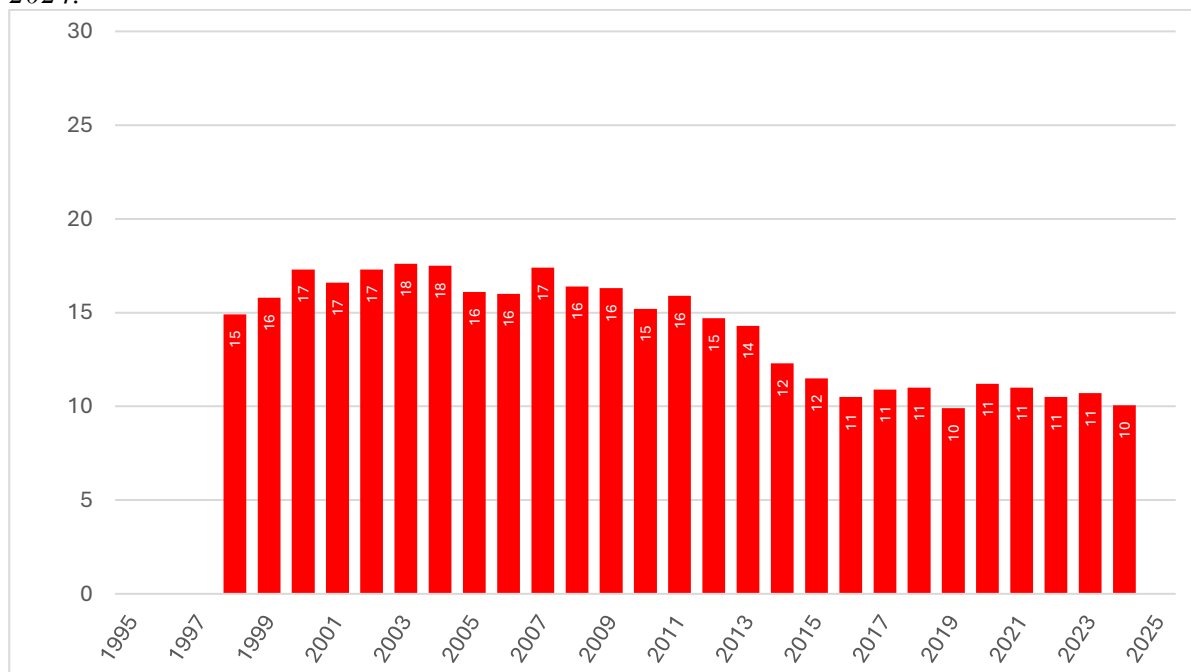
³²¹ [17-24-årige-bilister-faktaark.pdf](#)

Opstilling 6.5.14.a. Antal spiritusuheld i trafikken med personskaade, 1998 til 2024.

Note: Statistikken omfatter kun de personskaader, der er kommet til politiets kundskab. Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel UHELD3)

Opstilling 6.5.14.b. Procent af uheld i trafikken med personskaade der er spiritusuheld, 1998 til 2024.

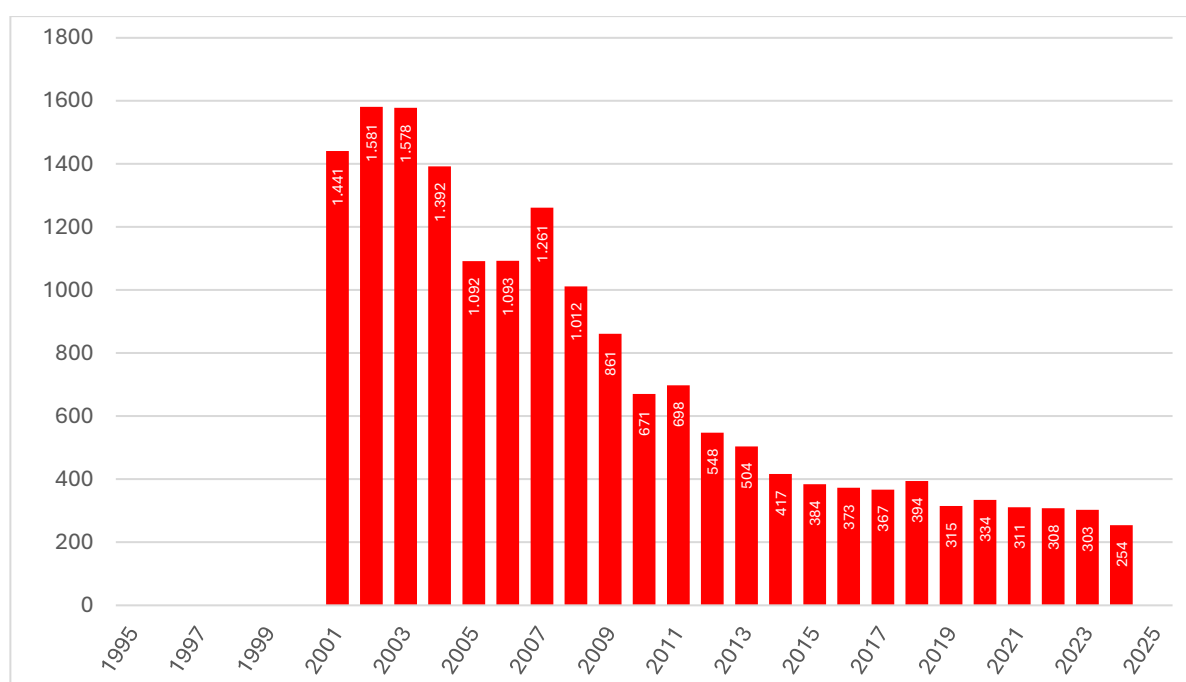

Note: Statistikken omfatter kun de personskaader, der er kommet til politiets kundskab. Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel UHELD3)

Den bedste indikation på, om denne udvikling er udtryk for, at spirituspåvirkning specifikt spiller en mindre rolle for forekomsten af trafikuheld, er, om der tillige er tale om et relativt fald af betydningen af spiritus for det samlede antal trafikuheld med personskaade. Det fremgår af tabel 6.5.14.b, at dette faktisk er tilfældet. Fra 1998 til 2012 har den relative andel ligget mellem 15 og 18 pct., men siden 2016 ”kun” på 10-11 pct.

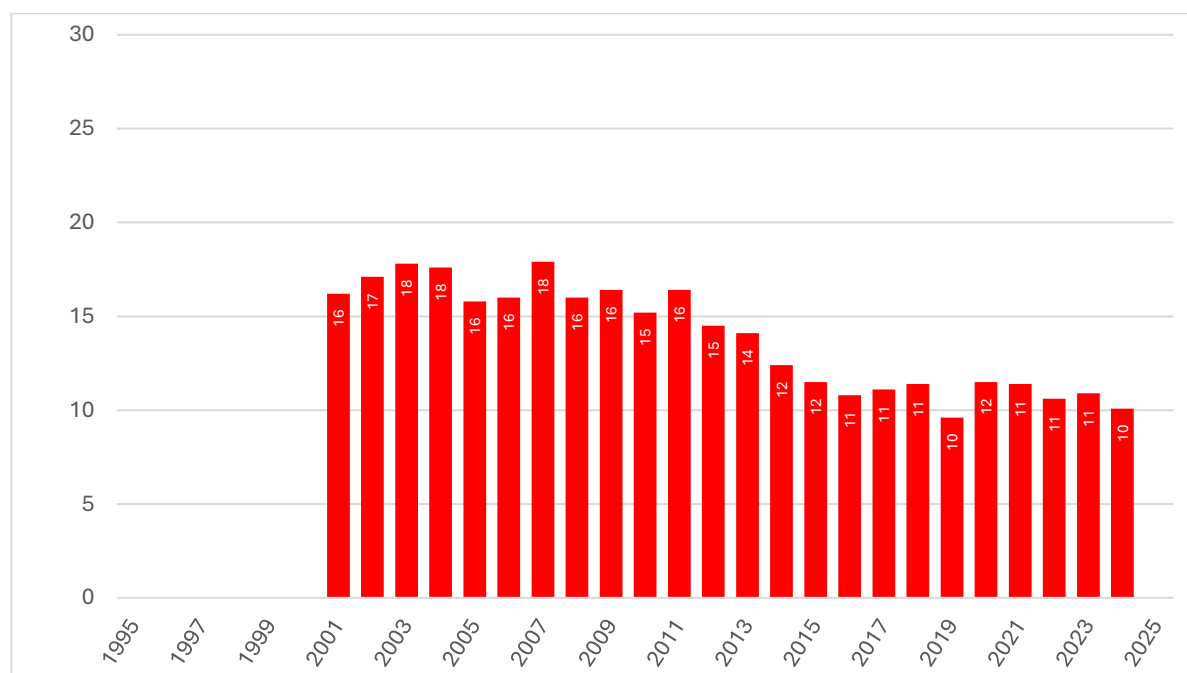
Ved det enkelte trafikuheld kan der være mere end én tilskadekommen. I parallel til opstillingerne 6.5.14.a-b vises opgørelser over antal og andel tilskadekomne ved spiritusulykker i opstillingerne 6.5.15.a-b. Tendenserne er præcis de samme.

Opstilling 6.5.15.a. Antal tilskadekomne ved spiritusuheld i trafikken, 2001 til 2024.

Note: Statistikken omfatter alene de personskaader, der er kommet til politiets kundskab. Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel UHELD8)

Opstilling 6.5.15.b. Procent tilskadekomne i trafikken i forbindelse med spiritusuheld, 2001 til 2024.

Note: Statistikken omfatter kun de personskader, der er kommet til politiets kundskab. Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel UHELD8)

Tilsvarende er blevet opgjort for lettere tilskadekomne, alvorligt tilskadekomne og dræbte hver for sig. Antal lettere tilskadekomne ved spiritusuheld falder fra tæt ved to om dagen i gennemsnit i 2001 – 690 – til mindre end to om ugen i gennemsnit i 2024, 79. De 79 lettere tilskadekomne ved spiritusulykker i 2024 er det laveste antal i hele perioden. Andelen af lettere tilskadekomne ved spiritusulykker af samtlige lettere tilskadekomne falder fra 15,3 pct. i 2001 til 10,1 pct. i 2024. Denne andel har ligget ret konstant omkring de 11 pct. siden 2014.

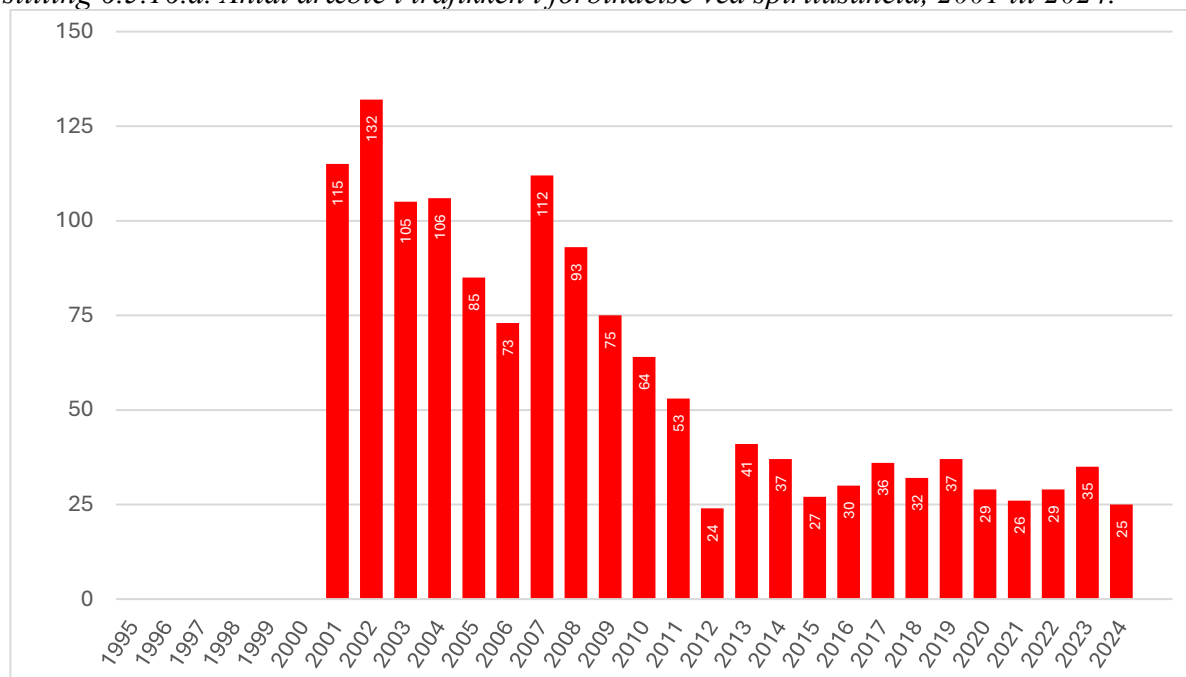
Antal alvorligt tilskadekomne ved spiritusuheld falder fra tæt ved to om dagen i gennemsnit i 2001 – 636 – til omkring 3 om ugen i 2024, 150. Andelen af alvorligt tilskadekomne ved spiritusulykker af samtlige alvorligt tilskadekomne falder fra 16,1 pct. i 2001 til 9,8 pct. i 2024. Både i omfang og udvikling er der således ikke den store forskel i lettere og alvorligt tilskadekomne ved spiritusulykker indtil videre i indeværende årtusinde.

Det nye årtusinde indledes med, at der i 2001 blev dræbt 115 i forbindelse med spiritusuheld i trafikken, og i 2002, 132. De følgende år falder det årlige antal dræbte i forbindelse med spiritusuheld meget kraftigt, og i 2012 kommer man helt ned på 24. Disse 24 i 2012 er indtil videre ikke blevet undergået. Som man kan se af opstilling 6.5.16.a er den faldende tendens ophørt efter 2012, og antal dræbte i forbindelse med færdselsuheld har siden da ligget ret konstant. I 2023 var der 35, der blev dræbt i trafikken i forbindelse med spiritusuheld, hvor der i 2024 var 25, der blev dræbt i trafikken i forbindelse med spiritusuheld.

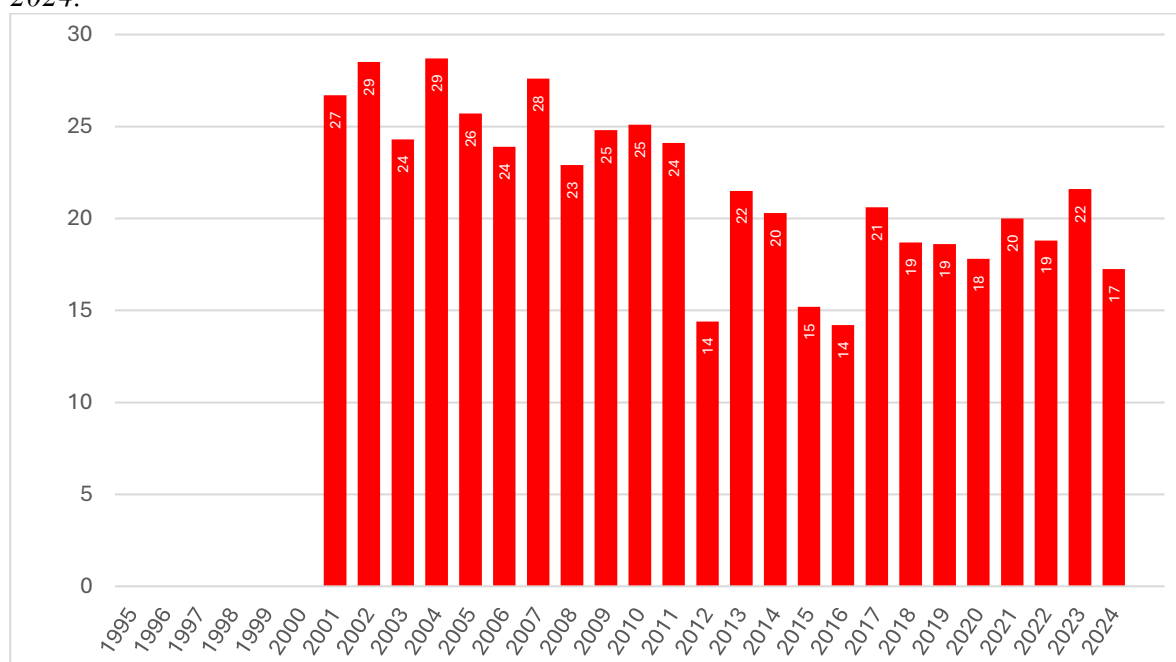
Ved udgangspunktet i begyndelsen af årtusindet er andelen af dræbte ved spiritusuheld i forhold til det samlede antal dræbte i trafikken langt større end ved tilskadekomne i alt, lettere tilskadekomne

og alvorligt tilskadekomne, jf. opstilling 6.5.16.b. Fra 2001 til 2011 drejer det sig omkring hver fjerde. I 2012 er denne andel bemærkelsesværdig lav – 14 pct. Fra 2017 til 2023 ligger det årlige antal dræbte ved spiritusuheld i forhold til det samlede antal dræbte på omkring 20 pct.

Opstilling 6.5.16.a. Antal dræbte i trafikken i forbindelse ved spiritusuheld, 2001 til 2024.

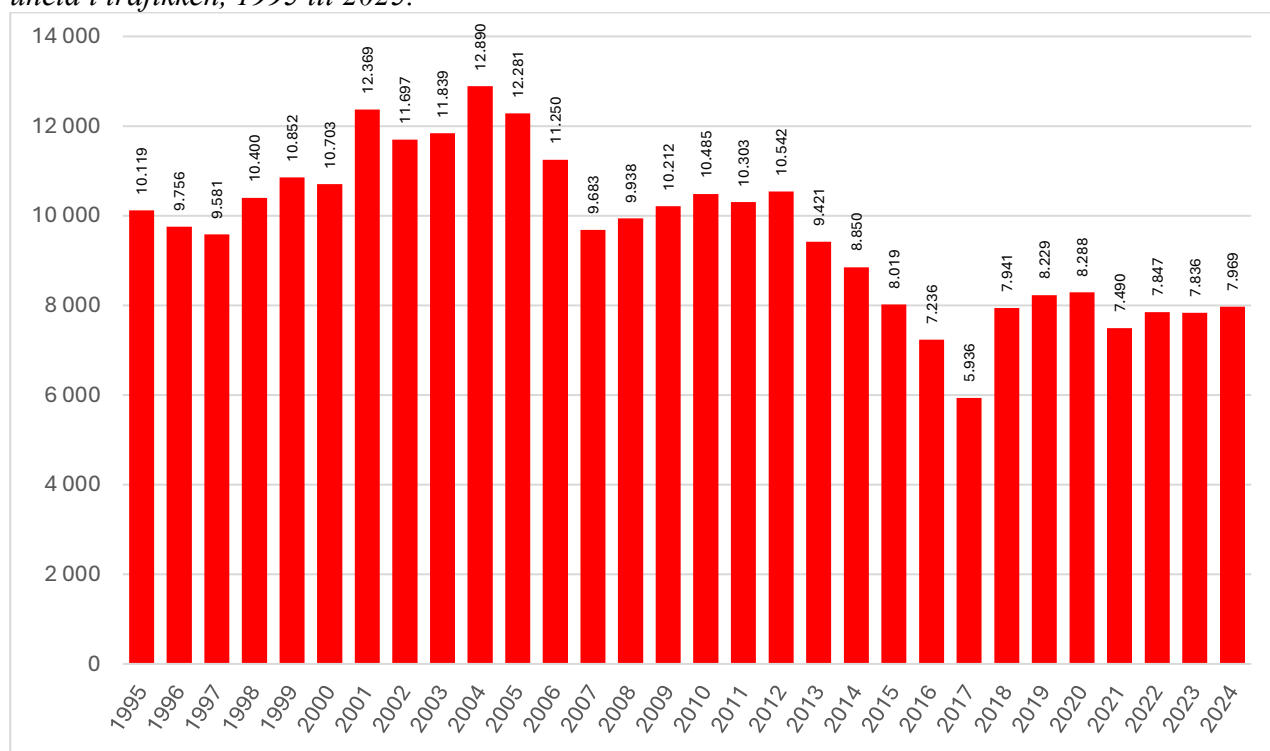
Opstilling 6.5.16.b. Procent dræbte i trafikken der er sket i forbindelse ved spiritusuheld, 2001 til 2024.

Note: Statistikken omfatter kun de personskader, der er kommet til politiets kundskab. Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel UHELD8)

En endnu mere usikker indikator på udviklingen i forekomsten af spirituskørsel end tilskadekomster er antal strafferetlige afgørelser for promillekørsel, jf. opstilling 6.5.17.a., fordi det her spiller en stor rolle, hvor meget man har kontrolleret for promillekørsel i trafikken og hvornår. Der er tale om et generelt fald i afgørelser på omkring en femtedel fra 1995 til 2024, men man aner også to bølgebevægelser i udviklingen: En bølge fra 1997 til 2007 med toppunkt i 2004, og en ny bølge fra 2007 til 2017, med toppunkt i 2010-12. Fra 2018 til 2024 har antallet af afgørelser for spiritussager i trafikken ligget tilnærmelsesvis konstant på omkring 8.000 afgørelser om året.³²²

Opstilling 6.5.17.a. Antal strafferetlige afgørelser for spirituskørsel og færdselsuheld med spiritus-uheld i trafikken, 1995 til 2025.

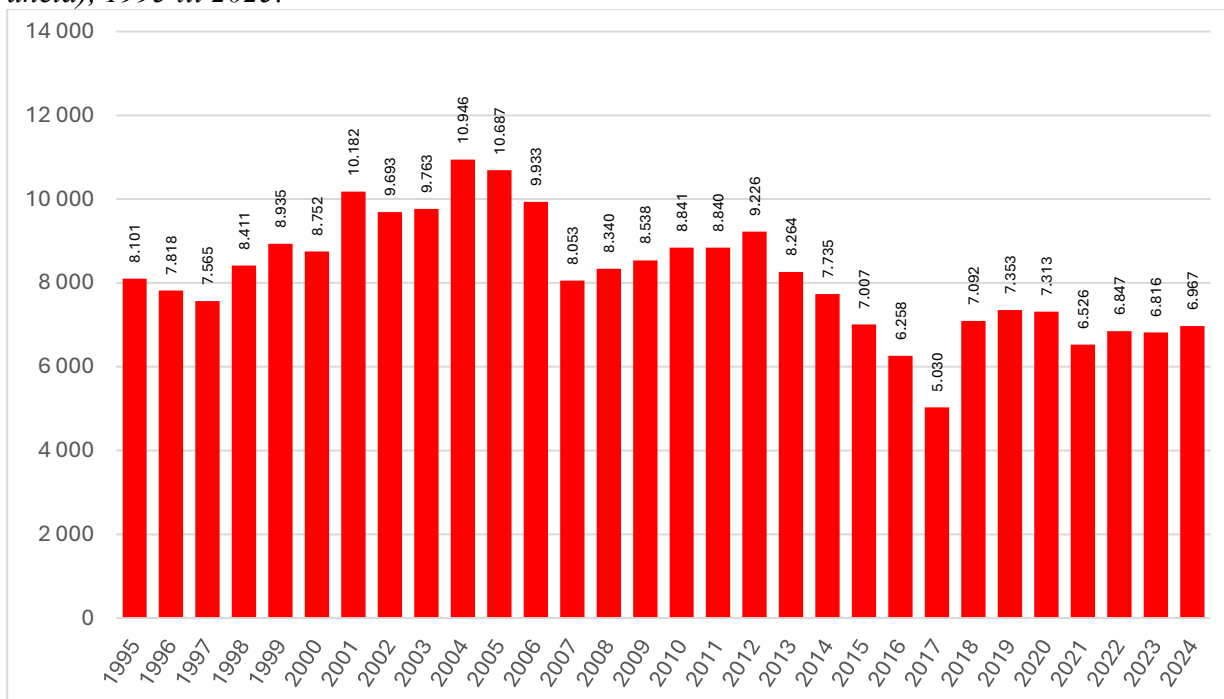
Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel STRAF40)

Afgørelser kan deles op efter, hvorvidt de vedrører spiritussager med eller uden ulykke. De førstnævnte (opstilling 6.5.17.b) vil typisk være sager, der udspringer af politiets kontroller, mens sidstnævnte (opstilling 6.5.17.c) typisk beror på tilkaldelse af politiet.

De nævnte bølgebevægelser m.v. i udviklingen beror især på sager uden ulykke, hvorfor der er grund til at tro, at disse især på beror på antal kontroller mv. For den første bølge, der starter i 1998, kan det have haft betydning, at det var i 1998, promillegrænsen blev nedsat fra 0,8 til 0,5.

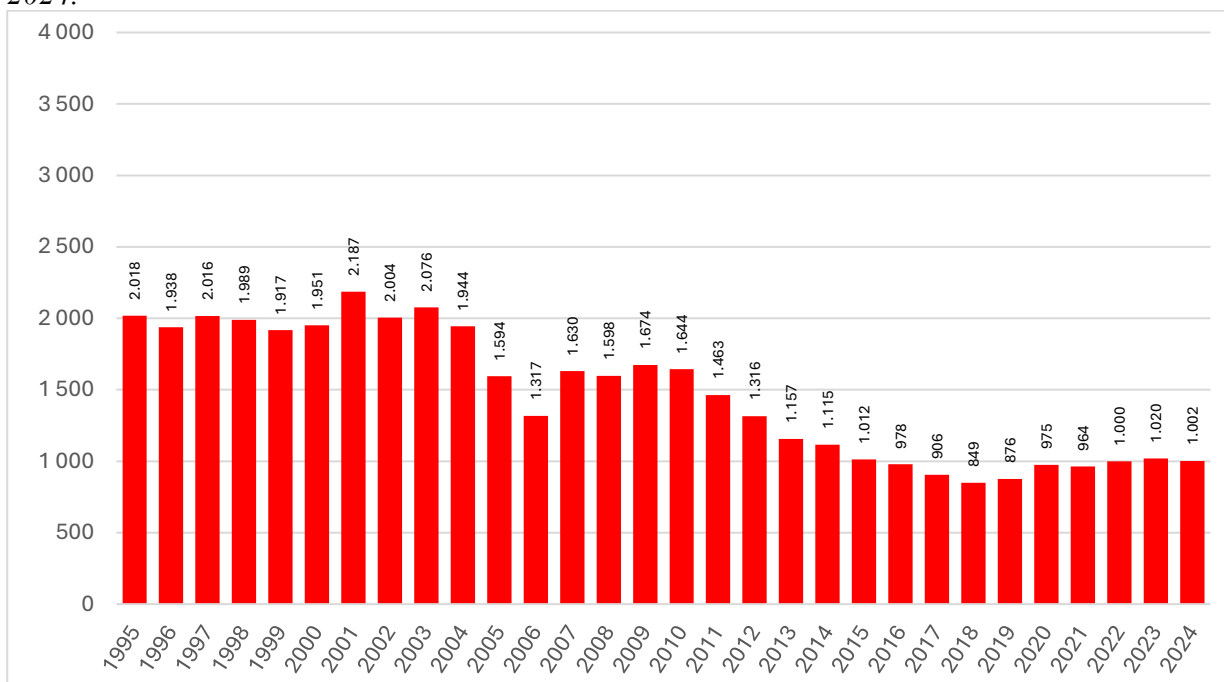
³²² Historisk er man hermed tilbage til det niveau for afgørelser i spiritussager i trafikken, man lå på i begyndelsen af 1970-erne. Det hidtil største antal nåede man op på i begyndelsen af 1980-erne med mere end 20.000 afgørelser årligt.

Opstilling 6.5.17.b. Antal strafferetlige afgørelser for spirituskørsel (eksklusive sager med spiritusuheld), 1995 til 2025.

Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel STRAF40)

Opstilling 6.5.17.c. Antal strafferetlige afgørelser for færdselsuheld med spiritus involveret, 1995 til 2024.

Kilde: www.statistikbanken.dk (tabel STRAF40)

Den udvikling, der findes for afgørelser, har – ikke overraskende – stor lighed med den, der gør sig gældende for forekomsten af tilskadekomster i forbindelse med spiritusuheld.

7. SUBJEKTIV TRYGHED

Det er vigtigt at sondre mellem den *faktiske* og den *oplevede* kriminalitet – man kunne også vælge at sige den objektive og den subjektive – hvad enten det er

- med hensyn til kriminalitetens karakter, omfang og udvikling
- risikoen for at blive udsat for kriminalitet
- trygheden/utrygheden med hensyn til kriminalitet
- hvad der er årsager til kriminaliteten
- og hvordan der reageres på kriminaliteten.

7.A. FORESTILLINGER OM KRIMINALITETEN

Det er i flere undersøgelser påvist, at der kan være – og typisk reelt er – store forskelle mellem den faktiske kriminalitets karakter, omfang og udvikling og befolkningens forestillinger herom.

I en undersøgelse foretaget af Epinion i 2013³²³ konstaterede man, at kriminaliteten målt ved antal anmeldte straffelovsovertrædelser samt pct. af befolkningen, der årligt oplevede sig udsat for tyveri, vold og/eller hærværk, var faldet forholdsvis markant. Til trods herfor mente 50% af befolkningen, at den havde været stigende, 38%, at den lå på samme niveau som for fem år siden, mens kun 10% mente, at den var faldet. Oplevelsen af, at kriminaliteten var stigende var mere udbredt blandt kvinder end blandt mænd, mere blandt ældre end blandt yngre og mere blandt lavt end blandt højt uddannede.

Med hensyn til kriminalitetens omfang og karakter var der en tendens til at undervurdere omfanget af de lovovertrædelser, som en forholdsvis stor del af befolkningen begår, såsom sort arbejde og tyveri fra arbejdspladsen, mens de mere voldsomme og sjældne lovovertrædelser som hjemmetyverier, unge der går med kniv og/eller har været oppe at slås i nattelivet, overvurderes. Ved sidstnævnte er der ligeledes en tendens til, at kvinder i højere grad overvurderer end mænd, ældre mere end yngre og lavt uddannede mere end højt uddannede.

En undersøgelse foretaget af Rambøll to år senere, i 2015,³²⁴ viste samme tendenser: ”Undersøgelsen peger på, at danskerne overordnet set forestiller sig, at der bliver begået minimum ligeså meget vold, voldtægt, indbrud, ungdomskriminalitet, hæleri og hjemmerøveri i dag, som for fem år siden. Samtidigt forestiller danskerne sig, at der bliver begået en del mere it-kriminalitet i dag end for fem år siden. Det sidste har de ret i; der bliver begået mere af visse former for it-kriminalitet i dag, men for en række af de andre kriminalitetsformer er danskernes forestillinger for pessimistiske i forhold til den egentlige forekomst af kriminalitet. Der bliver højst sandsynligt begået færre indbrud og hjemmerøverier i dag, end der gjorde for fem år siden. Samtidigt er kriminaliteten blandt unge mindre udbredt nu end den var i 2010/2011, hvor ungdomskriminaliteten i øvrigt også havde været faldende over en længere årrække. Samme tendens til pessimisme gør sig gældende for danskernes forestillinger om, hvor mange der begår kriminalitet, og hvor mange der udsættes for kriminalitet.

Analysen peger på, at vore forestillinger om kriminalitet er forbundet med en række socioøkonomiske faktorer. Særligt uddannelse og køn har betydning for, hvordan vi ser på kriminalitetsudviklingen, hvor kvinder er mere pessimistiske end mænd, og hvor personer med korte uddannelser er mere pessimistiske end personer med lange uddannelser.”³²⁵

³²³ Se: <https://dkr.dk/media/7034/danskernes-forestillinger-om-kriminalitet.pdf>

³²⁴ Se: https://dkr.dk/media/7036/danskernes_forestillinger_bekymringer_og_adfaerd_i_forhold_til_kriminalitet_ramboll_dkr_2016.pdf

³²⁵ https://dkr.dk/media/7036/danskernes_forestillinger_bekymringer_og_adfaerd_i_forhold_til_kriminalitet_ramboll_dkr_2016.pdf, s. 5.

Den i skrivende stund seneste undersøgelse – foretaget i 2016 af Danmarks Statistik for Justitsministeriet – viser tilsvarende tendenser.³²⁶ Af denne fremgår det bl.a.:

- at der fra 2011 til 2015 er sket et fald på 17% i straffelovsovertrædelser, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kendskab – men 53% af befolkningen tror, at der i samme periode er blevet flere, og kun 15% at der er blevet færre
- at der fra 2011 til 2015 er sket et fald på hele 37% i politiregistrerede røverier – men 45% af befolkningen tror, at der i samme periode er blevet flere, og kun 21% at der er blevet færre³²⁷
- at der fra 2011 til 2015 er sket et fald på 27% i indbrud i beboelser og 38% i indbrud i forretninger og virksomheder, men 50% af befolkningen tror, at der i samme periode er blevet flere, og kun 20% at der er blevet færre
- at der fra 2011 til 2015 er sket et fald på hele 40% i biltyverier, men 36% tror at der i samme periode er blevet flere, og kun 19%, at der er blevet færre
- at der ifølge såvel opgørelser af den registrerede som af den faktisk begåede kriminalitet fra 2011 til 2015 er sket et ganske markant fald i ungdomskriminaliteten, men 32% af befolkningen tror, at der i samme periode er sket en stigning, og kun 26% at den er faldet
- at 10% af befolkningen årligt (ifølge undersøgelser foretaget i 2015) udsættes for tyveri, men gennemsnitligt tror befolkningen, at det drejer sig om 16%
- at 3% af befolkningen årligt (ifølge undersøgelser foretaget i 2015) udsættes for indbrud, men gennemsnitligt tror befolkningen, at det drejer sig om 13%
- at 1,3% af befolkningen årligt (ifølge undersøgelser foretaget i 2015) udsættes for vold, men gennemsnitligt tror befolkningen, at det drejer sig om 12%

Såvel undersøgelsen foretaget af Rambøll³²⁸ som andre tidligere undersøgelser³²⁹ viser, at forestillinger om kriminalitetens omfang og udvikling har en tæt sammenhæng med brug af og eksponering for massemedier. De, der overvurderer kriminalitetens omfang og udvikling, lader sig især eksponere for eller vælger massemedier, hvor kriminalbegivenheder har en relativt fremtrædende plads, og omvendt: De som især lader sig eksponere for massemedier, hvor kriminalbegivenheder har en relativt

³²⁶ Se: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/dans-kernes_opfattelse_af_kriminalitet_i_samfundet_0.pdf

³²⁷ Der er også spurgt om vold, men sammenstillingen her er vanskelig, fordi det er vanskeligt entydigt at sige, hvordan volden faktisk har udviklet sig fra 2011 til 2015.

³²⁸ Her konkluderes følgende om forholdet mellem brug af massemedier og forestillinger om kriminalitetens omfang og udvikling: ”Analysen af mediernes betydning for danskernes forestillinger om og bekymring for kriminalitet viser, at forskelle i avisforbrug, dvs. den type avis vi læser, hænger sammen med vore forestillinger og bekymring om kriminalitet. Personer, som jævnligt læser morgenaviserne (Berlingske Tidende, Politiken, Jyllandsposten og lignende), har en mere optimistisk opfattelse af voldskriminalitetens udvikling de sidste fem år end personer, som sjældent læser den type aviser. Omvendt har personer, som ofte læser tabloidaviser (Ekstrabladet, BT og lignende) samt personer som ofte læser lokalaviser, mere pessimistiske forestillinger om voldskriminalitetens udvikling end personer, som sjældent læser de to. Resultatet er kontrolleret for typiske socioøkonomiske variable, men det kan ikke med sikkerhed fastslås, hvilken vej kausaliteten går: altså om det er avistypen, der påvirker forestillingen om kriminalitet, eller om personer med en pessimistisk forestilling om kriminalitetens udvikling opsøger en bestemt type læsestof.”, s. 5.

³²⁹ Jf. bl.a. Balvig (1995): *Kontrolbilleder – udvalgte tekster* 75-94. Forlaget SocPol, København, s. 95-137. For konkrete undersøgelser i de andre nordiske lande, se bl.a.: Heber, A. (2007): *Var rädd om dig! Rädsla för brott enligt forskning, intervjuer och dagspress*. Kriminologiska Institutionens Avhandlingsserie, nr. 23, Stockholm University, og Smolej, M. og Kivivuori, J. (2006): “The Relation Between Crime News and Fear of Violence. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 7(2), s. 211-227.

fremtrædende plads vil ”foranlediges” til i højere grad at overvurdere kriminalitetens omfang og udvikling.

Flere af de gennemførte undersøgelser viser, at bekymring for kriminalitet er et tredje led i sammenhængen mellem medieeksponering for kriminalbegivenheder og forestillinger om kriminalitetens omfang og udvikling. Jo mere eksponering for kriminalbegivenheder i massemedierne, jo mere overdrevne forestillinger har man om kriminalitetens omfang og udvikling, og desto mere bekymret er man for kriminaliteten i samfundet osv. Omend det er svært at afgøre, om der er tale om egentlige årsagssammenhænge, så tyder dette i hvert fald på, at bedre orientering og information om kriminalitetens faktiske omfang og udvikling burde kunne reducere bekymringen for kriminalitet.

Så vidt vides er der i skrivende stund ikke foretaget senere undersøgelser, og det er således ikke muligt at sige noget om, hvordan forestillingerne om kriminalitetens omfang og udvikling senere end 2015 har udviklet sig, og om oplevelsen af kriminalitetens omfang og udvikling er blevet mere eller mindre i overensstemmelse med realiteterne.

7.B. BEKYMRING FOR KRIMINALITET

Befolkningens forestillinger om deres risiko for at blive udsat for forskellige former for kriminalitet er kun sporadisk belyst og ikke på en ensartet måde, hvorfor det selvfølgelig heller ikke er muligt at sige noget helt sikkert om udviklingen.³³⁰

Det er under alle omstændigheder vigtigt, at disse forestillinger ikke uden videre bruges som målestokke for, hvor bekymret eller ængstelig man er for at blive udsat for kriminalitet, altså det der gerne kaldes for den subjektive tryghed. Man kan fx godt være i en situation, hvor man nøgternt vurderer, at risikoen for at blive udsat for en eller anden form for kriminalitet er stor, uden at man af den grund er bekymret eller ængstelig – eller omvendt.

Der er mange måder at specificere og opdele den subjektive tryghed med hensyn til kriminalitet på. Den mest gennemgående og grundlæggende er sondringen mellem hvad nogle kalder frygt og angst, andre specifik og uspecifik utryghed og andre igen speciel og generel utryghed.³³¹

Eksempel på den specifikke frygt for kriminalitet: Man er bekymret for at stille sin cykel om aftenen ved den meget befærde Nørreport Station på grund af risikoen for, at den kan blive stjålet.

Eksempel på den generelle angst for kriminalitet: En meget stor del af tiden og rigtig mange steder føler man ængstelse helt ned i maven for, at nogen vil gøre én noget ondt, uden at man rigtigt kan forklare hvorfor.

Angst, der når et vist niveau og en vis intensitet, er altid problematisk i den forstand, at det alvorligt reducerer den ængsteliges livskvalitet, såvel umiddelbart som på længere sigt. Den betyder en vedvarende tilstand af psykisk, men også fysisk ubehag, og får én til at undlade handlinger – som fx at gå en tur – som man ellers ville finde ønskværdigt. Angst for kriminalitet vil ofte være associeret med en mere generel og grundlæggende eksistentiel angst.

Den specifikke frygt for kriminalitet derimod er ikke nødvendigvis problematisk. Den kan være funktionel ved, at den faktisk medvirker til at forhindre et endnu større ubehag, som fx at få stjålet sin cykel om aftenen på Nørreport Station. Det kan også være, at den mere eller mindre indeholder sin egen løsning, som ikke er særlig omkostningsfuld, såsom at parkere cyklen udenfor en café med store glasruder i nærheden af Nørreport Station.

Den specifikke frygt for kriminalitet er først problematisk, når den nettobelastning for ens livskvalitet (velvære og ønskede handlemuligheder), den betyder, på kortere og/eller på længere sigt, er betydelig og ikke rigtig står i forhold til den faktiske risiko eller det i sig selv alvorlige ved at blive udsat.

³³⁰ Hvad der slet ikke er belyst, er befolkningens forestillinger om deres risiko for at (komme til at) begå kriminalitet, fx inden for det kommende år eller nogensinde i fremtiden.

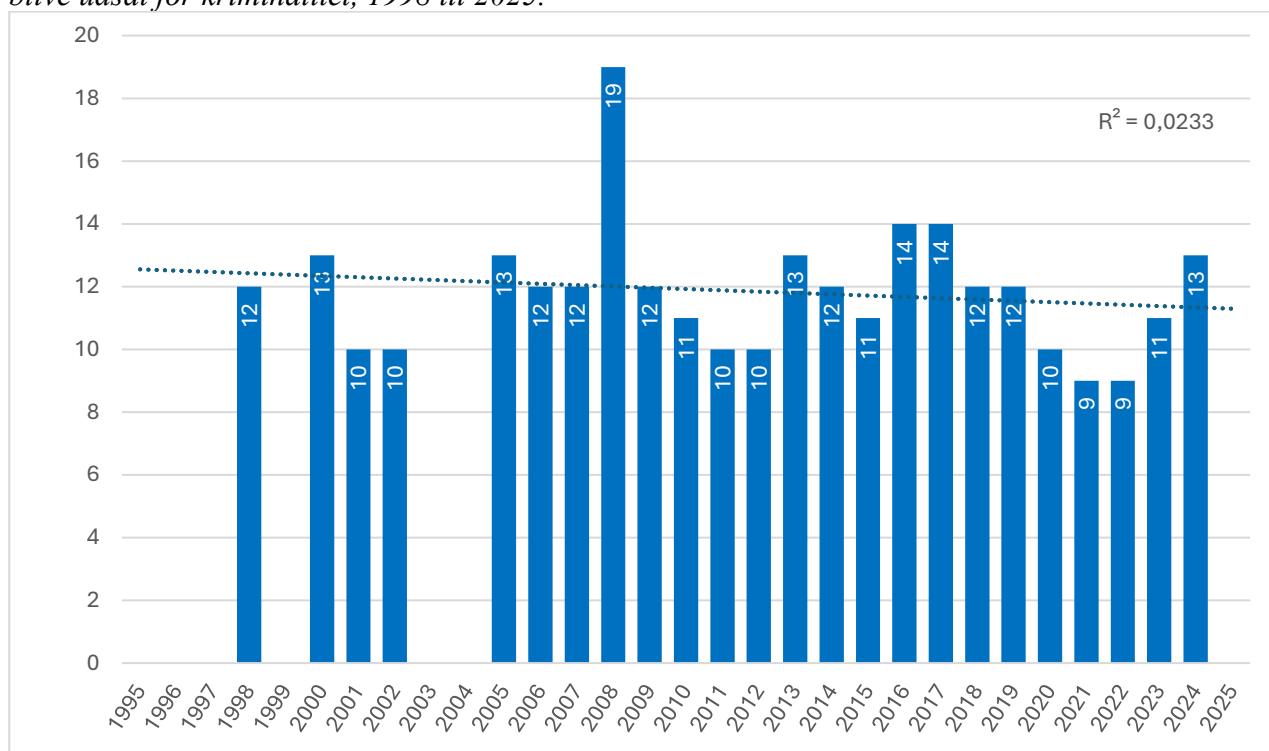
³³¹ For en diskussion af begrebet subjektiv tryghed se bl.a. Scherg, R. (2018): *Utryghed som fænomen. Er man tryk, hvis man ikke er utryk?* Det Kriminalpræventive Råd. <https://dkr.dk/materialer/trygge-byer/utryghed-som-faenomen>

Desværre er det sjældent, at målinger af menneskers personlige bekymringer forsøger endsige formår at afdække, hvor udbredt hvad vi kan kalde den funktionelle frygt er, og hvor udbredt den problematiske eller dysfunktionelle frygt og angst er – men det er også virkelig svært.

Da man i 1976 for første gang i Danmark forsøgte at afdække, i hvilket omfang befolkningen personligt bekymrede sig for kriminalitet, blev de stillet følgende spørgsmål: ”Er dette med risikoen for at blive offer for kriminalitet (blive overfaldet, få sin bil, cykel eller pung stjålet eller ødelagt o.l.) noget, De personligt ofte tænker på?”. Opfølgende interviews viste, at næsten alle dem der svarede ”Næsten hele tiden” led af en dysfunktionel frygt og angst, og også de fleste af dem, der svarede ”Ofte”. Om dette har ændret sig med tiden, ved vi ikke, men af opstilling 7.B.1 kan man se, at det over tid – fra 1998 til 2024 – er en ret konstant andel på omkring 11%, plus/minus 1-3%, der svarer ”Næsten hele tiden” eller ”Ofte”. Kun ét år skiller sig markant ud. Det er 2008. Fordi målingerne det år blev foretaget månedsvist kan man se, at det udslagsgivende her var den bandekrig der brød ud i august 2008 og den meget omfattende omtale heraf, der fandt sted i medierne. Det er ikke så meget, dem der svarer ”Næsten hele tiden”, der stiger, men dem der svarer ”Ofte” (med 6 procentpoint).

Ser vi på den gruppe, hvor vi vurderer, at vi i ret entydigt har at gøre med den dysfunktionelle angst, så drejer det sig for hele perioden fra 1998 til 2024 om 1,7%. Max. har været 2,8% (i 2009) og min. 1,1% (i 2006 og 2022). I 2024 var det 1,5%.³³²

Opstilling 7.B.1. Procent der ofte eller næsten hele tiden tænker på deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 1998 til 2025.

Kilde: Balvig, 2025 – og tidligere tilsvarende publikationer.

³³² I 1977 var denne andel oppe på 4% og i 1984 på 5%, jf. Balvig & Høigård (1988): *Kriminalitet og straf i tal og tekst*. Borgens Forlag, København, s. 26.

For en del af perioden har vi også en anden undersøgelsesrække at trække på med hensyn til subjektiv tryghed. Den kaldes for ”politiets tryghedsundersøgelser”, og er i de seneste år blevet foretaget af Justitsministeriets Forskningsenhed. Det spørgsmål, befolkningen er blevet stillet i disse undersøgelser, har følgende ordlyd: ”Nu kommer der et spørgsmål om frygt for kriminalitet. På en skala fra 1-7, hvor 1 er ’jeg føler mig grundlæggende tryk i mit nabolag’ og 7 er ’jeg føler mig grundlæggende utryk i mit nabolag’, hvor tryk eller utryk føler du dig så? Med nabolag menes det område, der umiddelbart omgiver din bopæl.” Her betones altså, at det drejer sig om frygt for kriminalitet, og der skal besvares ud fra hvor grundlæggende tryk, man føler sig, ikke i al almindelighed, men i sit nabolag. Det skal ske ved hjælp af en skala fra 1 til 7, hvor der sættes ord på 1 og 7, men ikke de andre skalapunkter. I afrapporteringen har man valgt, selvfølgelig lidt arbitrært idet vi ikke konkret helt ved, hvad det ”betyder” for livskvaliteten, at se på de ”utrykke” som dem, der svarer 5-7 på skalaen.

Det er i perioden 2013 til 2024 tilfældet for 6-9%, uden nogen klar tendens til stigning eller fald.³³³ Tillægger man dem, der svarer ”4” på spørgsmålet, får vi procenter, der i størrelsesordenen meget svarer til dem, vi finder i opstilling 7.B.1.

Interessant ved disse undersøgelser er især, at man ved de seneste tre undersøgelser – i 2022, 2023 og 2024 – konkret har spurgt ind til, hvor tryk man befinder sig i forskellige dele af sit nabolag. I 2024 er det meget få, 2%, der føler sig ”Utrykke” eller ”Meget utrykke” i deres bolig. Der er ingen steder, hvor et flertal føler sig utrykke, men relativt mange føler sig utrykke ”I baggårde, gyder eller tunneler” (41%), på ”Parkeringspladser og i parkeringskældre” (23%), ”I fælles loftsrum og kældre, herunder vaskekældre” (21%), ”På stationer og ved stoppesteder” (19%) og ”På stier” (19%). Samlet set var det godt og vel 4 ud af 10, der følte sig utrykke på mindst ét af de 12 steder i nabolaget, de blev udspurgt om. Det er uoplyst, hvor mange, der overhovedet har – og i givet fald i hvilket omfang – de nævnte steder i deres nabolag, ligesom det har været op til de adspurgte selv at afgrænse, hvad de har tænkt på og svaret ud fra som deres ”nabolag”. Det er endvidere uoplyst, hvor meget den eventuelle utryk ved bestemte steder i nabolaget betyder for deres livskvalitet, især om det betyder undgåelse el.lign. med hensyn til at opholde sig eller færdes på disse steder, som ellers kunne være ønsket.

Ved at sammenholde hvilke typer adfærd med, om det har gjort dem meget utrykke, kan man få et bud på, hvor man især kan sætte ind i de lokale områder, hvor man bor, med henblik på at mindske befolkningens tryksooplevelser. Det viser sig først og fremmest at være med hensyn til trafikken: ”Hensynsløs kørsel i bil eller på scooter, knallert m.v.”. I 2024 har 65% oplevet denne form for adfærd i deres nabolag, og af dem er det 26% der har oplevet at det har gjort dem meget utrykke. Sammenstillet er det altså hver sjette – 17% - der har oplevet meget tryksoedsskabende aggressiv trafik. For ”Anden kriminalitet” er det 12%, for ”Personer uden ærinde” 12%, for ”Aggressiv eller chikanerende adfærd” 8%, for ”Tilstedeværelse af misbrugere, hjemløse og/eller andre socialt udsatte” 6% og for ”Grupper af børn og unge der hænger ud”, ”Rocker og bandeaktiviteter” og ”Personfarlig kriminalitet” i hvert tilfælde 5%.

Det er ikke noget nyt, at det problem flest ser som et stort problem i deres boligområder er trafikken. I perioden fra 1998 til 2008, blev der gennemført en række befolkningsundersøgelser, hvor der blev spurgt ind til, hvorvidt man betragtede 17 forskellige former for adfærd i deres nabolag som

³³³ Jf. <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2025/12/Tryksoedsoedsoegelse-2024-1.pdf>

problematisk. I samtlige undersøgelser var det ”Aggressiv bilkørsel og biltrafik” som flest syntes udgjorde et stort eller temmelig stort problem, gennemsnitlig 21%. Hertil kom at også relativt mange nævnte ”Cykelkørsel uden lys, på fortove o.l.”, 13%, og ”Scooter-/knallertkørsel”, 12%. Næst højest på listen, efter aggressiv biltrafik, placerede indbrudstyverier sig, med 15%. Til sammenligning blev fx ”Vold og/eller truende adfærd” nævnt som et stort eller temmelig stort problem af 5% og ”Alkoholikere eller narkomaner på gaden” ligeledes af 5%. Der var relativt flere, der syntes at ”Hunde” var et stort eller temmelig stort problem i deres nabolag, 8%.³³⁴

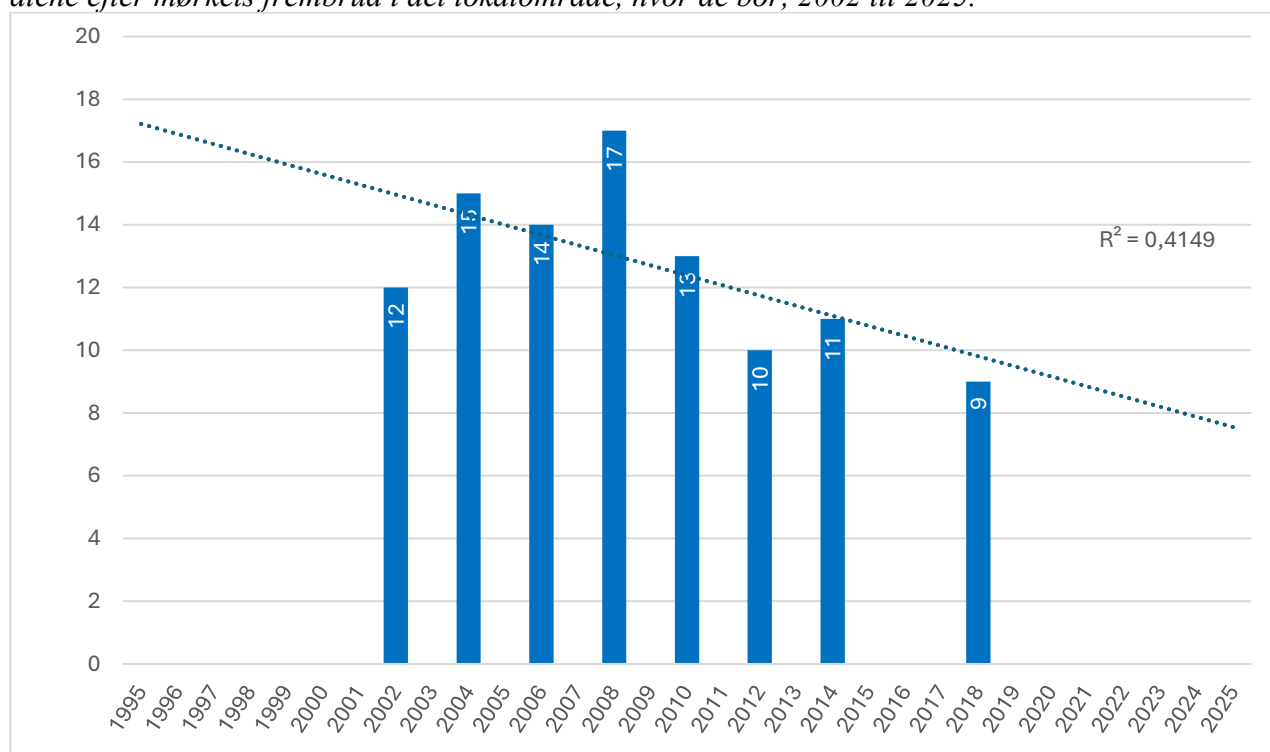
Et af de nærmest klassiske spørgsmål, der forsøger at afdække aspekter af den personlige bekymring for kriminalitet, der ligeledes fokus på situationen i det nabolag, hvor man bor, har følgende ordlyd: *Hvor tryk føler du dig – eller ville føle dig – når du færdes alene efter mørkets frembrud i det lokale område, hvor du bor?* Svarmulighederne er ”Meget tryk”, ”Tryk”, ”Hverken tryk eller utryk”, ”Utryk” og ”Meget Utryk”. Som led i en række europæiske undersøgelser blev dette spørgsmål senest stillet til den danske befolkning i 2018. Her erklærede 56% sig ”Meget trykke”, 35% ”Trykke”, 7% ”Utrykke” og 2% ”Meget utrykke”.³³⁵

Det er lidt uklart, om Danmark har deltaget i disse undersøgelser efterfølgende (i 2020/21 eller senere), men der er i hvert fald i skrivende stund ikke offentliggjort data om bekymring for kriminalitet i Danmark på European Social Surveys officielle hjemmeside.

³³⁴ Balvig, F. & Holmberg, L. (2011): *Verdens bedste POLITI. Politireformen i Danmark 2007-2011*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København, s. 121

³³⁵ Jf. <https://ess.sikt.no/en/datafile/b2b0bf39-176b-4eca-8d26-3c05ea83d2cb>

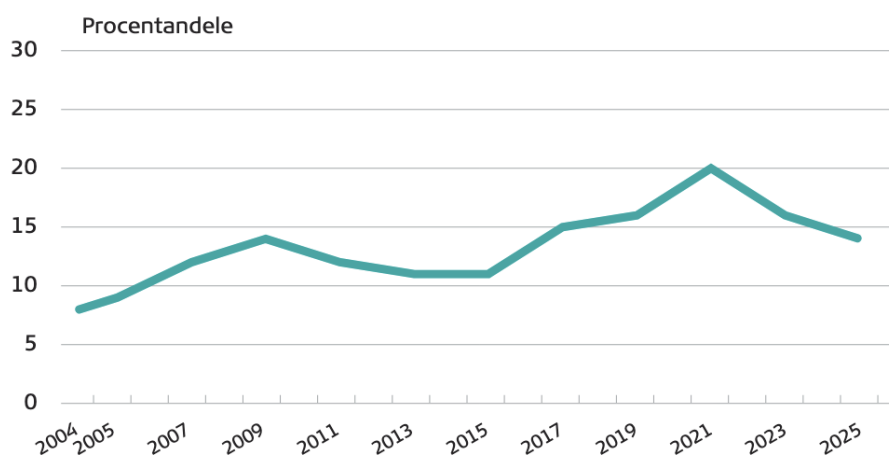
Opstilling 7.B.2. Procent der føler – eller ville føle – sig utrygge eller meget utrygge, når de færdes alene efter mørkets frembrud i det lokalområde, hvor de bor, 2002 til 2025.

Kilde: Data fra European Social Survey, jf.. <https://ess.sikt.no/en/>

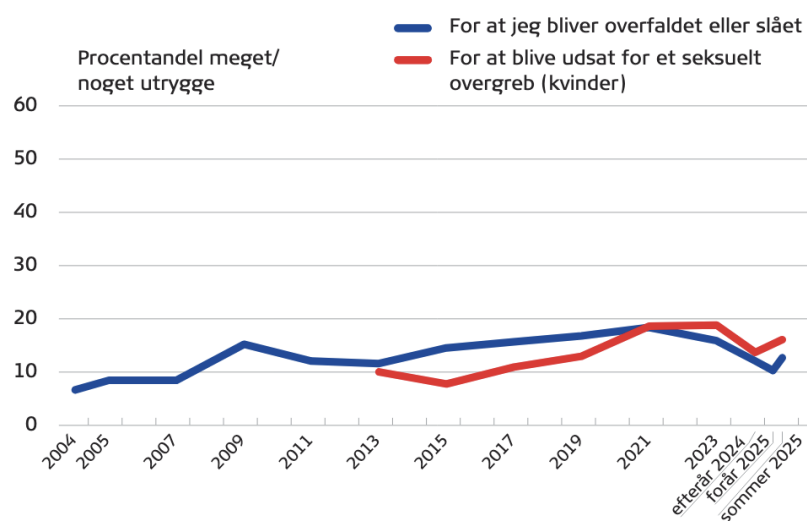
Tendenslinjen viser en faldende tendens, jf. opstilling 7.B.2, men procentforskellene er ikke overvældende store, og der er "kun" otte undersøgelser at forholde sig til. Den procentvise andel utrygge ligger ret tæt op ad, hvad vi så for, hvor mange der næsten hele tiden eller ofte tænker på risikoen for at blive udsat for kriminalitet. Hvis man ser på, hvor mange, der følte sig "Meget trygge" var det i 2002 52%, i 2018 56%.

I Tryg Fondens tryghedsmålinger har man stillet udvalg af de 18-65-årige spørgsmålet: "Hvor tryg føler du dig ved at gå alene i det område, du bør i, efter mørkets frembrud?" og i den følgende graf er vist, hvor stor en andel af de udspurgte, der har svaret "Ret utryg" eller "Meget utryg", fra den første undersøgelse i 2004 til den seneste i 2025:

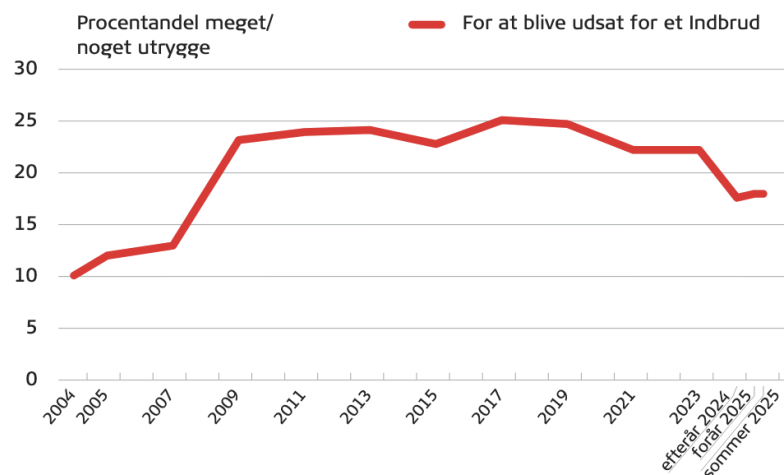
Kilde: Andersen, J., Goul Andersen, J., Hede, A., Danneris, S. & Madsen, G.H. (2025): *Tryghed og demokrati i Danmark 2025. Trygfondens Tryghedsmåling2025*. TrygFonden, København, s. 19.

I samme undersøgelser er man blevet spurgt om, hvor tryk eller utryk man er med hensyn til at blive overfaldet eller slået og med hensyn til at blive udsat for et seksuelt overgreb (kvinder). I den følgende graf er vist, hvor stor en andel, der føler sig "Noget utryk" eller "Meget utryk":

Kilde: Andersen, J., Goul Andersen, J., Hede, A., Danneris, S. & Madsen, G.H. (2025): *Tryghed og demokrati i Danmark 2025. Trygfondens Tryghedsmåling2025*. TrygFonden, København, s. 18.

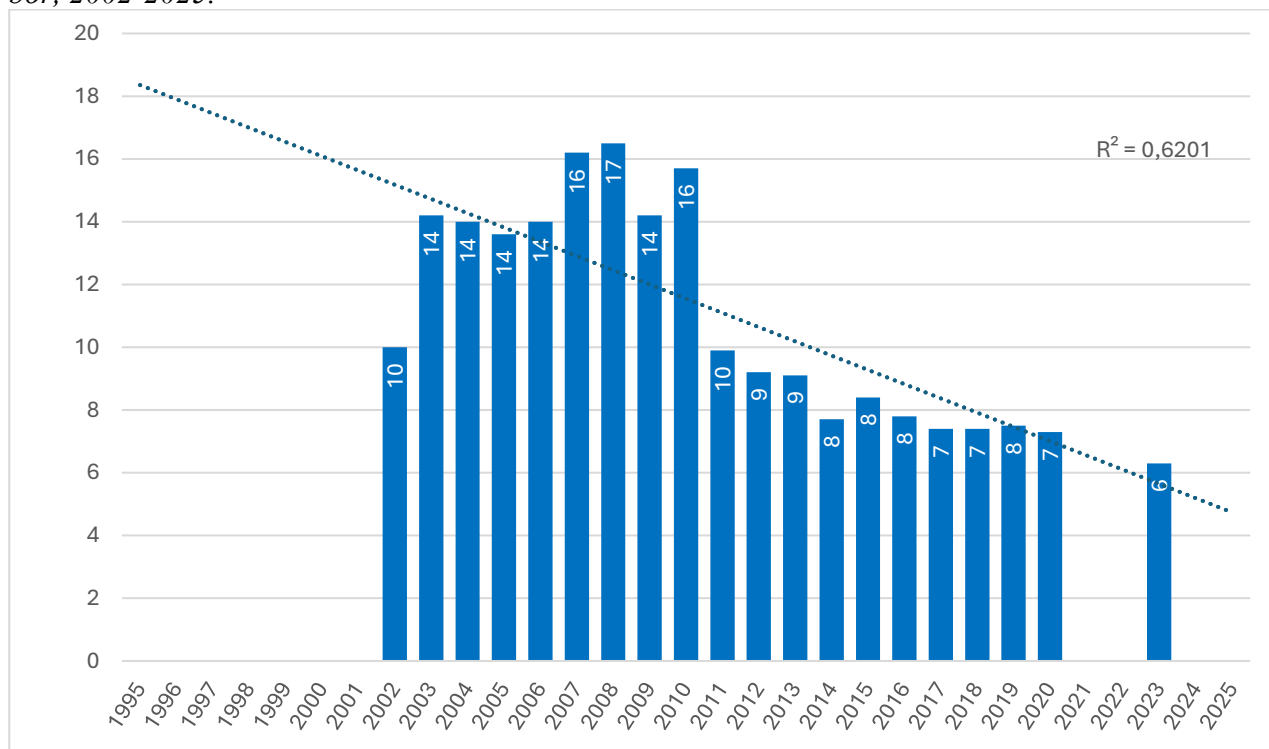
Tilsvarende med hensyn til risikoen for at blive udsat for indbrud:

Kilde: Andersen, J., Goul Andersen, J., Hede, A., Danneris, S. & Madsen, G.H. (2025): *Tryghed og demokrati i Danmark 2025. Trygfondens Tryghedsmåling 2025*. TrygFonden, København, s. 17.

Som en del af de systematiske kortlægninger, der foretages i EU-regi af befolkningernes levevilkår m.v., har man også et enkelt spørgsmål med, der har som formål at sige noget om omfanget af og udviklingen med hensyn tryghed i forhold til kriminalitet. Det foregår i regi af Europol. Også dette vedrører lokalområdet/nabolaget, men selve spørgsmålet lægger lige så meget op til at afdække forestillinger om kriminalitet i lokalområdet som utrygheden ved denne, idet man spørges, om man mener der er kriminalitet, vold eller hærværk i det nabolag, hvor man bor, jf. opstilling B.3.

Opstilling 7.B.3. Procent der mener der er kriminalitet, vold eller hærværk i det nabolag, hvor de bor, 2002-2025.

Kilde: EUROSTAT: EU-SILC Survey.

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_MDDW03/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=c8db1c67-bc47-49dd-a656-da4dc3d8b44b og https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mddw03/default/table?lang=en

Note: Der er også gennemført en undersøgelse i 2021, men her er Danmark ikke med.

De europæiske undersøgelser kan naturligvis også bruges til at sætte bekymringen for kriminalitet i Danmark i perspektiv af situationen i andre lande. Generelt viser det sig, at den personlige bekymring for kriminalitet i Danmark ligger på et relativt lavt niveau, men meget på linje med de øvrige nordiske lande.³³⁶ Ligesom danskerne til stadighed i europæiske og endog globale undersøgelser viser sig som en kvalificeret kandidat til titlen som verdens lykkeligste folkefærd, synes danskerne også at være det med hensyn til den personlige tryghedsfølelse i forhold til risikoen for at blive udsat for kriminalitet – til trods for at Danmark ikke udmærker sig ved et specielt lavt kriminalitetsniveau.³³⁷

Hvis vi skal forsøge at sammenfatte hvad de her nævnte temmelig forskellige målinger af den personlige bekymring for kriminalitet samlet (opstilling 7.B.1, 7.B.2, 7.B.3 og de tre målinger foretaget af Tryk Fonden) synes at vise, så er det for det første, at der er sket en stigning fra begyndelsen af årtusindet frem til omkring 2008/09, og for det andet at bekymringsniveauet ved slutningen af

³³⁶ Jf. bl.a. den sammenstilling af data fra European Social Survey, runde 2018, som Justitsministeriets Forskningsenhed har foretaget: <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/12/Tryghed-og-tillid-til-politi-og-retssystem-Danmark-i-forhold-til-andre-europaeiske-lande-webtilgaengelig.pdf>

³³⁷ Det er langt fra nogen ny situation, at det forholder sig således, jf. diverse internationale undersøgelser og sammenligninger vedrørende situationen i årene omkring årtusindeskiftet: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsmraader/Forskning/Forskningsrapporter/2003/Utryghed_angst_bekymring.pdf

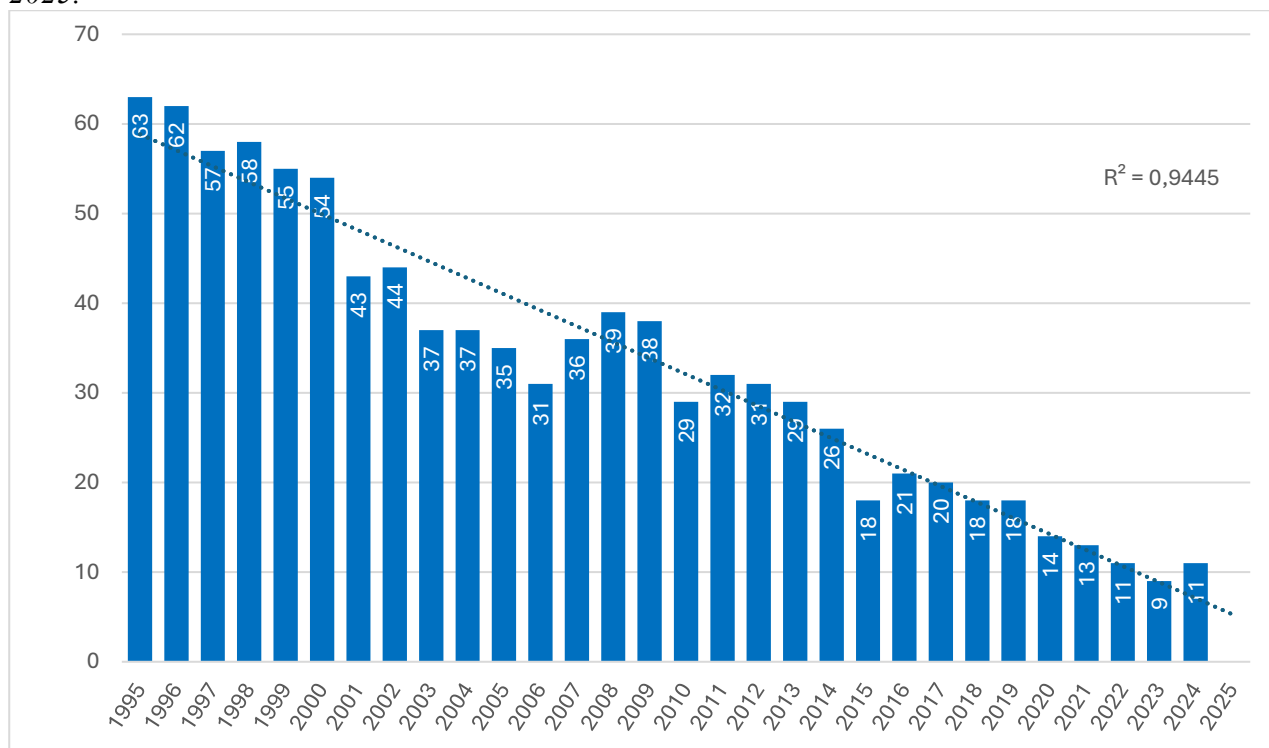
perioden, i 2024/25 er højere end ved de første målinger i begyndelsen af årtusindet. For det tredje er der meget, der tyder på – men det er ikke helt entydigt – at der er sket et fald de seneste år, fra lige før Covid19-epidemien og frem til 2025.

En anden side af bekymringen for kriminalitet end den personlige er den samfundsmæssige. Man kan jo fx udmærket være helt tryk ved sin egen situation, men utryk ved og bekymret for kriminaliteten i samfundet som sådan. Man mangler et godt og dækkende dansk ord for den samfundsmæssige bekymring. På engelsk vil man typisk kalde det for ”concern”.

Vi nøjes med ”den samfundsmæssige bekymring”, og den er faktisk målt og vejet på årsbasis i samtlige de år, der indgår i den periode, vi fokuserer på, jf. opstilling 7.B.3. Det spørgsmål, befolkningen blev stillet i 2024, var følgende: *I hvilken grad er du bekymret for vold og anden kriminalitet i samfundet?* Svarmulighederne var ”Meget bekymret”, ”En del bekymret”, ”Kun lidt bekymret” og ”Slet ikke bekymret”.³³⁸

³³⁸ I 1985 påbegyndte Institut for Konjunktur-Analyse v. Jørn Thulstrup en måling af befolkningens bekymringer og inkluderede et spørgsmål, der lyder: ”Hvor meget bekymrer du dig for vold og kriminalitet i samfundet?” I 2009 gik Institut for Konjunktur-Analyse sammen med Catinét og blev til Catinét-IFKA. I juli 2010 overtog Voxmeter denne analysevirksomhed. Da disse målinger af befolkningens bekymringer ikke længere gennemføres af analyseinstitutter på en måde, der er sammenlignelig med de tidligere, blev det i 2015 besluttet at lade spørgsmålet indgå i de såkaldte offerundersøgelser, hvor der også spørges om den personlige bekymring for kriminalitet, jf. opstilling 7.B.1. Det indgik første gang i oktober 2015 og er siden indgået i hver undersøgelsesrunde. Det er vigtigt at påpege, at resultaterne fra år 2015-2024 næppe er fuldstændigt sammenlignelige med tidligere års resultater, da udvælgelsen af respondenter, vægtning af bortfald samt konteksten for spørgsmålet er anderledes end i de tidligere undersøgelser. For resultatet af undersøgelserne foretaget før 1995, dvs. fra 1985 til 1994, se: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2003/bekymring_forvold_2003.pdf

Opstilling 7.B.3. Procent der er meget bekymret for vold og anden kriminalitet i samfundet, 1995 til 2025.

Kilde: Balvig, 2025 – og tidligere tilsvarende publikationer.

Note: Der er ikke foretaget nogen undersøgelse i 2025.

I de sidste tre år er det omkring 10%, der giver udtryk for, at de er ”Meget bekymret” for kriminaliteten i samfundet. Ved de første målinger, i 1995 og 1996, var det over 60%, og der er altså sket et nærmest dramatisk fald i andelen af danskere, der føler sig meget bekymrede for vold og kriminalitet i samfundet – i forlængelse af at den registrerede straffelovskriminalitet og udsathed for tyveri, vold og hærverk under ét også er faldet, men ikke nødvendigvis derfor.

Man skal være opmærksom på, at hvor mange der erklærer sig bekymret for kriminaliteten i samfundet, er stærkt afhængig af såvel den kontekst, der spørges i, som den reelle samfundsmæssige kontekst på et givet tidspunkt.

Den kontekst der spørges i: I de første år, spørgsmålet blev stillet, blev der også stillet spørgsmål om bekymringsniveauet for en lang række andre samfundsforhold som fx arbejdsløshed og forurening/miljø. Volden og kriminaliteten placerede sig her typisk som noget af det, flest var bekymret for. Sammenholder man det imidlertid med andre undersøgelser, hvor der helt åbent blev spurgt om, hvilke tre eller fem samfundsforhold, man bekymrede sig mest om, og som man selv skulle nævne, så var der næsten ingen – kun i størrelsesordenen et par procent – der fremhævede vold og kriminalitet. Det kunne tyde på, at bekymringen for vold og kriminalitet hos en del ikke var så dybtliggende, men noget som man i en eller anden udstrækning oplevede, at det burde man selvfølgelig bekymre sig om og ikke kunne ”tillade” sig at nedprioritere.³³⁹

³³⁹ Se nærmere om disse undersøgelser, Balvig (2022), s. 140-143.

Den samfundsmæssige kontekst: Som man kan se af tabel 7.B.3 falder den andel, der bekymrer sig meget om kriminaliteten i samfundet, ret kraftigt fra 2000 til 2001. Det er påvist, at stort set hele dette fald sker i forlængelse af terrorhandlingerne i USA i september 2001. Fra målinger i august til målinger i oktober 2001 faldt andelen, der var ”meget bekymret” for vold og kriminalitet i samfundet således fra 48% til 17%. Samtidig steg andelen, der angav at være ”lidt bekymret”, fra 15% til 35%, og andelen ”slet ikke (er) bekymret” fra 8% til 19%.³⁴⁰ For ikke så få betød terrorsituationen i USA altså, at man vurderede, at der trods alt ikke var helt så god grund til at være (meget) bekymret for kriminalitetsproblemerne i ”lille Danmark”. Det er tydeligt, at også den personlige bekymring falder, jf. 7.B.1, men her har vi ikke mulighed for at se præcis, hvornår i løbet af 2001 faldet (især) sker.

Noget tilsvarende syntes at ske under corona-epidemien, om end mindre markant. Andelen, der næsten hele tiden eller ofte tænker på deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, var i 2019 12% og i 2024 13%. I de mellemliggende år var procenten 10, 9, 9 og 11. Andelen der *aldrig* tænkte på deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet var i 2019 17% og i 2024 15%. I de mellemliggende år var procenten 19, 19, 22 og 17. Når det drejer sig om den samfundsmæssige bekymring ser det dog ud til, at denne ”blot” primært fortsætter den faldende tendens. Andelen, der var meget bekymrede for kriminaliteten i samfundet, var i 2019 18% og i 2024 11%. I de mellemliggende år var procenterne 14, 13, 11 og 9. Andelen der *slet ikke* var bekymrede var såvel i 2019 som i 2024 12% - og i de mellemliggende år 16, 15, 18 og 15 pct. Ud fra dette at konkludere, at den mindre bekymring for kriminalitet i coronaperioden, beror på en perspektivering af, at et nyt og andet problem havde meldt sig på lystavlen, kompliceres af, at der i coronaperioden faktisk skete et fald i en række former for kriminalitet.

I en tidsmæssigt næsten lige så omfattende serie målinger har TrygFonden søgt at belyse omfanget af og udviklingen med hensyn til befolkningens bekymring for kriminalitet i samfundet, jf. opstilling 7.B.4. Underordnet at der blev præsenteret en hel række af forskellige forhold, man kunne være bekymret for, er følgende spørgsmål stillet: *Nedenfor er nævnt en række samfundsproblemer, man som borger i Danmark kan være mere eller mindre bekymret over. Angiv hvor bekymret du som borger for tiden er for hvert af disse samfundsproblemer.* Svarskala: 1. Meget bekymret, 2. Bekymret, 3. Hverken bekymret eller ubekymret, 4. Ubekymret, 5. Meget ubekymret, 6. Ved ikke. I opstillingen er opgjort den andel, der har svaret ”Meget bekymret” eller ”Bekymret”.

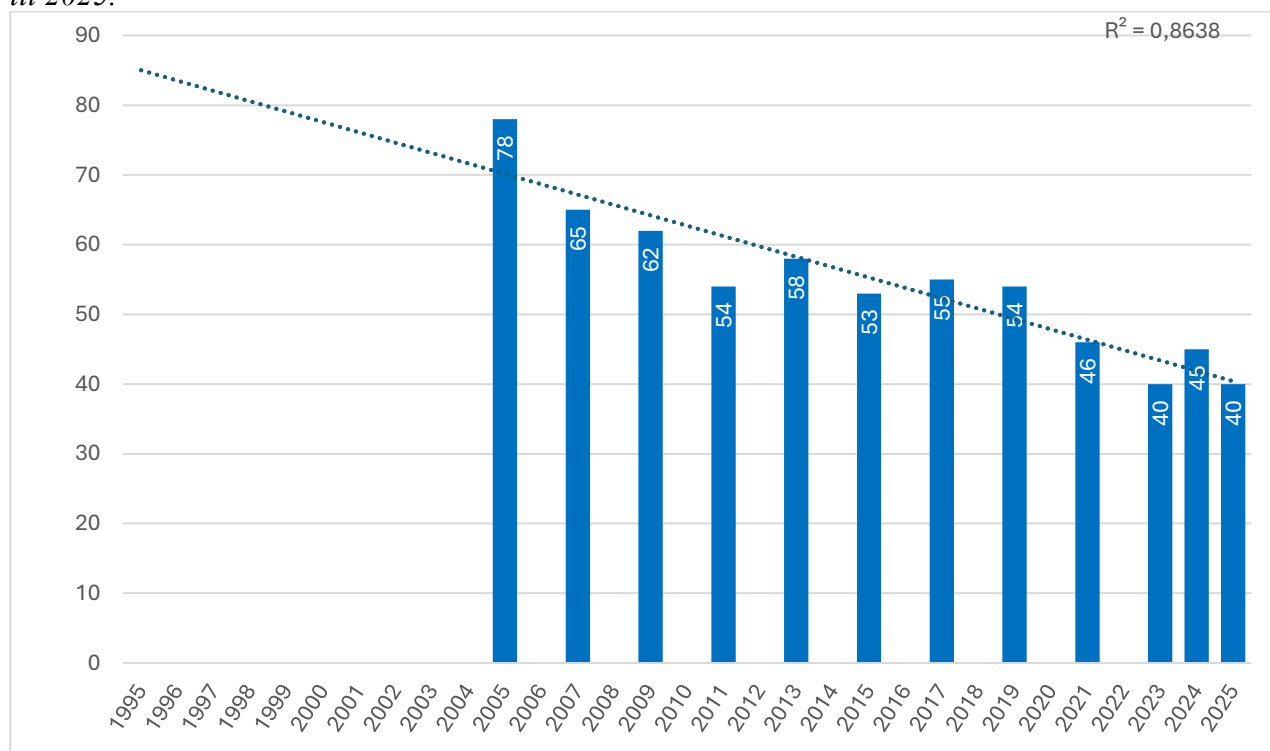
Også målt og opgjort på denne måde finder vi en faldende tendens i den andel af den danske befolkning, der overhovedet er bekymrede for kriminaliteten i samfundet. I indeværende årti har det været under halvdelen af befolkningen, mens det ved den første måling i 2005 var mere end tre ud af fire. Bemærk at man også i disse målinger synes at have et særligt fald i utrygheden ved kriminalitet i coronaperioden. De senere år er der nogle gange foretaget flere målinger i årets løb, og resultaterne kan afvige en del fra hinanden, så det kan diskuteres hvilket det er mest korrekte at sammenligne med. Det rækker dog ikke ved den hovedkonklusion, at der er tale om et markant fald i bekymringsniveauet fra målingerne i begyndelsen af perioden til målingerne i slutningen af perioden.

I Tryg Fondens undersøgelser har man dels også belyst andre dimensioner af tryghed i forhold til kriminalitet end den samfundsmæssige bekymring og dels i det hele taget andre dimensioner og

³⁴⁰ Jf.: <https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2002/terrorangrebet.pdf>

aspekter af tryghed/utryghed op som sådan. Et hovedspørgsmål har været befolkningens generelle personlige oplevelse af tryghed/utryghed i deres hverdag. Tendensen over tid er her, at en øget andel af befolkningen føler sig utrygge: Fra 4% ved den første måling i 2004, over 12% i 2011 til 20% i juni 2025.³⁴¹

Opstilling 7.B.4. Procent der er "meget bekymret"/"bekymret" for kriminalitet i samfundet, 2005 til 2025.

Kilde: <https://www.tryghed.dk/viden/tryghedsmaalinger>

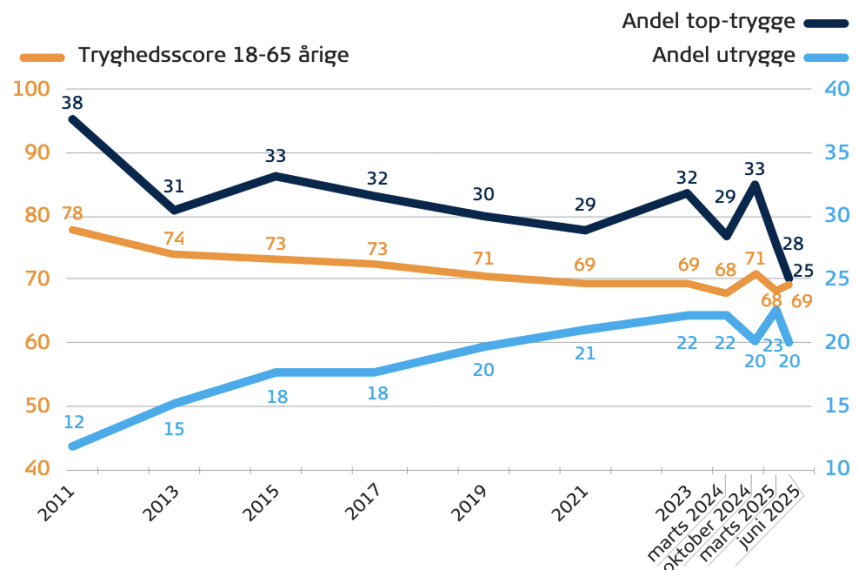
³⁴¹ Andersen, J., Goul Andersen, J., Hede, A., Danneris, S. & Madsen, G.H. (2025): *Tryghed og demokrati i Danmark 2025. Trygfondens Tryghedsmåling 2025*. TrygFonden, København, s. 10.

Generel utryghed i befolkningen mellem 18 og 65:

Figur 1.1

- Tryghed - 2011-2025

Der er færre meget trygge og færre utrygge, så tryghedsscoren for hele befolkningen har ikke flyttet sig i det seneste år.

Spørgeformulering: Her kommer først nogle spørgsmål der, handler om hvor tryk eller utryk du føler dig. På en skala fra 1 til 7, hvor 1 er "Jeg føler mig grundlæggende tryk i min hverdag", og hvor 7 er "Jeg føler mig grundlæggende utryk i min hverdag", hvor tryk føler du dig så? Spørgsmålet er stillet til 5666 i 2023. Andelen er utrygge er faldet. Det er andelen af meget trygge også. Andelen af utrygge er dem, der har valgt svarmulighederne 5, 6 og 7 på skalaen. Toptrygge har valgt svarmulighed 1. Om beregningen af tryghedsscoren, se boks side 24.

Kilde: Tryghedsmålingerne.

Kilde: Andersen, J., Goul Andersen, J., Hede, A., Danneris, S. & Madsen, G.H. (2025): *Tryghed og demokrati i Danmark 2025. Trygfondens Tryghedsmåling 2025*. TrygFonden, København, s. 10.

Voxmeter har siden 2015 løbende foretaget målinger af befolkningens bekymringer. Konkret er der for knapt en snes forskellige forhold, man kan være bekymret for/om, spurgt "I hvor høj grad bekymrer du dig om...", med seks svarmuligheder, hvor 6 = "I meget høj grad" og 1 = "I meget lav grad". Fordelt over ugerne foretages der 13.000 webinterviews årligt, dvs. ca. 250 interviews ugentligt, og resultaterne offentliggøres som rullende gennemsnit baseret på de seneste 12 uger med hensyn til, hvor stor en procent, der har svaret 5-6.

Et af de forhold, man løbende har spurgt om, er ”Vold og kriminalitet”, og således ser udviklingen ud fra uge 36 i 2015 til uge 9 i 2026:

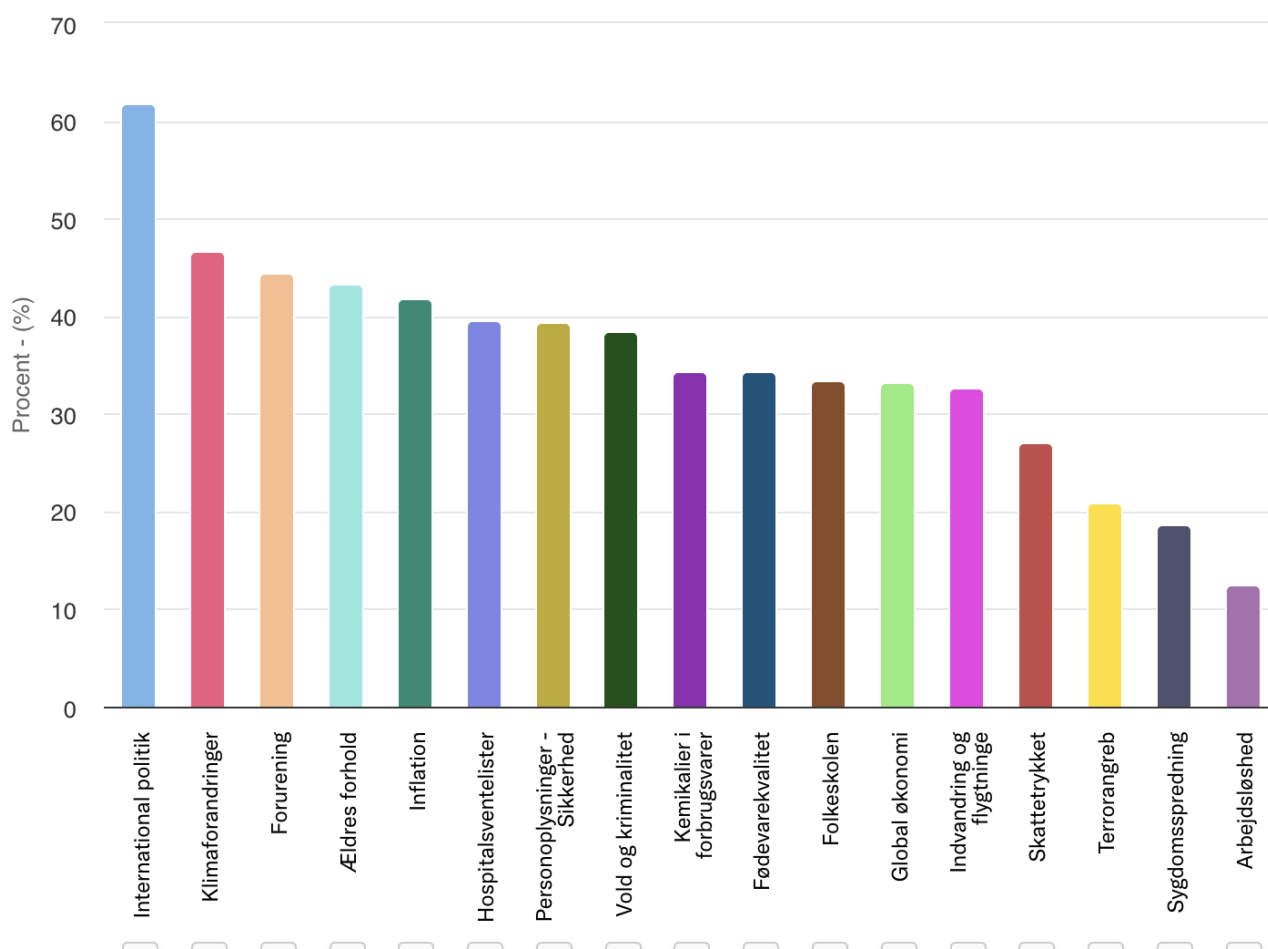

Kilde: Voxmeter. https://voxmeter.dk/global-uro-saetter-dybe-spor-i-danskernes-tryghed/?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Ugen%2C%20der%20gik%3A%20Nyt%20om%20konjunktur%2C%20holdninger%2C%20forbrug%20og%20erhvervs-liv&utm_campaign=Ugen%2C%20der%20gik%20-%20Uge%2014 (sat på hjemmesiden 01.04.2026, downloaded 04.04.2026)

I uge 36 2015 var det ca. 33%, der var ”meget” bekymret (svar 5-6) for ”Vold og kriminalitet”, og det holdt sig omkring dette niveau frem til eftersommeren 2017. Herfra stiger det så til ca. 38% frem mod slutningen af 2017, for herefter frem til uge 10 i 2018 at falde ganske brat, til ca. 27%. Herefter stiger procenten af ”meget” bekymrede så lidt igen og efter sommeren 2018 ganske brat til ca. 44% i uge 44 dette år. Fra slutningen af 2018 og frem til slutningen af 2023 er der mange bevægelser op og ned, men ved de fleste af målingerne holder andelen af ”meget” bekymrede for ”Vold og kriminalitet” sig inden for 40% +/-5%. Fra årsskiftet 2023/24 påbegyndes en stigning, der gør sig gældende frem til uge 35-36 i 2024, hvor andel af ”meget bekymrede” ligger tæt på 50% - hvilket er det hidtil højeste. Herefter falder andel ”meget” bekymrede igen frem til den skrivende stund senest offentliggjorte måling, uge 9 2026, hvor denne andel er knapt 39%. I forhold til andre målinger af, hvor bekymret befolkningen er for kriminalitet, er det interessant hvor stærk dynamik, der er i udviklingen. Vi tror at bevægelserne op og ned kan have sammenhæng med, hvor meget vold og kriminalitet er fremme i medierne, og hvad det mere præcist drejer sig om (som på sin side selvfølgelig også kan afspejle, hvad der sker i virkeligheden) samt hvordan dette er tilfældet for de andre 16 mulige forhold, man kan bekymre sig om i Voxmeters målinger som fx ”Folkeskolen” eller ”International politik” – men

vi har ikke mulighed for her hverken at bevise eller modbevise denne formodning. Også de øvrige forhold, man har spurgt om udviser stor dynamik med hensyn til, hvor bekymrende befolkningen anser dem for værende. Så vidt vi umiddelbart kan bedømme, er der kun for ét af de 17 samfundsmæssige forhold, hvor har udviklingen har haft en rimelig entydig tendens. Det er vedrørende ”Indvandrere og flygtninge”, hvor det i 2015 var omkring hver tredje, der var ”meget” bekymret, til begyndelsen af 2025, hvor det ”kun” var omkring hver femte, men selv her er der tale om en temmelig dynamisk udvikling. Siden begyndelsen af 2025 har der været en stigning i andelen af bekymrede for indvandrere og flygtning, frem til 33% i uge 9, 2026. Måske lidt overraskende er andelen, der er bekymrede for terrorangreb, samtidig faldet

Hvordan bekymringen for ”Vold og kriminalitet” placerer sig i forhold til de andre forhold, man kan bekymre sig om, kan man se af følgende opstilling (vedr. uge 9, 2026). Procent ”meget” bekymrede (svar 5-6) for:

Kilde: Voxmeter. https://voxmeter.dk/global-uro-saetter-dybe-spor-i-danskernes-tryghed/?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Ugen%2C%20der%20gik%3A%20Nyt%20om%20konjunktur%2C%20holdninger%2C%20forbrug%20og%20erhvervsliv&utm_campaign=Ugen%2C%20der%20gik%20-%20Uge%2014 (downloaded 07.03.2026)

7.C. HOLDNINGER TIL STRAF

De færreste danskere synes som vist at have oplevet eller være sig bevidste, at kriminaliteten set over en længere årrække har været markant faldende i Danmark, og de overvurderer, hvor stor risikoen er for at blive udsat for traditionelle straffelovsovertrædelser som tyveri, vold og hærværk. Alligevel er danskerne ikke entydigt blevet mere bekymrede for kriminaliteten, ifølge nogle målinger snarere tværtimod. Men hvordan så med holdningen til, hvordan der bør reageres på kriminalitet? Hvordan med retsfølelsen? Hvordan har den udviklet sig?

Henvisninger til befolkningens retsfølelse er meget brugt i den kriminalpolitiske debat. ”Af hensyn til retsfølelsen” hedder det, og det refererer typisk til den holdning, at man ikke skal slippe godt fra at begå kriminalitet, og at der skal tages fastere og mere konsekvent fat, ikke mindst at der skal straffes hårdt/hårdere. Indbygget i denne måde at referere til retsfølelsen på er et afsæt i straffens repressive funktioner: For øget retfærdighed; for at hævne os; for at signalisere, hvor alvorligt det er og den alvor, vi ser på det med.

Herudover er det sjældent særligt tydeligt, hvad det er man præcist mener med ”befolkningens retsfølelse” eller for den sags skyld ”min retsfølelse”. Det er imidlertid af mange grunde vigtigt at sondre mellem to grundlæggende former for retsfølelse, nemlig hvad der her blot skal kaldes for ”retsfølelse” og så ”retsfornuft”. Det er vigtigt med hensyn til, hvordan vi skal måle befolkningens retsfølelse m.v., hvordan vi skal forstå og fortolke den, og hvordan vi skal bruge den. Det centrale er, at det kan føre til forskellige resultater og konklusioner, om det er retsfølelsen eller retsfornuften, vi fokuserer på.

Befolkningens retsfølelse

Vi bevarer begrebet retsfølelse som den ene form, fordi det heri understreges, at det netop drejer sig om en (spontan) følelse. Det er denne, der også i litteraturen omtales som ”den generelle retsfølelse”, ”den almene retsfølelse” og ”den uinformerede retsfølelse”. Nogle kalder den for den ”hurtige”, andre bruger den mere fagligt-psykologisk forankrede ”system 1-tænkning”.³⁴² *Retsfølelsen er den umiddelbare/spontane følelsesmæssige reaktion på et generelt og kortfattet beskrevet retligt fænomen, som vort sanseapparat udsættes for.*

Den hurtige, den umiddelbare og følelsesmæssige reaktion på hvad der sker i vor omverden, hvor der ikke er ”tid til at tænke sig om”, er biologisk primært forankret i amygdala, som er to mandelformede organer, vi har siddende i hjernen oven for ørerne. Dette reaktionsapparat, som man kunne kalde det, har vi tilfælles med andre dyr, og evolutionsbiologisk er dets primære formål at sikre vor overlevelse, ”uden at vi når at tænke over det”. Dvs. at stimuli fra omverdenen umiddelbart herigennem sorteres i, om de kan være negative, farlige, risikable eller ej – og så, hvis vi føler, dette skulle være tilfældet – stadig helt eller delvist ubevidst – at ”vurdere” om vi skal ”Flight or Fight”: Er den umiddelbare følelse, at det noget, vi kan klare, eller er den umiddelbare løsning at se at komme væk fra ”det” – eller sørge for at ”det” kommer væk – f.eks. ved at få politiet til at fjerne ”det”, få ”det” lukket inde

³⁴² Det er ikke mindst nobelpristageren Daniel Kahneman’s fortjeneste at fremhæve og understrege betydningen af at sondre mellem, hvad han kalder for ”fast thinking” (eller System 1 tænkning) og ”slow thinking” (eller System 2 tænkning) – påvist gennem et meget stort antal små og store eksperimenter, jf. især hans bog, ”Thinking, Fast and Slow”, der udkom i 2011.

(i et fængsel) eller transporteret langt væk (udvist) – hvis vi nu skal knytte det an til mødet med kriminalitet.

Når det bl.a. drejer sig om kriminalitetsområdet, kunne man friste til at tale om *den naturlige retsfølelse*. At den umiddelbare reaktion på, hvad man skal stille op med en personfarlig forbryder, er at få fjernet personen og anbragt et sted længe og langt væk, er biologisk set lige så naturligt som at opsøge mad, når man er sulten osv. – fordi det *umiddelbart* betyder den bedste mulighed for overlevelse. Den ”naturlige” refleksagtige reaktion på kriminalitet er fra et grundbiologisk synspunkt at få det ubehagelige og faren fjernet, her og nu og helst i al fremtid. Selv fra et mere moralsk og normmæssigt udgangspunkt kan man argumentere for, at en målt streng retsfølelse er en ”naturlig” retsfølelse, jf. bl.a. Goul Andersens fortolkning af resultaterne i en undersøgelse af danskernes retsfølelse: ” ... som sagt kan de pågældendes svar ikke entydigt tolkes som udtryk for befolkningens syn på strafudmålingen ... fordi spørgsmålet må antages også at måle graden af moralsk afstandtagen. Det er ganske enkelt svært som svarperson, adspurgt om en grim forbrydelse, ikke at svare, denne bør straffes hårdere. Det er sandsynligt, at hovedtendensen er reel, men den overdrives utvivlsomt.”³⁴³

Over tid gør vi os imidlertid personlige erfaringer med forskellige stimuli, og det kommer så også til i forskellig grad at påvirke vore umiddelbare reaktioner – det kan være konkrete personlige erfaringer, det kan være noget, vi lærer fra andre, det kan være moralske og ideologiske holdninger, der sætter deres spor. Nogle vil nok sige, at den naturlige retsfølelse hos mennesker bliver mere unaturlig, og det er for så vidt korrekt, fordi den ikke længere hundrede procent styres af den enkeltes medfødte og umiddelbare overlevelseshov.

Hvordan retsfølelsen til dels forankres i – og både påvirker og påvirkes af – hvordan vi i øvrigt ser på verden og har af følelser og holdninger til det, fremgår bl.a. af, at retsfølelsen har en betydelig sammenhæng med politisk overbevisning. I tre undersøgelser gennemført i 2021, 2024 og 2025³⁴⁴ var det 43% af de adspurgte (på 18 år og derover), der gav udtryk for, at de mente at straffene i Danmark gennemgående var ”For milde”. For de der ved et folketingsvalg ville stemme på Alternativet, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten eller Det Radikale Venstre var det under 30%; for de, der ville stemme på Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne eller Kristendemokraterne, var det mellem 35% og 45%; for de, der ville stemme på Det Konservative Folkeparti eller Liberal Alliance, var det godt halvdelen, og for de, der ville stemme på Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Danmarksdemokraterne eller Borgernes Parti over 70%.

Der er i disse undersøgelser stort set ingen forskel mellem mænd og kvinder med hensyn til, hvor mange der synes straffene er for milde. Aldersmæssigt er det især blandt de 30-64-årige der findes mange, der vurderer straffene som gennemgående for milde (48%). Herefter følger de unge (39%), mens der blandt de ældste (65år og opefter) ”kun” er 34%.

En følelse af, at samfundet bør fjerne kriminelle her og nu for en længere tid, som fx gennem en lang/længere fængselsdom, set som en personlig overlevelsereaktion/afværgereaktion, kunne antages at være afhængig af den oplevede trussel/farlighed og ens moralske/politiske overbevisninger, men også af hvor ”stærk” man selv føler sig, og hvor store og hvor mange problemer, man mener, man selv ville kunne klare. Andetsteds fremhæves, at nylige ofre for kriminalitet ikke har en strengere retsfølelse end personer, der ikke har været udsat for kriminalitet, men dette siger jo heller ikke noget

³⁴³ Goul Andersen (1998), s. 369.

³⁴⁴ Det er de samme undersøgelser som indgår i opstilling 7.C.1, 7.C.2 og 7.C.3.

i sig selv om personens oplevede styrke. Undersøgelser har derimod vist, at desto færre ressourcer mennesker har i form af uddannelse, arbejde og økonomi, desto strengere er deres retsfølelse. De har også vist, at mennesker, der føler sig utrygge og ængstelige, har en strengere retsfølelse end personer, der ikke gør. Retfølelsen i form af den generelle holdning til straf har bl.a. en nær sammenhæng med, hvordan man grundlæggende ser på og forholder sig til andre mennesker: Ser man i almindelighed umiddelbart andre mennesker som "venligtsindede" eller som potentielle "fjender"? Blandt den lille gruppe, der synes, at straffene er for strenge, var det i marts 2010 17 pct., der gav udtryk for, at man i almindelighed ikke kunne være for forsigtig, når man havde med andre mennesker at gøre, og at de fleste andre mennesker ikke var til at stole på. Blandt dem, der mente, at straffene i Danmark gennemgående var passende, var det 23 pct., mens det blandt dem, der mente, at straffene var for milde, var tæt ved hver anden, 43 pct. Tilsvarende var det 15 pct., der mente, at man ikke kunne være forsigtig nok blandt dem, der var uenige i udsagnet om generelt at gå ind for længere fængselsstraf over for 49 pct. af dem, der var enige.³⁴⁵

At et menneskes retsfølelse i så høj grad, som tilfældet er, er afhængig af det enkelte menneskes forhold til, og tryghed ved de andre mennesker, det omgives af, og følelsen af at kunne eller ikke kunne kontrollere og udforme sin egen tilværelse, kunne føre til den tanke, at den dominerende retsfølelses retning i et samfund er stærkt afhængig af dette samfunds grundlæggende karakter. For at vurdere, om dette kan være tilfældet, er der blevet undersøgt en enkelt kandidat til denne rolle, nemlig graden af økonomisk ulighed. De data, der er brugt, er OECD's indeks for ulighed i forskellige lande i 2010, der baserer sig på udregning af de såkaldte Gini-koefficienter for ulighed i indkomster. Man har kigget på, om landene ligger over (= størst ulighed) eller under (= lavest ulighed) 0,30 på dette indeks. I et Gini-indeks er 0,00 identisk med maksimal lighed og 1,00 identisk med maksimal ulighed. 13 af landene lå under 0,30 på dette indeks ("Lav"), 12 over ("Høj"). Ved sammenstillingen med ønske om strengere straf blev anvendt tre niveauer: "Lav" som var den femtedel af landene, hvor færrest ønskede, at straffene var langt strengere, "Høj" den femtedel af landene, hvor flest ønskede langt strengere straffe og "Middel" for de 3/5 af landene, der lå herimellem. Sammenhængen viste sig at være statistisk signifikant. I lande med relativ stor økonomisk lighed var der ingen lande overhovedet, der placerede sig med et relativt højt niveau af ønske om strengere straf i befolkningen. Omvendt forholdt det sig i lande med relativ stor økonomisk ulighed.³⁴⁶

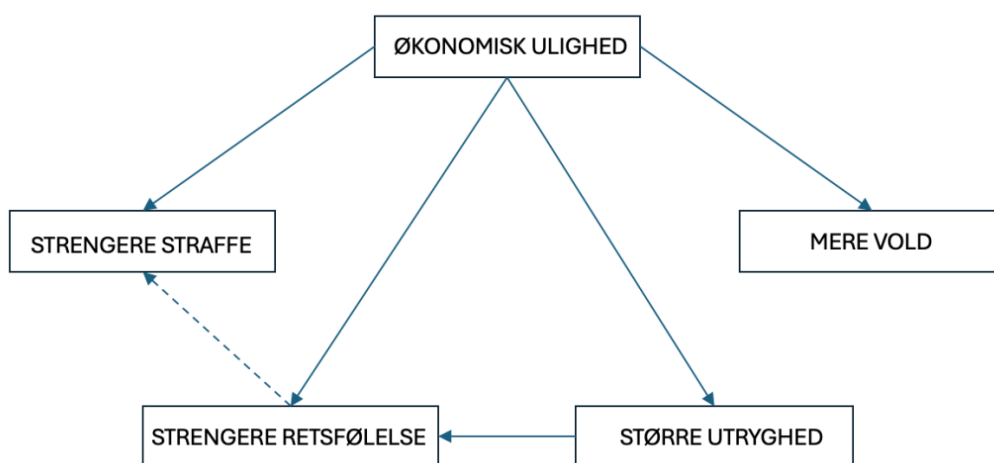
	NIVEAU FOR ØNSKET I BEFOLKNINGEN OM LANGT STRENGERE STRAFFE			
	Lavt	Middel	Højt	I ALT
ØKONOMISK ULIGHED				
Lav	42	58	0	100
Høj	0	62	38	100
ALLE	20	60	20	100

$$\chi^2 = 10,043, df = 2, p = 0,07^{**}, n = 25.$$

³⁴⁵ Jf. Balvig (2022), s. 137.

³⁴⁶ Her gengivet efter Balvig, 2022, s. 130. Datakilde: European Social Survey samt Gini-indeks beregnet af OECD.

Andetsteds er der refereret til de undersøgelser, der viser, at øget økonomisk ulighed i et samfund ledsages af øget vold såsom manddrab. De samlede konsekvenser af øget ulighed og de indbyrdes sammenhænge med vold, straffenes strenghed, udbredelsen af ønsket om (endnu) strengere straffe og subjektiv tryghed, baseret på hvad der internationalt findes af undersøgelser, kan sammenfattes i følgende opstilling. Det er her lige så vigtigt at være opmærksom på de sammenhænge, der er, som dem der ikke er, som fx mellem hvor meget vold der er i et samfund, og hvor utrygge befolkningen er.

Ud fra anden forskning kunne man forestille sig, at vi ville finde noget tilsvarende i forhold til velfærdsniveauet i de forskellige samfund, forstået som det omfang i hvilket, man bruger de samlede ressourcer på at løfte/hjælpe mennesker med og i problemer og omfordeler fra de stærkeste til de svageste. Målestokke for disse dimensioner viser sig imidlertid at have en så stærk sammenhæng med grad af økonomisk ulighed, at man skal op på et meget større antal lande i analyserne for særskilt at udrede effekter af lighed og velfærd.

Sammenfattende kan det konkluderes, at set ud fra et dansk synspunkt synes vi ikke at kunne tilskrive det relativt lave niveau af ønsker om strengere straffe i Danmark hverken noget, der har med kriminalitetssituationen i Danmark at gøre, eller med hvordan vi faktisk straffer. Det bidrager derimod, at vi lever i et land med relativ stor økonomisk lighed, i et relativ velfærdsorienteret samfund og med et system, såvel vedrørende politiet som domstolene, som vi i usædvanlig høj grad har tillid til m.v., og især som vi oplever som værende ikke korrump. I den europæiske undersøgelse var Danmark suverænt det land af de 26, der i signifikant mindre grad end alle andre oplevede såvel politi som domstole som korrupte.

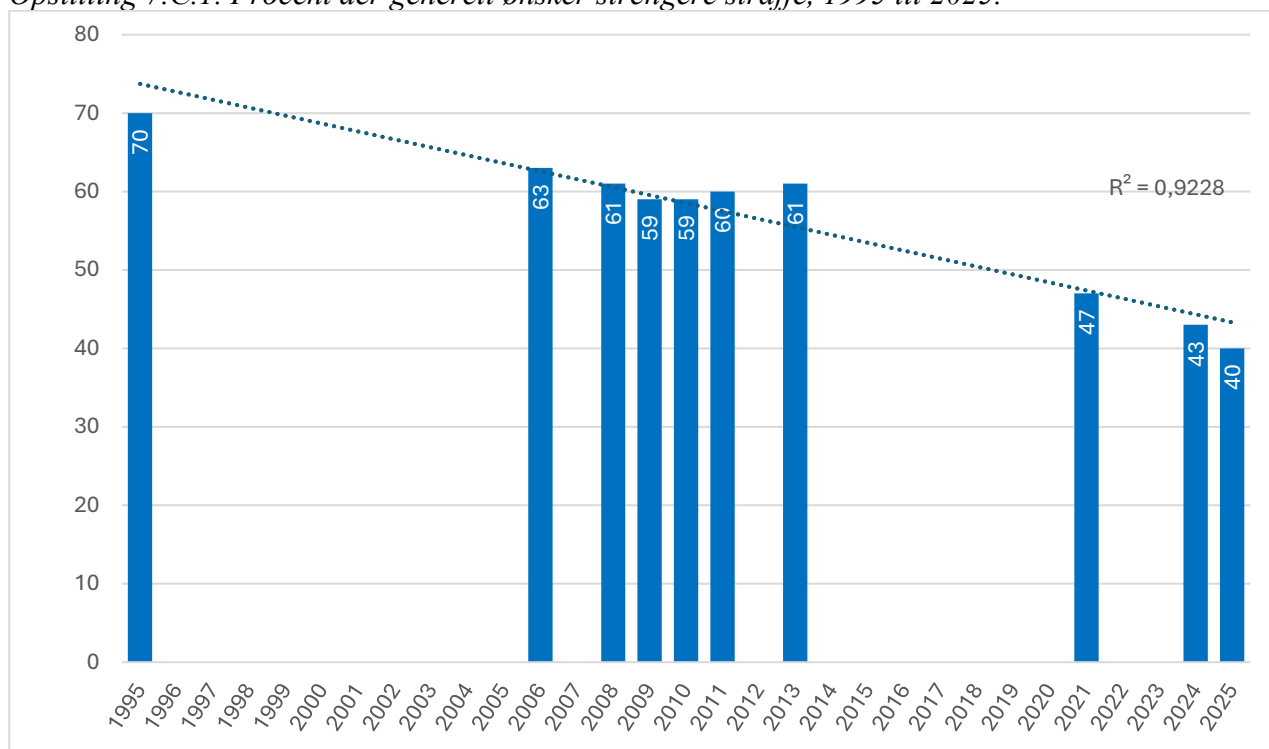
Det nærmeste, man formentlig kan komme til en målemetode for *retsfølelse* som idealtype, dvs. som en holdning/reaktion baseret på minimal og generel information og med kortest mulig tid mellem stimulus og respons, er de såkaldte IAT-test, "Implicit Association"-test. Disse test bygger på den grundlæggende observation, at vi er hurtigere til at forbinde begreber/fænomener med hinanden, når disse allerede er etableret i vort tankesæt, end hvis dette ikke er tilfældet. Denne måde at måle de umiddelbare følelser og holdninger på til generelle fænomener har vist sig helt eller delvist at kunne

eliminere det lag af tænkning, der ellers kommer ind, og som i større eller mindre grad kan få os til at svare socialt eller politisk korrekt, f.eks. på spørgsmål om diskrimination og mulige fordomme.

Der er ikke gennemført IAT-test på repræsentative udsnit af den voksne befolkning vedrørende kriminalitet, men man har tilnærmet sig den ideelle måling af retsfølelsen på, bl.a., følgende måde: Udvalg af befolkningen er uden forudgående varsel blevet ringet op og bedt om at deltage i et kort interview. Her er de så blevet bedt om deres umiddelbare reaktioner på og følelser omkring generelle strafferetlige fænomener som ”straf”, ”fængsler”, ”kriminalitet” og ”vold” uden nærmere forklaringer på, hvad der lå i disse begreber. I sagens natur har der i disse interviews ikke været meget tid til ”at tænke sig om”, men det har jo så også været formålet. Svarpersonerne har været garanteret anonymitet, og de har ikke skullet se en anden person i øjnene endsige stå til regnskab over for andre, når de svarede. Det er dog klart, at fordi der trods alt er mere tid, og fordi man trods alt er blevet spurgt af et andet menneske og ikke af en computer som ved IAT-test, så kan man ikke se bort fra, at svarene i en eller anden udstrækning kan være påvirket af ønsket om at svare, hvad man kan have oplevet som socialt forventet eller socialt acceptabelt, enten i forhold til interviewer og/eller i al almindelighed.

Af opstilling 7.C.1. kan man se resultatet af en sådan serie undersøgelser, som også internationalt er den mest brugte og den klassiske måde at aflæse retsfølelsen på. Man har stillet følgende spørgsmål: *Mener du, at straffene i Danmark gennemgående er passende, for strenge eller for milde?* Svaremulighederne har været: ”Passende”, ”For strenge”, ”For milde” – og så har der været mulighed for at svar ”Ved ikke” eller ”Vil ikke svare”.

Opstilling 7.C.1. Procent der generelt ønsker strengere straffe, 1995 til 2025.

Kilde: Balvig, 2022, s. 100 – og senere undersøgelser. Den første undersøgelse blev ikke foretaget i 1995, men i 1990.

Da man første gang foretog en sådan undersøgelse i 1990 – og længere tilbage i tiden i ikke-repræsentative undersøgelser – var man ikke overrasket over, at 7 ud af 10 syntes, at straffene var for milde, snarere at der ikke var flere, fordi man betragtede det umiddelbare ønske om hårde/hårdere straffe som ”naturligt”. Det mystiske og umiddelbart svært forklarlige var snarere, hvorfor 3 ud af 10 *ikke* syntes, at straffene var for milde?

I dette perspektiv er det endnu mere forbløffende, at der siden da er sket en markant nedgang i den andel af den danske befolkning, der umiddelbart synes, at straffene er for milde. Hvad fagfolk dengang nærmest synes var utænkeligt skete i 2021, hvor det nu ikke engang længere var et flertal, der syntes, at straffene er for milde.

Og i det korte tidsrum siden da, er der blevet endnu færre. I januar 2025 var det ”kun” fire ud af ti, der syntes, at straffene var for milde.³⁴⁷

Faktisk viste en undersøgelse foretaget i 2010, at flertallet for generelt strengere straffe allerede der var forsvundet, men det spørgsmål, man der blev stillet var, om man syntes, at de, der overtræder loven, burde straffes *langt* (vor kursivering) hårdere. Det var der 45%, der var ”Meget enige” eller ”Enige” i.³⁴⁸ Som man kan se af opstilling 7.C.1. var det i 2010 59% af danskerne, der syntes at

³⁴⁷ Ved undersøgelsen i januar 2025 blandt befolkningen på 18 år og derover foretaget af Voxmeter var det 40%, der svarede ”For milde”, 44% der svarede ”Passende”, og 3% der svarede ”For strenge. De resterende 13% svarede ”Ved ikke”.

³⁴⁸ Jf.: <https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2012/ESS%20rapport.pdf>

straffene var for milde. Lidt skønmæssigt var det således 14% (59-45), der gennemgående syntes at straffene burde være hårdere, men ikke langt hårdere.

Undersøgelsen i 2010 blev foretaget som et led i de såkaldte European Social Surveys og blev udover i Danmark foretaget i 25 andre europæiske lande. Her fik man således mulighed for at se, hvordan det stod til med retsfølelsen blandt danskerne sammenlignet med disse andre lande. Det viste sig, at Danmark var det eneste land, hvor der *ikke* var et flertal for langt strengere straffe. Tættest på, men alligevel med stor afstand, var svenskerne (55%) og nordmændene (58%). Hos vor sydlige nabo, tyskerne, var det 60%. Gennemsnittet for alle de deltagende lande var knapt 70%, og mest strafforienterede var bulgarerne med tæt ved 80%.

Også for svenskere og nordmænd kan der for årene omkring 2010 ses, hvad betydningen er af at spørge om stillingtagen til langt hårdere straffe i forhold til, om man "bare" generelt synes, at straffene er for milde. For Sverige var det 55% i forhold til 66%, og for Norge 58% i forhold til 68%.

Situationen i Norge er særlig interessant, fordi de 58%, der omkring 2010 syntes, at straffene var for milde, kan sammenlignes med situationen i 2022, hvor undersøgelsen er gentaget.³⁴⁹ Det viser sig, at der som i Danmark på forholdsvis kort tid er sket et nærmest dramatisk fald i andelen af nordmænd, der synes, at straffene er for milde. Også i Norge er det nu under halvdelen af befolkningen, der føler på denne måde vedrørende straffniveauet. 43% mente, at straffene generelt var "For milde"; 49% mente de var "Passende", og 3% at de var "For strenge". 5% svarede "Ved ikke"

I det hele taget ser det ud til at være en generel international tendens, at færre og færre over tid synes, at straffene er for milde, og at straffene skal være strengere. Det ses bl.a. også i USA, hvor man på basis af et stort antal indbyrdes sammenlignelige undersøgelser fra 1972 og (indtil videre) frem til 2024 kan se på udviklingen.³⁵⁰ Omkring 1990/95 var det 85-90% af den amerikanske befolkning, der syntes, at straffene burde være strengere; omkring årtusindskiftet ca. 75% – og i 2024 58%. Omkring 1990/95 mente 75-80% af den amerikanske befolkning, at man skulle have dødsstraf for drab; omkring årtusindskiftet var det knapt 70% - og i 2024 60%.

Når man sammenligner situationen internationalt, er det dels vanskeligt at se, at der skulle være en sammenhæng mellem, hvor strengt man faktisk straffer og udbredelsen af ønske om (endnu) strengere straffe, eller at udviklingen mht. synet på straffenes strenghed har sammenhæng med, hvorvidt man har skærpet straffene eller ej. Hvis dette var tilfældet, skulle man jo også forvente at finde en sammenhæng mellem ønsket om strengere straffe på den ene side, og om man har været udsat for kriminalitet på den anden, hvilket som nævnt ikke er tilfældet, i hvert fald i Danmark. Et bud på den mindskede strafforientering blandt danskere og borgere i andre lande er, at man i stigende grad ikke kun "tænker" repressivt, men også nyttemæssigt (se herom nærmere i omtalen af retsfornuft længere fremme).

At mennesker umiddelbart reagerer endnu mere repressivt, når det er "vold", man skal forholde sig til, fremfor lovovertrædelser og kriminalitet i al almindelighed, kommer næppe bag nogen, jf.

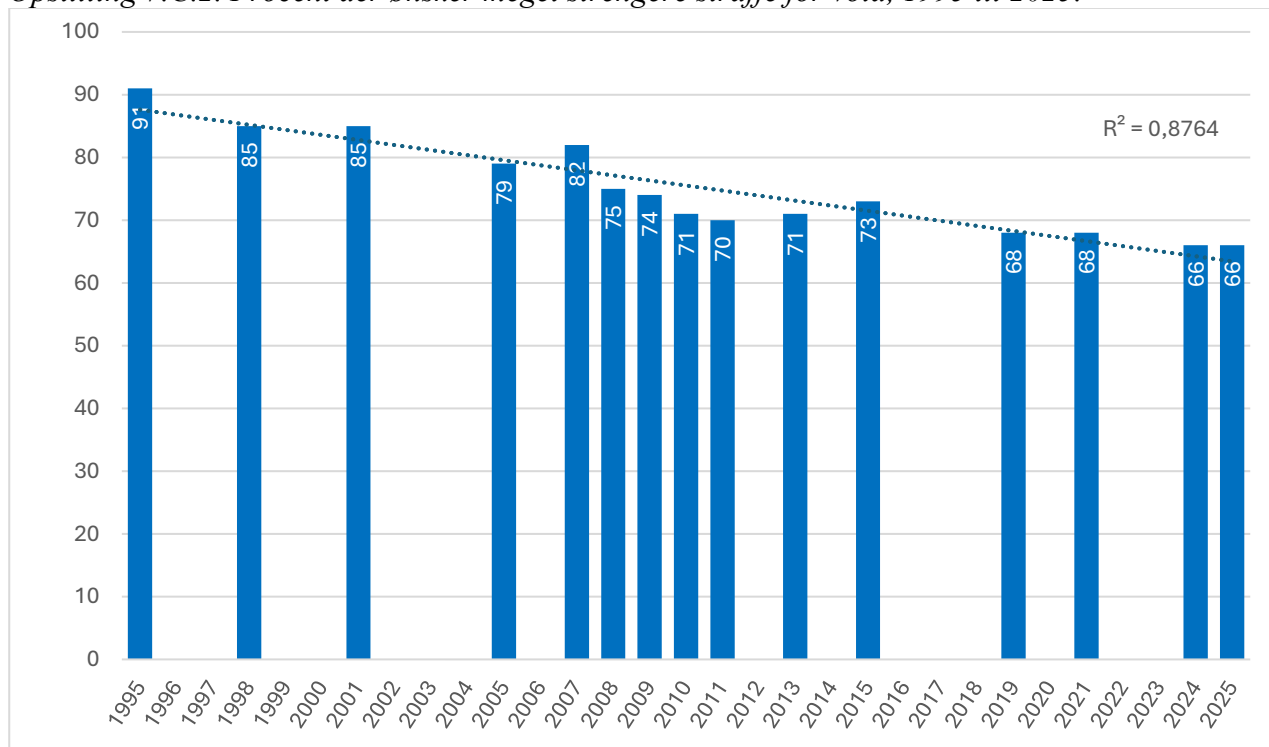
³⁴⁹ Jf.: <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/3051102>

³⁵⁰ Det drejer sig om de såkaldte General Social Surveys, jf.: <https://gss.norc.oregon.edu/>

opstilling 7.C.2. Bemærk at der her ikke blot er spurgt om *vold*, men også om man synes, der skal straffes *meget* (vor kursivering) strengere.

Ved den første undersøgelse, foretaget i 1995, var det tæt ved alle – mere end ni ud af ti - der umiddelbart syntes, at straffene for vold burde være meget strengere. Også her er der imidlertid i løbet af de følgende tre årtier sket et ret markant fald. I 2024 og 2025 er det knapt to ud af tre, der umiddelbart syntes, at straffene for vold burde være meget strengere.³⁵¹

Opstilling 7.C.2. Procent der ønsker meget strengere straffe for vold, 1995 til 2025.

Kilde: Balvig, 2022, s. 102 – og senere undersøgelser.

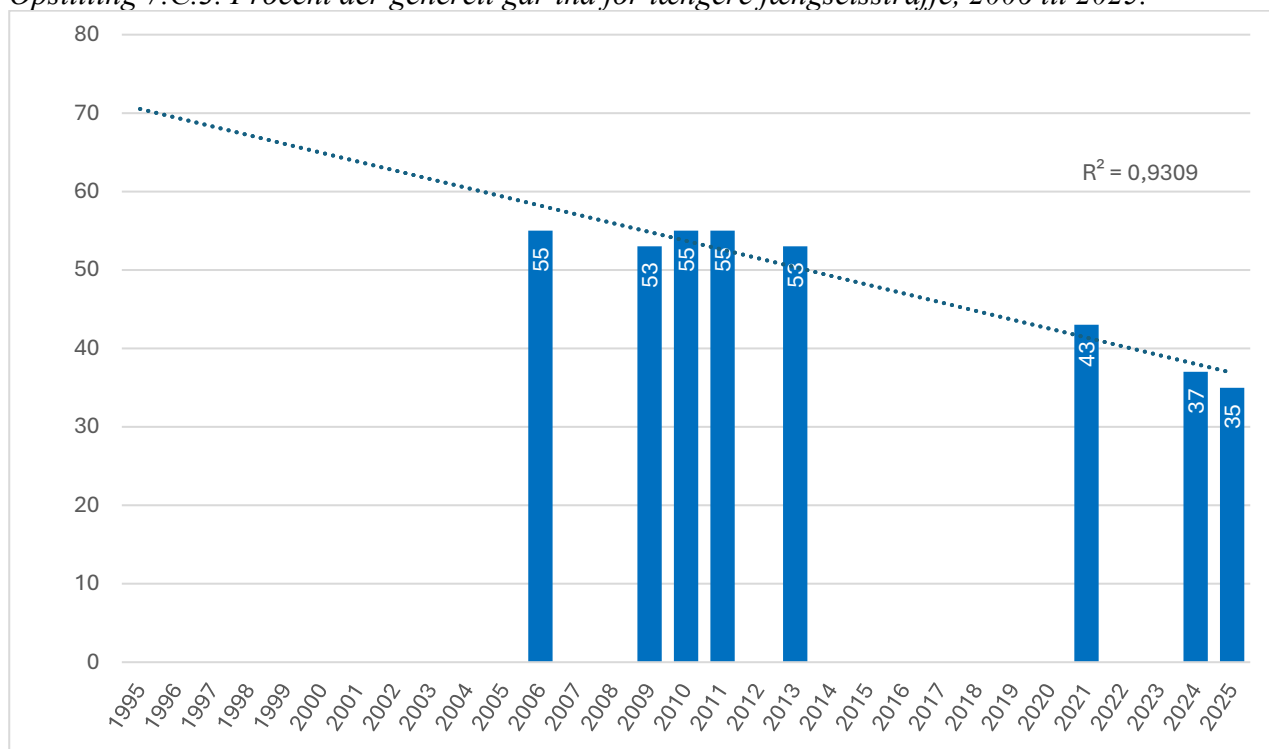
Når man går ind for strengere eller hårdere straffe, er det, man typisk forestiller sig, at der oftere skal bruges fængselsstraf på områder, hvor man tror, dette ikke er tilfældet, og/eller længere fængselsstraffe.

En række undersøgelser foretaget i perioden fra 2006 til 2025 afdækker, i hvilket omfang befolkningen umiddelbart generelt går ind for længere fængselsstraffe (end de forestiller sig, der anvendes), jf. opstilling 7.C.3. Fra 2006 til 2013 var det godt og vel hver anden, der mente at fængselsstraffene generelt burde være længere. I 2021 var det ikke længere flertallet, der havde denne holdning, og i 2025 ”kun” godt og vel hver tredje.³⁵²

³⁵¹ Ved undersøgelsen i januar 2025 blandt befolkningen på 18 år og derover foretaget af Voxmeter var det 43%, der var ”Helt enig”, 23% der var ”Nærmest enig”, 20% der hverken var enige eller uenige, 6% der var ”Nærmest uenig” og 5% der var ”Helt uenig”. De resterende 3% svarede ”Ved ikke”.

³⁵² Ved undersøgelsen i januar 2025 blandt befolkningen på 18 år og derover foretaget af Voxmeter var det 17%, der var ”Helt enig”, 18% der var ”Nærmest enig”, 31% der hverken var enige eller uenige, 16% der var ”Nærmest uenig” og 13% der var ”Helt uenig”. De resterende 5% svarede ”Ved ikke”.

Opstilling 7.C.3. Procent der generelt går ind for længere fængselsstraffe, 2006 til 2025.

Kilde: Balvig, 2022, s. 104 – og senere undersøgelser.

Som fremhævet er det væsentligt at lægge mærke til, at når danskerne udtaler sig generelt med hensyn til, om straffene burde være strengere eller ej, så er det dels baseret på deres grundlæggende personlige og ”naturlige” overlevelsesbehov, og dels på hvordan de forestiller sig, at der faktisk straffes. Det er således en væsentlig tilføjelse, at undersøgelser har vist, at danskerne gennemgående har en ringe viden om, hvordan – herunder hvor strengt – der faktisk straffes, og at de gennemgående forestiller sig eller tror, at der straffes betydeligt mildere, end det faktisk er tilfældet (jf. Balvig, 2022, s. 188-199). Lad os give et par eksempler (jf. også det følgende afsnit om retsfornuft):

Et alvorligt tilfælde af gadevold, hvor en sagesløs mand bl.a. bliver slået i hovedet med en flaske, der knuses, og sparket i hovedet, efter at han er blevet slået omkuld, blev af dommere (i 2009) takseret til 1 års ubetinget fængsel. Når et repræsentativt udsnit af befolkningen skulle gætte, forestillede 33% sig, at der ikke ville blive tale om ubetinget fængsel overhovedet i sådan en sag, 37% at der ville blive tale om en ubetinget fængselsstraf på mindre end 1 år, 13% forestillede sig, at straffen ville blive, som den faktisk blev, og de resterende 17% at den ville være strengere. De mennesker, der på det generelle plan ønskede sig meget strengere straffe for vold, var stort set alle at finde blandt de 70%, der undervurderede, hvordan der faktisk straffes ved domstolene.

Et tilfælde af fuldbyrdet voldtægt, hvor en kvinde bliver voldtaget af en arbejdskollega på et firmakursus, blev af dommere takseret til 1 års ubetinget fængsel (i 2009 – i 2025 ville det formentlig være mindst 2 år). Når et repræsentativt udsnit af befolkningen skulle gætte, forestillede 28% sig, at der ikke ville blive tale om ubetinget fængsel overhovedet i sådan en sag, 27% at der ville blive tale om en ubetinget

fængselsstraf på mindre end 1 år, 13% forestillede sig, at straffen ville blive, som den faktisk blev, og de resterende 32% at den ville være strengere. De mennesker, der på det generelle plan ønskede sig meget strengere straffe for vold, fandtes for hovedpartens vedkommende blandt de 55%, der undervurderede, hvordan der faktisk straffes ved domstolene.

Dette kunne føre til den tanke, at bedre og mere oplysning om, hvordan der faktisk straffes for hvad, kunne føre til ændring af befolkningens retsfølelse, fx vedrørende vold. Det er imidlertid noget tvivlsomt.³⁵³ Fra psykologien ved vi, at meninger og udsagn, der bygger på og har deres udspring i stærke følelser, er meget svære at ændre på. De er, bl.a., ikke udelukkende, men langt hen ad vejen, vidensresistente. Som John Stuart Mill har formuleret det: ”Så længe en mening er dybt rodfæstet i følelsen, styrkes den, snarere end den svækkes, ved de mest afgørende beviser mod den.”³⁵⁴

Anderledes forholder det sig med befolkningens retsfornuft, som dels pr. definition i langt højere grad er vidensbaseret, og dels i langt højere grad er påvirkelig i forhold til, hvad denne viden så går ud på, fx vedrørende hvordan der faktisk straffes.

Befolkningens retsfornuft

Det er som udgangspunkt vigtigt at understrege, at når vi bruger begrebet fornuft, så er det ikke i betydningen rigtig eller korrekt. Retsfornuft er ikke rigtigere eller mere korrekt end retsfølelse, eller omvendt. Det er alene for at understrege, at de sanseindtryk, der danner basis for, hvordan man reagerer, er mere mangfoldige og komplekse, og at den psykologiske/bearbejdning af disse sanseindtryk er forankret et andet sted og foregår på en anden måde – man bruger ”fornuften”/tænkningen og ikke kun de umiddelbare følelser.

Det som vi har valgt at benævne retsfornuften omtales i litteraturen også som den specifikke retsfølelse, den konkrete retsfølelse, den reflekterede retsfølelse og den informerede retsfølelse. *Retsfornuften er den bearbejdede holdningsmæssige reaktion på et konkret og informationsrigt beskrevet retligt fænomen.*

Det centrale er, at det er de holdninger, der kommer ud af at sætte sig ind i en retlig problematik, der er ”beskrevet” konkret, mangfoldigt og komplekst med relevant viden/information, og som man giver sig god tid til at tænke over og bearbejde. Det svarer til, hvad man i psykologien har betegnet

³⁵³ Hvilket ikke skal fortolkes som helt umuligt. På et nært beslægtet område, holdning til indvandring og indvandrere, tyder et lille forsøg på, at information kan gøre en forskel for retsfølelsen. German Marshall Fund foranstaltede i 2014 en meningsundersøgelse i 12 forskellige EU-lande. De adspurgte blev bedt om at tage stilling til, om de var enige eller uenige i følgende påstand: ”Der er for mange indvandrere i mit land”. Randomiseret fik halvdelen spørgsmålet efter, at de var blevet orienteret om, hvor stor en procentdel af befolkningen i deres land, der var indvandrere, mens den anden halvdel ikke fik denne orientering. For de 12 EU-lande som helhed syntes 32 pct. uden forhåndsinformation, at der var for mange indvandrere i deres land. Blandt dem, der blev informeret om de faktiske forhold, var det ”kun” 21 pct., der syntes, at der var for mange. Den faktiske information gjorde især en forskel for respondenterne i de lande, hvor særligt mange som udgangspunkt syntes, at der var for mange indvandrere, mens den ikke gjorde nogen forskel af betydning i lande, hvor der var relativt få respondenter, der som udgangspunkt mente, at der var for mange indvandrere i deres land. Se: <https://qz.com/263131/the-less-people-know-about-immigration-the-more-they-are-against-it/>

³⁵⁴ Her citeret efter Balvig (2022), s. 3.

som "System 2-tænkning" og her især understreget, at det ikke baserer sig på umiddelbare reflekser, men er en langsom proces. Biologisk er bearbejdningsscentret ikke amygdala, men centralhjernen, cortex. Det er ikke noget, vi har tilfælles med andre dyr, men er noget unikt menneskeligt. Det er ikke i samme grad som retsfølelsen forbundet med det primære behov for overlevelse, men i højere grad forbundet med sekundære behov som opnåelse m.v. Det kan misforstås, men nogen mener, at vi her har at gøre med rationel tænkning frem for følelsesmæssig tænkning. Fordi denne måde at tænke på ikke direkte er forbundet med umiddelbare overlevelseshov, er "konklusionen" på noget negativt/farligt/problematisk ikke styret af "Fight or Flight" reaktioner, men af hvad der *opleves* som rigtigt eller forkert, "Right or Wrong".

Om det, man aflæser i undersøgelser, er retsfølelse eller retsfornuft, er selvfølgelig ikke et enten eller. På de to hoveddimensioner, informationsmængden og bearbejdningsgraden, kan der varieres, så det bliver mere eller mindre retsfølelse eller retsfornuft, der afdækkes. Blot som eksempel vedrørende følelserne omkring og holdningen til straf kunne man forestille sig følgende målinger, hvor man med (1) vil være tæt på den "rene" retsfølelse og (7) den "rene" retsfornuft:

- (1) Spørgsmål om hvorvidt man synes, straffene for vold burde være strengere, stillet i et telefon-interview med minimal mulighed for at „tænke sig om“, inden man svarer.
- (2) Samme spørgsmål, men med forudgående eller efterfølgende tid til at overveje svaret.
- (3) En kortfattet beskrivelse af et voldstilfælde („2-3 linjer“), stillet inden for rammerne af, hvad der er muligt at overskue og besvare i et telefoninterview. Kan også her suppleres med forudgående eller efterfølgende tid til at overveje svaret. Rækkefølgen på skalaen fra retsfornuft til retsfølelse kan diskuteres og afhænger af, hvad der konkret gøres – altså om (3) skal før (2) eller omvendt.
- (4) En længere beskrivelse af et konkret voldstilfælde, også med personoplysninger („1 side“), læst på papir og god tid til at svare.
- (5) En visuel fremstilling af behandlingen af en konkret voldssag med den tid, en sådan tager, og alle „roller“ besat – minus juridisk belæring om straffepraksis i den slags sager.
- (6) (5), men med længere tids votering med andre ligestillede ikke-eksperter („jury“) og input om de enkelte strafformers nærmere karakter (ved eksperter).
- (7) Overværelse af konkrete retssager – minus den juridiske belæring om straffepraksis i den slags sager.

I diverse danske undersøgelser har man søgt at belyse danskernes retsfølelse/retsfornuft ud fra målinger af typerne (1) til (6). Kun (7) – som vi vil mene er den ultimative måling af retsfornuft med hensyn til synet på straf – mangler – indtil videre.

Det nærmeste er altså undersøgelser af type (6), hvor repræsentative udsnit af befolkningen er blevet bedt om at vurdere, hvordan de personligt syntes, der burde straffes konkrete sager, samt udveksling af synspunkter med andre "ligestillede" i en slags jury om fordele og ulemper ved at straffe på bestemte måder i sagen (Balvig, 2022). Retssagen er blevet forelagt dels beskrevet på et stykke papir og dels på en video med skuespillere som tiltalte og vidner, men med professionelle som forsvarer, anklager, dommer og lægdommere. I det filmede retssagsforløb indgår ikke voteringen, hvor anklager og forsvarer fremlægger deres synspunkter på, hvordan sagen burde pådømmes, og der informeres ikke på noget tidspunkt om den "faktiske" dom i sagen eller bud på retspraksis. Efterfølgende har man haft mulighed for udveksling af synspunkter med andre i en slags jury, ikke om hvordan man syntes, der burde straffes, men om fordele og ulemper ved at straffe på forskellige måder i den konkrete sag. Den "endelige" dom har man afgivet individuelt og anonymt i et skema.

Det drejer sig om i alt otte sager, hvor der i hver af dem er blevet dømt i tre forskellige forløb af forskellige, men tilsigtet repræsentative ”juryer”. Specielt blev det tilsikret for alle 24 ”juryer”, at der var et flertal, der på det generelle plan – som tilfældet dengang var i hele befolkningen – syntes, at straffene gennemgående var for milde i Danmark (retsfølelsen).

I alle de otte sager var retspraksis ifølge et dommerpanel en ubetinget frihedsstraf, fra 40-50 dage og op til 2 år. I samtlige af disse sager var det mindre end hver tiende, der ville idømme en endnu længere ubetinget fængselsstraf end den, en domstol ville idømme, og i samtlige sager var det mere end hver anden, der slet ikke ville idømme gerningspersonen en ubetinget fængselsstraf, altså også i tilfælde hvor retspraksis var 1 års ubetinget fængsel eller en endnu længere fængselsdom. Oftest var det, man her ville idømme, samfundstjeneste, men ofte blev der også peget på en betinget dom med forskellige vilkår.

Konkret sag: ³⁵⁵	Retspraksis. ³⁵⁶ Ubetinget fængsel i:	Pct. af befolkn. der der ville idømme en <i>længere</i> ubet. fængselsstraf:	Pct. af befolkn. der <i>ikke</i> ville idømme en ubetinget fængselsstraf overhovedet:
2006:			
Om partnervold	40-50 dage	0%	89%
Om gadevold	60 dage	3%	94%
Om salg af narkotika	80 dage	4%	89%
Om uagtsomt manddrab	6 måneder	*	57%
2009:			
Om alvorlig gadevold	1 år	3%	58%
Om voldtægt	1 år	3%	64%
Om røveri	1 ½ år	7%	72%
Om smugling af narkotika	1 ½ - 2 år	3%	69%

* I denne sag kan dommene ikke opdeles efter, om de var i overensstemmelse med retspraksis eller var strengere. Det var 43% af dommene, der enten var i overensstemmelse med retspraksis eller strengere.

Ved det første møde med en sag, man skal dømme i, har overvejelserne typisk et repressivt udgangspunkt. Man kan godt sige, at det er et afsæt i retsfølelsen, og det første spørgsmål, man stiller sig selv er, hvordan skal jeg straffe for, at det er hårdt (nok) i forhold til det, gerningspersonen har gjort. Man vil gerne demonstrere sin afsky for det, der er gjort.

Herefter træder der imidlertid to processer i gang, der typisk trækker straffene i mildere retning. Den ene er, hvad man kunne kalde ”det menneskelige møde”. Det er vanskeligt at være hård og tvinge et medmenneske, som man skal ”se i øjnene” til noget lidelsesfuldt - og et medmenneske som også

³⁵⁵ Det konkrete sagsindhold og retssagerne er nærmere beskrevet i Balvig, 2022. I ingen af de her nævnte sager var gerningspersonen tidligere straffet.

³⁵⁶ Det var denne retspraksis som et udvalg af dommere og retspræsidenter mente var gældende i henholdsvis 2006 og 2009.

typisk, indirekte og direkte, ved mødet vil fremvise mange andre ”menneskelige” sider af sig selv end lige den kriminelle handling, der er fokus.

Delvist forbundet hermed aktiveres i forløbet et andet hensyn end det repressive, når man skal finde frem til, hvad man synes en gerningsperson skal idømmes: Det nyttemæssige – for ens egen sikkerheds skyld i det lange løb, for samfundet og også for gerningspersonen. Det er især det resocialiseringsmæssige hensyn, der kommer til at spille en rolle, hvor man gerne vil gøre noget, der bidrager til at mindske gerningspersonens risiko for at begå ny kriminalitet og i hvert fald sikre at denne risiko ikke forøges. Når den dominerende forestilling/holdning så er – hvilket de gennemførte undersøgelser viser er tilfældet – at fængselsstraf ud fra et rent resocialiseringshensyn ikke vurderes som nogen god sanktion, og at jo mere af den, desto dårligere bliver det, så trækker også dette i retning at bruge fængselsstraffen mindre, end man måske ellers umiddelbart synes, gerningspersonen ”fortjener”.

I den afstand, som vi her kan konstatere, der eksisterer for en del mennesker mellem retsfølelsen og retsfornuften, når det drejer sig om, hvordan vi skal straffe, kan man spørge, hvordan disse mennesker kan få det til at nå sammen for sig selv: Generelt synes de, at der skal straffes hårdere, men i konkrete sager er de relativt ”milde” og klart mildere end domstolene. Det er der især to mekanismer, der bidrager til. Den ene er, at man faktisk i sine konkrete domme oplever og tror, at man er strengere end domstolene, men hvor det altså, som vi tidligere har vist, beror på forkerte og overdrevne forestillinger om, hvor milde domstolene er. Den anden mekanisme er, at man ser på den konkrete sag og sin domsafsigelse som noget specielt og som en undtagelse: *I denne helt specielle sag med de helt særlige forhold, der har gjort sig gældende her, synes jeg, voldsmanden skal slippe med samfundstjeneste, men ellers synes jeg, at volds mænd i almindelighed burde bures inde i meget længere tid, end de gør i dag.*³⁵⁷

I nærværende rapport fokuseres på udviklingen, men desværre har vi ikke – som ved retsfølelsen – data, der kan sige noget om udviklingen i befolkningens retsfornuft fra da de nævnte undersøgelser blev foretaget 2006/2009 og frem til i dag. I den mellemliggende periode har et stort antal forskellige, men næppe befolkningsrepræsentative, ”juryer” dømt i de otte sager, og der er ikke noget, der tyder på, at det har ændret sig. Retspraksis har på flere af områderne ændret sig betydeligt i strengere retning, men næppe befolkningens retsfornuft. Indtrykket, som jo altså kun kan være og er et indtryk, er her snarere tværtimod, hvilket jo så også i givet fald ville være i overensstemmelse med den ændring, der er sket med retsfølelsen.

³⁵⁷ Citat fra et af de ”jurymedlemmer”, der blev bedt om at dømme i sagen om alvorlig gadevold.

REFERENCER

- Aebi, M.F., Caneppele, S., Harrendorf, S., Hashimoto, Y. Z., Jehle, J.-M., Khan, T.S., Kühn, O., Lewis, C., Molnar, L., Smit, P. & Þórisdóttir, R. (2021): Key Findings of the European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2021. 6th ed., Series UNILCRIM, (4).
https://wp.unil.ch/europeansourcebook/files/2021/11/20211026_ESB_Key_Findings.pdf
- Aebi, M.F., Caneppele, S., Harrendorf, S., Hashimoto, Y.Z., Jehle, J.-M., Khan, T.S., Kühn, O., Lewis, C. Molnar, L., Smit, P. & Þórisdóttir, R. (2021): European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2021. Sixth Edition, Göttinger Studien zu den Kriminalwissenschaften, 41. (se også tidligere udgaver).
https://univerlag.uni-goettingen.de/bitstream/handle/3/isbn-978-3-86395-519-9/GSK41_jehle_aebi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Ahmed, E., Harris, N., Braithwaite, J., & Braithwaite, V. (2001): Shame Management Through Reintegration. Cambridge University Press, Cambridge
- Algren, M.H. & Laursen, B. (2022): Vold og overgreb i Danmark 2021. Analyser baseret på sundheds- og sygeundersøgelserne 2005, 2010, 2017 og 2021. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2022/vold_og_overgreb_i_danmark_2021
- Andersen, J., Goul Andersen, J., Hede, A., Danneris, S. & Madsen, G.H. (2024): Tillid i Danmark 2024. TrygFondens Tryghedsmåling 2024. TrygFonden smba, Virum. <https://www.tryghed.dk/vi-den/tryghedsmaalinger>
- Andersen, L.H. & Jensen, B. (2023): Hvad ved vi om de dømte og deres kriminalitet. Gyldendal, København, s. 31-78.
- Andersen, L.H. & Nielsen, M.N. (2024): "The Role of Female Education Expansion in Declining Youth Crime Rates". ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed, Study Paper nr. 200. https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2024/06/RFF-Study-paper-200-The-Role-of-Female-Education-Expansion-in-Declining-Youth-Crime-Rates_June2024.pdf?download=true
- Andersen, L.H. (2024): "30 years of prison alternatives in Denmark: Policy efficiency and equality before the law", ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed, Study Paper 201. https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2024/04/RFF-Study-Paper-201-InequalityBeforeTheLaw_May2024.pdf?download=true
- Andersen, L.H., Hedeager Bentsen, K., Hvidtfeldt, C., Jensen, B.; Rose Skaksen, J. & Ebbesen Skov, P. (2017): Danskernes liv med skatter, sort arbejde og gør det selv-arbejde. ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed og Syddansk Universitetsforlag.
https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/07/Danskernes-skat_komplet-LO_final.pdf?download=true
- Andersen, L.H., Landersø, R. & Dustmann, C. (2019): Lowering Welfare Benefits: Intended and Unintended Consequences for Migrants and their Families. Rockwool Fondens Forskningsenhed,

København.

https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/07/Study-paper-138_Lowering-Welfare-Benefits.pdf?download=true

Andersen, M.B. (2010): Danskernes syn på forsikringssvindel. Forsikring & Pension.

<https://fogp.dk/media/mfj10fmw/danskernes-syn-paa-forsikringssvindel-med-forside-220310.pdf>

Andersen, O.E. (1985): Ofre for vold og overfald, 2. halvår 1980, 1982 og 1984. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, 26. juni 1985 (stencil).

Andersen, O.E. (1987): Ofre for vold og overfald 2. halvår 1986. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, November 1987 (stencil).

Arbejdstilsynet (2023): Arbejdsrelaterede dødsulykker. Ulykker sket i perioden 2016-2022. Arbejdstilsynet (se også tilsvarende tidligere opgørelser).

<https://at.dk/media/8028/arbejdsrelaterede-doedsulykker.pdf>

Arbejdstilsynet (2023): Årsopgørelse 2022. Anmeldte arbejdsulykker 2017-2022. Arbejdstilsynet (se også bilag og tilsvarende tidligere rapporter/bilag).

<https://at.dk/media/3qmibqzh/arbejdsulykker-aarsopgoerelse-2022.pdf>

<https://at.dk/media/h01ew2jj/arbejdsulykker-aarsopgoerelse-2022-bilag-a.pdf>

<https://at.dk/media/5m01lxme/arbejdsulykker-aarsopgoerelse-2022-bilag-b.pdf>

Arendt, J.N. (2015): Samfundsøkonomiske analyser af indsatser for de mest udsatte. KORA Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, København.

<https://www.vive.dk/media/pure/kx0726vl/2042135>

Arendt, J.N. (2020): The effect of welfare benefit reductions on the integration of refugees. Vol. 151, Rockwool Fondens Forskningsenhed, København.

https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/07/RF-Study-paper-151_Impact-of-integration-benefits.pdf?download=true

Balvig, F. & Holmberg, L. (2014): Flamingoeffekten. Sociale overdrivelser og social pejling. Jurist- & Økonomforbundets Forlag, København, s. 323-355.

Balvig, F. & Kyvsgaard, B. (2006a). Vold og overgreb mod kvinder. Københavns Universitet/Justitsministeriets Forskningsenhed.

<https://afford.dk/onewebmedia/IVAWS%20copy.pdf>

Balvig, F. & Kyvsgaard, B. (2009): Man anmelder da vold. Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, København.

https://afford.dk/onewebmedia/Man_anmelder_da_vold_JM_februar_2008%20copy.pdf

Balvig, F. (1995): Kontrolbilleder – udvalgte tekster 75-94. SOCPOL, København.

Balvig, F. (1995): "Metadonvedligeholdelse – og kriminalitetens udvikling i Danmark, 1980-95", i Ravn, L. (red.): Kriminalistisk Institut Årbog 1995, Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, s. 25-51.

- Balvig, F. (1995): Ungdom oplever mere vold: en oversigt over danske voldsofferundersøgelser, 1970-94. Jurist-og Økonomforbundets Forlag, København.
- Balvig, F. (1996): Voldens omfang og karakter. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens Trykkeri.
- Balvig, F. (1997): "Egonisering" af kriminalpolitikken, Juristen, nr. 3, s. 101-114.
- Balvig, F. (1997): En rundrejse i voldens nutidshistorie. Det Kriminalpræventive Råd, København.
- Balvig, F. (1997): Vold på gaden, i hjemmet og på arbejdet. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995/96. København: Information fra Rigspolitiet.
- Balvig, F. (1998): Vold på gaden, i hjemmet og på arbejdet. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995/96. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens Trykkeri.
- Balvig, F. (2015): Kriminalitetsudviklingen. Det Kriminalpræventive Råd, København.
<https://afford.dk/onewebmedia/kriminalitetsudviklingen%20copy.pdf>
- Balvig, F. (2017): Fra barndommens gade til et liv i cyberspace. Det Kriminalpræventive Råd, København.
https://afford.dk/onewebmedia/Ungdomsundersogelse_2016_Flemming_Balvig.pdf
- Balvig, F. (2020): Fra Kriminologi til Kriminalprævention. På jagt efter Paradis – Bind 1. AFFORD/Trykværket, København/Aarhus.
- Balvig, F. (2021): På jagt efter Paradis: Fra Danmark til Japan. AFFORD, København.
- Balvig, F. (2022): Hvad er der dog sket med børns og unges risikoadfærd? Udviklingen fra 2001 til 2021 i en middel-kommune i Danmark – med et særligt blik på "coronaåret". AFFORD, København
<https://afford.dk/Udviklingen%20i%20risikoadfaerd%20-%202001%20til%202021%20-%20201.%20januar%202022.pdf>
- Balvig, F. (2025): Befolkningens udsathed for vold og andre former for overgreb i samfundet. Of-ferundersøgelserne, 2005-2024. AFFORD/Justitsministeriets Forskningsenhed/Rigspolitiet/Det Kriminalpræventive Råd København.
- Balvig, F. Holmberg, L og Soei, A. (2023): Københavnsprojektet. Forestillinger og virkelighed om skoletrivsel. Afford, København. <https://afford.dk/onewebmedia/K%C3%B8benhavnsprojektet%20marts%202023.pdf>
- Balvig, F. m.fl. (2009): Voldtægt der anmeldes. Del 3: Udviklingen – især med henblik på fuldbyr-dede overfaldsvoldtægter. Det Kriminalpræventive Råd, København.
<https://afford.dk/onewebmedia/voldtaegt-der-anmeldes-iii-udvikling.pdf>
- Balvig, F. o& Kyvsgaard, B. (2006b): Danskernes udsathed for kriminalitet, 1995 til 2005. Kø-benhavn: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, Rigspolitichefens Trykkeri.

Balvig, F. og Holmberg, L. (2021): RINGSTEDFORSØGET ANNO 2020. Afford, København.
<https://afford.dk/onewebmedia/Ringstedfors%C3%B8get%20-%20anno%202020%20-%202%20udgave%20-%20Final%20.pdf>

Bay, J. (1985): Ungdomssociologi. Borgen, København.

Betænkning nr. 1508 (2009): Indsatsen mod ungdomskriminalitet. Justitsministeriet, København.
<https://afford.dk/onewebmedia/betaenkning-om-indsatsen-mod-ungdomskriminalite.pdf>

Bijttebier, P., Beck, I.M., Claes, L. & Vandereycken, W. (2009): "Gray's reinforcement sensitivity theory as a framework for research on personality-psychopathology associations", Clinical Psychology Review, 29(5), s. 421-430.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0272735809000476>

Bo Trygt (2023): Bo trygt Måling 2023. Indbrud og tryghed i Danmark. Bo Trygt, København.
https://botrygt.dk/fileadmin/user_upload/botrygt/Bo_trygt_ma_lingen_2023_web-compressed.pdf

Boesen Pedersen, A-J., & Tambour Jørgensen, T. (2017): Udvikling i ungdomskriminalitet. De mest kriminelle. Justitsministeriets Forskningskontor, København.
https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2017/rapport_udvikling.pdf

Borke, L.A. & Sedenmark, H.L. (2023): Crimestat årsberetning 2022. Danske Erhverv.
<https://www.crimestat.dk/media/1192/crimestat-aarsrapport-2022.pdf>

Braithwaite, J. (1989): Crime, Shame and Reintegration. Cambridge University Press, Cambridge.

Brink, O. & Sørensen, V. (2001): "Er voldens mørketal faldende", Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, s. 230-239.
file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/telholm,+NTfK_2001_88_03+-+Page+16-25-2.pdf

Brink, O. (1998): "The epidemiology of violence in Denmark", Journal of Forensic and Legal Medicine, 5(1), s. 38-44. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1353113198900086>

Brink, O. (1999): Vold I Århus. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Århus Universitet.

Brink, O., Charles, A.V., Sabroe, S., Jensen, J. & Sørensen, V. (1997): "Mindre vold og hyppigere politianmeldelse", Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, s. 103-114.
<https://tidsskrift.dk/NTfK/article/view/137432>

Brottsförebyggande rådet, Brå (2022): Brottsutvecklingen till och med 2021. Braa, Sverige (se også tidligere tilsvarende publikationer).
https://bra.se/download/18.137f5428182e8ddc63a29d/1662461496345/2022_Brottsutvecklingen%20till%20och%20med%202021.pdf

Brottsförebyggande rådet, Brå (2024): Anmälda brott 2023. Preliminär statistic. Braa, Sverige (se også tidligere tilsvarende publikationer).

https://bra.se/download/18.43a5496d18d2a7289a93c3e/1706097276637/Statistikrapport_anmalda_prel_helar_2023.pdf

Bruun, M.R. (2023): Transnational organiseret kriminalitet. Djøf Forlag, København.

COWI (2015): KORTLÆGNING AF HADFORBRYDELSER I DANMARK – EN UNDERSØGELSE AF BEFOLKNINGENS OPLEVEDE HADFORBRYDELSER. <https://uim.dk/media/r4dlglzz/kortlaegning-af-hadforbrydelser-i-danmark.pdf>

Crimestat (2026): "Crimestat Årsberetning 2025", Dansk Erhverv
<https://www.crimestat.dk/om-crimestat/%C3%A5rsberetninger-og-analyser/>

Danmarks Statistik (2017): Statistisk Årbog 2017. Danmarks Statistik, København, s. 110-127. Dette var det sidste år, hvor denne årbog udkom. Den giver et godt billede af, hvilke oplysninger det er muligt at få hos Danmarks Statistik, også efterfølgende.
<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=22259&sid=staa>

Danmarks Statistik (2023): Kriminalitet 2022. Danmarks Statistik, København (se også tidligere årgange af denne publikation).
<https://afford.dk/onewebmedia/krim2022.pdf>

Danmarks Statistik (2024): Kriminalitet 2023. Danmarks Statistik. Dette er sidste udgave af publikationen, der i skiftende udformninger er udkommet siden 1832. Den udkommer således ikke fremover, hvor der i stedet henvises til statistikbanken.dk og Nyt fra Danmarks Statistik.
<https://www.dst.dk/da/Statistik/udgivelser/VisPub?cid=52302>

Danmarks Statistik (2023): Statistisk 10-års oversigt 2023. Danmarks Statistik, København, s. 69-71 (se også tidligere årgange af denne publikation).
https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=47221&sid=sto2023_rettet_05092023

Danmarks Statistik (2023-2026): Nyt fra Danmarks Statistik (om kriminalitet), fra 1/1-2023 og fremefter:

Anmeldte voldsforbrydelser topper (nr. 58, 23/2-2023)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=40254>

Ofre for anmeldte forbrydelser er steget (nr. 109, 30/3-2023)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=45174>

Flere fældende afgørelser for butikstyveri (nr. 119, 3/4-2023)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=45505>

Færre 18-årige dømmes efter straffeloven (nr. 211, 14/6-2023)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=46153>

To ud af tre løsladte begår ny kriminalitet inden to år (nr. 341, 4/10-2023)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=47252>

Færre anmeldte indbrud i ubeboede bygninger (nr. 20, 25/1-2024)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=47261>

Butikstyveri stiger fortsat (nr. 51, 28/2-2024)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=48132>

Ofre for anmeldte forbrydelser stiger fortsat (nr. 72, 18. marts 2024)

<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=48200>

Flere fældende afgørelser for butikstyveri (nr. 83, 25/3-2024)

<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=48240>

Færre unge dømt for overtrædelse af straffeloven (11. juni 2025)

<https://www.dst.dk/da/Statistik/udgivelser/NytHtml?cid=51320>

Uændret tilbagefald til kriminalitet (3. oktober 2025)

<https://www.dst.dk/da/Statistik/udgivelser/NytHtml?cid=52314>

Flere anmeldte indbrud i beboelse (19. februar 2026)

<https://www.dst.dk/da/Statistik/udgivelser/NytHtml?cid=53285>

Stigning i ofre for anmeldte forbrydelser (17. marts 2026)

<https://www.dst.dk/da/Statistik/udgivelser/NytHtml?cid=53910>

Færre straffelovsafgørelser pr. indbygger (8. april 2026)

<https://www.dst.dk/da/Statistik/udgivelser/NytHtml?cid=53896>

Dansk Erhverv (2022): Analyse: 45.000 butikstyverier årligt. Dansk Erhverv, København.

<https://www.crimestat.dk/media/1172/danske-butikker-rammes-af-45000-butikstyverier-aarligt-final.pdf>

Dansk Erhverv (2025): Analyse: Lange fingre plager danske butikker. Dansk Erhverv, København.

<https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/01-analyser/analysenotater-2025/Lange-fingre-plager-danske-butikker.pdf>

Darre, N. (2024): Miljøkriminalitet. Diplomafhandling i Kriminologi, upubliceret.

De Samvirkende Købmænd (2023): Butikstyverier i dagligvarehandlen i Danmark. Statusrapport 2023. De Samvirkende Købmænd.

<https://dsk.dk/wp-content/uploads/2024/01/Butikstyverier-i-Danmark-status-2023.pdf>

Demant, J., m.fl. (2018): Unges kriminelle adfærd på nettet, Det Kriminalpræventive Råd, København. https://dkr.dk/media/7121/unges-kriminelle-adfaerd-pa-nettet_ny.pdf

Digitaliseringsstyrelsen (2023): Danskernes informationssikkerhed 2022. <https://digst.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2023/marts/analyse-om-danskernes-kendskab-til-informationssikkerhed/#:~:text=Hent%20'Danskernes%20informationssikkerhed%202022>

Digitalt Ansvar (2023a): Digital vold i Danmark. Første del: Når selvskade rykker på nettet. Digitalt Ansvar, København.

https://assets-global.website-files.com/651eb1ae5e1d6043d426a197/656736faf035d1c7d6b5ab65_Digital-vold-i-Danmark.-Digital-selvskade.pdf

Digitalt Ansvar (2023b): Digital vold i Danmark. Anden del: Nye former for afpresning. Digitalt Ansvar, København.

https://assets-global.website-files.com/651eb1ae5e1d6043d426a197/656732cd01265e3080d15b3b_Digital-vold-i-Danmark.-Anden-del-Nye-former-for-afpresning.pdf

Digitalt Ansvar (2024): Delt uden samtykke. En vare på hylden i et supermarked.

<https://drive.google.com/file/d/1iYpRsZgbxP3OYAHT95THXTlakjCbqoo6/view>

- Eisner, M. (2001): "Modernization, self-control, and lethal violence. The Long-term Dynamics of European Homicide Rates in Theoretical Perspective", *British Journal of Criminology*, 41, s. 618-638.
- Eisner, M. (2003): "Long-term historical trends in violent crime", *Crime & Justice*, 30, s. 83-142.
- Eisner, M. (2008): "Modernity strikes back? A historical perspective on the latest increase in interpersonal violence 1960-1990", *International Journal of Conflict & Violence*, 2, s. 288-316.
- Ejrnæs, A. m.fl. (2021): Natteliv og vold. En geografisk analyse af udviklingen i nattelivsrelateret vold under coronaepidemien. Institut for Samfundsvidenskab & Erhverv, Roskilde Universitet.
https://dkr.dk/Media/637570918844881689/Nattelivsvold_final-20-05-21.pdf
- Ejsing, A.K. (2012): Kriminalitet og tryghed 2012. Forsikring og pension.
<https://fogp.dk/media/hefcf3lj/analyserapport-kriminalitet-og-tryghed.pdf>
- Ekholm, O., Jensen, H.A.R., Møller, S.R., Davidsen, M. & Christensen, A.I. (2023): Illegale stoffer. Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2021. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, København.
file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/Illegale_stoffer.pdf
- Elholm, T., Lund Madsen, L. Rahbæk, H. & Røn, J. (2022): Kommenteret straffelov. Speciel del, 12. udgave. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København.
- Elias, N. (2000): *The Civilizing Process* (Rev. ed.). Blackwell Publishers, Malden, Massachusetts.
- EMCDDA (2024), EU Drug Markets Analysis: Key insights for policy and practice, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction and Europol. https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/analysis-key-insights-policy-and-practice_en
- Epinion (2017): Tyverier og svind fra arbejdspladser. Det Kriminalpræventive Råd.
<https://dkr.dk/media/7110/arbejdspladstyverier.pdf>
- Epinion (2024): Børn og unges erfaringer med digitale krænkelser og andre ubehagelige oplevelser online. Epinion for Red Barnet og TrygFonden, september 2024.
<https://sletdet.redbarnet.dk/wp-content/uploads/2024/09/Boern-og-unges-erfaringer-med-digitale-krænkelser-og-andre-ubehagelige-oplevelser-online-rapport-2024.pdf>
- Felding, F., Aagesen, K. & Demant, J. (2026): "Ungdomskriminalitet mellem online og offline", *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, nr. 1, s. 92-115.
<https://tidsskrift.dk/NTfK/issue/view/13082>
- Finanstilsynet (2023): Statistik for overtrædelser af regler på kapitalmarkedet. Finanstilsynet.
<https://www.finanstilsynet.dk/Tal-og-Fakta/Statistik/Statistik-for-overtraedelser-af-regler-paa-kapitalmarkedet>
- Forsikring & Pension (februar 2024): Statistik vedrørende de til forsikringsselskaberne anmeldte skader i form af hærværk, ran og røveri, indbrud, cykeltyveri og tyveri 2011-2023. <https://fogp.dk>

Foxman, P. (2023): Facts om indbrud og cykeltyverier i Danmark. Analyserapport 2023. Forsikring & Pension.

<https://fogp.dk/media/04vheuhd/facts-om-indbrud-og-cykeltverier-i-danmark-2023-med-for-side.pdf>

Friis, C.B. m.fl. (2019). Indbrud i Danmark. Geografiske og tidlige mønstre. Københavns Universitet/Bo Trygt, København.

<https://dkr.dk/media/7130/indbrud-i-danmark-final.pdf>

Frisch, M., Moseholm, E., Andersson, M., Andresen, J.B. og Graugaard, C. (2019): Sex i Danmark. Nøgletal for projekt SEXUS 2017-18. Statens Serum Institut og Aalborg Universitet.

FSR – Danske Revisorer (2021): Økonomisk kriminalitet 2009-2019: En undersøgelse af udviklingen i økonomisk kriminalitet over en 10-årig periode. FSR – Danske revisorer.

<https://www.fsr.dk/Files/Files/Dokumenter/Politik%20og%20analyser/Analyser/2021/FINAL%20-%20Udvikling%20i%20%C3%B8konomisk%20kriminalitet%202009-2019.pdf>

Færgemann, C. (2006): Interpersonal violence in The Odense Municipality, Denmark 1991-2002 The Odense study on deliberate interpersonal violence. Accident Analysis Group Department of Orthopaedics Odense University Hospital, Odense.

<http://old.ortopaedi.dk/fileadmin/phd/faergemann3322.pdf>

Færgemann, C., Lauritsen, J.M., Brink, O. & Skov, O. (2007):” Trends in deliberate interpersonal violence in the Odense Municipality, Denmark 1991–2002: The Odense study on deliberate interpersonal violence, Journal of Forensic and Legal Medicine, 14(1), s. 20-26.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1353113106000022>

Gade, T. (2010): Forsikringssvindler – en litteraturoversigt. Forsikring & Pension.

<https://fogp.dk/media/i3ln0ep0/litteratur-om-forsikringssvindler.pdf>

Greve, J., Østergaard, S. V., Andersen, M. og Thomsen, M. K. (2022): Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse. VIVE, København

Haidt, J. (2024): The Anxious Generation. How the Great Rewiring of Childhood is Causing an Epidemic of Mental Illness. Penguin Press, New York.

Hammerich, P. (1977): En Danmarkskrønike, 1945-72. Bind 1-3. Gyldendal, København,

Hansen, S.B. & Libak Pedersen, M. (2022): Anmeldelsestilbøjelighed i sager om vold og seksualforbrydelser. En undersøgelse af omfanget af og årsager til at borgere undlader at anmelde kriminalitet. Justitsministeriets Forskningskontor, København.

https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2022/08/Rapport-om-anmeldelsestilboejelighed-i-sager-om-vold-og-seksualforbrydelser_webtilgaengelig.pdf

Hansen, S.B. & Okholm, M.M. (2024): Drab i Danmark 2017-21. Justitsministeriets Forskningskontor, København. – især s. 9-11.

https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2024/01/Drab-i-Danmark-2017-2021_WT.pdf

Harder, S. K., Jørgensen, K. E., Gårdshus, J. P., & Demant, J. (2020). Digital sexual violence: Image-based sexual abuse among Danish youth. I Heinskou, Skilbrei & Stefansen (red.): Rape in the Nordic countries (pp. 205-223). Routledge.

Hedeager Bentsen, K., Lam Hansen, L., Jensen, B., Larsen, C. & og Ebbesen Skov, P. (2018): Aktiviteter uden for det formelle arbejdsmarked: Sort arbejde, gør det selv-arbejde og deleøkonomi. Rockwool Fondens Forskningsenhed / Syddansk Universitetsforlag.
<https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/07/Sort-arbejde-gor-det-selv-arbejde-og-deleokonomi.pdf?download=true>

Helweg-Larsen, K., Schütt, N.M., og Larsen, H. B. (2009) Unges trivsel År 2008. En undersøgelse med fokus på seksuelle overgreb og vold i barndom og tidlig ungdom. Statens Institut for Folkesundhed og Syddansk Universitet, København.

Henricsson, I. (2020): Ordensbekendtgørelsen. Med kommentarer af Ib Henricsson. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København.

Hjarsen, C.F. (2023): Udvikling i børne- og ungdomskriminalitet 2012-2022. Med separate opgørelser for kommuner og politikredse, Justitsministeriets Forskningskontor, København.
<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/10/Rapport-Udvikling-i-boerne-og-ungdomskriminalitet-2013-2022-Korrigeret.pdf>

Houborg, E. & Mulbjerg Pedersen, M. (2013): Håndhævelse af narkotikaloggivningen vedr. besiddelse af illegale stoffer til eget forbrug efter 2004. Justitsministeriets Forskningskontor, København.
https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2013/Haandhaevelse%20af%20narkotikaloggivningen_august_2013.pdf

Houborg, E., Frank, V. A., & Bjerger, B. (2014). Fra forbudszoner til bufferzone: Ny politik i forhold til stofscenen på Vesterbro. STOF. Tidsskrift for stofmisbrugsområdet, (24), 17-21.

Hvidvasksekretariatet (2022): Årsrapport Hvidvasksekretariatet 2022. National enhed for Særlig Danskerne
https://anklagemyndigheden.dk/sites/default/files/inline-files/hvidvasksekretariatet_a%CC%8Arsrapport_webtilg%C3%A6ngelig.pdf

Hvidvasksekretariatet (2023): Den nationale risikovurdering af hvidvask – Hvidvasksekretariatet 2022. Dansk Politi (se også tidligere tilsvarende rapporter).
https://anklagemyndigheden.dk/sites/default/files/inline-files/risikovurdering_webtilg%C3%A6ngelig_v1.0_0.pdf

IDA (2025): Privacy og datasikkerhed 2025. Delrapport 1: Cybersikkerhed og it-kriminalitet. IDA Analyse, februar 2025.

Jarlbæk Pedersen, M. & Tørring Rasmussen, N. (2023): Butikstyverier et hverdagsproblem. De Samvirkende Danske Købmænd, København.
<https://dsk.dk/butikstyverier-blevet-et-hverdagsfaenomen-2/>

Jarlbæk Pedersen, M. (2024): Danskerne ser blidt på butikstyveri. De Samvirkende Danske Købmænd, København. <https://dsk.dk/medlemsside/wp-content/uploads/2024/11/Analysenotat-Danskerne-ser-blidt-paa-butikstyverier.pdf>

Jarlbæk Pedersen, M. (2024): Hverdagens kriminalitet er generelt faldende – undtagen butikstyveri. De Samvirkende Danske Købmænd, København. <https://dsk.dk/wp-content/uploads/2024/11/Analysenotat-Hverdagens-kriminalitet-er-faldende-undtaget-butikstyveri.pdf>

Jensen, B. m.fl. (2015). Forbrydelse, straf og afsoning i Danmark. Rockwool Fondens Forskningsenhed, København.

Jensen, E.T. (2024): Udvikling i børne- og ungdomskriminalitet 2014-2023 Med separate opgørelser for kommuner og politikredse. Justitsministeriets Forskningskontor, København. <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2024/08/Udvikling-i-boerne-og-ungdomskriminalitet-2014-2023.pdf>

Jensen, H.A.R., Møller, S.R., Jezek, A.H., Davidsen, M., Ekholm, O., Christensen, A.I. (2024): Danskernes sundhed 2023. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/Danskernes_sundhed_2023.pdf

Jensen, M. T. og Østergaard, J. (2021): Ungeprofilundersøgelsen 2019/2020. En repræsentativtetsundersøgelse. VIVE, København. <https://www.vive.dk/en/publications/ungeprofilundersoeelsen-20192020-4vlnldlxj/>

Justitsministeriet (2022): Serviceeftersyn af bandepakkerne Justitsministeriet, København. <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2022/02/Serviceeftersyn-af-bandepakkerne-1.pdf>

Justitsministeriet (2024): Sammen om en tryggere hverdag – 11 initiativer mod indbrudstyveri og anden kriminalitet, der skaber utryghed i hverdagen. Justitsministeriet, København. <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2024/02/Sammen-om-en-tryggere-hverdag.pdf>

Kaakinen, M., Møller, K., Lomell, H.M., Valdimarsdóttir, M., Westfelt, L. og Rostami, A. (2024): Street gang involvement among Nordic youth: A comparative study on prevalence and risk factors in Nordic countries. NSFK Policy Brief, Nordic Research Council for Criminology. <https://www.nsfk.org/wp-content/uploads/sites/10/2023/07/policy-brief-2024-1.pdf>

Justitsministeriets Forskningskontor (2014): Drab i Danmark, 2008-2011. Justitsministeriet, København. <https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2014/Drab%20i%20Danmark%202008-2011.pdf>

Justitsministeriets Forskningskontor (2015): Vold og trusler mod offentligt ansatte. Justitsministeriet, København. <https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2015/Rapport%20om%20vold%20og%20trusler%20mod%20offentligt%20ansatte.pdf>

Justitsministeriets Forskningskontor (2018): Omfanget og karakteren af stalking. Justitsministeriet, København.

<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2020/10/Omfanget-og-karakteren-af-stalking-2017-2018.pdf>

Justitsministeriets Forskningskontor (2018): Udviklingen i antal anmeldelser og i straffenes art og længde for vold, 2008-2017. Justitsministeriet, København.

<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2020/10/Udviklingen-i-antal-anmeldelser-og-i-straaffens-art-og-laengde-for-vold-2008-2017.pdf>

Kongstad, A. & Kruize, P. (2012): Tricktyveri i beboelse. Det Kriminalpræventive Råd, København.

<https://dkr.dk/media/7101/tricktyveri-i-beboelse.pdf>

Koob, S.A., Marie Skibsted, M., Brygger, R., Manili, S. og Andreasen, M. (2023): Oplevet etnisk diskrimination i Danmark. Institut for Menneskerettigheder, København.

<https://www.nsfk.org/wp-content/uploads/sites/10/2023/07/policy-brief-2024-1.pdf>

Kruize, P. & Kyvsgaard, B. (2022): Analyse af indbrudstyverier i privat beboelse. Det Kriminalpræventive Råd, København.

<https://dkr.dk/Media/638071350418755067/Analyse%20af%20indbrudsfors%c3%b8g%20i%20privat%20beboelse%202022.pdf>

Kruize, P. & Kyvsgaard, B. (2022): ”Kriminologisk læring af udviklingen i indbrud under pandemien”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, nr. 3, s. 386-398.

<https://tidsskrift.dk/NTfK/article/view/134400/179320>

Kruize, P. (2016): Det danske hælmarked. Estimer over hælvarer, omsætning, distributionskanaler og afsætningsmarkeder. Center for Kriminalitetsanalyse/Det Kriminalpræventive Råd.

https://vikøberikkeindbrud.dk/media/7085/det-danske-haelmarked_oekonomisk-analyse_endelig-version_.pdf

Kruize, P. (2016): Omrejsende kriminelle i Danmark. Analyse af straffelovssigtelser mod og straffelovsafgørelser om udlændinge uden fast ophold i Danmark i perioden 2000-2014. Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet.

<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/Omrejsende%20kriminelle%20i%20Danmark%2009-2016.pdf>

Kruize, P. (2018): Internetkriminalitet 2017. Offerundersøgelser om identitetstyveri, bedrageri, afpresning og chikane i cyberspace. Det Kriminalpræventive Råd, København.

<https://dkr.dk/media/6991/internetkriminalitet-2017-final.pdf>

Kruize, P. (2020): Det danske hælmarked, 2014-2019. Estimer over omfang og karakteristika, med fokus på stjalne varer, der stammer fra indbrud i privat beboelse. Det Kriminalpræventive Råd, København.

https://botrygt.dk/fileadmin/user_upload/Det_danske_haelmarked_2020-FINAL.pdf

Kruize, P. (2020): Kriminalitet blandt ikke-fastboende udlændinge i Danmark 2015-2019. Center for Kriminalitetsanalyse.

<https://www.justitsministeriet.dk/arbejdsomraader/forskning/justitsministeriets-forskningspulje>

Kruize, P. (2022): Analyse af anmeldte trusler efter straffelovens § 266. Center for Kriminalitetsanalyse/Det Kriminalpræventive Råd.

<https://dkr.dk/Media/637830408079728156/Analyse%20af%20anmeldte%20trusler%20efter%20straffeloven%202022.pdf>

Kruize, P. (2025): ”Indbrudstyve og hælere. Profil, baggrund, karriere og netværk”, Center for Kriminalitetsanalyse.

<https://tryghed.dk/viden/publikationer/tryghed-i-hverdagen/tyve-og-haelere>

Kruize, P. (2026): ”Indbrudstyve og hælere. Forebyggelsesstrategier og resocialisering”, Center for Kriminalitetsanalyse.

<https://tryghed.dk/viden/publikationer/tryghed-i-hverdagen/tyve-og-haelere>

Nygaard-Christensen, M., Thylstrup, B., Houborg, E., Vallentin-Holbech, L., Hesse, M., Thomsen, K.R. & Pedersen, M.U. (2024): Brug af receptpligtige opioider blandt unge i Danmark. Resultater fra kvalitative og kvantitative studier. Center for Rusmiddelforskning, Aarhus.

https://psy.au.dk/fileadmin/site_files/filer_rusmiddelforskning/dokumenter/rapporter/2024/Brug_af_receptpligtige_opioider_blandt_unge_i_Danmark_Rapport_fra_Center_for_Rusmiddelforskning_Aarhus_Universitet_Juli_2024.pdf

Kruize, P., & Sorensen, D.W.M. (2018): “Danish Burglary in a European Perspective”, Samfundsøkonomen, nr. 4, December, s. 16-22.

<https://tidsskrift.dk/samfundsokonomien/article/view/140626/184740>

Kyvsgaard, B. (1994): ”Kriminel og social belastning blandt indbrudstyve og narkotikakriminelle”, i Balvig, F. & Snare, A. (red.): Kriminalistisk Institut Årbog 1994, Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, s. 231-250.

Kyvsgaard, B. (2011): ”Kriminalitetsudviklingen. Hypoteser og antagelser”, i Elholm, T., Asp, P., Balvig, F., Feldtmann, B. Nuotio, K. & Strandbakken, A.: Ikke kun straf ... Festskrift til Vagn Greve, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København, s. 289-306.

Kyvsgaard, B. (2017): Udviklingen i anmeldelser for vold og trusler. Justitsministeriet, København, april 2017.

https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2017/notat_udvikling_i_voldsanmeldelser.pdf

Kyvsgaard, B. (2020): Udvikling i børne- og ungdomskriminalitet 2006-2019. Justitsministeriets Forskningskontor.

Københavns Kommune (2023): Dyberegående tryghedsundersøgelse af belysning og tryghed i aften- og nattetimerne 2023. Københavns Kommune, København.

<https://www.kk.dk/sites/default/files/2023-06/Dybdeg%C3%A5ende%20Tryghedsunders%C3%B8gelse%20af%20belysning%20og%20tryghed%20i%20aften-%20og%20nattetimerne%202023.pdf>

Københavns Kommune (2023): Tryghedsundersøgelse 2023. Københavns Kommune, København. https://www.kk.dk/sites/default/files/2023-06/Tryghedsunders%C3%B8gelsen%202023_0.pdf

Københavns Politi (2020): Voldelige hændelser i nattelivet faldt med 90 procent under Covid-19-lukning. Københavns Politi. <https://politi.dk/koebenhavns-politi/nyhedsliste/voldelige-haendelser-i-nattelivet-faldt-med-90-procent-under-covid-19-lukning/2020/07/02>

Landbrugsstyrelsen (2021): Den generelle kontrolinstruks. Generelle retningslinjer for kontrol på jordbrugsområdet. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. https://lbst.dk/Media/638496323033440101/Den_generelle_kontrolinstruks.pdf

Larsen, C. (2022): Estimer af skyggeøkonomien i Danmark. Rockwool Fondens Forskningsenhed, København. <https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/11/RFF-Teknisk-note-Estimer-af-skyggeøkonomien-i-Danmark.pdf?download=true>

Latzer, B. (2016): The Rise and Fall of Violent Crime in America. Encounter Books, New York.
Lauridsen, F.H. (1969): "Tyverier i 1720-erne", i Dybdahl, V.: Ulykke, Nød og Brøde. Begivenheder i Århus. Universitetsforlaget, Århus, s. 20-25.

Libak Pedersen, M. & Balvig, F. (2023): Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Of-ferundersøgelserne 2005-2022. Justitsministeriets Forskningskontor, København. https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/12/08-12-2023-Offerrapport-2005-2022_webtilgaengelig-revideret.pdf

Lindholst, C., Johannsen, M., Breum Müller, I., Reitzel, et al. (2024). Narkotika på Gadeplan 2023. Rapport til Sundhedsstyrelsen https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2024/Stoffer/Narkotika-paa-gadeplan-2023.ashx?sc_lang=da&hash=8AAB642004BD193D2A3141162C4E9B8D

Lofstrom, M. & Martin, B. (2023): Crime Trends in California. Public Policy Institute of California. https://www.pplic.org/wp-content/uploads/JTF_CrimeTrendsJTF.pdf

Madsen, K.R., Román, J.E.I., Damsgaard, M.T., Holstein, B.E., Kristoffersen, M.J., Pedersen, T.P., Michelsen, S.I., Rasmussen, M., Toftager, M. (2023): Skolebørnsundersøgelsen 2022. Statens Institut for Folkesundhed, SDU, København. file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/downcount_HBSC-Rapport-2022.pdf

Mannov, J. m.fl. (2020): Kriminalitetsudviklingen i Danmark under Covid-19 pandemien. Det Kriminalpræventive Råd, København. <https://dkr.dk/media/7164/kriminalitetsudviklingen-i-danmark-under-covid-19-pandemien.pdf>

Miljøstyrelsen (2016): Tilsyns- og godkendelsesindsats 2013-2015. Miljø- og Fødevarestyrelsen (se også tidligere rapporter af tilsvarende karakter samt senere opgørelser og statistikker). <https://at.dk/media/5m011xme/arbejdsulykker-aarsopgoerelse-2022-bilag-b.pdf>

Minke, L.K. (2020): Evaluering af lov nr. 641 af 8. juni 2016: Styrket indsats mod mobiltelefoner i fængsler m.v. Justitsministeriets Forskningskontor.

https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2020/evaluering_lov_om_mobiltelefoner.pdf

National enhed for Særlig Kriminalitet (2023): Antallet af narkotikabeslaglæggelser i Danmark 2022. Dansk Politi, København (se også tidligere rapporter).

<https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/narkotikabeslaglaeggelser/antallet-af-narkotikabeslaglaeggelser-i-danmark-2022.pdf>

National enhed for Særlig Kriminalitet (2023): Mængden af beslaglagt narkotika i Danmark 2022. Dansk Politi, København (se også tidligere rapporter).

<https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/narkotikabeslaglaeggelser/maengden-af-beslaglagt-narkotika-i-danmark-2022.pdf>

National enhed for Særlig Kriminalitet (2023): NCIK årsrapport 2022. En rapport om IT-relateret økonomisk kriminalitet anmeldt i 2022. Dansk Politi, København (se også tidligere tilsvarende rapporter).

<https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/oevrig-udgivelser/ncik-aarsrapport-2022.pdf>

National enhed for Særlig Kriminalitet (2024): Røkke- og bandesituationen i Danmark. Nøgletal for 2023. Dansk Politi, København (se også tidligere tilsvarende rapporter).

<https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/bander-og-rokke-rokke-og-bandesituationen-i-danmark-2023.pdf>

National Enhed for Særlig Kriminalitet (2026): "Årsberetning 2025", Dansk Politi.

https://politi.dk/-/media/mediefiler/nsk/2025/nsk-aarsberetning-2025_web.pdf

Nationalbanken (2024): Danmarks Nationalbank Årsrapport 2023. <https://www.nationalbanken.dk/da/viden-og-nyheder/publikationer-og-taler/rapport/2024/aarsrapport-2023>

Nationalbanken (2025): Danmarks Nationalbank Årsrapport 2024. <https://www.nationalbanken.dk/da/viden-og-nyheder/publikationer-og-taler/rapport/2025/aarsrapport-2024#panel>

Nationalt Center for IT-kriminalitet (2026): "Årsrapport om it-relateret økonomisk kriminalitet", Dansk Politi.

<https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/aktuelt/statistik-og-udgivelser/it-relateret-oekonomisk-kriminalitet/aarsrapport-om-itrelateret-oekonomisk-kriminalitet-anmeldt-i-2025.pdf>

NCIK (2025): NCIK årsrapport 2024. En rapport om it-relateret økonomisk kriminalitet anmeldt i 2024. National Enhed for Særlig Kriminalitet, Rigspolitiet. <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/ncik/aarsrapport-om-it-relateret-oekonomisk-kriminalitet-anmeldt-i-2024.pdf>

Nielsen, A.Ø. & Stephansen, C.G. (2014). Indbrud i Danmark og vore nabolande. Analyserapport. Forsikring & Pension.

<https://fogp.dk/media/vq4djfbr/indbrud-i-danmark.pdf>

Nielsen, A.Ø. & Søgaard, M.L. (2014): Danskernes syn på forsikringssvindel 2014. Analyserapport. Forsikring & Svindel.

<https://fogp.dk/media/cwbe3ka2/danskernes-syn-paa-forsikringssvindel-2014.pdf>

Nielsen, A.Ø. (2011): Forsikringssvindel – hvem, hvordan og hvorfor. Forsikring & Pension.

<https://fogp.dk/media/gkmjh4ln/forsikringssvindel.pdf>

Nielsen, J., Slothower, M., & Sherman, L. W. (2018). Tracking the Use of Exclusion Zone Orders in Denmark: Individual and Place-Based Crime Trends Before and After 161 Individual Orders. *Cambridge Journal of Evidence-Based Policing*, 2, 164-180.

Nivette, A.E. m.fl. (2021): A global analysis of the impact of COVID-19 stay-at-home restrictions on crime, *Nature Human Behavior*, Vol. 5, Juli 2021, s. 868-877.

[https://click.endnote.com/viewer?doi=10.1038%2Fs41562-021-01139-z&to-](https://click.endnote.com/viewer?doi=10.1038%2Fs41562-021-01139-z&to-ken=WzI3MjE5MCwiMTAuMTAzOC9zNDE1NjltMDIxLTAxMTM5LXoiXQ.ZCbHurZIkNrmhm4VPqlYvzONNk)

[ken=WzI3MjE5MCwiMTAuMTAzOC9zNDE1NjltMDIxLTAxMTM5LXoiXQ.ZCbHurZIkNrmhm4VPqlYvzONNk](https://click.endnote.com/viewer?doi=10.1038%2Fs41562-021-01139-z&to-ken=WzI3MjE5MCwiMTAuMTAzOC9zNDE1NjltMDIxLTAxMTM5LXoiXQ.ZCbHurZIkNrmhm4VPqlYvzONNk)

Oberwittler, D. & Svensson, R. (2025): “The International Youth Crime Drop:

Evidence and Explanations”, *Crime and Justice. A Review of Research*, vol. 54, s. 152-216.

https://csl.mpg.de/890035/oberwittler_svensson_2025_youthcrimedrop_aam.pdf

Office of National Statistics (2024): “Crime in England and Wales: year ending September 2023”, *Statistical Bulletin*.

<file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/Crime%20in%20England%20and%20Wales%20year%20ending%20September%202023.pdf>

Okholm, M.M. (2020): *Typer af drab i Danmark*. Justitsministeriets Forskningskontor, København.

https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2020/02/typer_af_drab_i_danmark.pdf

Oldrup, H.; Christoffersen M.N., Kristiansen, I.L. og Østergaard, S.V. (2016): *Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016*. SFI, København.

<https://www.vive.dk/media/pure/dx3obnxb/472556>

Ottosen, M.H. & Østergaard, S.V. (2018). *Psykisk partnervold. En kvantitativ kortlægning*. VIVE, København.

<https://www.vive.dk/media/pure/ozo64ezn/1864918>

Ottosen, M.H. & Østergaard, S.V. (2022). *Partnervold i Danmark 2020*. VIVE, København.

<https://www.vive.dk/media/pure/17358/6665864>

Ottosen, M.H. (2022): *Drab i familien. Når børn bliver ofre*. Djøf Forlag

Ottosen, M.H. m.fl. (2022): *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2022*, VIVE, København.

<https://8576vi-fe.liveserver.nu/media/pure/0xgg53xk/14872861>

Ottosen, M.H. og Henze-Pedersen, S. (2021): *Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn – En vidensopsamling*. VIVE, København.

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/fysisk-vold-og-seksuelle-overgreb-mod-boern-bxqe7qyk/>

- Ottosen, M.H. og Østergaard, S.V. (2024): Danskernes erfaringer med sexistisk adfærd og omgivelsernes reaktioner. VIVE, København.
<https://www.vive.dk/da/udgivelser/danskernes-erfaringer-med-sexistisk-adfaerd-og-omgivelsernes-reaktioner-4z6b82rv/>
- Pedersen, A-J. B. og Jørgensen, T. T. (2017a): Udvikling i ungdomskriminalitet – De mest kriminelle. Justitsministeriet, København. https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2017/rapport_udvikling.pdf
- Pedersen, A-J. B. og Jørgensen, T. T. (2017b): Ungdomskriminalitet – De mest kriminelle. Justitsministeriet, København.
https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2017/rapport_de_mest_kriminelle_unge.pdf
- Pedersen, M.L. (2014): Exit-indsatser for rockere og bandemedlemmer. En kortlægning af tiltag under rammemodellen. Justitsministeriets Forskningskontor, København.
<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2014/Exit-indsatser%20for%20rockere%20og%20bandemedlemmer.pdf>
- Pedersen, M.L. og Ribe, M.Ø. (2016): Flowet i rocker/bandemiljøerne. Justitsministeriet, København.
<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/Flowrapport%202016%2C%20juni.pdf>
- Pejtersen, J.H. & Holt, H. (2021): En undersøgelse af omfanget af krænkende handlinger og konflikter på det danske arbejdsmarked. VIVE, København.
<https://www.vive.dk/media/pure/16066/5499859>
- Pinker, S. (2011): The Better Angels of Our Nature: Why Violence has Declined. Viking, New York.
- Pinker, S. (2018): Enlightenment Now. The Case for Reason, Science, Humanism and Progress. Allen Lane, New York.
- Poulsen, A.S & Jarlbæk Pedersen, M. (2024): Butikstyverier: Danmark overgår nu Sverige. De Samvirkende Danske Købmænd, København. <https://dsk.dk/wp-content/uploads/2025/01/Analyse-notat-Antal-butikstyverier-per-indbygger-1.pdf>
- Poulsen, A.S & Jarlbæk Pedersen, M. (2024): Danskerne: Butikstyverier kan true sammenhængskraften. De Samvirkende Danske Købmænd, København. <https://dsk.dk/wp-content/uploads/2025/01/Analysenotat-Butikstyverier-kan-true-sammenhaengskraften.pdf>
- Poulsen, A.S & Jarlbæk Pedersen, M. (2024): Danskerne: Det er for nemt at være butikstyv. De Samvirkende Danske Købmænd, København. <https://dsk.dk/wp-content/uploads/2025/01/Analyse-notat-Det-er-for-nemt-at-vaere-butikstyv.pdf>
- Rahman, H.K.A., Leth, P.M. & Færgemann, C. (2023): “Significantly reduced rates of interpersonal violence in an urban Danish population 2003–2021”, Journal of Forensic and Legal Medicine, vol. 97. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1752928X23000768>

Rambøll (2025): Vold i Danmark 2024, skadestuetal. Det Kriminalpræventive Råd, København.
<https://dkr.dk/Media/638862800648647634/Vold%20i%20Danmark%202024.pdf>

Red Barnet (2023): Notat: forslag til skærpet lovgivning om seksuelt krænkende materiale med børn
https://redbarnet.dk/wp-content/uploads/2024/02/Notat_Forslag-til-skaerpet-lovgivning-om-seksuelt-krænkende-materiale-med-boern.pdf

Ribe, M.Ø. (2021): Tryghed og tillid til politi og retssystem Danmark i forhold til andre europæiske lande. Justitsministeriets Forskningsenhed, København.
<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/12/Tryghed-og-tillid-til-politi-og-retssystem-Danmark-i-forhold-til-andre-europæiske-lande-webtilgaengelig.pdf>

Ribe, M.Ø. (2023): Tryghedsundersøgelse 2022. En måling af trygheden og tilliden til politiet i hele Danmark, i politikredsene, i de 98 kommuner og i de særligt udsatte boligområder. Justitsministeriets Forskningsenhed, København.
<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/10/Tryghedsundersogelse-2022WT-v.-1.01.pdf>

Rigspolitiet (2022): Hadforbrydelser i 2021. Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser. Rigspolitiet, København (se også tidligere – og eventuelt følgende - rapporter).
<https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/hadforbrydelser/hadforbrydelser-2021.pdf>

Rigspolitiet (2025): Hadforbrydelser 2024. Rigspolitiet, København.
<https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/aktuelt/statistik-og-udgivelser/hadforbrydelser/hadforbrydelser-2024.pdf>

Rigsrevisionen (2024): Tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning. Rigsrevisionens beretning afgivet til Folketinget med Statsrevisorernes bemærkninger. Rigsrevisionen
<https://www.rigsrevisionen.dk/revisionssager-arkiv/2024/okt/beretning-om-tilsyn-med-landbrugets-udledning-af-kvaelstof-fra-goedning>

Selin, K.H., Krüsselmann, K., Suonpää, K. & Shannon, D. (2024): “Trends in firearm homicide in 23 European countries – is Sweden an outlier?”, Nordic Journal of Criminology,
<https://doi.org/10.18261/njc.25.1.4>

Skattestyrelsen (2022): Selskabernes skattebetaling. Skattestyrelsen (se også tidligere rapporter).
https://sktst.dk/media/Skattestyrelsen/2022/Publikationer/Store_publikationer/selskabernes-skattebetaling-marts-2022.pdf

Skattestyrelsen (2023): Danskernes skattebetaling. Skattestyrelsen (se også tidligere rapporter).
<file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/danskernes-skattebetaling-den-tredje-gruppe-paa-arbejdsmarkedet.pdf>

Skattestyrelsen (2023): Virksomheders skattebetaling. Skattestyrelsen (se også tidligere rapporter).
https://sktst.dk/media/Skattestyrelsen/2023/Publikationer/Virksomhedernes_skattebetaling_2022/virksomhedernes-skattebetaling-2022.pdf

Skovsen, J. R. & Jensen, B. (2024): Hvad ved vi om indvandring og integration. Rockwool Fondens Forskningsenhed & Gyldendal, København.

<https://rockwoolfonden.dk/udgivelser/hvad-vi-ved-om-indvandring-og-integration/>

Social- og Boligstyrelsen (2023): Menneskehandel Danmark 2022. Center mod Menneskehandel (se også tidligere tilsvarende rapporter).

<https://cmm.dk/Media/638186285430135810/Menneskehandel%20i%20Danmark%202022.%20A%C2%B0rsrapport.pdf>

Sorensen, D.W.M. (2011): Rounding Up Suspects in the Rise of Danish Burglary. A Statistical Analysis of the 2008/09 Increase in Residential Break-ins. Det Kriminalpræventive Råd/Justitsministeriet, København.

https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/Sorensen_Rise_in_Burglary_FINAL_31OCT2011_01.pdf

Straffelovrådet (2017): Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, Justitsministeriet, København, s. 347-357.

<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2017/bet1563.pdf>

Sundhedsdatastyrelsen (2023): Dødsårsagsregisteret 2022. Sundhedsdatastyrelsen, København (se også tilsvarende tidligere rapporter).

file:///Users/flemmingbalvig/Desktop/Doedsaarsagsregisteret_2022.pdf

Sundhedsstyrelsen (2019): Lattergas fra gaspatroner. Udbredelsen blandt elever på ungdomsuddannelser. Sundhedsstyrelsen, København.

<https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2019/Lattergas-fra-gaspatroner>

Sundhedsstyrelsen (2019): Skøn over antallet af stofmisbrugere med et højriskforbrug. Narkotikasituationen i Danmark. Delrapport 2. (Se også tidligere tilsvarende rapporter).

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2019/02-National-rapport-08-udgivelse.ashx>

Sundhedsstyrelsen (2020): Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019. Rusmiddeladfærd blandt skoleelever i 9. klasse i Danmark og udviklingen siden 1995. København.

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/ESPAD/ESPAD.ashx?la=da&hash=F3FB3235794E1FDE180FB3D4B0FC23333A6BF765>

Sundhedsstyrelsen (2023): Narkotikakriminalitet, narkotikabeslag og stofmarkedet. Narkotikasituationen i Danmark. Delrapport 5. (Se også tilsvarende tidligere rapporter).

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2023/Stoffer/Stofmarked/Narkotikakriminalitet.ashx>

Sundhedsstyrelsen (2023): Sundhedsrelaterede konsekvenser. Narkotikasituationen i Danmark. Delrapport 4. (Se også tidligere tilsvarende rapporter).

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2023/Stoffer/Delrapport-4---sundhedsmaessige-konsekvenser-relateret-til-illegale-stoffer-2023.ashx>

Sundhedsstyrelsen (2024): Stofmisbrugsbehandling – efterspørgsel og tilgængelighed. Narkotikasituationen i Danmark. Delrapport 3. (Se også tidligere tilsvarende rapporter).

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2024/Stoffer/Stofmisbrugsbehandling.ashx>

Sundhedsstyrelsen (2024a): Udbredelse af illegale stoffer i befolkningen og blandt unge. Narkotikasituationen i Danmark. Delrapport 1. (Se også tidligere tilsvarende rapporter).

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2024/Stoffer/Udbredelse-af-illegale-stoffer.ashx>

Sundhedsstyrelsen (2024b): Narkotikakriminalitet, narkotikabeslag og stofmarkedet. Narkotikasituationen i Danmark 2024, Delrapport 5. København.

https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2024/Stoffer/Narkotikakriminalitet-narkotikabeslaglaeg-gelse-og-stofmarkedet.ashx?sc_lang=da&hash=26EF56BDAE5C2316D4E5107391DC2435

Suonpää, K., Kivivuori, J., Aarten, P. , Ahven, A., Granath, S. , Markwalder, N., Skott, S., Thomsen, A.H., Walser, S. & M. Liem, M. (2024): "Homicide drop in seven European countries: General or specific across countries and crime types?" European Journal of Criminology, 2024, Vol. 21(1), s. 3–30.

<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/14773708221103799>

Svensk Handel (2021): Stölder och svinn i detaljhandeln. Svensk Handel.

<https://www.svenskhandel.se/api/documents/rapporter/stolder-och-svinn-i-detaljhandeln-2021.pdf>

Thomsen, A. H. (2020): Homicide in Denmark 1992-2016. Department of Forensic Medicine, Aarhus Universitet, Aarhus. Ph.d.-afhandling.

https://pure.au.dk/ws/portalfiles/portal/213434138/Homicide_in_Denmark_1992_2016_reduced_no_papers.pdf

Thomsen, A. H., Leth, P.M. , Hougen, H.P., Villesen, P. og Brink, O. (2019). "Homicide in Denmark 1992–2016." Forensic Science International: Synergy, 1, s. 275-282.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2589871X19301317>

Thomsen, A. H., Leth, P.M., Hougen, H.P. & Villesen, P. (2021): "Gunshot homicides in Denmark 1992–2016." International Journal of Legal Medicine, 135(4), s. 1507-1514.

<https://link.springer.com/article/10.1007/s00414-021-02548-5>

Thomsen, A. H., Leth, P.M., Hougen, H.P. & Villesen, P. (2023). "Intimate partner homicides in Denmark 1992–2016." Forensic Science International: Synergy, 6, s. 1.7.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2589871X23000244>

Tranæs, T. & Geerdsen, L.P. (2008): Forbryderen og samfundet. Livsvilkår og uformel straf. Rockwool Fondens Forskningsenhed, København.

Udlændinge- og Integrationsministeriet (2024): Medborgerskabsundersøgelsen 2024. Baggrundstabeller. Sommer 2024.

https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/filer-tal-og-analyser/arkiv/Baggrundstabeller-fraMedborgerskabsundersogelsen2024_august2024.pdf

UNIDOC (2023): Global Study on Homicide 2023. United Nations Office on Crime and Drugs, Vienna.

https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/2023/Global_study_on_homicide_2023_web.pdf

Vaaben, L. & Thomsen, A.H. (2022): En forudsigelig forbrydelse. Kvindedrab i Danmark. Forlaget 28B.

Van Dijk, J. (2008): The World of Crime. Breaking the Silence on Problems of Security, Justice, and Development Across the World. SAGE Publications, London.

Vejdirektoratet (2023): Dødsulykker 2022. DUS22, Vejdirektoratet (se også tidligere tilsvarende rapporter).

https://api.vejdirektoratet.dk/sites/default/files/2024-02/DUS-2022_WCAG.pdf

Vejdirektoratet (2023): Trafikulykker for året 2022. Vejdirektoratet (se også tidligere tilsvarende rapporter). https://www.vejdirektoratet.dk/sites/default/files/2023-06/Trafikulykker_2022_web.pdf

Voxmeter (2025): Tryghedsundersøgelse blandt unge i nattelivet. Det Kriminalpræventive Råd, København.

<https://dkr.dk/Media/638832378320258211/Tryghedsunders%C3%B8gelse%20blandt%20unge%20i%20nattelivet%20maj%202025.pdf>

Weerman, F. M., Maxson, C. L., Esbensen, F-A, Aldridge, J., Medina, J. & van Gemert, F. (2009): EUROGANG PROGRAM MANUAL Background, development, and use of the Eurogang instruments in multi-site, multi-method comparative research. <https://eurogangproject.com/wp-content/uploads/2018/06/eurogang-manual.pdf>

Wikström, P-O. m.fl. (2012): Breaking Rules. The Social and Situational Dynamics of Young People's Urban Crime. Glendon Studies in Criminology, s. 330-331.

Windfeld, A. (2024): AnmeldDet årsrapport 2023. AnmeldDet/Red Barnet, juni 2024.

<https://redbarnet.dk/wp-content/uploads/2024/07/AnmeldDet-aarsrapport-2023.pdf>

Wolf, P. (1972): Vold i Danmark og Finland 1970/71. En sammenligning af voldsofre. Projekt Noxa. Forskningsrapport nr. 1 til Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi (stencil).

Østergaard, J., Andersen, S.H., Skov, P.R. Eifler, N. (2024): Brugen af opioider blandt 15-19-årige, og sammenhængen med øvrig risikoadfærd og trivsel. Teknisk Note, oktober 2024, Rockwoolfonden.

<https://rockwoolfonden.dk/udgivelser/brugen-af-opioider-blandt-15-19-aarige-og-sammenhaengen-med-ovrig-risikoadfaerd-og-trivsel/>

BILAG A. Kriminalitetens udvikling i forskellige geografiske områder i Danmark og Rigsfællesskabet, fra 2007 til 2025

Kriminalitetens udvikling i forskellige geografiske områder i Danmark samt i Rigsfællesskabet belyses i den følgende samling af diagrammer.

Den *kriminalitet*, der belyses, er alene straffelovsovertrædelser, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab.³⁵⁸

Basis for diagrammerne er *kriminalitetshyppigheder*, dvs. antal anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 1.000 indbyggere (primo 3. kvartal det pågældende år). I diagrammerne præsenteres disse som indeksverdier, hvor kriminalitetshyppigheden i 2007 i hvert enkelt geografisk område er sat = 100. I alle diagrammer er udviklingen i Danmark som helhed medtaget som helhed, så man umiddelbart kan se, hvordan kriminalitetshyppigheden i et område har udviklet sig sammenlignet med Danmark som helhed.

Som dele af Rigsfællesskabet belyses udviklingen i Danmark, Grønland og Færøerne. Udover Danmark som helhed belyses udviklingen i hver af de 5 regioner, landet er opdelt i; i 12 politikredse,³⁵⁹ og i Danmarks 98 kommuner. Man skal være opmærksom på, at kommune er uoplyst for en ikke helt ubetydelig del af straffelovsanmeldelserne, og at andelen af uoplyste i så henseende har været stigende over tid. I 2007 var det 4.601 anmeldelser ud af 445.271, svarende til 1,0%. I 2025 var det 24.625 ud af 337.755 svarende til 7,5%. Det er især fra 2015 til 2020, at antallet og andelen af uoplyste har været stigende.

Udviklingen belyses fra 2007 til 2025. På grund af den kommunal- og politireform, der trådte i kraft i 2007, er det ikke muligt at sammenligne længere tilbage i tiden.³⁶⁰

Tallene for visse områder er meget små, hvilket kan give anledning til store, formentlig tilfældige, procentvise udsving, jf. fx udviklingen i Læsø kommune. For sammenligningens skyld er det valgt at bruge samme målestok (den lodrette Y-akse) i samtlige diagrammer, selvom det enkelte steder betyder, at værdierne er højere end max. i diagrammet (som er 150 svarende til en forøgelse på 50% af kriminalitetshyppigheden sammenlignet med 2007), jf. også her eksempelvis udviklingen i Læsø Kommune.

Datagrundlaget forefindes i statistikbanken.dk:

Anmeldelsesdata: Tabelafsnit STRAF22, <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1478>.

³⁵⁸ For Grønlands og Færøernes vedkommende den særlige straffelovgivning, der findes der.

³⁵⁹ Rigsfællesskabet består af i alt 15 politikredse. Danmark er delt op i 12 geografiske politikredse – det er dem der belyses i dette bilag – mens Færøernes Politi og Grønlands Politi hver udgør en politikreds. Den 15. politikreds er National enhed for Særlig Kriminalitet, som er en landsdækkende efterforskningsenhed, der blev oprettet i 2022.

³⁶⁰ Ved politi- og kommunalreformen i 2007 blev 14 amter til 5 regioner, 54 politikredse til 12 politikredse og 271 kommuner til 98 kommuner.

I dette tabelafsnit forefindes også oplysninger om sigtelser – og såvel anmeldelser som sigtelser kan fordeles på overtrædelsen art.

Befolkningsdata: Tabelafsnit FOLK1A, <https://statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1478>.
For 2007 dog BEF1A07 (arkiv), 1. januar dette år. I disse tabelafsnit kan også hentes oplysninger om køns- og aldersfordelinger i kommunerne, og udviklingen i disse forhold.

Hverken anmeldelsestal eller befolkningstal findes direkte for politikredse. Disse er således dannet på basis af de foreliggende kommunetal

Opstilling A.1. Kriminalitetshyppigheden i kommunerne 2007, 2011 og den procentvise ændring fra 2007 til 2025; tillige den faktiske kriminalitetshyppighed i henholdsvis 2007 og 2011 sammenholdt med den forventede.

KOMMUNE	2007		2011		%vis ændring af kriminalitetshyppighed 2007-2025
	Kriminalitet pr. 1.000 indbyggere	Kriminalitet sammenlignet med forventet	Kriminalitet pr. 1.000 indbyggere	Kriminalitet sammenlignet med forventet	
København	151	1	159	1	-33
Frederiksberg	83	-2	94	-1	-14
Dragør	45	0	43	-1	-29
Tårnby	100	1	104	2	-25
Albertslund	89	-1	82	-2	-40
Ballerup	82	-1	89	0	-31
Brøndby	85	0	83	-1	-37
Gentofte	77	0	76	1	-28
Gladsaxe	64	-2	66	-2	-25
Glostrup	114	1	97	0	-17
Herlev	94	0	94	0	-41
Hvidovre	101	0	85	-1	-45
Høje-Taastrup	83	0	79	0	-42
Ishøj	110	0	93	0	-51
Lyngby-Taarbæk	92	0	85	0	-39
Rødovre	107	1	99	0	-47
Vallensbæk	69	2	66	0	-40
Allerød	54	0	61	0	-28
Egedal	49	0	49	-1	-27
Fredensborg	58	-1	59	-1	-32
Frederikssund	67	0	52	-1	-40
Furesø	62	0	69	0	-35
Gribskov	49	0	55	0	-26
Halsnæs	65	0	73	0	-46
Helsingør	86	1	86	0	-42
Hillerød	64	0	68	0	-13
Hørsholm	62	0	64	1	-32

KOMMUNE	2007		2011		%vis ændring af kriminalitetshyppighed 2007-2025
	Kriminalitet pr. 1.000 indbyggere	Kriminalitet sammenlignet med forventet	Kriminalitet pr. 1.000 indbyggere	Kriminalitet sammenlignet med forventet	
Rudersdal	55	-1	70	1	-21
Bornholm	42	+2	28	-2	-42
Greve	77	1	89	2	-47
Køge	72	0	90	1	-34
Lejre	41	1	45	0	-33
Roskilde	82	0	93	1	-39
Solrød	55	-1	61	0	-41
Faxe	56	0	63	0	-38
Guldborgsund	72	2	65	0	-45
Holbæk	66	-1	64	0	-39
Kalundborg	58	0	69	0	-47
Lolland	65	0	74	2	-31
Næstved	64	-1	67	0	-31
Odsherred	62	1	82	1	-22
Ringsted	80	1	69	1	-48
Slagelse	82	0	86	0	-34
Sorø	56	0	63	0	-32
Stevns	35	-1	35	-1	-16
Vordingborg	67	1	72	1	-46
Assens	51	0	50	0	-23
Faaborg-Midtfyn	39	-2	53	-2	-5
Kerteminde	51	-1	48	-1	-36
Langeland	41	-1	46	-1	-37
Middelfart	68	1	72	1	-23
Nordfyns	51	1	58	1	-33
Nyborg	62	0	70	0	-29
Odense	110	1	103	1	-45
Svendborg	54	-2	58	-2	-30
Ærø	30	-2	18	-2	-40
Billund	56	0	71	0	-59
Esbjerg	76	0	79	0	-44
Fanø	75	2	38	2	-51
Fredericia	93	1	93	1	-56
Haderslev	79	2	64	2	-48
Kolding	93	1	83	1	-46
Sønderborg	63	0	67	0	-45
Tønder	63	1	61	1	-57
Varde	57	0	63	0	-42
Vejen	70	2	60	2	-50
Vejle	73	0	80	0	-43
Aabenraa	80	2	75	2	-57

KOMMUNE	2007		2011		% -vis ændring af kriminalitetshyppighed 2007-2025
	Kriminalitet pr. 1.000 indbyggere	Kriminalitet sammenlignet med forventet	Kriminalitet pr. 1.000 indbyggere	Kriminalitet sammenlignet med forventet	
Favrskov	51	0	76	0	-55
Hedensted	46	0	51	0	-36
Horsens	76	0	74	0	-47
Norddjurs	76	2	59	2	-73
Odder	47	0	50	0	-50
Randers	76	0	73	0	-42
Samsø	43	0	36	0	-4
Silkeborg	62	0	58	0	-46
Skanderborg	59	1	61	1	-52
Syddjurs	57	1	59	1	-49
Aarhus	111	0	111	0	-47
Herning	55	-1	56	-1	-33
Holstebro	62	0	52	0	-42
Ikast-Brande	52	-1	55	-1	-21
Lemvig	36	-2	29	-2	-36
Ringkøb.-Skjern	52	0	47	0	-51
Skive	53	-1	54	-1	-37
Struer	41	-2	40	-2	-20
Viborg	56	-1	50	-1	-35
Brønderslev	50	1	54	0	-58
Frederikshavn	67	0	70	2	-49
Hjørring	67	0	57	0	-51
Jammerbugt	53	1	58	1	-44
Læsø	13	-2	18	-2	27
Mariagerfjord	54	0	62	0	-38
Morsø	54	0	44	0	-53
Rebild	38	-1	42	-1	-48
Thisted	51	0	44	-1	-47
Vesthimmerlands	62	0	59	0	-47
Aalborg	80	-1	88	0	-49

Note: Den kriminalitet, der ligger til grund for denne tabel, er straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab og som har kunnet henføres til en specifik kommune. Mens det er alle straffelovs-anmeldelser, der ligger til grund for beregningerne af ændrede kriminalitetshyppigheder fra 2007 til 2025, er det ved de anførte opgørelser for 2007 og 2011: Samtlige ejendomsforbrydelser (§ 171, §§ 180-182 og straffelovens kapitel 28 om formueforbrydelser), vold (§§ 119-121, § 123, §§ 133-134b, straffelovens kapitel 25, §§ 260-262 og §§ 266-266a) og voldtægt m.v. (§§ 216-217). I 2007 udgjorde disse 98% af alle straffelovs anmeldelser og i 2011 97%. Den forventede kriminalitetshyppighed i forhold til den faktiske kriminalitetshyppighed er udregnet på basis af en model for, hvilke risikofaktorer der grundlæggende betyder noget for, hvor stor kriminalitetshyppigheden er i et konkret geografisk område. - 2 = 20% eller mere under det forventede; - 1 = 10-19% under det forventede; 1 = 10-19% over det forventede; 2 = 20% eller mere over det forventede; 0 = højst 9% over det forventede og højst 9% under det forventede.

Kilder vedr. 2007: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forsknings-rapporter/2009/rapport_kriminalitetsniveau_kommuner.pdf

Kilder vedr. 2011: <https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2013/Kommunerapport%202011.pdf>

Se tillige vedr. 2003, baseret på den daværende kommuneopdeling: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2003/Kriminalitetsniveauet_i_kommuner_og_politikredse.pdf

For Danmark som helhed er kriminalitetshyppigheden faldet med præcis en tredjedel fra 2007 til 2025 (33%). Det er bemærkelsesværdigt, at den faldende tendens også gør sig gældende i de enkelte dele af landet, uanset om vi opdeler efter regioner, politikredse eller kommuner. Kun i Læsø kommune finder vi en stigning, men netop her er der over årene generelt tale om store udsving, som formentlig primært er udslag af ”de små tals lov”.

Der er forskelle med hensyn til, præcis hvor markant faldet er i kriminaliteten, men i et meget stort antal af områderne ligger faldet på et *niveau*, der svarer til udviklingen for Danmark som helhed.

For regionernes vedkommende er faldet mindst i Hovedstadsregionen (31%), og størst i Region Nordjylland, hvor det nærmer sig en halvering (48%).

I forlængelse heraf har faldet i kriminaliteten været relativt mindst i Københavns Politikreds, Nordsjælland Politikreds og Københavns Vestegns Politikreds, mens det har været størst i Nordjyllands politikreds.

Blandt de 97 kommuner, altså minus Læsø, har faldet været på en femtedel eller mindre i i alt 7 kommuner: Frederiksberg Glostrup, Hillerød, Stevn, Faaborg-Midtfyn, Samsø og Struer.

Omvendt er der sket mindst en halvering af kriminalitetshyppigheden i i alt 13 kommuner, samtlige beliggende i Jylland: Billund, Fanø, Fredericia, Tønder, Vejen, Aabenraa, Faurskov, Norddjurs, Odder, Skanderborg, Ringkøbing-Skjern, Brønderslev og Hjørring.

Det er ikke blot det ret markante fald i kriminalitetshyppigheden, der stort set gør sig gældende i hvert hjørne af Danmark fra 2007 til 2025. Det er også måden, udviklingen arter sig på fra 2007 til 2025. For landet som helhed sker udviklingen i fire faser. I de første år efter 2007 sker der en stigning. Herefter vender udviklingen og kriminalitetshyppigheden falder frem til et minimum i corona-året 2021. Umiddelbart herefter sker der på ny en stigning, som så forholdsvis hurtigt flader ud eller begynder at falde igen. Nogenlunde som et omvendt liggende S, kunne man beskrive udviklingen som værende. Det er faktisk forbløffende, synes vi, i hvor mange af de større eller mindre geografiske områder, Danmarks kan opdeles i, at udviklingen har karakter af et sådant omvendt liggende S. Variationerne består næsten udelukkende i, hvor stærke de stigende eller faldende tendenser har været i de enkelte faser, og præcis hvornår de påbegyndes eller afsluttes. Specielt noterer man sig de markante forskelle, der gør sig gældende med hensyn til, hvor stærk stigningen har været i kriminalitetshyppigheden i de første år af perioden.

Alt i alt betyder den universelle tendens til faldende kriminalitet og ensartethed med hensyn til udviklingen undervejs, at *vi på den generelle plan* ikke har behov for specifikke forklaringer på udviklingen i særlige geografiske områder. Vi kan henholde os til de bud på forklaringer, der er fremlagt for udviklingen i den anmeldte straffelovskriminalitet for Danmark som helhed, jf. især afsnit 0., 1. og 1.1.). Stigningen i sidste halvdel af 00’er kan i en vis udstrækning have at gøre med økonomisk krise og isrl ”invasion” af udenlandske kriminelle, mens faldet siden da især har at gøre med det

stærke fald i unges ustrukturerede samvær i på "gadeplan", hvor det samtidig er blevet vanskeligere at foretage en række former for kriminalitet som indbruds- og biltyverier.

Dette betyder dog ikke, at de forskelle, som faktisk findes med hensyn til kriminalitetsfaldets størrelse og udviklingsmønsteret, er uinteressante og betydningsløse. De burde analyseres og udforskes nærmere, men dette er indtil videre ikke sket.

Her kan vi kun bidrage med en enkelt afgrænset hypotese af mere statistisk art. Den vedrører kriminalitetsfaldets størrelse. I statistikken kaldes hypotesen "regression to mean" og går ud på, at observationer, der ligger "usandsynligt" langt fra gennemsnittet, sandsynligvis er "ukorrekte" (tilfældige) og ikke vil genfindes, hvis vi gentager undersøgelsen. Oversat til vor problemstilling er det en hypotese om, at især kriminalitetshyppigheder, der forekommer "usandsynlige" (= meget afvigende), formentlig er unikke/tilfældige tilfælde, som ikke holder over tid. Det kan bero på én bande, der huseret i netop område X i en periode; professionelle cykeltyve der har støvsuget cykelparken osv. osv. Med mindre tallene er små og området meget lille, er det i virkelighedens verden lidt vanskeligere at forestille sig, at "usandsynligt" lave kriminalitetshyppigheder ikke er "reelle", end når de er "usandsynligt" høje.

Vi kan bruge en undersøgelse foretaget vedrørende straffelovsanmeldelser indgivet i 2007 til at undersøge denne hypotese (se kilde til opstilling A.1). Her undersøgte man, hvilke generelle risikofaktorer, der kunne forklare/forudsige kriminalitetsforskellene kommunerne imellem. Ud af knapt 40 forskellige forhold viste en enkelt sig at kunne forklare op mod 50% af de forskelle, der eksisterede. Det var en "social variabel", andel enlige kvinder med børn. En vis selvstændig forklaringskraft fandtes også med hensyn til antal unge mænd (15-39-årige) pr. 1.000 indbyggere og dernæst antal husstande med 1 person pr. 1.000 husstande, der ligesom enlige kvinder med børn afspejler indbyggernes ressourcer i de enkelte kommuner. Det var ikke overraskende, at også urbanisering (hvor mange der boede i byer) spillede en rolle, snarere at det viste sig at være en ret beskeden rolle med kun et lille bidrag til den samlede forklaringskraft/forudsigelseskraft. Ved den slags undersøgelser kan det være lige så interessant at se, hvilke faktorer der viser sig ikke selvstændigt at gøre nogen forskel med hensyn til kriminalitetshyppigheden i kommunerne. En af dem var i denne undersøgelse antal efterkommere og indvandrere pr. 1.000 indbyggere og en anden (på politikredsniveau) antal alkoholbevillinger.

På basis af denne model med de fire variable, der tilsammen har en forklaringskraft på $R^2 = 0,77$ (hvor 1,00 er det maksimale og 0,00 det minimale), har man så for hver kommune udregnet, hvordan kriminalitetshyppigheden skulle forventes at være, hvis det alene var disse forhold, der var afgørende, og dette har man så sammenholdt med de faktiske kriminalitetshyppigheder. Det er disse beregninger, der fremgår af tabel A.1, hvor tilsvarende beregninger vedrørende anmeldelser i 2011 også er gengivet.

På baggrund heraf kan vor hypotese oversættes til en antagelse om, at kriminaliteten fra 2007 til 2024 – bemærk at det er 2024 der af tekniske grunde er anvendt som sluttidspunkt i denne analyse – er faldet mest i de kommuner, hvor niveauet var "usandsynligt" højt i 2007, dvs. hvor den faktiske kriminalitetshyppighed lå længst over det forventede. Dette synes faktisk at være tilfældet, jf. opstilling A.2.

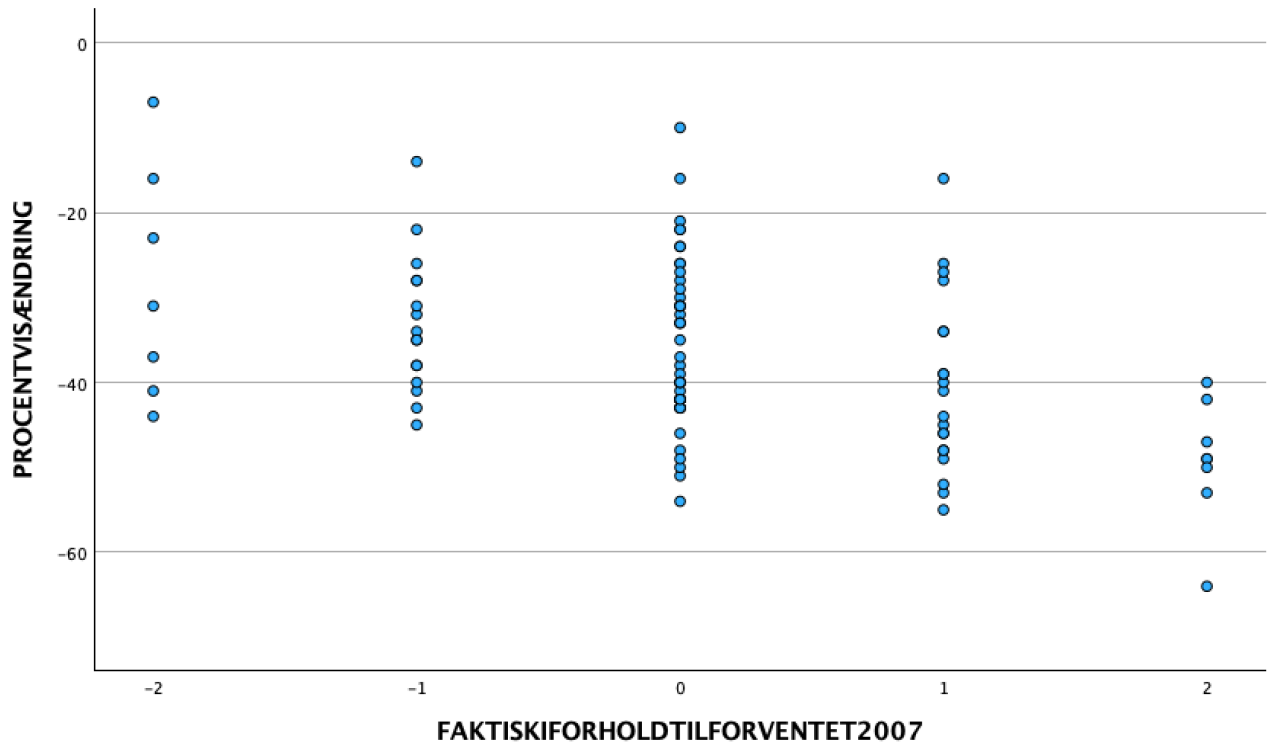
Opstilling A.2. Den gennemsnitlige procentændring af kriminalitetshyppigheden fra 2007 til 2024 i kommunerne i forhold til, hvordan kriminalitetshyppigheden i 2007 var i forhold til den forventede.

Den faktisk kriminalitetshyppighed i forhold til den forventede 2007	Gennemsnitlig procentændring af kriminalitetshyppighed fra 2007 til 2024	Antal kommuner
Meget over (2)	-49%	8
Noget over (1)	-41%	20
Hverken over eller under (0)	-36%	46
Noget under (-1)	-33%	16
Meget under (-2)	-28%	7
ALLE	-37%	97

I de 8 kommuner, hvis faktiske kriminalitetshyppighed lå meget over den forventede i 2007, er det gennemsnitlige kriminalitetsfald i perioden fra 2007 til 2024 på 49%. Lå den noget over, var faldet gennemsnitlig 41%; hverken over eller under, 36%; noget under, 33%, og lå den meget under, så var det gennemsnitlige kriminalitetsfald 28%.

Gennemsnit kan snyde meget. Man må også se på spredningen. I opstilling A.3 er samtlige 97 kommuner indplaceret i forhold til, hvordan det faktiske kriminalitetsniveau i 2007 i forhold til det forventede (X-aksen) var i forhold til den procentvise ændring af kriminalitetshyppigheden fra 2007 til 2024 (Y-aksen).

Opstilling A.3. Det faktiske kriminalitetsniveau i forhold til det forventede i 2007 sammenholdt med den procentvise ændring i kriminalitetshyppigheden fra 2007 til 2024.

Det fremgår her ret entydigt, at de største kriminalitetsfald er sket i de kommuner, der som udgangspunkt havde et kriminalitetsniveau, der lå meget over det forventede. I yderpunkterne kan man se, at den kommune, hvor kriminalitetsfaldet har været mindst – det er Gladsaxe Kommune (-7%) – var en af de i alt 7 kommuner, hvor det faktiske kriminalitetsniveau som udgangspunkt lå meget under det forventede. Og at den kommune, hvor kriminalitetsfaldet har været størst – det er Norddjurs Kommune (-64%) – var en af de 7 kommuner, hvor kriminalitetsniveauet som udgangspunkt lå meget over det forventede. *What Goes Up Must Come Down* – kunne man have lyst til at konkludere, oprindeligt formuleret af fysikere som tyngdeloven. Eller i en tilsvarende vending, *Everything That Rises Must Converge*, som er titlen på en bog forfattet af Flannery O'Connor (publiceret posthumt i 1965) – og som ofte er blevet anvendt af økonomer til karakterisering af økonomiske bobler i samfundet.

Man kunne også forestille sig, at der ville være en eller anden form for sammenhæng mellem kriminalitetsfaldets størrelse på den ene side og kriminalitetsniveauets faktiske størrelse i udgangspunktet på den anden, men dette viser sig ikke at være tilfældet.

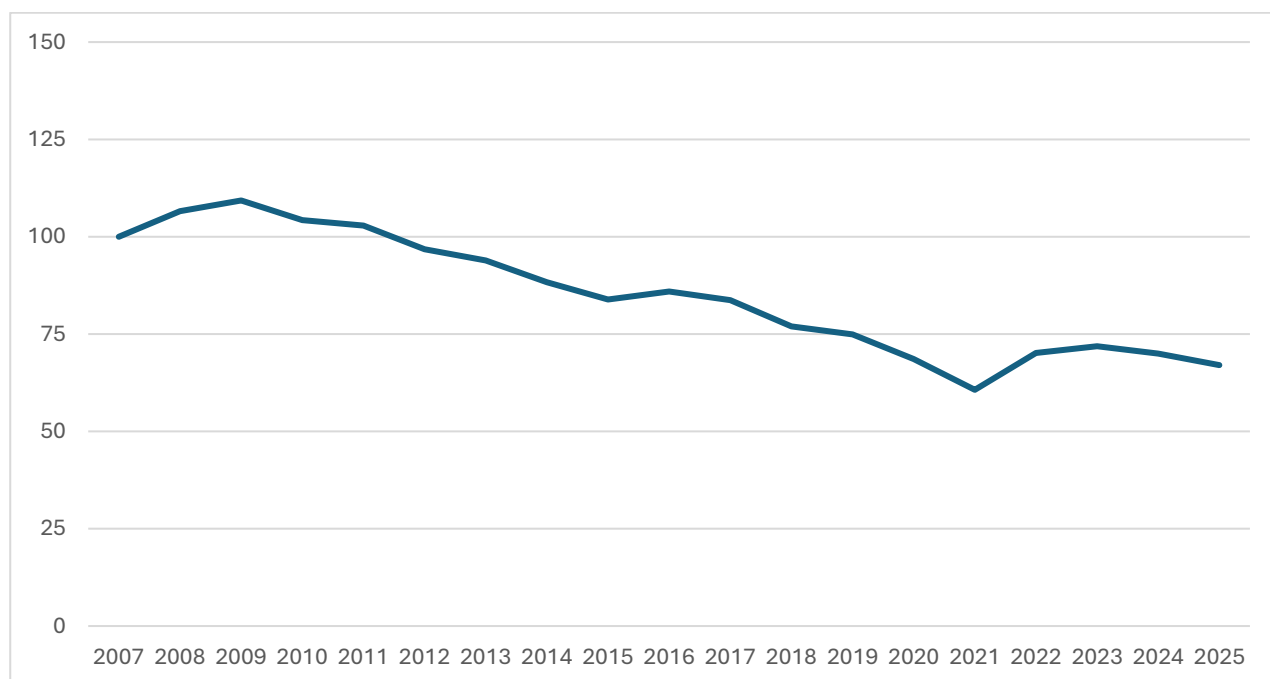
*

I opstillingerne A.123 til A.140 er opsummeret kriminalitetsniveauerne, opdelt på forskellige former for registreret straffelovskriminalitet, for de enkelte kommuner sammenlignet med hinanden vedrørende 2025; tilsvarende vedrørende ”opklaringsprocenterne” (tilnærmet ved sigtelsesprocenterne).

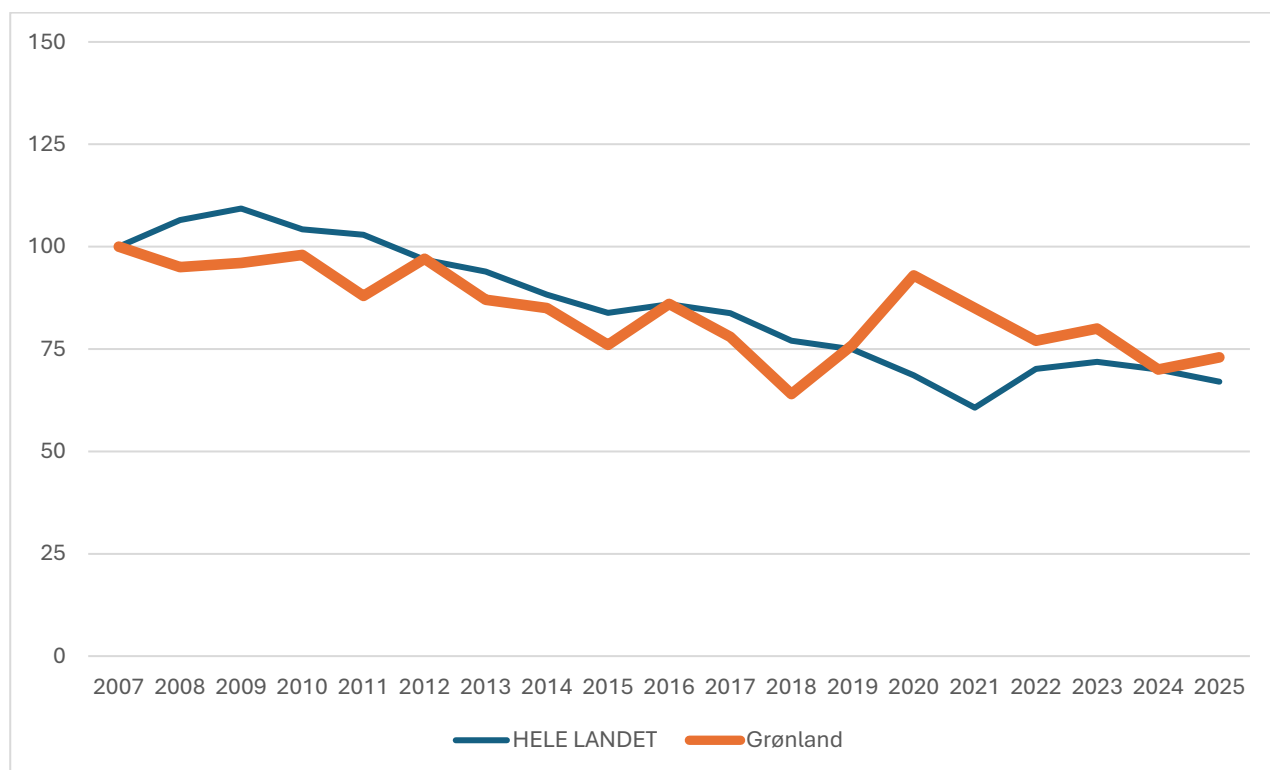
RIGSFÆLLES- SKABET

I de følgende diagrammer er opgjort antal overtrædelser af straffeloven/kriminalloven pr. 1000 indbyggere der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, Grønland og Færøerne, fra 2007 til 2025 – indeks 2007=100. Hele landet: Danmark eksklusive Grønland og Færøerne.

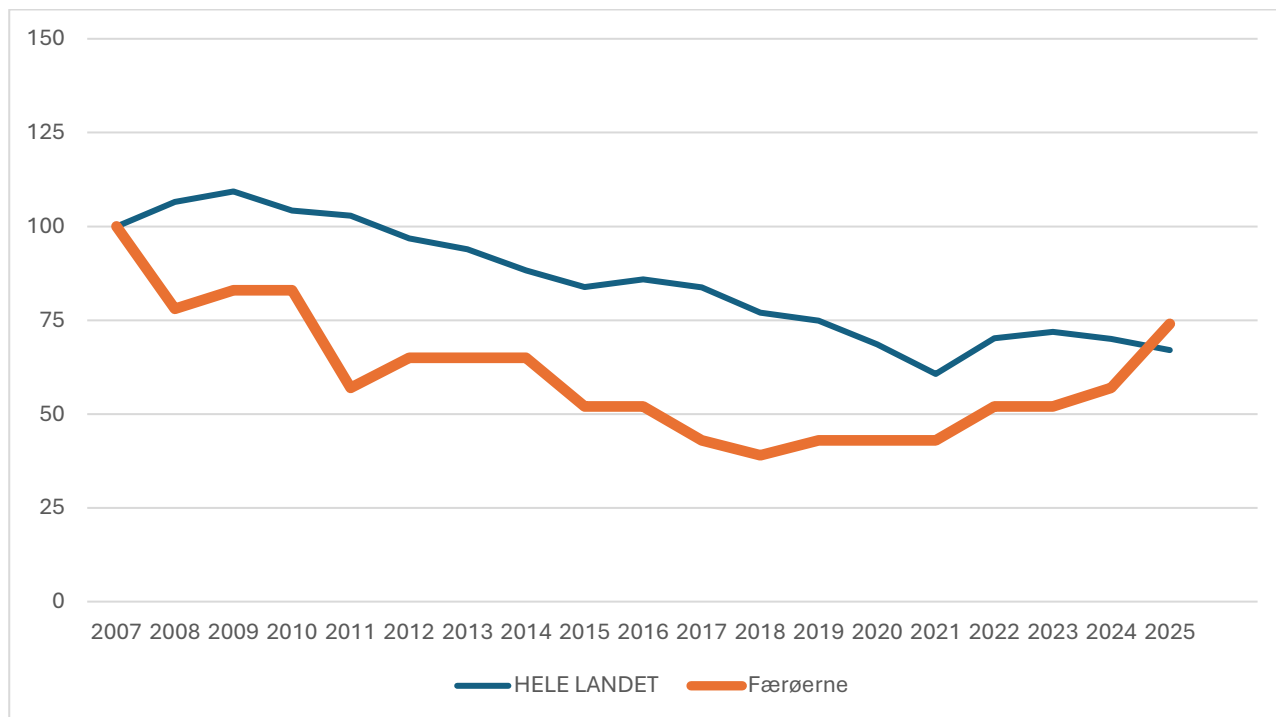
Opstilling A.4. **DANMARK:**

Opstilling A.5. **GRØNLAND:**

Opstilling A.6. FÆRØERNE:

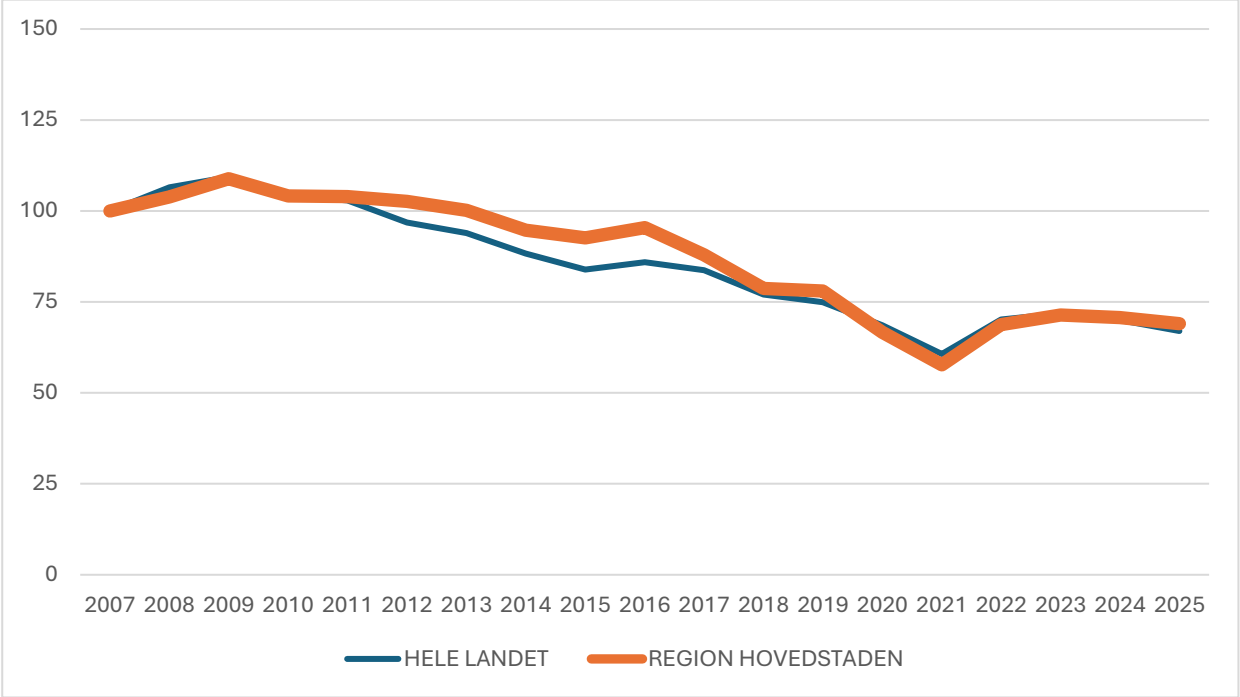
Opstilling A.7. Antal overtrædelser af straffeloven/kriminalloven pr. 1000 indbyggere, der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, Grønland og Færøerne, fra 2007 til 2025.

År	Danmark	Grønland	Færøerne
2007	81	97	23
2008	87	92	18
2009	89	93	19
2010	85	95	19
2011	84	85	13
2012	79	94	15
2013	76	84	15
2014	72	82	15
2015	68	74	12
2016	70	83	12
2017	68	76	10
2018	63	62	9
2019	61	74	10
2020	56	90	10
2021	49	82	10
2022	57	75	12
2023	58	78	12
2024	57	68	13
2025	55	71	17

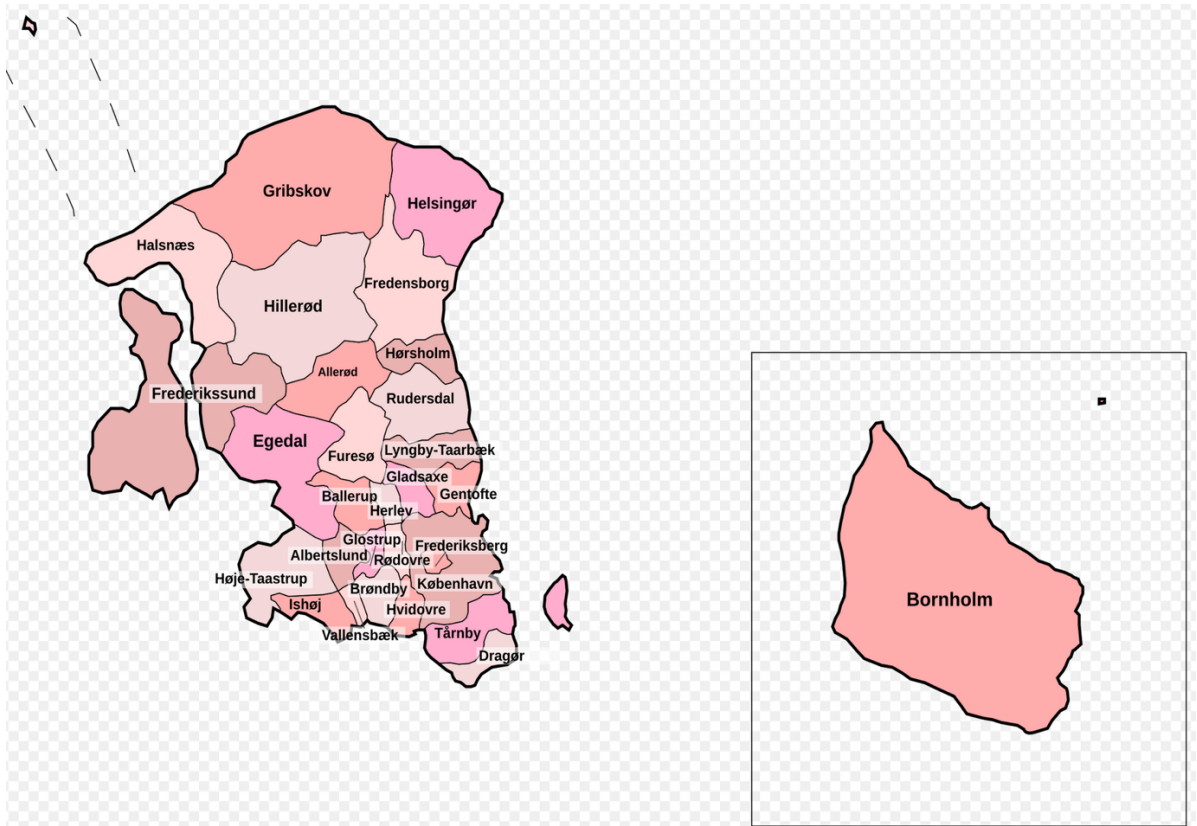
Kilde: Danmark: statistikbanken.dk Grønland og Færøerne: Diverse årsberetninger fra Grønlands Politi, jf. politi.gl

REGIONER

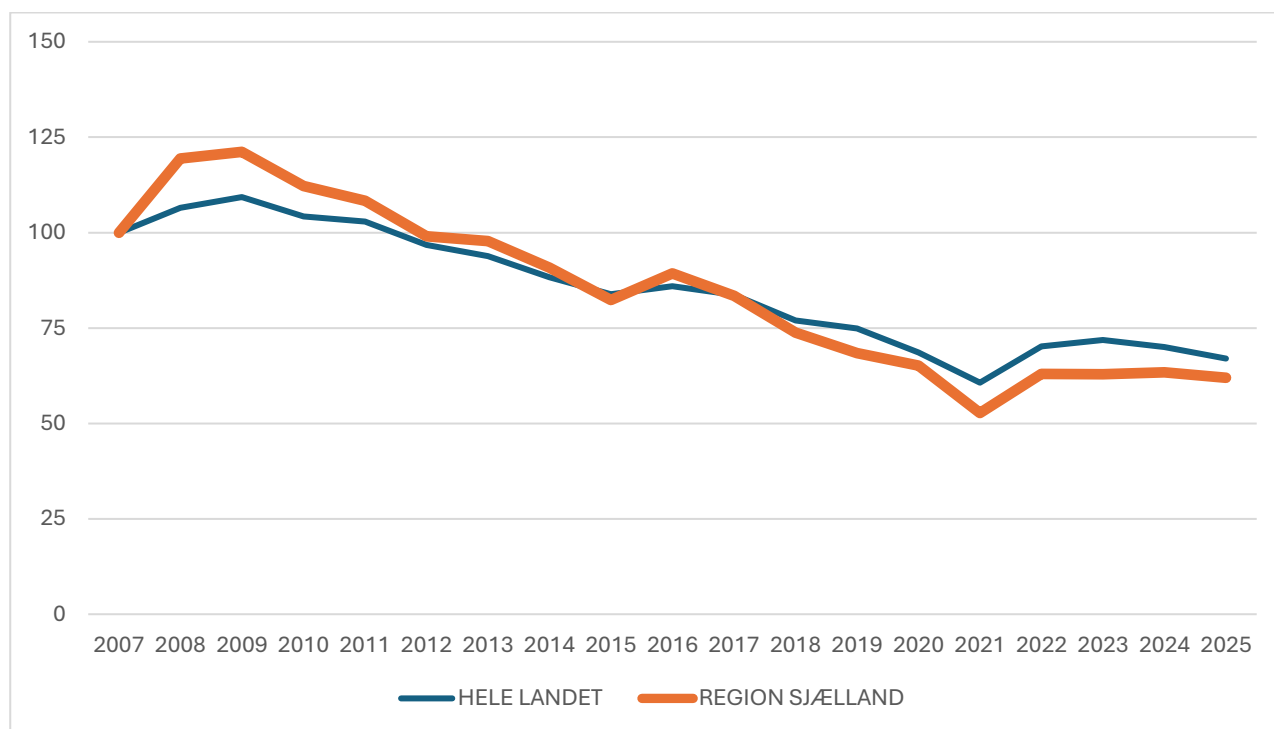
Opstilling A.8. REGION HOVEDSTADEN:

Region Hovedstaden består af følgende kommuner:

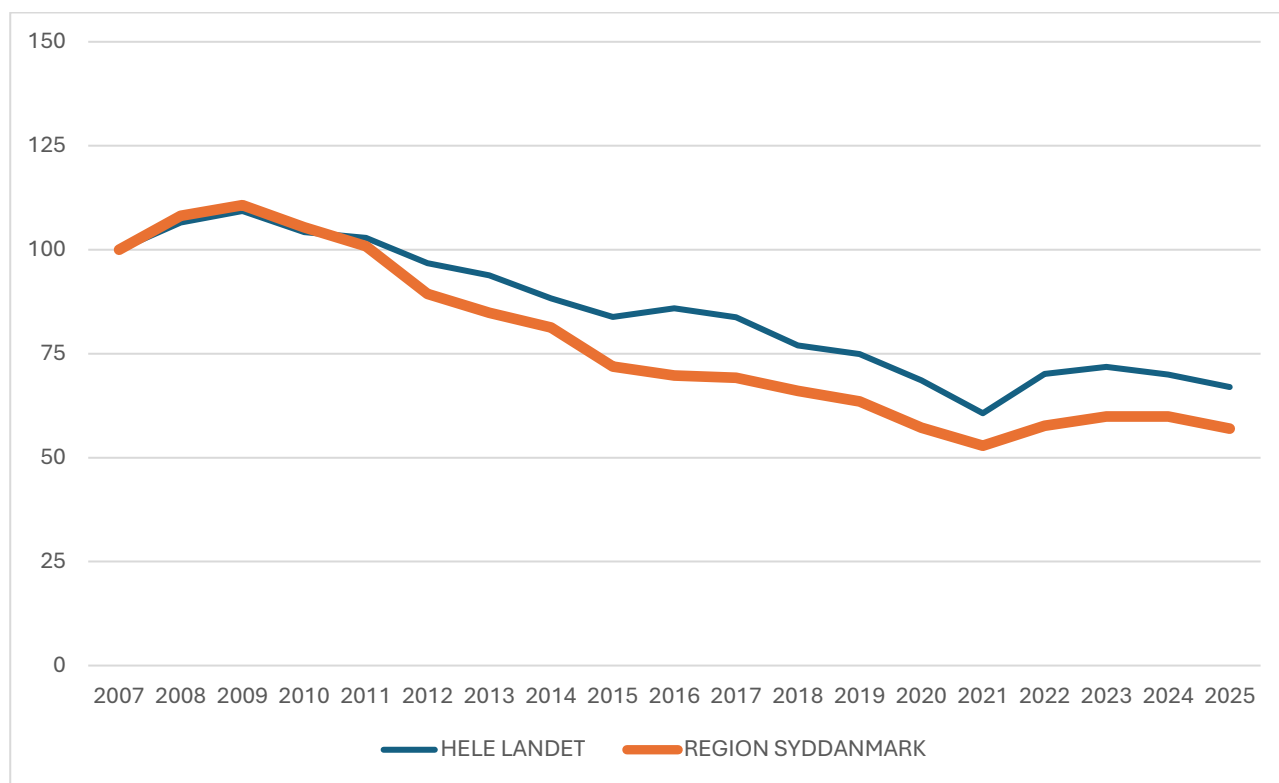
Opstilling A.9. REGION SJÆLLAND:

Region Sjælland består af følgende kommuner:

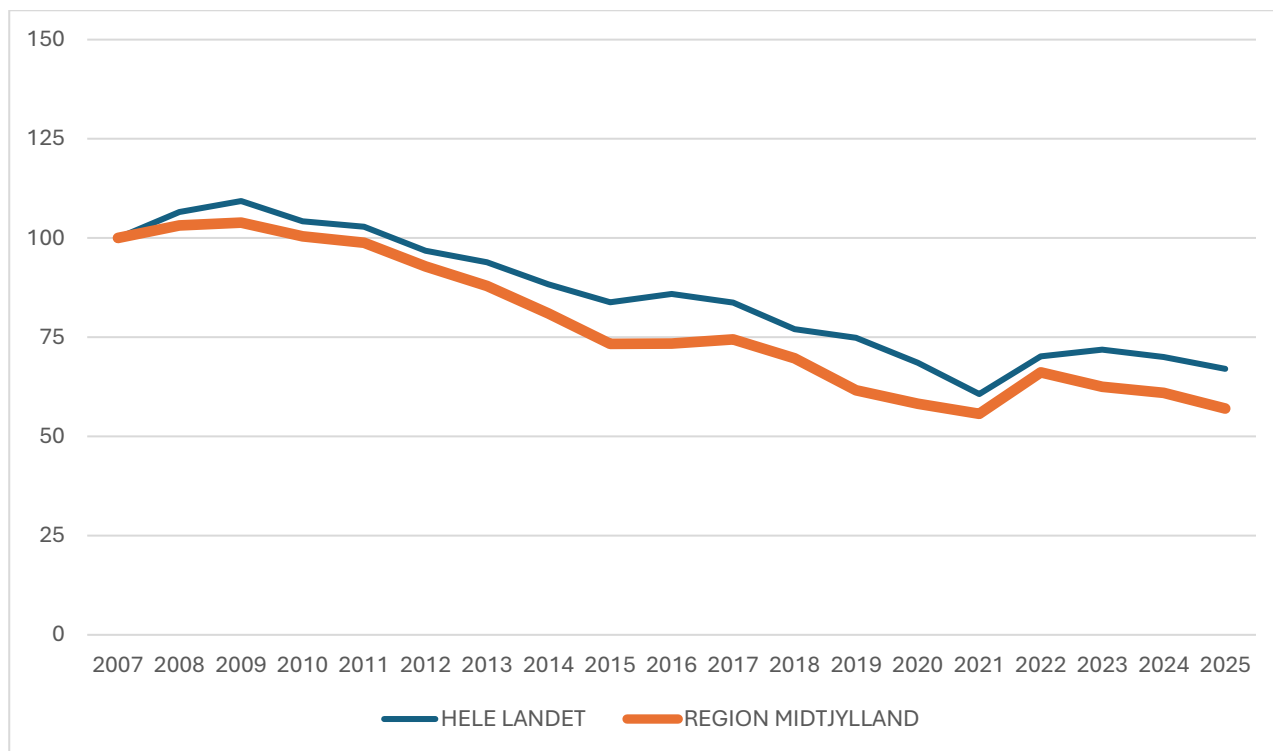
Opstilling A.10. REGION SYDDANMARK:

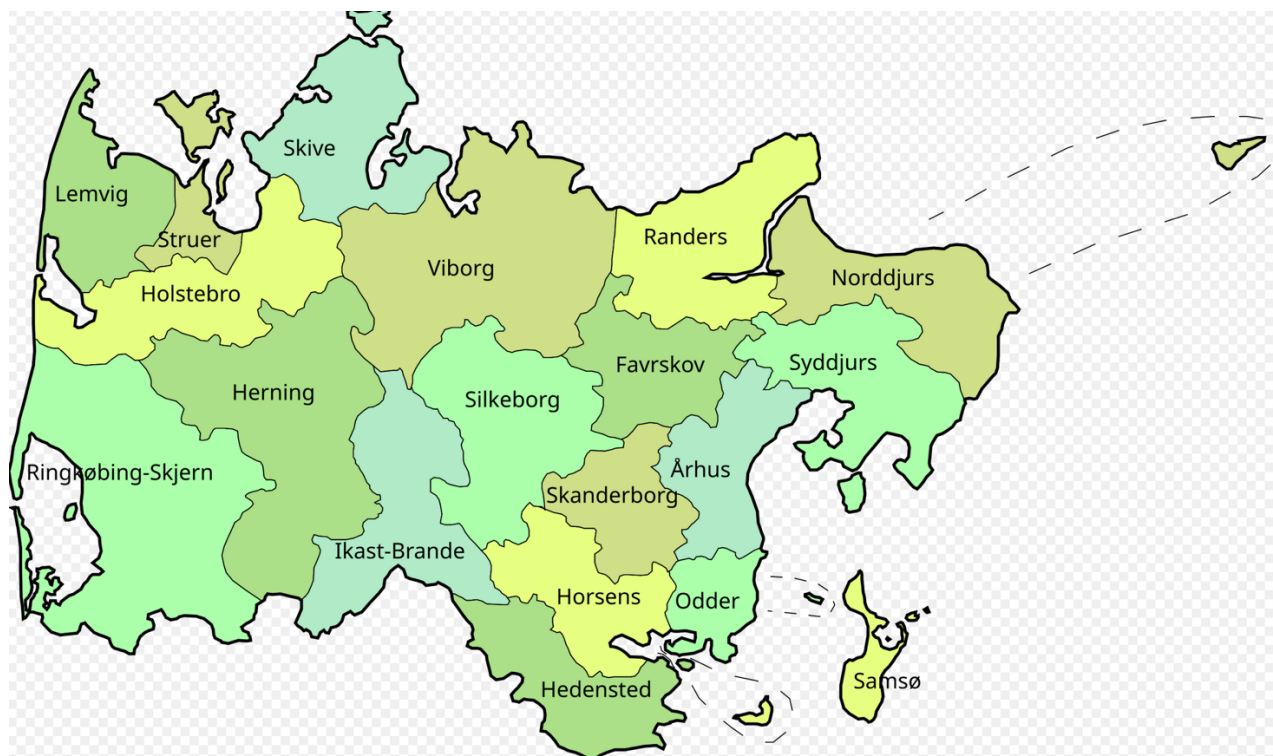
Region Syddanmark består af følgende kommuner:

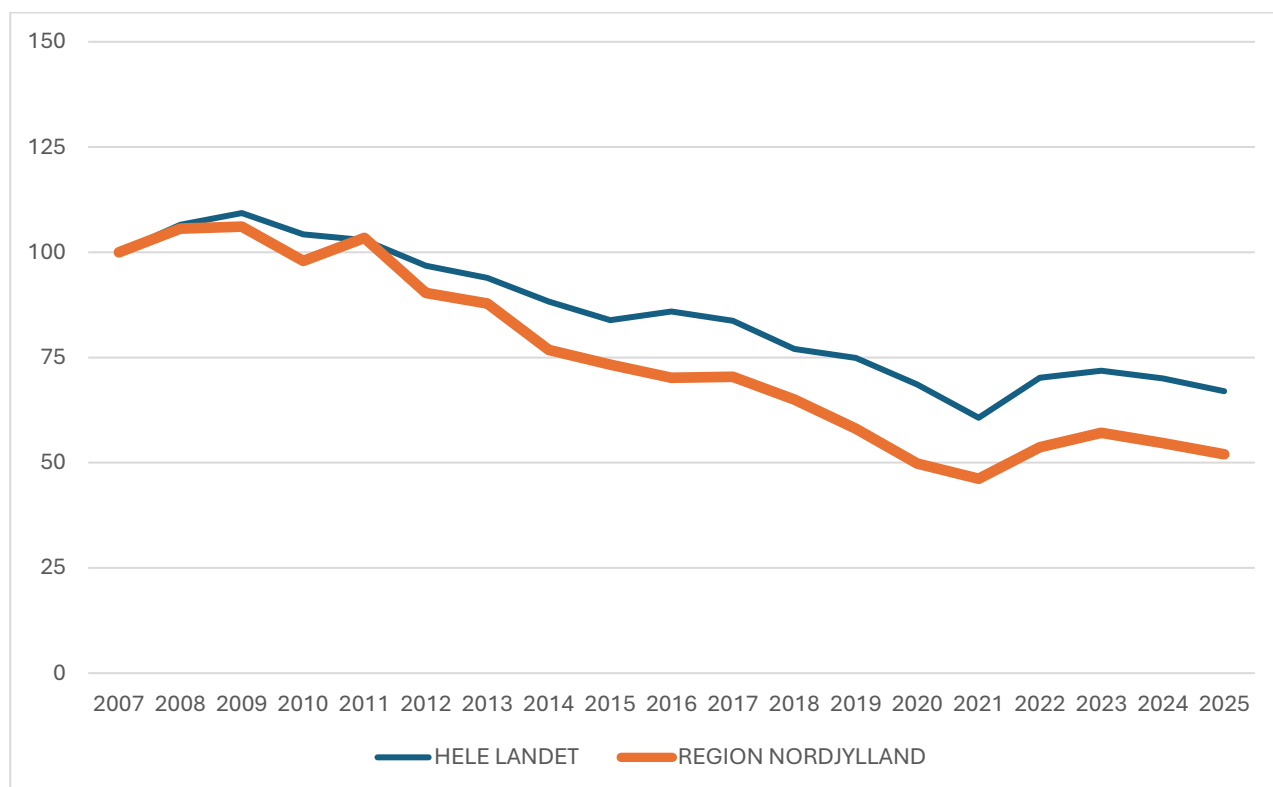
Opstilling A.11. REGION MIDTJYLLAND:

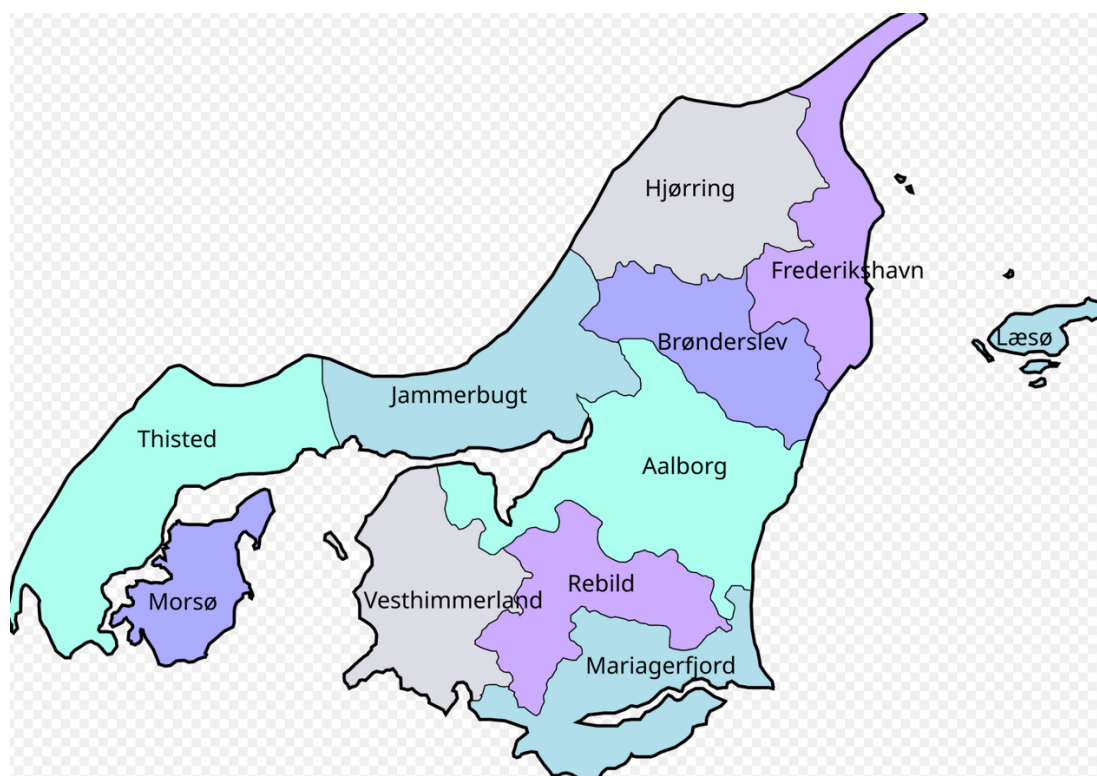
Region Midtjylland består af følgende kommuner:

Opstilling A.12. **REGION NORDJYLLAND:**

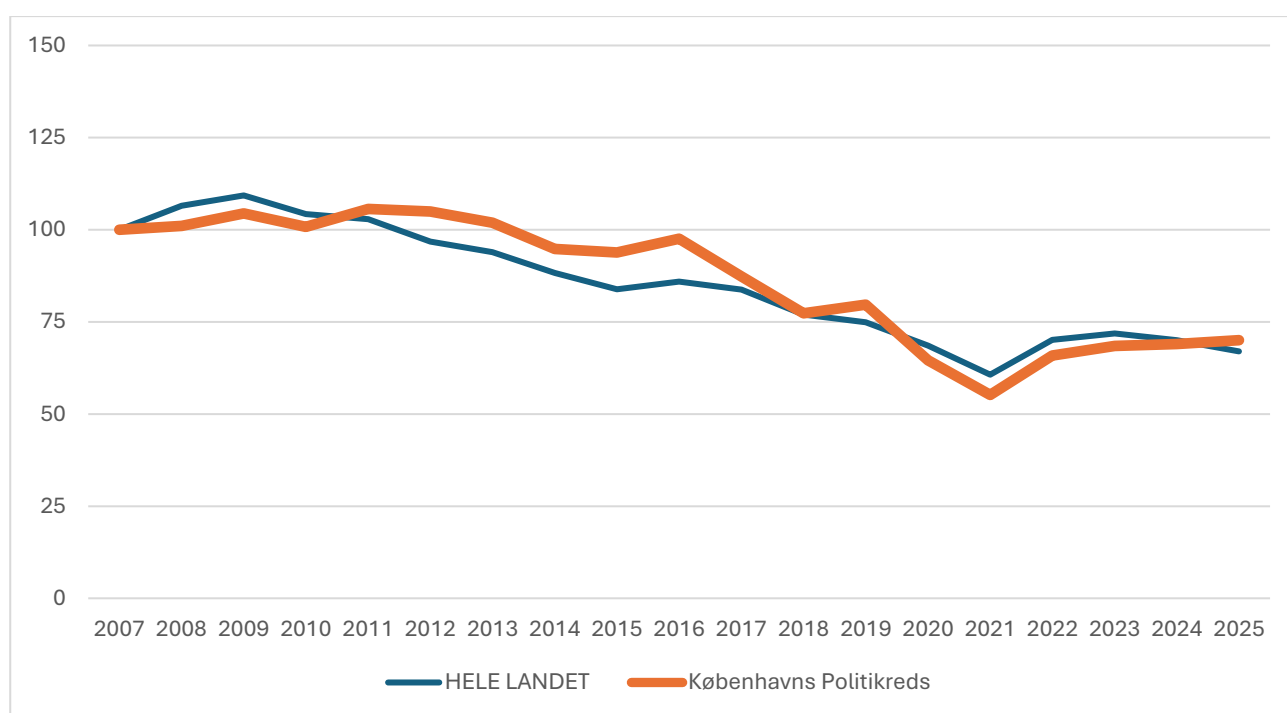
Region Nordjylland består af følgende kommuner:

POLITIKREDSE

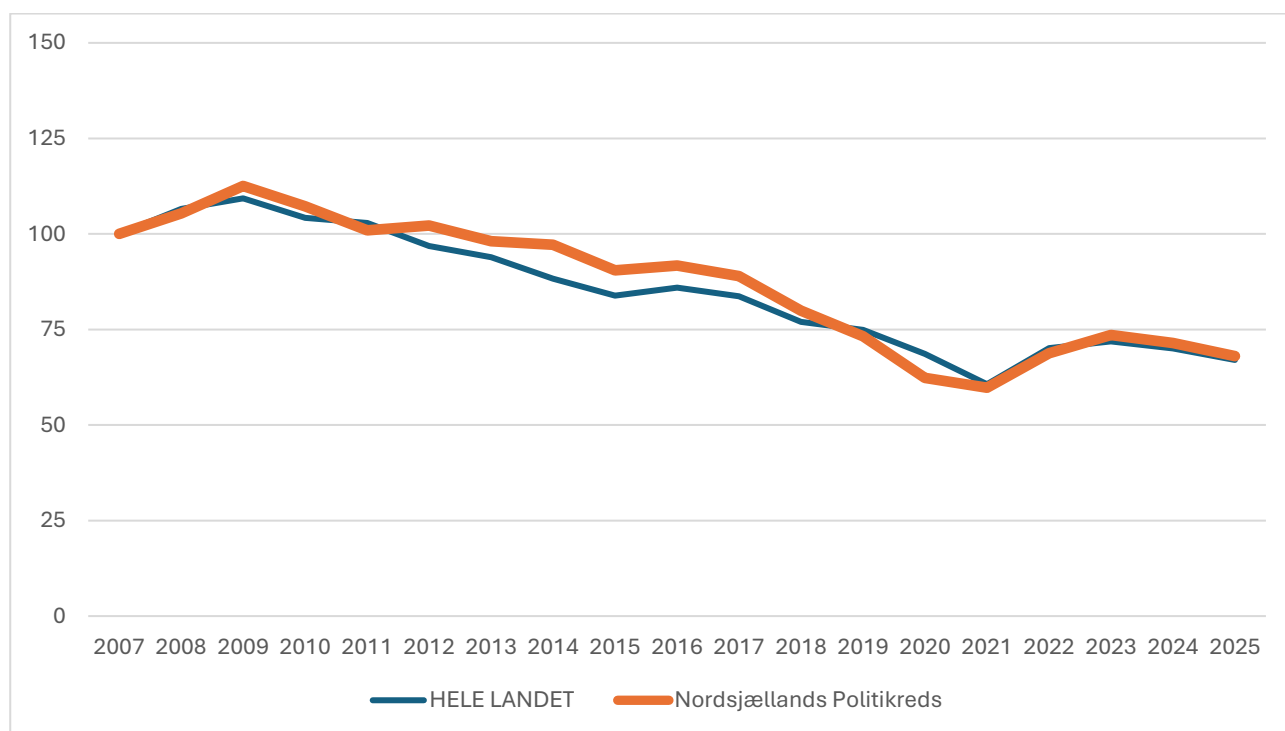
Rigsfællesskabet består af i alt 15 politikredse. Danmark er delt op i 12 geografiske politikredse, mens Færøernes Politi og Grønlands Politi hver udgør en politikreds. Den 15. politikreds er National enhed for Særlig Kriminalitet, som er en landsdækkende efterforskningsenhed, der blev oprettet i 2022.

Opstilling A.13. **KØBENHAVNS POLITIKREDS:**

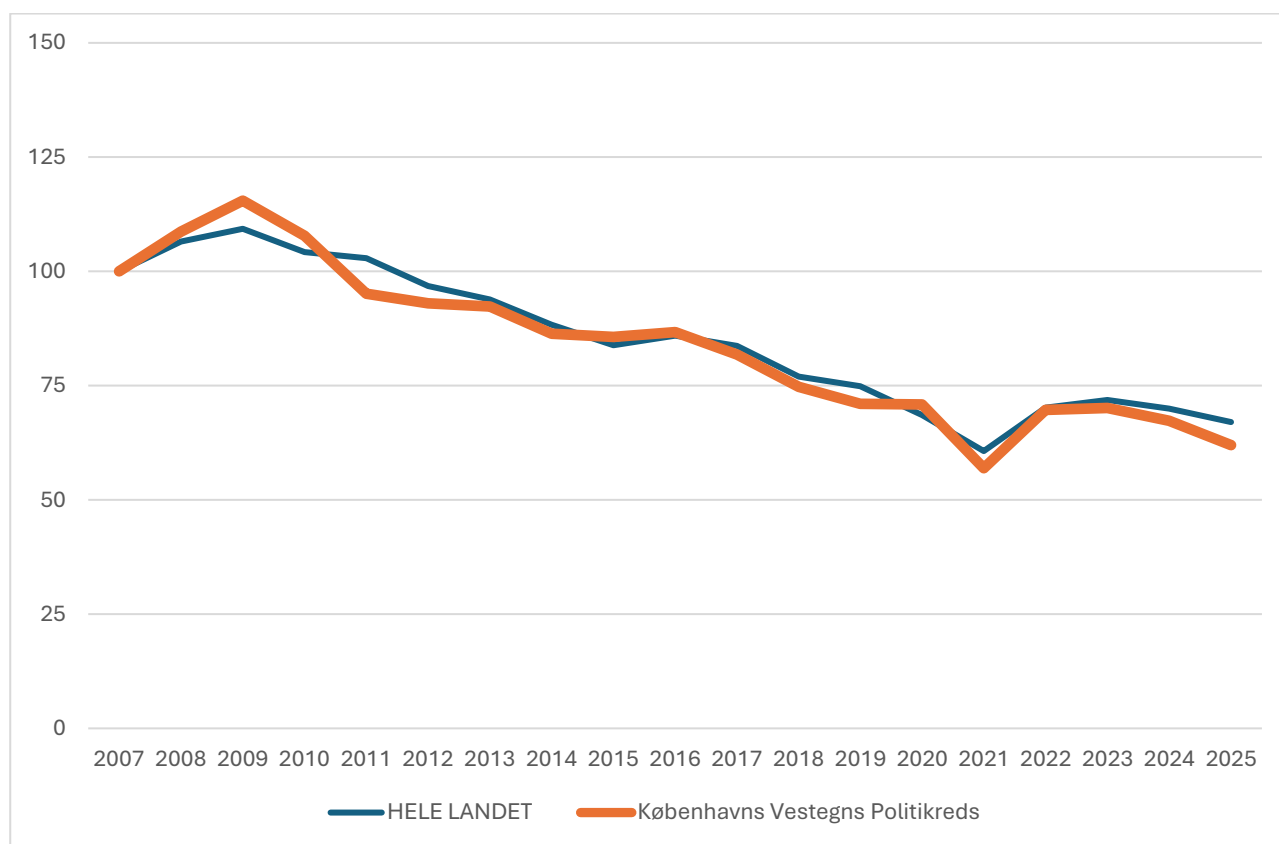
Københavns Politi dækker Frederiksberg, Tårnby, Dragør og Københavns kommuner.

Opstilling A.14. **NORDSJÆLLANDS POLITIKREDS:**

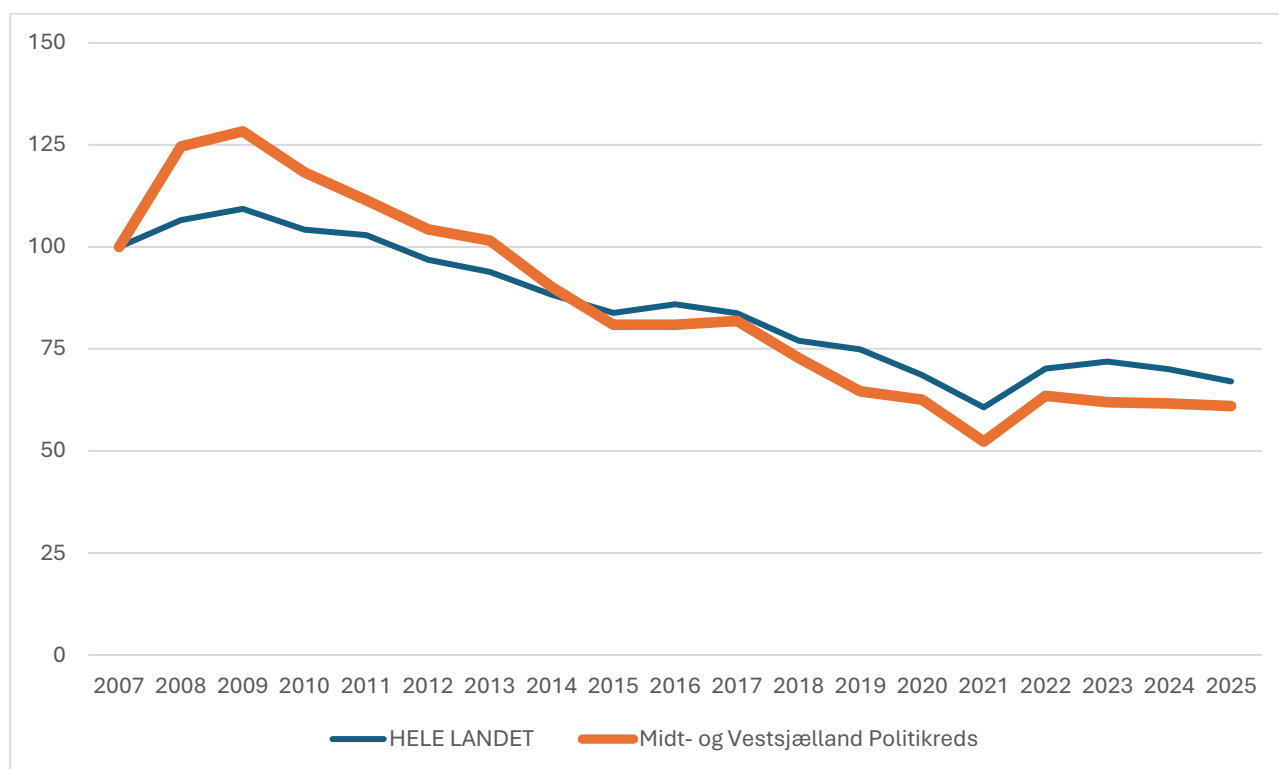
Nordsjællands Politikreds dækker Allerød, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Furesø, Gentofte, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk og Rudersdal kommuner.

Opstilling A.15. **KØBENHAVNS VESTEGNS POLITIKREDS:**

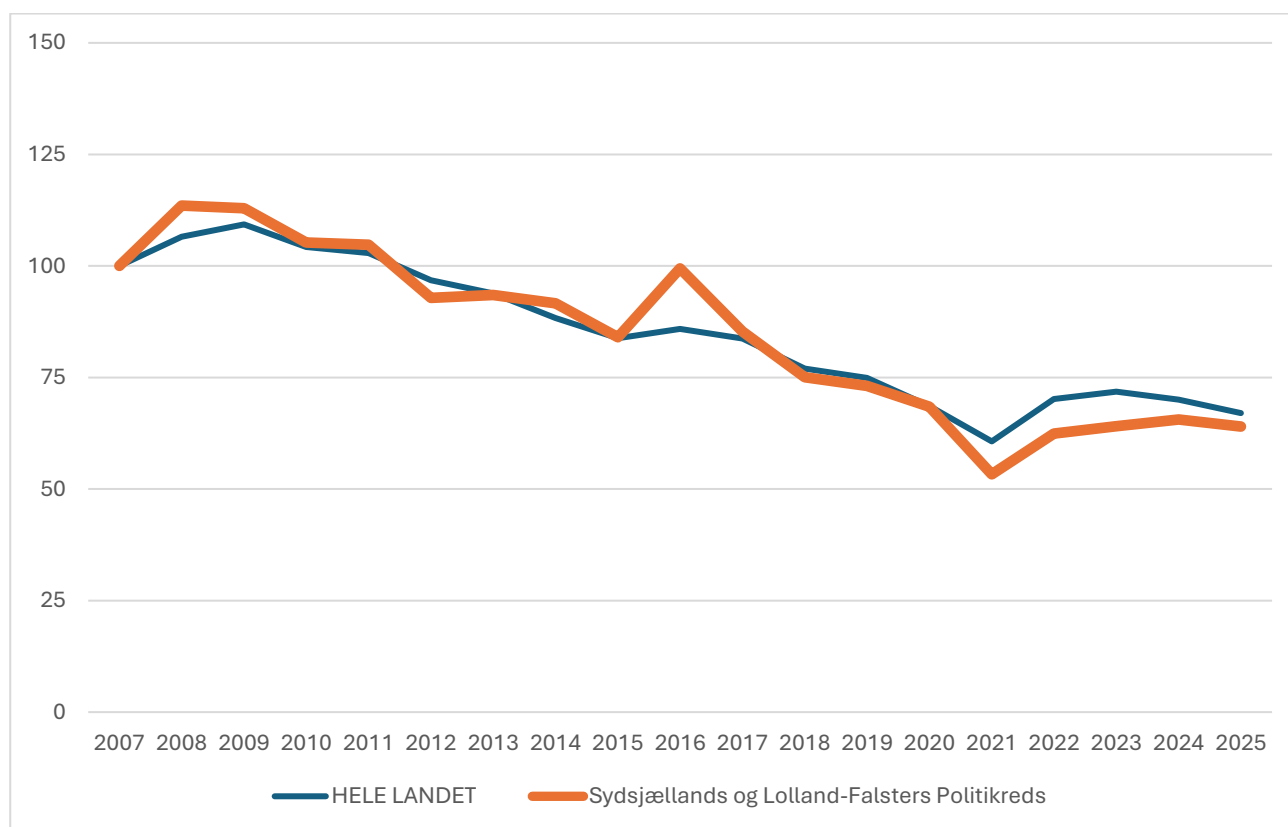
Københavns Vestegns Politikreds dækker Albertslund, Ballerup, Brøndby, Glostrup, Gladsaxe, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Rødovre og Vallensbæk kommuner.

Opstilling A.16. **MIDT- OG VESTSJÆLLANDS POLITIKREDS:**

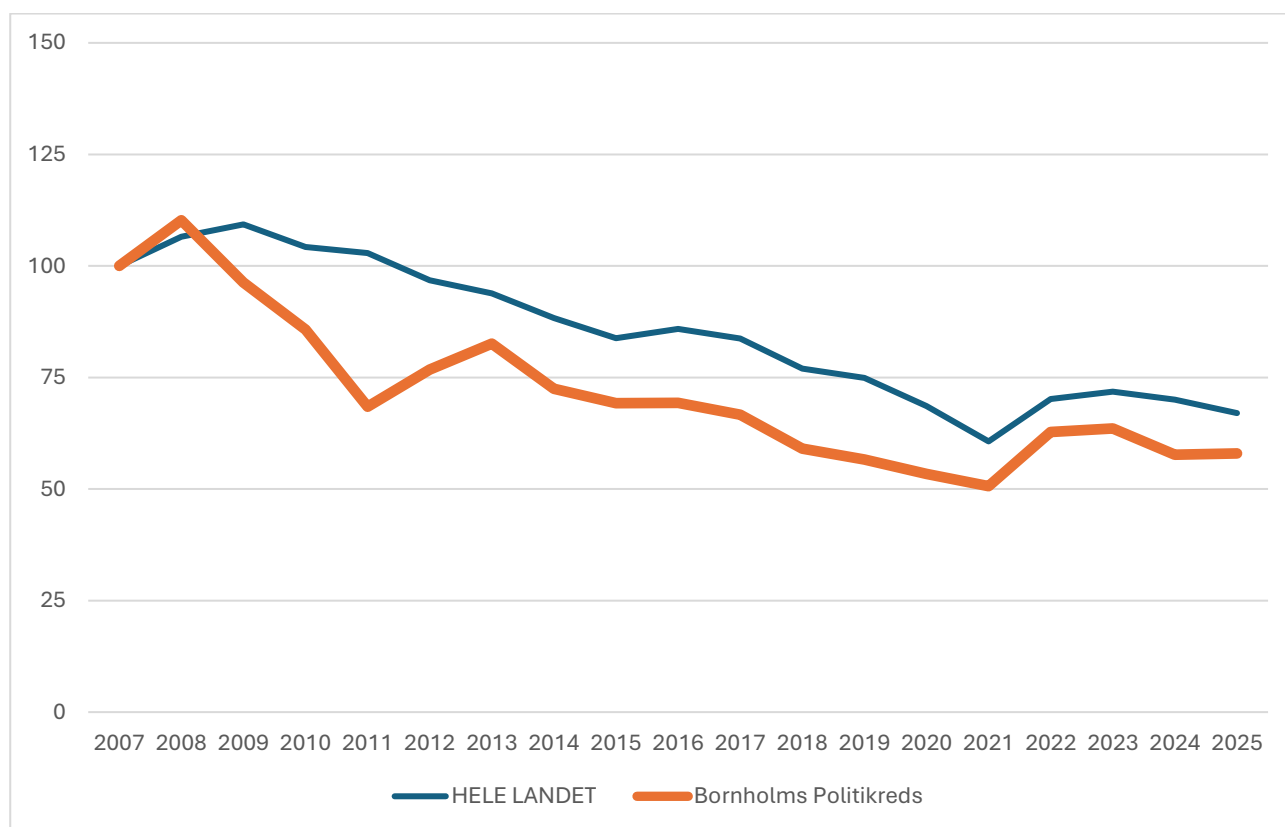
Midt- og Vestsjællands Politikreds dækker Greve, Holbæk, Kalundborg, Køge, Lejre, Odsherred, Ringsted, Roskilde, Solrød og Stevns kommuner.

Opstilling A.17. SYDSJÆLLANDS- OG LOLLAND-FALSTERS POLITIKREDS:

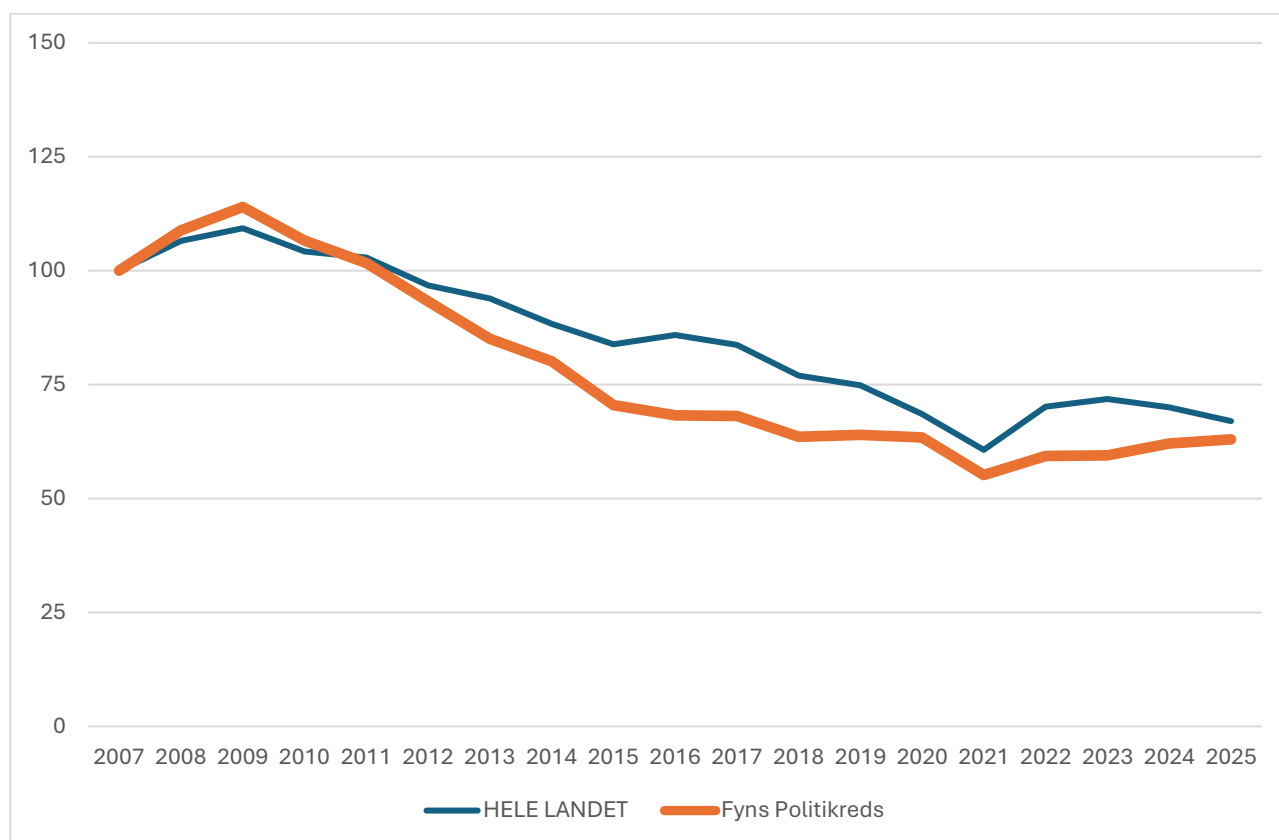
Sydsjællands og Lolland-Falsters Politikreds dækker Slagelse, Sorø, Næstved, Faxe, Vordingborg, Guldborgsund og Lolland kommuner.

Opstilling A.18. **BORNHOLMS POLITIKREDS:**

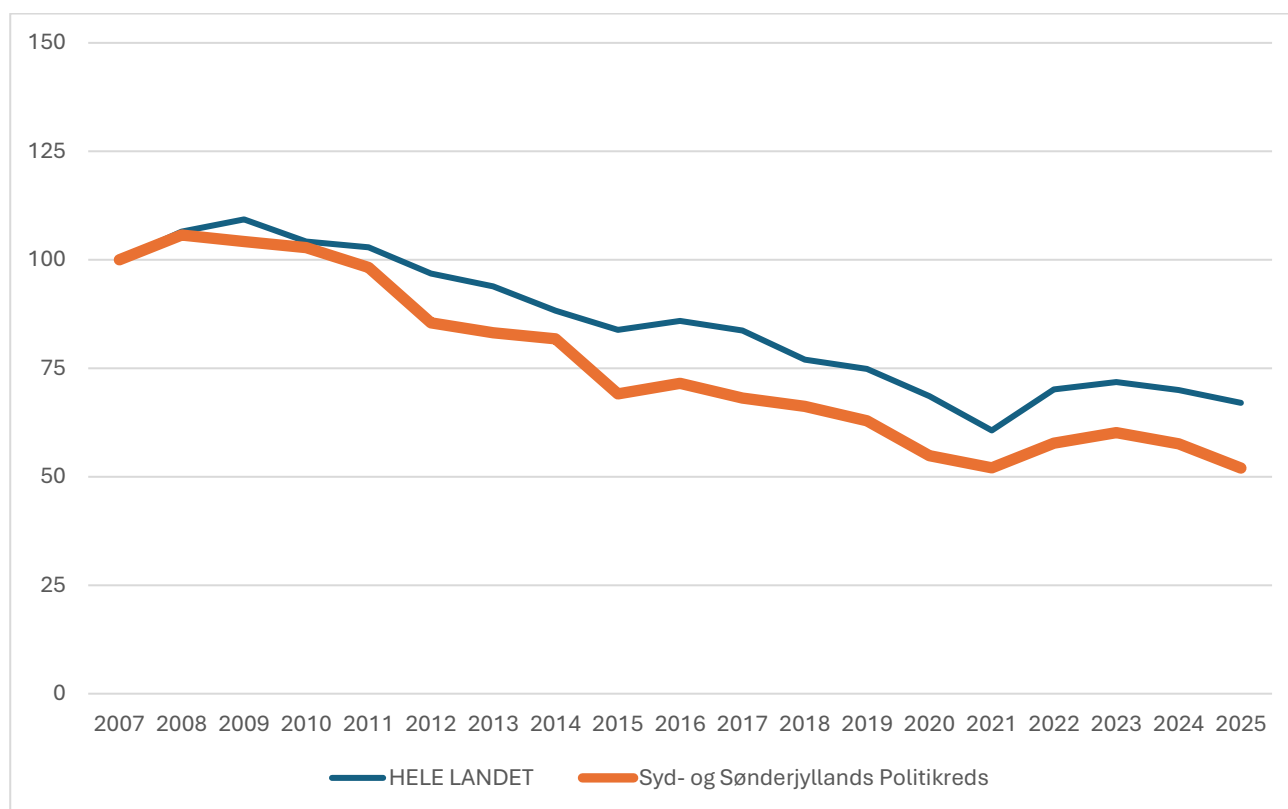
Bornholms Politikreds dækker Bornholm og øgruppen Ertholmene.

Opstilling A.19. FYNS POLITIKREDS:

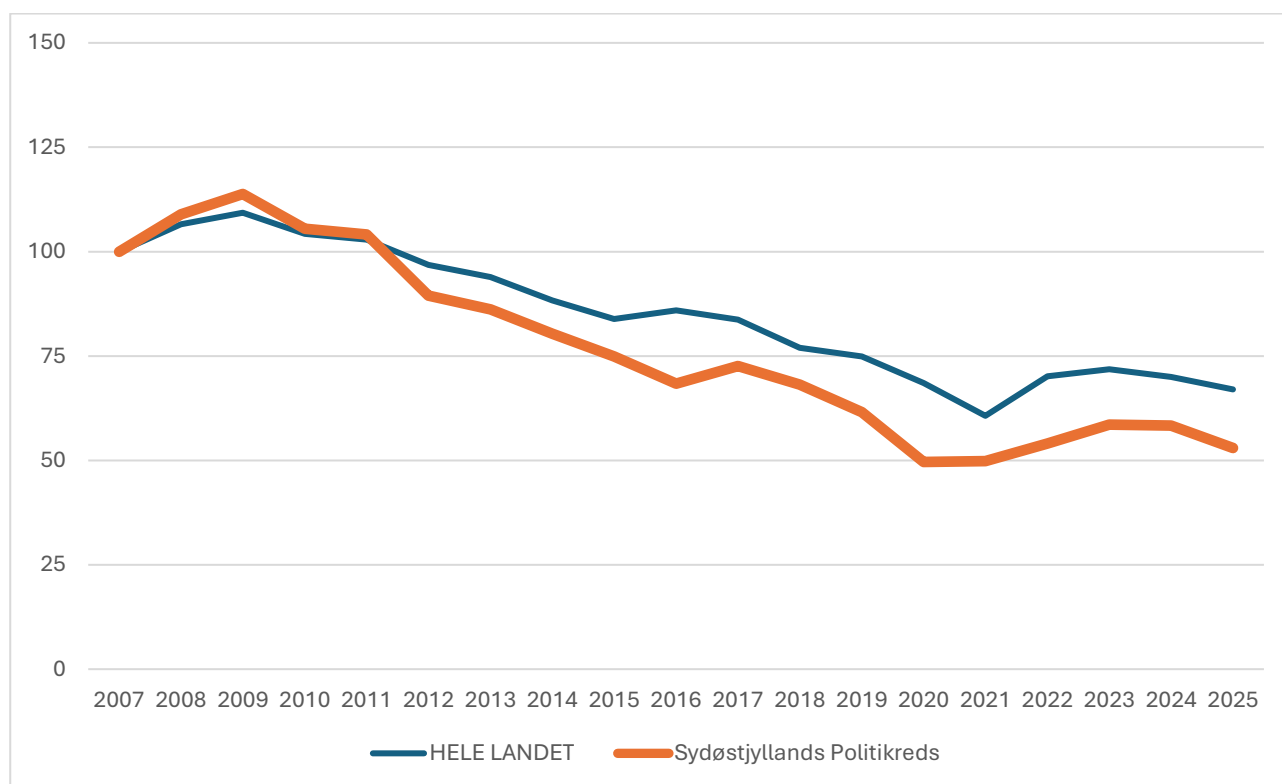
Fyns Politikreds dækker Assens, Faaborg-Midtfyn, Kerteminde, Langeland, Middelfart, Nordfyn, Nyborg, Odense, Svendborg og Ærø kommuner.

Opstilling A.20. SYD- OG SØNDERJYLLANDS POLITIKREDS:

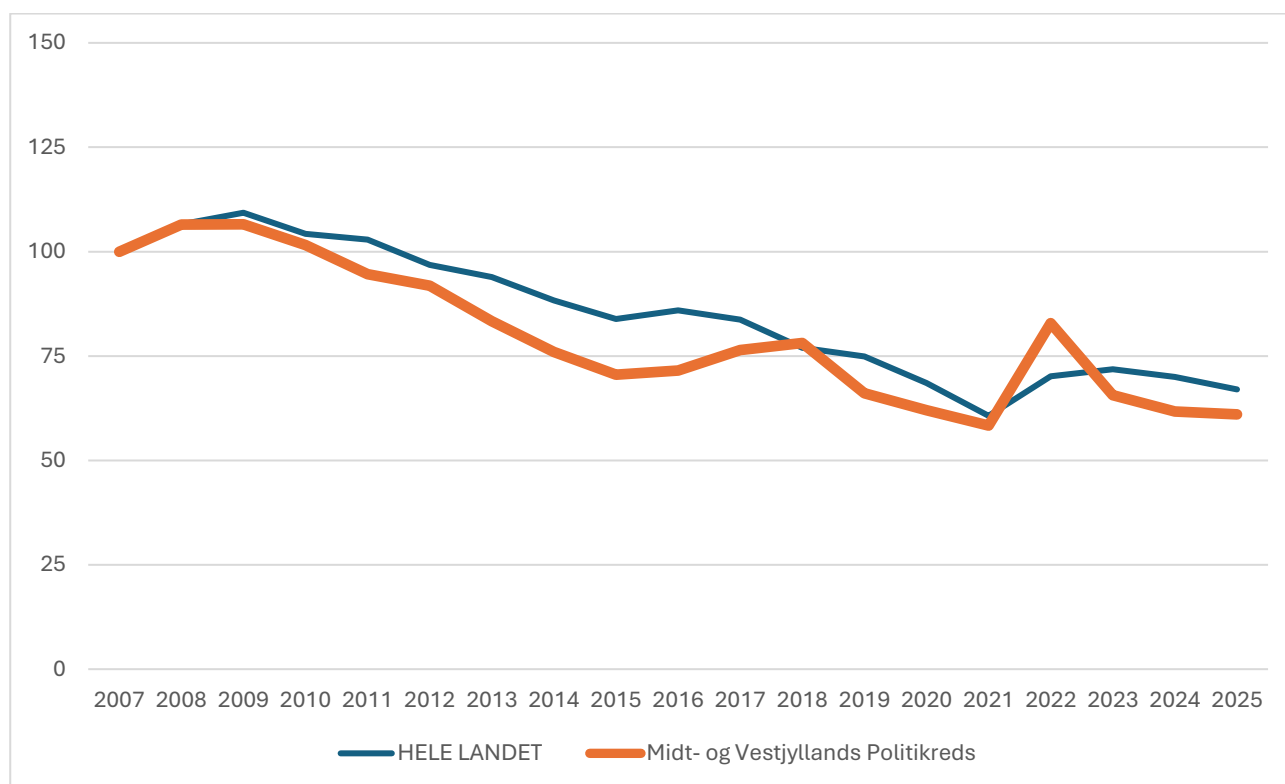
Syd- og Sønderjyllands Politikreds dækker Esbjerg, Haderslev, Sønderborg, Tønder, Varde, Vejle, Aabenraa og Fanø kommuner.

Opstilling A.21. SYDØSTJYLLANDS POLITIKREDS:

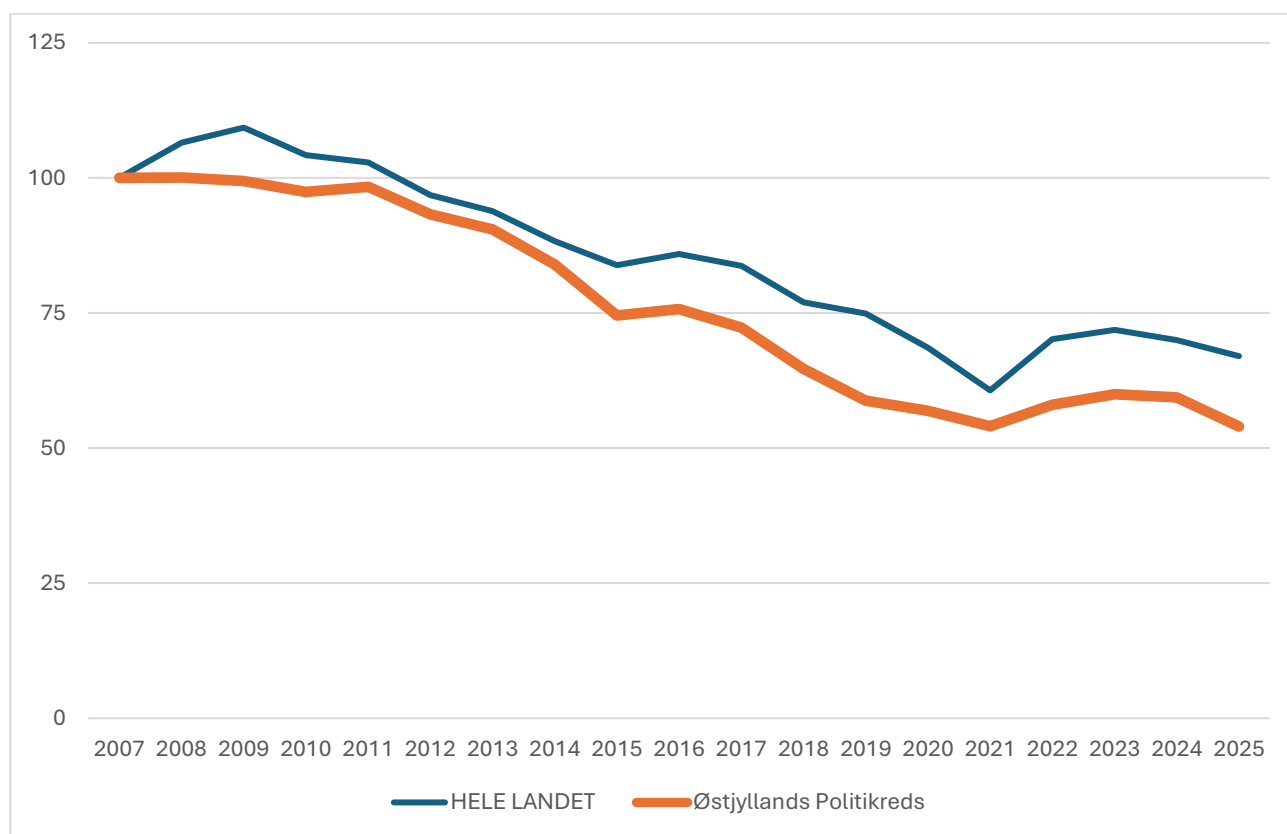
Sydøstjyllands Politikreds dækker Skanderborg, Horsens, Hedensted, Vejle, Billund, Kolding og Fredericia kommuner.

Opstilling A.22. MIDT- OG VESTJYLLANDS POLITIKREDS:

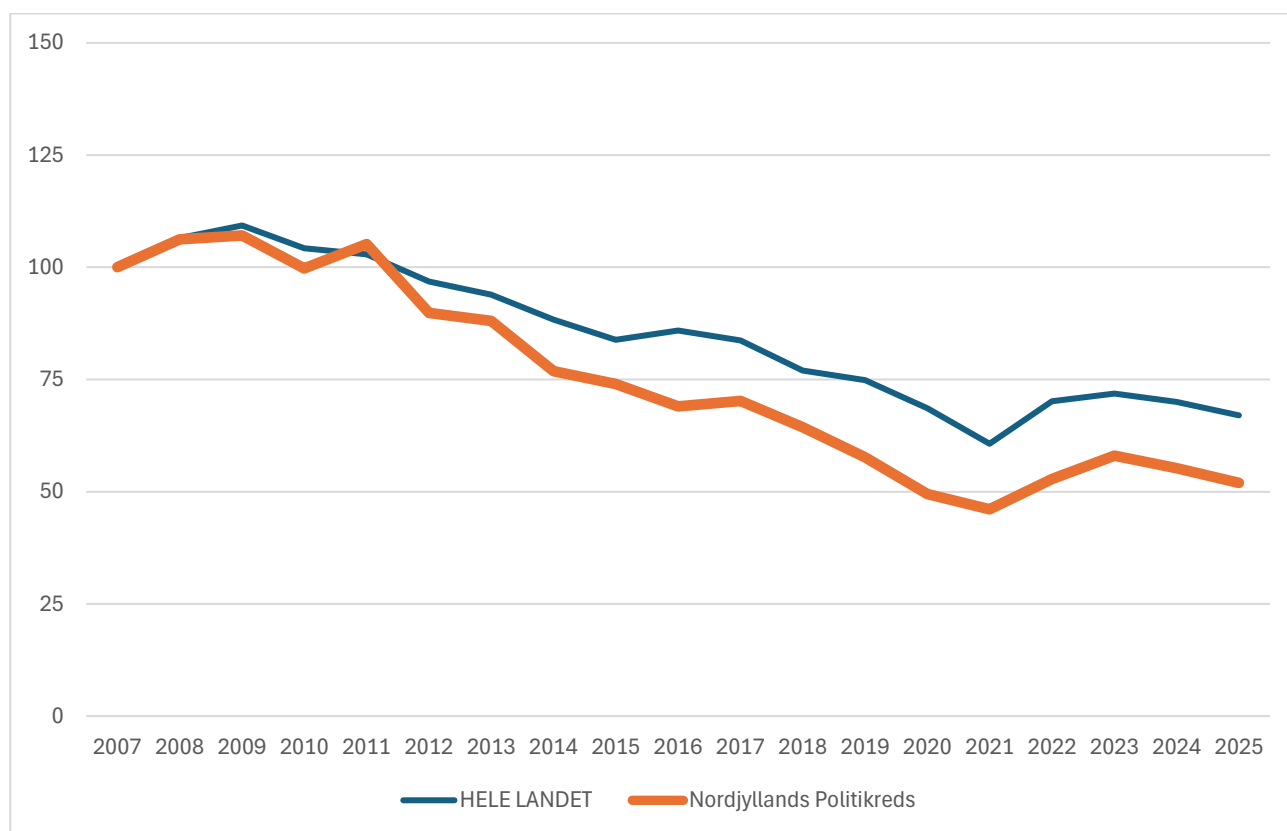
Midt- og Vestjyllands Politikreds dækker Ikast-Brande, Silkeborg, Ringkøbing-Skjern, Herning, Holstebro, Viborg, Skive, Lemvig, Struer, Thisted og Morsø kommuner.

Opstilling A.23. ØSTJYLLANDS POLITIKREDS:

Østjyllands Politikreds dækker Randers, Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Aarhus, Odder og Samsø kommuner.

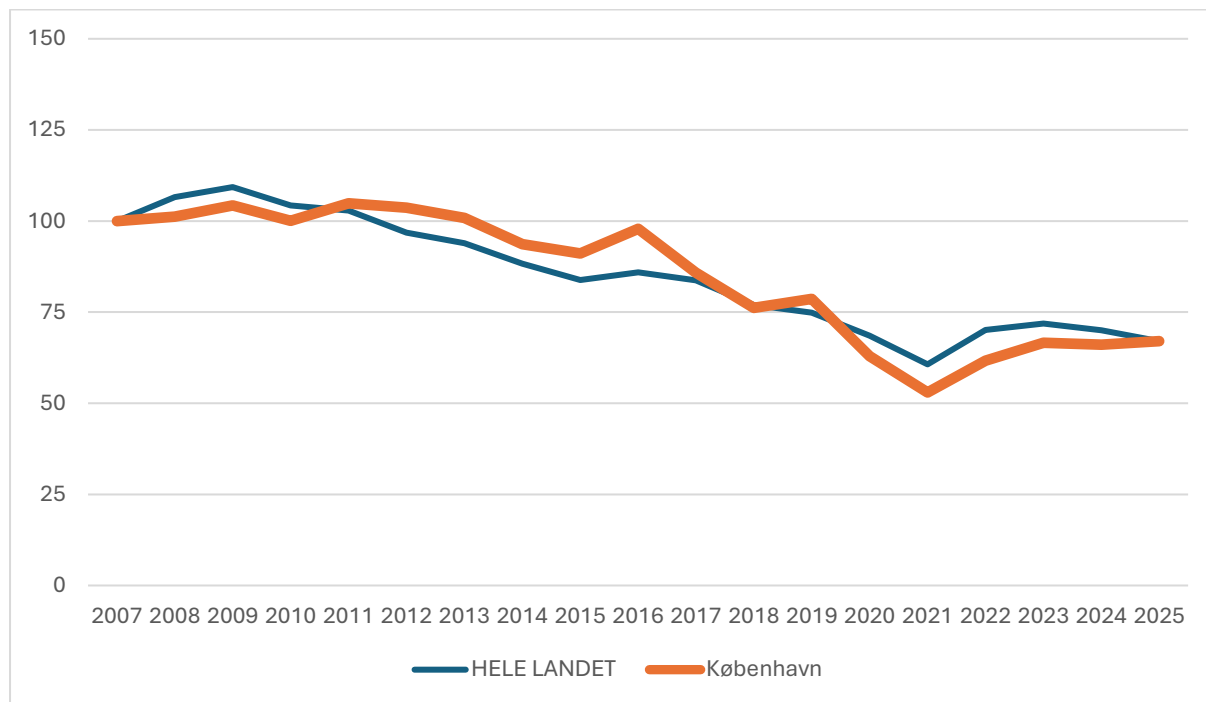
Opstilling A.24. NORDJYLLANDS POLITIKREDS:

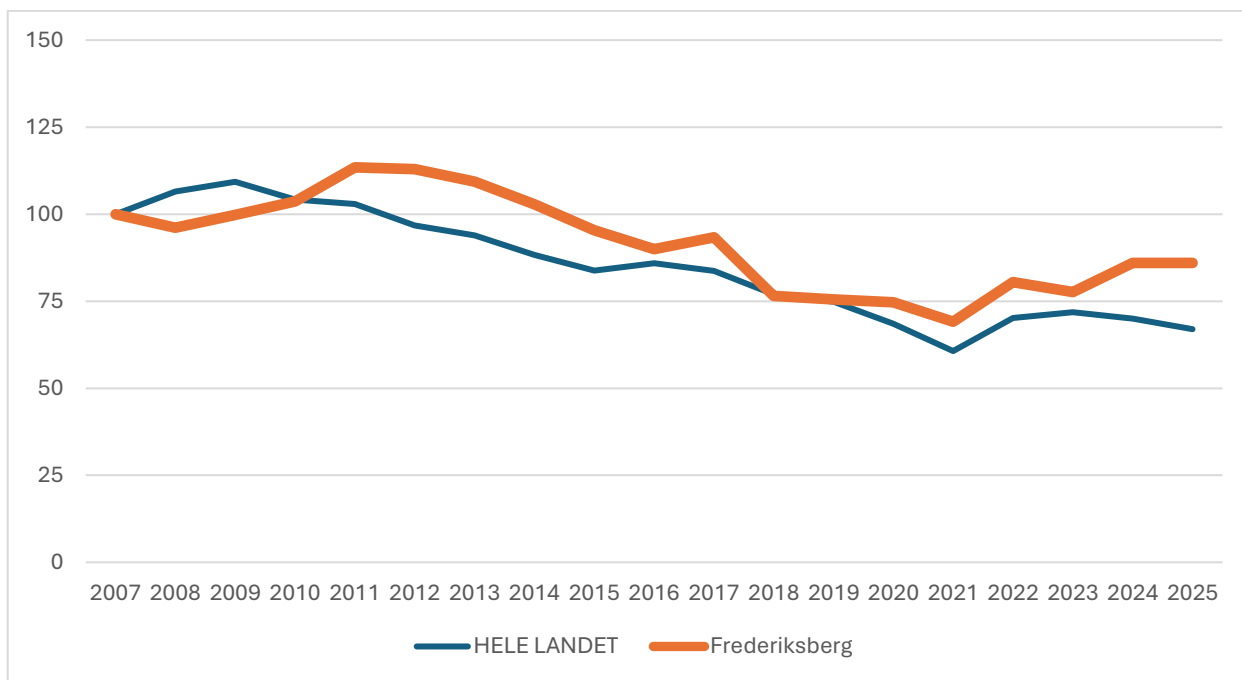
Nordjyllands Politikreds dækker Frederikshavn, Læsø, Hjørring, Brønderslev, Aalborg, Jammerbugt, Vesthimmerlands, Mariagerfjord og Rebild kommuner.

KOMMUNER

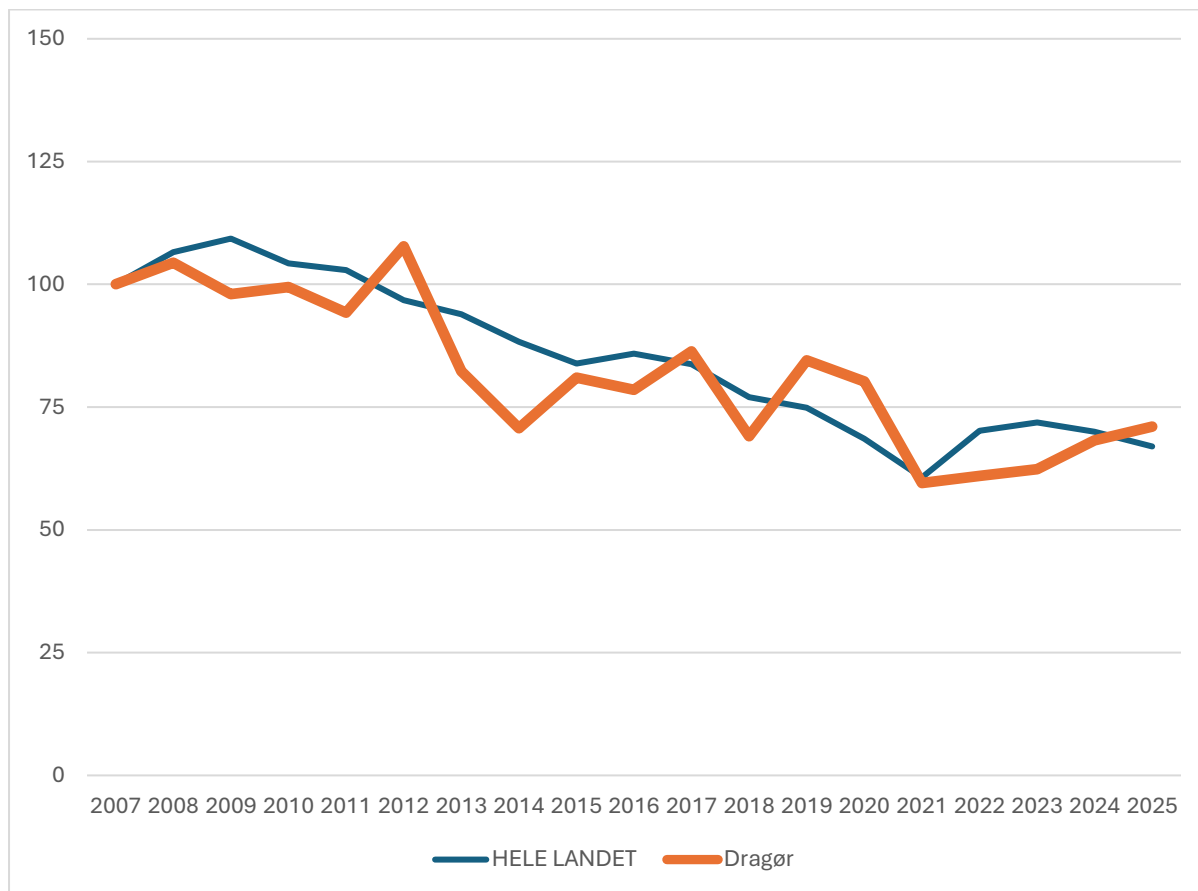
Opstilling A.25. **KØBENHAVNS KOMMUNE:**

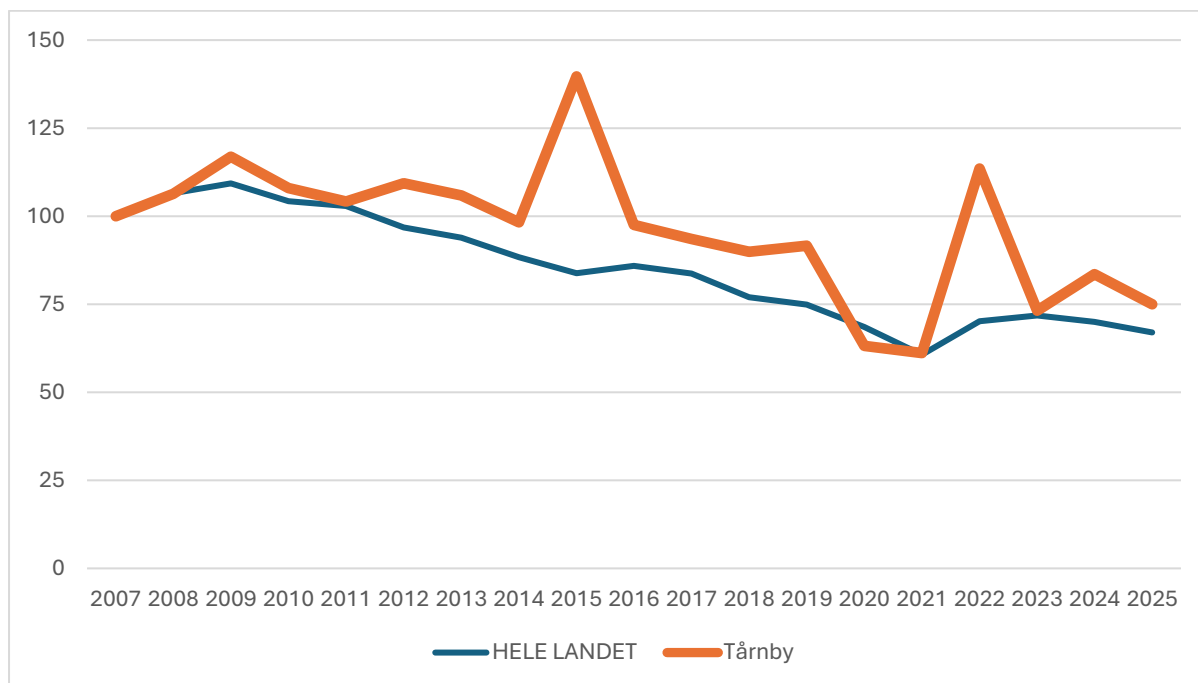
Opstilling A.26. **FREDERIKSBERG KOMMUNE:**

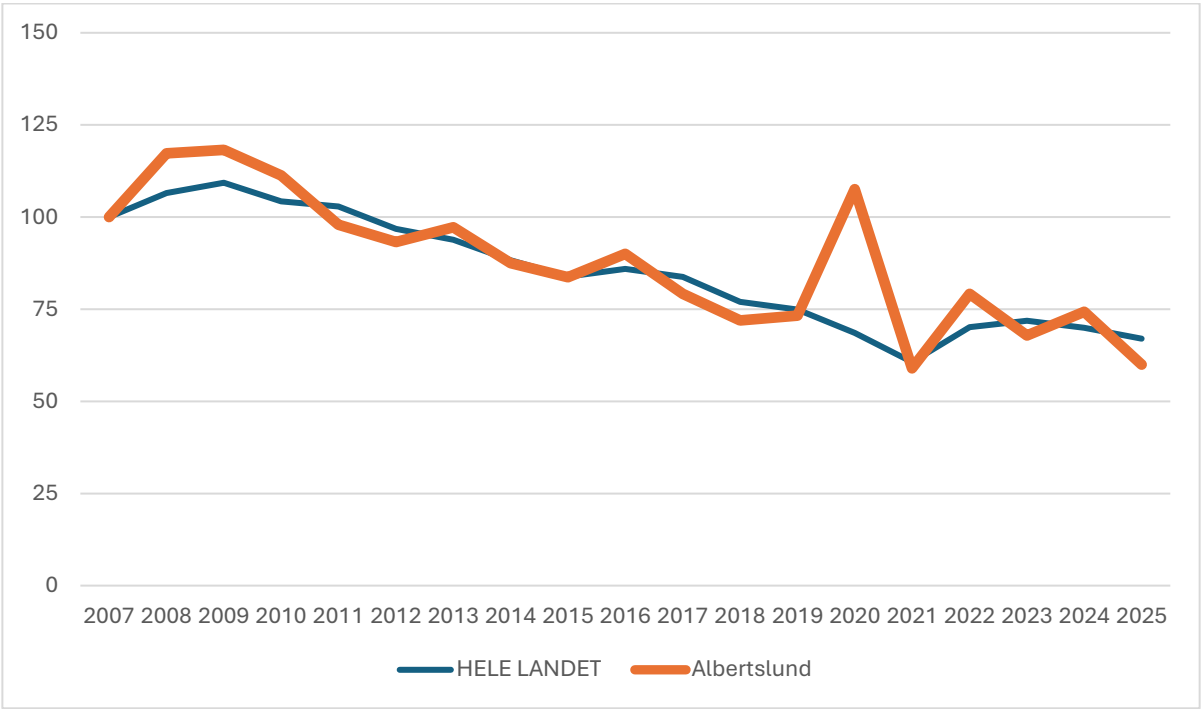
Opstilling A.27. **DRAGØR KOMMUNE:**

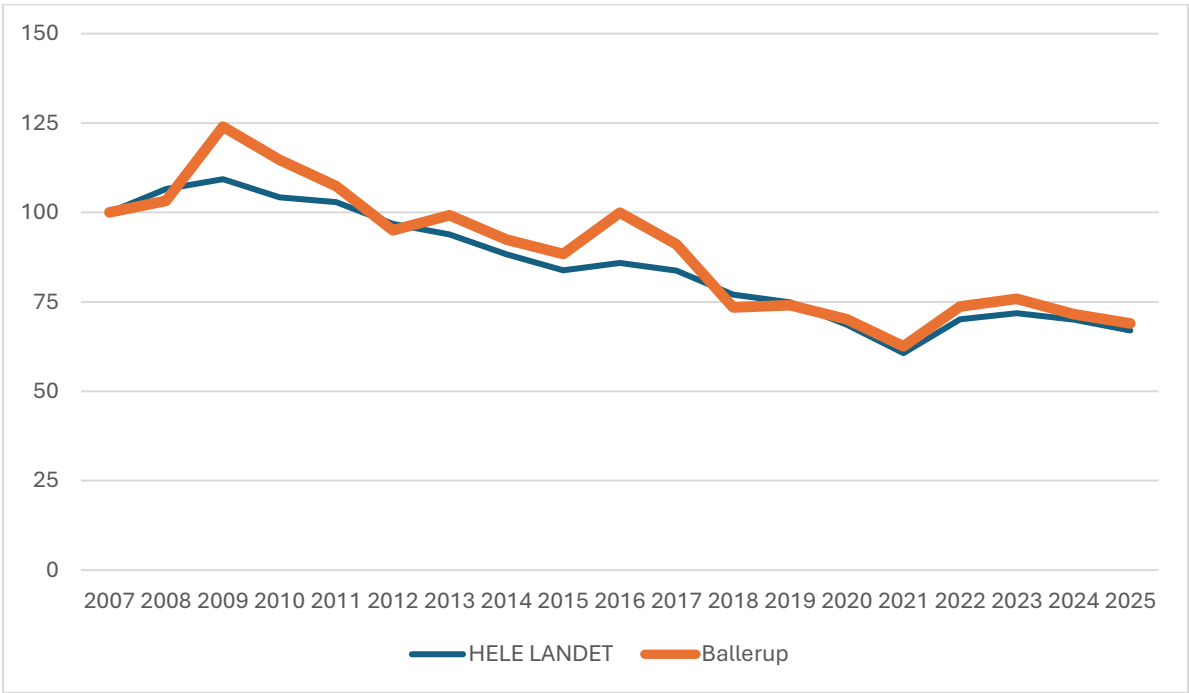
Opstilling A.28. **TÅRNBY KOMMUNE:**

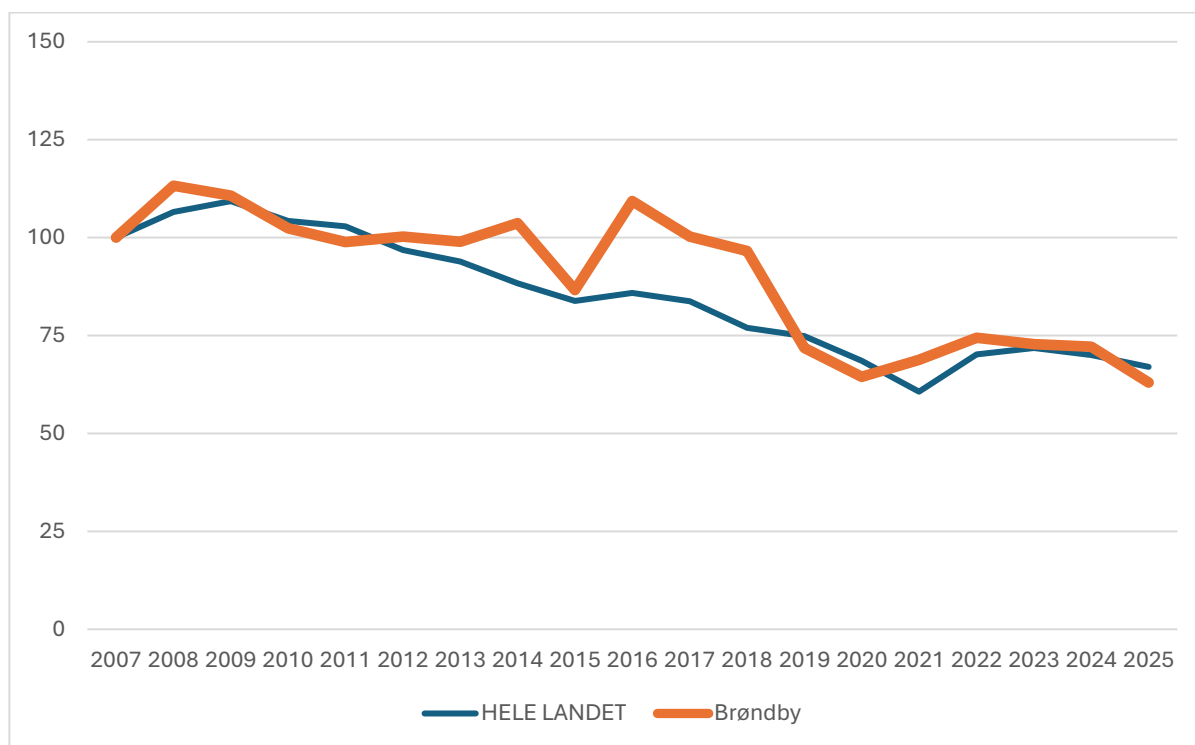
Opstilling A.29. ALBERTSLUND KOMMUNE:

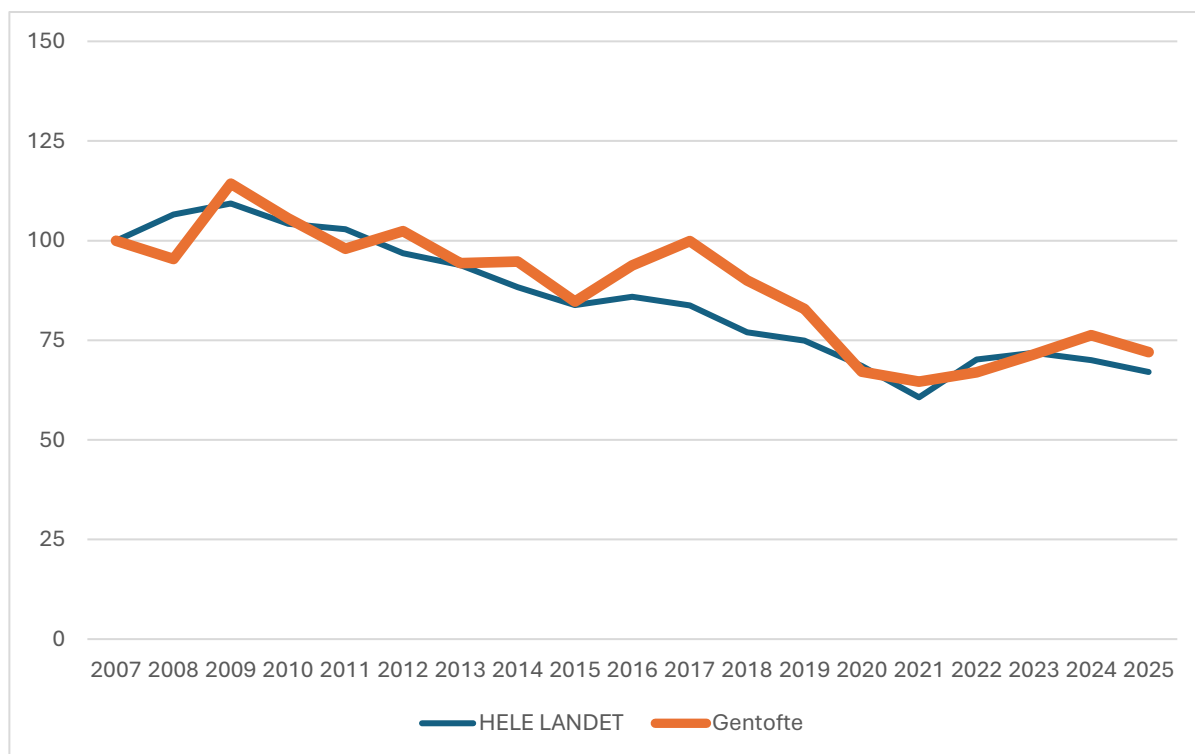
Opstilling A.30. BALLERUP KOMMUNE:

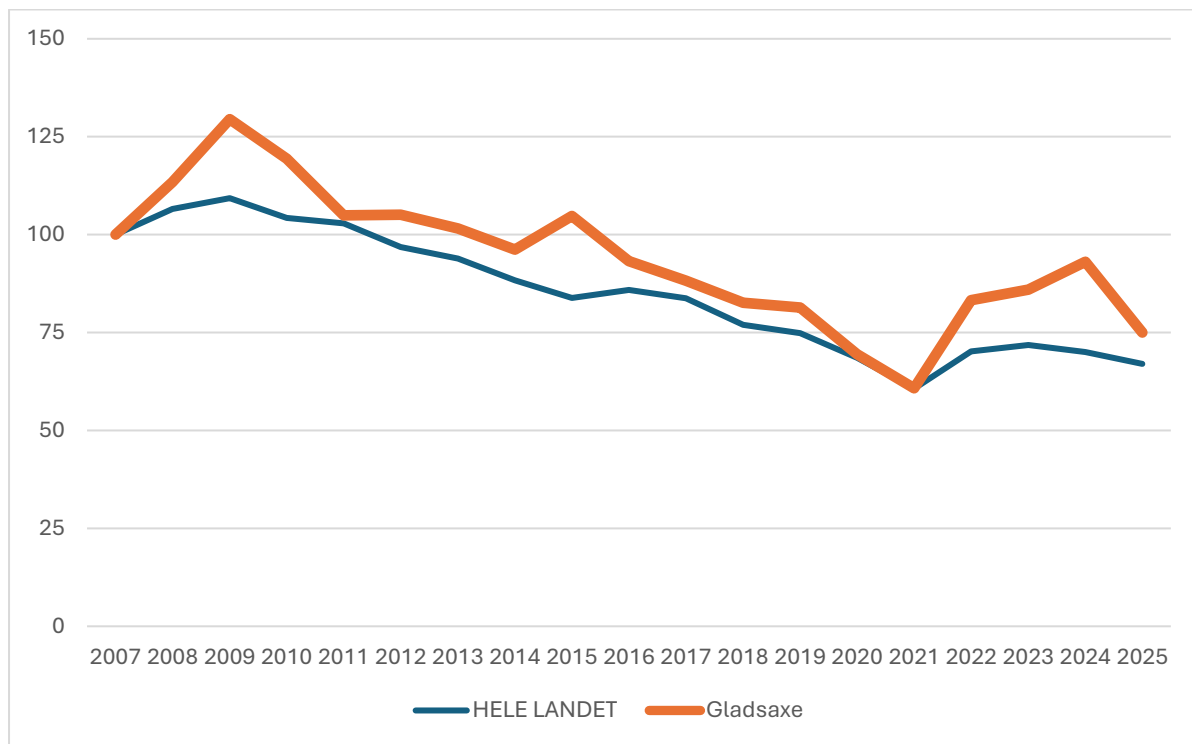
Opstilling A.31. **BRØNDBY KOMMUNE:**

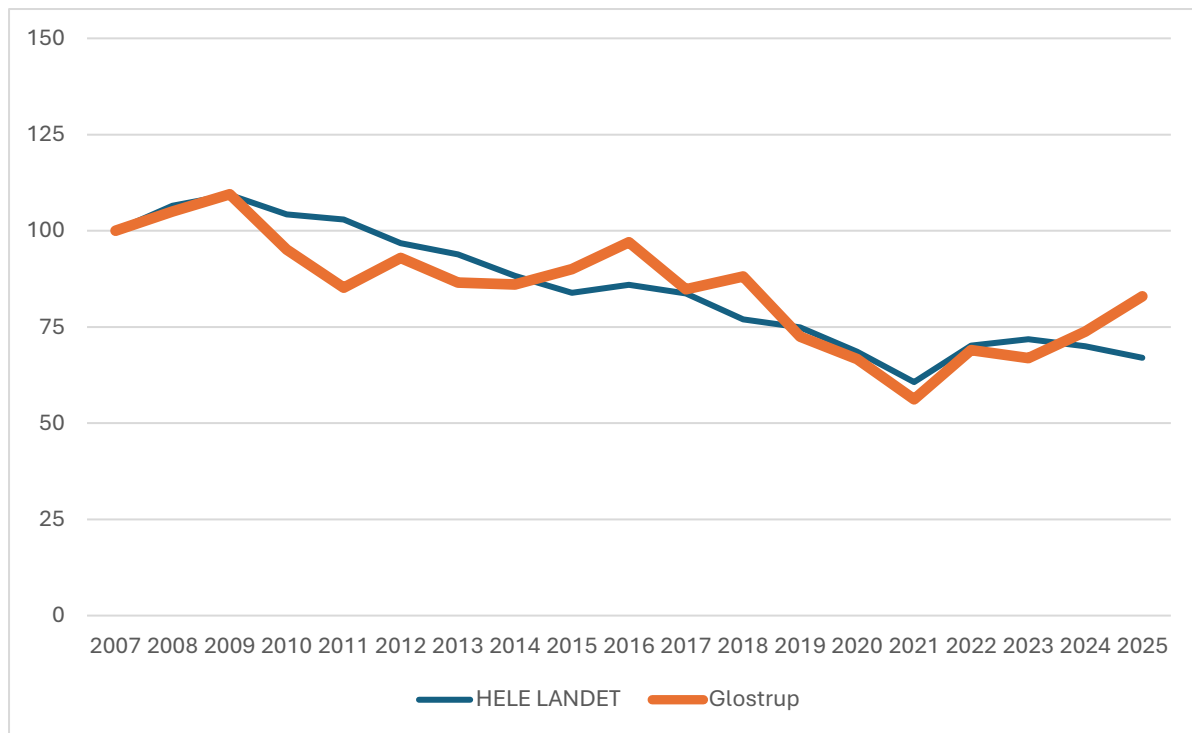
Opstilling A.32. **GENTOFTE KOMMUNE:**

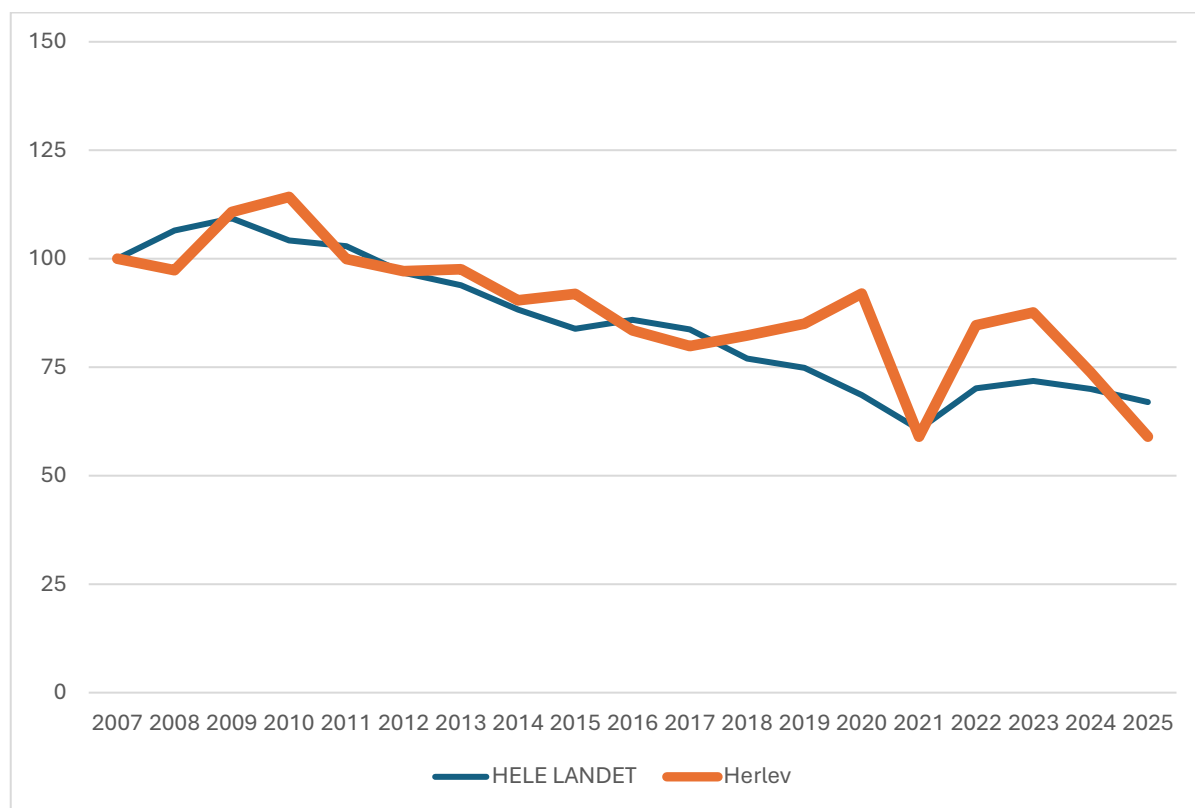
Opstilling A.33. GLADSAXE KOMMUNE:

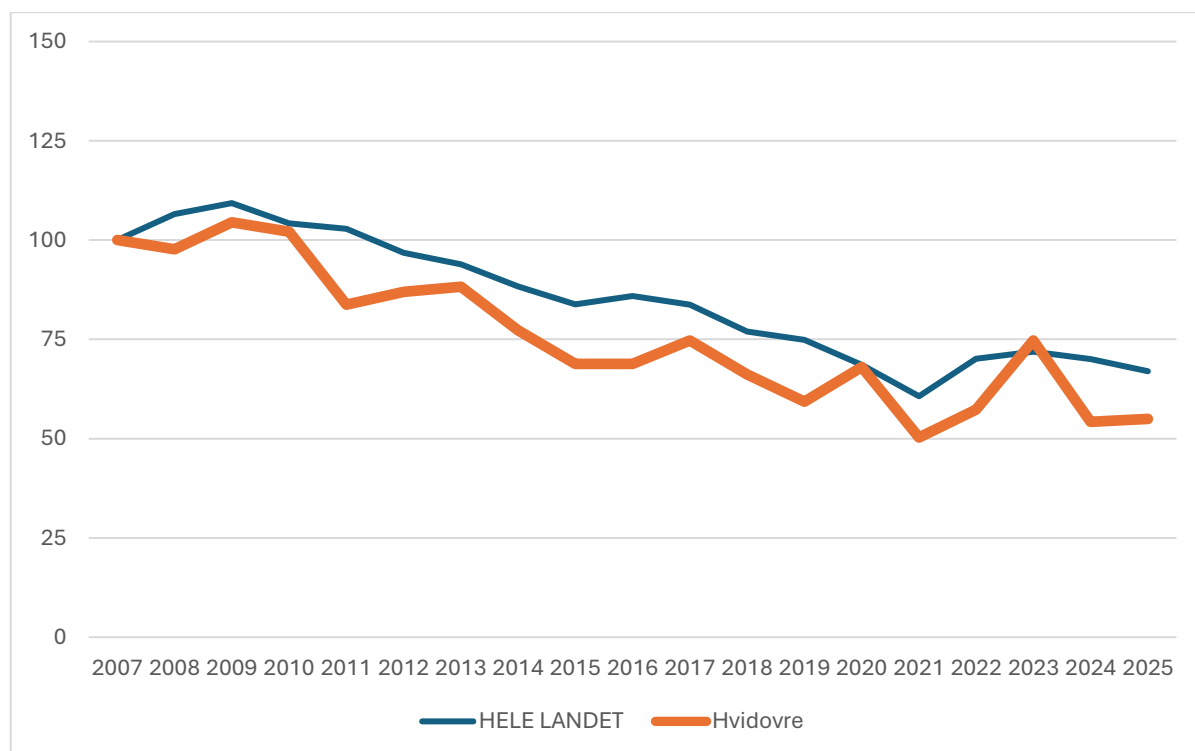
Opstilling A.34. GLOSTRUP KOMMUNE:

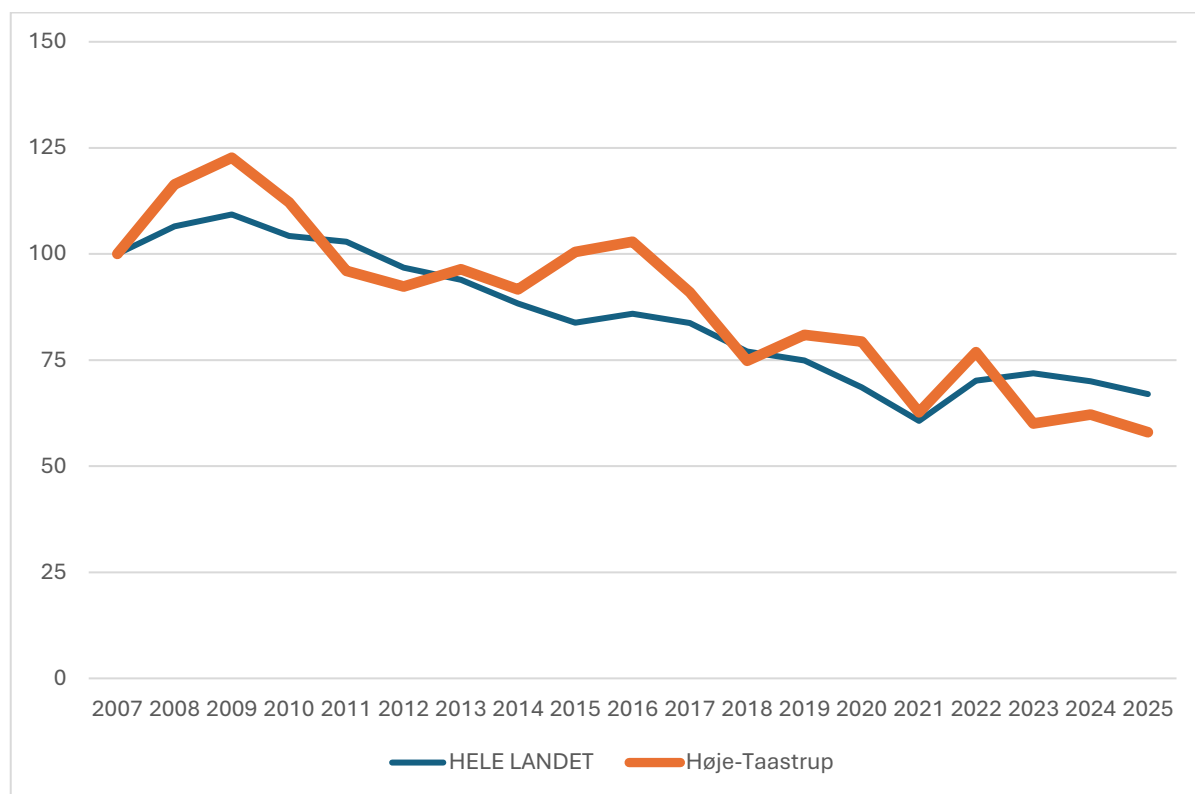
Opstilling A.35. **HERLEV KOMMUNE:**

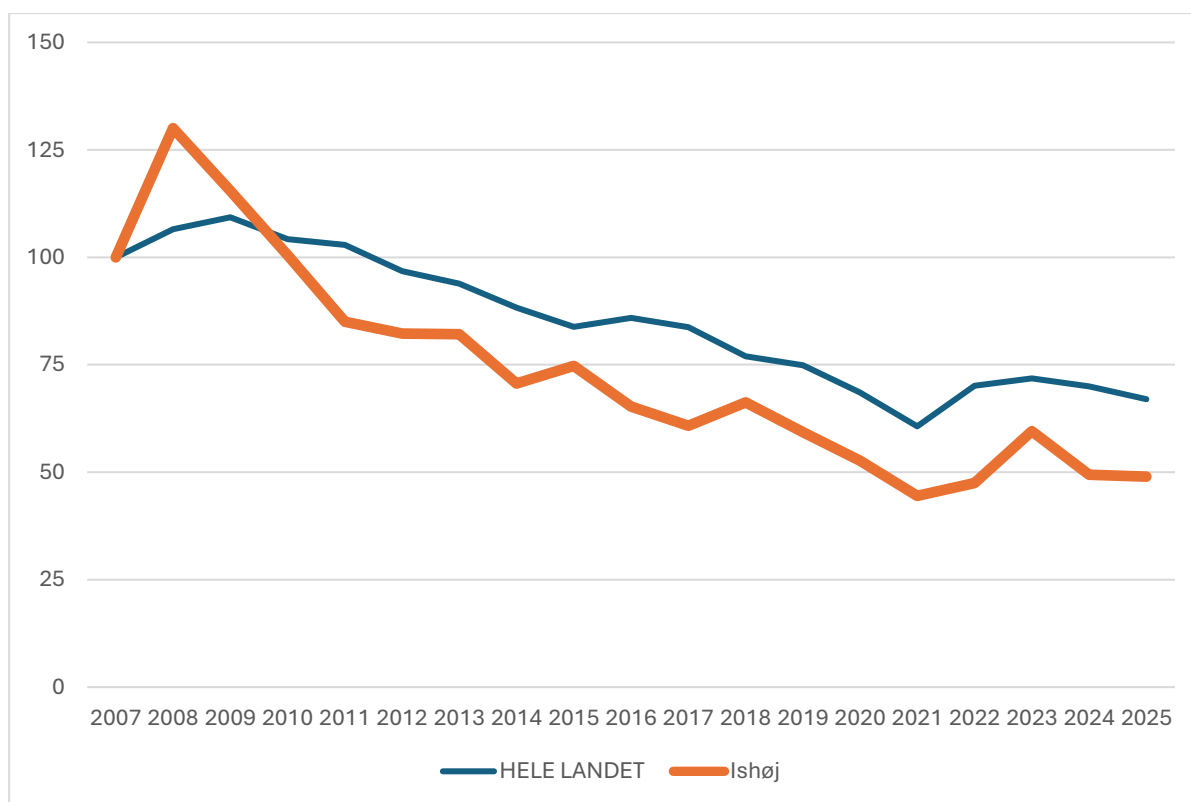
Opstilling A.36. **HVIDOVRE KOMMUNE:**

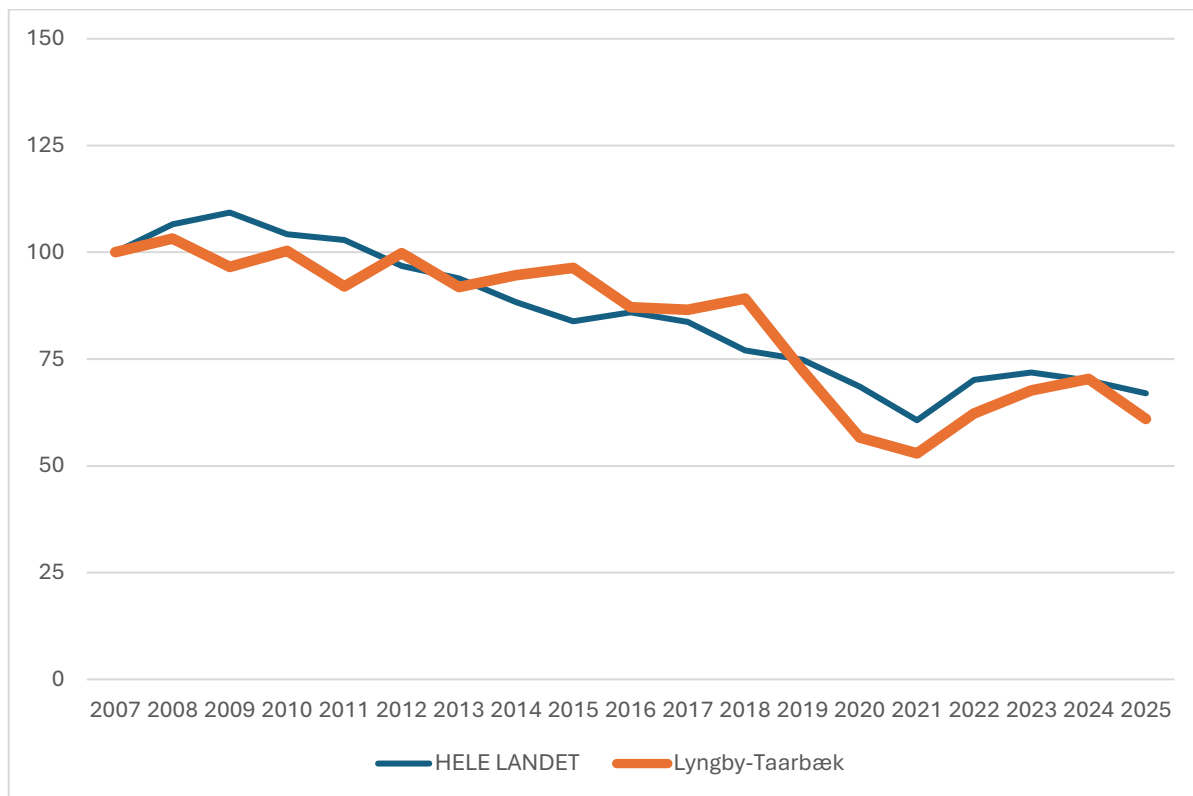
Opstilling A.37. **HØJE-TAASTRUP KOMMUNE:**

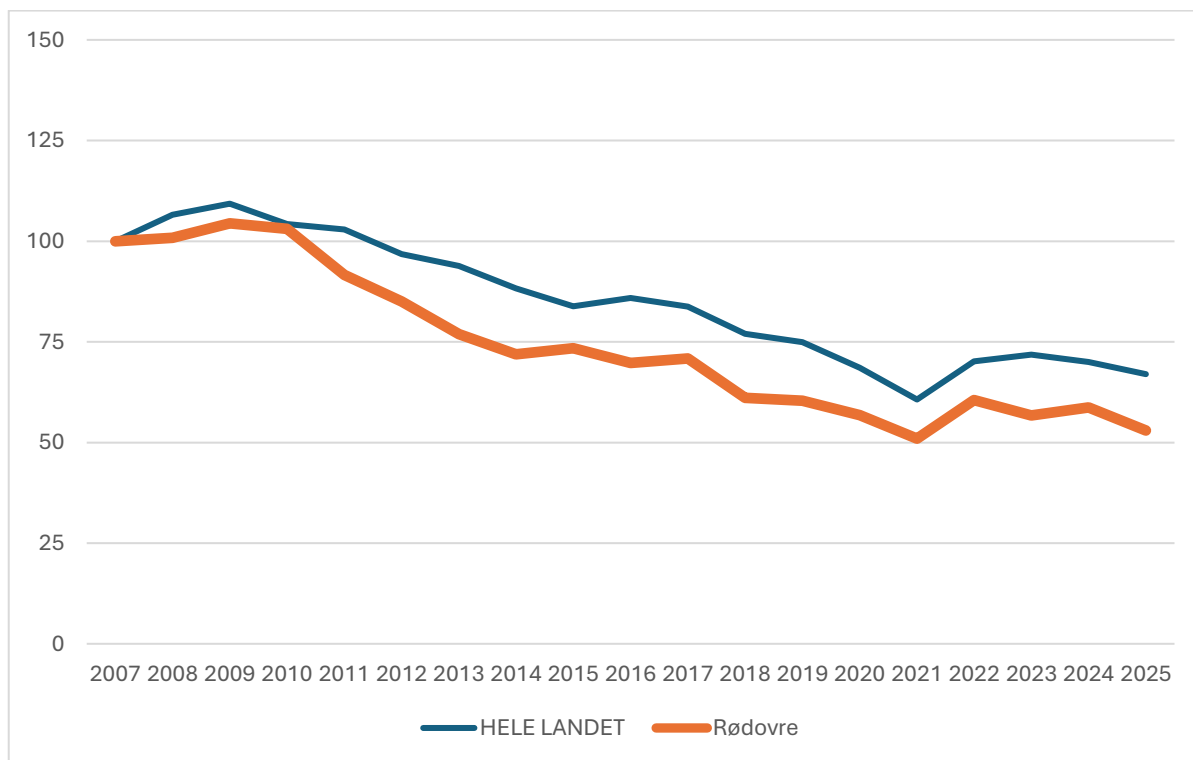
Opstilling A.38. **ISHØJ KOMMUNE:**

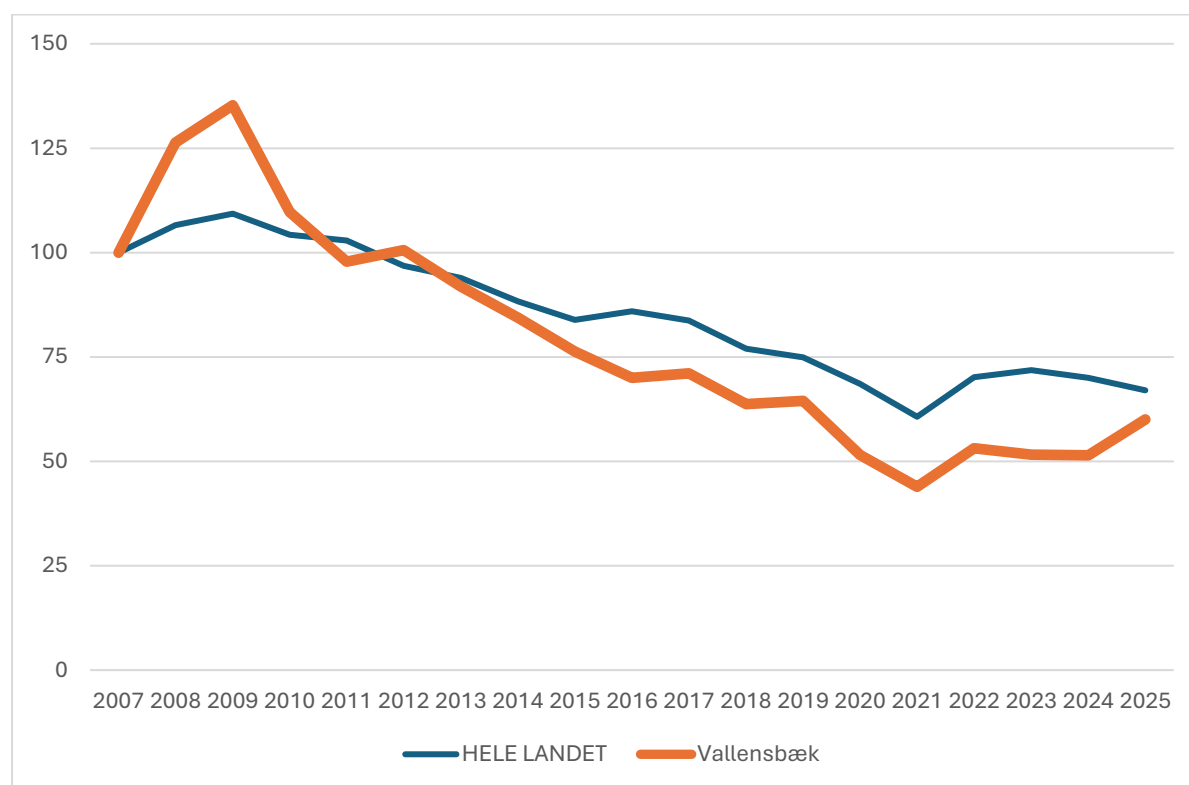
Opstilling A.39. **LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE:**

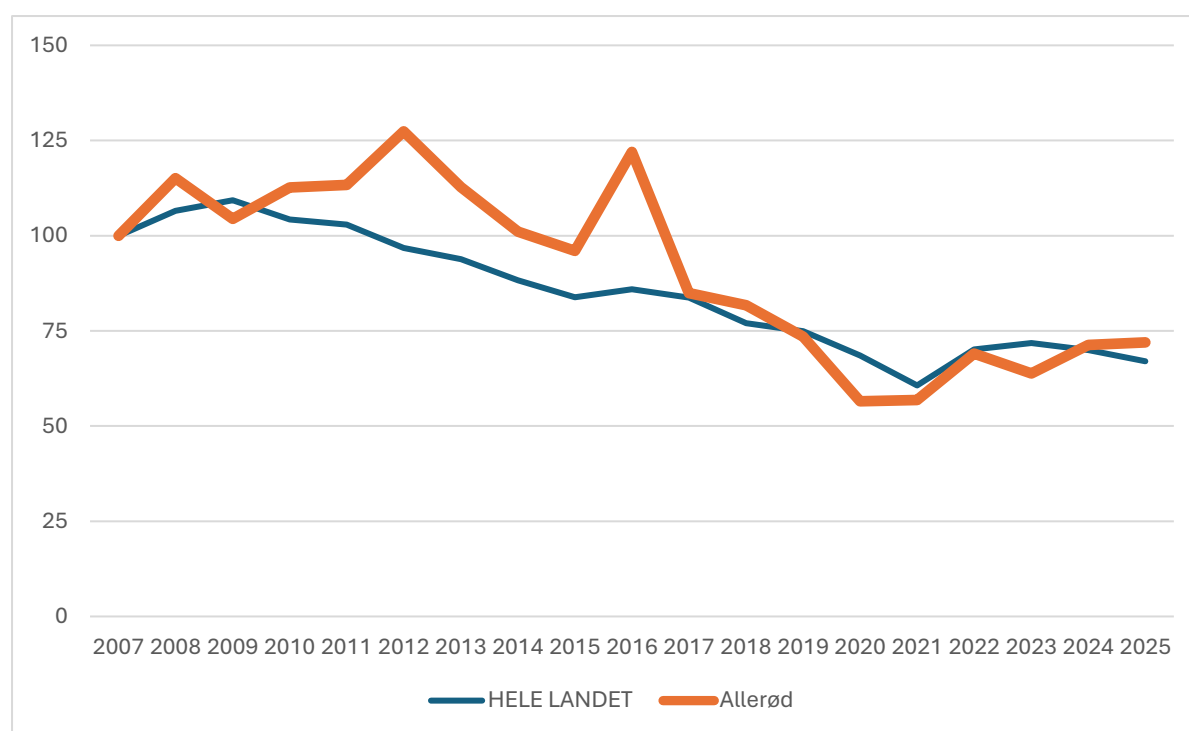
Opstilling A.40. **RØDOVRE KOMMUNE:**

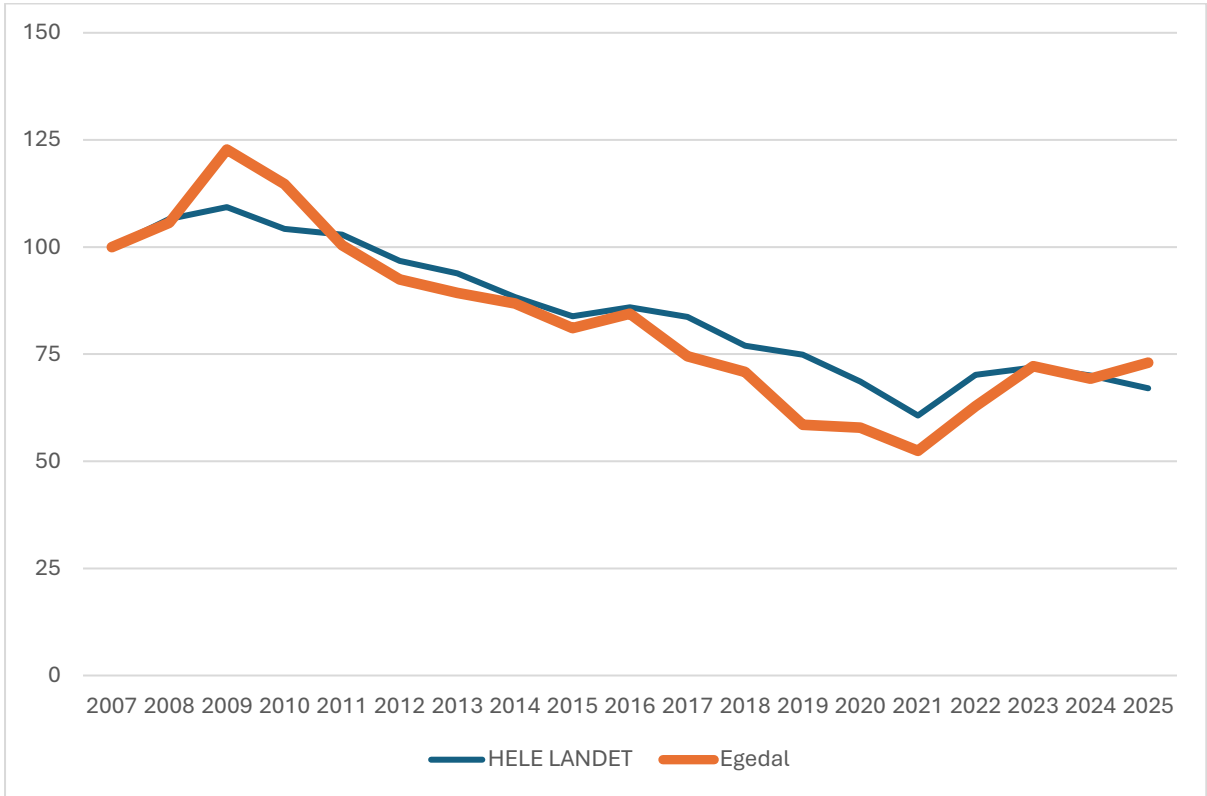
Opstilling A.41. **VALLENSBÆK KOMMUNE:**

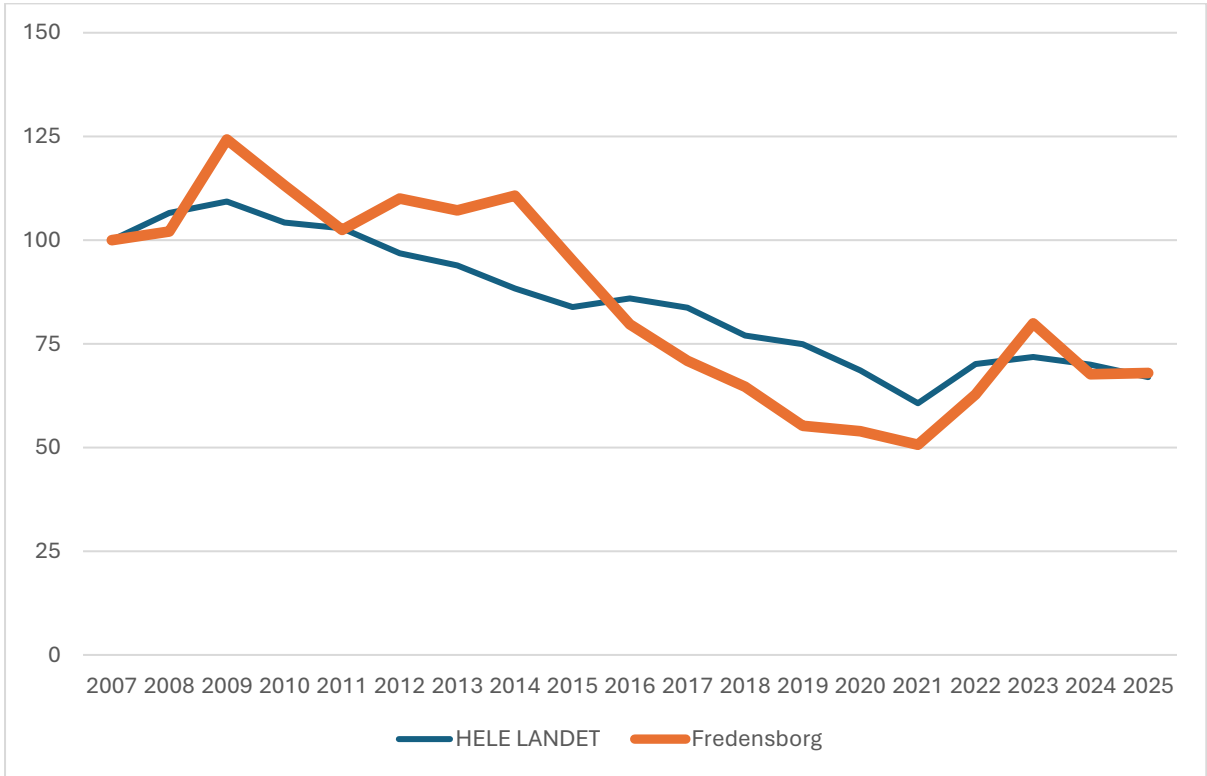
Opstilling A.42. **ALLERØD KOMMUNE:**

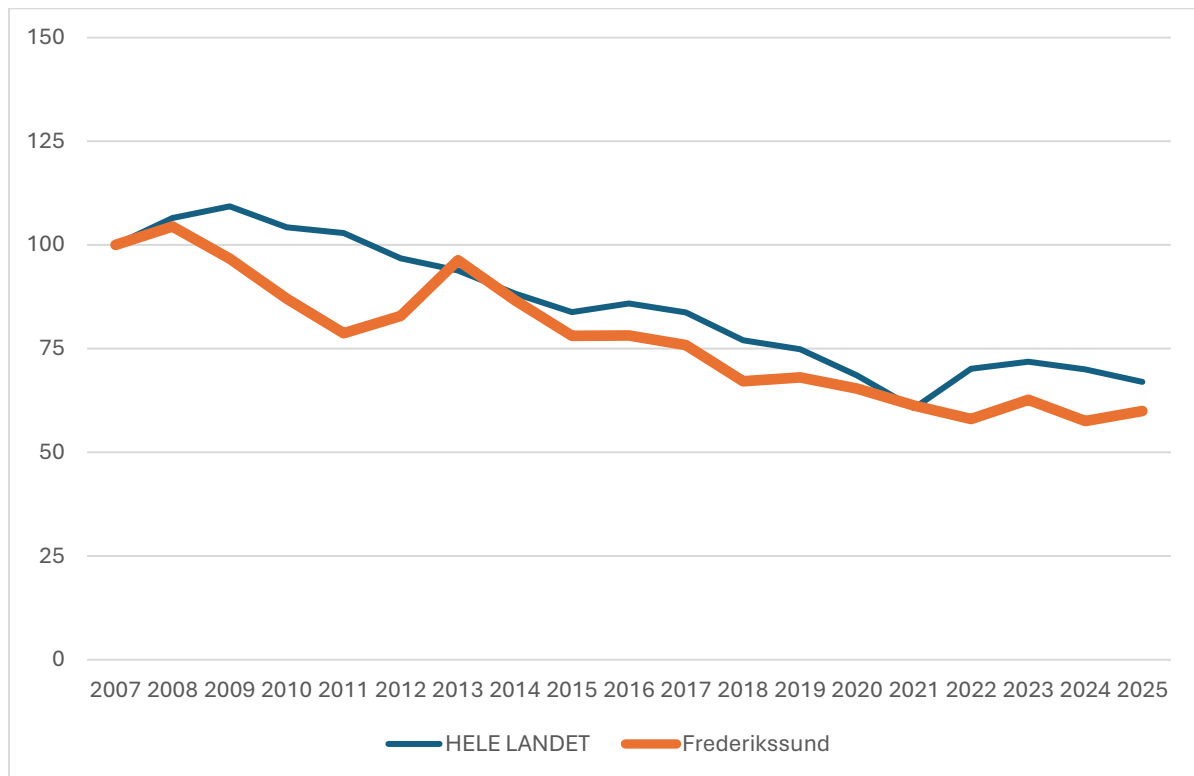
Opstilling A.43. EGEDAL KOMMUNE:

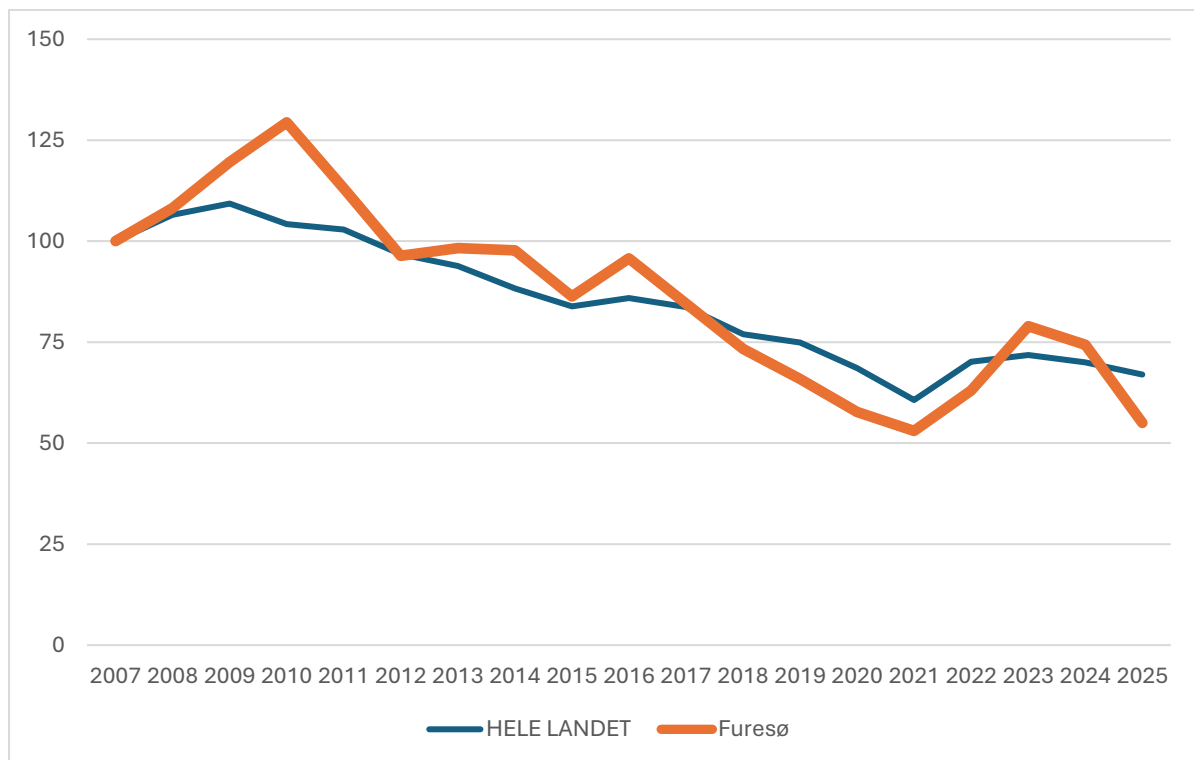
Opstilling A.44. FREDENSBORG KOMMUNE:

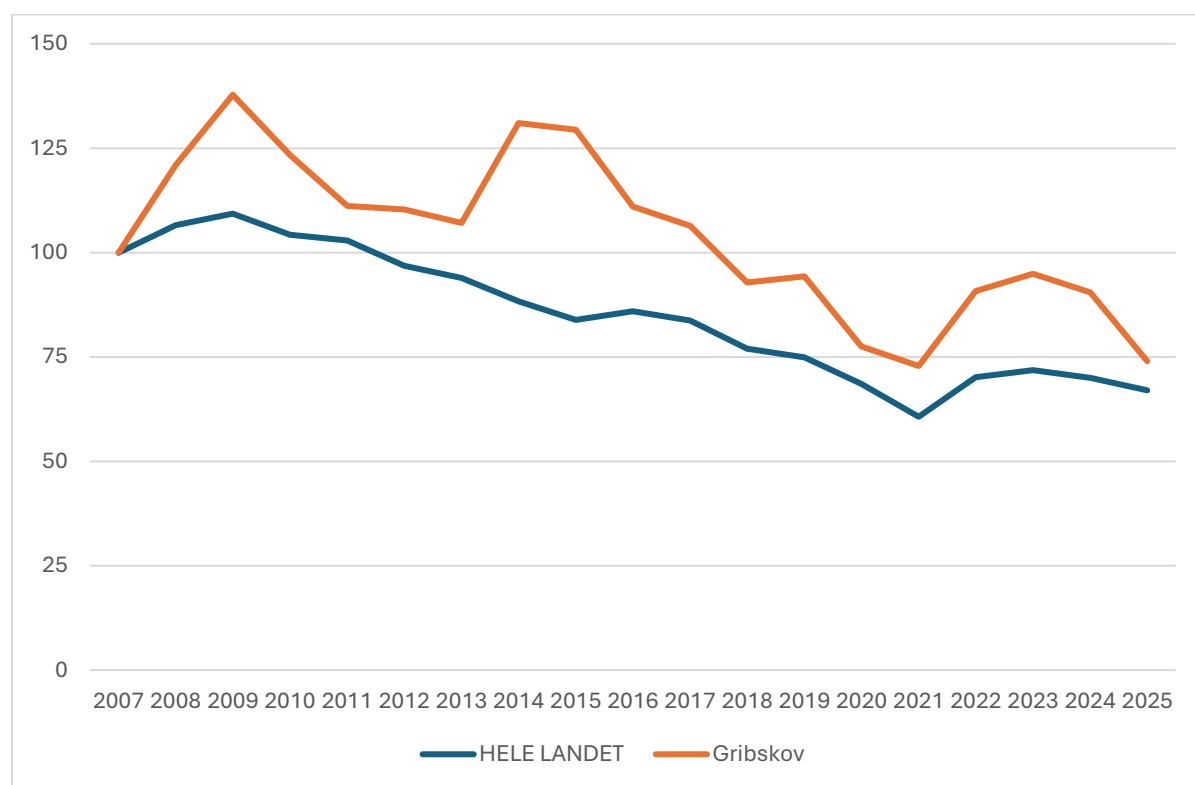
Opstilling A.45. **FREDERIKSSUND KOMMUNE:**

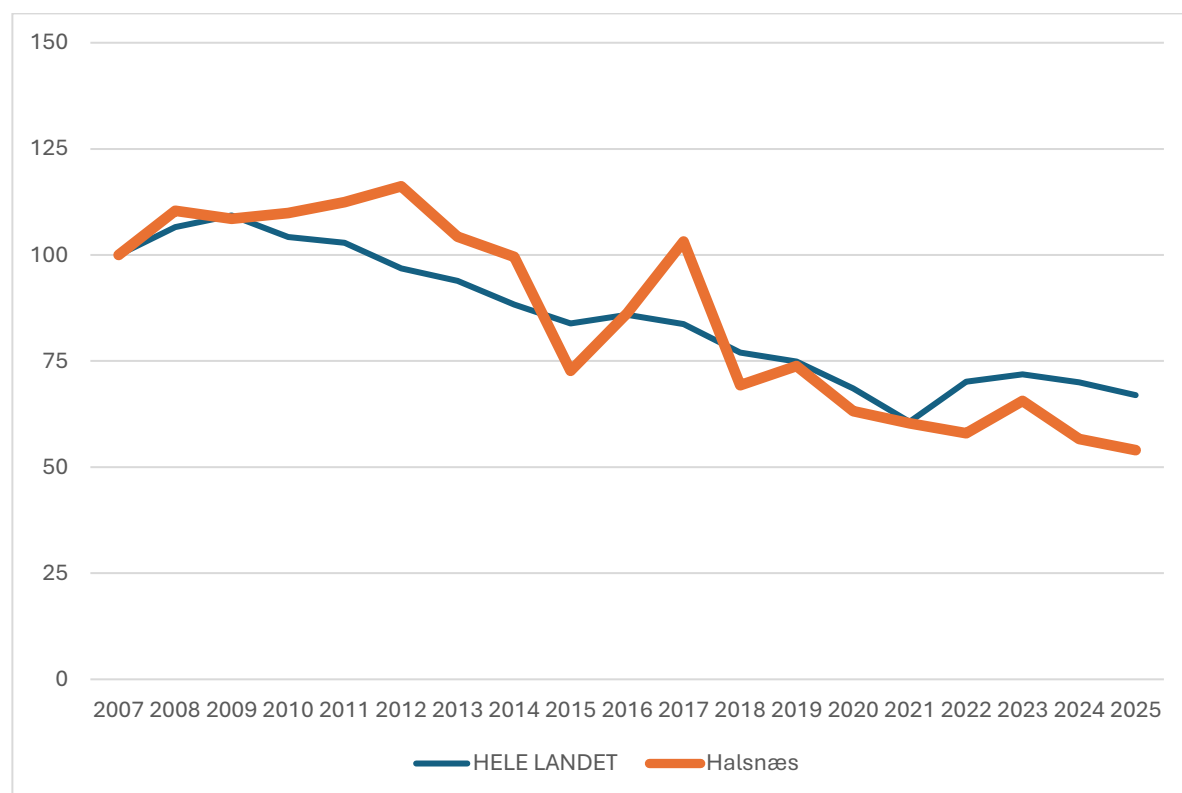
Opstilling A.46. **FURESØ KOMMUNE:**

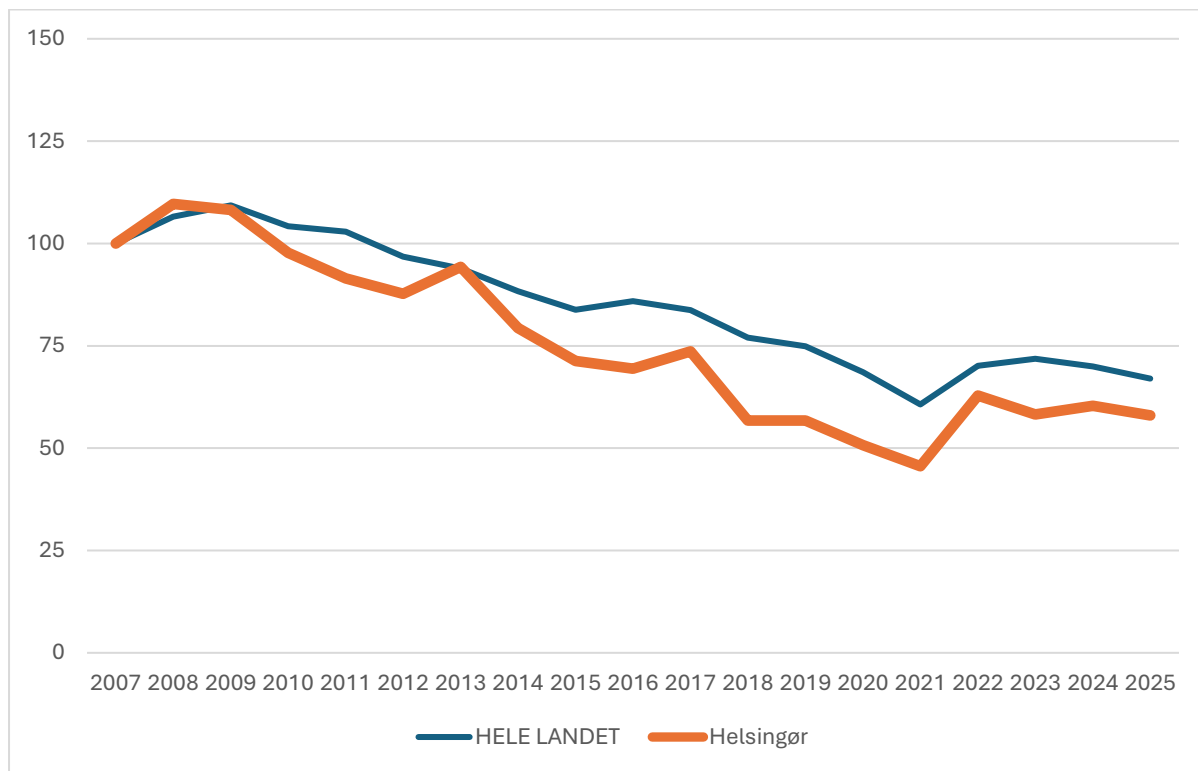
Opstilling A.47. **GRIBSKOV KOMMUNE:**

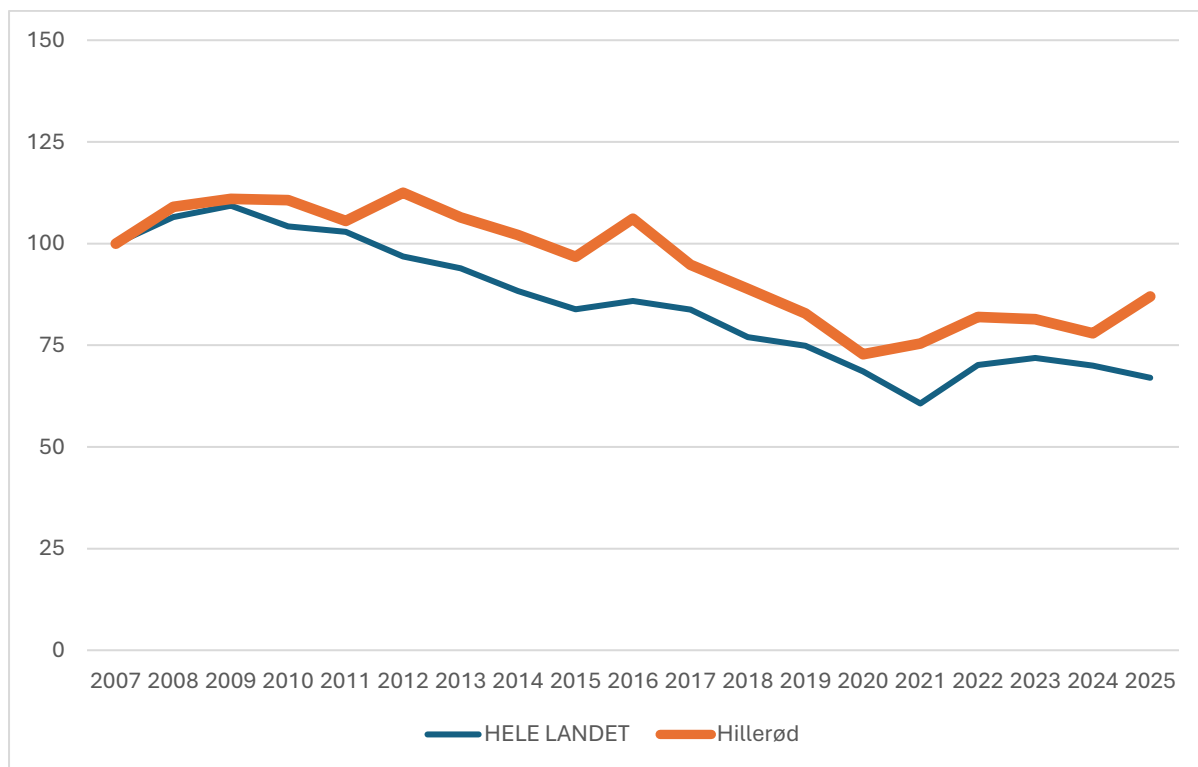
Opstilling A.48. **HALSNÆS KOMMUNE:**

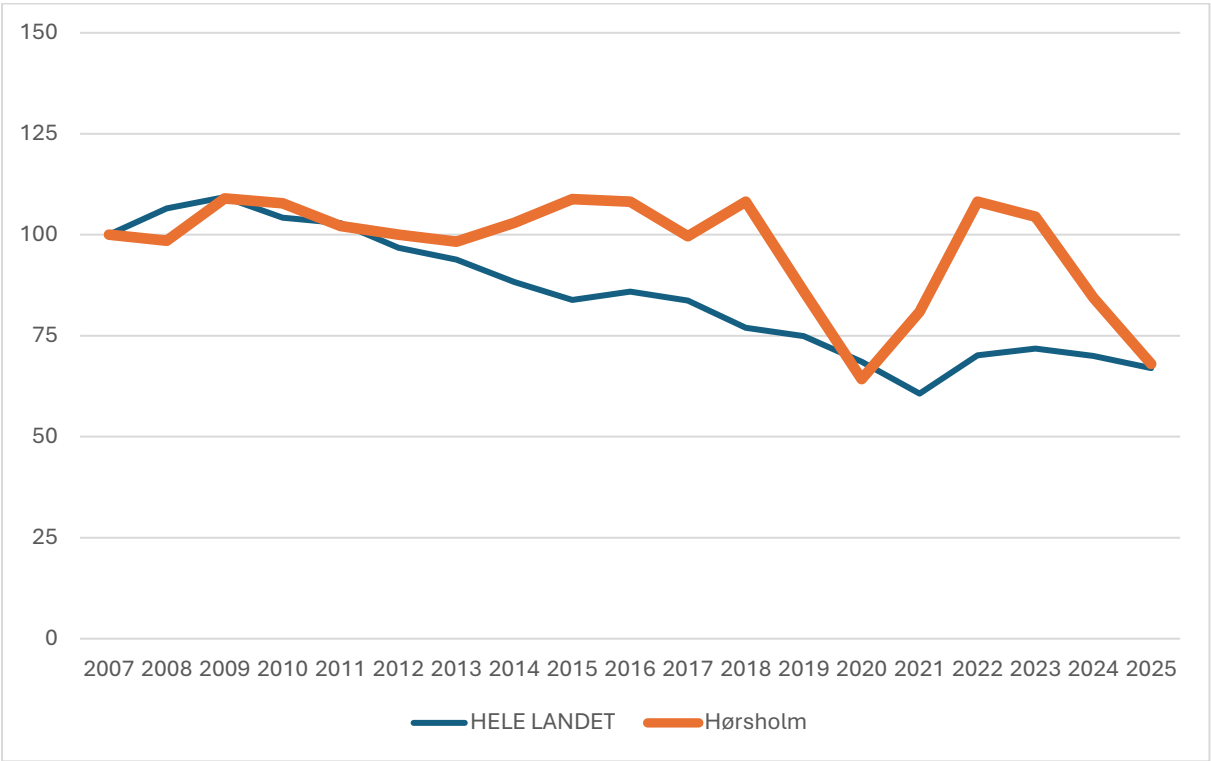
Opstilling A.49. **HELSINGØR KOMMUNE:**

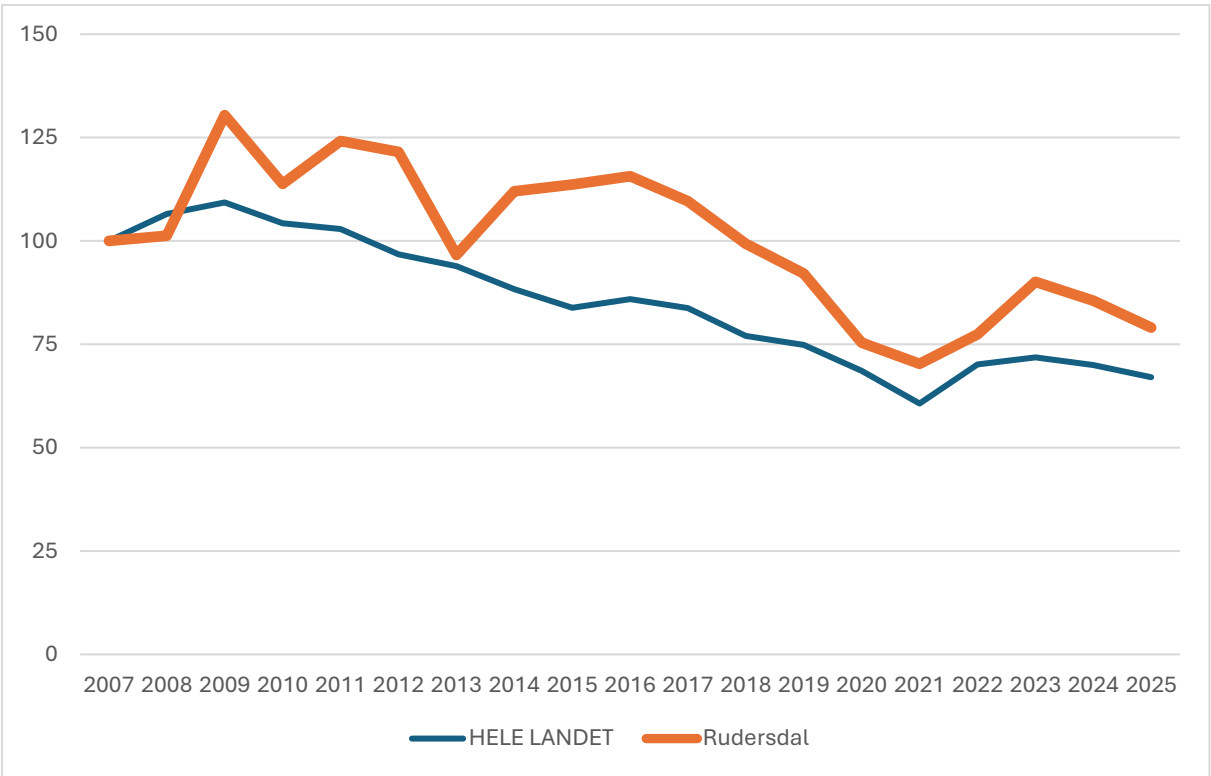
Opstilling A.50. **HILLERØD KOMMUNE:**

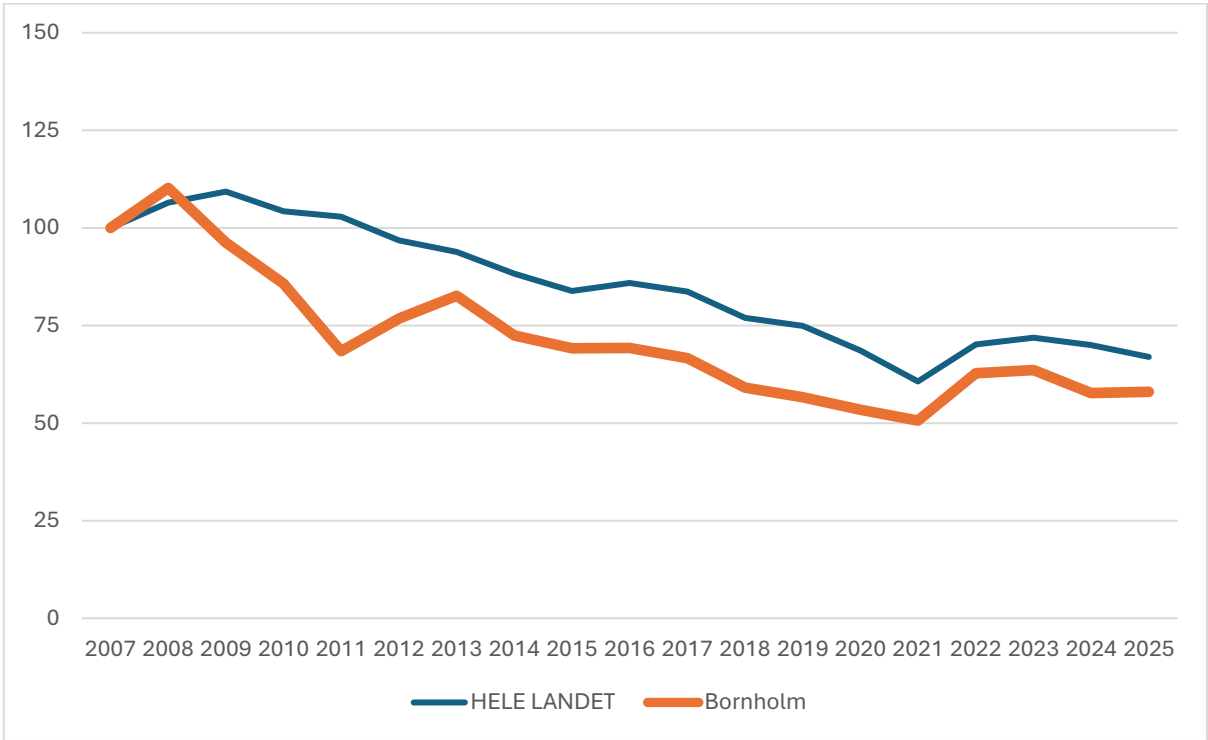
Opstilling A.51. HØRSHOLM KOMMUNE:

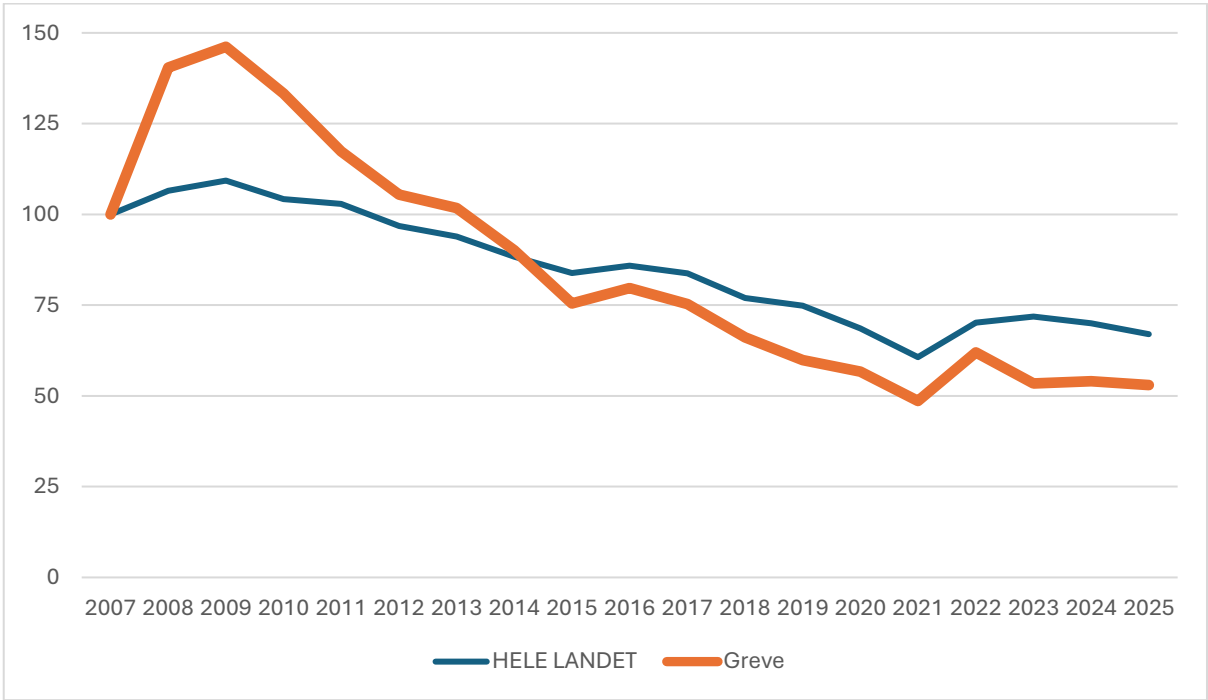
Opstilling A.52. RUDERSDAL KOMMUNE:

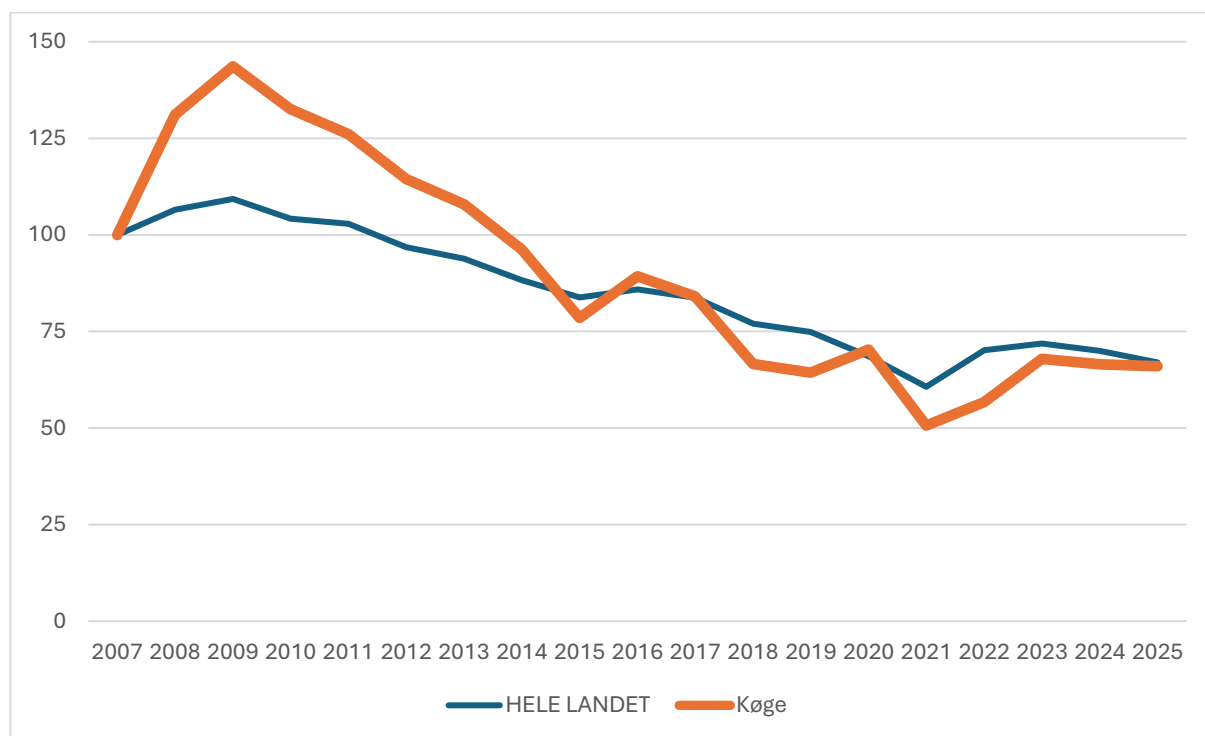
Opstilling A.53. **BORNHOLM KOMMUNE:**

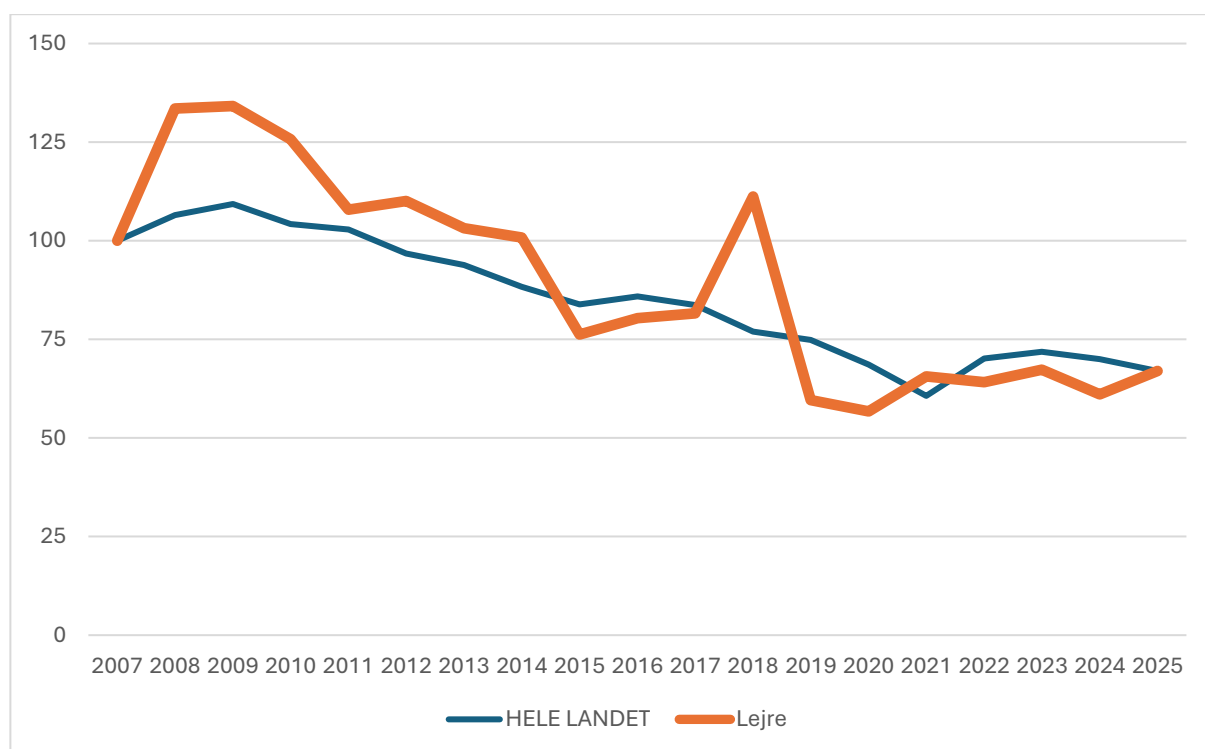
Opstilling A.54. **GREVE KOMMUNE:**

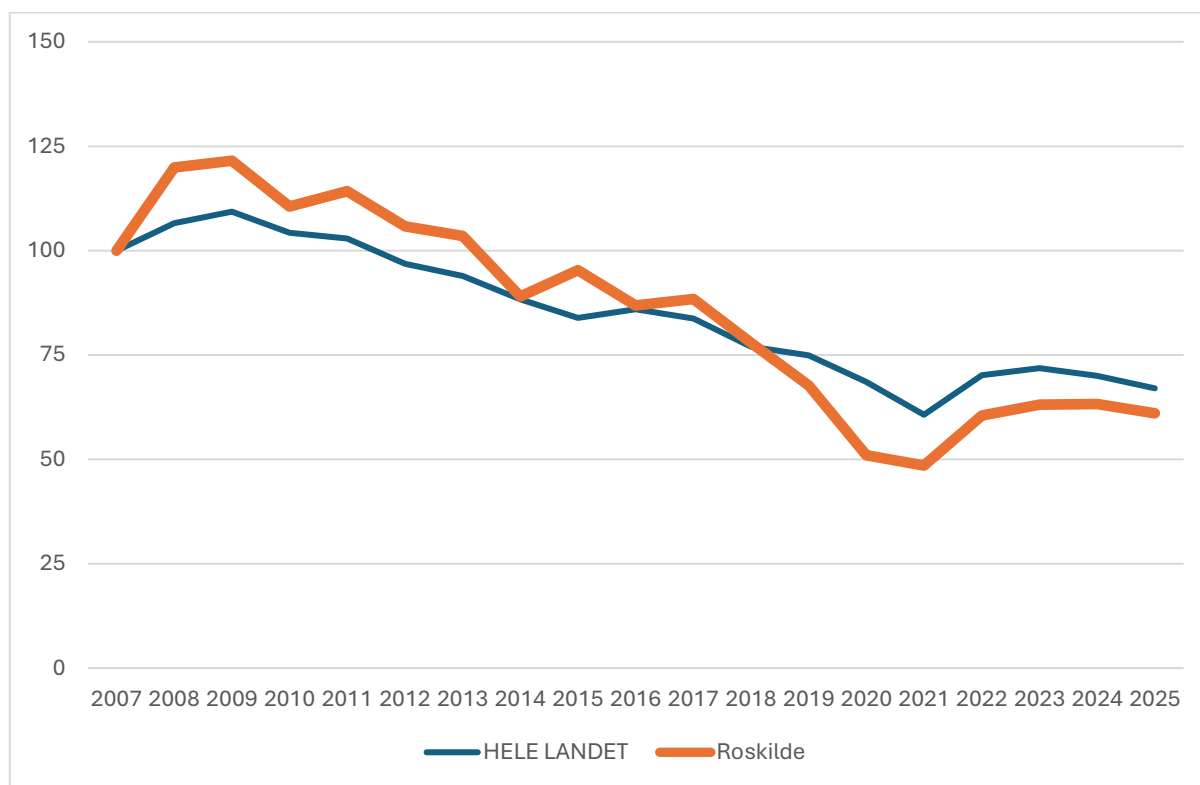
Opstilling A.55. **KØGE KOMMUNE:**

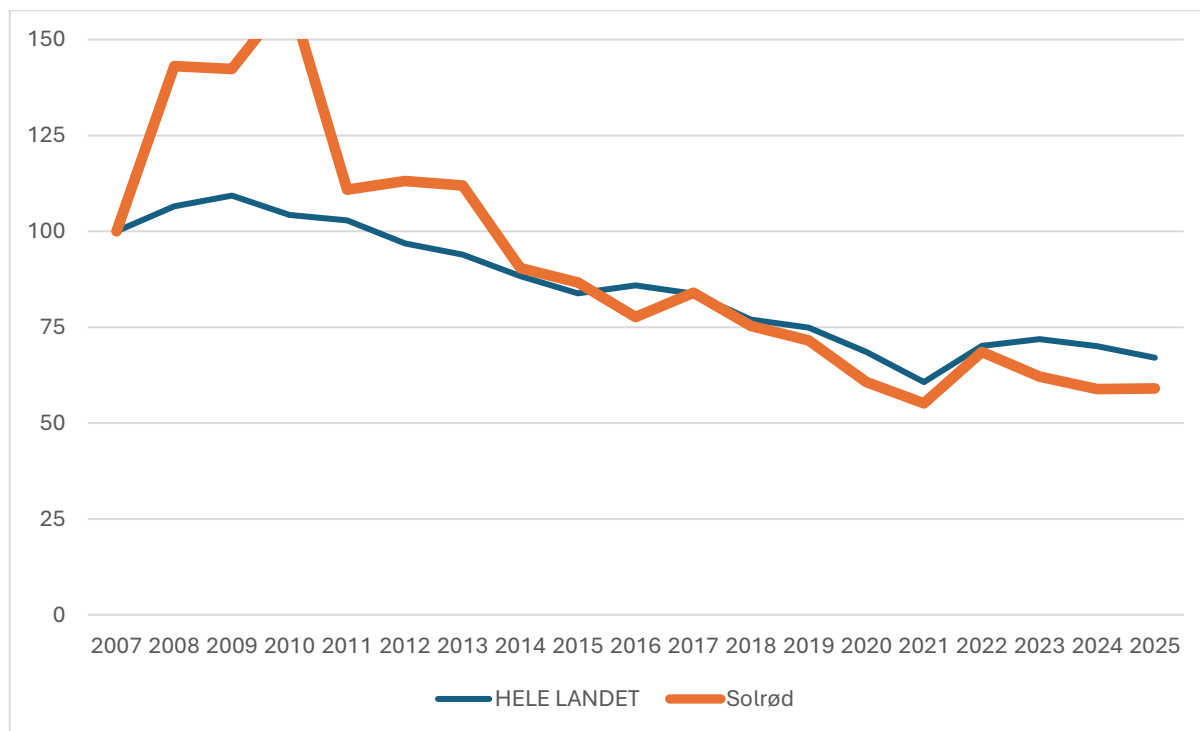
Opstilling A.56. **LEJRE KOMMUNE:**

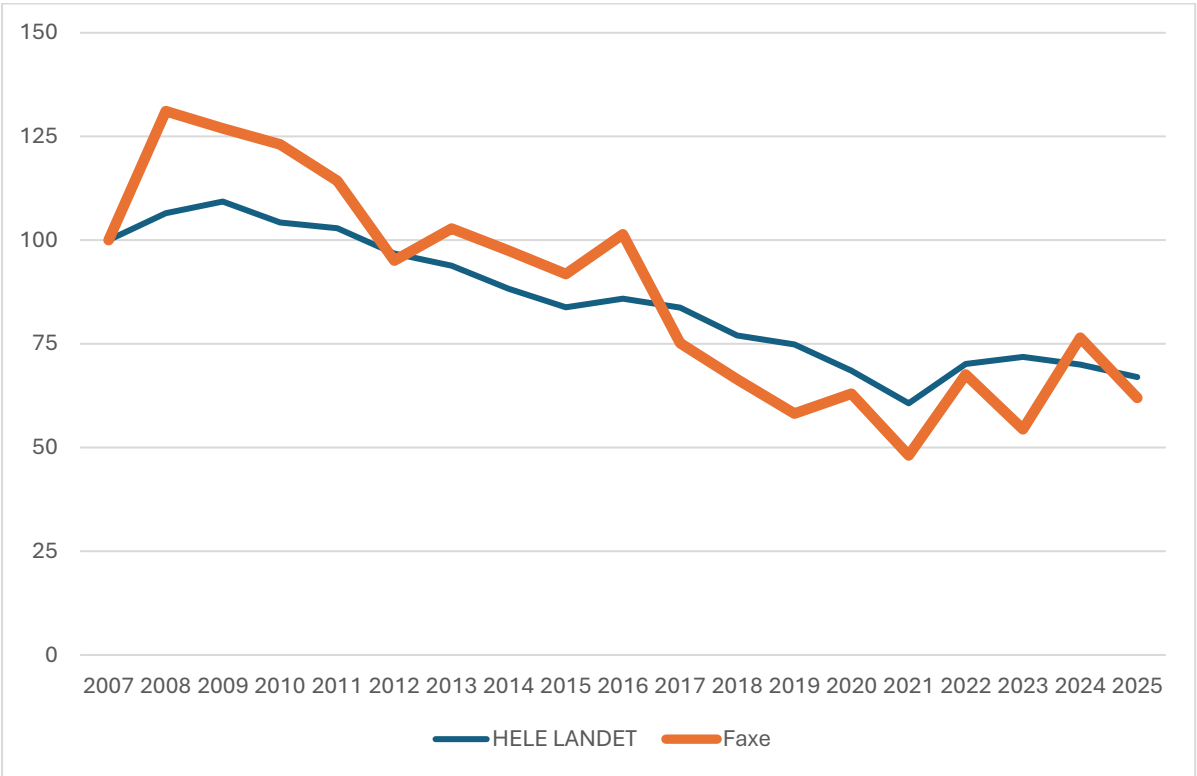
Opstilling A.57. **ROSKILDE KOMMUNE:**

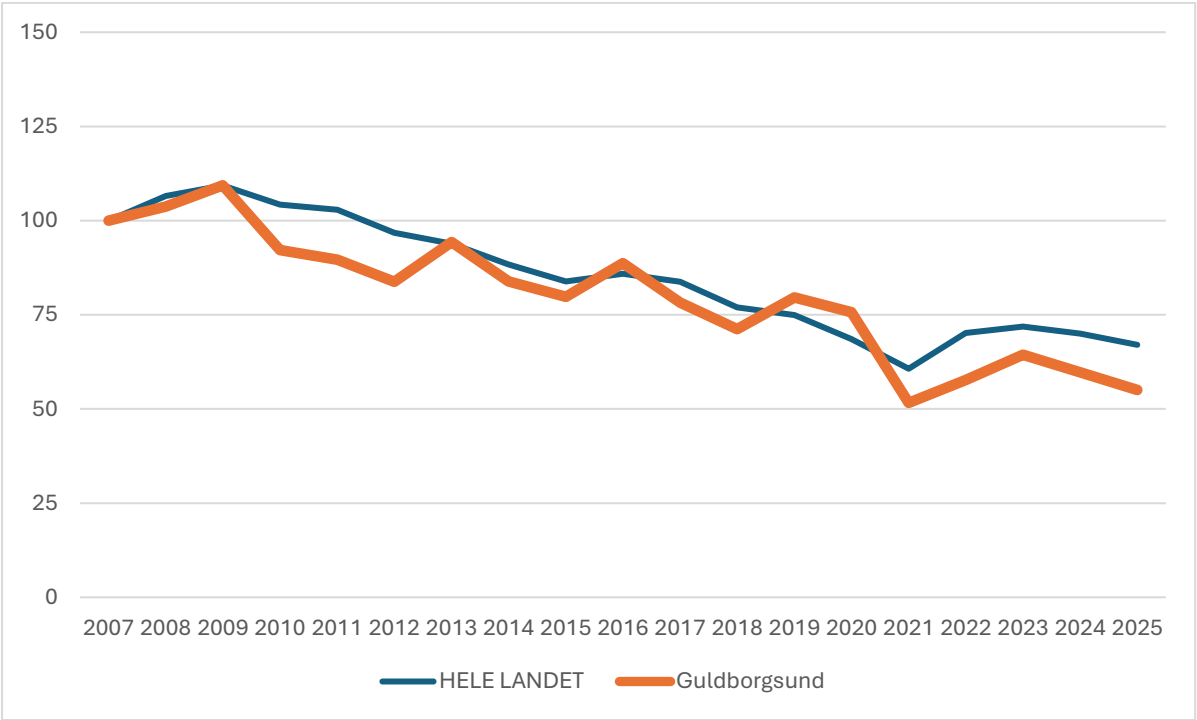
Opstilling A.58. **SOLRØD KOMMUNE:**

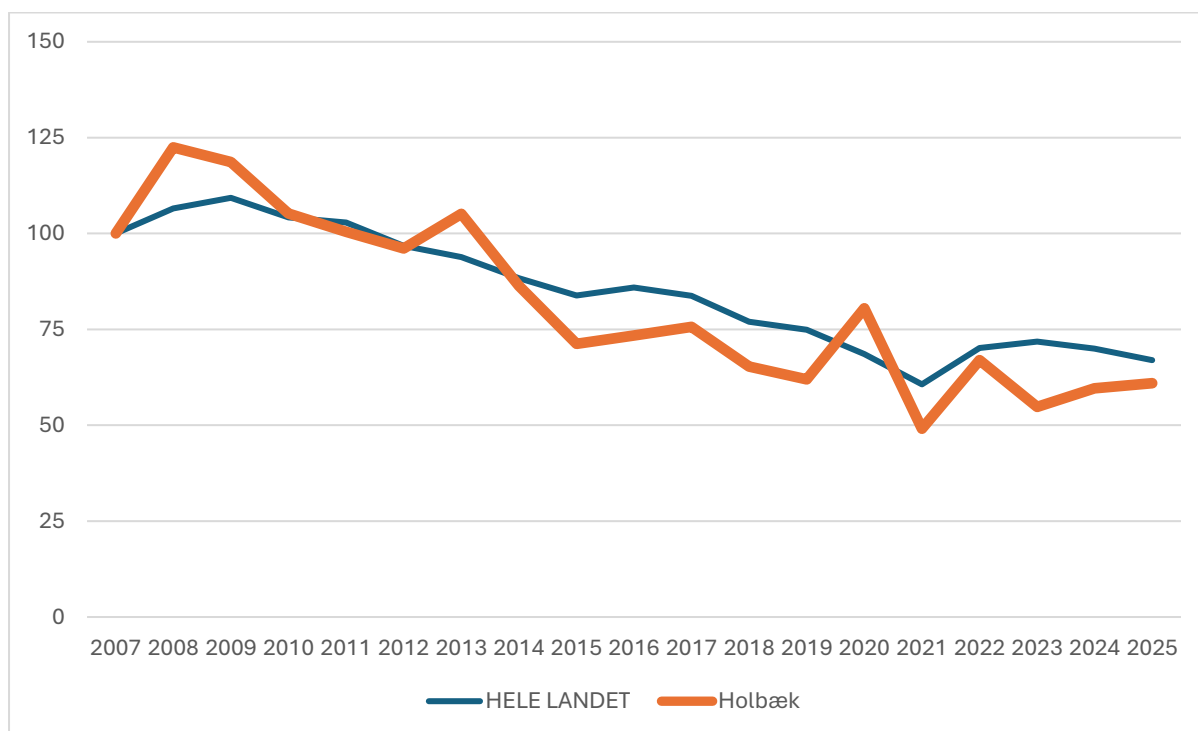
Opstilling A.59. FAXE KOMMUNE:

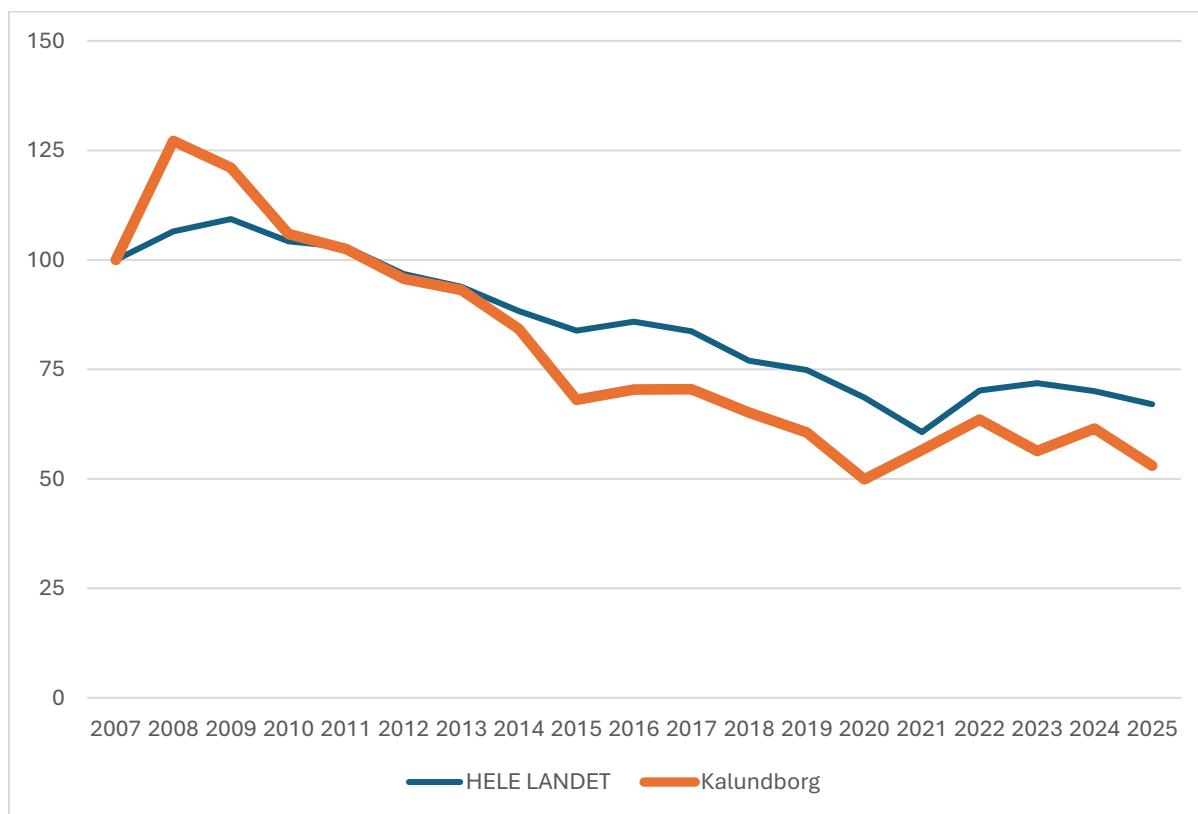
Opstilling A.60. GULDBORGSUND KOMMUNE:

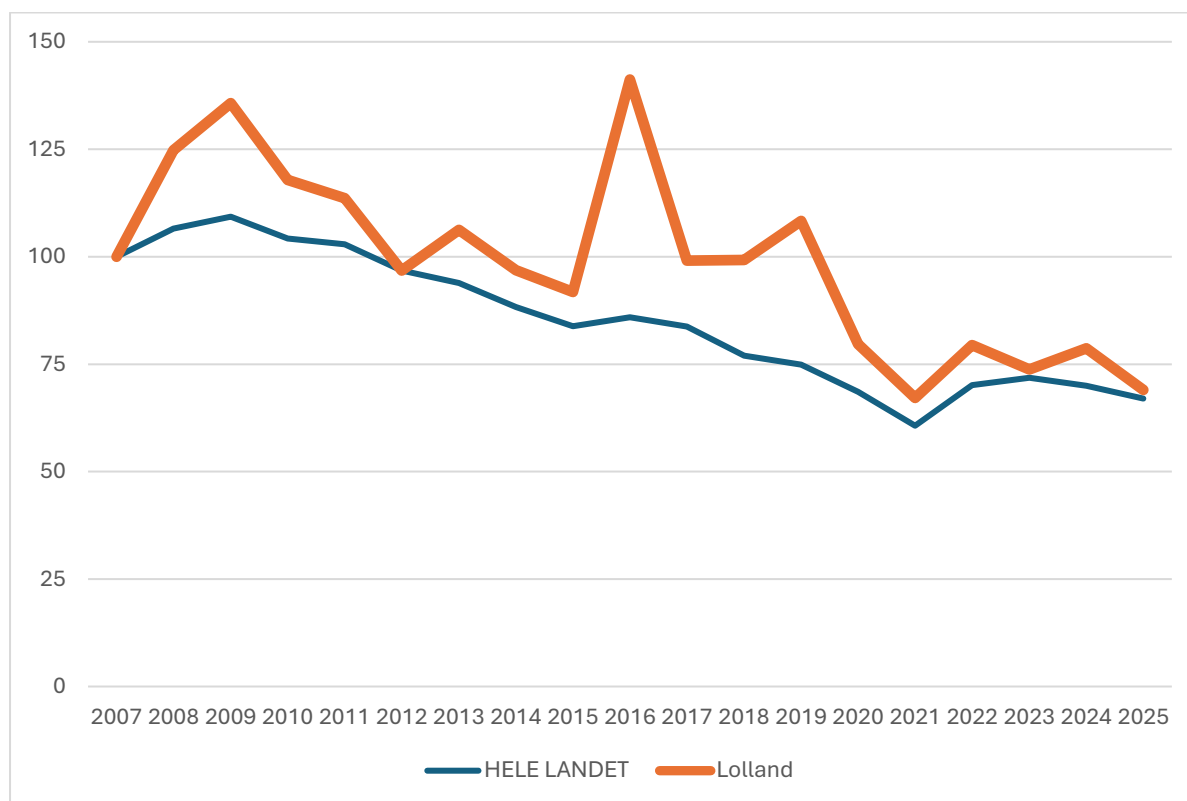
Opstilling A.61. **HOLBÆK KOMMUNE:**

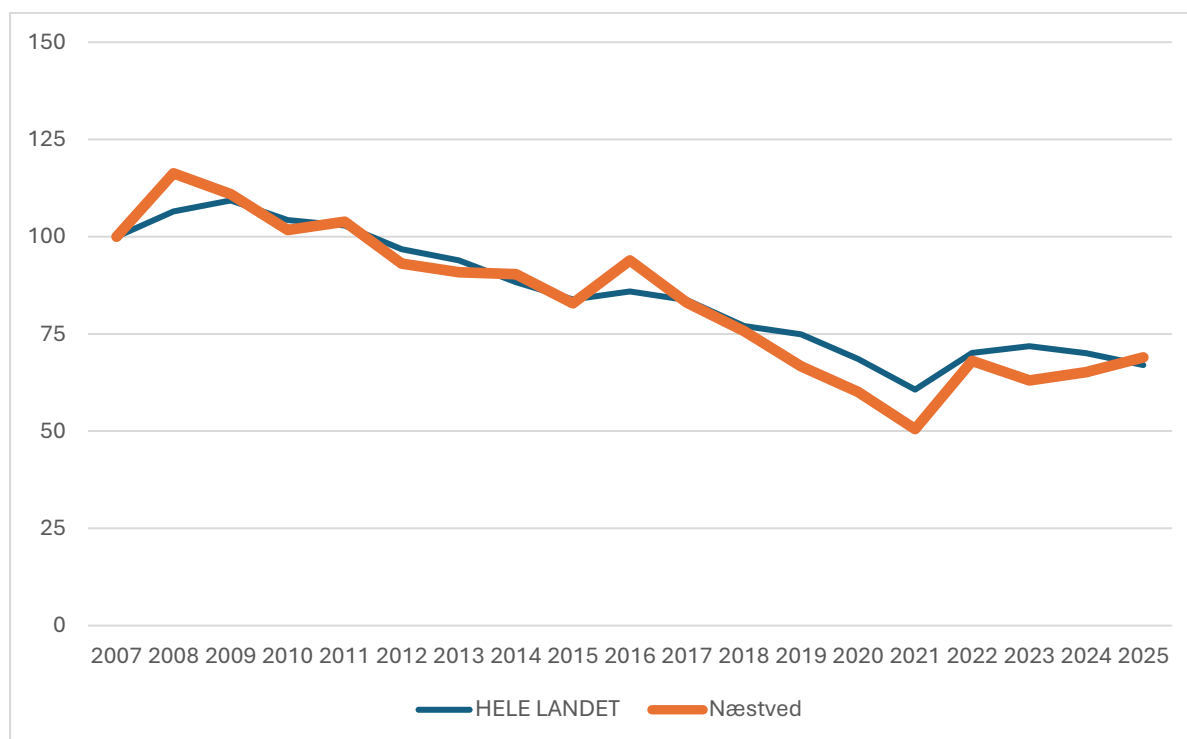
Opstilling A.62. **KALUNDBORG KOMUNE:**

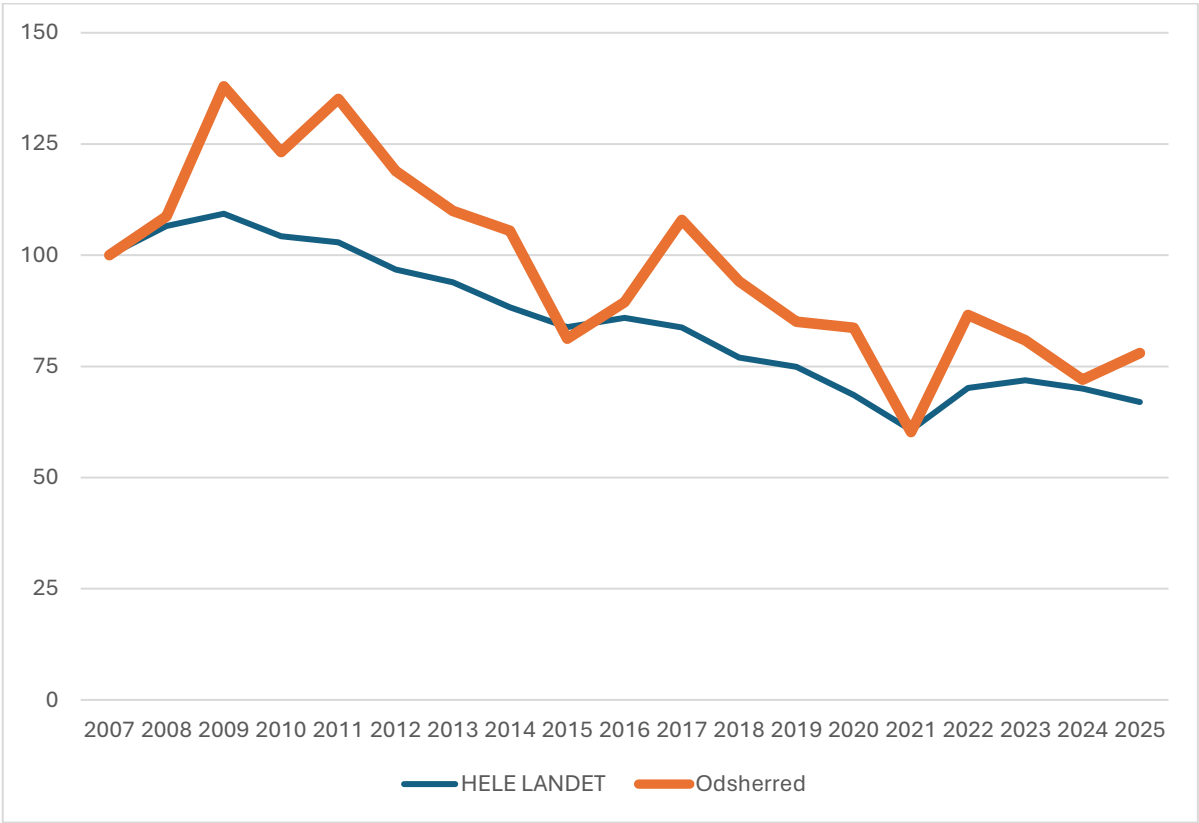
Opstilling A.63. LOLLAND KOMMUNE:

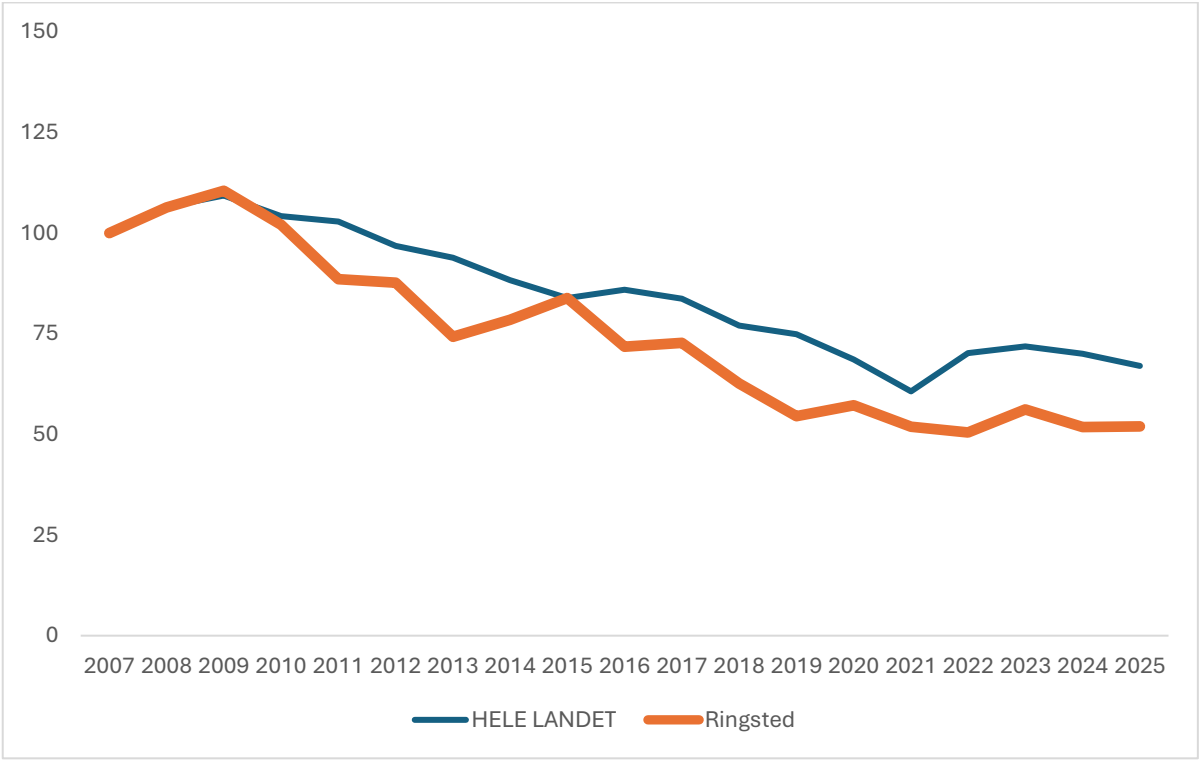
Opstilling A.64. NÆSTVED KOMMUNE:

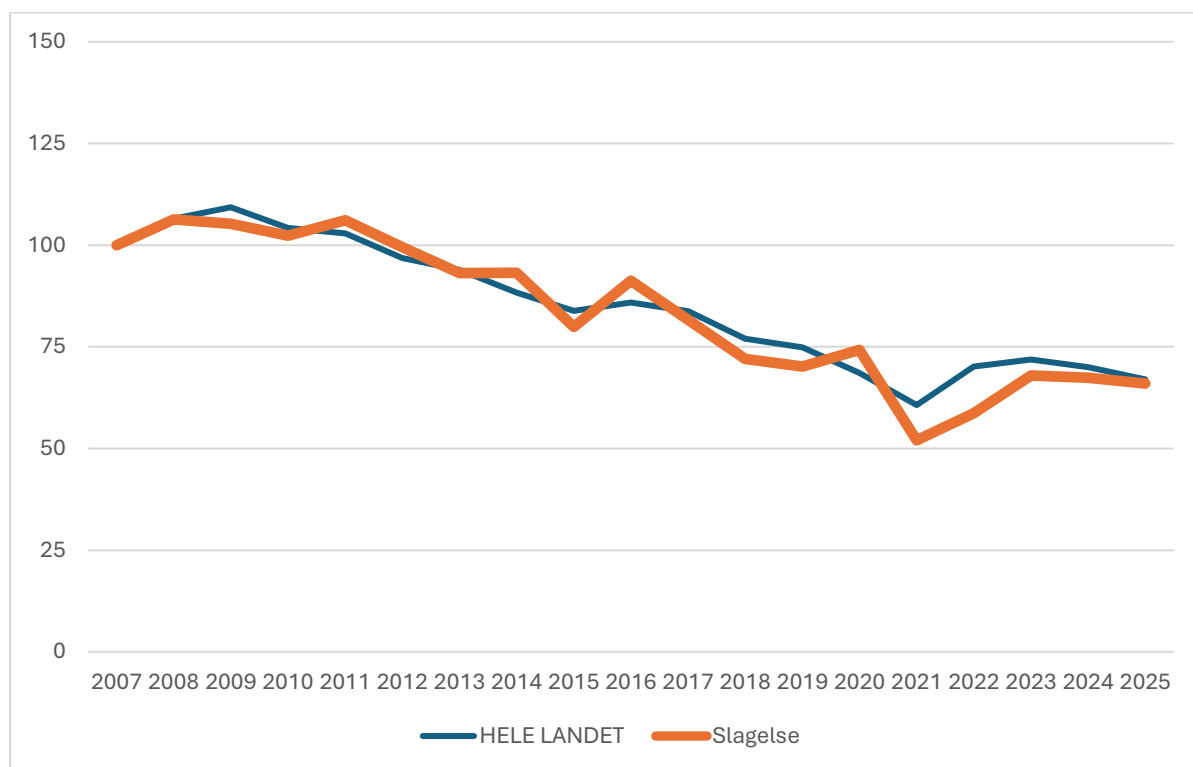
Opstilling A.65. ODSHERRED KOMMUNE:

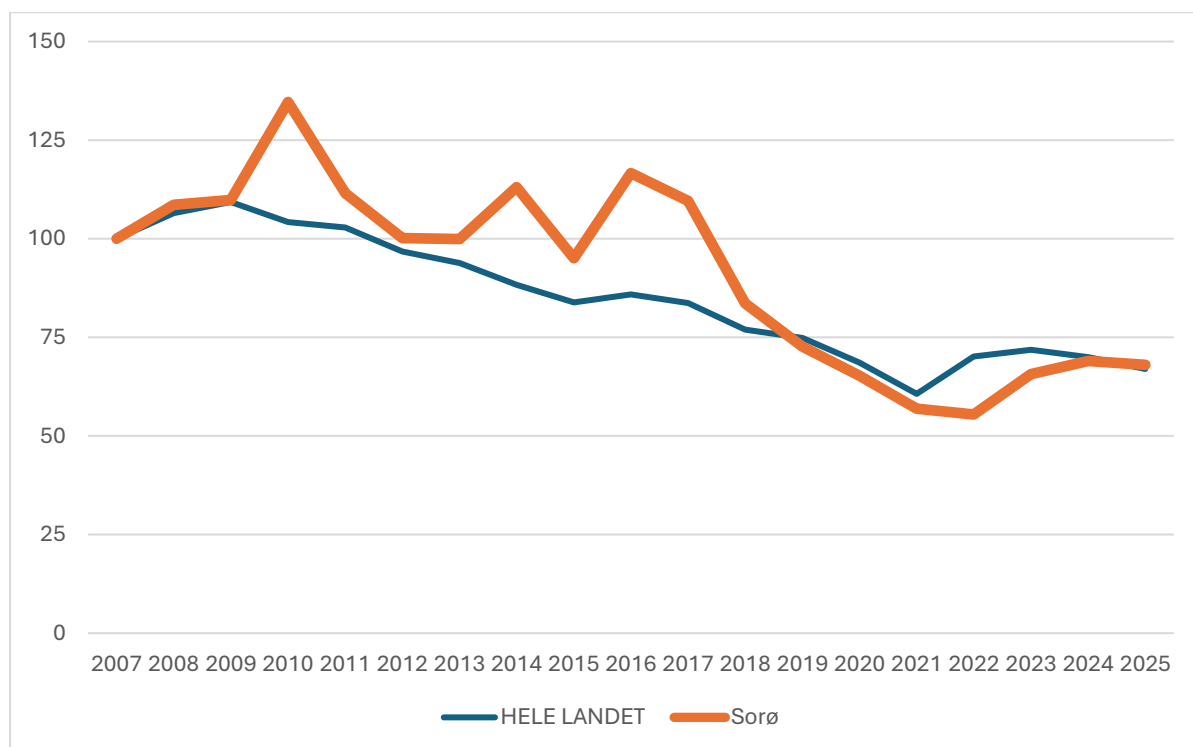
Opstilling A.66. RINGSTED KOMMUNE:

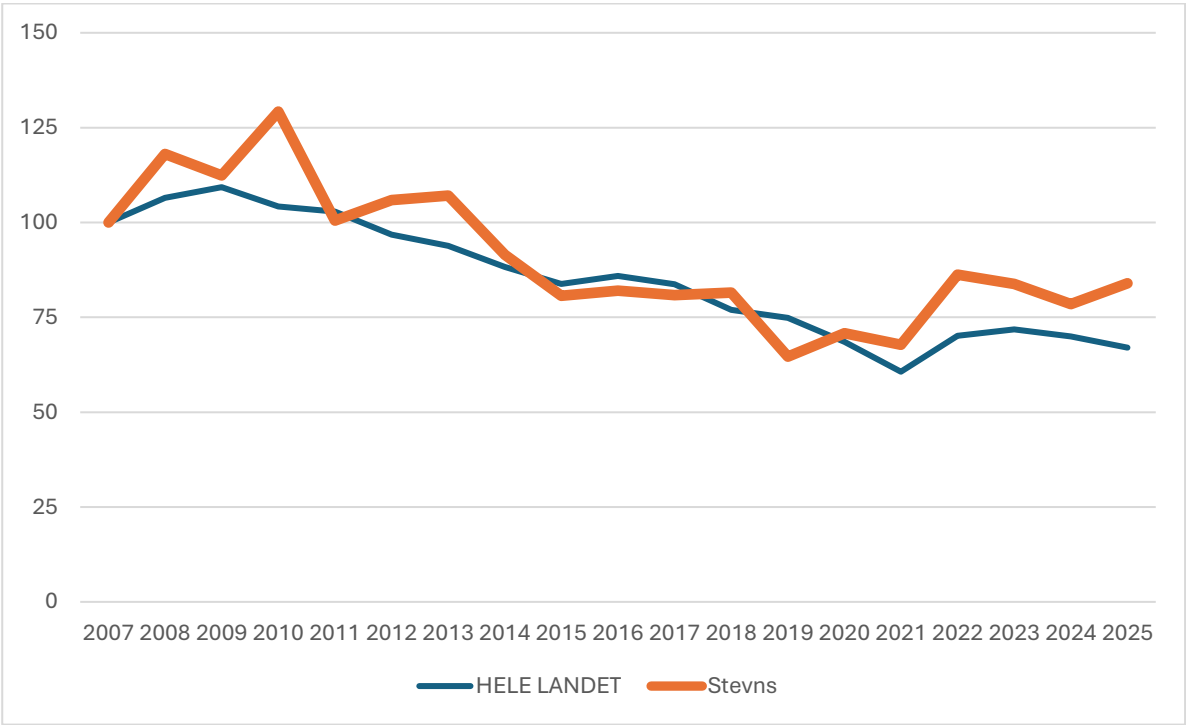
Opstilling A.67. **SLAGELSE KOMMUNE:**

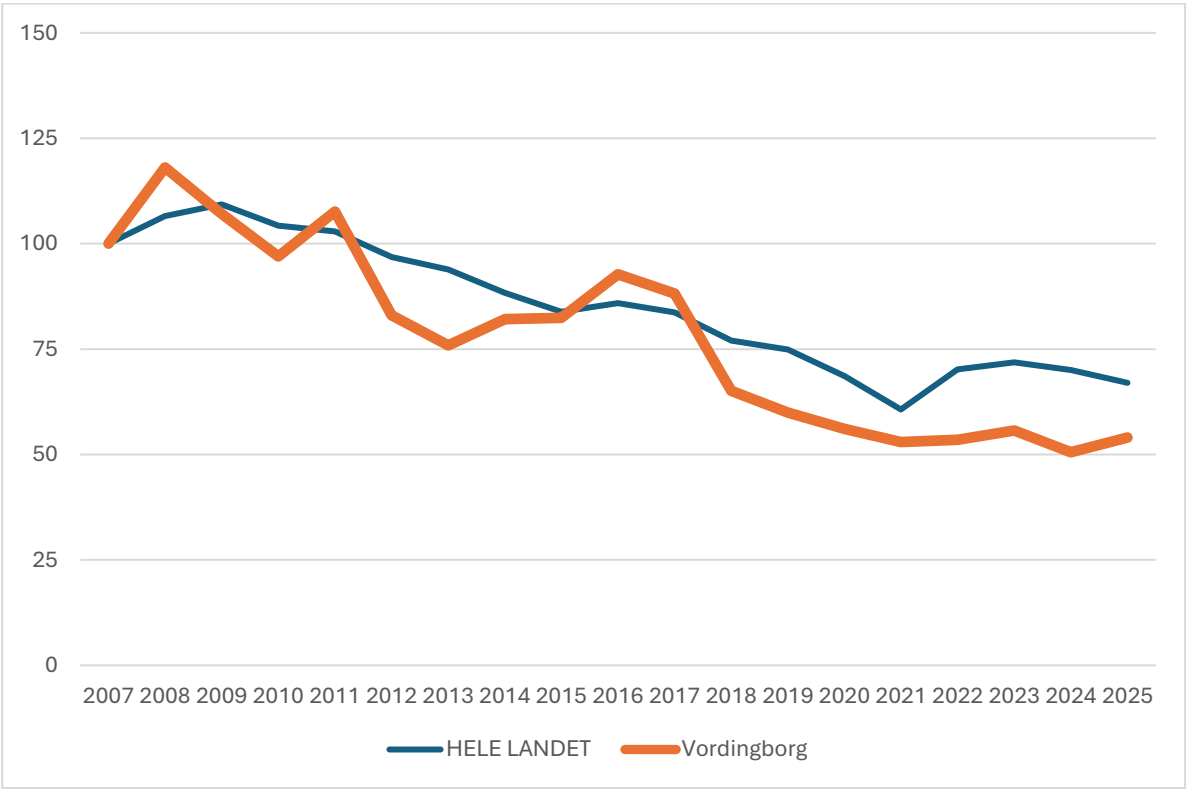
Opstilling A.68. **SORØ KOMMUNE:**

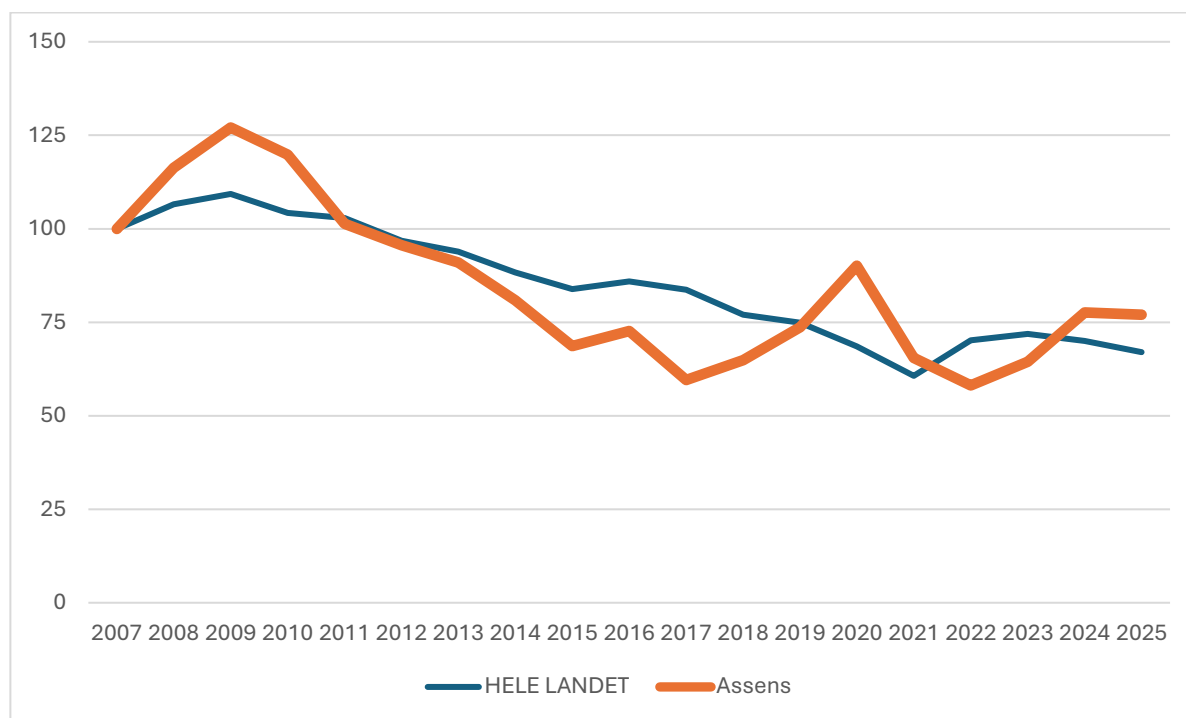
Opstilling A.69. STEVNS KOMMUNE:

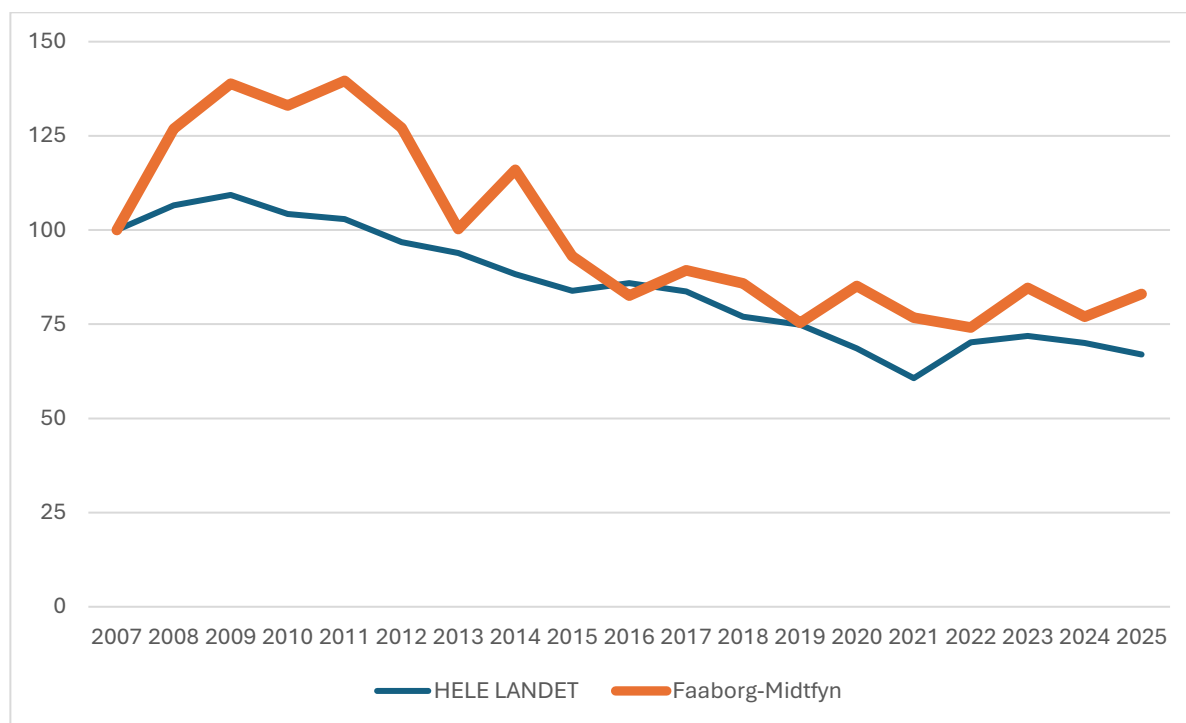
Opstilling A.70. VORDINGBORG KOMMUNE:

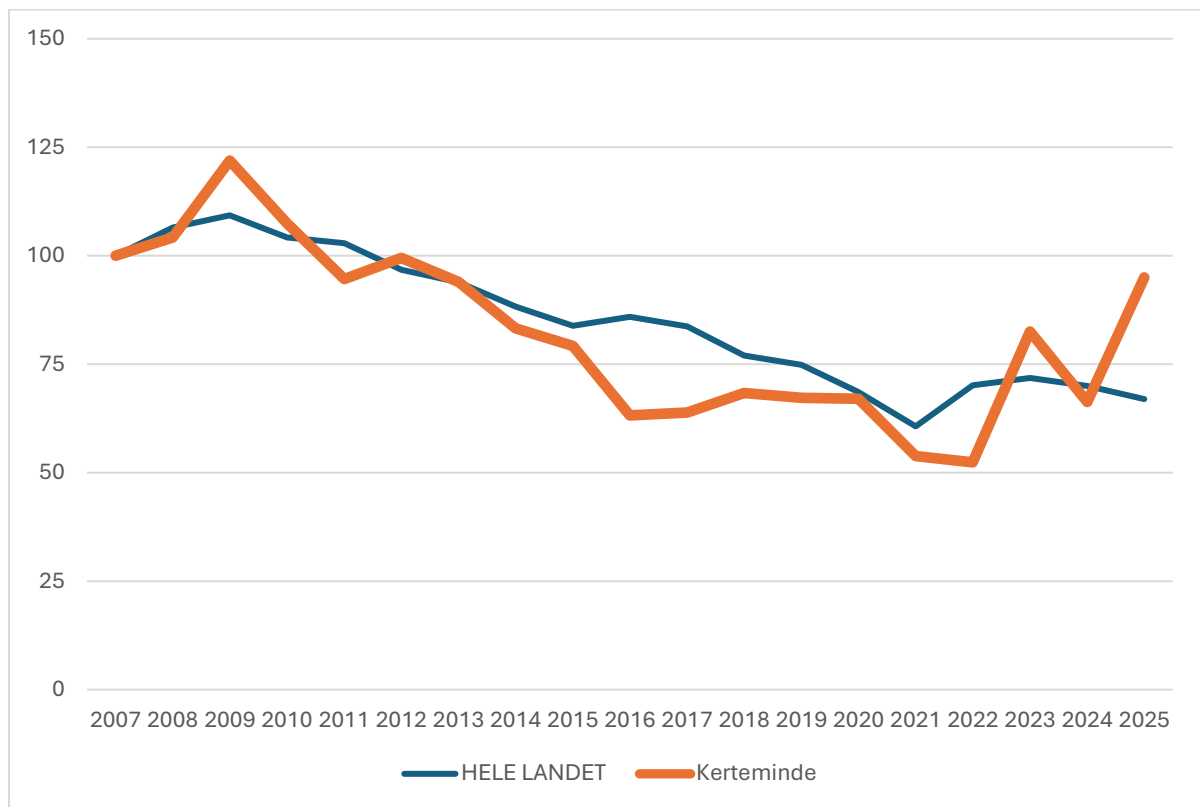
Opstilling A.71. ASSENS KOMMUNE:

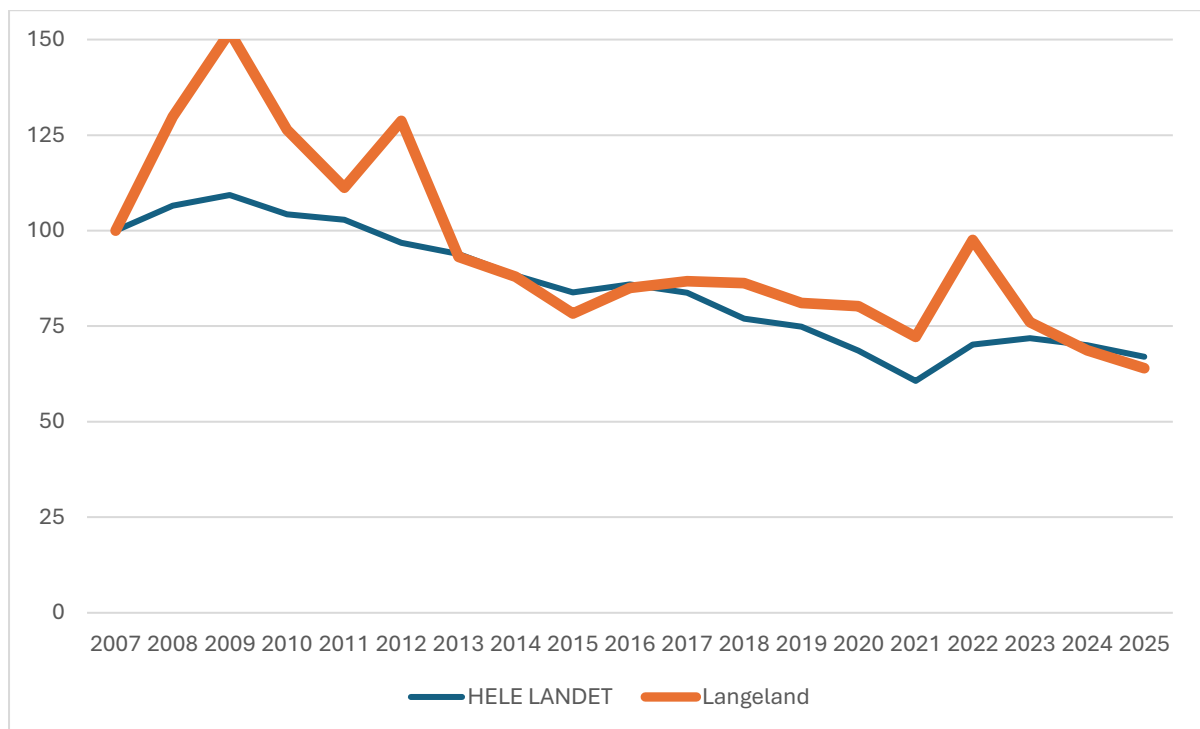
Opstilling A.72. FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE:

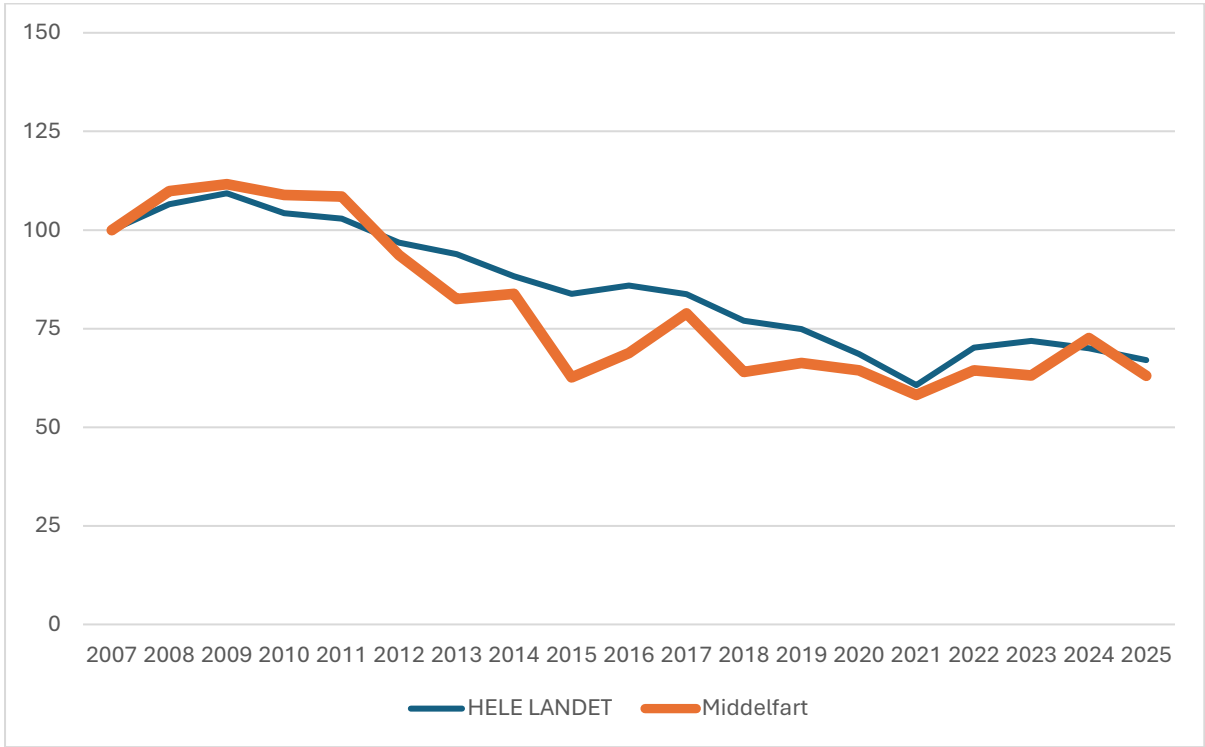
Opstilling A.73. **KERTEMINDE KOMMUNE:**

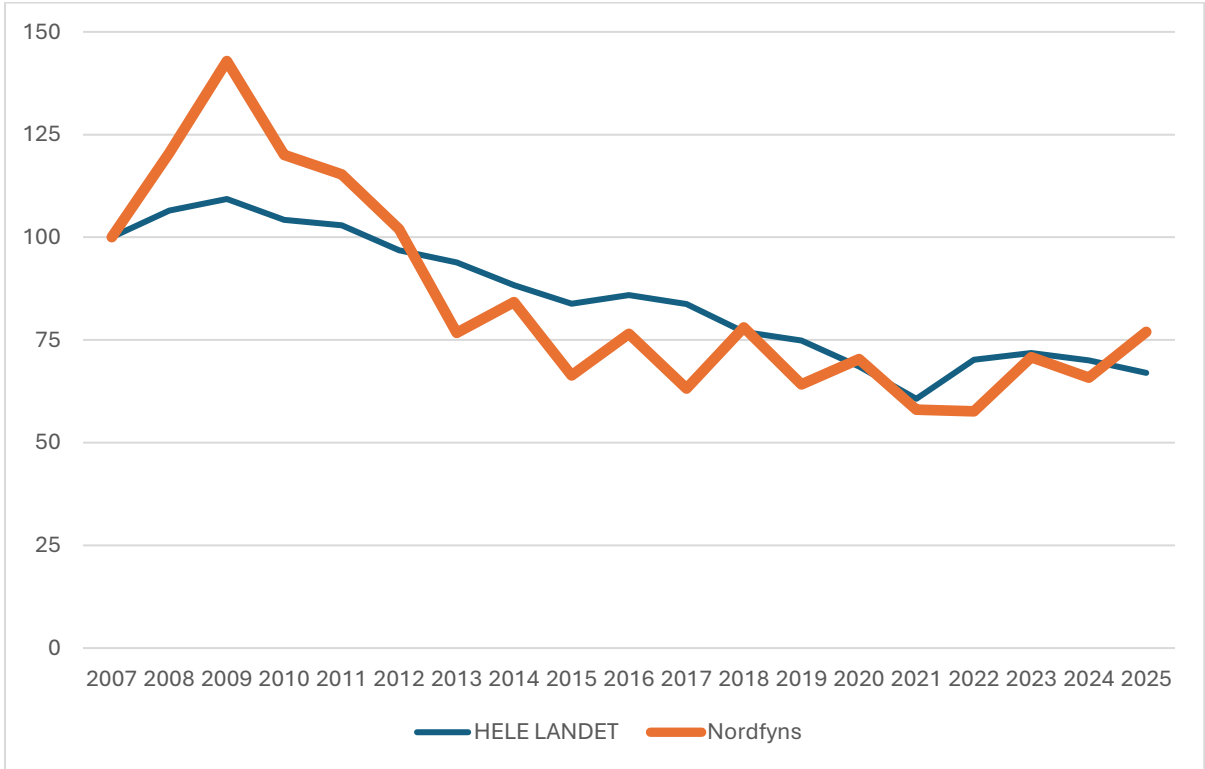
Opstilling A.74. **LANGELAND KOMMUNE:**

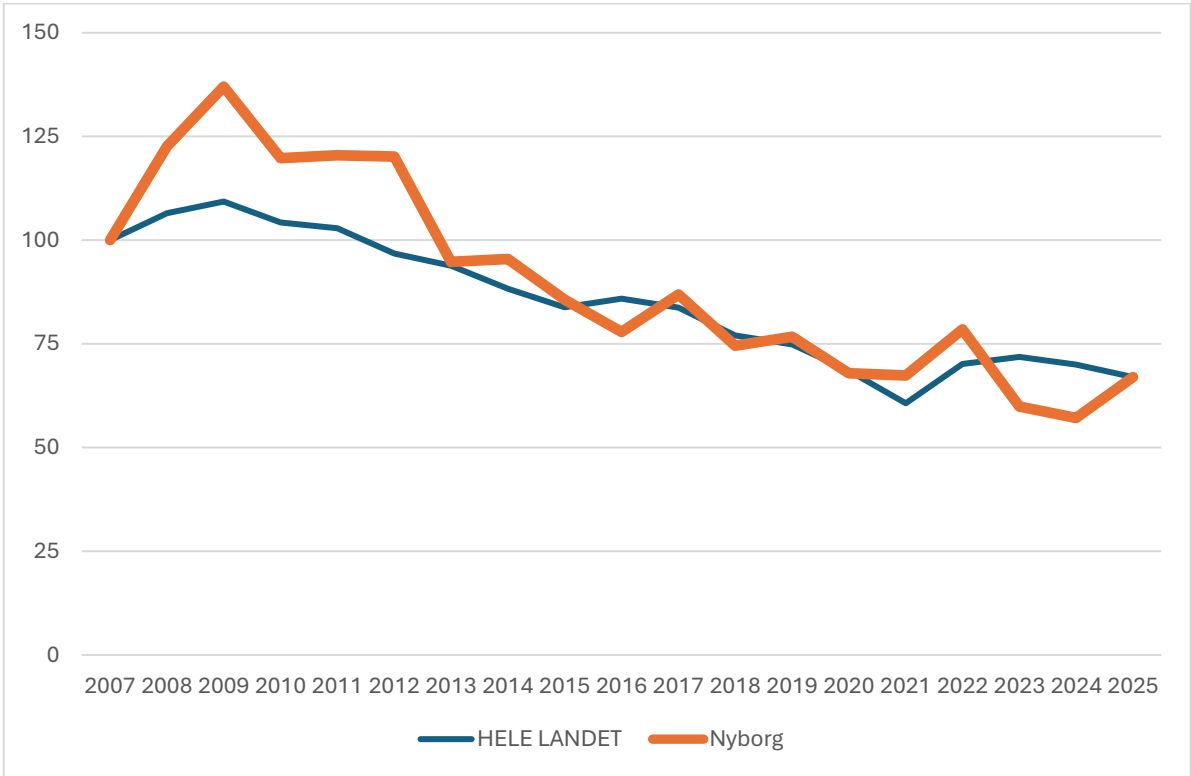
Opstilling A.75. **MIDDELFART KOMMUNE:**

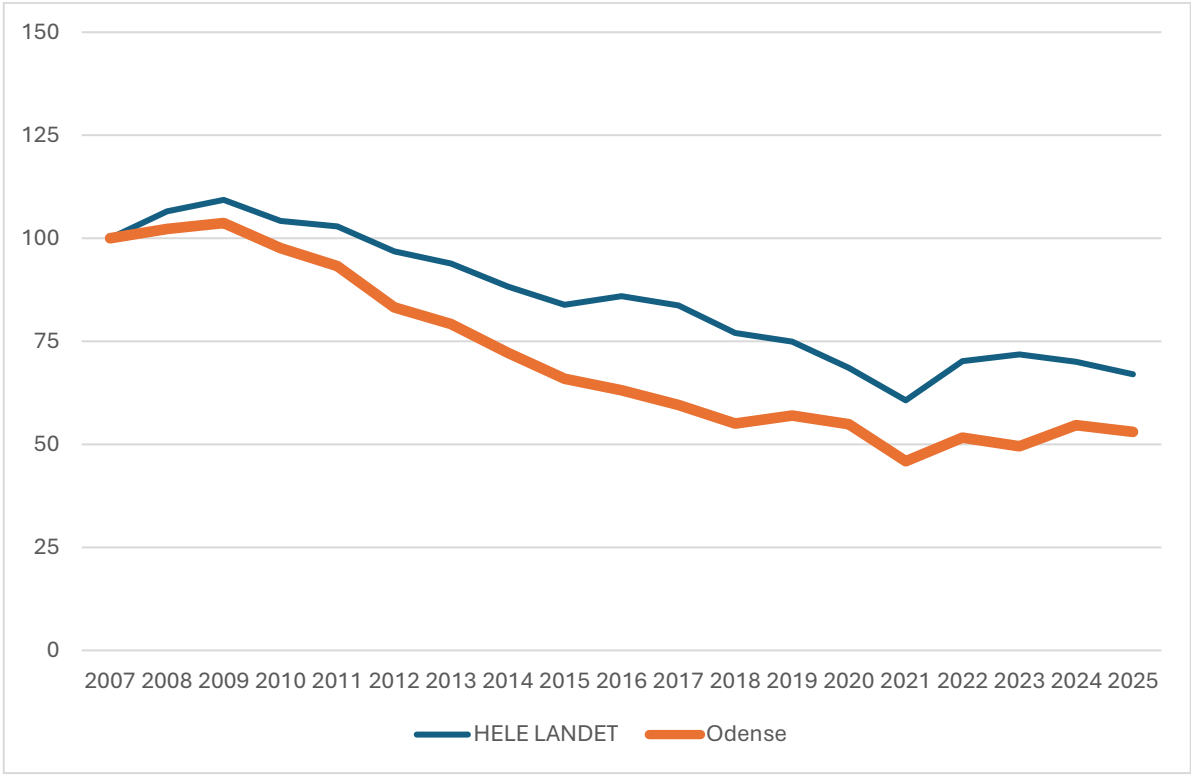
Opstilling A.76. **NORDFYNS KOMMUNE:**

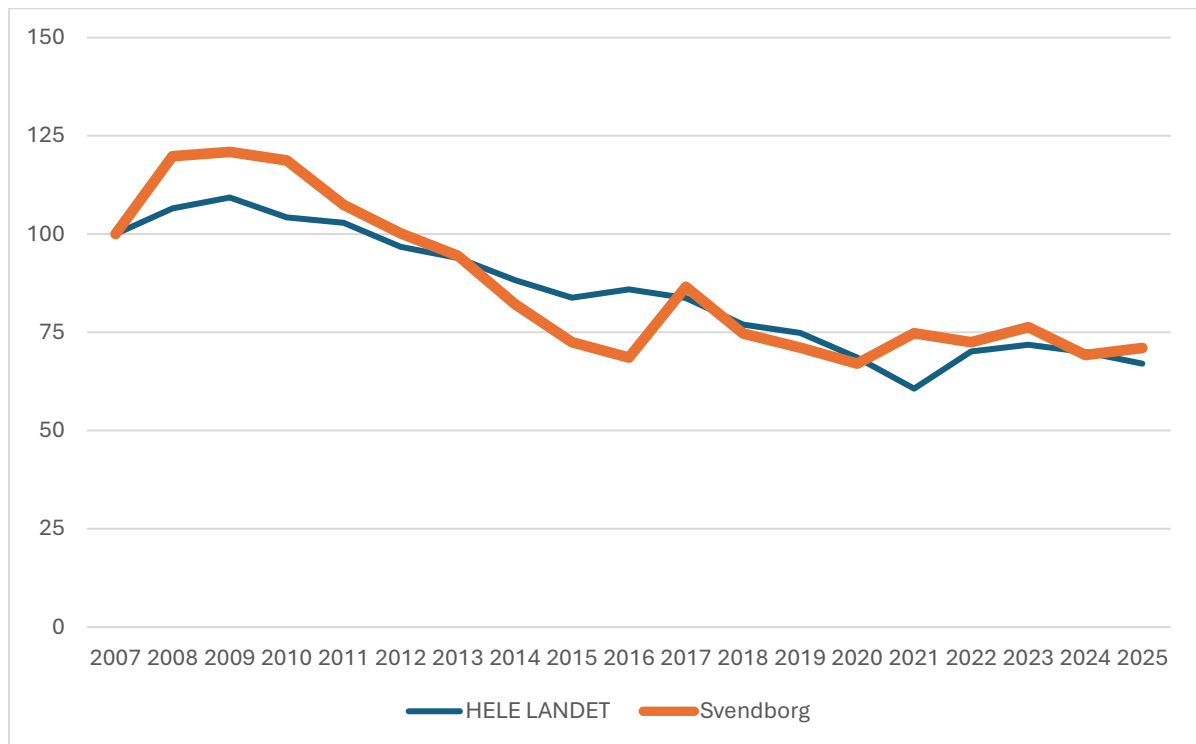
Opstilling A.77. **NYBORG KOMMUNE:**

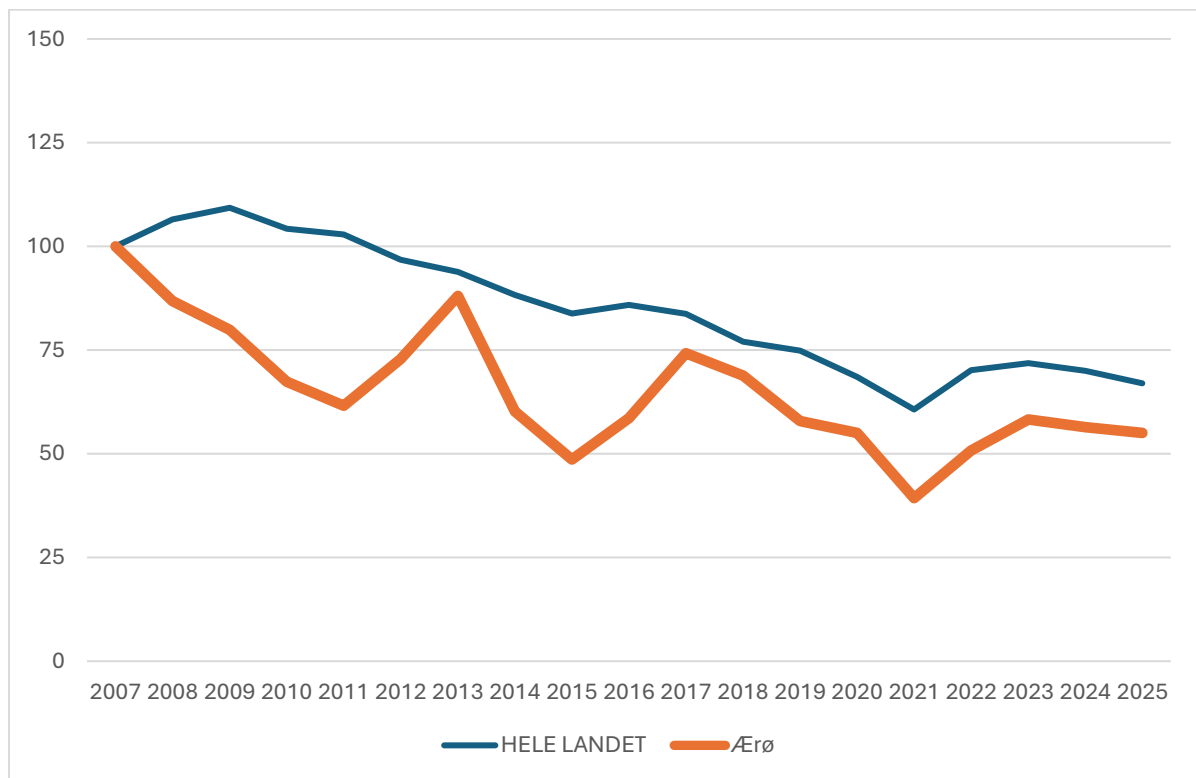
Opstilling A.78. **ODENSE KOMMUNE:**

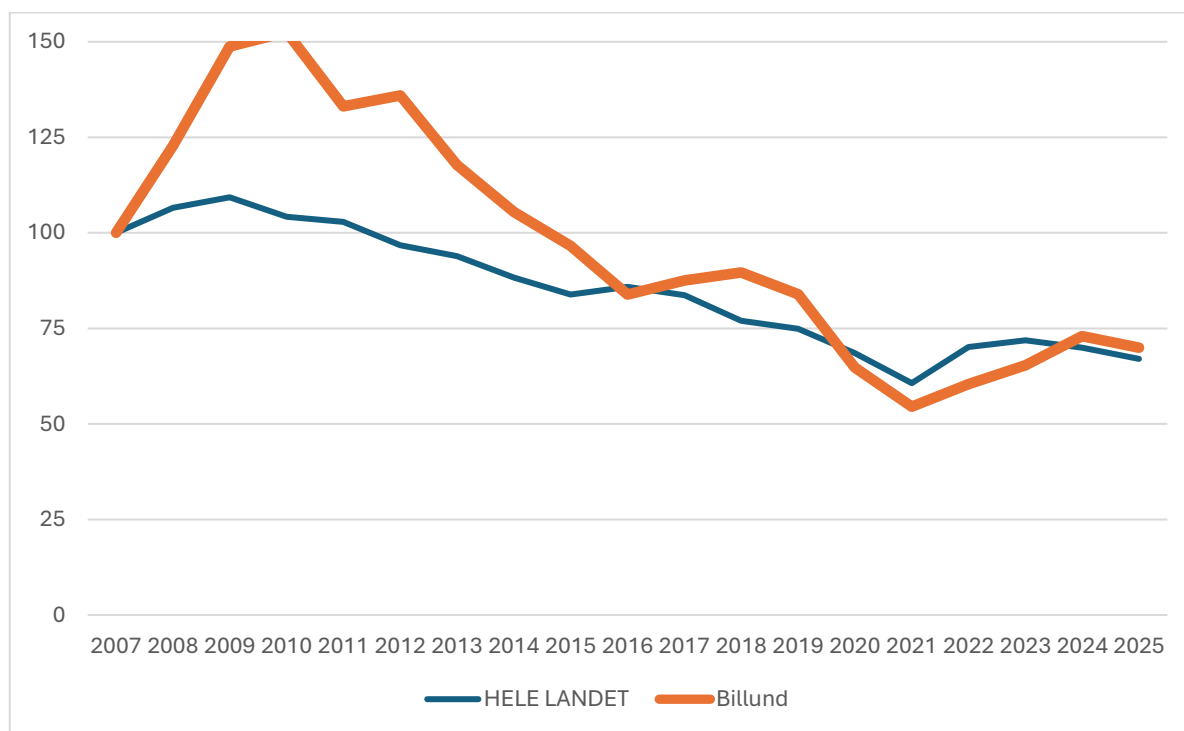
Opstilling A.79. SVENDBORG KOMMUNE:

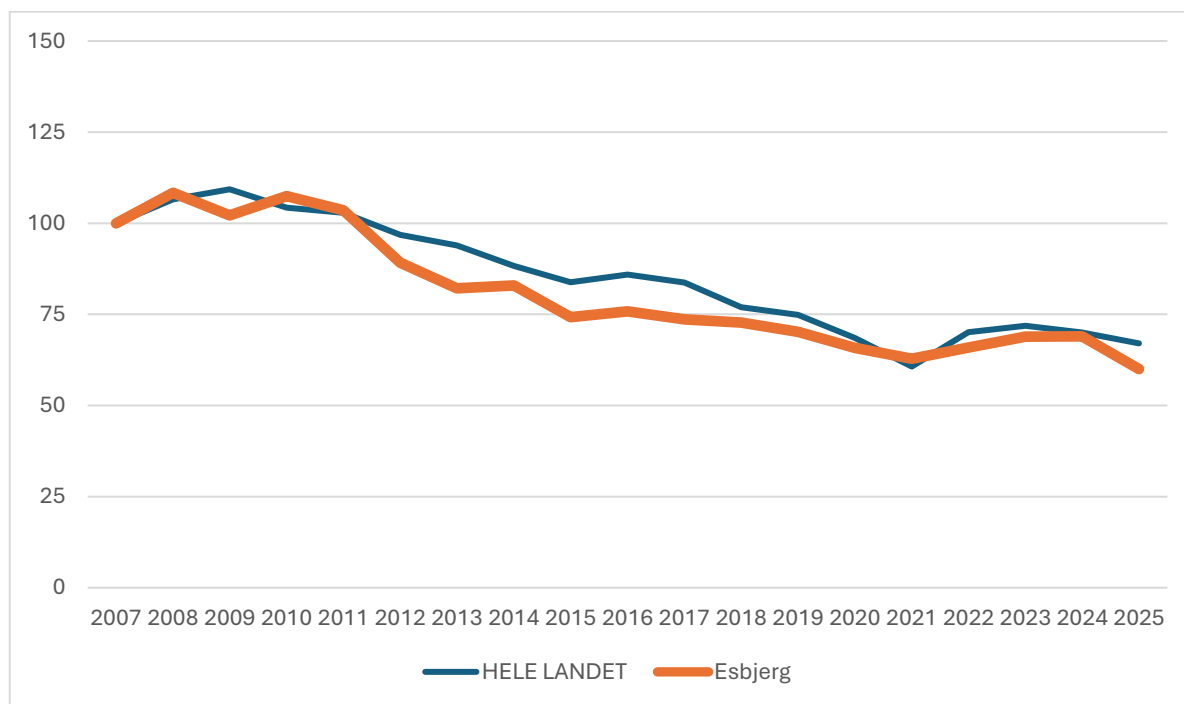
Opstilling A.80. ÆRØ KOMMUNE:

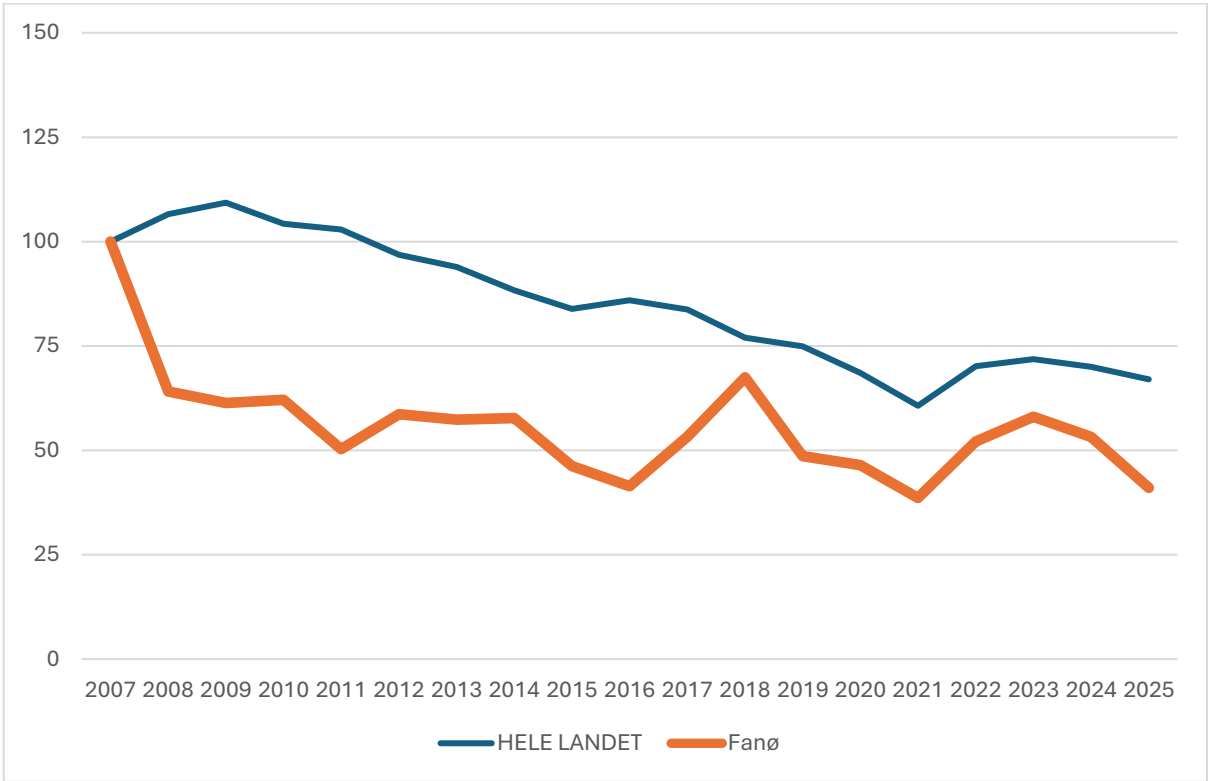
Opstilling A.81. **BILLUND KOMMUNE:**

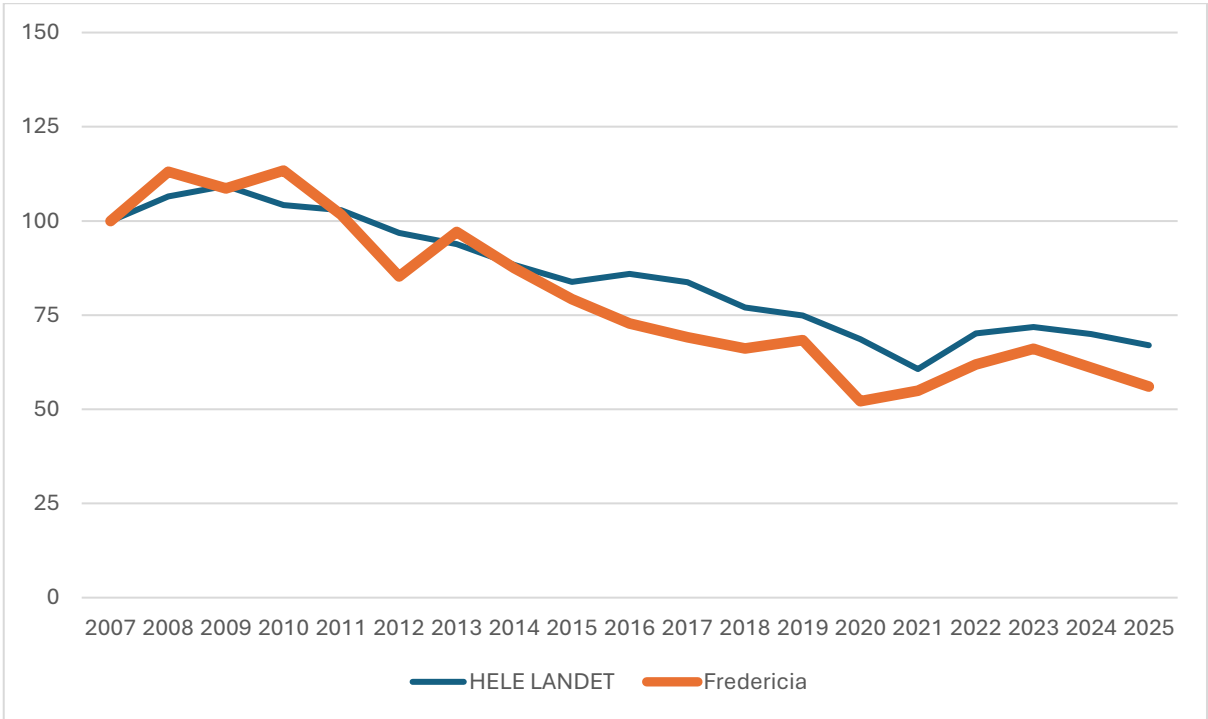
Opstilling A.82. **ESBJERG KOMMUNE:**

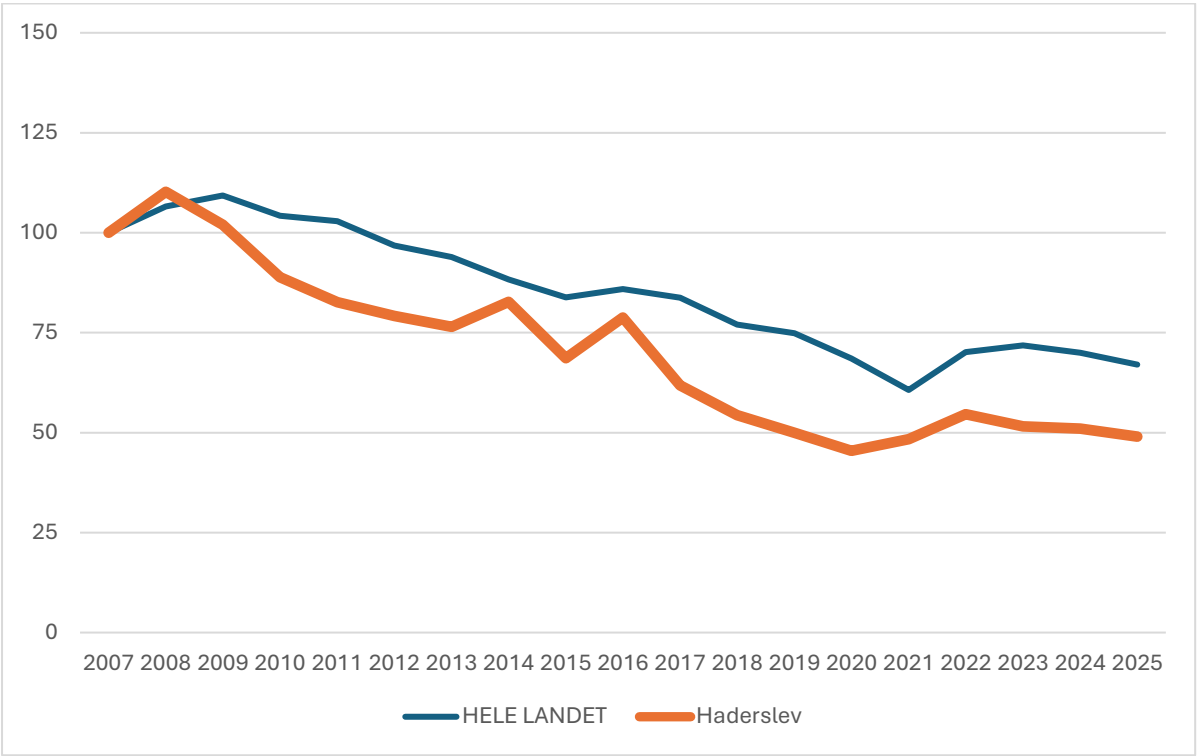
Opstilling A.83. **FANØ KOMMUNE:**

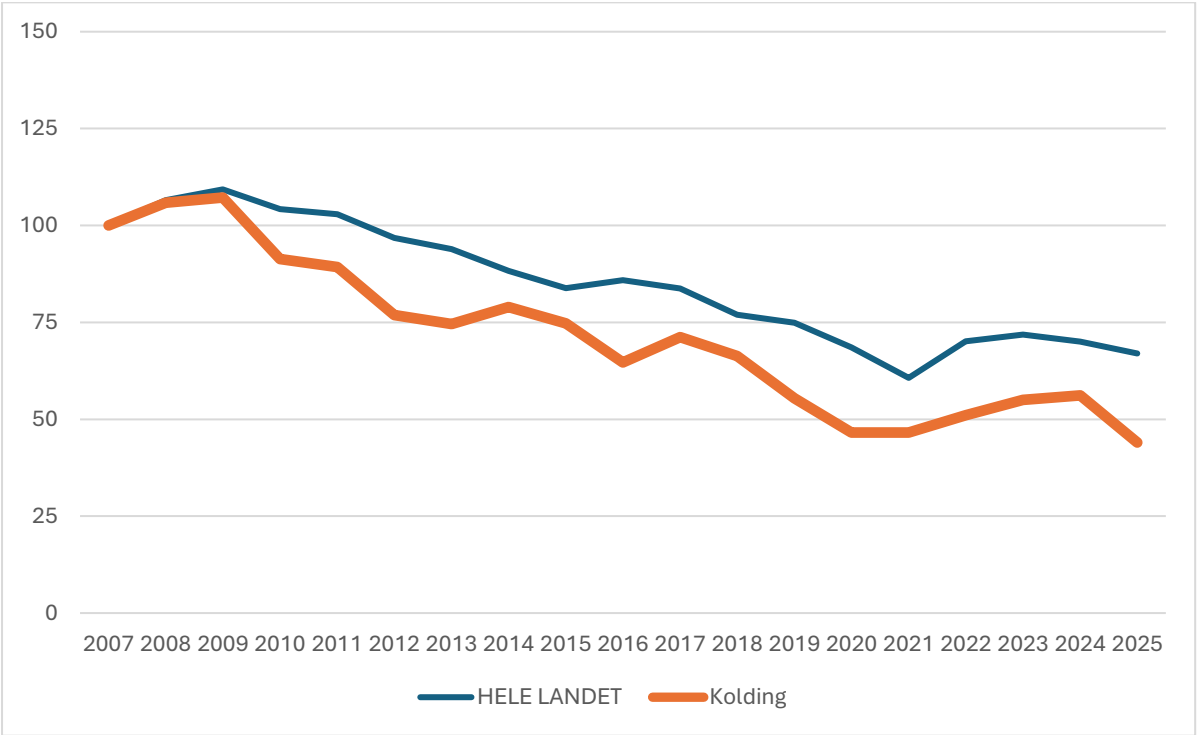
Opstilling A.84. **FREDERICIA KOMMUNE:**

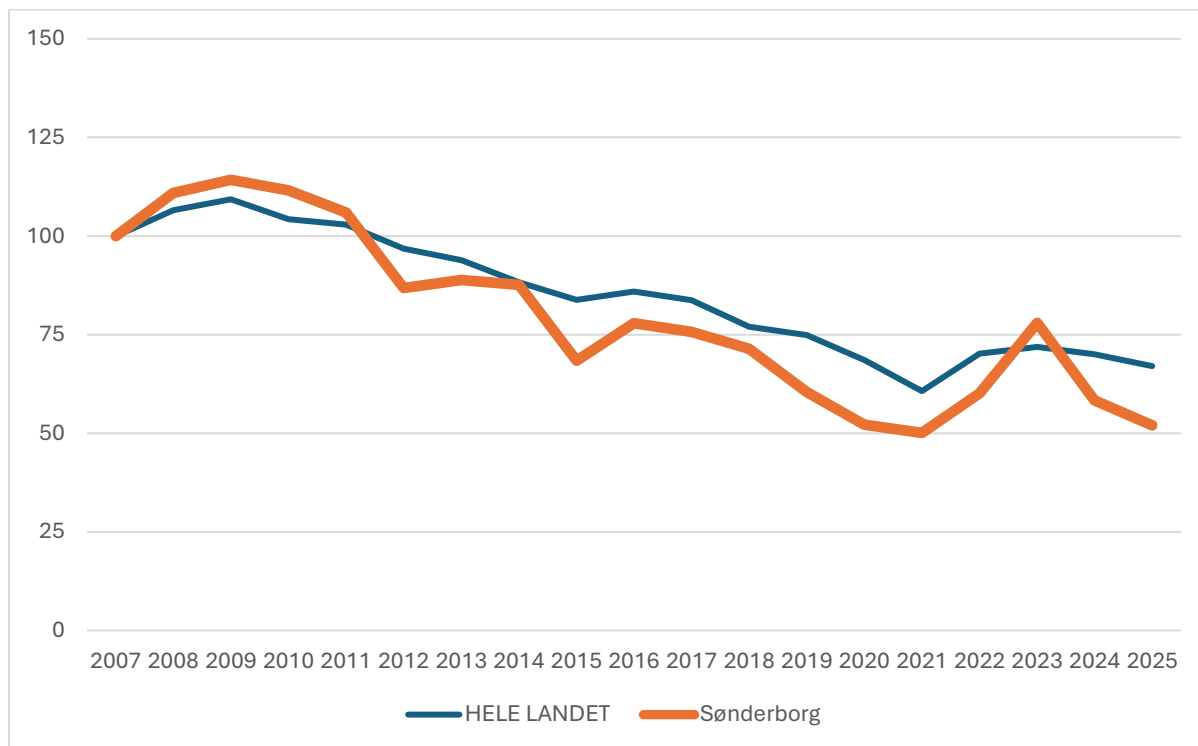
Opstilling A.85. **HADERSLEV KOMMUNE:**

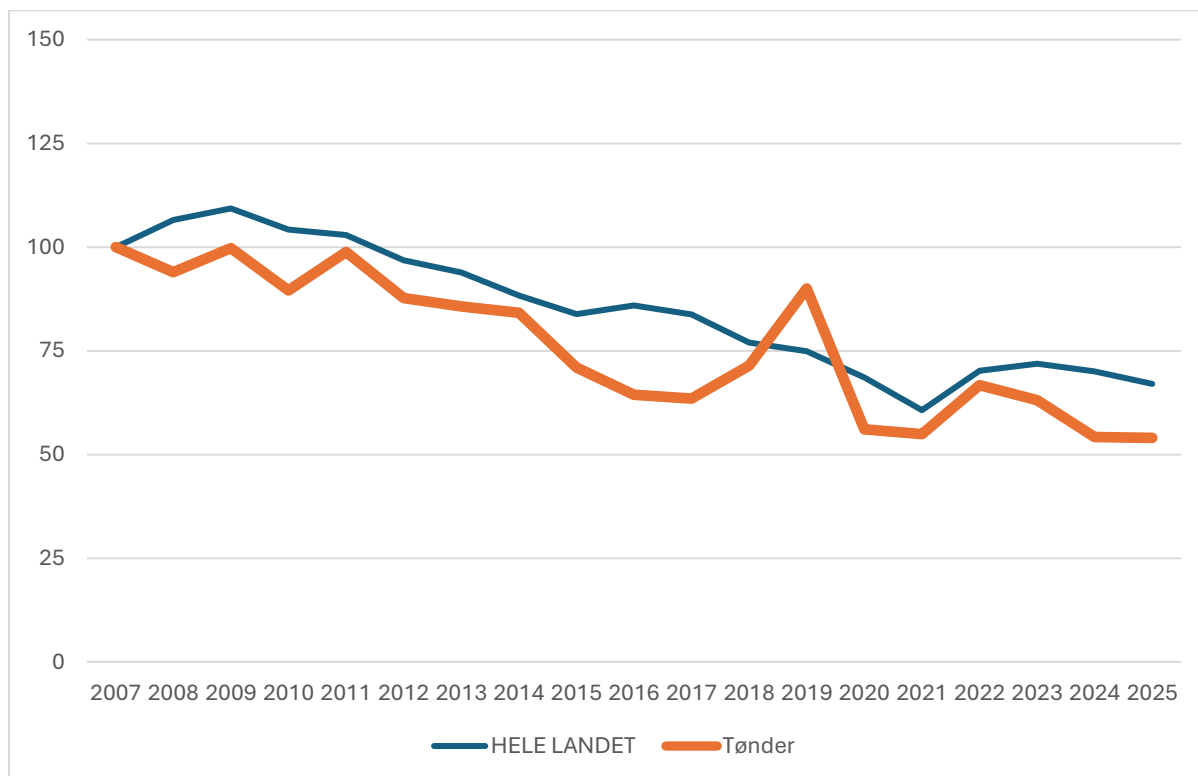
Opstilling A.86. **KOLDING KOMMUNE:**

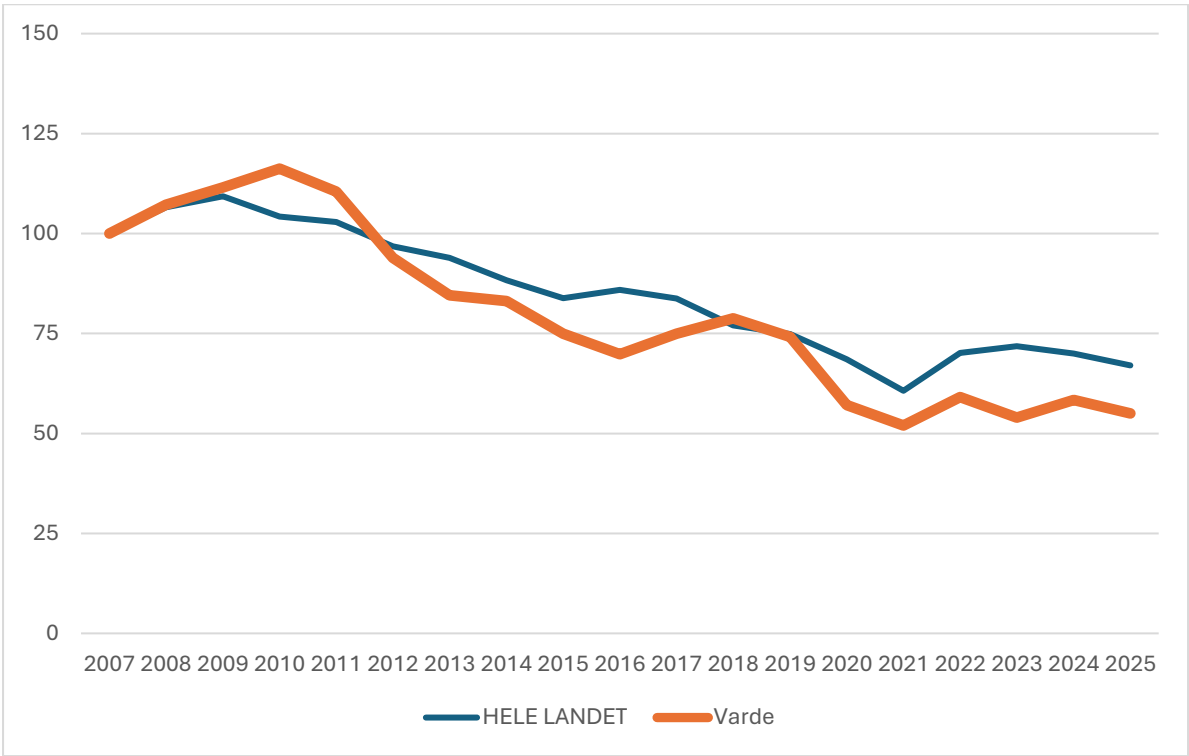
Opstilling A.87. SØNDERBORG KOMMUNE:

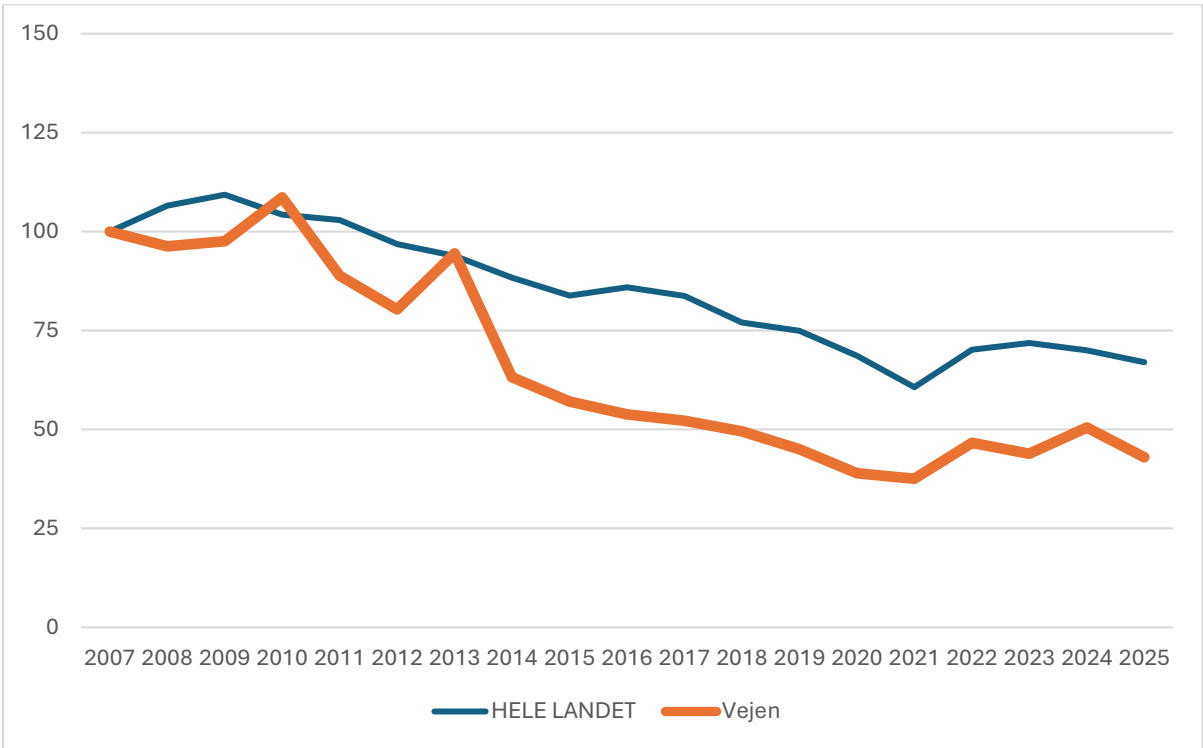
Opstilling A.88. TØNDER KOMMUNE:

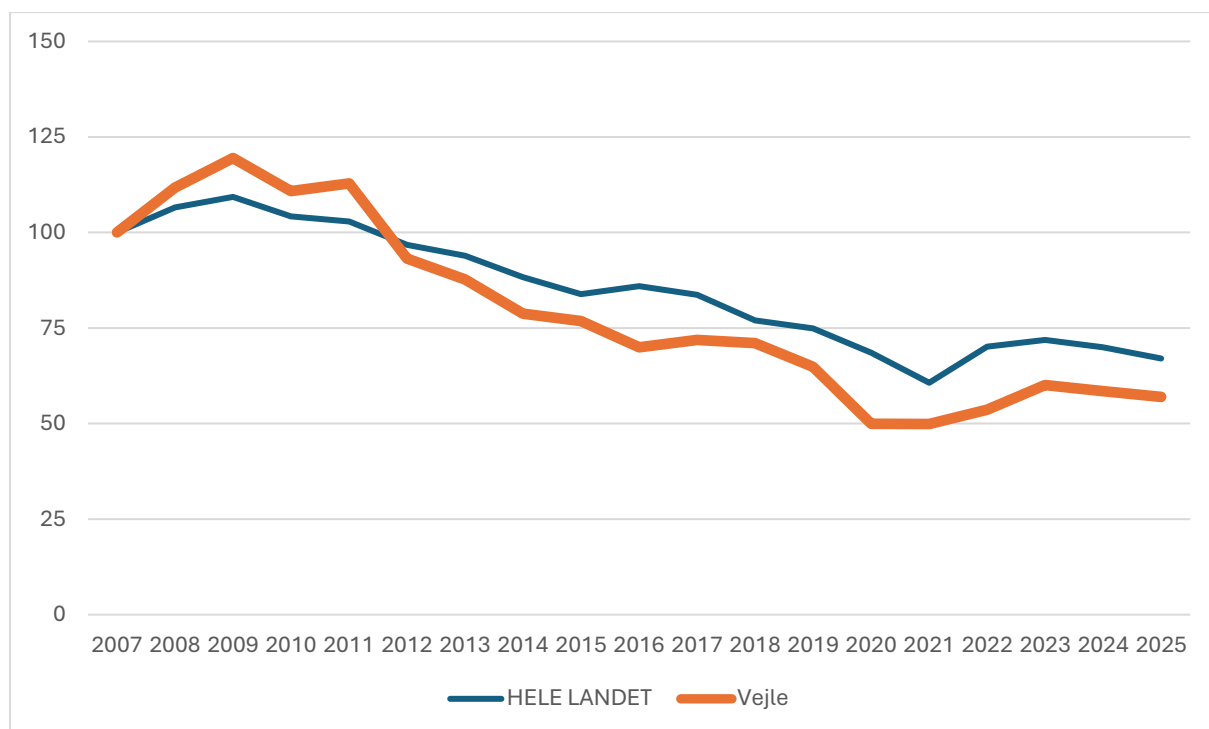
Opstilling A.89. VARDE KOMMUNE:

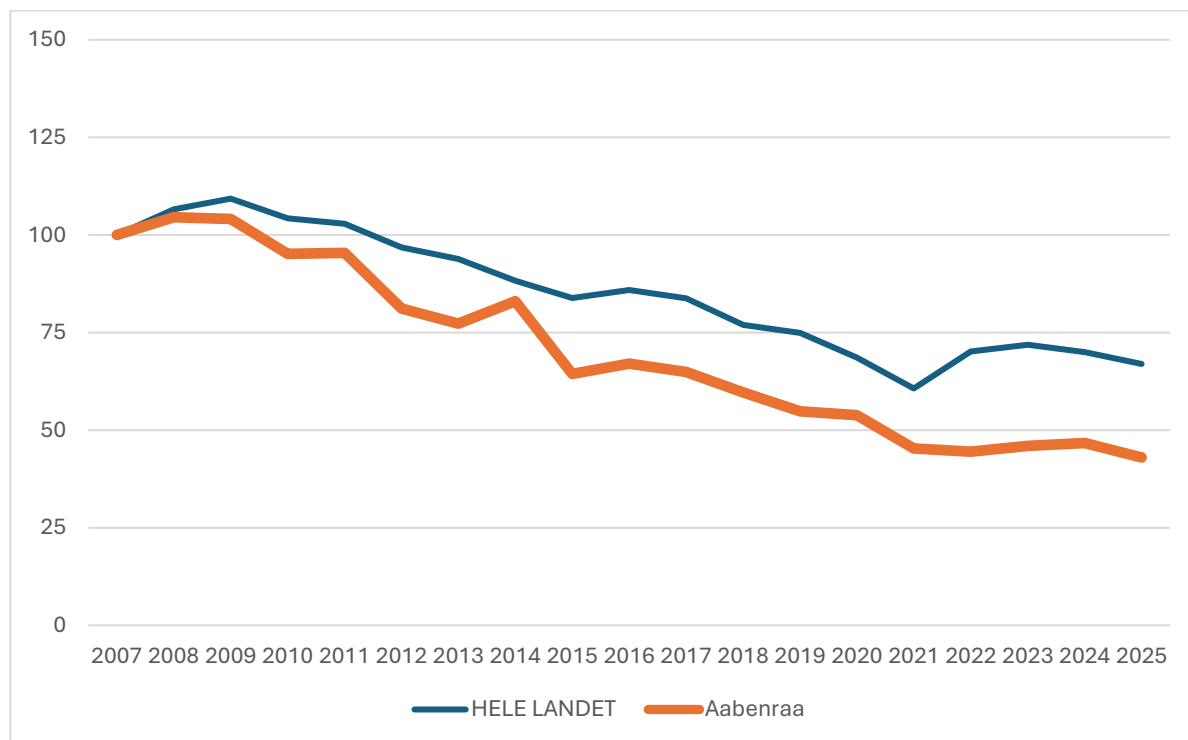
Opstilling A.90. VEJEN KOMMUNE:

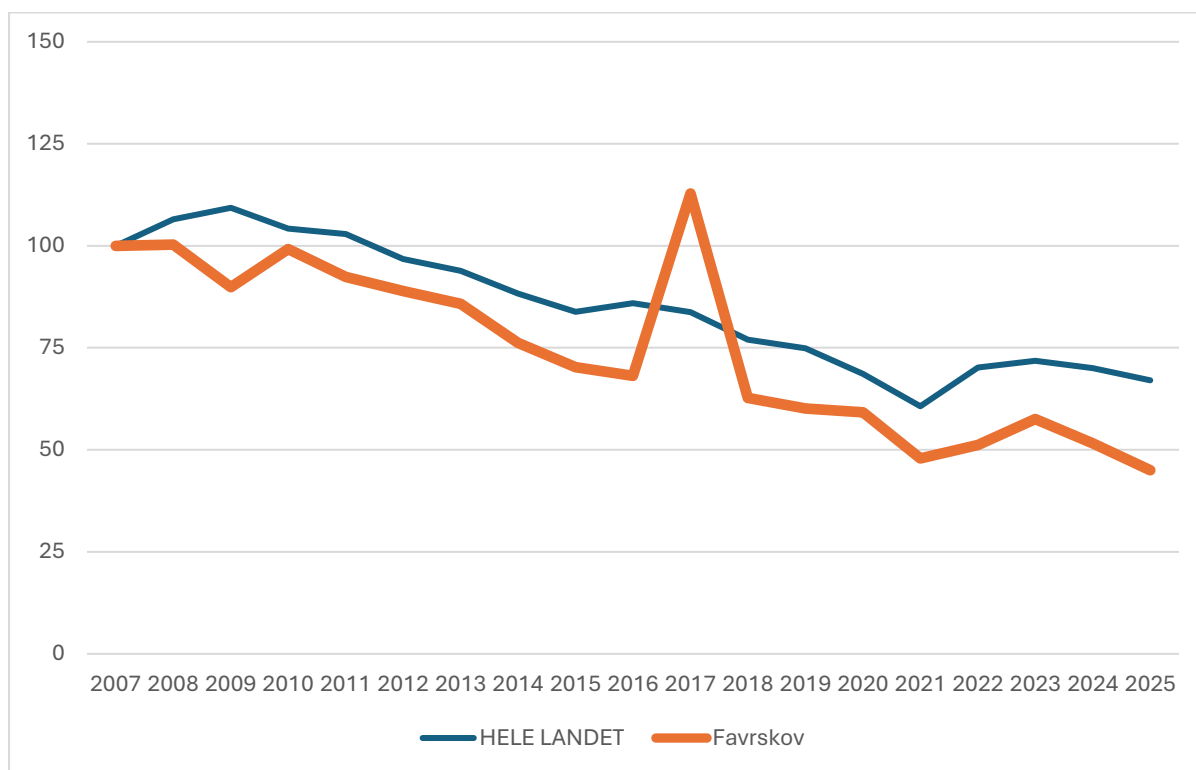
Opstilling A.91. VEJLE KOMMUNE:

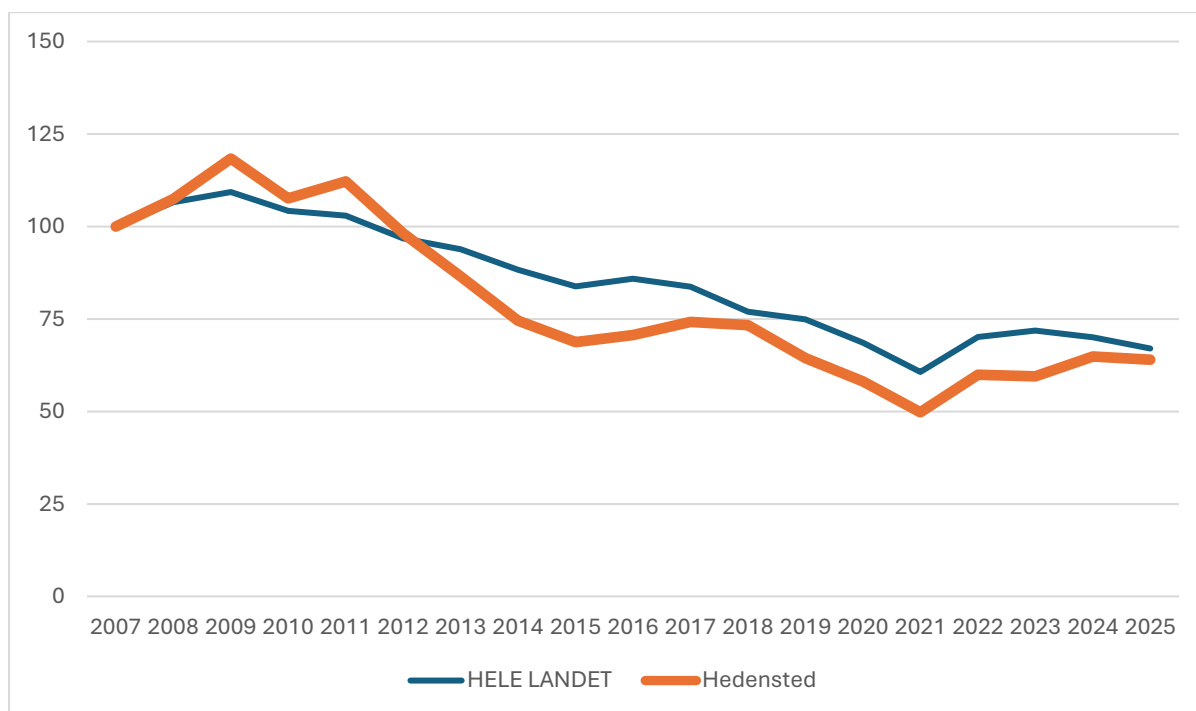
Opstilling A.92. AABENRAA KOMMUNE:

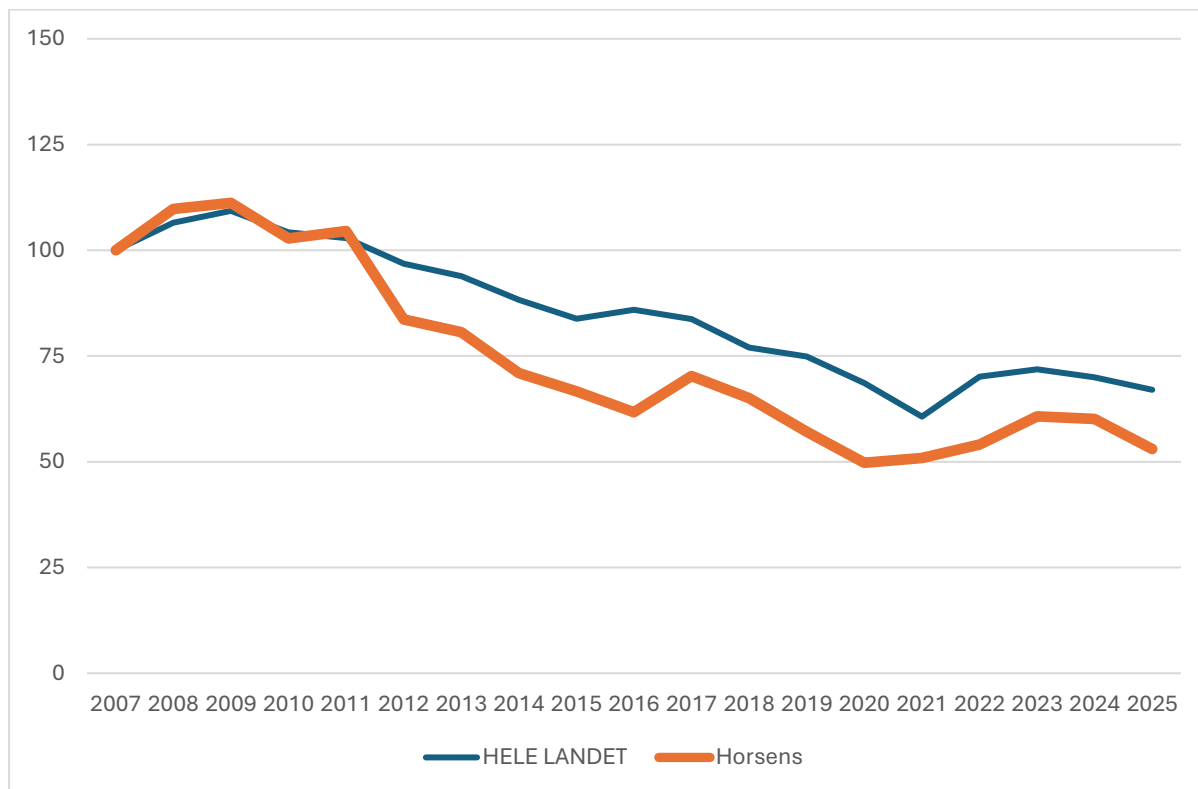
Opstilling A.93. **FAVRSKOV KOMMUNE:**

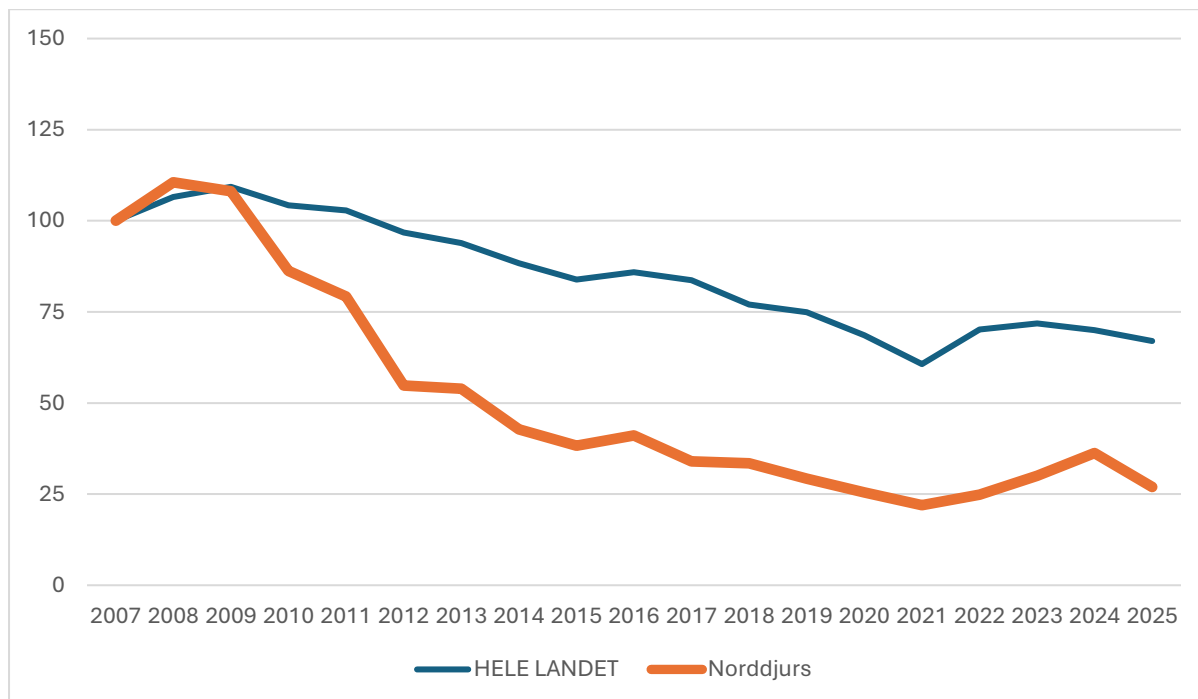
Opstilling A.94. **HEDENSTED KOMMUNE:**

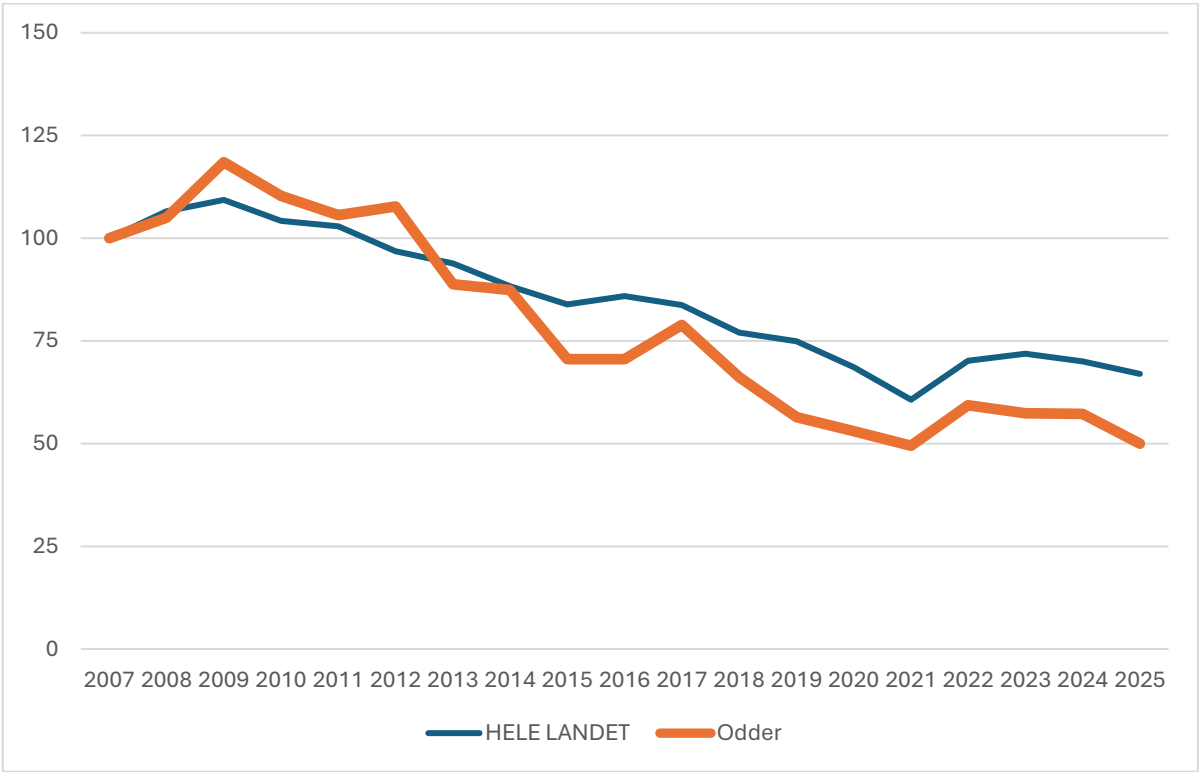
Opstilling A.95. **HORSENS KOMMUNE:**

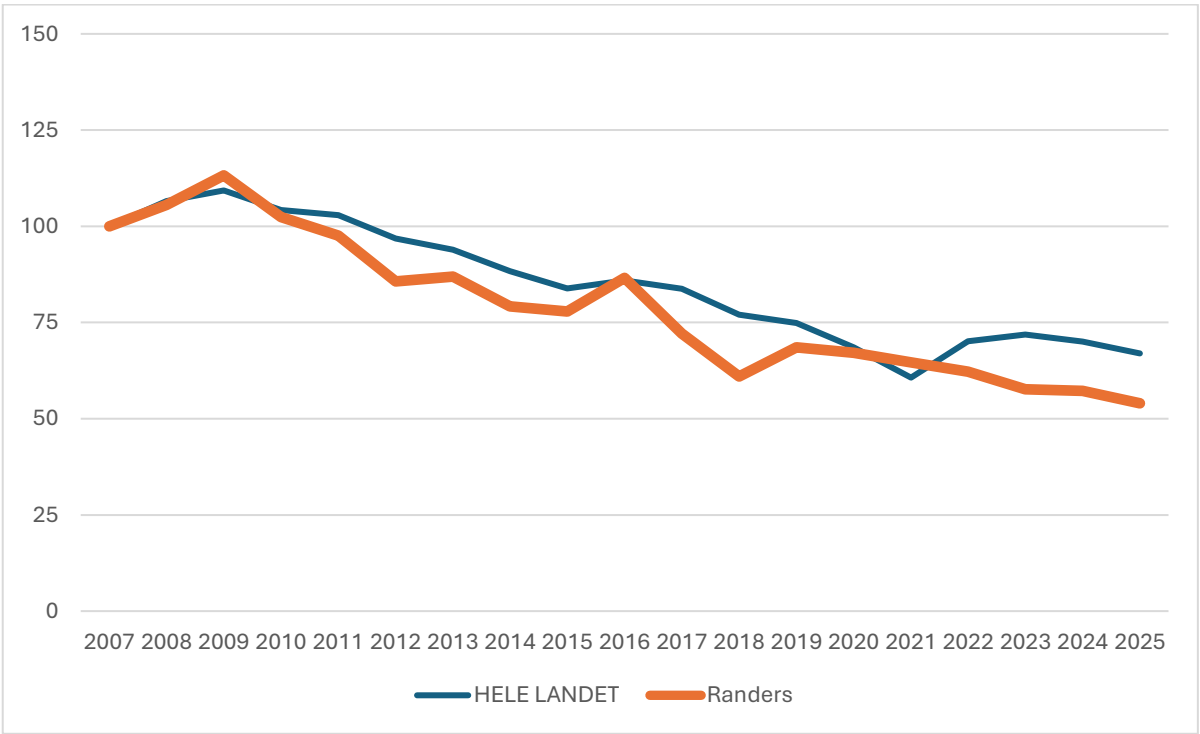
Opstilling A.96. **NORDDJURS KOMMUNE:**

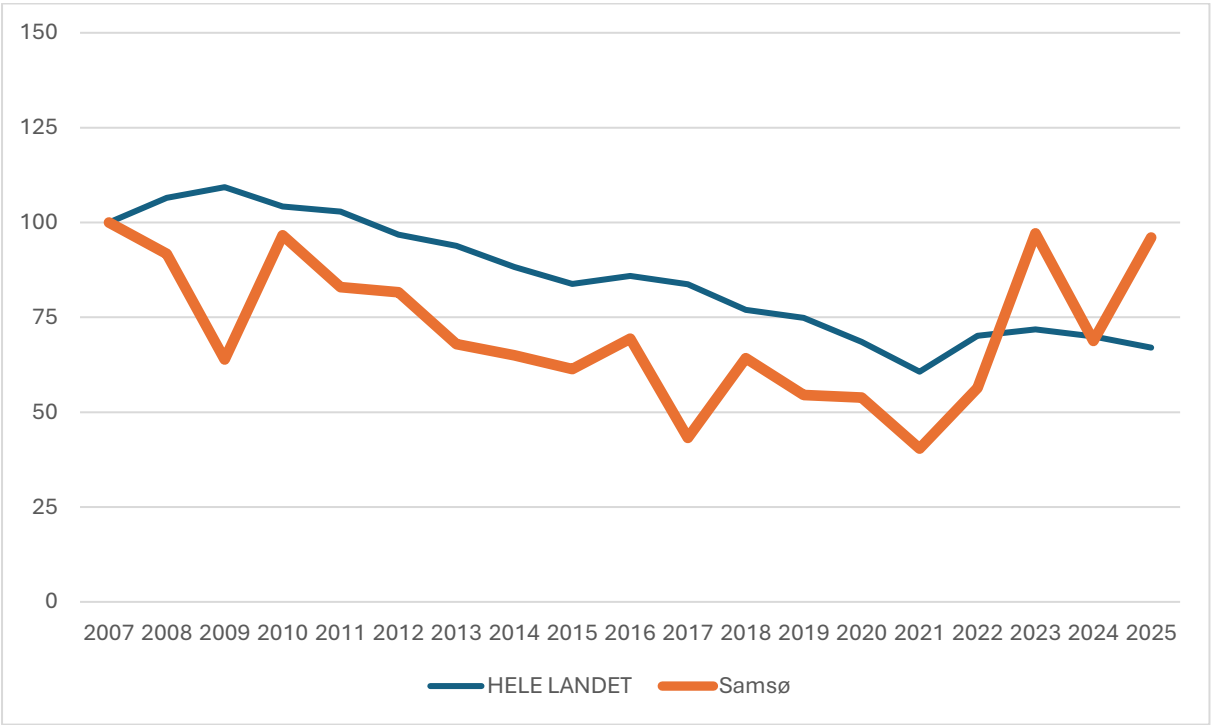
Opstilling A.97. **ODDER KOMMUNE:**

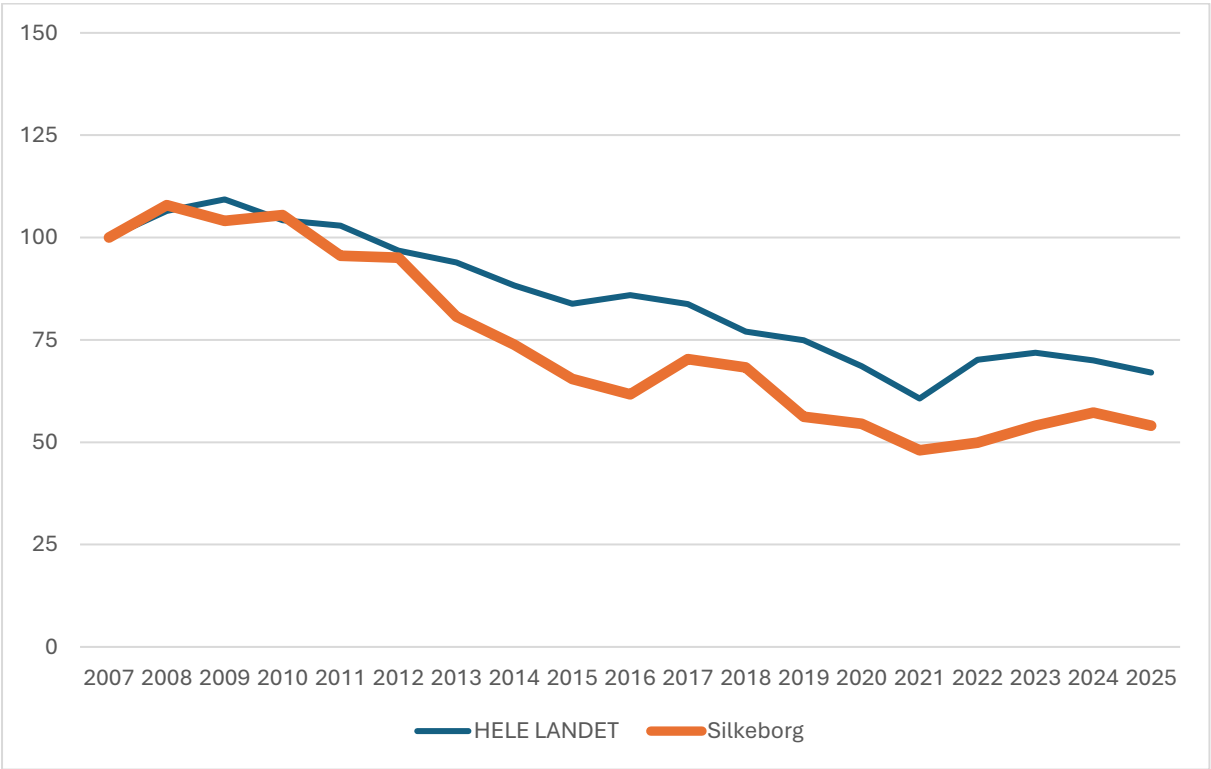
Opstilling A.98. **RANDERS KOMMUNE:**

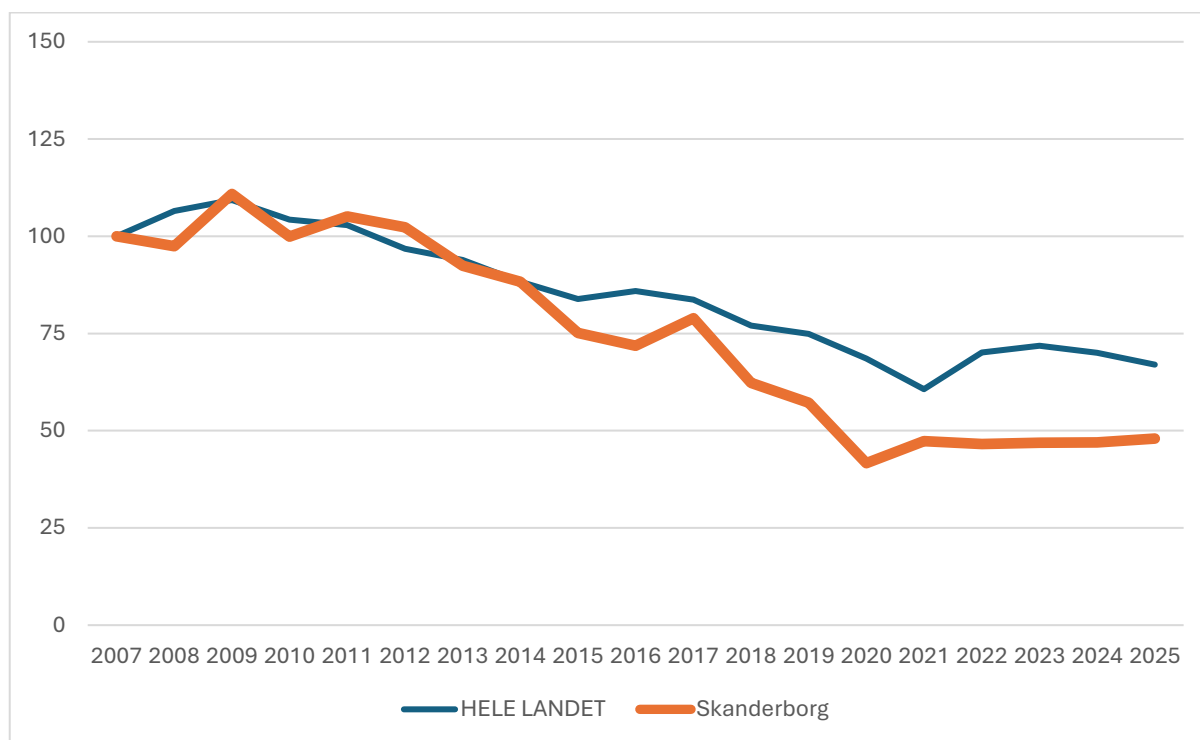
Opstilling A.99. SAMSØ KOMMUNE:

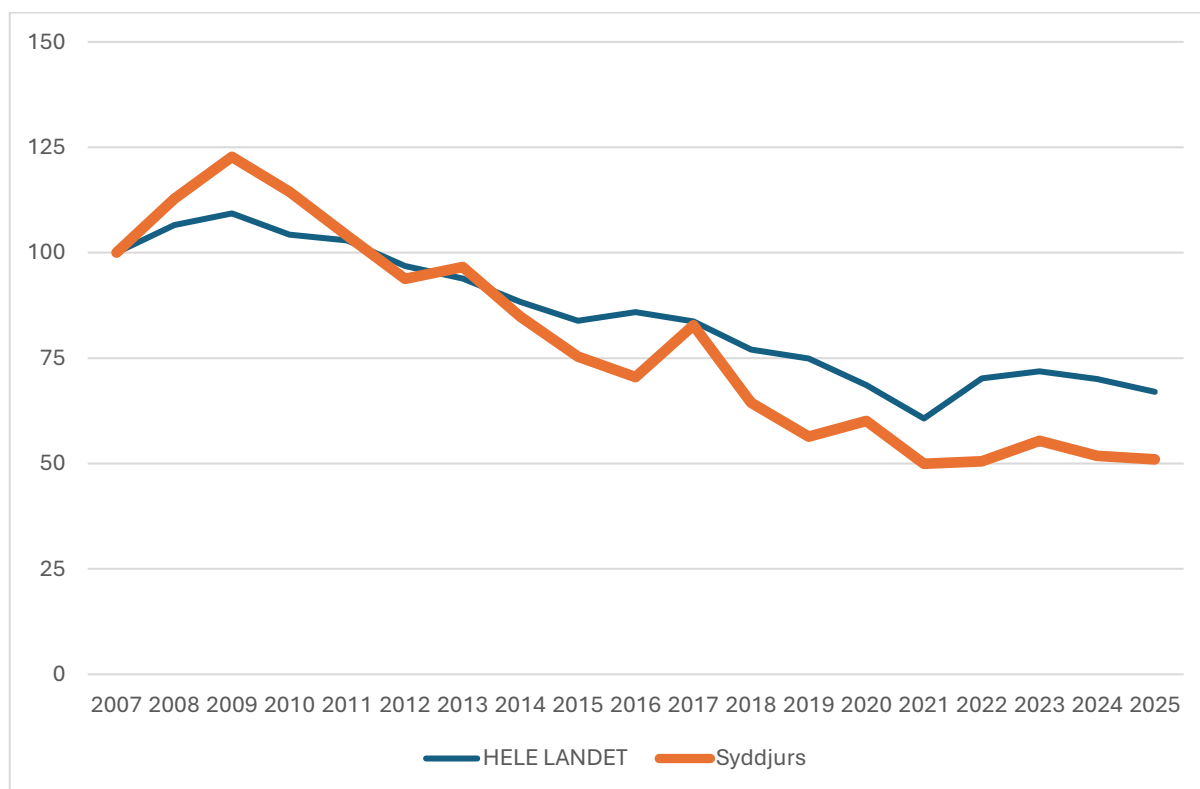
Opstilling A.100. SILKEBORG KOMMUNE:

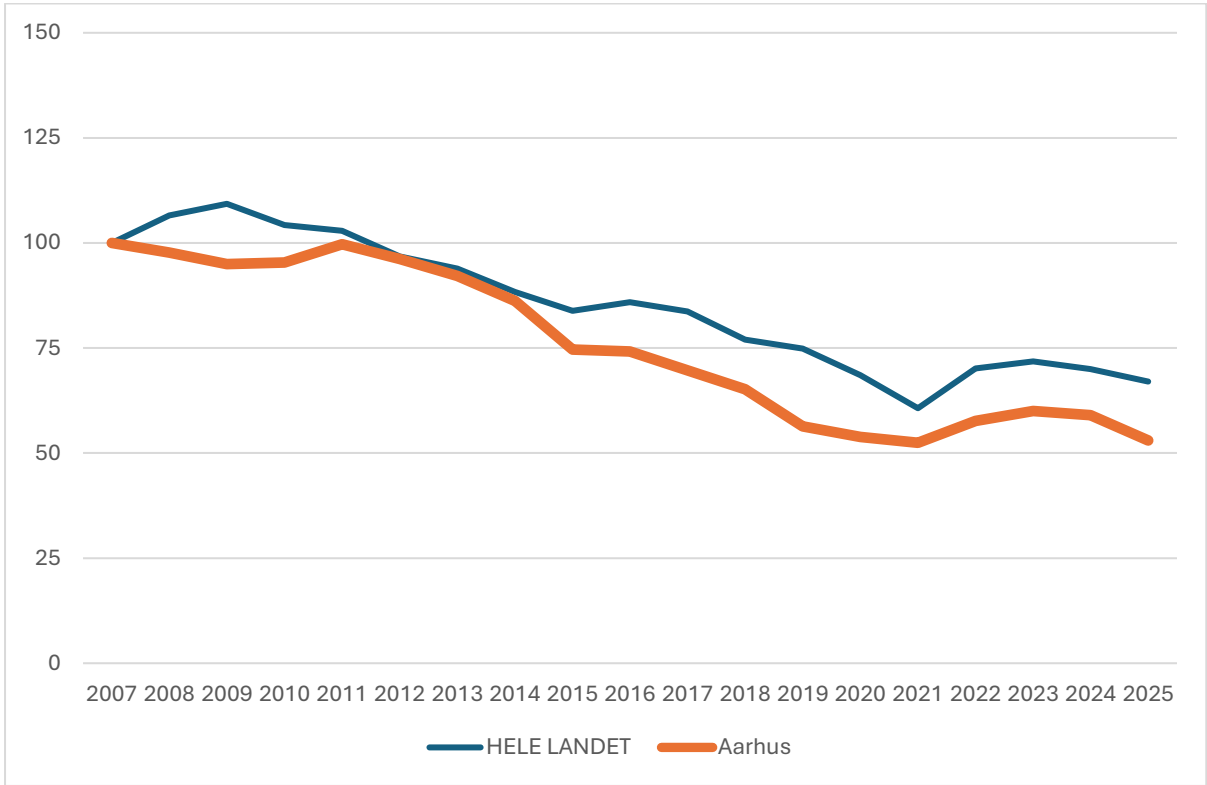
Opstilling A.101. **SKANDERBORG KOMMUNE:**

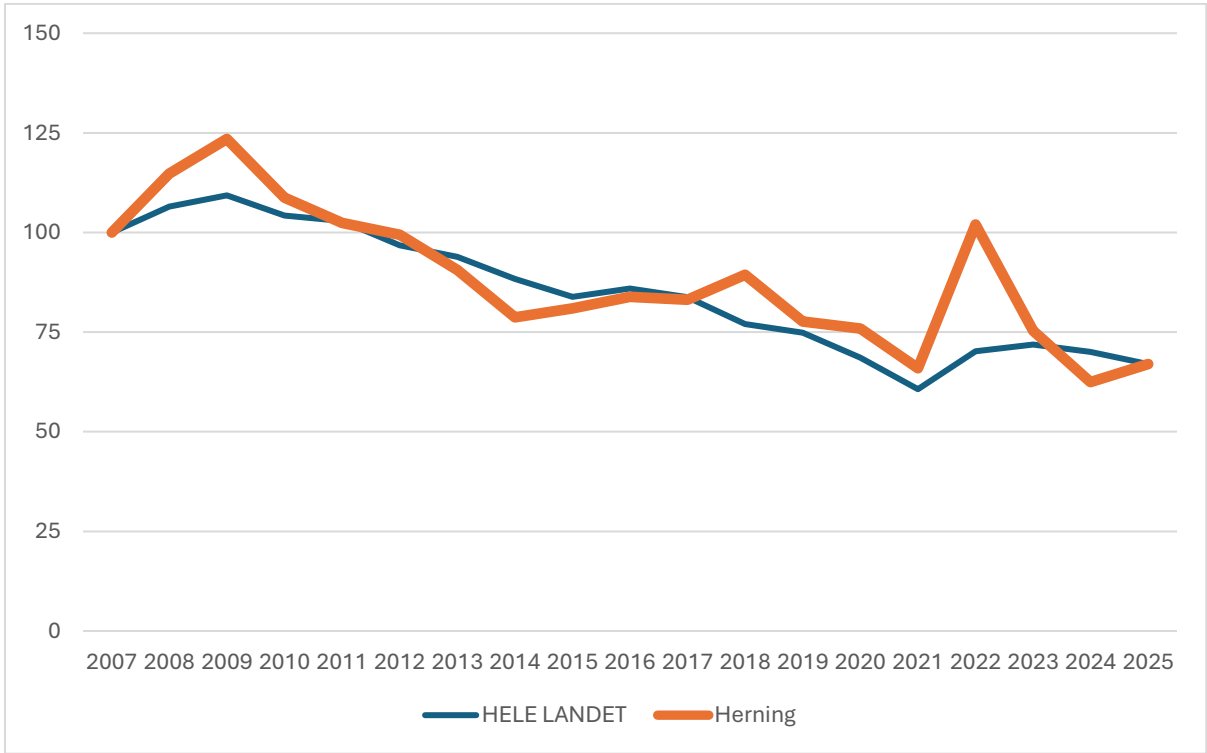
Opstilling A.102. **SYDDJURS KOMMUNE:**

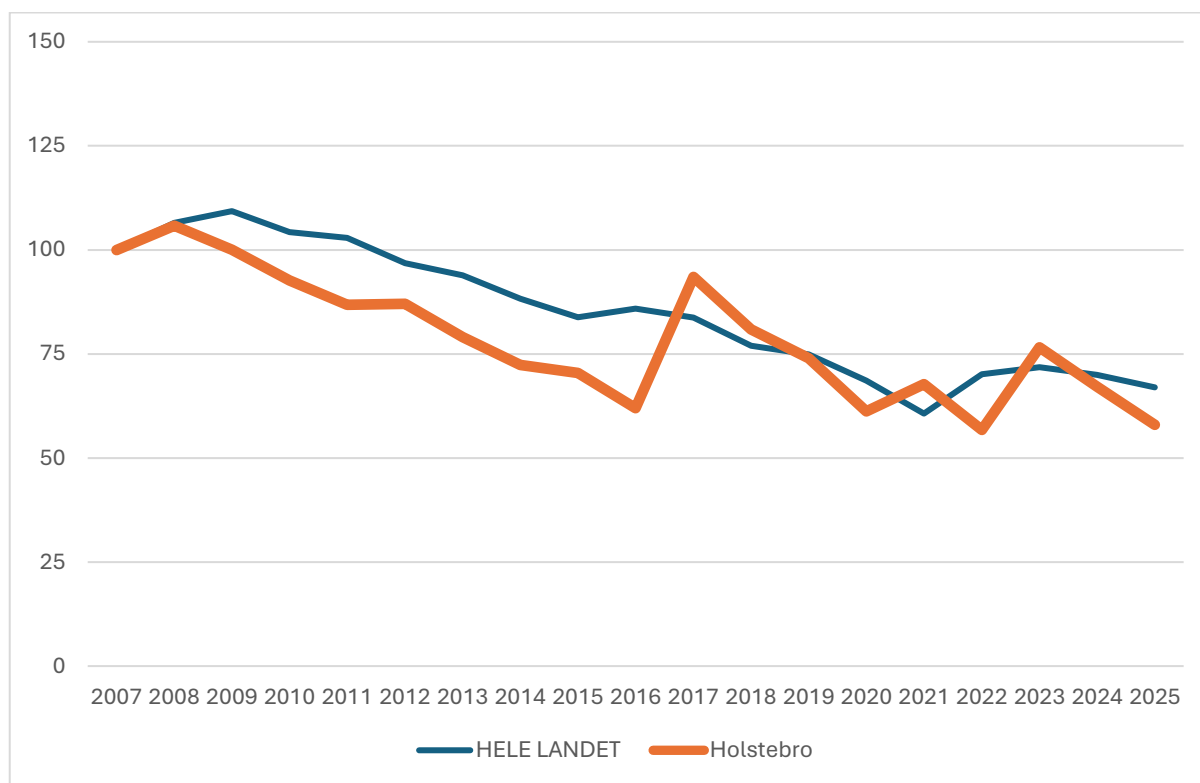
Opstilling A.103. AARHUS KOMMUNE:

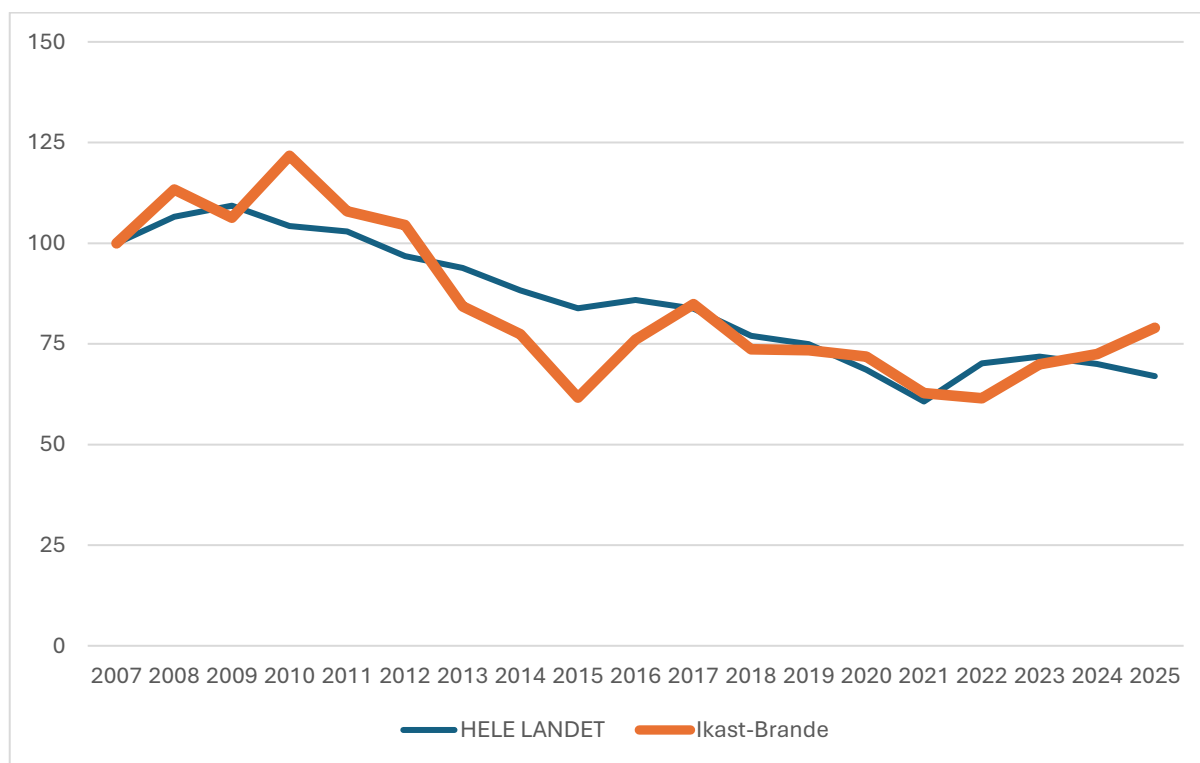
Opstilling A.104. HERNING KOMMUNE:

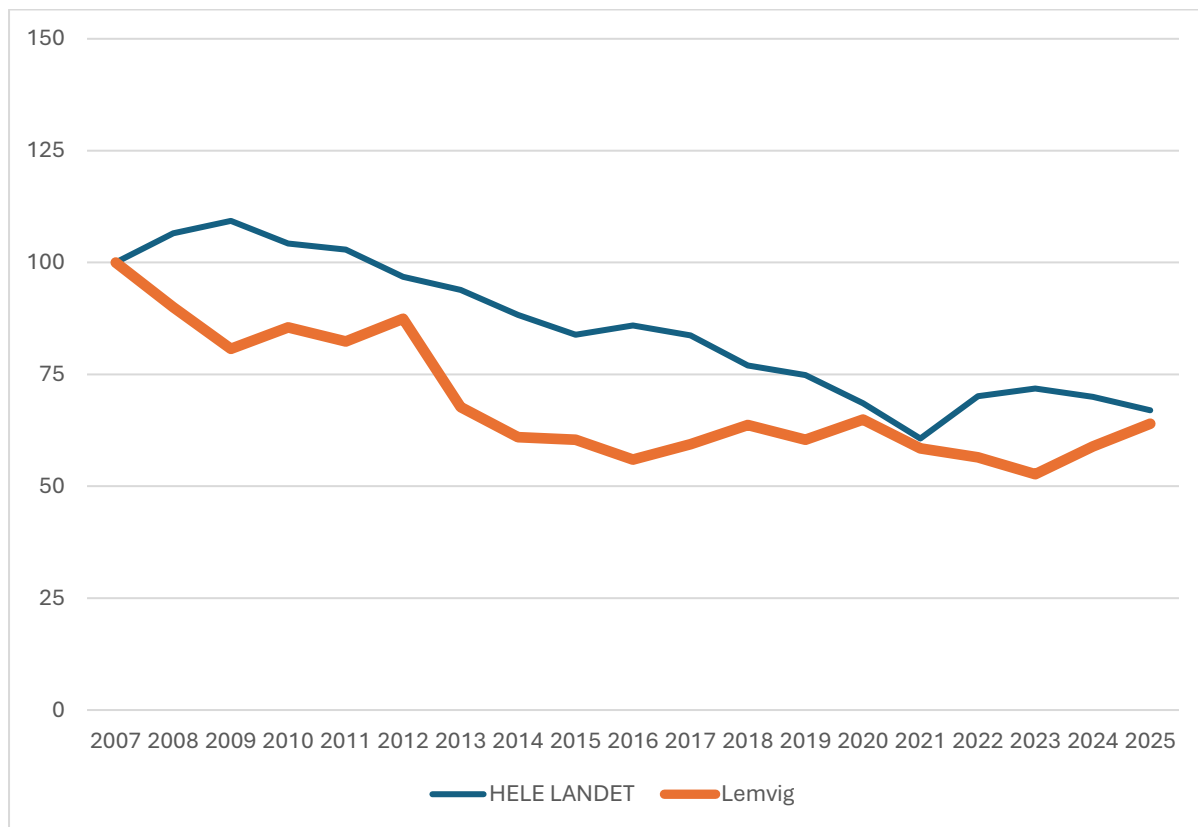
Opstilling A.105. **HOLSTEBRO KOMMUNE:**

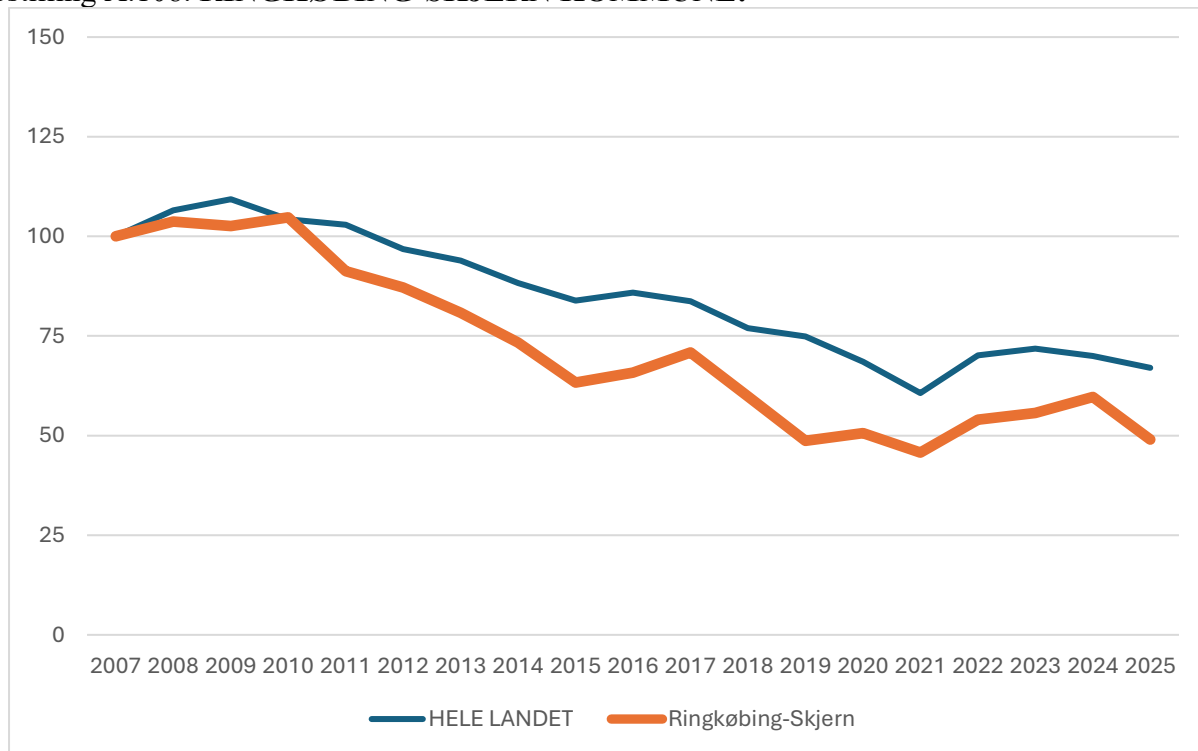
Opstilling A.106. **IKAST-BRANDE KOMMUNE:**

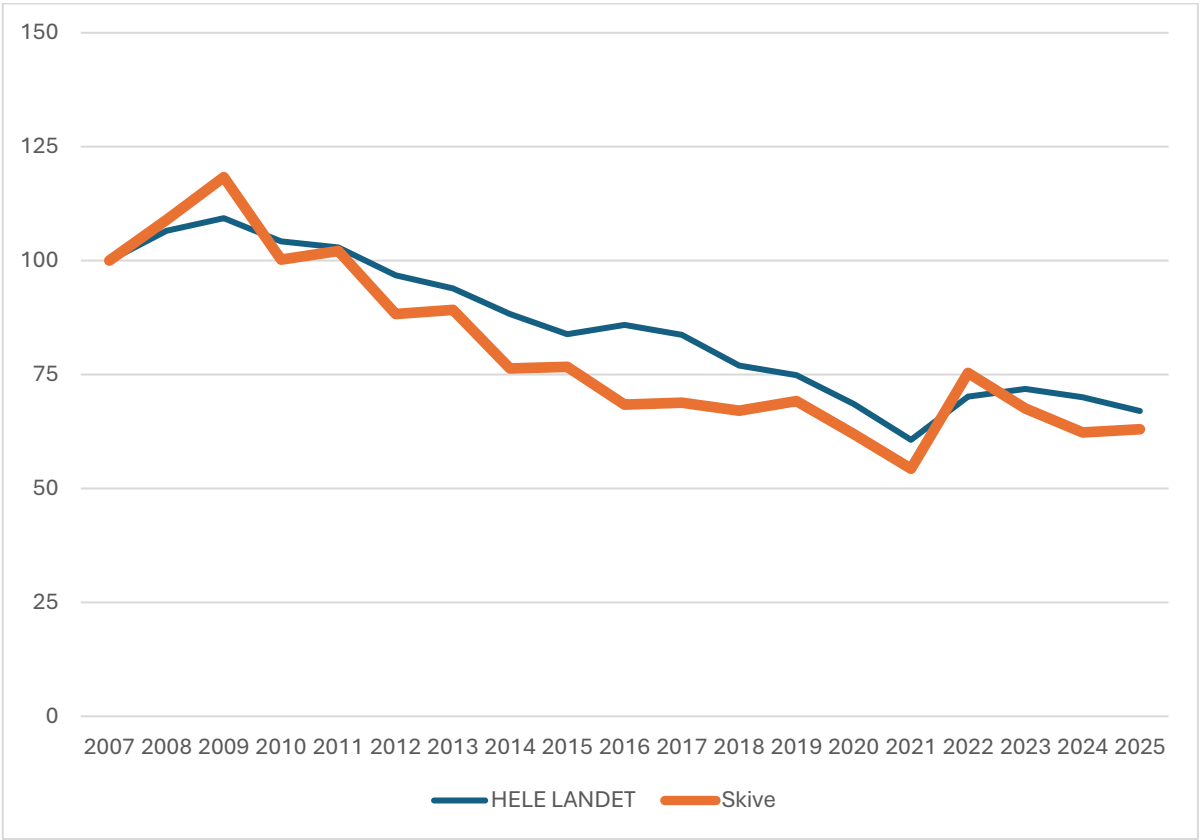
Opstilling A.107. **LEMVIG KOMMUNE:**

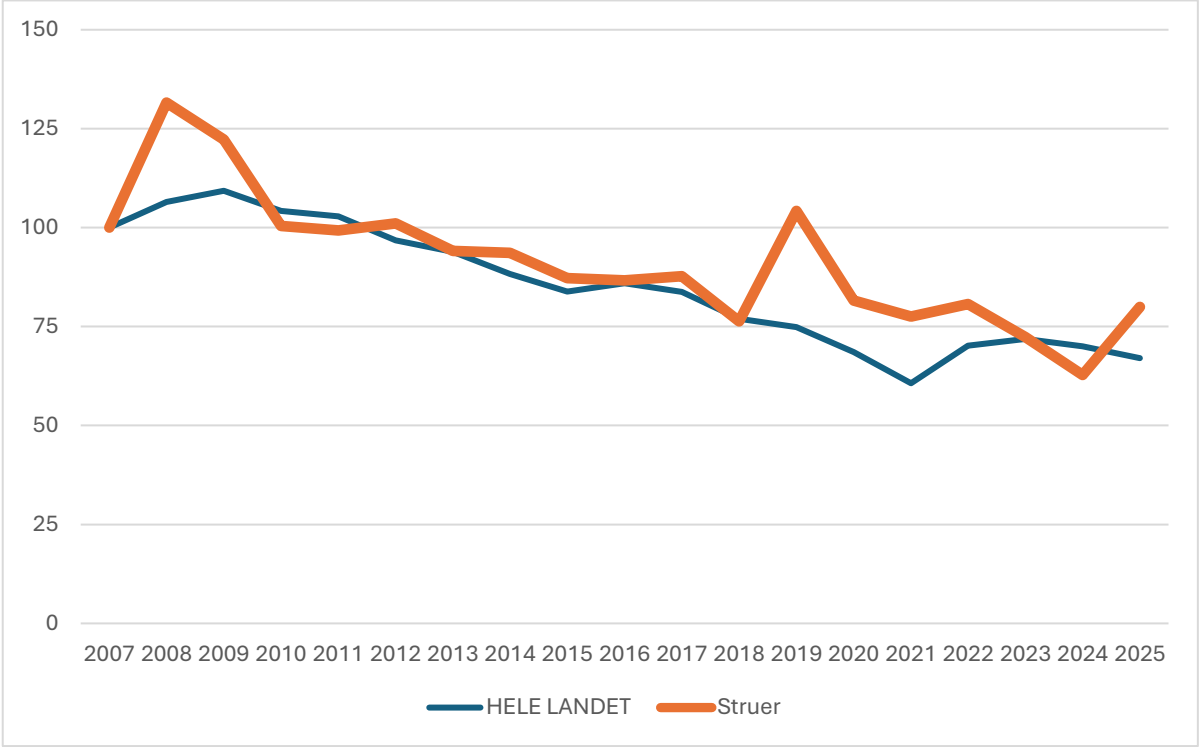
Opstilling A.108. **RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE:**

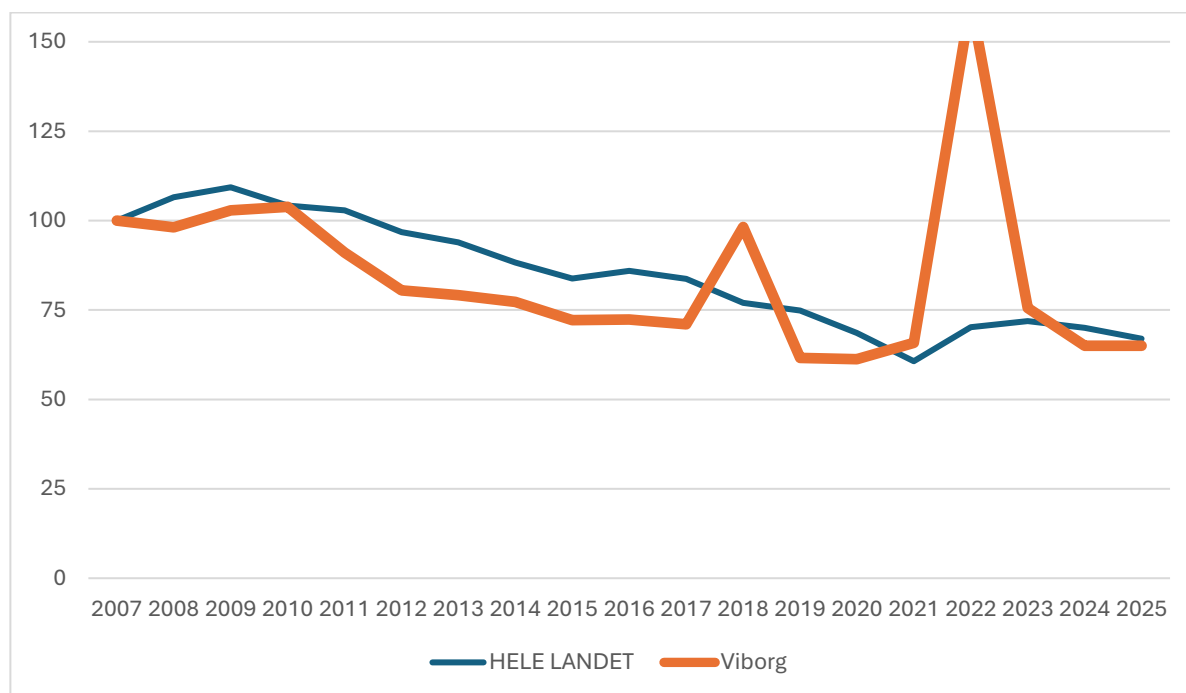
Opstilling A.109. **SKIVE KOMMUNE:**

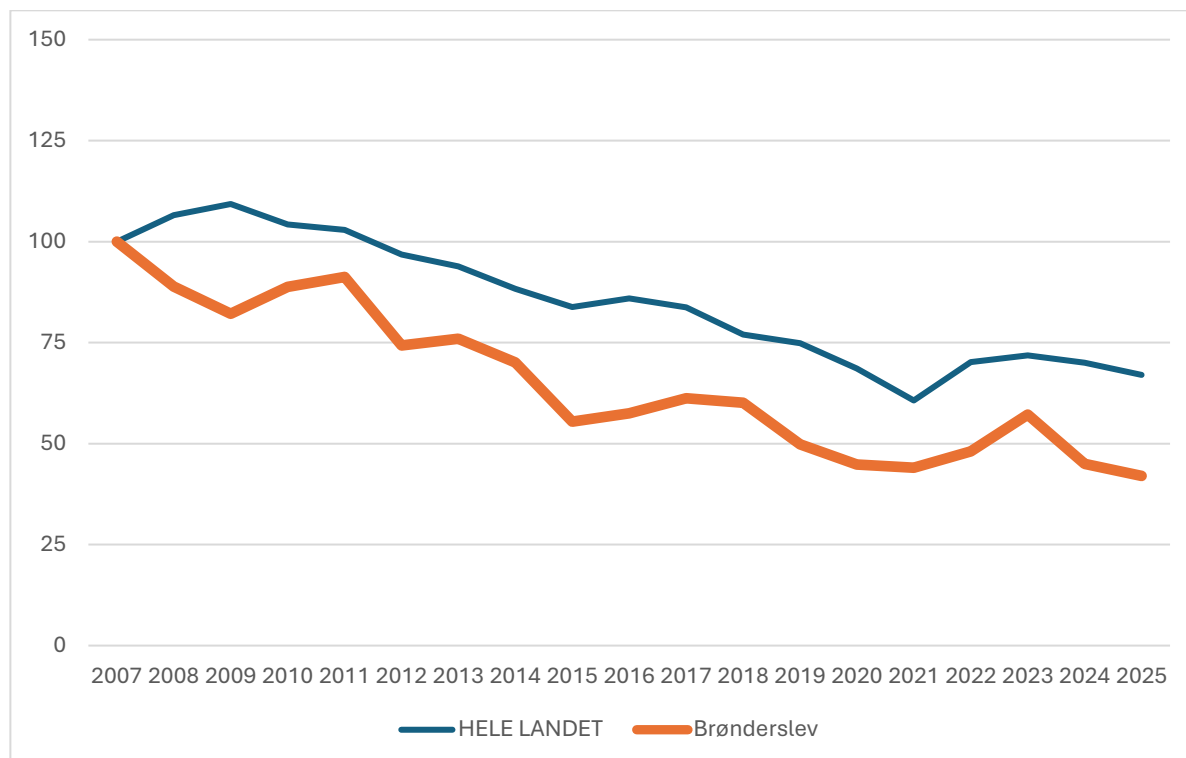
Opstilling A.110. **STRUER KOMMUNE:**

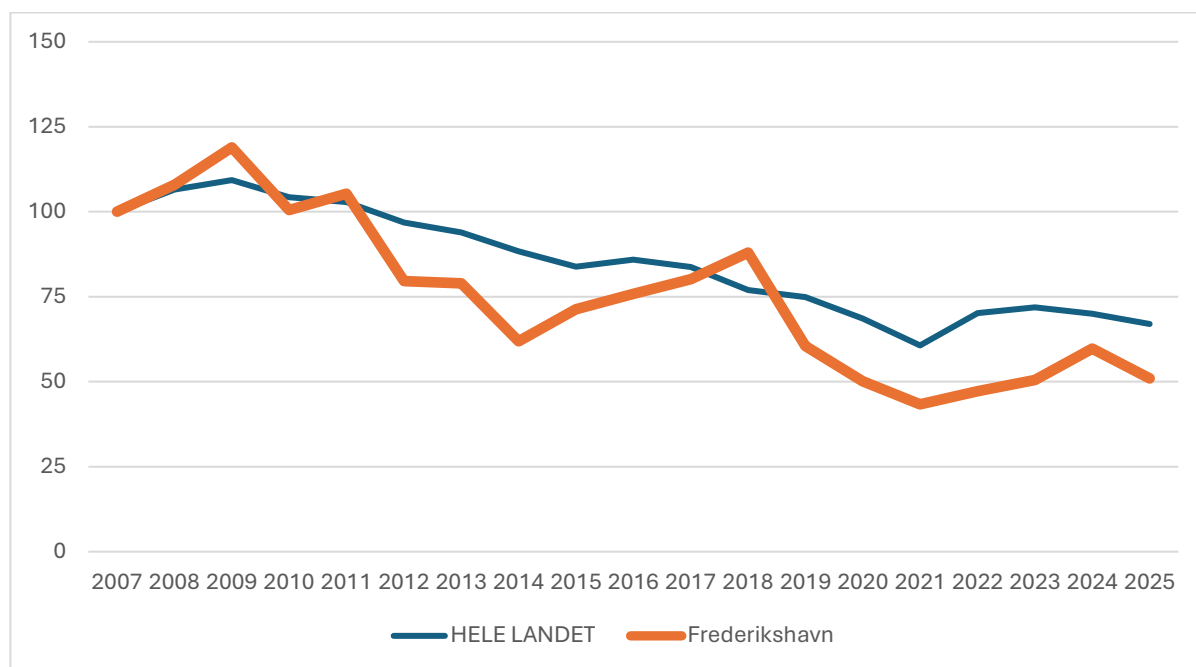
Opstilling A.111. **VIBORG KOMMUNE:**

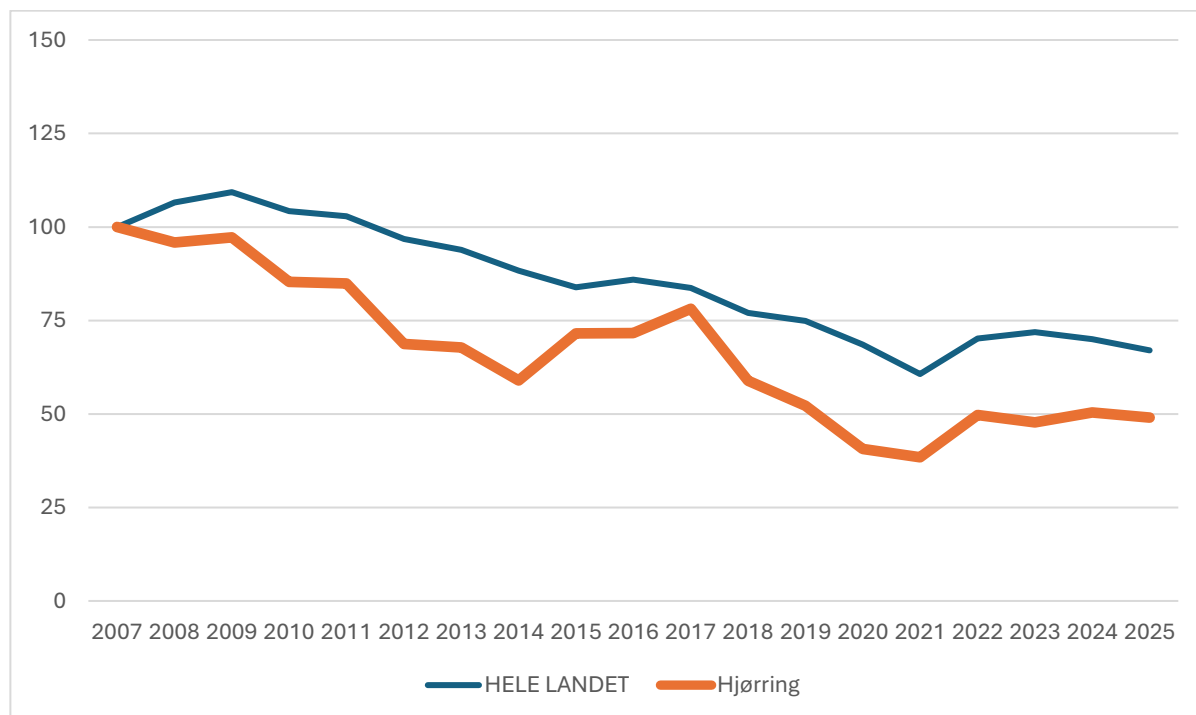
Opstilling A.112. **BRØNDERSLEV KOMMUNE:**

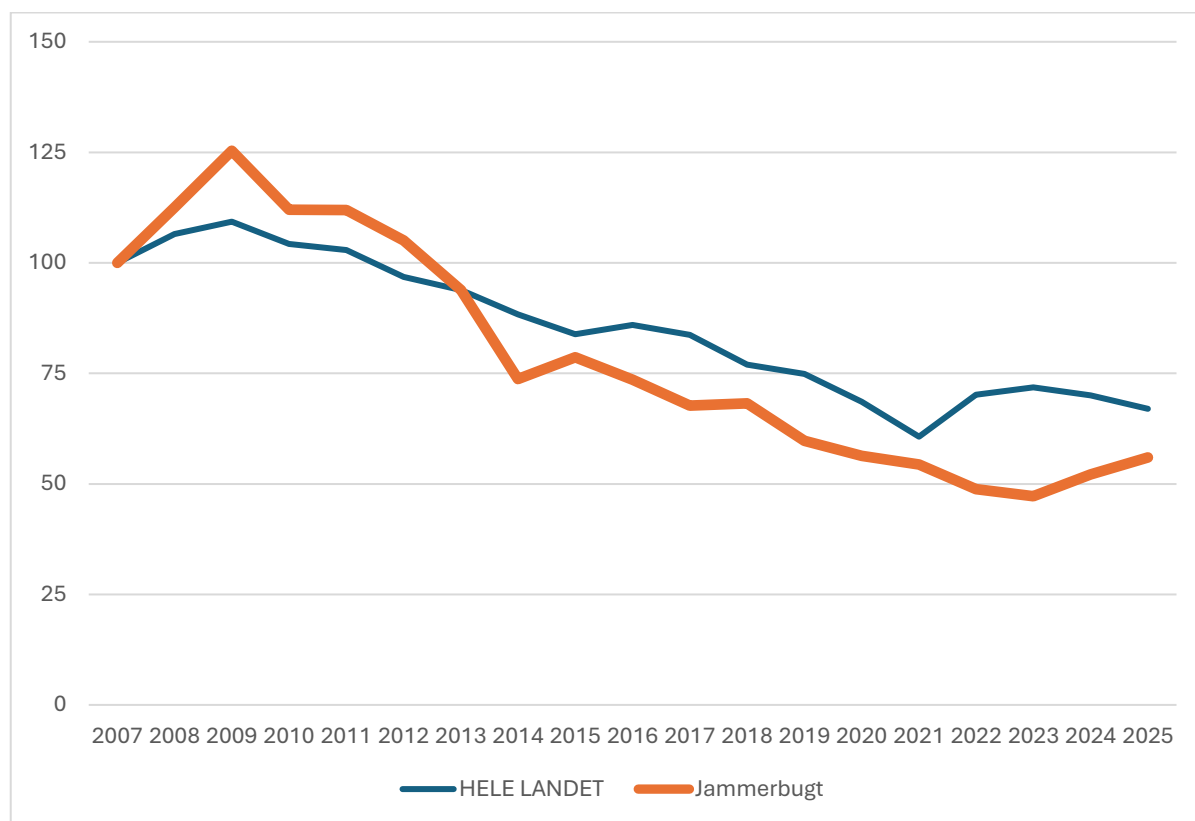
Opstilling A.113. **FREDERIKSHAVN KOMMUNE:**

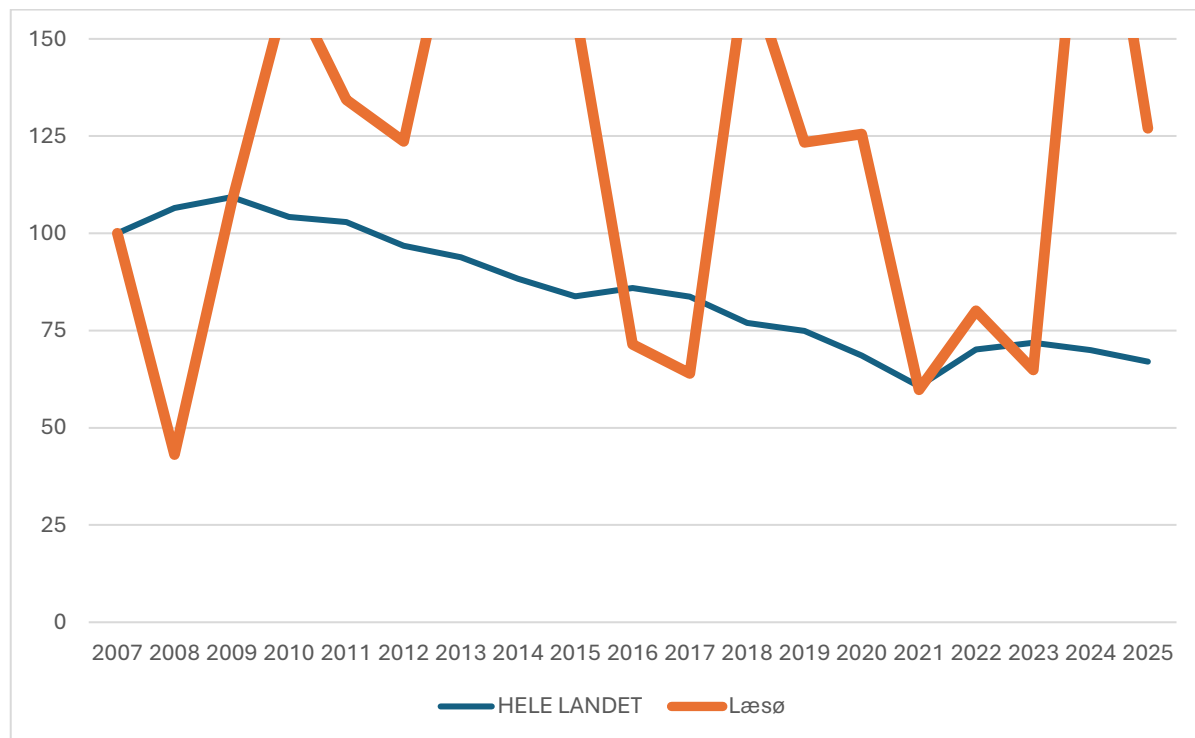
Opstilling A.114. **HJØRRING KOMMUNE:**

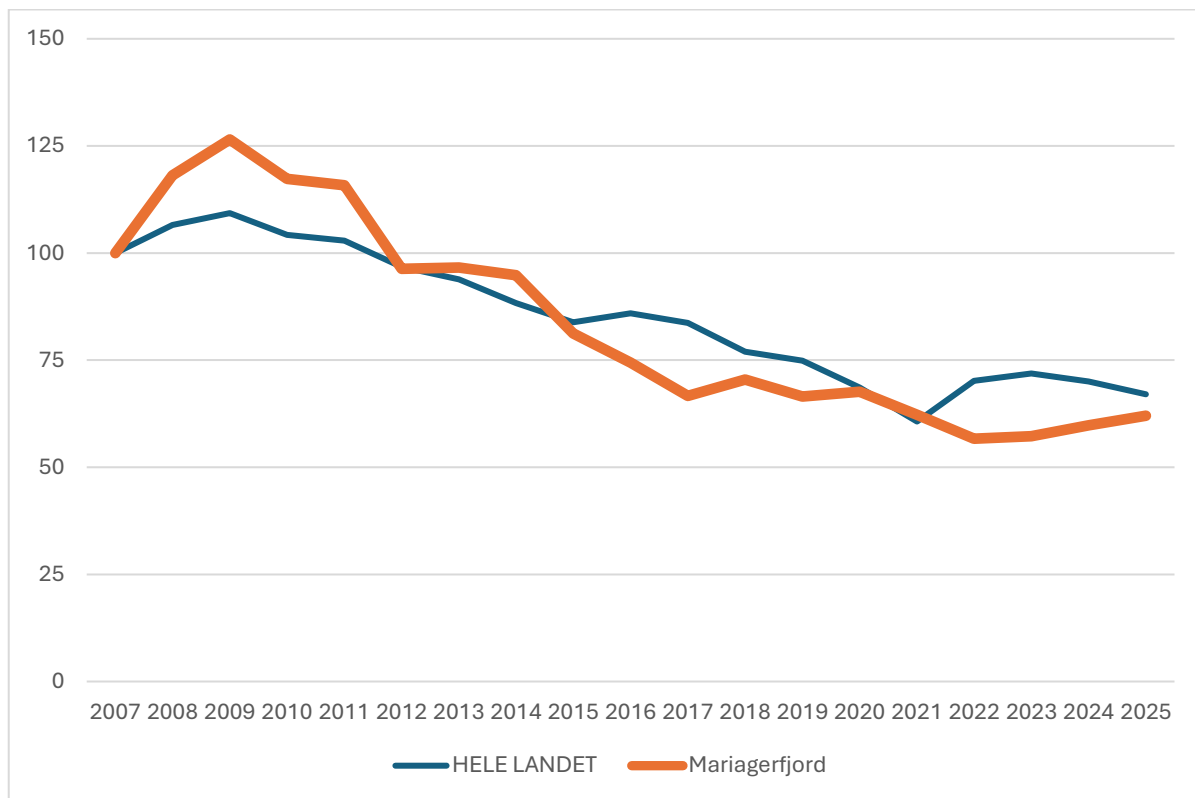
Opstilling A.115. **JAMMERBUGT KOMMUNE:**

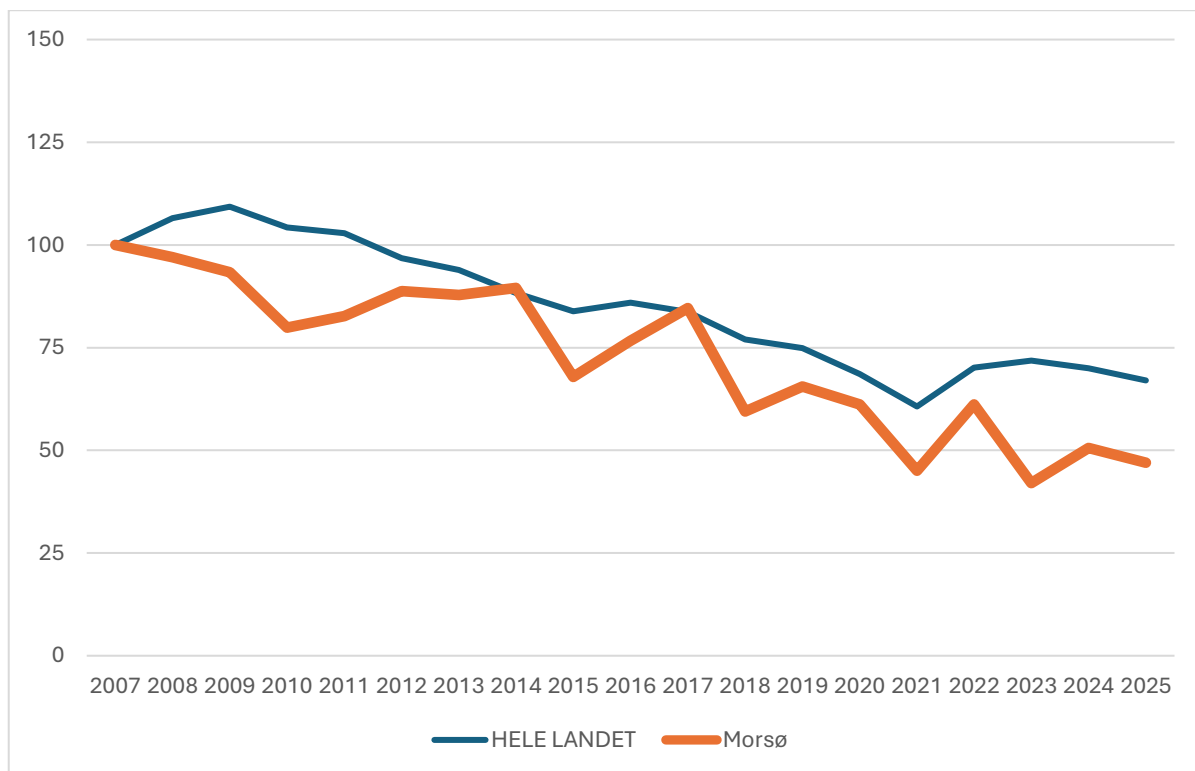
Opstilling A.116. **LÆSØ KOMMUNE:**

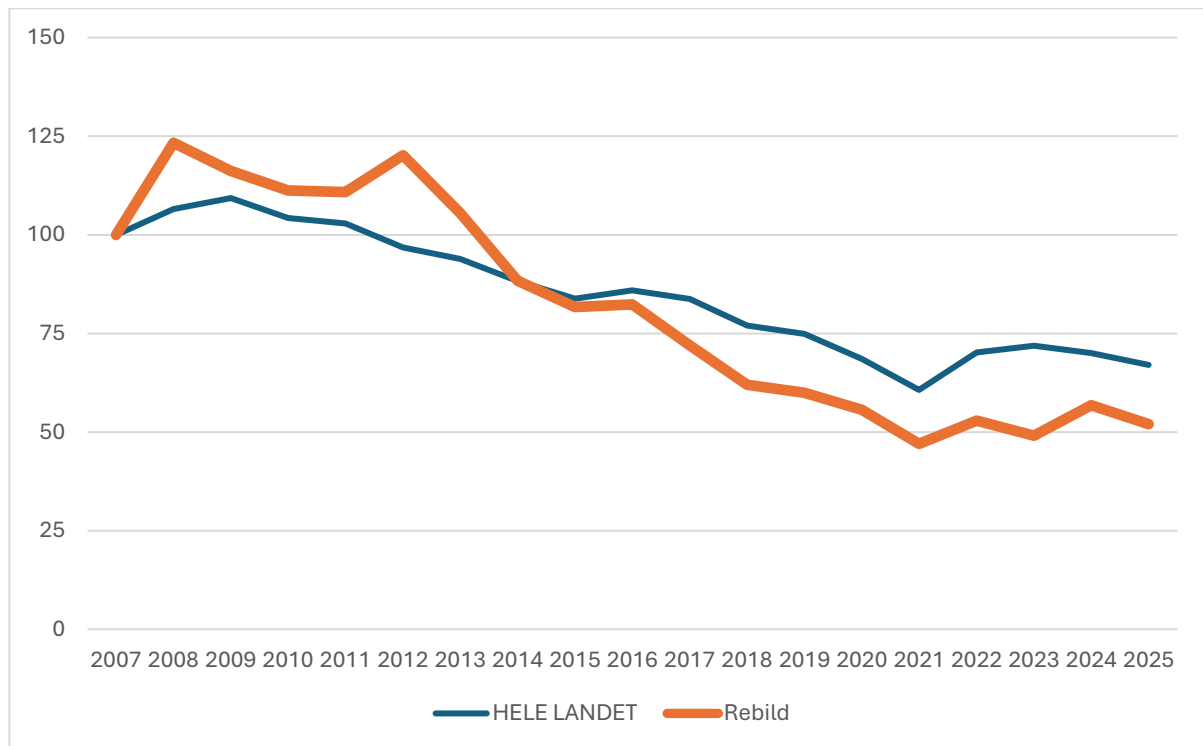
Opstilling A.117. **MARIAGERFJORD KOMMUNE:**

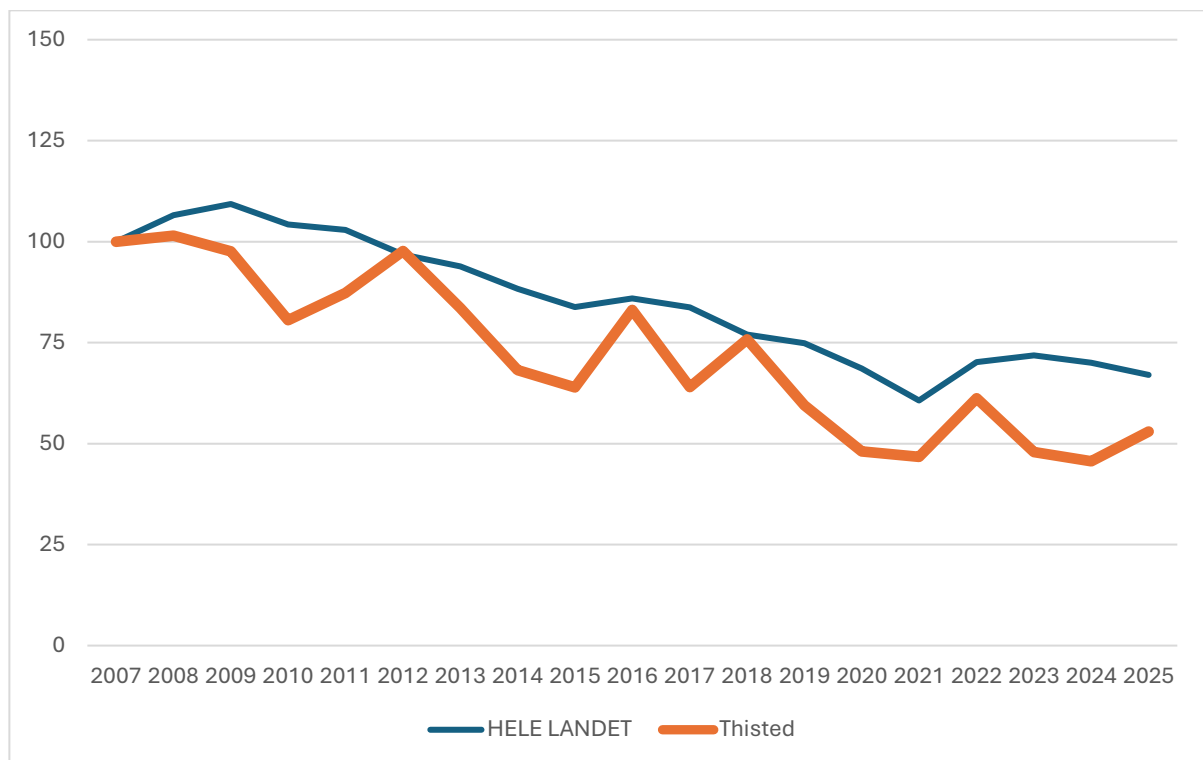
Opstilling A.118. **MORSØ KOMMUNE:**

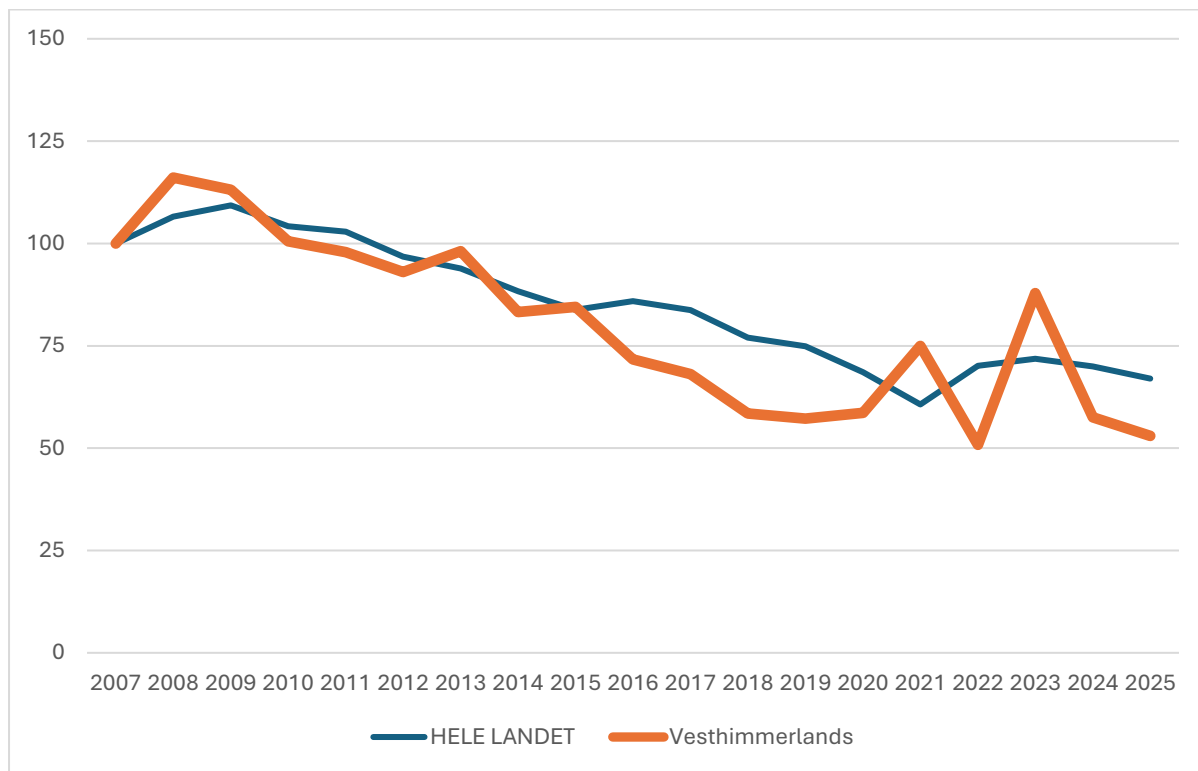
Opstilling A.119. **REBILD KOMMUNE:**

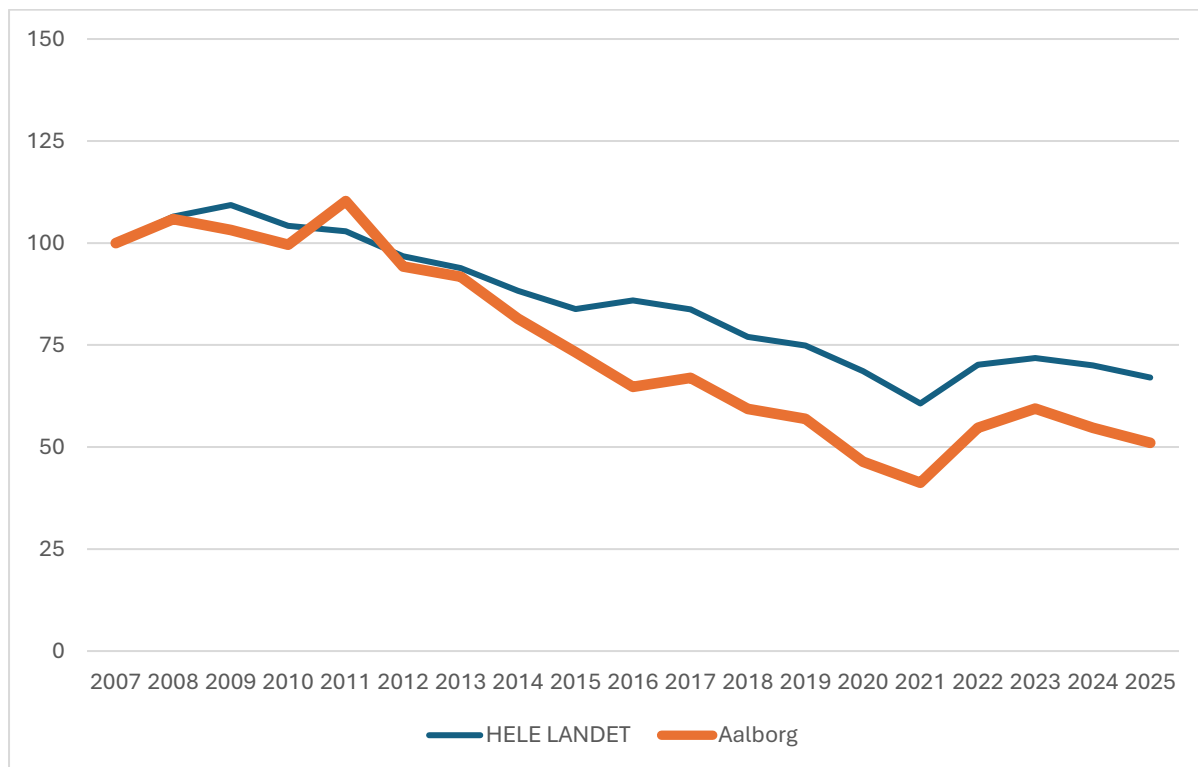
Opstilling A.120. **THISTED KOMMUNE:**

Opstilling A.121. **VESTHIMMERLANDS KOMMUNE:**

Opstilling A.122. **AALBORG KOMMUNE:**

Opstilling A.123. Indbyggertal, antal **straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
København	672677	68802	102,3
Glostrup	25820	2502	96,9
Tårnby	44243	3376	76,3
Frederiksberg	106397	7576	71,2
Aarhus	377970	22603	59,8
Odense	212703	12675	59,6
Rødovre	45074	2611	57,9
Ballerup	53840	3093	57,4
Hillerød	54967	3155	57,4
Helsingør	64233	3686	57,4
Lyngby-Taarbæk	58674	3335	56,8
Hvidovre	54155	3078	56,8
Herlev	31856	1792	56,3
Gentofte	75157	4206	56,0
Albertslund	29016	1601	55,2
Slagelse	80964	4416	54,5
HELE LANDET	6019866	327755	54,4
Ishøj	24541	1334	54,4
Brøndby	40663	2208	54,3
Fredericia	52847	2770	52,4
Roskilde	92354	4724	51,2
Kerteminde	24208	1188	49,1
Odsherred	32098	1567	48,8
Gladsaxe	71135	3435	48,3
Høje-Taastrup	60100	2899	48,2
Køge	63851	3049	47,8
Esbjerg	114983	5421	47,1
Lolland	38656	1814	46,9
Næstved	85009	3846	45,2
Rudersdal	57810	2575	44,5
Nyborg	32383	1408	43,5
Hørsholm	25350	1087	42,9
Middelfart	40502	1721	42,5
Samsø	3629	154	42,4
Vejle	123063	5190	42,2

Ikast-Brande	43312	1820	42,0
Randers	100278	4176	41,6
Kolding	96081	3969	41,3
Ringsted	36035	1487	41,3
Aalborg	225877	9265	41,0
Guldborgsund	59131	2420	40,9
Greve	53900	2200	40,8
Vallensbæk	18579	756	40,7
Furesø	42744	1739	40,7
Frederikssund	47472	1931	40,7
Horsens	98392	3987	40,5
Holbæk	74935	3010	40,2
Fredensborg	42401	1695	40,0
Billund	27159	1083	39,9
Nordfyns	29193	1160	39,7
Assens	40400	1603	39,7
Norrdjurs	36527	1449	39,7
Allerød	26495	1046	39,5
Svendborg	60030	2343	39,0
Haderslev	55219	2153	39,0
Sorø	30710	1185	38,6
Gribskov	41918	1573	37,5
Viborg	97717	3620	37,0
Herning	90306	3339	37,0
Vordingborg	44785	1645	36,7
Kalundborg	47977	1754	36,6
Holstebro	59206	2152	36,3
Halsnæs	31697	1145	36,1
Egedal	45968	1652	35,9
Aabenraa	58342	2065	35,4
Faxe	37981	1337	35,2
Frederikshavn	57566	1997	34,7
Tønder	36222	1245	34,4
Mariagerfjord	41590	1412	34,0
Skive	44061	1487	33,7
Solrød	24919	834	33,5
Silkeborg	102395	3414	33,3
Sønderborg	74202	2471	33,3
Struer	20172	671	33,3
Vesthimmerlands	35728	1184	33,1
Hjørring	63146	2092	33,1

Faaborg-Midtfyn	52318	1710	32,7
Dragør	14390	468	32,5
Varde	49434	1566	31,7
Fanø	3307	103	31,1
Stevns	23720	718	30,3
Vejen	42589	1276	30,0
Jammerbugt	37944	1129	29,8
Hedensted	48443	1439	29,7
Syddjurs	44418	1297	29,2
Skanderborg	66130	1882	28,5
Lejre	29762	829	27,9
Thisted	42547	1183	27,8
Langeland	11883	325	27,3
Morsø	19328	504	26,1
Ringkøbing-Skjern	55448	1424	25,7
Brønderslev	36572	925	25,3
Bornholm	38825	964	24,8
Odder	24221	581	24,0
Lemvig	18590	435	23,4
Favrskov	49572	1145	23,1
Rebild	31160	630	20,2
Læsø	1694	30	17,7
Ærø	5770	100	17,3

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er primo
3. kvartal 2025.

Opstilling A.124. Indbyggertal, antal **indbrudstyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Norddjurs	36527	364	10,0
Gentofte	75157	673	9,0
Vallensbæk	18579	151	8,1
Helsingør	64233	522	8,1
Odsherred	32098	257	8,0
Rudersdal	57810	446	7,7
Sorø	30710	233	7,6
Assens	40400	306	7,6
Glostrup	25820	186	7,2
Hørsholm	25350	181	7,1
Aarhus	377970	2669	7,1
Middelfart	40502	282	7,0
Næstved	85009	567	6,7
Slagelse	80964	537	6,6
Gladsaxe	71135	470	6,6
Ballerup	53840	346	6,4
Ikast-Brande	43312	278	6,4
Lyngby-Taarbæk	58674	370	6,3
Furesø	42744	267	6,2
Faaborg-Midtfyn	52318	323	6,2
Nordfyns	29193	175	6,0
Randers	100278	598	6,0
Syddjurs	44418	263	5,9
Varde	49434	290	5,9
Skanderborg	66130	385	5,8
Skive	44061	255	5,8
Herlev	31856	182	5,7
Odder	24221	138	5,7
Albertslund	29016	165	5,7
Billund	27159	154	5,7
Hedensted	48443	274	5,7
Lolland	38656	218	5,6
Fredensborg	42401	239	5,6
Silkeborg	102395	570	5,6
Vejle	123063	680	5,5

Brøndby	40663	224	5,5
Morsø	19328	105	5,4
Viborg	97717	526	5,4
Haderslev	55219	295	5,3
Allerød	26495	139	5,2
Horsens	98392	514	5,2
Kerteminde	24208	126	5,2
Mariagerfjord	41590	215	5,2
Fredericia	52847	272	5,1
Favrskov	49572	254	5,1
HELE LANDET	6019866	30825	5,1
Odense	212703	1081	5,1
Rødovre	45074	227	5,0
Ishøj	24541	121	4,9
Vesthimmerlands	35728	175	4,9
København	672677	3276	4,9
Kolding	96081	464	4,8
Greve	53900	259	4,8
Herning	90306	428	4,7
Vordingborg	44785	212	4,7
Nyborg	32383	150	4,6
Egedal	45968	211	4,6
Rebild	31160	143	4,6
Gribskov	41918	190	4,5
Frederikssund	47472	214	4,5
Stevns	23720	106	4,5
Hillerød	54967	245	4,5
Høje-Taastrup	60100	267	4,4
Holbæk	74935	332	4,4
Kalundborg	47977	212	4,4
Esbjerg	114983	485	4,2
Faxe	37981	159	4,2
Dragør	14390	60	4,2
Ringsted	36035	150	4,2
Vejen	42589	173	4,1
Hvidovre	54155	216	4,0
Guldborgsund	59131	235	4,0
Svendborg	60030	236	3,9
Tønder	36222	142	3,9
Aabenraa	58342	228	3,9
Jammerbugt	37944	146	3,8

Halsnæs	31697	121	3,8
Holstebro	59206	226	3,8
Sønderborg	74202	270	3,6
Ringkøbing-Skjern	55448	200	3,6
Tårnby	44243	158	3,6
Solrød	24919	87	3,5
Frederikshavn	57566	198	3,4
Frederiksberg	106397	365	3,4
Roskilde	92354	316	3,4
Køge	63851	218	3,4
Langeland	11883	38	3,2
Lejre	29762	93	3,1
Hjørring	63146	192	3,0
Brønderslev	36572	111	3,0
Aalborg	225877	674	3,0
Thisted	42547	125	2,9
Struer	20172	51	2,5
Lemvig	18590	45	2,4
Fanø	3307	7	2,1
Samsø	3629	7	1,9
Bornholm	38825	59	1,5
Ærø	5770	4	0,7
Læsø	1694	1	0,6

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.124.a. Indbyggertal, antal **indbrudstyverier i beboelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Gentofte	75157	508	6,8
Helsingør	64233	400	6,2
Hørsholm	25350	155	6,1
Vallensbæk	18579	109	5,9
Rudersdal	57810	327	5,7
Gladsaxe	71135	378	5,3
Furesø	42744	206	4,8
Lyngby-Taarbæk	58674	276	4,7
Norddjurs	36527	161	4,4
Assens	40400	177	4,4
Fredensborg	42401	182	4,3
Ikast-Brande	43312	183	4,2
Glostrup	25820	108	4,2
Faaborg-Midtfyn	52318	209	4,0
Ballerup	53840	195	3,6
Albertslund	29016	103	3,5
Viborg	97717	346	3,5
Aarhus	377970	1299	3,4
Skanderborg	66130	226	3,4
Silkeborg	102395	349	3,4
Greve	53900	183	3,4
Odense	212703	722	3,4
Herlev	31856	106	3,3
Middelfart	40502	134	3,3
Nyborg	32383	104	3,2
Billund	27159	86	3,2
Holbæk	74935	237	3,2
Egedal	45968	145	3,2
Odsherred	32098	101	3,1
Brøndby	40663	125	3,1
Næstved	85009	259	3,0
Horsens	98392	298	3,0
Solrød	24919	74	3,0
Varde	49434	146	3,0
Sorø	30710	90	2,9

Allerød	26495	77	2,9
Skive	44061	128	2,9
Stevns	23720	68	2,9
Morsø	19328	55	2,8
Lolland	38656	109	2,8
Kerteminde	24208	68	2,8
Favrskov	49572	138	2,8
Vejle	123063	342	2,8
Rødovre	45074	124	2,8
Nordfyns	29193	80	2,7
Rebild	31160	84	2,7
Randers	100278	269	2,7
Herning	90306	241	2,7
Ishøj	24541	65	2,6
Slagelse	80964	214	2,6
Odder	24221	64	2,6
HELE LANDET	6019866	15882	2,6
Frederikssund	47472	125	2,6
Hedensted	48443	127	2,6
Svendborg	60030	156	2,6
Mariagerfjord	41590	107	2,6
Syddjurs	44418	114	2,6
Hillerød	54967	137	2,5
Kolding	96081	236	2,5
Hvidovre	54155	132	2,4
Holstebro	59206	144	2,4
Haderslev	55219	127	2,3
Vejen	42589	95	2,2
Vordingborg	44785	99	2,2
Vesthimmerlands	35728	78	2,2
Høje-Taastrup	60100	129	2,1
Esbjerg	114983	219	1,9
Tårnby	44243	84	1,9
Ringsted	36035	68	1,9
Køge	63851	120	1,9
Guldborgsund	59131	111	1,9
Roskilde	92354	169	1,8
Faxe	37981	65	1,7
Dragør	14390	24	1,7
Fredericia	52847	87	1,6
Gribskov	41918	68	1,6

Lejre	29762	48	1,6
Kalundborg	47977	76	1,6
Tønder	36222	57	1,6
Sønderborg	74202	114	1,5
Brønderslev	36572	55	1,5
Ringkøbing-Skjern	55448	83	1,5
Langeland	11883	17	1,4
Aabenraa	58342	83	1,4
Frederiksberg	106397	151	1,4
Aalborg	225877	318	1,4
Samsø	3629	5	1,4
København	672677	906	1,3
Halsnæs	31697	42	1,3
Hjørring	63146	77	1,2
Jammerbugt	37944	36	0,9
Frederikshavn	57566	53	0,9
Thisted	42547	39	0,9
Struer	20172	17	0,8
Lemvig	18590	15	0,8
Bornholm	38825	26	0,7
Fanø	3307	2	0,6
Ærø	5770	0	0,0
Læsø	1694	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.124.b. Indbyggertal, antal **indbrudstyverier i forretninger, virksomheder m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Norddjurs	36527	126	3,4
Glostrup	25820	58	2,2
Aarhus	377970	766	2,0
Ballerup	53840	105	2,0
Favrskov	49572	92	1,9
Albertslund	29016	53	1,8
Sorø	30710	54	1,8
Syddjurs	44418	78	1,8
Odder	24221	42	1,7
Ishøj	24541	42	1,7
Middelfart	40502	69	1,7
Haderslev	55219	89	1,6
Allerød	26495	42	1,6
Slagelse	80964	128	1,6
Næstved	85009	133	1,6
København	672677	1048	1,6
Vallensbæk	18579	28	1,5
Brøndby	40663	61	1,5
Varde	49434	74	1,5
Skanderborg	66130	96	1,5
Rødovre	45074	65	1,4
Aabenraa	58342	84	1,4
Tønder	36222	51	1,4
Randers	100278	141	1,4
Kolding	96081	133	1,4
Herlev	31856	44	1,4
Odsherred	32098	44	1,4
Hedensted	48443	65	1,3
Skive	44061	58	1,3
Fredericia	52847	69	1,3
Mariagerfjord	41590	54	1,3
Faxe	37981	49	1,3
Billund	27159	35	1,3
Vejle	123063	158	1,3
Ikast-Brande	43312	55	1,3

Herning	90306	114	1,3
Lyngby-Taarbæk	58674	73	1,2
Assens	40400	50	1,2
Hillerød	54967	68	1,2
Høje-Taastrup	60100	74	1,2
Rudersdal	57810	71	1,2
Frederiksberg	106397	129	1,2
Horsens	98392	119	1,2
HELE LANDET	6019866	7242	1,2
Ringsted	36035	42	1,2
Faaborg-Midtfyn	52318	60	1,1
Gentofte	75157	86	1,1
Silkeborg	102395	117	1,1
Lolland	38656	44	1,1
Esbjerg	114983	127	1,1
Morsø	19328	21	1,1
Vejen	42589	43	1,0
Vordingborg	44785	45	1,0
Nordfyns	29193	29	1,0
Frederikssund	47472	47	1,0
Frederikshavn	57566	56	1,0
Greve	53900	52	1,0
Struer	20172	19	0,9
Kalundborg	47977	45	0,9
Ringkøbing-Skjern	55448	52	0,9
Egedal	45968	42	0,9
Fanø	3307	3	0,9
Viborg	97717	85	0,9
Rebild	31160	27	0,9
Roskilde	92354	79	0,9
Hvidovre	54155	46	0,8
Odense	212703	180	0,8
Køge	63851	53	0,8
Guldborgsund	59131	48	0,8
Sønderborg	74202	60	0,8
Vesthimmerlands	35728	28	0,8
Furesø	42744	33	0,8
Dragør	14390	11	0,8
Jammerbugt	37944	29	0,8
Stevns	23720	18	0,8
Langeland	11883	9	0,8

Lejre	29762	22	0,7
Gladsaxe	71135	50	0,7
Kerteminde	24208	17	0,7
Fredensborg	42401	28	0,7
Thisted	42547	28	0,7
Brønderslev	36572	24	0,7
Lemvig	18590	12	0,6
Holstebro	59206	38	0,6
Svendborg	60030	38	0,6
Holbæk	74935	46	0,6
Hjørring	63146	38	0,6
Gribskov	41918	25	0,6
Læsø	1694	1	0,6
Tårnby	44243	26	0,6
Helsingør	64233	36	0,6
Aalborg	225877	112	0,5
Nyborg	32383	15	0,5
Halsnæs	31697	14	0,4
Hørsholm	25350	11	0,4
Bornholm	38825	13	0,3
Samsø	3629	1	0,3
Solrød	24919	5	0,2
Ærø	5770	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.124.c. Indbyggertal, antal **indbrudstyverier i ubeboede bebyggelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Odsherred	32098	112	3,5
Sorø	30710	89	2,9
Slagelse	80964	195	2,4
Gribskov	41918	97	2,3
Nordfyns	29193	66	2,3
Fredericia	52847	116	2,2
Jammerbugt	37944	81	2,1
Norddjurs	36527	77	2,1
Næstved	85009	175	2,1
Halsnæs	31697	65	2,1
København	672677	1322	2,0
Assens	40400	79	2,0
Middelfart	40502	79	2,0
Vesthimmerlands	35728	69	1,9
Kalundborg	47977	91	1,9
Randers	100278	188	1,9
Dragør	14390	25	1,7
Kerteminde	24208	41	1,7
Hedensted	48443	82	1,7
Lolland	38656	65	1,7
Syddjurs	44418	71	1,6
Aarhus	377970	604	1,6
Skive	44061	69	1,6
Frederikshavn	57566	89	1,5
Vordingborg	44785	68	1,5
Morsø	19328	29	1,5
Vejle	123063	180	1,5
Haderslev	55219	79	1,4
Varde	49434	70	1,4
Thisted	42547	58	1,4
Helsingør	64233	86	1,3
Odder	24221	32	1,3
Mariagerfjord	41590	54	1,3
Sønderborg	74202	96	1,3
Guldborgsund	59131	76	1,3

HELE LANDET	6019866	7701	1,3
Hjørring	63146	77	1,2
Billund	27159	33	1,2
Esbjerg	114983	139	1,2
Faxe	37981	45	1,2
Ringkøbing-Skjern	55448	65	1,2
Ringsted	36035	40	1,1
Tårnby	44243	48	1,1
Aalborg	225877	244	1,1
Høje-Taastrup	60100	64	1,1
Gentofte	75157	79	1,1
Aabenraa	58342	61	1,0
Faaborg-Midtfyn	52318	54	1,0
Rebild	31160	32	1,0
Silkeborg	102395	104	1,0
Langeland	11883	12	1,0
Herlev	31856	32	1,0
Kolding	96081	95	1,0
Horsens	98392	97	1,0
Viborg	97717	95	1,0
Lemvig	18590	18	1,0
Nyborg	32383	31	1,0
Skanderborg	66130	63	1,0
Tønder	36222	34	0,9
Brøndby	40663	38	0,9
Ikast-Brande	43312	40	0,9
Frederikssund	47472	42	0,9
Brønderslev	36572	32	0,9
Ballerup	53840	46	0,9
Stevns	23720	20	0,8
Rødovre	45074	38	0,8
Odense	212703	179	0,8
Rudersdal	57810	48	0,8
Vejen	42589	35	0,8
Herning	90306	73	0,8
Frederiksberg	106397	85	0,8
Glostrup	25820	20	0,8
Lejre	29762	23	0,8
Allerød	26495	20	0,8
Vallensbæk	18579	14	0,8
Struer	20172	15	0,7

Holstebro	59206	44	0,7
Roskilde	92354	68	0,7
Hillerød	54967	40	0,7
Køge	63851	45	0,7
Hvidovre	54155	38	0,7
Svendborg	60030	42	0,7
Ærø	5770	4	0,7
Fredensborg	42401	29	0,7
Furesø	42744	28	0,7
Holbæk	74935	49	0,7
Fanø	3307	2	0,6
Hørsholm	25350	15	0,6
Gladsaxe	71135	42	0,6
Ishøj	24541	14	0,6
Egedal	45968	24	0,5
Bornholm	38825	20	0,5
Favrskov	49572	24	0,5
Greve	53900	24	0,4
Lyngby-Taarbæk	58674	21	0,4
Solrød	24919	8	0,3
Albertslund	29016	9	0,3
Samsø	3629	1	0,3
Læsø	1694	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.125. Indbyggertal, antal **tyverier/brugstyverier af motorkøretøjer der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Glostrup	25820	76	2,9
Albertslund	29016	59	2,0
Norddjurs	36527	67	1,8
Høje-Taastrup	60100	105	1,7
Brøndby	40663	69	1,7
Rødovre	45074	74	1,6
Aarhus	377970	571	1,5
Ishøj	24541	37	1,5
Sorø	30710	45	1,5
Hvidovre	54155	78	1,4
Odsherred	32098	44	1,4
Vallensbæk	18579	25	1,3
Ikast-Brande	43312	56	1,3
Syddjurs	44418	57	1,3
Kolding	96081	116	1,2
Assens	40400	48	1,2
Langeland	11883	14	1,2
Slagelse	80964	95	1,2
Fredericia	52847	61	1,2
Vejle	123063	142	1,2
Halsnæs	31697	36	1,1
Herlev	31856	36	1,1
Herning	90306	101	1,1
Kalundborg	47977	53	1,1
Randers	100278	109	1,1
Lolland	38656	42	1,1
Haderslev	55219	59	1,1
Horsens	98392	104	1,1
Hedensted	48443	50	1,0
Ballerup	53840	54	1,0
Viborg	97717	98	1,0
Køge	63851	64	1,0
Næstved	85009	84	1,0
Gladsaxe	71135	70	1,0
Guldborgsund	59131	58	1,0

Tårnby	44243	43	1,0
Nordfyns	29193	28	1,0
Fredensborg	42401	40	0,9
HELE LANDET	6019866	5517	0,9
Skive	44061	40	0,9
Vejen	42589	38	0,9
Gentofte	75157	67	0,9
Odense	212703	186	0,9
Helsingør	64233	56	0,9
Faxe	37981	33	0,9
Nyborg	32383	28	0,9
Brønderslev	36572	31	0,8
Holstebro	59206	50	0,8
Middelfart	40502	34	0,8
Greve	53900	45	0,8
Hillerød	54967	45	0,8
Mariagerfjord	41590	34	0,8
Vordingborg	44785	36	0,8
Rudersdal	57810	46	0,8
Struer	20172	16	0,8
Ringsted	36035	28	0,8
Skanderborg	66130	51	0,8
Roskilde	92354	71	0,8
Frederikshavn	57566	44	0,8
Gribskov	41918	31	0,7
Rebild	31160	23	0,7
København	672677	489	0,7
Morsø	19328	14	0,7
Holbæk	74935	54	0,7
Stevns	23720	17	0,7
Odder	24221	17	0,7
Furesø	42744	30	0,7
Vesthimmerlands	35728	25	0,7
Dragør	14390	10	0,7
Silkeborg	102395	71	0,7
Varde	49434	34	0,7
Aabenraa	58342	40	0,7
Lyngby-Taarbæk	58674	40	0,7
Frederikssund	47472	32	0,7
Kerteminde	24208	16	0,7
Thisted	42547	28	0,7

Jammerbugt	37944	24	0,6
Aalborg	225877	137	0,6
Hørsholm	25350	15	0,6
Læsø	1694	1	0,6
Billund	27159	16	0,6
Favrskov	49572	28	0,6
Frederiksberg	106397	60	0,6
Solrød	24919	14	0,6
Sønderborg	74202	41	0,6
Esbjerg	114983	62	0,5
Hjørring	63146	33	0,5
Ringkøbing-Skjern	55448	28	0,5
Bornholm	38825	19	0,5
Allerød	26495	11	0,4
Tønder	36222	15	0,4
Egedal	45968	19	0,4
Lejre	29762	12	0,4
Faaborg-Midtfyn	52318	20	0,4
Lemvig	18590	7	0,4
Samsø	3629	1	0,3
Svendborg	60030	15	0,2
Ærø	5770	1	0,2
Fanø	3307	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.126. Indbyggertal, antal **tyveri/brugstyveri af cykel der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
København	672677	16150	24,0
Frederiksberg	106397	2068	19,4
Aarhus	377970	4880	12,9
Glostrup	25820	324	12,5
Lyngby-Taarbæk	58674	663	11,3
Hvidovre	54155	604	11,2
Odense	212703	2252	10,6
Gentofte	75157	768	10,2
Herlev	31856	320	10,0
Tårnby	44243	417	9,4
Gladsaxe	71135	625	8,8
Ballerup	53840	450	8,4
Rødovre	45074	345	7,7
Allerød	26495	199	7,5
Aalborg	225877	1696	7,5
HELE LANDET	6019866	44131	7,3
Rudersdal	57810	421	7,3
Furesø	42744	299	7,0
Roskilde	92354	613	6,6
Albertslund	29016	191	6,6
Fredericia	52847	343	6,5
Køge	63851	360	5,6
Svendborg	60030	336	5,6
Esbjerg	114983	636	5,5
Hillerød	54967	287	5,2
Solrød	24919	129	5,2
Brøndby	40663	207	5,1
Vallensbæk	18579	92	5,0
Fanø	3307	16	4,8
Dragør	14390	69	4,8
Greve	53900	253	4,7
Høje-Taastrup	60100	273	4,5
Hørsholm	25350	113	4,5
Næstved	85009	377	4,4
Helsingør	64233	282	4,4

Randers	100278	436	4,3
Frederikshavn	57566	245	4,3
Egedal	45968	191	4,2
Herning	90306	335	3,7
Fredensborg	42401	154	3,6
Samsø	3629	13	3,6
Ishøj	24541	87	3,5
Silkeborg	102395	362	3,5
Nyborg	32383	114	3,5
Holstebro	59206	203	3,4
Vejle	123063	409	3,3
Lolland	38656	117	3,0
Billund	27159	82	3,0
Middelfart	40502	122	3,0
Kerteminde	24208	71	2,9
Ringsted	36035	98	2,7
Viborg	97717	263	2,7
Sønderborg	74202	197	2,7
Kolding	96081	255	2,7
Slagelse	80964	212	2,6
Frederikssund	47472	124	2,6
Horsens	98392	256	2,6
Lejre	29762	77	2,6
Sorø	30710	76	2,5
Faxe	37981	93	2,4
Varde	49434	121	2,4
Holbæk	74935	183	2,4
Struer	20172	46	2,3
Faaborg-Midtfyn	52318	117	2,2
Skive	44061	98	2,2
Lemvig	18590	41	2,2
Guldborgsund	59131	129	2,2
Haderslev	55219	118	2,1
Vordingborg	44785	91	2,0
Skanderborg	66130	133	2,0
Ikast-Brande	43312	83	1,9
Assens	40400	77	1,9
Hjørring	63146	116	1,8
Gribskov	41918	76	1,8
Odder	24221	42	1,7
Odsherred	32098	54	1,7

Aabenraa	58342	96	1,6
Vejen	42589	66	1,5
Bornholm	38825	57	1,5
Norddjurs	36527	47	1,3
Brønderslev	36572	47	1,3
Ringkøbing-Skjern	55448	70	1,3
Mariagerfjord	41590	51	1,2
Stevns	23720	29	1,2
Tønder	36222	43	1,2
Halsnæs	31697	37	1,2
Favrskov	49572	55	1,1
Jammerbugt	37944	42	1,1
Vesthimmerlands	35728	38	1,1
Syddjurs	44418	46	1,0
Rebild	31160	31	1,0
Hedensted	48443	46	0,9
Langeland	11883	11	0,9
Kalundborg	47977	43	0,9
Nordfyns	29193	26	0,9
Morsø	19328	16	0,8
Thisted	42547	25	0,6
Ærø	5770	3	0,5
Læsø	1694	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.127. Indbyggertal, antal **tyverier fra bil m.v. der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
København	672677	4078	6,1
Frederiksberg	106397	494	4,6
Aarhus	377970	1276	3,4
Herlev	31856	104	3,3
Billund	27159	88	3,2
Tårnby	44243	141	3,2
Ballerup	53840	167	3,1
Gentofte	75157	225	3,0
Brøndby	40663	120	3,0
Hvidovre	54155	152	2,8
Rødovre	45074	117	2,6
Høje-Taastrup	60100	148	2,5
Greve	53900	132	2,4
Glostrup	25820	63	2,4
Roskilde	92354	225	2,4
Helsingør	64233	152	2,4
Gladsaxe	71135	166	2,3
Lejre	29762	69	2,3
Dragør	14390	33	2,3
Albertslund	29016	66	2,3
HELE LANDET	6019866	13610	2,3
Ishøj	24541	55	2,2
Kerteminde	24208	54	2,2
Stevns	23720	52	2,2
Kolding	96081	207	2,2
Furesø	42744	91	2,1
Fredericia	52847	110	2,1
Lyngby-Taarbæk	58674	120	2,0
Vejle	123063	249	2,0
Varde	49434	97	2,0
Slagelse	80964	154	1,9
Favrskov	49572	91	1,8
Odense	212703	383	1,8
Haderslev	55219	96	1,7
Rudersdal	57810	98	1,7

Middelfart	40502	68	1,7
Solrød	24919	41	1,6
Næstved	85009	139	1,6
Faxe	37981	62	1,6
Silkeborg	102395	167	1,6
Allerød	26495	43	1,6
Syddjurs	44418	71	1,6
Randers	100278	159	1,6
Ikast-Brande	43312	68	1,6
Vallensbæk	18579	29	1,6
Køge	63851	98	1,5
Fredensborg	42401	65	1,5
Sorø	30710	47	1,5
Holbæk	74935	113	1,5
Norddjurs	36527	54	1,5
Holstebro	59206	85	1,4
Vordingborg	44785	64	1,4
Nyborg	32383	46	1,4
Hørsholm	25350	36	1,4
Gribskov	41918	59	1,4
Nordfyns	29193	40	1,4
Vejen	42589	58	1,4
Struer	20172	27	1,3
Skanderborg	66130	88	1,3
Egedal	45968	60	1,3
Ringsted	36035	47	1,3
Esbjerg	114983	144	1,3
Vesthimmerlands	35728	44	1,2
Assens	40400	49	1,2
Brønderslev	36572	43	1,2
Hillerød	54967	61	1,1
Sønderborg	74202	81	1,1
Svendborg	60030	65	1,1
Frederikssund	47472	51	1,1
Tønder	36222	38	1,0
Ringkøbing-Skjern	55448	58	1,0
Odder	24221	25	1,0
Horsens	98392	100	1,0
Frederikshavn	57566	57	1,0
Herning	90306	88	1,0
Hjørring	63146	61	1,0

Guldborgsund	59131	57	1,0
Hedensted	48443	45	0,9
Bornholm	38825	36	0,9
Aabenraa	58342	54	0,9
Aalborg	225877	205	0,9
Lolland	38656	35	0,9
Viborg	97717	88	0,9
Jammerbugt	37944	34	0,9
Halsnæs	31697	25	0,8
Kalundborg	47977	36	0,8
Faaborg-Midtfyn	52318	39	0,7
Skive	44061	31	0,7
Lemvig	18590	13	0,7
Odsherred	32098	22	0,7
Thisted	42547	28	0,7
Mariagerfjord	41590	25	0,6
Langeland	11883	7	0,6
Rebild	31160	18	0,6
Morsø	19328	6	0,3
Fanø	3307	1	0,3
Ærø	5770	0	0,0
Samsø	3629	0	0,0
Læsø	1694	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.128. Indbyggertal, antal **butikstyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Rødovre	45074	517	11,5
Ishøj	24541	223	9,1
København	672677	5425	8,1
Odense	212703	1703	8,0
Tårnby	44243	353	8,0
Esbjerg	114983	877	7,6
Ballerup	53840	405	7,5
Fredericia	52847	383	7,2
Glostrup	25820	174	6,7
Brøndby	40663	257	6,3
Frederiksberg	106397	664	6,2
Hvidovre	54155	334	6,2
Aarhus	377970	2310	6,1
Holstebro	59206	348	5,9
Hillerød	54967	323	5,9
Aalborg	225877	1283	5,7
Køge	63851	355	5,6
Herlev	31856	177	5,6
Helsingør	64233	343	5,3
Lyngby-Taarbæk	58674	298	5,1
Ringsted	36035	181	5,0
Høje-Taastrup	60100	300	5,0
Sønderborg	74202	361	4,9
Hjørring	63146	303	4,8
Albertslund	29016	138	4,8
Kolding	96081	446	4,6
Herning	90306	419	4,6
HELE LANDET	6019866	27422	4,6
Randers	100278	448	4,5
Gladsaxe	71135	314	4,4
Slagelse	80964	350	4,3
Greve	53900	230	4,3
Fredensborg	42401	180	4,2
Roskilde	92354	388	4,2
Kerteminde	24208	101	4,2

Næstved	85009	350	4,1
Haderslev	55219	226	4,1
Holbæk	74935	289	3,9
Vejle	123063	452	3,7
Horsens	98392	353	3,6
Billund	27159	97	3,6
Vallensbæk	18579	65	3,5
Viborg	97717	340	3,5
Skive	44061	139	3,2
Ikast-Brande	43312	135	3,1
Kalundborg	47977	147	3,1
Guldborgsund	59131	181	3,1
Furesø	42744	128	3,0
Struer	20172	59	2,9
Halsnæs	31697	90	2,8
Faxe	37981	107	2,8
Nordfyns	29193	81	2,8
Middelfart	40502	112	2,8
Fanø	3307	9	2,7
Nyborg	32383	87	2,7
Lolland	38656	103	2,7
Frederikssund	47472	125	2,6
Norddjurs	36527	96	2,6
Hørsholm	25350	64	2,5
Mariagerfjord	41590	104	2,5
Solrød	24919	62	2,5
Sorø	30710	75	2,4
Gentofte	75157	183	2,4
Vordingborg	44785	109	2,4
Frederikshavn	57566	140	2,4
Egedal	45968	105	2,3
Silkeborg	102395	229	2,2
Ringkøbing-Skjern	55448	121	2,2
Odsherred	32098	70	2,2
Svendborg	60030	129	2,1
Allerød	26495	52	2,0
Samsø	3629	7	1,9
Varde	49434	94	1,9
Langeland	11883	22	1,9
Rudersdal	57810	106	1,8
Syddjurs	44418	79	1,8

Aabenraa	58342	99	1,7
Odder	24221	40	1,7
Gribskov	41918	68	1,6
Vesthimmerlands	35728	57	1,6
Lejre	29762	47	1,6
Dragør	14390	22	1,5
Skanderborg	66130	99	1,5
Vejen	42589	58	1,4
Bornholm	38825	48	1,2
Assens	40400	49	1,2
Favrskov	49572	58	1,2
Jammerbugt	37944	44	1,2
Lemvig	18590	19	1,0
Tønder	36222	36	1,0
Thisted	42547	42	1,0
Brønderslev	36572	36	1,0
Hedensted	48443	46	0,9
Faaborg-Midtfyn	52318	47	0,9
Rebild	31160	23	0,7
Morsø	19328	14	0,7
Læsø	1694	1	0,6
Stevns	23720	11	0,5
Ærø	5770	1	0,2

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.129. Indbyggertal, antal **simple tyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
København	672677	15531	23,1
Tårnby	44243	962	21,7
Hillerød	54967	849	15,4
Roskilde	92354	1108	12,0
Frederiksberg	106397	1256	11,8
Glostrup	25820	300	11,6
Aarhus	377970	4199	11,1
Herlev	31856	294	9,2
Hvidovre	54155	489	9,0
Gentofte	75157	669	8,9
HELE LANDET	6019866	52211	8,7
Lyngby-Taarbæk	58674	506	8,6
Køge	63851	546	8,6
Ballerup	53840	451	8,4
Brøndby	40663	340	8,4
Odense	212703	1675	7,9
Fredericia	52847	410	7,8
Høje-Taastrup	60100	466	7,8
Rødovre	45074	346	7,7
Fanø	3307	25	7,6
Samsø	3629	27	7,4
Greve	53900	400	7,4
Albertslund	29016	214	7,4
Holbæk	74935	544	7,3
Nordfyns	29193	210	7,2
Helsingør	64233	458	7,1
Odsherred	32098	225	7,0
Slagelse	80964	556	6,9
Rudersdal	57810	396	6,9
Egedal	45968	311	6,8
Gladsaxe	71135	477	6,7
Lolland	38656	254	6,6
Ringsted	36035	235	6,5
Frederikssund	47472	309	6,5
Vejle	123063	790	6,4

Ishøj	24541	156	6,4
Allerød	26495	162	6,1
Aalborg	225877	1364	6,0
Kalundborg	47977	285	5,9
Middelfart	40502	240	5,9
Billund	27159	159	5,9
Furesø	42744	248	5,8
Vejen	42589	245	5,8
Esbjerg	114983	661	5,7
Kolding	96081	551	5,7
Randers	100278	574	5,7
Halsnæs	31697	175	5,5
Hørsholm	25350	137	5,4
Solrød	24919	134	5,4
Sorø	30710	165	5,4
Gribskov	41918	224	5,3
Næstved	85009	452	5,3
Haderslev	55219	292	5,3
Hedensted	48443	256	5,3
Horsens	98392	513	5,2
Vesthimmerlands	35728	185	5,2
Jammerbugt	37944	195	5,1
Guldborgsund	59131	300	5,1
Svendborg	60030	304	5,1
Vallensbæk	18579	94	5,1
Norddjurs	36527	184	5,0
Assens	40400	194	4,8
Aabenraa	58342	280	4,8
Frederikshavn	57566	276	4,8
Nyborg	32383	150	4,6
Kerteminde	24208	112	4,6
Mariagerfjord	41590	189	4,5
Viborg	97717	436	4,5
Faxe	37981	169	4,4
Stevns	23720	105	4,4
Herning	90306	398	4,4
Tønder	36222	159	4,4
Skanderborg	66130	288	4,4
Vordingborg	44785	195	4,4
Syddjurs	44418	189	4,3
Skive	44061	184	4,2

Læsø	1694	7	4,1
Fredensborg	42401	175	4,1
Varde	49434	204	4,1
Faaborg-Midtfyn	52318	209	4,0
Dragør	14390	57	4,0
Langeland	11883	46	3,9
Hjørring	63146	243	3,8
Sønderborg	74202	272	3,7
Holstebro	59206	215	3,6
Lejre	29762	108	3,6
Silkeborg	102395	364	3,6
Brønderslev	36572	129	3,5
Ikast-Brande	43312	145	3,3
Bornholm	38825	129	3,3
Rebild	31160	103	3,3
Morsø	19328	63	3,3
Thisted	42547	138	3,2
Favrskov	49572	160	3,2
Odder	24221	76	3,1
Ringkøbing-Skjern	55448	164	3,0
Lemvig	18590	50	2,7
Struer	20172	54	2,7
Ærø	5770	13	2,3

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025. "Simple tyverier" er alle tyverier, der ikke er indbrudstyverier, brugstyverier, tyverier fra bil m.v. eller butikstyverier.

Opstilling A.130. Indbyggertal, antal **røverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
København	672677	342	0,5
Herlev	31856	16	0,5
Glostrup	25820	12	0,5
Greve	53900	23	0,4
Fredericia	52847	22	0,4
Rødovre	45074	17	0,4
Køge	63851	24	0,4
Aarhus	377970	127	0,3
Kerteminde	24208	8	0,3
Tårnby	44243	14	0,3
Ringsted	36035	11	0,3
Guldborgsund	59131	18	0,3
Odense	212703	64	0,3
Brøndby	40663	12	0,3
Ishøj	24541	7	0,3
Hvidovre	54155	15	0,3
Kolding	96081	26	0,3
Lyngby-Taarbæk	58674	15	0,3
Frederiksberg	106397	27	0,3
Gentofte	75157	19	0,3
Skive	44061	11	0,2
Odsherred	32098	8	0,2
Gladsaxe	71135	17	0,2
Esbjerg	114983	27	0,2
Ballerup	53840	12	0,2
HELE LANDET	6019866	1338	0,2
Herning	90306	20	0,2
Høje-Taastrup	60100	13	0,2
Vejle	123063	26	0,2
Furesø	42744	9	0,2
Slagelse	80964	17	0,2
Roskilde	92354	19	0,2
Varde	49434	10	0,2
Horsens	98392	18	0,2
Aalborg	225877	41	0,2

Frederikshavn	57566	10	0,2
Albertslund	29016	5	0,2
Nordfyns	29193	5	0,2
Helsingør	64233	11	0,2
Næstved	85009	14	0,2
Ikast-Brande	43312	7	0,2
Halsnæs	31697	5	0,2
Sønderborg	74202	11	0,1
Hillerød	54967	8	0,1
Mariagerfjord	41590	6	0,1
Viborg	97717	14	0,1
Randers	100278	14	0,1
Dragør	14390	2	0,1
Vordingborg	44785	6	0,1
Faaborg-Midtfyn	52318	7	0,1
Lolland	38656	5	0,1
Rudersdal	57810	7	0,1
Holstebro	59206	7	0,1
Fredensborg	42401	5	0,1
Vejen	42589	5	0,1
Allerød	26495	3	0,1
Vallensbæk	18579	2	0,1
Frederikssund	47472	5	0,1
Bornholm	38825	4	0,1
Struer	20172	2	0,1
Assens	40400	4	0,1
Middelfart	40502	4	0,1
Holbæk	74935	7	0,1
Skanderborg	66130	6	0,1
Egedal	45968	4	0,1
Aabenraa	58342	5	0,1
Tønder	36222	3	0,1
Odder	24221	2	0,1
Solrød	24919	2	0,1
Hjørring	63146	5	0,1
Faxe	37981	3	0,1
Hørsholm	25350	2	0,1
Haderslev	55219	4	0,1
Ringkøbing-Skjern	55448	4	0,1
Svendborg	60030	4	0,1
Nyborg	32383	2	0,1

Favrskov	49572	3	0,1
Vesthimmerlands	35728	2	0,1
Jammerbugt	37944	2	0,1
Silkeborg	102395	5	0,0
Syddjurs	44418	2	0,0
Stevns	23720	1	0,0
Kalundborg	47977	2	0,0
Hedensted	48443	2	0,0
Lejre	29762	1	0,0
Sorø	30710	1	0,0
Rebild	31160	1	0,0
Norddjurs	36527	1	0,0
Gribskov	41918	1	0,0
Thisted	42547	1	0,0
Langeland	11883	0	0,0
Ærø	5770	0	0,0
Billund	27159	0	0,0
Fanø	3307	0	0,0
Samsø	3629	0	0,0
Lemvig	18590	0	0,0
Brønderslev	36572	0	0,0
Læsø	1694	0	0,0
Morsø	19328	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.131. Indbyggertal, antal **bedragerier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Kerteminde	24208	388	16,0
Glostrup	25820	347	13,4
Slagelse	80964	890	11,0
København	672677	6492	9,7
Frederiksberg	106397	1006	9,5
Helsingør	64233	573	8,9
Lyngby-Taarbæk	58674	521	8,9
Hørsholm	25350	224	8,8
Thisted	42547	368	8,6
Tårnby	44243	380	8,6
HELE LANDET	6019866	51086	8,5
Hillerød	54967	463	8,4
Assens	40400	336	8,3
Frederikssund	47472	383	8,1
Gribskov	41918	331	7,9
Ringsted	36035	283	7,9
Fredensborg	42401	330	7,8
Esbjerg	114983	882	7,7
Nyborg	32383	248	7,7
Tønder	36222	276	7,6
Viborg	97717	738	7,6
Odense	212703	1592	7,5
Ballerup	53840	401	7,4
Egedal	45968	336	7,3
Gentofte	75157	541	7,2
Roskilde	92354	661	7,2
Hvidovre	54155	384	7,1
Rudersdal	57810	402	7,0
Fredericia	52847	367	6,9
Herlev	31856	221	6,9
Køge	63851	440	6,9
Dragør	14390	98	6,8
Rødovre	45074	299	6,6
Herning	90306	593	6,6
Næstved	85009	549	6,5

Ringkøbing-Skjern	55448	358	6,5
Odsherred	32098	205	6,4
Faxe	37981	242	6,4
Vesthimmerlands	35728	222	6,2
Svendborg	60030	371	6,2
Mariagerfjord	41590	254	6,1
Kolding	96081	581	6,0
Middelfart	40502	244	6,0
Furesø	42744	256	6,0
Vordingborg	44785	268	6,0
Brøndby	40663	243	6,0
Vejle	123063	727	5,9
Silkeborg	102395	601	5,9
Greve	53900	316	5,9
Holbæk	74935	438	5,8
Halsnæs	31697	185	5,8
Kalundborg	47977	279	5,8
Struer	20172	117	5,8
Guldborgsund	59131	342	5,8
Jammerbugt	37944	217	5,7
Aabenraa	58342	333	5,7
Sorø	30710	175	5,7
Aalborg	225877	1285	5,7
Høje-Taastrup	60100	340	5,7
Aarhus	377970	2134	5,6
Ishøj	24541	138	5,6
Albertslund	29016	158	5,4
Lolland	38656	210	5,4
Allerød	26495	143	5,4
Stevns	23720	128	5,4
Haderslev	55219	295	5,3
Ikast-Brande	43312	226	5,2
Randers	100278	522	5,2
Faaborg-Midtfyn	52318	272	5,2
Skive	44061	225	5,1
Gladsaxe	71135	357	5,0
Holstebro	59206	295	5,0
Horsens	98392	488	5,0
Norddjurs	36527	176	4,8
Frederikshavn	57566	277	4,8
Solrød	24919	117	4,7

Vallensbæk	18579	86	4,6
Varde	49434	228	4,6
Billund	27159	124	4,6
Hedensted	48443	219	4,5
Brønderslev	36572	162	4,4
Lejre	29762	131	4,4
Hjørring	63146	274	4,3
Sønderborg	74202	319	4,3
Vejen	42589	182	4,3
Skanderborg	66130	280	4,2
Odder	24221	98	4,0
Ærø	5770	23	4,0
Samsø	3629	14	3,9
Syddjurs	44418	150	3,4
Lemvig	18590	62	3,3
Nordfyns	29193	96	3,3
Morsø	19328	62	3,2
Favrskov	49572	158	3,2
Bornholm	38825	118	3,0
Fanø	3307	10	3,0
Læsø	1694	5	3,0
Langeland	11883	34	2,9
Rebild	31160	71	2,3

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.132. Indbyggertal, antal **hærværkstilfælde der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
København	672677	7459	11,1
Samsø	3629	33	9,1
Frederiksberg	106397	784	7,4
Fanø	3307	20	6,0
Lolland	38656	222	5,7
Tårnby	44243	250	5,7
Slagelse	80964	417	5,2
Ikast-Brande	43312	207	4,8
Læsø	1694	8	4,7
Odsherred	32098	145	4,5
Albertslund	29016	126	4,3
Syddjurs	44418	188	4,2
Glostrup	25820	107	4,1
Langeland	11883	49	4,1
Kerteminde	24208	98	4,0
HELE LANDET	6019866	24192	4,0
Bornholm	38825	152	3,9
Gentofte	75157	292	3,9
Frederikshavn	57566	223	3,9
Gribskov	41918	159	3,8
Mariagerfjord	41590	155	3,7
Esbjerg	114983	417	3,6
Helsingør	64233	232	3,6
Vordingborg	44785	161	3,6
Guldborgsund	59131	212	3,6
Nordfyns	29193	104	3,6
Høje-Taastrup	60100	213	3,5
Aabenraa	58342	204	3,5
Lemvig	18590	65	3,5
Nyborg	32383	113	3,5
Ishøj	24541	85	3,5
Hvidovre	54155	186	3,4
Vesthimmerlands	35728	121	3,4
Herlev	31856	106	3,3
Kalundborg	47977	159	3,3

Næstved	85009	281	3,3
Odense	212703	699	3,3
Halsnæs	31697	102	3,2
Brøndby	40663	130	3,2
Randers	100278	318	3,2
Assens	40400	128	3,2
Frederikssund	47472	148	3,1
Haderslev	55219	172	3,1
Vejle	123063	383	3,1
Gladsaxe	71135	220	3,1
Holbæk	74935	230	3,1
Aarhus	377970	1150	3,0
Varde	49434	150	3,0
Lyngby-Taarbæk	58674	178	3,0
Roskilde	92354	280	3,0
Ringsted	36035	107	3,0
Skive	44061	129	2,9
Tønder	36222	105	2,9
Middelfart	40502	116	2,9
Fredensborg	42401	121	2,9
Køge	63851	181	2,8
Sønderborg	74202	206	2,8
Struer	20172	56	2,8
Jammerbugt	37944	105	2,8
Billund	27159	75	2,8
Horsens	98392	271	2,8
Silkeborg	102395	280	2,7
Rødovre	45074	123	2,7
Hørsholm	25350	69	2,7
Ballerup	53840	146	2,7
Hillerød	54967	149	2,7
Lejre	29762	80	2,7
Vejen	42589	114	2,7
Viborg	97717	260	2,7
Egedal	45968	122	2,7
Kolding	96081	255	2,7
Svendborg	60030	159	2,6
Ærø	5770	15	2,6
Morsø	19328	50	2,6
Sorø	30710	78	2,5
Aalborg	225877	567	2,5

Faaborg-Midtfyn	52318	131	2,5
Faxe	37981	93	2,4
Greve	53900	131	2,4
Stevns	23720	57	2,4
Hjørring	63146	151	2,4
Fredericia	52847	125	2,4
Ringkøbing-Skjern	55448	129	2,3
Herning	90306	208	2,3
Thisted	42547	96	2,3
Odder	24221	54	2,2
Norddjurs	36527	81	2,2
Furesø	42744	93	2,2
Holstebro	59206	125	2,1
Brønderslev	36572	77	2,1
Solrød	24919	52	2,1
Rebild	31160	65	2,1
Dragør	14390	30	2,1
Favrskov	49572	98	2,0
Hedensted	48443	90	1,9
Rudersdal	57810	103	1,8
Vallensbæk	18579	33	1,8
Skanderborg	66130	112	1,7
Allerød	26495	44	1,7

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.133. Indbyggertal, antal **voldstilmælde** der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til **politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Odsherred	32098	122	3,8
Brøndby	40663	151	3,7
Albertslund	29016	104	3,6
Lolland	38656	138	3,6
Slagelse	80964	279	3,4
København	672677	2301	3,4
Guldborgsund	59131	202	3,4
Helsingør	64233	219	3,4
Ishøj	24541	79	3,2
Næstved	85009	261	3,1
Tønder	36222	110	3,0
Høje-Taastrup	60100	179	3,0
Tårnby	44243	131	3,0
Glostrup	25820	76	2,9
Fredericia	52847	155	2,9
Ballerup	53840	155	2,9
Halsnæs	31697	90	2,8
Hillerød	54967	154	2,8
Samsø	3629	10	2,8
Odense	212703	581	2,7
Herlev	31856	87	2,7
Kalundborg	47977	131	2,7
Køge	63851	172	2,7
Kolding	96081	257	2,7
Gribskov	41918	111	2,6
Holbæk	74935	195	2,6
Roskilde	92354	239	2,6
Vordingborg	44785	115	2,6
Vejle	123063	316	2,6
Holstebro	59206	152	2,6
Esbjerg	114983	289	2,5
Assens	40400	101	2,5
Horsens	98392	240	2,4
Hvidovre	54155	132	2,4
HELE LANDET	6019866	14584	2,4

Faaborg-Midtfyn	52318	126	2,4
Rødovre	45074	108	2,4
Nyborg	32383	77	2,4
Sønderborg	74202	176	2,4
Vallensbæk	18579	43	2,3
Billund	27159	62	2,3
Ringsted	36035	82	2,3
Skive	44061	100	2,3
Bornholm	38825	88	2,3
Haderslev	55219	125	2,3
Struer	20172	45	2,2
Greve	53900	120	2,2
Herning	90306	200	2,2
Sorø	30710	68	2,2
Lyngby-Taarbæk	58674	127	2,2
Svendborg	60030	128	2,1
Hørsholm	25350	54	2,1
Aabenraa	58342	124	2,1
Aalborg	225877	478	2,1
Viborg	97717	206	2,1
Stevns	23720	50	2,1
Aarhus	377970	789	2,1
Frederikssund	47472	99	2,1
Morsø	19328	40	2,1
Middelfart	40502	83	2,0
Silkeborg	102395	209	2,0
Langeland	11883	24	2,0
Vesthimmerlands	35728	72	2,0
Frederikshavn	57566	116	2,0
Solrød	24919	50	2,0
Kerteminde	24208	48	2,0
Thisted	42547	84	2,0
Randers	100278	197	2,0
Lejre	29762	58	1,9
Gladsaxe	71135	138	1,9
Gentofte	75157	145	1,9
Norddjurs	36527	70	1,9
Ikast-Brande	43312	83	1,9
Ærø	5770	11	1,9
Hjørring	63146	119	1,9
Faxe	37981	71	1,9

Fanø	3307	6	1,8
Mariagerfjord	41590	75	1,8
Nordfyns	29193	52	1,8
Fredensborg	42401	71	1,7
Lemvig	18590	31	1,7
Frederiksberg	106397	176	1,7
Jammerbugt	37944	58	1,5
Hedensted	48443	74	1,5
Furesø	42744	65	1,5
Varde	49434	74	1,5
Allerød	26495	39	1,5
Dragør	14390	21	1,5
Rudersdal	57810	84	1,5
Vejen	42589	60	1,4
Syddjurs	44418	60	1,4
Brønderslev	36572	48	1,3
Egedal	45968	53	1,2
Skanderborg	66130	76	1,1
Odder	24221	21	0,9
Rebild	31160	27	0,9
Ringkøbing-Skjern	55448	40	0,7
Favrskov	49572	33	0,7
Læsø	1694	1	0,6

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025. Voldsanmeldelser omfatter anmeldelser vedr. manddrab, forsøg og fuldbyrdet (§ 237), simpel vold (§ 244), alvorligere vold (§ 245) og særlig alvorlig vold (§ 246).

Opstilling A.134. Indbyggertal, antal **trusler der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Nordfyns	29193	128	4,4
Ishøj	24541	56	2,3
Frederikssund	47472	88	1,9
Halsnæs	31697	57	1,8
Køge	63851	107	1,7
Albertslund	29016	48	1,7
Lolland	38656	63	1,6
Helsingør	64233	101	1,6
Odsherred	32098	49	1,5
Gribskov	41918	62	1,5
Slagelse	80964	110	1,4
Hillerød	54967	73	1,3
Nyborg	32383	43	1,3
Høje-Taastrup	60100	79	1,3
Guldborgsund	59131	75	1,3
Gentofte	75157	92	1,2
Næstved	85009	104	1,2
Herlev	31856	38	1,2
Glostrup	25820	30	1,2
København	672677	779	1,2
Brøndby	40663	47	1,2
Horsens	98392	110	1,1
Lyngby-Taarbæk	58674	65	1,1
Tønder	36222	40	1,1
Samsø	3629	4	1,1
Svendborg	60030	66	1,1
Rødovre	45074	49	1,1
Ballerup	53840	58	1,1
HELE LANDET	6019866	6453	1,1
Tårnby	44243	47	1,1
Furesø	42744	44	1,0
Greve	53900	55	1,0
Faaborg-Midtfyn	52318	53	1,0
Middelfart	40502	41	1,0
Bornholm	38825	39	1,0

Odense	212703	212	1,0
Gladsaxe	71135	70	1,0
Aabenraa	58342	57	1,0
Fredericia	52847	51	1,0
Mariagerfjord	41590	40	1,0
Faxe	37981	36	0,9
Fredensborg	42401	40	0,9
Kalundborg	47977	45	0,9
Sønderborg	74202	69	0,9
Langeland	11883	11	0,9
Frederikshavn	57566	53	0,9
Billund	27159	25	0,9
Ringsted	36035	33	0,9
Holbæk	74935	68	0,9
Hørsholm	25350	23	0,9
Norddjurs	36527	33	0,9
Aalborg	225877	204	0,9
Brønderslev	36572	33	0,9
Assens	40400	36	0,9
Frederiksberg	106397	93	0,9
Vordingborg	44785	39	0,9
Haderslev	55219	48	0,9
Solrød	24919	21	0,8
Vejle	123063	103	0,8
Kolding	96081	79	0,8
Hvidovre	54155	44	0,8
Ikast-Brande	43312	35	0,8
Vallensbæk	18579	15	0,8
Herning	90306	72	0,8
Rudersdal	57810	46	0,8
Roskilde	92354	73	0,8
Sorø	30710	24	0,8
Vesthimmerlands	35728	27	0,8
Kerteminde	24208	18	0,7
Egedal	45968	33	0,7
Rebild	31160	22	0,7
Lejre	29762	21	0,7
Hjørring	63146	43	0,7
Stevns	23720	16	0,7
Skive	44061	29	0,7
Struer	20172	13	0,6

Esbjerg	114983	74	0,6
Aarhus	377970	243	0,6
Hedensted	48443	30	0,6
Randers	100278	62	0,6
Vejen	42589	26	0,6
Jammerbugt	37944	23	0,6
Fanø	3307	2	0,6
Allerød	26495	16	0,6
Læsø	1694	1	0,6
Holstebro	59206	34	0,6
Varde	49434	28	0,6
Viborg	97717	55	0,6
Skanderborg	66130	36	0,5
Silkeborg	102395	53	0,5
Morsø	19328	10	0,5
Dragør	14390	7	0,5
Thisted	42547	19	0,4
Syddjurs	44418	17	0,4
Odder	24221	9	0,4
Ærø	5770	2	0,3
Lemvig	18590	6	0,3
Ringkøbing-Skjern	55448	17	0,3
Favrskov	49572	13	0,3

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.135. Indbyggertal, antal **seksualforbrydelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab** og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Lolland	38656	114	2,9
Samsø	3629	9	2,5
Fredericia	52847	112	2,1
Ishøj	24541	50	2,0
Køge	63851	125	2,0
Langeland	11883	22	1,9
Læsø	1694	3	1,8
Næstved	85009	148	1,7
Vejen	42589	74	1,7
Kalundborg	47977	83	1,7
Billund	27159	46	1,7
Vordingborg	44785	75	1,7
Odsherred	32098	53	1,7
Gladsaxe	71135	116	1,6
HELE LANDET	6019866	9490	1,6
Kerteminde	24208	38	1,6
Helsingør	64233	100	1,6
Rødovre	45074	70	1,6
Viborg	97717	150	1,5
Ringsted	36035	55	1,5
Aabenraa	58342	89	1,5
Ballerup	53840	82	1,5
Tønder	36222	54	1,5
Albertslund	29016	43	1,5
Haderslev	55219	81	1,5
Esbjerg	114983	168	1,5
Frederikssund	47472	68	1,4
Thisted	42547	60	1,4
Glostrup	25820	36	1,4
Egedal	45968	63	1,4
Slagelse	80964	109	1,3
Fredensborg	42401	57	1,3
Odense	212703	285	1,3
Lyngby-Taarbæk	58674	78	1,3
Svendborg	60030	79	1,3

Høje-Taastrup	60100	79	1,3
Middelfart	40502	53	1,3
Brøndby	40663	53	1,3
Vejle	123063	158	1,3
København	672677	853	1,3
Kolding	96081	121	1,3
Guldborgsund	59131	74	1,3
Holstebro	59206	74	1,2
Halsnæs	31697	39	1,2
Hillerød	54967	66	1,2
Frederiksberg	106397	127	1,2
Faxe	37981	45	1,2
Hjørring	63146	74	1,2
Holbæk	74935	87	1,2
Aalborg	225877	260	1,2
Faaborg-Midtfyn	52318	60	1,1
Gribskov	41918	48	1,1
Brønderslev	36572	41	1,1
Assens	40400	45	1,1
Frederikshavn	57566	64	1,1
Nyborg	32383	35	1,1
Norddjurs	36527	39	1,1
Sønderborg	74202	79	1,1
Allerød	26495	28	1,1
Bornholm	38825	41	1,1
Stevns	23720	25	1,1
Hvidovre	54155	56	1,0
Roskilde	92354	94	1,0
Mariagerfjord	41590	42	1,0
Solrød	24919	25	1,0
Greve	53900	54	1,0
Aarhus	377970	374	1,0
Horsens	98392	97	1,0
Herning	90306	89	1,0
Herlev	31856	31	1,0
Syddjurs	44418	43	1,0
Gentofte	75157	71	0,9
Jammerbugt	37944	35	0,9
Skive	44061	40	0,9
Lejre	29762	27	0,9
Ringkøbing-Skjern	55448	50	0,9

Struer	20172	18	0,9
Nordfyns	29193	26	0,9
Varde	49434	43	0,9
Vesthimmerlands	35728	31	0,9
Furesø	42744	37	0,9
Skanderborg	66130	57	0,9
Rebild	31160	26	0,8
Rudersdal	57810	48	0,8
Hørsholm	25350	21	0,8
Hedensted	48443	37	0,8
Silkeborg	102395	76	0,7
Sorø	30710	22	0,7
Vallensbæk	18579	13	0,7
Ikast-Brande	43312	29	0,7
Odder	24221	16	0,7
Randers	100278	63	0,6
Morsø	19328	11	0,6
Tårnby	44243	24	0,5
Ærø	5770	3	0,5
Favrskov	49572	25	0,5
Dragør	14390	7	0,5
Lemvig	18590	7	0,4
Fanø	3307	1	0,3

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Opstilling A.136. Antal straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, **antal forhold hvor der er har været mindst én sigtelse samt sigtelseshyppigheden** (antal forhold hvor der har været mindst én sigtelse pr. 100 anmeldelser), ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal anmeldelser	Forhold m. sigtelse	Forhold m. sigtelse pr. 100 anm.
Thisted	1183	622	52,6
Struer	671	328	48,9
Kerteminde	1188	548	46,1
Holstebro	2152	981	45,6
Ikast-Brande	1820	827	45,4
Viborg	3620	1465	40,5
Skive	1487	598	40,2
Hjørring	2092	830	39,7
Bornholm	964	378	39,2
Herning	3339	1306	39,1
Tønder	1245	484	38,9
Esbjerg	5421	2096	38,7
Glostrup	2502	963	38,5
Lemvig	435	167	38,4
Slagelse	4416	1658	37,5
Horsens	3987	1494	37,5
Guldborgsund	2420	883	36,5
Fredericia	2770	1002	36,2
Nordfyns	1160	418	36,0
Hillerød	3155	1106	35,1
Kolding	3969	1384	34,9
Ringkøbing-Skjern	1424	496	34,8
Svendborg	2343	810	34,6
Lolland	1814	624	34,4
Samsø	154	52	33,8
Næstved	3846	1282	33,3
Haderslev	2153	711	33,0
Vejle	5190	1711	33,0
Odense	12675	4158	32,8
Nyborg	1408	461	32,7
Morsø	504	165	32,7
Hedensted	1439	466	32,4
Vejen	1276	409	32,1
Egedal	1652	522	31,6
Helsingør	3686	1155	31,3

Vordingborg	1645	515	31,3
Aabenraa	2065	644	31,2
Silkeborg	3414	1062	31,1
Randers	4176	1282	30,7
Aalborg	9265	2825	30,5
Norddjurs	1449	440	30,4
Sønderborg	2471	748	30,3
Halsnæs	1145	344	30,0
Mariagerfjord	1412	423	30,0
Holbæk	3010	899	29,9
Billund	1083	320	29,5
Assens	1603	469	29,3
Køge	3049	879	28,8
Langeland	325	93	28,6
Faxe	1337	381	28,5
Brønderslev	925	258	27,9
Jammerbugt	1129	311	27,5
Fanø	103	28	27,2
Ishøj	1334	362	27,1
Ringsted	1487	402	27,0
Tårnby	3376	906	26,8
Rødovre	2611	700	26,8
Varde	1566	418	26,7
Sorø	1185	314	26,5
Skanderborg	1882	494	26,2
HELE LANDET	327755	84741	25,9
Faaborg-Midtfyn	1710	437	25,6
Frederikshavn	1997	508	25,4
Stevns	718	181	25,2
Kalundborg	1754	441	25,1
Middelfart	1721	426	24,8
Odsherred	1567	387	24,7
Fredensborg	1695	414	24,4
Vesthimmerlands	1184	289	24,4
Lyngby-Taarbæk	3335	793	23,8
Roskilde	4724	1097	23,2
Brøndby	2208	511	23,1
Gribskov	1573	364	23,1
Ærø	100	23	23,0
Allerød	1046	234	22,4
Frederikssund	1931	431	22,3

Vallensbæk	756	168	22,2
Rudersdal	2575	570	22,1
Hvidovre	3078	668	21,7
Greve	2200	474	21,5
Ballerup	3093	666	21,5
Høje-Taastrup	2899	623	21,5
Albertslund	1601	341	21,3
Syddjurs	1297	276	21,3
Aarhus	22603	4644	20,5
Læsø	30	6	20,0
Rebild	630	126	20,0
Favrskov	1145	222	19,4
Lejre	829	157	18,9
Odder	581	110	18,9
Herlev	1792	338	18,9
Gentofte	4206	786	18,7
Solrød	834	154	18,5
Hørsholm	1087	198	18,2
Gladsaxe	3435	589	17,1
Furesø	1739	298	17,1
København	68802	11763	17,1
Dragør	468	77	16,5
Frederiksberg	7576	1135	15,0

Data: statistikbanken.dk

Opstilling A.137. Indbyggertal, antal tilfælde af salg/smugling af narkotika (straffelovsovertrædelser) og overtrædelser af lov om euforiserende stoffer (ikke straffelovsovertrædelser) der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Albertslund	29016	285	9,8
Glostrup	25820	237	9,2
Billund	27159	249	9,2
København	672677	5309	7,9
Tårnby	44243	322	7,3
Aabenraa	58342	387	6,6
Holstebro	59206	392	6,6
Brøndby	40663	252	6,2
Ishøj	24541	138	5,6
Faaborg-Midtfyn	52318	294	5,6
Randers	100278	554	5,5
Ballerup	53840	288	5,3
Høje-Taastrup	60100	301	5,0
Herlev	31856	159	5,0
Frederikshavn	57566	286	5,0
Vallensbæk	18579	89	4,8
Fredericia	52847	251	4,7
Aarhus	377970	1780	4,7
Tønder	36222	170	4,7
Nyborg	32383	148	4,6
Frederiksberg	106397	482	4,5
Rødovre	45074	204	4,5
Aalborg	225877	995	4,4
Vejle	123063	534	4,3
Gladsaxe	71135	302	4,2
Skive	44061	187	4,2
Odense	212703	883	4,2
Horsens	98392	407	4,1
HELE LANDET	6019866	23834	4,0
Silkeborg	102395	404	3,9
Hvidovre	54155	212	3,9
Odsherred	32098	122	3,8
Lolland	38656	146	3,8
Hjørring	63146	236	3,7
Guldborgsund	59131	216	3,7

Helsingør	64233	232	3,6
Esbjerg	114983	408	3,5
Kolding	96081	335	3,5
Roskilde	92354	318	3,4
Samsø	3629	12	3,3
Thisted	42547	136	3,2
Næstved	85009	268	3,2
Holbæk	74935	235	3,1
Bornholm	38825	121	3,1
Viborg	97717	301	3,1
Hillerød	54967	167	3,0
Struer	20172	61	3,0
Svendborg	60030	180	3,0
Dragør	14390	40	2,8
Slagelse	80964	225	2,8
Brønderslev	36572	91	2,5
Fanø	3307	8	2,4
Herning	90306	217	2,4
Køge	63851	153	2,4
Morsø	19328	46	2,4
Ikast-Brande	43312	102	2,4
Hedensted	48443	109	2,3
Kalundborg	47977	107	2,2
Mariagerfjord	41590	88	2,1
Norddjurs	36527	77	2,1
Haderslev	55219	115	2,1
Vejen	42589	88	2,1
Vordingborg	44785	91	2,0
Varde	49434	97	2,0
Frederikssund	47472	91	1,9
Ringsted	36035	69	1,9
Ringkøbing-Skjern	55448	106	1,9
Vesthimmerlands	35728	66	1,8
Sønderborg	74202	137	1,8
Lemvig	18590	33	1,8
Skanderborg	66130	114	1,7
Langeland	11883	19	1,6
Jammerbugt	37944	57	1,5
Sorø	30710	46	1,5
Assens	40400	60	1,5
Lyngby-Taarbæk	58674	87	1,5

Syddjurs	44418	65	1,5
Faxe	37981	52	1,4
Middelfart	40502	55	1,4
Furesø	42744	58	1,4
Halsnæs	31697	42	1,3
Fredensborg	42401	55	1,3
Rudersdal	57810	72	1,2
Gribskov	41918	51	1,2
Nordfyns	29193	35	1,2
Læsø	1694	2	1,2
Stevns	23720	24	1,0
Gentofte	75157	76	1,0
Favrskov	49572	50	1,0
Solrød	24919	23	0,9
Odder	24221	21	0,9
Ærø	5770	5	0,9
Lejre	29762	25	0,8
Greve	53900	45	0,8
Kerteminde	24208	19	0,8
Allerød	26495	19	0,7
Egedal	45968	32	0,7
Rebild	31160	21	0,7
Hørsholm	25350	16	0,6

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Note: I "HELE LANDET" indgår forhold, hvor kommune er uoplyst. Det drejer sig om 437 tilfælde af 23.834.

Opstilling A.138. Indbyggertal, **antal overtrædelser af våbenloven (ikke straffelovsovertrædelser)** der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Tårnby	44243	295	6,7
Billund	27159	93	3,4
Ishøj	24541	82	3,3
Glostrup	25820	85	3,3
Aabenraa	58342	183	3,1
Lolland	38656	108	2,8
Albertslund	29016	80	2,8
Høje-Taastrup	60100	144	2,4
Guldborgsund	59131	139	2,4
Ballerup	53840	125	2,3
København	672677	1520	2,3
Odsherred	32098	71	2,2
Fredericia	52847	115	2,2
Horsens	98392	209	2,1
Næstved	85009	179	2,1
Odense	212703	446	2,1
Kolding	96081	188	2,0
Brøndby	40663	79	1,9
Norddjurs	36527	69	1,9
Køge	63851	117	1,8
Holbæk	74935	137	1,8
Aarhus	377970	683	1,8
Tønder	36222	65	1,8
Haderslev	55219	99	1,8
Esbjerg	114983	205	1,8
Bornholm	38825	69	1,8
Holstebro	59206	103	1,7
Randers	100278	172	1,7
Sønderborg	74202	127	1,7
Syddjurs	44418	76	1,7
Hjørring	63146	108	1,7
HELE LANDET	6019866	10073	1,7
Vejle	123063	205	1,7
Samsø	3629	6	1,7
Vesthimmerlands	35728	59	1,7

Kalundborg	47977	79	1,6
Aalborg	225877	370	1,6
Vordingborg	44785	73	1,6
Sorø	30710	50	1,6
Vejen	42589	69	1,6
Rødovre	45074	73	1,6
Hvidovre	54155	86	1,6
Ringsted	36035	57	1,6
Faxe	37981	60	1,6
Stevns	23720	37	1,6
Slagelse	80964	126	1,6
Herlev	31856	48	1,5
Silkeborg	102395	153	1,5
Mariagerfjord	41590	62	1,5
Skive	44061	65	1,5
Langeland	11883	17	1,4
Viborg	97717	137	1,4
Vallensbæk	18579	26	1,4
Frederiksberg	106397	146	1,4
Nordfyns	29193	40	1,4
Svendborg	60030	82	1,4
Thisted	42547	57	1,3
Herning	90306	119	1,3
Jammerbugt	37944	50	1,3
Assens	40400	53	1,3
Varde	49434	63	1,3
Frederikshavn	57566	73	1,3
Nyborg	32383	41	1,3
Faaborg-Midtfyn	52318	66	1,3
Roskilde	92354	116	1,3
Kerteminde	24208	30	1,2
Gladsaxe	71135	88	1,2
Brønderslev	36572	45	1,2
Læsø	1694	2	1,2
Ikast-Brande	43312	50	1,2
Helsingør	64233	72	1,1
Ringkøbing-Skjern	55448	61	1,1
Frederikssund	47472	52	1,1
Skanderborg	66130	72	1,1
Middelfart	40502	44	1,1
Lejre	29762	31	1,0

Struer	20172	20	1,0
Lemvig	18590	18	1,0
Solrød	24919	24	1,0
Hedensted	48443	46	0,9
Favrskov	49572	43	0,9
Greve	53900	46	0,9
Furesø	42744	36	0,8
Hillerød	54967	46	0,8
Rebild	31160	24	0,8
Odder	24221	18	0,7
Gribskov	41918	31	0,7
Morsø	19328	13	0,7
Fanø	3307	2	0,6
Lyngby-Taarbæk	58674	35	0,6
Fredensborg	42401	23	0,5
Ærø	5770	3	0,5
Halsnæs	31697	16	0,5
Gentofte	75157	34	0,5
Dragør	14390	6	0,4
Egedal	45968	17	0,4
Rudersdal	57810	20	0,3
Hørsholm	25350	7	0,3
Allerød	26495	6	0,2

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Note: I "HELE LANDET" indgår forhold, hvor kommune er uoplyst. Det drejer sig om 57 tilfælde af 10.073.

Opstilling A.139. Indbyggertal, **antal tilfælde af grov skattesvig mv. (straffelovsovertrædelser) og overtrædelser af skatte- og afgiftslove mv. (ikke straffelovsovertrædelser)** der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Greve	53900	615	11,4
Aabenraa	58342	465	8,0
Guldborgsund	59131	401	6,8
Tårnby	44243	201	4,5
Vejle	123063	550	4,5
Vallensbæk	18579	78	4,2
Ishøj	24541	88	3,6
Slagelse	80964	269	3,3
Glostrup	25820	85	3,3
Albertslund	29016	90	3,1
Helsingør	64233	185	2,9
Lolland	38656	108	2,8
Rødovre	45074	122	2,7
Brøndby	40663	102	2,5
Tønder	36222	90	2,5
Haderslev	55219	127	2,3
Høje-Taastrup	60100	135	2,2
Ballerup	53840	113	2,1
Aalborg	225877	468	2,1
Billund	27159	55	2,0
Kolding	96081	192	2,0
Mariagerfjord	41590	83	2,0
Hvidovre	54155	108	2,0
Horsens	98392	194	2,0
Faxe	37981	73	1,9
Frederikssund	47472	91	1,9
Herlev	31856	61	1,9
HELE LANDET	6019866	11307	1,9
Randers	100278	188	1,9
Rebild	31160	56	1,8
Halsnæs	31697	55	1,7
København	672677	1165	1,7
Hjørring	63146	109	1,7
Hedensted	48443	81	1,7

Frederikshavn	57566	96	1,7
Næstved	85009	141	1,7
Assens	40400	65	1,6
Vordingborg	44785	72	1,6
Fredensborg	42401	68	1,6
Fredericia	52847	84	1,6
Jammerbugt	37944	60	1,6
Rudersdal	57810	90	1,6
Middelfart	40502	63	1,6
Vesthimmerlands	35728	55	1,5
Fanø	3307	5	1,5
Frederiksberg	106397	158	1,5
Gribskov	41918	62	1,5
Gentofte	75157	111	1,5
Hillerød	54967	81	1,5
Odense	212703	313	1,5
Bornholm	38825	57	1,5
Esbjerg	114983	154	1,3
Gladsaxe	71135	93	1,3
Silkeborg	102395	131	1,3
Hørsholm	25350	32	1,3
Vejen	42589	53	1,2
Struer	20172	25	1,2
Sorø	30710	37	1,2
Norddjurs	36527	44	1,2
Brønderslev	36572	42	1,1
Furesø	42744	48	1,1
Aarhus	377970	408	1,1
Kerteminde	24208	26	1,1
Køge	63851	68	1,1
Roskilde	92354	98	1,1
Varde	49434	52	1,1
Nyborg	32383	34	1,0
Faaborg-Midtfyn	52318	54	1,0
Solrød	24919	25	1,0
Svendborg	60030	58	1,0
Syddjurs	44418	42	0,9
Skive	44061	41	0,9
Langeland	11883	11	0,9
Thisted	42547	39	0,9
Allerød	26495	24	0,9

Kalundborg	47977	43	0,9
Ringsted	36035	32	0,9
Odder	24221	21	0,9
Skanderborg	66130	57	0,9
Holbæk	74935	63	0,8
Sønderborg	74202	62	0,8
Ikast-Brande	43312	36	0,8
Ringkøbing-Skjern	55448	46	0,8
Morsø	19328	16	0,8
Samsø	3629	3	0,8
Nordfyns	29193	23	0,8
Egedal	45968	36	0,8
Viborg	97717	74	0,8
Lemvig	18590	14	0,8
Lyngby-Taarbæk	58674	41	0,7
Dragør	14390	10	0,7
Holstebro	59206	40	0,7
Herning	90306	58	0,6
Læsø	1694	1	0,6
Stevns	23720	13	0,5
Favrskov	49572	27	0,5
Odsherred	32098	17	0,5
Ærø	5770	2	0,3
Lejre	29762	10	0,3

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Note: I "HELE LANDET" indgår forhold, hvor kommune er uoplyst. Det drejer sig om 539 tilfælde af 11.307.

Opstilling A.140. Indbyggertal, **antal overtrædelser af miljøloven (ikke straffelovsovertrædelser)** der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Samsø	3629	11	3,0
Odense	212703	644	3,0
Aalborg	225877	586	2,6
Aarhus	377970	942	2,5
Lolland	38656	96	2,5
København	672677	1664	2,5
Gribskov	41918	101	2,4
Tønder	36222	85	2,3
Kalundborg	47977	94	2,0
Odsherred	32098	58	1,8
Guldborgsund	59131	91	1,5
Nordfyns	29193	39	1,3
Sorø	30710	40	1,3
Syddjurs	44418	55	1,2
Stevns	23720	29	1,2
Ærø	5770	7	1,2
Rebild	31160	37	1,2
HELE LANDET	6019866	6783	1,1
Bornholm	38825	42	1,1
Langeland	11883	12	1,0
Hedensted	48443	48	1,0
Lejre	29762	29	1,0
Brønderslev	36572	35	1,0
Vesthimmerlands	35728	34	1,0
Vordingborg	44785	42	0,9
Mariagerfjord	41590	39	0,9
Holbæk	74935	69	0,9
Aabenraa	58342	51	0,9
Faxe	37981	33	0,9
Vejen	42589	37	0,9
Dragør	14390	12	0,8
Varde	49434	41	0,8
Billund	27159	22	0,8

Lemvig	18590	15	0,8
Ringsted	36035	29	0,8
Hjørring	63146	49	0,8
Svendborg	60030	46	0,8
Faaborg-Midtfyn	52318	40	0,8
Norddjurs	36527	27	0,7
Viborg	97717	68	0,7
Halsnæs	31697	22	0,7
Assens	40400	28	0,7
Middelfart	40502	28	0,7
Haderslev	55219	38	0,7
Jammerbugt	37944	26	0,7
Skive	44061	30	0,7
Hillerød	54967	37	0,7
Morsø	19328	13	0,7
Næstved	85009	54	0,6
Skanderborg	66130	42	0,6
Favrskov	49572	31	0,6
Nyborg	32383	20	0,6
Ringkøbing-Skjern	55448	34	0,6
Esbjerg	114983	64	0,6
Frederikshavn	57566	32	0,6
Slagelse	80964	45	0,6
Albertslund	29016	16	0,6
Thisted	42547	23	0,5
Furesø	42744	23	0,5
Silkeborg	102395	55	0,5
Kerteminde	24208	13	0,5
Vejle	123063	65	0,5
Lyngby-Taarbæk	58674	30	0,5
Kolding	96081	49	0,5
Køge	63851	31	0,5
Tårnby	44243	21	0,5
Frederikssund	47472	21	0,4
Fredensborg	42401	17	0,4
Herning	90306	36	0,4
Ikast-Brandø	43312	17	0,4
Randers	100278	39	0,4
Sønderborg	74202	28	0,4
Helsingør	64233	24	0,4
Odder	24221	9	0,4

Horsens	98392	36	0,4
Solrød	24919	9	0,4
Roskilde	92354	32	0,3
Rudersdal	57810	20	0,3
Herlev	31856	11	0,3
Glostrup	25820	8	0,3
Holstebro	59206	18	0,3
Høje-Taastrup	60100	18	0,3
Struer	20172	6	0,3
Gladsaxe	71135	19	0,3
Rødovre	45074	12	0,3
Allerød	26495	7	0,3
Ishøj	24541	6	0,2
Greve	53900	12	0,2
Hvidovre	54155	11	0,2
Egedal	45968	9	0,2
Gentofte	75157	14	0,2
Brøndby	40663	7	0,2
Fredericia	52847	9	0,2
Vallensbæk	18579	3	0,2
Hørsholm	25350	4	0,2
Ballerup	53840	6	0,1
Frederiksberg	106397	4	0,0
Fanø	3307	0	0,0
Læsø	1694	0	0,0

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Note: I "HELE LANDET" indgår forhold, hvor kommune er uoplyst. Det drejer sig om 42 tilfælde af 6.783.

Opstilling A.140. Indbyggertal, **antal overtrædelser af Love vedrørende arbejde, transport mv. (ikke straffelovsovertrædelser)** der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab og antal tilfælde pr. 1.000 indbyggere i kommunerne, ordnet fra højeste til laveste – Danmark, 2025.

OMRÅDE	Antal indbyggere	Antal anmeldelser	Anmeldelser pr. 1.000 indb.
Greve	53900	307	5,7
Rebild	31160	164	5,3
Frederikshavn	57566	253	4,4
Tårnby	44243	172	3,9
Middelfart	40502	154	3,8
Aabenraa	58342	192	3,3
Køge	63851	205	3,2
Fredericia	52847	136	2,6
Lolland	38656	95	2,5
Ringsted	36035	86	2,4
HELE LANDET	6019866	13075	2,2
Albertslund	29016	63	2,2
Solrød	24919	52	2,1
Vordingborg	44785	88	2,0
Ishøj	24541	48	2,0
Bornholm	38825	75	1,9
Vejle	123063	229	1,9
Kolding	96081	171	1,8
Samsø	3629	6	1,7
Mariagerfjord	41590	68	1,6
Slagelse	80964	132	1,6
Kerteminde	24208	39	1,6
Ikast-Brande	43312	66	1,5
Aalborg	225877	332	1,5
Assens	40400	59	1,5
Skanderborg	66130	90	1,4
Randers	100278	134	1,3
Sorø	30710	41	1,3
Herning	90306	120	1,3
Brøndby	40663	54	1,3
Glostrup	25820	34	1,3
København	672677	883	1,3
Vallensbæk	18579	24	1,3
Billund	27159	35	1,3
Roskilde	92354	117	1,3

Hvidovre	54155	68	1,3
Lemvig	18590	23	1,2
Ærø	5770	7	1,2
Faxe	37981	46	1,2
Haderslev	55219	66	1,2
Læsø	1694	2	1,2
Kalundborg	47977	56	1,2
Esbjerg	114983	133	1,2
Odense	212703	245	1,2
Guldborgsund	59131	66	1,1
Høje-Taastrup	60100	66	1,1
Odsherred	32098	35	1,1
Hillerød	54967	58	1,1
Brønderslev	36572	38	1,0
Næstved	85009	86	1,0
Gentofte	75157	73	1,0
Syddjurs	44418	42	0,9
Vejen	42589	39	0,9
Viborg	97717	89	0,9
Fanø	3307	3	0,9
Dragør	14390	13	0,9
Aarhus	377970	330	0,9
Fredensborg	42401	37	0,9
Jammerbugt	37944	33	0,9
Hørsholm	25350	22	0,9
Halsnæs	31697	27	0,9
Thisted	42547	35	0,8
Frederikssund	47472	39	0,8
Ringkøbing-Skjern	55448	45	0,8
Gladsaxe	71135	57	0,8
Silkeborg	102395	82	0,8
Norddjurs	36527	29	0,8
Hjørring	63146	50	0,8
Frederiksberg	106397	84	0,8
Herlev	31856	25	0,8
Varde	49434	38	0,8
Ballerup	53840	41	0,8
Favrskov	49572	37	0,7
Svendborg	60030	44	0,7
Tønder	36222	26	0,7
Gribskov	41918	30	0,7

Vesthimmerlands	35728	25	0,7
Hedensted	48443	33	0,7
Holstebro	59206	40	0,7
Sønderborg	74202	50	0,7
Furesø	42744	28	0,7
Nyborg	32383	21	0,6
Holbæk	74935	48	0,6
Horsens	98392	62	0,6
Morsø	19328	12	0,6
Skive	44061	26	0,6
Egedal	45968	27	0,6
Nordfyns	29193	17	0,6
Allerød	26495	15	0,6
Rudersdal	57810	32	0,6
Lyngby-Taarbæk	58674	32	0,5
Helsingør	64233	33	0,5
Rødovre	45074	23	0,5
Langeland	11883	6	0,5
Lejre	29762	15	0,5
Struer	20172	10	0,5
Faaborg-Midtfyn	52318	25	0,5
Odder	24221	11	0,5
Stevns	23720	9	0,4

Data: statistikbanken.dk Indbyggertallet er opgjort primo 3. kvartal 2025

Note: I "HELE LANDET" indgår forhold, hvor kommune er uoplyst. Det drejer sig om 5.386 tilfælde af 13.075.

BILAG B. Straffeloven, ifølge Retsinformation.dk 7/11-2025 (Lovbekendtgørelse nr. 1294)

Bekendtgørelse af straffeloven

Herved bekendtgøres straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1145 af 5. november 2024, med de ændringer, der følger af § 1 i lov nr. 1674 af 30. december 2024, § 3 i lov nr. 1677 af 30. december 2024, § 1 i lov nr. 53 af 28. januar 2025, lov nr. 54 af 28. januar 2025, § 1 i lov nr. 201 af 25. februar 2025, § 1 i lov nr. 722 af 20. juni 2025, lov nr. 731 af 20. juni 2025, § 2 i lov nr. 734 af 20. juni 2025 og § 1 i lov nr. 735 af 20. juni 2025.

SÆRLIG DEL

12. kapitel

Landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed

§ 98. Den, som foretager en handling, der sigter til ved udenlandsk bistand, ved magtanvendelse eller ved trussel derom at bringe den danske stat eller nogen del af denne under fremmed herredømme eller at løsrive nogen del af staten, straffes med fængsel indtil på livstid.

Stk. 2. Efter bestemmelsen i stk. 1 straffes også den, som med det nævnte formål iværksætter mere omfattende sabotage, produktions- eller trafikstandsning, samt den, der deltager i sådan foranstaltning vidende om, hvortil handlingen sigter.

§ 99. Den, som foretager en handling, der sigter til at påføre den danske stat eller nogen med den for krigstilfælde forbunden stat krig, besættelse eller andre fjendtligheder såsom blokade eller anden tvangsforanstaltning, eller som i øvrigt virker for, at den danske stats bestemmelsesfrihed ved udenlandsk bistand krænkes, straffes med fængsel indtil på livstid.

Stk. 2. Ved besættelse forstås her og andetsteds i kapitlerne 12 og 13 fremmed besættelse af dansk statsområde, når og så længe den påtvinges landet ved magtanvendelse eller trussel derom.

§ 100. Den, som ved offentlige udtalelser tilskynder til, eller som fremkalder øjensynlig fare for fjendtlige forholdsregler mod den danske stat, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, som ved offentlige udtalelser tilskynder til, eller som fremkalder øjensynlig fare for fremmed magts indblanding i den danske stats anliggender, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 101. Den, som med krig, besættelse eller andre fjendtligheder for øje foretager nogen handling, hvorved bistand til fjenden forberedes, straffes med fængsel indtil 16 år.

§ 101 a. Den, der har dansk indfødsret eller bopæl i den danske stat, og som under en væbnet konflikt, i hvilken den danske stat er part, er tilsluttet en væbnet styrke for en part, som kæmper mod den danske stat, straffes med fængsel indtil 12 år. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil på livstid. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor den pågældende har deltaget i kamphandlinger.

Stk. 2. Den, der hverver en person med dansk indfødsret eller bopæl i den danske stat til en væbnet styrke under de omstændigheder, der er beskrevet i stk. 1, eller som offentligt tilskynder en sådan person til at tilslutte sig fjendtlige styrker i sådanne konflikter, straffes med fængsel indtil 12 år. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 16 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser af systematisk eller organiseret karakter.

§ 102. Den, som uden for de tilfælde, der er nævnt i § 101 a, under krig eller besættelse yder fjenden bistand ved råd eller dåd eller til fremme af fjendtlig interesse svækker den danske stats eller dens forbundsfælles kampdygtighed, straffes med fængsel indtil 16 år.

Stk. 2. Som bistand til fjenden anses således følgende forhold:

- 1) Hvervning til eller tjenstgøring i fjendtlig krigs- eller besættelsesmagts væbnede styrker eller i tilknytning til disse virkende militære eller politimæssige korps eller lignende korps eller organisationer.
- 2) Udførelse af hverv som civil funktionær under fjendtlig krigs- eller besættelsesmagts politi- eller fængselsvæsen, for så vidt hvervet omfatter deltagelse i afhøring eller bevogtning af fanger.
- 3) Angiveri eller lignende medvirken til, at nogen af fjendtlig myndighed eller dermed samarbejdende organisation eller person anholdes eller udsættes for anholdelse eller overlast.
- 4) Propaganda til fordel for fjendtlig krigs- eller besættelsesmagt, herunder virksomhed som udgiver, redaktør eller forretningsfører ved dagblad, tidsskrift, forlag eller pressebureau, der arbejder til fremme af fjendtlig interesse.
- 5) Ydelse af væsentlig økonomisk støtte til fremme af propaganda af den under nr. 4 nævnte art eller til parti eller organisation, der på utilbørlig måde samarbejder med den fjendtlige krigs- eller besættelsesmagt eller virker til fremme af dennes interesser.

Stk. 3. Har angiveri, jf. stk. 2, nr. 3, fundet sted under sådanne omstændigheder, at gerningsmanden har indset, at nogen derved blev udsat for overhængende fare for at miste livet, lide alvorlig skade på legeme eller helbred, blive ført ud af landet eller blive berøvet friheden i længere tid, eller er overtrædelse af §§ 245, 246 eller 250 begået for derved at fremtvinge forklaring eller tilståelse eller i øvrigt som led i mishandling af fanger, kan fængsel på livstid idømmes.

§ 103. Den, som under krig eller besættelse eller under truende udsigt dertil misligholder en kontrakt, der vedrører de af den danske stat i den anledning truffene foranstaltninger, eller som på anden måde modvirker sådanne foranstaltninger, straffes med fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Har misligholdelsen fundet sted af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 104. Den, som på utilbørlig måde, direkte eller gennem mellemlid, i erhvervsmæssig henseende samarbejder med fjendtlig krigs- eller besættelsesmagt, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Stk. 2. Strafansvar efter stk. 1 kan pålægges enhver, der har haft en ledende stilling i vedkommende virksomhed. Strafansvar kan ligeledes pålægges andre i virksomheden beskæftigede personer, når der for deres vedkommende foreligger en særligt stødende optræden.

Stk. 3. Ved afgørelsen af, om og i hvilken grad forholdet må anses for utilbørligt, vil foruden virksomhedens betydning for den fjendtlige krigs- eller besættelsesmagt navnlig være at tage i betragtning, hvorvidt vedkommende

- 1) selv har været aktiv for at få forretningsforbindelse indledet, fortsat eller udvidet,
- 2) i fjendens interesse på eget initiativ har foretaget en omlægning af virksomheden eller ydet eller forsøgt at yde større eller hurtigere produktion end påkrævet,
- 3) har påkaldt fjendens bistand overfor danske myndigheder til fremme af sine interesser,
- 4) har hindret eller søgt at hindre danske myndigheder i at få fuld adgang til at blive bekendt med virksomhedens forhold eller
- 5) har opnået eller søgt at opnå urimelig fortjeneste eller andre fordele, der ikke har været forretningsmæssig rimeligt begrundede.

§ 105. Den, som under besættelse foretager en handling, der sigter til at formå besættelsesmagten eller nogen med denne samarbejdende organisation eller person til at krænke danske myndigheders bestemmelsesfrihed, eller som på utilbørlig måde udnytter forbindelse med besættelsesmagten eller nogen med denne samarbejdende organisation eller person til at skaffe sig eller andre særlig fordel, straffes med fængsel indtil 8 år.

§ 106. Den, som handler mod statens tarv under varetagelsen af et ham overdraget hverv til på statens vegne at forhandle eller afgøre noget med fremmed stat, straffes med fængsel indtil 16 år.

§ 107. Den, som i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller giver meddelelse om forhold, som af hensyn til danske stats- eller samfundsinteresser skal holdes hemmelige, straffes, hvad enten meddelelsen er rigtig eller ej, for spionage med fængsel indtil 16 år.

Stk. 2. Såfremt det drejer sig om de i § 109 nævnte forhold, eller handlingen finder sted under krig eller besættelse, kan straffen stige indtil fængsel på livstid.

§ 108. Den, som, uden at forholdet falder ind under § 107, i øvrigt foretager noget, hvorved fremmed efterretningstjeneste sættes i stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område, herunder samarbejde om at udøve påvirkningsvirksomhed med henblik på at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Såfremt det drejer sig om efterretninger vedrørende militære anliggender, eller virksomheden finder sted under krig eller besættelse, kan straffen stige indtil fængsel i 12 år. Det samme gælder, hvis påvirkningsvirksomheden efter stk. 1 udøves i forbindelse med de valg og stemmeafgivelser, der er omfattet af § 116.

§ 109. Den, som røber eller videregiver meddelelse om statens hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger i sager, hvorpå statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater beror, eller som angår betydelige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet, straffes med fængsel indtil 12 år.

Stk. 2. Foretages de nævnte handlinger uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 110. Den, som forfalsker, ødelægger eller bortskaffer noget dokument eller anden genstand, der er af betydning for statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater, straffes med fængsel indtil 16 år.

Stk. 2. Foretages de nævnte handlinger uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 110 a. Med bøde eller fængsel indtil 3 år straffes den, som forsætligt eller uagtsomt uden behørig tilladelse

1) beskriver, fotograferer eller på anden måde afbilder danske ikke almentilgængelige militære forsvarsanlæg, depoter, enheder, våben, materiel el. lign., eller som mangfoldiggør eller offentliggør sådanne beskrivelser eller afbildninger,

2) offentliggør bestemmelser, der vedrører danske stridskræfters mobilisering og andet krigsberedskab.

Stk. 2. Med bøde straffes den, som forsætligt eller uagtsomt uden behørig tilladelse optager fotografier fra luftfartøj over dansk statsområde eller offentliggør sådanne ulovligt optagne fotografier.

§ 110 b. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som medvirker til neutralitetskrænkelser mod den danske stat fra en fremmed magts side.

§ 110 c. Den, som overtræder bestemmelser eller forbud, som i henhold til lov måtte være givet til værn for statens forsvars- eller neutralitetsforanstaltninger, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 5 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år straffes den, som overtræder bestemmelser eller forbud, som i henhold til lov måtte være givet til gennemførelse af statens forpligtelser som medlem af Forenede Nationer.

Stk. 3. Med samme straf som i stk. 2 straffes den, der overtræder bestemmelser indeholdt i eller udstedt i medfør af Rådets foranstaltninger, som er vedtaget med hjemmel i artikel 60, 301 eller 308 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab eller artikel 215 eller 352 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, og som tager sigte på helt eller delvis at afbryde eller indskrænke de finansielle eller økonomiske forbindelser med et eller flere lande uden for Den Europæiske Union eller på restriktive foranstaltninger over for enkeltpersoner, grupper af personer eller juridiske personer.

Stk. 4. Med samme straf som i stk. 2 straffes den, der overtræder lovgivningen om våben og eksplosivstoffer, hvis overtrædelsen vedrører restriktive foranstaltninger.

Stk. 5. Med samme straf som i stk. 2 straffes endvidere den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 4, handler med, importerer, eksporterer, sælger, køber, overfører, gennemfører transit med eller transporterer våben eller øvrige produkter på Den Europæiske Unions fælles liste over militært udstyr eller yder mæglervirksomhed eller teknisk bistand eller leverer andre tjenesteydelser med forbindelse til de nævnte våben og øvrige produkter, hvis adfærden er omfattet af EU's restriktive foranstaltninger.

Stk. 6. Begås en forbrydelse som nævnt i stk. 1 uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år. Begås en forbrydelse som nævnt i stk. 2-5 uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 110 d. Begås nogen af de i kapitlerne 25, 26 og 27 omhandlede forbrydelser mod et fremmed statsoverhoved eller lederen af en fremmed diplomatisk mission, kan den der foreskrevne straf forhøjes med indtil det halve, medmindre forholdet er omfattet af kapitel 13.

§ 110 e. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, der offentlig forhåner en fremmed nation, en fremmed stat, dens flag eller andet anerkendt nationalmærke eller De Forenede Nationers eller Det Europæiske Råds flag.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds gør sig skyldig i utilbørlig behandling af et skrift, der har væsentlig religiøs betydning for et anerkendt trossamfund, eller en genstand, der fremstår som et sådant skrift.

§ 110 f. De i dette kapitel omhandlede forbrydelser er i alle tilfælde genstand for offentlig påtale, der sker efter justitsministerens påbud.

13. kapitel

Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.

§ 111. Den, som foretager en handling, der sigter til ved udenlandsk bistand, ved magtanvendelse eller trussel derom at forandre statsforfatningen eller sætte den ud af kraft, straffes med fængsel indtil på livstid.

§ 112. Den, som foretager nogen handling, der sigter til at berøve kongen eller den, der med hjemmel i forfatningen fører regeringen, livet, straffes med fængsel ikke under 6 år.

§ 113. Den, som antaster Folketingets sikkerhed eller frihed eller i øvrigt foretager nogen handling, der sigter til ved magtanvendelse eller trussel derom at aftvinge Folketinget nogen beslutning eller hindre det i frit at udøve sin virksomhed, straffes med fængsel indtil 16 år eller under særligt skærpende omstændigheder på livstid.

Stk. 2. Samme straf kommer til anvendelse på den, der på tilsvarende måde angriber eller overtvang mod kongen eller den, der med hjemmel i forfatningen fører regeringen, eller mod ministrene, Rigsretten eller Højesteret.

§ 114. For terrorisme straffes med fængsel indtil på livstid den, som med forsæt til at skræmme en befolkning i alvorlig grad eller uretmæssigt at tvinge danske eller udenlandske offentlige myndigheder eller en international organisation til at foretage eller undlade at foretage en handling eller at destabilisere eller ødelægge et lands eller en international organisations grundlæggende politiske, forfatningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige strukturer begår en eller flere af de følgende handlinger, når handlingen i kraft af sin karakter eller den sammenhæng, hvori den begås, kan tilføje et land eller en international organisation alvorlig skade:

- 1) Manddrab efter § 237.
- 2) Grov vold efter § 245 eller § 246.
- 3) Frihedsberøvelse efter § 261.
- 4) Forstyrrelse af trafiksikkerheden efter § 184, stk. 1, retsstridige forstyrrelser i driften af almindelige samfærdselsmidler m.v. efter § 193, stk. 1, eller groft hærværk efter § 291, stk. 2, hvis disse overtrædelser begås på en måde, der kan bringe menneskeliv i fare eller forårsage betydelige økonomiske tab.
- 5) Kapring af transportmidler efter § 183 a.
- 6) Overtrædelser af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer under særligt skærpende omstændigheder efter § 192 a.
- 7) Brandstiftelse efter § 180, sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud, jernbane- eller anden transportulykke efter § 183, stk. 1 og 2, sundhedsfarlig forurening af vandforsyningen efter § 186, stk. 1, sundhedsfarlig forurening af ting bestemt til almindelig udbredelse m.v. efter § 187, stk. 1.
- 8) Besiddelse eller anvendelse m.v. af radioaktive stoffer efter § 192 b.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der med det i stk. 1 nævnte forsæt transporterer våben eller eksplosivstoffer.

Stk. 3. Endvidere straffes på samme måde den, som med det i stk. 1 nævnte forsæt truer med at begå en af de i stk. 1 og 2 nævnte handlinger.

§ 114 a. Begås en af de i nr. 1-8 nævnte handlinger, uden at forholdet omfattes af § 114, kan straffen overstige den højeste for lovovertrædelser foreskrevne straf indtil det dobbelte. Hvis den

højeste straf, der er foreskrevet for den pågældende handling, er mindre end 4 års fængsel, kan straffen dog stige til fængsel indtil 6 år.

1) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 183 a, § 184, stk. 1, § 192 a, § 193, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, 250, § 252, stk. 1, § 266, § 288 eller § 291, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 1 i konventionen af 16. december 1970 om bekæmpelse af ulovlig bemægtigelse af luftfartøjer, artikel 1 i konventionen af 23. september 1971 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod den civile luftfarts sikkerhed eller artikel II i protokollen af 24. februar 1988 til bekæmpelse af ulovlige voldshandlinger i lufthavne, der betjener den internationale civile luftfart.

2) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 184, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, 250, § 252, stk. 1, § 260, § 261, stk. 1 eller 2, § 266 eller § 291, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 2 i konventionen af 14. december 1973 om forebyggelse af og straf for forbrydelser mod internationalt beskyttede personer, herunder diplomatiske repræsentanter.

3) Overtrædelse af § 261, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 1 i den internationale konvention af 17. december 1979 imod gidseltagning.

4) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 186, stk. 1, §§ 192 a, 192 b, 237, 244, 245, 246, 260, 266, 276, 278, 279, 279 a, 281, 288 eller § 291, stk. 2, når handlingen er omfattet af artikel 7 i IAEA-konventionen (Det Internationale Atomenergiagenturs konvention) af 3. marts 1980 om fysisk beskyttelse af nukleare materialer.

5) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 183 a, § 184, stk. 1, § 192 a, § 193, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, § 252, stk. 1, §§ 260, 266, 288 eller § 291, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 3 i konventionen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod søfartssikkerheden eller artikel 2 i protokollen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod sikkerheden for fastgjorte platforme, der befinder sig på kontinentalsokkelen.

6) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 183 a, § 184, stk. 1, § 186, stk. 1, § 192 a, § 193, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, 250, § 252, stk. 1, § 266 eller § 291, stk. 2, når handlingen er omfattet af artikel 2 i den internationale konvention af 15. december 1997 til bekæmpelse af terrorbombninger.

7) Overtrædelse af § 192 b, § 260 eller § 266, når handlingen er omfattet af artikel 2 i den internationale konvention af 13. april 2005 til bekæmpelse af nuklear terrorisme.

8) Overtrædelse af § 183, stk. 1 eller 2, når der er tale om forvoldelse af sprængning rettet mod en offentlig bygning eller institution.

§ 114 b. Med fængsel indtil 12 år straffes den, som

1) direkte eller indirekte yder økonomisk støtte til,

2) direkte eller indirekte tilvejebringer eller indsamler midler til eller

3) direkte eller indirekte stiller penge, andre formuegoder eller finansielle eller andre lignende ydelser til rådighed for

en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a.

§ 114 c. Med fængsel indtil 12 år straffes den, som hverver en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a eller til at slutte sig til en gruppe eller sammenslutning for at fremme, at gruppen eller sammenslutningen begår handlinger af denne karakter. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 16 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser af systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som hverver en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 b eller til at slutte sig til en gruppe eller sammenslutning for at fremme, at gruppen eller sammenslutningen begår handlinger af denne karakter.

Stk. 3. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som lader sig hverve til at begå handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a. Er den pågældende tilsluttet en væbnet styrke, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år eller under særligt skærpende omstændigheder til fængsel indtil på livstid. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor den pågældende har deltaget i kamphandlinger.

§ 114 d. Med fængsel indtil 12 år straffes den, som træner, instruerer eller på anden måde oplærer en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a med viden om, at personen har til hensigt at anvende færdighederne til dette formål. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 16 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser af systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som træner, instruerer eller på anden måde oplærer en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 b med viden om, at personen har til hensigt at anvende de tillærte færdigheder til dette formål.

Stk. 3. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som lader sig træne, instruere eller på anden måde opføre til at begå handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a.

§ 114 e. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som i øvrigt fremmer virksomheden for en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af §§ 114, 114 a, 114 b, 114 c eller 114 d. Er den pågældende tilsluttet en væbnet styrke, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år eller under særligt skærpende omstændigheder til fængsel indtil 16 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor den pågældende har deltaget i kamphandlinger.

§ 114 f. Den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 114-114 e, deltager i eller yder væsentlig økonomisk eller anden væsentlig støtte til korps, gruppe eller sammenslutning, der har til hensigt ved magtanvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen, straffes med fængsel indtil 8 år.

§ 114 g. Den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 114-114 f, deltager i ulovlig militær organisation eller gruppe, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 114 h. Med fængsel indtil 8 år straffes den, der under skærpende omstændigheder i strid med lovgivningen om ikke spredning af masseødelæggelsesvåben m.v.

1) udfører produkter med dobbelt anvendelse uden tilladelse,

2) til brug for myndighedernes afgørelser om produkter med dobbelt anvendelse giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse eller

3) handler i strid med vilkår, der er fastsat i myndighedernes afgørelser om produkter med dobbelt anvendelse.

§ 114 i. Den, der fra en gruppe eller sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a, modtager økonomisk støtte i penge eller andre ydelser til brug for oprettelse eller drift af en institution eller virksomhed eller til lignende formål her i landet, straffes med fængsel indtil 8 år.

§ 114 j. Den, der har dansk indfødsret eller bopæl i den danske stat, og som uden tilladelse indrejser eller opholder sig i et område som nævnt i stk. 3, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for indrejse og ophold som led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv.

Stk. 3. Justitsministeren kan efter forhandling med udenrigsministeren og forsvarsministeren fastsætte regler om, at et område, hvor en gruppe eller sammenslutning som nævnt i § 114 e er part i en væbnet konflikt, skal være omfattet af stk. 1. Folketinget kan ved en folketingsbeslutning ophæve regler fastsat af justitsministeren efter 1. pkt.

Stk. 4. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger til det, tillader efter ansøgning, at en person indrejser eller opholder sig i et område som nævnt i stk. 1, hvis indreisen eller opholdet har et anerkendelsesværdigt formål. En tilladelse kan omfatte en gruppe af personer, der er tilknyttet en bestemt virksomhed eller organisation m.v.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af ansøgninger efter stk. 4, herunder om fristen herfor. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte, at afgørelser efter stk. 4 ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 115. Begås, uden at forholdet falder ind under §§ 112 og 113, nogen af de i kapitlerne 25, 26 og 27 omhandlede forbrydelser mod kongen eller den, der med hjemmel i forfatningen fører regeringen, forhøjes de i de nævnte bestemmelser foreskrevne straffe indtil det dobbelte.

Stk. 2. Begås nogen af de nævnte forbrydelser mod dronningen, enkedronningen eller tronfølgeren, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 116. Den, som hindrer foretagelsen af valg til Folketinget, Færøernes lagting eller til kommunale eller andre offentlige råd eller myndigheder eller gør forsøg herpå, eller som forvansker et valgs udfald eller umuliggør opgørelsen, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Samme straf finder anvendelse, når sådanne handlinger foretages ved lovhjemlede umiddelbare stemmeafgivninger i offentlige anliggender.

§ 117. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som ved de i § 116 omhandlede valg eller stemmeafgivninger

1) uberettiget skaffer sig eller andre adgang til at deltage i afstemningen,

2) ved ulovlig tvang (§ 260), ved frihedsberøvelse eller ved misbrug af overordningsforhold søger at formå nogen til at stemme på en bestemt måde eller til at undlade at stemme,

3) ved svig bevirker, at nogen mod sin hensigt afholder sig fra at stemme, eller at hans stemmeafgivning bliver ugyldig eller virker anderledes end tilsigtet,

4) yder, lover eller tilbyder formuefordel for at påvirke nogen til at stemme på en vis måde eller til at undlade at stemme,

5) modtager, fordrer eller lader sig tilsige formuefordel for at stemme på en vis måde eller for at undlade at stemme.

§ 118. Den, som ved magtanvendelse eller trussel derom eller under udnyttelse af frygt for fremmed magts indgriben hindrer eller søger at hindre offentlige myndigheder i den frie udøvelse af deres virksomhed, straffes, når handlingen foretages med det formål at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen, med fængsel indtil 12 år.

Stk. 2. Samme straf finder anvendelse på den, som i den i stk. 1 nævnte hensigt og ved anvendelse af de der nævnte midler alvorligt krænker ytringsfriheden eller hindrer foreninger eller andre sammenslutninger i frit at udøve deres lovlige virksomhed.

Stk. 3. Med samme straf anses endvidere den, der i den i stk. 1 nævnte hensigt og under anvendelse af de der nævnte midler begår den i § 193 omhandlede forbrydelse eller lignende alment skadelig handling.

§ 118 a. De i §§ 111-115 og 118 omhandlede forbrydelser er i alle tilfælde genstand for offentlig påtale, der sker efter justitsministerens påbud.

Kapitel 13 a

Visse internationale forbrydelser

§ 118 b. For aggressionsforbrydelse straffes den, som foretager en aggressionshandling, der efter sin karakter, sin grovhed og sit omfang udgør en åbenbar overtrædelse af FN-pagten.

Stk. 2. Ved en aggressionshandling forstås en stats brug af væbnet magt mod en anden stats suverænitet, territoriale integritet eller politiske uafhængighed eller på en måde, som i øvrigt er i strid med FN-pagten.

Stk. 3. Strafansvar for en aggressionsforbrydelse kan kun pålægges den, der kan udøve faktisk kontrol over eller styre en stats politiske eller militære handlinger.

§ 118 c. For folkedrab straffes den, som i den hensigt helt eller delvis at ødelægge en national, etnisk, racemæssig eller religiøs gruppe som sådan foretager en eller flere af følgende handlinger:

- 1) Dræber et eller flere medlemmer af gruppen.
- 2) Påfører et eller flere medlemmer af gruppen alvorlig fysisk eller psykisk skade.
- 3) Påfører et eller flere medlemmer af gruppen livsvilkår, der sigter til at bevirke gruppens hele eller delvise fysiske ødelæggelse.
- 4) Pålægger foranstaltninger mod et eller flere medlemmer af gruppen, der sigter til at bevirke, at fødsler inden for gruppen forhindres.
- 5) Tvangsforflytter et eller flere af gruppens børn under 18 år til en anden gruppe.

Stk. 2. For tilskyndelse til folkedrab straffes den, som i den hensigt helt eller delvis at ødelægge en national, etnisk, racemæssig eller religiøs gruppe som sådan direkte og offentligt tilskynder nogen til at foretage en af handlingerne nævnt i stk. 1.

§ 118 d. For forbrydelser mod menneskeheden straffes den, der som led i et omfattende eller systematisk angreb mod en civilbefolkning foretager en eller flere af følgende handlinger:

- 1) Dræber en person.
- 2) Udrydder dele af en befolkning, herunder ved at påtvinge dele af en befolkning livsvilkår, der sigter til at bevirke, at befolkningen delvis udryddes.
- 3) Udsætter en person for slaveri.
- 4) Deporterer eller tvangsforflytter en befolkning i strid med folkeretten.
- 5) Fængsler eller på anden alvorlig måde berøver en person friheden i strid med folkeretten.
- 6) Påfører en person i vedkommendes varetægt eller kontrol stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse (tortur).
- 7) Udsætter en person for voldtægt, seksuelt slaveri, tvungen prostitution, påtvungen graviditet, tvangssterilisering eller anden form for seksuel eller reproduktiv vold af lignende grovhed.
- 8) Tvinger en person til at indgå ægteskab eller til en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller andet ægteskabslignende forhold med en anden person.
- 9) Udsætter et eller flere medlemmer af en identificerbar gruppe eller et identificerbart fællesskab for alvorlig berøvelse af grundlæggende menneskerettigheder på baggrund af race, nationalitet,

etnicitet, køn, seksuel orientering, kulturelt eller religiøst tilhørsforhold eller politisk overbevisning eller af andre grunde, der er almindeligt anerkendte som værende i strid med folkeretten (forfølgelse).

10) Anholder, tilbageholder eller bortfører en person og nægter at anerkende frihedsberøvelsen eller at give informationer om, hvad der er sket eller vil ske med denne person, eller om personens opholdssted, når handlingen er udført for at unddrage den pågældende fra retsbeskyttelse og er udført på vegne af eller med samtykke, støtte eller tilladelse fra en stat eller organisation (tvangsforsvinning).

11) Foretager en umenneskelig handling af samme eller lignende karakter som de handlinger, der er omfattet af nr. 1-10, inden for rammen af et institutionaliseret regime baseret på en racemæssig gruppes systematiske undertrykkelse af og dominans over en eller flere andre racemæssige grupper og med den hensigt at opretholde regimet (apartheid).

12) Foretager en anden umenneskelig handling af lignende karakter, der forårsager stor fysisk eller psykisk lidelse eller alvorlig skade på legeme eller helbred.

§ 118 e. For krigsforbrydelser mod personer straffes den, der i tilknytning til en væbnet konflikt foretager en eller flere af følgende handlinger:

1) Dræber en beskyttet person.

2) Påfører en beskyttet person

a) stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse med det formål at skaffe oplysninger eller en tilståelse fra nogen, med det formål at afstraffe, skræmme eller tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, på baggrund af enhver form for forskelsbehandling eller på baggrund af et formål af lignende karakter (tortur),

b) stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse (umenneskelig behandling) eller

c) stor fysisk eller psykisk smerte eller lidelse eller alvorlig skade på legeme eller helbred.

3) Udsætter en beskyttet person for slaveri.

4) Udsætter en beskyttet person for voldtægt, seksuelt slaveri, tvungen prostitution, påtvungen graviditet, tvangssterilisering eller anden form for seksuel eller reproduktiv vold af lignende grovhed.

5) Tager en beskyttet person som gidsel.

6) Indkalder eller hverver et barn under 15 år til tjeneste i væbnede styrker eller grupper eller bruger et barn under 15 år til aktiv deltagelse i fjendtligheder.

7) Udsætter en beskyttet person for et medicinsk, biologisk eller videnskabeligt forsøg, der medfører død eller alvorlig fare for personens liv eller helbred.

- 8) Deporterer, tvangsforflytter eller frihedsberøver en beskyttet person i strid med den humanitære folkeret.
- 9) Idømmer eller iværksætter en straf over for en beskyttet person i strid med retten til en retfærdig rettergang efter den humanitære folkeret.
- 10) Groft krænker en beskyttet eller afdød persons værdighed ved ydmygende, nedværdigende eller anden krænkende behandling.
- 11) Skader en modstander, der har overgivet sig betingelsesløst eller er ukampdygtig, eller en parlamentær.
- 12) Erklærer modpartens borgeres rettigheder og adgang til sagsanlæg for ophævet, midlertidigt suspenderet eller udelukket fra at blive gjort gældende ved domstolene.

Stk. 2. For krigsforbrydelser mod personer straffes også den, der i tilknytning til en international væbnet konflikt foretager en eller flere af følgende handlinger:

- 1) Overfører en del af sin egen civilbefolkning til et besat område.
- 2) Tvinger en statsborger af modparten til at deltage i kamphandlinger mod sit eget land.
- 3) Tvinger en beskyttet person til at gøre tjeneste i en fjendtlig magts styrker.

Stk. 3. Ved beskyttet person forstås en person, der ikke eller ikke længere tager direkte del i fjendtlighederne, eller som i øvrigt er beskyttet efter den humanitære folkeret.

§ 118 f. For krigsforbrydelser mod ejendom straffes den, der i tilknytning til en væbnet konflikt foretager en eller flere af følgende handlinger:

- 1) Plyndrer.
- 2) Beslaglægger, konfiskerer, ødelægger eller tilegner sig ejendom, når handlingen ikke er retfærdiggjort af tvingende militær nødvendighed.
- 3) Ødelægger eller tilegner sig kulturværdier i stort omfang i strid med UNESCO-konventionen af 14. maj 1954 om beskyttelse af kulturværdier i tilfælde af væbnet konflikt og dennes 2. protokol.
- 4) Plyndrer, begår tyveri af eller udfører hærværk mod eller uretmæssigt anvender kulturværdier i strid med UNESCO-konventionen af 14. maj 1954 om beskyttelse af kulturværdier i tilfælde af væbnet konflikt og dennes 2. protokol.

§ 118 g. For krigsforbrydelser mod humanitære indsatser eller kendemærker straffes den, der i tilknytning til en væbnet konflikt foretager en eller flere af følgende handlinger:

- 1) Angriber personel, installationer, materiel, enheder eller befordringsmidler, der er involveret i humanitære indsatser eller fredsbevarende missioner i overensstemmelse med FN-pagten eller

lignende internationale fredsbevarende missioner, og som er berettiget til beskyttelse efter den humanitære folkeret.

2) Angriber personel, bygninger, materiel eller sanitetsenheder eller -transporter, der i overensstemmelse med den humanitære folkeret anvender et af Genèvekonventionernes, herunder disses tillægsprotokollers, beskyttede kendemærker eller emblemer eller anden identifikationsmetode.

3) Misbruger parlamentærflag, fjendens flag, FN-flag eller militære symboler eller uniformer eller Genèvekonventionernes, herunder disses tillægsprotokollers, beskyttede kendemærker, hvor misbruget uagtsoomt har død eller alvorlig personskade til følge.

§ 118 h. For krigsforbrydelser ved anvendelse af forbudte kampmetoder straffes den, der i tilknytning til en væbnet konflikt foretager en eller flere af følgende handlinger:

1) Måletter angreb mod civilbefolkningen som sådan eller mod civile, der ikke tager direkte del i fjendtlighederne.

2) Udsulter civile som kampmetode ved at fratage, unddrage eller nægte dem adgang til mad eller genstande, der er uundværlige for deres overlevelse, herunder ved at forhindre nødhjælpsforsyninger i at komme frem.

3) Angriber civile ejendomme eller genstande, herunder bygninger, der anvendes til religion, uddannelse, kunst, videnskab eller velgørende formål, eller historiske mindesmærker, hospitaler eller områder, hvor syge og sårede opsamles, når de nævnte ejendomme eller genstande, bygninger, mindesmærker eller områder ikke udgør militære mål.

4) Angriber kulturværdier under beskyttelse eller forhøjet beskyttelse eller anvender kulturværdier under forhøjet beskyttelse eller deres umiddelbare omgivelser til støtte for militær aktion i strid med UNESCO-konventionen af 14. maj 1954 om beskyttelse af kulturværdier i tilfælde af væbnet konflikt og dennes 2. protokol.

5) Dræber eller sårer en modstander ved at besvige denne til at tro, at gerningspersonen har ret til beskyttelse.

6) Beordrer eller truer med, at der ikke vil blive vist nåde.

7) Angriber med viden om, at det vil forårsage vilkårlig skade på civile personer eller tab af deres liv, skade på civile ejendomme eller genstande eller udbredt, langvarig og alvorlig skade på naturmiljøet, der klart overstiger den forventede konkrete og direkte militære fordel.

8) Anvender tilstedeværelsen af en beskyttet person, jf. § 118 e, stk. 3, til at opnå, at visse steder, områder eller væbnede styrker ikke kan gøres til militære mål.

9) Angriber byer, landsbyer, boliger eller bygninger, der ikke forsvares, og som ikke udgør militære mål.

§ 118 i. For krigsforbrydelser ved anvendelse af forbudte kampmidler straffes den, der i tilknytning til en væbnet konflikt anvender et eller flere af følgende kampmidler:

1) Gift eller giftige våben.

2) Biologiske eller kemiske våben.

3) Projektiler, der nemt udvides eller udflades i den menneskelige krop.

4) Våben, hvis primære våbenvirkning er at påføre den menneskelige krop skade ved sprængstykker, som ikke kan opfanges ved en røntgenundersøgelse.

5) Laservåben, der er specifikt designet til som dets eneste eller en af dets våbenvirkninger at forårsage permanent blindhed.

§ 118 j. En militær eller civil leder eller en person, der faktisk handler som sådan, straffes for folke-drab, forbrydelser mod menneskeheden eller krigsforbrydelser, hvis personer under vedkommendes myndighed og kontrol begår en forbrydelse som nævnt i §§ 118 c-118 i og forbrydelsen er en følge af, at lederen ikke har udøvet behørig kontrol over dem, hvis

1) lederen vidste eller burde have vidst, at personerne under vedkommendes myndighed og kontrol havde påbegyndt en sådan forbrydelse, eller at den var umiddelbart forestående, og

2) lederen undlod at iværksætte nødvendige og rimelige tiltag, som stod i vedkommendes magt, for at hindre eller standse forbrydelsen eller undlod at rapportere forholdet til en kompetent myndighed for strafforfølgning.

§ 118 k. Overtrædelse af § 118 b, § 118 c, stk. 1, § 118 d eller § 118 j, jf. § 118 b, § 118 c, stk. 1, eller § 118 d, straffes med fængsel indtil på livstid.

Stk. 2. Overtrædelse af §§ 118 e, 118 h eller 118 i eller § 118 j, jf. §§ 118 e, 118 h eller 118 i, straffes med fængsel indtil 16 år.

Stk. 3. Overtrædelse af § 118 c, stk. 2, § 118 f, § 118 g eller § 118 j, jf. § 118 c, stk. 2, § 118 f eller § 118 g, straffes med fængsel indtil 12 år.

Stk. 4. Straffen for overtrædelse af §§ 118 e, 118 g, 118 h eller 118 i eller § 118 j, jf. §§ 118 e, 118 g, 118 h eller 118 i, kan stige indtil fængsel på livstid, når overtrædelsen er af særlig grov beskaffenhed, herunder når overtrædelsen omfatter drab.

Stk. 5. Ved fastsættelsen af straffen for overtrædelse af §§ 118 e-118 i eller § 118 j, jf. §§ 118 e-118 i, skal det i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, at handlingen er begået som led i en plan eller politik eller som led i omfattende forbrydelser af nævnte art.

Stk. 6. §§ 118 d-118 i finder også anvendelse på handlinger foretaget før den 1. januar 2025, hvis handlingen kan straffes efter regler, som var gældende på gerningstidspunktet, og handlingen efter folkeretten udgjorde en forbrydelse mod menneskeheden eller en krigsforbrydelse på gerningstidspunktet. Straffen kan ikke overskride den straf, som ville være blevet idømt efter de på gerningstidspunktet gældende bestemmelser, som handlingen kan straffes efter.

§ 118 1. For tortur straffes med fængsel indtil 12 år den, der virker i dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, eller som udøver en funktion, der svarer til eller kan ligestilles hermed, og som påfører en anden person stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse, eller som opfordrer til, samtykker i eller på lignende måde indvilliger i, at en sådan smerte eller lidelse påføres af en tredjeperson

- 1) for at skaffe oplysninger eller en tilståelse fra nogen,
- 2) for at afstraffe, skræmme eller tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget,
- 3) på baggrund af enhver form for forskelsbehandling, herunder den pågældendes køn, race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, politiske overbevisning, sociale status, handicap, tro, seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika, eller
- 4) på baggrund af et formål af lignende karakter som formålene i nr. 1-3.

14. kapitel

Forbrydelser mod den offentlige myndighed m.v.

§ 119. Den, som øver vold, truer med at øve vold eller offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter trussel om vold mod nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, eller at forholdet er begået mod den pågældende i dennes fritid.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som, uden at forholdet falder ind under stk. 1, fremsætter trusler om vold, om frihedsberøvelse eller om sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold mod nogen, der af det offentlige er tillagt domsmyndighed eller myndighed til at træffe afgørelse vedrørende retsforhold eller vedrørende håndhævelse af statens straffemyndighed, i anledning af udførelsen af tjenesten eller hvervet, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen for trussel om vold efter stk. 1 skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for den pågældendes udførelse af tjenesten eller hvervet. Derudover skal det ved fastsættelse af straffen for trussel om vold efter stk. 1 betragtes som en skærpende omstændighed, at lovovertrædelsen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre den forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Stk. 4. Lægges nogen i øvrigt de nævnte personer hindringer i vejen for udførelsen af deres tjeneste eller hverv, straffes han med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Ved fastsættelse af

straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted.

Stk. 5. Øves der vold, der er omfattet af stk. 1, mod en person, der er ansat i en af kriminalforsorgens institutioner, kan straffen forhøjes indtil det dobbelte.

§ 119 a. Den, som krænker en af de i § 119 nævnte personers fred ved at kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den pågældende under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for den pågældendes udførelse af tjenesten eller hvervet.

§ 119 b. Den, der med genstande angriber nogen af de i § 119 nævnte personer, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, eller at forholdet er begået mod den pågældende i dennes fritid.

Stk. 2. Øves der vold, der er omfattet af stk. 1, mod en person, der er ansat i en af kriminalforsorgens institutioner, kan straffen forhøjes indtil det dobbelte.

§ 120. De i § 119 og § 119 b foreskrevne straffe finder, når de dér nævnte handlinger iværksættes ved hjælp af opløb, anvendelse på dem, der anstifter til eller leder opløbet, og på de deltagere, som undlader at efterkomme øvrighedens lovlig forkyndte påbud til mængden om at skilles.

§ 121. Den, som med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen af de i § 119 nævnte personer under udførelsen af hans tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 122. Den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der virker i dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget i tjenesten, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

§ 123. Den, som med trussel om vold forulemper, eller som med vold, ulovlig tvang efter § 260, trusler efter § 266 eller på anden måde begår en strafbar handling mod en person, dennes nærmeste eller andre med tilknytning til denne i anledning af personens forventede eller allerede afgivne forklaring til politiet eller i retten, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for muligheden for at retsforfølge strafbare handlinger.

§ 124. Den, der flygter som anholdt eller fængslet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det gælder dog ikke den, der er varetægtsfængslet efter hjemrejselovens § 14 eller er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36 eller hjemrejselovens § 16.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der befrier en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt person, såvel som den, der tilskynder eller hjælper en sådan person til at undvige eller holder den undvegne skjult.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 eller 2 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at den, der flygter eller bistås hermed, er indsat i et lukket fængsel eller arresthus, herunder personer i forvaring.

Stk. 4. Den, som ulovligt sætter sig i forbindelse med nogen fængslet eller tvangsanbragt person, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 5. Den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt, fængslet eller forvaringsanbragt uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes besøgende og andre personer, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel. Tilsvarende straffes en varetægtsarrestant, der som frihedsberøvet i institution m.v. uden for kriminalforsorgen uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1, 2 og 4 gælder også i forhold til

- 1) personer i forvaring,
- 2) personer, der i stedet for varetægtsfængsel er frihedsberøvet i institution m.v.,
- 3) personer, der i medfør af § 74 a er frihedsberøvet i institution m.v.,
- 4) personer, der i forbindelse med fuldbyrdelse af straf uden for arresthuse og fængsler, jf. stk. 1, er frihedsberøvet på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter straffuldbyrdelseslovens kapitel 13 a eller i institution m.v., og
- 5) personer, der afsoner fængselsstraf under udstationering fra fængsel eller arresthus.

§ 124 a. Overtrædelse af et forbud efter § 79 a, stk. 1, § 79 b, stk. 1, eller § 79 e, stk. 1, straffes med fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Overtrædelse af et opholdsforbud efter § 79 c, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 125. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som

- 1) for at unddrage nogen fra forfølgning for en forbrydelse eller straf holder ham skjult, hjælper ham til flugt eller udgiver ham for en anden,
- 2) tilintetgør, forvansker eller bortskaffer genstande af betydning for en offentlig undersøgelse eller udsletter en forbrydelses spor.

Stk. 2. Den, der foretager de nævnte handlinger for at unddrage sig selv eller nogen af sine nærmeste fra forfølgning eller straf, straffes ikke.

§ 125 a. Den, som for vindings skyld og under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder gør sig skyldig i menneskesmugling efter udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1-5, straffes med fængsel indtil 8 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor andres liv udsættes for fare, eller hvor der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

§ 126. Den, som fjerner eller ødelægger noget ved offentlig foranstaltning anbragt segl eller mærke, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som borttager eller beskadiger nogen ved offentlig foranstaltning opslået bekendtgørelse.

§ 127. Den, som unddrager sig krigstjeneste eller bevirker eller medvirker til, at nogen værnepligtig ikke opfylder værnepligten, eller som tilskynder værnepligtige eller personer, der hører til krigsmagten, til ulydighed mod tjenstlige befalinger, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Sker det under krig eller truende udsigt dertil, er straffen fængsel indtil 6 år.

§ 128. Den, som i den danske stat foretager hvervning til fremmed væbnet styrke, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 129. Den, som uberettiget giver offentlig meddelelse om det ved de i § 116 nævnte valghandlinger og stemmeafgivelser foregåede eller om forhandlinger af fortrolig karakter inden for offentlige råd og myndigheder, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder. På samme måde straffes den, som uberettiget giver offentlig meddelelse om forhandlinger inden for kommissioner og udvalg, der er nedsat af regeringen, såfremt det enten af regeringen eller af vedkommende kommission eller udvalg selv er fastsat og offentlig meddelt, at forhandlingerne er hemmelige.

§ 129 a. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, der offentliggør bevidst usande gengivelser eller falske citater af meddelelser om faktiske forhold fremsat i retsmøder eller givet i Folketingets, kommunale eller offentlige råds eller myndigheders møder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der ved bevidst usandfærdigt offentligt at tillægge regeringen eller nogen anden offentlig myndighed en handling, som den ikke har foretaget, skader landets interesser i forhold til udlandet.

§ 130. Den, som udøver en ham ikke tilkommende offentlig myndighed, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 131. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som offentligt eller i retsstridig hensigt udgiver sig for at have en offentlig myndighed eller offentlig bemyndigelse til en virksomhed, eller som uden offentlig bemyndigelse udøver en virksomhed, til hvilken en sådan kræves, eller vedblivende udøver en virksomhed, til hvilken retten er ham frakendt.

§ 132. Med bøde straffes den, som forsætligt eller ved uagtsomhed på retsstridig måde benytter

1) kendetegn eller dragt, som er forbeholdt dansk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner,

2) kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger og materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig, eller

3) kendetegn eller navn for mellemstatlige organisationer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til efterligninger af de nævnte kendetegn, dragter og betegnelser.

§ 132 a. Den, der deltager i videreførelsen af en forening eller handler på en måde, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening, efter at foreningen foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 1, på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 132 b. Politiet kan forbyde en person, som har haft en tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at færdes og opholde sig bestemte steder, hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Stk. 2. Politiet kan påbyde personer, som på et bestemt sted deltager i en forsamling af personer, hvoraf en stor del har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade stedet eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende.

Stk. 3. Forbud efter stk. 1 skal meddeles skriftligt og være begrundet. For forbuddet skal fastsættes en frist, der ikke kan overstige 1 år. Fristen kan forlænges med indtil 6 måneder ad gangen.

Stk. 4. Overtrædelse af et forbud efter stk. 1 straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 5. Manglende efterkommelse af et påbud efter stk. 2 straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

15. kapitel

Forbrydelser mod den offentlige orden og fred

§ 133. Den, som fremkalder opløb med det forsæt at øve eller true med vold på person eller gods, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. På samme måde straffes de, der ved et opløb, under hvilket nævnte formål er lagt for dagen, optræder som opløbets ledere, samt enhver deltager, der undlader at efterkomme øvrighedens lovligt forkyndte påbud til mængden om at skilles.

Stk. 3. Begås der under sådant opløb nogen under dets formål hørende forbrydelse, straffes opløbets anstiftere eller ledere efter den bestemmelse, der gælder for den pågældende forbrydelse.

§ 134. Deltagere i et opløb, der vidende om, at påbud om at skilles er forkyndt på foreskreven måde, ikke efterkommer dette, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

§ 134 a. Deltagere i slagsmål eller i anden grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted straffes, såfremt de har handlet efter aftale eller flere i forening, med fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

§ 134 b. Den, der i forbindelse med møder, forsamlinger, optog eller lignende på offentligt sted færdes med ansigtet helt eller delvis tildækket med hætte, maske, bemaling eller lignende på en måde, der er egnet til at hindre identifikation, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som på offentligt sted besidder genstande, der må anses for bestemt til tildækning af ansigtet under de i stk. 1 nævnte omstændigheder.

Stk. 3. De i stk. 1 og 2 nævnte forbud gælder ikke for tildækning af ansigtet, der tjener et anerkendelsesværdigt formål.

§ 134 c. Den, som på offentligt sted bærer en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt, straffes med bøde.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte forbud gælder ikke for tildækning af ansigtet, der tjener et anerkendelsesværdigt formål.

§ 135. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal el. lign. forårsager udrykning af politi, ambulance, redningsberedskabet eller sø- eller luftredningstjenesten.

§ 136. Den, som uden derved at have forskyldt højere straf offentlig tilskynder til forbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Den, der offentligt udtrykkeligt billiger en af de i denne lovs 12. eller 13. kapitel omhandlede forbrydelser, dog ikke § 110 e, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 3. Den, der som led i religiøs oplæring udtrykkeligt billiger handlinger, som er omfattet af denne lovs §§ 114-114 j, 208, 210, 216, 222, 223 og 225, jf. §§ 216, 222 og 223, §§ 237, 243-246, 260, 260 a og 261, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 137. Den, som søger at forhindre afholdelsen af lovlig offentlig sammenkomst, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der ved larm eller uorden forstyrrer offentlig samling af Folketinget, Færøernes lagting, kommunale eller andre offentlige råd, gudstjeneste eller anden offentlig kirkelig handling, eller som på usømmelig måde forstyrrer ligfærd.

§ 138. Den, som forsætligt eller ved grov uagtsomhed bringer sig i beruset tilstand, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år, hvis han i denne tilstand udsætter andres person eller betydeligere formueværdier for fare.

§ 139. Den, som krænker gravfreden eller gør sig skyldig i usømmelig behandling af lig, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som gør sig skyldig i usømmelig behandling af ting, der hører til en kirke og anvendes til kirkeligt brug.

§ 140. (Ophævet)

§ 141. Den, som er vidende om, at nogen af de i §§ 98, 99, 102, 106, 109, 110, 111, 112 og 113 omhandlede forbrydelser mod staten eller de øverste statsmyndigheder eller en forbrydelse, der medfører fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier, tilsigtes begået, og som ikke gør, hvad der står i hans magt, for at forebygge forbrydelsen eller dens følger, om fornødent ved anmeldelse til øvrigheden, straffes, hvis forbrydelsen bliver begået eller forsøgt, med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Den, der undlader at foretage sådanne forebyggelseshandlinger, straffes dog ikke, hvis deres foretagelse for ham selv eller hans nærmeste ville medføre fare for liv, helbred eller velfærd.

§ 142. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som undlader på opfordring at yde nogen, hvem offentlig myndighed tilkommer, en bistand, hvorved ulykke eller forbrydelse, der udsætter andres liv, helbred eller velfærd for fare, skal afvendes, skønt sådan bistand kunne ydes uden fare eller opofrelse af større betydning.

§ 143. Med fængsel indtil 4 år straffes den, som under særligt skærpende omstændigheder overtræder et pålæg nævnt i hjemrejselovens § 23, stk. 2. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig et betydeligt antal overtrædelser over en længere periode.

16. kapitel

Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv m.v.

§ 144. Den, der i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

§ 145. Kræver eller modtager nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, for privat vindings skyld kendelse for tjenestehandling, skat eller afgift, der ikke skyldes, straffes han med bøde eller fængsel indtil 6 år. Beholder han for privat vindings skyld sådan i god tro oppebåren ydelse efter at være blevet opmærksom på fejlen, straffes han med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 146. Begår nogen, der har domsmyndighed, eller hvem der tilkommer offentlig myndighed til at træffe afgørelse i retsforhold, der vedrører private, uretfærdighed ved sagens afgørelse eller behandling, straffes han med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Begås handlingen med forsæt til velfærdsfortabelse for nogen, er straffen fængsel indtil 16 år.

§ 147. Når nogen, hvem det påhviler at virke til håndhævelse af statens straffemyndighed, derved anvender ulovlige midler for at opnå tilståelse eller forklaring eller foretager en lovstridig anholdelse, fængsling, ransagning eller beslaglæggelse, straffes han med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 148. Når nogen, hvem domsmyndighed eller anden offentlig myndighed til at træffe afgørelse i retsforhold tilkommer, eller hvem det påhviler at virke for håndhævelse af statens straffemyndighed, forsætlig eller ved grov uagtsomhed undlader at iagttage den lovbestemte fremgangsmåde med hensyn til sagens eller enkelte retshandlingers behandling eller med hensyn til anholdelse, fængsling, ransagning, beslaglæggelse eller lignende forholdsregler, straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 149. Når nogen, hvem en fanges bevogtning eller fuldbyrdelse af domme i straffesager påhviler, lader en sigtet undvige, hindrer dommens fuldbyrdelse eller bevirker, at den fuldbyrdes på mildere måde end foreskrevet, straffes han med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 150. Når nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, misbruger sin stilling til at tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, straffes han med fængsel indtil 3 år.

§ 151. Den, som tilskynder eller medvirker til, at nogen, der er underordnet vedkommende i offentlig tjeneste eller hverv, forbryder sig i denne tjeneste, straffes, uden hensyn til om den underordnede kan straffes eller på grund af vildfarelse eller af andre grunde er straffri, efter den for den pågældende forbrydelse gældende bestemmelse.

§ 152. Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Begås det i stk. 1 nævnte forhold med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

§ 152 a. Bestemmelsen i § 152 finder tilsvarende anvendelse på den, som i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, der udføres efter aftale med en offentlig myndighed. Det samme gælder den, som virker eller har virket ved telefonanlæg, der er anerkendt af det offentlige.

§ 152 b. Med samme straf som efter § 152 straffes den, som udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, og som uberettiget videregiver eller udnytter oplysninger, som er fortrolige af hensyn til private interesser, og hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Stk. 2. Med samme straf som efter § 152 straffes endvidere den, som virker eller har virket som ansat ved De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor, eller som arbejder eller har arbejdet i kontorets lokaler, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige statistiske oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

§ 152 c. Bestemmelserne i §§ 152-152 b gælder også for de pågældende personers medhjælpere.

§ 152 d. Bestemmelserne i §§ 152-152 c finder tilsvarende anvendelse på den, som uden at have medvirket til gerningen uberettiget skaffer sig eller udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en sådan overtrædelse.

Stk. 2. Med samme straf straffes den, der uden at have medvirket til gerningen uberettiget videregiver oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, som er fremkommet ved overtrædelse af §§ 152-152 c.

Stk. 3. På samme måde straffes den, som uden at have medvirket til gerningen uberettiget videregiver oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar.

§ 152 e. Bestemmelserne i §§ 152-152 d omfatter ikke tilfælde, hvor den pågældende:

- 1) er forpligtet til at videregive oplysningen eller
- 2) handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

§ 152 f. Overtrædelse af §§ 152-152 d, hvorved der alene er krænket private interesser, er undergivet privat påtale.

Stk. 2. Offentlig påtale kan dog ske, når den forurettede anmoder herom.

§ 153. (Ophævet)

§ 154. (Ophævet)

§ 155. Misbruger nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel, kan fængsel indtil 2 år anvendes.

§ 156. Når nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, nægter eller undlader at opfylde pligt, som tjenesten eller hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig befaling, straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Uden for foranstående bestemmelse falder hverv, hvis udførelse hviler på offentlige valg.

Stk. 2. Begås overtrædelsen af en person i en ledende stilling, kan straffen stige til fængsel indtil 1 år.

§ 157. Når nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i overholdelsen af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører, straffes den pågældende med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Uden for foranstående bestemmelse falder hverv, hvis udførelse hviler på offentlige valg.

Stk. 2. Begås overtrædelsen af en person i en ledende stilling, kan straffen stige til fængsel indtil 1 år.

§ 157 a. (Ophævet)

§ 157 b. (Ophævet)

17. kapitel

Falsk forklaring og falsk anklage

§ 158. Den, som afgiver falsk forklaring for retten, herunder ved anvendelse af telekommunikation, straffes med fængsel indtil 4 år. Bestemmelsen finder tillige anvendelse på falsk forklaring for en udenlandsk ret.

Stk. 2. Med samme straf anses den, der afgiver falsk forklaring for De Europæiske Fællesskabers Domstol.

Stk. 3. Angår det falske udsagn alene noget, som er uden betydning for det forhold, der søges oplyst, kan straffen gå ned til bøde.

§ 159. Afgiver nogen falsk forklaring som sigtet i en offentlig straffesag eller under afhøring i tilfælde, hvor forklaring ifølge loven ikke må kræves, straffes han ikke.

Stk. 2. Afgives falsk forklaring under afhøring for retten i tilfælde, hvor den afhørte var berettiget til at nægte forklaring, kan straffen nedsættes og under i øvrigt formildende omstændigheder bortfalde.

§ 160. Gør nogen sig skyldig i grov uagtsomhed ved afgivelse af urigtig forklaring i et tilfælde, der ellers ville være strafbart efter § 158 eller § 159, stk. 2, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 161. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som udenfor det i § 158 nævnte tilfælde for eller til en offentlig myndighed afgiver en falsk erklæring på tro og love eller på lignende højtidelig måde, hvor sådan form er påbudt eller tilstedt.

§ 162. Den, som ellers for eller til en offentlig myndighed afgiver urigtig erklæring om forhold, angående hvilke han er pligtig at afgive forklaring, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 163. Den, som i øvrigt til brug i retsforhold, der vedkommer det offentlige, skriftligt eller ved andet læsbart medie afgiver urigtig erklæring eller bevidner noget, som den pågældende ikke har viden om, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 164. Den, der afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der tilintetgør, forvansker eller bortskaffer bevis eller tilvejebringer falsk bevis med forsæt til, at nogen derved sigtes eller dømmes for et strafbart forhold.

Stk. 3. Den, der foretager en handling som nævnt i stk. 1 og 2 med forsæt til, at han selv eller en anden med dennes samtykke derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold, som han ikke har begået, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal der lægges vægt på karakteren af det strafbare forhold, som de urigtige oplysninger vedrører, på omstændighederne ved afgivelsen af oplysningerne og på den krænkelse, der er forbundet med afgivelsen af oplysningerne.

Stk. 5. Efter den forurettedes begæring kan det i dommen bestemmes, at domsslutningen og så meget af domsgrundene, som retten skønner fornødent, ved offentlig foranstaltning skal kundgøres i en eller flere offentlige tidender.

§ 164 a. Den, som undlader at oplyse omstændigheder, der bestemt taler for, at en for en forbrydelse sigtet eller dømt er uskyldig, skønt dette kunne ske uden at udsætte den pågældende eller dennes nærmeste for fare for liv, helbred eller velfærd eller for forfølgning for vedkommende forbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 165. Den, der til offentlig myndighed anmelder en strafbar handling, der ikke er begået, såvel som den, der til sådan myndighed indgiver falske klagemål, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

18. kapitel

Forbrydelser vedrørende betalingsmidler

§ 166. Den, som eftergør eller forfalsker penge for at bringe dem i omsætning som ægte, eller som i samme hensigt forskafter sig eller andre eftergjorte eller forfalskede penge, straffes med fængsel indtil 12 år.

§ 167. Lige med eftergørelse og forfalskning straffes udgivelse af eftergjorte eller forfalskede penge. Har udgiveren modtaget pengene i god tro, kan straffen nedsættes til bøde.

§ 168. Den, der udgiver penge, som han formoder er eftergjorte eller forfalskede, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år. Har udgiveren modtaget pengene i god tro, kan straffen bortfalde.

§ 169. Med bøde straffes den, som forfærdiger, indfører eller udspreder genstande, som ved form og udstyr frembyder væsentlig ydre lighed med penge eller med et til almindeligt omløb bestemt finansielt instrument.

§ 169 a. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der uretmæssigt fremstiller, skaffer sig eller udbreder falske elektroniske penge med forsæt til, at de anvendes som ægte.

Stk. 2. Ved falske elektroniske penge forstås midler, der uden at være ægte elektroniske penge er egnede til at blive brugt som sådanne.

Stk. 3. Straffen kan stige til fængsel i 6 år, hvis handlingen er af særligt grov beskaffenhed, herunder navnlig på grund af den måde, den er udført på, eller på grund af beløbets størrelse.

§ 170. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som uden hjemmel i lovgivningen forfærdiger, indfører eller udgiver på ihændehaveren lydende forskrivninger, der fremtræder som bestemt til i snævrere eller videre kredse at benyttes som betalingsmiddel mand og mand imellem, eller som må forventes at ville blive benyttet på denne måde. Uden for foranstående bestemmelse falder fremmede pengesedler.

19. kapitel

Forbrydelser vedrørende bevismidler

§ 171. Den, der gør brug af et falsk dokument til at skuffe i retsforhold, straffes for dokumentfalsk.

Stk. 2. Ved et dokument forstås en skriftlig eller elektronisk med betegnelse af udstederen forsynet tilkendegivelse, der fremtræder som bestemt til at tjene som bevis.

Stk. 3. Et dokument er falsk, når det ikke hidrører fra den angivne udsteder, eller der er givet det et indhold, som ikke hidrører fra denne.

§ 172. Straffen for dokumentfalsk er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Er dokumentfalsk af særligt grov karakter, eller er et større antal forhold begået, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

§ 173. Med straf som i § 172 angivet anses den, der benytter et med ægte underskrift forsynet dokument til at skuffe i retsforhold, når underskriften ved hjælp af en vildfarelse er opnået på et andet dokument eller på et dokument af andet indhold end af underskriveren tilsigtet.

§ 174. Den, som i retsforhold gør brug af et ægte dokument som vedrørende en anden person end den, hvem det virkelig angår, eller på anden mod dokumentets bestemmelse stridende måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 175. Den, der for at skuffe i retsforhold i offentligt dokument eller bog, i privat dokument eller bog, som det ifølge lov eller særligt pligtforhold påhviler den pågældende at udfærdige eller føre,

eller i læge-, tandlæge-, jordemoder- eller dyrlægeattest afgiver urigtig erklæring om noget forhold, angående hvilket erklæringen skal tjene som bevis, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der i retsforhold gør brug af et sådant dokument eller en sådan bog som indeholdende sandhed.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse, når dokumentet eller bogen er udfærdiget eller føres på andet læsbart medie.

§ 176. Med bøde eller fængsel indtil 3 år straffes den, der for at skuffe i samhandelen gør brug af genstande, som uberettiget er forsynet med offentligt stempel eller mærke, der skal afgive borgen for genstandens ægthed, art, godhed eller mængde.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, der på samme måde gør brug af genstande, som uberettiget er forsynet med privat stempel, mærke eller anden betegnelse, der tjener til at angive noget genstanden vedrørende forhold, som er af betydning for samhandelen.

Stk. 3. Med straf som ovenfor angivet anses den, der på samme måde gør brug af genstande, på hvilke lovligt anbragt stempel, mærke eller betegnelse er forvansket eller fjernet.

§ 177. Med fængsel indtil 8 år anses den, der gør brug af eftergjort eller forfalsket stempelpapir, stempelmærker, andre til berigtigelse af offentlige skatter og afgifter tjenende mærker samt postfrimærker. Med en forholdsmæssig mindre straf anses den, der gør brug af tidligere benyttet papir eller mærker, på hvilke tegnet på den tidligere benyttelse er fjernet.

Stk. 2. Reglen i § 169 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til stempelmærker, postfrimærker og lignende frigørelsesmidler.

§ 178. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som for at skille nogen ved hans ret tilintetgør, bortskaffer eller helt eller delvis ubrugbargør et bevismiddel, der er tjenligt til at benyttes som sådant i et retsforhold.

§ 179. Den, som for at skuffe med hensyn til grænserne for grundejendom, grundrettigheder eller rettigheder med hensyn til vandløb eller vandstrækninger sætter falsk skelsten eller andet mærke for disse eller flytter, borttager, forvansker eller ødelægger sådant mærke, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

20. kapitel

Almenfarlige forbrydelser

§ 180. Sætter nogen ild til egen eller fremmed ejendom under sådanne omstændigheder, at han indser, at andres liv derved udsættes for overhængende fare, eller det sker med forsæt til at volde omfattende ødelæggelse af fremmed ejendom eller til at befordre oprør, plyndring eller anden sådan forstyrrelse af samfundsordenen, straffes han med fængsel indtil på livstid.

§ 181. Forvolder nogen ellers ildebrand på fremmed ejendom, straffes han med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der med forsæt til at besvige brandforsikringen eller krænke panthaveres rettigheder eller med lignende retsstridigt forsæt forvolder ildebrand på egen ejendom eller på andens ejendom med ejerens samtykke.

Stk. 3. Straffen kan stige til fængsel i 10 år, hvis der foreligger særligt skærpende omstændigheder.

§ 182. Den, som af uagtsomhed forvolder ildsvåde på fremmed ejendom eller til skade for fremmed formueinteresse, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 183. Den, der med forsæt til skade på andres person eller formue forvolder sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud, jernbane- eller anden transportulykke, straffes med fængsel indtil 12 år.

Stk. 2. Foretages en af de i stk. 1 nævnte handlinger under de i § 180 angivne omstændigheder, er straffen fængsel indtil på livstid.

Stk. 3. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 183 a. Den, som ved ulovlig tvang, jf. § 260, tager kontrollen over et luftfartøj, et skib eller et andet kollektivt transportmiddel eller godstransportmiddel eller griber ind i dets manøvrering, straffes med fængsel indtil på livstid.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som ved ulovlig tvang, jf. § 260, tager kontrollen over et offshoreanlæg.

§ 184. Med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år straffes den, der uden at være strafskyldig efter § 183 eller § 183 a forstyrrer sikkerheden for jernbaners, fartøjers, motorkøretøjers eller lignende transportmidlers drift eller sikkerheden for færdsel på offentlige færdselsveje.

Stk. 2. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 185. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som, uagtet det var ham muligt uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader gennem betimelig anmeldelse eller på anden efter omstændighederne tjenlig måde efter evne at afværge ildsvåde, sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, søskade, jernbaneulykke eller lignende ulykke, der medfører fare for menneskeliv.

§ 186. Den, som forvolder fare for menneskers liv eller sundhed ved at fremkalde almindelig mangel på drikkevand eller ved at tilsætte vandbeholdninger, vandledninger eller vandløb sundhedsfarlige stoffer, straffes med fængsel indtil 10 år.

Stk. 2. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 187. Med fængsel indtil 10 år straffes

1) den, der tilsætter ting, som er bestemt til forhandling eller udbredt benyttelse, gift eller andre stoffer, som medfører, at tingens benyttelse efter dens bestemmelse udsætter menneskers sundhed for fare,

2) den, der, når sådanne ting er således fordærvede, at nydelsen eller brugen af dem er på nævnte måde sundhedsfarlig, undergiver dem en behandling, der er egnet til at skjule deres fordærvede tilstand,

3) den, der med fortielse af den foretagne behandling stiller til salg eller i øvrigt søger at udbrede ting, der er behandlet som under 1) eller 2) nævnt.

Stk. 2. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 188. Den, som uden at være strafskyldig efter § 187, nr. 3, med fortielse af tingens sundhedsfarlige beskaffenhed stiller til salg eller i øvrigt søger udbredt

1) nærings- eller nydelsesmidler, der på grund af fordærvelse, mangelfuld tilberedelse, opbevaringsmåde eller af lignende grunde er sundhedsfarlige,

2) brugsgenstande, der ved sædvanlig benyttelse udsætter menneskers sundhed for fare,

straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 189. Den, som stiller til salg eller i øvrigt søger udbredt som lægemidler eller forebyggelsesmidler mod sygdomme ting, om hvilke han ved, at de er uegnede til det angivne formål, og at deres benyttelse hertil udsætter menneskers liv eller sundhed for fare, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 190. Udsættes under tilsvarende betingelser som i §§ 186-189 angivet alene husdyrs liv eller sundhed for fare, er straffen bøde eller fængsel indtil 6 år.

§ 191. Den, som i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag eller under andre særligt skærpende omstændigheder overdrager euforiserende stoffer, straffes med fængsel indtil 10 år. Angår overdragelsen en betydelig mængde særligt farligt eller skadeligt stof, eller har overdragelsen af et sådant stof i øvrigt haft en særligt farlig karakter, kan straffen stige til fængsel i 16 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer indfører, udfører, køber, udleverer, modtager, fremstiller, forarbejder eller besidder sådanne stoffer med forset til at overdrage dem som nævnt i stk. 1.

§ 191 a. Den, som i strid med lov om forbud mod visse dopingmidler til et større antal personer, mod betydeligt vederlag eller under andre særligt skærpende omstændigheder overdrager dopingmidler, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der i strid med lov om forbud mod visse dopingmidler fremstiller, indfører, udfører, udleverer, fordeler eller besidder sådanne dopingmidler med forsæt til at overdrage dem som nævnt i stk. 1.

§ 191 b. Den, som er fyldt 18 år og tidligere er idømt fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af denne lov, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som foretager en handling, der er egnet til at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet omfattet af disse love, straffes med fængsel indtil 4 år. Det gælder dog ikke, når der er forløbet mere end 10 år fra endelig dom.

Stk. 2. Overtrædelse af stk. 1, der som følge af gerningspersonens ukendskab til personens alder ikke kan tilregnes gerningspersonen som forsætlig, straffes med en forholdsmæssig mindre straf, hvis gerningspersonen dog har handlet uagtsomt.

§ 192. Den, som ved overtrædelse af de forskrifter, der ved lov eller i medfør af lov er givet til forebyggelse eller modarbejdelse af smitsom sygdom, forvolder fare for, at sådan sygdom vinder indgang eller udbredes blandt mennesker, straffes med fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Er sygdommen en sådan, der ifølge lovgivningen skal undergives eller på den tid, da handlingen begås, er undergivet offentlig behandling, eller mod hvis indførelse i riget der er truffet særlige forholdsregler, er straffen fængsel indtil 6 år.

Stk. 3. Den, som på den angivne måde forvolder fare for, at smitsom sygdom finder indgang eller udbredes blandt husdyr eller nytte- eller kulturplanter, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 4. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 192 a. Med fængsel fra 2 år indtil 8 år straffes den, der overtræder lovgivningen om våben og eksplosivstoffer eller artikel 4, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 258/2012 af 14. marts 2012 ved under særligt skærpende omstændigheder at indføre, udføre, transportere, erhverve, overdrage, besidde, bære, anvende, fremstille, udvikle eller med henblik på udvikling forske i

1) skydevåben eller

2) andre våben eller eksplosivstoffer, når våbnet eller eksplosivstofferne på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

Stk. 2. Den, der i øvrigt overtræder lovgivningen om våben og eksplosivstoffer under særligt skærpende omstændigheder, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 3. Straffen efter stk. 1 kan stige til fængsel indtil 16 år, hvis overtrædelsen består i besiddelse af flere skydevåben, andre våben eller eksplosivstoffer på samme sted (våbenlager).

Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen for ulovlig besiddelse af skydevåben efter stk. 1, nr. 1, skal det indgå som en skærpende omstændighed, at skydevåbnet besiddes på offentligt tilgængeligt sted.

Besiddes der samtidig ammunition, der kan affyres med skydevåbnet, skal dette indgå som en yderligere skærpende omstændighed ved straffastsættelsen.

Stk. 5. Ved fastsættelsen af straffen for ulovlig besiddelse af andre våben eller eksplosivstoffer efter stk. 1, nr. 2, skal det indgå som en skærpende omstændighed, at våbnet eller eksplosivstoffet besiddes på offentligt tilgængeligt sted eller andet sted, hvor mennesker færdes eller opholder sig. Besiddes der samtidig anordninger, der kan bringe våbnet eller eksplosivstoffet til sprængning, skal dette indgå som en yderligere skærpende omstændighed ved straffastsættelsen.

§ 192 b. Den, der med forsæt til skade på andres person eller til betydelig skade på andres ting eller på miljøet modtager, besidder, overdrager eller ændrer radioaktive stoffer eller fremstiller eller besidder en eksplosiv nuklear anordning eller en anordning, der er beregnet til at sprede radioaktive stoffer eller kan udsende ioniserende stråling, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Med fængsel indtil 12 år straffes den, der med forsæt til skade på andres person eller til betydelig skade på andres ting eller på miljøet eller til at tvinge nogen til at foretage eller undlade at foretage en handling

- 1) anvender radioaktive stoffer eller anordninger, der udsender ioniserende stråling,
- 2) fjerner, ændrer eller beskadiger en nødvendig beskyttelse mod spredning af radioaktive stoffer eller mod ioniserende stråling eller
- 3) anvender eller beskadiger et nukleart anlæg med den følge, at der sker udslip af radioaktive stoffer eller fremkaldes fare derfor.

Stk. 3. Foretages en af de i stk. 2 nævnte handlinger under de i § 180 angivne omstændigheder eller med den følge, at der sker omfattende skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare derfor, er straffen fængsel indtil på livstid.

Stk. 4. Begås forbrydelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år.

21. kapitel

Forskellige alment skadelige handlinger

§ 193. Den, der på retsstridig måde fremkalder omfattende forstyrrelse i driften af almindelige samfærdselsmidler, offentlig postbesørgelse, telegraf- eller telefonanlæg, radio- eller fjernsynsanlæg, samfundsvigtige datasystemer eller anlæg, der tjener til almindelig forsyning med vand, gas, elektrisk strøm eller varme, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Begås forbrydelsen groft uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 194. Den, der borttager, ødelægger eller beskadiger offentlige mindesmærker eller genstande, som er bestemte til almindelig nytte eller pryde, hører til offentlige samlinger eller er særligt fredlyste, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 195. Den, som stiller levnedsmidler til salg, der ham bevidst er eftergjort eller forfalsket, uden at deres særlige beskaffenhed på utvetydig måde er angivet på varen selv eller på dens etikette eller indpakning samt på fakturaen, hvis en sådan udstedes, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

§ 196. Med fængsel indtil 6 år straffes den, der under skærpende omstændigheder i strid med miljølovgivningen

1) forurener luft, vand, jord eller undergrund med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare derfor, eller

2) opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare derfor.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer, når der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

§ 196 a. Med fængsel indtil 6 år straffes den, som under særligt skærpende omstændigheder gør sig skyldig i overtrædelse af lovgivningen om handel med vilde dyr og planter. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor overtrædelsen er af systematisk eller organiseret karakter, og hvor

1) der er opnået eller tilsigtet betydelig vinding eller

2) overtrædelsen har haft et betydeligt omfang.

22. kapitel

Betleri og skadelig erhvervsvirksomhed

§ 197. Den, der imod politiets advarsel gør sig skyldig i betleri, eller som tillader, at nogen under 18 år, der hører til hans husstand, betler, straffes med fængsel indtil 6 måneder. Under formildende omstændigheder kan straffen bortfalde. Advarsel efter denne bestemmelse har gyldighed for 5 år.

Stk. 2. Kravet om advarsel gælder ikke, når forholdet er begået i gågade, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået et af de steder, der er nævnt i stk. 2.

§§ 198-202. (Ophævet)

§ 203. Den, som søger erhverv ved hasardspil eller væddemål af tilsvarende art, der ikke ifølge særlig bestemmelse er tilladt, eller ved at fremme sådant spil, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Retten afgør, om det vundne udbytte skal inddrages eller tilbagebetales.

§ 204. Den, som på offentligt sted yder husrum til eller foranstalter utilladt hasardspil, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Lige med offentligt sted anses foreningslokaler, når enten enhver eller enhver af en vis samfundsklasse som regel kan opnå optagelse i foreningen, eller utilladt hasardspil indgår i foreningens formål, eller der erlægges særlig betaling for deltagelse i spillet.

Stk. 3. Den, som på offentligt sted deltager i utilladt hasardspil, straffes med bøde.

§§ 205-207. (Ophævet)

23. kapitel

Forbrydelser i familieforhold

§ 208. Den, der indgår ægteskab eller lader sit partnerskab registrere, og som i forvejen er gift eller er part i et registreret partnerskab, straffes med fængsel indtil 3 år eller, hvis den anden person har været uvidende om det bestående ægteskab eller registrerede partnerskab, med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Begås handlingen af grov uagtsomhed, er straffen fængsel indtil 1 år.

Stk. 3. Den, som uden selv at være gift eller være part i et registreret partnerskab indgår ægteskab eller registreret partnerskab med en person, der allerede er gift eller er part i et registreret partnerskab, straffes med fængsel indtil 1 år.

Stk. 4. Det skal betragtes som en formildende omstændighed for den, der i forvejen er gift eller part i et registreret partnerskab, hvis det seneste ægteskab eller registrerede partnerskab ikke kan omstødes. Under samme betingelse kan straffen for den person, der hverken er gift eller part i et registreret partnerskab, helt bortfalde.

§ 209. (Ophævet)

§ 210. Den, der har samleje med en slægtning i nedstigende linje, straffes med fængsel indtil 6 år. Adoptionsforhold sidestilles med biologisk slægtskab.

Stk. 2. Den, der har samleje med sin broder eller søster, straffes med fængsel indtil 2 år. Straffen kan bortfalde for den, der ikke er fyldt 18 år.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

§ 211. (Ophævet)

§ 212. (Ophævet)

§ 213. Den, som ved vanrøgt eller nedværdigende behandling krænker sin ægtefælle, sit barn eller nogen hans myndighed eller forsorg undergiven person under 18 år eller en i opstigende linie beslægtet eller besvogret, eller som ved modvillig at unddrage sig en ham over for nogen af de nævnte personer påhvilende forsørgelses- eller bidragspligt udsætter dem for nød, straffes med fængsel indtil 2 år.

§ 214. (Ophævet)

§ 215. Den, som unddrager en person under 18 år forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig sådan myndighed eller forsorg, straffes efter reglerne i § 261.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der ulovligt fører barnet ud af landet.

§ 215 a. Med bøde eller fængsel indtil 4 år straffes den, som sender sit barn til udlandet til forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i alvorlig fare, eller lader sit barn tage del i et sådant udlandsophold.

24. kapitel

Seksualforbrydelser

§ 216. For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri. Det samme gælder den, der tilsniger sig samleje med en person, der forveksler gerningspersonen med en anden.

Stk. 2. For voldtægt straffes med fængsel indtil 12 år den, som har samleje med et barn under 12 år. På samme måde straffes den, som er fyldt 22 år og har samleje med et barn under 15 år.

Stk. 3. Straffen efter stk. 1, 1. pkt., kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særligt farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.

Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen.

Stk. 5. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, at forurettede er offer for menneskehandel.

§ 217. Med fængsel indtil 2 år straffes den, som har samleje med en person uden at anvende et præventionsmiddel mod seksuelt overførbare infektioner og uønsket graviditet, når anvendelse af et sådant præventionsmiddel var en forudsætning for personens deltagelse i samlejet.

§ 218. Den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje med den pågældende, straffes med fængsel indtil 4 år.

§ 219. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der er

1) ansat ved kriminalforsorgen, og som har samleje med en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, og som er undergivet den pågældendes myndighed,

2) ansat ved politiet, og som har samleje med en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt, eller

3) ansat ved eller tilsynsførende med døgninstitution eller opholdssted for børn og unge, psykiatrisk afdeling, døgninstitution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution, og som har samleje med nogen, der er optaget i institutionen.

§ 220. Den, som ved groft misbrug af en persons arbejdsmæssige, økonomiske eller behandlings- eller plejemæssige afhængighed skaffer sig samleje med den pågældende, straffes med fængsel indtil 1 år eller, såfremt forholdet er begået over for en person under 18 år, med fængsel indtil 4 år. På tilsvarende vis straffes en religiøs leder, som groft misbruger et mellem den religiøse leder og et medlem af dennes menighed bestående af afhængighedsforhold til at skaffe sig samleje med medlemmet.

§ 221. (Ophævet)

§ 222. Den, der har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år, medmindre forholdet er omfattet af § 216, stk. 2.

Stk. 2. Har gerningsmanden skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed ved brug af enten tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

§ 223. Den, som har samleje med eller ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden hos en person under 18 år, der er den skyldiges stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Med samme straf anses den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører en person under 18 år til samleje.

§ 223 a. (Ophævet)

§ 224. Den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 225. Bestemmelserne i §§ 216-224 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, herunder hvor gerningspersonen formår forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv.

§ 226. Den, der optager eller fremstiller seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign. af en person under 18 år eller materiale, som må ligestilles hermed, med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

§ 227. Den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med seksuel optræden, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, der som tilskuer overværer en forestilling som nævnt i stk. 1 med deltagelse af en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 228. Overtrædelse af §§ 218 eller 222-224, § 225, jf. §§ 218 eller 222-224, § 226, § 227, stk. 1, eller § 231, der som følge af gerningsmandens ukendskab til forurettedes tilstand eller alder ikke kan tilregnes gerningsmanden som forsætlig, straffes med en forholdsmæssig mindre straf, hvis gerningsmanden dog har handlet uagtsomt.

§ 229. (Ophævet)

§ 230. (Ophævet)

§ 231. For grooming straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, som systematisk eller ved manipulation og under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed opbygger en relation til en person under 18 år med forsæt til at udsætte den pågældende for en seksualforbrydelse.

§ 232. Den, der ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen.

§ 233. Den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år. Det samme gælder den, der fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand.

Stk. 3. Den, der udlejer værelse i hotel til brug for, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 233 a. Den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller ved anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 234. Den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år, straffes med bøde.

§ 235. Den, som udbreder seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år eller materiale, som må ligestilles hermed, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år eller materiale, som må ligestilles hermed, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af materiale af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.

§ 235 a. Den, som fremstiller eller sælger eller på anden måde overdrager en dukke, som fremstår som et barn, og som er konstrueret med et seksuelt formål for øje, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Den, som besidder en dukke som nævnt i stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 236. Når nogen dømmes efter §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, § 224, stk. 1, § 225, jf. §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, eller § 224, stk. 1, § 228, jf. en af de foregående bestemmelser, § 232 eller § 262 a, stk. 2, kan der ved dommen gives den pågældende forbud mod

1) at opholde sig eller færdes i nærmere afgrænsede områder, hvor der er fare for, at den pågældende vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed (opholdsforbud),

2) uden politiets tilladelse at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år (boligforbud),

3) at modtage besøg af børn under 18 år, der ikke er ledsaget af en voksen (besøgsforbud),

4) gennem internettet eller et lignende system til spredning af information at søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte (kontaktforbud), eller

5) at udrejse (udrejseforbud).

Stk. 2. Forbud efter stk. 1 omfatter ikke kontakt, ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet. Forbud efter stk. 1, nr. 2 og 3, omfatter ikke den dømtes børn eller adoptivbørn. Politiet kan under særlige omstændigheder skriftligt meddele tilladelse til, at en person, der er meddelt forbud efter stk. 1, nr. 5, kan foretage en specifik rejse.

Stk. 3. Forbud efter stk. 1, nr. 1-4, kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Stk. 4. Forbud efter stk. 1, nr. 5, kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed i udlandet, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Stk. 5. Forbud gives indtil videre, jf. dog stk. 6. Forbud kan dog gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom.

Stk. 6. Forbud efter stk. 1, nr. 5, gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende.

Stk. 7. Forbud må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold.

Stk. 8. Når forbud er givet indtil videre, kan den dømte efter 5 års forløb regnet fra endelig dom forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Stk. 9. Når et forbud er givet efter stk. 1, nr. 5, kan den dømte efter 1 års forløb regnet fra løsladelse eller udskrivning forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 1 års forløb.

Stk. 10. Overtrædelse af et forbud efter stk. 1 straffes med fængsel indtil 2 år.

Stk. 11. Politiet fører tilsyn med dømtes overholdelse af forbud efter stk. 1, nr. 1-4. Politiet kan som led i tilsynets gennemførelse uden retskendelse skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf. Politiet kan endvidere uden retskendelse foretage undersøgelse af breve og andre papirer og andre genstande, som den dømte råder over, og om nødvendigt medtage disse med henblik på undersøgelse af deres indhold.

Stk. 12. Tilsyn efter stk. 11 skal udføres så skånsomt, som omstændighederne tillader, og gennemførelsen af tilsynet skal stå i rimeligt forhold til tilsynets formål.

Stk. 13. Politiet kan videregive oplysninger til indehavere og ledere af virksomheder, institutioner m.v. om, hvilke personer der har fået forbud efter stk. 1, nr. 1, mod at opholde sig eller færdes i den pågældende virksomhed, institution m.v. Videregivelse må kun ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve forbud efter stk. 1, nr. 1. Oplysningerne må kun behandles af modtagerne i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til håndhævelse af forbuddet.

Stk. 14. Modtagerne har tavshedspligt med hensyn til de i stk. 13 nævnte oplysninger. Det samme gælder andre personer, som i medfør af regler fastsat efter stk. 15, nr. 3, kan behandle de pågældende oplysninger. §§ 152 og 152 c-152 f finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 15. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om

- 1) gennemførelse af tilsyn som nævnt i stk. 11, herunder om tilsynets hyppighed,
- 2) politiets videregivelse af oplysninger som nævnt i stk. 13,
- 3) modtagernes tavshedspligt og opbevaring og behandling af oplysninger som nævnt i stk. 13, herunder om, at oplysningerne i nødvendigt omfang kan behandles af andre ansatte end de i stk. 13 nævnte,
- 4) klage over politiets dispositioner i forbindelse med tilsyn som nævnt i stk. 11,
- 5) tilladelser efter stk. 2, 3. pkt., herunder om indgivelse af ansøgning, vilkår for tilladelser og tilbagekaldelse af tilladelser, og
- 6) straf af bøde for overtrædelse af regler fastsat i medfør af nr. 3.

25. kapitel

Forbrydelser mod liv og legeme

§ 237. Den, som dræber en anden, straffes for manddrab med fængsel fra 5 år indtil på livstid.

§ 238. Dræber en moder sit barn under eller straks efter fødslen, og det må formodes, at hun har handlet i nød, af frygt for vanære eller under påvirkning af en ved fødslen fremkaldt svækkelse, forvirring eller rådvildhed, straffes hun med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Er forbrydelsen ikke fuldbyrdet, og har handlingen ikke påført barnet skade, kan straf bortfalde.

§ 239. Den, som dræber en anden efter dennes bestemte begæring, straffes med fængsel indtil 3 år.

§ 240. Den, som medvirker til, at nogen berøver sig selv livet, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 241. Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 10 år. Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, særligt hensynsløs kørsel eller de groveste hastighedsovertrædelser, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.

§ 242. Den, der på en måde, som er egnet til at krænke en anden persons fred, systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer den pågældende, straffes for stalking med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 243. Den, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, herunder ved udøvelse af negativ social kontrol, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Begås forhold, som er nævnt i stk. 1, gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af § 245, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år.

§ 245. Den, der udøver et legemsangreb af særligt rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særligt skærpende omstændighed. Det skal endvidere betragtes som en særligt skærpende omstændighed, hvis legemsangrebet eller mishandlingen er begået mod en person under 18 år af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand.

Stk. 2. Den, der uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 245 a. Den, der ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 246. Har et legemsangreb omfattet af § 245 eller § 245 a været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.

§ 247. Begås nogen af de lovovertrædelser, der er nævnt i §§ 243-246, af en person, der tidligere er dømt for forsætligt legemsangreb, for psykisk vold eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

Stk. 2. Det samme gælder, når en lovovertrædelse som nævnt i §§ 244-246 begås over for en person, der efter karakteren af sit arbejde er særligt udsat for vold.

§ 248. For legemsangreb under slagsmål, eller når den angrebne har øvet gengæld mod angriberen, kan straffen under særlig formildende omstændigheder bortfalde.

§ 249. Den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1

eller 2, særligt hensynsløs kørsel eller de groveste hastighedsovertrædelser, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.

§ 250. Den, som hensætter en anden i hjælpeløs tilstand eller forlader en under den pågældendes varetægt stående person i en sådan tilstand, straffes med fængsel indtil 8 år.

§ 251. En kvinde, der ved sin barnefødsel på uforsvarlig måde udsætter barnet for alvorlig fare, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 252. Med fængsel indtil 8 år straffes den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs vis forvolder nærliggende fare for nogens liv eller førlighed.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der på hensynsløs måde forvolder fare for, at nogen smittes med en livstruende og uhelbredelig sygdom.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren, hvilke sygdomme der er omfattet af stk. 2.

§ 253. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som, uagtet det var ham muligt uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader

1) efter evne at hjælpe nogen, der er i øjensynlig livsfare, eller

2) at træffe de foranstaltninger, som af omstændighederne kræves til redning af nogen tilsyneladende livløs, eller som er påbudt til omsorg for personer, der er ramt af skibbrud eller anden tilsvarende ulykke.

Stk. 2. Med fængsel indtil 2 år straffes den, der overtræder stk. 1 i forbindelse med flugt fra et færdselsuheld, hvorved nogen er tilføjet betydelig personskade.

§ 254. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som forsætligt eller uagtsomt overlader barn under 15 år, sindssyg, mentalt retarderet eller beruset person farligt våben eller sprængstof.

§§ 255-259. (Ophævet)

26. kapitel

Forbrydelser mod den personlige frihed

§ 260. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes for ulovlig tvang den, som

1) ved vold eller ved trussel om vold, om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget,

2) ved trussel om at anmelde eller åbenbare et strafbart forhold eller om at fremsætte sande ærerørige beskyldninger tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, for så vidt fremtvingelsen ikke kan anses tilbørlig begrundet ved det forhold, som truslen angår.

Stk. 2. Tvinges nogen til at indgå ægteskab eller til en religiøs vielse uden borgelig gyldighed eller til at indgå i et andet ægteskabslignende forhold, eller fastholdes nogen ved tvang i et sådant ægteskab eller forhold, kan straffen stige til fængsel indtil 4 år.

Stk. 3. Tvinges nogen til at bære en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt, kan straffen stige til fængsel indtil 4 år.

§ 260 a. Den, som forestår en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller indgåelsen af et andet ægteskabslignende forhold med en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som lader sit barn indgå i en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller i et andet ægteskabslignende forhold, og den, som efter at være fyldt 18 år frivilligt indgår i en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller i et andet ægteskabslignende forhold med en person under 18 år.

§ 261. Den, som berøver en anden friheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Sker det for vindings skyld, eller har frihedsberøvelsen været langvarig eller bestået i, at nogen uberettiget holdes i forvaring som sindssyg eller mentalt retarderet eller bringes i fremmed krigstjeneste eller i fangenskab eller anden afhængighed i fremmed land, er straffen fængsel indtil 12 år.

Stk. 3. Den, som ved grov uagtsomhed forvolder en frihedsberøvelse af den i stk. 2 nævnte art, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 262. (Ophævet)

§ 262 a. For menneskehandel straffes med fængsel indtil 10 år den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt

1) ulovlig tvang efter § 260,

2) frihedsberøvelse efter § 261,

3) trusler efter § 266,

4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller

5) anden utilbørlig fremgangsmåde

med henblik på udnyttelse af den pågældende ved prostitution, optagelse af seksuelt materiale såsom fotografier eller film, forestilling med seksuel optræden, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold, strafbare handlinger eller fjernelse af organer.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved prostitution, optagelse af seksuelt materiale såsom fotografier eller film, forestilling med seksuel optræden, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold, strafbare handlinger eller fjernelse af organer

1) rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år eller

2) yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

§ 262 b. For menneskeudnyttelse straffes med fængsel indtil 6 år den, der ved udnyttelse af en anden persons betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager vedkommende til arbejde under åbenlyst urimelige forhold. På samme måde straffes den, der under de i 1. pkt. nævnte omstændigheder udnytter en person til prostitution, optagelse af seksuelt materiale såsom fotografier eller film eller forestilling med seksuel optræden.

27. kapitel

Freds- og ærekrænkelser

§ 263. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der uberettiget skaffer sig adgang til en andens datasystem eller data, som er bestemt til at bruges i et datasystem.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 1, uberettiget

1) åbner et brev eller en anden lukket meddelelse eller optegnelse eller gør sig bekendt med indholdet eller

2) ved hjælp af et apparat skjult aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

Stk. 3. Begås de forhold, der er nævnt i stk. 1 og 2, med forsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med oplysninger om en virksomheds erhvervshemmeligheder eller under andre særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år. På samme måde straffes de forhold, der er nævnt i stk. 1, når der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

§ 263 a. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der uberettiget

1) erhvervsmæssigt sælger eller i en videre kreds udbreder et adgangsmiddel til et datasystem,

2) videregiver et større antal adgangsmidler til et datasystem eller

3) skaffer sig eller videregiver et adgangsmiddel til et datasystem,

a) der er samfundsvigtigt, jf. § 193,

b) der behandler oplysninger, som er omfattet af artikel 9, stk. 1, eller artikel 10 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, eller

c) hvortil adgangen er forbeholdt betalende brugere.

Stk. 2. Begås de forhold, der er nævnt i stk. 1, under særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen m.v. sker i særlig stort omfang eller indebærer særlig risiko for betydelig skade eller omfattende misbrug, eller hvor både stk. 1, nr. 1 og nr. 3, litra c, er overtrådt.

§ 264. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget

1) skaffer sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted,

2) skaffer sig adgang til andres gemmer eller

3) undlader at forlade fremmed område efter at være opfordret dertil.

Stk. 2. Begås de forhold, der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2, med forsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med oplysninger om en virksomheds erhvervshemmeligheder, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor forholdet er begået under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

§ 264 a. Den, der uberettiget fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder den, der ved hjælp af kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer.

§ 264 b. Den, der uberettiget ved hjælp af en gps eller et andet lignende apparat registrerer en andens færden, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 264 c. De i §§ 263, 264, 264 a og 264 b indeholdte straffebestemmelser finder tilsvarende anvendelse på den, der uden at have medvirket til gerningen uberettiget skaffer sig eller udnytter oplysninger, som er fremkommet ved overtrædelsen.

§ 264 d. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Stk. 2. Foreligger der under hensyn til oplysningernes eller videregivelsens karakter og omfang eller antallet af berørte personer særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 3 år.

§ 264 e. For identitetsmisbrug straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget

1) anvender oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at udgive sig for at være denne person eller

2) videregiver materiale, herunder seksuelt materiale, hvor der er gjort brug af oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at manipulere denne persons fremtræden.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der uberettiget fremstiller seksuelt materiale som nævnt i stk. 1, nr. 2.

§ 265. (Ophævet)

§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at truslen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre den forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

§ 266 a. Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, der, uden at forholdet omfattes af §§ 136 og 266, offentligt fremsætter udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger eller hærværk.

§ 266 b. Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro eller sit handicap eller på grund af den pågældende gruppes seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

§ 266 c. (Ophævet)

§ 267. Den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære, straffes for ærekrænkelse med bøde eller fængsel indtil 1 år, jf. dog §§ 268 og 269.

Stk. 2. Stk. 1 gælder dog ikke, hvis ærekrænkelsen angår en afdød og er begået senere end 20 år efter dødsfaldet, medmindre forholdet er omfattet af § 268.

§ 267 a. (Ophævet)

§ 268. Den straf, der er nævnt i § 267, kan stige til fængsel indtil 2 år, hvis

1) en alvorlig beskyldning er usand eller

2) en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie, og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede.

§ 269. En ærekrænkelse er straffri, hvis den fremkom i en sammenhæng, hvor der var rimelig anledning til den.

Stk. 2. Ved vurderingen efter stk. 1 skal der bl.a. tages hensyn til, om sandheden af en beskyldning bevises, eller om der var et tilstrækkeligt faktuel grundlag for ærekrænkelsen, og om fremsættelsen eller udbredelsen heraf skete i god tro og til varetagelse af en anerkendelsesværdig interesse.

Stk. 3. Der kan ikke føres bevis for en strafbar handling, hvis den, beskyldningen rettes mod, er fri-fundet for handlingen ved endelig dom.

§ 270. Er en beskyldning ubeføjet, optages der efter forurettedes påstand en bemærkning herom i domsslutningen.

§ 271. Ved dom for overtrædelse af §§ 264 d, 264 e, 267 eller 267, jf. § 268, kan det samtidig bestemmes, at en udtalelse, en meddelelse eller et billede m.v. skal slettes, hvis det er muligt.

Stk. 2. Forpligtelsen efter stk. 1 påhviler den, der dømmes for overtrædelsen. Har denne ikke rådighed over udtalelsen, meddelelsen eller billedet, kan forpligtelsen pålægges den, som har en sådan rådighed.

§§ 272-274. (Ophævet)

§ 275. Forbrydelserne i dette kapitel bortset fra §§ 266-266 b er undergivet privat påtale.

Stk. 2. Efter forurettedes anmodning kan offentlig påtale ske

- 1) i sager om overtrædelse af §§ 263-264 e og § 267, jf. § 268,
- 2) i sager, hvor en person beskyldes for et forhold, der kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv, eller
- 3) i sager, hvor en alvorlig beskyldning er udbredt anonymt.

§ 275 a. (Ophævet)

28. kapitel

Formueforbrydelser

§ 276. For tyveri straffes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

§ 276 a. For indbrudstyveri straffes den, som uberettiget skaffer sig adgang til fremmed hus og uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse.

§ 277. For ulovlig omgang med hittegods straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding tilegner sig en fremmed rørlig ting, som ikke er i nogens varetægt, eller som ved ejerens forglemmelse eller på lignende tilfældig måde er kommet i gerningsmandens varetægt.

§ 278. For underslæb straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

1) tilegner sig en fremmed rørlig ting, der er i hans varetægt, uden at forholdet falder ind under § 277,

2) fragår modtagelsen af pengelån eller andet lån til eje eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag,

3) uretmæssig forbruger ham betroede penge, selv om han ikke var forpligtet til at holde disse afsondrede fra sin egen formue.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, omfatter ikke dispositioner over købte genstande, med hensyn til hvilke en sælger har forbeholdt sig ejendomsret, indtil købesummen er betalt.

§ 279. For bedrageri straffes den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.

§ 279 a. For databedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt søger at påvirke resultatet af sådan databehandling.

§ 280. For mandatsvig straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279 a, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab

1) ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller

2) ved i et formueanliggende, som det påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dens tarv.

§ 281. For afpresning straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under § 288,

1) den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, truer nogen med vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse, med at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller åbenbare privatlivet tilhørende forhold,

2) den, som truer nogen med at anmelde eller åbenbare et strafbart forhold eller med at fremsætte sande ærerørige beskyldninger for derigennem at skaffe sig eller andre en vinding, der ikke er tilbørligt begrundet ved det forhold, som har givet anledning til truslens fremsættelse.

§ 282. For åger straffes den, som udnytter en anden persons betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold til i et aftaleforhold at opnå eller betinge en ydelse, der står i væsentligt misforhold til modydelsen, eller som der ikke skal ydes vederlag for.

§ 283. For skyldnersvig straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

1) afhænder, pantsætter eller på anden måde råder over ham tilhørende gods, hvorover tredjemand har erhvervet en rettighed, med hvilken handlingen er uforenelig,

2) efter at hans bo er taget under konkursbehandling, eller rekonstruktionsbehandling er indledt, foretager handlinger, der går ud på, at boets ejendele og fordringer ikke kommer fordringshaverne til gode,

3) ved falske foregivender, forstikkelse, proformaretshandler, betydelige gaver, uforholdsmæssigt forbrug, salg til underpris, betaling af eller sikkerhedsstillelse for uforfaldne gældsposter eller på anden lignende måde unddrager sine ejendele eller fordringer fra at tjene sine fordringshavere eller nogen enkelt af disse til fyldestgørelse.

Stk. 2. Er handlinger af den under nr. 3 angivne art foretaget til begunstiggelse af en fordringshaver, bliver denne dog kun at straffe, hvis han på en tid, da han forudså, at skyldnerens konkurs eller rekonstruktionsbehandling var umiddelbart forestående, har bestemt skyldneren til at yde ham sådan begunstiggelse.

§ 284. (Ophævet)

§ 285. De i §§ 276, 276 a og 278-283 nævnte forbrydelser straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder. I de i § 283, stk. 2, nævnte tilfælde kan straffen såvel for skyldneren som for den begunstigede fordringshaver gå ned til bøde.

Stk. 2. Ulovlig omgang med hittegods straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

§ 286. Straffen kan stige til fængsel indtil 6 år, når de i §§ 276, 276 a, 281 og 282 nævnte forbrydelser er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening eller under medtagelse af våben eller andet farligt redskab eller middel, eller på grund af de stjalne genstandes betydelige værdi eller de forhold, under hvilke de befandt sig, eller fordi der er tale om tyveri begået som led i organiseret indbrudskriminalitet, eller fordi der er tale om systematisk eller organiseret afpresning, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel indtil 8 år, når de i §§ 278-280 og 283 nævnte forbrydelser er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller som følge af omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

§ 287. Er nogen af de forbrydelser, der er nævnt i §§ 276-283, af mindre strafværdighed på grund af de omstændigheder, hvorunder handlingen er begået, genstandens værdi eller det lidte formuetabs

størrelse eller af andre grunde, er straffen bøde. Under i øvrigt formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.

Stk. 2. Forsøg på forbrydelse, der er omfattet af stk. 1, er strafbart.

§ 288. For røveri straffes med fængsel indtil 6 år den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold

1) fratager eller aftvinger nogen en fremmed rørlig ting,

2) bringer en stjålen ting i sikkerhed eller

3) tvinger nogen til en handling eller undladelse, der medfører formuetab for den overfaldne eller nogen, for hvem denne handler.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 10 år, når et røveri er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af dets særligt farlige karakter, udførelsesmåden eller omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller fordi gerningsmanden er trængt ind i et privat hjem for at begå røveri, eller når et større antal forbrydelser er begået.

§ 289. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding gør sig skyldig i overtrædelse af særligt grov karakter af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen eller af § 289 a.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse, hvis der i den i stk. 1 nævnte lovgivning er henvist til denne bestemmelse.

Stk. 3. Ved udmåling af tillægsbøde efter § 50, stk. 2, i forbindelse med overtrædelse af stk. 1 skal der lægges vægt på, om forbrydelsen er af særlig grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller når et større antal forbrydelser er begået.

§ 289 a. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der til brug for afgørelser om betaling eller tilbagebetaling af told eller afgifter til eller udbetaling eller tilbagebetaling af tilskud eller støtte fra danske myndigheder eller De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, herunder undlader at opfylde en oplysningspligt af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig eller andre.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovligt opnået fordel med hensyn til betalinger som nævnt i stk. 1, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til. Dette gælder dog ikke ydelser, der bevilges til privat brug.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder kun anvendelse, hvor anden lovgivning ikke indeholder en tilsvarende regulering.

Stk. 4. Overtrædelser af stk. 1 eller stk. 2 af særligt grov karakter straffes efter § 289.

§ 290. For hæleri straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse, medmindre forholdet er omfattet af § 290 a.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Stk. 3. Straf efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

§ 290 a. For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

§ 290 b. Med bøde eller fængsel indtil 3 år straffes den, der som medlem af direktionen eller bestyrelsen i et systemisk vigtigt finansielt institut (SIFI) gør sig skyldig i overtrædelse af § 373, stk. 6 eller 8, i lov om finansiell virksomhed.

Stk. 2. Med fængsel indtil 3 år straffes den, der som medlem af direktionen eller bestyrelsen i et systemisk vigtigt finansielt institut (SIFI) gør sig skyldig i en overtrædelse omfattet af § 78, stk. 2, i hvidvaskloven.

§ 291. Den, der ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Stk. 2. Øves der hærværk af betydeligt omfang eller af mere systematisk eller organiseret karakter eller mod offentlige transportmidler, eller er gerningsmanden tidligere fundet skyldig efter nærværende paragraf eller efter § 180, § 181, § 183, stk. 1 og 2, § 184, stk. 1, § 193 eller § 194, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Forvoldes skaden under de i stk. 2 nævnte omstændigheder af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og 2 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, eller at hærværk er begået mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet. Det skal ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og 2 endvidere indgå som skærpende omstændighed, at forholdet er begået mod ting, der tilhører en af de i § 119 nævnte personer, når gerningen har baggrund i den forurettedes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv.

§ 292. Den, der ved at ødelægge, beskadige eller bortskaffe sine ejendele unddrager dem fra at tjene sine fordringshavere eller nogen enkelt af disse til fyldestgørelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 293. Den, som uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år, medmindre forholdet er omfattet af § 293 a. Under skærpende omstændigheder, navnlig når tingen ikke bringes tilbage efter brugen, kan straffen stige til fængsel i 2 år.

Stk. 2. Den, der uberettiget hindrer en anden i helt eller delvis at råde over ting, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Straffen kan stige til fængsel i 2 år, hvor der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter, eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.

§ 293 a. For brugstyveri af motorkøretøj straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der uberettiget bruger et motorkøretøj, der tilhører en anden. Under særligt skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.

§ 294. Den, som ulovligt tager sig selv til rette, straffes med bøde.

§ 295. Den, som i ferske vande eller på søterritoriet i strid med privates eller det offentliges ret foretager inddæmning eller anbringer faste indretninger, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

§ 296. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, som

1) udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på finansielle instrumenter eller tilsvarende aktiver kan påvirkes væsentligt,

2) giver urigtige eller vildledende oplysninger om juridiske personers forhold

a) i offentlige meddelelser om økonomiske forhold,

b) i lovpligtige regnskaber,

c) i beretninger, regnskaber eller erklæringer til generalforsamling eller lignende organ eller den juridiske persons ledelse,

d) ved anmeldelse til en registreringsmyndighed eller

e) i udbudsmateriale vedrørende den juridiske persons stiftelse eller kapitaludvidelse samt vedrørende salg af andele eller udstedelse eller salg af konvertible obligationer,

3) groft overtræder den for en juridisk person gældende lovgivning vedrørende

a) kapitaltilførsel eller

b) anvendelse af den juridiske persons midler,

4) groft undlader at opfylde krav i den for en juridisk person gældende lovgivning om

a) førelse af forhandlingsprotokoller,

b) førelse af fortegnelser og oplysningspligter vedrørende ejerandele eller

c) handlepligter ved konstateret kapitaltab.

Stk. 2. Under særligt skærpende omstændigheder kan straffen for overtrædelse af stk. 1, nr. 1, stige til fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor forbrydelsen er begået af flere i forening, hvor der er opnået eller tilsigtet betydelig vinding, eller hvor et større antal forbrydelser er begået.

Stk. 3. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.

§ 297. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, som udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på varer, fast ejendom eller tilsvarende aktiver kan påvirkes væsentligt.

Stk. 2. Begås en handling som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.

§ 298. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som, uden at betingelserne for at anvende § 279 foreligger,

1) ved urigtige foregivender angående betalingsevnen skaffer sig eller andre lån eller kredit med den følge, at formuetab dermed påføres,

2) ved forbrug af forudbetalt vederlag sætter sig ud af stand til at levere modydelsen,

3) bortfjerner sig uden at betale logi, fortæring, befordring eller anden ydelse, ved hvilken det har været en kendelig forudsætning, at betaling erlægges forinden bortfjernelsen,

4) uden erlæggelse af den fastsatte betaling tilsniger sig adgang til forestilling, udstilling eller forsamling eller til befordring med offentligt samfærdselsmiddel eller til benyttelse af anden almentilgængelig indretning.

§ 299. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, som, uden at betingelserne for at anvende § 280 foreligger, i et formueanliggende, som det påhviler den pågældende at varetage for en anden, ved tilsidesættelse af sin pligt påfører denne et betydeligt formuetab, som ikke erstattes inden dom i første instans.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 4 år straffes den, som ved varetagelse af en andens formueanliggender for sig selv eller andre på pligtstridig måde modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel, såvel som den, der yder, lover eller tilbyder en sådan gave eller anden fordel.

§ 299 a. Med fængsel indtil 6 år straffes den, der under særligt skærpende omstændigheder gør sig skyldig i overtrædelse af § 4, jf. § 18, stk. 1, nr. 1-3, i lov om forretningshemmeligheder. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor handlingen har medført betydelig skade, eller der er fremkaldt nærliggende fare herfor.

§ 299 b. Med fængsel indtil 6 år straffes den, der for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding eller som i øvrigt under særligt skærpende omstændigheder gør sig skyldig i

- 1) ophavsretskrænkelser af særligt grov karakter, jf. ophavsretslovens § 76, stk. 2, eller ulovlig import af særligt grov karakter, jf. ophavsretslovens § 77, stk. 2,
- 2) varemærkekrænkelser af særligt grov karakter, jf. varemærkelovens § 42, stk. 2,
- 3) designindgreb af særligt grov karakter, jf. designlovens § 36, stk. 2,
- 4) patentindgreb af særligt grov karakter, jf. patentlovens § 57, stk. 2,
- 5) brugsmodelindgreb af særligt grov karakter, jf. brugsmodellovens § 54, stk. 2, eller
- 6) overtrædelse af særligt grov karakter af § 91, jf. § 94, stk. 2, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

§ 299 c. Med fængsel indtil 6 år straffes den, der under særlig skærpende omstændigheder medvirker til, at en virksomhed eller en virksomhedssammenslutning indgår en kartelaftale omfattet af konkurrencelovens § 23, stk. 4, 2. pkt. Som særlig skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor overtrædelsen har haft et betydeligt omfang eller har været egnet til at medføre betydelig skade.

Stk. 2. Stk. 1 finder alene anvendelse på fysiske personer.

§ 299 d. Med fængsel indtil 6 år straffes den, der under særligt skærpende omstændigheder gør sig skyldig i

- 1) overtrædelse af artikel 89, stk. 2, eller artikel 91, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1114 af 31. maj 2023 om markeder for kryptoaktiver,
- 2) overtrædelse af artikel 14, litra a og b, eller artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 596/2014 af 16. april 2014 om markedsmissbrug (forordningen om markedsmissbrug),
- 3) overtrædelse af artikel 3, stk. 1, litra a eller c, eller artikel 5 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1227/2011/EU af 25. oktober 2011 om integritet og gennemsigtighed på engrosenergi-markederne med senere ændringer eller
- 4) overtrædelse af artikel 38, stk. 1, artikel 39, litra b, artikel 40, jf. artikel 38, stk. 1, eller artikel 39, litra b, eller artikel 41 i Kommissionens forordning (EU) nr. 1031/2010 af 12. november 2010 om det tidsmæssige og administrative forløb af auktioner over kvoter for drivhusgasemissioner og andre aspekter i forbindelse med sådanne auktioner i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF om en ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet.

Stk. 2. Som særligt skærpende omstændigheder, jf. stk. 1, anses navnlig tilfælde, hvor forbrydelsen er begået af flere i forening, hvor der er opnået eller tilsigtet betydelig vinding, eller hvor et større antal forbrydelser er begået.

§ 300. Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes

- 1) den, som på en tid, da han indser eller burde indse, at han er ude af stand til at fyldestgøre sine fordringshavere, betydeligt forværrer sin formuestilling ved stiftelse af ny gæld eller betaler eller stiller sikkerhed for betydelige forfaldne gældsposter,
- 2) den, som påfører sine fordringshavere betydeligt tab ved ødsel levemåde, ved spil, ved vovelige foretagender, der ikke står i forhold til hans formue, ved i høj grad uordentlig forretningsførelse eller anden letsindig adfærd,
- 3) den skyldner og tillidsmand, som ved afgivelse af de under rekonstruktionsbehandling fornødne erklæringer giver urigtige oplysninger eller gør sig skyldig i grov skødesløshed.

§ 300 a. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som, uden at betingelserne for at anvende § 279 foreligger, på retsstridig måde forsætligt eller groft uagtsomt bevirker, at en person, der befinder sig i en vildfarelse, af denne grund bestemmes til en handling eller undladelse, og derved påfører ham eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et betydeligt formuetab.

§ 300 b. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som, uden at betingelserne for at anvende § 282 foreligger, ved indgåelse af en aftale på utilbørlig måde benytter sig af modpartens økonomiske vanskeligheder eller i øvrigt af dennes underlegne stilling.

§ 300 c. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som overdrager et krav, der hidrører fra en andens handling af den i § 282, § 300 a eller § 300 b nævnte beskaffenhed, eller som gør et sådant krav gældende, såfremt han ved erhvervelsen af kravet udviste grov uagtsomhed med hensyn til dets beskaffenhed. På samme måde straffes den, som i øvrigt groft uagtsomt drager utilbørlig fordel af en andens handling af den i § 282, § 300 a eller § 300 b nævnte beskaffenhed.

§ 301. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der med forsæt til uberettiget anvendelse fremstiller, skaffer sig, besidder eller videregiver

- 1) oplysninger, som identificerer et betalingsmiddel, der er tildelt andre, eller
- 2) genererede betalingskortnumre.

Stk. 2. Sker den i stk. 1 nævnte videregivelse m.v. i en videre kreds eller under i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, er straffen fængsel indtil 6 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på ægte betalingskort.

§ 301 a. (Ophævet)

§ 302. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under § 296, den, som særligt groft overtræder lovgivningens krav til

- 1) bogføring, herunder registrering af transaktioner og udfærdigelse af regnskabsmateriale,
- 2) opbevaring af regnskabsmateriale, herunder beskrivelser af bogføring og systemer til opbevaring og fremfindelse af materiale, herunder adgangskoder m.v. og krypteringsnøgler,
- 3) offentlige myndigheders adgang til regnskabsmateriale i henhold til den for disse myndigheder særligt gældende lovgivning samt
- 4) aflæggelse af årsregnskaber eller tilsvarende regnskaber.

Stk. 2. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 303. Den, som udviser grov uagtsomhed ved at tilforhandle sig eller på anden lignende måde modtage ting, der er erhvervet ved en berigelsesforbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 304. Med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den, som i tilfælde, hvor afgørelse om et formueanliggende træffes ved afstemning, skaffer sig eller andre adgang til uberettiget at deltage i denne eller til at afgive flere stemmer, end der tilkommer ham, eller bevirker, at afstemningen forvanskes.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som ved afstemninger i et konkurs- eller gældsfragåelsesbo eller under rekonstruktionsbehandling ved usande foregivender påvirker stemmegivningen eller yder, lover eller tilbyder, modtager, fordrer eller lader sig tilsige formuefordel for at stemme i en bestemt retning eller for at undlade at stemme.

§ 304 a. Den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der her i landet eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, en gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget under udøvelsen af dette hverv, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der her i landet eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, og som under udøvelsen af dette hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel.

§ 305. De i § 291, stk. 1 og 3, § 293, stk. 2, § 298 og § 299 omhandlede lovovertrædelser påtales kun efter den forurettedes begæring, medmindre almene hensyn kræver påtale.

Stk. 2. De i § 294 omhandlede lovovertrædelser er undergivet privat påtale.

Senere ændringer af loven:

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 40 a, stk. 1, ændres »hvis hensynet til retshåndhævelsen skønnes ikke at tale imod det« til: »når hensynet til retshåndhævelsen skønnes ikke at tale imod det«.

2. I § 41, stk. 1, ændres »12 år« til: »20 år«.

3. I § 57 a, stk. 1, udgår »119 b,«.

4. I § 79 c, stk. 1, § 81 a, stk. 1, og § 81 c, stk. 1, udgår »119 b,«.

5. I § 119, stk. 1, 1. pkt., ændres »Den« til: »Med bøde eller fængsel indtil 8 år straffes den«.

6. I § 119, stk. 1, 1. pkt., ændres »hvem det« til: »som det«.

7. I § 119, stk. 1, 1. pkt., udgår », straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år«.

8. I § 119 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået med genstande.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.

9. I § 119 a, stk. 1, ændres »som« til: »der«.

10. I § 119 a, stk. 1, ændres »krænker en af de i § 119 nævnte personers fred ved at kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den pågældende« til: »uberettiget kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer de personer, der er nævnt i § 119,«.

11. I § 119 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Ved dom for overtrædelse af stk. 1 finder § 271 tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

12. § 119 b ophæves.

13. I § 120 udgår »og § 119 b«.

14. I § 123, stk. 1, ændres »Den« til: »Med bøde eller fængsel indtil 8 år straffes den«, og », straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år« udgår.

15. I § 216, stk. 4, ændres »der er forbundet med lovovertrædelsen« til: »som lovovertrædelsen indebærer«.

16. I § 235, stk. 1, 1. pkt., ændres »2 år« til: »4 år«.

17. I § 235, stk. 2, ændres »1 år« til: »2 år«.

18. I § 241, 1. pkt., indsættes efter »en andens død,«: »uden at forholdet er omfattet af § 241 a,«.

19. § 241, 2. pkt., ophæves.

20. Efter § 241 indsættes:

»§ 241 a. For trafikdrab straffes med fængsel indtil 10 år den, der uagtsomt forvolder en andens død i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, særligt hensynsløs kørsel eller de groveste hastighedsovertrædelser.«

21. I § 244, stk. 1, ændres »Den« til: »Med bøde eller fængsel indtil 3 år straffes den«, og », straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år« udgår.

22. I § 244, stk. 1, ændres »øver« til: »udøver«.

23. I § 245, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, ændres »6 år« til: »8 år«.

24. I § 245 a ændres »6 år« til: »8 år«.

25. I § 246 ændres »10 år« til: »12 år«.

26. I § 247, stk. 1, ændres »de lovovertrædelser, der er nævnt i §§ 243-246,« til: »lovovertrædelserne nævnt i §§ 243-246«.

27. § 249, 2. pkt., ophæves.

28. I § 249 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Det anses som en særligt skærpende omstændighed efter stk. 1, hvis forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, særligt hensynsløs kørsel eller de groveste hastighedsovertrædelser.«

29. I § 252 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået i forbindelse med overtrædelse af færdselsloven.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

30. I § 252, stk. 2, der bliver stk. 3, indsættes efter »På samme måde«: »som i stk. 1«.

31. I § 264 d, stk. 1, 1. pkt., ændres »6 måneder« til: »1 år«.

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/358#P2>:

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 263 af 11. februar 2026, foretages følgende ændring:

1. Efter § 81 f indsættes:

»§ 81 g. Den straf, der er foreskrevet i denne lovs § 121, § 124, stk. 1 og 2, §§ 133, 134, 134 a eller 134 b, § 260, stk. 1, § 264, stk. 1, nr. 1 og 3, eller §§ 266 og 266 b eller i lovgivningen om euforiserende stoffer, lovgivningen om våben og eksplosivstoffer, lovgivningen om knive og blankvåben m.v., lovgivningen om fyrværkeri og andre pyrotekniske artikler, § 32, stk. 1, i lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. eller i regler fastsat i medfør af lov om politiets virksomhed om adfærd, som er egnet til at forstyrre den offentlige orden, forulempe andre eller vække offentlig forargelse eller kan give anledning til ulempe for andre, kan forhøjes med indtil det halve, hvis lovovertrædelsen er begået i relation til idrætsbegivenheder omfattet af lov om sikkerhed ved bestemte idrætsbegivenheder.«

UDVALGTE SÆRLOVE (love med straffebestemmelser som ikke er en del af straffeloven):

LOV OM VÅBEN OG EKSPLOSIVSTOFFER M.V. (LBK nr. 1736 af 26/08/2021):

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1736>

Senere ændringer af loven:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/654>

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/665>

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/698#P24>

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/263#P7>

LOV OM EUFORISENDE STOFFER M.V. (LBK nr. 1334 af 09/12/2019):

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1334>

Senere ændringer af loven:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/667>

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/724>

FÆRDSELSLOVEN (LBK nr. 118 af 12/01/2026):

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/118>

LOV OM ARBEJDSMILJØ (LBK nr. 1108 af 15/09/2025):

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1108>

Senere ændringer af loven:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1624>

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/302#P1>

BILAG C. Danmarks Statistik: Overtrædelsestyper i kriminalstatistikken, v. 1:2025

Statistikken er en opgørelse af antal anmeldte og efter straffeloven og særlove, der enten er anmeldt til politiet eller er konstateret af politiet selv. Antallet af anmeldte opdeles efter lovovertrædelsens art, samt geografisk på regioner og kommuner.

Indholdsbeskrivelse

Anmeldelsesstatistikken er en del af kriminalstatistikken. Kriminalstatistikken omfatter opgørelser over *kriminelle forhold* fra anmeldelse via sigtelse til afgørelse samt anholdelser og fængslinger.

Anmeldelsesstatistikken er en sagsstatistik, der belyser antallet af politianmeldte overtrædelser af straffeloven og særlovene (ekskl. færdselsloven og færdselslovs-lignende særlove). Statistikken omfatter alle politianmeldelser i Danmark (ekskl. Grønland og Færøerne). Den enkelte anmeldelse er identificeret ved et éntydigt journalnummer, der kan anvendes ved kobling med andre af kriminalstatistikens områder.

Til den enkelte anmeldelse er der knyttet oplysninger om type af lovovertrædelse i henhold til politiets journalplan, gerningsdato- og tidspunkt, gerningskommune samt eventuel angivelse af, om der er rejst sigtelse i forbindelse med anmeldelsen af lovovertrædelsen.

Grupperinger og klassifikationer

Statistikken grupperes efter kommuner og regioner, samt efter gruppering af politiets gerningskoder. Der sondres mellem straffelov og særlove. Straffeloven er underopdelt i seksualforbrydelser, voldsforbrydelser, ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser.

Særlovene er for de vigtigste anført som enkeltlove, mens resten er samlet under *Særlovgivning i øvrigt*.

Straffelovens bestemmelser vedr. seksualforbrydelser gennemgik væsentlige ændringer med virkning fra 1. juli 2013. Ændringerne betød bl.a., at der nu er flere kategorier af seksualforbrydelser end tidligere, der henføres under bestemmelserne om voldtægt (§216).

Begreber og definitioner

Anmeldelse: En lovovertrædelse (et kriminelt forhold), der anmeldes eller på anden måde er kommet til politiets kendskab.

Gerningskode: Gerningskode beskriver typen af den anmeldte lovovertrædelse. Gerningskoden er overordnet inddelt i straffelovsovertrædelser og særlovsovertrædelser. Straffelovsovertrædelserne er grupperet i seksualforbrydelser, voldsforbrydelser, ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser. Særlovene er for de vigtigste anført som enkeltlove, mens resten er samlet under *Særlovgivning i øvrigt*. Den anvendte gruppering af gerningskoder findes under overtrædelsestyper i kriminalstatistikken (se nedenfor i det følgende).

Enheder

Enheden i statistikken er anmeldte lovovertrædelser. En lovovertrædelse, der begås af flere personer registreres som én anmeldelse, ligesom en lovovertrædelse, der har flere ofre (fx dobbeltdrab), registreres som én anmeldelse. Hvor flere forskellige personer (ved sammenfald mellem tid og sted) anmelder den samme lovovertrædelse, kan der (undtagelsesvis) være tale om registrering af flere anmeldelser.

Statistisk behandling

Kilden til statistikken er Rigspolitiets centrale anmeldelsesregister. Data modtages via system-til-system indberetning. De modtagne data gennemløber en sandsynlighedskontrol i form af en sammenligning med data fra året før, centrale variable fejlsøges for valide værdier. Ikke relevante anmeldelser fraselekteres, fx. anmeldelser af lovovertrædelser, der er begået i Grønland eller på Færøerne. Politiets indberettede gerningskode konverteres til en DST-gerningskode, der er hierarkisk opbygget (se nedenfor i det følgende). Der foretages ikke korrektioner af data udover det her beskrevne.

Pålideligheden for anmeldelsesstatistikken vurderes af Danmarks Statistik som god. Data hidrører fra ét administrativt register, hvor alle anmeldte lovovertrædelser registreres. Analyse af de modtagne data viser, at ca. 5 pct. af de lovovertrædelser, der registreres i et kalenderår, er begået i et tidligere år. Tilsvarende er der ca. 5 pct. af de lovovertrædelser, der er anmeldt begået i et kalenderår, der først registreres i et efterfølgende år.

Population

Overtrædelser af straffeloven og særlovene (med undtagelse af færdselsloven og færdselslovslydende særlove) i Danmark (ekskl. Grønland og Færøerne), der er anmeldt til politiet eller er konstateret af politiet selv.

Geografisk dækning

Danmark, ekskl. Grønland og Færøerne

Tidsperiode og sammenlignelighed over tid

Statistikken er udarbejdet på det nuværende grundlag siden 1995 og er derfor på det overordnede plan sammenlignelig siden dette tidspunkt. På grund af ændringer i gruppering af lovovertrædelser og ændring i opklaringsbegrebet skal der udvises forsigtighed ved sammenligning over tid før dette år.

Med indførelsen af den nye straffelov i 1933, er det kun muligt at foretage sammenligninger med tidligere opgørelser (tilbage til 1921) på hovedgruppeniveau, dvs. for sædeligheds-, volds-, ejendoms- og andre forbrydelser under et.

Afgrænsningen af voldsforbrydelser ændredes i 1979. Voldsforbrydelser indskrænkedes til fremover alene at omfatte handlinger, der er forsætlige fysiske angreb eller trusler herom - resten blev overført til kategorien 'andre forbrydelser'. Ændringen betød et fald på ca. 800 i antallet af voldsforbrydelser og en tilsvarende stigning i antallet af 'andre forbrydelser'.

I 1981 blev der foretaget en ændring vedrørende inddeling af sædelighedsforbrydelser og andre forbrydelser.

Som følge af lovændringer eller ønsker om belysning af særlige lovovertrædelser sker der løbende ændringer i inddelingen af lovovertrædelserne. Nye og udgåede gerningskoder fra 1980 og frem er beskrevet nedenfor i det følgende.

Af væsentlig større ændringer kan nævnes:

I 1986 opdeles Blufærdighedskrænkelser i en række mere specificerede typer af blufærdighedskrænkelser.

I 1989 blev der foretaget ændringer af straffelovens §§ 244-246 vedr. voldsforbrydelser. Ændringerne medførte bl.a. at fx værtshusslagsmål og husspektakler blev strafbart efter straffeloven. Tidligere var der i disse situationer tale om brud på politivedtægten. Lovændringen medførte derfor et statistikbrud, som det dog er vanskeligt at vurdere omfanget af.

§ 265 i Straffeloven om tilhold afløses i 2012 af ny lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

I 2013 blev straffelovens afsnit om sædelighedsforbrydelser ændret. Det betød ændringer i statistikens gruppering af denne type lovovertrædelser. Med lovændringen skete der også en ændring af hvilke kategorier af seksualforbrydelser, der henføres under bestemmelserne om voldtægt (§ 216). Fra d. 1. januar 2021 trådte det nye samtykkebegreb vedr. voldtægt i kraft. I den forbindelse har politiet oprettet nye gerningskoder, som delvis erstatter en række gerningskoder, som Danmarks Statistik definerer som voldtægt og gerningskoder, som Danmarks Statistik ikke tidligere har defineret som voldtægt jf. ovenstående beskrivelse. En stigning i antallet af anmeldte voldtægter skal således ses i lyset heraf.

Fra d. 1. januar 2022 trådte en ny bestemmelse i kraft i straffeloven vedr. stalking. Stalking indgår i kategorien 'Psykisk vold mv.' Stigningen i antallet af anmeldelser i 'Psykisk vold mv' skal ses i lyset heraf.

Fra 1. januar 1990 overgik man til indberetning fra rigspolitiets anmeldelsesregister. Endvidere oprettedes et nyt cykelregister medio 1990, - hvilket betød en stigning i antal cykeltyverier med sigtelser (opklarede). Herudover regnedes fra 1990 også forhold, hvor en mindreårig (under 15 år) er gerningspersonen og sigtet, selvom der i princippet ikke kan rejses sigtelser mod mindreårige. - De nævnte ændringer betød tilsammen en stigning i antallet af anmeldelser med sigtelser fra 1989 til 1990 på ca. 1,5 pct.

Pr. 1. januar 2018 indførtes den særlig indbrudsparagraf 276a i Straffeloven. Den nye paragraf indebærer, at fjernelse af ting fra et fremmed hus nu også blev betegnet som indbrud, blot tilstedeværelsen i huset havde været uberettiget. Det var således ikke længere en forudsætning, at tilstedeværelsen var tiltvunget, fx i form af opbrud af vinduer eller døre. Det betød i praksis, at en lang række anmeldelser, der tidligere var tyveri, nu blev kategoriseret som indbrud.

Fra d. 1. juli 2025 trådte en ny bestemmelse i kraft i straffeloven vedr. stealthing. Bestemmelsen er indført som § 217 og indebærer, at det er strafbart at have samleje med en person uden at anvende præventionsmiddel mod seksuelt overførbare infektioner og uønsket graviditet, når anvendelsen af et sådant præventionsmiddel var en forudsætning for personens deltagelse i samlejet. Stealthing indgår i kategorien seksualforbrydelser som en særskilt overtrædelsestype. Ændringen skal derfor ses særskilt fra de kategorier af seksualforbrydelser, der henføres under bestemmelserne om voldtægt (§ 216).

Gerningstyper

Det følgende er en oversigt over de typer af overtrædelser, der optræder i Statistikbanken, og hvad de indeholder på et mere detaljeret niveau. Opdelingen er lavet af Danmarks Statistik og er forskellig fra opdelingen i Rigspolitiets statistik. Både Danmarks statistiks kriminalstatistik og Rigspolitiets statistik er dog lavet på baggrund af samme datamateriale. Oversigten her omfatter straffelovsovertrædelser og overtrædelser af to særlove, hhv. Lov om euforiserende stoffer og Våbenloven.

- [1: Straffelov](#)
 - [11: Seksualforbrydelser](#)
 - [1110: Blodskam mv.](#)
 - [111072121: Blodskam, børn under 15 år](#)
 - [111072122: Blodskam i øvrigt](#)
 - [111072123: Blodskam mellem søskende, børn under 15 år](#)
 - [111072124: Blodskam i øvrigt, mellem søskende](#)
 - [111072125: Blodskam, anden kønslig omgang, børn under 15 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [111072126: Blodskam, anden kønslig omgang mellem søskende \(Udgået 2013\)](#)
 - [111072127: Blodskam i øvrigt, anden kønslig omgang \(Udgået 2013\)](#)
 - [111072128: Blodskam, andet seksuelt forhold \(børn under 15 år\) \(Ny fra 2013\)](#)
 - [111072129: Blodskam, andet seksuelt forhold mellem søskende \(Ny fra 2013\)](#)
 - [111072130: Blodskam i øvrigt, andet seksuelt forhold \(Ny fra 2013\)](#)
 - [111072233: Samleje med plejebarn/stedbarn mv. \(Udgået 2013\)](#)
 - [111072244: Anden kønslig omgang med plejebarn/stedbarn \(Udgået 2013\)](#)
 - [111072320: Blufærdighedskrænkelser af plejebarn/stedbarn m.v.](#)
 - [111072321: Samleje med plejebarn/stedbarn mv. \(Ny fra 2013\)](#)
 - [111072340: Andet seksuelt forhold med plejebarn/stedbarn mv. \(Ny fra 2013\)](#)
 - [111072356: Andet seksuelt forhold m/ pleje-/stedbarn](#)
 - [1120: Voldtægt mv.](#)
 - [112072211: Voldtægt \(Udgået 2013\)](#)
 - [112072215: Samleje med ulovlig tvang \(Udgået 2013\)](#)
 - [112072229: Tilsnigelse til samleje \(Udgået 2013\)](#)
 - [112072235: Anden kønslig omgang ved vold \(Udgået 2013\)](#)
 - [112072236: Anden kønslig omgang ved ulovlig tvang \(Udgået 2013\)](#)
 - [112072241: Anden kønslig omgang ved tilsnigelse \(Udgået 2013\)](#)
 - [112072301: Voldtægt ved anvendelse af vold eller trussel om vold \(Ny fra 2013\)](#)
 - [112072302: Voldtægt ved ulovlig tvang \(Ny fra 2013\)](#)
 - [112072305: Voldtægt](#)
 - [112072307: Voldtægt ved tilsnigelse](#)
 - [112072317: Tilsnigelse til samleje \(Ny fra 2013\)](#)
 - [112072330: Andet seksuelt forhold](#)
 - [112072331: Andet seksuelt forhold ved vold eller trussel om vold \(Ny fra 2013\)](#)

- [112072332: Andet seksuelt forhold ved ulovlig tvang \(Ny fra 2013\)](#)
- [112072338: Andet seksuelt forhold ved tilsnigelse \(Ny fra 2013\)](#)
- [112072345: Andet seksuelt forhold](#)
- [112072346: Andet seksuelt forhold ved tilsnigelse](#)
- [1130: Heteroseksuel sædelighedsforbrydelse mod barn under 12 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [113072232: Samleje med barn under 12 år, skærpende omstændigheder \(Udgået 2013\)](#)
 - [113072243: Anden kønslig omgang med barn under 12 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [113072262: Uagtsom seksualforbrydelse med barn under 12 år](#)
- [1131: Seksualforbrydelse mod barn under 12 år \(Ny fra 2013\)](#)
 - [113172304: Voldtægt ved samleje med barn under 12 år \(Ny fra 2013\)](#)
 - [113172334: Andet seksuelt forhold med barn under 12 år \(Ny fra 2013\)](#)
 - [113172347: Andet seksuelt forhold med barn under 12 år](#)
- [1140: Heteroseksuel sædelighedsforbrydelse i øvrigt \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072221: Samleje ved udnyttelse af psykisk abnormitet \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072222: Samleje ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072225: Samleje med institutionsanbragt \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072227: Samleje ved misbrug af afhængigheds forhold \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072230: Samleje med prostitueret under 18 år, kunde \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072231: Samleje med barn under 15 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072234: Samleje ved forførelse \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072237: Anden kønslig omgang ved udnyttelse af psykisk abnormitet \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072238: Anden kønslig omgang med institutionsanbragt \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072239: Anden kønslig omgang ved misbrug af afhængighedsforhold \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072242: Anden kønslig omgang med barn under 15 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072245: Anden kønslig omgang ved forførelse \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072261: Uagtsom seksualforbrydelse med barn under 15 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [114072263: Uagtsom seksualforbrydelse i øvrigt \(Udgået 2013\)](#)
- [1141: Seksualforbrydelse mod barn under 15 år \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114172306: Voldtægt ved samleje m. barn under 15 år/germ.per. fyldt 22 år](#)
 - [114172319: Samleje med barn under 15 år \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114172339: Andet seksuelt forhold med barn under 15 år \(Ny fra 2013\)](#)

- [114172344: Andet seksuelt forhold mellem en person fyldt 22 og et barn under 15 år](#)
- [114172348: Andet seksuelt forhold mellem en person fyldt 22 år og et barn under 15 år](#)
- [114172355: Andet seksuelt forhold m/ barn under 15 år](#)
- [114172361: Uagtsom seksualforbrydelse mod barn under 15 år \(Ny fra 2013\)](#)
- [114172364: Uagtsom seksualforbrydelse mod barn under 15 år](#)
- [1145: Seksualforbrydelse i øvrigt \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572303: Voldtægt ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572310: Stealthing](#)
 - [114572311: Samleje ved udnyttelse af psykisk abnormitet \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572313: Samleje med institutionsanbragt/frihedsberøvet \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572315: Samleje ved misbrug af afhængighedsforhold \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572316: Samleje ved misbrug af afhængighedsforhold](#)
 - [114572322: Samleje ved forførelse \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572324: Medvirken til prostitution \(samleje\) - person under 18 år \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572325: Samleje med prostitueret under 18 år - kunde \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572333: Andet seksuelt forhold ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572335: Andet seksuelt forhold ved udnyttelse af psykisk abnormitet \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572336: Andet seksuelt forhold med institutionsanbragt/frihedsberøvet \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572337: Andet seksuelt forhold ved misbrug af afhængighedsforhold \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572341: Andet seksuelt forhold ved forførelse \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572342: Medvirken til andet seksuelt forhold i forbindelse med prostitution af person under 18 år \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572343: Andet seksuelt forhold end samleje med prostitueret under 18 år - kunde \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572349: Andet seksuelt forhold v/udnyttelse psykisk abnormitet](#)
 - [114572350: Andet seksuelt forhold m/ institutionsanbragt/frihedsberøvet](#)
 - [114572352: Andet seksuelt forhold v/misbrug afhængighedsforhold](#)
 - [114572357: Andet seksuelt forhold v/forførelse](#)
 - [114572358: Medvirken til andet seksuelt forhold ifm. Prostitution af person under 18 år](#)
 - [114572359: Andet seksuelt forhold end samleje m. prostitueret u. 18 år - kunde](#)
 - [114572362: Uagtsom seksualforbrydelse i øvrigt \(Ny fra 2013\)](#)
 - [114572365: Uagtsom seksualforbrydelse i øvrigt](#)

- [1146: Grooming](#)
 - [114672366: Grooming](#)
- [1150: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse mod barn under 12 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [115072252: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse mod barn under 12 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [115072258: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved vold mod barn under 12 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [115072259: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved ulovlig tvang mod barn under 12 år \(Udgået 2013\)](#)
- [1160: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse i øvrigt \(Udgået 2013\)](#)
 - [116072251: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse mod barn under 15 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [116072253: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse i øvrigt \(Udgået 2013\)](#)
 - [116072254: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved vold \(Udgået 2013\)](#)
 - [116072255: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved ulovlig tvang \(Udgået 2013\)](#)
 - [116072256: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved vold mod barn under 15 år \(Udgået 2013\)](#)
 - [116072257: Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved ulovlig tvang mod barn under 15 år \(Udgået 2013\)](#)
- [1172: Blufærdighedskrænkelser ved beføling](#)
 - [117272282: Blufærdighedskrænkelser ved beføling \(Udgået 2013\)](#)
 - [117272371: Blufærdighedskrænkelser ved beføling \(Ny fra 2013\)](#)
- [1174: Blufærdighedskrænkelser ved blotteri](#)
 - [117472283: Blufærdighedskrænkelser ved blotteri \(Udgået 2013\)](#)
 - [117472372: Blufærdighedskrænkelser ved blotteri \(Ny fra 2013\)](#)
- [1176: Blufærdighedskrænkelser i øvrigt](#)
 - [117672281: Blufærdighedskrænkelser](#)
 - [117672284: Blufærdighedskrænkelser ved beluring \(Udgået 2013\)](#)
 - [117672285: Blufærdighedskrænkelser ved verbal uterlighed o.l. \(Udgået 2013\)](#)
 - [117672286: Blufærdighedskrænkelser ved anden uterlighed \(Udgået 2013\)](#)
 - [117672287: Blufærdighedskrænkelser i øvrigt \(Udgået 2013\)](#)
 - [117672373: Blufærdighedskrænkelser ved beluring \(Ny fra 2013\)](#)
 - [117672374: Blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændighed o.l. \(Ny fra 2013\)](#)
 - [117672375: Blufærdighedskrænkelser ved anden uanstændighed \(Ny fra 2013\)](#)
- [1180: Utugt mv.](#)
 - [118072271: Rufferi \(Udgået 2013\)](#)
 - [118072275: Fremmelse af utugt \(Udgået 2013\)](#)
 - [118072276: Udlejning af værelse til utugt \(Udgået 2013\)](#)
 - [118072277: Alfonseri, underhold](#)
 - [118072278: Alfonseri, dele bolig](#)

- [118072280: Utugtig foto/filmoptagelse af person under 18 år \(Udgået 2013\)](#)
- [118072291: Forulemper ved opfordring mv. til utugt \(Udgået 2013\)](#)
- [118072292: Rekruttere/medvirke til utugtig optræden af personer under 18 år \(Udgået 2013\)](#)
- [118072293: Overvære utugtig optræden af personer under 18 år \(Udgået 2013\)](#)
- [118072295: Pornografi \(Udgået 2013\)](#)
- [118072296: Børnepornografi \(Udgået 2013\)](#)
- [118072297: Overtrædelse af pålæg \(Udgået 2013\)](#)
- [118072298: Meddelt pålæg \(Udgået 2013\)](#)
- [118072299: Børnepornografi, besiddelse af/bekendt med \(Udgået 2013\)](#)
- [118072351: Pornografiske foto/filmoptagelser af person under 18 år \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072353: Medvirken til pornografisk optræden af person under 18 år \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072354: Overvære pornografisk optræden af person under 18 år \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072360: Seksuelt materiale, foto/filmoptagelse af person under 18 år](#)
- [118072363: Medvirken til/overværer seksuel optræden af personer under 18 år](#)
- [118072378: Rufferi \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072379: Fremmelse af prostitution \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072380: Udlejning af værelse til prostitution \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072382: Svigagtig eller anden utilbørlig fremmelse af prostitution \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072385: Seksuelt materiale og genstande, salg til personer under 16 år](#)
- [118072386: Udbreder seksuelt materiale af person under 18 år](#)
- [118072387: Besiddelse af/bekendt med seksuelt materiale af person under 18 år](#)
- [118072388: Børnesexdukke, fremstilling/salg/overdragelse](#)
- [118072389: Børnesexdukke, besiddelse](#)
- [118072391: Meddelt forbud efter straffelovens §236 \(Ny fra 2013\)](#)
- [118072392: Overtrædelse af forbud efter straffelovens §236 \(Ny fra 2013\)](#)
- [12: Voldsforbrydelser](#)
 - [1210: Vold og lignende mod offentlig myndighed](#)
 - [121070300: Vold eller trussel mod polititjenestemand \(Ny fra 2005\)](#)
 - [121070301: Trusler om vold mv. mod overordnet polititjenestemand \(Ny fra 2005\)](#)
 - [121070303: Lægge hindring i vejen for udførelse \(polititjenestemand\) \(Ny fra 2005\)](#)
 - [121070304: Lægge hindringer i vejen for udførelse \(polititjenestemand\)](#)
 - [121070305: Vold mod polititjenestemand](#)

- [121070306: Trussel mod polititjenestemand](#)
- [121070307: Vold mod nogen i offentlig tjeneste](#)
- [121070308: Trussel om vold mod nogen i offentlig tjeneste](#)
- [121070310: Lægge hindring i vejen for udførelse af offentlig myndighed](#)
- [121070311: Vold o.l. mod nogen i offentlig tjeneste mv.](#)
- [121070312: Trusler om vold mv. mod offentlig myndighed](#)
- [121070313: Hindring af offentlig myndighed](#)
- [121070314: Lægge hindring i vejen for udførelsen af offentlig myndighed, skærpende omstændigheder](#)
- [121070315: Fredskrænkelse af person i offentlig tjeneste](#)
- [121070316: Vold mod politi mv. ved opløb/opstand](#)
- [121070317: Lægge hindring i vejen for udførelse af offentlig myndighed, skærpende](#)
- [121070319: Angreb med genstande mod nogen i offentlig tjeneste](#)
- [1220: Opløb/forstyrrelse af offentlig orden](#)
 - [122070411: Ledelse og fremkaldelse af opløb](#)
 - [122070418: Tildækningsforbud, overtrædelse af](#)
 - [122070421: Grov forstyrrelse af offentlig ro og orden](#)
 - [122070422: Maskering, forbud mod](#)
- [1230: Manddrab](#)
 - [123073111: Manddrab](#)
 - [123073121: Barsedrab](#)
- [1240: Forsøg på manddrab](#)
 - [124073112: Forsøg på manddrab](#)
- [1250: Psykisk vold](#)
 - [125073232: Stalking](#)
 - [125073235: Psykisk vold](#)
- [1252: Simple vold](#)
 - [125273241: Simple vold](#)
- [1255: Alvorligere vold](#)
 - [125573251: Alvorligere vold](#)
 - [125573252: Vold med skade på legeme eller helbred](#)
 - [125573253: Vold ved kvindelig omskæring \(Ny fra 2004\)](#)
- [1258: Særlig alvorlig vold](#)
 - [125873261: Særlig alvorlig vold](#)
 - [125873262: Særlig alvorlig vold med døden til følge](#)
- [1260: Vold mod sagesløs](#)
 - [126073214: Vold mod sagesløs](#)
- [1270: Forsætlig legemskrænkelse i øvrigt](#)
 - [127073211: Legemskrænkelse](#)
 - [127073212: Vold af særlig farlig karakter](#)
 - [127073213: Vold med skade på legeme eller helbred](#)
- [1280: Forsætlig legemsbeskadigelse](#)
 - [128073221: Legemsbeskadigelse](#)
 - [128073222: Legemsbeskadigelse med død til følge mv.](#)
 - [128073223: Legemsbeskadigelse med grov skade til følge](#)
 - [128073231: Grov legemsbeskadigelse](#)

- [1283: Uagtsomt manddrab/legemsbeskadigelse](#)
 - [128373151: Uagtsomt manddrab](#)
 - [128373311: Uagtsom legemsbeskadigelse](#)
 - [128373313: Uagtsom grov legemsbeskadigelse](#)
 - [128373315: Uagtsom betydelig legemsbeskadigelse](#)
- [1286: Forbrydelse mod liv og legeme](#)
 - [128673131: Drab efter begæring](#)
 - [128673141: Medvirken til selvmord](#)
 - [128673321: Hensættelse i hjælpeløs tilstand](#)
 - [128673331: Uforsvarlig omgang ved barnefødsel](#)
 - [128673341: Forvolde fare for liv eller førlighed](#)
 - [128673351: Undladt at hjælpe en person i livsfare](#)
 - [128673352: Undladt at hjælpe en person ved ulykke](#)
 - [128673353: Undladt at hjælpe/flugt fra færdselsuheld \(Ny fra 2008\)](#)
 - [128673361: Overladelse af våben eller sprængstof](#)
 - [128673371: Undladt at hjælpe gravid kvinde \(Udgået 2002\)](#)
- [1289: Forbrydelse mod den personlige frihed](#)
 - [128974111: Ulovlig tvang](#)
 - [128974115: Religiøse vielser mv. under 18 år](#)
 - [128974121: Frihedsberøvelse](#)
 - [128974122: Kvalificeret frihedsberøvelse](#)
 - [128974123: Frihedsberøvelse, grov uagtsomhed](#)
 - [128974131: Uagtsom frihedsberøvelse](#)
 - [128974135: Menneskehandel \(Ny i Offerstatistikken fra 2014\)](#)
 - [128974136: Menneskeudnyttelse](#)
- [1292: Trusler](#)
 - [129270323: Trusler, vold o.l. mod vidner og deres nærmeste](#)
 - [129270325: Trusler og lignende mod vidner og deres nærmeste](#)
 - [129270326: Vold mod vidner og deres nærmeste](#)
 - [129274265: Trussel på livet](#)
 - [129274266: Bombetrusler/telefonbomber](#)
 - [129274271: Offentlig trussel om voldshandling](#)
- [13: Ejendomsforbrydelser](#)
 - [1304: Dokumentfalsk](#)
 - [130470811: Dokumentfalsk](#)
 - [130470813: Dokumentfalsk ved anvendelse af dankort](#)
 - [130470814: Dokumentfalsk ved anvendelse af øvrige kontokort](#)
 - [1308: Dokumentfalsk med check](#)
 - [130870812: Dokumentfalsk ved anvendelse af check](#)
 - [130870815: Dokumentfalsk ved anvendelse af eurochecks](#)
 - [1312: Brandstiftelse](#)
 - [131271111: Brandstiftelse, kvalificeret](#)
 - [131271121: Brandstiftelse, forsætlig](#)
 - [131271131: Brandstiftelse, uagtsom](#)
 - [1316: Indbrud i forretning, virksomhed mv.](#)
 - [131675111: Indbrud i bibliotek](#)
 - [131675112: Indbrud i børnehave/vuggestue/fritidshjem](#)
 - [131675113: Indbrud i skole](#)

- [131675114: Indbrud i kirke/museum](#)
- [131675115: Indbrud i kommune-/sygesikringskontor](#)
- [131675116: Indbrud i posthus/postkontor](#)
- [131675117: Indbrud i svømmehal/idrætsanlæg o.l.](#)
- [131675118: Indbrud i institution/plejehjem](#)
- [131675119: Indbrud i offentligt kontor/bygning i øvrigt](#)
- [131675120: Indbrud i kaserne \(våben/ammunition\)](#)
- [131675131: Indbrud i bankiers/vekselerer o.l.](#)
- [131675132: Indbrud i biograf/teater](#)
- [131675133: Indbrud i campingplads/vandrerhjem](#)
- [131675134: Indbrud i tankstation/autohandler](#)
- [131675135: Indbrud i privat institution](#)
- [131675136: Indbrud i beboerklubber](#)
- [131675139: Indbrud i privat kontor i øvrigt](#)
- [131675140: Indbrud i selskabslokaler](#)
- [131675141: Indbrud i pengeinstitut](#)
- [131675150: Indbrud i sportsforretning](#)
- [131675151: Indbrud i beklædnings-/skind-/skotøjsforretning](#)
- [131675152: Indbrud i kiosk/cigar-/vinhandel](#)
- [131675153: Indbrud i købmand/supermarked/mejeri](#)
- [131675154: Indbrud i radio-/fotoforretning](#)
- [131675155: Indbrud i urmager/guldsmed](#)
- [131675156: Indbrud i cafeteria/restaurant](#)
- [131675157: Indbrud i hotel/motel](#)
- [131675158: Indbrud i computerbutik](#)
- [131675159: Indbrud i optikerforretning](#)
- [131675169: Indbrud i forretning i øvrigt](#)
- [131675170: Indbrud i våbenlager/-fabrik/-forretning](#)
- [131675171: Indbrud i fabrik](#)
- [131675172: Indbrud i lager o.l.](#)
- [131675173: Indbrud i værksted](#)
- [131675174: Indbrud i tømmerhandel/byggemarked](#)
- [131675175: Indbrud i IT-virksomhed](#)
- [131675179: Indbrud i virksomhed i øvrigt](#)
- [131675181: Indbrud i apotek](#)
- [131675182: Indbrud i hospital](#)
- [131675183: Indbrud i lægekonsultation o.l.](#)
- [131675184: Indbrud i øvrigt](#)
- [131675191: Pengeskabstyveri ved skærebrænder](#)
- [131675192: Pengeskabstyveri ved sprængstof](#)
- [131675193: Pengeskabstyveri ved vinkelslibere](#)
- [131675194: Pengeskabstyveri](#)
- [1320: Indbrud i beboelser](#)
 - [132075211: Indbrud i villa o.l.](#)
 - [132075212: Indbrud i lejlighed](#)
 - [132075213: Indbrud i værelse](#)
 - [132075217: Indbrud i landejendom](#)
- [1324: Indbrud i ubeboede bebyggelser](#)

- [132475214: Indbrud i skib/båd \(fast bemandede\)](#)
- [132475215: Indbrud i nybygning/prøvehus](#)
- [132475216: Indbrud i skib/båd \(lystbåde\)](#)
- [132475311: Indbrud i fritidshus](#)
- [132475312: Indbrud i garage/udhus](#)
- [132475313: Indbrud i kælder-/lofts-/pulterrum](#)
- [132475314: Indbrud i campingvogn](#)
- [132475315: Indbrud i kolonihavehus](#)
- [132475331: Indbrud i arbejdsskur/kontorvogn o.l.](#)
- [132475332: Indbrud i isbod/pølsebod](#)
- [1328: Tyveri fra bil, båd mv.](#)
 - [132875511: Tyveri fra personbil](#)
 - [132875512: Tyveri fra lastbil/varebil](#)
 - [132875513: Tyveri fra motorcykel/scooter](#)
 - [132875514: Tyveri fra knallert](#)
 - [132875515: Tyveri fra cykel](#)
 - [132875516: Tyveri fra både](#)
 - [132875519: Tyveri fra andet køretøj](#)
- [1332: Butikstyverier mv.](#)
 - [133275531: Tyveri fra automat i møntvaskeri etc.](#)
 - [133275532: Tyveri fra benzinautomat](#)
 - [133275533: Tyveri fra frimærkeautomat](#)
 - [133275534: Tyveri fra vareautomat](#)
 - [133275535: Tyveri fra telefonautomat](#)
 - [133275536: Tyveri fra parkometautomat](#)
 - [133275537: Tyveri fra spilleautomat](#)
 - [133275560: Butikstyveri fra andre forretninger](#)
 - [133275561: Butikstyveri beklædning/skind/fodtøj](#)
 - [133275562: Butikstyveri kiosk/cigar-/vinhandel](#)
 - [133275563: Butikstyveri købmand/supermarked/mejeri](#)
 - [133275564: Butikstyveri radio-/fotoforretning](#)
 - [133275565: Butikstyveri urmager/guldsmed](#)
 - [133275566: Butikstyveri møntvaskeri](#)
 - [133275570: Butikstyveri, tricktyveri](#)
 - [133275571: Rudeknusningstyveri radio-/fotoforretning](#)
 - [133275572: Rudeknusningstyveri fra urmager/guldsmed](#)
 - [133275579: Rudeknusningstyveri i øvrigt](#)
- [1336: Andre tyverier](#)
 - [133675432: Tyveri af barnevogn/klapvogn](#)
 - [133675551: Tyveri fra cafeteria/restaurant](#)
 - [133675552: Tyveri fra hotel/motel](#)
 - [133675553: Tyveri fra kasseapparat](#)
 - [133675567: Tyveri fra udstilling](#)
 - [133675568: Tyveri fra møntvaskeri](#)
 - [133675569: Tyveri fra andre butikker](#)
 - [133675574: Tyveri, tricktyveri på gadeplan \(Ny fra 2013, med i Of-ferstatistikken fra 2014\)](#)
 - [133675580: Tyveri, tricktyveri i beboelse \(udgået 2018\)](#)

- [133675581: Tyveri fra campingplads](#)
- [133675582: Tyveri fra garderobe](#)
- [133675583: Tyveri fra skole/fritidshjem o.l.](#)
- [133675584: Tyveri fra lejlighed/værelse/etageejendom](#)
- [133675585: Tyveri fra villa/landejendom](#)
- [133675586: Tyveri fra kælder o.l.](#)
- [133675587: Tyveri fra svømmehal/idrætsanlæg/omklædningsrum](#)
- [133675588: Tyveri fra udhængsskab](#)
- [133675589: Tyveri fra hospital/plejehjem](#)
- [133675590: Tyveri fra fritidshus](#)
- [133675591: Tyveri fra institution](#)
- [133675592: Tyveri fra kontor](#)
- [133675593: Tyveri fra kaserne](#)
- [133675594: Tyveri fra byggeplads](#)
- [133675595: Tyveri fra døgnboks](#)
- [133675596: Tyveri fra kaserne \(våben/ammunition\)](#)
- [133675597: Tyveri fra pengeautomat](#)
- [133675598: Tyveri fra garage/udhus](#)
- [133675599: Tyveri fra andre steder](#)
- [133675601: Tyveri af afgrøde \(korn o.l.\)](#)
- [133675602: Tyveri af benzin/olie](#)
- [133675603: Tyveri af el/gas](#)
- [133675604: Tyveri af forsendelse](#)
- [133675605: Tyveri af husdyr](#)
- [133675606: Tyveri af nummerplader](#)
- [133675607: Tyveri fra lomme/taske/bagage](#)
- [133675608: Tyveri af taske/bagage](#)
- [133675609: Tyveri i tog/skib/fly/bus](#)
- [133675611: Tyveri i lufthavne](#)
- [133675612: Tyveri i forbindelse med prostitution](#)
- [133675613: Tyveri på banegårde](#)
- [133675614: Tyveri af narkotika](#)
- [133675615: Tyveri i plads \(tyveri fra arbejdsgiver\)](#)
- [133675616: Tyveri i forbindelse med vold](#)
- [133675619: Tyveri i øvrigt](#)
- [133675621: Tyveri af våben](#)
- [133675622: Tyveri af fiskeredskaber/-garn o.l.](#)
- [133675623: Tyveri af metaller \(skrot/afklip/afbrænding\)](#)
- [1339: Tyveri/brugstyveri af køretøj](#)
 - [133975411: Tyveri af registreret køretøj](#)
 - [133975441: Tyveri af uregistreret køretøj](#)
 - [133977271: Brugstyveri af registreret personbil](#)
 - [133977272: Brugstyveri af lastbil/varebil](#)
 - [133977273: Brugstyveri af registreret motorcykel/scooter](#)
 - [133977274: Brugstyveri af udlejningskøretøj](#)
 - [133977275: Brugstyveri af uregistreret personbil](#)
 - [133977276: Brugstyveri af uregistreret lastbil/varebil](#)
 - [133977277: Brugstyveri af uregistreret motorcykel/scooter](#)

- [133977281: Brugstyveri af registreret personbil](#)
- [133977282: Brugstyveri af registreret lastbil/varebil](#)
- [133977283: Brugstyveri af registreret motorcykel/scooter](#)
- [133977284: Brugstyveri af udlejningskøretøj](#)
- [133977285: Brugstyveri af uregistreret personbil](#)
- [133977286: Brugstyveri af uregistreret lastbil/varebil](#)
- [133977287: Brugstyveri af uregistreret motorcykel/scooter](#)
- [1342: Tyveri/brugstyveri af knallert](#)
 - [134275421: Tyveri af knallert](#)
 - [134277311: Brugstyveri af ikke registreret knallert](#)
- [1345: Tyveri/brugstyveri af cykel](#)
 - [134575431: Tyveri af cykel](#)
 - [134577411: Brugstyveri af cykel](#)
- [1348: Tyveri/brugstyveri af andet](#)
 - [134875442: Tyveri af skib/båd/fly](#)
 - [134877278: Brugstyveri af skib/båd/fly](#)
 - [134877279: Brugstyveri af påhængskøretøj, registreret knallert m.v.](#)
 - [134877289: Brugstyveri af andet motorkøretøj](#)
 - [134877511: Brugstyveri af andet](#)
 - [134877521: Brugstyveri af IT-udstyr](#)
- [1351: Ulovlig omgang med hittegods](#)
 - [135175701: Ulovlig omgang med hittegods](#)
- [1354: Underslæb](#)
 - [135476111: Underslæb/tilegnelse af ting](#)
 - [135476112: Fragtunderslæb](#)
 - [135476113: Underslæb/forbrug af penge](#)
 - [135476114: Underslæb og tilegnelse af våben/ammunition](#)
 - [135476115: Underslæb - tilegnelse af IT-udstyr](#)
- [1357: Bedrageri](#)
 - [135776141: Bedrageri](#)
 - [135776144: Socialbedrageri](#)
 - [135776145: Bedrageri dankort, overtræk egen konto](#)
 - [135776146: Bedrageri øvrige kontokort, egen konto](#)
 - [135776147: Bedrageri øvrige kontokort, stjålne](#)
 - [135776148: Bedrageri, arbejdsløshedskasse](#)
 - [135776149: Bedrageri, stjålne dankort](#)
 - [135776151: Databedrageri](#)
 - [135776155: Bedrageri - betalingskort](#)
 - [135776156: Bedrageri - stjålne betalingskort](#)
 - [135776404: Socialbedrageri](#)
 - [135776405: Bedrageri, arbejdsløshedskasse](#)
 - [135776406: Bedrageri med øvrig afgifts- eller tilskudslovgivning - grov](#)
 - [135776407: Bedrageri med øvrig afgifts- eller tilskudslovgivning](#)
- [1360: Checkbedrageri](#)
 - [136076142: Bedrageri checks, overtræk egen konto](#)
 - [136076143: Bedrageri, stjålne checks](#)
- [1363: Mandatsvig](#)

- [136376171: Mandatsvig](#)
- [136376172: Mandatsvig checks](#)
- [136376173: Mandatsvig dankort](#)
- [136376181: Mandatsvig, anvendelse af IT-system](#)
- [1366: Afpresning og åger](#)
 - [136676211: Afpresning](#)
 - [136676221: Åger](#)
- [1372: Skyldnersvig](#)
 - [137276231: Skyldnersvig](#)
- [1376: Hæleri](#)
 - [137676241: Hæleri](#)
 - [137676242: Hæleri med hensyn til våben/ammunition](#)
 - [137676601: Hæleri](#)
 - [137676602: Hæleri, groft/forretningsmæssig](#)
 - [137676621: Hæleri med hensyn til våben/ammunition](#)
 - [137676622: Hæleri med hensyn til våben/ammunition, groft](#)
 - [137676631: Hvidvask](#)
 - [137676633: Hvidvask, groft/forretningsmæssig](#)
- [1380: Røveri](#)
 - [138076311: Røveri mod pengeinstitut](#)
 - [138076312: Røveri mod offentligt kontor](#)
 - [138076313: Røveri mod forretning](#)
 - [138076314: Røveri mod tankstation](#)
 - [138076315: Røveri mod værditransport](#)
 - [138076316: Røveri, kassetterøveri](#)
 - [138076317: Røveri mod person i egen bolig \(Ny fra 2008\)](#)
 - [138076319: Røveri mod andre](#)
 - [138076321: Særligt farligt røveri mod pengeinstitut](#)
 - [138076322: Særligt farligt røveri mod offentligt kontor](#)
 - [138076323: Særligt farligt røveri mod forretning](#)
 - [138076324: Særligt farligt røveri mod tankstation](#)
 - [138076325: Særligt farligt røveri mod værditransport](#)
 - [138076326: Særligt farligt røveri, kassetterøveri](#)
 - [138076327: Særligt farligt røveri mod person i egen bolig \(Ny fra 2008\)](#)
 - [138076329: Særligt farligt røveri mod andre](#)
- [1384: Grov skattesvig mv.](#)
 - [138476401: Grov skattesvig](#)
 - [138476402: Grov momssvig](#)
 - [138476403: Svig med EU-midler](#)
 - [138476501: Groft smugleri](#)
- [1390: Hærværk](#)
 - [139077111: Hærværk](#)
 - [139077112: Groft hærværk](#)
 - [139077113: Groft uagtsomt hærværk](#)
 - [139077114: Hærværk, graffiti](#)
 - [139077115: Hærværk, groft, graffiti](#)
 - [139077116: Hærværk, skærpende omstændigheder](#)

- [139077117: Hærværk, groft \(skærpende omstændighed\)](#)
- [139077118: Hærværk, graffiti \(skærpende omstændighed\)](#)
- [139077119: Hærværk, groft, graffiti \(skærpende omstændighed\)](#)
- [139077121: Hærværk med hensyn til EDB-materiale](#)
- [1394: Uagtsomt hæleri](#)
 - [139477694: Uagtsomt hæleri](#)
- [1398: Berigelsesforbrydelse og formuekrænkelser](#)
 - [139877141: Ødelæggelse af egne ting](#)
 - [139877512: Hindringer af andres ret](#)
 - [139877611: Ulovlig selvtægt](#)
 - [139877612: Ulovlig inddæmning](#)
 - [139877621: Svig, der ikke er bedrageri](#)
 - [139877622: Svig, der ikke er bedrageri \(skærpende omstændighed\)](#)
 - [139877624: Uagtsomt svig \(ikke bedrageri\)](#)
 - [139877625: Uagtsomt svig \(ikke bedrageri\)](#)
 - [139877631: Urigtige oplysninger om et firmas økonomi](#)
 - [139877641: Svigagtig opnåelse af kredit](#)
 - [139877643: Ulovligt forbrug af forudbetalt vederlag](#)
 - [139877645: Bortfjernelse uden at betale](#)
 - [139877647: Tilsnigelse af adgang uden at betale](#)
 - [139877651: Returkommission](#)
 - [139877655: Forretningshemmeligheder, overtrædelse, skærpende omstændigheder](#)
 - [139877656: Markedsføringsloven, skærpende omstændigheder](#)
 - [139877657: Ophavskrænkelser, skærpende omstændigheder](#)
 - [139877658: Piratkopiering, særligt skærpende omstændigheder](#)
 - [139877659: Kartelaftale, særligt skærpende omstændigheder](#)
 - [139877660: Insiderhandel/kursmanipulation, skærpende omstændigheder](#)
 - [139877661: Ulovlig forværrelse af formuestilling](#)
 - [139877671: Udnyttelse af andres vildfarelse](#)
 - [139877675: Udnyttelse af andres økonomiske vanskeligheder](#)
 - [139877681: Efterfølgende åger](#)
 - [139877685: Betalingsmiddel/-kort, uberettiget anvendelse, videregivelse](#)
 - [139877686: Kode til informationssystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse](#)
 - [139877691: Uorden i forretningsbøger](#)
 - [139877697: Ulovlig stemmeafgivning vedrørende økonomi](#)
 - [139877698: Bestikkelse af voldsdommer](#)
- [14: Andre straffelovsforbrydelser](#)
 - [1410: Forbrydelse mod offentlig myndighed mv.](#)
 - [141070086: Tavshedspligt, jf. strfl. § 79 a, overtrædelse](#)
 - [141070095: Tavshedspligt jf. straffelov § 79 b, overtrædelse](#)
 - [141070097: Tavshedspligt jf. straffelov § 79 c, overtrædelse](#)
 - [141070111: Højforræderi](#)
 - [141070115: Krigsanstiftelse](#)
 - [141070121: Farevoldende offentlige udtalelser](#)

- [141070125: Femte kolonnevirksomhed](#)
- [141070126: Deltagelse i væbnet konflikt](#)
- [141070127: Hvervning til væbnet konflikt](#)
- [141070131: Bistand til fjenden under krig](#)
- [141070141: Misligholdelse af kontrakt under krig](#)
- [141070151: Erhvervsmæssigt samarbejde med fjenden](#)
- [141070161: Utilbørligt forhold til besættelsesmagt](#)
- [141070163: Diplomatisk landsforræderi](#)
- [141070165: Spionage](#)
- [141070171: Hjælp til fremmed efterretningstjeneste](#)
- [141070173: Videregivelse af hemmelige forhandlinger](#)
- [141070175: Forfalskning af dokumentation af betydning for staten](#)
- [141070181: Offentlig beskrivelse af militære anlæg](#)
- [141070185: Neutralitetskrænkelser mod staten](#)
- [141070187: Overtrædelse af forbud til værn for staten](#)
- [141070191: Forbrydelse mod fremmed statsoverhoved](#)
- [141070194: Offentlig forhånelse af fremmed nation](#)
- [141070195: Utilbørlig behandling af religiøse skrifter e.lign.\)](#)
- [141070211: Oprør](#)
- [141070221: Forbrydelse mod den danske regent](#)
- [141070231: Tvang overfor folketinget](#)
- [141070241: Ulovlig korpsvirksomhed](#)
- [141070242: Terrorisme](#)
- [141070243: Terrorisme, økonomisk støtte til](#)
- [141070244: Terrorisme, tilskyndelse til](#)
- [141070245: Samfundsorden, forstyrrelse af/økonomisk støtte](#)
- [141070246: Ulovligt militær, medlem af](#)
- [141070247: Masseødelæggelsesvåben, spredning af](#)
- [141070248: Terrorisme/modtage økonomisk støtte](#)
- [141070249: Ulovlig indrejse/ophold i konfliktområde](#)
- [141070251: Forbrydelse mod kongehuset i øvrigt](#)
- [141070261: Forhindring af folketingsvalg mv.](#)
- [141070271: Ulovlige deltagelse i folketingsvalg](#)
- [141070280: Aggressionsforbrydelse](#)
- [141070281: Tvang mod offentlig myndighed mv.](#)
- [141070282: Folkedrab](#)
- [141070283: Forbrydelser mod menneskeheden](#)
- [141070284: Krigsforbrydelser mod personer](#)
- [141070285: Krigsforbrydelser mod ejendom](#)
- [141070286: Krigsforbrydelser mod humanitære indsatser](#)
- [141070287: Krigsforbrydelser, forbudte kampmetoder](#)
- [141070288: Krigsforbrydelser, forbudte kampmidler](#)
- [141070289: Leders ansvar for overtrædelser af strfl. § 118 c-i](#)
- [141070290: Tortur, offentlig tjeneste/hverv](#)
- [141070291: Terrorisme, Europakonventionen](#)
- [141070292: Terrorisme, økonomisk støtte til](#)
- [141070293: Terrorisme, hvervning](#)
- [141070294: Terrorisme, oplæring](#)

- [141070295: Terrorisme, tilskyndelse til](#)
- [141070296: Samfundsorden, forstyrrelse af/økonomisk støtte](#)
- [141070297: Ulovligt militær, medlem af](#)
- [141070298: Masseødelæggelsesvåben, spredning af](#)
- [141070318: Fornærmelig tiltale mod polititjenestemand](#)
- [141070321: Fornærmelig tiltale af offentlig myndighed](#)
- [141070322: Bestikkelse af offentlig myndighed](#)
- [141070331: Hjælp til undvigelse](#)
- [141070332: Fanger mv., ulovlig forbindelse med](#)
- [141070335: Fange, flygtet](#)
- [141070336: Hjælp til undvigelse](#)
- [141070337: Ulovlig forbindelse med fanger mv.](#)
- [141070338: Frihedsberøvet, uretmæssig besiddelse af mobiltelefon o.l.](#)
- [141070339: Besøgende, uretmæssig medtager mobiltelefon mv.](#)
- [141070340: Forvaring, uretmæssig besiddelse af mobiltelefon o.l.](#)
- [141070341: Hindring af strafforfølgning/-fuldbyrdelse](#)
- [141070342: Overtrædelse af opholdsforbud jf. straffelov § 79 a](#)
- [141070343: Opholdsforbud jf. straffeloven § 79 b, overtrædelse](#)
- [141070344: Kontaktforbud jf. straffeloven § 79 b, overtrædelse](#)
- [141070345: Menneskesmugling, skærpende omstændighed](#)
- [141070346: Kontaktforbud, jf. strfl. § 79 a, overtrædelse](#)
- [141070347: Opholdsforbud jf. straffelov § 79 c, overtrædelse](#)
- [141070348: Rejseforbud, jf. strfl. § 79 e, overtrædelse](#)
- [141070351: Ødelæggelse af offentlig segl/mærke](#)
- [141070352: Ødelæggelse af offentlig bekendtgørelse](#)
- [141070361: Unddragelse fra værnepligt](#)
- [141070365: Ulovlig hvervning](#)
- [141070371: Offentliggøre fortrolige forhandlinger mv.](#)
- [141070375: Offentliggørelse af usandt mødereferat](#)
- [141070376: Besidde/anvende forbudt forenings kendetegn](#)
- [141070379: Opholdsforbud, overtrædelse af \(forbudt forening\)](#)
- [141070380: Ej efterk. påbud - deltage i forsamling \(forbudt forening\)](#)
- [141070381: Ueberrettiget udøvelse af offentlig myndighed](#)
- [141070385: Foregivelse af offentlig myndighed](#)
- [141070386: Udøver virksomhed uden offentlig bevilling/trods frakendelse](#)
- [141070387: Medvirken til udøvelse af virksomhed trods frakendelse](#)
- [141070391: Ueberrettiget brug af uniform mv.](#)
- [141070397: Deltagelse i forbudt forening](#)
- [141070415: Ikke efterkomme påbud om at skilles](#)
- [141070423: Misbrug af faresignal mv.](#)
- [141070425: Offentlig tilskyndelse til forbrydelse](#)
- [141070428: Billigelse af forbrydelse ved religiøs oplæring](#)
- [141070431: Hindring af offentlig forsamling](#)
- [141070432: Forstyrrelse af folketingets møder o.l.](#)
- [141070441: Farlig beruselse](#)
- [141070451: Krænkelse af gravfreden](#)

- [141070452: Usømmelig behandling af kirken](#)
- [141070461: Offentlig forhånelse af trossamfund](#)
- [141070463: Undlade at forhindre forbrydelse](#)
- [141070471: Undladelse af bistand til offentlig myndighed](#)
- [141070475: Tilbageholde oplysninger om en persons uskyld](#)
- [1415: Forbrydelse i offentlig tjeneste](#)
 - [141570511: Offentlig myndigheds modtagelse af bestikkelse](#)
 - [141570515: Ulovlig opkrævning af skat mv.](#)
 - [141570521: Misbrug af domsmyndighed](#)
 - [141570524: Ulovlig håndhævelse af strafmyndighed](#)
 - [141570527: Ulovlig behandling af retssager](#)
 - [141570531: Hindring af dommes fuldbrydelse](#)
 - [141570541: Misbrug af offentligt hverv](#)
 - [141570551: Tilskyndelse til underordnedes forbrydelse](#)
 - [141570561: Krænkelser af tavshedspligt](#)
 - [141570562: Meddelelseshæleri](#)
 - [141570571: Tilintetgørelse af post mv.](#)
 - [141570581: Offentlige myndigheders forbrydelse](#)
 - [141570585: Anden misbrug af offentlig stilling/hverv](#)
 - [141570591: Pligtforsømmelse i offentligt hverv](#)
 - [141570595: Skødesløshed i offentligt hverv](#)
- [1420: Falsk forklaring for retten](#)
 - [142070611: Falsk forklaring for retten](#)
 - [142070621: Vidne forklaring/fritagelsesgrund](#)
 - [142070631: Grov uagtsom afgivelse af forklaring](#)
- [1425: Falsk forklaring i øvrigt](#)
 - [142570641: Falsk erklæring på tro og love](#)
 - [142570651: Urigtig forklaring/pligtforhold](#)
 - [142570661: Anden urigtig skriftlig erklæring](#)
 - [142570671: Falsk anklage/bevisforvanskelse](#)
 - [142570672: Tilbageholdt oplysninger om en persons uskyld](#)
 - [142570681: Falsk anmeldelse/klagemål](#)
- [1430: Forbrydelse vedrørende penge og bevismateriale](#)
 - [143070711: Pengefalsk](#)
 - [143070721: Udgivelse af falske penge](#)
 - [143070731: Udgivelse af formodede falske penge](#)
 - [143070741: Udgivelse af pengelignende genstande](#)
 - [143070745: Pengefalsk, elektronisk](#)
 - [143070751: Ulovlig udfærdigelse af betalingsmiddel](#)
 - [143070821: Dokumentsvig](#)
 - [143070831: Personelt falsk/misbrug af ægte dokument](#)
 - [143070841: Intellektuelt falsk](#)
 - [143070851: Falsk stempel/mærke mv.](#)
 - [143070861: Falsk stempelmærke/frimærke mv.](#)
 - [143070871: Dokumentundertrykkelse](#)
 - [143070881: Falske skelsten mv.](#)
- [1435: Salg af narkotika mv.](#)
 - [143571281: Salg af narkotika](#)

- [143571285: Narkotikahæleri](#)
- [143571286: Dopingmidler, salg af \(skærpende omstændigheder\)](#)
- [143576611: Hæleri med hensyn til narkotika](#)
- [143576612: Hæleri med hensyn til narkotika - groft](#)
- [1440: Smugling mv. af narkotika](#)
 - [144071282: Smugling mv. af narkotika](#)
 - [144071287: Dopingmidler, smugling mv. \(skærpende omstændigheder\)](#)
- [1445: Almenskadelige forbrydelser mv.](#)
 - [144571211: Sprængning mv., transportulykke](#)
 - [144571212: Livsfarlig sprængning mv., transportulykke](#)
 - [144571213: Uagtsom sprængning mv., transportulykke](#)
 - [144571221: Kapring af fly/skib mv.](#)
 - [144571224: Forstyrrelse af transportmidler](#)
 - [144571231: Undladt at afværge ildebrand o.l.](#)
 - [144571241: Forgiftning af drikkevand](#)
 - [144571244: Fortielse/udbredelse af sundhedsfarlige ting](#)
 - [144571251: Udbredelse af sundhedsfarlige genstande](#)
 - [144571261: Ulovlig udbredelse af lægemidler](#)
 - [144571271: Udsat dyrs sundhed for fare](#)
 - [144571288: Rekruttering børn og unge til kriminalitet](#)
 - [144571289: Skydevåben, særligt skærpende, offentligt sted](#)
 - [144571290: Skydevåben, særligt skærpende, ikke offentligt sted](#)
 - [144571291: Forvoldt fare for epidemi](#)
 - [144571292: Våben og sprængstof, særdeles farlige](#)
 - [144571293: Radioaktive stoffer, besiddelse/anvendelse af](#)
 - [144571294: Våben og sprængstof, under særlig skærpende omstændighed](#)
 - [144571295: Våben og sprængstof, særlig farlig](#)
 - [144571296: Skydevåben, særlig skærpende omstændigheder](#)
 - [144571297: Andre særdeles farlige våben eller eksplosive stoffer, særlig skærpende omstændigheder](#)
 - [144571298: Andre våben eller eksplosivstoffer, særlig skærpende omstændigheder](#)
 - [144571311: Forstyrrelse af samfærdselsmidlerne](#)
 - [144571321: Ødelæggelse af mindesmærker o.l.](#)
 - [144571331: Salg af forfalskede levnedsmidler](#)
 - [144571341: Miljø, forurening med betydelig skade](#)
 - [144571351: Handel med vilde dyr og planter, skærpende omstændigheder](#)
- [1450: Ulovligt erhverv mv.](#)
 - [145071411: Betleri, overtrædelse](#)
 - [145071412: Betleri, meddelt advarsel \(påbud\)](#)
 - [145071421: Løsgænger](#)
 - [145071431: Ulovligt erhverv](#)
 - [145071441: Erhvervsmæssig udnyttelse, spekulation](#)
 - [145071451: Hasard/væddemål](#)
 - [145071461: Hasard på offentligt sted](#)

- [145071471: Svigagtig forledelse til udvandring](#)
- [1455: Forbrydelser i familieforhold](#)
 - [145572111: Bigami, den gifte person](#)
 - [145572112: Groft uagtsom bigami](#)
 - [145572113: Bigami, den ugifte person](#)
 - [145572131: Vanrøgt](#)
 - [145572141: Falsk fødselsanmeldelse](#)
 - [145572151: Unddragelse af forældremyndighed](#)
 - [145572153: Bortsendelse af barn til udlandet, fare for sundhed/udvikling](#)
- [1460: Uagtsomt manddrab mv. i forbindelse med færdselsuheld](#)
 - [146073152: Uagtsomt manddrab i forbindelse med færdselsuheld](#)
 - [146073312: Uagtsom legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld](#)
 - [146073314: Uagtsom grov legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld](#)
 - [146073316: Uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld](#)
- [1475: Tilhold \(Udgået 2012\)](#)
 - [147574261: Overtrædelse af advarsel \(Udgået 2012\)](#)
 - [147574262: Begæring om advarsel](#)
 - [147574263: Meddelt advarsel](#)
- [1485: Freds- og ærekrænkelser](#)
 - [148574201: Datasystem, uberettiget adgang til](#)
 - [148574202: Brevhemmeligheden, brud på](#)
 - [148574203: Ulovlig aflytning](#)
 - [148574204: Ulovlig adgang til erhvervshemmeligheder](#)
 - [148574205: Adgangsmiddel datasystem, uberettiget salg/udbredelse](#)
 - [148574206: Adgangsmiddel datasystem, uberettiget videregivelse større antal](#)
 - [148574207: Adgangsmiddel datasystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse, samfundsvigtigt](#)
 - [148574208: Adgangsmiddel datasystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse, personoplysninger](#)
 - [148574209: Adgangsmiddel datasystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse, betalende brugere](#)
 - [148574211: Brud på brevhemmeligheden](#)
 - [148574212: Uberettiget adgang til andres gemmer](#)
 - [148574213: Ulovlig aflytning](#)
 - [148574215: Uberettiget adgang til EDB-oplysninger](#)
 - [148574216: Ulovlig adgang til erhvervshemmeligheder](#)
 - [148574217: Kode til informationssystem, ulovlig anvendelse af](#)
 - [148574221: Husfredskrænkelser](#)
 - [148574225: Industrispionage](#)
 - [148574231: Uberettiget fotografering af personer](#)
 - [148574241: Brud på privatlivets hemmeligheder](#)
 - [148574242: Uberettiget registrering af færden](#)
 - [148574251: Udnyttelse af oplysninger om privatliv](#)

- [148574255: Uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder](#)
- [148574257: Identitetsmisbrug](#)
- [148574274: Hadefulde ytringer](#)
- [148574277: Forfølgelse ved gentagne beskyldninger](#)
- [148574281: Ærekrænkelser](#)
- [148574282: Ærekrænkelser \(ny 2019\)](#)
- [148574283: Ærekrænkelser overfor døde](#)
- [148574285: Beskyldning - usand](#)
- [148574286: Beskyldninger via massemedier](#)
- [148574291: Bagvaskelse](#)
- [148574293: Fornærmelser](#)
- [148574297: Æresfornærmelse overfor døde](#)

Følgende er en samlet oversigt over de væsentligste ændringer af gerningskoder, udarbejdet af Danmarks Statistik (dateret 2001)

STRAFFELOVEN

Seksualforbrydelser

Ved lov nr. 349 af 23. maj 1997 blev straffelovens § 210 om blodskam ændret. Det betød oprettelse af gerningskoderne:

- 111072125 Blodskam anden kønslig omgang (under 15 år)
- 111072126 Blodskam anden kønslig omgang søskende
- 111072127 Blodskam i øvrigt anden kønslig omgang

Ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 blev straffelovens afsnit om sædelighedsforbrydelser ændret. Det betød oprettelse af koderne:

- 111072128 Blodskam, andet seksuelt forhold (børn under 15 år)
- 111072129 Blodskam, andet seksuelt forhold mellem søskende
- 111072130 Blodskam i øvrigt, andet seksuelt forhold
- 111072321 Samleje med plejebarn/stedbarn mv.
- 111072340 Andet seksuelt forhold med plejebarn/stedbarn mv.
- 112072301 Voldtægt ved anvendelse af vold eller trussel om vold
- 112072302 Voldtægt ved ulovlig tvang
- 112072317 Tilsnigelse til samleje
- 112072331 Andet seksuelt forhold ved vold eller trussel om vold
- 112072332 Andet seksuelt forhold ved ulovlig tvang
- 112072338 Andet seksuelt forhold ved tilsnigelse
- 113172304 Voldtægt ved samleje med barn under 12 år
- 113172334 Andet seksuelt forhold med barn under 12 år

- 114172319 Samleje med barn under 15 år
- 114172339 Andet seksuelt forhold med barn under 15 år
- 114172361 Uagtsom seksualforbrydelse mod barn under 15 år
- 114572303 Voldtægt ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand
- 114572311 Samleje ved udnyttelse af psykisk abnormitet
- 114572313 Samleje med institutionsanbragt/frihedsberøvet

114572315 Samleje ved misbrug af afhængighedsforhold
 114572322 Samleje ved forførelse
 114572324 Medvirken til prostitution (samleje) - person under 18 år
 114572325 Samleje med prostitueret under 18 år – kunde
 114572333 Andet seksuelt forhold ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand
 114572335 Andet seksuelt forhold ved udnyttelse af psykisk abnormitet
 114572336 Andet seksuelt forhold med institutionsanbragt/frihedsberøvet
 114572337 Andet seksuelt forhold ved misbrug af afhængighedsforhold
 114572341 Andet seksuelt forhold ved forførelse
 114572342 Medvirken til andet seksuelt forhold i forbindelse med prostitution af person under 18 år
 114572343 Andet seksuelt forhold end samleje med prostitueret under 18 år – kunde
 114572362 Uagtsom seksualforbrydelse i øvrigt
 117272371 Blufærdighedskrænkelser ved beføling
 117472372 Blufærdighedskrænkelser ved blotteri
 117672373 Blufærdighedskrænkelser ved beluring
 117672374 Blufærdighedskrænkelser ved verbal uanstændighed ol.
 117672375 Blufærdighedskrænkelser ved anden uanstændighed
 118072351 Pornografiske foto/filmoptagelser af person under 18 år
 118072353 Medvirken til pornografisk optræden af person under 18 år
 118072354 Overvære pornografisk optræden af person under 18 år
 118072378 Rufferi
 118072379 Fremmelse af prostitution
 118072380 Udlejning af værelse til prostitution
 118072382 Svigagtig eller anden utilbørlig fremmelse af prostitution
 118072385 Pornografi, salg til personer under 16 år
 118072386 Børnepornografi
 118072387 Børnepornografi, besiddelse af/bekendt med
 118072391 Meddelt forbud efter straffelovens § 236
 118072392 Overtrædelse af forbud efter straffelovens § 236

Samtidig ophørte koderne:

111072125 Blodskam, anden kønslig omgang, børn under 15 år
 111072126 Blodskam, anden kønslig omgang mellem søskende
 111072127 Blodskam i øvrigt, anden kønslig omgang
 111072233 Samleje med plejebarn/stedbarn mv.
 111072244 Anden kønslig omgang med plejebarn/stedbarn
 112072211 Voldtægt
 112072215 Samleje med ulovlig tvang
 112072229 Tilsnigelse til samleje
 112072235 Anden kønslig omgang ved vold
 112072236 Anden kønslig omgang ved ulovlig tvang
 112072241 Anden kønslig omgang ved tilsnigelse
 113072232 Samleje med barn under 12 år, skærpende omstændigheder
 113072243 Anden kønslig omgang med barn under 12 år
 113072262 Uagtsom seksualforbrydelse med barn under 12 år
 114072221 Samleje ved udnyttelse af psykisk abnormitet
 114072222 Samleje ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand

114072225 Samleje med institutionsanbragt
 114072227 Samleje ved misbrug af afhængigheds forhold
 114072230 Samleje med prostitueret under 18 år, kunde
 114072231 Samleje med barn under 15 år
 114072234 Samleje ved forførelse
 114072237 Anden kønslig omgang ved udnyttelse af psykisk abnormitet
 114072238 Anden kønslig omgang med institutionsanbragt
 114072239 Anden kønslig omgang ved misbrug af afhængighedsforhold
 114072242 Anden kønslig omgang med barn under 15 år
 114072245 Anden kønslig omgang ved forførelse
 114072261 Uagtsom seksualforbrydelse med barn under 15 år
 114072263 Uagtsom seksualforbrydelse i øvrigt
 115072252 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse mod barn under 12 år
 115072258 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved vold mod barn under 12 år
 115072259 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved ulovlig tvang mod barn under 12 år
 116072251 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse mod barn under 15 år
 116072253 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse i øvrigt
 116072254 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved vold
 116072255 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved ulovlig tvang
 116072256 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved vold mod barn under 15 år
 116072257 Homoseksuel sædelighedsforbrydelse ved ulovlig tvang mod barn under 15 år
 117272282 Blufærdighedskrænkelser ved beføling
 117472283 Blufærdighedskrænkelser ved blotteri
 117672284 Blufærdighedskrænkelser ved beluring
 117672285 Blufærdighedskrænkelser ved verbal uterlighed o.l.
 117672286 Blufærdighedskrænkelser ved anden uterlighed
 117672287 Blufærdighedskrænkelser i øvrigt
 118072271 Rufferi
 118072275 Fremmelse af utugt
 118072276 Udlejning af værelse til utugt
 118072280 Utugtig foto/filmoptagelse af person under 18 år
 118072291 Forulemper ved opfordring mv. til utugt
 118072292 Rekruttere/medvirke til utugtig optræden af personer under 18 år
 118072293 Overvære utugtig optræden af personer under 18 år
 118072295 Pornografi
 118072296 Børnepornografi
 118072297 Overtrædelse af pålæg
 118072298 Meddelt pålæg
 118072299 Børnepornografi, besiddelse af/bekendt med

1. januar 2021 træder det nye samtykkebegreb i kraft. I den forbindelse opstår:

112072305 Voldtægt (§ 216)

Som erstatter:

112072301 Voldtægt ved anvendelse af vold eller trussel om vold (§ 216, stk. 1, nr. 1)

112072302 Voldtægt ved ulovlig tvang (§ 216, stk. 1, nr. 2, 1. led)

114572303 Voldtægt ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand (§ 216, stk. 1, nr. 2, 2. led)

Af samme årsag opstår:

112072330 Andet seksuelt forhold (§ 225, jf. 216)

Som erstatter:

112072331 Andet seksuelt forhold ved vold eller trussel om vold (§ 225 jf. 216, stk. 1, nr. 1)

112072332 Andet seksuelt forhold ved ulovlig tvang (§ 225 jf. 216, stk. 1,2, 1. led)

114572333 Andet seksuelt forhold ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand (§ 225 jf. 216, stk. 1,2, 2. led)

Ved lov nr. 141 af 17. marts 1999 indsættes § 223a i Straffeloven. Det betød oprettelse af:

114072230 Samleje med prostitueret under 18 år, kunde

Fra 1986 opdeles 117672281 Blufærdighedskrænkelser i en række mere specificerede typer af blufærdighedskrænkelser:

117272282 Blufærdighedskrænkelser ved beføling

117472283 Blufærdighedskrænkelser ved blotteri

117672284 Blufærdighedskrænkelser ved beluring

117672285 Blufærdighedskrænkelser ved verbal uterlighed o. lign.

117672286 Blufærdighedskrænkelser ved anden uterlighed

117672287 Blufærdighedskrænkelser i øvrigt

Ved lov nr. 319 af 28. april 2009 blev § 235 a indsat i Straffeloven. Det betød oprettelse af:

118072292 Rekruttere/medvirke til utugtig optræden af personer under 18 år (§235a, stk. 1)

118072293 Overvære utugtig optræden af personer under 18 år (§235a, stk. 2)

Ved lov nr. 441 af 31. maj 2000 indsættes § 230 i Straffeloven. Det betød oprettelse af:

118072280 Utugtig foto/filmoptagelse af person under 18 år

23. juni 2020 ophører:

118072391 Meddelt forbud efter straffelovens §236

Voldsforbrydelser

Vold o. lign. mod offentlig myndighed, 1210XXX:

121070311 Vold og lign. mod nogen i offentlig tjeneste mv. Forekommer tilbage til 1980.

I 1995 kommer to nye gerningskoder vedr. trusler og hindringer for udførelse af arbejde:

121070312 Trusler om vold mv. mod offentlig myndighed (§ 119, stk. 2)

121070313 Lægge hindringer i vejen for udførelse af offentlig myndighed (§119, stk. 3)

I 2005 kommer yderligere tre gerningskoder, der udskiller polititjenestemand:

121070300 Vold eller trussel om vold mod polititjenestemand (§ 119, stk. 1)

121070301 Trusler om vold mv. mod overordnet polititjenestemand (§ 119, stk. 2)

121070303 Lægge hindring i vejen for udførelse af myndighed, polititjenestemand (§119, stk. 3)

Ved lov nr. 1107 af 1. december 2009 indsættes 2. pkt. i §119, stk. 3. Det betød oprettelse af:

121070314 Lægge hindringer i vejen for udførelse af offentlig myndighed, skærpende omstændigheder

Som led i implementering af regeringens Respektpakke ændres § 119 og § 119a ved lov nr. 1728 af 27. december 2016. Det betød oprettelse af:

121070305 Vold mod polititjenestemand (§ 119, stk. 1)
121070306 Trussel mod polititjenestemand (§ 119, stk. 1)
121070307 Vold mod nogen i offentlig tjeneste (§ 119, stk. 1)
121070308 Trussel om vold mod nogen i offentlig tjeneste (§ 119, stk. 1)
121070315 Fredskrænkelse af person i offentlig tjeneste (§ 119a)

Samtidig ophørte koderne:

121070300 Vold eller trussel mod polititjenestemand (§ 119, stk. 1)
121070311 Vold o.l. mod nogen i offentlig tjeneste mv. (§ 119, stk. 1)

26. februar 2019 ophørte:

121070303 Lægge hindring i vejen for udførelse (polititjenestemand)(119, stk. 3)
121070313 Hindring af offentlig myndighed (119, stk. 3)
121070314 Lægge hindring i vejen for udførelsen af offentlig myndighed, skærpende omstændigheder (119, stk. 3, 2. pkt.)

Og blev erstattet af:

121070304 Lægge hindringer i vejen for udførelse (polititjenestemand)(119, stk. 4)
121070310 Lægge hindring i vejen for udførelse af offentlig myndighed (119, stk. 4)
121070317 Lægge hindring i vejen for udførelse af offentlig myndighed, skærpende (119, stk. 4, 2. pkt.)

14. december 2020 oprettes:

121070319 Angreb med genstande mod nogen i offentlig tjeneste (§ 119 b)

Lov om ændring af straffeloven (Tildækningsforbud) træder i kraft 1. august 2018

122070418 Tildækningsforbud, overtrædelse af (§ 134c)

26. februar 2019 opstod en ny paragraf i Straffeloven:

125073235 Psykisk vold (§ 243)

I 1989 gennemførtes en væsentlig forenkling af bestemmelserne i §§ 244-246 i straffeloven (vold). Herefter opdeles voldsforbrydelser i simpel vold, alvorligere vold og særlig alvorlig vold.

Gerningskoderne 1252XXX, 1255XXX og 1258XXX skal derfor ses som en afløser af gerningskoderne 1260XXX, 1270XXX og 1280XXX.

Ved lov nr. 498 af 17. juni 2008 indsættes stk. 2 i § 253. Det betød oprettelse af:

128673353 Undladt at hjælpe/flugt fra færdselsuheld

129270323 Trusler o. lign. mod vidner og deres nærmeste (§ 123)
forekommer først fra og med 1992.

For at skærpe straffen for vidnetrusler vedtages LOV nr. 141 af 28/02/2018. Gerningskode 1292520 udgår og i stedet oprettes:

129270325 Trusler og lignende mod vidner og deres nærmeste (§ 123)
129270326 Vold mod vidner og deres nærmeste (§ 123)

Ejendomsforbrydelser

Dokumentfalsk med check 1308XXX:

1. september 2020 ophører:

130870812 Dokumentfalsk ved anvendelse af check (§ 171)

130870815 Dokumentfalsk ved anvendelse af eurochecks (§ 171)

Indbrud i bank, forretninger mv. 1316XXX:

I gruppen af gerningskoder vedr. indbrud i banker, forretninger mv. (§ 276) er der løbende udskilt særlige kategorier:

131675140 Indbrud i selskabslokaler (1986)

131675150 Indbrud i sportsforretning (1997)

131675158 Indbrud i EDB-forretning (1997)

131675159 Indbrud i optikerforretning (1997)

131675170 Indbrud i våbenlager/-fabrik/-forretning (1986)

131675175 Indbrud i EDB-virksomhed (1998)

131675184 Indbrud i øvrigt (1989)

25. juni 2019 ophørte:

131675191 Pengeskabstyveri ved skærebrænder (§ 276)

131675192 Pengeskabstyveri ved sprængstof (§ 276)

131675193 Pengeskabstyveri ved vinkelslibere (§ 276)

Indbrud i beboelser 1320XXX:

I gruppen af gerningskoder vedr. indbrud i beboelser (§ 276) er følgende gerningskode udskilt:

132075217 Indbrud i landejendom (1998).

Indbrud i ubeboede bebyggelser 1324XXX:

I gruppen af gerningskoder vedr. indbrud i ubeboede bebyggelser (§ 276) er følgende gerningskode udskilt:

132475315 Indbrud i kolonihavehus (1999)

Butikstyverier mv. 1332XXX:

I gruppen af gerningskoder vedr. butikstyverier mv. (§ 276) er der løbende udskilt særlige kategorier:

133275536 Tyveri fra parkometautomat oprettes i 1992

133275537 Tyveri fra spilleautomat (2002)

133275560 Butikstyveri fra andre forretninger (1985)

133275570 Butikstyveri Tricktyveri (1999)

1. september 2020 ophørte følgende vedr.- § 276:

133275533 Tyveri fra frimærkeautomat

133275535 Tyveri fra telefonautomat

133275571 Rudeknusningstyveri radio-/fotoforretning

133275572 Rudeknusningstyveri fra urmager/guldsmed

133275579 Rudeknusningstyveri i øvrigt

Andre tyverier 1336XXX:

I gruppen af gerningskoder vedr. andre tyverier (§ 276) er der løbende udskilt særlige kategorier:

133675553 Tyveri fra kasseapparat (1986)

133675574 Tyveri, tricktyveri på gadeplan (2013)

- 133675580 Tyveri Tricktyveri i beboelse (1998) Udgået 2018
- 133675590 Tyveri fra fritidshus (1995)
- 133675596 Tyveri fra kaserne (våben/ammunition) (1986)
- 133675597 Tyveri fra pengeautomat (1986)
- 133675598 Tyveri fra garage/udhus (1995)
- 133675622 Tyveri af fiskeredskab/garn o. lign. (1995)
- 133657623 Tyveri af metaller/skrot o. lign. (1996)

Tyveri/brugstyveri af indregistreret køretøj 1339XXX:

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 hæves strafframmen for biltyveri fra 1 år til 1 år og 6 måneder. Det betød oprettelse af nye gerningskoder (straffelovens § 293a) i politiets journalplan med virkning fra 6. juni 2002:

- 133977281 Brugstyveri af registreret personbil
- 133977282 Brugstyveri af registreret last-/varebil
- 133977283 Brugstyveri af registreret m.c./scooter
- 133977284 Brugstyveri af udlejningskøretøj
- 133977285 Brugstyveri af uregistreret personbil
- 133977286 Brugstyveri af uregistreret last-/varebil
- 133977287 Brugstyveri af uregistreret m.c./scooter

Disse nye koder erstattede følgende gerningskoder (straffelovens § 293, stk. 1), der udgik pr. 6. juni 2002:

- 133977271 Brugstyveri af registreret personbil
- 133977272 Brugstyveri af registreret last-/varebil
- 133977274 Brugstyveri af udlejningskøretøj
- 133977275 Brugstyveri af uregistreret personbil
- 133977276 Brugstyveri af uregistreret last-/varebil
- 133977273 Brugstyveri af registreret m.c./scooter
- 133977277 Brugstyveri af uregistreret m.c./scooter

Tyveri/brugstyveri af andet 1348XXX:

I gruppen af gerningskoder vedr. tyveri/brugstyveri af andet (§ 276) er der løbende udskilt særlige kategorier:

- 134877521 Brugstyveri af edb-materiel (1992)
- 134877279 Brugstyveri af andet køretøj (1992)
- 134877289 Brugstyveri af skib/båd/fly (2002)

Bedrageri 1357XXX:

Ved lov nr. 366 af 24. maj 2005 blev socialbedrageri og bedrageri af arbejdsløshedskasse omfattet af straffelovens § 289 a, mod tidligere § 279. Gerningskoder vedr. § 289 a blev imidlertid først oprettet i 2007 i politiets journalplan.

Dvs. at gerningskode 135776404 (§289 a) erstattede gerningskode 135776144 (§ 279) vedr. socialbedrageri og gerningskode 135776405 (§ 289 a) erstattede gerningskode 135776148 (§ 279) vedr. bedrageri af arbejdsløshedskasse.

I gruppen af gerningskoder vedr. bedrageri er der i øvrigt tilføjet følgende i løbet af perioden:

- 135776144 Socialbedrageri (1984)
- 135776145 Bedrageri, dankort - egen konto (1984)

- 135776146 Bedragere, øvrige kontokort - egen konto (1984)
- 135776147 Bedrageri, øvrige kontokort - stjålne (1984)
- 135776148 Bedrageri, arbejdsløshedskasse (1997)
- 135776149 Bedrageri, stjålne dankort (2002)
- 135776151 Databedrageri (1987)

Som følge af svindel med hjælpepakker i forbindelse med COVID-19, blev følgende oprettet 3. juni 2020:

- 135776406 Bedrageri med øvrig afgifts- eller tilskudslovgivning – grov (§ 289, 1. pkt.)
- 135776407 Bedrageri med øvrig afgifts- eller tilskudslovgivning (§ 289 a)

Mandatsvig 1363XXX:

I gruppen af gerningskoder vedr. mandatsvig (§ 280) er der løbende udskilt særlige kategorier:

- 136376172 Mandatsvig checks (1984)
- 136376173 Mandatsvig dankort (1984)
- 136376181 Mandatsvig/anvendelse af edb-materiel (1987)

Hæleri 1376XXX:

Ved lov nr. 465 af 7. juni 2001 blev straffelovens § 284 om hæleri ophævet og hæleri blev i stedet omfattet af § 290.

Det betød oprettelse af nye gerningskoder (straffelovens § 290) i politiets journalplan med virkning fra 2001:

- 137676601 Hæleri (§ 290, stk. 1)
- 137676602 Hæleri-groft (§ 290, stk. 2)
- 137676621 Hæleri(våben/ammunition) (§ 290, stk. 1)
- 137676622 Hæleri(våben/ammunition) -groft (§ 290, stk. 2)

Samtidig ophørte gerningskoder med relation til § 284:

- 137676241 Hæleri
- 137676242 Hæleri (våben/ammunition)

Selvstændig bestemmelse om hvidvask LOV nr. 711 af 08/06/2018:

- 137676631 Hvidvask (§ 290a, stk. 1)
- 137676633 Hvidvask, groft/forretningsmæssig (§ 290a, stk. 2)

Røveri 1380XXX:

I 2008 udskilles 138076317 Røveri mod person i egen bolig fra 138076319 Røveri mod andre (§ 288, stk. 1) og 138076327 Røveri, særlig farlig, mod person i egen bolig udskilles fra 138076329 Særlig farligt røveri mod andre (§ 288, stk. 2).

1. september 2020 ophørte:

- 138076316 Røveri, kassetterøveri (§ 288, stk. 1)
- 138076326 Særligt farligt røveri, kassetterøveri (§ 288, stk. 2)

Grov skattesvig 1384XXX:

Ved lov nr. 228 af 4. april 2000 blev straffelovens § 289 ændret så momssvig også var omfattet. I samme lov blev EU-svig kriminaliseret ved en selvstændig generel bestemmelse i straffeloven (§289a).

Det betød oprettelse af nye gerningskoder i politiets journalplan fra 2000:

138476402 Grov momssvig (§ 289, 1. pkt.)

138476403 Svig med EU-midler (§ 289a)

Hærværk 1390XXX:

I 1998 oprettes særlige gerningskoder vedr. graffiti og edb-materiel:

139077114 Hærværk, graffiti (§ 291, stk. 1)

139077115 Groft hærværk, graffiti (§ 291, stk. 2)

139077121 Hærværk m.h.t. edb-materiel (§ 291)

Som følge af lov nr. 1107 af 1. december 2009 vedr. bl.a. hærværkets omfang oprettedes i 2009 yderligere gerningskoder vedr. skærpende omstændigheder ved hærværk:

139077116 Hærværk, skærpende omstændigheder (§ 291, stk. 1, jf. stk. 4)

139077117 Hærværk, groft (skærpende omstændigheder) (§ 291, stk. 2, jf. stk. 4)

139077118 Hærværk, graffiti (skærpende omstændigheder) (§ 291, stk. 1, jf. stk. 4)

139077119 Hærværk, groft, graffiti (skærpende omstændigheder) (§ 291, stk. 2, jf. stk. 4)

1. september 2020 ophørte:

139077121 Hærværk med hensyn til EDB-materiale (§ 291)

Berigelsesforbrydelser og formuekrænkelser 1398XXX

Ved lov nr. 634 af 12. juni 2013 ændres §§ 296 og 299. Det betød oprettelse af:

139877622 Svig, der ikke er bedrageri (skærpende omstændigheder)

139877625 Uagtsomt svig (ikke bedrageri)

139877660 Insiderhandel/kursmanipulation, skærpende omstændigheder

Ved lov nr. 1404 af 27. december 2008 ændres § 299b. Det betød oprettelse af:

139877658 Piratkopiering, særligt skærpende omstændigheder

Og ophør af:

139877657 Ophavskrænkelser, skærpende omstændigheder

Ved lov nr. 352 af 19. maj 2004 indsættes §§ 299a, 301 og 301a i Straffeloven. Det betød oprettelse af:

139877656 Markedsføringsloven, skærpende omstændigheder og

139877685 Betalingsmiddel/-kort, uberettiget anvendelse, videregivelse

139877686 Kode til informationssystem, uberettiget anvendelse/videregivelse

2. januar 2019 ophørte:

139877656 Markedsføringsloven, skærpende omstændigheder (§ 299 a)

139877686 Kode til informationssystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse (§ 301 a)

Samtidig opstod:

139877655 Forretningshemmeligheder, overtrædelse, skærpende omstændigheder (§ 299 a)

26. februar 2019 opstod:

139877698 Bestikkelse af voldgiftsdommer (§ 304 a)

Andre straffelovsforbrydelser

Forbrydelser mod offentlig myndighed mv. 1410XXX

Ved lov nr. 1880 af 29. december 2015 indsættes § 101a. Det betød oprettelse af:

141070126 Deltagelse i væbnet konflikt (§ 101a, stk. 1)

141070127 Hvervning til væbnet konflikt (§ 101a, stk. 2)

Ved lov nr. 378 af 6. juni 2002 indsættes §§ 114, 114a, 114b, 114c, 114d og 114e. Det betød oprettelse af:

141070242 Terrorisme (§ 114)

141070243 Terrorisme, økonomisk støtte til (§ 114a)

141070244 Terrorisme, tilskyndelse til (§ 114b)

141070245 Samfundsorden, forstyrrelse af/økonomisk støtte (§ 114c)

141070246 Ulovlig militær, medlem af (§ 114d)

141070247 Masseødelæggelsesvåben, spredning af (§ 114e)

Ved lov nr. 542 af 8. juni 2006 ændres §§ 114a og 114b. Desuden indsættes nye §§ 114c – 114e. De hidtil gældende §§ 114c-114e bliver herefter §§ 114f-114h. Det betød ophør af koderne 141070243, 141070244, 141070245, 141070246 og 141070247 og oprettelse af koderne:

141070291 Terrorisme, Europakonventionen (§ 114a)

141070292 Terrorisme, økonomisk støtte til (§ 114b)

141070293 Terrorisme, hvervning (§ 114c)

141070294 Terrorisme, oplæring (§ 114d)

141070295 Terrorisme, tilskyndelse til (§ 114e)

141070296 Samfundsorden, forstyrrelse af/økonomisk støtte (§ 114f)

141070297 Ulovlig militær, medlem af (§ 114g)

141070298 Masseødelæggelsesvåben, spredning af (§ 114h)

Ved lov nr. 642 af 8. juni 2016 indsættes §§ 114i og 114j. Det betød oprettelse af:

141070248 Terrorisme/modtage økonomisk støtte

141070249 Ulovlig indrejse/ophold i konfliktområde

I 2005 udskilles:

141070318 Fornærmelig tiltale mod polititjenestemand (§ 121) fra

141070321 Fornærmelig tiltale af offentlig myndighed (§ 121).

141070342 Opholdsforbud ved dom, overtrædelse (§ 124a)

Ved lov nr. 382 af 06/06/2002 ændres straffelovens § 124 så stk. 1 nu affattes således: »Den, der flygter som anholdt eller fængslet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.« Stk. 1 og 2 blev herefter stk. 2 og 3. Det betød ophør af gerningskoderne:

141070331 Hjælp til undvigelse (§ 124, stk. 1)

141070332 Ulovlig forbindelse med fanger mv. (§ 124, stk. 2)

Og oprettelse af koderne:

141070335 Fange/flygtet (§ 124, stk. 1)

141070336 Hjælp til undvigelse (§ 124, stk. 2)

141070337 Ulovlig forbindelse med fanger mv. (§ 124, stk. 3)

Ved lov nr. 527 af 06. juni 2007 ændredes indholdet af § 124, stk. 4. Samtidig blev stk. 5 indsat. Det betød oprettelse af følgende gerningskoder:

- 141070338 Frihedsberøvet uretmæssig besiddelse af mobiltelefon el.lign. (§ 124, stk. 4, 1. pkt.)
- 141070339 Besøgende uretmæssig medtager mobiltelefon mv. (§ 124, stk. 4, 2. pkt.)
- 141070340 Forvaring, uretmæssig besiddelse af mobiltelefon o.l. (§ 124, stk. 5)

Ved lov nr. 1723 af 27. december 2016 indsættes § 136, stk. 3. Det betød oprettelse af:

- 141070428 Billigelse af forbrydelse ved religiøs oplæring (§ 136, stk. 3)

28. juni 2018 oprettes følgende koder:

- 141070376 Besidde/anvende forbudt forenings kendetegn (§132a, stk. 2)
- 141070379 Opholdsforbud, overtrædelse af (forbudt forening)(§ 132b, stk. 4)
- 141070380 Ej efterkomme påbud - deltage i forsamling (forbudt forening) (§ 132b, stk. 5)

23. juni 2020 oprettedes følgende:

- 141070343 Opholdsforbud jf. straffeloven § 79 b, overtrædelse (§ 124 a)
- 141070344 Kontaktforbud jf. straffeloven § 79 b, overtrædelse (§ 124 a)

1. september 2020 ophørte:

- 141070461 Offentlig forhånelse af trossamfund (§ 140)

Forbrydelse i offentlig tjeneste 1415XXX:

1. september 2020 ophørte:

- 141570571 Tilintetgørelse af post mv. (§ 153)

Falsk forklaring i øvrigt 1425XXX

Ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 indsættes § 164a. Det betød oprettelse af:

- 142570672 Tilbageholdt oplysninger om en persons uskyld

Salg af narkotika mv. 1435XXX:

Ved lov nr. 1620 af 26. december 2013 (gen)indsættes § 191a. Det betød oprettelse af koderne:

- 143571286 Dopingmidler, salg af (skærpende omstændigheder)
- 144071287 Dopingmidler, smugling mv. (skærpende omstændigheder)14

Ved lov nr. 465 af 7. juni 2001 ophævedes straffelovens § 191 a om narkotikahæleri, der i stedet blev omfattet af § 290. Det betød ophør af gerningskode:

- 143571285 Narkotikahæleri (§ 191a)

Og oprettelse af gerningskoderne:

- 143576611 Narkotikahæleri (§ 290, stk. 1)
- 143576612 Narkotikahæleri-groft (§ 290, stk. 2)

Almenskadelige forbrydelser mv. 1445XXX:

6. november 2018 blev følgende kode oprettet:

- 144571351 Handel med vilde dyr og planter, skærpende omstændigheder (§ 196a)

Ved lov nr. 500 af 17. juni 2008 ændredes straffelovens § 192 a. Det betød oprettelse af følgende gerningskoder:

- 144571294 Våben og sprængstof, under særlig skærpende omstændighed (§ 192a, stk. 1)
- 144571295 Våben og sprængstof, særlig farlig (§ 192a, stk. 2)

Ved lov nr. 501 af 12. juni 2009 ændres straffelovens § 192 a igen, hvilket betød, at gerningskoderne 144571294 og 144571295 ophørte igen. Desuden ophørte 144571292 Våben/sprængstof, særdeles farlig (§ 192a) I stedet oprettedes følgende gerningskoder:

- 144571296 Skydevåben, særlig skærpende omstændigheder (§ 192a, stk. 1, nr. 1)
- 144571297 Andre særdeles farlige våben eller eksplosive stoffer, særlig skærpende omstændigheder (§ 192a, stk. 1, nr. 2)
- 144571298 Andre våben og eksplosive stoffer, særlig skærpende omstændigheder (192a, stk. 2)

I 2018 udgår gerningskoden 144571296 og i stedet opstår følgende gerningskoder:

- 144571289 Skydevåben, særligt skærpende, offentligt sted (§ 192a, stk. 1, nr. 1)
- 144571290 Skydevåben, særligt skærpende, ikke offentligt sted (§ 192a, stk. 1, nr. 1)

Forbrydelser i familieforhold 1455XXX:

2. januar 2019 opstår:

- 145571253 Bortsendelse af barn til udlandet, fare for sundhed/udvikling (§ 215 a)

Uagtsomt manddrab mv. ved færdselsuheld 1460XXX:

Ved lov nr. 272 af 3. maj 1989 bortfaldt sondringen mellem uagtsom og uagtsom grov legemsbeskadigelse i straffelovens § 249. Det betød at følgende gerningskoder ophørte:

- 146073312 Uagtsom legemsbeskadigelse ved færdselsuheld (§ 249, stk. 1)
- 146073314 Uagtsom grov legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld (§ 249, stk. 2)

Og følgende gerningskode blev oprettet:

- 146073316 Uagtsom, betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med færdselsuheld (§ 249)

Tilhold 1475XXX

§ 265 i Straffeloven afløses i 2012 af ny lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Derfor ophører:

- 147574261 Overtrædelse af advarsel
- 147574262 Begæring om advarsel
- 147574263 Meddelt advarsel

Freds- og ærekrænkelser 1485XXX

Ved lov nr. 352 af 19. maj 2004 ændres § 263, stk.3 (strafskærpelse). Samtidig indsættes § 263a. Det betød oprettelse af:

- 148574216 Ulovlig adgang til erhvervshemmeligheder
- 148574217 Kode til informationssystem, ulovlig anvendelse af

2. januar 2019 ophører:

- 148574211 Brud på brevhemmeligheden (§ 263 stk.1,nr.1)
- 148574212 Ubertigt adgang til andres gemmer (§ 263 stk.1,nr.2)
- 148574213 Ulovlig aflytning (§ 263 stk.1,nr.3)
- 148574215 Ubertigt adgang til EDB-oplysninger (§ 263, stk. 2)
- 148574216 Ulovlig adgang til erhvervshemmeligheder (§ 263, stk. 3)
- 148574217 Kode til informationssystem, ulovlig anvendelse af (§ 263a)

- 148574277 Forfølgelse ved gentagne beskyldninger (§ 266c)
- 148574281 Ærekrænkelser (udgået 2019)(§ 267)
- 148574291 Bagvaskelse (§ 268)
- 148574293 Fornærmelser (§ 270, stk. 1)
- 148574297 Æresfornærmelse overfor døde (§ 274, stk. 1)

Samtidig opstod:

- 148574201 Datasystem, uberettiget adgang til (§ 263, stk. 1)
- 148574202 Brevhemmeligheden, brud på (§ 263, stk. 2, nr.1)
- 148574203 Ulovlig aflytning (§ 263, stk.2, nr.2)
- 148574204 Ulovlig adgang til erhvervshemmeligheder (§ 263, stk. 3)
- 148574205 Adgangsmiddel datasystem, uberettiget salg/udbredelse (§ 263a, stk.1, nr.1)
- 148574206 Adgangsmiddel datasystem, uberettiget videregivelse større antal (§ 263a, stk.1, nr.2)
- 148574207 Adgangsmiddel datasystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse, samfundsvigtigt (§ 263a, stk.1,nr.3a)
- 148574208 Adgangsmiddel datasystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse, personoplysninger (§ 263a, stk.1, nr.3b)
- 148574209 Adgangsmiddel datasystem, uberettiget anskaffelse/videregivelse, betalende brugere (§ 263a, stk.1,nr.3c)
- 148574242 Uberettiget registrering af færden (§ 264b)
- 148574282 Ærekrænkelser (ny 2019) (§ 267, stk. 1)
- 148574283 Ærekrænkelser overfor døde (§ 267, stk. 2)
- 148574285 Beskyldning – usand (§ 268, stk.1, nr.1)
- 148574286 Beskyldninger via massemedier (§ 268, stk.1, nr.2)

FÆRDSSELSLOVEN

Færdselsuheld med spiritus 2210XXX/Spiritus- og promillekørsel 2220XXX:

Ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 (ikrafttræden 1. september 2005) ændredes færdselslovens § 53 vedr. sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel og § 117 vedr. strafmaksimum ved gentagen kørsel i frakendelsestiden.

Det betød at følgende gerningskoder ophørte:

- 221080121 Motorfører m/høj promille m/personskade (§ 53, stk. 1)
- 221080123 Motorfører. promillekørsel m/personskade (§ 53, stk. 3)
- 221080125 Knallertkører, spirituspåvirket m/personskade (§ 53, stk. 2)
- 221080131 Motorfører m/høj promille u/personskade (§ 53, stk. 1)
- 221080133 Motorfører promillekørsel u/personskade (§ 53, stk. 3)
- 221080135 Knallertkører, spirituspåvirket. u/personskade (§ 53, stk. 2)
- 221080141 Knallertkører m/høj promille m/personskade (§ 53, stk. 1)
- 221080143 Knallertkører, promillekørsel m/personskade (§ 53, stk. 3)
- 221080151 Motorfører m/promille under 0,81-m/p-skade (§ 53, stk. 3)
- 221080152 Knallertkører m/promille under 0,81-m/p-skade (§ 53, stk. 3)
- 221080171 Knallertkører m/høj promille u/personskade (§ 53, stk. 1)
- 221080173 Knallertkører, promillekørsel u/personskade (§ 53, stk. 3)
- 221080181 Motorfører m/promille under 0,81 u/p-skade (§ 53, stk. 3)
- 221080182 Knallertkører m/promille under 0,81 u/p-skade (§ 53, stk. 3)
- 222080210 Motorførere m/høj promille (§ 53, stk. 1)
- 222080230 Motorførere, promillekørsel (§ 53, stk. 3)
- 222080233 Motorfører, m/promille under 0,81 (§ 53, stk. 3)

222080249 Knallertkører m/høj promille (§ 53, stk. 1)
222080250 Knallertkører, spirituspåvirket. (§ 53, stk. 2)
222080251 Knallertkører, promillekørsel (§ 53, stk. 3)
222080253 Knallertkører m.prom.u.0,81 (§ 53, stk. 3)
261081690 Kørsel i frakendelsestiden (§ 117, stk. 6)

Og følgende gerningskoder blev oprettet:

221080116 FUH. Spirituskørsel m/p-skade (§ 53, stk. 1)
221080117 FUH. Spirituskørsel u/p-skade (§ 53, stk. 1)
222080201 Spirituskørsel (§ 53, stk. 1)
261081685 Frakendelsestid - kørsel (§ 117 a)

Ved lov nr. 524 af 6. juni 2007 blev der i færdselsloven § 54 indsat et nyt stk. 1 om euforiserende stoffer. De tidligere stk. 1-4 blev herefter stk. 2-5. Det betød ophør af følgende gerningskoder:

221080124 Motorfører, medicin mv. m/personskade (§ 54, stk. 1)
221080126 Knallertkører, medicin mv. m/personskade (§ 54, stk. 1)
221080127 Cyklist mv. spirituspåvirket m/personskade (§ 54, stk. 2)
221080128 Cyklist. mv. medicin mv. m/personskade (§ 54, stk. 2)
221080134 Motorfører, medicin mv. u/personskade (§ 54, stk. 1)
221080136 Knallertkører, medicin mv. u/personskade (§ 54, stk. 1)
221080137 Cyklist mv. spirituspåvirket. u/personskade (§ 54, stk. 2)
221080138 Cyklist mv. medicin mv. u/personskade (§ 54, stk. 2)
222080240 Motorførere medicin mv. (§ 54, stk. 1)
222080260 Knallertkører, medicin mv. (§ 54, stk. 1)
222080270 Cyklist mv., spirituspåvirket (§ 54, stk. 2)
222080280 Cyklist mv., medicin mv. (§ 54, stk. 2)
261080390 Manglende hindring af spirituskørsel (§ 54,stk. 3-4)

Og oprettelse af følgende gerningskoder:

221080119 FUH. Motordrevet køretøj, euforiserende stoffer m/personskade (§ 54, stk. 1)
221080129 FUH. Motorfører medicin mv. m/personskade (§ 54, stk. 2)
221080139 FUH. Knallertkører medicin mv. m/personskade (§ 54, stk. 2)
221080140 FUH. Cyklist mv., spirituspåvirket m/personskade (§ 54, stk. 3)
221080142 FUH. Cyklist mv., medicin mv. m/personskade (§ 54, stk. 3)
221080144 FUH. Motorfører, medicin mv. u/personskade (§ 54, stk.2)
221080145 FUH. Knallertkører, medicin mv. u/personskade (§ 54, stk. 2)
221080146 FUH. Cyklist mv., spirituspåvirket u/personskade (§ 54, stk. 3)
221080147 FUH. Cyklist mv., medicin mv. u/personskade (§ 54, stk. 3)
221080148 FUH. Motordrevet køretøj, euforiserende stoffer u/personskade (§ 54, stk. 1)
222080239 Fører af motordrevet køretøj, euforiserende stoffer (§ 54, stk.1)
222080241 Motorfører, medicin mv. (§ 54, stk. 2)
222080261 Knallertkører, medicin mv. (§ 54, stk. 2)
222080271 Cyklist mv. spirituspåvirket (§ 54, stk.3)
222080281 Cyklist mv., medicin mv. (§ 54, stk. 3)
261081391 Spirituskørsel, manglende hindring af (§ 54, stk.4-5)

Ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 ændres § 54, stk. 1. Det betød ophør af gerningskode:

222080239 Fører af motordrevet køretøj, euforiserende stoffer

Og oprettelse af koderne:

- 222080244 Fører af motordrevet køretøj, euforiserende stoffer uden recept (§ 54, stk. 1, 1. pkt)
- 222080245 Fører af motordrevet køretøj, euforiserende stoffer med recept (§54, stk. 1, 2. pkt.)

Ved lov nr. 695 af 8. juni 2017 ændres sanktionerne for kørsel i THC-påvirket tilstand. Det betød oprettelse af koderne:

- 222080242 Motordrevet køretøj, euforiserende stoffer uden recept (§ 54, stk. 1, nr. 1 og 2)
- 222080243 Motordrevet køretøj, euforiserende stoffer med recept (§ 54, stk. 1, nr. 3 og 4)
- 222080246 THC (klip), uden recept, motordrevet køretøj, bortset fra lille knallert (§ 54, stk. 1, nr.2)
- 222080247 THC (klip), med recept, motordrevet køretøj, bortset fra lille knallert (§ 54, stk. 1, nr. 4)

Samtidig ophører koderne 222080244 og 222080245

Mangler ved køretøj 2410XXX:

Ved lov nr. 491 af 17. juni 2008 blev bestemmelserne i færdselslovens § 133 ændret således, at knallerter, der var konstruktivt ændrede i strid med færdselslovens § 67, stk. 2 kunne konfiskeres i gentagelsestilfælde. Det betød oprettelse af følgende gerningskoder:

- 241081445 Lille knallert, ej lovlig, over 30 km/t (§ 67, stk. 2)
- 241081446 Lille knallert, ej lovlig, 43 km/t eller derover (§ 67, stk. 2)
- 241081447 Stor knallert, ej lovlig, over 45 km/t (§ 67, stk. 2)
- 241081448 Stor knallert, ej lovlig, 64 km/t eller derover (§ 67, stk. 2)
- 241081449 Knallert, ej lovlig, konstruktive ændringer/hastighedsforøgelse (§ 67, stk. 2)

I 2018 opstår følgende gerningskoder:

- 241081455 Forureningsbegrænsende udstyr, manipulation af, ejeransvar for køretøjer (§67 stk. 2)
- 241081456 Forureningsbegrænsende udstyr, manipulation af, føreransvar for køretøjer (§67 stk. 4)

Færdselslovsovertrædelser i øvrigt 2610XXX:

Ved lov nr. 498 af 17. juni 2008 blev færdselslovens § 9 om forpligtelser ved færdselsuheld omformuleret. Det betød, at følgende gerningskode udgik:

- 261081050 Forpligtelser ved færdselsuheld. (§ 9 og følgende blev oprettet:
- 261081051 Forpligtelser ved færdselsuheld (§ 9, stk. 1 - undlader at standse)
- 261081052 Forpligtelser ved færdselsuheld (§ 9, stk. 2 - undlader at yde hjælp)
- 261081053 Forpligtelser ved færdselsuheld (§ 9, stk. 2, nr. 2-6)

I perioden 2001-2003 blev Automatisk Trafikkontrol implementeret over hele landet. Det betød oprettelse af følgende gerningskoder:

- 261081023 ATK hastighedsovertrædelse ved forbudstavle (§ 4) Fra 2003
- 261081024 ATK hastighedsovertrædelse ved forbudstavle (§ 4) Fra 2003
- 261081025 ATK hastighedsovertrædelse ved forbudstavle (§ 4) Fra 2003
- 261081026 ATK – hastighedsovertrædelse, færdselstavle klip (§ 4) Fra 2005
- 261081030 ATK lyssignal kørsel frem mod rødt/gult lys klip (§ 4) Fra 2005
- 261081271 ATK hastighedsovertrædelser (§ 41-43) Fra 2003

- 261081272 ATK hastighedsovertrædelser (§ 41-43) Fra 2003
- 261081273 ATK hastighedsovertrædelser (§ 41-43) Fra 2003
- 261081274 ATK – hastighedsovertrædelse klip (§42-43a) Fra 2005
- 261081397 ATK - Mobiltelefon, brug af håndholdt (§ 55a, stk. 1)
- 261081522 ATK - Registreringsbekendtgørelse (manglende nummerplade) (§ 73)
- 261081562 ATK - Sikkerhedssæle, ikke brug af (§ 80, stk. 1)

Indførelsen af klippekortordningen pr. 1. september 2005 betød opdeling af en række gerningskoder:

Fra 261081020 Ikke efterkommet anvisning (§ 4-5) udskilles:

- 261081026 ATK – hastighedsovertrædelse, færdselstavle klip (§ 4)
- 261081030 ATK lyssignal kørsel frem mod rødt/gult lys klip (§ 4, stk. 1)
- 261081032 Rødt lys, fremkørsel mod klip (§ 4, stk. 1-2)
- 261081033 Kørselsretningen, kørsel mod klip (§ 4, stk. 1-2)
- 261081034 Spærrelinjer, overskridelse i forbindelse med overhaling klip (§ 4, stk. 1-2)
- 261081035 Nødspor, kørsel i klip (§ 4, stk. 1-2)
- 261081036 Overhaling, færdselstavle/afmærkning klip (§ 4, stk. 1)
- 261081037 Vigepligt, færdselstavle/afmærkning klip (§ 4, stk. 1)
- 261081038 Hastighed, færdselstavle klip (§ 4, stk. 1)
- 261081039 Jernbaneoverkørsel, passage af klip (§ 5, stk. 2)

Fra 261081060 Forkert placering på vejen (§ 14-15) udskilles:

- 261081061 Forankørende, for afstand klip (§ 15, stk.3, pkt. 1)
- 261081062 Helle anlæg mv., venstre om klip (§ 15, stk. 4)

Fra 261081080 Forkert svingning mv. (§ 16-17) udskilles:

- 261081085 Svingning mv. til fare/unødig ulempe klip (§ 16, stk. 2)

Fra 261081090 Forkert vending, bakning, vognbaneskift (§ 18) udskilles:

- 261081091 Vending, bakning, til fare/ulempe klip (§ 18, stk. 1)
- 261081092 Vognbaneskift, igangsætning, placering, standsning til fare/ulempe klip (§ 18, stk. 2)

Fra 261081130 Kørsel ved overhaling (§ 21-22, 24) udskilles:

- 261081131 Overhaling, ved kørsel klip (§ 21, stk. 1-3)
- 261081135 Overhaling, øget hastighed klip (§ 22, stk. 1)
- 261081140 Vognbaneskift, forbud mod klip (§ 24, stk. 1)

Fra 261081150 Overtrådt forbud mod overhaling (§ 23,25) udskilles:

- 261081152 Overhaling, forbud mod klip (§ 23)
- 261081155 Overhaling, ved fodgængerfelt klip (§ 25)

Fra 261081170 Vigepligtsforseelse (§ 26) udskilles:

- 261081171 Vigepligt, ubetinget, afmærkning klip (§ 26 stk. 2)
- 261081172 Vigepligt, ubetinget, udkørsel klip (§ 26 stk. 3)
- 261081173 Vigepligt, højre klip (§ 26 stk. 4)
- 261081174 Svingning, ej sket uden ulempe klip (§ 26 stk. 6)

Fra 261081250 Cykel- og motorløb (§ 37) udskilles:

261081252 Kap- og væddeløbskørsel klip (§ 37 stk. 4)

Fra 261081270 Overtrådt hastighedsbestemmelse (§ 42-43) udskilles:

261081278 Hastighed, generelle klip (§ 42)

261081279 Hastighed, køretøjsbestemt klip (§ 43-43a)

Fra 261081271 ATK hastighedsovertrædelser (§ 41-43), 261081272 ATK hastighedsovertrædelser (§ 41-43) og 261081273 ATK hastighedsovertrædelser (§ 41-43) udskilles:

261081274 ATK - hastighedsovertrædelse klip (§ 42-43a).

Fra 261081340 Særlige regler for knallertkørere (§ 51,63) udskilles:

261081338 Knallert 3-hjulet, passager under 5 år uden sikkerhedssele (klip) (§ 51, stk. 7)

Fra 261081370 Særlige regler for motorcykler (§ 52) udskilles:

261081372 Motorcykel 2-hjulet, passager under 135 cm (klip) (§ 52, stk. 5, 1. pkt.)

261081373 Motorcykel 3-hjulet/sidevogn, passager under 5 år uden sikkerhedssele (klip) (§ 52, stk. 5, 2. pkt.)

Fra 261081560 Ikke brug af sikkerhedssele (§ 80) udskilles:

261081565 Sikkerhedsudstyr, ikke fyldt 15 år klip (§ 80 stk. 4, 1.pkt.)

261081566 Befordring af børn uden særligt sikkerhedsudstyr (klip) (§80a, stk.1) Fra 2006

261081567 Befordring af børn i øvrigt (klip) (§80a, stk.2) Fra 2006

261081568 Befordring af børn under 15 år på forsæde (klip) (§80b, stk.4, 2. pkt.) Fra 2006

261081569 Befordring af børn (klip) (§ 80, § 80a og § 80b) Fra 2007

Fra 261081570 Ikke brug af styrthjelm (§ 81) udskilles:

261081574 Styrthjelm, 5-14 år uden sikkerhedssele (klip) (§ 81, stk.3)

261081575 Styrthjelm, 8-14 år klip (§ 81 stk. 3). Ophører igen 1. august 2007

Pr. 4. marts 2014 oprettes en række nye koder vedr. hastighedsovertrædelser. De blev oprettet for at gøre plads til mange journalnumre vedr. hastighedsovertrædelser. Som følge af indførelse af flere ATK-vogne forventedes mange flere hastighedsovertrædelser. Journalnummeret består bl.a. af gerningskoden og et fem-cifret løbenummer indenfor gerningskoden. Hvis der kommer flere end 99.999 hastighedsovertrædelser med samme gerningskode ville politiet komme til at mangle journalnumre. Derfor blev der oprettet gerningskoder med samme betydning som eksisterende gerningskoder. Følgende koder blev oprettet:

261081027 ATK hastighedsovertrædelse, færdselstavle 4, stk. 1

261081028 ATK hastighedsovertrædelse, færdselstavle 4, stk. 1

261081029 ATK hastighedsovertrædelse, færdselstavle 4, stk. 1

261081075 ATK hastighedsovertrædelse 42-43a

261081076 ATK hastighedsovertrædelse 42-43a

261081077 ATK hastighedsovertrædelse 42-43a

Ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 ændres aldersgrænsen i §§ 80, stk. 4, 1. pkt., 80b, stk. 4, 2. pkt. og 81, stk. 3 fra 15 år til 14 år. Det betød ophør af gerningskoderne:

261081565 Sikkerhedsudstyr, ikke fyldt 15 år klip (§ 80 stk. 4, 1.pkt.)

261081568 Befordring af børn under 15 år på forsæde (klip) (§80b, stk.4, 2. pkt.) Fra 2006

261081574 Styrthjelm, 5-14 år uden sikkerhedssele (klip) (§ 81, stk.3)

Og oprettelse af koderne.

261081572 Sikkerhedsudstyr, ikke fyldt 14 (klip) (§ 80, stk. 4, 1. pkt.)

261081573 Befordring af barn under 14 på forsæde (klip) (§ 80b, stk. 4, 1. pkt.)

261081576 Styrthjelm, 5-13 år uden sikkerhedssæle (klip) (§ 81, stk. 3)

Ved lov nr. 158 af 28. februar 2012 ændres aldersgrænsen i §§ 80, stk. 4, 1. pkt., 80b, stk. 4, 2. pkt. og 81, stk. 3 tilbage til 15 år. Det betød ophør af gerningskoderne 261081572, 261081573 og 261081576 og genoprettelse af koderne 261081565, 261081568 og 261081574.

Ved lov nr. 479 af 23. maj 2011 ændres færdselslovens § 56 vedrørende kørekort til stor knallert og § 117c vedr. kørsel af lille knallert i frakendelsestiden. Det betød oprettelse af koderne:

261081405 Stor knallert, kørsel uden førerret

261081868 Frakendelsestid, kørsel i (lille knallert)

Og ophør af:

261081408 Stor knallert, kørsel uden førerret

Ved lov nr. 565 af 18. juni 2012 ændres færdselslovens bestemmelser om aldersgrænsen for førere af lille knallert. Det betød oprettelse af koderne:

261081341 Lille knallert, kørsel uden at have erhvervet kørekort

261081342 Kørekort til lille knallert, ikke medbragt eller forevist

261081343 Knallertbevis/traktorKK ikke medbragt eller forevist til kørsel med lille knallert

I 2012 oprettes koderne:

261081563 Befordring af barn i bagudvendt barnestol ved aktiv frontairbag

261081564 Ladet sig befordre ud over antallet af siddepladser

Gerningskode 261081021 Lyssignal-kørsel mod rødt/gult lys (§ 4) forekommer første gang i 1997 og gerningskode 261081022 Hastighedsovertrædelse ved forbudstavle (§ 4) første gang i 2000. De må begge ses som en delvis afløsning af gerningskode 261081020 Ikke efterkommet anvisning (§ 4-5), der falder kraftigt efter 2000.

Pr. 1. januar 2005 blev færdselslovens § 78 om efterkommelse af tilsigelse til syn ophævet. Det betød, at gerningskode

261081555 Syn, ikke efterkommet tilsigelse til (§ 78) udgik.

Pr. 1. juli 2000 opdeles 261081610 Overlæs (§ 85) i:

261081611 Overlæs, totalvægt (§ 85) og

261081612 Overlæs, akseltryk (§ 85)

Pr. 1. juli 1998 tilføjes § 55 a om håndholdte mobiltelefoner til færdselsloven. Det betød oprettelse af:

261081395 Mobiltelefon mv. brug af (§ 55a).

I 1997 oprettes gerningskoder vedr. kørsel uden førerret til traktor/motorredskab og registreringspligtig knallert:

261081407 Kørsel uden førerret til traktor (§ 62 stk. 1)

261081408 Kørsel uden førerret - registreringspligtig knallert (§ 63a, stk. 1)

I 1994 oprettes gerningskode vedr. kørsel uden førerret til det førte køretøj:

261081412 Kørsel (ej kørekort til ført kategori) (§ 56,stk.1,1.pkt.)

I 1994 oprettes gerningskode vedr. transport af farligt gods:

261081581 National/international transport af farligt gods (§ 82, stk. 5)

I 1999 oprettes gerningskode vedr. køre-hviletids. Gerningskoden ophører igen i 2005:

261081631 Køre-hviletid (§ 86a)

I 1999 oprettes gerningskode vedr. hastighedsbegrænsere:

261081451 Hastighedsbegrænsere, ændringer/mangler (§ 68)

I 2003 oprettes gerningskode vedr. hastighedsovertrædelse:

261081265 Hastighedsovertrædelse (§ 41)

Overtrædelse af lov om registrering af køretøjer samt overtrædelse af registreringsbekendtgørelsen henføres fra og med 2012 under skatte- og afgiftslovene mod tidligere under færdselsloven. Det betød ophør af:

261081510 Manglende registrering

261081520 Overtrådt registreringsbekendtgørelsen

261081522 ATK Registreringsbekendtgørelse (manglende nummerplade)

261081550 Ulovlig kørsel med udenlandsk køretøj

I 2013 oprettes:

261081402 Køreuddannelse, overtrædelse af regler om (kørekortbekendtgørelsen) § 56, stk.5

Bekendtgørelse nr. 280 om deltagelse i alkolåsordning træder i kraft d. 1. april 2015. Det medførte oprettelse af:

261081428 Alkolåsordning

Ved lov nr. 659 af 8. juni 2016 indføres forsøgsordning med kørekort til 17-årige. Det betød oprettelse af koderne:

261081435 Fører, uden ledsager/ledsager opfylder ej betingelser (§ 57, stk. 3)

261081436 Ledsager, regler vedrørende (§ 57, stk. 3)

261081437 Fører (ledsagerkrav), ikke opfyldt oplysningspligt/ansvar (§ 57, stk. 3)

I 2018 opstår følgende gerningskoder:

261081429 Kørekort, inddragelse, ej kursus i køre- hviletid-takograf/lastsikring-overlæs (§60b, stk. 2)

261081683 Kørsel med tungt køretøj i frakendelsestid (frakendelse af tunge køretøjer)(§ 117a)

261081684 Kørsel med tungt køretøj i frakendelsestid (frakendelse af kørekort og tunge køretøjer)(§ 117a)

10. september 2019 ophørte:

261081395 Mobiltelefon mv., brug af (§ 55a)

261081397 ATK Mobiltelefon, brug af håndholdt (§ 55a, stk. 1)

Samtidig opstod:

- 261081393 Håndholdt teleudstyr mv., brug af (§ 55 a)
 - 261081394 Håndholdt teleudstyr mv., brug af (klip) (§ 55 a)
 - 261081396 ATK - Håndholdt teleudstyr mv., brug af (klip) (§ 55 a)
13. april 2021 opstår:
- 261081251 Kap- og væddekørsel (§ 37, stk. 4)

Samtidig udgår:

- 261081252 Kap- og væddekørsel (klip) (§ 37, stk. 4)

SÆRLOVE

Lov om euforiserende stoffer 3210XXX:

- 321084111 Lov om euforiserende stoffer(salg). Gerningskoden oprettes i 1993.

Våbenloven 3410XXX:

- 341084170 Våben, lov om våben/eksplosivstof opdeles i 2009 i:
- 341084171 Våbenloven, skydevåben
- 341084172 Våbenloven, kniv på offentligt sted (§ 4, stk. 1)
- 341084173 Våbenloven, anden overtrædelse med kniv
- 341084174 Våbenloven, i øvrigt

Ved lov nr. 376 af 27. april 2016 samles reglerne om knive i en ny og selvstændig knivlov. Det betød oprettelse af gerningskoderne:

- 341084180 Knivloven, §1, kniv på offentligt tilgængeligt sted
- 341084181 Knivloven, i øvrigt

Skatte- og afgiftslove mv. 3610XXX:

I 2014 oprettes:

- 361085251 Toldloven - skærpende omstændigheder

Ved lov nr. 217 af 1. juni 2007 blev registreringsafgiftsloven og vægtafgiftsloven ændret. Det betød oprettelse af gerningskoderne:

- 361085190 Registreringsafgiftsloven
- 361085210 Vægtafgiftsloven

Overtrædelse af lov om registrering af køretøjer samt overtrædelse af registreringsbekendtgørelsen henføres fra og med 2012 under skatte- og afgiftslovene mod tidligere under færdselsloven. Det betød oprettelse af:

- 361085140 Manglende registrering af køretøj
- 361085145 Overtrådt registreringsbekendtgørelsen
- 361085147 ATK - registreringsbekendtgørelse, manglende nummerplade

Andre strafferetlige særlove 3810XXX:

Udlændingeloven er revideret adskillige gange, hvilket har ført til oprettelse og nedlæggelse af gerningskoder vedr. udlændingeloven:

- 381084131 Asylsøger tilbagesendt til andet land. Udgået pr. 1. januar 2007. Forekommer første gang i 1998 og udgår i 2007.

381084132 Udlændinge i øvrigt tilbagesendt til andet land. Udgået pr. 1. januar 2007. Forekommer første gang i 1998 og udgår i 2007.

381084133 Asylsøger ej tilbagesendt til andet land. Udgået pr. 1. januar 2007. Forekommer første gang i 1998 og udgår i 2007.

381084134 Udlændinge i øvrigt, ej tilbagesendt til andet land. (Udgået pr. 1. januar 2007. Forekommer første gang i 1998 og udgår i 2007.

381084135 Ulovligt ophold/arbejde. Forekommer første gang i 1995 og udgår pr. 1. juni 2003

381084136 Udlændingeloven, adgang til landet ved urigtige oplysninger (§ 59, stk. 1 nr. 4). Forekommer første gang i 1997 og ophører i 2009.

381084137 Udlændingeloven § 59, ulovligt arbejde/arbejdsgiver (§ 59, stk. 2) Forekommer første gang i 1994.

381084138 Asyls. i DK tilbagetaget fra andet land. Udgået pr. 1. januar 2007. Forekommer første gang i 1998 og udgår i 2007.

381084139 Udlændinge i øvrigt tilbagetaget fra andet land. Udgået pr. 1. januar 2007. Forekommer første gang i 1998 og udgår i 2007.

381084140 Udlændingeloven, adgang til landet ved urigtige oplysninger (§ 59, stk. 1 nr. 3). Oprettet i 2010

381084141 Udlændingeloven, overtrædelse af meddelt indrejseforbud (§ 59 b) Oprettet i 2010

381084142 Udlændingeloven, ulovligt ophold (§ 59, st. 1 nr. 2). Oprettet i 2010

381084143 Menneskesmugling (§ 59, stk. 5). Forekommer første gang i 1991.

381084144 Ulovlig indrejse/ophold (§ 59, stk.5). Forekommer første gang i 1994 og udgår i 2011.

381084145 Udlændingeloven, § 59a/transportansvar (§ 59 A). Forekommer første gang i 2000.

381084146 Udlændingeloven, overtrædelse af meddelt indrejseforbud (§ 59, stk. 1, nr. 2). Forekommer første gang i 1985 og udgår i 2009.

381084148 Meddelt indrejseforbud. Forekommer første gang i 1988.

381084149 Manglende overholdelse af pålagt meldepligt jf. udlændingeloven. Forekommer første gang i 2016

381084151 Udlændingeloven, bistand ved ulovlig indrejse (§ 59, stk.7, nr.1-4). Forekommer kun i 2007 og 2008 og er i øvrigt udgået.

381084152 Udlændingeloven, bistand ved ulovligt ophold (§ 59, stk.7, nr.5). Forekommer første gang i 2008. Udgår igen i 2012.

381084153 Udlændingeloven, bistand til ulovligt arbejde (§ 59, stk.7, nr.6). Forekommer første gang i 2007.

381084154 Manglende overholdelse af pålagt underretningspligt, jf. udlændingeloven. Optræder første gang i 2017.

381084155 Udlændingeloven § 59, ulovligt ophold (§ 59, stk. 1, nr. 3) Forekommer første gang i 2003 og udgår pr. 1. januar 2007.

381084156 Udlændingeloven § 59, ulovligt arbejde/arbejdstager (§ 59, stk.1, nr.3). Forekommer første gang i 2003 og udgår i 2007.

381084157 Udlændingeloven, ulovligt ophold (§ 59, stk. 1 nr. 3). Forekommer første gang i 2007 og udgår i 2009.

381084158 Udlændingeloven, ulovligt arbejde (§ 59). Forekommer første gang i 2007 og udgår samme år.

381084159 Udlændingeloven, ulovligt ophold/arbejdstagere (§ 59) Forekommer første gang i 2007 og udgår samme år.

381084160 Udlændingeloven, ulovligt arbejde/arbejdstagere (§ 59). Forekommer første gang i 2007

381084161 Udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 1, ulovlig indrejse/ydre Schengengrænse. Forekommer første gang i 2008.
381084167 Udlændingeloven, bistand ved ulovligt ophold (59, stk. 7, nr. 2.). Oprettet i 2012.
381084169 Manglende overholdelse af pålagt opholdspligt jf. udlændingeloven. Forekommer første gang i 2016

I 2005 blev Politivedtægten afløst af Ordensbekendtgørelsen.

Det betød ophør af:

381084230 Politivedtægten
381084231 Politivedtægten, meddelt påbud
381084232 Politivedtægten, overtrådet påbud

Og oprettelse af:

381084221 Sikring af den offentlige orden (pornoudstilling)
381084223 Midlertidige foranstaltninger/overtrædelse af påbud
381084233 Politivedtægten, lokal
381084220 Sikring af den offentlige orden mv.

I 2009 oprettes yderligere:

381084222 Ordensbekendtgørelsen, midlertidige foranstaltninger/meddelt påbud (medtages ikke i registrene fra og med 2013)
381084224 Ordensbekendtgørelsen, zoneforbud (meddelt forbud) (medtages ikke i registrene fra og med 2013)
381084225 Zoneforbud (overtrædelse af forbud)
381084226 Ordensbekendtgørelse, skærpende omstændigheder (grov forstyrrelse af ro og orden).

Med virkning fra den 1. juli 2007 blev der indført et generelt forbud i retsplejelovens § 32, stk. 1, mod at transmittere tekstbeskeder, billeder og lyd under retsmøder. Det betød oprettelse af:

381084121 Optage/transmittere billeder, lyd og tekst

Pasloven blev ændret ved lov nr. 176 af 24. februar 2015. Det betød ophør af:

381084150 Pasloven

Og oprettelse af:

381084500 Pasloven i øvrigt
381084501 Pasloven, nægtelse eller inddragelse af pas
381084502 Pasloven, meddelt udrejseforbud
381084503 Pasloven, overtrædelse af udrejseforbud

Som følge af bekendtgørelse nr. 362 af 15. maj 2008 om eksplosivstoffer oprettes koderne:

381084191 Sprængstof, bekendtgørelse om eksplosivstoffer
381084192 Sprængstof, bekendtgørelse om eksplosivstoffer, overtrædelse af vilkår

Som led i implementering af regeringens Respektpakke ændres Straffuldbyrdsloven ved lov nr. 1728 af 27. december 2016. Det betød oprettelse af:

381084315 Straffuldbyrdsloven

Ny lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsgrundlag og bortvisning betyder oprettelse af koderne:

- 381084441 Meddelt tilhold (Anvendes ikke til journalisering)
- 381084442 Meddelt opholdsforbud (Anvendes ikke til journalisering)
- 381084443 Meddelt bortvisning (Anvendes ikke til journalisering)
- 381084444 Meddelt tilhold og opholdsforbud (Anvendes ikke til journalisering)
- 381084445 Meddelt bortvisning og tilhold (Anvendes ikke til journalisering)
- 381084446 Meddelt bortvisning og opholdsforbud (Anvendes ikke til journalisering)
- 381084447 Meddelt bortvisning, tilhold og opholdsforbud (Anvendes ikke til journalisering)
- 381084451 Tilhold, overtrædelse af
- 381084452 Opholdsforbud, overtrædelse af
- 381084453 Bortvisning, overtrædelse af
- 381084454 Tilhold og opholdsforbud, overtrædelse af
- 381084455 Bortvisning og tilhold, overtrædelse af
- 381084456 Bortvisning og opholdsforbud, overtrædelse af
- 381084457 Bortvisning, tilhold og opholdsforbud, overtrædelse af

Og ophør af koderne:

- 381084385 Bortvisning/forbud, begæring om
- 381084386 Bortvisning/forbud/tilhold, begæring om
- 381084387 Bortvisning, meddelt forbud
- 381084388 Bortvisning, meddelt forbud og tilhold
- 381084389 Bortvisning, overtrædelse af meddelt forbud
- 381084390 Bortvisning, overtrædelse af meddelt forbud og tilhold

Lov nr. 307 af 30. april 2008 om sikkerhed ved bestemte idrætsbegivenheder betyder oprettelse af gerningskoderne:

- 381084375 Karantæne ved idrætsbegivenheder, forberedelse af forbud (medtages ikke i registret fra og med 2013)
- 381084376 Karantæne ved idrætsbegivenheder, meddelt forbud (medtages ikke i registret fra og med 2013)
- 381084377 Karantæne ved idrætsbegivenheder, overtrædelse af forbud

I 2018 udgår gerningskode 381084265 og i stedet opstår følgende gerningskoder:

- 381084266 Databeskyttelsesloven
- 381084335 Lov om tv-overvågning

10. oktober 2020 oprettes:

- 381084127 Bistand til udlændingemyndighederne

Sundheds- og sociallove 3815XXX:

Pr. 14. december 2011 trådte ny bekendtgørelse vedr. autorisation og registrering af fødevarer virksomheder mv. i kraft. Det betød ophør af:

- 381586210 Levnedsmiddellovgivningen

Og oprettelse af:

- 381586220 Fødevarerloven

Pr. 1. januar 2007 blev en række forskellige love vedr. sundhedspersoner afløst af Lov om autorisation af sundhedspersoner. Det betød ophør af:

381586250 Lægeloven
381586255 Tandlægeloven
381586270 Sygeplejelovent
381586290 Jordemoderlovent

Og oprettelse af:

381586251 Lov om autorisation af sundhedspersoner, læger
381586256 Lov om autorisation af sundhedspersoner, tandlæger
381586271 Lov om autorisation af sundhedspersoner, sygeplejersker
381586291 Lov om autorisation af sundhedspersoner, jordemødre

15. april 2020 oprettes:

381586993 COVID-19, overtrædelse af påbud

Miljølove 3825XXX:

Pr. 1. januar 1992 trådte Lov om planlægning i kraft. På samme tidspunkt ophørte Lov om by- og landzone. Det betød oprettelse af:

382588160 Lov om planlægning

Og ophør af:

382588170 By- og landzoneloven

I 2013 oprettes koderne:

382588112 Miljøzone, overtrædelse, dansk køretøj
382588113 Miljøzone, overtrædelse, udenlandsk køretøj

I 2014 oprettes koderne:

382588120 Grænseoverskridende affaldstransport, grønlistet
382588124 Grænseoverskridende affaldstransport, anmeldelsespligtig
382588128 Affaldsregistret, overtrædelse
382588186 Affaldsbekendtgørelsen, overtrædelse

Love vedr. dyr, jagt mv. 3830XXX:

Ved lov nr. 530 af 6. juni 2007 indsattes nye bestemmelser i Dyreværnsloven vedr. dyretransport.

Det betød oprettelse af en række nye gerningskoder:

383089111 Dyretransport, mishandling/grovere uforsvarlig behandling af dyr
383089112 Dyretransport, medvirken til erhvervs. transport af dyr Dyreværnsloven
383089113 Dyretransport, erhvervsmæssig transport af dyr i frakendelsestiden
383089114 Dyretransport, manglende kompetencebevis
383089115 Dyretransport, areal/belægning, transportør (klip) Dyreværnsloven
383089116 Dyretransport, indvendig højde, transportør (klip)
383089117 Dyretransport, ventilation, transportør (klip)
383089118 Dyretransport, drikkevand/foder, transportør (klip)
383089119 Dyretransport, hviletid, transportør (klip)
383089120 Dyretransport, strøelse transportør (klip)
383089121 Dyretransport, transportegnethed, transportør (klip)

383089122 Dyretransport, areal/belægning, chauffør/ledsager (klip)
383089123 Dyretransport, indvendig højde, chauffør/ledsager (klip)
383089124 Dyretransport, ventilation, chauffør/ledsager (klip)
383089125 Dyretransport, drikkevand/foder, chauffør/ledsager (klip)
383089126 Dyretransport, hviletid, chauffør/ledsager (klip)
383089127 Dyretransport, strøelse, chauffør/ledsager (klip)
383089128 Dyretransport, transportegnethed, chauffør/ledsager (klip)
383089131 Dyretransport, areal/belægning, virksomhed
383089132 Dyretransport, indvendig højde, virksomhed
383089133 Dyretransport, ventilation
383089134 Dyretransport, drikkevand/foder, virksomhed
383089135 Dyretransport, hviletid, virksomhed
383089136 Dyretransport, strøelse, virksomhed
383089137 Dyretransport, transportegnethed, virksomhed
383089138 Dyretransport, i øvrigt

I 2018 opstår følgende gerningskode:

383089146 Dyreværnsloven, overtrædelse af meddelt pålæg

Ved lov nr. 385 af 28. maj 2003 blev hundeloven ændret. Det betød oprettelse af gerningskoderne:

383089151 Hundeloven, pålæg efter

383089152 Hundeloven, overtrædelse af samt overtrædelse af pålæg frakendelse efter.

Lov nr. 528 af 6. juni 2007 om hold af heste trådte i kraft pr. 1. januar 2008. Det betød oprettelse af gerningskoderne:

383089140 Lov om hold af heste, forberedelse af forbud.

383089142 Lov om hold af heste, overtrædelse af meddelt påbud

383089143 Lov om hold af heste, manglende forsikring

Koderne ophører igen 17. juni 2014.

Lov nr. 520 af 26. maj 2010 om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg betyder oprettelse af:

383089162 Malkekvæg, overtrædelse af påbud

Love vedr. arbejde, transport mv. 3835XXX:

383590110 Arbejderbeskyttelseslovgivningen. Er udgået. I stedet benyttes:

383590270 Lov om arbejdsmiljø

Lov om udstationering af lønmodtagere mv. blev ændret i 2011. Det betød oprettelse af:

383590265 Lov om udstationering af lønmodtagere mv.

I 2014 oprettedes yderligere to koder:

383590266 Udstationering af lønmodtagere mv., lov om tjenesteyder

383590267 Udstationering af lønmodtagere mv., lov om hvervgiver

Lov nr. 512 af 6. juni 2007 trådte i kraft pr. 15. august 2007. Det betød oprettelse af gerningskoderne:

383590275 Lov om røgfri miljøer, rygepolitik

383590278 Lov om røgfri miljøer, overtrædelse af meddelt påbud

383590279 Lov om røgfri miljøer, rygning indendørs

Bekendtgørelse nr. 1119 af 22. august 2016 om flyvning med droner i bymæssigt område trådte i kraft pr. 1. september 2016. Det betød oprettelse af:

383590151 Droneflyvning, bekendtgørelse om

Bekendtgørelse nr. 686 af 2. juli 2009 om godkendelse af rullende materiel trådte i kraft pr. 6. juli 2009. Det betød oprettelse af:

383590301 Kontrolapparatværksted, bekendtgørelse 686 om autorisation

Ved bekendtgørelse nr. 687 af 29. juni 2005 om udstedelse af fartskriverkort implementeres Rådets forordning nr. 3821/85 af 20. december 1985 om kontrolapparat inden for vejtransport. Det betød oprettelse af gerningskoderne:

383590310 Kontrolapparat – uautoriseret indgreb fører, Rådsforordning 3821/85

383590311 Kontrolapparat – uautoriseret indgreb arbejdsgiver, Rådsforordning 3821/85

383590312 Kontrolapparat - fører, Rådsforordning nr. 3821/85-

383590313 Kontrolapparat – arbejdsgiver, Rådsforordning nr. 3821/85

I henhold til samme bekendtgørelse oprettes følgende gerningskoder vedr. fartskrivere:

383590302 Fartskriverkort - fører, bekendtgørelse 687 om udstedelse af (undlade at aflevere fartskriverkort, der er tilbagekaldt af politiet)

383590303 Fartskriverkort – arbejdsgiver, bekendtgørelse 687 om udstedelse af (undlade at aflevere fartskriverkort, der er tilbagekaldt af politiet)

383590304 Fartskriverkort - værksted, bekendtgørelse 687 om udstedelse af (Udlevering af personlig pinkode). (Forekommer ikke i registret)

Og denne ophører:

383590120 Forordninger om fartskrivere

Bekendtgørelse nr. 688 af 29. juni 2005 om køre- og hviletidsbestemmelserne i vejtransport trådte i kraft d. 15. juli 2005. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. en række nationale regler i henhold til Rådets forordning nr. 3820/85 af 20. december 1985. Det betød oprettelse af følgende gerningskoder:

383590305 Køre- hviletid-fører, bekendtgørelse 688, nationale bestemmelser

383590306 Køre- hviletid-arbejdsgiver, bekendtgørelse 688, nationale bestemmelser

383590307 Køre- hviletid-fører, Rådsforordning nr.3820/85

383590308 Køre- hviletid-arbejdsgiver, Rådsforordning nr. 3820/85

383590309 Køre- hviletid over 30 pct. fører, Rådsforordning nr.3820/85

Bekendtgørelse nr. 328 af 28. marts 2007 om køre- og hviletidsbestemmelserne i vejtransport trådte i kraft d. 11. april 2007. Bekendtgørelsen erstatter bekendtgørelse nr. 688 nævnt ovenfor og betød oprettelse af følgende gerningskoder:

383590330 Køre- hviletid - fører, bekendtgørelse nr. 328 af 28. marts 2007 mv.

383590331 Køre- hviletid - arbejdsgiver, bekendtgørelse nr. 328 af 28. marts 2007 mv.

383590332 Køre- hviletid - fører, Rådsforordning nr. 561/2006

383590333 Køre- hviletid - arbejdsgiver, Rådsforordning nr. 561/2006

383590334 Køre- hviletid over 30 pct. - fører, Rådsforordning nr. 561/2006

Ved bekendtgørelse nr. 975 af 16. juli 2007 indsættes § 9a i bekendtgørelse nr. 328 af 28. marts 2007. Det betød oprettelse af:

383590314 Køre-hviletid, kontrolldata, opbevaring af dokumentation mv.

Bekendtgørelse nr. 1076 af 7. november 2008 om køretøjer i forsøg med modulvogntog trådte i kraft d. 24. november 2008 og betød oprettelse af følgende gerningskoder:

383590430 Modulvogntog, færdselsområde – bekendtgørelse nr. 1057 § 3

383590431 Modulvogntog, udenlandske køretøjer - bekendtgørelse nr. 1076 § 5, stk. 2-5.

383590432 Modulvogntog, ikke godkendt vogntog - bekendtgørelse nr. 1076 § 6.

383590433 Modulvogntog, vægt - bekendtgørelse nr. 1076 § 7, stk. 1-4.

383590434 Modulvogntog, dolly/antal aksler - bekendtgørelse nr. 1076 § 7, stk. 5.

383590435 Modulvogntog, længde mv. - bekendtgørelse nr. 1076 § 8.

383590436 Modulvogntog, indretning og udstyr - bekendtgørelse nr. 1076 § 9-13

383590437 Modulvogntog, MVT type 1-4 - bekendtgørelse nr. 1076 § 14-17

383590438 Modulvogntog, farligt gods - bekendtgørelse nr. 1076 § 18.

16. marts 2021 opstår:

383590268 Udstationering af lønmodtagere, lov om lønvilkår transport

I 2010 oprettes:

383590195 Carbotagekørsel, overtrædelse

Selskabs- og fimalovgivning mv. 3840XXX:

I 2018 udgår gerningskoderne 384091110 og 384091130 og erstattes af:

384091120 Selskabsloven

2. januar 2019 oprettes:

384091192 Lov om forretningshemmeligheder

Love vedr. forsvaret og lignende 3845XXX:

Civilforsvarsloven blev i 1993 afløst af Beredskabsloven. Det betød ophør af:

384592170 Civilforsvarsloven

Og oprettelse af:

384592190 Lov om civilt beredskab

Love vedr. spil, bevilling, næring mv. 3855XXX:

Restaurationsloven er ændret flere gange. De seneste ændringer har medført oprettelse af:

385594121 Alkohol, salg til unge under 16 år. Forekommer første gang i 2004

385594128 Tobak, salg til unge under 18 år. Forekommer første gang i 2009. Erstatte 385594129

385594129 Tobak, salg til unge under 16 år. Forekommer første gang i 2004. Ophører igen 2008.

Erstatte af 385594128.

En række særlove er blevet vedtaget efter 1980 og forekommer derfor ikke i registret i alle år:

381084242 Vejlov, rådighed over gadeareal. Forekommer første gang i 2000.

381084265 Persondataloven (lov om behandling af personoplysninger). Forekommer første gang i 2004. Ophører igen i 2018.

381084345 Lov om inkassovirksomhed. Forekommer første gang i 2000.

381084360 Lov om hvidvask af penge. Forekommer første gang i 2009.

381084382 Besøgende i bestemte lokaler/overtrædelse af forbud. Oprettet i 2001. Forekommer første gang i 2001.

381084385 Begæring om bortvisning, forbud. Oprettet i 2004. Forekommer første gang i 2004. Ophører igen i 2012.

381084386 Begæring om bortvisning, forbud og tilhold. Oprettet i 2004. Forekommer første gang i 2004. Ophører igen i 2012.

381084389 Bortvisning, Overtrædelse af meddelt forbud. Oprettet i 2004. Forekommer første gang i 2004. Ophører igen i 2012.

381084390 Bortvisning – Overtrædelse af meddelt forbud og tilhold. Oprettet i 2004. Forekommer første gang i 2004. Ophører igen i 2012.

381084410 Køretøjer der ikke overholder syn. Forekommer første gang i 2005.

381084420 Teleloven. Forekommer første gang i 2008.

381586240 Lægemiddeloven. Forekommer første gang i 1991.

381586245 Forbud mod visse dopingmidler. Forekommer første gang i 1994.

383089129 Slagtning og aflivning af dyr - bekendtgørelse Dyreværnsloven. Oprettet i 2007.

383590400 Piratkopiering. Forekommer første gang i 2009.

383590205 Udrykningskørsel, bekendtgørelse om. Oprettet i 2009. Forekommer første gang i 2009.

383590180 Lov om hyrekørsel. Forekommer første gang i 2007.

383590190 Lov om godstransport. Forekommer første gang i 2007.

383590201 Lov om buskørsel. Forekommer første gang i 2007.

BILAG D. Kriminalistisk Analysegruppe (KAG-gruppen)

MEDLEMMER

Sekretariatschef, Anne-Julie Boesen Pedersen (formand), Det Kriminalpræventive Råd

Professor emeritus, dr.jur. Flemming Balvig (næstformand), Københavns Universitet

Chef for detailhandelssikkerhed, cand.jur. Henrik Lundgaard Sedenmark, Danske Erhverv

Afdelingsleder Iben Birgitte Pedersen, Danmarks Statistik

Fuldmægtig Jonas Ellemand, Danmarks Statistik

Analysechef Tine Fuglsang, Det Kriminalpræventive Råd

Professor emeritus Jørn Vestergaard, Københavns Universitet

Konsulent, ph.d. Peter Kruize, Center for Kriminalitetsanalyse (CfKA)

Repræsentant fra Justitsministeriets Forskningsenhed

Chef for Styring og Udvikling, Troels Treppendahl, Rigsadvokaten

Chefkonsulent, Analyse og udvikling, Susanne Clausen, Rigsadvokaten

Specialkonsulent Jon Hornemann Hahn, Domstolsstyrelsen, Økonomi- og analysekontoret

Kontorchef for Data og Analyse, Mette Adamsen, Styrelsen for Danmarks Fængsler

Specialkonsulent Signe Elmer Christensen, Styrelsen for Danmarks Fængsler

Sektionsleder Line Fly Engdahl, Rigspolitiet, Koncernledelsessekretariatet

Specialkonsulent Jonas Mannov, Rigspolitiet, Center for Politifaglig Styring

Professor Jakob Demant, Københavns Universitet, Sociologisk Institut og Copenhagen Center for Criminology

Forskningsprofessor og chef for forskning i marginaliserede grupper Lars Højsgaard Andersen, Rockwool Fonden